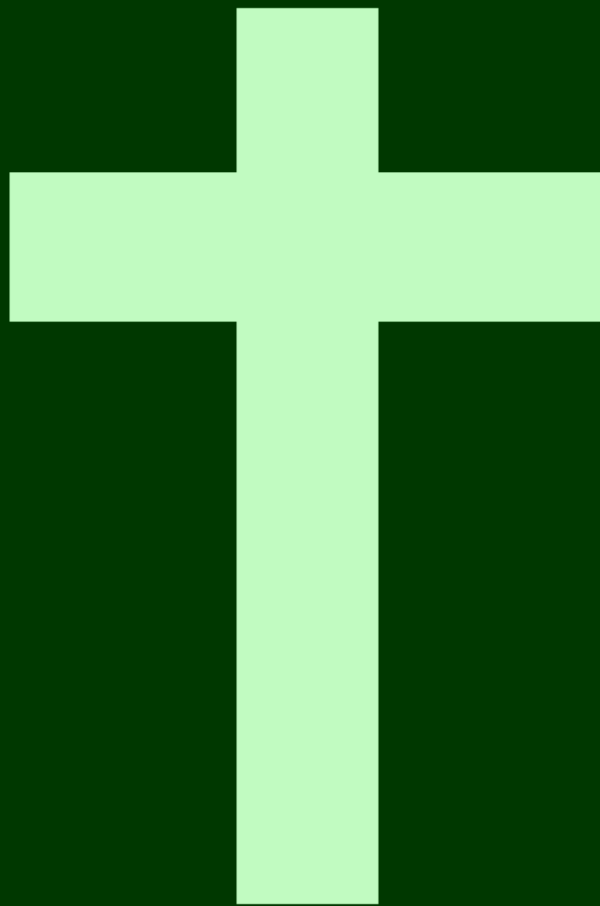

Hmooh hmëë he-
ga-jmee Jesucristo;
Salmos

New Testament and Psalms in Chinantec, Ozumacín
(MX:chz:Chinantec, Ozumacín)

Hmooh hmëë he- ga-jmee Jesucristo; Salmos

New Testament and Psalms in Chinantec, Ozumacín (MX:chz:Chinantec, Ozumacín)

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Ozumacín

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Ozumacín [chz], Mexico

Copyright Information

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament and Psalms

in Chinantec, Ozumacín

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 4 Mar 2019 from source files dated 14 Nov 2018
77bbb809-d78b-5d8c-9c0b-2363ea7f466b

Contents

San Mateo	1
San Marcos	53
San Lucas	87
San Juan	143
Hechos	184
Romanos	233
1 Corintios	252
2 Corintios	271
Gálatas	284
Efesios	292
Filipenses	299
Colosenses	304
1 Tesalonicenses	309
2 Tesalonicenses	313
1 Timoteo	316
2 Timoteo	322
Tito	326
Filemón	329
Hebreos	330
Santiago	345
1 Pedro	351
2 Pedro	357
1 Juan	361
2 Juan	366
3 Juan	367
Judas	368
Apocalipsis	370

San Mateo Ju'hmëë' kih' Jesús he' ga' si' Matä'

Lä'jëë' dsa' ma' gyuh' kyaa' Jesucristo
(Lc. 3:23-38)

¹ Jee' la' na' si' jmi' kih' lä'jëë' dsa' ma' gyuh' kyaa' Jesucristo hi' laa' sa'ju' kih' David, hi' ma' laa' sa'ju' kih' Abraham. ² Abraham ma' laa' jmi' Isaac. Isaac he' ma' laa' jmi' Jacob. Jacob ma' laa' jmi' Judá kyaah' lä'jëë' øøyh'. ³ Judá ma' laa' jmi' Fare kyaah' Zara. Choo' hi' he' ga' laa' Tamar. Fare he' ma' laa' jmi' Esrom. Esrom ma' laa' jmi' Aram. ⁴ Aram he' ma' laa' jmi' Aminadab. Aminadab ma' laa' jmi' Naasón. Naasón he' ma' laa' jmi' Salmón. ⁵ Rahab kyaah' Salmón ga' laa' cho' jmi' Booz. Rut kyaah' Booz he' ga' laa' cho' jmi' Obed. Obed he' ma' laa' jmi' Isaí. ⁶ Isaí ma' laa' jmi' rey David. Më' Uría kyaah' rey David he' ga' laa' cho' jmi' Salomón. ⁷ Salomón he' ma' laa' jmi' Roboam. Roboam ma' laa' jmi' Abía. Abía ma' laa' jmi' Asa. ⁸ Asa he' ma' laa' jmi' Josafat. Josafat ma' laa' jmi' Joram. Joram ma' laa' jmi' Uzía. ⁹ Uzía he' ma' laa' jmi' Jotam. Jotam ma' laa' jmi' Acaz. Acaz ma' laa' jmi' Ezequía. ¹⁰ Ezequía he' ma' laa' jmi' Manasé. Manasé ma' laa' jmi' Amón. Amón ma' laa' jmi' Josía. ¹¹ Josía ma' laa' jmi' Jeconía kyaah' lä'jëë' øøyh'. Jii' kih' Josía ga' jääy' he' wi' dsa' Israel ta' hwa' Babilonia. ¹² Ma' ngëë' ma' nää' dsa' Israel ta' hwa' Babilonia, Jeconía he' ma' laa' jmi' Salatiel. Salatiel ma' laa' jmi' Zorobabel. ¹³ Zorobabel he' ma' laa' jmi' Abiud. Abiud ma' laa' jmi' Eliaquim. Eliaquim ma' laa' jmi' Azor.

¹⁴ Azor he' ma' laa' jmi' Sadoc. Sadoc ma' laa' jmi' Aquím. Aquím ma' laa' jmi' Eliud. ¹⁵ Eliud he' ma' laa' jmi' Eleazar. Eleazar ma' laa' jmi' Matán. Matán ma' laa' jmi' Jacob. ¹⁶ Jacob he' ma' laa' jmi' José, hi' ga' laa' dsa' ñuu' kyaa' María. María he' ga' laa' choo' Jesús hi' ga' lä' chee' Cristo (he' hnøø' jäh' hi' na' hñaa'). ¹⁷ Lä'jëë' jmi' dsa' he' të' gya'kyee' dsa' wa'ra' ga' heen' lä'jaa' lä'jaa' lä' ga'løø' kyaah' Abraham, lä' ga'të' David. Lä'ja' të' gya'kyee' dsa' ka'läh', he' ga'løø' kyaah' David lä'jiih' ma' ga'jääy' he' wi' dsa' Israel ta' hwa' Babilonia. Lä'ja' të' gya'kyee' ka'läh', he' ga'løø' lä' ma' ga'näay' Babilonia, lä'jiih' ga'lä' chaa' Cristo.

Lä'la' ga'lä' chaa' Jesús
(Lc. 2:1-7)

¹⁸ Lä'la' ga'la' ma' ga'lä' chaa' Jesucristo. María chooy' ma' na' la' hmooh' kiyh' kyaah' José. Pero jää' ja' ga' kaay' øøyh', ma' kyaa' ba' María gyuu' kyaah' be' kih' Jmi' lle' Na' jngii'. ¹⁹ José, dsa' ñuu' kyaa'y', ma' jmeey' he' llu' jmah', hi' sa' ma' hnøøy' ma' mi' kwah' dsa' kih' María, he' ja' ga'lla' dsëy' ma' beey' to'ké' ba'. ²⁰ Ma' ngëë' ma' jmeey' hu' dsë' lä'ja', ga'lä' jnäa' kiyh' jaa' ángel kyaa' Dio jee' na' gwiiy', hi' ga'jäh' siyh':

—José, sa'ju' kih' David, ta' wa' gah' kaah' María na', jmääh' dsa' më' kyaah'. Jëeh', kyaah' be' kih' Jmi' lle' Na' jngii' ba' ja', he' kyaay' gyuu'. ²¹ Lä' chaa' jaa' gyuu' kyaay' hi' mí' cheeh' Jesús, jëeh' hi' he' lää' dsa' gooh' hnäh' kih' dso'kye'.

²² Ga'lä'jë' he' ja' ga'la' mah' lä'te' lä'koo' ga'jäh' dsa' hi' ga'ngëë' juu' kih' Dio llo'joo', lä'koh' ma' ga'jäyh':

²³ Jaa' chih' më' kwaa' hi' sa' ma' jëë' dsa' ñuu', kaay' gyuu' mah' lä' chaa' jaa' gyuu' ñuu' kiyh'. Hi' gyuu' he' lä' chee' Emanuel. Juu' la' hnøø' jäh': Dio kyaah' jne'.

²⁴ Lää'koo' ma' ga'ñe' José jee' këy' ja', ga'jmeey' lä'koo' mada' he' ga'jmeey' ángel kyaa' Dio kiyh', ga'heeh' bih' ga'kaay' María. ²⁵ Pero sa' ga'lä'kyuuy' lä'jiih' ga'lä'chaa' gyuu' ñuuh' to'në' kyaay', hi' ga'mi'cheey' Jesús ma'ngëe' ma'lä'chaa'.

2

Dsa' hi' ma' kyuuh' ha' lä' chaa' nuu' gyuuh' ga'jmäy' jøøh' gyuu' Jesús

¹ Ga'lä'chaa' Jesús Belén, koo' jwi' mäh' he' hla' hwa' Judea, lä'koo' ma' laa' Herode dsa'ta' jee' ja'. Hi' lä'koo' ma' ga'lä'chaa' Jesús, ga'lla'nää' ta' jwi' Jerusalén dsa' hi' ma' kyuuh' ha' lä' chaa' nuu' gyuuh'. Hi' he' ya'nää' ta'la' ga'hya' hyoo'.

² Hi' ma' ngiiy' juu':

—Na' rey kyaa' dsa' judiu hi' ma'lä'chaa'? Ga'jöö' jnääh' ga'hñaa' nuu' kyaay' ta'la' ga'hya' hyoo'. He' ja' ma' ya'nøø' jnääh' mah' jmeey' jnääh' juuh' kiyh'.

³ Lää'koo' ma' ga'nuu' rey Herode lä'ja', ga'heey' ba' dsëy', hi' ja'ba' lä'ja' ga'la' kih' lä'jöö' dsa' hi' ma' tääh' Jerusalén. ⁴ He'ja' ga'jmeey' rey mada', ga'tëeyh' lä'jöö' dsa'kaah' kyaa' jmi'dsa' kyaah' ta'jwoh' kyaa' ley mah' ga'ngiiy' juu' kiyh', ha' jee' jwi' la' kwaat' lä'chaa' Cristo. ⁵ Mah' ga'jäyh' dsa' he' siiyh':

—Jee' jwi' mäh' he' chee' Belén he' hla' hwa' Judea ba' lä'chaa'. Jööh', lä'ja' ga'sii' jaa' hi' ma' ngëe' juu' kih' Dio jää':

⁶ Hne' Belén, jwi' mäh' he' hla' hwa' Judea, sa' jäh' hne' mäh' ga' kih' lä'jöö' jwi' kaah' he' na'heey' hwa' na'.

Jööh', kyah' hne' ya'hëe' jaa' hi' ka' në', hi' hää' dsa' Israel hi' laa' dsa' kyaan'.

⁷ He'ja' jee' na'hmäa' ba' ga'tëeh' Herode dsa' hi' ya'nää' ta'la' ga'hya' hyoo', ga'ngiiy' juu' kiyh' joh' jmi' ma'hya' he' ga'jööy' ga'hñaa' nuu' he'. ⁸ Ja'ga' ga'cheey' dsih' ta' Belén, mah' ga'jäyh' siiyh':

—Go'nää' hnäh' jee' oo', go'kii' da'hnäh' juu' kwee' kih' gyuu' he'. Wa'ra' ga'jnääh' hnäh', ja' ya'nääh' hnäh' jmeeh' hnäh' juu' kin', mah' jnä' ka'läh' niin' na'jmeen' juuh' kiyh'.

⁹ Lää'koo' ma' ga'nuuy' juu' kih' rey, ga'näy'. Hi' cha'nuu' hi' ga'jööy' ta'la' ga'hya' hyoo', ngooy' ta' cha'në' dsa' he' lä'jiih' ga'tëey' jee' ma' kyaa' gyuu'. Jee' ja' ga'hëey' koo' hweh'. ¹⁰ Lää' ma' ga'jööy' lä' ma'heey' ja'ba' cha'nuu' he', ga'lä'chaa' llu' cha'miuh'. ¹¹ Ma' ga'taayh' cha'neh' ja', ga'jööy' gyuu' kyaah' María chooy'. Ja'ga' ga'juuyh' jnyey' ga'jmäy' jøøh'. Ga'näy' jee' ma' tääh' kuu' kiyh' mah' ga'kwëeyh' ku'nøø', ga'kwëeyh' wa'chu', hi' koo' ga' he' chee' mirra. ¹² Ma'ngëe' he' ja', ga'mi'jnää' Dio kih' dsa' he' jee' na'gwiiy' mah' mo'so' ma' dsa'jeeyh' ta' jee' ma' gya' Herode. Ga'jluuy' jyoh' jwë' mah' ga'lla'näy' ta' hwa' kiyh'.

Ga'näy' ta' hwa' Egipto

¹³ Lää'koo' ma' ga'nää' dsa' hi' kyuuh' ha' lä' chaa' nuu' he', jaa' ángel kyaa' Dio ga'lä'jnää' kih' José jee' ma' këy' mah' ga'siiyh':

—Noo', jää' gyuu' kyaah' chooy' mah' go'nää' hnäh' ta' hwa' Egipto. Jee' oo' jäh' ta'ko'jiih' lloo' jmi' jmeen' juu' kyah'. Jööh' hnaah' Herode gyuu' mah' jngëeyh'.

¹⁴ Lää'koo' ma' ga'ñe' José jee' ma' na'gwii', lä'chah' hwë' ja' ga'jäy' gyuu' kyaah' María, ga'näy' ta' hwa' Egipto. ¹⁵ Jee' ja' ga'taayh' lä'jiih' ga'juu' Herode. Mah' lä'ja' lä'te' lä'koo' ga'jäyh' dsa' hi' ga'ngëe' juu' kih' Dio, lä' ma' ga'jäyh': “Ta' hwa' Egipto ga'tëehn' gyuu' kyaan'.”

Ga'jmeey' Herode mada' juu' lä'jöö' gyuu' ñuuh'

¹⁶ Ma' ga'lä'liih' Herode ga'mi'goo' dsa' hi' ma' kyuuh' he' kiyh', ga'lä'lleey' jwërte. He'ja' ga'hëy' joh' jmi' ma'lä'hi' lä' ma' to'në' ga'jöö' dsa' he' nuu'. Mah' ga'jmeey' mada' kih' hløø' he' jngëeyh' lä'jöö' gyuu' ñuuh' hi' ja'ga' ga'lä'chaa' lä'jiih' hi' ma'

hää' to' ñe- hi- ma' chaa- jwii- Belén, lä'kye- kih' hi- ma' tääh' jäh- lä'ku- lä'jii' kih' jwii- ja-. ¹⁷ Lä'ja- ga' lä'te' lä'koo- ga'jäh' Jeremía hi- ga' ngëe' juu' kih' Dio jää', he- lle' lä'la-:

¹⁸ Ga' lä'nüuh' koo- juu' jee' jwii- Ramá,

peer- ti- meeh- dsé' dsa-, hoo- dsa-, hoo- dsa-.

Sa'ju- kih' Raquel ba' he' hi- hoo- kih' gyuu- kya-.

Sa' hii- nöh' dséy', kih' he- ga' juu' jwëe' gyuu- kya-.

¹⁹ Ma- ngëe' ma- juu- Herode, jaa- ángel kya- Dio ga' lä'jnää' kih' José jee' ma' na- gwiiy-, hwa' Egipto. ²⁰ Mah' ga' siiyh-:

—Noo-, tee' gyuu- kya- chooy', mah' gwaah- ta' Israel ka- läh'. Jëeh', ma- juu- ba' hi- ma' hnö- ma' jngëeh' gyuu-.

²¹ He- ja- ga' nooy- mah' ga' téey- gyuu- kya- chooy', ga' nääy- ta' hwa' Israel ka- läh'. ²² Pero ma' ga' nuuy' kih' Arquelao hi- ma' jme- hih- hwa' Judea la- jmiy- Herode, he- ja- ga' lä'goyh- ma' dsa- nääy- ta' ja-. Pero ga' mi- jnää- Dio kiyh' jee' ma' këy- mah' ga' nääy- ta' hwa' Galilea ba'. ²³ Ma' ga' lä'nääy- ta' ja-, ga' taayh- jwii- he- chee- Nazaret. Mah' lä'ja- lä'te' lä'koo- ga'jäh' dsa- hi- ga' ngëe' juu' kih' Dio: “Nazareno ba' jäh- dsa- kih' Jesús.”

3

Ma' kwa- Jwaa- juu' jee' la' hwa' kii-

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Ma'ja- ñee' Jwaa- hi- ma' choo- jmi- ta' hwa' kii- kih' Judea na'kway- juu'. ² Lä'la- ma' jäh':

—Jëeh' hnäh' kih' Dio, jëeh', ma- ya- jäh- he- jää' Dio dsa- lä'hih- kih'.

³ Kih' Jwaa- ba' ja- hi- ga' hlëeh' Isaía hi- ga' ngëe' juu' kih' Dio jää', lä- ma' ga' jäh': Kii- nüuh' koo- lle' he- hlëeh' hwa' kii- jee' sa- kwa- ni' mi-:

“Mi- llu- hnäh' jwë' kih' Dsa- jöh' jnän-.

Mi- lluy- hnäh' hñaah' mah' jäh' koo- dsö- jwë'”, ga' jäh' Isaía.

⁴ Hmiih- kih' Jwaa- ma' la' kya- jnu- camey-, ma' na- hñu- tuyh' kya- koo- loo- jah'. Ma' kuyh- iih- hi- ma' hiyh- tah' he- ma' cha- moh'. ⁵ He- ja- jwëe' dsa- hi- ma' chaa- Jerusalén ga' lä'nää' jee' ma' cheh' Jwaa-, hi- lä'ja- ga' lä'nää' hi- ma' chaa- lä'kaa- hwa' Judea, lä'kye- hi- ma' chaa- lä'ku- lä'jii' kih' jmi- Jordán. ⁶ Lä'jé- dsa- he' ma' mi- jnääy- he- hlih' he- ma' jmeey- hi- ga' chaa' Jwaa- dsa- he' jmi-, cha'jmi- Jordán.

⁷ Ma' ga' jëey' jwëe' dsa- fariseo kya- dsa- saduceo hi- na'nää' jee' ja- mah' ma' choo' Jwaa- jmi- kiyh', he- ja- ga' jäh' ga' siiyh- dsa- he':

—Ma' ra- hi- he' joo- siih' mi- laah' hnäh'. ¿Hii- na- hi- ma- siih- hnäh' he- lääh' hnäh' kih' he- wi- he- ma- ngoo' ya- jäh'? ⁸ Go- taah' hnäh' lä'koh' lle' kih' mah' mi- jnää' hnäh' he- ma- jëeh- hnäh' kya- Dio. ⁹ Mo- to- jme- hnäh' hu- dsé-: “Lee- ba' kya- jnäh' he- la- jnäh' sa'ju- kih' Abraham.” Jëeh' jnäh' jwahn-, lih- ba' Dio jmeey' hwëe- sa'ju- kih' Abraham kih' kuy- la-. ¹⁰ Hee- ñe' läh- ma- na'llu- mah' dsa- tu- chaah' hma-. Lä'jé- na'hma- he- sa- llu- mi- kih', he- ja- dsa- tu- mah' tooyh- cha'je-. ¹¹ Ma' ra- ju- dsö-, jnäh' chaan' hnäh' jmi- kya- jmi- ba' lä'jé- hnäh' hi- ma- jëeh- kya- Dio. Pero hi- ja- këe- kin- jöh' ga' lä'koh' jnäh'. Ni- sa- tē-dsëen- kan- loo- he- há- tiy-. Hi- he' chaa' hnäh' jmi- kya- Jmi- lle' Na- jngii-, hi- kya- je- ka- läh'. ¹² Hii- cheh' mi- llu- mi- trigo, ma- chooyh- he- kya- jwäy-. Kooy- mi- trigo kiyh' llay- llu-, ja- ga' tooyh- wa'hlö- kih' trigo ja- cha'je- jee' mo- so- hu- jih'koh- —ga' jäh' Jwaa-.

Ga' saa- Jesús jmi-

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

¹³ Ma'ja- ya'hëë' Jesús hwa' Galilea, ngooy' ta' cha'jmii- Jordán jee' ma' cheh' Jwaa' mah' saay' jmi-. ¹⁴ Pero Jwaa' sa' ma' hii- ma' chaay' jmi-. Ma' jäyh' siyh':

—Jnä' ba' jmee' bii' kin' chaah' jnä' jmi-, mah' hne- ba' ngiih' kin' chaan' hne- jmi-.

¹⁵ Mah' ga'jeeh- Jesús juu' kiyh' ga' siyh':

—Tää' ba' kih'. Jëeh', lä'ja- ba' sooh- jnan' mi'ten' lä'jé' mada- he- ga'jmeé' Dio.

Ja-ga' ga'heeh- Jwaa' ga'chaay' Jesús jmi-. ¹⁶ Ma-ngëé' ma-saa- Jesús jmi-, ya'hëëy' cha'jmii-. Lä'chah' ja- ga'na' gyuu' jmi-gyuu' mah' ga'jéé' Jesús Jmi-lle' kih' Dio ga'jyoo' né' kiyh', laa' lä'koo- jaa- juu-. ¹⁷ Ma'ja- ga'lä'nuuh' koo- juu' he- ja' gyuu' he- ma' jäh':

—Hi- la- he' gyuu- kyaan- hi- hnaan-. Peer- chaan- llu' kyaayh'.

4

Ga'ka' hi- sa'llu' dsé' Jesús

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

¹ Ma-ngëé' he- ja-, ga'joo' jmi-lle' kih' Jesús ta' hwa' kii-, mah' ka' hi- sa'llu' dséy'.

² To'loo' jmi- to'loo' hwé' sa- ga'kuh- ga'hiyh'. Ma-ngëé' he- ja-, ja' kyoyh-. ³ Hi- ja' hi- ga'ka' dséy' chuh- kiyh' mah' ga'jäyh':

—Cher'mah' dsoo' laah' Joó' Dio, jmeé' hih- mah' lii- he'niih- kuu' he- tääh' la-.

⁴ Mah' ga'jeeh- Jesús juu' kiyh':

—Ma-na-sii- ba': "Ja- ma-la' kyaah' he- kih-hihn- jmeé' chaa- jne'. Kyaah' lä'jé' juu' he- hlëeh- Dio ba' jmeé' chaa- jne'."

⁵ Ma-ngëé' he- ja-, ga'joo' hi- sa'llu' kiyh' ta' jee' chih' gwah- jwi- na-jngii' he- chee- Jerusalén. Ma' ga'lla-näy' jee' ja- ga'jäy' lä' ga'té' gyuu' kih' gwah- juuh-, ⁶ ga'siiyh':

—Cher'mah' dsoo' laah' Joó' Dio, jwää' hñah' lä' ga'té' hwa', jëeh' na-sii- ba' ka-läh': Dio chee' ángele kyaay' koo' kyah'

mah' jäy' hne- kyaah' gooy-,

lä'ja- mo' so' la- nu' tih' né' kuu'.

⁷ Mah' ga'jeeh- Jesús kiyh':

—Ma-na-sii- ba' ka-läh': "Ta- ka- dsé' Dio hi- laa' Dsa-joo'h' kyaah'."

⁸ Koo- ka-läh' ga'jäa' hi- sa'llu' lä' ga'té' koo- moh' nii' mah' ga'heeyh' lä'kaa- jee' jwi- kaah' kyaah' ga-lä'jé' ga' he- la' na'hñah' he- cha- kih'. ⁹ Mah' ga'jäyh':

—Ga-lä'jé' he- na- kwëehn- hne- cher'mah' ga'juuh' jneh' cha'nën-, jmäh' jnä' joo'h-

¹⁰ Ja-ga' ga'jäh' Jesús siyh':

—Wa-lä' oo'h' hne- kin' Tana', jëeh' ma-na-sii- ba' jee' jyoh' ka-läh': "Kih' Dsa-joo'h' hi- laa' Dio kyaah' ba' jmeeh' juuh-. Kih' jaa- hñii' bih' jmeeh' ta'he'." ¹¹ Ja-ga' ga-lä' oo' hi- sa'llu' kiyh'. Lä'chah' ja- ya-nää' ángele, ga'jmeey' ta'he' kih' Jesús.

Ga'løø' Jesús kway' juu' hwa' Galilea

(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

¹² Ma' ga'nuu' Jesús hää' Jwaa' neh-ñe', ngaayh' ta' hwa' Galilea. ¹³ Sa- ga'jäy' jwi- Nazaret, ngaayh' na'gyay- jwi- Capernaum ba', jwi- he- hla- cha'hoo' jmi-juuh-. Hwa' kih' dsa- kya' Zabulón kyaah' Neftalí ba' ja-. ¹⁴ Lä'ja- ga-lä'te' juu' he- ga'hlëeh' Isaia hi- ga-ngëé' juu' kih' Dio, lä' ma' ga'jäyh':

¹⁵ Hwa' kih' Zabulón, kyaah' hwa' kih' Neftalí,

he- kye- hngaah' ko-taa- kih' jmi- Jordán, ta' cha'hoo' jmi-ñeeh-,

lä'kaa- jee' ja- la' hwa' Galilea jee' tääh' jwëé' dsa- hi- sa' laa' judiu,

¹⁶ dsa- he' hi- ma' ga-nää' jee' na-hoo- ga'jëéy' koo- wa'je- juuh-.

Ga-lä'jnä' koo- wa'je- kih' hi- ma' tääh' jee' ma' hii' goo- juuy'.

¹⁷ Lä' ma'ja- ga'løø' Jesús kwa' juu', ma' jäyh':

—Jeeh` hnäh' kih' Dio, jëeh' ma-ya-jäh' he- jää' Dio dsa- lä'hih' kih'.

Ga-tëeh' Jesús kyeé' hi- ma-tääh' jwä- sa'hma'

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

¹⁸ Jee' hää' Jesús jwë' ngoo' ta- cha'hoo' jmi-juuh- he- hla- hwa' Galilea, jee' ja- ga-jëey' Simón hi- ma-tëeh- dsa- Pee', kyaah' André øøyh-. Lä-uu' hi- he' ma-tääh' jwä- sa'hma' cha'jmi-, jëeh' he- ja- ba' ma' la' ta' kiyh'. ¹⁹ Mah' ga-siiyh-:

—Ya-nääh' hnäh' kyaah' jnä' mah' mi-tëen' hnäh' ha- lä' jmeeh' hnäh' mah' leeh- hnäh' dsa-, lla- he- ma-leeh- hnäh' hmooh-.

²⁰ Lä-cha' ja- ga-kyey- sa'hma' kiyh' mah' ga-näay' kyaah' Jesús. ²¹ Ma-ngëé' gyih' ko-niih-, ga-jëey' jñah' ga' uu'. Jaa- he' Jacobo, joo' Zebedeo, kyaah' Jwaa- dsa-nuu- øøyh-, ma-tääh' neh- na'moo' kyaah' Zebedeo jmiy-, ma' hmiy- sa'hma' kiyh'. Mah' ga-tëeyh'. ²² Lä-cha' ja- ga-hiyy' na'moo' kyaah' jmiy- mah' ga-jmeey' ko-joh' kyaah' Jesús.

Ga-kwa' Jesús ju'hmëé'

(Lc. 6:17-19)

²³ Ga-ngëé' Jesús lä-kaa- hwa' Galilea, ma' mi-tëey- dsa- neh- gwah- mäh- he- tøø' lä-ko- lä-ko- jee' jwi-, ma' kway- ju'hmëé' ha- lä' jää' Dio dsa- lä'hih' kih'. Ma' mi-hlääy' dsa- kih' wa' he- cha- he- dsoo'. ²⁴ Lä' ga-të' hwa' Siria ga-nuu' dsa- kih' Jesús. He-ja- na-näa' dsa- na-jäay- jee' ma' cheh' Jesús ga-lä-jëé- hi- ma-jëé- wi' kih' na-ku' na-ngii' dsoo' hlih', lä-kye- hi- ma-kye- lle' hlih', kyaah' hi- ma-dsa-juu' nee', lä-ja- hi- mo-so' liih- goo- ti'. Ga-mi-hlääy' lä-jëé- hi- he'. ²⁵ Peer- jwëé' dsa- Galilea ga-lla-lle' kaah' kiyh' kyaah' hi- ma-cha- Decápoli, hi- ma-cha- Jerusalén, hi- ma-cha- Judea, hi- jñah' ga' hi- ma-cha- hngaah' jmi- Jordán.

5

Ga-kwa' Jesús cha-mi-juu' lä' ma' gyay' lle'koh'

¹ Ma' ga-jëé' Jesús jwëé' dsa- hi- ma-tääh' jee' ja-, ga-wiyy' mah' ga-gyay- lle'koh' ja-. Ga-lä-jëé' jñäh' discípulo kyaay' ga-kuh' jñäh' jee' ja-. ² Ga-løoy' hlëeyh- dsa-, ga-jäyh-:

³ —Llu' la' kih' hi- laa' sa' jmää' ni- mi- Jëeh', hi- he' ba' jää' Dio lä'hih' kih'. ⁴ Llu' la' kih' hi- tääh' ki-hooh-. Jëeh', jmeé' ba' Dio nõh' dsëy'. ⁵ Llu' la' kih' hi- hwaä'. Jëeh', hi- he' ba' tëé' hwa' he- ga-jäh' Dio le' heey-. ⁶ Llu' la' kih' hi- kuh-ngii' dsé' jmeey' he- llu'. Jëeh', hi- he' ba' hyoh' lä-jé- he- lla-kyaay'. ⁷ Llu' la' kih' hi- dsa-lä-nih' dsé' dsa-kyaah'. Jëeh', lä-nih' dsé' Dio kiyh' ka-läh'. ⁸ Llu' la' kih' hi- na-jngii' tuh-dsé'. Jëeh', hi- he' ba' tëé' jëé' Dio. ⁹ Llu' la' kih' hi- hnooh- ha- lä' jee' hi' ti' kih' dsa-. Jëeh', hi- he' ba' tëeyh' joo' Dio. ¹⁰ Llu' la' kih' hi- ga-näa' jëé- wi' kih' he- jmeey' he- llu'. Jëeh', kih' bih' la' jmi-gyuu' jee' jmeé' Dio hih-.

¹¹ 'Llu' la' kyah' hnäh' cher'mah' dsoo' kin- ga-hlëeh' dsa- wi' kyah' hnäh', hi- cher'mah' ga-jmeeh- dsa- hnäh', hi- cher'mah' ga-hlëeh' dsa- hnäh' juu' pa'jnah' he- la' juu' ta-juu'. ¹² Lä' ma-cha- hnäh' lä-ja-, wa-cha- hnäh' llu', wa-jëé- hoh' hnäh'. Jëeh', hnäh' ba' hnäh' ko- he- llu' gyuu' jmi-gyuu'. Ja-ba' lä-ja- ga-jmeeyh' hi- ga-ngëé' juu' kih' Dio hi- ma-tääh' jää' ga' kyah' hnäh'.

Ga-kwa' Jesús juu' kih' wa'ne' kyaah' wa'je-

(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

¹³ 'Hnäh' laah' lä-ko- wa'ne' kih' hwa' la-. Pero cher'mah' ga-jnuuh' he- nii' kih', ha- lä-ja- lii' ka-läh' lä' ma' la'. Mo-so' jmää' go-te-. He- be' ba' dsa- ja- cha'jwë', jee' ja- he'soh' dsa- né' kih'. ¹⁴ Hnäh' laah' lä-ko- wa'je- kih' dsa- jmi-gyuu-. Wa'jmeen' ko- jwi- he- hla- gyuu' né' moh' sa' le' dsa-hmäa'. ¹⁵ Hi- lä-ja- sa-cha- hi- hih' wa'je- mah' chiyh' neh- wa'goo'. He- chiyh' jee' nii' ba' mah' lä-jnä' kih' dsa- hi- tääh' lä-kaa-

cha'neh⁺. ¹⁶ He⁻ ja⁻ wa' jnä⁺ wa' je⁻ kyah⁺ hnäh⁺ cha' né⁺ lä⁺ jëë⁺ dsa⁻, mah⁺ wa' ra⁻ ga⁺ jëëy⁺ lä⁺ jë⁺ he⁻ llu⁺ he⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺, jmeey⁺ juuh⁻ kih⁺ Tää⁺ jnä⁻ hi⁻ gya⁺ gyuu⁺h⁺.

Ga⁺ jmeeh⁺ Jesús juu⁺ ha⁻ lä⁺ la⁺ ley

¹⁷ Ta⁺ jmee⁻ hnäh⁺ hu⁺ dsë⁻ he⁻ ma⁻ jan[~] mah⁺ mi⁺ llaan⁺ ley kih⁺ Moisé. Ni⁺ sa⁺ mi⁺ llaan⁺ lä⁺ jë⁺ he⁻ ga⁺ hlëeh⁺ lä⁺ jëë⁺ hi⁻ ga⁺ ngëë⁺ juu⁺ kih⁺ Dio. Sa⁺ ma⁻ jan[~] mah⁺ mi⁺ llaan⁺ he⁻ ja⁻, he⁻ mi⁺ ten⁺ kih⁺ juu⁺ ja⁻ ba⁺ ja⁻ ma⁻ jan[~]. ¹⁸ Ma⁺ ra⁺ ju⁺ dsoo⁺ jwëëhn[~] hnäh⁺, ta⁺ ko⁻ jiih⁺ cha⁻ gyuu⁺h⁺ hwa⁺ la⁻, sa⁺ heë⁺ ni⁺ koo⁻ hwëh⁺ mäh⁻, ni⁺ koo⁻ mi⁺ punto he⁻ na⁻ si⁻ kih⁺ ley ja⁻, jää⁺ sa⁺ ga⁺ ma⁻ lä⁻ te⁺ ga⁺ lä⁺ jë⁺. ¹⁹ He⁻ lä⁺ ja⁻, cher⁺ mah⁺ chaa⁻ hi⁻ ga⁺ hlääh⁻ koo⁻ mada⁺ pih⁺ kih⁺ ley la⁻, hi⁺ cher⁺ mah⁺ lä⁺ ja⁻ mi⁻ tëëy⁺ dsa⁻, leey⁺ jaa⁻ hi⁻ mäh⁺ ba⁺ gyuu⁺h⁺ jmi⁻ gyuu⁺ jee⁺ jmee⁻ Dio hih⁺. Pero cher⁺ mah⁺ hi⁻ mi⁻ te⁺ kih⁺ ley hi⁺ mi⁻ tëëy⁺ dsa⁻ he⁻ mi⁻ tey⁺ ka⁻ läh⁺, hi⁻ he⁺ ba⁺ leë⁺ jøøh⁺ gyuu⁺h⁺ jmi⁻ gyuu⁺ jee⁺ jmee⁻ Dio hih⁺. ²⁰ He⁻ ja⁻ hlëëhn[~] hnäh⁺, cher⁺ mah⁺ sa⁺ ga⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ cha⁻ ga⁺ miih⁻ ta⁻ llu⁺ lä⁺ koh⁺ te⁺ he⁻ jmee⁻ dsa⁻ hi⁻ kyuu[~] ley hi⁺ lä⁺ koh⁺ te⁺ he⁻ jmee⁻ fariseo, sa⁺ le⁺ go⁺ taah⁺ hnäh⁺ gyuu⁺h⁺ jmi⁻ gyuu⁺ jee⁺ jmee⁻ Dio hih⁺.

²¹ Ma⁻ nuuh⁻ ba⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁺ jäh⁺ né⁺ ley kih⁺ Moisé lä⁺ ma⁺ ga⁺ siiyh⁺ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnä⁻: “Ta⁺ jngëëh⁺ dsa⁻. Cher⁺ mah⁺ hi⁻ ga⁺ jngëëh⁺ jaa⁻ dsa⁻ kyaah⁺ ma⁺ ra⁺ he⁻ nøø⁺ ba⁺ ta⁺ kiyh⁺.” ²² Pero jnä⁺ jwëëhn[~] hnäh⁺, cher⁺ mah⁺ hi⁻ ga⁺ lä⁺ lleë⁺ kyaah⁺ øøh⁺, ma⁻ na⁻ bääyh⁻ dsoo⁺. Hi⁺ cher⁺ mah⁺ hi⁻ ga⁺ jäh⁺ siih⁺ dsa⁻ kyaah⁺: “Peer⁺ taah⁻ hne⁻”, hi⁻ he⁺ nøø⁺ ta⁺ kih⁺ cha⁻ né⁺ dsa⁻ kaah⁺. Hi⁺ cher⁺ mah⁺ hi⁻ ga⁺ jwä⁺ dso⁺ jwi⁺ kih⁺ øøh⁺, hi⁻ he⁺ lle⁺ kih⁺ dsoo⁺ cha⁻ je⁻.

²³ He⁻ ja⁻ cher⁺ mah⁺ go⁺ kah⁺ kuu⁺ kyah⁺ né⁺ na⁺ hyoo⁺ hi⁺ cher⁺ mah⁺ ga⁺ lä⁺ dsooh[~] hoh⁺ jee⁺ ja⁻ he⁻ hä⁺ dsë⁺ jaa⁻ øøh⁺ kyaah⁺ hne⁻, ²⁴ jee⁺ ja⁻ ba⁺ kye⁻ kuu⁺ kyah⁺ cha⁻ né⁺ na⁺ hyoo⁺ mah⁺ gwa⁻ da⁻ to⁻ né⁺ go⁻ jeeh⁺ juu⁺ kyah⁺ kyaah⁺ øøh⁺. Ja⁻ ga⁺ ñeh⁻ ka⁻ läh⁺ ya⁻ tøøh⁺ kuu⁺ kyah⁺ né⁺ na⁺ hyoo⁺.

²⁵ Cher⁺ mah⁺ chaa⁻ hi⁻ hnøø⁺ hnëë⁺ hne⁻ cha⁻ né⁺ dsa⁻ ta⁺, jmee⁺ bii⁺ go⁺ taah⁺ hnäh⁺ juu⁺ kwee⁻ kyaayh⁺ na⁺ koh⁺ ta⁺ ko⁻ jiih⁺ cha⁻ jmi⁺, mah⁺ sa⁺ ngëëy⁺ hne⁻ goo⁻ jwëë⁻. Lä⁺ ja⁻ mo⁺ so⁺ jmee⁺ jwëë⁻ hih⁺ kih⁺ poo⁻ taayh⁺ hne⁻ neh⁺ ñe⁺. ²⁶ Ma⁺ ra⁺ ju⁺ dsoo⁺ jwëëhn[~] hnäh⁺, sa⁺ ya⁻ hëëh⁺ jee⁺ ja⁻ ta⁺ ko⁻ jiih⁺ sa⁺ ma⁻ mi⁻ hmaah⁺ lä⁺ jë⁺ go⁻ te[~] he⁻ ngiiyh⁺ kyah⁺.

²⁷ Ma⁻ nuuh⁻ ba⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁺ jäh⁺ né⁺ ley he⁻ siiyh⁺ hnäh⁺: “Hne⁻ hi⁻ na⁻ jee⁻ goo⁻, ta⁺ kaah⁺ hi⁻ laa⁺ kyaah⁺ jñah⁺.” ²⁸ Pero jnä⁺ jwahn⁺, cher⁺ mah⁺ hi⁻ jëë⁺ jaa⁻ dsa⁻ më⁺ hi⁺ heë⁺ dsëy⁺ kaayh⁺, kyaah⁺ hu⁺ dsë⁻ kiyh⁺ ja⁻, ma⁻ jmeey⁺ dso⁺ kye⁻. ²⁹ Lä⁺ ja⁻, cher⁺ mah⁺ mi⁺ nêh⁺ ra⁻ lluu⁺ jmee⁺ täh⁺ kyaah⁺ dso⁺ kye⁻, lle⁺ go⁻ te[~] mah⁺ be⁺ uu⁺. Jëëh⁺, llu⁺ ga⁺ kyah⁺ he⁻ heë⁺ miih⁻ jmi⁻ ngo⁺ kyah⁺, lä⁺ koh⁺ ga⁺ he⁻ goh⁺ na⁻ hñaah⁺ cha⁻ je⁻. ³⁰ Hi⁺ cher⁺ mah⁺ ma⁻ gooh⁻ ra⁻ lluu⁺ jmee⁺ täh⁺ kyaah⁺ dso⁺ kye⁻, hnä⁺ go⁻ te[~] mah⁺ be⁺ uu⁺. Jëëh⁺, llu⁺ ga⁺ kyah⁺ he⁻ heë⁺ miih⁻ jmi⁻ ngo⁺ kyah⁺, lä⁺ koh⁺ ga⁺ he⁻ goh⁺ na⁻ hñaah⁺ cha⁻ je⁻.

³¹ Hi⁺ ma⁻ nuuh⁻ hnäh⁺ ka⁻ läh⁺ he⁻ jäh⁺: “Ga⁺ lä⁺ jëë⁺ hi⁻ beë⁻ dsa⁻ më⁺ kyaah⁺, hnøø⁺ chooyh⁺ je⁻ jee⁺ ma⁻ beey⁺ dsa⁻ kyaayh⁺.” ³² Pero jnä⁺ jwahn⁺ lä⁺ la⁻. Hi⁻ beë⁺ dsa⁻ më⁺ kyaah⁺, hi⁺ sa⁺ cha⁻ he⁻ hliih⁺ ma⁻ jmeey⁺ kyaah⁺ jñah⁺ dsa⁻ ñuu⁻, he⁻ cheey⁺ ta⁺ jwë⁺ hliih⁺ ba⁺ ja⁻. Hi⁺ lä⁺ ja⁻ ka⁻ läh⁺ hi⁻ kaa⁺ dsa⁻ më⁺ hi⁻ ma⁻ beey⁺ he⁺, he⁻ jmeey⁺ dso⁺ kye⁻ ba⁺ ja⁻ ka⁻ läh⁺.

Ga⁺ hlëeh⁺ Jesús kih⁺ hi⁻ tää⁻ gyuu⁺h⁺ hwa⁺

³³ Ma⁻ nuuh⁻ ba⁺ hnäh⁺ lä⁺ koo⁻ ga⁺ siiyh⁺ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnä⁻: “Ta⁺ jmee⁻ dsoo⁺ he⁻ la⁺ juu⁺ ta⁻ juu⁺. Ja⁻ mi⁻ teh⁺ hnäh⁺ kih⁺ Dio he⁻ ga⁺ tääh⁺ hñaah⁺ jmeeh⁺.” ³⁴ Pero lä⁺ la⁻ jwah⁺ jnä⁺, ta⁺ tää⁺ hñaah⁺ kih⁺ ni⁺ koo⁻. Ta⁺ tää⁺ hnäh⁺ kih⁺ gyuu⁺h⁺, jëëh⁺ jee⁺ oo⁺ ba⁺ gya⁺ Dio. ³⁵ Ta⁺ tää⁺ hnäh⁺ kih⁺ hwa⁺, jëëh⁺, né⁺ kih⁺ hwa⁺ chih⁺ ma⁻ ti⁺ Dio. Ta⁺ tää⁺ hnäh⁺ kih⁺ Jerusalén, jëëh⁺, jee⁺ ja⁻ la⁺ jee⁺ jwi⁻ kih⁺ Rey jøøh⁺ jnä⁻. ³⁶ Ta⁺ tää⁺ ka⁺ lleh⁺, jëëh⁺, sa⁺ leh⁺ jmeeh⁺ tøø⁻ ni⁺ koo⁻ jñu⁻, ni⁺ sa⁺ leh⁺ jmeeh⁺ läh⁻ ka⁻ läh⁺. ³⁷ Cher⁺ mah⁺ jwah⁺ hnäh⁺

“Jaah”, koo- “jaah” ba' jawah' hnäh'. Hi' cher'mah' jawah' hnäh' “jah' ha”, koo- “jah' ha” ba' jawah' hnäh'. Hi' cher'mah' he- ga' jyoh' juu' gwa', he- gwa' kih' dsa- hlëeh' ba' ja-.

³⁸ Ma-nuuh- ba' hnäh' ka-läh' he- jäyh': “Hi- jmee- dsoo' mi'ne' dsa- kyaah', ja- ba' lä- ja- mi- hmaayh'. Hi- jlääh- na' ja' dsa- kyaah', ja- ba' lä- ja- mi- hmaayh'.” ³⁹ Pero lä- la- jawah' jnä'. Ta- jiih' hnäh' kih' hi- hñaa- dsë'. Cher'mah' hi- ga- jnoo' koo- jwoo' mo- nöh', kwëeyh' ka- läh' jyoh' jwoo'. ⁴⁰ Hi' cher'mah' hi- lla- hñii- kyah' mah' jñuuyh' sa' koooh-, kwëeyh' ka- läh' lä- kyë- hmih- lloo' kyah'. ⁴¹ Hi' cher'mah' hi- ga- jmee' he- wi' kah' løø' kih' ko- niih-, kye- ga' jyoh' ko- niih-. ⁴² Cher'mah' hi- ngii- miih- he- cha- kyah', kwëeyh'. Hi' cher'mah' hi- hnøø' lle- miih- he- cha- kyah', ta- jmee- chaah- kyaayh'.

Hnøø' hnää' jne' hi- na- høøh' jnän`
(Lc. 6:27-28, 32-36)

⁴³ Ma-nuuh- ba' hnäh' ka-läh' he- jäyh': “Wa' hnaah- ome- kyaah' mah' wa' na- hääh' hi- sa' laa' ome- kyaah'.” ⁴⁴ Pero lä- la- ba' jawah' jnä': Wa' lä- hnaah- hnäh' hi- sa' laa' ome- kyaah' hnäh'. Ngii' hnäh' llu' kih' hi- jwä- dso' jwi' kyah' hnäh'. Jmee' hnäh' llu' kih' hi- na- høøh' kyah' hnäh'. Ngii' hnäh' kih' Dio kih' hi- jmeeh- hnäh'. ⁴⁵ Mah' lä- ja- leeh' hnäh' joo' Täa' jnän' hi- gya' gyuuh'. Hi- he' jmee- dsa- hya- hyoo- kih' hi- hlëeh' lä- ja- kih' hi- lluu'. Hi- cheey- jma' ka- läh' kih' hi- jmee- he- llu' hi' kih' hi- jmee- he- hliih'. ⁴⁶ Jëeh' cher'mah' hnaah- hnäh' ma- la- hi- hnää' hnäh' ba', jhee- ba' hñah- hnäh' kih' Dio ja-? ¿Che' sa- jmeey- lä- ja- ka- läh' hi- koo' ku' sih-? ⁴⁷ Cher'mah' kih' øøh' ba' hnäh' jmeeh- hnäh' Dio, ¿che' laah' hnäh' jmeeh- hnäh' koo- he- llu'? ¿Che' sa- jmee- lä- ja- hi- sa- ma- heeh- kih' Dio? ⁴⁸ Wa' laah' hnäh' lluu', lä- koo- laa' Täa' jnän' hi- gya' gyuuh' hi- lluu' go- te~.

6

¹ Leeh-, ta- hnooh- hnäh' ha- lä- jee' hlëeh' dsa- llu' kyah' hnäh' wa' ra- ga- jmeeh' hnäh' koo- he- llu'. Cher'mah' ko- taä' ga' ga- jmeeh' hnäh' mah' jëe' dsa- kyah' hnäh', sa- hñah- hnäh' ni- miih- kih' Dio hi- gya' gyuuh'. ² Wa' ra- ga- kwah' hnäh' be' kih' jaa- hi- lla- kyaah', ta- jwi' ni- jaa- hee- na- ma- jmeeh'. Mah' sa- jmeeh' hnäh' kwee- kyaah' hi- jmää- hñii' mi- te' neh' gwah-, hi- lä- ja- jmeey- ka- läh' cha' jwë' he- hnooyh- ha- lä- jee' hlëeh' dsa- llu' kiyh' ba' ja-. Ma' ra- ju' dsoo' jwëehñ- hnäh', ko- ja- ba' hñiih' ma- liyh- jñeey'. ³ Pero hne-, wa' ra- ga- kwëeh- dsa- miih- kuu', ta- jwi' ni- jaa- ma- ke- laa' ome- kyaah'. ⁴ Heh' lä- ja-, sa- jnä' he- ma- kwëeh- dsa- kuu'. Ma' ja- Täa' kyaah', hi- jëe- lä- jë- he- sa- jnä', mi- hmaayh' kyah' to- lo- né- lä- jëe- dsa-.

Ga- mi- tēē- Jesús dsa- kyaay' ha- lä- chuuy' kyaah' Dio
(Lc. 11:2-4)

⁵ Wa' ra- ga- tē' jee' ngiih' kyah' kih' Dio, ta- jmee- lä- jmee- hi- jmää- hñii' mi- te'. Tih- dsëy' na- tääy' hlëeyh' kyaah' Dio neh' gwah- mäh- hi- lä- ja- jmeey- cha' jwë' jee' ga- nää' dsa- mah' jëe' dsa- kiyh'. Ma' ra- ju' dsoo' jwëehñ- hnäh', ko- ja- ba' hñiih' ma- liyh- jñeey'. ⁶ Pero hne-, wa' ra- ga- tē' jee' ngiih' kyah' kih' Dio, go- he' jee' gwiih- mah' jne' haah' kyah'. Ngii' kyah' kih' Täa' hi- sa- jnä'. Ma' ja- Täa' kyaah' hi- jëe- lä- jë- he- sa- jnä', mi- hmaayh' kyah' to- lo- né- lä- jëe- dsa-. ⁷ Wa' ra- ga- tē' jee' ngiih' kyah' kih' Dio, ta- hlëeh- cha- miih- jiih- koo- nëe' juu' he- sa- jmää' ta', lä- koo- jmee- hi- sa- ma- heeh- kih' Dio. Kih' he- hlëeyh- cha- miih- jiih- koo- nëe' juu', nuu' Dio kiyh' laay'. ⁸ Ta- jmee- hnäh' lä- jmee- dsa- he'. Jëeh', Täa' jnän' hi- gya' gyuuh', ma- ñey- ba' hee- na- jmee- bii' jnän' jää' ja- ga- ngiin' kiyh'. ⁹ Lä- la- ba' hnøø' ngiih' hnäh' kyah':

Täa' kyaah' jnääh' hi- gya' ya- jwi', lä- jëe- ba' wa' jmee' dsoo' he- laah' hne- na- jngëe' go- te~.

¹⁰ Ña- mah' jmeeh' hih- jee' la-.

Wa' le' lä' hyoh' hoh' hñaa'h' jmi' gyuu' la', ja' ba' lä' koo' la' gyuu'h' ya' jwii'.

¹¹ Kwëeh' jnääh' na' he' kih' hih' jnääh' he' jmee' bii' kyaah' jnääh'.

¹² Jmee' jøh' hoh' kih' he' ma' hlääh' jnääh', ja' ba' lä' koo' jøh' dsë' jnääh' kyaah' hi' dsa' hlääh' kyaah' jnääh'.

¹³ Ta' kwa' jwë' ka' he' hlih' dsë' jnääh', lää' jnääh' kih' he' ja'. Jëeh', jaa' hne' ba' jmee' hih' kih' lä' jë', kyah' ba' la' ga' lä' jë' be', hne' ba' laah' jøh' kih' ga' lä' jë' joh' jmi' cha'. Wa' la' lä' ja'.

¹⁴ Cher'mah' jmeeh' jøh' hoh' kyaah' dsa' hi' dsa' hlääh' kyaah' hnäh', lä' ja' ka' läh' Tää' jnän' hi' gya' gyuu'h' jmeey' jøh' dsëy' kyaah' hnäh'. ¹⁵ Pero cher'mah' sa' ga' jmeeh' hnäh' jøh' hoh' kyaah' dsa' hi' dsa' hlääh' kyaah' hnäh', lä' ja' ka' läh' Tää' jnän' hi' gya' gyuu'h' sa' jmeey' jøh' dsëy' kyaah' hnäh' he' dsa' hlääh' hnäh' kiyh'.

Ga' hlëeh' Jesús kih' he' sa' kih' hih' jne'

¹⁶ Jmi' ma' sa' kuh' huh' hnäh' jee' hlëeh' hnäh' kyaah' Dio, ta' jmee' hnäh' lii' he' ti' meeh' hoh' hnäh' lä' jmee' dsa' hi' jmää' hñii' mi' teh'. Hi' he' jmee' lii' mo' nē' mah' jëe' dsa' kiyh' he' sa' kuh' hih'. Ma' ra' ju' dsoo' jwëhn' hnäh', ko' ja' ba' hñih' ma' liyh' jneey'. ¹⁷ Pero hne', ma' sa' kuh' huh' jee' hlëeh' kyaah' Dio, ja' jñaa'h' lleh' mah' gyih' mo' nēh'. ¹⁸ Mah' lä' ja', sa' lä' leeh' chá'nē' dsa', he' sa' kuh' huh'. Kih' Tää' hi' sa' jnääh' ba' lä' leeh'. Hi' lä' ja', Tää' kyaah' hi' jëe' lä' jë' he' sa' jnä', mi' hmaayh' kyah' to' lo' nē' lä' jëe' dsa'.

Ga' hlëeh' Jesús kih' he' la' hmooh'

(Lc. 12:33-34)

¹⁹ Ta' wa' hnooh' hnäh' lla' mah' jmi' gyuu' la' cha' miih' he' la' hmooh' kyah' hnäh'. Jëeh' jee' la' chaa' jah' jwë' cha' miih' hi' hya' tu' juuh' lä' jë' he' llu'. Hi' dsa' taah' dsa' hii' mah' hiiy'. ²⁰ Hnøøh' hnäh' mah' lla' mah' gyuu'h' ya' jwii' he' la' hmooh' kyah' hnäh'. Jee' ja' sa' chaa' jah' hi' jwë' ni' sa' hya' tu' juuh' ka' läh'. Hi' jee' ja' sa' chaa' dsa' hii' mah' hiiy'. ²¹ Ha' jiih' jee' hla' he' la' hmooh' kyah' hnäh', jee' ja' ba' kye' hnäh' o' jøh' dsë'.

Wa' je' kih' jmi' ngo' jnän'

(Lc. 11:34-36)

²² Mi' nē' jne' la' lä' koh' wa' je' kih' jmi' ngo' jnän'. Lä' ja', cher'mah' mi' nēh' la' llu', lä' kaa' jmi' ngo' kyah' ngë' jee' wa' je'. ²³ Pero cher'mah' la' hlih' mi' nēh', ga' lä' kaa' jmi' ngo' kyah' ngë' jee' na' hoo' ba'. Lä' ja', cher'mah' wa' je' he' cha' kyah' la' na' hoo' ba', ha' koh' sa' na' hoo' jee' ngëh'.

Sa' le' jmee' jne' he' kih' Dio mah' jmee' jne' he' kih' kuu'

(Lc. 16:13)

²⁴ Ni' jaa' sa' lä' kēh' jmi' jmee' he' kih' uu' dsa' kaah'. Jëeh', jmeey' na' hääyh' jaa' mah' lä' hnääh' hi' jñah'. Mi' tey' kih' jaa' mah' mi' kwayh' hi' jñah' he'. Sa' lä' kēh' hnäh' jmi' jmeeh' hnäh' he' kih' Dio mah' jmeeh' hnäh' he' kih' kuu' ka' läh'.

Ga' hää' Dio kwee' go' te' lä' jëe' hi' laa' kyaay'

(Lc. 12:22-31)

²⁵ He' ja' jwëhn' hnäh': Ta' ka' hnäh' hu' dsë' ha' lä' dsa' ngëe' hnäh', hee' na' kuh' huh' hnäh'. Ta' ka' hnäh' hu' dsë' kih' jmi' ngo' kyah' hnäh', ha' lä' tēeh' hnäh' hñih' he' kēh' hnäh'. ¿Ché sa' kyeé' ga' he' chaa' hnäh' lä' koh' ga' he' kuh' huh' hnäh'? ¿Hi' ché sa' kyeé' ga' jmi' ngo' kyah' hnäh' lä' koh' ga' hñih' he' kēh' hnäh'? ²⁶ Jëe' da' hnäh' lä' koo' la' kih' ta' hi' hëe' jwë' né' lle'. Sa' cha' jngëey' ni' sa' chooyh' mii', ni' sa' llay' llu' mii' kiyh'. Pero Tää' jnän' hi' gya' gyuu'h', ma' ra' he' ääh' bil'. ¿Ché sa' kyeé' ga' hnäh' lä' koh' ga' ta' he'? ²⁷ ¿Hii' hnäh' leh' jmeeh' saa' ga' koo' lëe', kih' he' jmeeh' hnäh' cha' miih' hu' dsë'?

²⁸ ¿He-la' jmeeh- hnäh' cha-miìh- huúdsē- kih' hmiìh- he- kēh' hnäh'? Jëe' da' hnäh' ha- lä' dsa-kwaä' wa'le' jee' nuu-. Sa' cha- ta' jmee', ni' sa' hwëe' wa'ne'. ²⁹ Pero jwëehñ- hnäh'. Ma'ke' na'hñaah' la' hmiìh- he- ga'kēh- rey Salomón, sa' ga'liyh' ma' kēyh' hmiìh- he- la' na'hñaah' lä'koo- la' wa'le' ja-. ³⁰ Cher'mah' lä'ja- ga'jmeē' Dio na'hñaah' wa'le' he- choo' nē' nuu- na', mah' hō' jē' dsa- neh' hwiì', ha- ga' sa' jmääh' hnäh' llu', dsa- hi- miìh- go-te' ba' dsoo' dsē'. ³¹ He-ja- mo'to' ka- ga' hnäh' huúdsē- jwah' hnäh': "¿Hee- na- kih'hìh' jnääh', hee- hmiìh- kyeh' jnääh'?" ³² Jëeh', lä'jēe' hi- sa' ma-heeh- kih' Dio hnooyh- lä'jēe' he- ja- jmah' ba'. Pero Tää' jnän' hi- gya' gyuuh' ya' jwiì' ma' ñey- ba' he- jmee' biì' jnän' kih' jee' lä'jēe' he- ja-. ³³ Hnäh' da' hnäh' to- nē' Dio hi- laa' dsa-ta' jōoh' jnän' hi- jmeē' hnäh' he- llu' jmah' ba' lä'koo- hnøoy' hñiiy'. Lä'ja- ba' hñah' hnäh' lä'jēe' he- jmee' biì' kyah' hnäh' ka-läh'. ³⁴ He-ja- ta' ka- hnäh' huúdsē- kih' hō', jëeh' hō' lä'cha- jyoh' ga' huúdsē- he- jmeeh' hnäh'. Heeh' ba' hnäh' koo- jmiì' koo- jmiì' lä'koo- te' he- chaa- hnäh'.

7

Sa' ga'tēē' jne' jëen' kih' jñah'

(Lc. 6:37-38, 41-42)

¹ Ta- ka- hnäh' kwaat- kih' jñah' mah' sa' ka' Dio kwaat- kyah' hnäh'. ² Jëeh', Dio ka' kwaat- kyah' hnäh', ja- ba' lä'koo- kah- hnäh' kwaat- kih' jñah'. Lä'koo- te' ka- hnäh' kwaat- kih' jñah', ko-ja- hñiih' te' ka' Dio kwaat- kyah' hnäh'. ³ ¿He-la' jëeh' wa'hlø- he- hä' m'ñē' øøh' mah' sa' jëeh' da' wa'hlø- juuh- he- hä' m'ñēh' hñaah'? ⁴ Ha- lä'ja- jwiìh' øøh': "Kwa' da' wa' llen' wa'hlø- he- hä' m'ñēh'", mah' hä' ba' kyah' hñaah' he- juuh- ga'? ⁵ ¿He- ba' che- ta- juuh' hne-! Le' da' jää' wa'hlø- juuh- he- hä' m'ñēh' hñaah'. Ja- ga' na' jëeh' kwee- mah' lleh' wa'hlø- he- hä' m'ñē' øøh'. ⁶ Ta- kwëeh' hnäh' dsii- he- la' na-jøø-, wa'ra- ga'jeyh- mah' g'hnäy' kyah' hnäh'. Ta- jwä' hnäh' kuú' he- la' hmooh' kyah' hnäh' cha'nē' cha'ñē', wa'ra- ga'hee' ga'soyh'.

Hnøø' hnäh' jne' Dio lä'kaq- tuh- dsē- jne'

(Lc. 11:9-13; 6:31)

⁷ Ngii' hnäh' kih' Dio, mah' hñah' hnäh'. Hnøøh' da' hnäh' mah' jnääh- hnäh'. Tee- hnäh' kiyh' mah' näy' ho'haah'. ⁸ Jëeh', lä'jēe' hi- ngii', hyoyh- ba'. Hi- hnooh-, jnøoyh- ba'. Hi- tēe- ho'haah', nä- ba' ho'haah' kiyh'. ⁹ ¿Ha- lä'ja- kwëeh' hnäh' chih- kyaah', koo- mi'kuu' wa'ra- ga'ngiiy' he'ñiih'? ¹⁰ Hi- cher'mah' ga'ngiiy' kuyh' jaa- hmooh-, ¿ha- lä'ja- kwëeyh' jaa- miìh'? ¹¹ Ma'ke' hlëeh' hnäh', leh' ba' hnäh' kwëeh' chih- kyaah' he- llu'. Joh' ga' he- llu' sa' kwa' Tää' hi- gya' gyuuh' kih' lä'jēe' hi- ngii' kiyh'. ¹² He-ja-, lä'jēe' he- hnooh- hnäh' jmeē' dsa- kyah' hnäh', ja- ba' lä'ja- jmeē' hnäh' kiyh' ka-läh'. Juu' la- jeeh' kwee- kyaah' ley he- ga'sii' Moisé kyaah' lä'jēe' he- ga'sii' lä'jēe' hi- ma' ngëe- juu' kih' Dio.

Lä'tō' ho'haah'

(Lc. 13:24)

¹³ Go-taah' hnäh' ta' jwë' dsu-. Jëeh', jla' la' ho'haah' hi- hu' la' jwë' he- dsoo- jee' dsa-hee' dsa-. Jwëe' dsa- hi- dsa-taah' ta' ja'. ¹⁴ Dsu- la' ho'haah' hi- dsu- jwë' he- jmee' chaa- dsa-. Miìh- go-te' ba' dsa-taah' ta' ja'.

Miì' kih' jmeē' lii- ha- lä' la' chaah' hma-

(Lc. 6:43-44)

¹⁵ Hää' hnäh' hñaah' kih' hi- ga'nää' lä'koh' hi- ngëe- juu' kih' Dio ba'. Ya-näay' jee' kyah' hnäh' jmääh- hñiiy' hwaay' lä'koo- jaa- borrego. Pero ta- neh- tuh-dsēy', laay' lä'koo- jaa- jah' hi- hää'. ¹⁶ Kyaah' he- jmeey' ja-, lä'jnä' ha- lä' laay'. Ha- lä'ja- chooh' dsa- mi'jēh' kih' chaah' tōō'. Ni' mi'higo sa' chooh' dsa- kih' chaah' tōō'. ¹⁷ Jëeh', lä'jēe'

chaah' hma- he- llu', hii- mii' he- llu' ba'. Hi- lä-jë- chaah' hma- he- hliih', hii- mii' he- hliih'. ¹⁸ Lä-jë- chaah' hma- he- llu', sa- le' hii' mii' he- hliih'. Ni- chaah' hma- he- hliih', sa- le' hii' mii' he- llu'. ¹⁹ Ga-lä-jë- chaah' hma- he- sa- hii' mii' he- llu', hnä' dsa- mah' tooyh- cha'je-. ²⁰ He- lä-ja-, lä-jnä' ha- lä- laa' dsa- kyaah' ta' kih'.

Ja- lä-jë- dsa- dsa-taah`jee' jmee- Dio hih`
(Lc. 13:25-27)

²¹ Ja- lä-jë- hi- jäh' kin-: "Dsa-jøøh' kyaan-, Dsa-jøøh' kyaan-", dsa-taah`jee' jmee- Dio hih-. Ma-la- hi- jmee- lä- hyoh- dsë' Täa- kyaan- hi- gya' gyuuh', hi- he' ba' dsa-taah`. ²² Wa-ra- ga-të' jee' laa- jmi- gyuu-, jwëë' dsa- jäh' siyh- jnä': "Dsa-jøøh' kyaan-, Dsa-jøøh' kyaan-, ja' kyaah' mada- he- ga-jmeeh' ga-kwa- jnääh' juu' kyah', kyaah' mada- kyah' ga-hwëë' jnääh' hi- sa-llu', hi- kyaah' mada- kyah' ga-jmee' jnääh' he- juh-gaa-?" ²³ Ma-ja- jeehn' kih' dsa- he': "Jih'koh' sa- ga-lä-kyuun- hnäh'. Go-nää' hnäh' kyah', hnäh' hi- tëë' jmee- he- hliih'."

Ga-jmeey' hne' kiyh' në' kuu' hloo-
(Mr. 1:22; Lc. 6:47-49)

²⁴ He-ja-, hi- nuu- juu' kin- mah' jmeey- lä- jwahn-, hi- he' laa' lä-koø- jaa- dsa-nuuh- hi- cha- huudse- llu' kih'. Ga-jmeey' hne' kiyh' në' kuu' hloo-. ²⁵ Ja' jma', ga-juuh' jmi- hi- ja' lle' në' kih' hne'. Pero sa- ga-toh', jëeh' ma' chih' në' kih' kuu' hloo-. ²⁶ Pero hi- nuu- juu' kin- mah' sa- jmeey- lä- jwahn-, hi- he' laa' lä-koø- jaa- dsa- too- hi- ga-jmee' hne' kih' në' mi'sii'. ²⁷ Ja' jma', ga-juuh' jmi-, ja' lle' tä' ga-jmee' wi' kih' hne' ja-, mah' ga-toh'. Ga-hee' lä-jë- go-te- —ga-jäh' Jesús.

²⁸ Ma' ga-dsaa' ga-hlëeh' Jesús juu' la-, lä-jë- dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-, ma' jëe- dsayh- ha- lä- la' juu' he- ma' kway-. ²⁹ Jëeh' ma' hlëëyh- dsa- lä-koø- jaa- hi- jmee- hih- ba', ja- lä-koh' ma' jmee- ta- jwoh' kya- ley.

8

Ga-mi-hlää' Jesús jaa- hi- ma' dsaah' hmih' høø-
(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

¹ Lä-koø- ma' ga-jnäa' Jesús nih- lle'koh' ja-, jwëë' dsa- ga-lla-llë' kaah' kiyh'. ² Jee' ja- ga-ya-jäh- jaa- dsa- hi- ma' dsaah' hmih' høø-. Ga-juuyh' jny' cha'në' Jesús mah' ga-jäyh' siyh-:

—Dsa-jøøh' kyaan-, cher'mah' le', leh' ba' hne- cheh' dsoo' he- mi-sah' jnä'.

³ He-ja- ga-hii' Jesús ma-goo- mah' ga-kyey- në' kih' dsa- he' mah' ga-siiyh-:

—Le' ba', wa- dsa-che' ba' dsoo' kyah'.

Lä-chah' ja- ga-ääh' go-te- hmih' høø- ja-. ⁴ Ja-ga- ga-jäh' Jesús siyh-:

—Jëe- da', ta- jmeeh' juu' kih' ni- jaa-. Gwa- go-hääh' hñaah' kih' jmi- dsa-. Kye- miih- he- kwëeh' hnih' lä-hih- he- ga-jmee' Moisé. Lä-ja- go-jmee' mah' lä-ney- ma-jä' kyah' —ga-jäh' Jesús siyh-.

Ga-mi-hlää' Jesús moz- kya- juu' hløø-
(Lc. 7:1-10)

⁵ Lä-koø- ma' ga-he' Jesús jwi- Capernaum, ja' jaa- juu' hløø' chuh- kih' Jesús mah' ga-chuuy' kyaah':

⁶ —Dsa-jøøh' kyaan-, moz- kyaan- na- kya- cha'neh- kin-, ja- jwërte kiyh', mo- so- liih- goo- tiy- —ga-jäyh' siyh-.

⁷ —Nii- ba' jnä' mi-hlää' jnih- —ga-jäh' Jesús siyh-.

⁸ Mah' ga-jeeh- juu' hløø' he' siyh-:

—Dsa-jøøh' kyaan-, sa- cha- he- laa' jnä' mah' go-heh' cha'neh- kin-. Lee- ba' koø- jäh', mah' jä- ba' kih' moz- kyaan-. ⁹ Jëeh' jnä' ka-läh', chaa- hi- jmee- mada- he- jmeen- kiyh', hi- tääh' hløø' hi- jmeen- hih- kih'. Wa-ra- ga-jmeen' hih- kih' jaa-: "Gwa- jee'

oo", dsooy¹ ba'. Wa'ra- ga¹ jwii¹ jñah': "Ña- ta' la", jäy¹ ba'. Hi¹ wa'ra- ga¹ jwii¹ moz¹ kyaan¹: "Jmee' he- la", jmeey¹ ba'.

¹⁰ Peer¹ ga¹ jëe¹ dsh¹ Jesús ma' ga¹ nuuy¹ juu¹ kih¹ dsa- he'. Mah¹ ga¹ siiyh¹ lä¹ jëe¹ hi¹ ma' chaa¹ kaah¹ kiyh¹:

—Ma¹ ra¹ ju¹ dsoo¹ jwëhn¹ hnäh', lä¹ kaa¹ hwa¹ Israel sa¹ ma¹ jnääh¹ ni¹ jaa¹ dsa¹ hi¹ dsoo¹ dsé¹ lä¹ koo¹ dsoo¹ dsé¹ dsa¹ ñuuh¹ la¹. ¹¹ Jwëhn¹ hnäh', lloo¹ koo¹ jmi¹ jwëe¹ dsa¹ ya¹ nää¹ ta¹ kye¹ ta¹ ñii¹ hi¹ dsa¹ taah¹ kuh¹ ma¹ nuu¹ ko¹ jöh¹ kyaah¹ Abraham, kyaah¹ Isaac, hi¹ kyaah¹ Jacob gyuu¹ ya¹ jwii¹ kih¹ Dio. ¹² Pero dsa¹ Israel hi¹ ma' laa¹ kwaat¹ dsa¹ taah¹ jee¹ jmee¹ Dio hih¹, hi¹ he' jwää¹ dsih¹ ta¹ ka'hne¹ jee¹ na¹ hoo¹. Jee¹ ja¹ ki'hooyh¹ mah¹ juuy¹ cha¹ jäy¹.

¹³ Ja¹ ga¹ jäh¹ Jesús siiyh¹ juu¹ hløø¹ he':

—Gwaah¹ ba' hne¹ kyah¹, wa' le¹ kyah¹ ja¹ ba' lä¹ koo¹ ma¹ lä¹ dsoo¹ hoh¹.

Lä¹ chah¹ ja¹, ga¹ jä¹ kih¹ moz¹ kyaay¹.

Ga¹ mi¹ hlää¹ Jesús ma¹ choo¹ Pee'

(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

¹⁴ Ma¹ ngëe¹ he¹ ja¹, ñee¹ Jesús cha'neh¹ kih¹ Pee'. Jee¹ ja¹ ga¹ jëey¹ ma¹ choo¹ Pee' na¹ kyaay¹ dsaayh¹ kyaah¹ llii¹. ¹⁵ Mah¹ ga¹ sooh¹ Jesús ma¹ gooy¹. Lä¹ chah¹ ja¹ ya¹ hii¹ llii¹ kiyh¹. Ga¹ nooy¹ jee¹ ma¹ kyaay¹ mah¹ ga¹ løoy¹ jmeey¹ ta¹ he¹ kih¹ lä¹ jëe¹.

Ga¹ mi¹ hlää¹ Jesús jwëe¹ dsa¹ dsaah¹

(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

¹⁶ Ta¹ ga¹ nuu¹ ja¹, na¹ jää¹ dsa¹ cha'ne¹ Jesús jwëe¹ hi¹ ma¹ kye¹ jmi¹ lle¹ hliih¹. Kyaah¹ koo¹ ga¹ hlëeyh¹ ba' ga¹ hwëey¹ jmi¹ lle¹ hliih¹ he' hi¹ ga¹ mi¹ hlää¹ lä¹ jëe¹ ga¹ dsa¹ hi¹ ma¹ dsaah¹. ¹⁷ Mah¹ lä¹ ja¹ lä¹ te¹ he¹ ga¹ jäh¹ Isaíá hi¹ ma¹ ngëe¹ juu¹ kih¹ Dio lä¹ ma¹ ga¹ jäyh¹: "Hñiiy¹ ba' ga¹ kay¹ ne¹ kiyh¹ lä¹ jëe¹ dsoo¹ jnän¹, hi¹ ga¹ kooy¹ lä¹ jëe¹ dsoo¹ jmi¹ wii¹ jnän¹ ka¹ läh¹."

Dsa¹ hi¹ ma¹ hnøø¹ ma¹ jmee¹ ko¹ jöh¹ kyaah¹ Jesús

(Lc. 9:57-62)

¹⁸ Ma¹ ga¹ jëe¹ Jesús jwëe¹ dsa¹ ma¹ tääh¹ lä¹ ku¹ lä¹ jii¹ kiyh¹, ga¹ jmeey¹ mada¹ kyaay¹ jnääh¹ 'discípulo kyaay¹, he¹ ga¹ mi¹ llü¹ jnääh¹ na¹ moo¹ mah¹ haa¹ jnääh¹ ko¹ jöh¹ kyaayh¹ ta¹ hngaah¹ ko¹ taa¹ jmi¹ juuh¹. ¹⁹ Ja¹ ga¹ lloo¹ jaa¹ ta¹ jwoh¹ kyaay¹ ley, ga¹ siiyh¹:

—Ta¹ jwoh¹, ñiñ¹ kyaah¹ hne¹ wa¹ ha¹ cha¹ ha¹ jee¹ ga¹ llooh¹.

²⁰ Mah¹ ga¹ jäh¹ Jesús siiyh¹:

—Cha¹ ba¹ too¹ jee¹ gwii¹ hyah¹, cha¹ ba¹ sii¹ kih¹ ta¹ hi¹ hëe¹ gyuu¹. Pero Hi¹ ga¹ lëe¹ ngo¹ la¹ sa¹ cha¹ jee¹ jäy¹.

²¹ Jñah¹ discípulo kyaay¹ ga¹ siiyh¹:

—Dsa¹ jøøh¹ kyaan¹, kwa¹ jwë¹ kin¹ na¹ haan¹ to¹ ne¹ tää¹ kyaan¹, ja¹ ga¹ ñiñ¹ kyaah¹ hne¹.

²² Mah¹ ga¹ jäh¹ Jesús siiyh¹:

—Ña¹ ba¹ hne¹ kyaah¹ jnä¹. Wa¹ haa¹ ba¹ dsa¹ na¹ juu¹ hlii¹ kyaay¹.

Ga¹ jmee¹ Jesús hih¹ kih¹ lle¹ mah¹ hii¹ tii¹

(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

²³ Lä¹ ma¹ ga¹ he¹ Jesús neh¹ na¹ moo¹, ga¹ nøø¹ jnääh¹ discípulo ko¹ jöh¹ kyaayh¹. ²⁴ Ni¹ juu¹ ga¹ sa¹ cha¹ ja¹ koo¹ lle¹ tä¹, ga¹ hii¹ goo¹ jwërte. Ga¹ hluh¹ jmi¹ lä¹ jiih¹ ga¹ haa¹ neh¹ na¹ moo¹. Pero ma¹ na¹ gwii¹ ba¹ Jesús. ²⁵ He¹ ja¹ jnääh¹ discípulo kyaay¹ na¹ chaa¹ jnääh¹ jee¹ ma¹ na¹ gwiiy¹ mah¹ ga¹ chiih¹ jnääh¹:

—Dsa¹ jøøh¹ kyaan¹, lää¹ jne¹, ma¹ tøøhn¹ jee¹ juu¹ ba¹ jne¹ la¹.

²⁶ Mah¹ ga¹ siiyh¹ jnääh¹:

—¿He¹ la¹ gah¹ hnäh¹? Miih¹ go¹ te¹ ba¹ dsoo¹ hoh¹ hnäh¹.

Ja-ga ga-noo Jesús, ga-jmeey' hih' ga-jä' tií' lle' hi' ga-jmeey' hih' ga-jä' tií' jmií'.
Lä-ja ba' ga-jä' ti'sih' ga-lä-jé'. ²⁷Peer-ga-jéé' dsah' jnääh', mah' ga-jäh' jnääh':
—¿Hii- ba' dsa- na'? Lä-kye- lle' kyaah' jmií- nuuh' kiyh'.

Ga-hwëé' Jesús jwëé' jmií- lle' hliih' hi- ma' jøø' kih' dsa'
(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

²⁸ Lä-koø- ma' ga-lla-nøø' jnääh' ta' hngaah' ko-taa- ja-, jee' la' hwa' kih' Gadara,
ya-nää' uu' dsa-nuuh- hi- ma' jøø' jmií- lle' hliih' kih', ga-mi-jeey' Jesús. Dsa- he'
ga-hwëé- jee' la' to-høø- kih' hlií'. Hääy' jwërte, sa' ma' kway' jwé' ma' dsa-ngëé' ni'
jaa- dsa- ta' jwé' ja-. ²⁹ Mah' ga-hooyh' ki-gaa-, ga-jäyh':

—¿Hee- ba' kih' he- ma- ñeh' jee' tøøh' jnääh' la-, hne- Jesús Joø' Dio? ¿Che' ma- ñeh'
mah' heeh' jnääh' wií' jää' sa' ga- ma-lloo' jmií'?

³⁰ Uu' miih- jee' ma' tääyh' ja-, ma' tääh' koø- nää' ñe' ma' kuh- nuu-. ³¹ Ga-chuu' lle'
hliih' he', ga-siiyh' Jesús:

—Cher' mah' ga-hwëéh' jnääh', kwa' jwé' kyaah' jnääh' dsa'tooh' jnääh' kih' ñe' hi- tääh'
oo'.

³² Mah' ga-jäh' Jesús siiyh':

—Go-nää' hnäh' ja-.

Mah' ga-hwëéy-, ga-näay' ga-taayh' tuh-dsë' ñe' he'. Lä-chah' ja-, lä-jëé' ñe' he'
ga-kyuu'. Ma' ga-tëéy' koø- lle' hwa', ko-dsoo' jwé' ba' ga-saay' cha'jmií- juuh-. Jee'
ja- ga-juuy' neh' jmií-. ³³ Dsa- hi- ma' hää- ñe', ga-nää' ko-chih' cha-hlii- ta' jee' jwií-
na'jmeeyh' juu' ha- lä- ga-la' kih' ñe', hi' ha- lä- ga-la' kih' dsa- hi- ma' jøø' lle' hliih'
' kih'. ³⁴ He-ja- ga-lä-jëé' dsa- hi- ma' chaa- jee' jwií- ja-, ga-hwëéy- mah' ga-näay'
ga-mi-jeey' Jesús. Ma' ga-jëéy', ga-chuuy' kyaayh' mah' wa' llaayh' jee' ja-.

9

Ga-mi-hlää' Jesús jaa- hi- sa' liih' goo- tií'
(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

¹ Ma-ngëé' he- ja-, ga-he' Jesús ka-läh' neh' na'moo' ngaayh' ta' hngaah' ko-taa- ta'
jwií- kiyh'. ² Ma' ga-llaayh' ja-, na-jää- dsa- cha'ney' jaa- hi- dsaah' hi- sa' liih' goo- tií'
na-kyaa' né' jii'. Ma' ga-jéé' Jesús dsoo' ba' dsë' dsa- he', he-ja- ga-jäyh' siiyh' hi- sa'
liih' goo- tií':

—Wa' nøh' hoh' gyuu- kyaan-, ma-na-che' ba' lä-jé- dso'kye- kyah'.

³ Jee' ja- ma' tääh' ko-llaä' ta-jwoh' kyaah' ley. Hi- he' ga-jmee' huud'së- he- ga-hlëéh'
Jesús lä-ja- he- ga-mi-kwayh' Dio ba' ja-. ⁴ Pero ga-lä-liih' ba' Jesús he- huud'së- ma'
jmeé- dsa- he', he-ja- ga-jäyh':

—¿He- la' jmeeh- hnäh' huud'së- hliih' lä-na-? ⁵ ¿Hee- ga- na- sa' jwëéh', laah' hnäh'?
¿Che' he- chiih' jné' jaa- hi- dsaah': "Ma-na-che' dso'kye- kyah'", o he- chiih' jnih':
"Noo-, kii' jii' kyah', mah' gwaah-?" ⁶ He-ja- jmeen' he- jwëéh' ga' mah' lä-ngëéh' hnäh',
Hi-ga-lëé' ngo' la- ba' na-ngé' jwé' jmi- gyuu- mah' chey' dso'kye- kih' dsa'.

Ja-ga ga-jäh' Jesús siih' hi- sa' liih' goo- tií':

—Jnä' jwahn' noo-, kii' jii' kyah', gwaah- cha'neh' kyah'.

⁷ He-ja- ga-noo- dsa- he' ngaayh' cha'neh' kiyh'. ⁸ Ma' ga-jéé' dsa- ngaah' hi- ma'
dsaah' he', ga-lä-dsaa- dsëy' cha-miih- mah' ga-jmeey' juuh- kih' Dio, ta-la' kih' he-
ga-kwëéyh' cha-miih- be' jaa- dsa-nuuh- mah' mi-hlääy' dsa-dsaah'.

Ga-tëéh' Jesús Matä'
(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

⁹ Lä- ma' ya-hëé' Jesús jee' ja-, ga-jëéy' jaa- dsa-nuuh- hi- chee- Matä', hi- ma' gya'
né'ta' kih' kooy' ku'sih-. Mah' ga-jäyh' siiyh':

—Ña- wa' jmeen' ko-jøh'.

He-ja- ga-nooy-, ga-jmeey' ko-jøh' kyaah' Jesús.

¹⁰ Pero he- ga-la'. Ma' gya' Jesús kuh-hih' cháneh' kih' Matá'. Jwëë' dsa- hi- ma' koo' ku'sih- hi- jñah' dsa- wa' hi- cha- hi- ma' tääh' né' mes- kuyh- ko-jøh' kyaah' Jesús hi' kya' jnäh' discípulo kyaay'. ¹¹ Ma' ga-jëe' dsa- fariseo, heh' ga-jmeey' lä-ja-, mah' ga-jäyh' siyh' jnäh':

—¿He-la' kuh- ta-jwoh' kyaah' hnäh' ko-jøh' kyaah' dsa- hi- koo' ku'sih- na- hi' kyaah' jñah' dsa- wa' hi- cha- hi-?

¹² Ma' ga-nuu' Jesús juu' ja- mah' ga-jäyh':

—Sa' jmeë' bii' tē-mē- kih' dsa- hi- lluu', kih' dsa-dsaah' ba' jmeë' bii'. ¹³ Go-nää' hnäh' mi-tëë' hnäh' hñaaah' he- hnøø' jäh' juu' la-: “Hnoon' wa' lä-nih' hoh' hnäh' ba', sa' hnoon' he- jëh' hnäh' jah' né' na'hyoo'”, ga-jäh' Dio. Sa' ma-jan- kih' hi- lluu', kih' hi- cha- dso'kye- kih' ba' ma-jan-, mah' wa' dsa-jeyh- kyaah' Dio.

Ga-ngii' dsa- juu', he-la' sa' tu- discípulo ko-hwëë' he- kuh-hiyh-

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

¹⁴ Ja- ga- ya-nää' dsa- hi- ma' ga-nää' kyaah' Jwaa-, ga-mi-jey- Jesús mah' ga-ngiiy' juu' kiyh':

—¿He-la' ma-la- jnäh' ba' kyaah' fariseo, ko-lla-jiih- ba' sa' kih-hih- jnäh' jee' ngii' jnäh' kih' Dio, mah' sa' jmeë' lä-ja- discípulo kyaah'?

¹⁵ He-ja- ga-jäh' Jesús siyh':

—Sa' cha- ti-meeh- dsë' hi- tääh' jee' dsa-jee' goo- dsa- ta'ko-jiih' gya' dsa- ñuuh- hi- dsa-jee' goo- jee' ja-. Pero lloo- koo- jmi' wa-ra- ga-lee- dsa- dsa-ñuuh- hi- dsa-jee' goo- he'. Ma'ja- ga-tu' dsa- kyaay' he- kuh-hih- mah' chuuy' kyaah' Dio. ¹⁶ Ni- jaa- dsa- sa' kwa- kiyh' tøy' hmih- hmëë' né' hmih- ma-gyuh-. Jëh', hmih- hmëë' dsa-dsuh' mah' jmeë' dsa-gyii- hmih- ma-gyuh- cha-gamih-. ¹⁷ Hi- lä-ja-, ni- jaa- dsa- sa' kwa- kih' chiyh' jmi' mi-jeh' hmëë' neh' loo- ma-gyuh-. Cher'mah' ga-chih' dsa- he- hmëë' ja- neh' loo- ma-gyuh-, chah' ba' gyii-, jëh' sa' kwa' jwë' ää-. Tuu- jmi' mi-jeh' hmëë' hi- hee' loo- ka-läh'. He-ja- neh' loo- hmëë' ba' dsa-hoo' jmi' mi-jeh' hmëë'. Mah' lä-ja- ba' mi-hee- ko-jøh' lä-to'.

Jo-mii- Jairo kyaah' jaa- dsa-më' hi- ma' dsaah'

(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

¹⁸ Ta'ko-jiih' hlëeh' gyih' lä-ja-, ma' ga-lloo' jaa- dsa-jøøh'. Ga-juuyh' jney' cha-në' Jesús, mah' ga-jäyh':

—Gyuu- më' kyaan-, koo- ma-juu- ba'. Man' mah' go'kyeh- gooh- né' kiyh' mah' lä-jiyh- —ga-jäh' dsa-jøøh' he'.

¹⁹ Mah' ga-noo- Jesús jee' ma' gya', ga-lla-lley' kaah' kih' dsa- he', hi' ga-nøø' jnäh' ko-jøh' kyaayh'. ²⁰ Jee' ngooy' ja-, jaa- dsa-më' hi- ma-hya- gya-to' ji-ñe- jëë- dsoo' kih', ga-llooy' ta' ka'luu' Jesús mah' ga-su' miih- cha-gooy- cha'hoo' sa'hmih- kiyh'. ²¹ Jëh' ma-laay': “Wa-ra- jäh' kih' koo- tēen' su' miih- cha'goon' sa'hmih- kiyh', hlään' go-te'.” ²² Ma' ga-jeeh- Jesús hñii', ga-jëëy' dsa-më' he' mah' ga-siiyh':

—Wa-jëë- hoh' gyuu- kyaan-. Kih' he- ma-lä-dsoo' hoh' kin-, ma-hlaah' ba' hne-.

Lä-chah' ja- ga-jä' go-te' kih' dsa-më' he'.

²³ Lä- ma' ga-lloo' Jesús kih' dsa-jøøh' he', ga-jëëy' tē- hi- ma' tääh' juu- luu' hma-ta-, hi' ma' tääh' dsa- ki-hooh-. ²⁴ Mah' ga-siiyh- lä-jëë- dsa- he':

—Hwëë- dá hnäh' jee' la-. Chih- më' na- sa' na-juu-, hi- na-gwii- ba' na-.

Mah' ga-mi-kwah' dsa- kih' Jesús, ma' ga-jäyh' lä-ja-. ²⁵ Ma' ga-hwëë- dsa- he' ta' ka'hne-, ga-hey' jee' na-kya' chih-më' he'. Ga-sooyh' gooy-. Hi- lä-chah' ja- ga-noo- chih-më' he'. ²⁶ Lä-kaa- hwa' ja- ga-nuu' dsa- juu' ja-.

Ga-mi-hlää' Jesús uu' dsa-tuu'

²⁷ Lää́ ma' ya'hëé' Jesús jee' ja-, uu' dsa-tuu' ma' chaa- kaah' kiyh', chuuy' kyaayh':
—Ja' wa' lä' nih' hoh' kyaa' jnaäh', hne- laah' sa'ju- kih' David!

²⁸ Lää́ ma' ga'he' Jesús cha'neh-, ga'mi-jäh- dsa-tuu' he' kiyh', mah' ga-jäh' Jesús siyh':

—Che' laah' hnäh' dsoo' lihn- jmeen- he- na-?

—Leh' ba' hne- Dsa-jøh' kyaan- —ga-jäh' dsa-tuu' he'.

²⁹ Ja-ga' ga'chuy' mi'né' dsa-tuu' he', mah' ga' siyh':

—Wa' le' kyah' hnäh' lä'koo- ma-lä- dsoo' hoh' hnäh' kin-.

³⁰ Lää́ chah' ja- ga-na' mi'né' lä'uu' dsa-tuu' he'.

Pero ga'taah- Jesús juu' ga'chuuy' cha-miih- kyaah' dsa-tuu' he', ga' siyh':

—Sa' wa' lä- ñe- ni- ja- dsa- kih' he- la-.

³¹ Pero lä'koo- ga'hwëë- bih' jee' ja-, ga'løoy' hlëeyh' kih' Jesús lä'kaa- hwa' ja-.

Ga'mi-hlää' Jesús ja- dsa- koo'

³² Koo- ma-hwëë- ba' dsa-tuu' he' jee' ja-, ma' ga'lla- nää' dsa- hi- jää- ja- dsa- koo- hi- ma' kyë- jmi-llé' hliih'. ³³ Lää́ koo- ma' ga'lee- Jesús jmi-llé' hliih' he', ga'løø' hlëeh' dsa- hi- ma' koo' he'. Peer- ga-lä-dsaa- dsé' dsa- hi- ma' tääh' jëë- jee' ja-.

—Jih'koh' sa' ma-jëë' jne' lä-na- hwa' Israel la- —ma' jäyh'.

³⁴ Pero dsa- fariseo ma' jäh':

—Dsa-jøh' kyaa' jmi-llé' hliih' ba' na- kwa- be' kiyh' mah' hwëëy- jmi-llé' hliih'.

Peer- ga-lä-nih' dsé' Jesús kih' dsa-

³⁵ Ga'ngëë' Jesús ga-lä'kaa- jee' hla- jwi- kaah' jwi- mäh-, ma' mi-tëëy- dsa- neh- gwah- kih' jee' jwi- ja-, ma' kway- ju'hmëë' lä'koo- jää- Dio dsa- lä'hih- kih', hi- ma' mi-hlääy' dsa-dsaa' hi- ma' jnuuyh- dsoo' jmi-wi- kih' dsa-. ³⁶ Lää́ koo- hä' ma' jëëy- jwëë' dsa- hi- dsa-nää' cha'nëy', ga-lä-nih' dsëy' kih'. Jëeh', ma' na-hëëy', ga-näay' na-saa- na-jneey'. Ma' laay' lä'koh' borrego hi- sa' chaa- juu'. ³⁷ He-ja- ga' siyh' jnaäh' 'discípulo kyaay':

—Ma' ra- ju'dsoo', cha-miih- he- ma-le' chooh' jne', pero miih- go-te' ba' dsa- hi- tääh' jmeë- ta'. ³⁸ He-ja- chuuy' hnäh' cha-miih- kyaah' dsa-juu' ta' mah' cheey' jwëë' hi- chooh' ta' kiyh'.

10

Ga'hñaa' Jesús lä'jëë- gya-tuu' apóstole

(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

¹ Ja-ga' ga'tëeh' Jesús lä'jëë- gya-tuu' jnaäh' discípulo kyaay', ga'hñaa' jnaäh' mah' jmeë' jnaäh' ta' kiyh'. He-ja- ga'hñah' jnaäh' be' he- hwëë' jnaäh' jmi-llé' hliih', hi- mi-hlääy' jnaäh' dsa- kih' na-ku' na-ngi- dsoo'. ² Lää́ jëë- gya-tuu' jnaäh' apóstole kyaay', ma' chee- jnaäh' lä-la-: To-né' he' Simón hi- ma' chee- Pee', kyaah' André øoyh-, Jacobo he' joo' Zebedeo kyaah' Jwaa- øoyh-, ³ Felipe he', kyaah' Bartolomé, Tamá he' kyaah' Matá hi- ma' koo' ku'sih-, Jacobo he' joo' Alfeo, kyaah' Lebeo hi- ma' tëeh- dsa- Tadeo, ⁴ Simón dsa- cananita he', kyaah' Juda Iscariote hi- ga'ngëë' Jesús.

Ga'chee' Jesús dsa- kyaay' mah' kway' ju'hmëë'

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵ He-ja- ga'chee' Jesús lä'jëë- gya-tuu' jnaäh', mah' ga'jmeey' mada- kyaa' jnaäh', ga'jäyh':

—Ta' go-nää' hnäh' ta' jee' tääh' dsa- hi- sa' laa' judiu, ni- ta' go-taah' hnäh' jee' jwi- he- na-hëe- hwa' Samária. ⁶ Go-nää' hnäh' jee' tääh' dsa- judiu ba', hi- laa' lä'koh' borrego hi- na-hëë'. ⁷ Go-nää' hnäh' go-kwa' hnäh' juu' la-: Ma-ya-jäh- he- jää' Dio dsa- lä'hih- kih'. ⁸ Ja- mi-hlääh' hnäh' hi- dsaa', ja- cheh' hnäh' dsoo' hmih' høø-, ja-

mi-jiih' hnäh' dsa- hi- ma-na-juu', ja- hwëeh' hnäh' jmi-llë' hliih'. La' ma-hñah~ ba' hnäh' be' na-, he-ja- ta' koo' hnäh' jñeeh' hnäh' kih' dsa'.

⁹Ta- ka- hnäh' ku'nøø', kuu' tøø', ni' koo- ñe' nøø'. ¹⁰Ni' ta- ka- hnäh' sa'tuh- kih' cha'jwë', ni' ta- ka- hnäh' jyoh' lëë' hmiih- kyah' hnäh', ni' mi- he- heeh' hnäh', ni' hma-hu' ka-läh'. Jëeh' jaa- hi- jmee' ta', lle' kih' hyoyh' he- kuyh'.

¹¹Wa' ha- cha- ha- jee' ga-lla-nääh' hnäh', jwi- kaah' jwi- mäh-, ja- hnaah' hnäh' jaa- dsa- hi- llu' dsë' mah' jäh' hnäh' cha'neh' kiyh' lä-jiih' hwëeh' hnäh' jee' ja-.

¹²Wa'ra- ga-taah' hnäh' cha'neh' kih' dsa', ja- jmeeh- hnäh' Dio kiyh'. ¹³Cher'mah' ga-heeh- dsa- he- ma-jmeeh' hnäh' Dio kiyh', ja' na-jøø' cha'neh' ja-. Pero cher'mah' sa' ga-heeyh-, sa' lä-jmäa' juu' he- ma-hlëeh' hnäh' ja-.

¹⁴Cher'mah' sa' ga-heeyh- hnäh' jee' lla-nääh' hnäh' hi' cher'mah' sa' ga-nuuy' juu' he- kyeh' hnäh', ja- hwëeh' hnäh' cha'neh' ja- o jee' jwi- ja-. Ja- hlah' wa'hløø- he- na-beh- ma-tiuh' hnäh'.

¹⁵Ma'ra- ju'dsoo' jwëehn- hnäh', cha-ga-miuh- wi' jëe' dsa- kih' jee' jwi- jee' sa' heeyh- hnäh' lä-koh' ga' jwi- Sodoma kyaah' Gomorra wa'ra- ga-të' jee' jmee' Dio jwiz-.

Ga-jäh' Jesús jëe' dsa- kyaay' cha-miuh- he- wi'

¹⁶Nuu- da' hnäh', jnä' cheen- hnäh' laah' hnäh' lä-koh' borrego hi- ga-nää' jee' kih' jah' hää'. Hnøø' leeh- hnäh' lä-koh' liih- miuh-, hi- jmee' hnäh' hwaah' lä-koh' jaa- juu-.

¹⁷Leeh- hnäh'. Jëeh', ngëe' dsa- hnäh' kih' dsa-ta'. Jmi'baa' dsa- hnäh' neh' gwah- kiyh'. ¹⁸Kwaat- kih' juu' kin' ngëe' dsa- hnäh' kih' dsa-ta' kaah' mah' kwah' hnäh' ju'

'dsoo' kin' cha'ney' hi' lä-ja- ka-läh' kih' lä-jëe' hi- sa' laa' judiu. ¹⁹Wa'ra- ga-të' jee' ngëe' dsa- hnäh' kih' dsa-ta', ta- ka- hnäh' hu'dsë- ha- lä-hlëeh' hnäh' o ha- lä-juu'

'kwah' hnäh'. Wa'ra- ga-të' jee' hlëeh' hnäh', Dio ba' kwa' juu' ha- lä-hlëeh' hnäh'.

²⁰Jëeh', ja' he' hnäh' he- hlëeh' hnäh'. Jmi-llë' kih' Täa' jnän' ba' ja- kway' juu' he- hlëeh' hnäh'.

²¹Ngëe' dsa- øøh' kih' dsa-ta' mah' jngëeh' dsih'. Ja-ba' lä-ja- jmee' dsa- kih' joo' ka-läh'. Chih- tee' kyaah' cho'jmii- lä-jiih' liyh' jngüyh' kih'.

²²Lä-jëe' dsa- jmee' na-høøh' kyah' hnäh' kwaat- kin'. Pero hi- kwëeh' dsë' lä-jiih' llaa', hi- he' ba' lää'.

²³Wa'ra- ga-jmeeh' dsa- hnäh', go-nää' hnäh' ta' jyoh' jee' jwi-. Jëeh' ma'ra- ju'dsoo' jwëehn- hnäh', jäh' Hi-ga-lëe'ngo' la- jaa' sa' ga-ma-ngëeh' hnäh' lä-kaa- jwi- kih' hwa' Israel.

²⁴Sa' jøøh' ga' discípulo lä-koh' ga-ta-jwoh' kyaay'. Ni' moz~, sa' jøøyh' ga' lä-koh' ga' dsa-juuy'. ²⁵Lëe- ba' kih' discípulo jmeey' lä-koo- jmee' ta-jwoh' kyaay'. Lä-ja- ka-läh' lëe- ba' kih' moz~ jmeey' lä-koo- jmee' dsa-juuy'. Hi' cher'mah' dsa-juu' cha'neh' ga-tëeh' dsa- Beelzebú, joh' ga' sa' jäh- kih' hi- chaa- kiyh'.

Hi- kih' jmeen' gah' jne'

(Lc. 12:2-7)

²⁶He- lä-ja-, ta' wa' gah' hnäh' kih' hi- jmeeh' hnäh'. Jëeh', sa' cha- ni' miuh- he- na-jlë-, he- sa' lä-jnä'. Hi' lä-jë' he- na-hmäa', lloo- koo- jmi- lä-ñe- dsa-. ²⁷Lä-jë' he- jwëehn- hnäh' jee' na-hoo-, hlëeh' hnäh' jee' jnä' wa'je-. Hi' lä-jë' he- jwëehn- hnäh'

hñaaah', wi' hnäh' gyuu' hne' mah' hlëeh' hnäh' ki-gaa-. ²⁸Ta' wa' gah' hnäh' kih' dsa- hi- jngiih' jmi-ngo'. Hi- he' sa' le' jngüyh' jmi-llë' kyah' hnäh'. Wa' gah' hnäh' kih' hi- lih' taah' hnäh' cha'je- lä-kye- jmi-llë' kyah' hnäh'.

²⁹¿Che' sa' hnëe- dsa- uu' gyuu- ta' kyaah' koo- ñe' nøø'? Pero ni' jaa- hi- he' sa' le' täh' hwa' cher'mah' sa' ga-kwa'

Täa' jnän' jwë'. ³⁰Lä-kye- jnu- lleh' hnäh' na-he' ga-lä-jë' kih' Dio. ³¹He-ja- jwahn', ta' wa' gah' hnäh'. Kyeë' ga' hnäh' cha-ga-miuh- lä-koh' ga' jwëe' gyuu- ta'.

³²Cher'mah' hi- ga-mi-jnäa- hñii' laay' kyaan- cha'ne' dsa-, ja-ba' lä-ja- mi-jnäa' jnih' cha'ne' Täa' kyaan- hi- gya' ya-jwi'. ³³Pero cher'mah' hi- hmä' juu' he- laay' kyaan- cha'ne' dsa-, ja-ba' lä-ja- jmeen' kiyh' ka-läh' cha'ne' Täa' kyaan- hi- gya' ya-jwi'.

*Tee*¹ dsa⁻ kwaat[~] kih¹ Jesús
(Lc. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Ta⁻ wa⁻ laah[~] hnäh[~], ma⁻ jan[~] mah¹ jmeen⁻ hii⁻ tií⁻ kih¹ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺. Sa⁻ ma⁻ jan[~] mah¹ hii⁻ tií⁻. Ma⁻ jan[~] mah¹ llan⁻ hnii⁻ ba⁻. ³⁵ Ma⁻ jan[~] llan⁻ hnii⁻ mah¹ tee¹ jooy[~] kyaah¹ jmiy⁻. Ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh[~] chih⁻ mä[~] kyaah¹ chooy¹ hi⁻ ma⁻ jooy[~] kyaah¹ ma⁻ chooy¹. ³⁶ He[~] ba⁻ hi⁻ chaa⁻ koo⁻ cha⁻ neh⁺, jmeey¹ na⁻ hääyh¹ dsa⁻ kyaayh¹. ³⁷ Hi⁻ hnää¹ cho⁻ jmi⁻ lä⁻ koh[~] ga⁻ jnä⁻, sa⁻ høø⁻ kwaat[~] leey[~] dsa⁻ kyaan⁺. Hi⁻ hnää¹ jo⁻ nuuh⁻ jo⁻ miy⁻ lä⁻ koh[~] ga⁻ jnä⁻, sa⁻ høø⁻ kwaat[~] leey[~] dsa⁻ kyaan⁺. ³⁸ Hi⁻ sa⁻ jää⁻ cru⁻ kya⁻ mah¹ jmeey¹ ko⁻ jøh[~] kyaah¹ jnä⁻, sa⁻ kwa⁻ kin⁺ leey[~] dsa⁻ kyaan⁺. ³⁹ Hi⁻ hnooh⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁻ lä⁻ chaay⁻ llu¹, hi⁻ he[~] juu⁻ ba⁻. Pero hi⁻ kwaa⁻ hñii⁻ juu⁻ kwaat[~] kin⁺, hi⁻ he[~] ba⁻ lää[~].

Hyoh⁻ dsa⁻ kya⁻ Dio jñee¹
(Mr. 9:41)

⁴⁰ Hi⁻ heeh⁻ hnäh[~], jnä⁻ ba⁻ he[~] ma⁻ heeyh⁻. Hi⁻ hi⁻ heeh⁻ jnä⁻, ma⁻ heeyh⁻ hi⁻ ga⁻ chee¹ jnä⁻ ba⁻ ja⁻. ⁴¹ Hi⁻ heeh⁻ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ngëe⁻ juu⁻ kih¹ Dio, kih¹ he⁻ na⁻ hñaa⁻ kih¹ Dio, hyoyh⁻ lä⁻ koo⁻ te¹ he⁻ hyoh⁻ hi⁻ ngëe⁻ juu⁻ ja⁻. Hi⁻ heeh⁻ jaa⁻ hi⁻ lluu¹, kih¹ he⁻ laay¹ dsa⁻ lluu¹, hyoyh⁻ lä⁻ koo⁻ te¹ he⁻ hyoh⁻ hi⁻ lluu¹ he⁻. ⁴² Wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻, hi⁻ kwëeh⁻ koo⁻ vas⁻ jmi⁻ dsë⁻ gyuh[~] jaa⁻ hi⁻ pih⁻ la⁻, kih¹ he⁻ laay¹ discípulo kyaan⁺, ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁻ jwëehn⁻ hnäh[~], hyoyh⁻ ba⁻ jñee¹.

11

*Ga⁻ chee*¹ Jwaa⁻ dsa⁻ kyaay¹ mah¹ na⁻ ngiiy⁻ juu⁻ kih¹ Jesús
(Lc. 7:18-35)

¹ Ma⁻ ngëe⁻ ma⁻ jmee⁻ Jesús mada⁻ lä⁻ la⁻ kya⁻ jnääh¹, ya⁻ hëey¹ ngooy¹ na⁻ hlëeyh¹ dsa⁻, hi⁻ na⁻ kway⁻ juu⁻ lä⁻ kaa⁻ jee⁻ jwi⁻ kih¹ dsa⁻ goo⁻ jnääh¹.

² Jwaa⁻ hi⁻ ma⁻ choo⁻ jmi⁻ ma⁻ hää⁻ neh⁻ ñe⁻. Ma⁻ ga⁻ nuuy⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ ma⁻ jmee⁻ Cristo, ga⁻ cheey¹ uu⁻ discípulo kyaay¹, ³ mah¹ na⁻ ngiiy⁻ juu⁻ kih¹ Jesús:

—¿Che⁻ hne⁻ he[~] hi⁻ nøø⁻ juu⁻ jä⁻ o che⁻ jää⁻ jnääh¹ jñah[~]?

⁴ Mah¹ ga⁻ jeeh⁻ Jesús juu⁻ kiyh¹, ga⁻ siiyh⁻:

—Go⁻ nää⁻ hnäh[~], mah¹ go⁻ jmeeh⁻ juu⁻ kih¹ Jwaa⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ nuuh⁻ hnäh[~] hi⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ jëeh[~] hnäh[~] la⁻. ⁵ Hi⁻ tuu⁻ ma⁻ jëey⁻ ba⁻, hi⁻ jluuh⁻ ma⁻ ga⁻ nääy⁻ ba⁻, ma⁻ laa⁻ ba⁻ hi⁻ ma⁻ dsaah⁻ dsoo⁻ hmih⁻ høø⁻, hi⁻ gwii⁻ ma⁻ nuuy⁻ ba⁻, hi⁻ ma⁻ juu⁻ ma⁻ lä⁻ jiiyh⁻ ba⁻, hi⁻ hi⁻ tä⁻ ñee⁻ ma⁻ nuu⁻ bih⁻ ju⁻ hmëe⁻. ⁶ Llu¹ la⁻ kih¹ hi⁻ sa⁻ jmee⁻ to⁻ dsë⁻ kwaat[~] kin⁺ —ga⁻ jäh[~] Jesús siiyh⁻.

⁷ Lä⁻ koo⁻ ma⁻ ga⁻ nää⁻ discípulo kya⁻ Jwaa⁻, ga⁻ løø⁻ Jesús hlëeyh⁻ dsa⁻ kih¹ Jwaa⁻ mah¹ lä⁻ dsooh⁻ dsëy⁻ ha⁻ lä⁻ ma⁻ laay¹. Ga⁻ jäh[~]:

—¿Ha⁻ lä⁻ laa⁻ hi⁻ na⁻ nääh¹ hnäh[~] na⁻ jëeh⁻ hnäh[~] jee⁻ oo⁻ hwa⁻ kii⁻? ¿Che⁻ ma⁻ laay¹ lä⁻ koh[~] hma⁻ tah⁻ he⁻ gwa⁻ gya⁻ lle[~]? ⁸ ¿Cher⁻ mah¹ sa⁻ laay¹ lä⁻ ja⁻ hi⁻ na⁻ jëeh⁻ hnäh[~], ha⁻ ba⁻ lä⁻ laay¹ ja⁻? ¿Che⁻ ma⁻ laay¹ jaa⁻ dsa⁻ ñuu⁻ hi⁻ ma⁻ kèh⁻ hmiih⁻ llu¹? Ñe⁻ ba⁻ jne⁻, lä⁻ jëe⁻ hi⁻ kèh⁻ hmiih⁻ llu¹, hi⁻ he[~] tääh⁻ cha⁻ neh⁺ kih¹ rey⁻ ba⁻. ⁹ He⁻ ja⁻, ¿hee⁻ ba⁻ laa⁻ hi⁻ na⁻ jëeh⁻ hnäh[~]? ¿Che⁻ laay¹ jaa⁻ hi⁻ ngëe⁻ juu⁻ kih¹ Dio? Jnä⁻ jwëehn⁻ hnäh[~] laay¹ ba⁻. Hi⁻ ma⁻ ra⁻ he⁻ laay¹ jøøh⁻ ga⁻ lä⁻ koh[~] ga⁻ jñah[~] hi⁻ ma⁻ ngëe⁻ juu⁻ kih¹ Dio. ¹⁰ Jëeh[~], Jwaa⁻ he[~] hi⁻ na⁻ si⁻ kih¹ lä⁻ la⁻:

Chëen⁻ jaa⁻ hi⁻ dsa⁻ kwa⁻ juu⁻ kin⁺.

Hi⁻ he[~] dsoo⁻ ta⁻ cha⁻ neh[~] mah¹ mi⁻ lluy¹ jwë¹ kyah¹.

¹¹ Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁻ jwëehn⁻ hnäh[~]. Jee⁻ kih¹ lä⁻ jëe⁻ hi⁻ ga⁻ lä⁻ chaa⁻ kih¹ dsa⁻ më⁻, sa⁻ chaa⁻ hi⁻ jøøh⁻ ga⁻ lä⁻ koh[~] ga⁻ Jwaa⁻ hi⁻ ma⁻ choo⁻ jmi⁻. Pero hi⁻ laa⁻ mäh¹ ga⁻ kih¹ gyuu¹ ya⁻ jwi⁻, hi⁻ he[~] jøøh⁻ ga⁻ lä⁻ koh[~] ga⁻ Jwaa⁻. ¹² Lä⁻ koo⁻ ma⁻ ja⁻ Jwaa⁻ hi⁻ ma⁻ choo⁻ jmi⁻, lä⁻ jiih⁻ na⁻, he⁻ wi⁻ ba⁻ dsa⁻ taah⁻ dsa⁻ jee⁻ jmee⁻ Dio hih⁻. Dsa⁻ hää⁻ kway⁻ be⁻ dsa⁻ taayh⁻ jee⁻ ja⁻. ¹³ Jëeh[~], lä⁻ jëe⁻ hi⁻ ga⁻ ngëe⁻ juu⁻ kih¹ Dio hi⁻ ma⁻ chaa⁻ llo⁻ joo⁻, kwee⁻

ba' la' juu' kiyh' he' ga'kway', hi' lä'ja' ley ka'läh' lä'jiih' kih' Jwaa'. ¹⁴ Cher'mah' chaa' hi' hnøø' heeh' juu' la', Jwaa' he' laay' Elía hi' nøø' juu' ja'. ¹⁵ Hi' hnøø' heeh' juu' la', wa' heeyh'.

¹⁶ 'Jwëehn' hnäh' ha' lä' koh' laa' dsa' hi' chaa' na'. Chaayh' miih' lä'koh' chih' hi' tääh' je'hmooh' hi' ti'choo' juu' kyaah' dsa' kyaayh'. ¹⁷ Jäyh': "Ma'juu' jnääh' su' he' jmee' jëë' hoh' hnäh' kyaah' luu' hma'ta' pero sa' ga'hiih' hnäh' ma'jmeeh' hnäh' ja'. Ma'hä' jnääh' su' he' ti'meeh' dsë', ni' lä'ja' sa' ma'hoo' hnäh'", jäh' chih' he' siiyh' dsa'kyaayh'.

¹⁸ 'Lä'ja' ka'läh' jmee' dsa' hi' chaa' na'. Jëeh', ja' Jwaa' hi' ga'kuh' ga'hiih' miih' go'te' mah' ma'jäh' dsa' kiyh': "Kyey' jmi'lle' hlih'." ¹⁹ 'Lä'ja' ka'läh', ja' Hi'ga'lëë'ngo' la' hi' kuh'hiih' na'tee' kih' mah' jäh' dsa' kiyh': "Jlaa' ngëë', mah' lla'heeyh'. Jwayh' kyaah' lä'jëë' hi' koo' ku'sih', laay' ome' kya' dsa' hi' sa' tooh'ta'", jäh' dsa' hi' chaa' na'. Pero kyaah' he' jmee' Dio, lii' llu' ba' huusë' kiyh'.

Jëë' wii' lä'jëë' hi' chaah'

(Lc. 10:13-15)

²⁰ Ja'ga' ga'løø' Jesús juu' kih' dsa' hi' ma' tääh' lä'koo' lä'koo' jwii' juu' jee' ga'jmeey' cha'miih' he' juh'gaa'. Ni' lä'ja', sa' ga'jeyh' kyaah' Dio. He'ja' ga'jäyh' siiyh':

²¹ —j'Peer' jwii' hnäh' dsa' hi' tääh' jwii' Corazín! j'Peer' jwii' hnäh' dsa' hi' tääh' jwii' Betsaida! Wa'ra' jäh' kih' ma'jëë' dsa' hi' tääh' Tiro kyaah' jwii' Sidón ha' lä' la' he' juh'gaa' he' ma'jmeen' jee' kyah' hnäh', ma'lih' sa' ga'jeyh' kyaah' Dio, ma' këyh' hmiih' jwä' hi' ma' suy' hñiiy' t'jwa', jmeey' lii' he' ti'meeh' dsëy'. ²² He'ja' jwëehn' hnäh', wa'ra' ga'të' jmi' jee' le' jwiz', cha'ga'miih' wii' jëeh' hnäh' lä'koh' ga' dsa' hi' chaa' Tiro kyaah' Sidón. ²³ Hnäh' hi' chaa' Capernaum, jmeeh' hnäh' huusë' he' tëeh' hnäh' gyuu'. Pero ñiih' ga' kih' cha'je' go'nääh' hnäh'. Jëeh', wa'ra' jäh' kih' jwii' Sodoma ga'jmeen' he' juh'gaa' he' ma'jmeen' jee' kyah' hnäh', lä' ma'hla' ja' ba' lä'jiih' na'. ²⁴ He'ja' jwëehn' hnäh', wa'ra' ga'të' jee' le' jwiz', cha'ga'miih' wii' jëeh' hnäh' lä'koh' ga' he' jëë' hi' ma' tääh' Sodoma.

Ga'jäh' Jesús he' sa' hii' hma'yu' kiyh'

(Lc. 10:21-22)

²⁵ Hor' ja' ga'jäh' Jesús siiyh' Dio:

—Kwan' ti'hmaah' kyah' Täa' kyaan', hne' laah' Dsa'jøøh' kih' gyuu' hwa', jëeh' ga'hmah' lä'jë' juu' la' kih' hi' kyuu' hi' kih' hi' ngëë'. Mah' ga' mi'jnääh' juu' kyah' kih' hi' laa' lä'koh' jaa' chih'mäh'. ²⁶ Jëeh', ga'tih' ba' hoh' jmeeh' lä'ja', Täa'.

²⁷ 'Ga'lä'jë' go'te' ba' ga'tooh' Täa' kyaan' goon'. Ni' jaa' sa' kyuu' Joø' Dio, ma'la' Täa' ba' kyuu' jnä'. Ni' sa' chaa' hi' kyuu' Täa'. Ma'la' jnä' hi' laa' Jooy' ba' kyuu' jnih', hi' lä'ja' lä'kyuu' dsa' hi' hnoon' mi'jnään' kih'.

²⁸ 'Lä'jëë' hnäh' hi' ma'hwa' kih' lä'jë' he' dsa'ngëë' hnäh', ya'nääh' hnäh' kyaah' jnä' mah' jmeen'teéh' hoh' hnäh'. ²⁹ Wa'kyen' kō'jøh' hma'yu' kin' mah' mi'tëë' hnäh' kin'. Jëeh', hwa' ba' jnä', mah'jøh' dsën' ka'läh'. Lä'ja' mo' so' kah' ga'hnäh' huusë' ha' lä' le' kyah' hnäh'. ³⁰ Jëeh' sa' hii' hma'yu' kin', ni' sa' jwëeh' mada' he' jmeen' kyah' hnäh'.

12

Ga'hleeh' Jesús ha' lä' la' jmi' he' teeh' dsa' dsë'

(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

¹ Koo' jmi' he' teeh' dsa' dsë', ga'ngëë' Jesús jee' ma' na'jnää' chaah' trigo mah' ja' ga'lä'kyah' jnääh' discípulo kyaay'. He'ja' ga'løø' jnääh' hnä' jnääh' miih' sa'gwah' trigo mah' ga'kih' jnääh'. ² Ma' ga'jëë' dsa' fariseo lä'koo' ma'jmeeh' jnääh', ga'jäyh':

—Jëe`da`ha`lä`jmee`discípulo`kyaah`he`sa`ga`tëe`jne`jmeen`jmií`he`teeh`dsa`dsé`—ga`jäyh`siyh`Jesús.

³ Mah`ga`jäh`Jesús`siyh`:

—¿Che`sa`ma`heh`hnäh`lä`koo`ga`jmee`David`koo`hä,`lä`ma`ja`kyoyh`kyaah`hi`ma`ga`näa`kyaayh? ⁴ Ga`hey`neh`gwah`mah`ga`kuyh`he`niih`he`ma`na`jöö`he`sa`lle`kih`ma`kuyh`hi`ga`kwëeyh`dsa`hi`ga`näa`kyaayh. Jëeh,`ma`la`jmi`dsa`ba`ma`na`ngë`jwë`kuyh`he`niih`ja. ⁵ ¿Che`sa`ma`heh`hnäh`lä`koo`lle`né`ley`kih`Moisè?`Jmií`he`teeh`dsa`dsé`ga`jmee`ba`jmi`dsa`ta`neh`gwah,`pero`sa`ma`la`dso`kye`he`ma`jmeey`lä`ja. ⁶ Jwëehn`hnäh,`jee`la`cheh`jaa`hi`kye`ga`lä`koh`ga`gwah`ja. ⁷ Sa`neh`hnäh`lä`koo`hnø`jä`juu`la: “Hnoon`wa`lä`niih`hoh`hnäh`ba,`sa`hnoon`he`jëeh`hnäh`jah`né`na`hyoo.”`Wa`ra`jä`kih`ma`lä`ngëeh`hnäh`juu`na,`sa`ma`bääh`hnäh`dsoo,`hi`sa`cha`he`ma`jmee`ni`mih. ⁸ He`lä`ja,`Hi`ga`lëe`ngo`la`ba`na`ngë`jwë`jmeey`hí,`hee`na`he`ga`tëe`jmee`dsa`jmií`he`teeh`dsa`dsé.

Ga`mi`hlää` Jesús`jaa`dsa`jmií`he`teeh`dsa`dsé`

(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

⁹ Ya`hëe`Jesús`jee`ja,`ngooy`mah`ga`hey`neh`gwah`mäh`kih`dsa`judiu. ¹⁰ Jee`ja`ma`häa`jaa`dsa`ñuuh`hi`ma`lä`ki`koo`ma`goo. Mah`ga`ngií`dsa`fariseo`juu`kih`Jesús:

—¿Che`na`ngë`jne`jwë`mi`hlää`jne`jaa`hi`dsaah`jmií`he`teeh`dsa`dsé?`—ga`jäyh`siyh`Jesús.

He`ma`hnooyh`ha`lä`jee`ma`hnëey`ba`ja. ¹¹ Mah`ga`jä`Jesús`siyh`:

—Cher`mah`jaa`hnäh`cheh`jaa`borrego`kih`mah`täyh`koo`cha`sih`jmií`he`teeh`dsa`dsé,`¿che`sa`dsoo`hi`he`mah`dsa`lleey? ¹² ¿Joh`ga`sa`kye`jaa`dsa`lä`koh`ga`jaa`borrego?`Kih`he`ja,`na`ngë`jne`jwë`jmeen`he`llu,`jmií`he`teeh`dsa`dsé`—ga`jäyh`siyh`.

¹³ Ja`ga`ga`siyh`dsa`dsaah`he`:

—Niíh`da`ma`gooh.

Mah`ga`niyh`ma`gooy. Lä`chah`ja,`ga`jä`llu`go`te`lä`koo`ma`la`jyoh`ma`gooy. ¹⁴ Ma`ga`hwëe`dsa`fariseo`he`ga`näa,`ga`taayh`juu`kwee`ha`lä`jee`ma`jngëeyh`Jesús.

Ga`lä`te`koo` juu`he`ga`kwa`Isaía`llo`joo`

¹⁵ Ga`lä`liih`Jesús`he`hü`dsé`ma`jmee`dsa`he,`he`ja`ngooy`ta`jee`jyoh`ba. Peer`jwëe`dsa`ga`lla`lle`kaah`kiyh. Hi`ma`mi`hlääy`ga`lä`jëe`dsa`dsaah. ¹⁶ He`ja`ga`siyh`lä`jëe`hi`ga`hlaa`he`:

—Ta`kooh`hnäh`juu`kyaah`ni`jaa.

¹⁷ Lä`ja`ga`la`mah`lä`te`juu`he`ga`kwa`Isaía`hi`ga`ngëe`juu`kih`Dio,`lä`ma`ga`jäyh`:

¹⁸ Hi`la`hi`ga`hñaan`jmee`ta`kin.

Hi`la`hi`hnaan`hi`chaan`llu`kyaah.

Jmeen`jä`jmi`lle`kin`né`kiyh.

Mah`kway`ju`dsoo`lä`kaa`lä`juh`jmi`gyu.

¹⁹ Sa`ti`chooy`juu`kyaah`ni`jaa,`sa`ta`hooyh,

ni`sa`hlëeyh`ki`gaa`chajwë`juuh.

²⁰ Jmeey`joh`dsëy`kyaah`dsa`hi`läa`lä`koo`hma`tah`he`ngoo`dsa`jöö,

hi`lä`ja`kyaah`dsa`hi`läa`lä`koo`wa`je`he`ma`ngoo`dsa`u.

Lä`ja`jmeey`lä`jiih`lloo`jmií`lä`jnä`he`llu`jmah`ba`ma`lih.

²¹ Mah`lä`jëe`dsa`hi`tääh`lä`kaa`hwa,`ka`o`joh`dsé`kiyh.

Ga⁻jäh⁻ dsa⁻, ma⁻kye⁻ Jesús jmi⁻lle⁻ hliih⁻

(Mr. 3:20-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

²²Ja⁻ga⁻na⁻jää⁻ dsa⁻ cha⁻ne⁻ Jesús jaa⁻ dsa⁻ ñuuh⁻ hi⁻ ma⁻kye⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁻. Ma⁻laay⁻ jaa⁻ hi⁻ tuu⁻ hi⁻ ma⁻kaay⁻ ka⁻lä⁻h⁻. Ga⁻mi⁻hlää⁻ Jesús dsa⁻ he⁻. Lä⁻chah⁻ ja⁻ ga⁻løoy⁻ jëy⁻ hi⁻ ga⁻løoy⁻ hlëeyh⁻. ²³Ga⁻lä⁻jëe⁻ ba⁻ dsa⁻ ga⁻lä⁻dsaa⁻ dsë⁻. Mah⁻ ma⁻ngiiy⁻ juu⁻ kih⁻ dsa⁻kyaa⁻yh⁻:

—¿Che⁻ sa⁻ laa⁻ sa⁻ju⁻ kih⁻ David dsa⁻ na⁻? —ma⁻jäyh⁻.

²⁴Lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻nuu⁻ dsa⁻ fariseo he⁻ ma⁻jmää⁻y⁻ jøøh⁻ Jesús, ga⁻jäyh⁻:

—Dsa⁻ na⁻ hwëe⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁻ kyaah⁻ be⁻ kih⁻ Beelzebú, dsa⁻jøøh⁻ kya⁻ lä⁻jëe⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁻.

²⁵Ma⁻kyuu⁻ ba⁻ Jesús he⁻ huud⁻dsë⁻ ma⁻jmeë⁻ dsa⁻ he⁻, mah⁻ ga⁻jäyh⁻ siiyh⁻:

—Dsa⁻ hi⁻ tääh⁻ koo⁻ hwa⁻, cher⁻mah⁻ teey⁻ kyaah⁻ he⁻ ba⁻ dsa⁻kyaa⁻yh⁻, he⁻ mi⁻llaay⁻ hñiiy⁻ ba⁻ ja⁻. Lä⁻ja⁻ ka⁻lä⁻h⁻ koo⁻ jwii⁻ juuh⁻ o hi⁻ tääh⁻ koo⁻ cha⁻neh⁻, cher⁻mah⁻ te⁻jëy⁻, sa⁻gwëey⁻. ²⁶Lä⁻ja⁻ ka⁻lä⁻h⁻ kih⁻ Tana⁻, cher⁻mah⁻ hwëey⁻ he⁻ ba⁻ hi⁻sa⁻llu⁻, he⁻ jmeey⁻ hñii⁻ kih⁻ hñiiy⁻ ba⁻ ja⁻. He⁻ ja⁻, ¿ha⁻ lä⁻ja⁻ mi⁻heey⁻ kyaah⁻ ta⁻kiyh⁻? ²⁷Wa⁻ra⁻ jäh⁻ kih⁻ jnä⁻ hwëen⁻ jmi⁻lle⁻ hliih⁻ kyaah⁻ be⁻ kih⁻ juu⁻ hi⁻sa⁻llu⁻, ¿ha⁻ ba⁻ kih⁻ dsa⁻kyaa⁻h⁻ hnäh⁻, hi⁻ ba⁻ kih⁻ be⁻ hwëey⁻ hi⁻sa⁻llu⁻? He⁻ ba⁻ dsa⁻kyaa⁻h⁻ hnäh⁻ na⁻, mi⁻jnäy⁻ he⁻ na⁻hee⁻ huud⁻dsë⁻ kyah⁻ hnäh⁻. ²⁸Pero cher⁻mah⁻ jnä⁻ hwëen⁻ hi⁻sa⁻llu⁻ kyaah⁻ be⁻ kih⁻ jmi⁻lle⁻ kih⁻ Dio, he⁻ ja⁻ jmeë⁻ lii⁻ he⁻ ma⁻ngoo⁻ jmeë⁻ Dio hih⁻ jee⁻ kyah⁻ hnäh⁻ ba⁻ ja⁻. ²⁹¿Ha⁻ lä⁻ le⁻ dsa⁻he⁻ jaa⁻ dsa⁻ cha⁻neh⁻ kih⁻ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ bee⁻, mah⁻ hñiiy⁻ he⁻ cha⁻kiyh⁻ cher⁻mah⁻ sa⁻ ga⁻hñuuy⁻ to⁻ne⁻? Jmeë⁻ bii⁻ hñuuy⁻, ja⁻ ga⁻ le⁻ hwëey⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ lla⁻ dsëy⁻. ³⁰Hi⁻ sa⁻ jwah⁻ kyaah⁻ jnä⁻, he⁻ hneey⁻ kyaah⁻ jnä⁻ ba⁻ ja⁻. Hi⁻ sa⁻ jmeë⁻ kō⁻jøh⁻ kyaah⁻ jnä⁻ mah⁻ teehn⁻ dsa⁻, he⁻ jmeey⁻ dsa⁻lä⁻øø⁻ dsa⁻ kin⁻ ba⁻ ja⁻. ³¹He⁻ ja⁻ jwëehn⁻ hnäh⁻, jmeë⁻ ba⁻ Dio jøh⁻ dsë⁻ kih⁻ lä⁻jë⁻ dso⁻kye⁻ he⁻ jmeë⁻ dsa⁻. Hi⁻ jmeey⁻ jøh⁻ dsëy⁻ kih⁻ lä⁻jë⁻ juu⁻ wi⁻ he⁻ hlëeh⁻ dsa⁻. Pero cher⁻mah⁻ ga⁻hlëeh⁻ dsa⁻ wi⁻ kih⁻ jmi⁻lle⁻ kih⁻ Dio, sa⁻ jmeey⁻ jøh⁻ dsëy⁻. ³²Jmeë⁻ ba⁻ Dio jøh⁻ dsë⁻ kih⁻ hi⁻ hlëeh⁻ wi⁻ kih⁻ Hi⁻ga⁻lëe⁻ngo⁻ la⁻. Pero hi⁻ hlëeh⁻ wi⁻ kih⁻ jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻, mo⁻so⁻ jmeey⁻ jøh⁻ dsëy⁻ kiyh⁻, ni⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻, ni⁻ jmi⁻gyuu⁻ he⁻ na⁻ ga⁻ jä⁻.

Mii⁻ kih⁻ jmeë⁻ lii⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ chaah⁻ hma⁻

(Lc. 6:43-45)

³³Cher⁻mah⁻ ga⁻jñee⁻ jne⁻ koo⁻ chaah⁻ hma⁻ llu⁻, kwa⁻ mii⁻ he⁻ llu⁻. Hi⁻ cher⁻mah⁻ ga⁻jñee⁻ jne⁻ koo⁻ chaah⁻ hma⁻ hliih⁻, kwa⁻ mii⁻ he⁻ hliih⁻. Mii⁻ kih⁻ jmeë⁻ lii⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ chaah⁻ hma⁻. ³⁴Ma⁻ra⁻ hi⁻ he⁻ joo⁻siih⁻ miih⁻ laah⁻ hnäh⁻. ¿Ha⁻ lä⁻ le⁻ hlëeh⁻ hnäh⁻ juu⁻ llu⁻ mah⁻ hlëeh⁻ ba⁻ hnäh⁻? Jëeh⁻, he⁻ na⁻ mah⁻ neh⁻ tuh⁻ dsë⁻ dsa⁻, he⁻ ja⁻ ba⁻ hlëeyh⁻. ³⁵Dsa⁻ lluu⁻ hlëeyh⁻ he⁻ llu⁻ he⁻ na⁻ mah⁻ neh⁻ tuh⁻ dsëy⁻. Dsa⁻ hi⁻ hlëeh⁻, hlëeyh⁻ he⁻ hliih⁻ he⁻ na⁻ mah⁻ neh⁻ tuh⁻ dsëy⁻. ³⁶He⁻ ja⁻ jwëehn⁻ hnäh⁻, wa⁻ra⁻ ga⁻të⁻ jee⁻ jmeë⁻ Dio jwiz⁻, ngiiyh⁻ kwaat⁻ kih⁻ dsa⁻ kih⁻ lä⁻jë⁻ juu⁻ he⁻ sa⁻ jmää⁻ ta⁻ he⁻ hlëeyh⁻ ta⁻kō⁻jiih⁻ täayh⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻. ³⁷Kyaah⁻ ja⁻ ba⁻ juu⁻ he⁻ hlëeh⁻, ya⁻hëeh⁻ lluu⁻ o ya⁻hëeh⁻ kyaah⁻ dso⁻jwii⁻.

Dsa⁻ hñaa⁻ dsë⁻ ma⁻ hnøoy⁻ jmeë⁻ Jesús koo⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻

(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

³⁸Ja⁻ga⁻ ga⁻jäh⁻ kō⁻llaa⁻ ta⁻jwoh⁻ kya⁻ ley kyaah⁻ dsa⁻ fariseo ga⁻siiyh⁻ Jesús:

—Ta⁻jwoh⁻, hnøø⁻ jnääh⁻ jëe⁻ jnääh⁻ jmeeh⁻ koo⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻.

³⁹He⁻ ja⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús siiyh⁻:

—He⁻ ba⁻ che⁻ hlëeh⁻ hnäh⁻ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ na⁻, sa⁻ mi⁻teh⁻ hnäh⁻ kih⁻ Dio mah⁻ ngiih⁻ hnäh⁻ jmeen⁻ koo⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻. He⁻ juh⁻ gaa⁻ lä⁻koh⁻ ga⁻la⁻ kih⁻ Joná hi⁻ ga⁻ngëe⁻ juu⁻ kih⁻ Dio, ma⁻la⁻ he⁻ ja⁻ ba⁻ heehn⁻ hnäh⁻. ⁴⁰Jëeh⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻koo⁻ ga⁻jä⁻ Joná hnë⁻ jmi⁻ hnë⁻ hwë⁻ neh⁻ tuh⁻ hmooh⁻ jøøh⁻ he⁻, lä⁻ja⁻ ka⁻lä⁻h⁻ Hi⁻ ga⁻lëe⁻ngo⁻ la⁻ jä⁻ hnë⁻ jmi⁻

hnē hwē' na haa' neh' hwa'. ⁴¹ Wa'ra- ga-tē' jee' jmee' Dio jwiz~ kyah' hnäh' hi- tääh' na', ma'ja- noo- dsa- Nínive jee' tääyh' mah' bääyh' hnäh' dsoo'. Jëeh', ga-jeeyh' kyaah' Dio ma' ga-nuuy' juu' he- na'kwa- Joná hi- jee' kyah' hnäh' la-, chaa- jaa- hi- jøøh' ga' lä'koh' ga' Joná. ⁴² Lä'ja- ka-läh', wa'ra- ga-tē' jee' jmee' Dio jwiz~ kyah' hnäh' hi- tääh' na', jmi' ja- dsa- mē' hi- ma' jmee' hih' hwa' ta' kye', nooy' jee' gyay' mah' bääyh' hnäh' dsoo'. Jëeh', dsa- mē' he' ja' uu' jwërte mah' ma' nuuy' ha- lä' la' he- ma' kyuuh- Salomón, hi- jee' kyah' hnäh' la-, chaa- jaa- hi- jøøh' ga' lä'koh' ga' Salomón.

Jaa- jmi-llē' hliih' ga'llaayh' jee' ma' gyay'

(Lc. 11:24-26)

⁴³ Wa'ra- ya-hëē' jaa- jmi-llē' hliih' kih' jaa- dsa-, dsooy' lä'kaa- jee' la' hwa' kii- dsa-hnøøyh' ha- jee' teeyh' dsëy' mah' sa' jnøøyh'. ⁴⁴ Ja- ga' jmeey' huud'së: "Naahn' cháneh' kin' jee' ya-hëēn'." Hi- wa'ra- ga'llaayh' jee' ja-, sa' chaa- ni' jaa-, na-hyah' hi- na-li' llu'. ⁴⁵ Ja- ga' dsooy' dsa-hnääh' jñah' ga' gyeē' jmi-llē' hliih' hi- hlëēh' ga' lä'koh' ga' hñiyy' mah' dsa-taayh' kō-jøh' jee' ja-. Hliih' ga' le' kih' dsa- he' lä'koh' ga' he- ma' laay' jää'. Lä'ja- le' ka-läh' kih' dsa- hi- hlëēh' hi- tääh' na'.

Øøh' Jesús kyaah' chooy'

(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

⁴⁶ Cheh' ga' Jesús kway- juu' kih' dsa- he', ma' ga'lloo' chooy' kyaah' øøyh-, ma' hnøøy' ma' hlëēyh' kyaah' Jesús. Pero ka'hne- ba' ga'jøøy'. ⁴⁷ Jaa- hi- ma' cheh' jee' ja-, na'jmeeyh' juu' kih' Jesús:

—Hi- maa' kyaah' kyaah' øøh' tääh' ka'hne-, hnøøy' llay' juu' kyaah' hne-.

⁴⁸ Mah' ga'jeeyh- kih' hi- ga'jmeeh' juu' he':

—¿Hi- na-, hi- laa' maa' kyaan'? ¿Hi- na-, hi- laa' øøhn'?

⁴⁹ Mah' ga'jmeey' lii- kyaah' gooy- jee' ma' tääh' discípulo kyaay' mah' ga'jäyh':

—Hi- la- ba' he' maa' kyaan', hi- la- ba' he' øøhn'. ⁵⁰ Jëeh', lä-jëē' hi- jmee' lä' hyoh- dsë' Tää' kyaan' hi- gya' gyuuh', hi- he' ba' dsa- mē' øøhn', dsa- ñuuh- øøhn', hi- maa' kyaan'.

13

Juu' na-hmää' lä'koo- la' kih' dsa- hi- jñee- mi'ju-

(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Jmi' ja- ya-hëē' Jesús cháneh', ngooy' na'gyay- cha'hoo' jmi-juuh-. ² Peer' jwëē' dsa- ga'kuh' lä'ku' lä'jii' kiyh', he-ja- ga'hey' neh' na'moo' mah' ga'gyay- jee' ja-, hi- lä-jëē' dsa- ga'taah' jee' dsoo'. ³ He-ja- ga'løøy' hlëēyh- dsa- cha-miuh- nēē' juu' na-hmää'. Ga'jäyh':

—Jaa- dsa- ngoo' ga'jñee' mi'ju-. ⁴ Jee' ngooy' jñeey- mi'ju- ja-, ga'saa' miuh- chá'jwē', he-ja- ya-nää' ta' ga'kuh-. ⁵ Jyoh' ka-läh' mi'ju- ga'saa' nē' kuu' jee' sa' cha- cha-miuh- gwaah'. He-ja- चाह' ba' ga'hya-, jëeh', sa' ma' nøø' cha-miuh- gwaah'. ⁶ Pero ma' ga'hēh' hyoo- ga'koo'. Jëeh', miuh- ba' jmoo' ma' cha-, he-ja- ga'lä'kii' chaah'. ⁷ Hi' jyoh' ka-läh' mi'ju- ga'saa' jee' chaah' too'. Ga'kwa' ga' chaah' too' ja-, he-ja- ga'uu- chaah' kih' jee' ná'too'. ⁸ Hi' jyoh' mi'ju- ja-, ga'saa' jee' la' hwa' jmah'. He-ja- ba' ga'hii', ga'kwa' cha-miuh- mi'. Cha- he- ga'kwa' hña-loo' mi' lä'koo- chaah', cha- he- ga'kwa' to'lo' gya' dsë' gya' mi' hi' jyoh' ga'kwa' gyii' gya' mi'. ⁹ Hi- hnøø' heeh' juu' la-, wa' heeyh- —ga'jäh' Jesús siiyh-.

Ga'jäh' Jesús he- kih' ja- ga'kway' juu' na-hmää'

(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Ma-ngëē' ma-hlëēyh' lä'ja-, ja- ga' ga'ya-jäh' jñääh' koo' kiyh' mah' ga'chiuh' jñääh':

—¿He⁻ la¹ hlëéh⁻ dsa⁻, kyaah¹ juu¹ na⁻ hmää¹ jmah¹?

¹¹ Mah¹ ga¹ jëeh⁻ Jesús juu¹ kyaah¹ jnääh¹:

—Hnääh¹ ba¹ na⁻ ngëh¹ jwë¹ lä⁻ ngëéh¹ hnäh¹ ha⁻ lä⁻ jää⁻ Dio dsa⁻ lä⁻ hih⁺ kih¹, he⁻ ma¹ na⁻ hmää¹ jää¹. Pero kih¹ hi⁻ jñah¹, sa⁺ cha⁻ jwë¹ cha⁻ lä⁻ ngëëy¹. ¹² Lä⁻ jëë⁻ hi⁻ ngëë¹ miih⁻, hi⁻ he¹ hyoh⁺ huú⁻ dsë⁻ llu¹ mah¹ lä⁻ ngëëy¹ cha⁻ ga⁻ miih⁻. Pero hi⁻ jmee⁻ ngëë¹, lä⁻ kye⁻ he⁻ ja⁻ llaa⁺ ba¹. ¹³ He⁻ ja⁻ ba¹ na⁻ he⁻ hlëéh¹ jnih¹ kyaah¹ juu¹ na⁻ hmää¹. Jëéh¹ jnä¹ ba¹ mi⁻ nëy¹ mah¹ sa⁺ jëëy¹. Lle⁻ ba¹ to⁻ gway¹, pero sa⁺ nuuy⁻ ni⁺ lä⁻ ja⁻ sa⁺ ngëëy¹. ¹⁴ Heh¹ lä⁻ ja⁻, lä⁻ koo⁻ dsa⁻ ngëë¹ dsa⁻ na⁻, dsa⁻ lä⁻ te¹ lä⁻ koo⁻ ga⁺ jäh¹ Isaia hi⁻ ga⁺ ngëë¹ juu¹ kih¹ Dio:

Lä⁻ nuuh¹ ba¹ kiyh¹ pero sa⁺ lä⁻ ngëëy¹.

Ma⁻ ke⁺ he⁻ ga¹ jëëy¹, sa⁺ nä⁻ mi⁻ nëy¹.

¹⁵ Jëéh¹, hwëh⁻ tuh⁻ dsë¹ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ na¹.

Ma⁻ jlë¹ mi⁻ nëy¹, ma⁻ jnë¹ to⁻ gway¹.

Mah¹ lä⁻ ja⁻ mo⁻ so⁺ jëëy¹, mo⁻ so⁺ nuuy¹, ni⁺ mo⁻ so⁺ lä⁻ ngëëy¹.

Kih¹ he⁻ ja⁻, sa⁺ dsa⁻ jëeyh⁻ kyaah¹ jnä¹ mah¹ lää¹ jnih¹, ga⁺ jäh¹ Dio.

¹⁶ Peer¹ llu¹ la¹ kyah¹ hnäh¹, jëéh¹ jnä¹ ba¹ mi⁻ nëh¹ hnäh¹, hi⁺ nuuh⁻ ba¹ hnäh¹. ¹⁷ Ma⁻ ra⁺ ju¹ dsoo¹ jwë⁻ eh⁻ hnäh¹, jwëë¹ dsa⁻ hi⁻ ga⁺ ngëë¹ juu¹ kih¹ Dio, hi⁺ jwëë¹ ga⁺ dsa⁻ hi⁻ lluu¹ ma¹ hnøoy¹ ma¹ jëëy¹ he⁻ jëéh¹ hnäh¹ pero sa⁺ ga⁺ jëëy¹. Hi⁺ ma¹ hnøoy¹ ma¹ nuuy¹ he⁻ nuuh⁻ hnäh¹ pero sa⁺ ga⁺ nuuy¹.

Ga⁺ jmeeh¹ Jesús juu¹ he⁻ hnøø¹ jäh⁺ juu¹ na⁻ hmää¹ kih¹ hi⁻ na¹ jñee¹ mi¹ ju⁻

(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

¹⁸ Nuuh⁻ da¹ hnäh¹ ha⁻ lä⁻ hnøø¹ jäh⁺ juu¹ na⁻ hmää¹ lä⁻ koo⁻ la¹ kih¹ hi⁻ na¹ jñee¹ mi¹ ju⁻. ¹⁹ Wa⁻ ra⁻ ga⁻ nuu¹ jaa⁻ dsa⁻ juu¹ kih¹ Dio mah¹ sa⁺ lä⁻ ngëëy¹, ma¹ ja⁻ gwa¹ hi⁻ hlëéh¹ jñuuyh⁻ juu¹ he⁻ ma⁻ na⁻ jnääh¹ neh⁺ tuh⁻ dsëy¹. Hi⁻ he¹ laa¹ lä⁻ koo⁻ mi¹ ju⁻ he⁻ ga⁺ saa¹ cha¹ jwë¹. ²⁰ Heh¹ mi¹ ju⁻ he⁻ ga⁺ saa¹ në¹ kuuy¹ jee¹ sa⁺ cha⁻ cha⁻ miih⁻ gwaah¹, lä⁻ ja⁻ laa¹ dsa⁻ hi⁻ nuu⁻ juu¹ kih¹ Dio, jëë⁻ ba¹ dsëy¹ lä⁻ ma¹ to⁻ në¹ ga⁺ nuuy¹. ²¹ Pero ko⁻ hwëë¹ ba¹ ja⁻. Laay¹ lä⁻ koo⁻ chaah¹ he⁻ ma¹ cha⁻ miih⁻ ba¹ jmoo¹. Wa⁻ ra⁻ ga⁺ jëëy¹ wi¹ o go⁻ nää¹ dsa⁻ në¹ kiyh¹, kwaat⁻ kih¹ juu¹ he⁻ ma⁻ nuuy¹, lä⁻ chah¹ ja⁻ dsa⁻ täyh¹. ²² Heh¹ mi¹ ju⁻ he⁻ ga⁺ saa¹ jee¹ kih¹ chaah¹ too¹, lä⁻ ja⁻ laa¹ dsa⁻ hi⁻ nuu⁻ juu¹ kih¹ Dio mah¹ sa⁺ jmeey¹ ni⁺ miih⁻ ta¹ llu¹. Jëéh¹, kye⁻ gyih¹ huú⁻ dsë⁻ kih¹ jmi⁻ gyuu¹ la⁻ hi⁺ hnøoy¹ lä⁻ chay⁻ cha⁻ miih⁻ kuu¹ he⁻ ja⁻ ga⁺ hëe¹ dsëy¹. Lä⁻ jwë¹ ja⁻ dsa⁻ uu¹ juu¹ kih¹ Dio neh⁺ tuh⁻ dsëy¹. ²³ Pero mi¹ ju⁻ he⁻ ga⁺ saa¹ hwa¹ llu¹, lä⁻ ja⁻ laa¹ dsa⁻ hi⁻ nuu⁻ juu¹ kih¹ Dio mah¹ ngëëy¹ ka⁻ läh¹. He⁻ ja⁻ dsa⁻ kwaä¹ juu¹ ja⁻ neh⁺ tuh⁻ dsëy¹. Hi⁻ he¹ jmee¹ cha⁻ miih⁻ ta¹ llu¹, lä⁻ koo⁻ mi¹ ju⁻ he⁻ kwa⁺ ma⁺ hña⁻ loo¹, ma⁺ to⁻ lo⁻ gya¹ dsë⁻ gya¹, ma⁺ gyii¹ gya¹.

Juu¹ na⁻ hmää¹ lä⁻ koo⁻ la¹ kih¹ trigo kyaah¹ nuu⁻ hliih¹

²⁴ Ga⁻ kwa¹ ga¹ Jesús jyoh¹ juu¹ na⁻ hmää¹. Ga⁻ jäh¹:

—He⁻ jää⁻ Dio dsa⁻ lä⁻ hih⁺ kih¹, jëeh¹ kwee⁻ kyaah¹ lä⁻ koo⁻ ga⁺ jmeë¹ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁺ jñee¹ mi¹ ju⁻ llu¹ hwa¹ kih¹. ²⁵ Pero ta⁻ ko⁻ jiih¹ ma¹ na⁻ gwii⁻ dsa⁻ he¹, ja⁻ dsa⁻ hi⁻ na⁻ høøh¹ kiyh¹. Mah¹ ga⁺ jñeey¹ mi¹ ju⁻ hliih¹ jee¹ na⁻ jñee¹ mi¹ ju⁻ llu¹, ja⁻ ga⁺ ngaayh¹. ²⁶ Lä⁻ koo⁻ ma¹ ga⁺ kwaä¹ chaah¹ mi¹ ju⁻ llu¹ hi⁺ ga⁺ løø¹ hwëë⁻ wa¹ le¹ kih¹, jee¹ ja⁻ ga⁺ hya⁻ ka⁻ läh¹ wa¹ nuu⁻ hliih¹ ja⁻. ²⁷ Ja⁻ ga⁺ ga⁻ nää¹ dsa⁻ hi⁻ ma¹ jmee⁻ ta¹ jee¹ ja⁻, na⁻ chiiyh¹ dsa⁻ juu¹ ta¹ ja⁻: “Dsa⁻ jøøh¹, ¿ja¹ mi¹ ju⁻ llu¹ ba¹ ja⁻ he⁻ ga⁺ jñeeh¹ hwa¹ kyah¹? ¿Ha⁻ ba¹ ta¹ ja¹ wa¹ nuu⁻ hliih¹ he⁻ ga⁺ hya⁻ jee¹ ja⁻?” ²⁸ He⁻ ja⁻ ga⁺ jäh¹ dsa⁻ juu¹ ta¹ ja⁻: “Go⁺ ga⁺ jñee¹ jaa⁻ hi⁻ na⁻ høøh¹ kin¹.” “¿Che¹ hnooh⁻ dsa⁻ cheeh¹ jnääh¹?”, ga⁺ jäh¹ moz⁻ he¹ siiyh¹. ²⁹ “Jäh⁺ ha¹”, ga⁺ jäh¹ dsa⁻ juu¹ ta¹ ja⁻. “Wa⁻ ra⁻ ga⁺ cheh¹ hnäh¹ wa¹ nuu⁻ hliih¹ ja⁻, ha⁻ ga⁻ che⁻ ga⁺ cheh¹ ka⁻ läh¹ chaah¹ mi¹ ju⁻ llu¹ ja⁻. ³⁰ Kwa¹ jwë¹ wa¹ kwaä¹ ko⁻ jøh¹ chaah¹ mi¹ ju⁻ llu¹ kyaah¹ wa¹ nuu⁻ hliih¹ ja⁻, lä⁻ jiih¹ lloo⁻ jmi¹ sooh⁻ ta¹. Ja⁻ ga⁺ jwiin⁻ hi⁻ chooh¹ ta¹:

Hnä¹ hnäh¹ to⁻ne¹ wa¹nuu⁻ hlih¹ mah¹ hñuu¹ hnäh¹ ma¹ koo⁻ chooh¹ mah¹ tøøh¹ hnäh¹ cha¹je⁻. Ja⁻ ga¹ juuh¹ hnäh¹ mi¹ju⁻ llu¹ kin¹ mah¹ llah¹ hnäh¹ høø¹ kih¹.”

Juu¹ na⁻hmää¹ lä⁻koo⁻ la¹ kih¹ mi¹ju⁻ mostaza

(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

³¹ Ga⁻kway¹ jyoh¹ ka⁻lä¹h¹ juu¹ na⁻hmää¹, ga⁻jäh¹:

—He⁻ jää¹ Dio dsa⁻ lä¹hih¹ kih¹, jeeh¹ kwee⁻ lä¹koo⁻ la¹ kih¹ koo⁻ mi¹ju⁻ mostaza he⁻ jngëe⁻ jaa⁻ dsa⁻ hwa¹ kih¹. ³² Mi¹ju⁻ ja⁻ pih¹ ga¹ lä¹koo⁻ jyoh¹ mi¹ju⁻ he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu¹ la⁻. Pero wa¹ra⁻ ga¹hya⁻, dsa⁻kwaa¹ ñii¹ ga¹ lä¹koh¹ ga¹ jee¹ lä¹jë⁻ joh¹. Kwa¹ goh¹ kih¹. He⁻ ja⁻ lä¹kye⁻ ta¹ dsa⁻nää¹ jmeey¹ sii¹ ne¹ sa¹goh¹.

Juu¹ na⁻hmää¹ lä⁻koo⁻ la¹ kih¹ levadura

(Lc. 13:20-21)

³³ Ga⁻kway¹ jyoh¹ ka⁻lä¹h¹ juu¹ he⁻ na⁻hmää¹, ga⁻jäh¹:

—He⁻ jää¹ Dio dsa⁻ lä¹hih¹ kih¹, jeeh¹ kwee⁻ lä¹koo⁻ jmee¹ levadura he⁻ kooh¹ jaa⁻ dsa⁻më¹. Llay¹ cha⁻miih⁻ harin mah¹ kah⁻gwëyh⁻ kyaah¹ levadura. Kyaah¹ lä¹ja⁻ dsa⁻kwaa¹ lä¹ ga¹dsa¹ tu¹ka¹.

Ga⁻jäh¹ Jesús he⁻ kih¹ ja⁻ ga⁻kway¹ juu¹ na⁻hmää¹

(Mr. 4:33-34)

³⁴ Ga¹lä¹jë⁻ juu¹ na⁻ ga¹hlëeh¹ Jesús kyaah¹ juu¹ na⁻hmää¹. Sa¹ ga¹hlëëyh¹ dsa⁻ juu¹ jnä¹hä¹. Kyaah¹ juu¹ na⁻hmää¹ ba¹ ga¹hlëëyh¹. ³⁵ Lä¹ja⁻ ga¹la¹ mah¹ lä¹te¹ lä¹koo⁻ ga¹hlëeh¹ dsa⁻ hi⁻ ga¹ngëe¹ juu¹ kih¹ Dio llo¹joo¹:

Hlëëhn¹ dsa⁻, kyaah¹ juu¹ na⁻hmää¹ ba¹.

Jmeen¹ lä¹kyuuyh¹ he⁻ ma¹ na⁻hmää¹ jää¹ lä¹jüh¹ ma¹ ga¹nøø¹ jmi⁻gyuu¹.

Juu¹ na⁻hmää¹ lä⁻koh¹ la¹ kih¹ wa¹nuu⁻ hlih¹

³⁶ Ja⁻ ga¹ ga¹hih¹ Jesús juu¹ kih¹ dsa¹ mah¹ ga¹hey¹ cha¹neh¹. Jee¹ ja⁻ ga¹mi¹jäh¹ jnääh¹ koo¹ kiyh¹, mah¹ ga¹ngii¹ jnääh¹ juu¹ kiyh¹:

—Jmeeh¹ juu¹ hee⁻ hnøø¹ jäh¹ juu¹ na⁻hmää¹ kih¹ wa¹nuu⁻ hlih¹ he⁻ ga¹jnee¹ dsa⁻ jee¹ na⁻jnää¹ kih¹ dsa¹.

³⁷ Mah¹ ga¹jeeh⁻ Jesús juu¹ kyaah¹ jnääh¹, ga⁻jäh¹:

—Hi⁻ jnee¹ mi¹ju⁻ llu¹ na⁻, he⁻ ja⁻ hnøø¹ jäh¹ Hi⁻ ga¹lëe¹ngo¹ la⁻ ba¹ he¹. ³⁸ Jee¹ jmee¹ dsa⁻ ta¹, he⁻ ja⁻ hnøø¹ jäh¹ jmi⁻gyuu¹ la⁻ ba¹ ja⁻. Mi¹ju⁻ llu¹ ja⁻, he⁻ ja⁻ hnøø¹ jäh¹ dsa⁻ hi⁻ na⁻jnää¹ kih¹ ya¹jwii¹ ba¹ he¹. Wa¹nuu⁻ hlih¹ ja⁻, he⁻ ja⁻ hnøø¹ jäh¹ dsa⁻ kyaah¹ dsa⁻ hlëeh¹ ba¹ he¹. ³⁹ Dsa⁻ hñaa⁻ dsë¹ hi⁻ ga¹jnee¹ wa¹nuu⁻ hlih¹ ja⁻, hi⁻ sa¹llu¹ ba¹ he¹. Jmi¹ he⁻ chooh¹ dsa⁻ ta¹ ja⁻, he⁻ ja⁻ la¹ kwaat¹ jee¹ llaa¹ jmi⁻gyuu¹ ba¹ ja⁻. Hi⁻ chooh¹ ta¹ ja⁻, la¹ kwaat¹ ángele ba¹ he¹. ⁴⁰ Lä¹koo⁻ juuh¹ dsa⁻ wa¹nuu⁻ hlih¹ mah¹ jëy¹ cha¹je⁻, he⁻ ja⁻ hnøø¹ jäh¹ lä¹koo⁻ le¹ jee¹ llaa¹ jmi⁻gyuu¹. ⁴¹ Hi⁻ ga¹lëe¹ngo¹ la⁻ chee¹ ángele kyaah¹ lä¹kaa⁻ jee¹ jmeey¹ hih¹ mah¹ jøøyh¹ lä¹jëe¹ hi⁻ jmee¹ he⁻ hlih¹ hi¹ lä¹jëe¹ hi⁻ hñaa⁻ dsë¹ ka⁻lä¹h¹. ⁴² Ja⁻ ga¹ jwääy¹ neh¹ hwii¹ jee¹ hä¹ je⁻. Jee¹ ja⁻ ki¹hooyh¹ mah¹ juuy¹ cha⁻jay¹. ⁴³ Pero lä¹jëe¹ hi⁻ lluu¹, lä¹jnää¹ jmee¹ kiyh¹ lä¹koo⁻ jmee¹ kih¹ hyoo⁻ jee¹ la¹ ya¹jwii¹ kih¹ Tää¹ jnän¹. Hi⁻ hnøø¹ heeh¹ juu¹ la⁻, wa¹ heeyh⁻.

Juu¹ na⁻hmää¹ lä⁻koo⁻ la¹ kih¹ kuu¹ he⁻ na⁻hoo⁻

⁴⁴ He⁻ jää¹ Dio dsa⁻ lä¹hih¹ kih¹, jeeh¹ kwee⁻ kyaah¹ kuu¹ he⁻ na⁻hoo⁻ hwa¹ kih¹ dsa¹. Wa¹ra⁻ ga¹jnøøh¹ jaa⁻ dsa⁻ kuu¹, ma¹ja⁻ hooy¹ ka⁻lä¹h¹. Peer¹ chaay⁻ llu¹ dsaayh¹ dsa⁻hniy¹ lä¹jë⁻ he⁻ cha⁻ kiyh¹ mah¹ lay¹ hwa¹ jee¹ na⁻hoo⁻ kuu¹ ja⁻.

Juu¹ na⁻hmää¹ lä⁻koo⁻ la¹ kih¹ koo⁻ kuu¹ he⁻ hmooh⁻

⁴⁵ Lä¹ja⁻ ka⁻lä¹h¹, he⁻ jää¹ Dio dsa⁻ lä¹hih¹ kih¹, jeeh¹ kwee⁻ lä¹koo⁻ jmee¹ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ hñii¹ løø¹, hnooyh⁻ kuu¹ he⁻ la¹ na¹hñaa¹. ⁴⁶ Wa¹ra⁻ ga¹jnøøyh¹ koo⁻ kuu¹ he⁻ hmooh⁻, hñiiy¹ lä¹jë⁻ he⁻ cha⁻ kiyh¹ mah¹ lay¹ kuu¹ ja⁻.

Juu' na-hmäá' lä'koo- la' kih' sa'hma'
⁴⁷ He- jää' Dio dsa- lä'hih' kih', jeeh' kwee- kyaah' koo- sa'hma' he- jwää' dsa- cha'jmii-, mah' jøøyh' cha-miih- nee' hmooh-. ⁴⁸ Wa'ra- ga'kah' sa'hma' ja-, seeh' dsa- ta' jee' dsoo'. Jee' ja- dsa-taayh' lleeyh' hmooh- he'. Taayh' hi- lluu' neh' sa'miih-, mah' beey' jah' hi- sa' jmää' kyehn'. ⁴⁹ Lä'ja- le' wa'ra- ga'te' jee' llaa' jmi-gyuu-. Ya-naä' ángele mah' hwëëy' dsa- hi- hlëeh' jee' kih' hi- lluu'. ⁵⁰ Ma'ja- jwääy' neh' hwi' jee' hä' je-. Jee' ja- ki'hooyh' mah' juuy' cha'jay'.

Ta-jwoh' hi- kyuu~ juu' hmëë' hi- juu' ma-gyuh-

⁵¹ Ja- ga' ga'jah' Jesús siyh':

-¿Ché' ma-lä- ngëeh' hnäh' lä'jé- juu' na-?

He-ja- ga'jah' lä'jéë':

-Jaah-, Dsa-jøøh' kyaan-.

⁵² Mah' ga'jah' Jesús ka-läh' siyh':

-Lä'jéë' ta-jwoh' kyaal ley hi- ma-lä-tëë' lä'koo- jää' Dio dsa- lä'hih' kih', laay' lä'koo- jaa- juu' hne' hi- høø- he- la' hmooh' he- ma-gyuh- lä'kye- kih' he- hmëë'. He-ja- ba' liyh' heeyh' dsa- lä'tø' nee' he- la' hmooh' kiyh'.

Dsa-goo' Jesús ga-lä'høøyh' kiyh'

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

⁵³ Ma- ngëë' ma-kwa' Jesús lä'jé- juu' na-hmäá', ja-ga' ngaayh'. ⁵⁴ Ma' ga'llaayh' jwii- kiyh', ga-løøy' mi-tëëy' dsa- neh' gwah' kih' dsa- judiu. Peer- ga'taah' dsa- he' jéë' dsah-, ma' ga'nuuy' ha- lä' hlëëyh-. He-ja- ga'hlëeh' dsa- he' kiyh':

-¿Ha- ma-mi-tëë- hi- na-, he- hlëëyh' lä'na-? ¿Ha- ma-mi-tëëy- he- jmeey' he- juh-gaa- ka-läh'? ⁵⁵ ¿Ché' ja' joo' té'hma' hi- na-? ¿Ja' María chee- chooy'? ¿Ché' ja' øøyh- Jacobo, José, Simón, Juda? ⁵⁶ ¿Ja' dsa-më' øøh' hi- na-, tääh' kyaah' jne' jee' jwii- la-? ¿Ha- ta' gwa' kiyh' lä'jé- he- jmeey' lä'na-?

⁵⁷ Ga-lä'høøyh' kih' Jesús. He-ja- ga'jah' Jesús siyh':

-Heeh- ba' dsa- kih' hi- ngëë- juu' kih' Dio hi- go-naä' jee' jyoh'. Pero wa'ra- ya'hëë' jaa- hi- ngëë- juu' kih' Dio ja- ba' jee' jwii- gooy', jee' ja- sa- hnää' dsih', ni- hi- chaa- cha'neh' kiyh', sa- lä'hnäy'.

⁵⁸ Sa- ga'jmeey' cha-miih- he- juh-gaa- jee' ja-, kih' he- sa- ga-lä'dsoo' dsé' dsa-gooy' kiyh'.

14

Jee' la-jäh' ha-lä' ga'juu' Jwaa' hi- ma' choo' jmi-

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

¹ Jii- ja-, Herode hi- ma' jmeey' hih' hwa' Galilea, ga'nuuy' kih' Jesús ha- lä' ma' jmeey' jee' ja-. ² He-ja- ga'jäyh' siyh' lä'jéë' hi- ma' jmeey' ta'he' kiyh':

-Hi- he' oo' Jwaa' hi- ma' choo' jmi- hi- ma-lä-jiih' jee' kih' hi- ma-na' juu'. He-ja- ba' na-, he- kyey- cha-miih- be' he- kyaah' jmeey' he- juh-gaa-.

³ He' ba' Herode ga'jmeey' hih' jää', ga'saah' dsa- Jwaa' mah' ga'hñuuyh- kyaah' caden~, ga'taayh- neh' ñe' dsoo' kih' Herodía. Herodía ma' laa' mé' Felipe, he' ba' dsa-ñuuh- øøh' Herode. ⁴ Jëeh', ga'jah' Jwaa' ga'siiyh' Herode:

-Sa' lle' kih' he- ma-kyaah' mé' dsa-ñuuh- øøh'.

⁵ Ma' hnøø' Herode ma' jngëeh' Jwaa-. Pero sa- ga'tuu- dsëy' ma' jngëëyh', kih' he- ma' gayh' dsa-. Jëeh', kih' dsa- hih' Jwaa- he' ma' laay' jaa- hi- ma' ngëë- juu' kih' Dio. ⁶ Lä' ma' ga'hya- Herode ji-ñe-, ga'jmeey' koo- jmi- juuh-. Jee' ja- ga'he' jo-mii- Herodía jmeey' ja' cha'né' dsa- hi- ma' tääh' jee' jmi- ja-. Peer- ga'tih' dsé' Herode. ⁷ Kih' he-ja-, ga'täay- hñiiy' kway' wa' he- cha- he- he- ma' ngii' chih-mé' he'. ⁸ Chih-mé' he' ga'jmeey' lä'koo- te' juu' he- ga'taah- chooy'. He-ja- ga'siiyh' Herode:

—Kwëeh` jnä` jee` la` mi`lle` Jwaa` hi` ma` choo` jmi` , na` hä` neh` koo` wi` .

⁹ He` ja` ga` lä` meeh` dsë` Herode. Pero ma` tääy` hñiiy` kway` cha`né` hi` na` teeh` kyaay` , he` ja` ga` jmeey` mada` kih` hløø` mah` kwëeyh` chih` më` he` ma` ngiiy` ja` .
¹⁰ Ga` jmeey` hih` hløø` he` na` kuy` lle` Jwaa` jee` ma` hääy` neh` ñe` . ¹¹ Mah` na` kiyy` mi` 'lle` Jwaa` na` hä` neh` koo` wi` , ga` kwëeyh` chih` më` he` . Hi` chih` më` he` ga` ngëey` chooy` . ¹² Ma` ngëë` he` ja` , ga` lla`näa` discipulo kyaay` , ga` kooy` hnoo` kih` Jwaa` mah` na` hooy` . Ja` ga` na`näy` na` jmeeyh` juu` kih` Jesús.

Ga` ääh` Jesús hñaa` mil dsa` ñuuh`

(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Ma` ga` nuu` Jesús juu` ja` , ga` hey` neh` na` moo` , ngooy` ta` hwa` kii` jee` sa` kwa` ni` miih` . Ma` ga` nuu` dsa` ngooy` ta` ja` , ga` hwëey` jee` jwi` kiyh` mah` ga` nääy` jwë` tiy` ta` jee` ngoo` Jesús. ¹⁴ Lä` ma` ya` hëey` neh` na` moo` ja` , ga` jëey` jwëë` dsa` hi` ma` tääh` jee` ja` . Ga` lä` ñih` dsëy` kih` dsa` he` . Mah` ga` mi` hlääy` hi` dsaah` . ¹⁵ Ma` ga` hloo` jmi` ja` , ga` ya` jäh` jnääh` koo` kih` Jesús mah` ga` chiih` jnääh` :

—Ma` ngoo` ga` hloo` ba` la` , hwa` kii` jmah` ba` jee` la` . Chiih` dsa` wa` lla`näy` lä` kaa` jäh` la` , wa` lla`läy` he` kuyh` .

¹⁶ —Sa` jmee` bii` dsa`näy` dsa`läy` . Hnäh` ba` kwëeh` hñih` he` kuyh` —ga` jäh` Jesús.

¹⁷ —Sa` cha` ga` he` kye` jnääh` . Kye` jnääh` ma` la` hña` he` ñiih` kyaah` uu` hmooh` ba` —ga` chiih` jnääh` .

¹⁸ He` ja` ga` jäh` Jesús:

—Ya` ka` ta` la` .

¹⁹ He` ja` ga` jmee` Jesús mada` , mah` dsa` taah` dsa` né` nuu` . Ga` kay` lä` jë` hña` he` ñiih` ja` kyaah` lä` uu` hmooh` he` . Ma` ja` ga` jëey` ta` gyuu` , ga` kway` tíhmaah` kih` Dio. Ja` ga` ga` llaay` he` ñiih` ja` , ga` kwëeyh` jnääh` discipulo kyaay` , mah` ga` tí` ga` llooh` jnääh` kih` lä` jëë` dsa` he` . ²⁰ Ga` lä` jëë` dsa` ga` kuh` lä` jiih` ga` këey` . Jwí` he` ñiih` he` ga` chaä` ja` kyaah` kih` hmooh` , ga` kah` ga` gya` to` sa` miih` . ²¹ Jee` lä` jëë` hi` ga` kuh` he` tee` koo` hña` mil dsa` ñuuh` . Ni` sa` na` hee` ni` jaa` dsa` më` ni` chih` ka` läh` .

Ga` ngë` Jesús në` jmi`

(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

²² Ma` ngëë` he` ja` , ga` jäh` Jesús siiyh` jnääh` :

—Ma` le` go`nääh` hnäh` jää` , jyoh` jwoo` jmi` juuh` kyaah` na` moo` ta` ko` jiih` hihñ` juu` kih` dsa` la` . Ja` ga` niin` hñiin` .

²³ Ma` la` ma` hiyh` juu` kih` lä` jëë` dsa` hi` ma` tääh` he` , ja` ga` ga` wi` Jesús hñii` ta` lle` moh` na` ngiiy` kiyh` kih` Dio. Ma` ngoo` ga` nuu` , lä` ma` gyay` ba` lle` moh` ja` .
²⁴ Ta` ko` jiih` ja` , ma` lloo` to` dsaah` jmi` na` moo` ja` hi` ma` hlüh` jmi` ma` dsa` jnooh` dsöh` na` moo` , jëeh` , ma` jmee` koo` lle` tä` he` ma` gwa` ta` jee` ga` nääy` . ²⁵ Ta` la` ya` jnä` , ngoo` Jesús ta` jee` ga` nääy` ja` , ngëy` jwë` né` jmi` . ²⁶ Lä` koo` ma` ga` jëë` jnääh` ngëy` né` jmi` , ga` jwaah` jnääh` jwërte. Ga` tøøh` jnääh` miih` , ga` jäh` jnääh` :

—Dsa` lle` ba` na` .

²⁷ Chah` ba` ga` hlëeh` Jesús kyaah` jnääh` :

—Ta` wa` gah` hnäh` , jnä` ba` la` —ga` jäyh` .

²⁸ Mah` ga` jäh` Pee` siiyh` :

—Dsa` jøøh` kyaan` , cher` mah` hne` ba` na` , jmee` hih` ngën` né` jmi` mah` niin` jee` cheh` na` .

²⁹ Mah` ga` jäh` Jesús siiyh` :

—Ña` ja` .

Mah' ga' jñaa' Pee' neh' na'moo' ga'løoy' ngëy' në' jmi' ta' jee' cheh' Jesús. ³⁰ Ma' ga' jëy' tä' jwërte llé', ga'lä' goyh'. Ja' hñih' ga'løø' ga'hmäyh' cha' jmi'. Mah' ga' hooyh' ki' gaa', ga' jäh':

—Lää' jnä', Dsa' jøøh' kyaan'.

³¹ Lä' चाह' ja' ga' hii' Jesús goo' ga' saayh', mah' ga' siiyh':

—jKø' hi' pih' go'te' ba' ma' lä' dsoo' hoh' hne' dsa' ñuuh'! ;He' la' ma' jeh' hoh'?

³² Lä' koo' ma' ga' taayh' lä' uuy' neh' na'moo' ja', ga' hna' go'te' llé' tä' ja'. ³³ Ma' la' ya' nøø' jnääh' hi' ma' tääh' neh' na'moo' ja', ga' juuh' jnääh' jné' jnääh' cha' né' Jesús, mah' ga' chiih' jnääh':

—Ma' ra' ju' dsoo' laah' Joø' Dio.

Ga' mi' hlää' Jesús dsa' dsaah' hi' ma' chaa' hwa' Genesaret
(Mr. 6:53-56)

³⁴ Lä' koo' ma' ga' haay' jmi' juuh' ja', ga' lla' nääy' hwa' Genesaret. ³⁵ Dsa' hi' ma' tääh' hwa' ja' ga' lä' kyuy' Jesús, he' ja' ga' lä' cha' juu' lä' kaa' hwa' ja'. He' ja' na' jää' dsa' dsa' dsaah' kya' jee' ma' hää' Jesús. ³⁶ Hi' ga' chuuy' kyaah' Jesús mah' kway' jwé' su' cha' goo' dsa' dsaah' he' cha' hee' sa' hmi' kiyh'. Hi' lä' jëé' hi' ga' tée' su' sa' hmi' kiyh' ma' hlaa' bih' ja'.

15

Lä' jëé' he' jmee' dsa' lä' sah' dsa'

(Mr. 7:1-23)

¹ Ga' lla' nää' ko' llaa' fariseo hi' ga' lla' nää' ko' llaa' ta' jwoh' kya' ley hi' ma' chaa' Jerusalén ga' ya' jäh' kih' Jesús, mah' ga' siiyh':

² —;He' la' sa' mi' te' discípulo kyaah' lä' jëé' he' tée' jmee' dsa' ma' gyuh' hi' ma' tääh' llo' joo'? Jëéh', sa' gyiyh' gooy' jää' ja' ga' kuh' hiyh'.

³ Mah' ga' jëeh' Jesús juu' kiyh' ga' siiyh':

—Hnääh' ka' läh' ;he' la' jmeeh' hnäh' ta' koo' mada' kih' Dio mah' jmeeh' hnäh' lä' koo' te' he' tée' hnäh' ba'? ⁴ Jëéh', ga' jäh' Dio: “Jmee' hnaah' maa' kyaah' tää' kyaah'. Hi' jwä' dso' jwii' kih' cho' jmi', hi' he' wa' juu' go'te'.” ⁵ Pero lä' la' ba' jwah' hnäh': “Jaa' dsa' le' siih' cho' jmi', sa' cha' he' kwëehn' hnäh'. Jëéh', lä' jëé' he' cha' kin' he' kyaah' ma' jmeen' be' kyah', ma' kwëehn' Dio ba' ja'.” ⁶ Kih' jaa' hi' jäh' lä' ja', jwah' hnäh' mo' so' jmee' bii' jmeey' be' kih' cho' jmiy'. Lä' ja' jmeeh' hnäh' sa' kyeé' mada' kih' Dio, kih' he' jmeeh' hnäh' lä' koo' te' he' tée' hnäh' jmeeh' ba'. ⁷ Peer' ta' juuh' hnäh'. Lä' koo' jmeeh' hnäh' na', jeeh' kwee' kyaah' he' ga' hlëéh' Isaía llo' joo', lä' koo' ma' ga' jäh':

⁸ Dsa' la', koo' jäh' bih' hnäy' jnä'.

Pero ta' jee' jyoh' ba' hä' hu' dsë' kiyh'.

⁹ Sa' jmää' ni' mi' he' jmeey' hnäy' jnä'.

Lä' jëé' he' mi' téey' dsa', la' mada' kih' dsa' ba', ga' jäh' Dio.

¹⁰ Ja' ga' ga' tée' Jesús lä' jëé' dsa', ga' siiyh':

—Nu' da' hnäh' kwee' mah' lä' ngëéh' hnäh'. ¹¹ Sa' mi' sah' dsa' hñii' kyaah' lä' jëé' he' tooyh' hooy'. Lä' jëé' he' hwëe' hoo' dsa', he' ja' ba' kyaah' mi' sayh' hñiiy'.

¹² Ja' ga' ga' ya' jäh' jnääh' koo' kih' Jesús mah' ga' ngii' jnääh' juu' kiyh':

—;Ché' ma' lä' leeh' he' sa' ma' tih' dsë' dsa' fariseo lä' koh' ma' ga' nuuy' ma' hlëéh' lä' ja'?

¹³ Mah' ga' jëeh' Jesús juu' kya' jnääh', ga' jäh':

—Lä' jëé' chaah' hma' he' sa' ga' tää' Tää' kyaan' hi' gya' gyuuh', lloo' jmi' dsa' cheeh' lä' kyë' jmoo' kih'. ¹⁴ Ta' jmeeh' hnäh' he' kih' dsa' he'. Laay' lä' koo' dsa' tuu' hi' jää' jñah' dsa' tuu'. Cher' mah' jaa' hi' tuu' jää' jñah' hi' tuu', lä' uuy' täh' neh' koo' too'.

15 Mah' ga' ngii' Pee' juu' kiyh', ga' jäyh':

—He' hnøø' jäh' juu' na' hmää' he' ma' kwah' na'.

16 He' ja' ga' jäh' Jesús:

—¿Che' ni' hnäh' ka' läh' sa' ma' lä' ngëeh' hnäh'? 17 ¿Che' sa' ngëeh' hnäh', lä' jë' he' dsa' tooh' hoo' jne', dsoo' neh' tuh' ba' jne', ja' ga' hwëë' ka' läh' dsoo' ta' cha'sii'?

18 Pero lä' jë' he' hwëë' hoo' dsa', gwa' neh' tuh' dsëy' ba' ja'. He' ja' ba' na' he' mi' sah' dsa' hñii'. 19 Jëeh', neh' tuh' dsë' ba' dsa' hwëë' lä' jë' hu' dsë' hliih', hi' lä' ja' ka' läh' he' jngëëyh' dsa', hi' na' jee' goo' kaayh' hi' laa' kyaa' jñah', hi' sa' na' jee' goo' kaayh' wa' hi' cha' hi', jmeey' hii', jmeey' dsoo' he' la' juu' ta' juu', hi' hlëëyh' wii' kih' dsa' kyayh'. 20 Lä' jë' he' na' ba' he' mi' sah' dsa'. Pero he' kuh' dsa' lä' ma' soh' ja' ba' gooy', sa' mi' sayh' hñiiy'.

Jaa' dsa' më' chaa' hu' ga' heeh' kih' Jesús

(Mr. 7:24-30)

21 Ja' ga' ya' hëë' Jesús jee' ja', ngooy' jäh' kih' jee' jwii' Tiro kyaah' Sidón. 22 Lä' chah' ja', ja' jaa' dsa' më' cananea ma' tooyh' miih', ma' jäyh':

—Dsa' jøøh' kyaan', hne' laah' sa' ju' kih' David, wa' lä' ñih' hoh' jnä'. Peer' cha' miih' wii' jëë' chih' më' kyaan', jmeeh' jmi' lle' hliih'.

23 Pero ni' koo' sa' ga' jeeh' Jesús kiyh'. Mah' ga' mi' jäh' jnääh' discípulo koo' kiyh', ga' chu' jnääh' cha' miih' kyaayh', ga' chiih' jnääh':

—Hëë' kih' dsa' më' na' mah' wa' llaayh'. Miih' tooyh' miih' kaah' kyaa' jnääh'.

24 He' ja' ga' jäh' Jesús:

—Ga' chee' Dio jnä' mah' jmeen' be' kih' dsa' israelita ba'. Hi' he' laa' lä' koo' borrego hi' na' hëë'.

25 Ja' ga' ja' dsa' më' he' ga' juuyh' jnéy' cha' né' Jesús mah' ga' jäyh':

—Kwa' be' kin', Dsa' jøøh' kyaan'.

26 Mah' ga' jeeh' Jesús juu' kiyh', ga' siiyh':

—Sa' llu' he' jñuuhn' he' kuh' chih' mah' kwëëhn' dsii' —ga' jäh' Jesús siiyh'.

27 He' ja' ga' jäh' dsa' më' he':

—Dsoo' ba' kyah', Dsa' jøøh' kyaan'. Pero ma' ra' he' lih' ba' dsii' jwí' he' dsa' saa' né' na' mes' kih' dsa' juuy'.

28 He' ja' ga' jäh' Jesús ka' läh':

—Peer' cha' miih' ma' lä' dsoo' hoh' hne', dsa' më'. Wa' le' ba' kyah' lä' koh' hnooh' —ga' jäh' Jesús siiyh'.

Lä' chah' ja' ga' hlaa' chih' më' kyaay'.

Ga' ääh' Jesús kyee' mil dsa' ñuuh'

29 Ya' hëë' Jesús jee' ja', ga' llooy' ta' cha' hoo' jmi' juuh' he' hla' hwa' Galilea. Hi' ga' wiiy' koo' lle' koh', mah' ga' gyay' jee' ja'. 30 Hi' ya' nää' koo' kiyh' jwëë' jwërte dsa' hi' ma' jää' hi' jluuh', hi' tuu', hi' koo', dsa' tuuh', hi' jwëë' ga' jñah' dsa' dsaah', na' jääy' hu' ti' Jesús. Hi' lä' ja' ga' mi' hlääy' lä' jëë' hi' dsaah' he'. 31 Ma' ga' jëë' dsa', hlëëh' dsa' koo', ma' lii' ma' goo' dsa' tuuh', ma' ga' nää' dsa' jluuh', ma' jëë' dsa' tuu', he' ja' ga' lä' dsaa' dsë' dsa', mah' ga' jmeey' juuh' kih' Dio kyaa' dsa' Israel.

32 Ma' ngëë' he' ja', ga' jøøh' Jesús jnääh' mah' ga' siiyh':

—Peer' dsa' lä' ñih' dsën' kih' lä' jëë' dsa' hi' tääh' la'. Jëeh' ma' hya' hnë' jmi' jmeey' ko' jøh' kyaah' jnä'. Sa' cha' ni' miih' he' kuyh'. Sa' hnoon' hëën' kiyh' lä' ma' kyoyh' na', le' ga' che' ga' hwaay' cha' jwë' jee' dsa' nääy'.

33 He' ja' ga' jäh' jnääh':

—¿Ha' ba' dsa' kyee' jnääh' he' kuh' jwëë' dsa' heh' hwa' kii' la'? Joh' sa' hnøø' mah' këë' lä' jëë' dsa' la'.

34 He' ja' ga' ngii' Jesús juu' kyaa' jnääh':

—¿Joh' he'ñiit' kyeh' hnäh'? —ga'jäyh'.

—Gyii' ba', kyaah' miih' hmooh' pih' —ga'chiih' jnääh'.

³⁵ He'ja' ga'jmee' Jesús mada' mah' wa' dsa'taah' lä'jöö' hwa'. ³⁶ Ga'kay' lä'jöö' gyii' he'ñiit' ja' kyaah' hmooh' pih' he'. Ga'kway' ti'hmaah' kih' Dio. Ja'ga'ga'llaay' he'ñiit' ja', ga'kwööyh' jnääh' mah' ga'ti' ga'llooh' jnääh' kih' lä'jöö' dsa'. ³⁷ Ga'kuh' dsa'llu' lä'jiih' ga'kööy'. Ma'ga'la'kiyh', ga'kah' ga'gyii' sa'miih' jwi' he' ga'chaa'ja'. ³⁸ Lä'jöö' hi' ga'kuh' jee' ja'tee' koo' kyee' mil dsa'ñuuh'. Ni'sa'na'hee' ni'jaa' dsa'möö' ni'chih' ka'läh'. ³⁹ Ja'ga'ga'hiih' Jesús juu' kih' dsa', ga'hey' neh' na'moo', mah' ga'haay' jmi'juuh' ngooy' ta' hwa' Magdala.

16

Dsa' fariseo ma' hnöoy' jmee' Jesús koo' he' juh' gaa'

(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

¹ Ma' ga'llooy' ta' hwa' ja', ga'lla'naä' fariseo kyaah' saduceo mah' kay' dsé' Jesús. Ga'ngiiy' ma'jmee' Jesús koo' he' juh' gaa' he' ma'jä' gyuuh'. ² Pero ga'jeeh' Jesús juu' kih', ga'jäyh':

—Wa'ra' ga'ñuu' jmií', jawh' hnäh': “Llu' ba' la' jii' jä' la', jööh' gyuu' ba' gyuuh'”, jawh' hnäh'. ³ Mah' ta' la' tiih' jawh' hnäh': “Hii' goo' jä' lle', jööh' gyuu' gyuuh' mah' na'hiih'”, jawh' hnäh'. Peer' ta'juuh' hnäh'. Leh' ba' hnäh' lleh' hnäh' juu' ha' lä'jmee' koo' jmií' koo' jmií' lä'koo' la' gyuuh'. Mah' sa' kyeh' hnäh' kwaat' hee' ga'na' dsa'la' jee' kyah' hnäh'. ⁴ He' ba' che' hlööh' hnäh' dsa' chaa' na', sa' mi'teh' hnäh' kih' Dio mah' ngiih' hnäh' jmeen' koo' he' juh' gaa'. He' juh' gaa' lä'koh' ga'la' kih' Joná hi' ga'ngöö' juu' kih' Dio, ma'la' he' ja' ba' heehn' hnäh'.

Ja' hñiit' ga'beey' dsa' he' mah' ngaayh'.

Levadura kih' dsa' fariseo

(Mr. 8:14-21)

⁵ Lä'koo' ma' ga'haa' jnääh' ta' hngaah' ko'taa' kih' jmi'juuh' ja', ja'ga'ga'lä'd-sooh' dsé' jnääh' sa' ma'kye' jnääh' he'ñiit'. ⁶ He'ja' ga'jäh' Jesús siiyh' jnääh':

—Leeh' hnäh' kyaah' levadura kih' dsa' fariseo hi' kih' dsa' saduceo ka'läh'.

⁷ He'ja' ga'tooh' jnääh' discípulo lla' jnääh' juu' kyaah' dsa'kyaahn', ma'jäh' jnääh':

—Ma'hlööyh' lä'na', kih' he' sa' ma'kye' jné' he'ñiit'.

⁸ Pero ga'lä'kyuuh' Jesús huúdsé' kyaa' jnääh', mah' ga'siyyh' jnääh':

—¿He'la' jawh' hnäh' sa' cha' he'ñiit' kyeh' hnäh'? Kō'hí'píh' go'te' dsoo' hoh' hnäh' dsa'ñuuh'. ⁹ ¿Ché' lä'jiih' na' sa' hii' lä'ngööh' hnäh'? ¿Ché' mo'so' dsooh' hoh' hnäh' kih' hñá' he'ñiit' he' ga'kuh' hñá' mil dsa'ñuuh' hi' joh' ga' sa'miih' ga'té' ga'juuh' hnäh' kyaah' jwi' he' ga'chaa'ja'? ¹⁰ ¿Ché' mo'so' dsooh' hoh' hnäh' kih' gyii' he'ñiit' he' ga'kuh' kyee' mil dsa'ñuuh', hi' joh' ga' sa'miih' ga'té' ga'juuh' hnäh' kyaah' jwi' he' ga'chaa'ja'? ¹¹ ¿Ha' lä'ja' he' sa' ngööh' hnäh'? Ja' kih' he'ñiit' na' he' jwööhn' hnäh': “Leeh' hnäh' kyaah' levadura kih' dsa' fariseo hi' kih' dsa' saduceo ka'läh'.” ¹² Ja'ga'ga'lä'ngöö' jnääh' sa' ma'hlööyh' kih' levadura he' kaa'h' dsa' he'ñiit'. Ma'hlööyh' kih' nuuh' he' ma'kwa' dsa' fariseo kyaah' dsa' saduceo ba' ja'.

Ga'jäh' Pee', Jesús he' laa' Cristo

(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

¹³ Ma' ga'llooy' Jesús hwa' Cesarea kih' Filipino, ga'ngiiy' juu' kyaa' jnääh', ga'jäyh':

—¿Ha' lä'jäh' dsa' kih' Hi'ga'löö'ngo' la'? ¿Hii' jnä' laay'?

¹⁴ Mah' ga'jäh' jnääh':

—Kō'llaa' dsa'jäh' Jwaa' hi' ma'choo' jmií' ba' hne'. Kō'llaa'jäh', Elía ba' hne'. Hi' jñah' kō'llaa'jäh', hne' laah' Jeremía o jñah' hi' ga'ngöö' juu' kih' Dio llo'joo'.

15 Mah' ga' ngii' Jesús juu' kyaah' jnääh' ka-läh':

—¿Ha- ga- hnäh', hee- jwah' hnäh' kin', hi- ba' jnä' laah' hnäh'?

16 Mah' ga' jeeh- Simón Pee' juu' kiyh':

—Hne- he' Cristo, Joó' Dio jiih'.

17 Mah' ga' jäh' Jesús siiyh':

—Llu' la' kyah' Simón, joó' Joná. Jeeh', ja' he' dsa- hi- ma- mi- jnääh- kyah' lä- ma- jäh' na-. Tääh' kyaan' hi- gya' gyuuuh', hi- he' ba' ma- mi- jnääh- kyah'. 18 Jnä' ka-läh' jwëehn- hne-, hne- he' Pee', (he- hnøø' jäh' kuu'). Hi- nē' mi'kuu' la- choohn' gwah' kin', hi- ni' miih- sa' lih' juu' cha'je- la- dsëe' kiyh'. 19 Jnä' toohn- gooh- hne- mah' kwah' juu' kih' dsa' ha- lä' heyh' ya' jwii'. Cher'mah' kyaah' juu' he- kwah- sa' ga-laa' dsa- hi- tääh' hwa' la-, lä- ma-na-hñuuyh' ja-ba' kyaah' dso'kye- kiyh'. Hi' cher'mah' kyaah' juu' he- kwah- ga-laa' hi- tääh' hwa' la-, na-na' ba' jwë' kiyh' dsa-taayh' ya' jwii' —ga' jäh' Jesús siiyh' Pee'.

20 Ja- ga' ga-taah- Jesús jnääh' juu' mah' sa' koo' jnääh' juu' kyaah' ni' jaa-, he- laay' Cristo.

Ga' mi' jnääh- Jesús juu' he- juuy'

(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)

21 Jmi' ja- ga-løø' Jesús mi- jnääh' juu' kyaah' jnääh' he- jmee' bii' kiyh' dsooy' ta' Jerusalén. Jee' ja- heeh' dsih' cha-miuh- wii', dsa-gyuuuh' sa' lä-hnääh' dsih', lä- ja- dsa-kaah' kyaah' jmi- dsa-, kyaah' ta- jwoh' kyaah' ley sa' lä-hnääh' dsih'. Ja- ga' juuy' hi- lä- jiiyh' ka-läh' ga- ma- hya- hnē- jmi'.

22 He- ja- ga-jää' Pee' Jesús ta' koo', mah' ga-løøy' juuyh- kiyh', ga-siiyh':

—Wa' lä- niih' dsëy' hne-, Dsa-jøøh' kyaan'. Ni' miih- sa' le' jäh' he- ja- nē' kyah'.

23 Mah' ga' jeeh- Jesús hñii', ga' jëëy' Pee' ga' siiyh':

—Jñuuh' hne- kin' hi- sa'llu', he- jmeeh- jwiih' kin' ba' na-. Sa' jmeeh- huud'së- lä-koh' jmee' Dio, lä-koh' la' huud'së- kih' dsa- ba' la' huud'së- kyah'.

24 Ja- ga' ga' jäh' Jesús siiyh' lä- jëë' jnääh':

—Cher'mah' hi- hnøø' jmee' ko-jøh' kyaah' jnä', sa' wa' jmääy' hñiiy' kwaan', wa' jääy' ' cru' kyaay' mah' wa' jmeey' ko-jøh' kyaah' jnä'. 25 Jeeh', lä- jëë' hi- hääh' hñii' mah' sa' juuy', hi- he' juu' ba'. Pero lä- jëë' hi- kwaa' hñii' juu' kwaan' kin', hi- he' ba' lääh'. 26 ¿Hee- ya' jøø' ka' dsa' ma' ke' ga' liyh' lä- jë' he- cha- jmi- gyuu' la- mah' wa' ra- ga- juuy' sa' tēëyh' kih' Dio? ¿Hee- ba' kyaah' le' mi- hmaayh' mah' lääh'? 27 Jeeh', jäh' Hi- ga- lëë' ngo' la- kyaah' be' kih' Tääh' kyaay', kyaah' ángele ka-läh'. Ja- ga' mi- hmaayh' kih' lä- jaa- lä- jaa- lä- koo- te' ta' he- ga' jmeey'. 28 Ma' ra' ju' dsoo' jwëehn- hnäh', chaa- ko- llaa' hi- tääh' jee' la- sa' juuy' jaa' sa' ga' ma- jëëy' be' kih' Hi- ga- lëë' ngo' jäh' jmeey' hih'.

17

Ga' mi' sëë' Jesús hñii'

(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

1 Ma- ngëë' ga' jñii' jmi', ja- ga' ga- jää' Jesús Pee' kyaah' Jacobo kyaah' Jwaa- øøyh'. Ga- nääh' kah' ta' moh' nii'. 2 Jee' ja- ga- lä- sëë' Jesús to- lo- nē' hi- ma' jääy' he'. Mo- nēy' ga- lih' jih' gyeh' lä-koh' jmëe' kih' hyoo-. Hmiih- kiyh', ga-tøø' jlëë- niih'. 3 Jee' ja- ga- lä- jnääh' Elía kyaah' Moisé, ga-taayh' llay' juu' kyaah' Jesús. 4 He- ja- ga- jäh' Pee' siiyh' Jesús:

—Dsa- jøøh' kyaan', he- ba' che- llu' he- tøøh' jne' ko- jøh' jee' la-. Cher'mah' hnooh-, jmee' jnääh' hnē- hne' kyaah' moo-, koo- kyah', koo- kih' Moisé, hi- koo- kih' Elía.

5 Ta' ko- jiih' ma' cheh' Pee' hlëëyh' lä- ja-, ga- jyoo' koo- jni' tø- jlëë- niih' he- ga- lääh- lä- jëëy'. Jee' jni' ja- ga- lä- nuuh' ga- hlëëh' koo- juu', he- ma' jäh':

—Hi- la- na- gyuu- kyaan' hi- hnaan'. Peer' chaan- llu' kyaayh'. Nuuh- hnäh' kiyh'.

⁶Ma' ga' nuu' discipulo he' ga' hlëeh' jee' jni' ja', ga' saay' jee' ma' tääyh', ga' jwaayh' jwërte. ⁷Ja' ga' ya' jäh' Jesús kiyh', ga' kye' goo' në' kiyh' mah' ga' siyh':

—Noo' hnäh', ta' wa' gah' hnäh'.

⁸Ma' ga' chooyh' nëy', mo' so' ga' jëy' ni' jaa', ma' la' hñii' ba' Jesús cheh' kyaayh'.

⁹Ta' ko' jiih' ma' jñaay' moh' ja', ga' taah' Jesús juu' hi' ma' kyaayh' he':

—Ta' jwi' hnäh' ni' jaa', lä' jë' he' ma' jëeh' hnäh' la', ta' ko' jiih' sa' ma' lä' jiih' Hi' ga' lëë' ngo' la' jee' kih' hi' na' juu'.

¹⁰Ja' ga' ga' ngii' jnääh' discipulo juu' kih' Jesús, ga' chiih' jnääh':

—¿He' la' jäh' ta' jwoh' kyaah' ley, jmee' bii' jäh' Elía jää' ga' kih' Cristo?

¹¹He' ja' ga' jëeh' Jesús juu' kiyh':

—Ja' ba' dsoo' jäh' Elía to' në', ya' llay' llu' lä' jë' he' cha' jee' la'. ¹²Pero jwëeh' hnäh', ma' jah' ba' Elía, mah' sa' ga' lä' kyuu' dsih'. Ga' jmee' dsa' lä' tē' dsē' kiyh'. Ja' ba' lä' ja' heeh' dsa' he' wii' Hi' ga' lëë' ngo' la'. ¹³Ja' ga' ga' lä' ngëe' discipulo kyaay' he' ma' hlëeh' kih' Jwaa' hi' ga' choo' jmi' ba' ja'.

Ga' mi' hlää' Jesús jaa' chih' hi' ma' kye' jmi' llē' hliih'

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

¹⁴Lä' ma' ga' lla' näy' jee' ma' tääh' jwëe' dsa', ja' jaa' dsa' ñuuh' mah' ga' juuyh' jney' cha' në' Jesús, ga' jäh':

¹⁵—Dsa' jøoh' kyaan', wa' lä' ñih' hoh' kih' chih' ñuuh' kyaan', hi' dsa' juu' ñee' hi' jëy' wii' jwërte. Cha' miih' jiih' ma' tayh' cha' je' hi' ma' tayh' cha' jmi' ka' läh'.

¹⁶Ma' ya' jään' kyaah' discipulo kyaah' pero sa' ma' liyh' ma' mi' hlääy'.

¹⁷He' ja' ga' jäh' Jesús:

—He' ba' che' hñaa' hoh' hnäh' hi' chaa' na'. Sa' hii' lä' dsoo' hoh' hnäh'. ¿Lih' ba' llaa' he' gyan' kyaah' hnäh'? Mo' so' lä' be' dsen' gya' ga' jnä' kyaah' hnäh'. Ya' jää' da' chih' na' ta' la' —ga' jäh' Jesús.

¹⁸Ja' ga' ga' juuh' Jesús kih' jmi' llē' hliih', lä' jiih' ya' hëy' kih' chih' he'. Lä' chah' ja' ga' hlaay'. ¹⁹Ma' ngëe' he' ja', ga' kuh' jnääh' kah' kyaah' Jesús, mah' ga' ngii' jnääh' juu' kiyh':

—¿He' la' sa' ma' lä' kēh' jnääh' jmi' ma' llēe' jnääh' jmi' llē' hliih' he'?

²⁰He' ja' ga' jäh' Jesús siyh':

—Kih' he' miih' go' te' ba' ma' dsoo' hoh' hnäh', he' ja' ba' sa' ga' lēh' hnäh'. Pero ju' dsoo' jwëeh' hnäh', wa' ra' jäh' kih' miih' lä' koo' pih' mi' ju' kih' mostaza ba' dsoo' hoh' hnäh', le' jwiih' hnäh' moh' la': “Jñuuh' jee' na', gwa' ta' jee' jyoh'”, hi' jñuuyh' ba'. Sa' cha' ni' koo' he' jä' jwëeh' kyah' hnäh'. ²¹Pero jmi' llē' hliih' hi' laa' lä' koh' hi' ma' jää' chih' he' sa' ya' hëe' cher' mah' sa' ga' tu' dsa' kuh' hih' mah' chuuy' kyaah' Dio.

Koo' ka' läh' ga' mi' jnääh' Jesús juu' he' juuy'

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

²²Lä' koo' ma' tääyh' hwa' Galilea, ga' jäh' Jesús siyh' jnääh' discipulo kyaay':

—Hi' ga' lëë' ngo' la' ngëe' dsih' ja' goo' dsa' hñaa' dsē', ²³mah' jngëeh' dsih'. Ga' ma' hya' hnē' jmi' na' juuy', lä' jiiyh' ka' läh'.

He' ja' cha' miih' ga' lä' meeh' dsē' discipulo kyaay'.

Ga' mi' hmaah' Jesús ku'sih'

²⁴Ma' ga' lla' nøø' jnääh' jwi' Capernaum kyaah' Jesús, ya' nää' hi' ma' koo' ku'sih' kih' gwah' jee' ma' cheh' Pee' mah' ga' ngiiy' juu' kiyh':

—¿Che' sa' mi' hmaah' ta' jwoh' kyaah' ku'sih' kih' gwah' juuh'?

²⁵—Mi' hmaayh' ba' —ga' jäh' Pee' siyh'.

Lä' koo' ma' ga' he' Pee' cha' neh', ga' lä' jää' Jesús ga' hlëeh' Pee':

—¿Ha- lä- la- laah- Simón, lä-jëë- dsa-ta- kaah- hwa- la- , hi- kih- kooy- ku'sih-? ¿Che- kooy- kih- dsa- kyaay- o che- kooy- kih- jnah- dsa-?

²⁶—Kih- dsa- jnah- ba- kooy- —ga-jäh- Pee- siyh-.

Mah- ga-jäh- Jesús:

—He- ja- sa- jmee- bii- kih- dsa- kyaay- mi-hmaayh-. ²⁷ Pero lä-la- ba- wa- jmeen- mah- sa- jän- hlih- kyaah- ni- jaa-. Gwa- cha-hoo- jmi-juuh-, go-jwä- ka-loo- hma-kuu-. To-né- hmooh- hi- ka- hma-kuu-, ja- lleh- mah- nah- hooy-. Jee- ja- jnaäh- koo- kuu- kyaah- he- mi-hmaah- ku'sih- kin- kyaah- kyah- ka-läh-.

18

Hi- na- lee- jøøh- jee- jmee- Dio hih-

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

¹ Ja-ba- hor- ja- ga- ya-jäh- jnaäh- koo- kih- Jesús mah- ga- ngii- jnaäh- juu- kiyh-:

—¿Hi- na- hi- jøøh- ga- jee- jmee- Dio hih-?

² Mah- ga-tëeh- Jesús jaa- gyuu-, ga-cheeyh- jee- kyaah- jnaäh-. ³ Mah- ga-siiyh- jnaäh-:

—Ma-ra- ju'dsoo- jwëehn- hnäh-, cher-mah- sa- ga-lä-sih- huudsë- kyah- hnäh- mah- jmeeh- hnäh- lä-koo- jaa- gyuu-, sa- heh- hnäh- jee- jmee- Dio hih-. ⁴ Heh- lä-ja-, hi- jmää- hñii- hwaä- lä-koo- gyuu- la-, hi- he- ba- lee- jøøh- ya-jwii- kih- Dio. ⁵ Hi- heeh- jaa- gyuu- lä-la- kwaat- kin-, he- ma-heeyh- jnä- ba- ja-.

Goo- la- kih- hi- jmee- dsa-tëh- dsa-kyaah-

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ Wa- hi- cha- hi-, hi- jmee- tëh- jaa- hi- mäh- la- hi- ma-lä-dsoo- dsë- kin-, llu- ga- la- kiyh- wa-ra- jäh- kih- hñuu- dsa- luuy- koo- cha-too- kih- moli- he- jee- burr- mah- hmääh- dsih- ñiih- ga- kih- cha-jmi-ñeeh-. ⁷ He- ba- che- jwii- dsa- jmi-gyuu-! Joh- he- sa- jmee- dsa-tëyh-. Pero ko-ja- lle- kih- le- ba-. Peer- jwii- dsa- hi- jmee- dsa-tëh- dsa-kyaah-. ⁸ He- ja- cher-mah- ma-gooh- o ma-tiih- ga- jmee- täh- kyaah- dso'kye-, hnä- go-te- ba-, mah- be- uu- kyah-. Jëeh-, llu- ga- kyah-, gwaah- jee- tääh- hi- na-jiih-, tuuh- ma-gooh- o tuuh- ma-tiih-, lä-koh- ga- he- jwääy- hne- jee- mo-so- uu- je- kyaah- lä-to- ma-gooh- ma-tiih-. ⁹ Hi- cher-mah- mi-nëh- ga- jmee- täh- kyaah- dso'kye-, lle- go-te- ba-, mah- be- uu- kyah-. Jëeh-, llu- ga- kyah- gwaah- jee- tääh- hi- na-jiih- kyaah- koo- mi- mi-nëh-, lä-koh- ga- he- jwääy- hne- jee- mo-so- uu- je- kyaah- lä-to- mi- mi-nëh-.

Juu- na-hmä- lä-koo- la- kih- jaa- borrego hi- na-hëe-

(Lc. 15:3-7)

¹⁰ Ni- jaa- hi- mäh- lä-la- ta- jmää- hnäh- ta-koo-. Jëeh-, jwëehn- hnäh-, ángele kyaay- tääh- tääh- cha-né- Tää- kyaan- hi- gya- gyuuh-. ¹¹ Jëeh-, ja- Hi-ga-lëe-ngo- la- mah- lääy- hi- na-hëe-. ¹² ¿Ha- lä-jëeh- hnäh- he- jwahn- la-? Cher-mah- jaa- dsa- cha- hña- la- borrego kyaah-, mah- dsa-hëe- jaa-, ¿ché- sa- beey- ko-hwëe- jee- lä-jëe- jah- he- mah- dsooy- ta- moh- dsa-hnääh- hi- na-hëe- he-? ¹³ Ma-ra- ju'dsoo- jwëehn- hnäh-. Wa-ra- ga-jnääh- hi- jaa- he-, lä-chaay- llu- jwërte- kyaayh-, lä-koh- ga- kih- lä-jëe- hi- sa- na-hëe-. ¹⁴ Ja-ba- lä-ja- la- kih- Tää- jnan- hi- gya- gyuuh-, sa- hnøoy- dsa-hëe- ni- jaa- hi- pih- lä-la-.

Lä-la- jmeen- mah- chaah- jne- øøhn-

(Lc. 17:3)

¹⁵ Cher-mah- jaa- øøh- ma- jmee- koo- he- hlih- kyah-, gwa- mah- go- chiiyh- he- ma-hlääh- kyaah- hne-, pero jee- lä-uu- ba- hnäh-. Cher-mah- ga- jmeey- he- kyah-, ma-lëh- ma- chaah- øøh- he-. ¹⁶ Pero cher-mah- sa- ga- jmeey- he- kyah-, jää- ga- jaa- uu- mah- go- hlëeh- kyaayh- ka-läh-. Jëeh-, kyaah- ju'dsoo- he- hlëeh- uu- uu- dsa-, lä-ja- jmee- dsoo- lä-jë- juu-. ¹⁷ Cher-mah- ni- kih- dsa- he- sa- hii- nuuy-, ja- jmeeh- juu- kih-

gwah⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻tē⁺ jee⁺ tāäh⁺ lä⁻jēē⁺. Hi⁺ cher⁻mah⁺ ni⁺ kih⁺ lä⁻jēē⁺ hi⁻ tāäh⁺ gwah⁺ sa⁺ ga⁻nuuy⁺, jmää⁺ lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ sa⁺ ma⁻heeh⁻ kih⁺ Dio o lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ koo⁺ ku⁻sih⁻.
¹⁸ Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁺ jwēēhn⁻ hnäh⁺, lä⁻jē⁺ he⁻ hñuuh⁺ hnäh⁺ hwa⁺ la⁻, lä⁻ja⁻ na⁻hñuuh⁺ gyuu⁺h⁺ ya⁻jwii⁺. Hi⁺ lä⁻jē⁺ he⁻ chiih⁺ hnäh⁺ hwa⁺ la⁻, lä⁻ja⁻ dsa⁻chiih⁺ gyuu⁺h⁺ ya⁻jwii⁺ ka⁻lä⁺.
¹⁹ Koo⁻ ka⁻lä⁺ jwēēhn⁻ hnäh⁺, cher⁻mah⁺ uu⁺ hnäh⁺ ga⁻taah⁺ hnäh⁺ juu⁺ kwee⁻ hwa⁺ la⁻ mah⁺ ngiih⁺ hnäh⁺ he⁻ hnooh⁻ hnäh⁺, Täa⁺ kyaan⁺ hi⁻ gya⁺ gyuu⁺h⁺, kwa⁺ bih⁺ he⁻ hnooh⁻ hnäh⁺.
²⁰ Jēēh⁺ jee⁺ dsa⁻ñee⁻ uu⁺ uu⁻ ko⁻jøh⁺ ngiiy⁻ kiyh⁺, jee⁺ ja⁻ hään⁺ jee⁺ kiyh⁺.

Juu⁺ na⁻hmää⁺ lä⁻koo⁻ la⁺ kih⁺ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁺ ga⁻lä⁻jøh⁺ dsē⁺

²¹ Ja⁻ ga⁻ ga⁻lloo⁺ Pee⁺ ka⁻lä⁺ chuh⁺ kih⁺ Jesús mah⁺ ga⁻ngiiy⁺ juu⁺ kiyh⁺:

—¿Joh⁺ jiih⁻ jmeen⁻ jøh⁻ dsen⁺ kyaah⁺ øøhn⁺ hi⁻ jmee⁻ hliih⁺ kin⁺? ¿Che⁺ lä⁻jiih⁺ tē⁺ gyii⁺ jiih⁻?

²² Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

—Sa⁺ cha⁻ jwahn⁺ lä⁻jiih⁺ tē⁺ gyii⁺ jiih⁻. Jwahn⁺, gyii⁺ jiih⁻ to⁺ lo⁺ gya⁺ dsē⁻ gyii⁺.

²³ He⁻ jää⁺ Dio dsa⁻ lä⁻hih⁺ kih⁺, jeeh⁺ kwee⁻ lä⁻koo⁻ ga⁻jmeē⁺ jaa⁻ rey hi⁻ ga⁻jmeeh⁺ kwaat⁺ kih⁺ lä⁻jēē⁺ hi⁻ ma⁺ jmee⁻ ta⁺ kiyh⁺.
²⁴ Lä⁺ ma⁺ ga⁻løø⁺ jmeeyh⁻ kwaat⁺ kiyh⁺, ya⁻jääy⁺ jaa⁻ hi⁻ ma⁺ ää⁻ cha⁻miih⁻ kuu⁺.
²⁵ Pero dsa⁻ he⁺ sa⁺ cha⁻ he⁻ kyaah⁺ mi⁻hmaayh⁺ lä⁻jē⁺ he⁻ ääy⁻. He⁻ja⁻ ga⁻jmeē⁺ rey he⁺ hih⁺ wa⁺ dsa⁻hnēēy⁺ go⁻te⁻ kyaah⁺ mēy⁺ kyaah⁺ jooy⁺ hi⁻ kyaah⁺ lä⁻jē⁺ he⁻ cha⁻ kiyh⁺ mah⁺ lä⁻hmaah⁺ lä⁻jē⁺ he⁻ ääy⁻.
²⁶ He⁻ja⁻ ga⁻juuh⁺ dsa⁻ he⁺ jnē⁺ cha⁻né⁺ rey mah⁺ ga⁻chuuy⁺ kyaah⁺, ga⁻jäyh⁺: “Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺, jmeē⁺ jøh⁻ hoh⁺ ki⁻ jnä⁺. Mi⁻hmaah⁺ ba⁺ jnä⁺ kyah⁺ lä⁻jē⁺.”
²⁷ Ga⁻lä⁻ñih⁺ ba⁺ dsē⁺ rey he⁺ kiyh⁺, mo⁻so⁻ ga⁻ngiih⁺ gyih⁺ kuu⁺ he⁻ ma⁺ ääy⁻ ja⁻, mah⁺ ga⁻lääy⁺ go⁻te⁻.

²⁸ Pero lä⁻koo⁻ ya⁻hēē⁺ ba⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ ää⁻ kih⁺ rey, ga⁻jēey⁺ jaa⁻ dsa⁻kyaayh⁺ hi⁻ ma⁺ ää⁻ ko⁻hi⁻pih⁺ kuu⁺ kiyh⁺. Ga⁻saayh⁺ mah⁺ ga⁻gwiyh⁺ luu⁺ hi⁻ he⁺, ga⁻siiyh⁺: “Mi⁻hmaah⁺ kin⁺ he⁻ ääh⁻”.

²⁹ Pero hi⁻ ma⁺ ää⁻ kuu⁺ kih⁺ dsa⁻kyaah⁺ he⁺, ga⁻jwääy⁺ hñiiy⁺ huuh⁺ ti⁺ hi⁻ he⁺ mah⁺ ga⁻chuuy⁺ kyaah⁺, ga⁻jäyh⁺: “Jmeē⁺ jøh⁻ hoh⁺ ki⁻ jnä⁺. Mi⁻hmaah⁺ ba⁺ jnä⁺ kyah⁺ lä⁻jē⁺.”

³⁰ Pero hi⁻ jaa⁻ he⁺ sa⁺ ga⁻heeyh⁻. Ga⁻hñiiy⁺ kih⁺ mah⁺ ga⁻hey⁺ neh⁻ñe⁺ lä⁻jiih⁺ ga⁻mi⁻hmaayh⁺ lä⁻jē⁺ he⁻ ma⁺ ääy⁻.
³¹ Ma⁺ ga⁻jēē⁺ jee⁺ lä⁻jēē⁺ dsa⁻kyaayh⁺ he⁺ lä⁻koo⁻ ga⁻jmeey⁺, ga⁻jii⁺ jwēerte⁺ kiyh⁺, mah⁺ na⁻nääy⁺ na⁻jmeeyh⁺ juu⁺ kih⁺ rey ha⁻ lä⁻ma⁻la⁺.

³² He⁻ja⁻ ga⁻jmeē⁺ rey mada⁺ ja⁻ dsa⁻ hñaa⁻ dsē⁺ he⁺, mah⁺ ga⁻siiyh⁺: “Peer⁺ hñaa⁻ hoh⁺ hne⁻ dsa⁻ñuuh⁻. Ga⁻jmeen⁻ jøh⁻ dsen⁺ kih⁺ lä⁻jē⁺ he⁻ ma⁺ ääh⁻ kin⁺, kih⁺ he⁻ ma⁻chuuh⁺ cha⁻miih⁻ kyaah⁺ jnä⁺.”
³³ ¿Ja⁻ ma⁺ ääh⁻ jmi⁺ ma⁺ lä⁻ñih⁺ hoh⁺ kih⁺ dsa⁻kyaah⁺, lä⁻koo⁻ ga⁻lä⁻ñih⁺ dsen⁺ kyah⁺ hne⁻?
³⁴ He⁻ja⁻ ga⁻lä⁻lleē⁺ rey, ga⁻ngēēy⁺ ja⁻goo⁻ poo⁻ mah⁺ lla⁻kyaay⁺ jmi⁺ lä⁻jiih⁺ mi⁻hmaayh⁺ lä⁻jē⁺ he⁻ ääy⁻.

³⁵ Ja⁻ ga⁻ ga⁻jäh⁺ Jesús ka⁻lä⁺:

—Lä⁻ja⁻ ka⁻lä⁺ jmee⁺ Täa⁺ kyaan⁺ hi⁻ gya⁺ gyuu⁺h⁺ kyaah⁺ hnäh⁺, cher⁻mah⁺ sa⁺ ga⁻lä⁻jøh⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kih⁺ he⁻ hliih⁺ he⁻ ma⁻jmeē⁺ øøh⁺ hnäh⁺ kyah⁺.

19

Ga⁻jäh⁺ Jesús ha⁻ lä⁻ la⁺ he⁻ bee⁻ dsa⁻ øøh⁻

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

¹ Ma⁻ngēē⁺ ma⁻kwa⁺ Jesús lä⁻jē⁺ juu⁺ na⁻, ya⁻hēēy⁺ hwa⁺ Galilea, ngooy⁺ ta⁺ hwa⁺ Judea, he⁻ hla⁻ ta⁺ hngaah⁺ jmi⁺ Jordán. ² Jwēē⁺ dsa⁻ ga⁻lla⁻lle⁺ kaah⁺ kiyh⁺ hi⁺ ga⁻mi⁻hlääy⁺ lä⁻jēē⁺ dsa⁻dsaah⁺. ³ Jee⁺ ja⁻ ga⁻lla⁻nää⁺ koo⁺ kih⁺ Jesús ko⁻llaa⁺ fariseo he⁻ ma⁺ ka⁻ dsēy⁺, ga⁻ngiiy⁺ juu⁺ kiyh⁺:

—¿Che⁺ cha⁻ jwē⁺ bee⁺ dsa⁻ dsa⁻mē⁺ kyaah⁺, kih⁺ wa⁺ he⁻ cha⁻ he⁻, he⁻ sa⁺ tih⁺ dsēy⁺?

⁴ He⁻ja⁻ ga⁻jēēh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺:

—¿Che⁺ sa⁺ ma⁻heh⁻ hnäh⁺ jee⁺ na⁻sii⁻: Hi⁻ ga⁻jmää⁺ Dio lä⁻ ma⁺ to⁻ñe⁺, hi⁻ mē⁺, hi⁻ñuuh⁻ ga⁻jmääy⁺?

⁵ Hi⁺ ga⁺ jāyh⁺:

—Kih⁺ he⁻ ja⁻ ba⁺, bee⁺ dsa⁻ ñuuh⁻ cho⁺ jmii⁻ mah⁺ dsa⁻ gyay⁺ kyaah⁺ mëy⁺. Mah⁺ lä⁺ ja⁻, leey⁺ jaa⁻ ba⁺ jee⁺ lä⁺ uu⁺. ⁶ Ja⁻ hñih⁺ mo⁺ so⁺ laay⁺ uu⁺, ma⁻ laay⁺ jaa⁻ ba⁺. Heh⁺ lä⁺ ja⁻, hi⁻ ma⁻ laa⁺ jaa⁻ kaah⁻ Dio, sa⁺ lle⁻ kih⁺ llaay⁺ —ga⁺ jāh⁺ Jesús.

⁷ Mah⁺ ga⁺ jāh⁺ fariseo siyh⁺ Jesús:

—¿He⁻ la⁺ ja⁻ ga⁺ jmeey⁺ Moisé mada⁻ chooyh⁺ je⁻ mah⁺ bee⁺ dsa⁻ më⁺?

⁸ Mah⁺ ga⁺ jāh⁺ Jesús siyh⁺:

—Kih⁺ he⁻ chaah⁻ hnäh⁺, he⁻ ja⁻ ba⁺ ja⁻ ga⁻ kwa⁺ Moisé jwë⁺ beeh⁺ hnäh⁺ dsa⁻ më⁺ kyaah⁺ hnäh⁺. Pero lä⁺ ma⁺ to⁻ në⁺ sa⁺ ga⁺ la⁺ lä⁺ ja⁻. ⁹ He⁻ ja⁻ jwë⁺ hnäh⁺, hi⁻ bee⁺ dsa⁻ më⁺ kyaah⁺ hi⁺ sa⁺ cha⁻ he⁻ hñih⁺ ma⁻ jmeey⁺ kyaah⁺ jñah⁺ dsa⁻ ñuuh⁻, mah⁺ kaay⁺ jñah⁺ dsa⁻ më⁺, he⁻ jmeey⁺ dso⁺ kye⁻ ba⁺ ja⁻. Hi⁺ lä⁺ ja⁻ hi⁻ kaa⁺ dsa⁻ më⁺ hi⁻ ga⁺ beey⁺ he⁺, he⁻ jmeey⁺ dso⁺ kye⁻ ba⁺ ja⁻ ka⁻ läh⁺.

¹⁰ Mah⁺ ga⁺ chiih⁺ jñäh⁺ discípulo kyaay⁺:

—Cher⁺ mah⁺ lä⁺ ja⁻ la⁺ kih⁺ dsa⁻ ñuuh⁻ kyaah⁺ dsa⁻ më⁺, llu⁺ ga⁺ la⁺ he⁻ sa⁺ jee⁺ dsa⁻ goo⁻ go⁻ te⁻.

¹¹ Mah⁺ ga⁺ jāh⁺ Jesús siyh⁺:

—Ja⁺ lä⁺ jëe⁺ lä⁺ këh⁺ jmi⁺ heeh⁺ juu⁺ la⁻. Lä⁺ këh⁺ jmi⁺ hi⁻ lle⁻ kih⁺ heeh⁺ ba⁺. ¹² Jëeh⁺, chaa⁻ hi⁻ sa⁺ na⁻ hñaa⁺ jmi⁻ ngo⁺ kih⁺ wa⁺ ra⁻ ga⁺ lä⁺ chaay⁺ he⁻ ja⁻ sa⁺ le⁺ jee⁺ gooy⁻. Hi⁺ chaa⁻ hi⁻ sa⁺ na⁻ hñaa⁺ jmi⁻ ngo⁺ kih⁺, he⁻ ga⁺ jmeey⁺ dsa⁻ hñaa⁻ dsë⁺ kiyh⁺, he⁻ ja⁻ sa⁺ le⁺ jee⁺ gooy⁻. Hi⁺ chaa⁻ ga⁺ jñah⁺ hi⁻ sa⁺ lla⁺ dsë⁺ jee⁺ gooy⁻ kih⁺ he⁻ hnøø⁺ jmeey⁺ ta⁺ he⁺ kih⁺ Dio. Hi⁻ lä⁺ këh⁺ jmi⁺ heeh⁺, wa⁺ heeyh⁻ juu⁺ la⁻.

Ga⁺ mi⁺ jāā⁺ Jesús gyuu⁻

(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³ Ja⁻ ga⁺ na⁺ jāā⁻ dsa⁻ gyuu⁻ kyaah⁺ cha⁺ në⁺ Jesús mah⁺ kyey⁻ gooy⁻ në⁺ kih⁺ gyuu⁻ mah⁺ ngiiy⁺ kih⁺ Dio. Pero jñäh⁺ discípulo kyaay⁺ ga⁺ juuh⁺ jñäh⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁺. ¹⁴ Mah⁺ ga⁺ jāh⁺ Jesús siyh⁺ jñäh⁺:

—Kwa⁺ jwë⁺ ya⁻ nää⁺ gyuu⁻ ta⁺ la⁺ kin⁺. Ta⁺ ha⁻ hnäh⁺ kiyh⁺, jëeh⁺ hi⁻ laa⁺ lä⁺ koo⁻ gyuu⁻, hi⁻ he⁺ ba⁺ jāā⁺ Dio lä⁺ hih⁺ kih⁺.

¹⁵ Ma⁻ la⁺ ma⁻ kyey⁻ gooy⁻ në⁺ kih⁺ gyuu⁻ he⁺, ya⁺ hëey⁺ jee⁺ ja⁻.

Jaa⁻ dsa⁻ kwaā⁻ hi⁻ cha⁻ kuu⁺ ga⁻ hlëeh⁺ kyaah⁺ Jesús

(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

¹⁶ Jee⁺ ngooy⁺ ja⁻, ja⁺ jaa⁻ dsa⁻ mah⁺ ga⁺ siyh⁺:

—Hne⁻ hi⁻ laa⁺ ta⁺ jwoh⁺ lluu⁺, ¿hee⁻ hnøø⁺ jmeen⁻ mah⁺ tëeh⁺ jee⁺ mo⁺ so⁺ juun⁺?

¹⁷ He⁻ ja⁻ ga⁺ jāh⁺ Jesús siyh⁺:

—¿Cher⁺ ñeh⁺ hne⁻ he⁻ laan⁺ lluu⁺? Jëeh⁺ ni⁺ jaa⁻ hi⁻ lluu⁺ sa⁺ chaa⁻, jaa⁻ Dio ba⁺ hi⁻ lluu⁺. Cher⁺ mah⁺ hnøoh⁻ tëeh⁺ jee⁺ mo⁺ so⁺ juuh⁺, ja⁻ mi⁻ teh⁻ lä⁺ jëe⁺ mada⁻ kih⁺ Dio.

¹⁸ —¿Hee⁻ ga⁺ ja⁻ mi⁻ ten⁻? —ga⁺ jāh⁺ dsa⁻ he⁺.

He⁻ ja⁻ ga⁺ jāh⁺ Jesús siyh⁺:

—Ta⁺ jngëeh⁺ dsa⁻, ta⁺ kaah⁺ hi⁻ laa⁺ kyaah⁺ jñah⁺, ta⁺ hii⁺ kih⁺ dsa⁺, ta⁺ jmee⁻ dsoo⁺ kih⁺ juu⁺ ta⁺ juu⁺. ¹⁹ Wa⁺ hnaah⁺ tää⁺ kyaah⁺ maa⁺ kyaah⁺. Wa⁺ hnaah⁺ dsa⁻ kyaah⁺ lä⁺ koo⁻ hnaah⁺ hñaa⁺.

²⁰ He⁻ ja⁻ ga⁺ jāh⁺ dsa⁻ he⁺ siyh⁺:

—Lä⁺ jëe⁺ he⁻ na⁻ ma⁻ mi⁻ ten⁻ lä⁺ jiih⁺ ma⁺ mahn⁺. ¿Hee⁻ ga⁺ hnøø⁺ jmeen⁻?

²¹ He⁻ ja⁻ ga⁺ jāh⁺ Jesús siyh⁺ ka⁻ läh⁺:

—Cher⁺ mah⁺ hnøoh⁻ leeh⁺ lluu⁺ go⁻ te⁻, gwaah⁻ go⁻ hñii⁺ lä⁺ jëe⁺ he⁻ cha⁻ kyah⁺ mah⁺ go⁻ kwëeh⁺ hi⁻ tä⁻ ñee⁺. Lä⁺ ja⁻ ba⁺ lä⁺ cha⁻ cha⁻ miih⁻ kyah⁺ gyuu⁺ jmi⁻ gyuu⁺. Ja⁻ ga⁺ na⁺ ñeeh⁻ mah⁺ jmeen⁻ kō⁻ jøh⁺ —ga⁺ jāh⁺ Jesús.

²² Ma⁺ ga⁺ nuu⁺ dsa⁻ he⁺ juu⁺ ja⁻, ngaayh⁺ ti⁻ meeh⁻ dsëy⁺, jëeh⁺, ma⁺ chay⁻ cha⁻ miih⁻ kuu⁺. ²³ Ja⁻ ga⁺ jāh⁺ Jesús siyh⁺ jñäh⁺:

—Ma^{ra} ju^{dsoo} jw^{ëhn} hnäh^z, jaa⁻ dsa⁻ cha⁻ kuu^z, jw^{ëh} la^z kiyh^z heyh^z jee^z jmee^z Dio hih^z. ²⁴ Koo⁻ ka⁻ läh^z jw^{ëhn} hnäh^z, sa^z ga^z jw^{ëh} la^z kih^z jaa⁻ camey^z, ngë^z to⁻ gwa^z koo⁻ hma⁻ kuu^z lä^z koh^z ga^z he⁻ heh^z jaa⁻ dsa⁻ cha⁻ kuu^z jee^z jmee^z Dio hih^z.

²⁵ Ma^z ga^z n^{uu} jnäh^z hl^{ëyh} lä^z ja⁻, ga^z tooh^z jnäh^z jë^z dsah^z jnäh^z, mah^z ga^z chih^z jnäh^z:

—¿Hii⁻ ba^z lä^z ja⁻?

²⁶ Lä^z ma⁻ jë^z ja⁻ jnäh^z, ga^z jäyh^z:

—He⁻ la⁻, sa^z lä^z këh^z dsa⁻ jmi^z jmee^z, pero Dio ga^z lä^z jë^z ba^z liyh^z jmeey^z.

²⁷ Ja⁻ ga^z ga^z jäh^z Pee^z siyh^z:

—Ma^z jä^z ba^z lä^z jë^z he⁻ cha⁻ kya^z jnäh^z mah^z jmee^z jnäh^z ko⁻ jøh^z kyaah^z hne⁻. ¿Hee⁻ ba^z na⁻ hñah^z jnäh^z?

²⁸ He⁻ ja⁻ ga^z jäh^z Jesús siyh^z:

—Ma^{ra} ju^{dsoo} jw^{ëhn} hnäh^z, wa^{ra} ga^z t^z jee^z le^z hmë^z lä^z jë^z go⁻ te⁻, ma^z ja⁻ gya^z Hi⁻ ga^z lë^z ngo^z la⁻ jøh^z jee^z jmeey^z hih^z. Hi⁻ lä^z jë^z hnäh^z hi⁻ jmee^z ko⁻ jøh^z kyaah^z jnä^z, lä^z ja⁻ ka⁻ läh^z nah^z hnäh^z n^z gya^z to^z hma⁻ sii^z mah^z llah^z hnäh^z ta^z kih^z lä^z jë^z gya^z to^z nää^z dsa⁻ Israel. ²⁹ Lä^z jë^z hi⁻ ma⁻ tuu⁻ ds^z ma⁻ hwë⁻ cha⁻ neh^z kih^z, ma⁻ beey^z dsa⁻ m^z øy^z dsa⁻ n^{uu} øy^z, ma⁻ beey^z cho^z jmi^z, ma⁻ beey^z dsa⁻ m^z kyaay^z, ma⁻ beey^z joo^z, ma⁻ bey^z hwa^z kiyh^z, cher^z mah^z ga^z bey^z lä^z jë^z he⁻ ja⁻ kwaan^z kin^z, hi⁻ he^z hyoh^z hña⁻ loo^z ga^z lä^z koh^z he⁻ ga^z jä^z kiyh^z jmi^z gyuu^z la⁻, hi⁻ lä^z ja⁻ t^z ëyh^z jee^z mo^z so^z juuy^z. ³⁰ Pero jw^ë hi⁻ ya⁻ nää^z to⁻ n^z, hi⁻ he^z jä^z kë^z. Hi⁻ jw^ë hi⁻ ya⁻ nää^z kë^z, hi⁻ he^z lee^z to⁻ n^z.

20

Juu^z na⁻ hmää^z lä^z koo⁻ la^z kih^z hi⁻ hña⁻ ds^z kyaah^z dsa⁻ juu^z kyaay^z

¹ He⁻ jää^z Dio dsa⁻ lä^z hih^z kih^z, jeeh^z kwee^z lä^z koo⁻ ga^z jmee^z jaa⁻ dsa⁻ juu^z cha⁻ neh^z hi⁻ n^z ee^z tiih^z go⁻ te⁻ na⁻ hnäh^z hi⁻ jmee^z ta^z jee^z na⁻ jnää^z chaah^z wii^z jeh^z kiyh^z. ² Ma^z ga^z lä^z ee^z kiyh^z kyaah^z lä^z jë^z dsa⁻ he^z ha⁻ lä^z koo⁻ te^z mi⁻ hmaayh^z kih^z koo⁻ jmi^z ta^z, ga^z cheey^z jee^z na⁻ jnää^z chaah^z jeh^z kiyh^z. ³ Ya^z hë^z ka⁻ läh^z ko⁻ hi⁻ n^z ta^z la^z tiih^z, jee^z ja⁻ ga^z jë^z dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tää^z je^z hmooh^z hi⁻ sa^z cha⁻ ta^z kih^z. ⁴ He⁻ ja⁻ ga^z siyh^z: “Hnäh^z ka⁻ läh^z go⁻ nää^z hnäh^z go⁻ jmee^z ta^z jee^z na⁻ jnää^z chaah^z jeh^z kin^z. Mi⁻ hmaah^z ba^z jnä^z na⁻ tee^z kyah^z hnäh^z.” Hi⁻ na⁻ nää^z ba^z dsa⁻ he^z. ⁵ Dsa⁻ juu^z he^z ya⁻ hë^z lä^z hmë^z ma^z ga^z t^z llä^z hyoo^z, hi⁻ koo⁻ ka⁻ läh^z ma^z ga^z t^z ko⁻ hi⁻ hn^z ta^z ga^z hloo^z. Ja⁻ ba^z lä^z ja⁻ ga^z hë^z kih^z jñah^z ka⁻ läh^z hi⁻ na⁻ jmee^z ta^z kiyh^z. ⁶ Ma⁻ ngoo^z ga^z t^z ko⁻ hi⁻ hña^z, ya⁻ hë^z ka⁻ läh^z mah^z ga^z jnä^z yh^z jñah^z ga^z dsa⁻ hi⁻ sa^z cha⁻ ta^z kih^z. Mah^z ga^z siyh^z: “¿He⁻ la⁻ tää^z hnäh^z jee^z la⁻ lä^z taa^z jmi^z mah^z sa^z cha⁻ ta^z jmeeh^z hnäh^z?” ⁷ He⁻ ja⁻ ga^z jäh^z dsa⁻ he^z siyh^z: “Kih^z he⁻ sa^z chaa^z ni^z jaa⁻ hi⁻ ma⁻ kwëh^z jnäh^z ta^z, he⁻ ja⁻ ba^z na⁻ he⁻ tøh^z jnäh^z jee^z la⁻.” He⁻ ja⁻ ga^z jäh^z dsa⁻ juu^z chaah^z jeh^z ja⁻, siyh^z: “Go⁻ nää^z hnäh^z ka⁻ läh^z, go⁻ jmee^z hnäh^z ta^z jee^z chaah^z jeh^z kin^z. Mi⁻ hmaah^z ba^z jnä^z na⁻ tee^z jñeeh^z hnäh^z.”

⁸ Ma^z ga^z n^{uu} jmi^z ja⁻, ga^z jmee^z dsa⁻ juu^z mada^z kih^z hi⁻ ma^z jää^z moz^z, ga^z jäyh^z siyh^z: “Tee^z ga^z lä^z jë^z dsa⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ jmee^z ta^z, mah^z mi⁻ hmaah^z jñee^z na⁻ tee^z kih^z koo⁻ jmi^z ta^z. Løø^z kyaah^z hi⁻ ma⁻ na⁻ nää^z kë^z go⁻ te⁻ mah^z mi⁻ llaa^z kyaah^z hi⁻ ma⁻ na⁻ nää^z to⁻ n^z.”

⁹ Lä^z jë^z hi⁻ ga^z taah^z jmee^z ta^z, ma⁻ ngoo^z ga^z t^z ko⁻ hi⁻ hña^z, ya⁻ nää^z ma^z jaa⁻ ma^z jaa⁻ ga^z koo⁻ jñee^z na⁻ tee^z kih^z ma⁻ koo⁻ jmi^z ta^z. ¹⁰ Ja⁻ ga^z ga^z lla^z nää^z hi⁻ ga^z taah^z to⁻ n^z na⁻ jmee^z ta^z. Ma^z t^z ëyh^z cha⁻ ga^z mi^z jñee^z ma^z laay^z. Pero ga^z hyoyh^z ja⁻ ba^z kih^z koo⁻ jmi^z ta^z ba^z ka⁻ läh^z. ¹¹ Ma^z ga^z koo^z jñee^z ga^z løy^z cha⁻ hää^z dsa⁻ juuy^z, ¹² ga^z jäyh^z: “Hi⁻ ma⁻ na⁻ nää^z kë^z go⁻ te⁻, ga^z jmeey^z ta^z koo⁻ hor^z ba^z, mah^z ja⁻ ba^z kwee^z ma⁻ mi⁻ hmaah^z kiyh^z lä^z koh^z te^z he⁻ ma⁻ mi⁻ hmaah^z kya^z jnäh^z hi⁻ ma⁻ jë^z wii^z cha⁻ hyoo^z lä^z taa^z jmi^z”, ga^z jäyh^z siyh^z dsa⁻ juu^z chaah^z jeh^z. ¹³ He⁻ ja⁻ ga^z jäh^z dsa⁻ juuy^z siyh^z jaa⁻ hi⁻ ti⁻ choo^z juu^z he^z: “Sa^z cha⁻ jmeen^z hña⁻ ds^z en^z kyah^z hne⁻ ome^z. ¿Ja^z ma⁻ tooh^z jne^z juu^z kwee^z”

he⁻ mi⁻hmaahn⁻ kyah¹ na⁻tee⁻ kih¹ koo⁻ jmi¹ ta[?] 14 Kii¹ ba¹ hne⁻ jñeeh¹ mah¹ gwaah⁻ kyah¹. Jëeh¹ lä⁻ na⁻ hyoh⁻ dsën⁻ ma⁻kwëehn⁻ hi⁻ ma⁻he⁻ këë⁻ go⁻te¹, ja⁻ba⁻ lä⁻koo⁻ te¹ he⁻ ma⁻kwëehn⁻ hne⁻. 15 ¿Che¹ sa⁻ na⁻ngën⁻ jwë¹ jmeen⁻ lä⁻ hyoh⁻ dsën⁻ kyaah¹ kuu¹ kin⁻? ¿O che¹ wi¹ hoh¹ kih¹ he⁻ jmeen⁻ llu¹ dsën⁻?", ga⁻jäh¹ dsa⁻juu¹ he¹. 16 Lä⁻ja⁻ le¹, hi⁻ ya⁻nää¹ këë⁻, hi⁻ he¹ lee¹ to⁻në¹. Hi⁻ ya⁻nää¹ to⁻në¹, hi⁻ he¹ jä¹ këë⁻. Jëeh¹, jwëë¹ hi⁻ na⁻teeh¹, pero mi¹h⁻ go⁻te¹ ba¹ hi⁻ na⁻lleeh¹ —ga⁻jäh¹ Jesús.

Ngoo¹ hnë⁻ jiih⁻ jmeeh⁻ Jesús juu¹ he⁻ juuy¹

(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

17 Ma¹ hää¹ Jesús jwë¹ ngooy¹ ta⁻ Jerusalén, ga⁻tëeyh¹ kah¹ lä⁻jëë⁻ gya⁻tuu¹ jnääh¹ mah¹ ga⁻siyh⁻ jnääh¹:

18 —Jëë⁻ da¹ hnäh¹, dsa⁻nøø¹ jne¹ ta⁻ Jerusalén. Jee¹ oo⁻ ngëë¹ dsa⁻ Hi⁻ ga⁻lëë⁻ ngo¹ la⁻ ja⁻goo⁻ jmi⁻ dsa⁻ kaah¹ kyaah¹ ta⁻jwoh⁻ kya¹ ley. Hi⁻ he¹ bääh⁻ jnä⁻ dsoo¹ mah¹ jngëeh¹ dsa⁻ jnä⁻. 19 Ja⁻ ga⁻ ngëëy¹ jnä⁻ ja⁻goo⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa¹ judiu. Mah¹ mi⁻kwayh¹ jnä⁻, jmi⁻baay¹ jnä⁻, ja⁻ ga⁻ dsa⁻täay¹ jnä⁻ dsöh¹ hma⁻cru⁻. Pero lä⁻jiih⁻ ka⁻läh¹ ga⁻ma⁻hya⁻ hnë⁻ jmi¹.

Jacobo kyaah¹ Jwaa⁻ ga⁻ngiiy¹ he⁻ gyay⁻ jwoo¹ kih¹ Jesús

(Mr. 10:35-45)

20 Ja⁻ ga⁻ ja¹ më¹ Zebedeo kyaah¹ lä⁻uu¹ jo⁻nüuyh⁻, ga⁻juuyh¹ jny¹ cha⁻në¹ Jesús mah¹ ga⁻chuu¹ kyaah¹:

21 —¿Hee⁻ jwi¹h¹ jnä⁻? —ga⁻jäh¹ Jesús siyh⁻.

—Hi¹ lä⁻uu¹ chih⁻ kyaan⁻, jmee¹ mada⁻ dsa⁻taayh⁻ koo¹ kyah¹ wa⁻ra⁻ ga⁻të⁻ jee¹ jmeeh¹ hih⁻, jaa⁻ jwoo¹ ra⁻llu¹ kyah¹ hi⁻ jñah¹ jwoo¹ ra⁻këh¹ kyah¹ —ga⁻jäh¹ dsa⁻më¹ he¹ siyh⁻ Jesús.

22 He⁻ja⁻ ga⁻jëeh⁻ Jesús juu¹ kiyh¹, siyh⁻:

—Sa⁻ ñeh¹ hnäh¹ hee⁻ na⁻ ngiih¹ hnäh¹. ¿Che¹ tääh⁻ hnäh¹ jëeh¹ hnäh¹ li⁻wi¹ he⁻ na¹ ga⁻jëen⁻? ¿Che¹ lä⁻be¹ hoh¹ hnäh¹ dsa⁻ngëeh¹ hnäh¹ he⁻ wi¹ he⁻ na¹ ga⁻dsa⁻ngëen⁻?

—Tää⁻ ba¹ jnääh¹ —ga⁻jäh¹.

23 He⁻ja⁻ ga⁻jäh¹ Jesús siyh⁻:

—Ma¹ ra⁻ he⁻ jëeh¹ ba¹ hnäh¹ li⁻wi¹ he⁻ na¹ ga⁻jëen⁻, hi⁻ dsa⁻ngëeh¹ hnäh¹ he⁻ wi¹ he⁻ na¹ ga⁻dsa⁻ngëen⁻. Pero he⁻ nah¹ hnäh¹ jwoo¹ ra⁻llu¹ o jwoo¹ ra⁻këh¹ kin⁻, sa⁻ ga⁻tëen⁻ kwan⁻. He⁻ja⁻ hyoh⁻ hi⁻ na⁻lleeh¹ kya¹ Tääh⁻ kyaan⁻ ba¹ ja⁻.

24 Gya¹ discípulo dsa⁻kyaah¹ jnääh¹ ga⁻lä⁻lleey¹ kyaah¹ lä⁻uu¹ hi⁻ he¹, ma¹ ga⁻nuuy¹ juu¹ ja⁻. 25 Ja⁻ ga⁻ ga⁻tëë⁻ Jesús kih¹ lä⁻jëë⁻ jnääh¹ mah¹ ga⁻siyh⁻ jnääh¹:

—Ñeh¹ ba¹ hnäh¹ lä⁻koo⁻ jmee⁻ dsa⁻ta⁻ hi⁻ jmee⁻ hih⁻ kih¹ dsa⁻gooy¹, kaayh⁻ lä⁻lla⁻ dsëy¹. Dsa⁻kaah¹ he¹ kaah⁻ lä⁻të⁻ dsëy¹ dsa⁻gooy¹. 26 Pero jee¹ kyah¹ hnäh¹ sa⁻cha⁻ he⁻ kih¹ jmeeh¹ hnäh¹ lä⁻ja⁻. Hi⁻ hnøø¹ lee¹ jøøh¹ ga⁻kih¹ lä⁻jëë⁻ hnäh¹, hi⁻ he¹ tëë⁻ jmee¹ ta⁻he¹ kih¹ lä⁻jëë⁻ ba¹. 27 Hi⁻ hnøø¹ ka¹ në¹ kih¹ jee¹ lä⁻jëë⁻, hi⁻ he¹ tëë⁻ jmeey¹ ta⁻he¹ kih¹ lä⁻jëë⁻ ba¹. 28 Jëeh¹, sa⁻ma⁻ja⁻ Hi⁻ ga⁻lëë⁻ ngo¹ la⁻ mah¹ jmee¹ dsa⁻ta⁻he¹ kiyh¹, ma⁻jan⁻ mah¹ jmeen⁻ ta⁻he¹ kih¹ dsa⁻ba¹. Ma⁻jan⁻ mah¹ kwaan⁻ hñiin⁻ juun¹, he⁻ja⁻ këë⁻ jma⁻ mah¹ lää¹ jwëë¹ dsa⁻.

Ga⁻mi⁻hlää¹ Jesús uu¹ dsa⁻tüü¹

(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

29 Lä⁻koo⁻ ma¹ ga⁻hwëëy⁻ jwi⁻ Jericó, jwëë¹ jwërte dsa⁻ ma¹ chaa¹ kaah⁻ kiyh¹. 30 Ma¹ tääh¹ uu¹ dsa⁻tüü¹ koo¹ jwë¹. Lä⁻koo⁻ ma¹ ga⁻nuuy¹ ngoo¹ Jesús cha⁻jwë¹ ja⁻, ga⁻løoy¹ hlëeyh⁻ ki⁻gaa⁻, ma¹ jäh¹:

—Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁻, hne⁻ hi⁻ laa¹ sa⁻ju⁻ kih¹ David, wa¹ lä⁻ñih¹ hoh¹ kya¹ jnääh¹.

31 Hi⁻ ga⁻juuh¹ dsa⁻kiyh¹, mah¹ mo⁻so⁻ ma¹ tooyh¹ mi¹h¹. Pero dsa⁻tüü¹ he¹ cha⁻ga⁻mi⁻ih⁻ mi¹h¹ ma¹ tooyh⁻:

—Dsa-jøøh¹ kyaan⁺, sa'ju⁻ kih¹ David, wa' lä-ñih³ hoh³ kyaa¹ jnääh¹.

³² Ja⁻ ga' ga' noo⁻ Jesús, mah¹ ga'tëeyh¹ ga'siiyh⁺:

—¿Hee⁻ hnooh⁻ hnäh³ jmeen⁻ kyah¹ hnäh³?

³³ He⁻ ja⁻ ga'jäh³ dsa⁻ tuu⁺ he³ siiyh⁺:

—Dsa-jøøh¹ kyaan⁺, hnøø⁻ jnääh¹ lä⁺ jnä³ mi'në³ jnääh¹.

³⁴ Ga⁻ lä-ñih³ dsé¹ Jesús kiyh¹, ga⁻ sooyh¹ mi'në³ dsa⁻ tuu⁺ he³. Lä⁺ चाह³ ja⁻ ga⁻ lä⁺ jnä³ mi'nëy³. Hi⁺ ga⁻ jmeey³ ko⁻ jøh³ kyaah¹ Jesús.

21

Ga⁻ he¹ Jesús na⁻ dsëë⁻ burr⁻ jwi⁻ Jerusalén

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Ja⁻ ga' tëey¹ Jerusalén ga⁻ nääy¹ chuuh¹ jwi⁻ Betfagé, koo³ kih¹ moh³ Olivo. He⁻ ja⁻ ga⁻ jmeey³ Jesús mada⁻ kih¹ uu¹ dsa⁻ kyaah¹ jnääh¹. ² Ga⁻ siiyh⁺:

—Go⁻ nää³ hnäh³ ta⁺ jee³ jwi⁻ he⁻ nøø⁺ ta⁺ cha⁻ né³. Jee³ oo⁺, jnääh⁺ hnäh³ jaa⁻ burr⁻ hyaa¹ hi⁻ na⁻ hñuuh¹ hi⁻ jää⁺ gyuu⁻. Ja⁻ cheeh⁻ hnäh³ mah¹ ya⁻ jää⁺ hnäh³ kin⁻.

³ Cher⁻ mah¹ chaa⁻ jaa⁻ hi⁻ ga⁻ ngii³ juu¹ kyah¹ hnäh³, ja⁻ jwi⁻ hñih³: “Jmee⁺ bii¹ kih¹ Dsa⁻ jøøh¹ kyaa¹ jnääh¹ ba¹ la⁻, चाह³ ba¹ ya⁻ jää⁺ jnääh¹ ka⁻ läh³”, jwi⁻ hñih³.

⁴ Lä⁺ ja⁻ ga⁻ la¹ mah¹ lä⁺ te¹ lä⁺ koo⁻ ga⁻ jäh³ jaa⁻ hi⁻ ga⁻ ngëe¹ juu¹ kih¹ Dio llo³ joo¹, lä⁺ ma¹ ga⁻ jäh³:

⁵ Chi⁻ h¹ dsa⁻ hi⁻ tääh³ jwi⁻ Sión:

“Jëe³ da¹, hii⁻ Rey kyaah¹ hnäh³ ja¹ jee³ kyah¹ hnäh³.

Hwaay³ jwërte, na⁻ dsëey⁻ jaa⁻ burr⁻,

na⁻ dsëey⁻ joo³ burr⁻ hyaa¹ hi⁻ tëë¹ ka⁻ løø¹.”

⁶ Na⁻ nää¹ ba¹ hi⁻ he³, ga⁻ jmeey³ lä⁺ koo⁻ te¹ mada⁻ he⁻ ga⁻ jmeey³ Jesús kiyh¹. ⁷ Na⁻ kyaay³ jaa⁻ burr⁻ hyaa¹ hi⁻ jää⁺ gyuu⁻, ja⁻ ga' ga⁻ kye⁻ dsa⁻ hmi⁻ kih¹ ka⁻ luu¹ burr⁻ mäh¹ he³ mah¹ ga⁻ wii¹ Jesús. ⁸ Jwëe³ jwërte dsa⁻ ma¹ tääh³ jee³ ngooy¹ ja⁻. Ko⁻ llaa¹ ga⁻ ja⁻ hmi⁻ kih¹ cha⁻ jwë¹ hi⁻ jñah³ ga⁻ hnä¹ ni⁻ hma⁻ ga⁻ jay¹ cha⁻ jwë¹. ⁹ Dsa⁻ hi⁻ ma¹ chaa¹ kaah¹, kyaah¹ hi⁻ ga⁻ nää¹ jää⁺ ma¹ tooyh⁻ cha⁻ mi⁻ hñih³, ma¹ jäh³:

—¿He⁻ ba¹ che⁻ lluu¹ sa'ju⁻ kih¹ David! ¿Dio kyaah¹ hi⁻ ja¹ lä⁺ hih⁺ kiyh¹! ¿He⁻ ba¹ che⁻ lluu¹ hi⁻ jøøh¹ hi⁻ gya¹ gyuu¹!

¹⁰ Lä⁺ koo⁻ ma¹ ga⁻ he¹ Jesús Jerusalén, lä⁺ kaa⁻ jee³ jwi⁻ ga⁻ chi¹ ga⁻ jwaa¹ dsa⁻, ma¹ ngiiy³ juu¹:

—¿Hii⁻ ba¹ na⁻?

¹¹ Mah¹ ma¹ jäh³ dsa⁻:

—Hi⁻ na⁻ he³ Jesús, jaa⁻ hi⁻ ngëe⁻ juu¹ kih¹ Dio hi⁻ chaa⁻ Nazaret hwa¹ Galilea.

Ga⁻ hwëe¹ Jesús dsa⁻ hi⁻ ma¹ tääh³ hñih³ jee³ chih¹ gwah⁺

(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹² Ma⁻ ngëe³ he⁻ ja⁻, ga⁻ lloo¹ Jesús ho⁻ hne⁻ kih¹ gwah⁺ juuh⁺. Ga⁻ hëey¹ kih¹ lä⁺ jëe⁺ dsa⁻ hi⁻ ma¹ lla⁺ hmooh¹. Ga⁻ saa¹ ga⁻ jaay¹ na⁻ mes⁻ kih¹ dsa⁻ hi⁻ ma¹ mi⁻ si¹ kuu¹, hi⁻ ga⁻ saa¹ ga⁻ jaay¹ jee³ nøø⁺ hmooh¹ kih¹ hi⁻ ma¹ hnëe⁻ juu⁻. ¹³ Mah¹ ga⁻ siiyh⁺:

—Lä⁺ la⁻ lle⁺ juu¹ kih¹ Dio: “Hne¹ kin⁺ lä⁺ chee⁻ hne¹ jee³ ngii³ dsa⁻ kih¹ Dio.” Pero ma⁻ jmeeh¹ hnäh³ lä⁺ koo⁻ too⁻ jee³ dsa⁻ taah⁻ dsa⁻ hii⁻ ba¹.

¹⁴ Jee³ ma¹ chih¹ gwah⁺ juuh⁻ ja⁻, ya⁻ nää¹ dsa⁻ tuu⁺ kyaah¹ dsa⁻ jluuh¹ cha⁻ né³ Jesús mah¹ ga⁻ mi⁻ hlääy³. ¹⁵ Pero ga⁻ lä⁺ llee⁺ lä⁺ jëe⁺ jmi⁻ dsa⁻ kaah¹ kyaah¹ ta⁻ jwoh¹ kyaa¹ ley¹ ma¹ ga⁻ jëey¹ lä⁺ jë⁺ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ ga⁻ jmeey³ Jesús jee³ ja⁻. Hi⁺ ga⁻ lä⁺ lleey³ ka⁻ läh³ lä⁺ koo⁻ ma¹ ga⁻ jëey¹ tääh³ chih⁻ tooh⁻ mi⁻ hñih³ koo³ gwah⁺ ja⁻:

—¿He⁻ ba¹ che⁻ lluu¹ hi⁻ laa¹ sa'ju⁻ kih¹ David! —ma¹ jäh³ chih⁻ he³.

¹⁶ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh³ dsa⁻ kaa¹ he³ siiyh⁺ Jesús:

—¿Che⁻ nuuh⁻, hee⁻ na⁻ hlëeh⁻ chih⁻ tääh³ na⁻?

—Nuu⁺ ba⁺ jnä⁺ —ga⁺ jäh⁺ Jesús—. Hnäh⁺ na⁺ che⁺ sa⁺ ma⁻ heh⁻ hnäh⁺ jih⁺ koh⁺ jee⁺ na⁻ sii⁻ lä⁻ la⁻:

Lä⁻ jëë⁻ chih⁻ pih⁺, lä⁻ kye⁻ hi⁻ tuh⁺,
hne⁻ Dio ma⁻ mi⁻ tëeh⁺ hnih⁺ kwee⁻ ha⁻ lä⁺ jmeey⁺ juuh⁻ kyah⁺.

¹⁷ Mo⁺ so⁺ ga⁺ jmääy⁺ he⁺ dsa⁻ he⁺. Ya⁻ hëë⁺ Jesús jee⁺ jwii⁻ Jerusalén ja⁻, ngaayh⁺ ta⁺ jee⁺ jwii⁻ Betania, jee⁺ ja⁻ ga⁺ jäy⁺.

Ga⁺ jwä⁺ Jesús dso⁺ jwii⁺ kih⁺ chaah⁺ higo

(Mr. 11:12-14, 20-26)

¹⁸ Tiih⁻ ga⁺ jyoh⁺ jmi⁺, ñee⁺ ka⁻ läh⁺ Jesús ta⁺ jwii⁻ Jerusalén. Peer⁺ ja⁺ kyoyh⁺ jee⁺ hääy⁺ jwë⁺. ¹⁹ Koo⁺ jwë⁺ jee⁺ ngooy⁺ ja⁻ ga⁺ jëëy⁺ koo⁻ chaah⁺ higo. Mah⁺ ngooy⁺ na⁺ jëëy⁻ che⁺ hii⁻ mi⁺. Ma⁺ ga⁺ jëëy⁺, ni⁺ koo⁻ mi⁺ sa⁻ cha⁻ hii⁻, ma⁻ la⁻ moo⁻ jmah⁺ ba⁺ choo⁺. Mah⁺ ga⁺ siyh⁺ chaah⁺ hma⁻ ja⁻:

—Jih⁺ koh⁺ mo⁺ so⁺ hii⁺ mi⁺ kyah⁺ hne⁻.

Lä⁻ chah⁺ ja⁻ ga⁺ lä⁻ kii⁺ chaah⁺ higo ja⁻. ²⁰ Ma⁺ ga⁺ jëë⁺ jnääh⁺ ha⁻ lä⁻ ga⁺ jmee⁺ Jesús, ga⁺ jëë⁺ dsah⁺ jnääh⁺, mah⁺ ga⁺ jäh⁺ jnääh⁺:

—¿Ha⁻ lä⁻ ma⁻ lä⁻ kii⁺ chah⁺ go⁻ te⁺ chaah⁺ higo na⁻?

²¹ He⁻ ja⁻ ga⁺ jäh⁺ Jesús siyh⁺ jnääh⁺:

—Ma⁺ ra⁺ ju⁺ dsoo⁺ jwëëhn⁻ hnäh⁺, cher⁺ mah⁺ dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺ hi⁻ sa⁻ jmeeh⁺ hnäh⁺ to⁺ huúdsë⁻, ja⁺ ma⁻ la⁻ he⁻ la⁻ le⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺. Le⁺ jwiih⁺ hnäh⁺ moh⁺ chih⁺ na⁻: “Jñuuh⁺ jee⁺ na⁻, jwää⁻ hñaa⁺ cha⁺ jmi⁻ ñeeh⁻”, hi⁻ lä⁻ ja⁻ le⁺. ²² Lä⁻ jë⁻ he⁻ ngiih⁺ hnäh⁺ kih⁺ Dio, cher⁺ mah⁺ dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺, hñah⁺ ba⁺ hnäh⁺.

He⁻ ja⁺ gyuu⁺ ba⁺ hih⁺ he⁻ jmee⁺ Jesús

(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

²³ Lä⁻ koo⁻ ma⁺ ga⁺ lloo⁺ Jesús jee⁺ chih⁺ gwah⁺ juuh⁺ ga⁻ løy⁺ mi⁻ tëëy⁻ dsa⁻. Ma⁺ ga⁺ lla⁻ nää⁺ cha⁺ ñey⁺ dsa⁻ kaah⁺ kyaa⁺ jmi⁻ dsa⁻, kyaah⁺ dsa⁻ gyuu⁺, ga⁺ ngiiy⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús:

—¿Che⁺ cha⁻ jwë⁺ kyah⁺ he⁻ jmeeh⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ na⁻? ¿Hii⁻ kih⁺ hih⁻ he⁻ jmeeh⁻ lä⁻ na⁻?

²⁴ He⁻ ja⁻ ga⁺ jëeh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺, ga⁺ siyh⁺:

—Ngii⁺ koo⁻ mi⁺ juu⁺ kyah⁺ hnäh⁺ ka⁻ läh⁺. Jëeh⁻ da⁺ hnäh⁺ kin⁺ jää⁺, ja⁻ ga⁺ jwahn⁺ hi⁻ kih⁺ hih⁺ he⁻ jmeen⁺ lä⁻ la⁻. ²⁵ ¿Hii⁻ ga⁺ jmee⁺ hih⁺ he⁻ ga⁺ chaa⁺ Jwaa⁺ dsa⁻ jmi⁻, che⁺ Dio o che⁺ dsa⁻ ñuu⁻?

Jee⁺ tääy⁺ ja⁻ ma⁺ llay⁺ juu⁺ kyaah⁺ dsa⁻ kyaayh⁺, ma⁺ jäh⁺:

—Cher⁺ mah⁺ ga⁺ jäh⁺ jne⁺, hih⁺ kih⁺ Dio ba⁺ ja⁻, Jesús jäh⁺: “¿He⁻ la⁻ sa⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kiyh⁺ ga⁻ ja⁻?” ²⁶ Hi⁻ cher⁺ mah⁺ ga⁺ jäh⁺ jne⁺, ja⁺ hih⁺ kih⁺ dsa⁻ ba⁺ ja⁻, hii⁻ goo⁻ jnän⁻ kyaah⁺ dsa⁻, jëeh⁺, lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ ma⁺ jmää⁻ kwaan⁻ Jwaa⁺ ma⁺ laa⁺ jaa⁻ hi⁻ ma⁺ ngëë⁻ juu⁺ kih⁺ Dio —ma⁺ jäh⁺ dsa⁻ kaah⁺ he⁺.

²⁷ He⁻ ja⁻ ga⁺ jäh⁺ dsa⁻ kaah⁺ he⁺ ga⁺ siyh⁺ Jesús:

—Sa⁺ ñe⁺ jnääh⁺.

Mah⁺ ga⁺ jëeh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺ ka⁻ läh⁺, ga⁺ siyh⁺:

—Ni⁺ jnä⁺ sa⁺ jmeehn⁻ juu⁺ hi⁻ ga⁺ jmee⁺ hih⁺ he⁻ jmeen⁺ he⁻ la⁻.

Juu⁺ na⁻ hmää⁺ lä⁻ koo⁻ la⁺ kih⁺ uu⁺ chih⁻ ñuu⁻

²⁸ He⁻ ja⁻ ga⁺ ngii⁺ Jesús juu⁺ kiyh⁺ ka⁻ läh⁺:

—¿Hee⁻ huúdsë⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺ kih⁺ he⁻ jwahn⁺ la⁻? Jaa⁻ dsa⁻ ma⁺ chaa⁻ uu⁺ chih⁻ kyaa⁺. Ga⁺ siyh⁺ jaa⁻ chih⁻ he⁺: “Gyuu⁺ kyaan⁺, goh⁺ na⁺ go⁺ jmeeh⁺ ta⁺ jee⁺ na⁻ jnä⁻ chaah⁺ wii⁻ jëh⁺ kin⁺.” ²⁹ He⁻ ja⁻ ga⁺ jäh⁺ chih⁻ he⁺ siyh⁺ jmiy⁻: “Sa⁺ hnoon⁺ niin⁻.” Ko⁻ hwëë⁺ ga⁺ ja⁻, ga⁻ lä⁻ sii⁺ huúdsë⁻ kiyh⁺ mah⁺ ngooy⁺. ³⁰ Ja⁻ ga⁺ ga⁺ tëëy⁺ hi⁻ jaa⁻ he⁺, ga⁺ jmeey⁺ mada⁻ kiyh⁺ lä⁻ koo⁻ ga⁺ jmeey⁺ mada⁻ kih⁺ hi⁻ to⁻ né⁺ he⁺. Jooy⁺ he⁺ ga⁺ jäh⁺: “Nee⁺ tää⁻, ni⁺ ba⁺ jnä⁺.” Mah⁺ sa⁺ ñeey⁺. ³¹ ¿Hii⁻ jaa⁻ jee⁺ lä⁻ uu⁺ ga⁺ jmee⁺ lä⁻ hnø⁺ jmiy⁻?

Mah⁺ ga⁺ jäh⁺ dsa⁻ he⁺:

—Hī tō nē ba'.

Hē jā gā jāh' Jesús siyh'ˆ:

—Mā rā jū dsoo' jwēēhn' hnāh'. Lā̄ jēē' hī koo' ku'sih' kyaah' hyaa' hī gā nāā' kyaah' wa' hī cha' hī, dsā taah' jee' jmee' Dio hih' jāā' gā lā' koh' ga' hnāh'. ³² Jēēh' ja' Jwaa' jee' kyah' hnāh', ma' mī jnāāy' ha' lā' ma' go'taah' hnāh' kyaah' he' llu' mah' sa' gā lā' heeh' hnāh' kiyh'. Pero dsā hī koo' ku'sih' kyaah' hyaa' hlēēh' he' gā lā' heey' kiyh'. Ma' ke' gā jēēh' hnāh' gā lā' hee' dsā kih' Jwaa', pero ni' lā' ja' sa' gā lā' dsaa' hoh' hnāh' miih' mah' ma' lā' heeh' hnāh' kiyh'.

Juu' nā hmāā' lā' koo' la' kih' dsā hī gā hōō' ta' kih' jñah'

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³ Nuu' da' hnāh' jyoh' juu' nā hmāā'. Ma' chaa' jaa' dsā juu' hī gā tāā' koo' nāā' chaah' wii' jēh'. Gā jney' lā' ku' lā' jii', gā mi' lluy' jee' ma' hwēēy' jmih' mi' jēh' ja'. Gā chiyh' koo' na' hyah' he' nii' jee' gā wii' dsā hī gā taah' gā hōō' jee' nā jnāā' chaah' jēh'. Ma' gā lā' he' ja', gā tooyh' goo' dsā he' hōōy' ma' to' dsaa'. Ja' ga' ya' hēēy' ngooy' uu'. ³⁴ Ma' gā lloo' jii' kih' mi' jēh' ja', gā cheey' moz' kyaay' jee' ma' tāāh' dsā hōō' ta' kiyh' mah' ma' kooy' heey' he' ma' tēēy'. ³⁵ Ma' gā lla' nāā' moz' he' jee' nā jnāā' chaah' wii' jēh' kih' dsā juuy', dsā hī ma' tāāh' hōō' he' gā jney' jwē' kih' moz' he'. Ko' llaa' gā jmi' gā baay', jñah' gā jngēēyh' go'te', hī jñah' ko' llaa' gā tey' kuu' kih'. ³⁶ Gā cheey' lā' hmēē' jñah' ga' moz', jwēē' gā lā' koh' ga' hī gā cheey' tō nē'. Ja' ba' lā' ja' gā jmeey' kih' hī he'. ³⁷ Jee' gā dsaa' gā cheey' jooy'. Ma' jmeey' huū' dsē: "Go' jmee' ga' dsā oo' he' kih' chih' kyaan' la'". ³⁸ Ma' gā jēē' dsā hī ma' hōō' chaah' jēh' ja', ja' chih' he', gā taayh' gā llay' juu' kyaah' dsā kyaayh': "Hī oo' nā, hī jā' kyaah' ta' jnān'. Wa' jngēēh' jnih' mah' jān' kyaah' heey' he' ma' tēēy'." ³⁹ Hē jā gā saah' dsih'. Gā lleey' ta' ka'hne' jee' ma' nā jnāā' chaah' jēh' ja', mah' gā jngēēh' dsih'. ⁴⁰ Wa' rā gā lloo' dsā juu' chaah' jēh' ja', ¿heē' ba' jmeey' kih' dsā hī jmee' ta' kiyh' he', laah' hnāh'? —gā jāh' Jesús.

⁴¹ Mah' gā jeeyh' kih' Jesús:

—Sa' lā' nih' dsē' jngēēyh' dsā hī hñaa' dsē' he', mah' tooyh' goo' jñah' hī jmee' ta' kiyh'. Hī he' ba' ngēē' mi' jēh' wa' rā gā tē' jii' he' chooyh' —gā jāyh' siyh'ˆ Jesús.

⁴² Mah' gā jāh' Jesús siyh'ˆ ka' lāh':

—¿Che' jih' koh' sa' ma' heh' hnāh' juu' kih' Dio jee' nā sī lā' la'?:

Ja' ba' kuu' he' sa' gā tih' dsē' tē' hyah'ˆ,

hē jā ba' gā jā' lā' koo' mi' kuu' he' kye' dsā tō nē' kih' koo' hne' juuh'.

Dio ba' he' hī gā jmee' lā' ja',

hē jā dsaa' dsē' jne', gā jāh' Jesús.

⁴³ Hē jā jwēēhn' hnāh', jñuh' Dio ta' he' ma' nā hñaa' hnāh' jmeeh' mah' tooyh' goo' jñah' hī jmee' ta' lā' lle' kih'. ⁴⁴ Hī tāh' nē' kuu' ja', hī he' chū' jōō' jmi' ngo' kih'. Hi' wa' rā gā toh' kuu' ja' nē' kih' dsā, jleeyh' go'te'.

⁴⁵ Lā' ma' gā nuuy' juu' lā' dsoo' he' gā hlēēh' Jesús, lā' jēē' jmi' dsā kaah' he' kyaah' dsā fariseo gā tah' dsēy' he' gā hlēēh' Jesús kiyh' kyaah' juu' nā hmāā' ja'. ⁴⁶ Ma' hnooh' dsā kaah' he' ha' lā' jee' ma' saayh' Jesús. Pero ma' goyh' kyaah' dsā, jēēh' ma' jmāā' dsā kwaat' Jesús laay' jaa' hī ngēē' juu' kih' Dio.

22

Juu' nā hmāā' lā' koo' la' jmi' jee' dsā jee' goo' dsā

(Lc. 14:15-24)

¹ Koo' ka' lāh' gā hlēēh' Jesús juu' nā hmāā', gā jāyh'ˆ:

² —He' jāā' Dio dsā lā' hih' kih', jēēh' kweē' lā' koo' gā jmee' jaa' rey hī gā jmee' koo' jmi' ma' gā jee' goo' chih' kyaay'. ³ Gā cheey' moz' mah' dsā tēēyh' lā' jēē' hī

ma-na-la juu ya-nää jmií kih hi dsa-jeé goo. Pero ni jaa dsa he sa ga-hii ma ya-nää. ⁴ Ga-té to jiih ga-cheey jnah ga moz mah ga-siiyh: “Chiih hi ma-na-la juu ya-nää, ma-na-la ba ma he kuyh. Ma-jmeen mada ma-jngëeh dsa kya kyaah jnah ga jah hi ga-mi-gyan. Ya-nää hnäh ja, jee le jmií kih hi jee goo, jëeh, ga-lä-jë ba ma-na-llu.” ⁵ Pero dsa hi ma-na-teeh he sa ga-jmee he. Ga-näay jee jyoh ba. Jaa he ñee na-jëe hwa kih. Jnah he ñee jee nøø hmooh kiyh. ⁶ Hi jnah he ga-saayh moz kyaay rey, ga-jmeeyh mah ga-jngëeyh. ⁷ Lä ma ga-llooh juu kih rey, ga-lä-lleey jwërte. Ga-cheey hløø kyaay mah ga-mi-llaay lä-jëe hi ga-jngëeh moz kyaay, lä-jiih ga-jëy go-te jee jwií kih hi he. ⁸ Mah ga-siiyh lä-jëe moz kyaay: “Ga-lä-jë ba ma-na-llu kih jmií, pero lä-jëe hi ma-na-teeh he mo-so heh ya-näay jee la. ⁹ Na go-nää hnäh lä-kaa cha-jwë juuh. Lä jah hi jeeh hnäh teeh mah ya-näay jee jmií la.” ¹⁰ Lä chah ja ga-hwëe lä-jëe moz he lä-kaa cha-jwë mah ga-jøoyh lä jah miih hi ga-jnäayh ba, hi lluu hi hlëeh, lä-jwë jee ga-kah ga-lä-kaa cha-neh jee té jmií.

¹¹ Ma ga-he rey jee tääh lä-jëe hi na-teeh he, ga-jëey jaa dsa-ñuuh hi sa ma kye h miih he la kih jmií ja. ¹² Mah ga-siiyh: “Ome, ¿ha lä ma-heh jee la mah sa kye h miih he la kih jmií la?” Pero dsa he, ga-gyay ti-sih ba. ¹³ Ja ga-jmee rey mada kih hi ma jmeé ta-he cha-neh ja: “Hñuu hnäh goo tiy mah jwää hnäh ta ka-hne jee na-hoo. Jee ja kíhooyh mah juuy cha-jay.” ¹⁴ Jëeh jwëe hi na-teeh, pero miih go-te ba hi na-lleeh.

Kwaat kih ku'sih

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵ Ja ga ga-nää dsa fariseo mah ga-taayh juu kwee. Lä taa ga ga-jmeey ha lä jee ma kaa h juu kih Jesús. ¹⁶ He ja ga-cheey dsa-kyaayh ko-jøh kyaah dsa kyaay Herode mah na-hlëeyh kyaah Jesús, ga-siiyh:

—Ta-jwoh, ñe ba jnääh, hne hlëeh ju-dsoo jmah ba, kyaah ju-dsoo ba mi-tëeh dsa ha lä la-jwë kih Dio. Hi sa gah kyaah ni jaa, jëeh sa kye h kwaat ha lä lä-jaa lä-jaa dsa. ¹⁷ Chiih da jnääh ja, ha lä laah hne: ¿Ché llu he mi-hmaah jne ku'sih kih dsa-ta César o sa llu?

¹⁸ Pero Jesús kyuyh ba huudsë hliih he ma jmeé dsa he, he ja ga-siiyh:

—He ba che ta juuh hnäh. ¿He-la kah hnäh dsen? ¹⁹ Heeh da jnä ha lä la kuu he kwah hnäh kih ku'sih.

Mah ga-heeyh ko kuu. ²⁰ Mah ga-jäh Jesús siiyh:

—¿Hii kih heeh too la? ¿Hii kih jmií na-sii la?

²¹ Mah ga-jäh dsa he:

—Kih César ba na.

Ja ga ga-jäh Jesús siiyh ka-läh:

—He la kih César, kwëeh ba César. He la kih Dio, kwëeh ba Dio.

²² Ma ga-nuuy juu ja, ga-taayh jëe dsayh. Mo-so ga-jmäy he Jesús, ga-nää bih kih.

Ga-ngii dsa juu ha lä le wa-ra ga-té jee lä-jiih hi na juu

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

²³ Ja ba jmií ja na-nää dsa saduceo na-jëey Jesús. Dsa he na, sa ma heey he lä-jiih dsa jee kih hi na juu. Mah ga-ngiiy juu kih, ga-jäyh:

²⁴ —Ta-jwoh, ga-sii Moisé jnan kyaah juu la. Wa-ra ga juu jaa dsa-ñuuh hi sa chaa joo, dsa-ñuuh øø h hlií he, lle kih tëey dsa-më mah lä-kaa joo siiyh hi lee kwaat kyaay hlií øøyh. ²⁵ Ga-lä-kaa jee kyaay jnääh gyee dsa-ñuuh jaa ba cho-jmiy. Hi to-né he ga-kaa dsa-më pero chah ba ga juuy. Sa ga-lä-kaa joo he ja ga-jä mëy kyaah jee ga-té uu dsa-ñuuh øøyh. ²⁶ Ja ba lä ja ga-la kih jee

ga⁺tē⁺ uu⁺ dsa⁻ñuu^{h-} he⁺, hi⁻ kih⁺ jee⁺ ga⁺tē⁺ uu⁻ ka⁻läh⁺, lä⁺jiih⁺ ga⁺dsaa⁺ ga⁺juu⁺ lä⁺jēē⁺ gyeē⁺. ²⁷ Jee⁺ ga⁺dsaa⁺ go⁻te⁻ ga⁺juu⁺ hñii⁺ dsa⁻mē⁺ ka⁻läh⁺. ²⁸ Wa⁺ra⁻ ga⁺tē⁺ jee⁺ lä⁺jiih⁺ dsa⁻ja⁻, ¿hii⁻ kih⁺ jee⁺ lä⁺jēē⁺ gyeē⁺ lee⁺ kya⁺a⁺ dsa⁻mē⁺ he⁺? Jēēh⁺, ga⁺lä⁺jēē⁺ gyeē⁺ ba⁺ ga⁺lä⁺kyaayh⁻ —ga⁺jäh⁺ dsa⁻saduceo siiyh⁺ Jesús.

²⁹ He⁻ja⁻ ga⁺jēēh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺, ga⁺siiyh⁺:

—Na⁻hee⁻ hoh⁺ ba⁺ hnäh⁺ na⁻, jēēh⁺, sa⁻kyuu^{h-} hnäh⁺ lä⁺koo⁻ na⁻si⁻ juu⁺ kih⁺ Dio, ni⁻ sa⁻kyuu^{h-} hnäh⁺ ha⁻ lä⁺la⁺ be⁺ kiyh⁺. ³⁰ Wa⁺ra⁻ ga⁺tē⁺ jee⁺ lä⁺jiih⁺ hi⁻ ma⁻na⁻juu⁺, ni⁻jaa⁻ dsa⁻mē⁺ dsa⁻ñuu^{h-} mo⁻so⁻ jee⁺ goo⁻. Ma⁺ja⁻ leey⁺ lä⁺koo⁻ laa⁺ ángele hi⁻ tääh⁺ gyuu^{h-}. ³¹ Pero he⁻ lä⁺jiih⁺ dsa⁻hi⁻ ma⁻na⁻juu⁺, ché⁺ sa⁻ma⁻heh⁻ hnäh⁺ lä⁺koo⁻ ga⁺hlēēh⁺ Dio hnäh⁺, lä⁺ma⁺ ga⁺jäyh⁺: ³² “Jnä⁺ laan⁺ Dio kya⁺a⁺ Abraham, Dio kya⁺a⁺ Isaac, Dio kya⁺a⁺ Jacob”, ga⁺jäh⁺ Dio siiyh⁺ Moisé. He⁻ ga⁺jäyh⁺ lä⁺ja⁻, sa⁻na⁻juu⁺ dsa⁻ma⁻gyuh⁻ jnän⁻ he⁺ kih⁺ Dio, jēēh⁺ Dio jnän⁻ laay⁺ Dio kya⁺a⁺ hi⁻ na⁺jiih⁺ ba⁺.

³³ Lä⁺ma⁺ ga⁺nuu⁺ dsa⁻juu⁺ la⁻, ga⁺taayh⁺ jēē⁻ dsayh⁻ ha⁻ lä⁺la⁺ nuuh⁻ he⁻ ma⁺ kwa⁻ Jesús.

Nuu^{h-} he⁻ kyeē⁺ ga⁺ kih⁺ jee⁺ lä⁺jē⁺

(Mr. 12:28-34)

³⁴ Lä⁺koo⁻ ma⁺ ga⁺jēē⁺ dsa⁻fariseo ga⁺jne⁺ Jesús hoo⁺ dsa⁻saduceo, he⁻ja⁻ ga⁺taayh⁺ juu⁺ kwee⁻. ³⁵ Lä⁺ja⁻, jaa⁻ hi⁻ ma⁺ kyuu^{h-} llu⁺ ley ga⁺ngii⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús mah⁺ ma⁺ kay⁺ dsēy⁺:

³⁶ —Ta⁻jwoh⁺, ¿hee⁻ koo⁻ jee⁺ lä⁺jē⁺ he⁻ lle⁻ nē⁻ ley kyeē⁺ ga⁺ miih⁻?

³⁷ Mah⁺ ga⁺jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

—Wa⁺hnaah⁺ Dio kya⁺ah⁺ lä⁺kaa⁻ tuh⁻hoh⁺, kya⁺ah⁺ lä⁺jē⁺ hu⁺dsē⁻ kyah⁺. ³⁸ He⁻la⁻ ba⁺ nuuh⁻ he⁻ la⁺ to⁻nē⁻ kih⁺ jee⁺ lä⁺jē⁺. Sa⁻cha⁻ ga⁺he⁻ kyeē⁺ lä⁺koh⁺ ga⁺he⁻ la⁻. ³⁹ Hi⁻cha⁻ ga⁺jyoh⁺ he⁻ jēēh⁺ kwee⁻ kya⁺ah⁺ he⁻ la⁻. Wa⁺hnaah⁺ dsa⁻kya⁺ah⁺ lä⁺koh⁺ hnaah⁺ hñaa⁺. ⁴⁰ Kih⁺ lä⁺to⁻ nuuh⁻ la⁻ ga⁺hwēē⁻ lä⁺jē⁺ ley kya⁺ah⁺ he⁻ ga⁺hlēēh⁺ lä⁺jēē⁺ hi⁻ ga⁺ngēē⁺ juu⁺ kih⁺ Dio.

Hi⁻ kih⁺ ja⁺ hi⁻ laa⁺ Cristo

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

⁴¹ Ta⁺ko⁻jiih⁺ ma⁺ tääh⁺ fariseo ko⁻joh⁺ jee⁺ ja⁻, ga⁺ngii⁺ Jesús juu⁺ kiyh⁺:

⁴² —¿Hee⁻ hu⁺dsē⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺ kih⁺ Cristo? ¿Hii⁻ kih⁺ sa⁺ju⁻ laay⁺? —ga⁺jäh⁺ Jesús. —Sa⁺ju⁻ kih⁺ David ba⁺ he⁺ —ga⁺jäh⁺ dsa⁻ he⁺ siiyh⁺.

⁴³ Mah⁺ ga⁺jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

—¿Ha⁻ lä⁺ja⁻ David hi⁻ ma⁺ jøø⁻ Jmi⁻lle⁺ kih⁺, ma⁺ tēēyh⁻ “Dsa⁻jøøh⁺ kya⁺an⁺?”; lä⁺ma⁺ ga⁺jäyh⁺ lä⁺la⁻:

⁴⁴ Ga⁺jäh⁺ Dio ga⁺siiyh⁺ Dsa⁻jøøh⁺ kya⁺an⁺:

“Na⁺jwoo⁻ ra⁻llu⁺ kin⁻ la⁻,

lä⁺jiih⁺ lloo⁻ jmi⁺ llaan⁻ hu⁺ tiih⁺ lä⁺jēē⁺ hi⁻ na⁻høøh⁺ kyah⁺.”

⁴⁵ ¿Ha⁻ lä⁺ja⁻ laa⁺ Cristo sa⁺ju⁻ kih⁺ David ga⁻ja⁻, cher⁺mah⁺ hñii⁺ David ga⁺jäh⁺ kih⁺ Cristo: “Dsa⁻jøøh⁺ kya⁺an⁺”?

⁴⁶ Ni⁻jaa⁻ sa⁺ ga⁺lih⁺ ma⁺ jēēh⁺ juu⁺ kiyh⁺. Ja⁻ jiih⁺ mo⁻so⁻ ga⁺tu⁺ dsēy⁺ ma⁺ ngii⁺ jyoh⁺ ga⁺juu⁺ kih⁺ Jesús.

23

Sa⁺ ga⁺tooh⁻ Jesús ta⁺ kih⁺ ta⁻jwoh⁺ kya⁺a⁺ ley kya⁺ah⁺ fariseo

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

¹ Kwee⁻ ba⁺ ga⁺hlēēh⁺ Jesús jnääh⁺ kya⁺ah⁺ dsa⁻, ga⁺jäyh⁺:

² —Lä⁺jēē⁺ ta⁻jwoh⁺ kya⁺a⁺ ley kya⁺ah⁺ fariseo ga⁺kooy⁺ nē⁻ kih⁺ Moisé. ³ Ja⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺ lä⁺jē⁺ he⁻ jäyh⁺, hi⁻ja⁻ mi⁻teh⁻ hnäh⁺ ka⁻läh⁺. Pero ta⁺ jmee⁻ hnäh⁺ lä⁺koo⁻ jmeey⁺. Jēēh⁺, koo⁻ hlēēh⁺ bih⁺ mah⁺ sa⁻ jmeey⁻. ⁴ Kya⁺ay⁻ dsa⁻løø⁻ hii⁻ he⁻ sa⁺ lä⁺kēh⁺ dsa⁻ jmi⁺

ka', pero hñiiy' ni⁺ ko⁻hi⁻pih' sa⁺ kway' be' wa'ra⁻ jah' kih' kyaah' koo⁻ mi'cha'gooy⁻ ga' kway' be'. ⁵Lä⁺jä⁻ he⁻ jmeey' ja⁻, jmeey' ha⁻ lä⁺ jee' jee' dsa⁻ kiyh'. Tih[~] dsëy' na⁻ gyoh' cha'kyey' kyaah' lu'kyooy' jwi' sa'hmiih⁻ hu' he⁻ na⁻ si⁻ juu' kih' Dio. Cha'hoo' sa'hmiih⁻ kiyh' jmeey' kyoo⁻ sa'hloh'. ⁶Tih[~] dsëy' dsa⁻ taayh⁻ jee' la' llu' ga' miih⁻ jee' kuh⁻ dsa⁻ hi⁻ tääh' jmi⁺, lä⁺ ja⁻ jmeey' ka⁻ läh' neh⁺ gwah'. ⁷Tih[~] dsëy' jmee' dsa⁻ Dio kiyh' cha'jwë' juuh⁻, mah' tēeh' dsih' ta⁻ jwoh'. ⁸ Pero hnäh', ta⁺ heeh' hnäh' he⁻ tēeh' dsa⁻ hnäh' ta⁻ jwoh', jēeh' jaa⁻ ba' laa⁺ ta⁻ jwoh' kyaah' hnäh'. Hi⁺ koo⁻ ba' laa⁺ lä⁺ jēē⁺ dsa⁻. ⁹ Ta⁺ tēeh' hnäh' Täa⁺ ni⁺ jaa⁻ hi⁻ tääh' né' hwa' la⁻, jēeh' jaa⁻ ba' hi⁻ laa⁺ Täa⁺ jnän' hi⁻ gya' gyuuh' ya⁺ jwi⁺. ¹⁰ Ta⁺ kwa⁻ hnäh' jwë' he⁻ tēeh' dsa⁻ hnäh' ta⁻ jwoh', jēeh' jaa⁻ ba' hi⁻ laa⁺ ta⁻ jwoh' kyaah' hnäh', hi⁻ he' he' Cristo. ¹¹ Hi⁻ jøøh' ga' kyah' hnäh', wa' jmeey' ta⁺ he' kih' lä⁺ jēē⁺ ba'. ¹² Jēeh', hi⁻ jmää[~] hñii' jøøh', hi⁻ he' jä⁺ ta⁺ hwa' go⁻ te⁻. Hi⁻ jmää[~] hñii' hwaä', hi⁻ he' ba' leē' jøøh'.

¹³ Jwi[~] ba' hnäh' ta⁻ jwoh' kyaa⁺ ley kyaah' fariseo. Hnäh' hi⁻ ta⁻ juu'. Jneh⁻ hnäh' jwë' kih' dsa⁻ mah' sa⁺ dsa⁻ taayh⁻ jee' jmee⁺ Dio hih⁺. Ni⁺ hnäh' sa⁺ dsa⁻ taah⁻ hnäh' ni⁺ sa⁺ kwah' hnäh' jwë' dsa⁻ taah⁻ jñah' hi⁻ hnøø'. ¹⁴ Jwi[~] ba' hnäh' ta⁻ jwoh' kyaa⁺ ley kyaah' fariseo. Hnäh' hi⁻ ta⁻ juu'. Jñuuh' hnäh' hne' kih' dsa⁻ mē⁺ hñii'. Mah' ko⁻ taä' ga' jmeeh⁻ hnäh' hlēeh' hnäh' ki⁻ wēē' kyaah' Dio. Kih' he⁻ na⁻ na⁻ chee' Dio cha⁻ ga' miih⁻ wi⁺ né' kyah' hnäh'.

¹⁵ Jwi[~] ba' hnäh' ta⁻ jwoh' kyaa⁺ ley kyaah' fariseo. Hnäh' hi⁻ ta⁻ juu'. Ga⁺ nääh' hnäh' lä⁺ kaa⁻ né' jmi⁻ ñeeh' lä⁺ kaa⁻ hwa' hnooh' hnäh' ha⁻ lä⁺ jee' leeh⁺ hnäh' dsa⁻ hi⁻ sa⁺ ma⁻ heeh⁻ kih' Dio. Wa'ra⁻ ga⁻ lēeh⁺ hnäh', jmääh⁺ hnäh' hlēeyh' cha⁻ ga' miih⁻ mah' dsa⁻ nääy' cha⁻ je⁻ to⁺ juh⁺ ga' lä⁺ koh' ga' hnäh'.

¹⁶ Jwi[~] ba' hnäh', hnooh⁻ hnäh' kah' hnäh' né' kih' dsa⁺, pero hi⁻ tuu' ba' hnäh'. Mah' jawh' hnäh': "Hi⁻ tää⁻ hñii' kyaah' gwah⁺, sa⁺ jmee⁺ bii' mi⁻ tey' juu' kiyh'. Pero cher'mah' hi⁻ ga⁻ tää⁻ hñii' kyaah' ku'nøø⁻ kih' gwah⁺, he⁻ ja⁻ ba' la' bii' mi⁻ tey', jawh' hnäh'." ¹⁷ He⁻ ba' che⁻ taah⁻ hnäh' dsa⁻ tuu'. ¿Che' kyee' ga' ku'nøø⁻ lä⁺ koh' ga' gwah⁺ he⁻ mi⁻ jøø' ku'nøø'? ¹⁸ Lä⁺ ja⁻ ka⁻ läh' jawh' hnäh': "Cher'mah' hi⁻ ga⁻ tää⁻ hñii' kih' na'hyoo', sa⁺ jmee⁺ bii' mi⁻ tey' juu' kiyh'. Pero cher'mah' hi⁻ ga⁻ tää⁻ hñii' kih' he⁻ tääh' né' na'hyoo', jmee⁺ bii' mi⁻ tey'." ¹⁹ He⁻ ba' che⁻ taah⁻ hnäh' dsa⁻ tuu'! ¿Che' kyee' ga' he⁻ hla⁻ né' na'hyoo', lä⁺ koh' ga' na'hyoo' he⁻ mi⁻ jøø' he⁻ hla⁻ né' kih'? ²⁰ Hi⁻ tää⁻ hñii' kih' na'hyoo', kih' na'hyoo' ba' ja⁻ tääy⁻ hi⁻ lä⁺ kye⁻ kih' he⁻ hla⁻ né' kih' ja⁻. ²¹ Hi⁻ tää⁻ hñii' kih' gwah⁺, kih' gwah⁺ ba' ja⁻ tääy⁻ hi⁻ lä⁺ kye⁻ kih' Dio hi⁻ gya' neh⁺ gwah⁺ ja⁻. ²² Lä⁺ ja⁻ ka⁻ läh', hi⁻ tää⁻ hñii' kih' gyuuh' ya⁺ jwi⁺, jee' gya' Dio ba' ja⁻ tääy⁻ hi⁻ lä⁺ kye⁻ kih' hñii' Dio ka⁻ läh'.

²³ Jwi[~] ba' hnäh' ta⁻ jwoh' kyaa⁺ ley kyaah' fariseo, hnäh' hi⁻ ta⁻ juu'. Kwēeh' ba' hnäh' Dio miih⁻ lä⁺ koo⁻ jah' ley, lä⁺ la⁺ lä⁺ jē⁺ o⁻ mee' kih' ñe⁺, anís, mi⁺ ki⁻ ma⁺. Pero sa⁺ mi⁻ teh⁻ hnäh' he⁻ kyee' ga' kih' ley. Sa⁺ jmeeh⁻ hnäh' he⁻ llu' jmah⁺, sa⁺ dsa⁻ lä⁻ ñih' hoh' hnäh' dsa⁻, ni⁺ sa⁺ mi⁻ teh⁻ hnäh' juu' kyah' hnäh'. He⁻ la⁻ ba' ja⁻ jmee⁺ bii' jmeeh' hnäh' ko⁻ jøh' kyaah' he⁻ kwah⁻ hnäh' na⁻. ²⁴ Hnäh' hi⁻ kye⁻ né', hi⁻ tuu' ba' hnäh'. Laah⁺ hnäh' lä⁺ koo⁻ dsa⁻ hi⁻ ngēē[~] jmi⁻ he⁻ tääh' lu⁻ mah' sa⁺ ngēēy[~] jmi⁻ he⁻ tääh' jah' kaah'.

²⁵ Jwi[~] ba' hnäh' ta⁻ jwoh' kyaa⁺ ley kyaah' fariseo, hnäh' hi⁻ ta⁻ juu'. Laah⁺ hnäh' lä⁺ koo⁻ jaa⁻ hi⁻ gyih⁻ ma⁻ la⁺ ta⁺ ka⁻ luu' kyah' wii⁺. Jēeh' kwēeh' ba' hnäh' Dio miih⁻ he⁻ la⁺ heey⁻ mah' neh⁺ tuh⁻ hoh' hnäh' na⁻ kah' ba' huud⁻ dsē⁻ hii⁻ hi⁻ lä⁺ jē⁺ he⁻ hliih' jmah⁺. ²⁶ Hnäh' fariseo hi⁻ tuu'. Gyih⁻ da' hnäh' to⁻ né' ta⁺ neh⁻ kyah' wii⁺, mah' lä⁺ ja⁻ jä⁺ na⁻ jngii⁻ ta⁺ ka⁻ luu' ka⁻ läh'.

²⁷ Jwi[~] ba' hnäh' ta⁻ jwoh' kyaa⁺ ley kyaah' fariseo, hnäh' hi⁻ ta⁻ juu'. Laah⁺ hnäh' lä⁺ koo⁻ to⁻ høø⁻ he⁻ na⁻ su⁻ hee⁻ tøø⁻. Ta⁺ né' kih' jnä⁺ na'hñaa⁺, pero ta⁺ neh⁻ na⁻ kah' moo' hlii' kyaah' lä⁺ jē⁺ nēē⁺ he⁻ soh'. (Véase: Nu. 19:16) ²⁸ Lä⁺ ja⁻ hnäh' ka⁻ läh', ma⁺ ra⁺

he⁻ dsoo' go⁻ te⁻, ta⁻ ne' jmaäh⁺ hnäh' hñaah' lluu⁺ mah' jëe' dsa⁻. Pero ta⁻ neh⁺ tuh⁻ hoh⁺ hnäh' na⁻ kah' juu' ta⁻ juu' kyaah' lä⁺ jëe⁻ he⁻ hlih⁺.

²⁹ Jwii⁻ ba' hnäh' ta⁻ jwoh⁺ kyaa⁺ ley kyaah' fariseo, hnäh' hi⁻ ta⁻ juu⁺. Jmeeh⁻ hnäh' hne⁺ ne' to⁻ hoo⁻ jee' na⁻ haa⁺ hi⁻ ga⁻ ngëe⁺ juu' kih' Dio. Hi⁻ jmeeh⁻ hnäh' na⁻ hñaah⁺ ne' na⁻ hyah⁻ jee' na⁻ haa⁺ lä⁺ jëe⁻ hi⁻ lluu⁺ he⁻. ³⁰ Jwah⁺ hnäh', wa⁻ ra⁻ jäh⁺ kih' ma' chaa⁻ jne' jii⁻ kih' dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnan⁻ sa⁻ ma' kwan⁺ be' kih' hi⁻ ga⁻ jngëeh⁺ hi⁻ ma' ngëe⁻ juu' kih' Dio. ³¹ He⁻ hlëeh⁺ hnäh' lä⁻ na⁻, mi⁻ jnaä⁺ hnäh' hñaah⁺ he⁻ laah⁺ hnäh' sa⁻ ju⁻ kih' hi⁻ ga⁻ jngëeh⁺ hi⁻ ma' ngëe⁻ juu' kih' Dio. ³² He⁻ ja⁻ na⁺, ja⁻ mi⁻ hñaah⁺ hnäh' ta⁻ kyah⁺ hnäh', jee' hii⁺ ne' ta⁻ kih' dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnan⁻.

³³ He⁻ ba' che⁻ hlëeh⁺ hnäh'. Ma⁻ ra⁻ hi⁻ he' jëe', joo⁺ siih⁺ mi⁻ h⁻ laah⁺ hnäh'. Ha⁻ ba' lä⁻ ja⁻, lääh⁺ hnäh' kih' cha⁻ je⁻ he⁻ na⁻ bääh⁺ hnäh'. ³⁴ He⁻ ja⁻ cheen⁻ jee' kyah⁺ hnäh' hi⁻ ngëe⁺ juu' kin⁺ kih' dsa⁻, cheen⁻ dsa⁻ hi⁻ kyuu⁺, hi⁻ cheen⁻ ta⁻ jwoh⁺ kyaan⁻ ka⁻ läh⁺. Ko⁻ llaa⁺ hi⁻ he' jngëeh⁺ hnäh' mah' jnah⁺ tääh⁺ hnäh' dsoh⁺ hma⁻ cru⁻, hi⁻ jnah⁺ jmi⁻ baah⁺ hnäh' neh⁻ gwah⁻ mäh⁻ kyah⁺ hnäh'. Hi⁻ go⁻ chaah⁻ hnäh' jee' tääh⁺ lä⁻ koo⁻ lä⁻ koo⁻ jee' jwii⁻ mah' jmeeh⁻ hnih⁺. ³⁵ Lä⁻ ja⁻, na⁻ bääh⁺ hnäh' jma⁻ kih' lä⁺ jëe⁻ hi⁻ sa⁻ ää⁻ dsoo' he⁻ ga⁻ tuu⁻ hwa⁺ la⁻, he⁻ ga⁻ loo⁺ kih' Abel hi⁻ lluu⁺ he⁻, lä⁺ jiih⁺ kih' Zacaría joo⁺ Berequia hi⁻ ga⁻ jngëeh⁺ dsa⁻ ta⁻ ka⁻ hne⁻ kih' gwah⁻ koo⁺ na⁻ hyoo⁺. ³⁶ Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo' jwëeh⁻ hnäh', kih' lä⁺ jëe⁻ he⁻ ja⁻, ja⁻ dso⁻ jwii⁺ ne' kih' lä⁺ jëe⁻ hi⁻ tääh⁺ na⁺.

Meeh⁻ dsë' Jesús kih' jwii⁻ Jerusalén
(Lc. 13:34-35)

³⁷ Hnäh' dsa⁻ chaa⁻ Jerusalén, hnäh' hi⁻ jngëeh⁺ hi⁻ ngëe⁻ juu' kih' Dio mah' teh⁺ hnäh' ku⁺ kih' hi⁻ chee⁻ Dio, joh⁺ jiih⁺ sa⁻ ma' hnoon⁺ ma' joo⁺ hnäh' lä⁻ koo⁻ joo⁻ chaah⁺ hyaa⁻ gyuu⁻ chaah⁺ kyaa⁺ taayh⁻ neh⁻ sa⁻ kyoo⁺, pero sa⁻ ga⁻ hiih⁺ hnäh'. ³⁸ Kih' he⁻ ja⁻, jä⁻ ta⁻ jmah⁺ ba' hne⁺ kyah⁺ hnäh'. ³⁹ Jwëeh⁻ hnäh', na⁺ ta⁻ cha⁻ ne' mo⁻ so⁻ jëeh⁺ ga⁻ jnä⁺ ta⁻ ko⁻ jiih⁺ sa⁻ ma⁻ jäh⁺ hnäh': "Na⁻ jää⁻ hi⁻ ja⁻ kyaah⁺ hih⁺ kih' Dio."

24

Lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ hla⁺ gwah⁻ juuh⁻
(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Ya⁻ hëe⁺ Jesús gwah⁻ ngaayh⁺. Jee' ja⁻ ga⁻ ya⁻ jäh⁺ jnääh⁺ koo⁺ kiyh⁺ mah' ga⁻ chiih⁺ jnääh⁺:

—Jëe⁻ da⁻ ha⁻ koh⁺ na⁻ hñaah⁺ sa⁻ la⁺ gwah⁻ jnan⁻.

² Mah' ga⁻ jäh⁺ Jesús siyh⁺ jnääh⁺:

—Lä⁺ jëe⁻ he⁻ jëeh⁺ hnäh' na⁻, ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo' jwëeh⁻ hnäh', ni⁻ koo⁻ mi⁻ ku⁺ na⁻, sa⁻ jä⁻ ne' kih' ooh⁺, lä⁺ jëe⁻ ba⁻ sa⁻ hla⁺.

Jää⁺ ja⁻ ga⁻ llaa⁺ jmi⁻ gyuu⁻, joh⁺ nëe⁺ sa⁻ jmee⁺ lii⁻
(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Jee' ma⁻ gyay⁺ ne' moh⁺ Olivo, ga⁻ ya⁻ jäh⁺ jnääh⁺ koo⁺ kiyh⁺ mah' na⁻ lla⁺ jnääh⁺ juu' kyaayh⁺ ta⁻ ko⁻ jiih⁺ sa⁻ chaa⁻ dsa⁻.

—Chiih⁺ jnääh⁺ lih⁺ le⁺ lä⁺ jëe⁻ he⁻ ma⁻ jäh⁺, hee⁻ lii⁻ jmee⁺ wa⁻ ra⁻ ga⁻ të⁺ jee' ñeh⁻ hi⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ të⁺ jee' llaa⁺ jmi⁻ gyuu⁻ —ga⁻ chiih⁺ jnääh⁺ Jesús.

⁴ Mah' ga⁻ jëeh⁻ Jesús juu' kyaa⁺ jnääh⁺:

—Hnøø⁺ leeh⁻ hnäh' mah' ni⁻ jaa⁻ sa⁻ chaa⁻ hi⁻ mi⁻ gaa⁺ hnäh'. ⁵ Jëeh⁺, jwëe⁺ dsa⁻ ya⁻ nää⁺ hi⁻ ka⁺ ne' kin⁺, jäyh⁺: "Jnä⁺ he' laan⁺ Cristo hi⁻ ma⁻ chee⁻ Dio." Hi⁻ jwëe⁺ dsa⁻ mi⁻ gaay⁺. ⁶ Nuuh⁺ hnäh' kih' hni⁻ hi⁻ lä⁺ cha⁻ juu' kih' hni⁻ ta⁻ la⁺ ta⁻ jnø⁺. Pero ta⁻ wa⁻ jeh⁻ hoh⁺ hnäh'. Lä⁻ ja⁻ lle⁺ kih' le⁺ ba⁻, pero sa⁻ ga⁻ ma⁻ dsëe⁺ jmi⁻. ⁷ Tee⁺ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ koo⁻ hwa⁺ kyaah⁺ jyoh⁺ hwa⁺. Hi⁻ tee⁺ dsa⁻ ta⁻ kyaah⁺ jnah⁺ dsa⁻ ta⁻. Lä⁺ cha⁻ dsoo' he⁻ dsa⁻ kwah⁺, lä⁺ cha⁻ hoo⁺, lä⁺ kaa⁻ ba⁻ jeh⁺ wi⁺ hwa⁺. ⁸ Kyaah⁺ lä⁺ jëe⁻ he⁻ ja⁻, koo⁻ ma⁻ loo⁺ jëe⁻ dsa⁻ wi⁺ ba⁻.

⁹ Jā gā ngēē' dsā hnäh' mah' jmeeyh' hnäh' lǟ tē̄ dsēy' hī jngēēyh' hnäh'. Gā lǟ jēē' bā dsā jmee' nā hōōh' kyah' hnäh' lǟ kaā jmī gyuu' kwaan' kin'. ¹⁰ Mā jā jwēē' dsā tūy' hē mā dsoo' dsēy', ngēēy' dsā kyaayh' cha'ne' dsā ta', mah' jmeey' nā hāāyh' ooyh'. ¹¹ Jwēē' dsā jmee' lǟ koh' hī ngēē' juu' kih' Dio mah' yā nāāy' jee' kyah' hnäh' hī mī gaay' jwēē' dsā. ¹² Lǟ chā chā miih' hē hliih'. Kih' hē jā, jwēē' dsā mō sō lǟ hnāāy' dsā kyaayh'. ¹³ Pero hī kwēēh' dsē' lǟ jiih' llaā, hī hē bā lǟ. ¹⁴ Jū hmēē' lā, hē mī jnāā' lǟ koo' jāā' Dio dsā lǟ hih' kih', lloo' lǟ kaā lǟ juh' jmī gyuu' mah' lǟ kyuuh' lǟ jēē' dsā hī sā gā mā heeh' kih' Dio. Jā gā jā' jmī juuh' jmī goo' kih' Dio.

¹⁵ Wā rā gā lloo' jmī jēēh' hnäh' neh' gwah' juuh' cheh' jaā jah' llaa' nā hōō' ngēē' jee' nā jngī jā, lǟ koo' gā jāh' Daniel hī gā ngēē' juu' kih' Dio, (hī hē̄ juu' lā, wā lǟ ngēēy'), ¹⁶ mā jā, hnäh' hī tāāh' hwa' Judea kyuu' hnäh' tā moh'. ¹⁷ Hī tāāh' jee' gā tē' to' jwēē' hne', wā jnaay' mah' wā kyuu' bih'. Sā wā kyey' hē chā cha'neh'. ¹⁸ Hī tāāh' jee' nuu' kih', tā wā llā nāāy' kiyh' hē dsā kyey' sā hmiih'. ¹⁹ Peer' jwī dsā mē' hī kyaā gyuu' mā jā, hī lǟ jā hī jāā' gyuu' gyuu' kā läh'. ²⁰ Ngii' hnäh' kih' Dio mah' sā lā jii' gyuu' nī sā lā jmī hē teeh' dsā dsē' wā rā gā tē' jee' kyuuh' hnäh'. ²¹ Mā jā jēē' dsā wī jwēte hē sā mā jēē' dsā lǟ mā gā nōō' jmī gyuu' lǟ jiih' na'. Jā jiih' mō sō jēē' gyih' jih' koh'. ²² Wā rā jāh' kih' ngoo' bā jēē' dsā wī mā jā, nī jāā' dsā jiih' sā jā'. Pero tā lā kih' hī nā lleeh' kyaa' Dio, chah' bā llaā jmī hē jēēy' wī.

²³ Mā jā cher'mah' chaā kō llaa' dsā jāh': "Hī Cristo cheh' lā", o "hī Cristo cheh' jee' oo'", tā wā heeh' hnäh' kiyh'. ²⁴ Jwēē' dsā tā juu' yā nāā', jāyh': "Jnā' laan' Cristo, jnā' ngēēn' juu' kih' Dio". Jā hē koō' nēē' hē juh' gaā jmeey', lǟ jwē' jee' mī gaay' dsā, lǟ jiih' hī nā lleeh' kyaa' Dio mī gaay' cher'mah' gā la'. ²⁵ Mā ñeh' bā hnäh' na', jēēh' mā jwah' bā jnā' jāā' hā lǟ le'.

²⁶ Lǟ jā, cher'mah' hī jāh' siih' hnäh': "Hī gya' jee' oo' hwa' kī jee' sā kwa' nī miih'", tā gō jēē' hnäh'. Hī cher'mah' jāyh': "Hī gya' cha'neh' oo'", tā wā lǟ heeh' hnäh'. ²⁷ Jēēh', lǟ koo' jmee' jē ñih' hē jmee' dsā lǟ jnā' lǟ kaā jmī gyuu', lǟ jā lǟ jnā' lǟ kaā jmī gyuu' wā rā jah' Hī gā lēē' ngo' lā. ²⁸ Jēēh', wā hā chā hā jee' kyaa' hī mā nā juu', jee' jā kuh' tū siih'.

Wā rā gā tē' jee' jāh' Hī gā lēē' ngo'

(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

²⁹ Chah' bā gā mā ngēē' mā jēē' dsā lǟ jēē' hē wī jā, jā hniih' mō sō lǟ jnā' jmeē' kih' hyoo', nī jmeē' kih' sih' sā lǟ jnā'. Lǟ siih' hōō' nuu' hī hēē' gyuuh' jmī gyuu', hī lǟ jēē' hē gā chā gyuuh' sā jeh'. ³⁰ Jā gā jmee' lii' gyuuh' jmī gyuu' jee' jāh' Hī gā lēē' ngo' lā. Hē jā kī hoo' lǟ jēē' nēē' dsā hī tāāh' hwa' jēēy' Hī gā lēē' ngo' lā hī jāh' gyuuh' jee' jnī kyaa' chā miih' be', laay' jōōh'. ³¹ Mah' cheey' ángele kyaa'y'. Kyaa' miih' kih' luu' hoo' jōōyh' lǟ jēē' hī nā lleeh' kyaa'y' hī tāāh' lǟ jēē' kyē' kiuh' jmī gyuu', tā kō taā lǟ gā tē' jyoh' kō taā.

³² Jēē' dá hnäh' kwee' hā lǟ dsoo' juu' kih' chaah' higo mah' mī tēē' hnäh' hñah'. Wā rā gā hyo' sih' jñoh' sā jih' kih', lōō' dsā hyo' moo' kih', mā ñeh' bā hnäh' ngoo' gā tē' jii' jma' bā jā. ³³ Lǟ jā hnäh' kā läh', wā rā gā jēēh' hnäh' dsā lǟ lǟ jēē' hē mā jwahn' lā, wā lǟ ñeh' hnäh' hē mā chehn' hō haah' kyaa' hē jāhn' bā jā. ³⁴ Mā rā jū dsoo' jwēēh' hnäh', sā llaa' dsā hī tāāh' na' tā kō jiih' sā gā mā lǟ te' lǟ jēē' hē mā jwahn' lā. ³⁵ Ngēē' bā lǟ jēē' hē chā gyuuh' hwa', pero juu' kin' lǟ mā chā jā ba'.

³⁶ Pero nī jāā' sā ñe' hee' jmī jā, hee' hor' jā, nī ángele hī tāāh' gyuuh' sā ñe', nī jōō' Dio sā ñe'. Hñī bā Tāā' kyaa'n' ñe'. ³⁷ Lǟ koo' gā la' jii' kih' Noé, jā ba' lǟ jā le' wā rā gā tē' jee' jāh' Hī gā lēē' ngo' lā. ³⁸ Jēēh', jāā' sā gā mā jā jma' ma'

tääh' dsa- kuh-hih~, ma' tääh' dsa- jee~ goo- lä-jiih' ga-he' Noé neh+ barco. ³⁹ Ni+ miih- sa' ga-lä-liih' dsa- lä-jiih' ja' jmi- he- ga-jngih' kih' lä-jëe+. Lä-ja- ka-läh' ni+ sa' liih- ga' dsa- wa-ra- ga-të' jee' jäh' Hi-ga-lëe'ngo' la-. ⁴⁰ Ma'ja- tääh' uu' jmee+ ta' jee' nuu- kih', jaa- he' sah+, hi+ hi- jaa- he' jä'. ⁴¹ Ma'ja- tääh' uu' dsa-më' dsë-. Jaa- he' sah+, hi+ hi- jaa- he' jä'. ⁴² He-ja- mi-jnø' hnäh' mi-nëh', jëeh' sa' ñeh' hnäh' hee- hor~ jäh' Dsa-jøøh' kyaah' hnäh'. ⁴³ Wa' lä-ngëeh' hnäh' he- la-. Cher'mah' jaa- dsa-juu' cha'neh- ga-lä-ney+ hee- hor~ dsa-he' dsa-hii- cha'neh+ kiyh', jmeey' bii' sa' gwiiy- mah' sa' kway' jwë' he- jä' dsa-hii- cha'neh+ kiyh'. ⁴⁴ Ja-ba' lä-ja-, hnøø' ma-na'lluu' hnäh'. Jëeh', ha- ga- che- jmi- he- sa' jøøh' hnäh', jäh' Hi-ga-lëe'ngo' la-.

Dsa-hi- mi-teh', hi+ dsa- hi- sa' jmee+ ta'he'

(Lc. 12:41-48)

⁴⁵ Jaa- dsa- hi- mi-teh' hi- cha- huudse- llu' kih', hi- he' ba-na-hña' mah' hääy' hi- tääh' cha'neh+ kih' dsa-juu', kwëeyh' kuh+ hor~ kih'. ⁴⁶ Llu' la' kih' dsa- hi- jmee+ ta'he', cher'mah' mi-teyh' lä-jë+ mada- he- nuuyh' wa-ra- jah' juuy'. ⁴⁷ Ma- ra' ju'dsoo' jwëehn- hnäh', ga-lä-jë+ ba' he- cha- kih' dsa- juuy' tooyh+ gooy-. ⁴⁸ Pero jaa- hi- sa' hnøø' jmee+ ta'he', jmeey' huudse-: "Lä-hëe' ga' miih- dsa-jøøh' kyaan+." ⁴⁹ He-ja- løøy' jmi'baay' dsa-kyaayh' mah' kuh'hiyh' kyaah' hi- laa' lla'hiih'. ⁵⁰ Pero dsa- hña- dsë' he', jmi- he- sa' jøøy- hi- hor~ he- sa' kyey- ni+ miih- huudse-, jäh' dsa- juuy'. ⁵¹ Sa' lä-ñih' dsëy' kih' dsa- he' heeyh' wi- mah' kwëeyh' hee- ko-jøh' kyaah' dsa- ta-juu'. Jee' ja- ki'hooyh' mah' juuy' cha-jay'.

25

Juu' na-hmää' lä-koo- la' kih' gyaa' chih-më'

¹ He- jää+ Dio dsa- lä-hih+ kih', jëeh' kwee- kih' gyaa' chih-më' hi- na'nää' chooh- mi'së' na-hih+ je- mah' dsa-heeyh' dsa-ñuu- hi- jee' goo-. ² Hña' chih-më' he' ma' cha- huudse- llu' kih', hña' he' sa' cha- he' ma' jmeey+. ³ Lä-jëe' hi- sa' ma' jmee+ he' he' ga-näay' kyey- mi'së' kiyh', mah' sa' ga-kay' ga' miih- naa- he- koo-. ⁴ Pero lä-jëe' chih-më' hi- ma' cha- huudse- llu' kih' he', ga-kay' mi'së' kiyh' ko-jøh' kyaah' jee' ma' haa' naa- he- koo-. ⁵ Pero ga-lä-hëe' ga' dsa-ñuu- hi- ma' jee' goo- he'. He-ja- ga-të' gwii' kih' lä-jëe' lä-jiih' ga-gwiiy-. ⁶ Ma' ga-të' koo- lla-ñuu', ga-tooh' dsa- miih', ma' jäyh': "Hi- dsa-ñuu- hi- jee' goo- ja'. Noo- hnäh' mah' go-mi-jëeh- hnih'." ⁷ Ga-lä-jëe' chih-më' he' ga-nooy- mah' ga-taayh' ga-mi'lluy' mi'së' kiyh'. ⁸ Lä-jëe' hña' chih-më' hi- sa' jmee+ he' ga-siiyh' chih-më' hi- ma-na'lluu' he': "Kwëeh' jnääh' miih- naa' kyah' hnäh'. Jëeh' ma-ngoo' ga-uu- mi'së' kyaa' jnääh'." ⁹ Mah' ga-jëeh- lä-jëe' hi- ma-na'lluu' he' siiyh': "Llu' go-läh' hnäh' jee' hni+ dsa-, jëeh' he- kyë' jnääh' sa' lee' kih' jee' lä-jëe' jne'." ¹⁰ Ta-ko-jiih' ga-näay' ga-läy' naa- he- koo- ja-, ja' dsa-ñuu- hi- jee' goo- he'. Lä-jëe' chih-më' hi- ma-na'lluu' he' ga-taayh' kyaayh' jee' ga-la' jmi-. Ja- hniih' ga-jne' ho'haah'. ¹¹ Ko-hwëe' ja-ba' ma-ya-nää' chih-më' hi- na-lä- naa- he', ma' jäyh': "Dsa-jøøh' kyaan+, Dsa-jøøh' kyaan+, nä' ho'haah' kyaa' jnääh'." ¹² Mah' ga-jëeh- dsa- he' juu' kiyh', ga-siiyh': "Ma- ra' ju'dsoo' jwëehn- hnäh', sa' kyuu- hnäh'." ¹³ He-ja- mi-jnøø' hnäh' mi-nëh', jëeh' sa' ñeh' hnäh' hee- jmi- ni+ hee- hor~ jäh' Hi-ga-lëe'ngo' la-.

Juu' na-hmää' lä-koo- la' kih' uu- dsa- hi- ga-hyoh' kuu'

(Lc. 19:11-27)

¹⁴ He- jää+ Dio dsa- lä-hih+ kih', jëeh' kwee- lä-koo- ga-jmee' jaa- dsa-, jää' ja- ga' dsooy' koo- jee' jwi- uu'. Ga-tëeyh' dsa- hi- ma' jmee+ ta' kiyh' mah' ga-tooyh- goo- kuu' he- kyaah' jmeey' ta'. ¹⁵ Jaa- he' ga-kwëeyh' hña' mil kuu'. Jee' ga-të' uu' he' ga-kwëeyh' to' mil. Jee' ga-të' uu- he' ga-kwëeyh' koo- mil ba'. Lä-jaa- lä-jaa- ga-kwëeyh' lä-koo- te' tääy+ jmeey' ta'. Ja- ga' na' ngooy' uu'. ¹⁶ Hi- ga-hyoh' hña' mil

kuu' he', ga'jmeey' ta' kyaah' mah' ga'liyh' jyoh' ga' hña' mil na' dsē' lle'. ¹⁷ Ja' ba' lä' ja' ga'jmeey' hi' ga'hyoh' to' mil kuu' he', mah' ga'liyh' jyoh' ga' to' mil na' dsē' lle'. ¹⁸ Pero hi' ga'hyoh' koo' mil kuu' he', ngooy' na'jmeey' too' hwa' mah' na'hmäy' kuu' kih' dsa'juy'.

¹⁹ Ma'ngēē' cha'miik' jmiik', ja' ga' jah' dsa'juu' lä'jēē' uu' dsa' he'. Mah' ga'ngiyyh' kwaat' kih' lä'jaa' lä'jaa'. ²⁰ To' nē' ga'loo' hi' ga'hyoh' hña' mil kuu', na'kooy' jyoh' ga' hña' mil na' dsē' lle'. Mah' ga'jäyh' siyyh': "Dsa'jōoh' kyaan', ga'kwēēh' jnä' hña' mil kuu'. Hee' la' kiin' jyoh' ga' hña' mil he' ga'lihn' na' dsē' lle' kuu' ja'." ²¹ Mah' ga'jäh' dsa'juuy' siyyh': "Lluu' ba' hne' moz' kyaan' hi' mi'teh' kyaah' jnä'. Kih' he' ma'lä'teh' kyaah' ko'hi'pih' he' ga'hñah', he'ja' kwēēhn' hne' cha'ga'miik'. Nā' kyaah' jnä' mah' wa' dsa'toohn' jee' chaa' jne' llu'."

²² Ga'loo' ka'läh' hi' ga'hyoh' to' mil kuu'. Ga'jäyh': "Dsa'jōoh' kyaan', to' mil kuu' ga'kwēēh' jnä'. Hee' la' kiin' jyoh' ga' to' mil he' ga'lihn' na' dsē' lle' kuu' ja'." ²³ Mah' ga'jäh' dsa'juuy' siyyh': "Lluu' ba' hne' moz' kyaan' hi' mi'teh' kyaah' jnä'. Kih' he' ma'lä'teh' kyaah' ko'hi'pih' he' ga'hñah', he'ja' kwēēhn' hne' cha'ga'miik'. Nā' kyaah' jnä' mah' dsa'toohn' jee' chaa' jne' llu'."

²⁴ Jee' ga' dsa', ja' hi' ga'hyoh' koo' mil kuu'. Mah' ga'jäyh': "Dsa'jōoh' kyaan', kyuun' hne' he' hääh'. Choo' ta' jee' sa' ma'jñeeh', juuh' mi'ju' jee' sa' na' jnä' kyah'. ²⁵ Kih' he'ja', ga'lä'gohn' mah' ga'hmän' kuu' kyah' neh' hwa'. Jee' la' kiin' he' la' kyah'." ²⁶ Mah' ga'jäh' dsa'juu': "He' ba' che' hlēēh' hne' moz' jwih'. Neh' ba' hne' kwee' he' choohn' jee' sa' ma'jngēēn' mah' juuhn' mi'ju' jee' sa' na' jnä' kin'. ²⁷ Kih' he'ja', ma'ää' jmiik' ma' mi'hääh' dsa' kuu' kin', mah' ma'la' ma'jahn', ma'ngēēh' kin' na'tee' kyaah' sa'joo'. ²⁸ Jñuuh' hnäh' kuu' na' mah' kwēēh' hi' cha' kih' gya' mil. ²⁹ Jēēh', hi' cha' kih', hyoh' ga' mah' lä'cha' kiyh' cha'ga'miik'. Hi' cha' miik' kih', dsa'jñuh' go'te' he' cha' kiyh'. ³⁰ Moz' jwih' na', jwää' ta' ka'hne' jee' na' hoo'. Jee' ja' ki'hooyh' mah' juuy' cha'jay'."

Lä'la' le' kih' dsa' wa'ra' ga'tē' jee'lla' Dio ta'

³¹ Wa'ra' ga'tē' jee' jäh' Hi' ga'lēē' ngo' la', jee' ba' je' tō'jlēē' ñih' jäyh' ko'jōh' kyaah' ángele kyaay', ja' ga' gyay' laay' jōoh' jmeey' hih'. ³² Cha'nēn' ja' kuh' lä'jēē' nēē' dsa' hi' chaa' hwa' la' mah' llaa' jnih' ma' kih'kih'. Jmeen' kiyh' lä'koo' jmeē' dsa' hi' hääh' jah' wa'ra' ga'jmeey' ma' kih'kih' borrego kyaah' chivo. ³³ Llaan' borrego jwoo' ra' lluu' kin' mah' chivo llaan' jwoo' ra' kēh'.

³⁴ Mah' jawah' jnä', hi' laa' Dsa' ta' jōoh', jwiin' hi' tääh' jwoo' ra' lluu' kin': "Ya' nää' hnäh' hi' ma' na'jää' kyaah' Tääh' kyaan'. Kyah' ba' hnäh' jee' jmeē' Dio hih' la' he' ma'na'llu' kyah' hnäh' lä' ma' huu' jmi'gyuu'. ³⁵ Jēēh', lä' ma' kyohn' ga'kwēēh' ba' jnä' he' ga'kuhn'. Lä' ma' lä'kiik' dsēn', ga'kwēēh' ba' jnä' jmiik' he' ga'huhn'. Lä' ma'ngēēn' cha'jwē' juuh' ga'teeh' ba' jnä' cha'neh' kyah' hnäh'. ³⁶ Ma' sa' cha' he' ma' kēhn', ga'kwēēh' ba' jnä' hmiik' he' ga'kēhn'. Lä' ma' kyaan' dsaahn' na'nääh' hnäh' kin'. Lä'koo' ma' hään' neh'ñe', na'jēēh' hnäh' jnä'."

³⁷ Ma'ja' jäh' lä'jēē' hi' lluu' he' siyyh' jnä': "Dsa'jōoh' kyaan', ¿lih' ba' ga'jēē' jnääh' hne' ngēh' kyaah' mah' ga'kwa' jnääh' he' ga'kuh'? ¿Lih' ba' ga'jēē' jnääh' ngēh' na'kiik' hoh' mah' ga'kwa' jnääh' jmiik' he' ga'hih'? ³⁸ ¿Lih' ba' ga'jēē' jnääh' ngēh' cha'jwē' juuh' mah' ga'tee' jnääh' hne'? ¿Lih' ba' ga'jēē' jnääh' sa' cha' hmiik' ma' kyeh' mah' ga'kwēēh' jnääh' hne' hmiik' he' ga'kyeh'?"

³⁹ ¿Lih' ba' ga'jēē' jnääh' dsaah' hne'? ¿Lih' ba' ga'jēē' jnääh' hne' hääh' neh'ñe' mah' na'jēē' jnääh' hne'?", jäyh' siyyh' jnä'.

⁴⁰ 'Ja- ga- na- jwah- jnä, hi- laa- Dsa- ta- jøøh', jwi- jnih': "Ma- ra- ju- dsoo- jwëehn- hnäh', he- ga- jmeeh- hnäh' kih' øøhn' hi- tä- ñee' tääh' la-, he- ga- jmeeh- hnäh' kin- ba- ja-."

⁴¹ 'Lä- चाह' ja- jwi- hi- tääh' jwoo- ra- këh' he': "Jñuuh' hnäh' kin- hi- kyaah' dso- jwi, ta- cha- je- ba- kyah' hnäh' jee' sa- uu- jih' koh', jee' ma- na- jää' kih' hi- sa- llu- kyaah' ángele kyaay'. ⁴² Jëeh' lä- ma- kyohn- sa- ga- kwëeh- jnä' he- ma- kuhn-. Lä- ma- lä- kii- dsen-, sa- ga- kwëeh- jnä' jmi- ma- huhn-. ⁴³ Lä- ma- ngën- cha- jwë- juuh-, sa- ga- teeh- jnä' cha- neh- kyah' hnäh'. Ma- sa- ga- lä- cha- he- ma- këhn-, sa- cha- hmi- ga- kwëeh- jnä'. Lä- ma- kyaan- dsaahn- hi- ma- hään- neh- ñe', hnäh' sa- na- jëeh- jnä'."

⁴⁴ 'Ma- ja- ngii- dsa- he' juu- kin-, jäyh': "Dsa- jøøh' kyaan-, ¿lih' ba- ga- jëe- jnääh' ngëh- kyaah', ngëh- na- kii- hoh', sa- cha- hmi- ma- këh', ma- na- hëeh' cha- jwë- juuh-, ma- dsaah- o- ma- hääh' neh- ñe' mah' sa- ga- jmee- jnääh' be' kyah'?"

⁴⁵ 'Ja- ga- na- jwah- jnä, hi- laa- Dsa- ta- jøøh', jwi- jnih': "Ma- ra- ju- dsoo- jwëehn- hnäh', he- sa- ga- jmääh- hnäh' he- hi- tä- ñee' tääh' la-, jnä' ba- he' sa- ga- jmääh- hnäh' he'. ⁴⁶ Lä- jëe- hi- hlëeh' he' dsa- nääy- jee' sa- llaa- jëey- wi'. Mah' lä- jëe- hi- lluu- he' dsa- nääy- jee' mo- so- juuy'."

26

Ma' hnooh- dsa- ha- lä- jee' ma' saayh' Jesús

(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Ma- la- ba- ma- kwa- Jesús lä- jëe- juu- ja-, ga- jäyh' siyh- jnääh' discípulo kyaay':

² —Ma- ñeh' ba- hnäh', na- jee' to- jmi- ma- la- jmi- he- kuh- dsa- borrego mäh'. Jee' ja- ngëe' dsa- Hi- ga- lëe- ngo- la- mah' tääy- dsöh' hma- cru-.

³ Ma- ja- ga- kuh' jmi- dsa- kaah' kyaah' lä- jëe- ta- jwoh' kya- ley kyaah' lä- jëe- dsa- gyuu- në- ta- kih' Caifá, jmi- dsa- hi- kye- në'. ⁴ Mah' ga- taayh- juu- kwee-, ha- lä- jee' saayh' Jesús kyaah' juu- ta- juu- mah' jngëeyh'.

⁵ —Sa- le' kaah' jnih' jee' jmi- la-, mah' sa- chí- jwaa- dsa- jee' jwi- la- —ga- jäyh'.

Jaa- dsa- më' ga- huu- jmi- mi- jwi- lle' Jesús

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶ Ma- gya- Jesús ka- läh' jee' jwi- Betania cha- neh- kih' Simón hi- ma- dsaah' dsoo- hmih' høø-. ⁷ Jee' ja- gyay- kuh- hih-, ma- ga- lloo- jaa- dsa- më' hi- ma- kye- koo- së- alabastro he- haa- jmi- mi- jwi- he- kye- hmooh'. Mah' ga- huuy- lle' Jesús. ⁸ Ma- ga- jëe- jnääh' lä- koo- ga- jmee- dsa- më' he', ga- lä- llee- jnääh', mah' ga- jah- jnääh':

—¿He- la- ma- hee- dsa- më' na- jmi- mi- jwi- kih'? ⁹ Llu- wa- ra- jah' kih' ga- hniy- go- te- ba- mah' kuu- ja- ma- kwëeyh' hi- tä- ñee'.

¹⁰ Pero ga- lä- kyuu- Jesús hu- dsë- kya- jnääh', he- ja- ga- siyh- jnääh':

—¿He- la- jmeeh- hnäh' jwi- kih' dsa- më' la-? Llu- ba- he- ma- jmeey- lä- la- kin-.

¹¹ Jëeh', lä- ma- tääh' na- ba- hi- tä- ñee' kyaah' hnäh'. Pero jnä', mo- so- gyan- ki- wëe- jee' kyah' hnäh'. ¹² Kyaah' he- ma- huuy- jnä' jmi- mi- jwi-, he- ma- mi- lluy- jnä' jää' ba- la-, ja- ga- haa- dsa- jnä'. ¹³ Ma- ra- ju- dsoo- jwëehn- hnäh', lä- kaa- jmi- gyuu- jee' kwa- dsa- ju- hmëe- kin-, lä- cha- juu- ha- lä- koo- ma- jmee- dsa- më' la-, mah' lä- ja- lä- dsooh- dsë- dsa- kih'.

Juda ga- ngëe' Jesús

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

¹⁴ Ma- ngëe- he- ja-, jaa- dsa- kyaah' jnääh' hi- chee- Juda Iscariote ngooy- kih' dsa- kaah' kya- jmi- dsa-. ¹⁵ Mah' ga- jäyh':

—¿Joh' kwëeh- jnä' mah' ngëe- jnih' ja- gooh- hnäh'? —siyh-.

He- ja- ga- jih- dsa- he' kih' gyi- gya- kuu- tøø-. ¹⁶ He- ja- ga- løø- Juda hnooh- ha- lä- jmeey- mah' ngëey- Jesús ja- goo- dsa- he'.

Ga'jmee' Dsa-jjöh' jnän`ma`nuu` kyaah' ga`hiyh' juu'
(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹⁷ To`në' jmií' he` ga`løø' dsa`taah` dsa` jmeey` jmií' kuyh` he`ñiíh` he` sa` kyaah' levadura, ga`ya`jäh` jnääh' koo' kih' Jesús mah' ga`ngii' jnääh' juu' kiyh':

—¿Ha` jwah' mi'llu` jnääh' jee' kihn' ma`nuu`?

¹⁸ He`ja` ga`jäh' siiyh' jnääh':

—Go`nääh' hnäh' ta`jee' jwií` juuh`. Cha'jwë' ja`, jeeh` hnäh' jaa` dsa`. Ja` jwiíh' dsa` he': "Lä`la` jäh' ta`jwoh' kyaa' jnääh': Ma`ngoo' ga`dsëë' jmií' kin`. Cha`neh` kyah' kyeh' jnääh' borrego mah' kyaah' discípulo kyaan`."

¹⁹ He`ja` ga`nøø' jnääh' lä`koo` mada` he` ga`jmee' Jesús kyaa' jnääh' hi` ga`mi'llu` jnääh' jee' ga`kuyh` ma`nuu`.

²⁰ Ma' ga`nuu` jmií' ja`, ga`gya` Jesús në' na`mes` kyaah' lä`jëë` gya`tuu' jnääh'.

²¹ Ta`ko` jiih' ma' tøøh' jnääh' kih`hih` jnääh', ga`jäh' Jesús:

—Ma`ra` ju'dsoo' jwëëhn` hnäh', jaa`jee' lä`jëë` hi` kuh` kyaah' jnä', ngëëy' jnä'.

²² Peer` ja' meeh` dsë` jnääh' ma' ga`nuu' jnääh' juu' ja`, mah' lä`jaa` lä`jaa` jnääh' ga`ngii' jnääh' juu' kiyh':

—¿Che` ja` he' jnä' na` hlëëh'? —ga`jäh' jnääh'.

²³ He`ja` ga`jeeh` Jesús juu' kyaa' jnääh':

—Hi` tä` goo' kyaah' jnä' neh` wii' la`, hi` he' ba' na` hi` ngëë' jnä'. ²⁴ Ma`ra` ju'dsoo', Hi`ga`lëë'ngo' la` le' kiyh' lä`koh' ma`na`sií`. Pero jwií` dsa` hi` ngëë` Hi`ga`lëë'ngo' la`. Llu' ga`la' kih' dsa`ñuuh` he' wa`ra` jäh' kih' sa` ga`lä`chaay` go`te` ba'.

²⁵ Ja`ga', ga`jeeh` Juda hi` ga`ngëë' Jesús, ga`jäh':

—O che' jnä' ba' ta`jwoh'.

—Hñaah' ba' hne` ma`jäh' —ga`jäh' Jesús siiyh`.

²⁶ Ko` jiih' tääyh' kuyh`, ga`ka' Jesús he`ñiíh' mah' ga`kway' ti'hmaah' kih' Dio. Ma`ngëë' ma`kway' ti'hmaah' kih' Dio, ga`llaay' he`ñiíh' ja`, mah' ga`kwëëyh' jnääh', ga`jäh':

—Kye` hnäh' mah' kuh' hnäh', he` la` na` jmi`ngo' kin`.

²⁷ Lä`ja` ka`läh' ga`kay' wa`kyaah', ga`kway' ti'hmaah' kih' Dio, ja`ga' ga`kwëëyh' jnääh', ga`jäh':

—Hiíh' hnäh' lä`jëë` hnäh'. ²⁸ Jëëh', he` la` na` jma` kin` he` kyaah' jmeë' Dio koo` hmoooh' hmëë'. He`ja` tuu` jma` kin` kih' jwëë' dsa` mah' dsa`che` dso'kye` kiyh'.

²⁹ Lä`la` jwëëhn` hnäh', mo`so` huh' ga` jnä' jmií' mi`jeh' ma`ää`, lä`jiih' lloo` jmií' huhn` ka`läh' lä`hmëë' kyaah' hnäh' jee' jmeë' Täa' kyaan` hih` —ga`jäh' Jesús siiyh`.

Ga`hmä' Pee' juu' he` sa` kyuuu` Jesús

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³⁰ Ma`ngëë' ma`hä' jnääh' kih' Dio, ga`nøø' jnääh' ta` moh' Olivo. ³¹ Ja`ga' ga`jäh' Jesús siiyh' jnääh':

—Lä`jëë` ba' hnäh' beeh' jnä' na' hwë'. Lä`ja` na`sií` juu' kih' Dio: "Jmeen`dsoo' kih' hi` hää` lä`jëë` borrego, hi' lä`jëë` borrego kyaay' sa`jnee'." ³² Pero ga' ma`lä`jiihn` ka`läh', hií` jnä' niin` na`jään` hnäh' ta` Galilea.

³³ He`ja` ga`jäh' Pee':

—Ma`ke` lä`jëë` ga`bee' hne`, pero jnä' jih'koh' sa` been` hne`.

³⁴ He`ja` ga`jäh' Jesús siiyh' Pee':

—Ma`ra` ju'dsoo' jwëëhn` hne`, na' hwë', jää' ja`ga' hoooh' chaah' dsoo', hne` ma`të` hnë` jiih` ma`hmäh' juu' he` sa` kyuuu` jnä'.

³⁵ —Ma`ke` ga`juun' ko`jöh' kyaah' hne`, sa` jwahn` lä`na` —ga`jäh' Pee'.

Lä`ja` kwee` ba' ga`jäh' jnääh' lä`jëë` jnääh'.

Nēe' Jesús Getsemaní na' chuuy' kyaah' Dio

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶ Ma ngēē' he ja, ga nøø' jnāäh' kyaah' Jesús koo jee chee Getsemaní. Ma ga-lla nøø' jnāäh' jee ja, ga siyh' lä jēē' jnāäh':

—Jee la ba go taah' hnäh' ta ko jiih' na' chuun' kyaah' Dio.

³⁷ Ga jāy' ma la Pee, kyaah' lä uu' joo' Zebedeo ba. Chah' ba ja meeh' dsēy' hi chaay' cha miih' hu' dsē. ³⁸ He ja ga jāh' Jesús siyh':

—Peer meeh' dsēn, lä jiih' juun' go te la kin. Jee na ba jāā' jnä. Kwēh' hoh' hnäh', ta gwii' hnäh'.

³⁹ Ja ga ngoo' Jesús miih' ga ta cha' nē. Jee ja ga juuyh' jney' mah' ga jluuy' lley' lä ga tē' hwa, ga chuuy' kyaah' Dio:

—Tää kyaan, cher' mah' le, läā' jnä kih' he wi' he jēēn' na. Pero sa wa le lä hnoon' hñiin, wa le lä hnooh' hñaa' ba.

⁴⁰ Ma jah' Jesús ka läh' jee ma tääh' discípulo kyaay', ga jēy' ma na gwiiy'. He ja ga siyh' Pee:

—¿Che' ni koo hor sa ma lä be' hoh' he ma nah' na nēh' kyaah' jnä? ⁴¹ Wa na nēh' hnäh', ngii' hnäh' kyah' kih' Dio mah' sa leh' he hñih' hnäh'. Hnøø' ba jmi lle' jnän' kwa be'. Pero jmi ngo' jnän' sa beē' —ga jāyh'.

⁴² Ngooy' ka läh' na' chuuy' kyaah' Dio jee ga tē' to' jiih':

—Tää kyaan, cher' mah' sa le läāh' jnä kih' he wi' la, cher' mah' ma ra he huhn' ba jnä, wa le lä hnooh' hñaa' ba —ga jāyh'.

⁴³ Ma jayh' ka läh', ga jēy' lä jēē' ba ma na gwii'. Jēēh', lä gwiiy' jwēte. ⁴⁴ Ngoo' Jesús ka läh' lä hmēē' jee ga tē' hnē' jiih' na' chuuy' kyaah' Dio, ja ba kyaah' juu' he ma hlēy' jāā' ja. ⁴⁵ Ma jayh' ka läh' jee ma tøøh' jnāäh' lä jēē' jnāäh', ga siyh' jnāäh':

—Gwii' ba hnäh' kyah', teeh' hnäh' hoh'. Ma lloo' hor jaa' Hi ga lēē' ngo' la, ngēē' dsih' goo dsa hñaa' dsē. ⁴⁶ Noo' hnäh', mah' ma nøøn. Ma ngoo' ya jāh' hi ngēē' jnä —ga jāyh'.

Ga saayh' Jesús

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Lla gyih' juu' ja ma ja' Juda, jaa jee lä jēē' gya tuu' dsa kyaah' jnāäh'. Jay' kyaah' koo nää' dsa, hi ma kye' ñe', hi ma kye' hma, lä hih' kih' ta jwoh' kyaah' ley kyaah' dsa kaah' kyaah' jmi dsa, kyaah' dsa gyuu'. ⁴⁸ Juda hi ga ngēē' Jesús, jāā' ga taayh' dsa he juu':

—Hi chuhn' kih', hi he' he'. Ja saah' hnäh' —ga jāyh'.

⁴⁹ He ja jay' chuh' kih' Jesús.

—Ha ma ñeh' ta jwoh' —ga jāyh'.

Na ma hii' ga chuyh' kih' Jesús. ⁵⁰ Ja ga jāh' Jesús siyh':

—Ome, ¿heeh' kih' ma ñeh' hne'?

Lä chah' ja ga ya jāh' dsa he mah' ga sooh' kih' Jesús.

⁵¹ Pero jaa dsa kyaah' jnāäh', ga sēy' ñe' ga jmeey' dsoo' kih' jaa hi ma jmeē' ta he' kih' jmi dsa jøøh'. Ga kuy' lo gwa. ⁵² He ja ga jāh' Jesús siyh':

—Tøøh' ñe' kyah' neh' loo' kih' ka läh'. Jēēh', lä jēē' hi koo' ñe', kyaah' ñe' juuy'.

⁵³ ¿Che' sa ñeh', le' ba ngiin' kih' Tää kyaan, mah' lä chah' la cheey' kin' gya to' nää' ángele? ⁵⁴ Pero cher' mah' lä ja ga la, ¿ha ba la te' lä koo' na sih' juu' kih' Dio, jee lle' lä jēē' he äā' jmi' le'?

⁵⁵ Ja ba hor ja, ga jāh' Jesús siyh' dsa hi ga sooh' kiyh':

—¿Che' dsa hii' jnä, he ma ya nāäh' hnäh' kyaah' ñe' kyaah' hma, mah' saah' jnä? Lä jēē' jmi' ma hään' jee kyah' hnäh', ma kwan' juu' koo' gwah' mah' sa ga chah'

'jnäh'. ⁵⁶ Pero lä'jēē he' la' lle' kih' le' mah' lä'te' juu' he' ga'si' lä'jēē hi' ga'ngēē' juu' kih' Dio —ga'jäh' Jesús siyh'.

Hi' lä'jēē' jnääh' ga'bee' jnääh' Jesús jee' ja', mah' ga'kyu' jnääh'.

Na'jäy- Jesús cha'nē' dsa-ta' kaah' kyaa' dsa- judiu

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵⁷ Lä'jēē' dsa- he', lä' ma' ga'saayh' Jesús, na'jäy- cha'nē' Caifá hi' ma' kye- nē' kih' 'lä'jēē' jmi-dsa- kaah'. Jee' ja- ma' tääh' jøø' kō-jøh' lä'jēē' ta-jwoh' kyaa' ley kyaa' lä'jēē' dsa-gyuu'. ⁵⁸ Pero Pee' uu' ba' ngooy' lleey' kaah' kih' Jesús, lä' ga'tē' ho'hne' nē'ta' kih' jmi-dsa- jøøh' he'. Jee' ja- ga'he' Pee' ga'jmeey' kō-jøh' kyaa' poo- hi' ma' tääh' jee' ja-, ma' jēy- ha- lä' hi' juu' ja-.

⁵⁹ Lä'jēē' jmi-dsa- kaah' kyaa' dsa-gyuu', kyaa' lä'jēē' hi- laa' ta', ma' hnaayh- dsa- hi- ma' bääh' Jesús kyaa' juu' ta' juu', lä'jwē' jee' ma' jngiyh' kih'. ⁶⁰ Pero sa' ga'jmää' juu' kiyh', ma'ke' jwēē' dsa- ma' bääh- dsih' kyaa' juu' ta' juu'. Kyaa' jee' ga'dsa' ga', ga'lla' nää' ga' uu' hi- kye- juu' ta' juu', ⁶¹ ga'jäyh':

—Ga'nuu' jnääh' ga'jäh' dsa-nuu- na': "Lē' hlan' gwah' juu- kih' Dio mah' kyaa' hnē- jmi' ba' choohn'."

⁶² He' ja- ga'noo- jmi-dsa- hi- ma' kye- nē' he', ga'ngiy' juu' kih' Jesús:

—¿Hee- jwah' hne-, heh' lä'koh' hni- dsa- la- kyah'? ¿He-la' sa' hlēeh' ni- miih-?

⁶³ Pero sa' ga'ngiy' go-te- Jesús. Koo- ka-läh' ga'jäh' jmi-dsa- jøøh' he' siyh':

—Ma'ra' ju'dsoo' kih' Dio jiih', jäh' ¿che' hne- he' Cristo, Joo' Dio?

⁶⁴ —Hne- ba' ma' jäh'. Hi' cha- ga'koo- he- jwēēh- hnäh'. Na' ta' cha'nē' jēēh' hnäh' Hi- ga'lēē' ngo' la- gya' jwoo' ra- lluu' kih' Dio Jøøh', hi' jēēh' hnäh' jäyh' ka-läh' jee' jni' hii' gyuu' —ga'jäh' Jesús.

⁶⁵ He' ja- lä' ma' kyeh' ja- jmi-dsa- jøøh' he' hmi- kih' ga'giy', ga'jäyh':

—¿Ma-mi-kwayh' Dio jēē! ¿Hii- ga'jwaah- jne' jñah' hi- jmee' ju'dsoo'? Jee' na- ma-nuu- hnäh' he- ma-mi-kwayh' Dio. ⁶⁶ ¿Hee- jwah' hnäh'? —ga'jäh' dsa-jøøh' kyaa' jmi-dsa- he'.

He' ja- ga'lä'jēē' ba' ga'jäh':

—Ää- jmi' juuy'.

⁶⁷ Lä'chah' ja- ga'ti' ga'hney' mo-nē' Jesús. Ga'ki' ga'jnooy' kiyh'. ⁶⁸ Mah' ma' jäyh':

—Hne- Cristo, jäh' da', ¿hii- na- ma'kwa' kyah'?

Ga'hmä' Pee' juu' he- sa' kyuy- Jesús

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Ho'hne' ja- ma' gya' Pee', ma' ja' jaa- dsa-mē' hi- ma' jmee- ta' kih' jmi-dsa- jøøh' he', mah' ga'jäyh' siyh':

—Hne- ka-läh' ma' ngēh- kyaa' Jesús hi- chaa- Galilea.

⁷⁰ To-lo- nē' jee' lä'jēē' dsa- he' ga'hmä' Pee' juu', ga'jäyh':

—Sa' man' hii- kih' na- hlēeh'.

⁷¹ Lä'chah' ja- ya'hēē' Pee' na'nooy- lä' ga'tē' ho'haah' jee' dsa-taah' dsa-. Jñah' dsa-mē' ga'jēy', mah' ga'siyh' lä'jēē' hi- ma' tääh' jee' ja-:

—He' ba' dsa-kyaa' Jesús hi- chaa- Nazaret na-.

⁷² Koo- ka-läh' ga'juu' Pee', ga'täy- Dio:

—Ni' kō- hi' pih' sa' kyun- dsa- oo- —ga'jäyh'.

⁷³ Kō-hwēē' ga'ja-, ga'jäh' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-, ga'siyh' Pee' ka-läh':

—Ma'ra' ju'dsoo', hne- he' laa' jaa- dsa-kyaa' hi- oo-. He' ja- sa' na-hee- juu' lä' hlēeh'.

⁷⁴ He' ja- ga'løø' Pee' hlēeh- kyaa' dso'jwi' hi- ga'täy- Dio:

—Ma'ra' ju'dsoo', sa' kyun- dsa-nuu- na- —ga'jäyh'.

Na⁻ ma⁻ hii¹ ga⁻ hoo¹ chaah¹ dsoo¹. ⁷⁵ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ lä⁻ dsooh⁻ dsë¹ Pee¹ juu¹ he⁻ ga⁻ jäh¹ Jesús ga⁻ siyh⁻ jää¹: “Jää¹, ja⁻ ga⁻ hoo¹ chaah¹ dsoo¹, hnë⁻ jiih⁻ ma⁻ hmäh¹ juu¹ he⁻ sa⁻ kyuuh⁻ jnä¹.”

He⁻ ja⁻ ya⁻ hëëy¹ ta⁻ ka⁻ hne⁻, ga⁻ hooyh¹ lä⁻ jiih¹ lla⁻ dsëy¹.

27

Ga⁻ jää¹ dsa⁻ Jesús cha⁻ nē¹ Pilato

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Ma⁻ ga⁻ jnä¹, ga⁻ kuh¹ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ kaah¹ kyaa¹ jmi⁻ dsa⁻, kyaah¹ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ gyuu¹h¹. Ga⁻ taayh¹ juu¹ kwee⁻ ha⁻ lä⁻ jmeey¹ mah¹ jngiih¹ dsa⁻ kih¹ Jesús. ² He⁻ ja⁻ na⁻ jää⁻ dsih¹ na⁻ hñuuy⁻, ga⁻ ngëëy¹ goo⁻ Poncio Pilato hi⁻ ma⁻ laa¹ lle¹ moh¹.

Ga⁻ juu¹ Juda

³ Juda he¹ hi⁻ ga⁻ ngëë¹ Jesús, ga⁻ kay¹ cha⁻ miih⁻ huud⁻ dsë⁻ ma⁻ ga⁻ jëëy¹ he⁻ ma⁻ jmee¹ dsa⁻ he¹ hih⁻ juu¹ Jesús. He⁻ ja⁻ ñeey¹ na⁻ ngëëy¹ ka⁻ läh¹ lä⁻ jë⁻ gyii¹ gya¹ kuu¹ tøø⁻ he⁻ ga⁻ jiih¹ lä⁻ jëë⁻ jmi⁻ dsa⁻ kaah¹ kyaah¹ dsa⁻ gyuu¹h¹ he¹. ⁴ Mah¹ ga⁻ jäh¹:

—Na⁻ bäähn⁻ dso⁻ kye⁻, ma⁻ ngëen⁻ jaa⁻ hi⁻ juu¹ hi⁻ sa⁻ cha⁻ dsoo¹ cha⁻ kih¹.

Mah¹ ga⁻ jäh¹ dsa⁻ kaah¹ he¹ siyh⁻:

—¿Hee⁻ ga⁻ tëë¹ jnääh¹ jëë¹ jnääh¹ kyah¹? Kwaat⁻ kyah¹ ba¹ hne⁻ na⁻.

⁵ He⁻ ja⁻ ga⁻ jwä¹ Juda kuu¹ ja⁻ neh⁻ gwah⁻ juuh⁻, mah¹ ya⁻ hëëy¹ jee¹ ja⁻, ngooy¹ na⁻ täy⁻ che¹ luuy¹. ⁶ Ja⁻ ga⁻ jjuuh¹ jmi⁻ dsa⁻ kaah¹ he¹ kuu¹ ja⁻ mah¹ ga⁻ jäh¹:

—Sa⁻ le¹ tøø¹ jné¹ kuu¹ la⁻ ko⁻ jøh¹ kyaah¹ kuu¹ he⁻ kwëeh⁻ dsa⁻ Dio, jëeh¹, ma⁻ hlääh¹ jma⁻ kyaah¹ kuu¹ la⁻.

⁷ He⁻ ja⁻ ga⁻ taayh¹ juu¹ kwee⁻ lay¹ koo⁻ hwa¹ kyaah¹ kuu¹ ja⁻ jee¹ haay¹ dsa⁻ chaa⁻ uu¹. Hwa¹ ja⁻ ma⁻ chee⁻ hwa¹ kih¹ tē⁻ mi¹hya⁻. ⁸ He⁻ ja⁻ lä⁻ jiih¹ jmi¹ na¹, hwa¹ ja⁻ chee⁻: Hwa¹ he⁻ ga⁻ këë⁻ jma⁻. ⁹ Lä⁻ ja⁻ ga⁻ lä⁻ te¹ lä⁻ koo⁻ ga⁻ jäh¹ Jeremia hi⁻ ga⁻ ngëë¹ juu¹ kih¹ Dio llo¹ joo¹, ma⁻ ga⁻ jäh¹: “Ga⁻ kay¹ gyii¹ gya¹ kuu¹ tøø⁻, he⁻ ma⁻ jmee¹ dsa⁻ Israel kwaat⁻ ko⁻ ja⁻ jiih¹ kyeë¹ jaa⁻ dsa⁻, ¹⁰ mah¹ ga⁻ lay¹ hwa¹ kih¹ tē⁻ mi¹hya⁻, lä⁻ koo⁻ mada⁻ he⁻ ga⁻ jmee¹ Dio kin⁻.”

Ga⁻ ka¹ Pilato ju¹ dsoo¹ kih¹ Jesús

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Ma⁻ cheh¹ Jesús cha⁻ nē¹ lle¹ moh¹, he⁻ ja⁻ ga⁻ ngii¹ lle¹ moh¹ juu¹ kiyh¹:

—¿Che¹ hne⁻ he¹ dsa⁻ jøøh¹ kyaa¹ dsa⁻ judiu?

He⁻ ja⁻ ga⁻ jëeh⁻ Jesús juu¹ kiyh¹:

—Ma⁻ jäh¹ ba¹ hne⁻.

¹² Lä⁻ jëë⁻ jmi⁻ dsa⁻ kaah¹ kyaah¹ dsa⁻ gyuu¹h¹ ma⁻ bääyh⁻ dsoo¹, pero ni⁻ miih⁻ sa⁻ cha⁻ ga⁻ jëeh⁻ Jesús. ¹³ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh¹ Pilato:

—¿Che¹ sa⁻ nuuh⁻ joh¹ juu¹ sa⁻ hnoo⁻ dsa⁻ kyah¹?

¹⁴ Pero ni⁻ koo⁻ mi¹ juu¹ sa⁻ ga⁻ jëeh⁻ Jesús kiyh¹, he⁻ ja⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ ma⁻ jëë⁻ dsah⁻ Pilato. ¹⁵ Lä⁻ jë⁻ jiih⁻ ma⁻ tē⁻ jmi¹ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ judiu borrego mäh¹ ma⁻ lää⁻ Pilato jaa⁻ jee¹ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ tääh¹ neh⁻ ñe¹ hi⁻ ma⁻ tih⁻ dsë¹ dsa⁻ ba¹. ¹⁶ Jmi¹ ja⁻ ma⁻ hää¹ neh⁻ ñe¹ jaa⁻ hi⁻ ma⁻ chee⁻ Barrabá hi⁻ ma⁻ hii¹ juu¹ kih¹. ¹⁷ He⁻ ja⁻ ga⁻ ngii¹ Pilato juu¹ kih¹ hi⁻ ga⁻ kuh¹ jee¹ ja⁻:

—¿Hii⁻ hnooh⁻ hnäh¹ lään¹? ¿Che¹ lään¹ Barrabá o che¹ lään¹ Jesús hi⁻ chee⁻ Cristo? —ga⁻ jäh¹ Pilato.

¹⁸ Jëeh¹, lä⁻ la⁻ ba¹ ma⁻ ñey⁻ he⁻ na⁻ høø¹ ba¹ dsa⁻ he¹ kih¹ Jesús, heh¹ ga⁻ ngëë¹ dsih¹ ja⁻ gooy⁻. ¹⁹ Ma⁻ gya¹ Pilato nē⁻ ta¹ kih¹, ma⁻ ga⁻ lloo¹ jaa⁻ hi⁻ ma⁻ kye⁻ juu¹ kih¹ mëy¹, ma⁻ jäh¹:

—Jäh¹ dsa⁻ më¹ kyaah¹: “Ta⁻ bääh¹ hñaa¹ kyaah¹ dsa⁻ ñuu⁻ lluu¹ he¹. Jëeh¹, ta⁻ ya⁻ jnä⁻ ma⁻ këë¹ jnih¹ na⁻ høø¹ jwërte.”

²⁰ Pero jmi⁻ dsa⁻ kaah¹ kyaah¹ dsa⁻ gyuu^h ma¹ taayh⁻ dsa⁻ juu¹ mah¹ wa⁻ ngiiy¹ he⁻ lää¹ Barrabá mah¹ wa⁻ juu¹ Jesús. ²¹ Koo⁻ ka⁻ läh¹ ga⁻ jäh¹ Pilato:

—¿Hii⁻ jee¹ lä⁻ uu¹ hnooh⁻ hnäh¹ lään¹?

Lä⁻ jëë¹ ba¹ ga⁻ jäh¹:

—Lää¹ Barrabá.

²² Mah¹ ga⁻ jäh¹ Pilato siih¹:

—¿Hee⁻ na⁻ jmeen¹ kyaah¹ Jesús hi⁻ chee⁻ Cristo?

Ma¹ jäh¹:

—Wa¹ dsa⁻ taay¹ dsoh¹ hma⁻ cru⁻.

²³ Koo⁻ ka⁻ läh¹ ga⁻ jäh¹ lle¹ moh¹ he¹ siih¹:

—¿Hee⁻ hliih¹ ma⁻ jmeë¹ dsa⁻ la⁻?

Pero cha⁻ ga⁻ miih⁻ miih¹ ga⁻ tooh¹ dsa⁻ he¹, ma¹ jäh¹:

—Täy¹ dsoh¹ hma⁻ cru⁻.

Ga⁻ jäh¹ juu¹ juu¹ Jesús

(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

²⁴ Ma¹ jëë⁻ Pilato sa⁻ hii⁻ liyh¹ kyaah¹ dsa⁻, cha⁻ ga⁻ miih⁻ ga⁻ chi¹ ga⁻ jwaa¹ dsa⁻ he¹. He⁻ ja⁻ ga⁻ kay¹ miih⁻ jmi⁻, ga⁻ gyiyh¹ gooy⁻ cha⁻ né¹ lä⁻ jëë¹ dsa⁻ he¹, mah¹ ga⁻ jäh¹:

—Sa⁻ bääh¹ hñiin¹ kyaah¹ jma⁻ kih¹ dsa⁻ lluu¹ la⁻. Na⁻ hñih¹ ma⁻ na⁻ la⁻ kwaat⁻ kyah¹ hnäh¹.

²⁵ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh¹ ga⁻ lä⁻ jëë¹ dsa⁻ he¹:

—Wa¹ na⁻ bääh¹ jnääh¹ jma⁻ kiyh¹, lä⁻ kye⁻ joo¹ siih¹ jnääh¹.

²⁶ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ lää¹ Pilato Barrabá mah¹ ga⁻ jmeey¹ hih¹ ga⁻ jmi¹ ga⁻ baa¹ dsa⁻ Jesús. Ma⁻ ngëë¹ he⁻ ja⁻, ga⁻ ngëëy¹ Jesús ja⁻ goo⁻ hlø¹ mah¹ dsa⁻ täy¹ dsoh¹ hma⁻ cru⁻.

²⁷ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh¹ hlø¹ kyaa¹ Pilato Jesús ta⁻ né¹ ta¹ kiyh¹, mah¹ ga⁻ kuyh¹ lä⁻ jëë¹ hlø¹ lä⁻ ku¹ lä⁻ jii¹ kiyh¹. ²⁸ Hi⁻ ga⁻ lleë¹ hlø¹ hmiih⁻ kih¹ Jesús mah¹ ga⁻ kyeh⁻ dsih¹ koo⁻ hmiih⁻ gyuu¹ läh⁻ lä⁻ koh¹ he⁻ këh⁻ rey. ²⁹ Ga⁻ kay¹ wii⁻ too¹ ga⁻ jmeey¹ koo⁻ he⁻ lih⁻ mah¹ ga⁻ tooyh⁻ lle¹ Jesús lla⁻ coron. Ga⁻ tooyh⁻ koo⁻ hma⁻ tah⁻ gooy⁻ ra⁻ lluu¹, ma¹ jmää⁻ dsih¹ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ dsa⁻ ta¹ jøøh¹. Ja⁻ ga⁻ ga⁻ juuyh¹ jnëy¹ cha⁻ néy¹ mah¹ ga⁻ mi⁻ kwayh¹ ma¹ jäh¹:

—Peer⁻ jøøh¹ dsa⁻ ta¹ kyaa¹ dsa⁻ judiu.

³⁰ Ga⁻ ti¹ ga⁻ hñe¹ dsih¹, ga⁻ kay¹ hma⁻ tah⁻ mah¹ ga⁻ bay¹ lley¹. ³¹ Ma⁻ ngëë¹ ma⁻ mi⁻ kwah¹ dsih¹, ga⁻ lleë¹ dsa⁻ hmiih⁻ gyuu¹ he⁻ ga⁻ kyeyh⁻ ja⁻, mah¹ ga⁻ kyeyh⁻ ka⁻ läh¹ hmiih⁻ kiyh¹, ja⁻ ga⁻ ga⁻ jäh¹ na⁻ täy¹ dsoh¹ hma⁻ cru⁻.

Ga⁻ täy¹ Jesús dsoh¹ hma⁻ cru⁻

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Lä⁻ ma¹ ga⁻ hwëëy⁻ né¹ ta¹ ja⁻, ga⁻ jëëy¹ jaa⁻ dsa⁻ chaa⁻ Cirene hi⁻ ma¹ chee⁻ Simón. Ga⁻ jmeë¹ hlø¹ bii¹ ga⁻ ka¹ dsa⁻ he¹ hma⁻ cru⁻ kih¹ Jesús. ³³ Ga⁻ jäh¹ Jesús lä⁻ ga⁻ tē¹ jee¹ chee⁻ Gólgota, he⁻ hnøø¹ jäh¹: Moo¹ Lle¹ Hlii¹. ³⁴ Jee¹ ja⁻ ga⁻ kwëëh¹ dsih¹ jmi⁻ jiih⁻ he⁻ na⁻ kaah⁻ jmi⁻ llih¹. Koo⁻ ga⁻ hløyh¹ miih⁻ ba¹, sa¹ ga⁻ hiy¹ ma¹ hiy¹ jmi⁻ ja⁻.

³⁵ Ma⁻ ngëë¹ ma⁻ tää⁻ dsih¹ dsoh¹ hma⁻ cru⁻, ga⁻ ti¹ ga⁻ llooyh¹ hmiih⁻ kih¹ Jesús kooyh⁻ suert. Lä⁻ ja⁻ ga⁻ lä⁻ te¹ lä⁻ koo⁻ ga⁻ jäh¹ hi⁻ ga⁻ ngëë¹ juu¹ kih¹ Dio: “Ga⁻ ti¹ ga⁻ llooyh¹ hmiih⁻ kin¹ kyaah¹ dsa⁻ kyaayh¹, ga⁻ kooyh¹ suert mah¹ jëëy¹ hii⁻ tēë¹ hmiih⁻ kin¹.” ³⁶ Mah¹ ga⁻ taayh¹ ga⁻ høøy¹ jee¹ ja⁻.

³⁷ Ga⁻ tøø¹ dsa⁻ ta¹ gyuu^h lley¹ koo⁻ hwëh¹ he⁻ jäh¹ ha⁻ lä⁻ la¹ dsoo¹ he⁻ bääh⁻ dsih¹: “Hi⁻ la⁻ na⁻ Jesús hi⁻ laa¹ Dsa⁻ jøøh¹ kyaa¹ dsa⁻ judiu.” ³⁸ Koo¹ kiyh¹, ma¹ tøø¹ to¹ hma⁻ cru⁻ jee¹ ma⁻ na⁻ taa¹ uu¹ dsa⁻ hii⁻, jaa⁻ jwoo¹ ra⁻ lluu¹ kiyh¹, jaa⁻ jwoo¹ ra⁻ këh¹ kiyh¹. ³⁹ Lä⁻ jëë¹ hi⁻ ma⁻ ngëë¹ ta¹ ja⁻ ma¹ jiiyh⁻ lley¹ hi⁻ ma⁻ mi⁻ kwayh¹ kih¹ Jesús. ⁴⁰ Ma¹ jäh¹:

—Hne⁻ hi⁻ ma¹ tu¹ gwah¹ juuh¹ mah¹ kyaah¹ hnë⁻ jmi¹ ma¹ chooh¹, lää¹ hñaa^h. Jñaa¹ né¹ hma⁻ cru⁻ na⁻, cher¹ mah¹ dsoo¹ laah¹ joo¹ Dio.

⁴¹ Jābā lǟjā gājmeē̄ lǟjēē̄ dsākaah̄ kyaā jmīdsā kyaah̄ tājwoh̄ kyaā ley, kyaah̄ lǟjēē̄ dsāgyuuh̄, mā jäyh̄:

⁴² —Gālääȳ bā jñah̄ dsā mah̄ sā liyh̄ lääȳ hñiiȳ. Cher̄mah̄ dsoō laaȳ Dsājōh̄ kyaā dsā Israel, wā jñaāȳ hñiiȳ nā dsoh̄ hmācrū, jāgā lǟheeh̄ jnē kiyh̄.

⁴³ Gākaȳ ōjōh̄ dsē̄ kih̄ Dio. Hējā cher̄mah̄ Dio hnäȳ, hñiī Dio wā lääȳ nā, jēh̄ hē bā hñiiȳ mā jäyh̄ laaȳ Joō Dio.

⁴⁴ Lǟjā kāläh̄ gāmīkwah̄ hī hiī hī mā taā jyoh̄ hmācrū koō kiyh̄.

Gājuū Jesús

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵ Mā gātē̄ llā̄hyoō, lǟkaā jmīgyuuh̄ gānuuh̄ lǟjiuh̄ gātē̄ kōhī hnē̄ tā gāhloō. ⁴⁶ Jābā hor̄jā, gāhlēeh̄ Jesús kōkīgaā, gājäyh̄:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —hē lā hnø̄ jäh̄: Dio kyaan̄, Dio kyaan̄, ¿hēlā mābeeh̄ jnǟ?

⁴⁷ Kōllaā hī mā tääh̄ jeē jā gānuuȳ hē gāhlēeyh̄, hējā gājäyh̄:

—Jēē̄ dā, tēeyh̄ Elía.

⁴⁸ Lǟchah̄ jā ngoō kōchih̄ jaā dsākyaayh̄, gākaȳ kōwājoō, gāmīgyuuh̄ joō kyaah̄ jmījiuh̄. Gāllālleȳ llē̄ hmā mah̄ gāchooȳ mā hih̄ Jesús. ⁴⁹ Kōllaā mā jäh̄:

—Tā jmäȳ hē. Wā jēē̄ dā jnē chē jā Elía mah̄ lääȳ.

⁵⁰ Kōkāläh̄ gāhooh̄ Jesús kōkīgaā, jāgā gāngēȳ jmīllē kiyh̄.

⁵¹ Lǟchah̄ jā gāgī hmiuh̄ hē mā nājnē̄ llah̄ gwah̄, gālō̄ tā gyuuh̄ lǟ gātē̄ hwā. Gājeh̄ wī jwētē hwā lǟjiuh̄ gāllaā kuuh̄ hloō. ⁵² Hī gānā tō hō̄ kih̄ jwēē̄ hī nājngēē̄ kyaā Dio mah̄ gālǟjiuh̄ hī mā nājuū. ⁵³ Lǟchah̄ jā gāhwēē̄ hī hē neh̄ tō hō̄ mā gālǟjiuh̄ Jesús, jāgā gānäȳ tā jeē jwī nājngī jeē gāmījnäȳ hñiiȳ jeē kih̄ jwēē̄ dsā. ⁵⁴ Gājwaayh̄ jwētē juuh̄ hlō̄ kyaā dsākyaayh̄ hī mā häǟ Jesús, mā gājeh̄ wī hwā hī mā gājēȳ lǟjē̄ hē gālājā. Gājäyh̄:

—Mārā jūdsoō, hē bā Joō Dio nā.

⁵⁵ Kōniuh̄ gā jā mā tääh̄ kāläh̄ jwēē̄ dsāmē̄ hī mā jēē̄. Dsāmē̄ hē yānäā̄ kyaah̄ Jesús lǟ gātē̄ hwā Galilea. Hī hē mā jmeē̄ tāhē kiyh̄. ⁵⁶ Jeē jā mā häǟ María Magdalena kyaah̄ María choō Jacobo kyaah̄ José, kyaah̄ choō chih̄ kyaā Zebedeo.

Gāhaaȳ Jesús

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷ Tā gāhloō jmījā, jājaā dsā chākuuh̄ hī mā chaā Arimatea hī mā cheē José. Hī hē kāläh̄ gālaā discípulo kyaā Jesús. ⁵⁸ Nēē̄ dsā hē nāhlēeh̄ kyaah̄ Pilato mah̄ kwaȳ jwē̄ jyoō jmīngō kih̄ Jesús dsoh̄ hmācrū. Gākwā bih̄ jwē̄ mah̄ kooȳ jmīngō kih̄ Jesús. ⁵⁹ Hējā gājyoō José hē jmīngō kih̄ Jesús mah̄ gālääȳ kōtājmaah̄ nājngī. ⁶⁰ Mah̄ gātaayh̄ neh̄ kōtō hō̄ hmēē̄ hē mā nāhē̄ kiyh̄ nē̄ kuuh̄ hloō. Māngēē̄ hē jā, gābäȳ kōmīkuuh̄ juuh̄ mah̄ gājlēȳ hōtoō jā. Jāgā ngaayh̄. ⁶¹ Chānē̄ kih̄ tō hō̄ jā, mā gyā María Magdalena kyaah̄ gā jñah̄ María.

Mā tääh̄ hlō̄ hō̄ tō hō̄

⁶² Mā gājnā̄ jyoh̄ jmī, gāllānäā̄ jmīdsā kaah̄ kyaah̄ dsā fariseo chānē̄ Pilato. Māgoh̄ jmī hē mā mīlluuh̄ dsā hñiī kih̄ jmī hē tēeyh̄ dsēȳ. ⁶³ Mah̄ gāsiyh̄:

—Mālǟdsooh̄ dsē̄ jnääh̄ hē gājäh̄ hī tājuū hē. Lǟkō mā chaaȳ gājäyh̄: Gāmāhyā hnē̄ jmī nājuun̄, lǟjiuh̄ kāläh̄. ⁶⁴ Hējā jmeē̄ madā hō̄ dsā tō hō̄ lǟjiuh̄ tē̄ hnē̄ jmī. Jēēh̄, goō lā wārā gāllānäā̄ discípulo kyaā tālǟ hwē̄, llēȳ hñiī mah̄ mīgaaȳ dsā, jäyh̄: “Mālǟjiuh̄ bā jeē kih̄ hī mā nājuū”. Lǟjā lē juuȳ chāgāmiuh̄ lǟkoh̄ gā hē gājuū Jesús lǟ mā tō nē̄.

⁶⁵ He-ja- ga-jäh' Pilato siyh':

—Hii- hløø' tääh' na-. Go-jäy' mah' høøy' to-høø- ha- koh' jiih' le'.

⁶⁶ He-ja- ga-näy' kyaah' hløø' jee' la' to-høø- mah' høøy' kwee-. Ga-jmeey' lii- hoo' to-høø- mah' sa- tä' dsa- goo-. Hi- ga-llaay' hløø' høø' ka-läh'.

28

Ga-lä-jiih' Jesús

(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Ma-goh- jmi' he- teeh- dsa- dsé', lä-koh' ga-jnä' to-né' jmi' kih' seman~, ngoo' María Magdalena kyaah' jñah' María na-jëy- to-høø-. ² Ni- sa- lii- ga- ma' ga-jeh' wi' jwërte hwa'. Ga-jñaa' gyuu' jaa- ángel kya' Dio. Ma' ga-llooy' jee' ma' la' to-høø-, ga-bäy' mi'kuu' he- ma' na-jné- mah' ga-gyay- né' kih'. ³ Ángel he' ma' jnä' lä-koh' je-ñih'. Sa-hmiih- kiyh' ma' la' tø-jlë- lä-koo- tø- tu'hmoo-. ⁴ Ma' ga-jëe' hløø' hi- ma' tääh' høø' jee' ja- ga-lä' goyh' jwërte lä-jiih' ga-jläy', ga-saa' ga-jaay' hwa' lä-koh' hi- na-juu' ba'. ⁵ Mah' ga-jäh' ángel siyh' dsa-mé' he':

—Ta- wa' gah' hnäh'. Ma- ba' jnä', ma-ya- nääh' hnäh' hnaah' hnäh' Jesús hi- ga-tää- dsa- dsöh' hma- cru-. ⁶ Sa- cha- jee' la-, hii- ma- lä-jiih' lä-koo- ga-jäyh' jää'. Ya- nääh' hnäh' ya- jëe' jee' ga-kya- dsih'. ⁷ Mah' go-nää' hnäh' ko-chih' go-jmeeh' hnäh' juu' kih' lä-jëe' discípulo kyaay' he- ma-lä-jiih' jee' kih' hi- na-juu'. Hii- dsou' dsa-jää' hnäh' ta- Galilea. Jee' ja- jëeh' hnih'. He- la- na- juu' he- ma-jmeehn' kyah' hnäh'.

⁸ Ma-lä- ma-jëe' dsa-mé' he' neh' to-høø- ja-, ga-jwaayh' jwërte hi- ta- ko-taa- ga-jëe' dsëy' go-te-. Mah' ga-näy' cha-hliiy' na-jmeeyh' juu' kya' jñäh'. Jee' ga-näy' ja-, ⁹ ga-mi-jnä- Jesús hñii' ta- cha-nëy', ga-jmeey' Dio kih'. Hi- dsa-mé' he' ga-nää' chuh' mah' ga-iiy' ti' Jesús, ga-jmeey' juuh- kiyh'. ¹⁰ He-ja- ga-jäh' Jesús siyh':

—Ta- wa' gah' hnäh'. Go-nää' hnäh' go-jmeeh' juu' kih' øøhn' mah' wa- lä-näy' ta- Galilea. Jee' ja- jëy' jnä'.

Ga-juu' dsa-, ga-jäyh' ga-hëe' discípulo hii' kya'

¹¹ Ma-ngëe' ma-näy' ja-, ko-llaah' hløø' hi- ma' høø' to-høø-, na-nää' ta- jee' jwi- na-jmeeyh' juu' kih' dsa-kaah' kya' jmi-dsa- lä-jëe' he- ga-la'. ¹² He-ja- ga-kuh' jmi-dsa- he' kyaah' dsa-gyuu' ga-jwayh' juu', mah' ga-kwëeyh' cha-miih- kuu' lä-jëe' hløø' he'. ¹³ Mah' ga-taayh- juu':

—Hnäh' ba' na- jawah': “Ta-ko-jiih' na-gwii- jnääh', ga-lla-nää' discípulo mah' ga-hëy' hii' kyaay'”, lä-ja- jawah' hnäh'. ¹⁴ Cher'mah' ga-lä-ñe' lle'moh' lä-jëe' he- ma-la-, ma-ñe' ba' jnääh' ha- lä- chiih' jnih' mah' sa- bäayh' hnäh'.

¹⁵ Ga-ka' ba' hløø' he' kuu' ja-, mah' ga-jmeey' lä-koo- juu' he- ga-taah- dsih'. He-ja- lä- ma-chooh- ja- ba' dsa- judiu juu' ta-juu' ja-, lä-jiih' na'.

Ga-chee' Jesús discípulo kya' mah' dsa-kay' ju'hmëe' lä-kaa- jmi-gyuu'

(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶ Lä-jëe' gya-kaa- jnääh' ga-nøø' jnääh' ta- Galilea, ta- moh' jee' ga-jmee' Jesús mada- he- dsá-nøø' jnääh'. ¹⁷ Lä- ma' ga-jëe' jnääh' ga-jmee' jnääh' juuh- kiyh', pero ko-llaah' dsa-kyaahn' ma' jmee' to' dsé'. ¹⁸ He-ja- ja' Jesús chuh' kya' jnääh' mah' ga-siiyh' jnääh' lä-la-:

—Ma- na-ngën' jwë' jmeen' hih' kih' lä-jëe' hi- tääh' gyuu' hwa'. ¹⁹ He-ja- jawahn-, go-nää' hnäh' go-kwa' hnäh' juu' lä-kaa- jmi-gyuu' jee' tääh' dsa-, mah' lä-jwëe' discípulo kyaan-. Ja- chaayh' jmi- lä-koo- mada- he- jmee' Täa, kyaah' Jooy', hi- kyaah' jmi-llé' Na-jngii'. ²⁰ Ja- mi-tëeh' hnäh' he- mi-tey' lä-jëe' mada- he- ma-jmeen' kyah' hnäh'. Mah' hii' jnä' hään' jee' kyah' hnäh' ga-lä-jëe' jmi', lä-jiih' llaa- jmi-gyuu'. Wa' la- lä-ja-.

San Marcos Ju'hmëë' kih' Jesús he' ga' sii' Marcos

Ma' kwa' Jwaa' juu' jee' la' hwa' kii'
(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹Jee' la' ma' løø' ju'hmëë' kih' Jesucristo Joo' Dio, ²lä'koo' ga'jäh' Isafa hi' ga'ngëë' juu' kih' Dio:

Cheen' jaa' hi' dsa' kwa' juu' kin'.

Hi' he' dsoo' ta' cha'neh' mah' mi'lluy' jwë' kyah'.

³Kii' nuuh' koo' lle' he' hlëeh' hwa' kii' jee' sa' kwa' ni' miih':

“Mi'llu' hnäh' jwë' kih' Dsa' jøøh' jnän',

mi'lluy' hnäh' hñaah' mah' jäy' koo' dsoo' jwë'”, ga'jäyh'.

⁴Ma' choo' Jwaa' jmi' koo' hwa' kii' jee' sa' kwa' ni' miih'. Ga'kway' juu' he' saa' dsa' jmi' hi' ga'hlëëyh' dsa' mah' wa' dsa' jeeyh' kyaah' Dio mah' koo' Dio dsë' kih' dso'kye' kiyh'. ⁵Jwëë' dsa' ga'lla' nää' jee' ma' cheh' Jwaa'. Ga'lla' nää' hi' chaa' jee' jwii' mäh' he' na' hee' hwa' Judea hi' lä'ja' hi' chaa' Jerusalén ka'läh'. Lä'jëë' dsa' he' ma' mi'jnääy' he' hliih' he' ma' jmeey' hi' ga' chaa' Jwaa' jmi' dsa' he' cha'jmi' Jordán.

⁶Hmiih' kih' Jwaa' ma' la' kyaah' jnu' camey' hi' ma' hä' loo' tuyh'. Ma' kuyh' iih' hi' ma' hiih' jmi' tah' he' ma' cha' moh'. ⁷Juu' lä'la' ma' kway', ma' jäyh':

—Këë' ga'jä' jaa' hi' jøøh' ga'lä'koh' ga'jnä'. Hi' ni' sa' tē'dsëën' chiihn' mah' llen' loo' he' hä' tiy'. ⁸Ma' ra' ju'dsoo' chaan' hnäh' jmi' kyaah' jmi' ba', pero hi' jä' këë' ga'ki' jnä', hi' he' chaa' hnäh' jmi' kyaah' Jmi'lle' Na'jngii'.

Jwaa' ga' chaa' Jesús jmi'

(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

⁹Ga'lloo' koo' jmi' ya'hëë' Jesús koo' jwii' he' chee' Nazaret he' na' hee' hwa' Galilea, ngooy' mah' ga'choo' Jwaa' jmi' kiyh' cha'jmi' Jordán. ¹⁰Ma' ya'hëë' Jesús cha'jmi', lä'chah' ja' ga'jëëy' ga'na' gyuuh', ga'jyoo' Jmi'lle' Na'jngii' né' kiyh' laa' lä'koo' jaa' juu'. ¹¹Hi' ga'lä' nuuh' koo' juu' he' ja' gyuuh', he' ma' jäh':

—Hne' laah' gyuu' kyaan' hi' hnaan'. Peer' chaan' llu' kyaah' hne'.

Ga'ka' hi' sa'llu' dsë' Jesús

(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

¹²Lä'chah' ja', ga'jøø' Jmi'lle' Na'jngii' kih' Jesús ta' hwa' kii'. ¹³Jee' ja' ga'jäy' to'loo' jmi' jee' chaa' jah' hää' mah' ga'ka' Tana' dsë' Jesús. Hi' ga'lla' nää' ángele hi' ma' jmeë' ta'he' kih' Jesús.

Ga'løø' Jesús kway' juu' hwa' Galilea

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴Ma'ngëë' ma'taah' dsa' Jwaa' neh'ñe', ngaah' Jesús ta' hwa' Galilea na'kway' ju'hmëë' lä'koo' jää' Dio dsa' lä'hiih' kih'. ¹⁵Ga'jäyh' lä'la':

—Ma'dsëë' jmi', he' tøøhn' na' he' jää' Dio dsa' lä'hiih' kih'. Jeeh' hnäh' kih' Dio mah' heeh' hnäh' ju'hmëë' kiyh'.

Ga'tëeh' Jesús kyeë' dsa' hi' ma' jwä' hma'

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶Jee' hää' Jesús jwë' ngoo' ta' cha'hoo' jmi'juuh' he' hla' hwa' Galilea, jee' ja' ga'jëëy' Simón Pee' kyaah' Andre' øøyh', ma' tääyh' jwäy' hma', jëeh' he' ja' ba' ma' la' ta' kiyh'. ¹⁷Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

—Ya⁻nääh' hnäh' kyaah' jnä' mah' mi'tëen' hnäh' ha⁻ lä⁺ jmeeh' hnäh' mah' leeh⁺ hnäh' dsa⁻, lä⁺ he⁻ ma' leeh⁺ hnäh' hmooh⁻.

¹⁸ Lä⁺ chah' ja⁻ ga⁻kyey⁻ sa'hma' kiyh' mah' ga⁻näy' kyaah' Jesús.

¹⁹ Ma⁻ngëe' gyih' ko⁻niih[~], ga⁻jëy' Jacobo kyaah' Jwaa⁻ joo' Zebedeo ma' tääyh' neh⁺ na'moo', ma' hmiy[~] sa'hma' kiyh'. ²⁰ Jesús ga⁻tëe' kiyh' hi⁺ chah' ba' ga⁻jmeey' ko⁻joh' kyaayh'. Ga⁻jä' ba' Zebedeo jmiy⁻ neh⁺ na'moo' kyaah' lä⁺jëe⁻ hi⁻ ma' jmee⁺ ta' kiyh'.

Ga⁻lee⁻ Jesús jaa⁻ jmi⁻lle' hlih' kih' jaa⁻ dsa⁻

(Lc. 4:31-37)

²¹ Ga⁻lla⁺näy' jwi⁻ Capernaum jmi⁺ ja⁻. Hi⁺ ma' ga⁻të' jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁺ ga⁻he⁺ Jesús neh⁺ gwah⁺ mäh⁻, hi⁺ ga⁻løy' hlëy^h dsa⁻. ²² Peer⁺ ma' dsaa⁻ dsëy⁺ ma' nuuy⁻ nuuh⁻ kih' Jesús. Jëeh' ma' hlëy^h dsa⁻ lä⁺koh' jaa⁻ hi⁻ jmee⁺ hih⁺ ba', ja⁺ lä⁺koh' ma' jmee⁺ ta⁻jwöh' kyaa⁺ ley. ²³ Neh⁺ gwah⁺ ja⁻, ma' hää' jaa⁻ dsa⁻ nuuh⁻, hi⁻ ma' kye⁻ jmi⁻lle' hlih'. Ga⁻hlëy^h koo⁻ ki⁻gaa⁻, ²⁴ ga⁻jäyh':

—Ta⁺ kaah⁺ jnääh', Jesús dsa⁻ Nazaret. ¿Che' ma⁻ñeh' mah' mi'llaah' jnääh'? Kyuun⁺ ba' hne⁻. Hne⁻ ba' he' hi⁻ na⁻jngëe' kyaa⁺ Dio.

²⁵ Ga⁻jwäh' Jesús kih' jmi⁻lle' hlih' he', ga⁻siyh⁺:

—Ta⁺ tooh' miih', go⁻hëe' jee' hääh' kih' dsa⁻ nuuh⁻ na⁻.

²⁶ He⁻ja⁻ ga⁻gwa' ga⁻gyaa' dsa⁻ nuuh⁻ he' ga⁻jmeey' jmi⁻lle' hlih' kiyh', ga⁻hooyh' koo⁻ ki⁻gaa⁻, ja⁻ga' ya⁻hëy'. ²⁷ Lä⁺jëe⁻ dsa⁻ ma' tääh' jëe⁻ dsah⁺, ga⁻ngiyy' juu' kih' dsa⁻kyayh', ga⁻jäyh':

—¿Hee⁻ ba' juu' na⁻? Hmëe' ba' la' juu' na⁻. Peer⁺ bee' juu' kiyh', lä⁺kye⁻ jmi⁻lle' hlih' jmeey⁺ hih⁺ kih' mah' nuuh' kiyh'.

²⁸ Chah' ba' ga⁻lä⁺cha⁺ juu' kih' Jesús lä⁺kaa⁻ hwa⁺ Galilea.

Ga⁻mi⁻hlää' Jesús ma⁻choo' Simón Pee'

(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹ Ma' ya⁻hëe' Jesús neh⁺ gwah⁺ mäh⁻, ngooy' kyaah' Jacobo kyaah' Jwaa⁻ cha'neh⁺ kih' Simón kyaah' Andre' øoyh'. ³⁰ Ma⁻choo' Simón ma' kyaa⁺ dsaah' llii', he⁻ja⁻ ga⁻jmeey' juu' kih' Jesús. ³¹ Ngoo' Jesús jee' kyaay', ga⁻sooyh' goo⁻ dsa⁻më' he' ga⁻chaayh⁻ hi⁺ lä⁺chah' ja⁻ ya⁻hi⁺ llii' kiyh' hi⁺ ga⁻løy' jmeey⁺ ta⁻he' kih' lä⁺jëe⁻.

Ga⁻mi⁻hlää' Jesús jwëe' hi⁻ dsaah'

(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³² Ta⁺ ga⁻hloo' ja⁻, lä⁺ ma' ga⁻hmää' hyoo⁻, na'nää' jwëe' dsa⁻ na⁻jää⁻ dsa⁻ dsaah' cha⁻neh' Jesús hi⁺ lä⁺ja⁻ na⁻jääy⁻ hi⁻ ma' kye⁻ jmi⁻lle' hlih'. ³³ Jwëe' dsa⁻ chaa⁻ jee' jwi⁻ ja⁻ na'nää', ga⁻kayh' go⁻te⁻ ho'hne'. ³⁴ Ga⁻mi⁻hlää' Jesús jwëe' dsa⁻ hi⁻ ma' dsaah' kyaah' na⁻ku⁻ na⁻ngi⁺ dsoo'. Hi⁺ ga⁻hwëy' jwëe' jmi⁻lle' hlih' hi⁻ ma' jää⁻ dsa⁻. Sa⁺ ga⁻kwa' Jesús jwë' ma' hlëeh' jmi⁻lle' hlih', kih' he⁻ kyuu⁺ bih' Jesús.

Ga⁻kwa' Jesús juu' neh⁻ gwah⁺ mäh⁻

(Lc. 4:42-44)

³⁵ Tiih[~] go⁻te⁻, hwë' ga' lä⁺ja⁻, ya⁻hëe' Jesús jwi⁻ jee' ma' gay' ja⁻, ngooy' koo⁻ moh' jee' sa⁺ chaa⁻ dsa⁻ na⁻ngiyy' kiyh' kih' Dio. ³⁶ He⁻ja⁻ ngoo' Simón kyaah' dsa⁻kyayh' na⁻hnäy^h Jesús. ³⁷ Ma' ga⁻jnäy^h Jesús, ga⁻siyh':

—Jwëe' dsa⁻ tääh' hnaah⁻ hne⁻ jee' oo⁻.

³⁸ He⁻ja⁻ ga⁻jäh' Jesús:

—Man⁺ ta⁺ jee' jyoh' jwi⁻ lä⁺kaa⁻ jäh⁺ la⁻, na⁻kan⁺ juu' la⁻ ka⁻läh'. Jëeh', kih' he⁻ la⁻ ba' ja⁻ ma⁻jan[~].

³⁹ Ma'ja⁻ ga⁻ngëe' Jesús lä⁺kaa⁻ hwa⁺ Galilea, ma' kway⁺ juu' neh⁺ gwah⁺ kih' dsa⁻ judiu hi⁺ ma' hwëy[~] jmi⁻lle' hlih' kih' dsa⁺.

Ga⁻mi⁻hlää⁻ Jesús jaa⁻ hi⁻ ma⁻ dsaah⁻ hmih⁻ høø⁻
(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ Jaa⁻ dsa⁻ ñuuh⁻ hi⁻ ma⁻ dsaah⁻ hmih⁻ høø⁻ ga⁻ mi⁻ jee⁻ Jesús, ga⁻ juuyh⁻ jney⁻ cha⁻ né⁻ Jesús, ga⁻ chuuy⁻ kyaah⁻:

—Cher⁻ mah⁻ le⁻, leh⁻ ba⁻ hne⁻ cheh⁻ dsoo⁻ he⁻ mi⁻ sah⁻ jnä⁻ —ga⁻ jäyh⁻.

⁴¹ Peer⁻ ga⁻ lä⁻ ñih⁻ dsé⁻ Jesús kih⁻ dsa⁻ he⁻, ga⁻ kyey⁻ gooy⁻ né⁻ kiyh⁻, mah⁻ ga⁻ jäyh⁻:

—Le⁻ ba⁻. Wa⁻ dsa⁻ che⁻ dsoo⁻ he⁻ mi⁻ sah⁻ hne⁻.

⁴² Lä⁻ चाह⁻ ma⁻ ga⁻ hlëeh⁻ Jesús ja⁻, ga⁻ ääh⁻ go⁻ te⁻ hmih⁻ høø⁻ ja⁻. ⁴³ Jää⁻ ja⁻ ga⁻ hiyh⁻ juu⁻ kih⁻ dsa⁻ he⁻, ga⁻ taayh⁻ cha⁻ miih⁻ juu⁻. ⁴⁴ Ga⁻ jäyh⁻ siyh⁻:

—Jëè⁻ da⁻, ta⁻ jwi⁻ ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ he⁻ ma⁻ hlaah⁻. Gwa⁻ go⁻ hääh⁻ hñaah⁻ kih⁻ jmi⁻ dsa⁻ ba⁻. Kye⁻ miih⁻ he⁻ kwëeh⁻ hnih⁻ mah⁻ mi⁻ lluyy⁻ hne⁻ lä⁻ koh⁻ lle⁻ ley⁻ kih⁻ Moisé. Lä⁻ ja⁻ go⁻ jmeé⁻ mah⁻ lä⁻ ñey⁻ ma⁻ jä⁻ kyah⁻.

⁴⁵ Hi⁻ ngoo⁻ dsa⁻ ñuuh⁻ he⁻. Chah⁻ ba⁻ ga⁻ løøy⁻ jmeey⁻ juu⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻ la⁻ kiyh⁻. Kih⁻ he⁻ ja⁻, mo⁻ so⁻ ga⁻ la⁻ ma⁻ dsoo⁻ Jesús jnä⁻ hä⁻ jyoh⁻ jwi⁻, jëeh⁻ ma⁻ dsa⁻ kuh⁻ jwëé⁻ dsa⁻. Ta⁻ jee⁻ sa⁻ chaa⁻ dsa⁻ ba⁻ ma⁻ ngëy⁻. Pero ma⁻ ra⁻ he⁻ ga⁻ lla⁻ nää⁻ ba⁻ dsa⁻ chaa⁻ ta⁻ jee⁻ jyoh⁻ ma⁻ hnaayh⁻.

2

Ga⁻mi⁻hlää⁻ Jesús jaa⁻ hi⁻ sa⁻ liih⁻ goo⁻ ti⁻
(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

¹ Ga⁻hya⁻ ga⁻ miih⁻ jmi⁻ ja⁻ ga⁻ ga⁻ llaah⁻ Jesús ka⁻ läh⁻ jwi⁻ Capernaum hi⁻ ga⁻ nuu⁻ dsa⁻ gyay⁻ cha⁻ neh⁻. ² Lä⁻ चाह⁻ ja⁻ ga⁻ kuh⁻ jwëé⁻ jwërte⁻ dsa⁻ mah⁻ ga⁻ kayh⁻ cha⁻ neh⁻ lä⁻ jiih⁻ sa⁻ ga⁻ lä⁻ joo⁻ ho⁻ hne⁻ jee⁻ ma⁻ dsa⁻ taayh⁻ hi⁻ ga⁻ løø⁻ Jesús kwa⁻ juu⁻. ³ Hor⁻ ja⁻ ga⁻ lla⁻ nää⁻ kyeé⁻ dsa⁻ jää⁻ jaa⁻ hi⁻ dsaah⁻ hi⁻ sa⁻ liih⁻ goo⁻ ti⁻. ⁴ Sa⁻ ga⁻ la⁻ ma⁻ dsa⁻ nääy⁻ chuh⁻ kih⁻ Jesús, kih⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ kah⁻ dsa⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ wii⁻ dsa⁻ he⁻ gyuuh⁻ hne⁻ ja⁻, mah⁻ ga⁻ jñiyh⁻ miih⁻ ka⁻ luu⁻ hne⁻ jee⁻ gya⁻ Jesús. Ta⁻ jwë⁻ ja⁻, ga⁻ jñaay⁻ dsa⁻ dsaah⁻ he⁻ lä⁻ ma⁻ kyaay⁻ ja⁻ né⁻ jii⁻ kiyh⁻. ⁵ Ma⁻ ga⁻ jëé⁻ Jesús ha⁻ lä⁻ koo⁻ dsoo⁻ dsé⁻ lä⁻ jëé⁻ dsa⁻ he⁻, ga⁻ jäyh⁻ siyh⁻ dsa⁻ dsaah⁻:

—Gyuu⁻ kyaan⁻, ma⁻ na⁻ che⁻ ba⁻ dso⁻ kye⁻ kyah⁻.

⁶ Jee⁻ ja⁻ ma⁻ tääh⁻ ta⁻ jwoh⁻ kyaa⁻ ley. Hi⁻ he⁻ ga⁻ jmeé⁻ huudsé⁻: ⁷ “¿He⁻ la⁻ hlëeh⁻ lä⁻ na⁻ dsa⁻ ñuuh⁻ na⁻? He⁻ mi⁻ kwayh⁻ Dio ba⁻ na⁻. Jaa⁻ Dio ba⁻ lih⁻ che⁻ dso⁻ kye⁻ kih⁻ dsa⁻.” ⁸ Pero चाह⁻ ba⁻ ga⁻ lä⁻ kyuu⁻ Jesús huudsé⁻ he⁻ ma⁻ jmeé⁻ dsa⁻ he⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ jäyh⁻:

—¿He⁻ la⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ huudsé⁻ lä⁻ na⁻? ⁹ ¿Hee⁻ ga⁻ na⁻ sa⁻ jwëeh⁻, laah⁻ hnäh⁻? ¿Che⁻ he⁻ chiih⁻ jne⁻ jaa⁻ hi⁻ dsaah⁻: “Ma⁻ na⁻ che⁻ dso⁻ kye⁻ kyah⁻”, o he⁻ chiih⁻ jnih⁻: “Noo⁻ kii⁻ jii⁻ kyah⁻, mah⁻ gwaah⁻”? ¹⁰ He⁻ ja⁻ jmeen⁻ he⁻ jwëeh⁻ ga⁻ mah⁻ lä⁻ ngëeh⁻ hnäh⁻, Hi⁻ ga⁻ lëé⁻ ngo⁻ la⁻ ba⁻ na⁻ ngé⁻ jwé⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻ mah⁻ chey⁻ dso⁻ kye⁻ kih⁻ dsa⁻.

Ja⁻ ga⁻ ga⁻ jäh⁻ Jesús siih⁻ hi⁻ sa⁻ liih⁻ goo⁻ ti⁻ he⁻:

¹¹ —Jnä⁻ jwahn⁻ noo⁻, kii⁻ jii⁻ kyah⁻, gwaah⁻ cha⁻ neh⁻ kyah⁻.

¹² He⁻ ja⁻ चाह⁻ ba⁻ ga⁻ noo⁻ dsa⁻ he⁻ cha⁻ né⁻ lä⁻ jëé⁻ dsa⁻, ngaayh⁻ kyaah⁻ jii⁻ kiyh⁻. Peer⁻ ga⁻ lä⁻ dsaa⁻ dsé⁻ dsa⁻ ma⁻ jëéy⁻ ngaah⁻ dsa⁻ dsaah⁻ he⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ jmeey⁻ juuh⁻ kih⁻ Dio, ga⁻ jäyh⁻:

—Ni⁻ koo⁻ hä⁻ sa⁻ ma⁻ jëé⁻ jne⁻ lä⁻ na⁻.

Jesús ga⁻ tääy⁻ kih⁻ Levi
(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³ Ma⁻ ngëé⁻ he⁻ ja⁻, ngoo⁻ Jesús ka⁻ läh⁻ cha⁻ hoo⁻ jmi⁻ juuh⁻ he⁻ hla⁻ hwa⁻ Galilea. Jee⁻ ja⁻ ga⁻ lla⁻ nää⁻ jwëé⁻ dsa⁻ jee⁻ ma⁻ cheyh⁻, hi⁻ ga⁻ løøy⁻ hlëéy⁻ dsa⁻ ka⁻ läh⁻. ¹⁴ Jee⁻ ngëy⁻ cha⁻ hoo⁻ jmi⁻ juuh⁻ ja⁻, ga⁻ jëéy⁻ Levi joo⁻ Alfeo, hi⁻ ma⁻ gya⁻ né⁻ ta⁻ kih⁻ kooy⁻ ku⁻ sih⁻. Mah⁻ ga⁻ jäh⁻ Jesús siyh⁻:

—Ñā wá jmeen' kō-jøh'.

He-jā-gā-nooy-gā-jmeey' kō-jøh' kyaah' Jesús.

¹⁵ Ma-ngēē he-jā, ma' gya' Jesús cha'neh' kih' Leví, ma' kuyh' kyaah' discípulo kyaay' hi' kyaah' jwēē dsa-hi ma' kōō' ku'sih' hi' jñah' dsa-wa' hi' cha-hi. Jēēh' jwēē hi' he' ma' gā-nāā kyaah' Jesús, he-jā ba' ma' tāāyh' jee' jā. ¹⁶ Hi' ma' jēē fariseo kyaah' ta-jwoh' kyaā' ley he' ma' kuh' Jesús kō-jøh' kyaah' dsa-he', he-jā-gā-ngiyy' juu' kih' discípulo kyaay':

—¿Ha-lā la' juu' jā? ¿He-la' kuh-hih' ta-jwoh' kyaah' hnäh' kyaah' hi' kōō' ku'sih' na, hi' lā-jā kyaah' jñah' dsa-wa' hi' cha-hi?

¹⁷ Gā-nuu' Jesús he-gā-jāyh', he-jā-gā-jēēh' Jesús juu' kiyh':

—Sa' jmeē' bii' tē-mē' kih' hi' lluu', kih' dsa-dsaah' ba' jmeē' bii'. Sa' ma-jan' kih' hi' lluu', ma-jan' kih' hi' cha-dso'kye' kih' ba'.

Gā-ngiyy' dsa-juu', he-la' sa' tū' discípulo kō-hwēē' he' kuh-hiyh'

(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

¹⁸ Kōō' hā lā' ma' tāāh' dsa-kyaā' Jwaa' sa' ma' kuh-hiyh', ma' ngiyy' kiyh' kih' Dio hi' lā-jā ma' jmeē' dsa-kyaā' fariseo ka-lāh'. He-jā kō-llaa' dsa-na'ngiyy' juu' kih' Jesús:

—¿He-la' ma-lā' dsa-kyaā' Jwaa' kyaah' dsa-kyaā' fariseo sa' kuh-hiyh', pero dsa-kyaah' sa' jmeē' lā-jā? ¿Ha-lā la' juu' jā?

¹⁹ He-jā-gā-jāh' Jesús siiyh':

—Dsa-hi' tāāh' jee' dsa-jēē' goo' dsa-, sa' cha-he' kih' he' tūy' he' kuh-hiyh' ta'kō-jiih' gya' dsa-ñuuh' hi' dsa-jēē' goo' jee' jā. Sa' cha-ti-mēēh' dsēy' cher'mah' gya' ba' dsa-ñuuh' kyaayh'. ²⁰ Pero lloo' kōō' jmiyy' wa-ra-gā-llēē' dsa-dsa-ñuuh' hi' dsa-jēē' goo' he'. Ma'jā-gā-tū' dsa-kyaay' he' kuh-hih' mah' chuuy' kyaah' Dio. ²¹ Ni' jā dsa-sa' kwa' kih' tōoy' kōō' hmiih' hmēē' nē' hmiih' ma-gyuh', jēēh' hmiih' hmēē' dsa-dsuh' mah' jmeē' dsa-gyiy' hmiih' ma-gyuh' cha-gamiih'. ²² Hi' lā-jā, ni' jā dsa-sa' kwa' kih' chiyh' jmiyh' mi'jēh' hmēē' neh' loo' ma-gyuh'. Cher'mah' gā-chih' dsa-he' hmēē' neh' loo' ma-gyuh', chāh' ba' gyiy', jēēh' sa' kwa' jwē' āā. Tūy' jmiyh' mi'jēh' hmēē' hi' heē' loo' ka-lāh'. He-jā neh' loo' hmēē' ba' dsa-hoo' jmiyh' mi'jēh' hmēē'.

Gā-hlēēh' Jesús ha-lā la' jmiyy' he' tēēh' dsa-dsē'

(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

²³ Kōō' jmiyy' he' tēēh' dsa-dsē', gā-ngēē' Jesús jee' ma' na-jnāā' chaah' trigo kyaayh' discípulo kyaay'. Gā-løø' discípulo hnäy' miih' sa' gwah' trigo mah' gā-kuyh'. ²⁴ He-jā-gā-ngiyy' fariseo juu' kih' Jesús:

—Jēē' da', ¿he-la' jmeē' discípulo kyaah' he' sa' gā-tēēy' jmeey' jmiyy' he' tēēh' dsa-dsē'?

²⁵ Mah' gā-jāh' Jesús siiyh':

—¿Che' sa' ma-heh' hnäh' lā-kōō' gā-jmeē' David llo'joo'? Kōō' hā lā' ma' ja' kyoyh', gā-jmeē' bii' kiyh' kyaah' dsa-kyaayh'. ²⁶ Jii' jā Abiatar ma' laa' jmi-dsa-jøøh' hi' ma' hā' goo' gwah'. Jee' jā-gā-he' David gā-kuyh' he'ñiuh' he' ma-na-jøø' he' sa' lle' kih' ma' kuyh' hi' gā-kwēēyh' dsa-hi' ma' gā-nāā' kyaayh'. Jēēh' ma-lā' jmi-dsa-ba' ma' na-ngē' jwē' kuyh' he'ñiuh' jā.

²⁷ Hi' gā-jāh' Jesús ka-lāh' lā-la':

—Gā-jmeē' Dio jmiyy' he' tēēh' dsa-dsē' he' lluy' kih' dsa-ba'. Sa' gā-jmāā' Dio dsa-mah' heeyh' dsa-wi' kyaah' jmiyy' jā. ²⁸ Hi' lā-jā Hi' gā-lēē' ngo' la-ba' na-ngē' jwē' jmeey' hih', hee' na-he' gā-tēē' jmeē' dsa-jmiyy' he' tēēh' dsa-dsē'.

3

Ga^ˆmi^ˆhlää^ˆ Jesús jaa^ˆ dsa^ˆ jmií^ˆ he^ˆ tee^ˆh^ˆ dsa^ˆ dsé^ˆ
(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

¹ Koo^ˆ ka^ˆ läh^ˆ ga^ˆ he^ˆ Jesús neh^ˆ gwah^ˆ kih^ˆ dsa^ˆ judiu. Jee^ˆ ja^ˆ ma^ˆ háä^ˆ jaa^ˆ dsa^ˆ ñuu^ˆh^ˆ hi^ˆ ma^ˆ lä^ˆ kii^ˆ koo^ˆ ma^ˆ goo^ˆ. ² Dsa^ˆ hi^ˆ ma^ˆ tääh^ˆ neh^ˆ gwah^ˆ ja^ˆ, ma^ˆ tääy^ˆ Jesús, jëéy^ˆ che^ˆ mi^ˆ hlääy^ˆ dsa^ˆ jmií^ˆ he^ˆ tee^ˆh^ˆ dsa^ˆ dsé^ˆ mah^ˆ lä^ˆ ja^ˆ ma^ˆ lé^ˆ ma^ˆ hñiy^ˆ kiyh^ˆ. ³ He^ˆ ja^ˆ ga^ˆ jäh^ˆ Jesús siih^ˆ dsa^ˆ dsaah^ˆ he^ˆ:

—Noo^ˆ da^ˆ jee^ˆ to^ˆ dsaah^ˆ la^ˆ.

⁴ Hi^ˆ ga^ˆ ngii^ˆ Jesús juu^ˆ kih^ˆ dsa^ˆ hi^ˆ ma^ˆ tääh^ˆ jee^ˆ ja^ˆ:

—¿Hee^ˆ na^ˆ na^ˆ ngé^ˆ jne^ˆ jwé^ˆ jmeen^ˆ jmií^ˆ he^ˆ tee^ˆh^ˆ dsa^ˆ dsé^ˆ, che^ˆ he^ˆ llu^ˆ o che^ˆ he^ˆ hliih^ˆ? ¿Che^ˆ llu^ˆ tee^ˆh^ˆ jne^ˆ dsa^ˆ o che^ˆ wa^ˆ juu^ˆ ba^ˆ kih^ˆ?

Tí^ˆsih^ˆ ba^ˆ ga^ˆ taah^ˆ lä^ˆ jëé^ˆ dsa^ˆ he^ˆ. Ni^ˆ koo^ˆ mo^ˆ so^ˆ ga^ˆ ngiiy^ˆ. ⁵ Mah^ˆ ga^ˆ jëé^ˆ Jesús ta^ˆ jee^ˆ ma^ˆ tääh^ˆ dsa^ˆ. Ga^ˆ lä^ˆ lleey^ˆ kyaay^ˆ hi^ˆ ja^ˆ meeh^ˆ dséy^ˆ ka^ˆ läh^ˆ kih^ˆ he^ˆ hwéh^ˆ dsé^ˆ dsa^ˆ hi^ˆ ma^ˆ tääh^ˆ jee^ˆ ja^ˆ. He^ˆ ja^ˆ ga^ˆ siiyh^ˆ dsa^ˆ ñuu^ˆh^ˆ he^ˆ:

—Niíh^ˆ da^ˆ gooh^ˆ na^ˆ.

Chah^ˆ ba^ˆ ga^ˆ niíh^ˆ dsa^ˆ ñuu^ˆh^ˆ he^ˆ ma^ˆ goo^ˆ, hi^ˆ ga^ˆ jä^ˆ go^ˆ te^ˆ gooy^ˆ ja^ˆ.

⁶ Pero ma^ˆ ga^ˆ hwëé^ˆ fariseo jee^ˆ ja^ˆ, ga^ˆ taayh^ˆ juu^ˆ kwee^ˆ kyaah^ˆ dsa^ˆ kyaa^ˆ Herode ha^ˆ lä^ˆ jee^ˆ ma^ˆ jngëéyh^ˆ Jesús.

Peer^ˆ jwëé^ˆ dsa^ˆ ga^ˆ kuh^ˆ cha^ˆ hoo^ˆ jmi^ˆ juuh^ˆ

⁷ Ya^ˆ hëé^ˆ Jesús ka^ˆ läh^ˆ ngooy^ˆ cha^ˆ hoo^ˆ jmi^ˆ juuh^ˆ he^ˆ hla^ˆ hwa^ˆ Galilea kyaayh^ˆ discípulo kyaay^ˆ hi^ˆ jwëé^ˆ dsa^ˆ chaa^ˆ jee^ˆ ja^ˆ ga^ˆ nää^ˆ kaah^ˆ kiyh^ˆ. ⁸ Lä^ˆ ma^ˆ ga^ˆ nuu^ˆ dsa^ˆ lä^ˆ jëé^ˆ he^ˆ jmee^ˆ Jesús, ga^ˆ lla^ˆ nää^ˆ jwëé^ˆ dsa^ˆ hi^ˆ chaa^ˆ hwa^ˆ Judea, hi^ˆ hi^ˆ chaa^ˆ Jerusalén, kyaah^ˆ hi^ˆ chaa^ˆ hwa^ˆ Idumea, hi^ˆ lä^ˆ ja^ˆ hi^ˆ chaa^ˆ hngaah^ˆ jmií^ˆ Jordán ka^ˆ läh^ˆ, hi^ˆ lä^ˆ kye^ˆ hi^ˆ chaa^ˆ lä^ˆ ku^ˆ lä^ˆ jii^ˆ jwii^ˆ Tiro hi^ˆ Sidón. ⁹ Kih^ˆ he^ˆ ma^ˆ tääh^ˆ jwëé^ˆ dsa^ˆ, he^ˆ ja^ˆ ga^ˆ jmeey^ˆ mada^ˆ kih^ˆ discípulo kyaay^ˆ, ga^ˆ siiyh^ˆ:

—Go^ˆ jmee^ˆ jä^ˆ koo^ˆ na^ˆ moo^ˆ gyan^ˆ, ngoo^ˆ kya^ˆ hlääh^ˆ dsa^ˆ jnä^ˆ jee^ˆ la^ˆ.

¹⁰ Jëéh^ˆ, jwëé^ˆ hi^ˆ dsaah^ˆ ma^ˆ mi^ˆ hlääy^ˆ jää^ˆ, he^ˆ ja^ˆ ga^ˆ lla^ˆ nää^ˆ jwëé^ˆ dsa^ˆ dsaah^ˆ jee^ˆ ma^ˆ gyay^ˆ, ma^ˆ jmee^ˆ dsa^ˆ bií^ˆ ma^ˆ su^ˆ miíh^ˆ cha^ˆ gooy^ˆ kih^ˆ Jesús. ¹¹ Hi^ˆ ma^ˆ tääh^ˆ ga^ˆ jñah^ˆ dsa^ˆ hi^ˆ ma^ˆ kye^ˆ jmi^ˆ lle^ˆ hliih^ˆ. Ma^ˆ ga^ˆ jëéy^ˆ Jesús, ga^ˆ juuyh^ˆ jñey^ˆ cha^ˆ nē Jesús ma^ˆ hooyh^ˆ ki^ˆ gaa^ˆ ma^ˆ jäyh^ˆ:

—Hne^ˆ laah^ˆ Joó^ˆ Dio.

¹² He^ˆ ja^ˆ ga^ˆ juuh^ˆ Jesús kih^ˆ jmi^ˆ lle^ˆ hliih^ˆ mah^ˆ sa^ˆ mi^ˆ jnäy^ˆ juu^ˆ he^ˆ laa^ˆ Jesús Joó^ˆ Dio.

Ga^ˆhñaa^ˆ Jesús lä^ˆ jëé^ˆ gya^ˆ tuu^ˆ apóstole

(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ Ma^ˆ ngëé^ˆ he^ˆ ja^ˆ, ga^ˆ wii^ˆ Jesús lle^ˆ koh^ˆ hi^ˆ ga^ˆ tëeyh^ˆ ko^ˆ llaa^ˆ dsa^ˆ hi^ˆ ga^ˆ tih^ˆ dséy^ˆ hi^ˆ ga^ˆ nuu^ˆ bií^ˆ he^ˆ jäy^ˆ kyaayh^ˆ. ¹⁴ Ga^ˆ hñaa^ˆ gya^ˆ tuu^ˆ mah^ˆ jmee^ˆ ko^ˆ jöh^ˆ kyaayh^ˆ hi^ˆ ga^ˆ cheey^ˆ mah^ˆ dsa^ˆ kway^ˆ juu^ˆ kiyh^ˆ. ¹⁵ Hi^ˆ ga^ˆ kway^ˆ jwé^ˆ mah^ˆ mi^ˆ hlääy^ˆ hi^ˆ dsaah^ˆ hi^ˆ hwëéy^ˆ jmi^ˆ lle^ˆ hliih^ˆ. ¹⁶ Lä^ˆ la^ˆ chee^ˆ lä^ˆ jaa^ˆ lä^ˆ jaay^ˆ: Simón (hi^ˆ ga^ˆ mi^ˆ cheey^ˆ Pee^ˆ), ¹⁷ Jacobo joó^ˆ Zebedeo hi^ˆ Jwaa^ˆ øøh^ˆ Jacobo. (Lä^ˆ uu^ˆ dsa^ˆ he^ˆ ga^ˆ mi^ˆ cheey^ˆ Boanerge. Jmií^ˆ na^ˆ hnøø^ˆ jäh^ˆ joó^ˆ ñih^ˆ.) ¹⁸ Andre^ˆ he^ˆ, Felipe, Bartolomé, Matá^ˆ, Tamá^ˆ, Jacobo joó^ˆ Alfeo, Tadeo, Simón dsa^ˆ cananita he^ˆ, ¹⁹ hi^ˆ Juda Iscariote hi^ˆ ga^ˆ ngëé^ˆ Jesús këé^ˆ. Ma^ˆ la^ˆ ma^ˆ hñaa^ˆ lä^ˆ jëé^ˆ hi^ˆ he^ˆ, ja^ˆ ga^ˆ ya^ˆ nääy^ˆ kiyh^ˆ.

Ga^ˆjäh^ˆ dsa^ˆ, kye^ˆ Jesús jmi^ˆ lle^ˆ hliih^ˆ

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

²⁰ Ma^ˆ ngëé^ˆ ma^ˆ ya^ˆ nääy^ˆ, koo^ˆ ka^ˆ läh^ˆ ga^ˆ kah^ˆ dsa^ˆ cha^ˆ neh^ˆ jee^ˆ ma^ˆ tääyh^ˆ ja^ˆ. Ni^ˆ mo^ˆ so^ˆ ga^ˆ kwa^ˆ jwé^ˆ ma^ˆ kuyh^ˆ kyaah^ˆ discípulo kyaay^ˆ.

²¹ Ma' ga' lä' ñe' hi' chaa' kyaa' Jesús ha' lä' dsa' ngëy', he' ja' ga' nääy' mah' ma' teey'. Jëeh' ma' laay', ma' hee' go' te' dsëy'. ²² Pero ta' jwoh' kyaa' ley hi' ya' nää' Jerusalén, ga' jäh':

—Beelzebú ba' na' jää' Jesús. He' ja' hwëy' jmi' lle' hlih' kyaa' hih' kih' hi' kye' në' kih' jmi' lle' hlih'.

²³ He' ja' ga' hlëeh' Jesús juu' na' hmää' lä' la':

—Nuu' da' hnäh' hi' jäh' kye' jmi' lle' hlih'. ¿Ha' lä' ja' Tana' hwëy' he' ba' dsa' kyaayh' neh' tuh' dsë' dsa'? ²⁴ Dsa' hi' tääh' koo' hwa', cher'mah' teey' kyaa' he' ba' dsa' kyaayh', sa' gwëy'. ²⁵ Hi' lä' ja' sa' lä' be' dsë' dsa' hi' tääh' koo' cha'neh', dsa' taah' ko' jöh', cher'mah' te' jëy' kyaa' he' ba' hi' chaa' cha'neh' kiyh'. ²⁶ Ja' ba' lä' ja' la' kih' Tana', sa' gwëy' cher'mah' te' jëy' jmi' lle' hlih' kyaa' he' ba' jmi' lle' hlih' dsa' kyaayh'. Chah' ba' mi' laay' hñiy'.

²⁷ Ni' jaa' dsa' sa' le' dsa' he' cha'neh' kih' jaa' dsa' be' mah' hiiy' he' cha' kiyh', cher'mah' sa' ga' hñuy' to' në'. Jmee' bii' hñuy', ja' ga' le' hwëy' he' la' dsëy'. ²⁸ Ma' ra' ju' dsoo' jwëhn' hnäh', jmee' ba' Dio jöh' dsë' kih' lä' jë' dso' kye' he' jmee' dsa'. Hi' jmeey' jöh' dsëy' kih' lä' jë' juu' wi' he' hlëeh' dsa'. ²⁹ Pero cher'mah' ga' hlëeh' dsa' wi' kih' jmi' lle' Na' jngii', mo' so' jmeey' jöh' dsëy', lä' ma' na' bääyh' ja' ba' dso' kye' kiyh'.

³⁰ Ga' hlëeh' Jesús lä' ja', kih' he' ga' jäh' ko' lla' dsa' he', Jesús ma' kye' jmi' lle' hlih'.

Øh' Jesús kyaa' chooy'

(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Këe' ga' ga' lla' nää' øh' Jesús kyaa' chooy', pero ka' hne' ba' ga' jøoy', hi' ga' siyh' dsa' hi' ma' tääh' jee' ja', chiih' Jesús wa' jäh'. ³² He' ja' ga' jäh' dsa' hi' ma' tääh' koo' kih' Jesús:

—Hii' maa' kyaa' kyaa' øh' tääh' ka' hne', hnaah' hne'.

³³ He' ja' ga' jäh' Jesús:

—¿Hii' na', hi' laa' maa' kyaan'? ¿Hii' na', hi' laa' øhn'?

³⁴ Mah' ga' jëy' lä' jë' hi' ma' tääh' lä' ku' lä' jii' jee' ma' cheyh' ja', ga' jäh':

—Hi' la' ba' he', maa' kyaan', hi' la' ba' he' øhn'. ³⁵ Lä' jë' hi' jmee' lä' hyoh' dsë' Dio, hi' he' ba' dsa' më' øhn', dsa' ñuuh' øhn', hi' maa' kyaan'.

4

Juu' na' hmää' lä' koo' la' kih' dsa' hi' jñee' mi' ju'

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Koo' ka' läh' ga' løø' Jesús hlëy' dsa' cha' hoo' jmi' juuh' he' hla' hwa' Galilea. Jwë' dsa' ga' lla' nää' jee' ja', he' ja' ga' wi' Jesús neh' na' moo'. Neh' ja' ga' gyay' mah' ga' hlëy' dsa' hi' ma' tääh' cha' hoo' jmi' ja'. ² Ja' he' koo' nëe' ga' mi' tëy' dsa' kyaa' juu' na' hmää'. Lä' jwë' ja' ga' kwëy' dsa' nuuh'. Ga' jäh':

³ —Nuu' da' hnäh'. Jaa' dsa' ngoo' ga' jñee' mi' ju'. ⁴ Jee' ngooy' jñey' mi' ju' ja', ga' saa' miih' cha' jwë', he' ja' ya' nää' ta' ga' kuh'. ⁵ Jyoh' ka' läh' mi' ju' ga' saa' në' kuu' jee' sa' cha' cha' miih' gwaah'. He' ja' chah' ba' ga'hya', jëh', sa' ma' nøø' cha' miih' gwaah'. ⁶ Pero ma' ga' hëh' hyoo' ga' koo'. Jëh', miih' ba' jmoo' ma' cha', he' ja' ga' lä' ki' chaah'. ⁷ Hi' jyoh' ka' läh' mi' ju' ga' saa' jee' chaah' too'. Ga' kwaa' ga' chaah' too' ja', he' ja' ga' uu' chaah' kih' jee' na' too', mo' so' ga' kwa' mi'. ⁸ Hi' jyoh' mi' ju' ja', ga' saa' jee' la' hwa' jmah'. He' ja' ba' ga' hi', ga' kwa' cha' miih' mi'. Cha' he' ga' kwa' gyii' gya' mi' lä' koo' chaah', cha' he' ga' kwa' to' lo' gya' dsë' gya' mi' hi' jyoh' ga' kwa' hña' loo' mi'.

⁹ He' ja' ga' jäh' Jesús:

—Hi⁻ hnø¹ heeh⁺ juu¹ la⁻, wa¹ heeyh⁻.

¹⁰ Ma¹ ga⁺ jā⁺ miih⁻ go⁻ te¹ dsa⁻ kyaah⁺ gya⁺ tuu⁺ discípulo, ga⁺ ngiiy⁺ juu¹ kih¹ Jesús he⁻ hnø¹ jā⁺ juu¹ he⁻ ga⁺ kway⁺ ja⁻. ¹¹ He⁻ ja⁻ ga⁺ jā⁺ Jesús siiyh⁺:

—Hnäh⁺ ba¹ na⁻ ngëh¹ hnäh⁺ jwë¹ lä⁺ ngëeh⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁺ jā⁺ Dio dsa⁻ lä⁺ hih⁺ kih¹, he⁻ ma¹ na⁻ hmää⁺ jā⁺. Pero hi⁻ sa⁺ na⁻ jnä⁺ kih¹ Dio, hlëëhn⁺ kyaah⁺ juu¹ na⁻ hmää⁺ ba¹. ¹² Lä⁺ ja⁻, ma¹ ke⁺ jëy[~], sa⁺ jnøøyh⁺, ma¹ ke⁺ nuuy⁻, sa⁺ lä⁺ ngëy⁺. Kih¹ he⁻ ja⁻, sa⁺ dsa⁻ jeeyh[~] kyaah⁺ Dio mah¹ koo⁻ Dio dsë¹ kih¹ dso⁺ kye⁻ kiyh¹.

Ga⁺ jmeeh⁺ Jesús juu¹ he⁻ hnø¹ jā⁺ juu¹ na⁻ hmää⁺ kih¹ hi⁻ na⁻ jñee⁺ mi¹ ju⁻

(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³ Koo⁻ ka⁻ läh⁺ ga⁺ jā⁺ Jesús:

—¿Ché⁺ sa⁺ ga⁺ lä⁺ ngëeh⁺ hnäh⁺ juu¹ kih¹ hi⁻ na⁻ jñee⁺ mi¹ ju⁻? ¿Ha⁻ ba¹ la⁻ lä⁺ ngëeh⁺ hnäh⁺ jyoh⁺ juu¹ na⁻ hmää⁺ he⁻ na⁻ ga⁺ jwahn⁻ cher⁺ mah¹ sa⁺ ngëeh⁺ hnäh⁺ juu¹ la⁻? ¹⁴ Hi¹ hi⁻ jñee⁺ mi¹ ju⁻, hi⁻ he⁺ laa⁺ jaa⁻ hi⁻ kwa⁺ juu¹ kih¹ Dio. ¹⁵ Ko⁻ llaa⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ nuu⁺ juu¹, hi⁻ he⁺ laa⁺ lä⁺ koh⁺ mi¹ ju⁻ he⁻ ga⁺ toh⁺ cha⁺ jwë¹. Ga⁺ ma⁻ nuuy⁺ juu¹ kih¹ Dio, cha⁺ ba¹ gwa⁺ Taná⁺ jñuuyh[~] juu¹ he⁻ ma⁻ na⁻ jnä⁺ neh⁺ tuh⁻ dsëy¹. ¹⁶ Hi⁺ jñah⁺ ka⁻ läh⁺ dsa⁻ hi⁻ nuu⁻ juu¹, hi⁻ he⁺ laa⁺ lä⁺ koh⁺ mi¹ ju⁻ he⁻ ga⁺ saa⁺ né⁺ kuuy⁺ jee⁺ sa⁺ cha⁻ cha⁻ miih⁻ gwaah⁺. Lä⁺ cha⁺ ma¹ nuuy⁻ jëë⁻ ba¹ dsëy¹. ¹⁷ Pero ko⁻ hwëë⁺ ba¹ ja⁻. Laay⁺ lä⁺ koo⁻ chaah⁺ he⁻ choo⁺ miih⁻ ba¹ jmoo⁺ kih¹. Wa⁻ ra⁻ ga⁺ jëy⁺ wi⁺ o go⁻ nää⁺ dsa⁻ né⁺ kiyh¹, kwaat[~] kih¹ juu¹ he⁻ ma⁻ nuuy⁺, lä⁺ cha⁺ ja⁻ tuy⁺ jwë⁺ kih¹ Dio. ¹⁸ Heh¹ mi¹ ju⁻ he⁻ ga⁺ saa⁺ jee⁺ kih¹ chaah⁺ too⁺, lä⁺ ja⁻ laa⁺ hi⁻ nuu⁻ juu¹ kih¹ Dio. ¹⁹ Pero jee⁺ ga⁺ näy⁺ ja⁻, ma⁺ miih⁻ lä⁺ ja⁻ dsa⁻ lä⁺ øøy⁺ kih¹ Dio. Jëeh⁺ kye⁻ gyih¹ hu⁺ dsë⁻ kih¹ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻, hi⁺ hnøøy⁺ lä⁺ chay⁻ cha⁻ miih⁻ kuu⁺, hi⁺ heë⁺ dsëy¹ lä⁺ jë⁺ he⁻ ga⁺ cha⁻ jmi⁻ gyuu⁺. He⁻ ja⁻ sa⁺ jmeey⁺ ni⁺ miih⁻ ta⁺ llu¹. ²⁰ Pero mi¹ ju⁻ he⁻ ga⁺ saa⁺ hwa⁺ jmah¹, lä⁺ ja⁻ laa⁺ dsa⁻ hi⁻ nuu⁻ juu¹ kih¹ Dio mah¹ heeyh⁻ ka⁻ läh⁺. Hi⁻ he⁺ jmee⁺ cha⁻ miih⁻ ta⁺ llu¹, lä⁺ koo⁻ mi¹ ju⁻ he⁻ kwa⁺ ma⁺ gyii⁺ gya⁺, ma⁺ to⁺ lo⁺ gya⁺ dsë[~] gya⁺, ma⁺ hña⁻ loo⁺.

Juu¹ na⁻ hmää⁺ lä⁺ koo⁻ la¹ kih¹ wa¹ je⁻

(Lc. 8:16-18)

²¹ Lä⁺ la⁻ ga⁺ jā⁺ Jesús ka⁻ läh⁺:

—Ni⁺ jā⁺ sa⁺ hih[~] je⁻ mah¹ jlëy⁺ kyaah⁺ koo⁻ kyaah⁺, ni⁺ sa⁺ chiyh¹ neh⁺ jii⁺. He⁻ chiyh¹ jee⁺ ñii⁺ ba¹ mah¹ lä⁺ jnä⁺ lä⁺ kaa⁻. ²² Lä⁺ jë⁺ he⁻ na⁻ hmää⁺, lloo[~] koo⁻ jmi⁺ lä⁺ jnä⁺, hi⁺ lä⁺ jë⁺ he⁻ sa⁺ jnä⁺, la¹ kwaat[~] lä⁺ jnä⁺. ²³ Hi⁻ hnøø¹ heeh⁺ juu¹ la⁻, wa¹ heeyh⁻.

²⁴ Hi⁺ ga⁺ jā⁺ Jesús ka⁻ läh⁺:

—Jmee⁺ da¹ hnäh⁺ he¹ kih¹ juu¹ he⁻ nuuh⁻ hnäh⁺. Jëeh⁺, ja⁻ ba¹ lä⁺ koo⁻ nuuh⁻ hnäh⁺ ko⁻ ja⁻ ba¹ jiih¹ lä⁺ ngëeh⁺ hnäh⁺ o na⁻ dsë[~] ga⁺ miih⁻ ko⁻ ja⁻. ²⁵ Lä⁺ jëë⁺ hi⁻ ngëë⁺ miih⁻, hi⁻ he⁺ lä⁺ ngëë⁺ cha⁻ ga⁺ miih⁻. Hi⁻ lä⁺ jëë⁺ hi⁻ jmee⁺ ngëë⁺, lä⁺ kye⁻ he⁻ ja⁻ llaa⁺ ba¹.

Juu¹ na⁻ hmää⁺ lä⁺ koo⁻ la¹ kih¹ jyoh⁺ mi¹ ju⁻

²⁶ Hi⁺ ga⁺ jā⁺ Jesús ka⁻ läh⁺:

—Lä⁺ koo⁻ jā⁺ Dio dsa⁻ lä⁺ hih⁺ kih¹, jëeh¹ kwee⁻ lä⁺ la¹ kih¹ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ jngëë⁻ mi¹ ju⁻. ²⁷ Sa⁺ cha⁻ kwaat[~] la¹ kih¹ dsa⁻ he⁺ cher⁺ mah¹ na⁻ gwiiy⁻ o cher⁺ mah¹ na⁻ nëy⁺. Dsa⁻ hya⁺ mi¹ ju⁻ ja⁻, hi⁺ dsa⁻ kwaat[~] lä⁺ jmi⁺ lä⁺ hwë¹ ni⁺ sa⁺ ñey⁻ ha⁻ lä⁺ ga⁺ la¹. ²⁸ Hwa¹ ba¹ jmee⁺ dsa⁻ kwaat[~] mi¹ ju⁻. To⁻ né⁺ dsa⁻ hya⁺ mi¹ ju⁻, ja⁻ ga⁺ dsa⁻ kwaat[~] chaah⁺ kih¹. Ma⁻ ngëë⁺ he⁻ ja⁻, jyoo⁺ le¹ kih¹. Lä⁺ hii⁺ ga⁺ miih⁻, kah⁺ mi⁺ kih¹. ²⁹ Hi⁺ ga⁺ ma⁻ ää⁻ mi⁺, chooyh¹ ta⁺ kiyh¹, jëeh⁺ ma⁻ lloo⁺ jii⁻ juyh¹ mi¹ ju⁻ mah¹ llay¹ llu¹.

Juu¹ na⁻ hmää⁺ lä⁺ koo⁻ la¹ kih¹ mi¹ ju⁻ mostaza

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Hi⁺ lä⁺ la⁻ ga⁺ jā⁺ Jesús ka⁻ läh⁺:

—¿Ché⁺ kyuu^h hnäh⁺ ha⁻ lä⁺ la¹ he⁻ jā⁺ Dio dsa⁻ lä⁺ hih⁺ kih¹? Jwëëhn[~] hnäh⁺ juu¹ he⁻ jëeh¹ kwee⁻ kyaah⁺ he⁻ ja⁻, mah¹ lä⁺ ngëeh⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁺ la¹. ³¹ He⁻ jā⁺ Dio dsa⁻ lä⁺ hih⁺

kih¹, jeeh¹ kwee⁻ lä¹ koo⁻ la¹ kih¹ koo⁻ mi¹ ju⁻ mostaza. Heh¹ mi¹ ju⁻ ja⁻ pih¹ ga¹ miih⁻ lä¹ koh¹ ga¹ jyoh¹ mi¹ ju⁻ he⁻ jngëë⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu¹ la⁻. ³² Pero ma⁻ ngëë⁻ ma⁻ jngëëy¹ mi¹ ju⁻ ja⁻, dsa⁻hya¹ mah¹ dsa⁻ kwaa¹ niii¹ ga¹ lä¹ koh¹ ga¹ jee¹ lä¹ jë⁻ joh¹. Chaah¹ mostaza kwa⁻ gooh¹ kih¹, lä¹ ja⁻ lä¹ kye⁻ ta¹ jmee⁻ sii⁻ në¹ sa¹ goh¹.

³³ Ga⁻ kwa¹ Jesús juu¹ kih¹ Dio kyaah¹ cha⁻ miih⁻ juu¹ na⁻ hmää¹ he⁻ la¹ lä¹ koh¹ juu¹ na⁻ hmää¹ kih¹ mostaza. Ga⁻ hlëëyh¹ dsa⁻ ha⁻ koh¹ jiih¹ lä¹ ngëëy¹ ba¹. ³⁴ Ni⁻ koo⁻ sa⁻ ga⁻ hlëëh¹ Jesús na⁻ hñaa¹ lä¹ jëë⁻. Juu¹ na⁻ hmää¹ jmah¹ ba¹ ga⁻ hlëëyh¹. Lä⁻ ma¹ ga⁻ jä¹ hñii¹ ba¹ lä¹ jëë⁻ discípulo, ja⁻ ga⁻ ga⁻ mi⁻ jnääy⁻ na⁻ hñaa¹ lä¹ jëë⁻ juu¹ na⁻ hmää¹ he⁻ ga⁻ hlëëyh¹ ja⁻.

Ga⁻ jmee¹ Jesús hih⁻ kih⁻ lle¹ mah⁻ hii⁻ tii¹

(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ Lä⁻ ma¹ ga⁻ nnu⁻ jmi⁻ ja⁻, ga⁻ jäh¹ Jesús ga⁻ siiyh⁻ discípulo kyaay¹:

—Man⁻ ta¹ jyoh¹ jwoo¹ jmi⁻ juuh⁻ ka⁻ läh¹.

³⁶ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ hih⁻ discípulo juu¹ kih¹ dsa⁻ hi⁻ ma¹ tääh¹ jee¹ ja⁻, hi⁻ ga⁻ jääy¹ Jesús lä⁻ ma⁻ gyay¹ ja⁻ neh⁻ na⁻ moo¹ ga⁻ nääy¹. Ma¹ hii¹ ga⁻ jyoh¹ na⁻ moo¹ koo¹ ja⁻, ga⁻ ka¹ dsa⁻ he⁻ mah¹ ga⁻ nääy¹ ta¹ jee¹ ga⁻ nää¹ discípulo. ³⁷ Jee¹ ga⁻ nääy¹ ja⁻, ja¹ koo⁻ lle¹ tä¹, ga⁻ hii¹ goo⁻ jwërte. Ga⁻ hlul¹ jmi⁻ lä⁻ jiih¹ ga⁻ haa⁻ neh⁻ na⁻ moo¹. Miih⁻ ga⁻ sa⁻ ga⁻ hmäh⁻ na⁻ moo¹ ja⁻. ³⁸ Pero ma⁻ na⁻ gwii⁻ Jesús ta⁻ ka⁻ luu¹ ja⁻, na⁻ dsë⁻ lley⁻ në¹ tu¹. He⁻ ja⁻ ga⁻ chaa¹ discípulo kyaay¹:

—Ta⁻ jwoh¹ —ga⁻ jäh¹ —¿ché ni⁻ miih⁻ hu⁻ dsë⁻ sa⁻ kyeh⁻ he⁻ juu¹ jne⁻ cha⁻ jmi⁻ la⁻?

³⁹ He⁻ ja⁻ ga⁻ noo⁻ Jesús, ga⁻ jmeey¹ hih⁻ ga⁻ jä¹ tii¹ lle¹, hi⁻ ga⁻ jäh¹ siiyh⁻ jmi⁻:

—Ta⁻ tooh¹ miih⁻, jä¹ tii¹.

Lä⁻ chah¹ ja⁻ ga⁻ hna¹ lle¹ hi⁻ ga⁻ jä¹ tii¹ go⁻ te¹ jmi⁻. ⁴⁰ Ma⁻ ngëë⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻ jäh¹ Jesús siih⁻ dsa⁻ kyaay¹ he⁻:

—¿He⁻ la¹ gah¹ hnäh¹ cha⁻ miih⁻? ¿He⁻ la¹ ja⁻ sa⁻ dsoo¹ hoh¹ hnäh¹ kin⁻?

⁴¹ Peer⁻ ga⁻ lä⁻ goh⁻ discípulo kyaay¹ Jesús, he⁻ ja⁻ ga⁻ ngiiy¹ juu¹ kih¹ dsa⁻ kyaay¹:

—¿Hii⁻ ba⁻ na⁻, heh¹ lä⁻ kye⁻ jmi⁻ hi⁻ lä⁻ kye⁻ lle¹ nuuh¹ kiyh¹?

5

Dsa⁻ hi⁻ ma¹ kye⁻ jmi⁻ lle¹ hliih⁻ chee⁻ Legión

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ Hi⁻ ga⁻ lloo¹ Jesús jyoh¹ jwoo¹ jmi⁻ juuh⁻ ja⁻ kyaah¹ discípulo kyaay¹, hwa¹ kih¹ dsa⁻ gadareno. ² Lä⁻ ma¹ ga⁻ jñaa¹ neh⁻ na⁻ moo¹ ja⁻, ja¹ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ma¹ kye⁻ jmi⁻ lle¹ hliih⁻, ga⁻ mi⁻ jee⁻ Jesús. Hi⁻ he⁻ ma¹ gya¹ jee¹ la¹ to⁻ hoo⁻ kih¹ hliih⁻. ³ Jee¹ ja⁻ ma¹ la¹ hoo⁻. Ma⁻ ke⁻ ma¹ hñuu⁻ dsih¹ kyaah¹ caden⁻, ni⁻ lä⁻ ja⁻ sa⁻ ga⁻ jmää¹. ⁴ Ja⁻ he⁻ koo⁻ hä¹ ga⁻ hñuu⁻ dsih¹ kyaah¹ caden⁻ hi⁻ ga⁻ gwë¹ dsa⁻ tiiy¹ kyaah¹ jwi⁻ hma⁻ he⁻ hé⁻ too⁻, pero ni⁻ koo⁻ sa⁻ ga⁻ jmää¹. Ga⁻ sa¹ ga⁻ hnä¹ bih¹ lä⁻ jë⁻ he⁻ kyaah¹ ma¹ na⁻ hñuu⁻ goo⁻ tiiy¹. Ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ sa⁻ ga⁻ lä⁻ beë¹ kyaay¹. ⁵ Lä⁻ jmi⁻ lä⁻ hwë¹ ma¹ ngëy⁻ moh¹ ki⁻ hooyh⁻, hi⁻ lä⁻ ja⁻ jee¹ la¹ to⁻ hoo⁻. Hi⁻ ma¹ jmeey⁻ dsoo¹ kih¹ hñiiy¹ kyaah¹ kuu¹. ⁶ Hu¹ ga⁻ jëëy¹ Jesús, he⁻ ja⁻ ngooy¹ ko⁻ chih¹ ga⁻ juuyh¹ jñëy⁻ cha⁻ në¹ Jesús. ⁷ Mah¹ ga⁻ hlëëyh¹ koo⁻ ki⁻ gaa⁻, ga⁻ jäh¹:

—Ta⁻ kaah⁻ jñä¹ Jesús, hne⁻ Joo¹ Dio Joo¹. Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo¹, ta⁻ jmeeh⁻ jñä¹.

⁸ Ga⁻ hlëëyh¹ lä⁻ ja⁻ jëeh¹ jää¹ ba¹ ga⁻ jäh¹ Jesús:

—Hne⁻ jmi⁻ lle¹ hliih⁻, go⁻ hëë¹ kih¹ dsa⁻ nuuh⁻ na⁻.

⁹ Hi⁻ ga⁻ ngii⁻ Jesús juu¹ kiyh¹:

—¿Hee⁻ chee⁻ hne⁻?

Mah¹ ga⁻ jäh¹:

—Legión cheen⁻, jëeh¹ jwëë¹ jñääh¹.

¹⁰ Peer⁺ ga⁺ chuuy⁺ kyaah⁺ Jesús, mah⁺ sa⁺ hëe⁺ Jesús kiyh⁺ uu⁺ kih⁺ hwa⁺ ja⁻. ¹¹ Jäh⁺ kih⁺ lle⁺ hwa⁺ ja⁻ ma⁺ tääh⁺ koo⁻ nää⁺ ñe⁺ ma⁺ kuh⁻ nuu⁻. ¹² He⁻ ja⁻ ga⁺ ngii⁺ jmi⁻ lle⁺ hlih⁺ he⁺ kih⁺ Jesús, ga⁺ jäh⁺:

—Chee⁺ jnääh⁺ kih⁺ ñe⁺ hi⁻ tääh⁺ oo⁻ mah⁺ dsa⁺tooh⁺ jnääh⁺ kiyh⁺.

¹³ Ga⁺ kwa⁺ ba⁺ Jesús jwë⁺. He⁻ ja⁻ ga⁺ hwëe⁻ jmi⁻ lle⁺ hlih⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁺, mah⁺ ga⁺ taayh⁺ kih⁺ lä⁺ jëe⁻ to⁺ mil ñe⁺ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁻. Lä⁺ jëe⁻ ñe⁺ he⁺ ga⁺ kyuu⁺. Ma⁺ ga⁺ tëe⁺ koo⁻ lle⁺ hwa⁺, ko⁻ dsoo⁺ jwë⁺ ba⁺ ga⁺ saay⁺ cha⁺ jmi⁻ juuh⁻. Jee⁺ ja⁻ ga⁺ juuy⁺ neh⁺ jmi⁻. ¹⁴ Dsa⁻ hi⁻ ma⁺ hää⁺ ñe⁺ he⁺, ga⁺ nää⁺ ko⁻ chih⁺ cha⁻ hliiy⁺ ta⁺ jee⁺ jwi⁻ hi⁺ ta⁺ chuuh⁺ moh⁺, na⁺ jmeeyh⁺ juu⁺. Hi⁺ lä⁺ jëe⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁺ nuu⁺, na⁺ nää⁺ na⁺ jëe⁻ ha⁻ lä⁺ ga⁻ la⁺. ¹⁵ Ma⁺ ga⁺ lla⁺ nää⁺ jee⁺ cheh⁺ Jesús, ga⁺ jëe⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ jää⁺ jwëe⁺ jmi⁻ lle⁺ hlih⁺ he⁺, ma⁺ gyay⁺ kyeyh⁺ hmi⁻, ma⁻ nöh⁺ dsëy⁺ go⁻ te⁻, he⁻ ja⁻ ga⁺ jwaah⁺ dsa⁻. ¹⁶ Hi⁻ ga⁺ jëe⁻ lä⁺ jë⁺ he⁻ ja⁻, ga⁺ jmeeyh⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ ha⁻ lä⁺ ga⁻ laa⁺ hi⁻ ma⁺ jää⁺ jmi⁻ lle⁺ hlih⁺ he⁺ hi⁻ ga⁺ jmeeyh⁺ juu⁺ lä⁺ koh⁺ ga⁻ la⁺ kih⁺ ñe⁺. ¹⁷ Ja⁻ ga⁺ ga⁻ løø⁺ dsa⁻ he⁺ chuuy⁺ kyaah⁺ Jesús mah⁺ wa⁺ llaayh⁺ kiyh⁺ ta⁺ jee⁺ jyoh⁺.

¹⁸ Lä⁺ ma⁺ ga⁺ he⁺ Jesús neh⁺ na⁺ moo⁺, dsa⁻ hi⁻ ma⁺ kye⁻ jmi⁻ lle⁺ hlih⁺ he⁺ ga⁺ chuuy⁺ kyaah⁺ Jesús, mah⁺ ma⁺ kway⁺ jwë⁺ ma⁺ dsooy⁺ kyaayh⁺.

¹⁹ Pero sa⁺ ga⁺ heeh⁻ Jesús:

—Gwaah⁻ kyah⁺ go⁻ koo⁻ juu⁺ kih⁺ hi⁻ chaa⁻ kyah⁺, ha⁻ lä⁺ la⁺ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ ma⁻ jmee⁺ Dio kyah⁺ hne⁻. Go⁻ jmeeh⁻ juu⁺ ha⁻ lä⁺ ma⁻ lä⁻ ñih⁺ dsë⁺ Dio kyah⁺ —ga⁺ jäh⁺ Jesús siyh⁺ dsa⁻ he⁺.

²⁰ He⁻ ja⁻ ngaayh⁺, ga⁺ ngëe⁺ lä⁺ kaa⁻ jwi⁻ he⁻ jäh⁺ dsa⁻ Decápoli ga⁺ jmeeyh⁺ juu⁺ ha⁻ lä⁺ la⁺ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ ga⁺ jmee⁺ Jesús kiyh⁺. Hi⁺ lä⁺ jëe⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁺ nuu⁺ ga⁺ taah⁺ jëe⁻ dsah⁺.

Jo⁻ mi⁻ Jairo kyaah⁺ jaa⁻ dsa⁻ më⁺ hi⁻ ma⁺ dsaah⁺

(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

²¹ Ngaah⁺ Jesús ka⁻ läh⁺ ta⁺ hngaah⁻ jmi⁻ juuh⁻ kyaah⁺ na⁺ moo⁺. Ma⁺ ga⁺ llaayh⁺ jee⁺ ja⁻, jwëe⁺ dsa⁻ ga⁺ lla⁺ nää⁺ ka⁻ läh⁺. ²² Jee⁺ ja⁻ ga⁺ lloo⁺ jaa⁻ dsa⁻ chee⁻ Jairo hi⁻ laa⁺ ta⁺ kih⁺ gwah⁺ mäh⁻ jee⁺ jwi⁻ ja⁻. Ma⁺ ga⁺ jëe⁺ Jesús ga⁺ juuyh⁺ jnéy⁺ cha⁺ néy⁺, ²³ mah⁺ ga⁺ chuuy⁺ cha⁻ mi⁻ kyaah⁺ Jesús, ga⁺ jäh⁺ siyh⁺:

—Dsa⁻ juu⁺ chih⁻ më⁺ kyaan⁺, ña⁻ mah⁺ go⁺ kyeh⁻ gooh⁻ né⁺ kiyh⁺ mah⁺ hlääy⁺, lä⁺ ja⁻ mo⁻ so⁻ juuy⁺.

²⁴ He⁻ ja⁻ ngoo⁺ Jesús kyaah⁺ Jairo. Peer⁺ na⁻ lää⁻ na⁻ jlëe⁻ bih⁺ dsa⁺, kih⁺ he⁻ jwëe⁺ hi⁻ ga⁺ nää⁺ kyaayh⁺. ²⁵ Jee⁺ ga⁺ ngëe⁺ Jesús ja⁻, ma⁺ cheh⁺ jaa⁻ dsa⁻ më⁺ hi⁻ ma⁺ hya⁻ koo⁻ gya⁻ to⁺ ji⁻ ñe⁻ he⁻ ma⁺ dsaayh⁺ dsoo⁺ kiyh⁺. ²⁶ Ma⁻ lä⁻ hi⁻ jëe⁺ wi⁺, ja⁺ hi⁻ jaa⁻ tē⁻ më⁻ ma⁻ kaayh⁺. Dsa⁻ më⁺ he⁺ ga⁺ mi⁻ llay⁻ lä⁺ jë⁺ he⁻ cha⁻ kiyh⁺, ga⁺ heey⁺ kyaah⁺ tē⁻ më⁻. Ni⁺ mi⁻ sa⁺ ga⁻ la⁺ më⁻, cha⁻ ga⁺ mi⁻ ma⁺ ja⁺ kiyh⁺ koo⁻ jmi⁻ koo⁻ jmi⁻. ²⁷ Ma⁺ ga⁺ nuuy⁺ hlëeh⁺ dsa⁻ kih⁺ Jesús, lä⁺ chah⁺ ja⁻ ga⁺ taayh⁻ hñiiy⁺ jee⁺ kih⁺ jwëe⁺ dsa⁻ he⁺ mah⁺ ga⁺ suy⁺ mi⁻ cha⁺ gooy⁻ sa⁺ hmi⁻ kih⁺ Jesús. ²⁸ Jëeh⁺ ma⁺ laay⁺: “Wa⁺ ra⁻ jäh⁺ kih⁺ koo⁻ tēen⁺ su⁺ mi⁻ cha⁺ goon⁺ sa⁺ hmi⁻ kih⁺, hlää⁺ go⁻ te⁻.” ²⁹ Lä⁺ chah⁺ ja⁻ ga⁺ hna⁺ dsoo⁺ kiyh⁺ hi⁺ ga⁺ lä⁺ liih⁺ dsa⁻ më⁺ he⁺ he⁻ ga⁺ ääh⁺ go⁻ te⁻ dsoo⁺ kiyh⁺. ³⁰ Hi⁺ chah⁺ ba⁺ ga⁺ lä⁺ liih⁺ Jesús heh⁺ be⁺ kiyh⁺ ga⁺ mi⁻ hlää⁺ jaa⁻ dsa⁻, he⁻ ja⁻ ga⁺ jëeyh⁻ hñiiy⁺ ga⁺ siyh⁺ dsa⁻:

—¿Hi⁻ na⁻ hi⁻ ma⁻ su⁺ sa⁺ hmi⁻ kin⁺?

³¹ He⁻ ja⁻ ga⁺ jäh⁺ discípulo kyaay⁺:

—Che⁺ sa⁺ jëeh⁺ jee⁺ kih⁺ jwëe⁺ dsa⁻ hääh⁺, mah⁺ jwah⁺: “¿Hi⁻ na⁻ ma⁻ su⁺ jnä⁺?”

³² Pero cheh⁺ bih⁺ jëe⁺ lä⁺ ku⁺ lä⁺ jii⁺ jee⁺ tääh⁺ dsa⁻, hi⁻ na⁻ hi⁻ ma⁻ jmee⁺ lä⁺ ja⁻. ³³ Hi⁻ dsa⁻ më⁺ he⁺ ñe⁻ bih⁺ he⁻ ma⁻ hlaay⁺. Goyh⁺ hi⁺ jlää⁺ gyih⁺ lä⁺ ja⁻, ngooy⁺ na⁺ juuyh⁺ jnéy⁺ cha⁺ néy⁺ Jesús hi⁺ ga⁺ jmeeyh⁺ juu⁺ lä⁺ koh⁺ ga⁻ la⁺ kih⁺. ³⁴ He⁻ ja⁻ ga⁺ jäh⁺ Jesús siyh⁺ dsa⁻ më⁺ he⁺:

—Gyuu⁻ kyaan⁺, kih⁺ he⁻ ma⁻lä⁻ dsoo⁺ hoh⁺ kin⁺, ma⁻jä⁺ ba⁺ kyah⁺. Gwaah⁻ ba⁺ hne⁻ llu⁺, wa⁺ jä⁺ go⁻ te⁻ dsoo⁺ kyah⁺.

³⁵ Lä⁻ ma⁻ cheh⁺ ba⁺ Jesús hlëeh⁺, ma⁺ ga⁻lla⁻nää⁺ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ kih⁺ Jairo hi⁻ ma⁺ laa⁺ ta⁺ kih⁺ gwah⁺ jee⁺ ja⁻. Hi⁻ he⁺ ma⁺ kye⁻ juu⁺, jäyh⁺ siyh⁺ Jairo:

—Ma⁻ juu⁺ ba⁺ gyuu⁻ mä⁺ kyaah⁺. Mo⁻ to⁻ kwa⁻ ga⁻ ta⁺ kih⁺ ta⁻ jwoh⁺ na⁻.

³⁶ Lä⁻ chah⁺ ma⁺ ga⁻ nuu⁺ Jesús juu⁺ ja⁻, ga⁻ jäyh⁺ siyh⁺ hi⁻ laa⁺ ta⁺ kih⁺ gwah⁺ he⁺:

—Ta⁻ ka⁻ huu⁻ dsë⁻, jmee⁺ dsoo⁺ hoh⁺ ba⁺.

³⁷ Ja⁻ jiih⁺ mo⁻ so⁻ ga⁻ kway⁺ jwë⁺ ma⁺ dsa⁻ nää⁺ dsa⁻ kyaayh⁺. Ga⁻ jääy⁺ ma⁺ la⁺ Pee⁺ ba⁺, kyaah⁺ Jacobo kyaah⁺ Jwaa⁻ øøyh⁻. ³⁸ Lä⁻ ma⁺ ga⁻ llooy⁺ jäh⁺ jee⁺ chih⁺ hne⁺ kih⁺ hi⁻ laa⁺ ta⁺ kih⁺ gwah⁺ he⁺, ga⁻ nuuy⁺ tääh⁺ miih⁺ ki⁻ hooch⁻ dsa⁻. ³⁹ Ma⁺ ga⁻ hey⁺ cha⁻ neh⁻, ga⁻ jäyh⁺:

—¿He⁻ la⁺ tooh⁺ hnäh⁺ miih⁺ he⁻ ki⁻ hooch⁻ hnäh⁺? Sa⁻ na⁻ juu⁺ chih⁻ mä⁺ na⁻, hi⁻ na⁻ gwii⁻ ba⁺ na⁻.

⁴⁰ Ga⁻ mi⁻ kwah⁺ ba⁺ dsa⁻ kih⁺ Jesús. He⁻ ja⁻ ga⁻ hwëy⁺ ka⁻ hne⁻ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁻, mah⁺ ga⁻ hey⁺ jee⁺ kyaah⁺ chih⁻ mä⁺ he⁺ kyaah⁺ ma⁺ la⁺ cho⁻ jmiiy⁻ hi⁻ kyaah⁺ discípulo kyaay⁺ ba⁺. ⁴¹ Hi⁻ ga⁻ sooyh⁺ goo⁻ chih⁻ mä⁺ he⁺, ga⁻ jäyh⁺:

—Talita, cumi —juu⁺ la⁻ hnøø⁺ jäh⁺: Chih⁻ mä⁺, jnä⁻ jwëehn⁻ hne⁻ noo⁻.

⁴² Lä⁻ chah⁺ ja⁻ ga⁻ noo⁻ chih⁻ mä⁺ he⁺ hi⁻ ga⁻ løoy⁺ ngëy⁺. Peer⁺ jëë⁻ dsah⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁻, kih⁺ he⁻ ga⁻ la⁺ lä⁻ ja⁻. Chih⁻ mä⁺ he⁺ ma⁺ hää⁺ gya⁻ to⁺ ji⁻ ñe⁻. ⁴³ Pero ga⁻ taayh⁻ juu⁺ mah⁺ sa⁻ kooyh⁺ juu⁺ kyaah⁺ ni⁻ jaa⁻ dsa⁻. Hi⁻ ga⁻ siyh⁺ he⁻ kwëy⁺ he⁻ kuh⁻ chih⁻ mä⁺ he⁺.

6

Ga⁻llaah⁺ Jesús jwii⁻ Nazaret

(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

¹ Ya⁻ hëë⁺ Jesús kih⁺ Jairo, jayh⁺ ta⁻ jee⁺ jwii⁻ kiyh⁺, hi⁻ discípulo kyaay⁺ ga⁻ jmee⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaayh⁺. ² Jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁻ ga⁻ hey⁺ neh⁻ gwah⁺ mäh⁻ hi⁻ ga⁻ løoy⁺ kway⁻ juu⁺. Ma⁺ ga⁻ nuu⁺ dsa⁻ ha⁻ lä⁻ hlëy⁺, ga⁻ taayh⁻ jëë⁻ dsayh⁺, he⁻ ja⁻ ma⁺ jäh⁺ dsa⁻ kiyh⁺:

—¿Ha⁻ ma⁻ mi⁻ tëë⁻ hi⁻ na⁻, he⁻ hlëy⁺ lä⁻ na⁻? ¿Hii⁻ kwa⁻ huu⁻ dsë⁻ kiyh⁺? ¿Ha⁻ ba⁺ lä⁻ jmeey⁺ lä⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ jmeey⁺ na⁻? ³ ¿Che⁺ ja⁻ he⁺ tē⁻ hma⁺ na⁻? ¿Ja⁺ he⁺ joo⁺ María na⁻? Hih⁺ hi⁻ na⁻, ¿ja⁺ he⁺ øøyh⁻ Jacobo, José, Juda, Simón, hi⁻ dsa⁻ mä⁺ øøyh⁻ hi⁻ tääh⁺ kyaah⁺ jne⁺ jee⁺ la⁻?

Lä⁻ jë⁻ he⁻ ma⁺ jmeey⁺, ga⁻ toh⁺ wi⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁺. ⁴ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ Jesús siyh⁺:

—Tih⁻ ba⁺ dsë⁻ dsa⁻ hi⁻ ngëë⁻ juu⁺ kih⁺ Dio hi⁻ go⁻ nää⁺ jee⁺ jyoh⁺. Pero hi⁻ chaa⁻ jee⁺ jwii⁻ kih⁺, hi⁻ hi⁻ chaa⁻ cha⁻ neh⁻ kih⁺, sa⁻ hnää⁺ dsih⁺.

⁵ Sa⁻ ga⁻ la⁺ ma⁺ jmeey⁺ cha⁻ miih⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ jee⁺ ja⁻. Ko⁻ llaa⁺ dsa⁻ dsaa⁺ he⁺ ga⁻ kyey⁻ gooy⁻ né⁻ kih⁺ mah⁺ ga⁻ jä⁺ kiyh⁺. ⁶ Kih⁺ he⁻ sa⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo⁺ dsë⁻ dsa⁻ gooy⁺, he⁻ ja⁻ ga⁻ lä⁻ dsaa⁻ dsëy⁺ cha⁻ miih⁻. Ma⁻ ngëë⁻ he⁻ ja⁻, ngooy⁺ lä⁻ kaa⁻ jwii⁻ jee⁺ jäh⁺ na⁻ kway⁻ juu⁺.

Ga⁻chee⁺ Jesús dsa⁻ kyaay⁺ mah⁺ kway⁺ ju⁻ hmëë⁺

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ Ga⁻ tëy⁺ lä⁻ jëë⁻ gya⁻ tuu⁺ discípulo kyaay⁺ mah⁺ cheey⁺ ma⁺ uu⁺ ma⁺ uu⁺ lä⁻ koo⁻ jee⁺ jwii⁻, hi⁻ ga⁻ kwëy⁺ be⁺ mah⁺ jmeey⁺ hih⁺ hwëë⁻ jmi⁻ llë⁻ hliih⁺ kih⁺ dsa⁻. ⁸ Ga⁻ jmeey⁺ mada⁻ kiyh⁺, ga⁻ jäyh⁺ lä⁻ la⁻:

—Ta⁻ ka⁻ hnäh⁺ ni⁻ miih⁻ kih⁺ cha⁻ jwë⁺. Ta⁻ ka⁻ hnäh⁺ hmih⁻ tuh⁻, ni⁻ hé⁻ ñi⁻ih⁻, ni⁻ kuu⁺. Ma⁺ la⁺ hma⁻ hu⁻ ba⁺ kah⁺ hnäh⁺. ⁹ Ja⁻ heeh⁻ hnäh⁺ loo⁻ he⁻ hä⁺ tiih⁺ hnäh⁺ ba⁺, ta⁻ ka⁻ hnäh⁺ jyoh⁺ lëë⁻ hmiih⁻ kyah⁺ hnäh⁺. ¹⁰ Lä⁻ koo⁻ jwii⁻ jee⁺ tëë⁻ hnäh⁺, jäh⁺ hnäh⁺ koo⁻ cha⁻ neh⁻ kih⁺ dsa⁻, lä⁻ jiih⁺ hwëëh⁻ hnäh⁺ jee⁺ ja⁻. ¹¹ Pero cher⁺ mah⁺ sa⁻ ga⁻ heeh⁻ dsa⁻ hnäh⁺ jee⁺ lla⁻ nää⁺ hnäh⁺, hi⁻ cher⁺ mah⁺ sa⁻ ga⁻ nuuy⁺ juu⁺ he⁻ kyeh⁺ hnäh⁺, ja⁻ hwëëh⁻ hnäh⁺ jee⁺ ja⁻. Ja⁻ hlah⁺ hnäh⁺ wa⁻ hløø⁻ he⁻ na⁻ beh⁻ tiih⁺ hnäh⁺. He⁻ ja⁻ jmee⁺ lii⁻ he⁻

ma-la¹ kwaat~ kih¹ bih¹ ja⁻. Ma-ra¹ ju¹ dsoo¹ jwëehn~ hnäh¹, wa-ra⁻ ga¹ lloo¹ jmi¹ jmee¹ Dio jwiz~, jee¹ jwi⁻ ja⁻ jëe¹ cha⁻ ga¹ miih⁻ wi¹ lä¹ koh¹ ga¹ he⁻ jëe¹ jee¹ jwi⁻ Sodoma kyaah¹ Gomorra —ga¹ jäh¹ Jesús siih⁻ discípulo kyaay¹.

¹² Ma-ngëe¹ he⁻ ja⁻, ga¹ hwëe⁻ discípulo ga⁻ nääy¹ kway¹ juu¹ mah¹ wa¹ dsa⁻ jeeh⁻ dsa⁻ kyaah¹ Dio. ¹³ Ga¹ hwëy¹ jmi⁻ lle¹ hlih¹ hi⁻ ga¹ suy¹ miih⁻ aceit dsa⁻ dsaah¹, lä¹ ja⁻ ga¹ mi⁻ hlääy¹ jwëe¹ hi⁻ ma¹ dsaah¹.

Jee¹ la⁻ jäh¹ ha⁻ lä¹ ga¹ juu¹ Jwaa⁻ hi⁻ ma¹ choo~ jmi⁻

(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ Ga¹ lä¹ kaa⁻ ma¹ cha⁻ juu¹ kih¹ Jesús, he⁻ ja⁻ ga¹ nuu¹ rey Herode. Mah¹ ga¹ jäh¹: —Laan¹ go¹ Jwaa⁻ hi⁻ ma¹ choo~ jmi⁻ ma⁻ lä¹ jiih⁻ jee¹ kih¹ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu¹, he⁻ ja⁻ ma⁻ kyey⁻ cha⁻ miih⁻ be¹ he⁻ kyaah¹ jmeey⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻.

¹⁵ Hi⁻ ko⁻ llaa¹ jäh¹ Elía ba¹ na⁻, hi⁻ lle¹ kih¹ jäh¹. Hi⁻ jñah¹ ma¹ jäh¹, jaa⁻ hi⁻ ngëe~ juu¹ kih¹ Dio ba¹ na⁻, ja⁻ ba¹ lä¹ koo⁻ laa¹ hi⁻ ma¹ ngëe~ juu¹ kih¹ Dio llo¹ joo¹. ¹⁶ Pero lä¹ ma¹ ga¹ nuu¹ Herode ja⁻, ga¹ jäh¹:

—Hi⁻ he¹ he¹ Jwaa⁻, hi⁻ ga¹ jmeen¹ mada¹ ga¹ ku¹ lle¹, hi⁻ he¹ na⁻ ma⁻ lä¹ jiih⁻ jee¹ kih¹ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu¹.

¹⁷ He¹ ba¹ Herode ga¹ jmeey¹ hih⁻ jää¹, ga¹ saah¹ dsa⁻ Jwaa⁻, ga¹ taayh⁻ neh⁻ ñe¹ dsoo¹ kih¹ Herodía. Herodía he¹ ma¹ laa¹ me¹ Felipe dsa⁻ ñuu⁻ øøh¹ Herode. Pero ma⁻ ngëe¹ he⁻ ja⁻, ga¹ tée⁻ Herode dsa⁻ me¹ he¹, ga¹ jmääy¹ lä¹ koh¹ dsa⁻ me¹ kyaay¹. ¹⁸ Sa¹ ga¹ ma⁻ hää¹ Jwaa⁻ neh⁻ ñe¹ ga¹ siiyh⁻ Herode:

—Sa¹ lle¹ kih¹ he⁻ ma⁻ kyaah¹ me¹ dsa⁻ ñuu⁻ øøh¹.

¹⁹ He⁻ ja⁻ ga¹ lä¹ høøh¹ Herodía kih¹ Jwaa⁻. Hnøøy¹ ma¹ juu¹ Jwaa⁻, pero sa¹ ga¹ kwa¹ Herode jwé¹. ²⁰ Jëeh¹, Herode ma¹ gah⁻ Jwaa⁻, ñe⁻ bih¹ ma¹ laay¹ jaa⁻ dsa⁻ ñuu⁻ lluu¹ hi⁻ na⁻ jngëe¹ kyaah¹ Dio. He⁻ ja⁻ ga¹ hää¹ bih¹. Lä¹ koo⁻ ma¹ nuuy¹ juu¹ kih¹ Jwaa⁻, ma⁻ nuu⁻ bih¹ lä¹ kaa⁻ tuh⁻ dsëy¹ pero ma¹ jmeey⁻ cha⁻ miih⁻ huúdsë⁻. ²¹ Pero ga¹ na¹ jwé¹ kih¹ Herodía jmeey¹ he⁻ lla⁻ dsëy¹ lä¹ ma¹ ga¹hya⁻ Herode ji⁻ ñe⁻. Ga¹ jmeey¹ koo⁻ jmi¹ juh⁻ ga¹ kway¹ he⁻ ga¹ kuh⁻ dsa⁻. Ga¹ tée¹ Herode lä¹ jëe⁻ dsa⁻ ta¹ kaa¹, lä¹ jëe⁻ hi⁻ ma¹ kye⁻ né¹ kih¹ hløø¹ hi⁻ lä¹ jëe⁻ dsa⁻ kaa¹ hi⁻ ma¹ chaa⁻ Galilea. ²² Ma¹ ja⁻ ga¹ he¹ jo⁻ mi¹ Herodía jmeey⁻ ja⁻. Ga¹ tih¹ jwërte dsë¹ Herode hi⁻ ga¹ tih¹ dsë¹ lä¹ jëe⁻ dsa⁻ hi⁻ ma¹ tääh¹ jmi¹. He⁻ ja⁻ ga¹ jäh¹ Herode siiyh⁻ chih⁻ me¹ he¹:

—Ngii¹ he⁻ hnooh⁻ kin⁻. ²³ Jnä¹ bäähn¹ hñiin⁻ kwëehn⁻ hne⁻ lä¹ jë⁻ he⁻ ngiih¹ lä¹ jiih¹ to¹ dsaah¹ he⁻ cha⁻ kin⁻.

²⁴ He⁻ ja⁻ ya¹ hëe¹ chih⁻ me¹ he¹ na¹ ngiiy¹ juu¹ kih¹ chooy¹:

—¿Hee⁻ llu¹ ngii¹ laah¹? —jäh¹ siiyh⁻ chooy¹.

—Ngii¹ mi¹ lle¹ Jwaa⁻ hi⁻ ma¹ choo~ jmi⁻ ba¹ —ga¹ jäh¹ chooy¹.

²⁵ Chah¹ ba¹ ngooy¹ ga¹ hey¹ jee¹ gya¹ rey:

—Kwëeh¹ jnä¹ na¹ ga¹ juh⁻ mi¹ lle¹ Jwaa⁻ na⁻ há¹ neh⁻ koo⁻ wi¹. He⁻ na⁻ ba¹ hnoon⁻ —jäh¹ chih⁻ me¹ he¹ ga¹ siiyh⁻ rey.

²⁶ He⁻ ja⁻ ga¹ lä¹ meeh⁻ dsë¹ Herode. Pero ga¹ tääy⁻ hñiiy¹ kway¹ he⁻ ga¹ jäh¹ to¹ lo¹ né¹ jee¹ lä¹ jëe⁻ hi⁻ ga¹ téey¹ he¹, he⁻ ja⁻ ga¹ mi⁻ tey¹ ba¹ juu¹ kiyh¹. ²⁷ Lä¹ chah¹ ja⁻, ga¹ jmeey¹ hih⁻ kih¹ hløø¹ kyaay¹ mah¹ na¹ kyey¹ lle¹ Jwaa⁻. ²⁸ Ngoo¹ hløø¹ neh⁻ ñe¹ na¹ kuy⁻ lle¹ Jwaa⁻, hi⁻ ma¹ kiiy¹ lle¹ Jwaa⁻ na⁻ há¹ neh⁻ wi¹, jayh¹ ya¹ kwëeyh⁻ chih⁻ me¹ he¹ mah¹ ga¹ ngëe¹ chih⁻ me¹ he¹ kih¹ chooy¹.

²⁹ Ma¹ ga¹ nuu¹ dsa⁻ kyaah¹ Jwaa⁻ he⁻ ga¹ la¹ lä¹ ja⁻, na¹ nääy¹ na¹ kiiy¹ hnoo¹ ja⁻, mah¹ na¹ hooy⁻.

Ga¹ ääh⁻ Jesús hñaa¹ mil dsa⁻ ñuu⁻

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Ma¹ ga¹ lla¹ nää¹ apóstol kyaah¹ Jesús, ga¹ jmeeyh¹ juu¹ lä¹ jë⁻ he⁻ ga¹ jmeey¹ hi⁻ ha⁻ lä¹ ga¹ hlëeyh¹ dsa⁻ jee¹ na¹ nääy¹. ³¹ He⁻ ja⁻ ga¹ jäh¹ Jesús:

—Ya⁻nääh' hnäh' ma⁻nøøn' ma⁻teehn' dsē⁻ jne' ko⁻hwēē' ta⁻jee' sa⁻ chaa⁻ dsa⁻.

Jwēē' dsa⁻ ma⁻ dsa⁻nää' jee' ma⁻tääh' ja⁻, ni⁻ he⁻ ma⁻kuyh⁻ sa⁻ ga⁻kwa' jwē'. Kih¹ he⁻ja⁻ ba' ja⁻, ga⁻jäh' lä⁻ja⁻. ³²Ja⁻ga' ga⁻taayh⁻ neh⁻ na⁻moo' ga⁻nääh' koo⁻ hwa¹ kii⁻ jee' sa⁻ kwa⁻ ni⁻ miih⁻. ³³Jwēē' dsa⁻ hi⁻ ma⁻tääh' jee' ja⁻, ga⁻jēē' dsih⁻ hääh' neh⁻ na⁻moo' hi⁻ ga⁻lä⁻kyuuy⁻. He⁻ja⁻ ga⁻nää' dsa⁻ jwē' ti⁻. Ma⁻ ga⁻ngēēy' lä⁻koo⁻ lä⁻koo⁻ jwi⁻, ga⁻nää' dsa⁻ he⁻ kyaayh⁻ ka⁻läh'. Pero jää' ga⁻ dsa⁻ he⁻ ga⁻lla⁻ nää' lä⁻koh' ga⁻ Jesús. ³⁴Ma⁻ ga⁻jñaa' Jesús neh⁻ na⁻moo' ja⁻, ga⁻jēēy' jwēē' jwē⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻lla⁻ nää' jee' ja⁻ hi⁻ ga⁻lä⁻ñih' dsēy' kih¹. Jēēh', dsa⁻ he⁻ laa⁻ lä⁻koo⁻ borrego hi⁻ sa⁻ chaa⁻ juu'. He⁻ja⁻ ga⁻løøy' hlēēyh⁻ dsa⁻ kyaah' cha⁻ miih⁻ juu'. ³⁵Ma⁻ ga⁻hloo' ja⁻, ga⁻ya⁻jäh' discipulo kih¹ Jesús mah¹ ga⁻jäh' siiyh⁻:

—Ga⁻hloo' ba' la⁻, hi⁻ sa⁻ cha⁻ ni⁻ miih⁻ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ jee' la⁻. ³⁶Chiih' dsa⁻ wa⁻ lla⁻nääh' lä⁻kaa⁻ jäh' la⁻, wa⁻ lla⁻läy⁻ he⁻ kuyh⁻ —ga⁻jäh' discipulo siiyh⁻ Jesús.

³⁷—Kwēēh' hnäh' dsa⁻ he⁻ kuyh⁻ —ga⁻jäh' Jesús.

—¿Ni⁻ sa⁻ lee⁻ to¹ hña⁻loo' kuu' he⁻ dsa⁻lä⁻ jnäh' he⁻ kuh⁻ ga⁻lä⁻jēē⁻ dsa⁻ na⁻? —ga⁻jäh' discipulo.

³⁸—Jēē' da' koo⁻ ¿Joh' he⁻ñi⁻ih' kye⁻h' hnäh'? —ga⁻jäh' Jesús.

Ma⁻ ga⁻jēē' discipulo, mah¹ ga⁻jmeeyh¹ juu':

—Hña⁻ ba' he⁻ñi⁻ih' kye⁻ jnäh' kyaah' uu¹ hmooh⁻ —ga⁻jäh'.

³⁹He⁻ja⁻ ga⁻jmeē' Jesús mada⁻ kiyh¹:

—Chiih' dsa⁻ na⁻ wa⁻ dsa⁻taah⁻ ma⁻ koo⁻ nää' ma⁻ koo⁻ nää' né⁻ ya⁻mooh⁻ na⁻.

⁴⁰He⁻ja⁻ ga⁻taah⁻ dsa⁻ ma⁻ hña⁻laa⁻ hi⁻ ma⁻ to¹lo⁻gyaa'. ⁴¹Hi⁻ ga⁻ka⁻ Jesús lä⁻jēē⁻ hña⁻ he⁻ñi⁻ih' ja⁻ kyaah' lä⁻uu¹ hmooh⁻ he⁻, ga⁻jēēy' ta⁻gyuuh¹ ga⁻kway' ti⁻hmaah' kih¹ Dio. Ja⁻ga' ga⁻llaay⁻ he⁻ñi⁻ih' ja⁻, ga⁻kwēēyh⁻ discipulo mah¹ ga⁻ti⁻ ga⁻llooyh⁻ kih¹ lä⁻jēē⁻ dsa⁻ he⁻. Hi⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻jmeey' kih¹ hmooh⁻ he⁻ ka⁻läh'. ⁴²Lä⁻jēē⁻ dsa⁻ ga⁻kuh⁻ lä⁻jiih¹ ga⁻kēēy¹. ⁴³Jwi⁻ he⁻ñi⁻ih' he⁻ ga⁻chaa⁻ ja⁻, ga⁻kah¹ gya⁻to¹ sa⁻miih⁻ kyaah' hmooh⁻ he⁻. ⁴⁴Jee' lä⁻jēē⁻ ma⁻la⁻ dsa⁻ñuuh⁻ hi⁻ ga⁻kuh⁻ he⁻ tee¹ koo⁻ hña⁻ mil dsa⁻.

Ga⁻ngēē' Jesús né' jmi⁻

(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵Lä⁻chah' ja⁻ ga⁻jäh' Jesús siih⁻ discipulo kyaay¹:

—Ta⁻ko⁻jiih¹ hi⁻hn⁻ juu' kih¹ dsa⁻ la⁻, go⁻nää' hnäh' ga⁻jäh⁻ kyaah' na⁻moo' ta⁻ hngaah⁻ Betsaida. Ja⁻ga' ni⁻ñ hñi⁻.

⁴⁶Ma⁻ngēē' ma⁻hiyh¹ juu' kih¹ lä⁻jēē⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻tääh' jee' ja⁻, ja⁻ga' ngooy¹ ta⁻ lle⁻koh' na⁻ngiiy' kiyh¹ kih¹ Dio. ⁴⁷Ngoo' ga⁻nuu⁻ ba' ja⁻, hi⁻ na⁻moo' to¹dsaah' jmi⁻ ba' ma⁻lloo¹. Pero cheh¹ ga⁻ Jesús hwa¹ kii⁻. ⁴⁸Ga⁻jēēy' he⁻li⁻ ba⁻ngēē' na⁻moo', jēēh' ma⁻gwa⁻ lle⁻ ta⁻jee' ngoo' na⁻moo' ja⁻. Ta⁻la⁻ ya⁻jñä⁻, ga⁻løø¹ Jesús ngēē' né' jmi⁻. Ma⁻hnooy¹ ma⁻ngēēy' jwē¹ na⁻moo' ja⁻. ⁴⁹Ma⁻ ga⁻jēē' discipulo ngēē' né' jmi⁻, ma⁻laay¹, dsa⁻lle⁻ ba⁻ na⁻ngēē' né' jmi⁻ he⁻ja⁻ ga⁻hooyh¹ ki⁻gaa⁻. ⁵⁰Lä⁻jēē⁻ bih¹ ga⁻jēēy¹, he⁻ja⁻ ga⁻jwaayh¹ jwē⁻te. Pero chah' ba' ga⁻hlēēh' Jesús kyaayh¹:

—Ta⁻ wa⁻ gah¹ hnäh', jñä⁻ ba' la⁻ —ga⁻jäh'.

⁵¹Lä⁻ ma⁻ ga⁻hey¹ neh⁻ na⁻moo', ga⁻hna⁻ go⁻te⁻lle'. Peer⁻ ga⁻lä⁻dsaah⁻ dsē⁻ discipulo kyaay¹, mah¹ ga⁻taayh⁻ jēē⁻ dsayh⁻. ⁵²Jēēh', ma⁻na⁻jlē⁻ hu⁻dsē⁻ kiyh¹, he⁻ja⁻ sa⁻ ga⁻lä⁻ngēēy' ha⁻ lä⁻ ga⁻jmeē' Jesús kih¹ he⁻ñi⁻ih' ja⁻.

Ga⁻mi⁻hlää' Jesús jwēē' dsa⁻dsaah' hi⁻ ma⁻ chaa⁻ hwa¹ Genesaret

(Mt. 14:34-36)

⁵³Ma⁻ ga⁻lla⁻nääh' ta⁻ hngaah⁻ jee' chee⁻ Genesaret, jee' ja⁻ ga⁻hi⁻y' na⁻moo' kiyh¹.

⁵⁴Ma⁻ ga⁻hwēēy⁻ neh⁻ na⁻moo' ja⁻, chah' ba' ga⁻lä⁻kyuuy⁻ dsih'. ⁵⁵Hi⁻ ga⁻nää' dsa⁻ he⁻ lä⁻kaa⁻ hwa¹ ja⁻. Lä⁻kaa⁻ jee' ja⁻ ga⁻løøy⁻ na⁻jääy⁻ dsa⁻dsaah' kyaay¹ kyaah' jii¹ kiyh¹ ta⁻jee' ma⁻ngēē' Jesús. ⁵⁶Lä⁻kaa⁻ jee' ma⁻ngēē' Jesús, jwi⁻mäh⁻, ma⁻ke⁻ jwi⁻juuh⁻, na⁻ma⁻hi⁻ dsa⁻jää⁻ dsa⁻dsaah' kyaah' chajwē¹ jee' ma⁻ dsa⁻ngēēy'. Ma⁻ chuuy¹ dsa⁻

kyaa^h mah¹ ma' kway⁺ su¹ miih⁻ cha^gooy⁻ cha^hee⁺ hmiih⁻ kiyh¹. Hi⁺ lä⁺jëë⁺ hi⁻ ga⁺tëë⁺ ga⁺su¹ miih⁻ mi'cha^gooy⁻ hmiih⁻ kih¹ Jesús ma' dsa⁻hläy^g go⁻te[~].

7

Lä⁺jëë⁺ he⁻ mi⁻sah^g dsa⁻
(Mt. 15:1-20)

¹ Ga⁺lla⁻nää¹ fariseo hi⁻ ma' chaa⁻ Jerusalén hi⁺ ga⁺lla⁻nää¹ ko⁻lla^g ta⁻jwoh¹ kyaa¹ ley ka⁻lä^h jee⁺ ma' ngë⁺ Jesús. ² Ma' ga⁺jëë¹ dsa⁻ he^g, lä⁺ ma⁻soh^g ja⁻ba^g goo⁻ discípulo kyaa¹ Jesús ma' täy^h kuyh⁻, ga⁺hlëy^h wi^g kiyh¹. ³ (Jëë^h, dsa⁻ fariseo ma' mi⁻teh¹ he⁻ ma' tëë¹ jmee⁺ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ kyaay¹, sa⁺ kuh⁻hiyh[~] cher⁺mah¹ sa⁺ ga⁺gyiyh¹ gooy⁻ lä⁺ko⁻tëë¹ jmee⁺ lä⁺jëë⁺ dsa⁻ judiu. ⁴ Hi⁺ wa⁺ra⁻ ya⁻näy^g je^hmoo^h, sa⁺ kuyh⁺ cher⁺mah¹ sa⁺ ga⁺mi⁻tëy¹ he⁻ tëë¹ dsa⁻ jmee⁺. Hi⁺ cha⁻ ga⁺jyoh^g he⁻ tëë¹ dsa⁻ hoo⁺, he⁻ gyiyh[~] lä⁺jëë⁺ he⁻ jmäy^h ta⁺o^gje⁻, lä⁺kye⁻ jii^g jee⁺ gwii^g.) ⁵ He⁻ja⁻ ga⁺ngii^g fariseo kyaah¹ ta⁻jwoh¹ he^g juu¹ kih¹ Jesús:

—¿He⁻la⁺ sa⁺ gyih[~] discípulo kyaah¹ goo⁻ jää¹ ja⁻ga⁺ kuyh⁺, lä⁺ nøø^g kih¹ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän[?]

⁶ —Peer⁺ ta⁻juuh¹ hnäh^g —ga⁺jäh^g Jesús—. Lä⁺ko⁻ jmee⁻ hnäh^g na⁻, jee^h kwee⁻ kyaah¹ he⁻ ga⁺hlëh^g Isaía llo^gjoo¹, jee⁺ na⁻sii⁻ lä⁺la⁻:

Dsa⁻ la⁻, ko⁻ jäh^g bih¹ hnäy¹ jnä^g.

Pero ta⁺ jee⁺ jyoh^g ba⁺ hä^g hu^gdsë⁻ kiyh¹.

⁷ Sa⁺ jmää¹ ni⁺ miih⁻ he⁻ jmeey⁺ hnäy¹ jnä^g.

Lä⁺jëë⁺ nuuh^h he⁻ kway⁺, la¹ mada⁺ kih¹ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺ ba⁺, ga⁺jäh^g Isaía.

⁸ Jmee⁻ hnäh^g ta⁻ koo^g nuuh^h kih¹ Dio mah¹ hoo^h hnäh^g ma⁻la⁻ he⁻ tëë^h hnäh^g ba⁺. Gyih⁺ hnäh^g kyah^g wi^g jee⁺ kuh⁻huh^g hnäh^g. Joh^g nëë⁺ he⁻ la¹ lä⁺ja⁻ sa⁺ jmee⁻ hnäh^g —ga⁺jäh^g Jesús siiy^h dsa⁻ he^g—. ⁹ Peer⁺ tëë^h hnäh^g jmee⁻ hnäh^g ta⁻ koo^g nuuh^h kih¹ Dio mah¹ hoo^h hnäh^g he⁻ tëë^h hnäh^g jmee⁻ ba⁺. ¹⁰ Lä⁺la⁻ ga⁺jäh^g Moisé llo^gjoo¹ lä⁺hih^g ga⁺jmeë^g Dio: “Wa⁺ hnaah⁺ maa⁺ kyaah¹, tää⁺ kyaah¹. Hi⁻ hlëh⁺ wi^g kih¹ cho⁺jmi⁻, hi⁻ he^g wa⁺ juu^g go⁻te[~]”, ga⁺jäh^g Moisé. ¹¹ Pero hnäh^g fariseo, lä⁺la⁻ ba⁺ jmee⁻ hnäh^g. Kwah⁻ hnäh^g jwë¹ kih¹ dsa⁻ mah¹ siiy^h cho⁺jmi⁻ lä⁺la⁻: “Lä⁺jëë⁺ he⁻ cha⁻ kin⁺ he⁻ kyaah¹ ma⁺ jmeen⁺ be^g kyah¹, he⁻ ja⁻ na⁻ la¹ Corbán.” (He⁻ la⁻ hnøø¹ jäh⁺: ma⁻kwëehn⁺ Dio ba⁺ ja⁻.) ¹² He⁻ jmee⁻ hnäh^g lä⁺ja⁻, he⁻ hah⁻ hnäh^g kih¹ hi⁻ jmee⁻ be^g kih¹ cho⁺jmi⁻ ba⁺ ja⁻. ¹³ Kih¹ he⁻ hoo^h hnäh^g he⁻ ma⁻tëë¹ hoo⁺ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ kyaah¹ hnäh^g na⁻, he⁻ ja⁻ ma⁻ jmee⁻ hnäh^g ta⁻ koo^g nuuh^h kih¹ Dio. Joh^g nëë⁺ he⁻ la¹ lä⁺ja⁻ sa⁺ jmee⁻ hnäh^g.

¹⁴ He⁻ja⁻ ga⁺hlëh^g Jesús jee⁺ lä⁺jëë⁺ dsa⁻ he^g, ga⁺jäh^g:

—Nuuh^h dá hnäh^g kwee⁻ mah¹ lä⁺ngëeh^g hnäh^g. ¹⁵ Sa⁺ dsa⁻lä⁻sah^g dsa⁻ kyaah¹ lä⁺jëë⁺ he⁻ tooyh⁻ hooy^g. Lä⁺jëë⁺ he⁻ hwëë⁻ hooy^g, kyaah¹ he⁻ ja⁻ ba⁺ dsa⁻lä⁻sah^g. ¹⁶ Hi⁻ hnøø¹ heeh⁺ juu¹ la⁻, wa⁺ heeyh⁻ —ga⁺jäh^g Jesús.

¹⁷ Ma' ga⁺hih¹ Jesús juu¹ kih¹ dsa⁺, ga⁺hey¹ ko⁻ cha⁺neh⁺. Jee⁺ ja⁻ ga⁺ngii^g discípulo juu¹ kiyh¹:

—He⁻ hnøø¹ jäh⁺ juu¹ na⁻hmää⁺ he⁻ ma⁻hlëh^g na⁻.

¹⁸ He⁻ja⁻ ga⁺jäh^g Jesús:

—¿Ché⁺ ni⁺ hnäh^g sa⁺ ma⁻lä⁻ngëeh^g hnäh^g? ¿Ché⁺ sa⁺ ngëeh^g hnäh^g sa⁺ dsa⁻lä⁻sah^g dsa⁻ kyaah¹ lä⁺jëë⁺ he⁻ tooyh⁻ hooy^g? ¹⁹ Jëë^h, ja⁺ neh⁻ tuh⁻dsë¹ dsa⁻ dsoo[~] he⁻ kuh⁻hiyh[~], neh⁺ tu⁻jlä^g ba⁺ dsa⁻ dsoo[~] he⁻ ja⁻, ja⁻ga⁺ hwëë⁻ ka⁻lä^h dsoo[~] ta⁺ cha⁺sii⁻ —ga⁺jäh^g Jesús.

Kyaah¹ he⁻ ga⁺hlëy^h lä⁺ja⁻, ga⁺jmeey^g na⁻jngii¹ lä⁺jëë⁺ he⁻ kih⁻hih⁻ jne^g.

²⁰ Hi⁺ ngoo¹ bih¹ jäh^g:

—Lä⁺jëë⁺ he⁻ hwëë⁻ hoo⁺ dsa⁻, he⁻ ja⁻ ba⁺ kyaah¹ dsa⁻lä⁻sah^g. ²¹ Jëë^h, neh⁺ tuh⁻dsë¹ ba⁺ dsa⁻ gwa^g lä⁺jëë⁺ hu^gdsë⁻ hliih¹, hi⁺ lä⁺ja⁻ ka⁻lä^h gwa^g he⁻ kaayh[~] hi⁻ sa⁺ laa¹ kyaay¹,

kaayh~ wa' hi- cha- hi-, hi+ jngëeyh+ dsa-. ²² Neh+ tuh-dsë' bih' gwa' he- jmeey+ hii-, heë' dsëy' liyh+ lä+jë+ he- ga' cha-, jmeey+ lä+jë+ he- hliih', mi-gaay+ dsa-, jmeey+ he- la' o-hih+, wii' dsëy', hlëeyh+ wii' kih' dsa-, jmääy~ hñii' kaah', hi+ sa+ cha- nuuh+ kiyh'. ²³ Lä+jë+ he- hliih' na- gwa' neh+ tuh-dsë' dsa-. Kyaah' he- na- ba', mi-sah' dsa- hñii' -ga-jäh' Jesús.

Jaa- dsa-më' chaa- uu' ga-heeh- kih' Jesús
(Mt. 15:21-28)

²⁴ Ja- ga- ya-hëë' Jesús jee' ja-, ngooy' jäh+ kih' jee' jwii- Tiro kyaah' Sidón. Ma' ga-llooy' jee' ja-, ga-hey' cha'neh+. Sa+ ma' hnøoy' ma' lä-jnääy' chah', pero sa+ ga-la'. ²⁵ Chah' ba' ga-nuu' jaa- dsa-më' he- ga-llooy' Jesús jee' ja-. Dsa-më' he' ma' chaa- jaa- jo-miiy' hi- ma' kye- jmi-llë' hliih', he-ja- ngooy' jee' ma' gya' Jesús mah' ga-juuyh' jnëy' cha'nëy'. ²⁶ Dsa-më' he' sa+ ma' laay' judiu, dsa- sirofenicia ba' he'. (Kih' dsa- judiu, lä-koh' dsa- he' laay' lä-koo- sa'dsii- ba'.) Ga-chuuy' kyaah' Jesús he- dsa-lleey- jmi-llë' hliih' hi- ma' hää' neh+ tuh-dsë' jo-miiy-. ²⁷ He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh+:

-Kwa' jwë' wa' kuh- da' chih-pih' jää'. Sa' llu' he- jñuuhn' he- kuh- chih- mah' kwëehn' dsii-.

²⁸ He-ja- ga-jäh' dsa-më' he':

-Dsoo' ba' kyah', Dsa-jøøh' kyaan+. Pero ma+ra+ he- lih' ba' dsii- lä+jë+ jwi' he- dsa-saa' kih' chih-pih'.

²⁹ He-ja- ga-jäh' Jesús ka-läh':

-Kih' he- llu' juu' kyah', he-ja- ma-ya-hëë~ ba' jmi-llë' hliih' kih' chih-më' kyaah'. Gwaah- ba' hne- kyah'.

³⁰ Ma' ga-llaah' dsa-më' he' cha'neh+ kiyh', ga-jëëy' na-kyaa' chih-më' kyaay' në' jii', ma-ya-hëë~ jmi-llë' hliih' kiyh'.

Ga-mi-hlää' Jesús jaa- dsa- koo'

³¹ Ja- ga- ya-hëë' Jesús koo' jee' jwii- Tiro, ga-ngëëy' ta+ jee' jwii- Sidón, hi+ ga-ngëëy' ta+ hwa' Decápoli. Ja- ga- ga-llaayh' ka-läh' ta+ jee' hla- jmi-juuh- kih' Galilea. ³² Jee' ja- na-jää- dsa- jaa- dsa- koo' cha'në' Jesús, hi+ dsa- hi- ma' jää- hi- koo' he' ga-chuuy' kyaah' Jesús mah' kyey- gooy- në' kih' hi- koo' he'. ³³ Hi+ ga-lleey- Jesús dsa- koo' he' kah' kih', mah' ga-täy' cha-gooy- lä-koo- lä-koo- to-gway', hi+ ga-mi-gyuyh' na'siih' dsa- he' kyaah' jmi- tu-heyh'. ³⁴ Mah' ga-jëë' Jesús ta' gyuuh', ga-chah' dsëy', hi+ ga-jäyh' siiyh+ dsa-ñuuh- he':

-Efata -juu' la- hnøoy' jäh+: Wa' nä- kyah'.

³⁵ Lä-chah' ja- ga-na' to-gwa' dsa- he' hi+ ga-lii' na'siiyh', ga-hlëeyh' jëë-. ³⁶ Hi+ ga-jmee' Jesús hih+ kiyh' sa+ wa' jmeeyh' juu' kih' ni+ jaa- dsa-. Ma'ke+ ga-jmeey' cha-miih- mada' lä-ja-, cha-ga'miih- ma' kooyh~ juu'. ³⁷ Ga-lä-dsaa~ jwërte dsë' dsa-. Ga-jäyh':

-Peer+ ga-lä-jë+ ba' lih+ Jesús jmee+. Jmeey+ hlëeh+ hi- koo', hi+ jmeey+ nuu- hi- gwii-.

8

Ga-ääh- Jesús kyeë' mil dsa-
(Mt. 15:32-39)

¹ Ta-kø-jiih' ga-lä-hëë' Jesús jee' ja-, jwëë' dsa- ga-lla-nää' ka-läh' hi+ ni+ miih- sa+ cha- he- ma' kuyh- jee' ja-. He-ja- ga-tëeyh' discípulo kyaay' mah' ga-siiyh':

² -Peer+ dsa- lä-ñih' dsën+ dsa- hi- tääh' kyaah' jne' jee' la-. Jëëh', ma-hya- hnë- jmi' tääyh' hi+ sa+ cha- ni+ miih- he- kuyh-. ³ Cher'mah' ga-cheeh' jnih' kiyh' lä+ ma-kyoyh+ na-, hwaay' cha-jwë', jëëh' uu' ga-ya-nää' ko-llaa'.

⁴ He-ja- ga-jäh' discípulo kyaay':

—¿Ha ba ja he kuh dsa heh hwa kii la? Ha koh sa hnø mah lee kuh hi tääh jee la.

⁵ He ja ga ngii Jesús juu kiyh:

—¿Joh he ñiih kyeh hnäh? —ga jäyh.

—Gyii ba —ga jäh discípulo.

⁶ He ja ga jmeé Jesús mada mah dsa taah læ jëé dsa hwa hi ga kay læ jëé gyii he ñiih ja, ga kway tihmaah kih Dio. Ma ngëé ma kway tihmaah kih Dio, ga llaay he ñiih ja hi ga kwëeyh discípulo mah ga tí ga llooyh kih læ jëé dsa. ⁷ Hi ma jääy miih hmooh ka läh hi læ ja ga kwa Jesús tihmaah kih Dio. Ma ngëé he ja, ga jmeey mada mah tí llooyh kih læ jëé dsa. ⁸ Ga kuh dsa læ jiih ga këey. Ma ga la kiyh, ga kah ga gyii sámiih jwi he ga chaa ja. ⁹ Tee koo kyee mil dsa hi ga kuh jee ja. Ma ngëé he ja, ga hiih juu kih dsa. ¹⁰ Lä चाह ja ga hey neh na'moo kyaayh discípulo kyaay, ngooy ta hwa Dalmanuta.

Dsa fariseo ma hnøoy ma jmeé Jesús koo he juh gaa

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ Ma ga lloo Jesús jee ja, ga lla nää fariseo hi ga løy ti chooy juu kyaah Jesús. Ma kay dsé Jesús, he ja ga ngiiy ma jmeé Jesús koo he juh gaa he ma ja gyiih. ¹² Ma ga nuu Jesús læ ja, ga jii læ ga té neh tuh dséy, mah ga jäyh:

—¿He la ngiih hnäh hi chaa na jmeen koo he juh gaa? Ma ra ju dsoo jwëehn hnäh, ni koo he juh gaa sa jëé dsa hi chaa na.

¹³ Jee ja ga beey dsa he, mah ga hey ka läh neh na'moo, ngooy ta jee jyoh.

Levadura kih dsa fariseo

(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Ni sa ga lä dsóoh dsé discípulo ma kay he ñiih, koo læ la ba he ñiih ma kyey neh na'moo. ¹⁵ He ja ga mi liih Jesús dsé discípulo, ga jäyh:

—Leeh hnäh kyaah levadura kih fariseo hi leeh hnäh kyaah levadura kih Herode ka läh.

¹⁶ He ja ga taah discípulo he llay juu kyaah dsa kyaayh, ma jäyh:

—Ma hlëyeh læ na kih he sa ma kyé jne he ñiih.

¹⁷ Pero ga lä liih Jesús kiyh mah ga jäyh siyh:

—¿He la jmeeh hnäh cha miih huú dsé kih he sa cha he ñiih? ¿Che sa hii kwa kwat kyah hnäh? ¿Che sa hii læ ngëeh hnäh? ¿Che læ ma na jlë ba huú dsé kyah hnäh? ¹⁸ Hä ba mí neh hnäh mah sa jëeh hnäh, he ba to gwah hnäh mah sa nuuh hnäh. ¿Che sa dsóoh hoh hnäh ha læ ga la jaa? ¹⁹ Lä ma ga tí ga lloohn hña he ñiih ja, jee kih læ jëé hña mil dsa he, ¿Joh sámiih ga té jwi he ga chaa ja? —ga jäh Jesús siyh.

—Gya to sámiih —ga jäh discípulo kyaay.

²⁰ —¿Ha ga ma ga tí ga lloohn gyii he ñiih ja, joh sámiih ga chaa? —ga jäh Jesús.

—Ga chaa ga gyii sámiih —ga jäh discípulo.

²¹ —¿Che læ jiih na sa hii læ ngëeh hnäh? —ga jäh Jesús.

Ga mi hlää Jesús jaa dsa tuu

²² Ga lla nääy jee jwi Betsaida. Ma ngëé he ja, ya jaa dsa jaa hi tuu cha né Jesús mah ga chuuy kyaah Jesús he kyey gooy né kiyh. ²³ He ja ga sooh Jesús goo dsa he, ga jääy ta chuuh jwi. Ga mi gyuyh mí né dsa he kyaah jmii tu heyh hi ga kyey læ to gooy né kih dsa he mah ga ngiiy juu:

—¿Hee jëeh miih? —ga jäyh.

²⁴ He⁻ja⁻ ga⁻løø¹ dsa⁻tuu¹ he¹ jëë[~], hi⁻ ga⁻jäh¹:

—Jëë[~] dsa⁻ hi⁻ dsa⁻ngëë¹, pero jnääy¹ lä⁻koh¹ chaah¹ hma⁻ ba¹.

²⁵ Mah¹ ga⁻kye⁻ Jesús ka⁻läh¹ goo⁻ në¹ kiyh¹. Hi⁻ ga⁻siiyh⁻ he⁻ jëëy¹ ka⁻läh¹. Lä⁻chah¹ ja⁻, ga⁻jä¹ mi⁻nëy¹. Ga⁻lä⁻jnä¹ jëë⁻ go⁻te[~]. ²⁶ Mah¹ ga⁻jäh¹ Jesús siiyh⁻:

—Gwaah⁻ ko⁻dsoo¹ ta⁻ kyah¹ ba¹ hne⁻. Mo⁻to⁻ go⁻he¹ ta⁻ jee¹ jwii⁻ na⁻. Ni⁻ ta⁻ jwii⁻ ni⁻ jaa⁻.

Ga⁻jäh¹ Pee¹, Jesús laa¹ Cristo

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

²⁷ Ngoo¹ Jesús ka⁻läh¹ kyaah¹ discípulo kyaay¹ ta⁻ jyoh¹ jwii⁻ mäh⁻ he⁻ na⁻hee⁻ hwa¹ Cesarea kih¹ Filipino. Cha¹jwë¹ jee¹ ga⁻näay¹ ja⁻, ga⁻ngiiy¹ juu¹ kih¹ discípulo:

—¿Ha⁻ lä⁻ jäh¹ dsa⁻ kin⁻, hii⁻ jnä¹ laay¹? —ga⁻jäh¹ Jesús.

²⁸ —Ko⁻llaa¹ jäh¹, Jwaa⁻ hi⁻ ma⁻ choo[~] jmi⁻ ba¹ hne⁻. Ko⁻llaa¹ jäh¹ Elía ba¹ hne⁻. Hi⁻ jñah¹ ko⁻llaa¹ jäh¹, hne⁻ laah¹ jaa⁻ hi⁻ ga⁻ngëë¹ juu¹ kih¹ Dio llo¹joo¹ —ga⁻jäh¹ discípulo kyaay¹.

²⁹ Mah¹ ga⁻jäh¹ Jesús ka⁻läh¹:

—¿Ha⁻ ga⁻ hnäh¹, hee⁻ jwah¹ hnäh¹ kin⁻, hii⁻ ba¹ jnä¹ laah¹ hnäh¹?

He⁻ja⁻ ga⁻jäh¹ Pee¹ siiyh⁻:

—Hne⁻ he¹ Cristo.

³⁰ Pero ga⁻taah⁻ Jesús juu¹ lä⁻jëë⁻ mah¹ sa⁻ kooyh¹ juu¹ ja⁻ kyaah¹ ni⁻ jaa⁻.

Ga⁻mi⁻jnää⁻ Jesús juu¹ he⁻ juuy¹

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³¹ Jmi⁻ ja⁻ ga⁻løø¹ Jesús mi⁻jnää⁻ juu¹ kih¹ discípulo kyaay¹, ga⁻jäh¹:

—Jmee⁻ bii¹ kih¹ Hi⁻ ga⁻lëë⁻ngo¹ la⁻ jëë⁻ cha⁻miih⁻ wii⁻. Dsa⁻gyuu¹ sa⁻ lä⁻hnää¹ dsih¹, lä⁻ja⁻ dsa⁻kaah¹ kyaay¹ jmi⁻dsa⁻, kyaah¹ ta⁻jwoh¹ kyaay¹ ley sa⁻ lä⁻hnää¹ dsih¹. Hi⁻ jmee⁻ bii¹ kiyh¹ juuy¹ mah¹ lä⁻jiiyh¹ ka⁻läh¹ jee¹ ga⁻të¹ hnë⁻ jmi⁻ —ga⁻siiyh⁻ discípulo kyaay¹.

³² He⁻ na⁻ ga⁻hlëëyh¹ jëë⁻ go⁻te[~], he⁻ja⁻ ga⁻jää¹ Pee¹ Jesús ta⁻ koo¹, ga⁻løøy¹ jiiyh⁻ kiyh¹. ³³ Pero ga⁻jëeh⁻ Jesús hñii¹ ga⁻jëëy¹ jee¹ ma⁻tääh¹ lä⁻jëë⁻ discípulo, mah¹ ga⁻jiiyh⁻ kih¹ Pee¹:

—Jñuu¹ hne⁻ kin⁻ hi⁻ sa⁻llu¹. Sa⁻ jmeeh⁻ huud⁻së⁻ lä⁻koh¹ jmee⁻ Dio. Lä⁻koö⁻ la⁻ huud⁻së⁻ kih¹ dsa⁻ ba¹ la⁻ huud⁻së⁻ kyah¹.

³⁴ Ja⁻ ga⁻ ga⁻tëëyh¹ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ ko⁻joh¹ kyaah¹ discípulo kyaay¹ ga⁻jäh¹:

—Cher¹ mah¹ hi⁻ hnøø¹ jmee⁻ ko⁻joh¹ kyaah¹ jnä¹, sa⁻ wa⁻ jmääy¹ hñiiy¹ kwaan[~], wa⁻ jääy¹ cru¹ kyaay¹ mah¹ wa⁻ jmeey⁻ ko⁻joh¹ kyaah¹ jnä¹. ³⁵ Jëeh¹, lä⁻jëë⁻ hi⁻ hää[~] hñii¹ mah¹ sa⁻ juuy¹, hi⁻ he¹ juu¹ ba¹. Pero lä⁻jëë⁻ hi⁻ kwaan[~] hñii¹ juu¹ kwaan[~] kin⁻ o kwaan[~] kih¹ ju¹ hmëë¹, hi⁻ he¹ ba¹ lää¹. ³⁶ ¿Hee⁻ ya⁻jøø⁻ ka¹ dsa⁻ ma⁻ke⁻ ga⁻liyh¹ lä⁻jë⁻ he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻ mah¹ wa⁻ra⁻ ga⁻juuy¹, sa⁻ tëëyh¹ kih¹ Dio? ³⁷ ¿Hee⁻ ba¹ kyaah¹ le⁻ mi⁻hmaayh⁻ mah¹ lääy¹? ³⁸ He⁻ ba¹ che⁻ hlëëh¹ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ jmi⁻ na¹, jmeey⁻ wa⁻ la⁻ cha⁻ la¹. Cher¹ mah¹ hi⁻ jmee⁻ na⁻hiih¹ kin⁻, o kyaah¹ juu¹ kin⁻ cha⁻në¹ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ na¹, ja⁻ ba¹ lä⁻ja⁻ jmee⁻ Hi⁻ ga⁻lëë⁻ngo¹ na⁻hiih¹ kyaayh¹, wa⁻ra⁻ ga⁻të¹ jee¹ jäh¹ kyaah¹ be¹ kih¹ Tää¹ kyaay¹ kyaah¹ lä⁻jëë⁻ ángele kyaay¹.

9

¹ Jesús koö⁻ ka⁻läh¹ ga⁻siiyh⁻:

—Ma⁻ ra⁻ ju⁻dsoo¹ jwëëhn[~] hnäh¹, chaa⁻ ko⁻llaa¹ hi⁻ tääh¹ jee¹ la⁻ sa⁻ juuy¹ jää¹ sa⁻ ga⁻ ma⁻jëëy⁻ ha⁻ lä⁻koö⁻ la⁻ be¹ kih¹ Dio hi⁻ jmee⁻ hih⁻.

Ga⁻mi⁻sëë¹ Jesús hñii¹

(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

² Ma⁻ngëë¹ ga⁻ jñii¹ jmi⁻, ja⁻ ga⁻ ga⁻jää¹ Jesús ma⁻la⁻ Pee¹ kyaah¹ Jacobo hi⁻ Jwaa⁻ ba¹, ga⁻näay¹ kah¹ ta⁻ moh¹ ñii¹. Jee¹ ja⁻ ga⁻lä⁻sëë¹ Jesús to⁻lo⁻ në¹ hi⁻ ma⁻jääy⁻ he¹. ³ Ga⁻lii¹

jih'gyeh' hmiih' kiyh', ga'tøø' jlëë' ñih' lä' tøø' hmoo'. Ni' jaa' sa' chaa' hwa' la' hi' lih' gyih' mah' jmeey' tø'jlëë' lä'ja'. ⁴ Jee' ja' ga'lä'jnää' Elía kyaah' Moisé ga'taayh' llay' juu' kyaah' Jesús. ⁵ He'ja' ga'jäh' Pee' siyh' Jesús:

—Ta'jwoh', he' ba' che' llu' he' tøøh' jne' ko'joh' jee' la'. Jmee' jnääh' hnë' hne' kyaah' moo', koo' kyah', koo' kih' Moisé, hi' koo' kih' Elía.

⁶ Lä'jëëy' ga'jwaayh', sa' ñey' he' ma' jäyh', he'ja' ba' ga'hlëeh' Pee' lä'ja'. ⁷ Hor' ja' ja' koo' jnii', ga'jmeey' hi'h' jee' ma' tääyh' ja'. Jee' jnii' ja' ga'lä'nua'h' ga'hlëeh' koo' juu' he' ma' jäh':

—Hi' la' na' gyuu' kyaan' hi' hnaan'. Nuu' hnäh' kiyh'.

⁸ Ma' ga'jëëy' ka'läh', mo'so' chaa' ni' jaa', ma'la' hñii' ba' Jesús cheh'. ⁹ Jee' jñaa' Jesús moh' ja' ga'taayh' juu' hi' ma' kyaayh' he':

—Ta' jwii' hnäh' ni' jaa', lä'jët' he' ma'jëeh' hnäh' la' ta'ko'jiih' sa' ma'lä'jiih' Hi' ga'lëë'ngo' la' jee' kih' hi' na'juu'.

¹⁰ Ga'høøy' juu' ja' neh' tuh'dsëy'. Pero ta' jyoh' ko'taa', lä'uu' hi' he' ma' ngiiy' juu' kih' dsa'kyaayh' hee' hnøø' jäh' he' lä'jiih' dsa'jee' kih' hi' ma'na'juu'. ¹¹ Hi' ga'ngiiy' ka'läh' juu' kih' Jesús:

—¿He'la' jäh' ta'jwoh' kyaa' ley, jmee' bii' jäh' Elía jää' ga' kih' Cristo?

¹² He'ja' ga'jäh' Jesús:

—Ja'ba' dsoo' jäh' Elía to'në', ya'llay' llu' lä'jët' he' cha'jee' la'. Hi' hnäh', ¿ha'lä' ngëeh' hnäh' he' na'sii' lä'la': jmee' bii' jëë' wii' Hi' ga'lëë'ngo' la' hi' sa' lä'hnaä' dsih' ni' miih'? ¹³ Pero jwëëhn' hnäh', ma'jah' ba' Elía, hi' ga'jmeey' dsa'lä'të'dsë' kiyh', lä'koo' ma'na'sii' kiyh' jää'.

Ga'mi'hlää' Jesús jaa' chih' hi' ma' kye' jmi'llë' hliih'

(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Lä' ma' ga'lloo' Jesús jee' tääh' lä'jëë' ga' discípulo kyaay', ga'jëëy' jwëë' dsa' ma' tääh' lä'ku' lä'jii' kiyh', hi' ma' tääh' ta'jwoh' kyaa' ley ti'chooy' juu' kyaayh'. ¹⁵ Ma' ga'jëë' lä'jëë' dsa' he' ya'jäh' Jesús, ga'jëë' dsayh', chah' ba' ga'näay' na'jmeey' Dio kiyh'. ¹⁶ Mah' ga'ngii' Jesús juu' kih' dsa' he':

—He' juu' ti'chooh' hnäh' kyaah' hi' tääh' na'.

¹⁷ Mah' ga'hlëeh' jaa' dsa' hi' ma' hää' jee' ja', ga'jäyh':

—Ta'jwoh', jään' jee' la' jaa' chih'ñuuh' kyaan', hi' kye' jmi'llë' hliih' hi' jmee' kaay'. ¹⁸ Wa' ha' cha' ha'jee' cheyh', wa'ra' ga'hii' dsoo' kiyh' jmee' jmi'llë' hliih' na', jmiiy' baay' hñiiy' hwa', hwëë' peh' neh' to'hooy', juuy' cha'jay' mah' dsa'lä'hwäayh'. Ma'jwii'n' discípulo kyaah' he' lleey' jmi'llë' hliih' na' pero sa' ma'liyh'.

¹⁹ He'ja' ga'jäh' Jesús:

—¿He'la' sa' hii' lä'dsoo' hoh' hnäh' hi' chaa' na'? ¿Lih' ba' llaa' he' gyan' kyaah' hnäh'? Mo'so' lä'be' dsën' gya' ga'jnä' kyaah' hnäh'. Ya'jää' da' chih' na' ta'la'.

²⁰ Mah' na'jää' dsa' chih' he' chänë' Jesús. Ma' ga'jëë' jmi'llë' hliih' he' Jesús, ga'sooyh' kih' chih' he' wii' jwërte. Ga'ki' ga'bäay' hwa', lä'jiih' ga'hwëë' peh' neh' to'hooy'. ²¹ Ja'ga' ga'ngii' Jesús juu' kih' jmi' chih' he':

—¿Ha' koh' jiuh' ma'lä'hii' la' lä'na' kiyh'?

—He' laay' lä' ma' piyh' na' —ga'jäh' jmi' chih' —. ²² Ja' he' koo' jiuh' ma'taayh' cha'je' hi' ma'taayh' cha'jmi' he' jngiih' kiyh'. Cher'mah' leh' miih' kwa' be' kin', wa'lä'ñih' hoh' jnääh'.

²³ He'ja' ga'jäh' Jesús:

—¿Ha' lä'ja' jwah' cher'mah' leh' miih'! Lä'jët' ba' le' kih' hi' jmee' dsoo' dsë'.

²⁴ Lä'chah' ja' ga'hlëeh' jmi' chih' he' kyaah' cha'miih' be', ga'jäyh':

—Laa' ba'jnä' dsoo', kwa' be' kin' mah' lä'dsoo' dsën' cha'gami'h'.

²⁵ Ma' ga'jēē' Jesús ngoo' dsa-kuh' jwēē' dsa-, ga'juuyh' kih' jmi-llē' hliih' he', ga'siiyh':

—Hne- jmi-llē' koo', jnā' jmeen' hih' go-hēē' kih' chih- na-, mo'to' jmee- ga'jwiih' kiyh'.

²⁶ He-ja- na'høø' ga' ga-hooh' jmi-llē' hliih' he', mah' koo- ga' koo- hä' ga-sooyh' wi' jwēte kih' chih- he', ja- ga' ya'hēy' ngaayh'. Ga'jä' chih- he' lä'koh' he- na'juuy'. Jwēē' dsa- ma' jäh':

—Ma- na-juu' ba' na-.

²⁷ Pero ga'sooh' Jesús gooy-, ga'chaayh-, chah' ba' ga-nooy-. ²⁸ Lä' ma' ga-he' Jesús koo- cháneh', ga'ngii' discípulo kyaay' juu' kiyh' jee' sa' nuu- dsa-:

—¿He-la' sa' ma-lä-kēh' jnāäh' jmi' ma' llēē' jnāäh' jmi-llē' hliih' he'?

²⁹ He-ja- ga'jäh' Jesús siiyh':

—Hih' jmi-llē' hliih' lä' na-, sa' hwēē' cher'mah' sa' ga-tu' dsa- kuh-hih' mah' chuuy' kyaah' Dio.

Koo- ka-läh' ga'mi-jnää- Jesús juu' he- juuy'

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

³⁰ Ma' ga'hwēy- jee' ma'täayh' ja-, ga'näy' ta' Galilea. Sa' hnøø' Jesús ma' lä'ne- dsa- ha- ta'ngēy'. ³¹ Jēēh', ma' hlēyeh' discípulo kyaay', ma' jäyh':

—Hi- ga-lēē' ngo' la- ngēē' dsih' ja'goo- dsa- hñaa- dsē' mah' jngēyeh'. Ga' ma-hya- hnē- jmi' na-juuy', lä'jiyh' ka-läh'.

³² Pero discípulo kyaay' sa' ga-lä'ngēy' juu' ja-, hi' ma' goyh' ma' ngiiy' juu' kih' Jesús.

Hii- na- leē' jøøh' jee' jmee- Dio hih'

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³ Ja- ga' ga'lla-näy' jee' jwii- Capernaum. Lä' ma' ga-taah' discípulo cháneh' kyaah' Jesús, ga'ngii' Jesús juu' kiyh':

—¿Hee- juu' na- ti-chooh- hnäh' lä' hä' jwē' jee' ma-ya-nøø' jne'?

³⁴ Tí'sih' go-te' ba' ga'taayh', kih' he- ma' ti-chooy' juu' kyaah' dsa-kyaayh' lä' hä' jwē', hii- na- leē' jøøh' kih' jee' lä'jēy'. ³⁵ He-ja- ga'gya- Jesús mah' ga'hlēyeh' lä'jēē' gya-tuuy' discípulo he', ga'siiyh':

—Cher'mah' hi- hnøø' leē' jøøh', ta' wa' jmäy' hñiiy' jøøh', wa' jmeey' ta'he' kih' lä'jēē' ba'.

³⁶ Hi' lä'chah' ja- ga'tēyeh' jaa- gyuu-, ga'cheeyh- jee' kiyh' ja-. Ja- ga' ga'ēey', mah' ga-jäyh':

³⁷ —Hi- jmee' he' kih' jaa- gyuu- lä-la- kwaan- kin', jnā' he' hi- jmäy- he'. Hi' hi- jmää- jnā' he', jmeey' he' kih' Dio hi- ga'cheē' jnā'.

Hi- sa- na-høøh' jnan' laay' dsa-kyaah' jne'

(Mt. 10:42; Lc. 9:49-50)

³⁸ Ga'jmeeh' Jwaa- juu' kih' Jesús:

—Ta- jwoh', ma-jēē' jnāäh' jaa- hi- hwēē- jmi-llē' hliih' lä'hih' kyah', he-ja- ga'ha' jnāäh' kiyh', jēēh' sa'ngēy' kyaah' jnāäh'.

³⁹ Pero Jesús ga'siiyh- lä-la-:

—Ta' ha- hnäh' kiyh'. Jēēh', ni' jaa- sa' chaa- hi- jmee' koo- he- juh-gaa- lä'hih' kin', mah' chah' ba' hlēyeh' wi' kin'. ⁴⁰ Hi- sa' hnee- kyaah' jne', dsa-kyaah' ba' jne' he'. ⁴¹ Wa' hi- cha- hi-, hi- kwēēh- hnäh' koo- vas jmi-dsē-, kih' he- laah' hnäh' kyaah' Cristo, ma' ra' ju'dsoo' jwēēhn- hnäh', lä'hmaah' ba' jñeey'.

Goo-la' kih' hi- jmee' tēh' dsa-kyaah'

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² Wa' hi- cha- hi-, hi- jmee- tēh' jaa- hi- mäh' la- hi- ma-lä-dsoo' dsē' kin-, llu' ga' la' kiyh' wa'ra- jäh' kih' hñuu' dsa- luuy' koo- cha'too' kih' moli' mah' hmääh' dsih' cha'jmi-ñeeh'. ⁴³ He-ja- cher'mah' ma-gooh- ga-jmee' täh' kyaah' dso'kye-, hnä' go-te- ba'. Llu' ga' kyah' gwaah' jee' tääh' hi- na'jiih-, tuuh' ma-gooh-, lä'koh' ga' he- goh' cha'je- kyaah' lä'to' ma-gooh- jee' mo'so' uu' jih'koh'. ⁴⁴ Jee' ja- sa' juu' jah' hi- ni' sa' uu' je- jih'koh' jih'lih'. ⁴⁵ Hi- lä'ja- ka-läh' cher'mah' ma-tiuh' ga-jmee' täh' kyaah' dso'kye-, hnä' go-te- ba'. Llu' ga' kyah' gwaah' jee' tääh' hi- na'jiih-, tuuh' ma-tiuh', lä'koh' ga' he- goh' cha'je- kyaah' lä'to' ma-tiuh' jee' mo'so' uu' jih'koh'. ⁴⁶ Jee' ja- sa' juu' jah' hi- ni' sa' uu' je- jih'koh' jih'lih'. ⁴⁷ Hi- cher'mah' mi'neh' ga-jmee' täh' kyaah' dso'kye-, lle' go-te- ba'. Llu' ga' kyah' gwaah' jee' tääh' hi- na'jiih- kyaah' koo- mi' mi'neh' lä'koh' ga' he- goh' kyaah' lä'to' mi' mi'neh' cha'je-. ⁴⁸ Jee' ja- sa' juu' jah', hi- ni' sa' uu' je- jih'koh' jih'lih'. ⁴⁹ Lä'jēē' dsa- lä'nee' kyaah' je-, hi- lä'jēē' he- kwēēh- dsa- Dio nē' na'hyoo', kyaah' nē' ba' lä'ñii'. ⁵⁰ Llu' ba' nē' pero wa' ga'dsaa' he- ñii' kih', ha- lä'lii' ka-läh' ñii'. Wa' cha- ba' nē' kyah' hnäh' mah' go'taah' hnäh' llu' kyaah' dsa-kyaah'.

10

Ga'jäh' Jesús ha-lä' la' he-bee- dsa- øøh-

(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

¹ Ya'hēē' Jesús jee' jwi- Capernaum ja-, ngooy' ta' hwa' Judea, hi- ñee'y' ta' hngaah' jmi- Jordán. Koo- ka-läh' jwēē' dsa- ga'lla-nää' ma' ga'llooy' jee' ja-, hi- lä'chah' ja- ga'løoy' hlēyeh- dsa- lä'koo- tēy' jmeey' lä'jēē' jiih-. ² Jee' ja- ga'lla-nää' koo' kiyh' ko'llaa' fariseo he- ma' kay- dsēy', ga'ngiiy' juu' kiyh':

—¿Ché' cha- jwē' bee' dsa- dsa-mē' kyaay'?

³ He-ja- ga'jeeh- Jesús juu' kiyh':

—¿Ha- lä' jäh' nuuh- he- ga'kwēēh' Moisé jne'?

⁴ He-ja- ga'jäh' fariseo:

—Ga'kwa' ba' Moisé jwē' he- bee' dsa- øøh- pero chooyh' koo- mo'je- jee' beey' øøyh-.

⁵ He-ja- ga'jeeh- Jesús juu' kiyh':

—Kih' he- chaah- hnäh', he-ja- ba' ja- ga'jäh' Moisé lä'ja-. ⁶ Pero lä' ma' to-nē' ma' ga'jmeē' Dio jmi- gyuu' la-, “ga'jmää' Dio hi- mē' hi- nuuh-.” ⁷ “He-ja- ba' bee' dsa-ñuuh- cho'jmii- mah' gyay' kyaah' dsa-mē' kyaay'. ⁸ Jee' lä' uuy' laay' jaa- ba'.” Lä'ja- mo'so' laay' uuy', jaa- ba' ma-laay'. ⁹ Heh' lä'ja-, hi- ma-laa' jaa- kaah- Dio, sa' lle' kih' llaay' —ga'jäh' Jesús.

¹⁰ Lä'koo- ma' tääh' discípulo kyaay' cha'neh-, koo- ka-läh' ga'ngiiy' juu' kih' Jesús ha- lä' la' he- bee- dsa- mē'. ¹¹ Mah' ga'jeeh- Jesús juu' kiyh':

—Cher'mah' hi- ga'bee' dsa- mē' kyaay' mah' kaay' jñah', he- ma-jmeey' dso'kye- ba' ja- kih' hi- to-nē'. ¹² Hi- cher'mah' dsa-mē' ga'bi' kih' dsa-ñuuh- kyaay' mah' kaay' jñah', he- ma-jmeey' dso'kye- ba' ja- —ga'jäh' Jesús.

Ga'mi'jää' Jesús gyuu-

(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³ Ma' dsa-nää' dsa- dsa-jää' gyuu- kyaay' cha'nē' Jesús mah' kyey- gooy- nē' kiyh', pero discípulo ga'juuh' kih' dsa- he'. ¹⁴ Ma' ga'jēē' Jesús ha- lä' jmee' discípulo, sa' ga'tih' dsēy', he-ja- ga'jäyh':

—Kwa' jwē' ya-nää' gyuu- ta' la' kin-. Ta' ha- hnäh' kiyh', jēēh' hi- laa' lä'koo- gyuu-, hi- he' ba' jaa' Dio lä'hih' kih'. ¹⁵ Ma'ra' ju'dsoo' jwēēh- hnäh', hi- sa' heeh- jaa' Dio lä'hih' kih' lä'koo- heeh- jaa- gyuu-, sa' heyh' jee' jmee' Dio hih- —ga'jäh' Jesús.

¹⁶ Ja- ga' ga'eey' ma' jaa- ma' jaa- gyuu-, ga'kyey- gooy- nē' kih', mah' ga'mi'jäay'.

Jaa⁻ dsa⁻ kwaā⁻ hi⁻ cha⁻ kuu' ga⁻hlēēh' kyaah' Jesús
(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

17 Ma' ga⁻he' Jesús jwē' ngoo', ja' jaa⁻ dsa⁻ ko⁻chih', ga⁻juuh' jne' cha⁻nēy' mah' ga⁻ngiiy' juu' kih' Jesús, ga⁻jäyh':

—Hne⁻ hi⁻ laa' Ta⁻jwoh' lluu', ¿hee⁻ hnøø' jmeen' mah' tēēhn' jee' mo' so' juun'?

18 Mah' ga⁻jäh' Jesús ga⁻siyh':

—¿Ché' ñeh' hne⁻ he⁻ laan' lluuun'? Jēēh' ni' jaa⁻ hi⁻ lluu' sa' chaa⁻, jaa⁻ Dio ba' hi⁻ lluu'. 19 Ma⁻kyuuh' ba' hne⁻ lä⁻jē' mada' kih' Dio: “Ta' kaah' hi⁻ laa' kyaa' jñah', ta' jngēēh' dsa⁻, ta' hii' kih' dsa⁻, ta' jmee⁻ dsoo' kih' juu' ta⁻juu', ni' ta' mi' gaa' dsa⁻. Wa' hnaah' maa' kyaah' tää' kyaah'.”

20 He⁻ja⁻ ga⁻jäh' dsa⁻ he' siyh':

—Ta⁻jwoh', lä⁻jē' he⁻ na⁻ ma⁻mi⁻ten' lä⁻jiih' ma' mahn'.

21 Peer' ga⁻tih' dsē' Jesús ga⁻jēy' dsa⁻ he', mah' ga⁻siyh' ka⁻läh':

—Hnøø' ga' koo⁻ he⁻ jmeeh'. Gwaah⁻ go⁻hñi' lä⁻jē' he⁻ cha⁻ kyah' mah' go⁻kwēēh' lä⁻jēē' hi⁻ tä⁻ñee'. Lä⁻ja⁻ ba' lä⁻cha⁻ cha⁻miih⁻ kyah' gyuuuh' jmi⁻ gyuu'. Ma⁻ngēē' he⁻ ja⁻, ja⁻ ga' na' ñeeh', jäh' cru' kyaah' mah' jmeen' ko⁻jöh' —ga⁻jäh' Jesús.

22 Ma' ga⁻nuu' dsa⁻ he' juu' ja⁻, ga⁻hee' dsēy' go⁻te'. Mah' ngaayh' ti⁻meeh⁻ dsēy' kih' he⁻ ma' chay⁻ cha⁻miih⁻ kuu'. 23 He⁻ja⁻ ga⁻jēē' Jesús dsa⁻ hi⁻ ma' tääh' lä⁻ku' lä⁻jii' jee' ma' cheyh' ja⁻, ga⁻jäyh':

—Ha⁻koh' sa' jwēēh' la' kih' dsa⁻ cha⁻ kuu' heyh' jee' jmee' Dio hih'.

24 Ma' ga⁻nuu' discípulo kyaay' lä⁻ja⁻, ga⁻taayh' jēē' dsayh'. Hi⁻ ga⁻jäh' Jesús ka⁻läh':

—Gyuu⁻ kyaan'. Jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ kye⁻ o⁻jöh' dsē' kih' kuu' kiyh', ha⁻koh' sa' jwēēh' la' kiyh' heyh' jee' jmee' Dio hih'. 25 Sa' ga' jwēēh' la' kih' jaa⁻ camey' ngēē' to⁻gwa' koo⁻ hma⁻kuu' lä⁻koh' ga' he⁻ heh' jaa⁻ dsa⁻ cha⁻ kuu' jee' jmee' Dio hih'.

26 Cha⁻ga⁻miih⁻ ga⁻lä⁻dsaa⁻ dsē' discípulo ma' ga⁻nuuy' juu' ja⁻, he⁻ja⁻ ga⁻hlēēyh' dsa⁻kyaayh' ga⁻jäyh':

—¿Hii⁻ ba' lää' ja⁻?

27 He⁻ja⁻ ga⁻jēē' Jesús jee' tääyh' ja⁻, mah' ga⁻jäyh':

—He⁻ sa' lä⁻kēh' dsa⁻ jmi⁻ jmee', sa' la' lä⁻na⁻ kih' Dio. Jēēh' ga⁻lä⁻jē' ba' liyh' jmeey'.

28 He⁻ja⁻ ga⁻løø' Pee' siyh':

—Ma⁻jä' ba' lä⁻jē' he⁻ cha⁻ kyaa' jnääh' mah' jmee' jnääh' ko⁻jöh' kyaah' hne⁻.

29 He⁻ja⁻ ga⁻jēēh⁻ Jesús juu' kiyh':

—Ma' ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnäh'. Lä⁻jēē' hi⁻ ma⁻tuu⁻ dsē' ma⁻hwēē⁻ cha⁻neh' kih', ma⁻beey' dsa⁻mē' øøyh⁻ dsa⁻ñuuuh⁻ øøyh⁻, ma⁻beey' cho'jmiy⁻, ma⁻beey' dsa⁻mē' kyaay', ma⁻beey' chih⁻ kyaay', o ma⁻bey' hwa' kiyh' kwaat⁻ kin' hi' kih' ju'hmēē', 30 hi⁻ he' hyoh' hña⁻loo' ga' lä⁻na⁻ lä⁻koh' ga' he⁻ ga⁻jä' kiyh' jmi⁻gyuu' la⁻. Hyoyh' hne', jēy' dsa⁻mē' øøyh⁻ dsa⁻ñuuuh⁻ øøyh⁻, jēy' chooy', jēy' chih⁻ kyaay', hyoyh' hwa', hi' jēy' wi' jmi⁻gyuu' la⁻. Hi' jmi⁻gyuu' he⁻ na' ga' lä⁻jnä', tēy' jee' mo' so' juuy'. 31 Pero, jwēē' hi⁻ laa' kwaat⁻ jee' kyah' hnäh' na', hi⁻ he' lee' mäh' ga' ma'ja⁻. Hi' hi⁻ sa' laa' kwaat⁻ jee' kyah' hnäh' na', hi⁻ he' lee' jöh'.

Ngoo' hnē' jiih' jmeeh' Jesús juu' he⁻ juuy'

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

32 Lä⁻ ma⁻hää' bih' jwē' ngooy' ta⁻ Jerusalén, hi' kaah' kiyh' ga⁻näa' lä⁻jēē' hi⁻ ga⁻jmeē' ko⁻jöh' kyaayh'. Pero jēē' dsayh' hi' ma' goyh' ma' chaay' kaah'.

Ja⁻ga' ga⁻tēē' Jesús kah' lä⁻jēē' gya⁻tuu' discípulo, ga⁻løøy' jmeeyh' juu' ha⁻ lä⁻ dsa⁻ngēy' ta⁻ cha⁻né':

33 —Na' dsa⁻nøø' jne' ta⁻ Jerusalén, jee' oo' ngēē' dsa⁻ Hi⁻ ga⁻lēē' ngo' la⁻ kih' jmi⁻dsa⁻ kaah', hi' ngēy' kih' ta⁻jwoh' kyaa' ley. Hi⁻ he' bääh' jnä' dsoo' mah' jngēēh' dsa⁻ jnä'.

Ja-gá ngëey' jnä' ja'goo- dsa- hi- sa- laa' judiu. ³⁴ Mi-kwayh' jnä', jmi'baay' jnä', tí'hñey' jnä', ja-gá jngëeyh' jnä'. Pero lä'jiihn' ka-läh' ga-ma-hya- hnë- jmií'.

Jacobo kyaah' Jwaa' ga-ngiiy' he- gyay' jwoo' kih' Jesús
(Mt. 20:20-28)

³⁵ Ma-ngëë' he- ja-, Jacobo kyaah' Jwaa' joo' Zebedeo ga-näay' chuh- kih' Jesús mah' ga-jäyh':

—Ta-jwoh', hnø- jnääh' jmeeh' he- ngii' jnääh' la-.

³⁶ —¿Hee- hnooh- hnäh' jmeen' kyah' hnäh'? —ga-jäh' Jesús.

³⁷ —Kwa' jwë' dsa'tooh' jnääh' jwoo' kyah' jee' nah' jøøh' he- jmeeh' hih', jaa- jwoo' ra-llu' hi' jaa- jwoo' ra-këh' kyah' —ga-jäyh' siiyh' Jesús.

³⁸ He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh':

—Sa- ñeh' hnäh' he- na- ngiih' hnäh'. ¿Che' tääh- hnäh' jëeh' hnäh' lli'wií' he- na' ga-jëen'? ¿Che' lä-be' hoh' hnäh' dsa-ngëeh' hnäh' he- wií' he- na' ga-dsa-ngëen'?

³⁹ He-ja- ga-jäyh':

—Tää' ba' jnääh'.

Mah' ga-jäh' Jesús:

—Ma-ra' he- jëeh' ba' hnäh' lli'wií' he- na' ga-jëen', hi' dsa-ngëeh' hnäh' he- wií' he- na' ga-dsa-ngëen'. ⁴⁰ Pero he- nah' hnäh' jwoo' ra-llu' o jwoo' ra-këh' kin', sa- ga-tëen' kwan. He-ja- hyoh- hi- na-lleeh' kyaa' Täa' kyaan- ba-ja-.

⁴¹ Jee' lä-jëë' gyaa' discípulo ga-lä-llee' ma' ga-nuuy' hlëeh- Jwaa' kyaah' Jacobo lä-ja-.

⁴² He-ja- ga-hlëeh' Jesús lä-jëë' discípulo, ga-jäyh':

—Ñeh' ba' hnäh' lä-ko- jmee- dsa-ta' hi- jmee- hih- kih' dsa-gooy', kaayh- lä-lla- dsëy'. Dsa-kaah' he' lä-të- dsëy' kaayh- dsa-gooy'. ⁴³ Pero jee' kyah' hnäh' sa-cha- he- kih' jmeeh' hnäh' lä-ja-. Hi- hnø- lee' jøøh' ga' kih' lä-jëë' hnäh', hi- he' tëë- jmee' ta'he' kih' lä-jëë' ba'. ⁴⁴ Hi- hnø- ka' né' kih' jee' lä-jëë', hi- he' tëë- jmeey' ta'he' kih' lä-jëë' ba'. ⁴⁵ Jëeh', Hi-ga-lëë' ngo' la- sa- ma-jay- mah' jmee' dsa- ta'he' kiyh', ma-jay- mah' jmeey' ta'he' kih' dsa- ba'. Ma-jay- mah' kwaay' hñii' juuy', he-ja- këë' mah' lää' jwëë' dsa-.

Ga-mi-hlää' Jesús Bartimeo hi- ma' tuu'
(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶ Ma-ngëë' he- ja-, ga-lla- näay' jwií- Jericó. Lä- ma' ya-hëë' Jesús Jericó kyaayh' discípulo, hi' kyaah' jwëë' dsa-, ga-ngëey' jee' ma' gya' jaa- dsa-tuu' hi- ma' ngii' kuu' kih' dsa-. Dsa-tuu' he' ma' chee- Bartimeo, joo' Timeo. ⁴⁷ Ma' ga-nuuy' ngoo' ya-jäh- Jesús dsa- chaa- Nazaret, ga-løoy' hlëeyh- ki-gaa-, ma-jäyh':

—Jesús, hne- hi- laa' sa'ju- kih' David, wa' lä-ñih' hoh' ki- jnä'.

⁴⁸ Jwëë' dsa- ga-juu' kiyh', mah' sa- tooyh' miíh'. Pero dsa- he' cha-ga-miíh- miíh' ma' tooyh':

—Hne- hi- laa' sa'ju- kih' David, wa' lä-ñih' hoh' ki- jnä'.

⁴⁹ Ja-ga' ga-noo- Jesús, ga-jmeey' mada- he- dsa-kyaa' dsih'. He-ja- na'kyaa' dsih', mah' ga-jäh' dsa- siiyh':

—Ta- ka- huúdsë-, noo- tëeyh- hne-.

⁵⁰ Lä-chah' ja- ga-jñuuyh' hmiih- he- ma' na-bäayh-, ga-nooy- ko- chih', ngooy' jee' cheh' Jesús. ⁵¹ Mah' ga-jäh' Jesús siiyh':

—¿Hee- hnooh- jmeen' kyah'?

He-ja- ga-jäh' dsa- tuu' he':

—Ta-jwoh', hnoon' lä-jnä' mi-nën-.

⁵² Mah' ga-jäh' Jesús siiyh':

—Gwaa- ba' hne- kyah'. Kyaah' he- ma-dsoo' hoh' na-, ma-jä' ba' kyah'.

Hi- lä-chah' ja- ga-lä-jnä' mi-nëy' hi- ngooy' kyaah' Jesús.

11

*Ga^he¹ Jesús na⁻dsëë[~] burr[~] jwii⁻ Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)*

¹Ja⁻ga¹ tēy¹ Jerusalén ga⁻näy¹ chuu^h jwii⁻ Betfagé kyaah¹ Betania. Hi⁻ jäh⁻ ba¹ nøø¹ jwii⁻ ja⁻ kih¹ moh¹ Olivo. Jee¹ jwii⁻ ja⁻ ga⁻chee¹ Jesús uu¹ discípulo. ²Ga⁻siyh⁻:

—Go⁻nää¹ hnäh¹ ta⁻jee¹ jwii⁻ he⁻ nøø¹ ta⁻cha¹nē. Wa⁻ra⁻ ga⁻tēh¹ hnäh¹ jee¹ oo⁻, jnäh⁻ hnäh¹ jaa⁻ burr[~] mäh¹ hi⁻ na⁻hñuuh¹, hi⁻ sa⁻ ga⁻ma⁻wii¹ dsa⁻. Ja⁻ cheeh¹ hnäh¹ mah¹ ya¹jää^h hnäh¹ ta⁻ la⁻. ³Cher¹mah¹ chaa⁻ hi⁻ ngii¹ juu¹ kyah¹ hnäh¹, he⁻la¹ jmeeh⁻ hnäh¹ lä⁻na⁻, ja⁻ jwii^h hnih¹: “Jmee⁻ bii¹ kih¹ Dsa⁻ jøø^h kya¹ jnäh¹ ba¹ la⁻, chah¹ ba¹ ya¹jää^h jnäh¹ ka⁻lä^h.”

⁴He⁻ja⁻ ga⁻näy¹ hi⁻ ga⁻jnää^h bi¹ burr[~] he¹ má cheh¹ cha¹jwē¹, na⁻hñuuh¹ chuh⁻ kih¹ koo⁻ ho¹haah¹, mah¹ ga⁻løøy¹ cheeyh⁻ burr[~] he¹. ⁵Pero dsa⁻ hi⁻ má tää^h jee¹ ja⁻, ga⁻ngiiy¹ juu¹:

—¿Hee⁻ jmeeh⁻ hnäh¹, he⁻la¹ cheeh¹ hnäh¹ burr[~] na⁻?

⁶He⁻ja⁻ ga⁻siyh⁻ lä⁻koo⁻ ga⁻jäh¹ Jesús. Ja⁻ga¹ ga⁻kwa¹ dsa⁻ he¹ jwē¹. ⁷Hi⁻ na⁻jääy⁻ jee¹ cheh¹ Jesús mah¹ ga⁻kye⁻ dsa⁻ hmii^h kih¹ ka⁻luu¹ burr[~] he¹. Ja⁻ga¹ ga⁻wii¹ Jesús ngoo¹. ⁸Jwē¹ dsa⁻ ga⁻ja¹ hmii^h kih¹ cha¹jwē¹ jee¹ ngooy¹ ja⁻ hi⁻ jñah¹ ga⁻hnä¹ ni^h hma⁻ ga⁻jay¹ cha¹jwē¹. ⁹Dsa⁻ hi⁻ chaa¹ kaah¹, kyaah¹ hi⁻ ga⁻nää¹ jää¹ má tooyh⁻ cha⁻mi^h mi^h má jäh¹:

—¡Hosanna! ¡He⁻ ba¹ che⁻ jøø^h hi⁻ ja¹ na⁻ lä⁻hi¹ kih¹ Dsa⁻ jøø^h jnän¹! ¹⁰¡Dio kyaah¹ hi⁻ na⁻ ga⁻jme¹ hi¹ lä⁻koo⁻ ga⁻jme¹ dsa⁻ jøø^h jnän¹ David! ¡Peer⁻ jøø^h hi⁻ gya¹ gyuu^h!

¹¹Ja⁻ga¹ ga⁻he¹ Jesús jee¹ jwii⁻ Jerusalén, ngooy¹ ta⁻jee¹ chih¹ gwah¹ juuh⁻. Ma⁻ngēē¹ ma⁻jēy¹ lä⁻ku¹ lä⁻jii¹ jee¹ chih¹ gwah¹ ja⁻, ya⁻hēy¹ ngaay¹ ta⁻ Betania kyaay¹ lä⁻jēē¹ gya¹ tuu¹ dsa⁻ kyaay¹. Jēē¹ ma⁻ngoo¹ ga⁻hloo¹ jmi¹ ja⁻.

*Ga¹jwä¹ Jesús dso¹jwii¹ kih¹ chaah¹ higo
(Mt. 21:18-19)*

¹²Ma⁻ga⁻jnä¹ jyoh¹ jmi¹, ga⁻hwēy⁻ ka⁻lä^h jee¹ jwii⁻ Betania, ja¹ kyoh¹ Jesús. ¹³U^h ga⁻jēē¹ Jesús koo⁻ chaah¹ hma⁻ higo mah¹ ngooy¹ na⁻jēy⁻ che¹ hi⁻ mi¹. Ma⁻ga⁻lloo¹ jee¹ chih¹ chaah¹ hma⁻ ja⁻, má⁻la⁻ moo⁻ jmah¹ ba¹ má choo¹. Jēē¹, ja⁻ jii⁻ kih¹ ja⁻. ¹⁴He⁻ja⁻ ga⁻jäh¹ Jesús siih⁻ chaah¹ hma⁻ ja⁻:

—Ni⁻ koo⁻ mi¹ kyah¹ mo⁻so⁻ kuh⁻ dsa⁻ ka⁻lä^h jih¹koh¹ jih¹lih¹.

Hi⁻ ga⁻nuu¹ discípulo kyaay¹.

*Ga¹hwēē¹ Jesús dsa⁻ hi⁻ má tää^h hni¹ jee¹ chih¹ gwah¹
(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)*

¹⁵Ma⁻ngēē¹ he⁻ ja⁻, ga⁻lla⁻näy¹ Jerusalén, ja⁻ga¹ ga⁻lloo¹ Jesús ho¹hne⁻ kih¹ gwah¹ juuh⁻, hi⁻ ga⁻løøy¹ hēy¹ kih¹ lä⁻jēē¹ dsa⁻ hi⁻ má⁻lla⁻ hmoo^h. Ga⁻saa¹ ga⁻jaay¹ ná⁻mes⁻ kih¹ dsa⁻ hi⁻ má⁻mi⁻si¹ kuu¹, hi⁻ ga⁻saa¹ ga⁻jaay¹ lä⁻jē⁻ he⁻ la¹ kih¹ hi⁻ má⁻hnēē⁻ juu⁻.

¹⁶Mo⁻so⁻ ga⁻kway¹ jwē¹ má⁻ngēē¹ dsa⁻ jee¹ ja⁻ kyaah¹ løø¹ kih¹ mah¹ má⁻llay¹ hmoo^h.

¹⁷Hi⁻ ga⁻hlēy¹ dsa⁻ ga⁻siyh⁻:

—¿Che⁻ sa⁻ na⁻si⁻ lä⁻la⁻ juu¹ kih¹ Dio? “Hne¹ kin⁻ la⁻ lä⁻chee⁻ hne¹ jee¹ ngii¹ lä⁻jēē¹ dsa⁻ jmi⁻ gyuu¹ kiy¹ kih¹ Dio.” Pero hnäh¹, má⁻jmeeh⁻ hnäh¹ lä⁻koo⁻ too⁻ jee¹ dsa⁻ taah¹ dsa⁻ hi⁻ ba¹.

¹⁸Ga⁻nuu¹ ta⁻jwoh¹ kya¹ ley¹ hi⁻ lä⁻ja⁻ dsa⁻kaah¹ kya¹ jmi⁻ dsa⁻ ka⁻lä^h ha⁻ lä⁻ ga⁻jme¹ Jesús. He⁻ja⁻ má⁻hnooyh⁻ ha⁻ lä⁻jwē¹ jee¹ má⁻jngēy¹, pero má⁻gayh¹ Jesús. Jēē¹ jwē¹ dsa⁻ má⁻tää^h má⁻jēē¹ dsah¹ ha⁻ lä⁻la¹ nuuh¹ kiy¹. ¹⁹Ta⁻ ga⁻hloo¹ ja⁻, ya⁻hēē¹ Jesús jee¹ jwii⁻ ja⁻, ngaay¹.

Ga⁻lä⁻kii⁺ chaah¹ hma⁻ higo
(Mt. 21:20-22)

²⁰ Ta⁻la⁻ høø⁻ jyoh¹ jmi⁺ ja⁻, ga⁻ngëëy¹ ka⁻lä^h jee¹ ma¹ chih¹ chaah¹ hma⁻ higo. Ga⁻jëë¹ discípulo kya⁺ Jesús ma⁻ lä⁻kii⁻ go⁻te⁻ chaah¹ hma⁻ ja⁻. ²¹ He⁻ja⁻ ga⁻lä⁻ dsooh⁻ dsë¹ Pee¹, ga⁻jäyh¹:

—Jëë⁻ da¹ Ta⁻jwoh¹, ma⁻lä⁻kii⁺ hma⁻ higo he⁻ ga⁻jwäh¹ dso¹jwi⁺ kih¹ lloo¹.

²² Hi⁺ ga⁻jëeh⁻ Jesús juu¹ kiyh¹, ga⁻siyh⁺:

—Wa¹ lä⁻dsoo¹ hoh¹ hnäh¹ kih¹ Dio. ²³ Ma⁻ra⁻ ju¹dsoo¹ jwëëhn⁻ hnäh¹, cher¹mah¹ hi⁻ ga⁻jäh¹ siih⁺ moh¹ la⁻: “Jñuuh¹ jee¹ na⁻, jwää⁺ hñaa¹ cha¹jmi⁻ ñeeh⁻”, hi⁻ cher¹mah¹ lä⁻kaa⁻ tuh⁻dsëy¹ ga⁻ngi⁺y¹, hi⁻ cher¹mah¹ ga⁻jmeey¹ dsoo¹ le¹, ma⁻ra⁻ he⁻ le¹ ba¹ he⁻ ma⁻ngi⁺y¹ ja⁻. ²⁴ He⁻ja⁻ jwëëhn⁻ hnäh¹, lä⁻jë⁻ he⁻ ngi⁺h¹ hnäh¹ kih¹ Dio, jmeey¹ hnäh¹ dsoo¹ ma⁻hñah⁻ hnäh¹, hi⁻ lä⁻ja⁻ ba¹ hñah⁺ hnäh¹. ²⁵ Hi⁺ jee¹ tääh¹ hnäh¹ ngi⁺h¹ hnäh¹ kih¹ Dio, jmeey¹ jøh⁻ hoh¹ hnäh¹ cher¹mah¹ hi⁻ kya⁺ah¹ hä¹ hoh¹, mah¹ lä⁻ja⁻ Tääh¹ jnän¹ hi⁻ gya¹ gyuu⁺h¹ jmeey¹ jøh⁻ dsë¹ kih¹ lä⁻jë⁻ dso¹kye⁻ kyah¹ hnäh¹. ²⁶ Jëeh¹, cher¹mah¹ sa¹ jmeeh⁻ hnäh¹ jøh⁻ hoh¹ hnäh¹ kih¹ dsa⁻, ni⁻ lä⁻ja⁻ Tääh¹ jnän¹ hi⁻ gya¹ gyuu⁺h¹ sa¹ jmeey¹ jøh⁻ dsë¹ kih¹ dso¹kye⁻ kyah¹ hnäh¹.

He⁻ja⁻ gyuu⁺h¹ ba¹ hih⁺ he⁻ jmeey¹ Jesús
(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

²⁷ Ga⁻lloo¹ Jesús ka⁻lä^h Jerusalén kya⁺ah¹ discípulo. Ga⁻ngëëy¹ ta⁺ jee¹ chih¹ gwah⁺. Jee¹ ja⁻ ga⁻lla⁻ nää¹ dsa⁻kaa⁺h¹ kya⁺ jmi⁻ dsa⁻, kya⁺ah¹ ta⁻jwoh¹ kya⁺ ley, hi⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻gyuu⁺h¹.

²⁸ Hi⁺ ga⁻jäh¹ dsa⁻ he¹ siyh⁺:

—¿Ché¹ cha⁻ jwë¹ kyah¹ he⁻ jmeeh⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ na⁻? ¿Hi⁺ kih¹ hih⁺ he⁻ jmeeh⁻ lä⁻na⁻?

²⁹ He⁻ja⁻ ga⁻jëeh⁻ Jesús juu¹ kiyh¹, ga⁻siyh⁺:

—Ngi⁺n¹ koo⁻ mi¹juu¹ kyah¹ hnäh¹ ka⁻lä^h. Jëeh¹ da¹ hnäh¹ kin⁺ jää¹, ja⁻ ga⁻jwahn⁻ hi⁻ kih¹ hih⁺ he⁻ jmeen⁻ lä⁻la⁻. ³⁰ ¿Hi⁺ ga⁻jmeey¹ hih⁺ he⁻ ga⁻chaa¹ Jwaa⁺ dsa⁻ jmi⁻, ché¹ Dio o ché¹ dsa⁻ñuu⁺? Jmeeh¹ da¹ hnäh¹ juu¹ kin⁺ —ga⁻jäh¹ Jesús.

³¹ Jee¹ tääh¹ ja⁻ ma¹ llay⁺ juu¹ kya⁺ah¹ dsa⁻kya⁺ay¹, ma¹ jäyh¹:

—Cher¹mah¹ ga⁻jäh¹ jne¹, hih⁺ kih¹ Dio ba¹ ja⁻, Jesús jäh⁺: “¿He⁻la¹ sa⁺ ga⁻lä⁻dsoo¹ hoh¹ hnäh¹ kiyh¹ ga⁻ja⁻?” ³² Hi⁺ cher¹mah¹ ga⁻jäh¹ jne¹, ja¹ hih⁺ kih¹ dsa⁻ ba¹ ja⁻, lä⁻lleey¹ dsa⁻jwi⁻ —ma¹ jäh¹ dsa⁻kaa⁺h¹ he¹.

Cha⁻mi⁺h⁻ ma¹ gay⁺h¹ dsa⁻gooy¹, jëeh¹ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ ma¹ jmää⁻ kwaan⁻ Jwaa⁻ ma⁻ra⁻ he⁻ ma¹ laa⁺ jaa⁻ hi⁻ ma¹ ngëë⁻ juu¹ kih¹ Dio.

³³ He⁻ja⁻ ga⁻jäh¹ dsa⁻kaa⁺h¹ he¹ ga⁻siyh⁺ Jesús:

—Sa¹ ñé¹ jnäh¹.

Mah¹ ga⁻jëeh⁻ Jesús juu¹ ka⁻lä^h, ga⁻siyh⁺:

—Ni⁺ jnä⁺ sa¹ jmeehn⁻ juu¹ hi⁻ ga⁻jmeey¹ hih⁺ he⁻ jmeen⁻ he⁻ la⁻.

12

Juu¹ na⁻hmää¹ lä⁻koo⁻ la¹ kih¹ dsa⁻ hi⁻ ga⁻høø¹ ta¹ kih¹ jñah¹
(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

¹ Jee¹ ja⁻ ga⁻løø¹ Jesús hlëëyh⁻ dsa⁻ he¹ kya⁺ah¹ juu¹ na⁻hmää¹, ga⁻jäyh¹:

—Ga⁻tää¹ jaa⁻ dsa⁻ñuu⁺h⁻ koo⁻ nää¹ chaah¹ wi⁺ jëh¹ hi⁻ ga⁻jney¹ lä⁻ku¹ lä⁻jii¹ hi⁻ ga⁻mi⁺lluy¹ jee¹ ma¹ hwëëy¹ jmi⁺h¹ mi⁺jëh¹. Ga⁻chih¹ koo⁻ na¹hyah⁻ he⁻ ñii¹ jee¹ ga⁻wi⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻taah¹ ga⁻høø¹ jee¹ na⁻jnää¹ chaah¹ jëh¹. Ma¹ ga⁻la¹ he⁻ ja⁻, ga⁻tooyh⁻ goo⁻ dsa⁻ he⁻ høoy¹ ma¹ to¹dsaah¹. Ja⁻ ga⁻ya¹ hëëy¹ ngooy¹ uu¹. ² Ma¹ ga⁻lloo¹ jii¹ kih¹ mi⁺jëh¹ ja⁻, ga⁻cheey¹ jaa⁻ moz⁻ kya⁺ay¹ jee¹ ma¹ tääh¹ dsa⁻ høø¹ ta¹ kiyh¹ mah¹ ma¹ kooy⁺ hëey¹ he⁻ ma¹ tëëy⁻. ³ Ma¹ ga⁻lloo¹ moz⁻ he¹ jee¹ na⁻jnää¹ chaah¹ jëh¹ kih¹ dsa⁻juu⁺y¹, dsa⁻ hi⁻ ma¹ tääh¹ høø¹ he¹ ga⁻saah¹ dsih¹, ga⁻kway¹ kih¹ hi⁻ ga⁻hëëy¹ kih¹ ta¹jmah¹. ⁴ Ja⁻ ga⁻ga⁻cheey¹ jñah¹ ka⁻lä^h moz⁻ kya⁺ay¹ jee¹ ma¹ tääh¹ hi⁻ ma¹ høø¹ ta¹ kiyh¹. Lä⁻ja⁻ ga⁻tey¹ kuu¹ kih¹ hi⁻

he', lä'jjih' ga'la' dsoo' lley' mah' ga'hëey' kih' kyaah' o'hih'. ⁵ Koo' ka'läh' ga'chee' dsa-juu' he' jñah' dsa' kyaay'. Hi' he' ga'jngëeyh'. Hi' ngoo' bih' cheey' dsa' lä'ja'. Ko'llaa' hi' he' ga'hii' hi' ko'llaa' hi' he' ga'jngëeyh' go'te'. ⁶ Ma' ga'dsaa' lä'jëe' moz' kyaay', ma' chaa' ga'jaa' chih' kyaay' hi' hnäy' cha'miih'. Hi' he' ga'cheey' jee' ga'dsaa'. Ma' jmeey' hu' dsë: "Go' jmee' ga' dsa' oo' he' kih' chih' kyaan' la'." ⁷ Ma' ga'jëe' dsa' hi' ma' høø' chaah' jeh' ja', ja' chih' he', ga'taayh' ga'llay' juu' kyaah' dsa'kyaayh': "Hi' oo' na', hi' jä' kyaah' ta' jnän' la'. Wa' jngëeh' jnih' mah' jän' kyaah' heey' he' ma'tëey'." ⁸ He' ja' ga'saayh' chih' he' mah' ga'jngëeyh'. Ja' ga'na'beey' ta' ka'hne' jee' ma' na'jnää' chaah' jeh' ja'. ⁹ ¿Ha' lä' jmee' dsa'juu' laah' hnäh'? —ga'jäh' Jesús—. Loo' dsa'juu' jeh' mah' mi'llaay' hi' jmee' ta' ja' mah' tooyh' goo' jñah' dsa' hi' jmee' ta' kiyh'. ¹⁰ ¿Che' sa' ma'heh' hnäh' juu' kih' Dio jee' na'sii' lä'la'?

Ja' ba' kuu' he' sa' ga'tih' dsë' tē'hyah',

he' ja' ba' ga'jä' lä'koo' mi'kuu' he' kye' dsa' to'nē' kih' koo' hne' juuh'.

¹¹ He' la' ga'jmeey' hñii' Dio,

he' ja' dsaa' dsë' jne', ga'jäh' Jesús.

¹² He' ja' ma' hñøø' dsa'kaah' he' ma' saayh' Jesús. Jëeh', ga'tah' dsëy' he' ga'hlëeh' Jesús kiyh' kyaah' juu' he' na'hmää' ja'. Pero ma' goyh' kyaah' dsa' hi' ma'tääh' jee' ja', he' ja' sa' ga'la' ma'saayh' Jesús, ga'nää' bih'.

Kwaqt' kih' ku'sih'

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³ Ga'taah' dsa' fariseo juu' kwee' kyaah' dsa' kya' Herode, mah' ga'cheey' dsa' hi' ko'taa' ga'ga'jmeey', ha' lä' jee' ma'kaah' juu' kih' Jesús. ¹⁴ Ma' ga'lla'näy' jee' ma' cheh' Jesús, ga'jäyh':

—Ta'jwoh', ñe' ba' jnääh', hne' hlëeh' ju'dsoo' jmah' ba'. Sa' gah' kyaah' ni' jaa'. Jëeh', sa' cha' kwaqt' kyeh' ha' lä' laa' lä'jaa' lä'jaa' dsa', hi' kyaah' ju'dsoo' ba' hlëeh' dsa' ha' lä' la' jwë' kih' Dio. ¿Ha' lä' laah' hne', che' llu' mi'hmaah' jne' ku'sih' kih' dsa'ta' César o sa' llu'? ¿Che' jmee' bii' mi'hmaah' jne' o sa' jmee' bii'?

¹⁵ Pero ñe' ba' Jesús ha' lä' la' hu' dsë' kiyh' he' ta'juuy' ba' ja', he' ja' ga'jäh' Jesús siiyh':

—¿He' la' kah' hnäh' dsën'? Kye' da' koo' kuu' mah' jëen'.

¹⁶ He' ja' na'kyey' koo' kuu', mah' ga'jäh' Jesús:

—¿Hii' kih' heeh' too' la', hii' kih' jmi' na'sii' la'?

He' ja' ga'jäh' dsa' he':

—Kih' César ba' na'.

¹⁷ Mah' ga'jäh' Jesús siiyh' ka'läh':

—He' la' kih' César, kwëeh' ba' César. He' la' kih' Dio, kwëeh' ba' Dio he' la' kih'.

He' ja' ga'taayh' jëe' dsayh' kih' Jesús.

Ga'ngii' dsa' juu' ha' lä' le' wa'ra' ga'të' jee' lä'jjih' hi' na'juu'

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

¹⁸ Ja' ga'ga'lla'nää' saduceo ka'läh' jee' ma' cheh' Jesús. Dsa' he' na', sa' ma' jmeey' dsoo' he' lä'jjih' dsa' hi' ma' na'juu'. Mah' ga'ngii' juu' kih' Jesús, ga'jäyh':

¹⁹ —Ta'jwoh', ga'sii' Moisé jnän' kyaah' juu' la'. Wa'ra' ga'juu' jaa' dsa' ñuuh' hi' sa' chaa' joo', dsa' ñuuh' øøh' hlii' he', lle' kih' tëey' dsa'më' mah' lä' chaa' joo' siiyh' hi' lee' kwaat' kya' hlii' øøyh'. ²⁰ Ga'lä' chaa' gye' dsa' ñuuh' jaa' ba' cho'jmi'yi'. Hi' to'nē' he' ga'kaa' dsa'më'. Pero chah' ba' ga'juuy', sa' chaa' joo' ga'lä' chaa'. ²¹ He' ja' jee' ga'të' uu' dsa' ñuuh' øøyh' ga'kaa' dsa'më' hñii' he'. Ja' ba' lä'ja' ga'juuy', sa' ga'lä' chaa' joo'. Jñah' ka'läh' dsa' ñuuh' øøh' hlii' he' ga'tëey' dsa'më' he'. Jee' ja' ga'të' uu' dsa' ñuuh'. Hi' koo' ka'läh' ga'juu' hi' he', sa' ga'lä' chaa' joo'. ²² Ja' ba' lä'ja', lä'jëe' gye' dsa' ñuuh' ga'kaa' dsa'më' he' hi' ga'juu' lä'jëe' gye' dsa' ñuuh'

he'. Ni' jaa' sa' ga' la' chaa' joo'. Jee' ga' dsaa' ga' juu' hñii' dsa' me' he'. ²³ Wa'ra' ga' te' jee' la' jiih' dsa' hi' na' juu', ¿hii' kih' jee' la' jee' gye' lee' kyaa' dsa' me' he'? Jeeh', ga' la' jee' gye' ba' ga' la' kyaayh' —ga' jah' dsa' saduceo siyh' Jesús.

²⁴ He' ja' ga' jeeh' Jesús juu' kiyh', ga' siyh':

—Na' hee' hoh' ba' hnäh' na', jeeh', sa' kyeh' hnäh' kwaat' ha' la' jah' juu' kih' Dio, ni' ha' la' la' be' kiyh'. ²⁵ Wa'ra' ga' te' jee' la' jiih' hi' ma' na' juu', ni' jaa' dsa' me' dsa' nuuh' mo' so' jee' goo'. Ma' ja' leey' la' koo' laa' ángele hi' tääh' gyuu' ba'. ²⁶ Pero he' la' jiih' dsa' hi' ma' na' juu', ¿che' sa' ma' heh' hnäh' juu' he' ga' sii' Moisé la' koo' ga' la' kiyh' jee' koo' chaah' too' ja'? Jee' ja' ga' hlëeh' Dio kyaayh', ga' siyh': “Jnä' laan' Dio kyaa' Abraham, laan' Dio kyaa' Isaac, laan' Dio kyaa' Jacob.” ²⁷ He' ga' jäyh' la' ja', sa' na' juu' dsa' ma' gyuh' jnän' he' kih' Dio. Jeeh' Dio jnän' laay' Dio kyaa' hi' na' jiih' ba'. He' ja' na' hee' hoh' hnäh' he' laah' hnäh' sa' la' jiih' dsa'.

Nuuh' he' kye' ga' kih' jee' la' je'

(Mt. 22:34-40)

²⁸ Jee' ja' ma' hää' jaa' ta' jwoh' kyaa' ley. Ma' ga' nuuy' ti' choo' dsa' juu' kyaah' Jesús, ga' jee' jeeh' ba' Jesús kwee' juu' kih' dsa'. He' ja' na' ngiiy' juu' kih' Jesús:

—¿Hee' koo' jee' la' je' he' lle' ne' ley kye' ga' miih'?

²⁹ Mah' ga' jah' Jesús:

—He' la' ba' nuuh' he' kye' ga' kih' jee' la' je': “Nuuh' hnäh' dsa' Israel. Jaa' ba' Dio chaa' jnän'. ³⁰ Wa' hnaah' Dio kyaah' la' kaa' tuh' hoh', kyaah' la' je' hu' dsé' kyah', kyaah' la' je' be' kyah'.” He' la' ba' ja' nuuh' he' kye' ga' kih' jee' la' je'. ³¹ Hi' ja' ba' la' ja' la' jee' ga' te' to' nuuh': “Wa' hnaah' dsa' kyaah' la' koh' hnaah' hñaa'.” Sa' cha' ga' jyoh' nuuh' he' kye' ga' la' koh' ga' he' la' —ga' jah' Jesús.

³² He' ja' ga' jah' ta' jwoh' kyaa' ley:

—Llu' ba' jawah', Ta' jwoh'. Ju' dsoo' ba' ma' hlëeh', sa' chaa' jñah' Dio, jaa' ba' Dio laa'. ³³ Hi' cher' mah' hnää' jne' Dio la' kaa' tuh' dsé' jne' kyaah' la' je' hu' dsé' jnän', hi' kyaah' la' je' be' jnän', hi' cher' mah' hnää' jne' dsa' kyaah' la' hnää' jne' hñaan', kye' ga' he' na' la' koh' ga' he' kaa' jah' o he' ga' jyoh' he' jee' jne' ne' na' hyoo'.

³⁴ Ma' ga' nuu' Jesús ga' jeeh' bih' kyaah' hu' dsé' llu', mah' ga' jah' Jesús siyh':

—Miih' ga' jmee' heeh' he' jaa' Dio hne' la' hih' kih'.

Ja' jiih' ni' jaa' mo' so' ga' tuu' dsëy' ma' ngii' gyih' jyoh' juu' kih' Jesús.

Hii' kih' ja' hi' laa' Cristo

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Lä' ma' cheh' ba' Jesús koo' gwah' ja', hlëeyh' dsa', mah' ga' siyh' dsa':

—¿Ha' la' la' he' jah' ta' jwoh' kyaa' ley, Cristo laa' sa' juu' kih' David? ³⁶ He' ba' hñii' David ga' sii' juu' la' la' koo' ma' joo' Jmi' lle' kiyh', he' ga' siiy' la' la':

Ga' jah' Dio ga' siyh' Dsa' joo' kyaan':

“Na' jwoo' ra' lluu' kin' la',

la' jiih' lloo' jmi' llaan' hu' tiih' la' jee' hi' na' hoo' kyah'.”

³⁷ ¿Ha' la' ja' laa' Cristo sa' juu' kih' David ga' ja', cher' mah' hñii' David jah' kih' Cristo: “Dsa' joo' kyaan'?”

Lä' jee' dsa' hi' ma' tääh' jee' ja' ga' tih' ba' dsé' la' koo' ga' hlëeh' Jesús.

Ga' juuh' Jesús kih' ta' jwoh' kyaa' ley

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Hi' ga' løy' ga' kway' juu', ga' mi' tēy' dsa':

—Leeh' hnäh' kyaah' ta' jwoh' kyaa' ley, tih' dsëy' ngëy' kyeyh' hmiih' kyoo' jee' kih' dsa' hi' hnøoy' jmee' dsa' Dio kiyh' cha' jwë' juuh'. ³⁹ Hi' tih' dsëy' gyay' to' ne' hma' sii' neh' gwah' mah', hi' la' ja' ka' lah' jee' dsa' taah' dsa' kuh'. ⁴⁰ Hwëy' dsa' me' hñii'

cha'neh⁺ kih⁺, ko⁻taa' ga' jmeey⁺ hlëëyh⁺ cha⁻miih⁻ kyaah' Dio ha⁻ jee' jëë' dsa⁻ kih⁺.
Cha⁻ga'miih⁻ wiï' heeh' Dio dsa⁻ hi⁻ jmee⁺ lä'ja⁻.

Na'ka⁻ dsa⁻më' hniï' kuu' cha'në' Dio
(Lc. 21:1-4)

⁴¹ Ma' cheh⁺ Jesús jëë⁻ ha⁻ lä⁻ ma' jmee⁺ dsa⁻ tooyh⁻ kuu' neh⁺ wiï' kih⁺ gwah⁺. Hi⁻
ma' jëëy⁻ jwëë' dsa⁻ cha⁻ kuu' ma' tooyh⁻ cha⁻miih⁻ kuu' jee' ja⁻. ⁴² Ja⁻ga' ga'lloo' jaa⁻
dsa⁻më' hniï' hi⁻ tä'nee' go'te'. Ga'tooyh⁻ to' ñe'nøø' he⁻ sa' kyee' ni⁻ miih⁻. ⁴³ He'ja⁻
ga'hlëëh' Jesús kyaah' discípulo kyaay⁺, ga'jäyh⁺:

—Ma'ra⁻ ju'dsoo' jwëëhn⁻ hnäh', dsa⁻më' hniï' la⁻, ma'kway' cha⁻ga'miih⁻ lä'koh'
ga'jee' lä'jëë' dsa⁻ hi⁻ ma'tooh⁻ jää'. ⁴⁴ Jëëh' lä'jëë' hi⁻ cha⁻ kuu', ma'kway' miih⁻ he⁻
ma'chaa' kih⁺ ba', pero dsa⁻më' hniï' la⁻, ma'ke⁺ tä'neey', ma'kway' lä'koh' te' kuu'
he⁻ ma'cha⁻ kih⁺ he⁻ kyaah' ma'lay' he⁻ jmee⁺ biï' kih⁺ —ga'jäh' Jesús.

13

Lloo⁻ koo⁻ jmiï' hla' gwah⁺ juuh⁺
(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Ma'ngëë' he⁻ ja⁻, ya'hëë' Jesús koo' gwah⁺ jee' ma' gyay' ja⁻, ja⁻ga' ga'jäh' jaa⁻
discípulo kyaay⁺ ga'siiyh⁺:

—Ta'jwoh⁺, jëë' da', he⁻ ba' che⁻ kah'gaa⁻ kuu' he⁻ kyaah' ga'jä' na'hñaah' hne' na⁻.

² He'ja⁻ ga'jëeh⁻ Jesús juu' kih⁺:

—Lä'jë' hne' kaah' he⁻ jëëh' hnäh' na⁻, lloo⁻ koo⁻ jmiï' ni⁻ koo⁻ mi'kuu' na⁻, sa' jä'
na'chuh⁺ né' kih' øøh⁺, lä'jë' ba' soh'hla'.

Jää' ja⁻ ga' llaa⁺ jmi' gyuu⁺, joh' nëë' sa' jmee' lii⁻
(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Ma'ngëë' he⁻ ja⁻, ga'näay' ta⁻ në' moh' Olivo ta⁻ cha'në' gwah⁺ ja⁻. Jee' ja⁻ ga'gya⁻
Jesús. Hi⁻ Pee', Jacobo, Jwaa⁻, kyaah' Andre' ga'ngii' juu' kih⁺ ta'ko'jiïh' ma'täayh' kah'
kih⁺, ga'jäyh⁺:

⁴ —Chiih' jnääh' lih' le' lä'jë⁻ he⁻ ma'jäh', hee⁻ lii⁻ jmee' wa'ra⁻ ya'jäh⁺ lä'te' juu' na⁻.

⁵ He'ja⁻ ga'løø' Jesús jmeeyh⁻ juu':

—Hnøø' leeh⁻ hnäh' mah' ni⁻ jaa⁻ sa' mi'gaa⁻ hnäh'. ⁶ Jëëh', jwëë' dsa⁻ ya'nää' hi⁻
ka' né' kin⁺, mah' jäyh⁺: “Jnä' he' laan' Cristo hi⁻ ma'chee' Dio.” Jwëë' dsa⁻ mi'gaay⁺.

⁷ Ga' ma'nueh⁻ hnäh' kih⁺ hniï' hi⁻ lä'cha⁻ juu' kih⁺ hniï' ta⁻ la⁻ ta' jnø⁺, ta' jøøh⁺
hnäh' hñaah'. Jëëh' lä'ja⁻ lle' kih' le', pero ja⁻ lä'chah' ja⁻ llaa⁺ jmi'gyuu⁺. ⁸ Tee' dsa⁻
hi⁻ chaa⁻ koo⁻ hwa' kyaah' jyoh' hwa', hi' tee' dsa⁻ ta' kyaah' jñah' dsa⁻ ta'. Ja⁻ he⁻ koo⁻
jee' jwii⁻ jee' jeh' wiï' hwa', ja⁻ he⁻ koo⁻ jee' jwii⁻ jee' jëë' dsa⁻ hoo' hi⁻ chí'jwaa' dsa⁻.
Heh' lä'ja⁻ koo⁻ ma'løø' ba' jëë' dsa⁻ wiï'.

⁹ Leeh⁻ hnäh', ngëë' dsa⁻ hnäh' kih⁺ dsa⁻ ta', kwa' dsa⁻ kyah' hnäh' neh⁺ gwah⁺ kih⁺
dsa⁻ judiu, dsa⁻ jääy' hnäh' cha'në' dsa⁻ ta' kaa⁺h' kwaat⁻ kin⁺. Jee' ja⁻ kwah' hnäh' ju
'dsoo' kin⁺. ¹⁰ Jmee⁺ biï' kwa' dsa⁻ ju'hmëë' kih⁺ lä'jëë' dsa⁻ jmi'gyuu⁺, jää' ja⁻ ga' llaa⁺
jmi'gyuu⁺. ¹¹ Ta⁻ jmee⁻ hnäh' huüdsë⁻ ha⁻ lä'jwah' hnäh' wa'ra⁻ ga'taa⁻ dsa⁻ hnäh'
já'goo⁻ dsa⁻ ta'. Ta⁻ ka⁻ hnäh' huüdsë⁻ ni⁻ miih⁻. Hor⁻ ja⁻, Dio ba' kwa⁻ huüdsë⁻ ha⁻
lä' hlëëh' hnäh'. Ja⁻ he' hñaah' hnäh' hlëëh', Jmi'lle' Na'jngii' ba' hlëëh'. ¹² Ngëë' dsa⁻
øøh⁺ kih⁺ dsa⁻ ta' mah' jngëëh' dsih'. Ja⁻ ba' lä'ja⁻ jmee' dsa⁻ kih⁺ joo', hi⁻ lä'ja⁻ ka'läh'
jmee' dsa⁻ kih⁺ cho'jmiïy⁻ mah' jngëëh' dsih'. ¹³ Lä'jëë' dsa⁻ jmee' na'høøh' kyah' hnäh'
kwaat⁻ kin⁺. Pero hi⁻ kwëëh' dsë' lä'jiïh' llaa⁺, hi⁻ he' ba' lää'.

¹⁴ Wa'ra⁻ ga'lloo' jmiï' jëëh' hnäh' cheh' jah' hi⁻ laa⁺ na'høø' ngëë' jee' sa⁻ ga'tëë'
nooy⁺, lä'koo⁻ ga'jäh' Daniel hi⁻ ga'ngëë' juu' kih⁺ Dio. (Hi⁻ hë⁻ juu' la⁻, wa' lä'ngëëy'.)
Ma'ja⁻, hnäh' hi⁻ tääh' hwa' Judea kyuu⁺ hnäh' ta' moh'. ¹⁵ Hi⁻ tääh' jee' ga'të' to' jwëë'
hne', wa' jñaay' mah' wa' kyuu⁺ bih', sa⁻ wa' kyey' he⁻ cha⁻ cha'neh⁺. ¹⁶ Ja⁻ ba' lä'ja⁻

hi- tääh' jee' nuu- kih', ta- wa' lla- nääy' kiyh' he- dsa- kyey' sa' hmiih-. ¹⁷ Peer- jwii- dsa- me' hi- kyaa- gyuu- ma' ja- , hi- lä- ja- dsa- me' hi- jaa- gyuu- gyuu- ka- läh'. ¹⁸ Ngii- hnäh' kih' Dio mah' sa- la- jii- gyuu- wa' ra- ga- tē' jee' kyuu- hnäh'. ¹⁹ Ma' ja- jee' dsa- wii- jwēte he- sa- ma- jēē- dsa- lä- ma' ga- nōō- jmi- gyuu- lä- jiih' na'. Ja- jiih' mo- so- jēē- gyih' jih' koh'. ²⁰ Wa' ra- jäh' kih' jōō- ga' Dio cha- ga' miih- jmi- jēē- dsa- wii- , ni- jaa- dsa- sa- jā- jiih'. Pero ta- la- kih' hi- na- lleeh' kyaa- , chah' ba' mi- llaay- jmi- he- jēē- dsa- wii- .

²¹ Ma' ja- cher' mah' chaa- ko- llaa' dsa- jäh': "Hii- Cristo cheh' la- ", o "Hii- Cristo cheh' jee' oo- ", ta- wa' heeh' hnäh' kiyh'. ²² Jwēē- dsa- hi- ta- juu- ya- nää' jäh': "Jnä' he' laan- Cristo, jnä' ngēen- juu' kih' Dio." Ja- he- koo- neē- he- juh- gaa- jmeey', lä- jwē- jee' mi- gaay- dsa- , lä- jiih' hi- na- lleeh' kyaa' Dio mi- gaay- cher' mah' ga' la'. ²³ He- ja- leeh- hnäh'. Ma- jwah' ba' jnä' jaa' ha- lä- le'.

Wa' ra- ga- tē' jee' jäh' Hi- ga- lēē- ngo'

(Mt. 24:29-35, 42, 44; Lc. 21:25-36)

²⁴ Ma- ngēē- ma- jēē- dsa- lä- jē- he- wii- ja- , ja- jiih' mo- so- lä- jnä' jmēē- hyoo- , ni- jmēē- kih' sih- sa- lä- jnä'. ²⁵ Lä- jēē- nuu- hi- hēē- gyuu- lä- sii- hōō- hi- lä- jē- ga' he- cha- gyuu- sa' jeh'. ²⁶ Ja- ga' jēē- dsa- Hi- ga- lēē- ngo' la- hi- jäh' gyuu- jee' jni- kyaa- cha- miih- be', laay- jōōh'. ²⁷ Ja- ga' cheey' ángele kyaa- , jōōy- lä- jēē- hi- na- lleeh' kyaa- hi- tääh' lä- jē- kye' kiih' jmi- gyuu- , ta- ko- taa- lä- ga- tē' jyoh' ko- taa- .

²⁸ Jēē- da' hnäh' ha- lä- dsoo- juu' kih' chaah' higo mah' mi- tēē- hnäh' hñaa- . Wa' ra- ga- hyo- sih' jñoh' sa' jih' kih', lōō- dsa- hyo- moo- kih', ma- ñeh' ba' hnäh' ma- ngoo- ga- tē- jii- jma- ba' ja- . ²⁹ Lä- ja- hnäh' ka- läh' , wa' ra- ga- jēē- hnäh' dsa- lä- lä- jē- he- ma- jwahn' la- , wa' lä- ñeh' hnäh' he- ma- chehn' ho' haah' kyaa- he- jäh- ba' ja- . ³⁰ Ma- ra- ju- dsoo- jwēē- hnäh' , sa- llaa- dsa- hi- tääh' na' ta- ko- jiih' sa' ga' ma- lä- te- lä- jē- he- ma- jwahn' la- . ³¹ Ngēē- ba' lä- jē- he- cha- gyuu- hwa', pero juu' kin- lä- ma- cha- ja- ba' .

³² Pero ni- jaa- sa- ñe- hee- jmi- ja- , hee- hor- ja- , ni- ángele hi- tääh' gyuu- sa- ñe- , ni- jōō- Dio sa- ñe- . Hñii- ba' Täa- kyaa- ñe- .

³³ Häa- hnäh' hñaa- , mi- jnōō- hnäh' mi- ñeh' , ngii- hnäh' kyah' kih' Dio, jēē- sa- ñeh' hnäh' lih' lloo- jmi- ja- . ³⁴ Kwee- ba' la' kyah' hnäh' lä- la' kih' jaa- dsa- hi- ya- hēē- ngoo- uu'. Ga- jäh' hne' kiyh', mah' lä- koo- lä- koo- ta' kiyh' ga- tooyh- goo- dsa- kyaa- . Hi- ga- siiy- dsa- hi- hōō- ho' haah': "Hōō- kwee- , ta- gwii- ." ³⁵ Ja- ba' lä- ja- hnäh' , ta- gwii- hnäh' , jēē- sa- ñeh' hnäh' lih' jäh' dsa- juu- hne'. Sa- ñeh' hnäh' che' ta- ga- nuu- jäh', o che' lla- nuu' , o che' koo- hoo- chaah' dsoo' , o ta- la- hōō- . ³⁶ Ni- sa- lii- ga' wa' ra- jäh', hnōō- ma- na- lluu- hnäh' mah' sa- tääh' hnäh' na- gwii- hnäh' ma' ja- . ³⁷ Lä- jē- he- jwahn' la- , jwahn' kih' lä- jēē- ba'. Hnōō- ma- na- lluu- hnäh' .

14

Ma' hnooh- dsa- ha- lä- jee' ma' saayh' Jesús

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Lä- hyu' ga' tē- jmi- he- kuh- dsa- judiu borrego mäh', hi- kuyh- he- ñiih- he- sa- kyaa- levadura, jmi- ja- ma' hnooh- jmi- dsa- kaah' kyaa- lä- jēē- ta- jwōh' kyaa' ley ha- lä- ma' saayh- Jesús kyaa- juu' ta- juu', mah' jngēēy- . ² Ma' jäh':

—Sa- wa' kaah' jnih' jee' jmi- la- , mah' sa- dsa- tooh- miih' jee' jwii- .

Jaa- dsa- me' ga- huu- jmi- mi- jwii- lle' Jesús

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Ma' gya- Jesús ka- läh' jee' jwii- Betania cha- neh' kih' Simón hi- ma' dsaah' dsoo- hmih' hōō- . Jee' ja- gyay- kuh- hiih- , ma' ga- lloo- jaa- dsa- me' ma' kyey- koo- sē- he-

ma' haa' jmī mī jwī hē cheē nardo, hē kyeē hmooh'. Ga' joōy' luu' sē' jā, mah' ga' huuy' lle' Jesús. ⁴ Pero ga' lā' llē ko' llaa' dsā hī ma' tāāh' kyaayh' hē, ga' jāyh':

—¿Hē la' ma' heē dsā mē' na' jmī mī jwī na' ? ⁵ Llu' ga' wa' ra' jāh' kih' ga' hnīy' mah' ma' liyh' lā' koh' lih' dsā koō jī ñē jmī ta'. Mah' kuu' jā, ma' kwēyeh' hī tā̄ ñeē.

Hē jā ga' hlēyeh' wī kih' dsā mē' hē. ⁶ Mah' ga' jāh' Jesús:

—Ta' hlēh' hnī. Ta' chuū hnāh' kyaah' dsā mē' lā. Llu' ba' hē ma' jmeey' lā' lā kin'. ⁷ Jēeh' lā' ma' tāāh' na' ba' hī tā̄ ñeē kyaah' hnāh', lē kwah' be' kiyh' jyoh' jiih'. Pero jnā, mo' so' jān' ki' wēe' jee' kyah' hnāh'. ⁸ Dsā mē' lā ma' jmeey' lā' koō te' le' ba'. Kyaah' hē ma' huuy' jnā' jmī mī jwī, hē ma' mi' lluy' jnā' jāā' ba' lā, ja' ga' haa' dsā jnā'. ⁹ Ma' ra' ju' dsoo' jwēeh̄ hnāh', lā' kaa' jmi' gyuu' jee' kwa' dsā ju' hmēe' kin', lā' cha' juu' ha' lā' koō ma' jmeey' dsā mē' lā, mah' lā' jā lā' dsooh' dsē' dsā kiyh'.

Juda ga' ngēe' Jesús

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Ma' ngēe' hē jā, jāā' jee' lā' jēe' gya' tuu' discípulo hī cheē Juda Iscariote ngooy' kih' dsā kaa' kyaā' jmi' dsā na' hnēy' Jesús. ¹¹ Ma' ga' nuu' dsā hē, ga' tih' dsēy' jwēte hi' ga' bāyeh' hnīy' kway' kuu'. Hē jā ga' hnooh' Juda ha' lā' jmeey' mah' ngēy' Jesús ja' goo' dsā hē.

Ga' jmeey' Dsa' joōh' jnān' ma' nuu' kyaah' ga' hiyh' juu'

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹² To' nē' jmī hē ga' lō̄ dsā taah' dsā jmeey' jmī kuyh' he' ñīh' hē sa' kyaah' levadura, ja' ba' jmī jā ma' kuh' dsā judiu borrego māh'. Hē jā ga' jāh' discípulo siyh' Jesús:

—¿Ha' jwah' mi' llū' jnāāh' jee' kih' ma' nuu' ?

¹³ Hē jā ga' jmeey' mada' kih' uu' discípulo kyaay' mah' ga' siyh':

—Go' nāā' hnāh' ta' jee' jwī juuh'. Cha' jwē' jā, jēeh' hnāh' jāā' dsā hī kii' koō mi' dsuu' jmī, ja' lla' leh' hnāh' kaah' kiyh'. ¹⁴ Ha' jee' dsā hey', ja' jwīh' dsā juu' hne': "Lā' la' jāh' Ta' jwoh' kyaā' jnāāh'. ¿Na' jee' hne' jee' le' kyeh' jnāāh' borrego māh' kyaah' discípulo kyaan'?", jwīh' dsā hē. ¹⁵ Hī hē heeh' hnāh' jee' ga' tē' to' jwēe' hne' jee' cha' koō jee' hē ma' na' llū'. Jee' jā mi' lluh' hnāh' ma' nuu' jnān'.

¹⁶ Ga' lla' nāā' ba' discípulo hē ta' jee' jwī juuh'. Hi' ga' la' ba' lā' koō ga' jāh' Jesús siyh'. Jee' jā ga' mi' lluy' jee' kuyh' ma' nuu'.

¹⁷ Ta' ga' nuu' jmī jā ngoo' Jesús kyaah' lā' jēe' gya' tuu' discípulo kyaay'. ¹⁸ Ma' ga' lla' nāāy' jee' jā ga' taayh' kuyh' ma' nuu'. Ta' ko' jiih' jmeey' ma' nuu', ga' jāh' Jesús:

—Ma' ra' ju' dsoo' jwēeh̄ hnāh', jāā' jee' lā' jēe' hī kuh' kyaah' jnā' ngēy' jnā'.

¹⁹ Ma' ga' nuu' discípulo lā' jā ga' lā' meeh' dsēy', ga' ngīy' juu' kih' Jesús ma' jāā' ma' jāā', ma' jāyh':

—¿Chē' jnā' na' ta' jwoh' ?

²⁰ Hē jā ga' jāh' Jesús siyh':

—Laa' jāā' jee' lā' jēe' gya' tuu' hnāh' hī tā̄ goo' kyaah' jnā' neh' wī lā. ²¹ Ma' ra' ju' dsoo', Hī ga' lēe' ngo' la' le' kiyh' lā' koh' ma' na' sī. Pero jwī dsā hī ngēe' Hī ga' lēe' ngo' la'. Llu' ga' la' kih' dsā ñuuh' hē wa' ra' jāh' kih' sa' ga' lā' chaay' go' te' ba'.

²² Ta' ko' jiih' tāāh' discípulo kuh', ga' ka' Jesús he' ñīh' mah' ga' kway' ti' hmaah' kih' Dio. Ma' ngēe' ma' kway' ti' hmaah' kih' Dio ga' llaay' he' ñīh' jā, mah' ga' kwēyeh' lā' jēe' discípulo kyaay' ga' siyh':

—Kyē hnāh', hē la' na' jmi' ngo' kin'.

²³ Lǎ'ja- ka-lǎh' ga-kay' wa'kyaah', ga-kway' ti'hmaah' kih' Dio mah' ga-kwëy'h' discípulo kyaay', hi' ga-hiyh' lǎ'jëy'. ²⁴ Mah' ga-jäyh' ka-lǎh':

—He- la- na- jma- kin- he- tuu- kih' jwëë' dsa- hi- kyaah' jma- kin- jmee' Dio koo- hmooh' hmëë'. ²⁵ Ma-ra- ju'dsoo' jwëëhn- hnäh', mo-so- huhn- ka-lǎh' jmih' mi'jeh' ma-äa-, lǎ'jiih' lloo- jmi' huhn- ka-lǎh' lǎ'hmëë' jee' jmee' Dio hih'.

Ga'hmǎ' Pee' juu' he- sa- kyuyy- Jesús

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶ Ma-ngëë' ma-häy' kih' Dio, ga-näy' ta- nē' moh' Olivo. ²⁷ Ja-ga' ga-jäh' Jesús:

—Ga-lǎ'jëë' hnäh' beeh' jnä' na' hwë'. Lǎ'ja- na-sii- juu' kih' Dio: “Jmeen' dsoo' kih' hi- hää- lǎ'jëë' borrego, hi- lǎ'jëë' borrego kyaay' sa-jñee'.” ²⁸ Pero ga' ma-lǎ'jiihn- ka-lǎh', hi- jnä' niin- na'jään- hnäh' ta- Galilea.

²⁹ He-ja- ga-jäh' Pee':

—Ma-ke- lǎ'jëë' ga-bee' hne-, pero jnä' sa- been- hne-.

³⁰ He-ja- jäh' Jesús siiyh' Pee':

—Ma-ra- ju'dsoo' jwëëhn- hne-, na' hwë', jää' ja-ga' tē' to' jiih- hooch' chaah' dsoo', hne- ma-tē' hnē- jiih- ma-hmah' juu' he- sa- kyuyh- jnä'.

³¹ Pero ma' kwa- Pee' be' jäyh':

—Ma-ke- ga-juun' kyaah' hne- sa- jwahn- lǎ-na-.

Lǎ'ja- kwee- ba' ga-jäh' lǎ'jëy'.

Ñee' Jesús Getsemaní na'chuuy' kyaah' Dio

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Ma-ngëë' he- ja-, ngoo' Jesús koo- jee' chee- Getsemaní kyaah' discípulo kyaay'. Ma' ga-lla- näy' jee' ja-, ga-siiyh' lǎ'jëë':

—Jee' la- ba' go-taah' hnäh' ta'ko- jiih' na'chuun' kyaah' Dio.

³³ Ga-jääy' ma-la- Pee', Jacobo kyaah' Jwa- ba'. Chah' ba' ja' meeh- dsëy' hi' chaay- cha-mi- huusdë-. ³⁴ He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh':

—Peer- meeh- dsën-, lǎ'jiih' juun- go-te- la' kin-. Jee' la- ba' jää' jnä'. Kwëeh- hoh' hnäh', ta- gwii- hnäh'.

³⁵ Ja-ga' ngoo' Jesús mi- ga- ta- cha-nē'. Jee' ja- ga-juuyh' jney' mah' ga-jluuy' lley' lǎ' ga-tē' hwa', ga- chuuy' kyaah' Dio, ma' hnøøy' sa- ma-jëy' wi', wa-ra- jäh' kih' ma-le' ba'. ³⁶ Ma' jäyh':

—Tää' kyaan-, ga-lǎ'jē- ba' le' kyah'. Lǎä- jnä' kih' he- wi' he- jëen- na'. Pero sa- wa' la' lǎ' hnoon' hñiin-, wa' le' lǎ' hnooh- hñaah' ba'.

³⁷ Ma' jah' Jesús ka-lǎh', ga-jëy' ma- na- gwii- discípulo. He-ja- ga-siiyh' Pee':

—Simón, ¿che' na-gwiih-, che' ni' koo- hor- sa- ma-lǎ-be' hoh' he- ma-nah' na-nēh'? ³⁸ Wa' na-nēh' hnäh', ngii' hnäh' kyah' kih' Dio mah' sa- leh- he- hñih' hnäh'. Jmi- lle' jnän- kwa' ba' be'. Pero jmi- ngo' jnän- sa- beë'.

³⁹ Ngooy' ka-lǎh' na'chuuy' kyaah' Dio, kyaah' ja-ba' juu' he- ga-hlëy'h' to-nē'. ⁴⁰ Ma' jayh' ka-lǎh', ga-jëy' lǎ'jëë' ba' ma- na- gwiiy-. Kih' he- lǎ'gwiiy- jwërte, he-ja- sa- ñey- hee- na- ma- hlëy'h' kyaah' Jesús. ⁴¹ Ñee' Jesús ka-lǎh' jee' ga-tē' hnē- jiih- hi' ma' jayh' ka-lǎh' ga-jäyh':

—Gwii- ba' hnäh', teeh- hnäh' hoh', ma-lee- ba' ko-na-. Ma-lloo' hor- jaa' Hi- ga-lëe' ngo' la-, ngëe' dsih' goo- dsa- hña- dsë'. ⁴² Noo- hnäh' mah' maan-. Ma-ngoo' ya-jäh' hi- ngëe' jnä'.

Ga-saayh' Jesús

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Lla- gyih' juu' ja- ma' ja' Juda, he' ba' jaa- jee' lǎ'jëë' gya-tuu' discípulo kyaay'. Jay' kyaah' koo- nää' dsa- hi- ma' kye- ñe', hi- kye- hma-, lǎ-hih' kih' ta- jwöh' kya- ley

kyaaḥ' dsa-kaah' kyaa' jmi-dsa-, kyaaḥ' dsa-gyuuḥ'. ⁴⁴ Ga-taah- Juda dsa- he' juu' jaa', ga-jäyh':

—Hi- chuhn` kih', hi- he' he', ja- saah- hnäh', ta- lää`.

⁴⁵ Ma' ga-llooy', चाह' ba' ngooy' koo' kih' Jesús:

—Ta-jwoh' —ga-jäyh'.

Na- ma-hii' ga-chuyh' kih' Jesús. ⁴⁶ Lä-chah' ja- ga-saah' dsih'.

⁴⁷ Pero jaa- discípulo kyaa' Jesús, ga-sëeyh' ñe', ga-kuy' lo-gwa' jaa- moz~ kyaa' jmi-dsa- jøøh'. ⁴⁸ He-ja- ga-jäh' Jesús:

—¿Che' dsa-hii- jnä', he-la' ma-ya-nääh' hnäh' kyaaḥ' hma-, kyaaḥ' ñe', mah' saah- jnä'? ⁴⁹ Lä-jë' jmi' ma' hään' jee' kyah' hnäh' ma' kwan- juu' koo' gwah- mah' sa- ga-chaah' jnä'. Pero ko-na- le' ba' mah' lä-te' lä-koo- na-si- juu' kih' Dio.

⁵⁰ Lä-jëë- discípulo he' ga-beey' mah' ga-kyuuy'. ⁵¹ Jaa- chih- ba' ga-lla-ll'e' kaah' kih' Jesús, na-bääh- koo- ta-jmaah-. Hi- ga-saayh' chih- he'. ⁵² Ma' ga-saah' dsih' ga-bey' ta-jmaah- kiyh' mah' ga-kyuuy' to-lo-kwayh-.

Na-jäy- Jesús cha-né' dsa-ta-kaah' kyaa' dsa- judiu

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³ Ga-jäy- Jesús cha-né' jmi-dsa- hi- kye- né'. Ga-kuh' lä-jëë- jmi-dsa- kaah' kyaaḥ' ta-jwoh' kyaa' ley, hi' kyaaḥ' dsa-gyuuḥ'. ⁵⁴ Pero Pee' uu' ba' ngooy' lleey- kaah' kih' Jesús, lä- ga-të' ho'hne- né-ta' kih' jmi-dsa- jøøh' he'. Lä-koo- ga-lloo' ba' Pee' jee' ja-, ga-gyay- llooyh- je- kyaaḥ' poo- hi- ma' tääh' llooh- je-.

⁵⁵ Jee' lä-jëë- dsa-kaah' he', ma' hnaayh- dsa- hi- ma' bääh- Jesús dsoo' lä-jwë' jee' ma' jngëeyh', pero sa- ga-jmää' ni' miih- juu' kih' hi- he'. ⁵⁶ Jëeh', jwëë' dsa- ma' bääh- dsih' kyaaḥ' juu' ta-juu', pero ni' jaa- sa- ga-jä' koo- ba' juu' kih'. ⁵⁷ Ga-hwëë- ga-jaa- uu' dsa- hi- ga-kwa' juu' ta-juu', ga-jäyh':

⁵⁸ —Ga-nuü- jnääh' ga-jäyh': “Jnä' hlan- gwah- chih' la- he- ga-la' kyaaḥ' goo- dsa-, pero jnä' jmeen- jyoh' kyaaḥ' hnë- jmi' hi- ni' sa- tän- goon-.”

⁵⁹ Ni- lä-ja- sa- ga-lä-dsoo' juu' kiyh'.

⁶⁰ He-ja- ga-noo- jmi-dsa- hi- kye- né' to-dsaah- jee' ja-, mah' ga-ngiiy' juu' kih' Jesús:

—¿Hee- jawah' hne-, he- ma-jäh' hi- na- kyah'? ¿He-la' sa- hlëeh' ni' miih-?

⁶¹ Pero Jesús ga-noo- tií' go-te~, mo-so' ga-ngiiy' ni' miih-. Koo- ka-läh' ga-ngii' jmi-dsa- jøøh' he' juu' kiyh':

—¿Che' hne- he' Cristo Joo' Dio jøøh'?

⁶² He-ja- ga-jäh' Jesús siyh-:

—Jnä' he'. Hi- lloo- koo- jmi' jëeh' hnäh' Hi- ga-lëë-ngo' la- gya' jwoo' ra-lluuy' kih' hi- cha- be' kih', hi- lä-ja- jëeh' hnäh' jäyh' ka-läh' jee' jnií' hii' gyuuḥ'.

⁶³ He-ja- lä- ma-kyeh' ja- jmi-dsa- jøøh' he' hmiih- kih' ga-giiy', ga-jäyh':

—¿Hii- ga-jwaaḥ' jne' jñah' hi- jmee' ju-dsoo'? ⁶⁴ Jee' na- ma-nuuh- hnäh' he- ma-mi-kwayh' Dio. ¿Hee- jawah' hnäh'? —ga-jäh' dsa-jøøh' he'.

Ga-lä-jëë- ba' dsa- ga-bääh- dsoo', ga-jäyh':

—Ää- jmi' juuy'.

⁶⁵ Lä-chah' ja- ga-løøy' ko-llaa' ti-hñey- kih' Jesús. Ga-løøy' mo-né' Jesús, ga-kway' kih' mah' ma' siyh-:

—Jäh' da', ¿hii- na- ma-kwa' kyah'?

Hi- lä-ja- ga-kwa' poo- kiyh' ka-läh'.

Ga-hmä' Pee' juu' he- sa- kyuu- Jesús

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Lã ma' gya¹ Pee' ho'hne⁻ ja⁻, ja¹ jaa⁻ dsa⁻ mē^ʔ hi⁻ ma' jmeē⁻ ta' kih¹ jmi⁻ dsa⁻ jøøh¹ he^ʔ. ⁶⁷ Ma' ga⁻ jēy¹ gya¹ Pee' llooh⁻ je⁻, ga⁻ jäh^ʔ:

—Hne⁻ ka⁻ läh^ʔ ma' ngēh⁻ kyaah¹ Jesús hi⁻ chaa⁻ Nazaret.

⁶⁸ —Jah⁻ ha¹, sa⁻ man⁻ hi⁻ kih¹ na⁻ hlēēh^ʔ, sa⁻ kyuun⁻ dsa⁻ na⁻ —ga⁻ jäh^ʔ Pee^ʔ.

Ya⁻ hēy¹ na⁻ nooy⁻ lã⁻ ga⁻ tē^ʔ ho'haah¹ jee^ʔ dsa⁻ taah⁻ dsa⁻. Hi⁻ ga⁻ hoooh¹ chaah¹ dsoo¹.

⁶⁹ Ma' ga⁻ jēē¹ dsa⁻ mē^ʔ he^ʔ ka⁻ läh^ʔ cheh¹ Pee^ʔ jee^ʔ ja⁻, ga⁻ siyh⁻ dsa⁻ hi⁻ ma' tääh¹ jee^ʔ ja⁻:
—Go⁻ he^ʔ ba⁻ dsa⁻ kyaah¹ Jesús na⁻.

⁷⁰ Koo⁻ ka⁻ läh^ʔ ga⁻ hmä^ʔ Pee^ʔ juu¹ he⁻ sa⁻ kyuuy⁻ Jesús. Ko⁻ hwēē^ʔ ga⁻ ja⁻ ga⁻ jäh^ʔ dsa⁻ hi⁻ ma' tääh¹ jee^ʔ ja⁻, ga⁻ siyh⁻ Pee^ʔ ka⁻ läh^ʔ:

—Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo^ʔ, sa⁻ na⁻ hēē⁻, hne⁻ he^ʔ dsa⁻ kyaah¹ hi⁻ oo⁻. He^ʔ ba⁻ hi⁻ chaa⁻ Galilea hne⁻. Kwee⁻ ba⁻ hlēēh^ʔ kyaayh^ʔ.

⁷¹ He⁻ ja⁻ ga⁻ løø¹ Pee^ʔ hlēēh⁻ kyaah¹ dso⁻ jwi^ʔ hi⁻ ga⁻ tääy⁻ Dio.

—Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo^ʔ, sa⁻ kyuun⁻ dsa⁻ ñuuh⁻ hi⁻ hlēēh^ʔ kih¹ na⁻ —ga⁻ jäh^ʔ.

⁷² Hor⁻ ja⁻ ga⁻ tē^ʔ to¹ jiih⁻ hoooh⁻ chaah¹ dsoo¹, jee^ʔ ja⁻ ga⁻ lã⁻ dsooh⁻ dsē¹ Pee^ʔ juu¹ he⁻ ga⁻ jäh^ʔ Jesús ga⁻ siyh⁻ jää¹: “Jää¹ ja⁻ ga⁻ tē^ʔ to¹ jiih⁻ hoooh¹ chaah¹ dsoo¹, hne⁻ ma⁻ tē^ʔ hñē⁻ jiih⁻ ma⁻ hmäh¹ juu¹ he⁻ sa⁻ kyuuh⁻ jnä^ʔ.”

Ma' ga⁻ lã⁻ dsooh⁻ dsē¹ Pee^ʔ ha⁻ lã⁻ ga⁻ jäh^ʔ Jesús, ga⁻ hoooh¹ lã⁻ jiih¹ lla⁻ dsēy¹.

15

Ga⁻ jääy¹ Jesús cha⁻ nē⁻ Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Tiih⁻ ga⁻ ma' ga⁻ jnä¹, ga⁻ kuh¹ dsa⁻ kaah¹ kyaa¹ jmi⁻ dsa⁻, kyaah¹ dsa⁻ gyuu¹, kyaah¹ ta⁻ jwoh¹ kyaa¹ ley, hi⁻ lã⁻ jēē⁻ ga⁻ dsa⁻ hi⁻ laa¹ ta¹. Hi⁻ he^ʔ ga⁻ hñuuh⁻ Jesús mah¹ na⁻ tääyh⁻ goo⁻ Pilato hi⁻ ma' laa¹ lle⁻ moh^ʔ. ² Ma' ga⁻ lloo¹ Jesús cha⁻ nē⁻ Pilato, ga⁻ ngii^ʔ Pilato juu¹ kiyh¹:

—¿Che^ʔ hne⁻ he^ʔ dsa⁻ jøøh¹ kyaa¹ dsa⁻ judiu^ʔ?

He⁻ ja⁻ ga⁻ jeeh⁻ Jesús juu¹ kiyh¹:

—Ma⁻ jäh^ʔ ba⁻ hne⁻.

³ Pero dsa⁻ kaah¹ he^ʔ cha⁻ ga⁻ miih⁻ ga⁻ hñiy¹ kih¹ Jesús. ⁴ Koo⁻ ka⁻ läh^ʔ ga⁻ jäh^ʔ Pilato:

—¿Che^ʔ ni⁻ miih⁻ juu¹ sa⁻ jiih¹ kih¹ dsa⁻? Jēē⁻ da⁻ joh^ʔ he⁻ sa⁻ bääh⁻ dsa⁻ hne⁻.

⁵ Pero ni⁻ lã⁻ ja⁻ sa⁻ ga⁻ jiih¹ Jesús juu¹, he⁻ ja⁻ ma⁻ jēē⁻ dsah⁻ Pilato.

Ga⁻ jã^ʔ juu¹ jngiih¹ dsa⁻ kih¹ Jesús

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶ Lã⁻ jēē⁻ hi⁻ ma' tääh¹ neh⁻ ñe⁻ hi⁻ ma' tih⁻ dsē¹ dsa⁻ ba⁻. ⁷ Ma' hää¹ jaa⁻ hi⁻ chee⁻ Barrabá neh⁻ ñe⁻ kyaah¹ jñah¹ dsa⁻ kyaayh¹ hi⁻ ga⁻ jngēēh¹ dsa⁻ ma' ga⁻ hnooy¹ juu¹ kih¹ dsa⁻ ta¹. ⁸ Ga⁻ lla⁻ nää¹ ga⁻ jwēē⁻ dsa⁻ ma' ngiiy⁻ kih¹ Pilato mah¹ wa⁻ jmeey¹ lã⁻ koo⁻ ma⁻ jmeey⁻ jää¹.

⁹ He⁻ ja⁻ ga⁻ jeeh⁻ Pilato juu¹ kiyh¹:

—¿Che^ʔ hnooh⁻ hnäh¹ lään¹ hi⁻ laa¹ rey kyaa¹ dsa⁻ judiu^ʔ? —ga⁻ jäh^ʔ Pilato siyh⁻ dsa⁻ judiu^ʔ he^ʔ.

¹⁰ Jēēh^ʔ, lã⁻ la⁻ ba⁻ ma⁻ ñey⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ høøh¹ jmi⁻ dsa⁻ kaah¹ he^ʔ kih¹ Jesús, he⁻ ja⁻ ba⁻ ja⁻ heh¹ ga⁻ taah⁻ dsih^ʔ gooy⁻. ¹¹ Pero jmi⁻ dsa⁻ kaah¹ he^ʔ ga⁻ taayh⁻ juu¹ lã⁻ jēē⁻ dsa⁻ he⁻ ngiiy¹ he⁻ lää⁻ Barrabá ba⁻. ¹² Koo⁻ ka⁻ läh^ʔ ga⁻ jäh^ʔ Pilato ga⁻ siyh⁻ dsa⁻ he^ʔ:

—¿Hee⁻ hnooh⁻ hnäh¹ jmeen⁻ kih¹ hi⁻ jwah¹ hnäh¹ laa¹ rey kyaa¹ dsa⁻ judiu^ʔ?

¹³ Lã⁻ jēē⁻ dsa⁻ ga⁻ løø¹ tooh⁻ miih¹:

—Tääy⁻ dsoh¹ hma⁻ cru⁻.

¹⁴ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh^ʔ Pilato:

—¿Hee⁻ hliih¹ ma⁻ jmeē^ʔ dsa⁻ la⁻?

Pero dsa⁻ he^ʔ, cha⁻ga⁻miih⁻ kij⁻ ga⁻tooyh¹ miih^ʔ:

—Täy^ʔ dsoh^ʔ hma⁻cru⁻.

¹⁵ Lä⁻ja⁻ ga⁻lä⁻hnø^ʔ Pilato he⁻ ga⁻jäy^ʔ llu¹ kyaah^ʔ dsa⁻ he^ʔ, he⁻ja⁻ ga⁻lääy¹ Barrabá ba^ʔ. Mah¹ ga⁻jmeey^ʔ hih⁻ ga⁻jmi^ʔ ga⁻baa¹ dsa⁻ Jesús. Ma⁻ngëe^ʔ he⁻ja⁻, ga⁻ngëey¹ Jesús ja⁻goo⁻ hløø^ʔ mah¹ dsa⁻täy^ʔ dsoh^ʔ hma⁻cru⁻. ¹⁶ Mah¹ ga⁻tëe⁻ hløø^ʔ ta⁻cha⁻neh⁻ ga⁻kih¹ në⁻ta⁻ja⁻. Jee^ʔ ja⁻ ga⁻kuh¹ lä⁻jëe⁻ dsa⁻kyaayh^ʔ. ¹⁷ Ga⁻kyeh⁻ dsih^ʔ koo⁻ hmiih⁻ gyuu^ʔ läh⁻ (he⁻ ma⁻këh⁻ rey), ga⁻kay¹ wii⁻ too⁻ ga⁻jmeey^ʔ koo⁻ he⁻lih⁻ mah¹ ga⁻tooyh⁻ lle⁻ Jesús lla⁻ coron. ¹⁸ Ga⁻løø^ʔ hløø^ʔ he^ʔ mi⁻kwayh¹ Jesús ma⁻jmeey⁻ Dio kiyh¹, ma⁻jäyh^ʔ:

—Peer⁻ jøøh¹ dsa⁻ta⁻kyaa¹ dsa⁻judiu.

¹⁹ Ga⁻bay¹ lle⁻ Jesús kyaah^ʔ hma⁻. Ga⁻ti^ʔ ga⁻hñe¹ dsih^ʔ, ga⁻juuyh¹ jnëy⁻ cha⁻në⁻ Jesús ga⁻jmäy¹ jøøh¹. ²⁰ Ma⁻ngëe^ʔ ma⁻mi⁻kwah¹ dsih^ʔ, ga⁻llee¹ dsa⁻hmiih⁻ gyuu^ʔ he⁻ga⁻kyeyh⁻ ja⁻, mah¹ ga⁻kyeyh⁻ ka⁻läh^ʔ hmiih⁻ kiyh¹, ja⁻ga⁻ga⁻jäy¹ na⁻täy^ʔ dsoh^ʔ hma⁻cru⁻.

Ga⁻täy^ʔ Jesús dsoh^ʔ hma⁻cru⁻

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹ Hor⁻ja⁻ ga⁻ngëe^ʔ jaa⁻ dsa⁻chaa⁻ Cirene hi⁻jah¹ jee⁻nuu⁻ kih¹. Dsa⁻ he^ʔ ma⁻chee⁻ Simón, jmii⁻ Leja⁻ kyaah^ʔ Rufo. Ga⁻jmeey^ʔ hløø^ʔ bii¹ ga⁻jää¹ dsa⁻ he^ʔ hma⁻cru⁻ kyaa¹ Jesús. ²² Ga⁻jäy¹ Jesús lä⁻ga⁻të⁻ jee⁻chee⁻ Gólgota, he⁻hnøø^ʔ jäh^ʔ: Moo¹ Lle⁻ Hlii^ʔ. ²³ Jee^ʔ ja⁻ ga⁻kwëeh¹ dsih^ʔ jmii⁻ jiih⁻ he⁻na⁻kaah⁻ më⁻chee⁻ mirra, pero sa⁻ga⁻hiyh¹. ²⁴ Ma⁻taay⁻ dsoh^ʔ hma⁻cru⁻, ga⁻ti^ʔ ga⁻llooyh¹ hmiih⁻ he⁻ma⁻kyeh¹ Jesús. Ga⁻kooyh¹ suert, ma⁻jëy⁻ hi⁻jaa⁻ jee⁻lä⁻jëy⁻ tëey¹ hmiih⁻ nää⁻ he⁻llu¹ ga⁻.

²⁵ Ko⁻hi⁻ nu⁻ta⁻lä⁻ høø⁻ ga⁻täy⁻ Jesús dsoh^ʔ hma⁻cru⁻. ²⁶ Jee^ʔ taay⁻ ja⁻ ga⁻tøø¹ dsa⁻koo⁻ hwëh^ʔ he⁻jäh^ʔ ha⁻lä⁻la⁻ dsoo⁻ he⁻bääh⁻ dsih^ʔ: “Hi⁻ la⁻ na⁻ rey kyaa¹ dsa⁻judiu.” ²⁷ Ga⁻tää⁻ dsa⁻ka⁻läh^ʔ në⁻hma⁻cru⁻ jñah^ʔ ga⁻uu¹ dsa⁻hi⁻, jaa⁻jwoo⁻ ra⁻llu¹, hi⁻jaa⁻ jwoo⁻ ra⁻këh¹ kiyh¹. ²⁸ Jee^ʔ ja⁻ ga⁻lä⁻te⁻lä⁻koo⁻ na⁻sii⁻ kiyh¹: “Ga⁻jmeey⁻ dsa⁻kwaat⁻ laay¹ lä⁻koo⁻ hi⁻ää⁻ dsoo⁻.”

²⁹ Lä⁻jëe⁻ hi⁻ ma⁻dsa⁻ngëe^ʔ ta⁻ja⁻, ma⁻jiiyh⁻ lley⁻ hi⁻ ma⁻mi⁻kwayh¹ kih¹ Jesús, ma⁻jäyh^ʔ:

—Hne⁻ na⁻ hi⁻ ma⁻hla¹ gwah¹ kih¹ Dio mah¹ ma⁻jmeeh^ʔ kyaah^ʔ hnë⁻ jmii⁻, ³⁰ lää⁻ hñaa¹ jee⁻taah⁻ na⁻ mah¹ jñaa⁻ dsoh^ʔ hma⁻cru⁻ na⁻ —ga⁻jäyh^ʔ.

³¹ Ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻mi⁻kwah¹ jmi⁻dsa⁻kaah^ʔ ka⁻läh^ʔ llay⁻ juu¹ kyaah^ʔ dsa⁻kyaayh¹ hi⁻ kyaah^ʔ ta⁻jwoh¹ kyaa¹ ley, ma⁻jäyh^ʔ:

—Ga⁻lih¹ bih¹ ga⁻lääy¹ dsa⁻, mah¹ na⁻ sa⁻liyh⁻ lääy¹ hñiiy^ʔ. ³² Hi⁻ laa¹ Cristo, rey jnä⁻ jne⁻judiu, wa⁻jñaa⁻ jee⁻taay⁻ dsoh^ʔ hma⁻cru⁻ na⁻, mah¹ jëen⁻ koo⁻, ja⁻ga⁻lä⁻heeh⁻ jne⁻ kiyh¹ —ga⁻jäyh^ʔ.

Ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻mi⁻kwah¹ hi⁻ ma⁻taa⁻ jyoh^ʔ hma⁻cru⁻ koo⁻ kiyh¹.

Ga⁻juu¹ Jesús

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Ma⁻ga⁻të⁻ lä⁻hyoo⁻, lä⁻kaa⁻ jmi⁻gyuu⁻ ga⁻nuu⁻ lä⁻jiih¹ ga⁻të⁻ ko⁻hi⁻ hnë⁻ ta⁻ga⁻hloo⁻. ³⁴ Ma⁻ngoo⁻ ga⁻të⁻ ko⁻hi⁻ hnë⁻ ja⁻, ga⁻hlëeh⁻ Jesús koo⁻ ki⁻gaa⁻, ga⁻jäyh^ʔ:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —he⁻ la⁻ hnøø^ʔ jäh^ʔ: Dio kyaan⁻, Dio kyaan⁻, ¿he⁻la⁻ ma⁻beeh⁻ jnä⁻?

³⁵ Ko⁻llaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻tääh⁻ jäh⁻ ga⁻nuu⁻ he⁻ ga⁻hlëeyh⁻, he⁻ja⁻ ga⁻jäyh^ʔ:

—Jëe⁻ da⁻, tëeyh⁻ Elía.

³⁶ He⁻ja⁻ ngoo⁻ jaa⁻ dsa⁻ ko⁻chih⁻, ga⁻kay¹ koo⁻ wa⁻joo⁻, ga⁻mi⁻gyuyh⁻ joo⁻ kyaah^ʔ jmii⁻ jiih⁻, ga⁻lla⁻lley⁻ lle⁻hma⁻ mah¹ ga⁻chooy⁻ ma⁻hih¹ Jesús, hi⁻ ga⁻siiyh⁻ dsa⁻kyaayh⁻:

—Tää⁻ ba⁻ kih¹. Wa⁻ jëe⁻ da⁻ jne⁻ che⁻ jä⁻ Elía mah¹ jñaa⁻.

³⁷ Lä⁻chah⁻ ja⁻ ga⁻hoo⁻ Jesús koo⁻ ki⁻gaa⁻, ja⁻ga⁻ga⁻juuy¹. ³⁸ Hor⁻ja⁻ ga⁻gii⁻ hmiih⁻ he⁻ ma⁻na⁻ jnë⁻ llah⁻ gwah⁻, ga⁻løø⁻ ta⁻gyuu⁻ lä⁻ ga⁻të⁻ hwa⁻. ³⁹ Ma⁻ cheh⁻ juu⁻ hløø⁻

romano cha'né Jesús jee' taay' dsoh' hma-cru' ja-. Ma' ga'jööy' he- ga-hooh' Jesús hi' ha- lä' ga'juuy', he- ja- ga-jäyh':

—Ma' ra' ju'dsoo', dsa-nuuh- na- ma' laa' Joo' Dio.

⁴⁰ Uu' ga' miih- ma' tääh' ko-llaa' dsa-më' jöö he- jmee' dsa- kih' Jesús. Jee' ja- ma' hää' María Magdalena, kyaah' María choo' José, ja-ba' chooy' kyaah' Jacobo mäh', kyaah' jñah' dsa-më' hi- chee- Salomé. ⁴¹ Dsa-më' he' ma' jmee' ko-jöh' kyaah' Jesús hi' ma' jmeey' be' kiyh' lä'koo- ma' tääyh' hwa' Galilea hi' ma' chaa- ga' jñah' dsa-më' hi- ga'jmee' ko-jöh' kyaayh' lä'koo- ma' ga'näy' ta- Jerusalén.

Ga'haay' Jesús

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Ta' ga'hloo' jmi' he- mi-llu' dsa- hñii', ga'haay' Jesús ja- ga' dsa-taayh' jmi' he- teeh- dsa- dsé'. ⁴³ José, hi- chaa- Arimatea, ma' laa' jaa- dsa-kyaah' dsa-ta' kaah', hi- he' ka-läh' ma' jöh- ma' jöö' jñah' he- jmee' Dio hih' kih' dsa-. Jää' ja- ga' dsa-taayh' jmi' he- teeh- dsa- dsé', ga'tuu- dsé' José ga'hey' né'ta' kih' Pilato na'ngii' jyooy' jmi-ngo' kih' Jesús dsoh' hma-cru'. ⁴⁴ Peer- ga'jöö' dsah' Pilato ma' ga'nuuy' ga'juu' Jesús. He- ja- ga'tööyh' juu' hlö', mah' ga'ngii' juu' kiyh' che' dsöo' ma' juu' Jesús. ⁴⁵ Ma' ga'tööyh' juu', ja- ga' ga'kway' jwé' na'jyoo' José jmi-ngo' kih' Jesús. ⁴⁶ Ma' ngöö' he- ja-, ga-la' José koo- ta-jmaah' wiih-, he- ja- chee- lino. Ga'jñay' Jesús, ga'lääy- kyaah' ta-jmaah' ja- mah' na'tääh- neh' koo- to-höo- he- ma' na-hé- né' kuuy' hloo-. Ma' ngöö' he- ja-, ga'bäy' koo- mi'kuuy' juuh- mah' ga'jlöy' ho'too- ja-. ⁴⁷ Hi' ma' jöö' María Magdalena kyaah' María choo' José, ha- jee' ga'kyaa- dsa- he' Jesús.

16

Ga'lä'jiih' Jesús

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Lä' ma' ga'goh' jmi' he- teeh- dsa- dsé', María Magdalena hi' María choo' Jacobo kyaah' dsa-më' hi- chee- Salomé ga'lay' jmi- mi-jwi- he- ma' dsa-huuy' Jesús. ² Tiih- go-te' to-né' jmi' kih' seman- ga'näy' ta' jee' ga'kyaa- dsa- Jesús. Koo- ma-hya- ba' hyoo- ga'lla' nää' dsa-më' he' jee' ja-. ³ Ma' llay- juu' kyaah' dsa-kyaayh':

—¿Hii- kwa' be' jñän' mah' bän' kuuy' he- na-jlë- ho'too- ja-?

⁴ Pero ma' ga'jööy' hoo' to-höo-, mo'so' cha- na-jlë- kyaah' kuuy' juuh- ja-. ⁵ Ma' ga'taayh' neh' to-höo- ja-, ga'jööy' ta' jee' ma' kyaa' Jesús. Jwoo' ra-lluuy' kiyh' ja-, ga'jööy' ma' gya' jaa- chih- kwaa- hi- ma' kyeh- koo- hmiih- töö- kyoo-. Peer- ga'jwaah' jwérte dsa-më' he' ma' ga'jööy' hi- he'. ⁶ He- ja- ga'jäh' dsa- hi- ma' gya' hé:

—Ta' wa' gah' hnäh'. Jesús dsa- chaa- Nazaret hi- ga'tää- dsa- dsoh' hma-cru' hi- hnaah' hnäh' mo'so' chaa- jee' la-. Hii' ma-lä'jiih'. Jöö' da' hnäh' jee' ga'kyaa- dsih'. ⁷ Go-nää' hnäh' go-jmeeh' juu' kih' Pee' kyaah' lä'jöö' discípulo kyaay', dsöo' Jesús dsa-jää' hnäh' ta- Galilea. Jee' oo' jööh' hñii' lä'koo- ga'jäyh' jää' —ga'jäh' dsa- he'.

⁸ Ko-chih' ga'hwöö- dsa-më' he' hoo' to-höo- ja-, jlääy' ga' lä'ja- ga'näy', ga'jwaayh' jwérte. Sa' cha- juu' ga'jmeeyh' kih' ni' jaa- kih' he- goyh'.

Ga'mi'jnää- Jesús hñii' kih' María Magdalena

(Jn. 20:11-18)

⁹ Tiih- to-né' jmi' kih' seman- ga'lä'jiih' Jesús. Hi' ga'mi'jnääy- hñiiy' to-né' kih' María Magdalena. Kih' dsa-më' he' ga'hwöö' Jesús gye' hi-sa-llu' jää'. ¹⁰ Née' dsa-më' he' na'jmeeyh' juu' kih' lä'jöö' discípulo kyaa' Jesús jee' tääyh' ki-hooyh- meeh- dséy'.

¹¹ Ga'jäyh':

—Chaa- ba' Jesús, ma-jöö' jnih'.

Ma' ga'nuu' discípulo juu' kih' María, sa' ga'jmeey' dsöo' juu' ja-.

Ga^ˆmi^ˆjnää^ˆ Jesús hñii^ˆ kih^ˆ uu^ˆ discípulo kyaay^ˆ
(Lc. 24:13-35)

¹² Jyoh^ˆ jmi^ˆ ja^ˆ, ga^ˆmi^ˆjnää^ˆ Jesús hñii^ˆ kih^ˆ uu^ˆ discípulo cha^ˆjwé^ˆ jee^ˆ ga^ˆnääy^ˆ ja^ˆ, pero kah^ˆ ba^ˆ laay^ˆ. ¹³ Hi^ˆ ga^ˆnää^ˆ discípulo he^ˆ, na^ˆjmeeyh^ˆ juu^ˆ kih^ˆ jee^ˆ lä^ˆjëë^ˆ ga^ˆ dsa^ˆ-kyaayh^ˆ. Ni^ˆ kih^ˆ hi^ˆ he^ˆ sa^ˆ ga^ˆjmeey^ˆ dsoo^ˆ ka^ˆ-läh^ˆ.

Ga^ˆjmeë^ˆ Jesús mada^ˆ kih^ˆ apóstole kyaay^ˆ
(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Jee^ˆ ga^ˆdsaa^ˆ, ga^ˆmi^ˆjnää^ˆ Jesús hñii^ˆ jee^ˆ ma^ˆ tääh^ˆ gya^ˆkaa^ˆ discípulo në^ˆ mes^ˆ kuh^ˆ-hih^ˆ. Jee^ˆ ja^ˆ ga^ˆjmeeyh^ˆ kih^ˆ discípulo kyaay^ˆ, kih^ˆ he^ˆ sa^ˆ ma^ˆ dsoo^ˆ dsëy^ˆ. Ma^ˆ hwéh^ˆ-dsëy^ˆ, he^ˆ-ja^ˆ sa^ˆ ma^ˆ jmeey^ˆ dsoo^ˆ juu^ˆ kih^ˆ hi^ˆ ga^ˆjäh^ˆ ga^ˆjëë^ˆ Jesús ma^ˆ-ngëë^ˆ ma^ˆ-lä^ˆ-jiiyh^ˆ. ¹⁵ Hi^ˆ ga^ˆjäh^ˆ Jesús siiyh^ˆ:

—Go^ˆ-nää^ˆ hnäh^ˆ lä^ˆkaa^ˆ lä^ˆjüh^ˆ jmi^ˆ gyuu^ˆ go^ˆ-kwa^ˆ hnäh^ˆ ju^ˆ-hmëë^ˆ kin^ˆ kih^ˆ lä^ˆ-jëë^ˆ dsa^ˆ. ¹⁶ Lä^ˆ-jëë^ˆ hi^ˆ lä^ˆ-dsoo^ˆ dsë^ˆ hi^ˆ ga^ˆ-heeyh^ˆ saay^ˆ jmi^ˆ, hi^ˆ he^ˆ ba^ˆ lää^ˆ. Pero hi^ˆ sa^ˆ lä^ˆ-dsoo^ˆ dsë^ˆ kin^ˆ, hi^ˆ he^ˆ jä^ˆ kyaah^ˆ dso^ˆ-jwi^ˆ. ¹⁷ Hi^ˆ jmeë^ˆ dsoo^ˆ dsë^ˆ kin^ˆ, cha^ˆ-miih^ˆ he^ˆ juh^ˆ-gaa^ˆ jmeey^ˆ. Kyaah^ˆ hih^ˆ kin^ˆ hwëëy^ˆ hi^ˆ sa^ˆ-llu^ˆ kih^ˆ dsa^ˆ, hlëëyh^ˆ ma^ˆ lih^ˆ koh^ˆ jyoh^ˆ juu^ˆ. ¹⁸ Cher^ˆ-mah^ˆ he^ˆ ga^ˆ-jmeë^ˆ miih^ˆ-kiyh^ˆ, sa^ˆ cha^ˆ he^ˆ le^ˆ kiyh^ˆ ni^ˆ miih^ˆ, hi^ˆ cher^ˆ-mah^ˆ ga^ˆ-heeh^ˆ dsih^ˆ venen, sa^ˆ hnoo^ˆ dsoo^ˆ kiyh^ˆ. Hi^ˆ mi^ˆ-hlääy^ˆ dsa^ˆ-dsaah^ˆ, wa^ˆ-ra^ˆ ga^ˆ-kyey^ˆ gooy^ˆ në^ˆ kiyh^ˆ.

Ngaah^ˆ Jesús gyuu^ˆ
(Lc. 24:50-53)

¹⁹ Ma^ˆ-ngëë^ˆ ma^ˆ-hlëeh^ˆ Jesús lä^ˆ-ja^ˆ kyaah^ˆ discípulo kyaay^ˆ, ja^ˆ-ga^ˆ ngaayh^ˆ ta^ˆ gyuu^ˆ, ga^ˆ-gyay^ˆ jwoo^ˆ ra^ˆ-llu^ˆ kih^ˆ Dio. ²⁰ Ja^ˆ-ga^ˆ ga^ˆ-nää^ˆ discípulo lä^ˆ-kaa^ˆ lä^ˆ-juh^ˆ kyaah^ˆ be^ˆ kih^ˆ Dio na^ˆ-kay^ˆ ju^ˆ-hmëë^ˆ kih^ˆ dsa^ˆ. Hi^ˆ ga^ˆ-mi^ˆjnää^ˆ Dio la^ˆ dsoo^ˆ juu^ˆ he^ˆ kyey^ˆ, kyaah^ˆ lä^ˆ-jëë^ˆ he^ˆ juh^ˆ-gaa^ˆ he^ˆ ga^ˆ-jmeey^ˆ. Wa^ˆ la^ˆ lä^ˆ-ja^ˆ.

San Lucas Ju'hmëë' kih' Jesús he- ga' sîh' Luca

¹ Jwëë' dsa- ga'taah' ga'sîh' lä'jê' ha- lä' ga'la' jee' kyaa' jnääh' llo'joo'. ² Ga'sîih' ja-ba' lä'koo- la' juu' he- ga'ngëë' lä'jêë' hi- ga'jêë' ha- lä' ga'la' lä' ma'to-në'. Dsa-hi- ga'jêë' he' ga'ngëëy' juu' kyaa' jnääh' jêeh' ma-na-hñaay' ba' mah' kway' juu' ja-. ³ Jnä' ka-läh' ga'koon' kwaat~ kwee- lä'jê' ha- lä' ga'la' lä' ma'to-në', he-ja- laan' llu' siin' kwee- lä' ngoo' juu' la- kyah' hne- dsa-jøøh' kyaan' Teófilo. ⁴ Wa'ra- ga'heh- juu' la- lä'ñeh' kwee-, la' dsoo' lä'jê' he- ma-hlëëh' dsa- hne-.

Ga'jmeeh' ángel juu' he- lä'chaa- Jwaa'

⁵ Lä' ma' laa' Herode rey kih' hwa' Judea ja-, ma' chaa- jaa- jmi-dsa- hi- ma' chee- Zacaríá. Hi- he' ma' na'jnää' koo- nää' jmi-dsa- hi- ma' tēëyh' Abía. Hi- mëy' Elizabet ma' laa' sa'ju- kih' Aarón ka-läh'. ⁶ Zacaríá kyaah' Elizabet ma' laa' lluu' cha'në' Dio. Ma' mi-tey' ba' lä'jê' mada' kih' Dsa-jøøh' jnän'. Ni' miih- sa' cha- he- ma' dsa-hlääyh'. ⁷ Pero sa' ma' chaa- ni' jaa- chih- kyaay'. Sa' ma' kaa- Elizabet gyuu-, hi' kwee- ba' ma-gyuh- lä'uu'.

⁸ Ma' tääh' jmi-dsa- dsa-kyaah' Zacaríá jmeë' ta'he' neh' gwah'. Koo- jmi' kih' jee' lä'jê' ga'tëë' Zacaríá he- jmeë' ta'he' kih' Dio. ⁹ Jêeh', ga'kooyh' suert lä'koo- ma' tēëy' jmeey'. Zacaríá ba' ga'tëë' suert ja-, he- dsa-jey' wa'chu- neh' gwah' juuh- kih' Dsa-jøøh' jnän'. ¹⁰ Ta'ko-jiih' ma' cheh' Zacaríá jê- wa'chu- ja-, ka'hne' ba' ma' tääh' lä'jêë' dsa- hi- ga'kuh' jee' ja- ngiiy' kiyh' kih' Dio. ¹¹ Lä'chah' ja- ga'lä'jnää' jaa- ángel kyaa' Dsa-jøøh' jnän' cha'në' Zacaríá. Ángel he' ma' cheh' jwoo' ra-lluu' kih' na'hyoo' jee' ma' jê- jmi-dsa- wa'chu-. ¹² Peer- ga'heë' dsë' Zacaríá ma' ga'jêëy'. Ga'jwaayh' jwërte. ¹³ He-ja- ga'jäh' ángel siih':

—Ta' wa' gah' Zacaríá, jêeh' ma-nuu' ba' Dio kyah'. Kih' Elizabet, dsa-më' kyaah' lä'chaa- jaa- gyuu- ñuuh- mah' mi'cheeh' hnih' Jwaa'. ¹⁴ Ha- koh' sa' lä'chaa- llu'. Hi' lä'ja- jwëë' dsa- lä'chaa- llu' wa'ra- ga'lä'chaa'. ¹⁵ Jêeh', leey' jøøh' cha'në' Dio. Sa' le' hiih' vin ni' he- ga'jyoh' jmi- llii'. Hi' tēëy' jmi-llë' Na-jngiih' kih' Dio jaa' ja- ga' lä'chaa-. ¹⁶ Jmeey' dsa-jeeh' jwëë' dsa- Israel kyaah' Dsa-jøøh' jnän', he' ba' Dio kyaay'. ¹⁷ Hi- he' dsoo' ta' cha'në' kih' Dsa-jøøh' jnän'. Tēëy' ja-ba' jmi-llë' hi' ja-ba' be' he- ma' kye- Elía mah' hlëëyh' dsa- juu' kih' Dio. Lä'jwë' ja- jiih' juu' kih' dsa- ma'kaah' kyaah' joo'. Hi' lä'ja- lä'sii' huud'së- kih' hi- chaa- mah' kay' koo- nëë' ba' huud'së- lä'koo- la' kih' hi- lluu'. Lä'jwë' ja-, mi-lluu' lä'jêë' dsa-gooy' mah' heeyh' Dsa-jøøh' jnän' —ga'jäh' ángel.

¹⁸ He-ja- ga'jäh' Zacaríá siih' ángel:

—¿Ha- lä'ja- jmeen' dsoo' he- la-? Jêeh', ma-gyuh- ba' jnä' hi- lä'ja- ka-läh' dsa-më' kyaan'.

¹⁹ Mah' ga'jäh' ángel siih':

—Jnä' he' Gabriel, hi- na-hñaá' cheh' cha'në' Dio. Ma- cheey' jnä' he- ma-ya-kan' ju' hmëë' la- kyah'. ²⁰ Na' ta' cha'në' leeh' jaa- hi- koo'. Mo-so' le' hlëëh' lä'jiih' lä'te' juu' la-, kih' he- sa' ma-jmeeh' dsoo' juu' he- ma-jwëëhn' hne-. Juu' la- lä'te' wa'ra- ga'dsëë' jmi' kih' —ga'jäh' ángel he'.

²¹ Dsa- hi- ma' tääh' jaa- Zacaríá ta' ka'hne-, ma' dsaa- dsëy'. He-la' ngoo' ga'lä'hëë' Zacaríá neh' gwah' ma' laay'. ²² Lä'koo- ma' ya'hëëy' mo-so' ga'la' ma' hlëëyh' kyaah' dsa-. Ga'lä'liih' dsa-, he- ga'jêë' Zacaríá miih- he- ga'mi'jnää- Dio kiyh' neh' gwah'. Hi- ga'løøy' jmeey' lii- kyaah' gooy- ba'. Lä' ga'jää' ja-ba' kaay'.

²³ Ma⁻ la⁻ ma⁻ dsëë¹ jmi¹ he⁻ ma⁻ jmeey¹ ta⁻ he⁻ neh⁻ gwah⁻ ja⁻, ngaayh¹ cha⁻ neh⁻ kiyh¹.
²⁴ Mi¹ h⁻ jmi¹ ja⁻ ba⁻, ma⁻ ga⁻ hlääh⁻ Elizabet mëy¹. Mah¹ ga⁻ jäy¹ cha⁻ neh⁻ hñaa⁻ sih⁻, ma⁻ jmeey⁻ huu⁻ dsë⁻: ²⁵ “He⁻ ba⁻ che⁻ llu⁻ dsë⁻ Dio he⁻ ga⁻ jmeey¹ lä⁻ la⁻ kin⁻ mah⁻ mo⁻ so⁻ mi⁻ kwah⁻ dsa⁻ jnä⁻.”

Ga⁻ jmeeh¹ ángel juu¹ he⁻ lä⁻ chaa⁻ Jesús

²⁶ Ma⁻ ga⁻hya⁻ jñee¹ sih⁻, ga⁻ chee¹ Dio ángel Gabriel he⁻ ta⁻ jee¹ jwi⁻ Nazaret he⁻ nøø⁻ hwa⁻ Galilea. ²⁷ Ga⁻ cheey¹ kih⁻ jaa⁻ chih⁻ më⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻ jjeë⁻ dsa⁻ ñuu⁻. Hi⁻ he⁻ ma⁻ chee⁻ María. Ma⁻ laay¹ hmooh¹ kyaah¹ José, jaa⁻ dsa⁻ ñuu⁻ hi⁻ ma⁻ laa⁻ sa⁻ ju⁻ kih⁻ David. ²⁸ Ma⁻ ga⁻ he⁻ ángel jee¹ ma⁻ gyay¹ ja⁻, ga⁻ jäyh¹:

—Jmeen⁻ Dio kyah¹, hne⁻ hi⁻ na⁻ jää⁻ kyaa⁻ Dio. Dio kyaah¹ hne⁻ hi⁻ na⁻ jää⁻ jee¹ kih⁻ lä⁻ jjeë⁻ dsa⁻ më⁻.

²⁹ Pero ma⁻ ga⁻ nuu¹ María he⁻ ga⁻ hlëeh¹ ángel he⁻, ga⁻ hee¹ ba⁻ dsëy¹. Ma⁻ jmeey⁻ huu⁻ dsë⁻, hee⁻ na⁻ hnøø⁻ jäh⁻ he⁻ ma⁻ hlëeh¹ ángel lä⁻ na⁻. ³⁰ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh¹ ángel siyh⁻:

—Ta⁻ wa⁻ gah¹, María. Ma⁻ hñah⁻ koo⁻ he⁻ llu⁻ he⁻ ma⁻ kwa⁻ Dio. ³¹ Na⁻ kaah¹ jaa⁻ gyuu⁻ ñuu⁻ hi⁻ lä⁻ chaa⁻ kyah¹ hi⁻ mi⁻ cheeh¹ Jesús. ³² Hi⁻ he⁻ lee¹ jøøh¹. Jäh⁻ dsa⁻ kiyh¹, laay¹ Joo¹ hi⁻ gya⁻ gyuu¹ jmi⁻ gyuu⁻. Hi⁻ Dio llaay¹ he⁻ leey¹ rey lla⁻ David dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ kyaay¹. ³³ Hñii¹ bih¹ gyay⁻ jmeey¹ hih⁻ tää⁻ kih⁻ lä⁻ jjeë⁻ dsa⁻ Israel. Sa⁻ llaa⁻ jih⁻ koh¹ he⁻ jmeey¹ hih⁻ —ga⁻ jäh¹ ángel.

³⁴ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ jäh¹ María siih⁻ ángel he⁻:

—¿Ha⁻ lä⁻ le⁻ he⁻ la⁻, jëeh¹ sa⁻ ga⁻ ma⁻ jjeë⁻ dsa⁻ ñuu⁻?

³⁵ Mah¹ ga⁻ jeeh⁻ ángel juu¹ kiyh¹:

—Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii¹ jä⁻ nē kyah¹. Hi⁻ lä⁻ ja⁻ be⁻ kih⁻ hi⁻ gya⁻ gyuu¹, jä⁻ nē kyah¹ mah¹ lää⁻ hne⁻ kyaah¹ hih⁻ kiyh¹. He⁻ ja⁻ ba⁻ na⁻, gyuu⁻ hi⁻ lä⁻ chaa⁻ kyah¹ leey¹ na⁻ jngëe⁻ go⁻ te⁻ hi⁻ tēeh¹ dsih¹ Joo¹ Dio. ³⁶ Lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh¹ Elizabet hi⁻ te⁻ ju⁻ kyah¹ kyaah¹, ga⁻ hlääyh⁻, ma⁻ ke⁻ ma⁻ gyuyh⁻. Hi⁻ ma⁻ jäh¹ dsa⁻ kih⁻ hi⁻ sa⁻ kaa⁻ gyuu⁻, ma⁻hya⁻ jñee¹ sih⁻ dsaayh¹. ³⁷ Jëeh¹, ni⁻ koo⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ jwëeh¹ kih⁻ Dio —ga⁻ jäh¹ ángel.

³⁸ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh¹ María:

—Hi⁻ jnä⁻ la⁻ hi⁻ nuuh¹ kih⁻ Dsa⁻ jøøh¹ jnän⁻. Wa⁻ jmeey¹ kin⁻ lä⁻ koo⁻ ma⁻ jäh¹ na⁻.

Ja⁻ ga⁻ ngaah¹ ángel kih¹.

Ñee¹ María na⁻ jjeëy⁻ Elizabet

³⁹ Jmi¹ ja⁻, ga⁻ he⁻ María jwë¹ ngoo¹ ko⁻ chih¹ ta⁻ koo⁻ jee¹ jwi⁻ he⁻ hla⁻ jee¹ moh¹ he⁻ na⁻ hee⁻ hwa⁻ Judea. ⁴⁰ Ma⁻ ga⁻ llooy¹, ga⁻ hey¹ cha⁻ neh⁻ kih⁻ Zacaría mah¹ ga⁻ jmeey¹ Dio kih⁻ Elizabet. ⁴¹ Lä⁻ koo⁻ ma⁻ ga⁻ nuu¹ Elizabethe⁻ ga⁻ jmeey¹ María Dio kiyh¹, koo⁻ ba⁻ ga⁻ jeh¹ gyuu⁻. Lä⁻ chah¹ ja⁻, ja⁻ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii¹ nē kih⁻ Elizabet. ⁴² Mah¹ ga⁻ hlëeyh¹ ki⁻ gaa⁻, ga⁻ jäyh¹:

—Na⁻ jää⁻ laa⁻ hne⁻ jee¹ kih⁻ lä⁻ jjeë⁻ dsa⁻ më⁻. Hi⁻ na⁻ jää⁻ laa⁻ gyuu⁻ hi⁻ kyaah¹. ⁴³ ¿Hi⁻ laa⁻ jnä⁻ mah¹ jä⁻ choo¹ Dsa⁻ jøøh¹ kyaan⁻ ya⁻ jjeë⁻ jnä⁻? ⁴⁴ Jëeh¹, lä⁻ chah¹ ba⁻ ma⁻ ga⁻ nuun⁻ ma⁻ jmeeh¹ Dio kin⁻, ma⁻ jeh¹ gyuu⁻ kyaan⁻ hi⁻ kyaan⁻ la⁻, kih⁻ he⁻ chaay⁻ llu⁻. ⁴⁵ Llu⁻ la⁻ kyah¹ hne⁻, jëeh¹ ga⁻ jmeeh¹ dsoo¹ lä⁻ te⁻ lä⁻ koo⁻ ga⁻ jäh¹ Dio jmeey¹ kyaah¹ hne⁻.

Ga⁻ hä¹ María kway⁻ ti⁻hmaah¹ kih⁻ Dio

⁴⁶ Mah¹ ga⁻ jäh¹ María:

Lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ dsën⁻ jmeen⁻ juuh⁻ kih⁻ Dsa⁻ jøøh¹ kyaan⁻.

⁴⁷ Peer⁻ chaan⁻ llu⁻ kyaah¹ Dio hi⁻ lää⁻ jnä⁻.

⁴⁸ Jëeh¹, ga⁻ jee¹ bih⁻ kih⁻ jaa⁻ hi⁻ hwaah¹ hi⁻ mi⁻ teh¹ kiyh¹.

Na⁻ ta⁻ cha⁻ né, lä⁻ jjeë⁻ dsa⁻ jäh⁻ llu⁻ la⁻ kin⁻.

⁴⁹ Jëeh¹ cha⁻ mi⁻ h⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ ga⁻ jmeey¹ kin⁻ hi⁻ cha⁻ ga⁻ lä⁻ jje⁻ be⁻ kih⁻.

Na⁻ jngëe¹ go⁻ te⁻ ba⁻ laay¹.

⁵⁰ Lã-ñih' dsëy' kih' lä'jëë' hi- gayh', kih' hi- chaa- na', hi' lä'ja- kih' lä'jëë' hi- na' ga' ya-nää' ta' cha'në'.

⁵¹ Ga'mi-jnäay- be' he- lla-dsëë' kih' lä'jë'.

Ga'jmeey' ta' koo' huudse- kih' hi- jmää- hñii' kaah'.

⁵² Ga'hëey' kih' hi- cha- be' kih' jmi-gyuu' la- jee' ma' täayh' jmeey' hih'.

Høø' hi- he', ga'llaay' lä'jëë' hi- hwaä' ba'.

⁵³ Lä'jëë' hi- sa' cha- he- kuh', ga'kwëeyh' lä'jë' he- jmee' bii' kiyh'.

Kih' hi- cha- kuu' ga'hëey' kih' ta'jmah'.

⁵⁴ Ga'kway' be' kih' dsa- Israel hi- nuuh' kiyh'.

Ma'ra' he- ga'lã-ñih' dsëy',

⁵⁵ lä'koo- ga'bäayh- hñiiy' kih' lä'jëë' dsa- ma-gyuh- jnän',

he- ga'løø' kih' Abraham kyaah' lä'jëë' sa'ju- kiyh' lä'jiih' joh' jmi' cha-, ga'jäh' María.

⁵⁶ Jee' ja- ga'jä' María kyaah' Elizabet koo- uu- sih-. Ja' ga' ngaayh' ta' kiyh'.

Ga'lã'chaa' Jwaa'

⁵⁷ Ma' ga'dsëë' jmi' he- lä'chaa- gyuu- kyaä' Elizabet, ga'lã'chaa' jaa- gyuu- ñuuh- kiyh'. ⁵⁸ Lä'jëë' hi- ma' tääh' jäh' kiyh' hi- lä'kye- hi- te-ju- kyaayh' ga'nuuy' ha- lä' koh' sa' juh-gaa- he- ga'jmeey' Dio kih' Elizabet. He-ja- ga'lã'jëë' ba' dsa- he' ga'lã'chaa' llu' kyaayh'. ⁵⁹ Lä'koo- ga'hya- ba' jñaa' jmi', ya'nää' dsa- mah' ga'tuy' jmi-ngo' kih' gyuu' lä'koo- tëë' jmee' dsa- judiu kih' gyuu- ñuuh- kyaä'. Ma' hnøø' dsa- ma' mi-cheey' Zacaría lä'chee- jmiiy-.

⁶⁰ —Sa' lä'cheey- lä'na-. Jwaa' ba' lä'cheey- —ga'jäh' chooy'.

⁶¹ Mah' ga'jäh' dsa- siiyh':

—¿He-la' mi'cheeh' hñih' Jwaa'? Ni' jaa- hi- te-ju- kih' kyaayh', sa' chaa- hi- chee- lä'na-.

⁶² He-ja- ga'jmeey' dsa- lii' kyaah' jmiiy- ha- lä' ma' hnøøy' mi-cheey' gyuu-.

⁶³ He-ja- ga'ngii' jmi- gyuu- koo- jwi' hma-, jee' ga'siyy' lä'la-: "Jwaa' ba' lä'cheey-." Peer' ga'lã'dsaa- dsë' lä'jëë' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-. ⁶⁴ Lä'chah' ja- ga'løø' hlëeh' Zacaría ka-läh', ga'kway' ti'hmaah' kih' Dio. ⁶⁵ Lä'jëë' dsa- hi- ma' tääh' koo' kiyh' ga'lã'goo' dsë'. Hi' lä'kaa- jwi- he- tääh' jee' moh' he- na-hee' hwa' Judea, ga'lã'nuuh' ha- lä' ga'la'. ⁶⁶ Ga'lã'jëë' dsa- hi- ga'nuu' juu' ja-, ma' kyey- huudse-, ma' laay':

—¿Hi- ba' lee' gyuu- na'? Jëeh', Dio cheh' kyaayh'.

Su- kih' Zacaría

⁶⁷ Jmi-lle' Na-jngii' ja' në' kih' Zacaría, he-ja- na- ga'hyoyh' juu' he- ngëey' jnän', ga'jäyh':

⁶⁸ He- ba' che- lluu' Dsa-jøøh' jnän', hi- laa' Dio kyaä' jnääh' dsa- Israel, jëeh', ma-jay- mah' lääy' dsa- kyaay'.

⁶⁹ Ga'kwaay' jaa- hi- cha- be' kih' mah' lääy' jne'.

Ga'hñaa' jaa- kih' jee' lä'jëë' sa'ju- kih' David hi- ma' jmee' ta'he' kiyh'.

⁷⁰ Ga'jmeey' Dio ja-ba' lä'koh' ga'jäyh' lä' ma'to-në' ta'la' kih' dsa- hi- na-jngëë' kyaay' hi- ga'ngëe' juu' kiyh' llo'joo'.

⁷¹ Ga'jäyh', lääy' jne' kih' lä'jëë' hi- na-høøh' jnän'.

Hi' lä'ja- lääy' jne' kih' lä'jëë' hi- sa' hnää' jne'.

⁷² Lã-ñih' dsëy' kih' dsa- ma-gyuh- jnän' hi- ma' chaa- llo'joo'.

Ma'ra' he- mi-te' bih' hmooh' na-jngii' he- ga'jmeey' ja-.

⁷³ Mi-tey' hmooh' he- ga'täay- hñiiy' jmeey' kyaah' Abraham dsa- ma-gyuh- jnän' mah' lee' jne' kwaan' kih' Dio.

⁷⁴ Hi- he' lää' jne' kih' lä'jëë' hi- na-høøh' jnän',

mah' sa' hi' goo- jnän' ni' miih- jee' hnäähn' Dio.

⁷⁵ Lä'ja- dsa'tooh' jne' na-jngëen' hi' lluu' jne' cha'nëy' lä'jiih' jmi' chaa- jne'.

⁷⁶ Hne⁻ gyuu⁻ kyaan⁺, lloo[~] koo⁻ jmi⁺ jah⁺ dsa⁻ kyah⁺ laah⁺ jaa⁻ hi⁻ ngöö[~] juu⁺ kih⁺ Dio. Jëeh⁺, hne⁻ goh⁺ ta⁺ chá⁺ né⁺ kih⁺ Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁺ mah⁺ mi⁻ lluu^h jwé⁺ kiyh⁺.

⁷⁷ Lä⁺ ja⁻ lä⁻ ne⁻ dsa⁻ gooh⁺ ha⁻ lä⁺ jee⁺ lääy⁺ kih⁺ dso⁺ kye⁻, jëeh⁺ Dio koo⁻ dsé⁺ kiyh⁺.

⁷⁸ Jëeh⁺, lä⁺ jnä⁺ ba⁺ he⁻ lä⁻ ñih⁺ dsé⁺ Dio kyaah⁺ jné⁺.

He⁻ jmeey⁺ jee⁺ jnän⁺, la⁺ lä⁺ koh⁺ jmëé⁺ kih⁺ hyoo⁻ he⁻ choo⁺ né⁺ jnän⁺ lä⁺ ga⁺ té⁺ gyuu^h.

⁷⁹ Chooy⁺ wa⁺ je⁻ kih⁺ hi⁻ tääh⁺ jee⁺ na⁻ hoo⁻ jee⁺ hii⁺ goo⁻ juuy⁺.

Lä⁺ ja⁻ mi⁻ jnäy⁺ ha⁻ lä⁺ jee⁺ hii⁺ tií⁺ jnän⁺, ga⁺ jah⁺ Zacaría.

⁸⁰ Ga⁻ løø⁺ dsa⁻ kwaä⁺ gyuu⁻, lä⁺ ja⁻ ka⁻ läh⁺ huü⁺ dsé⁺ llu⁺ kiyh⁺ ma⁺ dsa⁻ kwaä⁺ kyaay^h. Ma⁺ ga⁻ kwaay⁺, ngooy⁺ ta⁺ hwa⁺ kií⁻, jee⁺ sa⁻ kwa⁺ ni⁺ mií⁻, lä⁺ jiih⁺ ga⁻ lloo⁺ jmi⁺ he⁻ ga⁻ mi⁻ jnäy⁺ hñiiy⁺ kih⁺ dsa⁻ Israel.

2

Ga⁻ lä⁻ chaä⁻ Jesús

(Mt. 1:18-25)

¹ Ji⁻ ñe⁻ ja⁻, ga⁺ jmeé⁺ Augusto rey to⁻ né⁺ mada⁻ lla⁻ lleé⁺ lä⁺ jëé⁻ dsa⁻ je⁻, lä⁺ kaa⁻ jee⁺ ma⁺ jmeey⁺ hih⁺. ² He⁻ ja⁻ la⁺ to⁻ né⁺ je⁻ he⁻ ga⁺ chooyh⁺ kih⁺ dsa⁺, lä⁺ koo⁻ ma⁺ laä⁺ Cirenio lle⁺ moh⁺ hwa⁺ Siria. ³ He⁻ ja⁻ ga⁺ lä⁺ jëé⁻ ba⁺ dsa⁻ ga⁺ nääy⁺ ta⁺ jwií⁻ jee⁺ tēy⁻ lla⁻ lleey⁺ je⁻.

⁴ He⁻ ja⁻ ya⁻ hēé⁺ José jee⁺ jwií⁻ Nazaret he⁻ nøø⁺ hwa⁺ Galilea ngooy⁺ ta⁺ hwa⁺ Judea jee⁺ jwií⁻ kih⁺ David he⁻ cheé⁻ Belén. Jëeh⁺, José ma⁺ laä⁺ sa⁺ ju⁻ kih⁺ David. ⁵ Ñeey⁺ ga⁻ lla⁻ lleey⁺ hñiiy⁺ je⁻ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ María hi⁻ kyaah⁺ ma⁺ laay⁺ hmooh⁺ jee⁺ gooy⁻. Hi⁻ María he⁺ ma⁺ kyaay⁺ gyuu⁻. ⁶ Ta⁺ ko⁻ jiih⁺ ma⁺ tääy^h jee⁺ jwií⁻ ja⁻, ga⁺ dséé⁺ jmi⁺ lä⁺ chaä⁻ gyuu⁻ kyaä⁺ María. ⁷ Jee⁺ jwií⁻ ja⁻ ga⁻ lä⁺ chaä⁻ gyuu⁻ ñuu^h to⁻ né⁺ kyaay⁺. Mah⁺ ga⁻ bääy^h gyuu⁻ wa⁺ siih⁺. Ga⁻ kyaay⁻ neh⁺ na⁺ moo⁺ jee⁺ ma⁺ kuh⁻ jah⁺, kih⁺ he⁻ sa⁻ ma⁺ joo⁻ chá⁺ neh⁺ jee⁺ tääh⁺ dsa⁻.

Ga⁻ lä⁻ jnä⁺ ángele kih⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ hää[~] jah⁺

⁸ Koo⁺ jee⁺ jwií⁻ ja⁻, ma⁺ tääh⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ hää[~] jah⁺ kyaä⁺ ta⁺ la⁺ hwé⁺. ⁹ Ni⁺ sa⁺ ga⁻ lä⁻ liih⁺ gyih⁺, ga⁻ lä⁻ jnä⁺ kiyh⁺ jaa⁻ ángel kyaä⁺ Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁺. Ga⁻ lä⁻ jnä⁺ jëé⁻ ñih⁺ wa⁺ je⁻ kih⁺ Dio lä⁺ ku⁺ lä⁺ jii⁺ kiyh⁺. Peer⁺ ga⁺ jwaah⁺ dsa⁻ he⁺. ¹⁰ Pero ángel ga⁺ jah⁺ siiyh⁺:

—Ta⁺ wa⁺ gah⁺ hnäh⁺. Jëeh⁺, ma⁻ jan[~] kyen⁺ juu⁺ he⁻ jmeé⁺ jëé⁻ jwérte dsé⁺ lä⁺ jëé⁻ dsa⁻. ¹¹ Na⁺ ma⁻ lä⁻ chaä⁻ kyah⁺ hnäh⁺ jee⁺ jwií⁻ kih⁺ David jaa⁻ hi⁻ lää⁺ hnäh⁺. Hi⁻ he⁺ he⁺ Cristo, Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁺. ¹² Lä⁻ la⁻ jmeé⁺ lií[~] kyah⁺ hnäh⁺ kih⁺ gyuu⁻ he⁺. Na⁻ bääy^h wa⁺ siih⁺ na⁻ kyaay⁻ neh⁺ na⁺ moo⁺ jee⁺ kuh⁻ jah⁺ —ga⁺ jah⁺ ángel.

¹³ Lä⁺ chah⁺ ja⁻ ga⁻ lä⁺ jnä⁺ koo⁺ kih⁺ ángel he⁺, jwéé⁺ ga⁺ ángele hi⁻ chaä⁻ gyuu^h hi⁻ ma⁺ hä⁺ kih⁺ Dio, ma⁺ jäh⁺:

¹⁴ He⁻ ba⁺ che⁻ jøh⁺ gaa⁻ Dio hi⁻ gya⁺ gyuu^h!

Wa⁺ hii⁺ tií⁺ kih⁺ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺ hi⁻ jmeé⁺ lä⁺ hnøø⁺ Dio.

¹⁵ Lä⁺ koo⁻ ma⁺ ga⁺ nää⁺ lä⁺ jëé⁻ ángele he⁺ gyuu^h, dsa⁻ hi⁻ ma⁺ hää[~] jah⁺ kyaä⁺ he⁺ ga⁻ jäh⁺ siiyh⁺ dsa⁻ kyaay^h:

—Ma⁺ jné⁺ ja⁻ ta⁺ Belén, ma⁺ jëé⁺ jné⁺ koo⁻ ha⁻ lä⁺ ma⁻ la⁺, lä⁺ koh⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻ nuu⁺ jné⁺ kih⁺ Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁺.

¹⁶ He⁻ ja⁻ ga⁺ nääy⁺ ko⁻ chih⁺, ga⁺ jnäy^h María kyaah⁺ José. Jee⁺ ja⁻ ga⁺ jëéy⁺ na⁻ kyaä⁺ gyuu⁻ neh⁺ na⁺ moo⁺ jee⁺ ma⁺ kuh⁻ jah⁺. ¹⁷ Lä⁺ koo⁻ ma⁺ ga⁺ jëéy⁺ gyuu⁻, ga⁺ taay^h jmeey^h juu⁺ ha⁻ lä⁺ ga⁺ jah⁺ ángel kih⁺ gyuu⁺. ¹⁸ Peer⁺ ga⁺ lä⁺ dsaa[~] dsé⁺ lä⁺ jëé⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁺ nuu⁺ juu⁺ kih⁺ hi⁻ ma⁺ hää[~] jah⁺ kyaä⁺ he⁺. ¹⁹ Pero María ngoo⁺ ba⁺ dsooh[~] dséy⁺ hi⁺ kyey⁻ huü⁺ dsé⁻ kih⁺ lä⁺ jé⁻ he⁻ ga⁻ nuuy⁺ ja⁻. ²⁰ Dsa⁻ hi⁻ ma⁺ hää[~] jah⁺ he⁺ ga⁺ nääy⁺ jmeey⁺ juu^h kih⁺ Dio, hi⁻ ma⁻ lä⁻ häy⁺ kiyh⁺, kih⁺ lä⁺ jé⁻ he⁻ ga⁻ nuuy⁺ hi⁺ lä⁺ jé⁻ he⁻ ga⁺ jëéy⁺. Jëeh⁺, ma⁺ ra⁺ he⁻ ga⁺ la⁺ ba⁺ lä⁺ koo⁻ te⁺ he⁻ ga⁺ jah⁺ ángel siiyh⁺.

Ga⁺ jääy⁺ Jesús jee⁺ ma⁺ chih⁺ gwah⁺ juu^h

²¹ Ma' ga'tē' j̄naa' jmī, ga'tuy' jmi-ngo' kih' gyuu' mah' ga'mi' cheey- Jesús, ja'ba' jmī he- ga'jäh' ángel lä'cheey-, j̄ää' ja' ga' lä' dsaah' María.

²² Ma' ga'dsēē' jmī he- ga'mi'lluu' cho'jmīy- h̄ñiiy' lä'hih' kih' ley kih' Moisé, ga'j̄ääy' gyuu' ta' Jerusalén mah' taayh' goo- Dio. ²³ (Ga'jmeey' lä'ja-, j̄ēh' nē' ley kih' Dsa-j̄øøh' jnän' jäh' lä'la-: "Lä'jēē' gyuu- ñuuh- hi- to- nē' la' kwaan' lä' kyaa' Dio ba'.") ²⁴ He-ja- na'näay' na'jmeey' lä'koo- lle' ley kih' Dio he- jäh': kwaan' koo- gyaah' cha'juu-.

²⁵ Ji-ñe- ja-, ma' gya'jwī- Jerusalén jaa- dsa- hi- ma' chee- Simeón. Dsa- he' ma' laa' jaa- hi- lluu', ma' hnaayh- Dio, ma' kyey- o'joh' dsē- lloo' koo- jmī lää' dsa- Israel. Hi- ma' kyaayh' jmi- lle' Na-jngii'. ²⁶ Jmi- lle' Na-jngii' ga'mi'jnää- kiyh' he- sa' juuy' ta'ko-jiih' sa' ma-jēēy' hi- na-h̄ñaa' kyaa' Dio. ²⁷ Ga'j̄øø' jmi- lle' Na-jngii' kih' Simeón he- ngooy' ta' jee' chih' gwah'. Ja'ba' hor' ja- ga'lloo' cho'jmī- Jesús na'j̄äy- gyuu- kyaay' gwah' mah' le' kiyh' lä'koo- tēē' dsa- jmee' lä'koo- jäh' ley. ²⁸ Jee' ja- ga'ee' Simeón he' gyuu-, mah' ga'kway' ti'hmaah' kih' Dio, ga'jäyh':

²⁹ Dsa-j̄øøh' kyaan', na' ma-dsēē' jmī ki' jnä' hi- jmee' ta'he' kyah' ya-hēēn' jmi- gyuu- lä-, lä'koo- ga'chiih' jnä'.

³⁰ Jēēh', ma-tēēn' ma-jēēn' hi- ma-cheeh' mah' lääy' dsa-.

³¹ Hi- he' ga'mi'lluu' to'lo' nē' ga'lä'jēē' dsa- hi- chaa- hwa' la-.

³² Laay' lä'koo- wa'je- he- lä'jnä' kih' hi- sa' laa' judiu.

Hi- kih' wa'je- ja- j̄ä' j̄øøh' dsa- Israel hi- laa' kyaah', ga'jäh' Simeón.

³³ Peer- ga'lä'dsaa- dsē' José kyaah' María ma' ga'nuuy' lä'jē- he- ma' hlēēh- Simeón kih' gyuu'. ³⁴ Mah' ga'mi'j̄ää' Simeón cho'jmī- gyuu-, ga'jäyh' siiyh- María:

—Jēē- da', gyuu- la- ma-na-h̄ñaa' jmeey' tēh' jwēē' dsa- Israel, hi- lä'ja- jmeey' dsa-jēēh- jwēē' ka-läh'. Ma-na-h̄ñaa' jmeey' lii- laay' kyaah' Dio, pero sa' lä'hñää' dsih'. ³⁵ Hi- kyah' le' lä'koh' he- dsa-hiih- ñe'tuuh- neh' tuh-hoh'. Hi- mi-jnääy' ha- lä' la' huudse- kih' jwēē' dsa- —ga'jäh' Simeón.

³⁶ Ja'ba' jee' ja- ma' h̄ää' ka-läh' jaa- dsa-mē' hi- ma' chee- Ana jo-mii- Fanuel. Dsa-mē' he' ma' ngēē- juu' kih' Dio. Ma' laay' sa'ju- kih' Aser jo' Jacob. Ma-gyuh- jwēte dsa-mē' he'. Gyii' ji-ñe- ba' ga'gyay- kyaah' dsa-ñuuh- kyaay'. ³⁷ Ma-hya- to'lo' gya' na-dsē- gyii' gya' kye' ji-ñe- he- ga'jäy' hnēēy'. Sa' ma' dsa-hlääy' ma' dsooy- jee' chih' gwah', lä'jmī' lä'hwē' ma' hnaayh- Dio. Joh' jiih- sa' ga'tuy' kuh-hiyh- ma' chuuy' kyaah' Dio. ³⁸ Ja'ba' hor- ja- ja' dsa-mē' he' chuh- kih' cho'jmī- gyuu-, mah' ga'løøy' kway' ti'hmaah' kih' Dio. Hi- ma' hlēēyh' kih' gyuu- Jesús, cha'nē' lä'jēē' hi- ma' tääh' j̄øø- lih' ba' lää' Dio dsa- hi- chaa- Jerusalén.

³⁹ Ma-la' ma-mi-teh' cho'jmī- gyuu- lä'koh' lle' ley kih' Dio, ga'näay' ta' jwī- Nazaret he- nøø' hwa' Galilea. ⁴⁰ Koo- jmī koo- jmī' ma' dsa-kwaan' gyuu-, hi- cha-gamīh- be' ma' dsa-lä'cha- kiyh', hi- lä'ja- huudse- llu' kiyh' ma' dsa-kwaan' kyaayh'. Ha- koh' sa' ga'mi'j̄ää' Dio gyuu- kyaa'.

Lä' mäh' Jesús ga'j̄ä' jee' kih' ta-jwoh' kyaa' ley

⁴¹ Ga'lä'jē- ji-ñe- ba' ma' dsoo- cho'jmī- Jesús ta' Jerusalén ma' tē- jmī' he- kuh- dsa- judiu borrego mäh'. ⁴² Ma' ga'hya- Jesús gya'to' ji-ñe-, ga'näay' ka-läh' jmī' lä'koo- tēē' dsa- jmee'. ⁴³ Ma-la' ma-goh- jmī' ga'nää' cho'jmīy- ta' kih', ni- sa' liih- gyih' ga'j̄ä' Jesús jwī- Jerusalén. ⁴⁴ Ma' jmeey- huudse-, h̄ää' Jesús jee' kih' dsa- hi- ga'nää' cha'jwē' ja-. Lä'taa' jmī' ga'taayh' jwē', ja-ga' ga'hnaayh- jee' kih' dsa- hi- chaa- kyaay', hi- lä'ja- jee' kih' dsa- hi- kyuy' ka-läh'. ⁴⁵ Ma' sa' ga'jnääyh', ga'kēyh' ka-läh' ta' Jerusalén na'hñäyh-.

⁴⁶ Ga'tē' hnē- jmī', ja-ga' ga'jnääyh- Jesús jee' chih' gwah' na-gyay' jee' kih' ta-jwoh' kyaa' ley, ma' nuuy- ha- lä' hlēēh- dsa- he' hi- Jesús ma' ngii- juu' kiyh' ka-läh'. ⁴⁷ Lä'jēē'

hi- ma' tääh' nuu- kiyh' ma' dsaa~ dsëy' ha- koo- sa' ma' kyuu~ Jesús hi- lä' ja- kih' juu' he- ma' jeeyh- ja-. ⁴⁸ Ma' ga' jee' cho' jmiy-, ga' lä' dsaa~ dsëy', mah' ga' jäh' María siyh-:

—Gyuu- kyaan', ¿he-la' ma' jmeeh' lä' na- kyaa' jnääh'? Ha- koh' sa' lle' dsën' kyaah' Täa' kyaah' jee' ga' nøø' jnääh' hnääh' jnääh' hne-.

⁴⁹ He- ja- ga' jeeh- Jesús juu' kiyh':

—¿He-la' ga' nää' hnäh' hnaah' jnä'? ¿Che' sa' ñeh' hnäh' he- ga' tēen' m'iten' kin' kyaah' Täa' kyaan'?

⁵⁰ Pero sa' ga' lä' ngēē' cho' jmiy- he- ga' hlēēy' lä' ja-. ⁵¹ Ja- ga' ya' hēēy' mah' ga' nääy' kō-joh' kyaayh' ta' Nazaret. Jee' ja- ga' mi' tey' ga' lä' jē' ba' he- ma' jäh' cho' jmiy-. Hi' María ngoo' ba' dsooh~ dsëy' lä' jē' juu' he- ga' nuuy'. ⁵² Hi' Jesús koo- jmi' koo- jmi' dsa- lä' jōh' gyih'. Lä' ja- cha- ga' miih- dsa- lä' kyuyh~ koo- hä' koo- hä'. Ma' tih~ dsē' Dio lä' jē' he- ma' jmeey', hi' lä' kye- dsa- ka- läh' ma' tih~ dsē'.

3

Ga' løø' Jwaa' kwa' juu'

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

¹ Ma- hya- gya' hñä' ji- ñe- laa' Tiberio rey to- nē'. Ji- ñe- ja- ma' laa' Poncio Pilato lle' moh' hwa' Judea. Herode ma' laa' ta' hwa' Galilea, Felipe øøyh- ma' laa' ta' hwa' Iturea kyaah' hwa' Traconite. Lisania ma' laa' ta' hwa' Abilinia. ² Ja- ba' ji- ñe- ja-, Aná kyaah' Caifá ma' laa' jmi- dsa- kaah'. Lä' ma' ja- ga' hlēēh' Dio kyaah' Jwaa' joo' Zacaría lä' koo- ma' gyay' hwa' kii- jee' sa' kwa- ni' miih-. ³ He- ja- ma' dsooy- lä' kaa- jee' la' cha' hoo' jmi- Jordán ma' dsa- kway- juu' he- saa- dsa- jmi- hi- ga' hlēēy' dsa- mah' wa' dsa- jeeyh~ kyaah' Dio mah' koo- Dio dsē' kih' dso' kye- kiyh'. ⁴ Lä' ja- ga' lä' te' lä' koo- na- sih- juu' he- ga' hlēēh' Isaía hi- ga' ngēē' juu' kih' Dio llo' joo', ga' jäh':

Kii- nuuh' koo- lle' he- hlēēh' hwa' kii- jee' sa' kwa- ni' miih-:

“Mi- llu' hnäh' jwē' kih' Dsa- jōh' jnän',

mi- llu' hnäh' hñaa' mah' heeh' hnih' wa' ra- ga' tē' jee' jäh'.

⁵ Lä' kaa- jee' la' cha' gwaa- hnøø' kah' gwaah',

hnøø' lii' koo- mēē- moh' jee' la' cha' sih-.

Jwē' jlu- gyeh~ hnøø' lii' kō- dsoo'.

Jwē' he- la' ta- juh-, hnøø' lii' koo- mēē- ba'.

⁶ Ma' ja- ga' jee' lä' jēē' dsa-, ha- lä' lää' Dio jne' ta- la' kih' hi- jä'', ga' jäh' Isaía.

⁷ He- ja- lä' la- ga' jäh' Jwaa' sih' ga' lä' jēē' hi- na' nää' ma' saa' jmi-:

—Hnäh' laah' lä' koh' miih- hi- kyuu-. ¿Hii- ma- sih' hnäh' he- lääh' hnäh' hñaa' kih' he- wi' he- na' ga' jä'? ⁸ To- nē' da' mi- jnää' hnäh' he- ma- tuh' hnäh' jwē' hliih' mah' jmeeh' hnäh' he- llu' jmah' ba', ja- ga' la' dsoo' he- ma- jeeh~ hnäh' kyaah' Dio. Mo- to- jmee- hnäh' hu' dsē- lääh' hnäh' lä' llu' he- jwah' hnäh': “Abraham ba' laa' tää' jnän'.” Jēēh' jnä' jwahn', lih' ba' Dio jmee' hwēē' sa' ju- kih' Abraham lä' kye- kih' kuu' la-. ⁹ Hee- ñe' läh- ma- kye- ma- na' llu' hu' hma-. Lä' jē' chaah' hma- he- sa' llu' mi' kih', he- ja- dsa- tu' mah' dsoo' cha' je- —ga' jäh' Jwaa'.

¹⁰ Lä' jēē' ba' dsa- ma' ngii' juu' kiyh', ma' jäh':

—¿Ha- lä' jmee' jnääh' ja-?

¹¹ Mah' ga' jeeyh- kih' dsa-, ga' siyh-:

—Hnäh' hi- cha- to' lēē' hmiih- kih', kwēēh' koo- hi- sa' cha- kih'. Hi' hnäh' hi- kuh- hi' llu', kwēēh' miih- hi- jmee' bi' kih'.

¹² Hi' na' nää' ka- läh' hi- koo' ku' sih- mah' saay' jmi-. Mah' ga' siyh' Jwaa':

—Ta- jwoh', hi' jnääh', ¿ha- lä' jmee' jnääh' ka- läh'?

¹³ Mah' ga' jäh' Jwaa' siyh-:

—Lä' koo- te' lle' kih' ba' koh' hnäh' kih' dsa-.

¹⁴ Hløø' ka-läh' ga-ngii' juu' kiyh':

—¿Ha- ga-jnääh' na', ha- lä' jmeé' jnääh' ja'?

Mah' ga-jäyh':

—Ta- jøøh' hnäh' dsa- mah' jñuuh' hnäh' he- cha- kiyh', ni- ta- hnëé- hnäh' dsa- hi- sa- ää- dsoo' kyaah' juu' ta-juu'. Heeh' ba' hnäh' lä'koo- te' he- lëh' hnäh'.

¹⁵ Peer- lä'jëé- dsa- judiu ma' hnøø' wa'ra- jäh' kih' ma-lloo' ba' jmií' he- lääy', he-ja- ma' jmeey' huúdsé- che' he' ba' Jwaa- na- hi- laa' Cristo hi- na-hñaa' kyaá' Dio.

¹⁶ Ga-jäh' Jwaa- ga-siíh' lä'jëé- dsa- he':

—Ma- ra' ju'dsoo' jwëéh- hnäh', jnä' chaan' dsa- jmií- kyaah' jmií- ba'. Pero ja- jaa- hi- jøøh' ga- lä'koh' ga- jnä'. Hi- ni- sa- tēdsëen' chiihn' mah' llen' loo- he- há' tiiy'. Hi- he' chaa' hnäh' jmií- kyaah' Jmi-llé' Na-jngii', hi- kyaah' je- ka-läh'. ¹⁷ Hií- cheh' mi-llu' mi'trigo, ma- chooyh- he- kyaah' jwäy'. Ma- la- ma-kooy' mi'trigo kiyh', llay' llu', ja- ga- jëy' wa'hløø- kih' kyaah' je- he- mo'-so- huú' jih'koh'.

¹⁸ Hi- ga-hlëëyh' dsa- kyaah' cha-gamiíh- juu' he- ga-mi-jnääy- ha- lä' la' ju'hmëé' he- ma' kway'. ¹⁹ Hi- ga-jüuyh' kih' Herode hi- ma' laa' ta', kih' he- ma' kyaayh' Herodía mé' Felipe, he' ba' dsa-nuuh- øoyh-. Hi- ga-jüuyh' kih' Herode, kih' ga-lä-jë- he- hliih' he- ma' jmeey'. ²⁰ Hi- këé- ga- ga-bääh- Herode jyoh' dsoo', heh' he- ga-taayh- Jwaa- neh-ñe'.

Ga-saa- Jesús jmií-

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

²¹ Koo- jmií' lä- ma' cheh' Jwaa- chaa- dsa- jmií-, Jesús ka-läh' ga-saa- jmií-. Ta'ko- jiih' ma' ngii- Jesús kiyh' kih' Dio ga-na' gyuuu' jmi- gyuuu'. ²² Hi- ga-jyoo' né' kiyh' 'Jmi-llé' Na-jngii', ga-lä-jnääy', laay' lä'koh' jaa- juu-. Lä- chah' ja- ga-lä-nuuh' koo- juu' he- ja' gyuuu' he- ma' jäh':

—Hne- laah' gyuu- kyaan- hi- hnaan-. Peer- chaan- llu' kyaah' hne-.

Jee'-la- na-sii- jmií- kih' dsa- ma-gyuh- kyaá' Jesús

(Mt. 1:1-17)

²³ Ma' hää' Jesús koo- gyii' gya' ji-ñe- ma' ga-løoy' kway- juu'. Ma' jmää- dsih' laay' joo' José. José he' ma' laa' joo' Elí. ²⁴ Elí he' ma' laa' joo' Matat. Matat he' ma' laa' joo' Leví. Leví he' ma' laa' joo' Melqui. Melqui he' ma' laa' joo' Jana. Jana he' ma' laa' joo' José. ²⁵ José he' ma' laa' joo' Matatía. Matatía he' ma' laa' joo' Amó. Amó he' ma' laa' joo' Nahum. Nahum he' ma' laa' joo' Esli. Esli he' ma' laa' joo' Nagai. ²⁶ Nagai he' ma' laa' joo' Maat. Maat he' ma' laa' joo' Matatía. Matatía he' ma' laa' joo' Semei. Semei he' ma' laa' joo' José. José he' ma' laa' joo' Judá. ²⁷ Judá he' ma' laa' joo' Joana. Joana he' ma' laa' joo' Resa. Resa he' ma' laa' joo' Zorobabel. Zorobabel he' ma' laa' joo' Salatiel. Salatiel he' ma' laa' joo' Neri. ²⁸ Neri he' ma' laa' joo' Melqui. Melqui he' ma' laa' joo' Adi. Adi he' ma' laa' joo' Cosam. Cosam he' ma' laa' joo' Elmodam. Elmodam he' ma' laa' joo' Er. ²⁹ Er he' ma' laa' joo' Josué. Josué he' ma' laa' joo' Eliezer. Eliezer he' ma' laa' joo' Jorim. Jorim he' ma' laa' joo' Matat. ³⁰ Matat he' ma' laa' joo' Leví. Leví he' ma' laa' joo' Simeón. Simeón he' ma' laa' joo' Judá. Judá he' ma' laa' joo' José. José he' ma' laa' joo' Jonán. Jonán he' ma' laa' joo' Eliaquim. ³¹ Eliaquim he' ma' laa' joo' Melea. Melea he' ma' laa' joo' Mainán. Mainán he' ma' laa' joo' Matata. Matata he' ma' laa' joo' Natán. ³² Natán he' ma' laa' joo' David. David he' ma' laa' joo' Isaí. Isaí he' ma' laa' joo' Obed. Obed he' ma' laa' joo' Booz. Booz he' ma' laa' joo' Salmón. Salmón he' ma' laa' joo' Naasón. ³³ Naasón he' ma' laa' joo' Aminadab. Aminadab he' ma' laa' joo' Aram. Aram he' ma' laa' joo' Esrom. Esrom he' ma' laa' joo' Fare. Fare he' ma' laa' joo' Judá. ³⁴ Judá he' ma' laa' joo' Jacob. Jacob he' ma' laa' joo' Isaac. Isaac he' ma' laa' joo' Abraham. Abraham he' ma' laa' joo' Taré, Taré he' ma' laa' joo' Nacor. ³⁵ Nacor he' ma' laa' joo' Serug. Serug he' ma' laa' joo' Ragau. Ragau he' ma' laa' joo' Peleg. Peleg he' ma' laa' joo' Heber. Heber he' ma' laa' joo' Sala.

³⁶ Sala he' ma' laa' joo' Cainán. Cainán he' ma' laa' joo' Arfaxad. Arfaxad he' ma' laa' joo' Sem. Sem he' ma' laa' joo' Noé. Noé he' ma' laa' joo' Lamec. ³⁷ Lamec he' ma' laa' joo' Matusalén. Matusalén he' ma' laa' joo' Enoc. Enoc he' ma' laa' joo' Jared. Jared he' ma' laa' joo' Mahalaleel. Mahalaleel he' ma' laa' joo' Cainán. ³⁸ Cainán he' ma' laa' joo' Enó. Enó he' ma' laa' joo' Set. Set he' ma' laa' joo' Adán. Adán he' ma' laa' joo' Dio.

4

Ga'ka' hi' sa'llu' dsé' Jesús

(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

¹ Cha' miih' be' kih' Jmi' lle' Na' jngii' ma' kye' Jesús. He' ja' ma' la' ma' saay' jmi' cha' jmi' Jordan, lä' chah' ja' ga' jøø' Jmi' lle' kiyh' ngooy' ta' jee' la' hwa' kii'. ² Jee' ja' ga' jäh' to' loo' jmi' jee' ga' ka' hi' sa'llu' dséy'. Sa' cha' ga' kuyh' ni' miih' ta' ko' jiih' ma' gyay' jee' ja'. Ma' ngëë' he' ja', ja' kyoyh'. ³ He' ja' ga' jäh' hi' sa'llu' siyh':

—Cher'mah' dsoo' laah' joo' Dio, jmee' hih' mah' lii' he' ñiih' kuu' la'.

⁴ Mah' ga' jeeh' Jesús juu' kiyh', ga' jäh':

—Ma' na' sii' ba': "Ja' ma' la' kyaah' he' kih' hih' jmee' chaa' jne'. Kyaah' lä' jë' juu' kih' Dio ba' jmee' chaa' jne'."

⁵ He' ja' ga' jøø' hi' sa'llu' kiyh' lä' ga' tē' koo' moh' ñii' mah' kyaah' ko' hwëë' pih' ba' ga' heeyh' lä' kaa' jee' jwii' kaah' he' cha' jmi' gyuu'. ⁶ Mah' ga' jäh':

—Kwan' jwë' mah' jmeeh' hih' lä' kaa' jee' jwii' na', hi' kwëëhn' hne' lä' jë' ga' he' la' na' hñaah' he' cha' kih'. Jëëh', jnä' ga' hyohn' lä' jë' he' na' hi' le' kwëëhn' hi' lä' dsën'. ⁷ Lä' jë' he' na' kwëëhn' hne' cher'mah' ga' juuh' jneh' cha' nën', jmäh' jnä' jøøhn'.

⁸ Mah' ga' jäh' Jesús siyh':

—Gwaah' ki' jnä' Tana', jëëh' ma' na' sii' ba' jee' jyoh' ka' läh': "Kih' Dsa' jøøh' hi' laa' Dio kyaah' ba' jmeeh' juuh'. Kih' jaa' hñii' bih' jmeeh' ta' he'."

⁹ Ma' ngëë' he' ja', ga' jøø' hi' sa'llu' kiyh' ta' jee' chih' gwah' jwii' Jerusalén. Ma' ga' llä' nääy' jee' ja', ga' jäh' lä' ga' tē' gyuu' kih' gwah' juuh', ga' siyh':

—Cher'mah' dsoo' laah' joo' Dio, jwää' hñaah' lä' ga' tē' hwa'. ¹⁰ Jëëh' na' sii' ba' ka' läh':

Dio chee' ángele kyaay' koo' kyah' mah' hääy' hne'.

¹¹ Lä' ja' jäh' hne' lä' hääy' gooh', mah' sa' llä' nu' tiih' kyaah' kuu'.

¹² Mah' ga' jeeh' Jesús juu' kiyh', ga' jäh':

—Ma' na' sii' ba' ka' läh': "Ta' ka' dsé' Dio hi' laa' Dsa' jøøh' kyaah'."

¹³ Ma' la' ma' ka' hi' sa'llu' dsé' Jesús, ga' lä' øøy' kiyh' miih' jmi'.

Ga'løø' Jesús kway' juu' hwa' Galilea

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ Ma' ngëë' he' ja', ngaah' Jesús ta' hwa' Galilea kyey' cha' miih' be' kih' Jmi' lle' Na' jngii'. Ma' hii' juu' kiyh' lä' kaa' jee' jwii' he' tääh' lä' ku' lä' jii' hwa' ja'. ¹⁵ Ma' mi' tēy' dsa' hi' tääh' lä' koo' lä' koo' gwah' mäh' hi' ga' lä' jëë' dsa' ga' jmee' juuh' kiyh'. ¹⁶ Ga' lläayh' jee' jwii' Nazaret jee' ga' kwaay'. Ga' hey' neh' gwah' mäh' lä' koo' ma' tēy' jmeey' jmi' he' teeh' dsa' dsé'. Jee' ja' ga' nooy' mah' ga' hëy' juu' kih' Dio he' ma' na' sii' jäh'. ¹⁷ Ga' kwëëh' dsih' je' he' ga' si' Isafa' hi' ma' ngëë' juu' kih' Dio. Ga' jiiy' mo' je' mah' ga' jnøøyh' jee' na' sii' lä' la':

¹⁸ Kyen' Jmi' lle' kih' Dio né' kin'.

Ma' hñaay' jnä' mah' kwan' ju' hmëë' kih' hi' tä' nē'.

Ga' cheey' jnä' mah' hlëëhn' hi' sa' cha' o' jøh' dsé' kih'.

Jmeen' juu' ha' lä' jee' lää' hi' tääh' neh' nē'.

Jmeen' jëë' hi' tuu'.

Lään' dsa- hi- dsa-ngëe' lli' wii'.

¹⁹ Jmeen' juu' he- ma-tøohn' ji- ñe- he- mi-jää' Dio dsa-.

²⁰ Ma-ngëe' ma-hë' Jesús juu' ja-, ga-bääy' mo'je- mah' ga-ngëey' kih' hi- ma' hä' goo-, ja-ga' ga-gyay-. Lä-jëe' hi- ma-tääh' jee' ja- ma' jëey' koo- hwëh-. ²¹ Mah' ga-løoy' hlëeyh- dsa- he':

—Na' ma-lä-te' juu' kih' Dio he- ma-hën' cha-nëh' hnäh'.

²² Ga-lä-jëe' ba' dsa- ma' hlëeh' llu' kih' Jesús, hi- ma' dsaa- dsëy' kih' jnaah' la' juu' he- ma' hlëeh' Jesús. Mah' ma' jäyh':

—¿Che' ja' he' jo-ñuuh' José hi- na'?

²³ He- ja- ga-jäh' Jesús siyh' dsa- he':

—Ma' ba' jnä' he- jwiih' jnä' juu' he- tëeh' hnäh' hlëeh', he- jäh' lä-la-: “Jmee' më' kyah' hñaah', cher'mah' dsoo' laah' të-më-. Jmee' ka-läh' jee' la' jwii- kyah' lä-jëe' he- ma-nuu' jnääh' ga-jmeeh' jwii- Capernaum, ja-ga' la' dsoo'.”

²⁴ Hi- ga' hlëeh' gyih' jyoh' juu', ga-jäyh':

—Ma' ra' ju'dsoo' jwëeh- hnäh'. Ni' jaa- dsa- hi- ngëe' juu' kih' Dio sa' heeh- dsih' jee' jwii- gooy'. ²⁵ Ju'dsoo' jwëeh- hnäh'. Lä-koo- ma' gya' Elía hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio ga'hna' jma' hnë- ji- ñe- na-dsë- jnee' sih- hi- ha- koh' hoo' sa' ga-lä-cha' lä-kaa- hwa' ja-. Jmi' ja-, ma' chaa- jwëe' dsa-më' hni' hwa' Israel. ²⁶ Pero sa' ga-chee' Dio Elía kih' ni' jaa- dsa-më' hni' he'. Ga-cheey' kih' jaa- dsa-më' hni' hi- ma' chaa- Sarepta koo' kih' Sidón ba'. ²⁷ Lä-ja- ka-läh' jmi' kih' Eliseo hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio llo'joo'. Ma' chaa- jwëe' dsa- hi- ma' dsaah' hmih' høø' hwa' Israel. Pero ni' jaa- hi- he' sa' ga-hlaa'. Ma-la' Naamán hi- ma' chaa- hwa' Siria ba' ga-jä' kih' —ga-jäh' Jesús.

²⁸ Lä-jëe' hi- ma' tääh' neh' gwah' ja-, ga-lä-lleey' jwërte lä- ma' ga-nuuy' juu' ja-.

²⁹ Ga-noo- lä-jëe' dsa- he' mah' ga-sëeh- dsih' ta' chuuh' jwii-. Ga-jäy' lä- ga-të' gyuuh' 'moh' jee' la' jee' jwii- ja-, mah' ma' jwääy' ta' cha'sii- niih'. ³⁰ Pero he- ga-la', ga-koo' Jesús jwë' kiyh' ga-ngëey' to'dsaah' jee' kih' dsa- he', ngooy' ta' jee' jyoh'.

Ga'lee- Jesús jmi-llë' hliih' kih' jaa- dsa-

(Mr. 1:21-28)

³¹ Ngoo' Jesús ta' Capernaum, koo- jwii- he- nøø' hwa' Galilea. Ga-kway' juu' jmi' he- teeh- dsa- dsë'. ³² Lä-jëe' dsa- ma' dsaa- dsë' kih' juu' he- ma' kway' ja-. Jëeh', ma' hlëeyh' kyaah' cha-miih- be'.

³³ Ma' hää' neh' gwah', jaa- dsa- hi- ma' kye- jmi-llë' hliih' mah' ga-hlëeyh' koo- ki-gaa-. ³⁴ Ga-jäyh':

—Ta' kaah' jnääh', Jesús dsa- Nazaret. ¿Che' ma-ñeh' mah' mi'llaah' jnääh'? Kyuu- jnääh' hne-. Hne- ba' he' hi- na-jngëe' kyaa' Dio.

³⁵ Mah' ga-juuh' Jesús kih' jmi-llë' hliih' he', ga-siiyh':

—Ta' tooh' miih'. Go-hëe' kih' dsa- na- —ga-jäyh'.

Lä-jiih' ga-tah' dsa- he' hwa' to-lo- né dsa- ga-jmee' jmi-llë' hliih' he' mah' ya-hëe' bih'. Pero ni' miih- dsoo' sa' ga-jmeey' kih' dsa- he'. ³⁶ Peer' ga-jwaah' dsa- kyaah' juu' he- ga-hlëeyh' ja-, ma' hlëeyh- dsa-kyaayh', ma' jäyh':

—¿Hee- ba' juu' na'? He- ba' che- bee' juu' kiyh'. Ha- lä- liyh' jmeey' mada' kih' jmi-llë' hliih' mah' hwëey'.

³⁷ Ga-lä-cha' juu' kih' Jesús lä-kaa- jee' jwii- he- tääh' lä-ku' lä-jii' kih' hwa' ja-.

Ga'mi-hlää' Jesús ma-choo' Simón

(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

³⁸ Ma' ya-hëe' Jesús neh' gwah' ja-, ngooy' ta' kih' Simón. Jee' ja- ma' kyaa' ma-choo' 'Simón dsaah' kyaah' llii'. He- ja- ga-chuu' dsa- kyaah' Jesús mah' mi-hlääy'. ³⁹ He- ja-

ga⁺tøh⁺ Jesús lle⁺ jee⁺ kyaay⁺, ga⁺jmeey⁺ hih⁺ kih⁺ llii⁺ ja⁻. Mah⁺ ya⁺ hii⁺ llii⁺. Lä⁺chah⁺ ja⁻ ga⁺noo⁻ ma⁻choo⁺ Simón he⁺, ga⁺jmeey⁺ he⁻ ga⁺kuh⁻ ga⁺hih⁺ hi⁻ ma⁺tääh⁺ jee⁺ ja⁻.

Ga⁺mi⁻hlää⁺ Jesús jwëë⁺ hi⁻ dsaah⁺

(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

⁴⁰ Ma⁺ ga⁺nuu⁻ jmi⁺ ja⁻, lä⁺jëë⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺chaa⁻ dsa⁻ dsaah⁺ kya⁺ na⁺näy⁺ na⁺jäy⁻ cha⁺né⁺ Jesús. Na⁻ ku⁺ na⁻ngii⁺ dsoo⁺ ma⁺laa⁺ dsa⁻ dsaah⁺ he⁺. He⁻ ja⁻ ga⁺kye⁻ Jesús goo⁻ né⁺ kih⁺ lä⁺jaa⁻ lä⁺jaa⁻ mah⁺ ga⁺mi⁻hlää⁺. ⁴¹ Kih⁺ jwëë⁺ dsa⁻ dsaah⁺ he⁺ ga⁺hwëë⁻ jmi⁻lle⁺ hliih⁺, hi⁻ ma⁺tooyh⁻ miih⁺ ma⁺jäyh⁺:

—Hne⁻ laah⁺ Jo⁺ Dio.

Pero ma⁺ juuh⁻ Jesús kiyh⁺. Sa⁺ ma⁺ kway⁺ jwë⁺ ma⁺ hlëëyh⁺, jëeh⁺ ma⁻ñe⁻ ba⁺ jmi⁻lle⁺ hliih⁺ he⁻ laay⁺ Cristo.

Ga⁺kwa⁺ Jesús juu⁺ neh⁺ gwah⁺ mäh⁻ kih⁺ dsa⁻ gooy⁺

(Mr. 1:35-39)

⁴² Ma⁺ ga⁺jnä⁺ ja⁻, ya⁺hëë⁺ Jesús ngoo⁺ ta⁺ jee⁺ sa⁺ chaa⁻ dsa⁻. Lä⁺chah⁺ ja⁻ ga⁺taah⁻ dsa⁻ ga⁺hnaayh⁻ lä⁺jiih⁺ ga⁺jnääy⁺. Hi⁻ ga⁺ha⁺ dsa⁻ kiyh⁺, sa⁺ ma⁺ kway⁺ jwë⁺ ma⁺ dsooy⁺ ta⁺ jee⁺ jyoh⁺. ⁴³ Pero Jesús ga⁺jäh⁺ siiyh⁺:

—Jmee⁺ bii⁺ kin⁺ niin⁺ ta⁺ jee⁺ jyoh⁺ na⁺kan⁺ ju⁺hmëë⁺ he⁻ mi⁻jnää⁺ ha⁻ lä⁺jää⁺ Dio dsa⁻ lä⁺hih⁺ kih⁺. Kih⁺ he⁻ la⁻ ba⁺ na⁻hñaan⁺ jan⁺.

⁴⁴ He⁻ ja⁻ ngooy⁺ na⁺kway⁻ juu⁺ lä⁺koo⁻ lä⁺koo⁻ gwah⁺ kih⁺ dsa⁻ judiu⁻ he⁻ tøø⁺ hwa⁺ Galilea.

5

Jwëë⁺ hmooh⁻ ga⁺taah⁻ neh⁺ sa⁺hma⁺

(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

¹ Koo⁻ hä⁺ ma⁺ cheh⁺ Jesús cha⁺hoo⁺ jmi⁻juuh⁻ he⁻ hla⁻ hwa⁺ Genesaret. Jee⁺ ja⁻ ga⁺kuh⁺ jwëë⁺ jwërte dsa⁻ lä⁺ku⁺ lä⁺jii⁺ kiyh⁺ hi⁻ hnøø⁺ ma⁺ nuu⁺ juu⁺ kih⁺ Dio. ² Ga⁺jëë⁺ Jesús to⁺ na⁺moo⁺ he⁻ ma⁺ na⁻hii⁺ cha⁺hoo⁺ jmi⁻ja⁻. Jëeh⁺, ma⁻ngëë⁺ sa⁺hma⁻hwëë⁻ hi⁻ ma⁺kaah⁻ hmooh⁻, ga⁺taayh⁻ ga⁺gyiyh⁺ ma⁺ kiyh⁺. ³ He⁻ ja⁻ ga⁺he⁺ Jesús neh⁺ na⁺moo⁺ he⁻ ma⁺ la⁺ kih⁺ Simón. Ga⁺jmeey⁺ mada⁻ kih⁺ Simón mah⁺ hläyh⁺ ga⁺miih⁻ na⁺moo⁺ ja⁻ ta⁺ jee⁺ juuh⁻ jmi⁻. Mah⁺ ga⁺gyay⁻ neh⁺ na⁺moo⁺ ja⁻, ga⁺løøy⁺ hlëëyh⁻ lä⁺jëë⁺ dsa⁻. ⁴ Ma⁺ ga⁺dsaa⁺ juu⁺ kiyh⁺, ga⁺siiyh⁺ Simón:

—Ma⁺nøøn⁺ ta⁺ jee⁺ juuh⁻ ga⁺ mah⁺ hiih⁺ hnäh⁺ sa⁺hma⁺ kyah⁺ hnäh⁺.

⁵ Mah⁺ ga⁺jëeh⁻ Simón juu⁺ kiyh⁺:

—Ta⁻ jwoh⁺ kyaan⁺. Lä⁺taa⁺ hwë⁺ ma⁻koo⁺ jnääh⁺ sa⁺hma⁺. Sa⁺ chaa⁻ ma⁻lëëh⁺ jnääh⁺ ni⁺ miih⁻. Pero cher⁺ mah⁺ lä⁺ja⁻ jwah⁺, hii⁺ ba⁺ jnä⁺ sa⁺hma⁺.

⁶ Ma⁻ngëë⁺ ma⁻hiiy⁺ sa⁺hma⁺ ja⁻, lä⁺chah⁺ ja⁻ ga⁺sëëyh⁺. Peer⁺ jwëë⁺ jwërte hmooh⁻ ga⁺taah⁻ neh⁺ hma⁺ ja⁻, lä⁺jiih⁺ ga⁺løø⁺ dsa⁻ gyii⁺. ⁷ He⁻ ja⁻ ga⁺jmeey⁺ lii⁺ kih⁺ dsa⁻kyaayh⁺ hi⁻ ma⁺tääh⁺ jyoh⁺ na⁺moo⁺ mah⁺ ya⁻näy⁺ kway⁺ be⁺. He⁻ ja⁻ ya⁻näy⁺, hi⁺ ga⁺kayh⁺ lä⁺to⁺ na⁺moo⁺ kiyh⁺ ja⁻. He⁻ ja⁻ miih⁻ ga⁺sa⁺ ga⁺hmäh⁺ neh⁺ jmi⁻. ⁸ Ma⁺ ga⁺jëë⁺ Simón Pee⁺ he⁻ ja⁻, ga⁺juuyh⁺ jnëy⁺ cha⁺né⁺ Jesús, mah⁺ ga⁺siiyh⁺:

—Sa⁺ høø⁺ kwaat⁻ nooh⁺ koo⁺ kin⁺ Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺. Jëeh⁺ cha⁻ cha⁻ miih⁻ dso⁺kye⁻ kin⁺.

⁹ Jëeh⁺, ga⁺jwaah⁺ jwërte Pee⁺ lä⁺kye⁻ hi⁻ ma⁺tääh⁺ ko⁻jøh⁺ kyaayh⁺, ma⁺ ga⁺jëëy⁺ ha⁻ lä⁺koo⁻ jwëë⁺ hmooh⁻ hi⁻ ga⁺saayh⁺. ¹⁰ Ja⁻ba⁺ lä⁺ja⁻ ga⁺la⁺ kih⁺ Jacobo kyaah⁺ Jwaa⁻ jo⁻nñuuh⁺ Zebedeo hi⁻ ma⁺ jmee⁺ ta⁺ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ Simón. Pero ga⁺jäh⁺ Jesús siiyh⁺ Simón:

—Ta⁺ wa⁺ gah⁺. Na⁺ ta⁺ cha⁺né⁺ dsa⁻ ba⁺ leeh⁺ na⁺, lla⁻ he⁻ ma⁺ leeh⁺ hmooh⁻.

¹¹ Ja⁻ga⁺ ga⁺lla⁺ näy⁻ cha⁺hoo⁺ jmi⁻ kyaah⁺ na⁺moo⁺. Jee⁺ ja⁻ ba⁺ ga⁺llay⁺ lä⁺jëë⁺ he⁻ ma⁺ kooyh⁻ ja⁻, mah⁺ ga⁺jmeey⁺ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ Jesús.

Ga⁻mi⁻hlää⁻ Jesús jaa⁻ hi⁻ ma⁻ dsaah⁻ hmih⁻ høø⁻
(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹² Koo⁻ jmi⁻ ja⁻ ma⁻ hää⁻ Jesús koo⁻ jee⁻ jwi⁻. Ga⁻lloo⁻ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ dsaah⁻ hmih⁻ høø⁻. Ma⁻ ga⁻ jëëy⁻ Jesús ga⁻ juuyh⁻ jney⁻ mah⁻ ga⁻ jluuy⁻ lley⁻ lä⁻ ga⁻ tē⁻ hwa⁻ cha⁻ nē⁻ Jesús. Ga⁻ chuuy⁻ kyaah⁻, ga⁻ jäh⁻:

—Dsa⁻ jøøh⁻ kyaan⁻, cher⁻ mah⁻ le⁻, leh⁻ ba⁻ hne⁻ cheh⁻ dsoo⁻ he⁻ mi⁻ sah⁻ jnä⁻.

¹³ He⁻ ja⁻ ga⁻ hii⁻ Jesús ma⁻ goo⁻ mah⁻ ga⁻ kyey⁻ nē⁻ kih⁻ dsa⁻ he⁻, mah⁻ ga⁻ jäh⁻:

—Le⁻ ba⁻. Wa⁻ dsa⁻ che⁻ dsoo⁻ he⁻ mi⁻ sah⁻ hne⁻.

Lä⁻ चाह⁻ ja⁻ ga⁻ ääh⁻ go⁻ te⁻ hmih⁻ høø⁻ ja⁻. ¹⁴ Ma⁻ ngëë⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻ taah⁻ Jesús juu⁻ mah⁻ sa⁻ kooyh⁻ juu⁻ kyaah⁻ ni⁻ jaa⁻, ga⁻ jäh⁻:

—Gwa⁻ go⁻ hääh⁻ hñaah⁻ kih⁻ jmi⁻ dsa⁻ lä⁻ koh⁻ jäh⁻ ley⁻ kih⁻ Moisé. Kye⁻ mi⁻ he⁻ kwëëy⁻ lä⁻ llu⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ lluu⁻. Lä⁻ ja⁻ go⁻ jmee⁻ mah⁻ lä⁻ nē⁻ dsa⁻ he⁻ ma⁻ jä⁻ kyah⁻.

¹⁵ Pero koo⁻ jmi⁻ koo⁻ jmi⁻ cha⁻ ga⁻ mi⁻ ma⁻ hii⁻ juu⁻ kiyh⁻. Jwëë⁻ dsa⁻ ma⁻ dsa⁻ kuh⁻ nuu⁻ juu⁻ he⁻ kway⁻, hi⁻ lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh⁻ ma⁻ dsa⁻ kuh⁻ jwëë⁻ hi⁻ dsaah⁻ hi⁻ hnøø⁻ jä⁻ kiyh⁻.

¹⁶ Pero Jesús ma⁻ dsooy⁻ ma⁻ dsa⁻ ngi⁻ kiyh⁻ kih⁻ Dio jee⁻ sa⁻ chaa⁻ ni⁻ jaa⁻ dsa⁻.

Ga⁻mi⁻hlää⁻ Jesús jaa⁻ hi⁻ sa⁻ liih⁻ goo⁻ ti⁻
(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷ Koo⁻ jmi⁻ ma⁻ gya⁻ Jesús kway⁻ juu⁻. Jee⁻ ja⁻ ma⁻ tääh⁻ ko⁻ llaa⁻ fariseo kyaah⁻ ta⁻ jwoh⁻ kyaa⁻ ley. Dsa⁻ kaah⁻ he⁻ ya⁻ nää⁻ lä⁻ jē⁻ jwi⁻ mäh⁻ he⁻ na⁻ hee⁻ hwa⁻ Galilea, hi⁻ lä⁻ ja⁻ hi⁻ ma⁻ chaa⁻ hwa⁻ Judea ka⁻ läh⁻, lä⁻ kye⁻ hi⁻ ma⁻ chaa⁻ Jerusalén. Ma⁻ kye⁻ Jesús cha⁻ mi⁻ be⁻ kih⁻ Dio kyaah⁻ he⁻ ma⁻ mi⁻ hlääy⁻ hi⁻ dsaah⁻. ¹⁸ Jmi⁻ ja⁻ ga⁻ lla⁻ nää⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ jää⁻ jaa⁻ hi⁻ dsaah⁻ hi⁻ sa⁻ liih⁻ goo⁻ ti⁻ na⁻ kyaa⁻ nē⁻ jii⁻. Ma⁻ hnøøy⁻ ma⁻ dsa⁻ taayh⁻ cha⁻ neh⁻ mah⁻ dsa⁻ kyaay⁻ cha⁻ nē⁻ Jesús. ¹⁹ Kih⁻ he⁻ ma⁻ tääh⁻ jwëë⁻ dsa⁻, sa⁻ ga⁻ la⁻ ma⁻ taayh⁻ cha⁻ neh⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ wi⁻ ta⁻ gyuu⁻ hne⁻ mah⁻ ga⁻ jñiyh⁻ mi⁻ ka⁻ luu⁻ hne⁻. Ta⁻ jwë⁻ ja⁻, ga⁻ jñaay⁻ dsa⁻ dsaah⁻ he⁻ lä⁻ kye⁻ jii⁻ kiyh⁻ to⁻ lo⁻ nē⁻ dsa⁻ cha⁻ nē⁻ Jesús. ²⁰ Ma⁻ ga⁻ jëë⁻ Jesús ha⁻ lä⁻ koo⁻ dsoo⁻ dsē⁻ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ he⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁻ si⁻ dsa⁻ dsaah⁻:

—Dsa⁻ ñuu⁻, ma⁻ na⁻ che⁻ ba⁻ dso⁻ kye⁻ kyah⁻.

²¹ He⁻ ja⁻ lä⁻ jëë⁻ ta⁻ jwoh⁻ kyaa⁻ ley kyaah⁻ dsa⁻ fariseo ga⁻ løøy⁻ jmeey⁻ hu⁻ dsē⁻: “¿Hee⁻ laa⁻ dsa⁻ ñuu⁻ na⁻ he⁻ mi⁻ kwayh⁻ Dio? Jaa⁻ Dio ba⁻ lih⁻ che⁻ dso⁻ kye⁻ kih⁻ dsa⁻.”

²² Pero ga⁻ lä⁻ liih⁻ ba⁻ Jesús he⁻ hu⁻ dsē⁻ ma⁻ jmee⁻ dsa⁻ he⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ si⁻ dsa⁻:

—¿He⁻ la⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ hu⁻ dsē⁻ lä⁻ na⁻? ²³ ¿Hee⁻ ga⁻ na⁻ sa⁻ jwëëh⁻, laah⁻ hnäh⁻? ¿Che⁻ he⁻ chiih⁻ jne⁻ jaa⁻ hi⁻ dsaah⁻: “Ma⁻ na⁻ che⁻ ba⁻ dso⁻ kye⁻ kyah⁻”, o he⁻ chiih⁻ jnih⁻: “Noo⁻, kii⁻ jii⁻ kyah⁻, mah⁻ gwaah⁻”? ²⁴ He⁻ ja⁻ jmeen⁻ he⁻ jwëëh⁻ ga⁻ mah⁻ lä⁻ ngëeh⁻ hnäh⁻, Hi⁻ ga⁻ lëë⁻ ngo⁻ la⁻ ba⁻ na⁻ ngē⁻ jwē⁻ jmi⁻ gyuu⁻ mah⁻ chey⁻ dso⁻ kye⁻ kih⁻ dsa⁻.

Ja⁻ ga⁻ ga⁻ jäh⁻ Jesús si⁻ hi⁻ sa⁻ liih⁻ goo⁻ ti⁻ he⁻:

—Jnä⁻ jwahn⁻ noo⁻, kii⁻ jii⁻ kyah⁻, gwaah⁻ cha⁻ neh⁻ kyah⁻.

²⁵ Lä⁻ चाह⁻ ja⁻ ga⁻ noo⁻ dsa⁻ he⁻ cha⁻ nē⁻ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ jee⁻ ja⁻, ga⁻ kooy⁻ jii⁻ kiyh⁻ jee⁻ ma⁻ kyaay⁻, ngaayh⁻ cha⁻ neh⁻ kiyh⁻, jmeey⁻ juu⁻ kih⁻ Dio. ²⁶ Ga⁻ lä⁻ jëë⁻ ba⁻ ga⁻ lä⁻ dsaa⁻ jwërte dsē⁻ ma⁻ ga⁻ jëëy⁻ he⁻ ja⁻, mah⁻ ga⁻ jmeey⁻ juu⁻ kih⁻ Dio. Ga⁻ lä⁻ goyh⁻ jwërte, ma⁻ jäh⁻:

—Na⁻ ba⁻ ra⁻ si⁻ ma⁻ jëen⁻ koo⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ jmee⁻ dsaa⁻ dsē⁻ jne⁻.

Ga⁻tëeh⁻ Jesús Leví
(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷ Ma⁻ ngëë⁻ he⁻ ja⁻, ngoo⁻ Jesús ta⁻ jee⁻ jyoh⁻. Jee⁻ ngooy⁻ ja⁻, ga⁻ jëëy⁻ jaa⁻ hi⁻ koo⁻ ku⁻ sih⁻ hi⁻ ma⁻ chee⁻ Leví, ma⁻ gya⁻ nē⁻ ta⁻ kih⁻ kooy⁻ ku⁻ sih⁻. Mah⁻ ga⁻ jäh⁻ Jesús si⁻ dsa⁻:

—Ña⁻ wa⁻ jmeen⁻ ko⁻ jøh⁻.

²⁸ Ga⁻ jä⁻ ba⁻ ta⁻ kiyh⁻ he⁻ ma⁻ jmeey⁻ ja⁻, mah⁻ ga⁻ jmeey⁻ ko⁻ jøh⁻ kyaah⁻ Jesús. ²⁹ Leví hi⁻ ma⁻ koo⁻ ku⁻ sih⁻ he⁻ ga⁻ jmeey⁻ koo⁻ jmi⁻ juu⁻ kih⁻ Jesús cha⁻ neh⁻ kiyh⁻. Jwëë⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ koo⁻ ku⁻ sih⁻ kyaah⁻ jñah⁻ ga⁻ dsa⁻ ma⁻ tääh⁻ nē⁻ mes⁻ ko⁻ jøh⁻ kyaayh⁻. ³⁰ Pero dsa⁻

fariseo kyaah' ta-jwoh' kyaa' ley ga-taayh' ga-ti- ga-chooy' juu' kyaah' discipulo kyaa' Jesús, ga-jäyh':

—¿He-la' kuh-huh' hnäh' ko-jøh' kyaah' dsa- hi- koo' ku'sih- na-, hi- lä-ja- kyaah' dsa- wa- hi- cha- hi-?

³¹ He-ja- ga-jëeh- Jesús juu' kiyh', ga-siiyh':

—Sa- jmee- bii' të- më- kih' dsa- hi- lluu', kih' dsa- dsaah' ba' jmee- bii'. ³² Sa- ma- jan- kih' hi- lluu', ma- jan- kih' hi- cha- dso'kye- kih' ba' mah' wa' dsa- jëeyh- kyaah' Dio.

Ga-ngii' dsa- juu' he-la' sa- tu- discipulo ko-hwëë' he- kuh-hiyh-

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³ Ja- ga- ga-jäh' dsa- hi- ma- ti- choo- juu' he', siiyh- Jesús:

—Dsa- kyaa' Jwaa- ko-lla- jiih- ba' sa- kuh-hiyh- ma- ngiiy- kiyh' kih' Dio, hi- lä-ja- jmee- dsa- fariseo ka-läh'. ¿He-la' sa- jmee- lä-ja- discipulo kyaah'?

³⁴ He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh':

—Dsa- hi- tääh' jee' dsa- jee' goo- dsa-, sa- cha- he- kih' he- tuy' he- kuh-hiyh- ta'ko- jiih' gya' dsa- ñuuh- hi- dsa- jee' goo- jee' ja-. ³⁵ Pero lloo- koo- jmi- wa- ra- ga- lleey- dsa- ñuuh- hi- dsa- jee' goo- he'. Ma- ja- ga- tu- dsa- kyaay' he- kuh-hih- mah' chuuy' kyaah' Dio.

³⁶ Hi- ga- jäyh' siiyh- juu' na- hmää' la-:

—Ni- jaa- dsa- sa- kwa- kih', ka- koo- jwi- hmi- hmëë' mah' tøy' né- kih' hmi- ma- gyuh-. Cher' mah' lä-ja- la', koo- heey' hmi- hmëë' ba' ja-. Hi- ni- sa- jeeh- kwee- hmi- ma- gyuh- kyaah' jwi- hmi- hmëë' ja-. ³⁷ Hi- lä-ja-, ni- jaa- dsa- sa- kwa- kih' chiyh' vin hmëë' neh- loo- ma- gyuh-. Cher' mah' ga- chih' dsa- vin hmëë' neh- loo- ma- gyuh-, chah' ba' gyii-, jëeh' sa- kwa- jwë- ää-. Tu- vin hmëë' hi- hee' loo- ka-läh'. ³⁸ He-ja- neh- loo- hmëë' ba' dsa- hoo- vin hmëë'. Mah' lä-ja- ba' mi- hee- vin hmëë' ja-, kyaah' loo- hmëë' ka-läh'. ³⁹ Ni- jaa- hi- tëë- hih- jmi- mi-jeh' ma- ää-, sa- tih' dsëy' he- hmëë' lä- chah' ja-. Jëeh' jäyh': "Llu' ga- he- ma- gyuh-." —ga-jäh' Jesús.

6

Ga-hlëeh' Jesús ha- lä- la' jmi- he- teeh- dsa- dsë'

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Koo- jmi- he- teeh- dsa- dsë', ga-ngëë' Jesús jee' ma- na- jnää' chaah' trigo. Ga-hnä' discipulo kyaay' mi- sa-gwah' trigo, ga-gyey' kyaah' gooy- mah' ga-kuyh-. ² He-ja- ko-lla- fariseo ga-jäyh' siiyh- discipulo he':

—¿He-la' jmeeh- hnäh' he- sa- lle- kih' jmeeh- hnäh' jmi- he- teeh- dsa- dsë'?

³ He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh':

—¿Ché- sa- ma- heh- hnäh' jee' na- si- lä- koo- ga- jmee' David koo- hä', lä- ma' ja' kyoyh- kyaah' hi- ma- ga- nää' kyaayh'? ⁴ Ga-hey' neh- gwah- mah' ga-kuyh- he-ñi- he- ma- na- jøø- he- sa- lle- kih' ma' kuyh- hi- ga-kwëeyh' dsa- kyaay' ka-läh'. Jëeh', ma- la- jmi- dsa- ba' ma' na- ngë- jwë- kuyh- he-ñi- ja-.

⁵ Hi- ga- jäyh' ka-läh':

—Hi- ga- lëë- ngo- la- ba' na- ngë- jwë- jmeey' hih-, hee- na- he- ga- tëë- jmee' dsa- jmi- he- teeh- dsa- dsë'.

Ga-mi-hlää' Jesús jaa- dsa- jmi- he- teeh- dsa- dsë'

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Jyoh' ka-läh' jmi- he- teeh- dsa- dsë' ga- he- Jesús neh- gwah- mah' ga-løoy' kway- juu'. Jee- ja- ma- hää' jaa- dsa- ñuuh- hi- ma- lä- kii- ma- goo- ra- lluu'. ⁷ Hi- ma- tääh' ta-jwoh' kyaa' ley kyaah' dsa- fariseo tääy- Jesús, ma- jëey- ché- mi-hlääy' dsa- jmi- he- teeh- dsa- dsë' mah' lä-ja- ma- le' ma- hniy' kiyh'. ⁸ Pero ma- ñe- ba' Jesús he- hu- dsë- ma- jmee- dsa- he', he-ja- ga- siiyh- dsa- hi- ma- lä- kii- ma- goo- he':

—Noo⁻, mah¹ ña⁻ jee¹ to¹ dsaah⁻ la⁻.

Mah¹ ga⁻ noo⁻ dsa⁻ he¹ jee¹ to¹ dsaah⁻ ja⁻. ⁹ He⁻ ja⁻ ga⁻ jah¹ Jesús siiyh⁺ dsa⁻ kaah¹ he¹:

—Ngiin¹ koo⁻ mi¹ juu¹ kyah¹ hnäh¹. ¿Hee⁻ na⁻ na⁻ ngé¹ jne¹ jwé¹ jmeen¹ jmi¹ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsé¹, che¹ he⁻ llu⁻ o che¹ he⁻ hlih¹? ¿Che¹ lää¹ jne¹ jaa⁻ hi⁻ ma⁻ ngoo¹ ga⁻ juu¹ o kwan¹ jwé¹ juuy¹?

¹⁰ Ga⁻ jëé¹ Jesús ko⁻ hwëé¹ lä⁻ ja⁻ kih¹ lä⁻ jëé⁺ hi⁻ ma¹ tääh¹ lä⁻ ku¹ lä⁻ jii¹ kiyh¹ ja⁻, mah¹ ga⁻ siiyh⁺ hi⁻ ma¹ dsaah¹ he¹:

—Ni¹h⁻ ma⁻ gooh⁻.

Mah¹ ga⁻ ni¹h¹ dsa⁻ he¹ ma⁻ goo⁻. Lä⁻ chah¹ ja⁻, ga⁻ ja¹ go⁻ te⁻ ma⁻ gooy⁻. ¹¹ Peer⁺ ga⁻ lä⁻ lleé¹ dsa⁻ kaah¹ he¹, mah¹ ga⁻ siiyh⁺ dsa⁻ kyaay¹:

—¿Ha⁻ lä⁻ jmeen¹ kih¹ Jesús?

Ga⁻ hñaa¹ Jesús lä⁻ jëé⁺ gya⁻ tuu¹ apóstole

(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹² Jmi¹ ja⁻ ñee¹ Jesús ta⁻ koo⁻ moh¹ ná⁻ ngiiy¹ kiyh¹ kih¹ Dio lä⁻ jii¹ ga⁻ jnäyh¹ hwé¹ ja⁻. ¹³ Ma¹ ga⁻ jnä¹ ja⁻, ga⁻ tëëyh¹ lä⁻ jëé⁺ discípulo kyaay¹, mah¹ ga⁻ lleeyh⁻ gya⁻ tuu¹ ba¹. Hi⁻ he¹ ga⁻ tëëyh¹ apóstole. ¹⁴ Ga⁻ lleeyh⁻ Simón hi⁻ ma¹ tëëyh⁻ Pee¹, Andre¹ øøh⁻ Simón, Jacobo joo⁻ ñuu¹ Alfeo, Simón hi⁻ ma¹ tëëyh⁻ Zelote, ¹⁶ Juda øøh⁻ Jacobo, kyaah¹ Juda Iscariote hi⁻ ga⁻ ngéé¹ Jesús.

Ga⁻ kwa¹ Jesús juu¹ kih¹ jwëé¹ dsa⁻

(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Ga⁻ jñaa¹ Jesús ta⁻ hwa¹ mi¹ ko⁻ jøh¹ kyaah¹ discípulo kyaay¹. Peer⁺ jwëé¹ dsa⁻ ga⁻ lla⁻ nää¹ jee¹ ja⁻, dsa⁻ chaa⁻ lä⁻ kaa⁻ hwa¹ Judea, kyaah¹ dsa⁻ chaa⁻ Jerusalén, dsa⁻ chaa⁻ Tiro kyaah¹ Sidón jwi¹ he⁻ tääh¹ cha¹ hoo¹ jmi⁻ ñeeh⁻. Lä⁻ jëé⁺ dsa⁻ he¹ ga⁻ lla⁻ nää¹ he⁻ hnøøy¹ nuuy¹ juu¹ kih¹ Jesús hi⁻ ga⁻ lla⁻ nää¹ hi⁻ dsaah¹ mah¹ ja¹ kiyh¹. ¹⁸ Lä⁻ jëé⁺ hi⁻ ma¹ jëé⁻ wi¹ he⁻ ma¹ jmee⁻ jmi⁻ lle¹ hlih¹ kiyh¹, lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh¹ ga⁻ ja¹ kiyh¹. ¹⁹ He⁻ ja⁻ ma¹ jmee⁺ dsa⁻ bi¹ ha⁻ lä⁻ jee¹ tëëy¹ suy¹ mi¹h⁻ sa⁻ hmi¹h⁻ kih¹ Jesús, kih¹ he⁻ ma¹ hwëé¹ be¹ kiyh¹ he⁻ kyaah¹ ma¹ mi⁻ hlääy¹ lä⁻ jëé⁺ dsa⁻.

Llu¹ la¹ kih¹ dsa⁻ hi⁻ hnaah⁻ Dio

(Mt. 5:1-12)

²⁰ Ga⁻ jëé¹ Jesús jee¹ ma¹ tääh¹ lä⁻ jëé⁺ discípulo kyaay¹ mah¹ ga⁻ jäyh¹:

—Llu¹ la¹ kyah¹ hnäh¹ hi⁻ tä⁻ ñee¹, jëéh¹ jää¹ ba¹ Dio hnäh¹ lä⁻ hih⁻ kih¹. ²¹ Llu¹ la¹ kyah¹ hnäh¹ hi⁻ kyoh⁻ na¹, jëéh¹ lloo⁻ koo⁻ jmi¹ mo⁻ so⁻ lä⁻ kyah¹ hnäh¹. Llu¹ la¹ kyah¹ hnäh¹ hi⁻ ki⁻ hoo⁻ na¹, jëéh¹ ja⁻ ba¹ lä⁻ ja⁻ lloo⁻ koo⁻ jmi¹ lä⁻ chaah⁻ hnäh¹ llu¹.

²² 'Llu¹ la¹ kyah¹ hnäh¹ wa⁻ ra⁻ ga⁻ lä⁻ høøh⁻ dsa⁻ kyah¹ hnäh¹, o wa⁻ ra⁻ ga⁻ hwëé¹ dsa⁻ hnäh¹ jee¹ kiyh¹, wa⁻ ra⁻ ga⁻ hlëéh¹ dsa⁻ wi¹ kyah¹ hnäh¹, o wa⁻ ra⁻ ga⁻ jmääy¹ hnäh¹ lä⁻ koh¹ jaa⁻ dsa⁻ hlëéh¹ kwaat⁻ kih¹ Hi⁻ ga⁻ lëé¹ ngo¹ la⁻. ²³ Lä⁻ ma¹ dsa⁻ ngéé¹ hnäh¹ lä⁻ ja⁻, wa¹ jëé⁻ hoh¹ hnäh¹, wa¹ chaah⁻ hnäh¹ llu¹, jëéh¹ cha⁻ koo⁻ he⁻ llu¹ jwërte he⁻ hñah⁻ hnäh¹ gyuu¹ ya¹ jwi¹. Ma⁻ ra⁻ he⁻ jmee⁺ ba¹ dsa⁻ hnäh¹, jëéh¹ lä⁻ ja⁻ ma¹ jmee⁺ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ kyaay¹ kih¹ lä⁻ jëé⁺ hi⁻ ga⁻ ngéé¹ juu¹ kih¹ Dio.

²⁴ Peer⁺ jwi¹ hnäh¹ dsa⁻ cha⁻ kuu¹. Jëéh¹, ja⁻ ba¹ jii¹ kyeh¹ hnäh¹ o⁻ jøh⁺ dsé⁻. ²⁵ Peer⁺ jwi¹ hnäh¹ hi⁻ na⁻ kē⁻ na¹, jëéh¹ lloo⁻ koo⁻ jmi¹ lä⁻ kyah¹ hnäh¹. Peer⁺ jwi¹ hnäh¹ hi⁻ tääh¹ ngii⁻ na¹. Jëéh¹, ja⁻ ba¹ lä⁻ ja⁻ lloo⁻ koo⁻ jmi¹ ki⁻ hoo¹ hnäh¹. ²⁶ Peer⁺ jwi¹ hnäh¹ wa⁻ ra⁻ ga⁻ hlëéh¹ lä⁻ jëé⁺ dsa⁻ llu¹ kyah¹ hnäh¹. Jëéh¹ lä⁻ ja⁻ ma¹ jmee⁺ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ kyaay¹ kih¹ hi⁻ ma¹ ngéé¹ juu¹ ta⁻ juu¹ kih¹ dsa⁻.

Hnøø¹ hnää¹ jne¹ hi⁻ na⁻ høøh¹ jnän⁻

(Mt. 5:38-48; 7:12)

²⁷ Pero jnä¹ jwëéh¹ hnäh¹ lä⁻ jëé⁺ hnäh¹ hi⁻ tääh¹ nuu⁻ jee¹ la⁻. Wa¹ hnaah⁺ hnäh¹ lä⁻ jëé⁺ hi⁻ na⁻ høøh¹ kyah¹ hnäh¹. Jmee¹ llu¹ kih¹ hi⁻ sa⁻ hnää¹ hnäh¹. ²⁸ Ngii¹ hnäh¹ llu¹

kih' hi- jwä~ dso'jwii' kyah' hnäh'. Ngii' hnäh' kih' Dio kih' hi- jnaah- hnäh' juu' wii'.
²⁹ Cher'mah' hi- ga' jnoo' koo- jwoo' mo- neh', kwëeyh' ka- läh' jyoh' jwoo'. Hi- cher'mah'
 hi- ga' jnuuh- hmih- lloo' kyah', kwëeyh' ka- läh' sa' koooh-. ³⁰ Cher'mah' hi- ga' ngii'
 miih- he- cha- kyah', ja- kwëeyh' ba'. Hi- cher'mah' hi- ga' jnuuh' he- la' kyah', mo- to-
 ngiih' he- ja-. ³¹ Lä- koo- hnooh- hnäh' jmee' dsa- kyah' hnäh', ja- ba' lä- ja- jmee' hnäh'
 kiyh' ka- läh'.

³² Pero, cher'mah' hnaah- hnäh' ma- la- hi- hnää' hnäh' ba', ¿ha- jmää' he- na- kyah'
 hnäh'? Jëeh', lä- ja- ka- läh' hi- hñaa- dsé', hnääy' ma- la- hi- hnää' hñiiy' ba'. ³³ Hi-
 cher'mah' jmeeh- hnäh' llu' kih' hi- jmee' llu' kyah' hnäh', ¿ha- jmää' he- na- kyah'
 hnäh'? Jëeh', ja- ba' lä- ja- jmee' hi- hñaa- dsé' ka- läh'. ³⁴ Hi- cher'mah' ga- mi- hääh'
 ' hnäh' dsa- hi- laah' hnäh' ngëey' ba', ¿ha- jmää' he- na- kyah' hnäh'? Jëeh', ja- ba'
 lä- ja- jmee' hi- hñaa- dsé', mi- hääy' dsa- hi- laay' ngëe' ba'. ³⁵ He- ja- wa- lä- hnaah-
 hnäh' hi- na- høøh' kyah' hnäh', jmee' hnäh' he- llu' ba', mi- hääh' hnäh' he- cha- kyah'
 hnäh'. Ta- jøø' he- ngëey' ka- läh'. Lä- ja- ba' hñah- hnäh' he- llu' jwërte. Hi- leeh' hnäh'
 joo' Dio hi- gya' gyuu' ya- jwii'. Jëeh', llu' dsëy' kyaah' hi- sa- kwa- ti- hmaah' hi- lä- kye-
 kyaah' hi- hñaa- dsé' ka- läh'. ³⁶ Wa- lä- ñih' hoh' hnäh' ja- ba' lä- koh' dsa- lä- ñih' dsé'
 Täa' jnän.

Sa- ga- tée' jne' kyen' kwaat~ kih' jñah'

(Mt. 7:1-5)

³⁷ Ta- ka- hnäh' kwaat~ kih' jñah', mah' sa- ka- Dio kwaat~ kyah' hnäh'. Ta- jwä' hnäh'
 dso'jwii' kih' dsa- mah' sa- jwä' Dio dso'jwii' kyah' hnäh'. Jmee' hnäh' jøh- hoh' mah'
 jmee' Dio jøh- dsé' kih' dso'kye- kyah' hnäh'. ³⁸ Kwëeh' hnäh' dsa-, mah' kwëeh' Dio
 hnäh'. Kwa' ba' Dio he- sa- kyaah' hih', jmeey' na- hlaah' llu', na- kah' lä- jiih' ga- saa'
 go- te-. Jëeh', kyaah' ja- ba' he- llah- hnäh' hih', llaa' Dio hnäh' hih'.

³⁹ Hi- ga- hlëeh' Jesús dsa- kyaah' juu' na- hmää' la-:

—¿Hee- jmää' kih' jaa- hi- tuu' mah' lla- lley' kaah' kih' jñah' hi- tuu'? ¿Ché' sa- täh-
 lä- uu' neh- koo- too-? ⁴⁰ Sa- jøøh' ga' discípulo lä- koh' ga' ta- jwoh' kyaay'. Pero ma- la-
 ma- hñaa- téey-, ja- ga- leey' kwee- ba' kyaah' ta- jwoh' kyaay'.

⁴¹ ¿He- la' jëeh' wa- hløø- he- hä' mí- né' øøh' mah' sa- jëeh' da' wa- hløø- juuh- he- hä'
 mí- neh' hñaa'? ⁴² ¿Ha- lä- ja- jwiih' øøh': “Kwa' da' wa- llen' wa- hløø- he- hä' mí- neh'”,
 mah' sa- jëeh' hä' ga' he- juuh- ga' kyah' hñaa'? ¿He- ba' che- ta- juuh' hne-! Lé- da'
 jää' wa- hløø- juuh- he- hä' mí- neh' hñaa'. Ja- ga' na- jëeh' kwee- mah' lleh' wa- hløø-
 he- hä' mí- né' øøh'.

Mii' kih' jmee' lii- ha- lä- la' chaah' hma-

(Mt. 7:17-20; 12:34-35)

⁴³ Chaah' hma- llu' sa- hii- mii' he- hliih'. Hi- lä- ja- chaah' hma- hliih' sa- hii- mii'
 ' he- llu'. ⁴⁴ Mii' kih' jmee' lii- ha- lä- la' chaah' hma-. Jëeh', sa- chooh- dsa- mi- higo
 kih' chaah' too', ni- lä- ja- sa- chooh- dsa- mi- jëh' kih' chaah' too' ka- läh'. ⁴⁵ Dsa- lluu'
 hlëeyh' juu' llu' jmah', jëeh' he- na- ba' tääh' tuh- dsëy'. Dsa- hi- hlëeh', hlëeyh' juu'
 hliih' jmah', jëeh' he- na- ba' tääh' tuh- dsëy'. Jëeh' he- na- mah' neh' tuh- dsé' dsa-,
 he- ja- ba' hlëeyh'.

Juu' na- hmää' kih' hne'

(Mt. 7:24-27)

⁴⁶ ¿He- la' téeh- hnäh' kin-, “Dsa- jøøh' kyaan-, Dsa- jøøh' kyaan-” mah' sa- jmeeh-
 hnäh' lä- jë- he- jwahn-? ⁴⁷ Jwëeh- hnäh' ha- lä- laa' hi- gwa' go- nuu' juu' kin- mah'
 jmeey- lä- jwahn-. ⁴⁸ Laay' lä- koo- jaa- dsa- hi- ga- jmee' koo- hne-. Ga- gyuy' ñiih' né'
 kuu' hloo-, mah' ga- chiyh' ma- tií' kih' né' kuu' ja-. Má' ga- juuh' jmií-, ga- hläh' hne' ja-.
 Pero ni- miih- sa- ga- jeh', jëeh' ma' chih' hweh- né' kuu' hloo-. ⁴⁹ Pero hi- nuu- juu' kin-

mah' sa' ga' jmeey' he', laay' lä' koo' jaa' dsa' hi' ga' jmeey' hne' kih' në' gwaah' jmah'. Ni' sa' cha' ga' chiyh' ma' ti' kih'. Ma' ga' juuh' jmi', ga' hläh' hne' ja' kyaah' be' mah' ga' toh', lä' jiih' ga' hee' go' te' —ga' jäh' Jesús.

7

Ga' mi' hlää' Jesús moz' kyaa' juu' hløø'
(Mt. 8:5-13)

¹ Ma' ga' dsa' ga' hlëeh' Jesús lä' jëe' dsa', ngooy' ta' Capernaum. ² Jee' ja' ma' gya' jaa' juu' hløø' hi' ma' cha' jaa' moz' kyaa' hi' ma' hnäy' jwërte. Moz' he' ma' ngoo' ga' juu' ma' ja' kiyh'. ³ Ma' ga' nuu' juu' hløø' he' hlëeh' dsa' kih' Jesús, ga' cheey' ko' llaa' dsa' gyuu' kyaa' dsa' judiu mah' na' chuuy' kyaah' Jesús he' dsooy' mi' hlääy' moz' kyaay'. ⁴ Ma' ga' lla' nää' dsa' he' jee' ma' gya' Jesús, cha' miih' ga' chuuy' kyaah', ma' jäh':

—Ma' ra' he' ga' tää' ba' hne' kwah' be' kih' juu' hløø'. ⁵ Jëeh', hnäy' ba' lä' jëe' dsa' goo' jne' hi' ga' jmeey' koo' gwah' mäh' kyaa' jnääh'.

⁶ He' ja' ngoo' ba' Jesús kyaah' dsa' he'. Ma' ngoo' ya' jäh' jee' gya' juu' hløø' he', lä' chah' ja' ga' chee' juu' hløø' he' ome' kyaa' mah' na' chiyh' Jesús lä' la':

—Dsa' jøøh' kyaan', ma' jan' mada' kih' juu' hløø', jäh', ta' jmeey' bii' goh' lä' ga' tää' oo'. Ni' miih' sa' cha' he' laa' jnä' mah' go' heh' cha' neh' kin'. ⁷ He' ja' sa' ga' tuu' dsen' ma' niin' hñiin' ma' na' jëen' hne'. Lee' ba' koo' hlëeh' ba' hne', jä' kih' moz' kyaan'. ⁸ Jëeh' jnä' ka' läh', cha' hi' jmeey' mada' kin', hi' tääh' hløø' hi' jmeen' hih' kih'. Wa' ra' ga' jmeen' hih' kih' jaa': “Gwa' jee' oo'”, dsooy' ba'. Wa' ra' ga' jwiin' jñah': “Na' ta' la'”, jäh' ba'. Hi' wa' ra' ga' jwiin' moz' kyaan': “Jmeey' he' la'”, jmeey' ba'.

⁹ Ma' ga' nuu' Jesús juu' ja', ga' lä' dsa' dsëy' kih' juu' hløø'. Mah' ga' siyh' lä' jëe' hi' ma' cha' kaah' kiyh' jee' ja':

—Ma' ra' ju' dsoo' jwëehn' hnäh', lä' kaa' hwa' Israel sa' ma' jeeen' ni' jaa' dsa' hi' dsoo' dsë' lä' koo' dsoo' dsë' juu' hløø' oo'.

¹⁰ Ma' ga' lla' nää' dsa' he' cha' neh' kih' juu' hløø', ga' jëey' ma' jä' go' te' kih' moz' kyaay' hi' ma' dsaah' he'.

Ga' mi' jiih' Jesús jaa' jo' ñuu' dsa' më' hñii'

¹¹ Ma' ngëe' he' ja', ga' he' Jesús jwë' ngoo' ta' jee' jwiin' he' chee' Naín, kyaayh' discípulo kyaay' hi' jwëe' jwërte dsa' ga' jmeey' ko' jøøh' kyaayh'. ¹² Lä' ma' ga' tääy' chuuh' jwiin' ja', ga' jee' dsa' hi' ga' nää' ga' haa' jaa' hñii' hi' ma' laa' jaa' gyuu' koo' mëe' kyaa' jaa' dsa' më' hñii'. Hi' jwëe' jwërte dsa' hi' cha' jee' ja' ma' jmeey' ko' jøøh' kyaayh'. ¹³ Ma' ga' jëe' Dsa' jøøh' jnän' dsa' më' he', ga' lä' ñiih' dsëy' kih' mah' ga' siyh':

—Ta' hoo'h'.

¹⁴ Lä' chah' ja' ngoo' Jesús chuh' kih' dsa' hi' ma' kye' goo' mah' ga' sooyh'. He' ja' ga' noo' dsa' hi' ma' jää' hñii' he'. Ja' ga' ga' jäh' Jesús siih' hñii' he':

—Chih' mäh', jnä' hlëehn' hne'. Noo'.

¹⁵ Lä' chah' ja', ga' gya' chih' hi' ma' na' juu' he' mah' ga' løøy' hlëeyh'. Ja' ga' ga' jäh' Jesús siyh' chooy':

—Hi' la' chih' kyaah'.

¹⁶ Lä' jëe' ba' ga' lä' goh'. Ga' løøy' jmeey' juuh' kih' Dio, ma' jäh':

—He' ba' che' jøøh' hi' ngëe' juu' kih' Dio hi' ma' ya' hëe' jee' jnän' la'.

Hi' ma' jäh' lä' la' ka' läh':

—Ma' ja' Dio kway' be' kih' dsa' kyaay'.

¹⁷ Ga' hñii' jwërte juu' kih' Jesús lä' kaa' hwa' Judea kyaah' jwiin' he' tääh' lä' ku' lä' jii' jee' ja'.

Ga'chee' Jwaa' dsa' kyaay' na'hläeyh' kyaah' Jesús
(Mt. 11:2-19)

¹⁸ Lä'jē' juu' la' ga'nuu' Jwaa' ga'jmeeh' discípulo kyaay'. He'ja' ga'tēeyh' uu' discípulo. ¹⁹ Ga'cheey' kih' Jesús mah' na'ngiiy' juu' kiyh':

—¿Che' hne' he' hi' nøø' juu' jä' o che' jää' jnääh' jñah'?

²⁰ Lä'koo' ma' ga'lla' nää' dsa' he' jee' ma' gya' Jesús, ga'siiyh':

—Jwaa' hi' ma'choo' jmi' ma'cheey' jnääh' mah'ngii' jnääh' juu' kyah': “¿Che' hne' he' hi' nøø' juu' jä' o che' jää' jnääh' jñah'?”

²¹ Ja'ba' hor' ja' ga'mi'hlää' Jesús jwēē' dsa' dsaah', dsa' hi' ma'jēē' wi' kih' na'ku' na'ngii' dsoo', dsa' hi' ma'kye' jmi'le' hliih'. Hi' ga'näy' mi'nē' jwēē' dsa'tuu'.

²² Ja'ga' ga'jeeh' Jesús juu' kih' hi' ga'chee' Jwaa' he', ga'siiyh':

—Go' nää' hnäh', mah' go'jmeeh' juu' kih' Jwaa' lä'jē' he' ma'nueh' hnäh' hi' lä'jē' he' ma'jēeh' hnäh' la'. Hi' tuu' ma'jēēy' ba', hi' jluuh' ma'ga'näy' ba', ma'hlaa' ba' hi' ma'dsaah' dsoo' hmih' høø', hi' gwii' ma'nuuy' ba', hi' ma'juu' ma'lä'jiiyh' ba', hi' hi' tä'nee' ma'nuu' bih' ju'hmēē'. ²³ Llu' la' kih' hi' sa'jmeē' to' dsē' kwaan' kin' —ga'jäh' Jesús siiyh'.

²⁴ Lä'koo' ma' ga'nää' discípulo kyaay' Jwaa' he', ga'løø' Jesús hlēeh' dsa' kih' Jwaa' mah' lä'dsooh' dsēy' ha' lä' ma'laay', ga'jäyh':

—¿Ha' lä' laa' hi' na'jēeh' hnäh' ma'na'nääh' hnäh' jee' oo' hwa' kii'? ¿Che' ma' laay' lä'koh' hma'tah' he' gwa'gyaa' lle'? ²⁵ ¿Cher'mah' sa' laay' lä'ja' hi' na'jēeh' hnäh', ha' ba' lä' laay' ja'? ¿Che' ma' laa' jaa' dsa'nueh' hi' ma'kēh' hmiih' llu'? Nē' ba' jne', lä'jēē' hi' kēh' hmiih' llu', hi' tääh' llu', hi' he' tääh' cháneh' kih' rey ba'. ²⁶ He'ja', ¿hee' ba' laa' hi' na'jēeh' hnäh'? ¿Che' laa' jaa' hi' ngēē' juu' kih' Dio? Jnä' jwēēhn' hnäh' laay' ba'. Hi' ma'ra' he' laay' jøøh' ga'lä'koh' ga'jñah' hi' ma'ngēē' juu' kih' Dio. ²⁷ Jēeh', Jwaa' he' hi' na'sii' kih' lä'la':

Chēen' jaa' hi' dsa'kwa' juu' kin'.

Hi' he' dsoo' ta' cháneh' mah' mi'lluy' jwē' kyah'.

²⁸ Ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnäh'. Jee' kih' lä'jēē' hi' ga'lä'chaa' kih' dsa'mē', sa' chaa' hi' ngēē' juu' kih' Dio hi' jøøh' ga'lä'koh' ga'Jwaa' hi' ma'choo' jmi'. Pero hi' laa' mäh' ga'kih' gyueh' ya'jwi', hi' he' jøøh' ga'lä'koh' ga'Jwaa'.

²⁹ Lä'jēē' dsa' hi' ga'nuu' kih' Jwaa' lä'kye' hi' ma'koo' ku'sih' ga'jmeē' dsoo' dsē' kih' Dio, ga'heeyh' saay' jmi' lä'koo' ga'jäh' Jwaa'. ³⁰ Pero dsa' fariseo kyaah' dsa' hi' kyueh' ley ga'jmeey' ta' koo' ba' he' ma'jmeē' Dio kiyh'. Sa' ga'lä'hnøøy' ma'saay' jmi'.

³¹ Mah' ga'jäh' Dsa'jøøh' jnän':

—Jee' la' jwēēhn' hnäh' ha' lä' laa' dsa' hi' chaa' na'. Lä'la' ba' laay'. ³² Dsa' hi' chaa' na' chaayh' miih' lä'koh' chih' hi' tääh' je'hmooh' hi' tooh' miih' kyaah' dsa'kyaayh'. Jäyh': “Ma'juu' jnääh' su' he' jmeē' jēē' hoh' hnäh' kyaah' luu' hma'ta' pero sa' ga'hiih' hnäh' ma'jmeeh' hnäh' ja'. Ma'hä' jnääh' su' he' ti'meeh' dsē', ni' lä'ja' sa' ma'hoo' hnäh'”, jäh' chih' siiyh' dsa'kyaayh'.

³³ Lä'ja' ka'läh' jmeē' dsa' hi' chaa' na'. Jēeh', ja' Jwaa' hi' ga'kuh' ga'hiih' miih' go'te' mah' ga'jäh' dsa' kiyh': “Kyey' jmi'le' hliih'.” ³⁴ Lä'ja' ka'läh', ja' Hi' ga'lēē'ngo' la' hi' kuh'hiih' nátee' kih' mah' jäh' dsa' kiyh': “Jlaay' ngēē', mah' lla'heeyh' ka'läh'. Jwayh' kyaah' lä'jēē' hi' koo' ku'sih', hi' laay' ome' kyaay' dsa' wa' hi' cha' hi'”, jäh' dsa' hi' chaa' na'. ³⁵ Pero kyaah' he' jmeē' Dio, lii' llu' ba' hu' dsē' kiyh' —ga'jäh' Jesús.

Ga'kuh' ga'hiih' Jesús cháneh' kih' Simón, jaa' dsa' fariseo

³⁶ Ga'chuu' jaa' fariseo kyaah' Jesús mah' dsooy' cháneh' kiyh', dsa'kuh' dsa'hiih' kyaayh'. Lä' ma' ga'hey' cháneh' kih' fariseo he', ga'gyay' né' mes'. ³⁷ Hi' ja'ba' jee'

jwiī jā, ma' chaā jaā dsā-mě' hī ma' kaah̄ wa' hī chā hī. Pero lǟkoō ma' ga' nuuy' hē gya' Jesús kuh̄-hih̄ kyaah' fariseo he', hē jā ngooy' jee' jā, ma' kyeȳ koō sē' jmī mī-jwiī. ³⁸ Ga' llooy' hooyh̄ huu' tī Jesús, lǟjiih' ga' lǟgyuh' tī Jesús kyaah' jmī hē ga' tuū mī'nēy'. Ga' mī'kiyh' kyaah' jñū lley'. Jā-ga' ga' chuyh' tī Jesús mah' ga' huuy' jmī mī-jwiī. ³⁹ Ma' ga' jēē' fariseo lǟkoō jmee' dsā-mě' he', ma' jmeey' huu'dsē: "Wa'rā jāh' kih' Jesús laa' jaā hī ngēē' juu' kih' Dio, lǟliiyh' hā lǟ laa' dsā-mě' hī gya' chū-bē' tīy'. Che' sa' ñeȳ, hē hliih' jmah' ba' jmee' dsā-mě' na", ma' laay'. ⁴⁰ Jā-ga' ga' jāh' Jesús siiyh':

—Chā koō mī'juu' hē jwēēhn̄ hnē, Simón.

—Chiih' jnä', Tā-jwoh' —ga' jāh' Simón.

⁴¹ Mah' ga' jāh' Jesús siiyh':

—Uu' dsā ma' äǟ kih' hī chā kuu'. Jaā hī he', ma' äǟ hña' hña' loo' kuu'. Hī jñah' he' ma' äǟ tō'lo' gya'. ⁴² Sa' ma' chā hē kyaah' ma' mī'hmaah' dsā he'. Hīh' dsā chā kuu' he' ga' jney' lǟjā ba' kwaan̄ kih' lǟuu'. Jāh' da' koō. ¿Hī jaā jee' lǟuu', hnäy' chā-ga' mīh' dsā chā kuu' he'?

⁴³ Ga' jāh' Simón:

—Go' laan̄ hī ma' äǟ chā-ga' mīh' kuu' kiyh'.

—Hē dsoo' na' kyah' —ga' jāh' Jesús.

⁴⁴ Jā-ga' ga' jeeh̄ Jesús hñii', ga' jēēy' dsā-mě' he', mah' ga' siiyh' Simón:

—Jiih' da' nēh' mah' jēē' dsā-mě' lā. Lǟkoō ma' hen̄ cháneh̄ kyah', sa' ma' kwēēh̄ jnä' jmī hē ma' jñii' tīn̄. Pero dsā-mě' lā, ma' huuy' jmī hē haa' mī'nēy' mah' ma' chey' kyaah' jñū lley'. ⁴⁵ Hnē sa' ma' chuyh' kin̄. Pero dsā-mě' lā, lǟjiih' ma' ga' hey' cháneh̄ lā, sa' ma' tuȳ chuyh' tīn̄. ⁴⁶ Sa' ma' huuh' aceit ka'llen̄. Pero dsā-mě' lā, ma' huuy' jmī mī-jwiī ma' tīn̄. ⁴⁷ Hē jā jwēēhn̄ hnē. Ma' ke' ma' jmeey' chā-mīh' dso'kyē, ma' na' che' ba', jēēh' chā-mīh' ma' lǟ-hnäy' jnä'. Pero jaā hī ma' äǟ mīh', mīh' gō-te' ba' hnäy' hī ma' jmee' jōh̄ dsē' kiyh'.

⁴⁸ Hē jā ga' jāh' Jesús siih' dsā-mě' he':

—Ma' na' che' ba' dso'kyē kyah'.

⁴⁹ Jñah' hī ma' na' teeh' kyaay', ga' lōoy' ngiiy' juu' kih' dsā-kyayh':

—¿Heē laa' dsā na', che' lǟkyē dso'kyē kih' dsa' chey'?

⁵⁰ Pero ga' jāh' Jesús siih' dsā-mě' he':

—Kih' hē ma' lǟ dsoo' hoh', ma' laah' hnē kih' dso'kyē. Gwaah̄ ba' hnē llu'.

8

Ma' chaā dsā-mě' hī ma' jmee' ta'he' kih' Jesús

¹ Ma' ngēē' hē jā, ngoo' Jesús lǟkaā jwiī kaah' jwiī mäh̄ na' kwaȳ ju' hmēē', ga' hlēēyh' dsā lǟkoō jāā̄ Dio dsā lǟhih' kih'. Hī lǟjēē' gya' tuu' apóstole ma' jmee' kō-jōh' kyaayh'. ² Hī ma' jmee' kō-jōh' kyaah' Jesús kō-llaa' dsā-mě' hī ga' hwēēȳ jmī-llē' hliih' kih', kyaah' hī ma' dsaah' ka-lāh'. Jee' kih' dsā-mě' he' ma' hää' María hī ma' tēēyh̄ Magdalena, hī ma' jāā̄ gyē' jmī-llē' hliih'. ³ Ma' hää' Juana ka-lāh', hī ma' hää' mé' Chusa. Chusa he' ma' kyē mīh' ta' kih' Herode. Hī ma' hää' Susana, kyaah' jwēē' ga' dsā-mě' hī ma' jmee' ta'he' kih' Jesús.

Juu' na' hmää' lǟkoō la' kih' dsā hī jñee' mī'jū

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴ Jwēē' jwēerte dsā hī ya' nää' lǟkaā jee' jwiī kih', hī ga' kuh' jee' ma' cheh' Jesús. Hē jā ga' siiyh' kyaah' juu' na' hmää' lā:

⁵ —Jaā dsā ngoo' ga' jñee' mī'jū. Jee' ngooy' jñeey' mī'jū jā, ga' saa' mīh' cha'jwē'. Ma' ga' ngēē' dsā, ga' hee' ga' soyh' kih' mī'jū jā, hī ga' jñaa' ta' hī hēē' gyuuh' ga' kuyh'. ⁶ Jyoh' mī'jū ga' saa' nē' gwaah' hē nōø' mīh' nē' kuu'. Ga' hayā ba' mī

'ju- ja-, pero chah' ba' ga-lä'ki- kih' he- sa' gyuh' gwaah' ja-. ⁷ Hi' jyoh' ka-läh' mi 'ju- ga-saa' jee' chaah' too'. Ga-kwaa' ga' chaah' too' ja-, he- ja- ga-uu- chaah' kih' jee' na'too'. ⁸ Hi' jyoh' mi'ju- ja-, ga-saa' jee' la' hwa' jmah', he- ja- ba' ga-hii', ga-kwa' hña-loo' mi' lä'koo- chaah'.

Ma' ga-dsaa' juu' he- ma' kway' ja-, ga-hlëy' koo- ki-gaa-, ga-jäyh':

—Hi- hnøø' heeh' juu' la-, wa' heeyh-.

⁹ He- ja- ga-ngii' discípulo juu' kiyh' ga-siiyh':

—¿He- hnøø' jäh' juu' na-hmäa' he- ma-kwah' na-?

¹⁰ He- ja- ga-jäyh':

—Hnä' ba' na-ngëh' hnäh' jwë' lä'kyuuh~ hnäh' ha- lä' jaa' Dio hnäh' lä'hih' kih', he- sa' ma' kyuh~ dsa- jaa'. Pero hi- jñah', hlëhn' kyaah' juu' na-hmäa' ba'. Lä'ja-, ma'ke' he- ga'jëy~, sa' lä'jnä' kiyh'. Hi' ma'ke' nuuy-, ni' lä'ja- sa' lä'ngëy'.

Ga'jmeeh' Jesús juu' he- hnøø' jäh' juu' na-hmäa' kih' hi- na'jnee' mi'ju-

(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹ 'Lä-la- hnøø' jäh' juu' na-hmäa' ja-. Mi'ju- ja- la' kwaan' juu' kih' Dio. ¹² Hi' mi 'ju- he- ga-saa' cha'jwë', la' kwaan' dsa- hi- ga-nuu' juu' kih' Dio. Mah' chah' ba' gwa' hi- sa'llu' jnuuyh~ juu' he- ma-na-jnäa' neh' tuh-dsëy'. Mah' sa' lä'heey' juu' kih' Dio hi' lä'ja- sa' lääy' kih' dso'kye-. ¹³ Heh' mi'ju- he- ga-saa' në' gwaah' he- nøø' miih- në' kuu'. Lä'ja- laa' dsa- hi- nuu- juu' kih' Dio. Jëë- ba' dsëy' lä' ma' to-në' ga-nuuy'. Hi- he' laa' lä'koo- he- sa' cha- jmoo' kih'. Heeyh- ko-hwëë' juu' kih' Dio. Pero wa'ra- ja' he- wi' në' kiyh', beey' Dio. ¹⁴ Heh' mi'ju- he- ga-saa' jee' kih' chaah' too' ja-, lä'ja- laa' dsa- hi- nuu- juu' kih' Dio. Pero ma' miih- lä'ja- ba' dsa-lä-øøy' kih' Dio. Kih' he- kye- gyih' hu' dsë- lä'chay- kuu', hi' tih~ dsëy' lä'jë- he- cha- jmi-gyuu' la-. He- ja- ni' miih- sa' ga'jmää' kiyh' heh' juu' he- ga-nuuy' ja-. ¹⁵ Pero mi'ju- he- ga-saa' hwa' llu', lä'ja- laa' dsa- hi- nuu- lä'kaa- tuh-dsë', ngoo' bih' chooyh- koo- hweh- juu' he- ga-nuuy' ja-. He- ja- ba' ja- jmeey' cha-miih- ta'llu' kih' he- kwëeh~ dsëy'.

Juu' na-hmäa' lä'koo- la' kih' wa'je-

(Mr. 4:21-25)

¹⁶ 'Ni' jaa- sa' hih~ je- mah' jlëy' kyaah' koo- kyaah', ni' sa' chiyh' neh' jii'. He- chiyh' jee' nii' ba' mah' lä'jnä' kih' lä'jëë' hi- dsa-taah' cha'neh'. ¹⁷ Lä'jë- he- na-hmäa', lloo- koo- jmi' lä'jnä'. Hi' lä'jë- he- sa- jnä', la' kwaan' lä'jnä'. ¹⁸ Kye- da' hnäh' kwaan' kih' juu' he- nuuh- hnäh'. Jëeh', lä'jëë' hi- ngëë' miih-, hi- he' lä'ngëë' cha-ga'miih-. Lä'jëë' hi- jmee- ngëë', lä'kye- he- ja- llaa' ba'.

Øøh' Jesús kyaah' chooy'

(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

¹⁹ Ga'lla-nää' øøh' Jesús kyaah' chooy' jee' ma' kway' juu'. Pero sa' ga-la' ma'lla-näy' chuh' kiyh', kih' he- ma' tääh' jwëë' dsa-. ²⁰ Ga'he' jaa- hi- na'jmeeh' juu' kiyh', ga-jäyh':

—Hi- maa' kyaah' kyaah' øøh' tääh' ka'hne-, hnøøy' jëëy' hne-.

²¹ He- ja- ga-jëy' kih' dsa- he', ga-siiyh':

—Hi- nuu- juu' kih' Dio mah' jmeey' he', hi- he' ba' laa' maa' kyaan-, hi- he' ba' laa' øøhn'.

Ga'jmee' Jesús hih' kih' lle' mah' hii' tii'

(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

²² Koo- jmi' ja-, ga'he' Jesús neh' koo- na'moo' kyaah' discípulo kyaay' mah' ga-siiyh':

—Wa' haan' ta' hngaah' ko-taa- jmi-juuh- la-.

Mah' ga' naäy'. ²³ Ta'ko' jiih' ga' naäy' ne' jmi' ja', ga' gwii' Jesús. Ni' juu' ga' sa' hii' ma' ja' koo' lle' tä' ne' jmi' ja'. Ga' hii' goo' jwërte kiyh' he' ma' hmäy' cha' jmi' ja'.
²⁴ He' ja' ga' chaay' Jesús jee' ma' na' gwiiy', ga' jäyh':

—Ta' jwoh', ta' jwoh'. Ngoo' ga' juu' jne' jee' la'.

Ma' ga' nooy', ga' jmeey' hih' ga' jä' tii' lle', hi' ga' jmeey' hih' kih' jmi' ka' läh'.
 Lä' chah' ja' ga' jä' tii' go' te'.

²⁵ —Miih' go' te' ma' lä' dsoo' hoh' hnäh' —ga' jäh' Jesús siyh' discípulo kyaay'.

Peer' ga' lä' goyh' hi' ga' jee' dsayh'. Mah' ma' jäyh' siyh' dsa' kyaayh':

—¿Hee' laa' dsa' na' he' liyh' jmeey' hih' kih' lle' hi' jmeey' hih' kih' jmi', hi' lä' ja' nuuh' kiyh' ka' läh'?

Dsa' hi' ma' kye' jmi' lle' hlih' chee' Legión

(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

²⁶ Ja' ga' ga' lla' naäy' jee' tääh' dsa' hi' chee' gadareno. Hwa' kih' hi' he' jä' ta' hngaah' jmi' kih' hwa' Galilea. ²⁷ Ma' ya' hëe' Jesús neh' na' moo' jee' la' cha' hoo' jmi' ja', ja' jaa' dsa' hi' ma' chaa' jee' jwii' ja' ga' mi' jee'y'. Ma' lä' hii' jøø' jmi' lle' hlih' kiyh'. Sa' cha' hmi' ma' këyh'. Sa' ma' gyay' cha' neh'. Ma' gyay' jee' la' to' høø' kih' hlii' ba'. ²⁸ Lä' koo' ma' ga' jee'y' Jesús, ga' hooyh' kii' mah' ga' jwäy' hñiiy' cha' ne' Jesús, ga' hlëy' ki' gaa':

—¿Hee' hnooh' jmeeh' kin', Jesús, Joø' Dio hi' gya' gyuu' h? Ta' jmee' hñaa' hoh', ta' jmeeh' jnä' —ga' jäh' jmi' lle' hlih' he'.

²⁹ (Jëh', ma' ngëe' ma' jmee' Jesús hih' kih' jmi' lle' hlih' he' jää', he' ya' hëey' kih' dsa' he'. Ma' lä' hii' heeh' jmi' lle' hlih' he' wii'. Ma' ke' ma' hñuu' dsa' gooy' kyaah' caden' hi' ma' gwëy' tiiy' kyaah' jwi' hma' he' hé' too', he' ma' hnäy' ba' ja'. Hi' ma' jøø' jmi' lle' hlih' kiyh' ta' hwa' kii' jee' sa' kwa' ni' miih'.)
³⁰ He' ja' ga' ngii' Jesús juu' kiyh':

—¿Hee' chee' hne'?

—Jwëe' chee' jnääh' —ga' jäh' jmi' lle' hlih' he'.

Ga' jäyh' lä' ja' kih' he' ma' laa' jwëe' jwërte dsa' hlëh' hi' ma' tääh' tuh' dsé' dsa' he'. ³¹ Ga' chuuy' kyaah' Jesús mah' sa' ma' cheey' cha' je'. ³² Moh' ja' ma' tääh' koo' naä' ne' ma' kuh' nuu'. He' ja' ga' chuuy' jmi' lle' hlih' he' kyaah' Jesús mah' kway' jwé' dsa' taayh' kih' ne' he'. Ga' kwa' ba' Jesús jwé'. ³³ Ga' hwëe' jmi' lle' hlih' he' ga' naäy' ga' taayh' tuh' dsé' ne'. Lä' chah' ja' lä' jëe' ne' he' ga' kyuu'. Ma' ga' tëey' koo' lle' hwa', ko' dsoo' jwé' ba' ga' saay' lä' ga' tée' cha' jmi' juuh'. Jee' ja' ga' juuy' neh' jmi'.

³⁴ Dsa' hi' ma' tääh' hää' ne' he', ma' ga' jee'y' ga' la' lä' ja', ga' naäy' ko' chih' cha' hliiy' na' jmeeyh' juu' ta' jee' jwii' hi' lä' kaa' kih' hi' ma' tääh' jee' nuu' kih'.
³⁵ He' ja' ga' hwëe' dsa' na' naä' na' jee'y' ha' lä' ga' la'. Lä' koo' ma' ga' tée' dsa' chuh' kih' Jesús ga' jee'y' dsa' hi' ga' hwëe' jmi' lle' hlih' kih' he'. Ma' gya' huu' tii' Jesús, ma' kyeyh' hmi' hi' ma' ja' kiyh'. He' ja' ga' lä' goh' lä' jëe' dsa'. ³⁶ Dsa' hi' ga' jee', ga' jmeeyh' juu' ha' lä' ga' la' he' ga' hlaa' hi' ma' kye' jmi' lle' hlih' he'. ³⁷ He' ja' lä' jëe' dsa' gadareno ga' chuuy' kyaah' Jesús mah' wa' llaayh' kih' ta' jee' jyoh', jëh' ma' goyh' jwërte. He' ja' ga' he' Jesús neh' na' moo' ngaah' bih'. ³⁸ Dsa' hi' ga' hwëe' jmi' lle' hlih' kih' he', ga' chuuy' kyaah' Jesús mah' ma' kway' jwé' ma' dsooy' kyaayh'. Pero Jesús ga' jmee' mada' kiyh', he' jäy' ba'. Ga' jäyh':

³⁹ —Gwaah' cha' neh' kyah'. Go' jmeeh' juu' kih' dsa', ha' koo' sa' juuh' he' ma' jmee' Dio kyaah' hne'.

He' ja' ngaayh', ga' løoy' jmeeyh' juu' lä' kaa' jee' jwii' ha' koh' sa' juuh' he' ga' jmee' Jesús kiyh'.

Jō-miī Jairo kyaah' jaa- dsa-më' hi- ma' dsaah'
(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Ma' ga'lloo' Jesús ta' hngaah' ko-taa-, peer' jwëë' dsa- ma' tääh' jääy~ he-ja- ga-heeh- dsih' lä-kaa- tuh-dsë'. ⁴¹ Jee' ja- ga'lloo' jaa- dsa- ñuuh- hi- chee- Jairo hi- ma' laa' ta' kih' gwah'. Dsa- he' ga'juuh' jñëy' cha'në' Jesús, ga' chuuy' kyaah' mah' dsooy' cha'neh- kiyh'. ⁴² Ma' chaa- jaa- jō-miiy' hi- ma' laa' gyuu- koo- mëë' kyaay'. Chih-më' he' ma' hää' koo- gya-to' ji- ñe-. Hi- he' na- kyaa' ngoo' ga'juu'.

Jee' hää' Jesús jwë' ngoo' kyaah' Jairo, peer' na-lää- na-jlëë- bih' dsa-, jëeh' jwëë' jwërte dsa- hi- ga-nää' kyaayh'. ⁴³ Jee' kih' dsa- he' ma' hää' jaa- dsa-më' hi- ma-hya- gya-to' ji- ñe- dsaah' dsoo' kih'. Dsa-më' he' ga'mi-lla- lä-jë- go-te' he- ma' cha- kiyh', ga-heey' kyaah' të-më-. Pero ni' jaa- të-më- sa' ga-lih' ma' jmee' më- kiyh'. ⁴⁴ Ga'llooy' ta' ka'luu' Jesús mah' ga-suy' miih- cha'gooy- cha'hoo' sa'hmiih- kiyh'. Lä'chah' ja- ga'hna' he- ma' jëey- dsoo' kiyh'. ⁴⁵ He-ja- ga-jäh' Jesús:

—¿Hii- na- hi- ma-su' cha'hoo' sa'hmiih- kin'?

Pero ni' jaa- sa' ga-bääh- hñii'. He-ja- ga-jäh' Pee' kyaah' lä-jëë- dsa-kyaayh':

—Ta-jwöh', jwëë' dsa- hi- dsa-kyaa- dsa-jnaah' hne- mah' jawh': “¿Hii- na- ma-su' cha'hoo' sa'hmiih- kin'?”

⁴⁶ He-ja- ga-jäh' Jesús:

—Chaa- jaa- hi- ma-su' sa'hmiih- kin'. Jëeh' ma-lä-liihn- heh' be' kin- ma-mi-hlää' jaa- dsa-.

⁴⁷ Ma' ga-lä-jnää' dsa-më' he', goh' bih' ngooy' na'juuyh' jñëy' cha'në' Jesús. Ga'jmeeyh' juu' cha'në' lä-jëë- dsa-, he- kih' ja- he- ga-tëey' cha'hoo' hmiih- kih' Jesús. Hi- ga'jmeeyh' juu' he- ga-jä' kiyh' lä'chah' ja-. ⁴⁸ He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh':

—Ma-hlaah' ba' hne- he- ma' dsaah', lä'llu' he- ma-lä-dsoo' hoh'. Gwaah- ba' hne- kyah' lä-kaa- tuh-hoh'.

⁴⁹ Lä- ma- cheh' ba' Jesús hlëeh', ma' ga'lloo' jaa- moz- kyaa' hi- ma' laa' ta' kih' gwah', mah' ga'jmeeyh' juu' kih' Jairo, ga-siyyh':

—Ma-juu' ba' gyuu- më' kyaah'. Mo-to' kwa- ga' ta' kih' Ta-jwöh' na-.

⁵⁰ Ma' ga-nuu' Jesús juu' he- ma-kye- dsa- he', ga-siyyh' Jairo:

—Ta' ka- huud'së-. Jmee' dsoo' hoh' ba'. Mah' jëeh' lä-jiih' ba' chih-më' kyaah'.

⁵¹ Ma' ga-he' Jesús cha'neh- kih' Jairo, sa' ga-kway' jwë' ma' dsa-taah' jñah' dsa-. Ma-lä' Pee' kyaah' Jacobo kyaah' Jwaa- hi' kyaah' cho'jmii- chih-më' hi- ma-na-juu' he' ba' ga-taah'. ⁵² Ga-lä-jëë- ba' hi- tääh' jee' ja- ma' ki-hooh- kih' chih-më' he'. He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh':

—Ta' hooch' hnäh'. Chih-më' na- sa- na-juuy', he- na-gwiiy- ba' na-.

⁵³ Ga-mi-kwah' ba' dsa- kih' Jesús ma' ga-nuuy' juu' ja-. Jëeh', ñe- bih' he- ma' na-juu' go-te- ba' chih-më' he'. ⁵⁴ Mah' ga-sooh' Jesús goo- chih-më' he', ga-hlëeyh' ki-gaa-, ga-jäyh':

—Chih-më', noo-.

⁵⁵ He-ja- joh' ka-läh' jmi-llë' kiyh'. Lä'chah' ja- ga-lä-jiiyh', mah' ga-nooy-. Ja-ga' ga'jmeey' Jesús mada' kwëeyh' he- kuyh'. ⁵⁶ Peer' ga-jëë' dsah' cho'jmii- chih-më' he'. Hi- ga'jmeey' Jesús mada' mah' sa' kooyh' juu' kyaah' ni' jaa- he- ga-la' lä-ja-.

9

Ga'chee' Jesús lä-jëë- gya-tuu' na'kwa- juu'
(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

¹ Ga-jööh- Jesús lä-jëë- discípulo kyaay', ga-kwëeyh' be' mah' jmeey' hih- hwëë- hi-sa'llu' hi- jmeeh- dsa- hi- ga-kwëeyh' be' mah' mi-hlääy' dsa-dsaah'. ² Ga'cheey' mah' dsa-kway- juu' ha- lä- jää- Dio dsa- lä-hih- kih', hi- lä-kye- he- mi-hlääy' dsa-dsaah'. ³ Ga-jäh' Jesús siih- lä-jëë-:

—Ta⁺ ka⁻ hnäh^ʔ ni⁻ miih⁻ kih[!] cha[!]jwë[!]. Ta⁺ ka⁻ hnäh^ʔ hma⁻hu⁻, ta⁺ ka⁻ hnäh^ʔ hmih⁻tuh⁻, ta⁺ ka⁻ hnäh^ʔ he⁻ñi^h, ni⁻ kuu[!], ni⁻ ta⁺ ka⁻ hnäh^ʔ jyoh[!] lëë⁻ hmih⁻ kyah[!] hnäh^ʔ. ⁴ Wa[!] he⁻ cha⁻ he⁻ hne[!] jee[!] lla⁻nää[!] hnäh^ʔ, ja⁻ go⁻taah[!] hnäh^ʔ ha⁻ koo⁻ jiih[!] lä⁻hëeh[!] hnäh^ʔ jee[!] ja⁻. ⁵ Cher[!]mah[!] cha⁻ koo⁻ jee[!] jwii⁻ jee[!] sa⁻ heeyh⁻ hnäh^ʔ, ja⁻ hwëeh⁻ hnäh^ʔ go⁻te⁻ jee[!] ja⁻. Ja⁻ hlah[!] hnäh^ʔ wa[!]hlø⁻ he⁻ na⁻beh⁻ tiih[!] hnäh^ʔ mah[!] jmee[!] lii⁻ he⁻ ma⁻la[!] kwaat⁻ kih[!] bih[!] ja⁻ —ga⁺jäh^ʔ Jesús siiyh⁺ discípulo kyaay[!].

⁶ Ja⁻ga⁺ ga⁺taayh[!] jwë[!], ga⁺näy[!] lä⁻koo⁻ lä⁻koo⁻ jwii⁻ kway⁺ ju[!]hmëë^ʔ kih[!] Dio, ma⁻la[!] mi⁻hläy[!] dsa⁻dsaah[!] lä⁻kaa⁻ jee[!] ga⁺näy[!].

Herode ga⁺jmeë^ʔ hu⁺dsë⁻ he⁻ ma⁻lä⁻jiih[!] Jwaa⁻

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷ Herode hi⁻ ma[!] laa[!] lle[!]moh^ʔ, ga⁻nuu[!] lä⁻jë⁻ he⁻ ma[!] jmeë⁻ Jesús. Sa⁻ ñey⁻ he⁻ hu⁺dsë⁻ ma[!] jmeey[!], jëeh[!] ko⁻llaa[!] ma[!] jäh[!] Jwaa⁻ ba[!] he[!] hi⁻ ma⁻lä⁻jiih[!]. ⁸ Hi⁻ jñah[!] koo⁻ nää[!] ma[!] jäyh[!]: “Elia ba[!] oo[!] hi⁻ ma⁻hñaa[!].” Hi⁻ jñah[!] ga[!] ma[!] jäh[!]: “Go⁻ laa[!] jaa[!] hi⁻ ga⁻ngëe[!] juu[!] kih[!] Dio llo[!]joo[!] ba[!] na⁻ hi⁻ ma⁻lä⁻jiih[!].” ⁹ He⁻ ja⁻ ga⁺jmeë^ʔ Herode hu⁺dsë⁻:

—¿Ha⁻ lä⁻ja⁻? ¿Ja[!] jñä[!] ga⁺jmeen[!] mada⁻ he⁻ ga⁻ku[!] dsa⁻ lle[!] Jwaa⁻? ¿Hii⁻ ba[!] na⁻, hi⁻ nuun[!] kih[!] jmeey[!] ja⁻ koo⁻ në⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻?

Hi⁻ ma[!] hnøoy[!] ma[!] dsa⁻jëy⁻.

Ga⁺äh⁻ Jesús hñä^ʔ mil dsa⁻ñuu^h⁻

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Ma[!] ga[!] lla⁻ nää[!] lä⁻jëe⁻ apóstole he[!], ga⁺jmeeyh[!] juu[!] kih[!] Jesús lä⁻jë⁻ he⁻ ga⁺jmeey[!]. Ja⁻ga⁺ ga⁺jäy[!] kah[!] apóstole, ga⁺näy[!] ta⁻ hwa[!] kii⁺ jäh⁺ jee[!] jwii⁻ he⁻ chee⁻ Betsaida. ¹¹ Pero ma[!] ga⁻lä⁻liih[!] dsa⁻, ga⁺näy[!] chaay[!] kaah[!] kiyh[!]. Ga⁺heeh⁻ bih[!] dsa⁻ he[!]. Mah[!] ga⁻løoy[!] hlëeyh⁻ ha⁻ lä⁻jää[!] Dio dsa⁻ lä⁻hih[!] kih[!]. Hi⁻ ga⁺ mi⁻hläy[!] lä⁻jëe⁻ hi⁻ ma[!] dsaah[!]. ¹² Lä⁻koo⁻ ma[!] ngoo[!] ga⁻hloo[!] jmi[!] ja⁻, lä⁻jëe⁻ gya[!] tuu[!] discípulo ga[!] ya[!] jäh[!] kih[!] Jesús mah[!] ga⁻siiyh⁺:

—Chiih[!] dsa⁻ na⁻ wa[!] lla⁻ nääy[!] lä⁻kaa⁻ jee[!] jwii⁻ mäh⁻ hi⁻ lä⁻kaa⁻ jee[!] nuu⁻ jee[!] tääh[!] dsa⁻ lä⁻ku[!] lä⁻jii[!] la⁻. Wa[!] lla⁻ hnøoy[!] he⁻ kuyh⁻ hi⁻ lä⁻kye⁻ jee[!] jäy[!]. Jëeh[!], hwa[!] kii⁺ jmah[!] ba[!] la[!] jee[!] tøøhn[!] la⁻.

¹³ Mah[!] ga[!] jäyh[!] siiyh⁺ discípulo kyaay[!]:

—Hnäh^ʔ ba[!] kwëeyh⁻ he⁻ kuyh⁻.

Mah[!] ga[!] jäyh[!] siiyh⁺ Jesús:

—Kye[!] jñääh[!] ma⁻la[!] hñä^ʔ he⁻ñi^h ba[!] kyaah[!] uu[!] hmooh⁻. ¿Che[!] dsa⁻nøø[!] jñääh[!] dsa⁻lä⁻ jñääh[!] he⁻ kuh[!] dsa⁻ na⁻?

¹⁴ Koo⁻ hñä^ʔ mil ma[!] tee[!] dsa⁻ñuu^h⁻ hi⁻ ma[!] tääh[!] jee[!] ja⁻. He⁻ ja⁻ ga⁺siiyh⁺ lä⁻jëe⁻ discípulo kyaay[!]:

—Jmeë^ʔ hnäh^ʔ mada⁻ mah[!] dsa⁻taah[!] dsa⁻ ma[!] kih[!] kih[!], ma[!] to[!] lo[!] gya[!] lä⁻koo⁻ nää[!].

¹⁵ Lä⁻ja⁻ ga⁺jmeë^ʔ discípulo. Ga⁺jmeey[!] mada⁻ ga⁺taah[!] dsa⁻ hwa[!]. ¹⁶ Ja⁻ga⁺ ga⁺ka[!] Jesús lä⁻jë⁻ hñä^ʔ he⁻ñi^h ja⁻, kyaah[!] lä⁻uu[!] hmooh⁻ he[!], ga⁺jëy[!] ta⁻ gyuu^h[!] mah[!] ga[!] kway[!] tíhmaah[!] kih[!] Dio. Ja⁻ga⁺ ga⁻llaay[!] mah[!] ga⁺kwëeyh[!] discípulo kyaay[!] na[!]llay[!] cha[!]në[!] lä⁻jëe⁻ dsa⁻. ¹⁷ Ga⁻lä⁻jëe⁻ ba[!] dsa⁻ ga⁻kuh⁻ lä⁻jiih[!] ga⁻këe[!]. Ma⁻la[!] ma⁻kuh⁻ lä⁻jëe⁻ dsa⁻, ga⁻kah[!] gya[!] to[!] sa[!]mi^h⁻ jwi[!] he⁻ ga⁻chaa[!] ja⁻.

Ga⁺jäh^ʔ Pee[!] Jesús he[!] laa[!] Cristo

(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸ Koo⁻ hä[!] ma[!] gya[!] Jesús ngiiy⁺ kiyh[!] kih[!] Dio jee[!] sa⁻ chaa⁻ dsa⁻. Ma⁻la[!] discípulo ba[!] ma[!] tääh[!] kyaayh[!] jee[!] ja⁻. He⁻ ja⁻ ga⁺ngii[!] Jesús juu[!] kiyh[!]:

—¿Ha⁻ lä⁻ jäh^ʔ dsa⁻ kin[!], hi⁻ jñä[!] laay[!]?

¹⁹ —Kō-llaa' dsa- jäh', Jwaa' hi- ma' choo~ jmi- ba' hne-. Jñah' jäh', Elía ba' hne-. Jñah' kō-llaa' jäh', hne- laah' jaa- hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio llo'joo' hi- ma-lä-jiih' — ga-jäh' discípulo kyaay'.

²⁰ Mah' ga-jäh' Jesús siyh':

—¿Ha- ga- hnäh' na-, hee- jwah' hnäh' kin-, hi- ba' jnä' laah' hnäh'?

He- ja- ga-jäh' Pee' siyh':

—Hne- he' Cristo hi- ga-chee' Dio.

Ga-mi-jnäa' Jesús juu' he- juuy'

(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

²¹ Pero ga-taah- Jesús juu' discípulo kyaay' mah' sa- kooyh' juu' ja- kyaah' ni- jaa-.
²² Hi- ga-jäh' Jesús siyh' discípulo kyaay':

—Jmee' bi- kih' Hi- ga-lëe' ngo' la- jëe' cha-mi-ih- wi'. Hi- dsa-gyuu' sa- lä-hnäa' dsih', lä-ja- dsa-kaah' kya- jmi- dsa-, kyaah' ta-jwoh' kya- ley sa- lä-hnäa' dsih'. Hi- jmee' bi- kih' juuy' mah' lä-jiih' ka-läh' ga- ma-hya- hnë- jmi-.

²³ Ja- ga- siyh' lä-jëe' dsa-:

—Cher'mah' hi- hnø' jä- kyaah' jnä', sa- wa- jmäy' hñiiy' kwaan~, wa- jäy' cru- kyaay' koo- jmi- koo- jmi- mah' wa- jmeey' kō-jøh' kyaah' jnä'. ²⁴ Jëeh', lä-jëe' hi- häa- hñii' mah' sa- juuy', hi- he' juu' ba'. Pero lä-jëe' hi- kwaan- hñii' juu' kwaan- kin-, hi- he' ba- lää'. ²⁵ ¿Hee- ya-jøø' ka' dsa- ma-ke' ga-liyh' lä-jëe' he- cha- jmi-gyuu' la- mah' wa-ra- ga-juuy', sa- tëeyh' kih' Dio? ¿Hee- jmäa' kih' cher'mah' ga-heey' hñiiy'? ²⁶ Cher'mah' hi- jmee' na-hiih' kin- o kyaah' juu' kin-, ja-ba- lä-ja- jmee' na-hiih' Hi- ga-lëe' ngo' la- kyaayh', wa-ra- jayh' ka-läh' jee' je- jih-gyeh' kih', ja-ba- kyaah' je- kih' Täa', hi- kih' lä-jëe' ángele hi- na-jngëe' kyaay'. ²⁷ Pero ju'dsoo' jwahn-, chaa- kō-llaa' dsa- hi- tääh' jee' la-, sa- juuy' jää' sa- ga- ma-jëy- ha- lä- la- be' kih' Dio hi- jmee' hih'.

Ga-lä-sëe' Jesús to-lo- nē kō-llaa' discípulo

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸ Ma-ngëe' ga- koo- jñaa' jmi- he- ga-hlëeyh' juu' ja-, ga-wii' Jesús koo- moh' na-ngiiy' kih' kih' Dio kō-jøh' kyaah' Pee' kyaah' Jwaa' kyaah' Jacobo. ²⁹ Ta-kō-jiih' ma' ngiiy' kih' kih' Dio, ga-lä-sii' mo-nëy'. Hmiih- kih' ga-la' tō-jlëe- ñih'. ³⁰ Ga-lä-jnäa' uu' dsa-ñuu- hi- ma-lla- juu' kyaayh'. Jaa- he' Moisé, hi- jaa- he' Elía, ³¹ hi- ga-lä-jnäa' jee' jnä' jih-gyeh' ja-. Ma' hlëeyh' ha- lä- ya-hëe' Jesús jmi-gyuu' la-, he- lä-te' jee' jwii- Jerusalén ba' ja-. ³² Pee' kyaah' hi- ma' jmee' kō-jøh' kyaayh' jee' ja-, ma-ke' lä-gwiiy' ma' kway- be'. Ga-jëe' bih' ha- koo- sa- jøøh' Jesús häa' jee' kih' lä-uu' dsa- he'. ³³ Lä-koo- ma' ngoo' ga-lä-øø' dsa- he', ga-jäh' Pee' siyh' Jesús:

—Ta-jwoh', he- ba- che- llu' he- tøøh' jné- kō-jøh' jee' la-. Jmee' jnääh' hnë- hne' kyaah' moo-, koo- kyah', koo- kih' Moisé, hi- koo- kih' Elía.

Pero sa- ma- ñe- Pee' he- ja- ma- hlëeh'. ³⁴ Hlëeh- gyih' lä-ja-, ma' ga- jyooy' koo- jni- he- ga-läy- lä-jëy-. Ma' ga-jëe' Pee' kyaah' dsa- kyaayh' na-läy- jni- ja-, ja' ga-lä-goyh'. ³⁵ Jee' jni- ja- ga-hlëeh' koo- juu' he- jäh' lä-la-:

—Hi- la- na- gyuu- kyaan- hi- hnaan-. Nu- hnäh' kih'.

³⁶ Ma-ngëe' ma-hlëeyh' lä-ja-, ga-jä' hñii' Jesús. Pero discípulo kyaay' sa- ga-kooh' ni- mi-ih- juu' kyaah' ni- jaa-, ga-lä-hii' mi-ih- ga-hmäy' lä-jëe' he- ga-jëy' ja-.

Ga-mi-hlää' Jesús jaa- chih- hi- ma' kyē- jmi-llē' hliih'

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Ma' ga-jnä' jyoh' jmi-, ga-jñay' moh' jee' ma- täayh' ja-. Jwëe' jwërte dsa- ya-näa' ga-mi-jeey' Jesús. ³⁸ Jee' kih' dsa- he' ma- häa' jaa- dsa-ñuu- hi- ga-hlëeh' ki-gaa-, ma' jayh':

—Ta⁻jwoh¹, chuun¹ kyaah¹ hne⁻. Jëë⁻ da¹ chih⁻ ñuuh⁻ kyaan⁺ la⁻, hi⁻ laa¹ gyuu⁻ koo⁻ mée¹ kyaan⁺. ³⁹ Lã⁻la⁻ jmee⁺ jmi⁻lle¹ hliih¹ kiyh¹. Sooyh⁻ kiyh¹ mah¹ jmeey⁺ hooyh⁻ jee¹ ki⁻bääy⁻. Jmeey⁺ hwëë⁻ peh¹ hooy¹. Ma⁻hwaay¹ go⁻te¹, ja⁻ga¹ ta⁻ jmi⁻lle¹ hliih¹ he¹ kiyh¹. ⁴⁰ Ma⁻chuun¹ kyaah¹ discipulo kyaah¹ mah¹ ma¹ lleey⁺ jmi⁻lle¹ hliih¹ he¹ pero sa⁻ ma⁻liyh⁻ —ga¹ jah¹ jmi⁻ chih⁻ he¹.

⁴¹ Mah¹ ga¹ jeeh⁻ Jesús juu¹ kiyh¹:

—He⁻ ba¹ che⁻ hweh⁻ hoh¹ hnäh¹ dsa⁻ chaa⁻ na¹! Sa⁻ hii⁻ lä⁻dsoo¹ hoh¹ hnäh¹ kwee⁻. ¿Lih¹ ba¹ llaa⁺ he⁻ gyan¹ kyaah¹ hnäh¹? Mo⁻so⁺ lä⁻be¹ dsen⁺ gya¹ ga¹ jnä¹ kyaah¹ hnäh¹. Ya⁻jaä⁺ da¹ chih⁻ na⁻ ta⁺ la⁺.

⁴² Lã⁻koo⁻ ma¹ ngoo¹ ya⁻ jah¹ chih⁻ he¹ kih¹ Jesús, jmi⁻lle¹ hliih¹ he¹ ga⁻jwääy¹ hwa¹ mah¹ ga⁻ki⁻ ga⁻bääy⁻ wii¹ jwërte. Pero ga⁻juu¹ Jesús kih¹ jmi⁻lle¹ hliih¹ mah¹ ga⁻mi⁻hlääy⁻ chih⁻ he¹. Ja⁻ga¹ ga⁻ngëey¹ chih⁻ he¹ kih¹ jmiy⁻. ⁴³ Ga⁻lä⁻jëë⁺ ba¹ ga⁻lä⁻dsaa⁻ dsë¹ ha⁻ koh¹ sa⁺ jøøh¹ laa¹ Dio.

Ga⁻mi⁻jnäa⁻ Jesús juu¹ jee¹ ga⁻të¹ to¹ jiih⁻ he⁻ juuy¹

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Ta⁻ko⁻ jiih¹ tääh¹ jëë⁻ dsayh⁺ kih¹ lä⁻jë⁺ he⁻ ga⁻jmeey¹ Jesús ja⁻, ga⁻jäyh¹ siiyh⁺ discipulo kyaay¹:

⁴⁴ —Wa⁻ lä⁻ngëeh¹ hnäh¹ kwee⁻ juu¹ la⁻. Hi⁻ ga⁻lëë¹ ngo¹ la⁻, lloo⁻ koo⁻ jmi¹ ngëë¹ dsih⁻ goo⁻ jñah¹ dsa⁻.

⁴⁵ Pero discipulo kyaay¹ sa⁺ ga⁻lä⁻ngëë¹ juu¹ ja⁻. Ma¹ na⁻jlë⁻ huudsë⁻ kiyh¹ he⁻ ja⁻ sa⁺ ga⁻lä⁻ngëey¹. Hi⁻ ma¹ goyh⁺ ma¹ ngiyy¹ juu¹ kih¹ Jesús he⁻ hnøø¹ jah⁺ juu¹ ja⁻.

Hii⁻ na⁻ lee¹ jøøh¹ jee¹ jmee⁺ Dio hih⁺

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ Discipulo kyaay¹ ga⁻taah¹ ga⁻ti⁻ ga⁻choo¹ juu¹ hii⁻ jaa⁻ jee¹ lä⁻jëë⁺ leey¹ jøøh¹ kih¹ dsa⁻kyaayh¹. ⁴⁷ Pero ga⁻lä⁻kyuuh⁻ Jesús huudsë⁻ he⁻ ma¹ jmeey⁺. He⁻ ja⁻ ga⁻tëeyh¹ jaa⁻ gyuu⁻ mah¹ ga⁻cheeyh⁻ koo¹ kiyh¹. ⁴⁸ He⁻ ja⁻ ga⁻siiyh⁺:

—Hi⁻ jmee⁺ he¹ kih¹ gyuu⁻ la⁻ kwaat⁻ kin⁺, jnä¹ he¹ hi⁻ jmääy⁻ he¹. Hi⁻ hi⁻ jmää⁻ jnä¹ he¹, jmeey⁺ he¹ kih¹ hi⁻ ga⁻chee¹ jnä¹. Jëeh¹, hi⁻ mäh¹ ga⁻jee¹ kyah¹ hnäh¹, hi⁻ he¹ ba¹ hi⁻ jøøh¹.

⁴⁹ Ja⁻ga¹ ga⁻jah¹ Jwaa⁻:

—Ta⁻jwoh¹, ma⁻jëë¹ jnääh¹ jaa⁻ hi⁻ hwëë⁻ jmi⁻lle¹ hliih¹ lä⁻hih⁺ kyah¹, he⁻ ja⁻ ga⁻ha¹ jnääh¹ kiyh¹, jëeh¹ sa⁺ ngëy⁺ kyaah¹ jnääh¹.

⁵⁰ He⁻ ja⁻ ga⁻jah¹ Jesús siiyh⁺:

—Ta⁻ ha⁻ hnäh¹ kiyh¹. Jëeh¹, lä⁻jëë⁻ hi⁻ sa⁺ na⁻høøh¹ jnän⁻, dsa⁻kyaah¹ ba¹ jne¹ he¹.

Ga⁻juu¹ Jesús kih¹ Jacobo kyaah¹ Jwaa⁻

⁵¹ Ma¹ ngoo¹ ya⁻ jah¹ jmi¹ dsaah¹ Jesús gyuu¹, he⁻ ja⁻ koo⁻ hä¹ ba¹ ma⁻lla¹ dsëy¹ ngooy¹ ta⁺ Jerusalén. ⁵² Ga⁻cheey¹ dsa⁻ hi⁻ ga⁻nää¹ jää¹ kiyh¹ ta⁺ hwa¹ kih¹ dsa⁻ samaritano. Jee¹ ja⁻ ga⁻taayh⁻ koo⁻ jee¹ jwii⁻ ngiyy⁺ ha⁻ jee¹ ma¹ jäy¹. ⁵³ Pero sa⁻ ga⁻hii⁻ dsa⁻ samaritano ma¹ heeyh⁺. Jëeh¹, ma¹ jmeey⁺ kwaat⁻ he⁻ dsoo¹ Jesús ta⁺ Jerusalén ba¹. ⁵⁴ Ma¹ ga⁻nuu¹ Jacobo kyaah¹ Jwaa⁻ juu¹ ja⁻, ga⁻jäyh¹:

—Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁺, ¿che¹ hnooh⁻ ngii¹ jnääh¹ he⁻ jyoo¹ je⁻ gyuu¹ mah¹ mi⁻llaa⁺ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ jwii⁻ oo⁺, lä⁻koo⁻ ga⁻jmeey¹ Elía?

⁵⁵ He⁻ ja⁻ ga⁻jeeh⁻ Jesús hñii¹ mah¹ ga⁻juu¹ kih¹ lä⁻uu¹ discipulo he¹ ga⁻siiyh⁺:

—Sa¹ neh¹ hnäh¹ he⁻ jmi⁻lle¹ na⁻ jøø¹ kyah¹ hnäh¹. ⁵⁶ Jëeh¹, sa¹ ja¹ Hi⁻ ga⁻lëë¹ ngo¹ la⁻ mah¹ jngëeyh¹ dsa⁻. Jay¹ mah¹ lääy¹ dsa⁻ ba¹ —ga⁻jah¹ Jesús.

Ja⁻ga¹ ga⁻nääy¹ ta⁺ jyoh¹ jwii⁻ mäh⁻.

Ma¹ hnøø¹ dsa⁻ ma¹ jmeey¹ ko⁻jøøh¹ kyaah¹ Jesús

(Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Lă⁻ko⁻ ma' ga⁻taayh⁻ jwē⁻ ga⁻näy⁻, ja⁻ dsa⁻ ga⁻sih⁻ Jesús:

—Dsa⁻jøh⁻ kyaan⁻, hnoon⁻ jmeen⁻ k⁻jøh⁻ kyaah⁻ hne⁻ wa⁻ ha⁻ cha⁻ ha⁻ jee⁻ goh⁻.

⁵⁸ He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús siyh⁻:

—Cha⁻ ba⁻ too⁻ jee⁻ gwii⁻ hyah⁻. Cha⁻ ba⁻ sii⁻ kih⁻ tã⁻. Pero Hi⁻ ga⁻lëe⁻ ngo⁻ la⁻ sa⁻ cha⁻ jee⁻ jã⁻.

⁵⁹ Mah⁻ jñah⁻ ga⁻siyh⁻:

—Jmee⁻ k⁻jøh⁻ kyaah⁻ jnä⁻.

Mah⁻ ga⁻jäh⁻ dsa⁻ he⁻:

—Dsa⁻jøh⁻ kyaan⁻, kwa⁻ jwē⁻ kin⁻ na⁻haan⁻ to⁻ nē⁻ Tää⁻ kyaan⁻, ja⁻ ga⁻ niin⁻ kyaah⁻ hne⁻.

⁶⁰ He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús siyh⁻:

—Wa⁻ haa⁻ ba⁻ dsa⁻ na⁻ juu⁻ hii⁻ kya⁻. Hi⁻ hne⁻, gwa⁻ go⁻ kwa⁻ juu⁻ ha⁻ lä⁻ jã⁻ Dio dsa⁻ lä⁻ hih⁻ kih⁻.

⁶¹ Jñah⁻ ka⁻ läh⁻ ga⁻jäh⁻ siyh⁻ Jesús:

—Jmee⁻ ba⁻ jnä⁻ k⁻jøh⁻ kyaah⁻ hne⁻, Dsa⁻jøh⁻ kyaan⁻. Pero kwa⁻ jwē⁻ kin⁻ niin⁻ to⁻ nē⁻ na⁻ hih⁻ juu⁻ hi⁻ tääh⁻ cha⁻ neh⁻ kin⁻.

⁶² Mah⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús siyh⁻:

—Ni⁻ jaa⁻ hi⁻ jëe⁻ ta⁻ ka⁻ luu⁻ ma⁻ la⁻ ma⁻ løy⁻ kyayh⁻ hwa⁻, sa⁻ jmää⁻ dsa⁻ hey⁻ jee⁻ jmee⁻ Dio hih⁻.

10

Ga⁻chee⁻ Jesús to⁻ lo⁻ gya⁻ na⁻ dsë⁻ gye⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ kwa⁻ juu⁻

¹ Ma⁻ ngëe⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻ hñaa⁻ Dsa⁻jøh⁻ jñan⁻ jñah⁻ ga⁻ to⁻ lo⁻ gya⁻ na⁻ dsë⁻ gye⁻ dsa⁻. Hi⁻ he⁻ ga⁻ cheey⁻ lä⁻ kaa⁻ jwii⁻ kaah⁻ hi⁻ lä⁻ kaa⁻ ga⁻ jee⁻ jyoh⁻ ha⁻ jee⁻ dsooy⁻. Ga⁻ cheey⁻ ma⁻ uu⁻ ma⁻ uu⁻. ² Ga⁻ jã⁻ siyh⁻:

—Dsoo⁻ ba⁻ cha⁻ cha⁻ miih⁻ ta⁻ he⁻ hnø⁻ sooh⁻ pero miih⁻ go⁻ te⁻ ba⁻ dsa⁻ hi⁻ jmee⁻ ta⁻. He⁻ ja⁻ chu⁻ hnäh⁻ kyaah⁻ dsa⁻ jwä⁻ ta⁻ mah⁻ cheey⁻ jñah⁻ ga⁻ hi⁻ dsa⁻ chooh⁻ ta⁻ kiyh⁻. ³ Go⁻ nää⁻ hnäh⁻ ja⁻. Pero leeh⁻ hnäh⁻. Jnä⁻ cheen⁻ hnäh⁻ lä⁻ koo⁻ borrego hi⁻ ga⁻ nää⁻ jee⁻ kih⁻ jah⁻ hää⁻. ⁴ Ta⁻ ka⁻ hnäh⁻ hmi⁻ tuh⁻, ta⁻ ka⁻ hnäh⁻ sa⁻ tuh⁻ kih⁻ kuu⁻, ni⁻ loo⁻ he⁻ dsa⁻ he⁻ tiih⁻ hnäh⁻. Ni⁻ ta⁻ lla⁻ hnäh⁻ juu⁻ kyaah⁻ dsa⁻ cha⁻ jwē⁻. ⁵ Wa⁻ he⁻ cha⁻ he⁻ hne⁻ jee⁻ go⁻ taah⁻ hnäh⁻, to⁻ nē⁻ jwii⁻ hnäh⁻ dsa⁻: “Wa⁻ hii⁻ ti⁻ cha⁻ neh⁻ kyah⁻ hnäh⁻.” ⁶ Cher⁻ mah⁻ chaa⁻ hi⁻ hii⁻ ti⁻ dsë⁻ jee⁻ ja⁻, lä⁻ ja⁻ hii⁻ ti⁻ kiyh⁻. Hi⁻ cher⁻ mah⁻ sa⁻ chaa⁻ hi⁻ hii⁻ ti⁻ dsë⁻, sa⁻ lä⁻ jmää⁻ kiyh⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻ hlëeh⁻ hnih⁻. ⁷ Pero jee⁻ heeyh⁻ hnäh⁻, ja⁻ jäh⁻ hnäh⁻ ja⁻ ba⁻ cha⁻ neh⁻ ja⁻. Ja⁻ kuh⁻ huh⁻ ba⁻ hnäh⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ lla⁻ dsa⁻ cha⁻ neh⁻ hnäh⁻. Jëeh⁻, jaa⁻ hi⁻ jmee⁻ ta⁻, lle⁻ kih⁻ hyoyh⁻ jñeey⁻. Ta⁻ mi⁻ sii⁻ hnäh⁻ øh⁻ hnäh⁻ mah⁻ go⁻ nääh⁻ hnäh⁻ lä⁻ joh⁻ hne⁻ chih⁻. ⁸ Wa⁻ he⁻ cha⁻ he⁻ jwii⁻ jee⁻ ga⁻ lla⁻ nääh⁻ hnäh⁻, jee⁻ heeh⁻ dsa⁻ hnäh⁻, ja⁻ kuh⁻ huh⁻ ba⁻ hnäh⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ lla⁻ dsa⁻ cha⁻ neh⁻ hnäh⁻. ⁹ Ja⁻ mi⁻ hlääh⁻ hnäh⁻ hi⁻ dsaah⁻ hi⁻ tääh⁻ jee⁻ ja⁻. Ja⁻ jwii⁻ hnäh⁻ dsa⁻: “Kye⁻ ba⁻ jnääh⁻ juu⁻ ha⁻ lä⁻ jã⁻ Dio dsa⁻ lä⁻ hih⁻ kih⁻.” ¹⁰ Pero cher⁻ mah⁻ ga⁻ lla⁻ nääh⁻ hnäh⁻ koo⁻ jwii⁻ jee⁻ sa⁻ heeyh⁻ hnäh⁻, ja⁻ hwëeh⁻ hnäh⁻ ta⁻ cha⁻ jwē⁻ mah⁻ jwah⁻ hnäh⁻: ¹¹ “Wa⁻ hlø⁻ he⁻ cha⁻ jee⁻ jwii⁻ kyah⁻ hnäh⁻ la⁻, he⁻ ma⁻ beh⁻ ma⁻ ti⁻ jnääh⁻, jee⁻ la⁻ ma⁻ kyah⁻ jnääh⁻ ma⁻ ti⁻ jnääh⁻ mah⁻ la⁻ lii⁻ ma⁻ jã⁻ nē⁻ kyah⁻ hnäh⁻ lä⁻ jë⁻ dsoo⁻ he⁻ na⁻ bääh⁻ hnäh⁻. Pero ma⁻ ñeh⁻ ba⁻ hnäh⁻, ma⁻ ja⁻ ba⁻ juu⁻ ha⁻ lä⁻ jã⁻ Dio dsa⁻ lä⁻ hih⁻ kih⁻”, jwii⁻ hnih⁻. ¹² He⁻ ja⁻ jwëeh⁻ hnäh⁻. Mi⁻ih⁻ ga⁻ wi⁻ jëe⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ jee⁻ jwii⁻ Sodoma kyaah⁻ Gomorra wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻ jmee⁻ Dio jwiz⁻, lä⁻ koh⁻ he⁻ jëe⁻ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ jee⁻ jwii⁻ ja⁻.

Jëe⁻ wi⁻ lä⁻ jëe⁻ hi⁻ sa⁻ nuuh⁻

(Mt. 11:20-24)

¹³ jPeer⁻ jwii⁻ hnäh⁻ dsa⁻ hi⁻ tääh⁻ jwii⁻ Corazin! jPeer⁻ jwii⁻ hnäh⁻ dsa⁻ hi⁻ tääh⁻ jwii⁻ Betsaida! Wa⁻ ra⁻ jäh⁻ kih⁻ dsa⁻ hi⁻ tääh⁻ jwii⁻ Tiro kyaah⁻ jwii⁻ Sidón, ma⁻ jëe⁻ ha⁻

lä' la' he' juh-gaa' he' ma-jmeen' jee' kyah' hnäh', ma-lih' sa' ga-jeeyh~ kyaah' Dio, ma' këyh' hmiih' jwä' hi' ma' suy' hñiiy' tujwä', he' ma' jmeey' li' he' ti' meeh' dsëy'.

¹⁴ He-ja' jwëehn~ hnäh' wa'ra' ga'të' jee' jmee' Dio jwiz~, cha-ga'miih' wi' jëeh' hnäh', lä'koh' ga' hi' chaa' Tiro kyaah' Sidón. ¹⁵ Hnäh' hi' chaa' Capernaum, jmeeh' hnäh' huúdsë' he' tëeh' hnäh' gyuuu'. Pero ñiih' ga' kih' cha'je' go'nääh' hnäh'.

¹⁶ Hi' nuu' juu' he' kwah' hnäh', kin' ja' nuuy'. Hi' sa' heeh' hnäh', jnä' he' sa' heeyh'. Hi' sa' heeh' jnä', sa' heeyh' hi' ga'chee' jnä'.

Ya'nää' ka-läh' lä'jëe' hi' ga'chee' Jesús

¹⁷ Peer' jëe' dsë' lä'jëe' to'lo'gyaa' dsë' gye'e' he' ma' ga'lla'näy' jee' ma' gya' Jesús. Ga'jäyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', lä'kye' jmi'lle' hliih' ga'lëh' jnääh' ga'hwëe' jnääh' kyaah' hih' kyah'.

¹⁸ Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

—Jnä' ga'jëen' ga'tah' Tana' jee' ma' gyay', lä'koh' je'ñih' ga'tayh' lä' ga'të' hwa'.

¹⁹ Ma-kwëehn' ba' hnäh' be' mah' he'soh' hnäh' né' kih' miih', né' kih' cha'hne', hi' lla-dsëe' hnäh' lä'jë' be' kih' hi' sa'llu'. Ni' koo' dsoo' sa' le' kyah' hnäh'. ²⁰ Pero ta' wa' jëe' hoh' hnäh' kih' he' nuuh' jmi'lle' hliih' kyah' hnäh'. Wa' jëe' hoh' hnäh' kih' he' ma-na-sii' jmi' kyah' hnäh' gyuuu' jmi-gyuu' ba'.

²¹ Ja' ba' hor' ja', ga'jëe' dsë' Jesús ga'jme'e' Jmi'lle' Na-jngii'. Mah' ga'jäyh':

—Kwan' ti'hmaah' kyah', Täa' kyaan', hne' laah' Dsa-jøøh' kih' gyuuu' hwa', jëeh' ga'hmah' lä'jë' juu' la' kih' hi' kyuuu' hi' lä'ja' kih' hi' ngëe'. Mah' ga'mi'jnääh' juu' kyah' kih' hi' laa' lä'koh' jaa' gyuu' ba'. Jëeh', lä'ja' ga'tih' hoh' hne' jmeeh' Täa'.

²² Ga'lä'jë' go-te' ba' ga'tooh' Täa' kyaan' goon'. Ni' jaa' sa' kyuu' Joø' Dio, ma'lä' Täa' ba' kyuu' jnä'. Ni' sa' chaa' hi' kyuu' Täa'. Ma'lä' jnä' hi' laa' jooy' ba' kyuu' jnih', hi' lä'ja' lä'kyuu' hi' hnoon' mi'jnään' kih'.

²³ Ja' ga' ga'jeeyh' hñiiy' mah' ga'siiyh' ma'lä' discípulo kyaay' ba':

—Llu' la' kih' hi' jëe' he' jëeh' hnäh' na'. ²⁴ Jëeh' jwëehn~ hnäh', jwëe' hi' ga'ngëe' juu' kih' Dio hi' jwëe' dsa-ta' kaa' ma' hnøoy' ma' jëey' he' jëeh' hnäh' na'. Pero sa' ga'tëey' ma' jëey'. Ma' hnøoy' ma' nuuy' he' nuuh' hnäh' na', pero sa' ga'nuuy'.

Juu' na-hmäa' kih' samaritano hi' llu' dsë'

²⁵ Jee' ja' ga'noo' jaa' ta-jwöh' kya' ley, he' ma' kay' dsë' Jesús ga'siiyh':

—Ta-jwöh', ¿he' hnøø' jmeen' mah' tëehn' jee' mo' so' juun'?

²⁶ He-ja' ga'jäh' Jesús siiyh':

—¿Hee' jäh' jee' na-sii' né' ley, lä'koh' ma' hëh'?

²⁷ Mah' ga'jëeh' ta-jwöh' he' juu' kiyh':

—“Wa' hnaah' Dio lä'kaa' tuh'hoh', kyaah' lä'jë' be' kyah', kyaah' lä'jë' huúdsë' kyah'. Hi' wa' lä' hnaah' dsa-kyaah' lä'koo' hnaah' hñaa'.”

²⁸ Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

—Llu' ba' ma'jäh'. Jme'e' lä'na' mah' mo' so' juuh'.

²⁹ Pero ta-jwöh' kya' ley he', hnøoy' ma' jäy' llu' kyaah' juu' he' ga'jäyh' ja', he-ja' ga'ngiiy' juu' kih' Jesús:

—¿Hii' he' dsa-kyaahn'?

³⁰ Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

—Jaa' dsa' ya'hëe' Jerusalén ngooy' ta' Jericó. Cha'jwë' ja' ga'jeey' dsa-hii' hi' ga'sooh' kiyh'. Ga'lley' ga'lä'jë' he' ma' kyey'. Ga'kway' jwërte kiyh'. Ja' ga' ga'näy'. Jee' ja' ga'jä' dsa' he' miih' ga'liiyh'. ³¹ Pero he' ga'la'. Jee' ja' ga'ngëe' jaa' jmi-dsa'. Ma' ga'jëey' kya' dsa' hi' la' dsoo' kih', ta' koo' ba' ga'jluyy'. ³² Ja' ba' lä'ja' ga'jme'e' jaa' levita, dsa' hi' ma' laa' ta' gwah'. Ma' ga'jëey' dsa' he', ga'jluyy' ta' koo' ka-läh'.

³³ Pero jaā samaritano hī ngoo' jā-ba' ta' jwě' jā, ma' ga' jěey' kyaa' hī la' dsoo' kih', ngooy' chuh' kih' hī he'. Ma' ga' jěey', ga' lã' ñih' dsëy' kih'. ³⁴ Lã' chah' jā ga' jmeey' mē' nē' dsoo' kyaah' aceit hī kyaah' vin, mah' ga' lōy' kyaah' hmiih'. Ja' ga' ga' kyaay' ka' luu' jah' kyaay', na' jãay' jee' chih' hne' jee' jã' dsa'. Jee' jā ga' gyay' ga' hãay'. ³⁵ Jyoh' jmi' ma' ngaah' dsa' he', ga' lley' to' kuu' ga' kwëyh' juu' hne' he'. Mah' ga' siyh': "Hãã' kwee' dsa' na'. Cher' mah' ga' ää' gyih' kyah', jnä' mi' hmaahn' kyah' wa' ra' jahn'." ³⁶ He' jā jãh' da'. ¿Hī jaa' jee' lã' jěe' uu' laah' hne', laa' dsa' kyaah' hī ga' jmeey' llu' kih' hī ga' tah' ja' goo' dsa' hī he'? —ga' jãh' Jesús siih' ta' jwoh' kyaa' ley.

³⁷ —Hī ga' lã' ñih' dsë' kih' he', hī he' ba' laa' dsa' kyaayh' —ga' jãh' ta' jwoh' he'.

Mah' ga' jãh' Jesús siyh':

—Na' ta' cha' nē', ja' jmeeh', ja' ba' lã' koo' ga' jmeey' dsa' he'.

Ñee' Jesús na' jěey' Marta kyaah' María

³⁸ Ga' he' Jesús jwě' ngoo' kyaah' discípulo kyaay', ga' tēy' koo' jwī mah'. Jee' jā ma' gya' jaa' dsa' mē' hī ma' chee' Marta hī ga' heeh' Jesús cha' neh' kih'. ³⁹ Marta he' ma' chaa' jaa' dsa' mē' øøh' hī ma' chee' María. Hī he' ga' gya' huu' ti' Jesús ma' nuuy' juu' he' hlëyh'. ⁴⁰ Pero Marta tãä' sa' jãay', ma' cha' cha' miih' ta' he' ma' jmeey' cha' neh' kih'. He' jā jay' jee' gya' Jesús mah' ga' siyh':

—Dsa' jøøh' kyaan', ¿Ché' sa' kyeh' miih' huu' dsë' kin' he' ma' kyaa' dsa' mē' øøhn' jnä' lã' jē' ta'? Chiiyh' wa' lãay' jnä'.

⁴¹ —Marta, Marta. Tãä' sa' hii' ti' tuh' hoh' he' kyeh' cha' miih' huu' dsë' kih' lã' jē' ta' he' jmeeh' na'. ⁴² Koo' ba' he' jmeey' bii' kih' dsa'. María ma' jnøøyh' he' llu' ga' he' sa' le' jnuuh' kih' —ga' jãh' Jesús.

11

Jesús ga' mi' tēē' dsa' ha' lã' ngiiy' kih' kih' Dio

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ Koo' há' ma' gya' Jesús ngii' kih' kih' Dio. Ma' la' ma' ngiiy' kih', jaa' discípulo kyaay' ga' jãh' siyh':

—Dsa' jøøh' kyaan', mi' tēē' jnääh' ha' lã' ngii' jnääh' kih' Dio, lã' koo' ga' mi' tēē' Jwaa' discípulo kyaay'.

² Mah' ga' jãh' Jesús siyh':

—Wa' ra' ga' tē' jee' ngiih' hnäh' kyah', jawah' hnäh' lã' la':

Tãä' kyaa' jnääh' hī gya' ya' jwī, lã' jěe' ba' wa' jmeey' dsoo' he' laah' hne' na' jngëe' go' te'.

Ña' mah' jmeeh' hih' jee' la'.

Wa' le' lã' hyoh' hoh' hñaah' jmi' gyuu' la', ja' ba' lã' koo' jmeeh' gyuuh' ya' jwī.

³ Kwëh' jnääh' na' he' kih' hih' jnääh' he' jmeey' bii' kyaa' jnääh'.

⁴ Jmeey' jøh' hoh' kih' he' ma' hlãäh' jnääh', jëeh' lã' ja' jøh' dsë' jnääh' kyaah' hī dsa' hlãäh' kyaah' jnääh'.

Ta' kwa' jwě' kã' he' hliih' dsë' jnääh', lãä' jnääh' kih' he' ja'.

⁵ Ga' jãyh' ka' lãh' siyh':

—Wa' jmeen', jaa' hnäh' chaa' ome' kyaa' mah' goh' kih' koo' lla' nuu', go' chiih' hnih': "Lle' hne' he' ñiih' kyah' kin', ome'." ⁶ Jëeh', ma' ja' jaa' ome' kyaan' hī hãä' jwě' ngoo', hi' sa' cha' ni' miih' he' llan' cha' nēy'." ⁷ Pero hī hãä' cha' neh' kih' he' jãh': "Ta' chuū' kyaah' jnä'. Ma' na' jnē' ba' haah' kin', lã' jěe' gyuu' pih' kyaan' ma' na' gwii'. Sa' le' noon' mah' kwëhn' hne'." ⁸ Jnä' jwëhn' hnäh', cher' mah' ngoo' ba' chuū' hī cheh' ka' hne' he', ma' ra' he' noo' bih' mah' dsa' kwëyh'. Ja' ta' la' kih' he' laa' ome' kyaay', kih' he' chuuy' ba' ja' he' kwëyh' he' jmeey' bii' kih' mah' mo' so' chuuy' cha' ga' miih'. ⁹ He' ja' jwëhn' hnäh'. Ngii' hnäh' kih' Dio, mah' hñah' hnäh'. Hnøøh'

hnäh' mah' jnääh' hnäh'. Tee- hnäh' kiyh' mah' näy' ho'haah'. ¹⁰Jëeh', lä-jëë' hi- ngii', hyoyh' ba'. Hi- hnooh-, jnøoyh' ba'. Hi- tää' ho'haah', nä' ba' ho'haah' kiyh'.

¹¹'Ha- lä-ja- kwëeh' hnäh' chih- kyaah', koo- mi'kuu' wa-ra- ga-ngiiy' he'niih'? Hi- cher'mah' ga-ngiiy' kuyh' jaa- hmooh-, 'ha- lä-ja- kwëeyh' jaa- miih'? ¹²Hi- cher'mah' ga-ngiiy' koo- mi'jlii-, 'ha- lä-ja- kwëeyh' jaa- cha'hne'? ¹³Ma'ke- hlëeh' hnäh', leh' ba' hnäh' kwëeh' chih- kyaah' he- llu'. Pero Tääh' hi- gya' gyuuh', kway' jmi-llé' Na-jngii' he- sa' kyaah' hih', kwëeyh' lä-jëë' hi- ngii' kiyh' —ga-jäh' Jesús.

Ga-jäh' dsa-, kye- Jesús jmi-llé' hliih'

(Mt. 12:22-30; Mr. 3:20-27)

¹⁴Ma' cheh' Jesús lle- jmi-llé' hliih' hi- ga-jmee' kaa' jaa- dsa-. Ma' ya-hëë' jmi-llé' hliih' he', dsa- hi- ma' kaa' he' ga-løø' hlëeyh'. Lä-jëë' dsa- ga-lä-dsaa- dsé' ma' ga-jëëy' he- ja-. ¹⁵Pero koo-llaa' hi- ma' tääh' jee' ja- ma' jäh':

—Kyaah' be' kih' Beelzebú hi- kye- né' kih' jmi-llé' hliih' ba' na-, hwëey- jmi-llé' hliih'

¹⁶Hi- jnah' ma' ka- dsé' Jesús, ma' ngiiy' he- ma' jmee' Jesús koo- he- juh- gaa- gyuuh' jmi-gyuu'. ¹⁷Pero ma' kyuuh- bih' huudsé- kih' dsa- he', mah' ga-siiyh':

—Dsa- hi- tääh' koo- hwa', cher'mah' teey- kyaah' he' ba' dsa-kyaa'yh', he- mi-llaay- hñiiy' ba' ja-. Lä-ja- ka-läh' hi- tääh' koo- cha'neh', cher'mah' te-jëëy', sa' lä-wëëy'.

¹⁸Lä-ja- ka-läh' Tana', cher'mah' teey- kyaah' he' ba' dsa-kyaa'yh', 'ha- lä-ja- mi-heey- kyaah' ta' kiyh'? Mah' jawah' hnäh' kyaah' be' kih' Beelzebú he- hwëë' jnä' jmi-llé' hliih'.

¹⁹Cher'mah' jnä' hwëën' jmi-llé' hliih' kyaah' be' kih' Beelzebú, 'ha- ba' kih' dsa-kyaa'h' hnäh', hii- ba' kih' be' ga-hwëë' dsa-kyaa'h' hnäh' jmi-llé' hliih'? He' ba' dsa-kyaa'h' hnäh' na-, mi-jnäay- he- na-hee- huudsé- kyah' hnäh'. ²⁰Pero cher'mah' jnä' hwëën' jmi-llé' hliih' kyaah' be' kih' Dio, he- ja- jmee- dsoo' he- ma-løø' Dio jmee- hih' jee' kyah' hnäh'.

²¹'Jaa- dsa- beë' hi- ma-na'lluu-, høoy- kwee- cha'neh- kiyh', he-ja- sa- cha- hii' goo- he- dsa-hëë' he- tääh' cha'neh- kiyh' ja-. ²²Pero wa-ra- ja' jaa- hi- beë' ga-lä-koh' ga- hñiiy', kway' kiyh' mah' jnuuyh' lä-jëë' he- kyaah' ma' läay' hñiiy'. Hi- hwëë' hi- ga-lloo' he' lä-jëë' he- cha- cha'neh-, ja-ga' ti'llooyh' lä-jëë' he- ja-.

²³'Hi- sa' jawah' kyaah' jnä', he- hneey- kyaah' jnä' ba' ja-. Hi- sa' jmee- koo-joh' kyaah' jnä' mah' teehn' dsa-, he- jmeey' dsa-lä-øø' dsa- kin' ba' ja-.

Jaa- jmi-llé' hliih' jayh' ka-läh' høoy'

(Mt. 12:43-45)

²⁴'Wa-ra- ya-hëë' jaa- jmi-llé' hliih' kih' jaa- dsa-, dsooy' lä-kaa- jee' la' hwa' kii' dsa-hnøoyh' ha- jee' teeyh' dsëy'. Wa-ra- sa- ga-jnøoyh', jmeey' huudsé': "Naahn' ka-läh' cha'neh- kin' jee' ya-hëën'." ²⁵Wa-ra- ga'llaayh' tuh- dsé' dsa-, la' lä-koh' hne' he- ma-na'llu- hi- na-ti' na-hyah' ka-läh'. ²⁶Ja-ga' na- dsooy' dsa-kyaa'y' jnah' ga' gyeë' jmi-llé' hliih' hi- hlëeh' ga-lä-koh' ga- hñiiy' mah' dsa-taayh' koo-joh' jee' ja-. Hliih' ga' lé' kih' dsa- he' lä-koh' ga- he- ma-laay' jää'.

Llu' la' kih' hi- mi-te' kih' Dio

²⁷Ta'ko-jiih' ma' cheh' Jesús hlëeh- juu' la-, jaa- dsa-më' ga-hlëeh' ki-gaa- jee' ma' tääh' dsa- he', ga-siiyh' Jesús:

—Llu' la' kih' hi- ga-kaa' hne- hi- ga-mi-kwaay- hne-.

²⁸Mah' ga-jëeh- Jesús juu' kiyh', ga-jäh':

—Llu' ga' la' kih' hi- nuu- juu' kih' Dio mah' mi-tey'.

Dsa- hñaa- dsé' ma' hnøoy' ma' jmee' Jesús koo- he- juh- gaa-

(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

²⁹Cha-ga-miih- jwëë' dsa- ya-nää' koo' kih' Jesús mah' ga-løø' Jesús siiyh':

—He⁻ ba⁻ che⁻ hlëeh¹ hnäh¹ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ na¹, ngiih¹ hnäh¹ jmeen¹ koo⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻. He⁻ juh⁻ gaa⁻ lä⁻ koh¹ ga⁻ la¹ kih¹ Joná llo¹ joo¹, ma⁻ la¹ he⁻ ja⁻ ba⁻ heehn⁻ hnäh¹. ³⁰ Jëeh¹, dsa⁻ hi⁻ ma⁻ chaa⁻ jee¹ jwii⁻ Nínive ga⁻ jëe¹ koo⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ ga⁻ la¹ kih¹ Joná. Ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ jëe¹ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ na¹ koo⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ le¹ kih¹ Hi⁻ ga⁻ lëe¹ ngo¹ la⁻. ³¹ Hi⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē¹ jee¹ jmee¹ Dio jwiz⁻ kyah¹ hnäh¹ hi⁻ tää¹ h¹ na¹, ma⁻ ja⁻ dsa⁻ mē¹ hi⁻ ma⁻ jmee¹ hih¹ hwa¹ ta¹ kye¹, nooy¹ jee¹ gyay¹ mah¹ bääy¹ hnäh¹ dsoo¹, kih¹ he⁻ sa⁻ jmeeh⁻ hnäh¹ he⁻ kih¹ Dio. Jëeh¹, dsa⁻ mē¹ he⁻ ja⁻ hū¹ jwërte mah¹ ya⁻ nuuy¹ lä⁻ jē¹ he⁻ ma⁻ kyuu¹ Salomón, hi⁻ jee¹ kyah¹ hnäh¹ chaa⁻ jaa⁻ hi⁻ jøø¹ ga⁻ lä⁻ koh¹ ga⁻ Salomón. ³² Hi⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē¹ jee¹ jmee¹ Dio jwiz⁻ kyah¹ hnäh¹ hi⁻ tää¹ h¹ na¹, ma⁻ ja⁻ noo⁻ dsa⁻ Nínive jee¹ tääy¹ mah¹ bääy¹ hnäh¹ dsoo¹, kih¹ he⁻ sa⁻ jmeeh⁻ hnäh¹ he⁻ kih¹ Dio. Jëeh¹, dsa⁻ he⁻ ga⁻ jeey¹ kyaah¹ Dio ma⁻ ga⁻ nuuy¹ juu¹ he⁻ na⁻ kwa⁻ Joná, hi⁻ jee¹ kyah¹ hnäh¹ chaa⁻ jaa⁻ hi⁻ jøø¹ ga⁻ lä⁻ koh¹ ga⁻ Joná.

Wa⁻ je⁻ kih¹ jmi⁻ ngo¹ jnän⁻

(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³ Ni⁻ jaa⁻ sa⁻ chih¹ jee¹ na⁻ hmää¹ mi⁻ sē¹ na⁻ hih⁻ je⁻, ni⁻ sa⁻ tooyh⁻ neh⁻ koo⁻ wa⁻ goo¹. He⁻ chiyh¹ jee¹ ñii¹ ba⁻ mah¹ lä⁻ jnä¹ kih¹ lä⁻ jëe¹ hi⁻ dsa⁻ taah⁻ cha⁻ neh⁻. ³⁴ Mi⁻ nē¹ jne¹ la¹ lä⁻ koo⁻ wa⁻ je⁻ kih¹ jmi⁻ ngo¹ jnän⁻. Lä⁻ ja⁻, cher¹ mah¹ mi⁻ nēh¹ la¹ llu¹, ngoo¹ ba⁻ la¹ llu¹ kih¹ lä⁻ kaa⁻ jmi⁻ ngo¹ kyah¹. Pero cher¹ mah¹ la¹ hliih¹ mi⁻ nēh¹, lä⁻ ja⁻ la¹ hliih¹ kih¹ lä⁻ kaa⁻ jmi⁻ ngo¹ kyah¹. ³⁵ Leeh⁻ ja⁻, heh¹ wa⁻ je⁻ he⁻ na⁻ hih⁻ kyah¹ ta⁻ wa⁻ uu⁻. ³⁶ Jëeh¹, cher¹ mah¹ lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ hoh¹ ma⁻ heeh⁻ ju⁻ dsoo¹ he⁻ la¹ lä⁻ koo⁻ wa⁻ je⁻, hi⁻ sa⁻ cha⁻ ni⁻ koo⁻ he⁻ hliih¹ nē¹ kyah¹, ja⁻ ga⁻ na⁻ jnä¹ lii⁻ hääh¹ jee¹ wa⁻ je⁻. La¹ lä⁻ koo⁻ he⁻ na⁻ hih⁻ je⁻ he⁻ choo¹ nē¹ kyah¹.

Ga⁻ juuh¹ Jesús kih¹ hi⁻ ma⁻ laa¹ mi⁻ tey¹ jwërte

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷ Lä⁻ koo⁻ ma⁻ ga⁻ dsaa¹ ga⁻ hlëeh¹ Jesús lä⁻ ja⁻, jaa⁻ fariseo ga⁻ tēy¹ cha⁻ neh⁻ kiyh¹ mah¹ kuh¹ hiyh¹. He⁻ ja⁻ ga⁻ he⁻ Jesús cha⁻ neh⁻ mah¹ ga⁻ gyay⁻ nē¹ mes⁻. ³⁸ Peer⁻ ga⁻ lä⁻ dsaa⁻ dsē¹ fariseo he⁻, ma⁻ ga⁻ jëey¹ sa⁻ ga⁻ gyih¹ Jesús goo⁻ jää¹ ja⁻ ga⁻ kuh¹ hiyh¹. ³⁹ Mah¹ ga⁻ jäh¹ Dsa⁻ jøø¹ jnän⁻ siiyh⁻:

—Hnäh¹ dsa⁻ fariseo, laah¹ hnäh¹ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ hi⁻ gyih⁻ ma⁻ la⁻ ta⁻ ka⁻ luu¹ kyah¹ wii⁻ ba⁻. Jëeh¹ gyih¹ ba⁻ hnäh¹ gooh⁻ mah¹ neh⁻ tuh⁻ hoh¹ hnäh¹ na⁻ kah¹ ba⁻ huus¹ dsē⁻ hii⁻ hi⁻ lä⁻ jē¹ he⁻ hliih¹ jmah¹. ⁴⁰ He⁻ ba⁻ che⁻ taah⁻ hnäh¹. ¿Ché¹ sa⁻ ñeh¹ hnäh¹, he⁻ ba⁻ hi⁻ ga⁻ jmee¹ goo⁻ jne¹ ga⁻ jmeey¹ tuh⁻ dsē⁻ jne¹ ka⁻ läh¹? ⁴¹ Kwëeh¹ hnäh¹ dsa⁻ hi⁻ lla⁻ kyaa¹, miih⁻ he⁻ cha⁻ kyah¹ hnäh¹, mah¹ lä⁻ ja⁻ ba⁻ jäh¹ na⁻ jngii¹ neh⁻ tuh⁻ hoh¹ hnäh¹.

⁴² Jwii⁻ ba⁻ hnäh¹ dsa⁻ fariseo. Kwah⁻ ba⁻ hnäh¹ o⁻ mee¹, nuu⁻ ruda, kyaah¹ lä⁻ jē¹ joh¹ he⁻ kih⁻ jne¹, kwëeh¹ ba⁻ hnäh¹ Dio lä⁻ jē¹ he⁻ la¹ heey⁻. Pero sa⁻ jmeeh⁻ hnäh¹ he⁻ llu¹ jmah¹ ni⁻ sa⁻ hnaah⁻ hnäh¹ Dio. He⁻ la⁻ ba⁻ ja⁻ jmee¹ bii¹ jmeeh¹ hnäh¹ ko⁻ jøø¹ kyaah¹ lä⁻ jē¹ he⁻ kwah⁻ hnäh¹ na⁻.

⁴³ Peer⁻ jwii⁻ ba⁻ hnäh¹ dsa⁻ fariseo. Hnooh⁻ hnäh¹ nah¹ hnäh¹ nē¹ hma⁻ sii⁻ jee¹ gya⁻ dsa⁻ kaa¹ neh⁻ gwah⁻ mäh⁻. Tih⁻ hoh¹ hnäh¹ jmee¹ dsa⁻ Dio kyah¹ hnäh¹ cha⁻ jwē¹ juuh⁻.

⁴⁴ Jwii⁻ ba⁻ hnäh¹ ta⁻ jwoh¹ kyaa¹ ley kyaah¹ fariseo, hnäh¹ hi⁻ ta⁻ juu¹. Laah¹ hnäh¹ lä⁻ koo⁻ to⁻ høø⁻ he⁻ sa⁻ jnä¹. He⁻ ja⁻ lä⁻ jëe¹ hi⁻ ga⁻ nää¹ nē¹ kih¹ sa⁻ ñey⁻ ha⁻ koh¹ na⁻ høø⁻ sa⁻ la¹ jee¹ ga⁻ nääy¹ ja⁻. (Véase: Nu. 19:16)

⁴⁵ Mah¹ ga⁻ jeeh⁻ jaa⁻ ta⁻ jwoh¹ kyaa¹ ley, ga⁻ siiyh⁻:

—Ta⁻ jwoh¹, he⁻ hlëeh¹ lä⁻ na⁻, lä⁻ kye⁻ kyaa¹ jnääh¹ toh⁻ wii⁻ ka⁻ läh¹.

⁴⁶ Mah¹ ga⁻ jäh¹ Jesús siiyh⁻:

—Peer⁻ jwii⁻ ba⁻ hnäh¹ ka⁻ läh¹ ta⁻ jwoh¹ kyaa¹ ley. Jëeh¹, kyaah¹ hnäh¹ dsa⁻ løø¹ hii⁻ he⁻ sa⁻ øø¹ dsa⁻ ka¹. Mah¹ ni⁻ miih⁻ be⁻ sa⁻ kwah⁻ hnäh¹.

⁴⁷ Jwiī ba' hnäh', jmeeh- hnäh' na'hyah- nē' to- hōō- jee' na- haa' hi- ga- ngēē' juu' kih' Dio, he' ba' hi- ga- jngēēh' dsa- ma- gyuh- kyaah' hnäh'. ⁴⁸ Kyaah' he- jmeeh- hnäh' lä- ja-, mi- jnääh' hnäh' hñaa' hnäh' he- tääh' hnäh' juu' kwee- lä- koo- ga- jmeē' dsa- ma- gyuh- kyaah' hnäh'. Jēēh', dsa- ma- gyuh- kyaah' hnäh' ga- jngēēyh' mah' hnäh' jmeeh- hnäh' na'hyah- nē' to- hōō- kih' hi- he'.

⁴⁹ He- ja- Dio hi- kyuu~ cha- miih-, ga- jāyh' ka- läh': "Cheen- kyaay' dsa- hi- ngēē' juu' kin-. Hi- cheen- kyaay' apóstole ka- läh'. Ko- llaa' hi- he' jngēēyh', hi- ko- llaa' jmeeh- dsih'." ⁵⁰ Lä- ja-, hnäh' hi- tääh' na' na- bääh' jma- kih' lä- jēē' hi- ga- ngēē' juu' kih' Dio lä- jiih' ma' ga- nōō' jmi- gyuu-. ⁵¹ Lä- ga- tē' jma- kih' Abel na- bääh' hnäh' lä- jiih' jma- kih' Zacaríá hi- ga- jngēēyh' ta- ka- hne- jee' kih' gwah- kyaah' na'hyoo'. He- ja- jwēēhn- hnäh', lä- jēē' he- ja- ma- jā' nē' kih' lä- jēē' hi- tääh' na'.

⁵² Peer- jwiī hnäh' ta- jwoh' kyaa' ley. Sa- kwah- hnäh' jwē' lä- kyuu~ dsa- juu' kih' Dio. Ja- ba' hñaa' hnäh' sa- heeh' hnäh', mah' hah- hnäh' kih' hi- hnōō' lä- kyuu~ -ga- jāh' Jesús.

⁵³ Ma' ya- hēē' Jesús jee' ja-, ta- jwoh' kyaa' ley kyaah' dsa- fariseo ga- lä- hneey- jwēte kyaah' Jesús. Hi- ga- lōōy' ngiiy- cha- miih- juu' kiyh', ⁵⁴ ma' jēēy- che' ma' kaah' juu' kih' Jesús mah' lä- ja- ma' le' ma' hñiiy' kiyh'.

12

Ga- hlēēh' Jesús kih' hi- ta- juu'

¹ Ta- ko- jiih' dsa- kuh' jwēē' jwēte dsa-, lä- jiih' ma' kya- hlääyh- ooyh-, ga- lōō' Jesús siih- to- nē' discípulo kyaay':

-Ta- jmeē- hnäh' lä- koh' jmeē- dsa- fariseo he- jāyh' hñaa' Dio pero ta- juu' bih' ja-. ² Jēēh' sa- cha- ni- miih- he- na- jlē-, he- sa- lä- jnä'. Hi- lä- jēē' he- na- hmää', lloo- koo- jmi' lä- ñe- dsa-. ³ He- ja- lä- jēē' he- ma- hlēēh' hnäh' jee' na- hoo-, nuu' dsa- jmi' hi' hyoo-. Lä- jēē' he- ma- hlēēh' hnäh' jee' na- hmää', lä- nuuh' kih' dsa-.

Hää' ba' Dio hi- laa' kyaa'

(Mt. 10:26-31)

⁴ Hnoon' jwēēhn- hnäh' ome- kyaan-. Ta- wa' gah' hnäh' kih' dsa- hi- jngiih- kih' jmi- ngo'. Ga' ma- na- juu' jmi- ngo', hee- ga' ja- mo- le' jmeey'. ⁵ Jwēēhn- hnäh' ome- kyaan-. Wa' gah' hnäh' kih' hi- na- ngēē' jwēē' cheey' jmi- lle' kih' dsa- cha- je- ma- ngēē' ma- jngēēyh-. Kih' hi- he' ba' wa' gah' hnäh'. ⁶ Neh' ba' hnäh', to' ñe' nōō' ba' kēē- hñaa' gyuu- ta'. Pero ni- jaa- gyuu- ta' he', sa- dsa- hēē' kih' Dio. ⁷ Lä- kye- jnu- lleh' hnäh' na- he' ga- lä- jēē' kih' Dio. He- ja-, ta- wa' gah' hnäh'. Jēēh', kyee' ga' hnäh' cha- ga' miih- lä- koh' ga' jwēē' gyuu- ta'.

Jmi- lle' Na- jngii' kwa' be' wa' ra- ga- hnēē' dsa- jne'

(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Jwēēhn- hnäh'. Lä- jēē' hi- mi- jnääh' hñii' he- laay' dsa- kyaan- cha- nē' dsa-, ja- ba' lä- ja- jāh- hi- ga- lēē' ngo' la- kiyh' cha- nē' lä- jēē' ángele kyaa' Dio. ⁹ Pero hi- jāh- sa- kyuu- jnä' cha- nē' dsa-, lä- ja- jwahn- sa- kyuu- jnih' cha- nē' lä- jēē' ángele kyaa' Dio. ¹⁰ Jmeē' ba' Dio jōh- dsē' kih' lä- jēē' hi- hlēēh- wii' kih' hi- ga- lēē' ngo' la-. Pero cher' mah' ga- hlēēh' dsa- wii' kih' Jmi- lle' Na- jngii', sa- jmeey' jōh- dsēy' kih' he- ja-. ¹¹ Wa' ra- ga- hnēē' dsa- hnäh' neh' gwah- mäh- o cha- nē' dsa- ta', o cha- nē' jwēē-, ta- ka- hnäh' huudse- ha- lä- lääh' hnäh' hñaa' o ha- lä- jwah' hnäh'. ¹² Jēēh', lä- चाह' ja- Jmi- lle' Na- jngii' kwēēh' hnäh' huudse- llu' ha- lä- jwah' hnäh'.

Koo- juu' na- hmää' kih' jaa- dsa- cha- kuu'

¹³ Jaa- hi- ma' hää' jee' ja- ga- siiyh' Jesús:

-Ta- jwoh', chiih' dsa- nuuh- oohn' kwēēyh' jnä' heen- he- ga- tēēn'.

¹⁴ He-ja- ga-jäh' Jesús siyh':

—Ja' he' jwëë' jnä', sa' ga'tëën' ti'lloohn' hee' dsa'.

¹⁵ Ga-jäh' ka-läh' Jesús siyh' dsa- hi- ma'tääh' jee' ja-:

—Leeh' hnäh', ta' wa' hee' hoh' hnäh' ni' koo- he- cha- jmi-gyuu' la-. Jëeh', ja' kih' he- cha- jnän' cha-miih-, he- ja- jmee' chaa- jne'.

¹⁶ Ja- ga' ga-hlëëyh' juu' na-hmäa', ga-jäyh':

—Ma' chaa- jaa- dsa- cha- kuu' hi- ma' cha- cha-miih- he- na-jnäa' hwa' kiyh' he- ma' chooyh'. ¹⁷ He-ja- ma' jmeey' huudsë-, ma' jäyh': “¿Hee- ba' jmeen'? Sa' cha- jee' llan' lä-jë' he- choohn'.” ¹⁸ Mah' ga-jäyh': “Lä-la- ba' jmeen'. Hlan- hne' kih' kwii- kin' mah' jmeen' juuh- ga' në' jee' ma' chih'. Jee' ja- ba' llan' lä-jë' ta' kin' he- choohn'. ¹⁹ Mah' jwahn' ki' hñiin': Ma-cha- ba' kyah' cha-miih-. Lee' kyah' cha-miih- ji-ñe-. Teeh' hoh', ja- kuh-huh' ba' hne- kyah'. Wa' chaa- ba' hne- llu'.” ²⁰ Pero Dio ga-jäh' siyh' lä-la-: “He- ba' che- taah- hne-. Na' hwë' ba' juuh'. Kih' jñah' ba' ja' lä-jë' he- ma-juuh' ma-lääh',” ga-jäh' Dio. ²¹ Lä-ja- la' kih' dsa- hi- lla- cha-miih- kuu' në' hwa' la-, mah' cha'në' Dio laay' dsa- tä-ñee' ba'.

Dio lih' hää' hi- laa' kyaay'

(Mt. 6:25-34)

²² Ja- ga' ga-jäh' Jesús siyh' discípulo kyaay':

—Kih' he-ja- na- jwëëhn- hnäh'. Ta' ka- hnäh' huudsë- ha- lä' dsa-ngëeh' hnäh' koo- jmi' koo- jmi', hee- na- kuh'huh' hnäh' ni' ta' ka- hnäh' huudsë- kih' hmiih- he- këh' hnäh'. ²³ Kyeë' ga' he- chaa- hnäh' lä'koh' ga' he- kuh-huh' hnäh'. Hi' kyeë' ga' jmi-ngo' kyah' hnäh' lä'koh' ga' hmiih- he- këh' hnäh'. ²⁴ Jëë' da' hnäh' lä'koo- la' kih' ta'. Sa' cha- jngëëy- ni' sa' chooyh- ni' koo-, ni' he- hnøø' jee' llay'. Pero Täa' jnän' hi- gya' gyuuh', ma' ra' he- ääh- bih'. ¿Che' sa' kyeë' ga' hnäh' lä'koh' ga' ta' he'? ²⁵ ¿Hii- hnäh' leh' jmeeh' saa- ga' koo- lëë-, kih' he- jmeeh' hnäh' cha-miih- huudsë-? ²⁶ Cher'mah' sa' tääh' hnäh' jmeeh' he- la' koo- he- pih', ¿he- la' kye' hnäh' huudsë- kih' lä-jë' he- jwëëh' kyah' hnäh'?

²⁷ Jëë' da' hnäh' ha- lä' dsa-kwaa' wa'le'. Sa' cha- ta' jmee-, ni' sa' hwëë- wa'ñe-. Pero jwëëhn- hnäh'. Ma' ke- na'hñaa' la' hmiih- he- ga' këh- rey Salomón, pero sa' ga'lloo' he- la' na'hñaa' lä'koo- la' wa'le'. ²⁸ Cher'mah' lä-ja- jmee' Dio na'hñaa' wa'le' he- choo' në' nuu- na', mah' hø'jë' dsa- neh- hwii', ha- lä-ja- sa' kway' he- këh' hnäh', dsa- hi- miih- go-te' ba' dsoo' dsë'. ²⁹ He-ja- mo-to' ka- hnäh' huudsë- hee- na- kuh'huh' hnäh'. Ta' jmee- hnäh' cha-miih- ngëë' huudsë- kih' lä-jë' he- na-. ³⁰ Jëeh', lä-jëë' hi- sa' ma-heeh- kih' Dio, hnooyh- lä-jë' he- na- jmah' ba'. Pero Täa' jnän' ma-ñey- ba' lä-jë' he- jmee' bii' jnän'. ³¹ Hnäh' da' hnäh' to-në' Dio hi- laa' dsa-ta' jøøh' jnän'. Lä-ja- ba' hñah' hnäh' lä-jë' he- jmee' bii' kyah' hnäh' ka-läh'.

Llu' ga' he- cha- he- la' hmooh' jnän' gyuuh'

(Mt. 6:19-21)

³² Ta' wa' gah' hnäh' borrego kyaan-, ma' ke- sa' jwëë' hnäh', jëeh' Täa' jnän' hyoh- dsëy' tooyh- gooh- hnäh' he- jmeeh' hnäh' hih- kō-jøh' kyaayh'. ³³ Hñi' hnäh' he- cha- kyah' hnäh' mah' kwëeh' hi- jmee' bii' kih'. Hnøøh' hnäh' he- sa' hee' go-te-. Hnøøh' hnäh' he- la' hmooh' he- cha- gyuuh' he- sa' hee' jih'koh'. Jee' ja- sa' lloo- dsa-hii- ni' sa' chaa- jah' hi- jwë' ka-läh'. ³⁴ Jee' hla- he- la' hmooh' kyah' hnäh', jee' ja- ba' kye' hnäh' o-jøh' dsë-.

Llu' la' kih' hi- jøø- wa'ra- jah' Jesús

³⁵ Hnøø' ma-na'lluuh' hnäh', hi- na-nëh' hnäh' ka-läh'. ³⁶ Hnøø' jmeeh' hnäh' lä'koo- jmee' moz- hi- tääh' jää- dsa-juu' hi- jäh' jee' ma-jee' goo- dsa-. Wa'ra- jah' dsa-juuy' he' tëëy', na- ma-hii' nä' moz- he' ho'haah'. ³⁷ Llu' la' kih' moz- he', cher'mah' na-nëy'

wa'ra- jayh'. Ma-ra- ju'dsoo' jwëëhn~ hnäh', dsa-juu' mi-lluuy' hñii' jää', ja-ga' llaay' moz~ he' në' mes~ mah' jmeey' ta'he' kiyh'. ³⁸ Ma-ke' jayh' koo-lla' nuu' o ja-ga' jnä', peer' llu' la' kih' moz~ he', cher'mah' na-nëy' ma'ja-. ³⁹ Hnøø' lä-ngëëh' hnäh' he- la-. Wa'ra- jäh' kih' jaa- dsa-juu' cha'neh' ñey- hee- hor~ jä' jaa- dsa-hii- dsa-he' cha'neh' kiyh', jmeey' bii' sa- gwiiy- høoy' hne' kiyh' mah' sa- dsa-he' dsa-hii- he' cha'neh' kiyh'. ⁴⁰ Lä-ja- hnäh', hnøø' ma-na'lluuh' hnäh' ka-läh'. Jëeh', hor~ he- sa- jmeeh- hnäh' huud'se-, jäh' Hi-ga-lëë'ngo' la-.

Dsa-hi- mi-teh', hi- dsa- hi- sa- jmee- ta'he'

(Mt. 24:45-51)

⁴¹ Ja-ga' ga-jäh' Pee' siiyh-:

—Dsa-jøøh' kyaan-, ¿che' ma-hlëeh' juu' na-hmäá' lä-na- kya- jnääh' o ma-hlëeh' ka-läh' kih' lä-jøh'?

⁴² He-ja- ga-jäh' Dsa-jøøh' jnääh' siiyh-:

—Jaa- dsa- hi- mi-teh' hi- cha- huud'se- llu' kih', hi- he' ba' na-hñaa' mah' hääy' hi- tääh' cha'neh' kih' dsa-juu', kwëëyh' he- kuyh' hor~ kih'. ⁴³ Llu' la' kih' moz~ he', cher'mah' mi-teyh' lä-jë- mada- he- nuuyh' wa'ra- jäh' juuy'. ⁴⁴ Ma-ra- ju'dsoo' jwëëhn~ hnäh', ga-lä-jë- ba' he- cha- kih' dsa-juu' tooyh' goo- moz~ he'. ⁴⁵ Pero cher'mah' hi- na-hñaa' he' ga-jmeey' huud'se-: “Lä-hëë' ga-miih' dsa-jøøh' kyaan-”, he-ja- ta'ko- jiih' ja-, løoy' jmi'baay' hi- më' hi- ñuuh- dsa-kyaayh', hi- kuh'hiih' llu' lä-jiih' lä-heey'. ⁴⁶ Lä-la- le' kih' moz~ he'. Jmii' he- sa- jøøy-, hi- hor~ he- sa- kyey- ni- miih- huud'se-, jäh' dsa-juu'. Peer' cha-miih- jmeeyh' moz~ he', ja-ga' cheey' ko-jøh' kyaah' lä-jëë' hi- sa- ga-mi-teh'.

⁴⁷ Jaa- moz~ hi- ma-ñe- kwee- he- mada- nuuyh' kih' dsa-juu' mah' sa- ma-na-l- luuy-, ni- sa- mi-tey' mada- kih' dsa-juu', hi- he' sa- lä-ñih' dsëy' kway' kih'. ⁴⁸ Pero jaa- moz~ hi- ma-jmee- he- hliih' he- sa- ñey-, hi- he' hii' miih- ba'. Jëeh' hi- ma-hyoh- cha-miih-, lä-ja- ngiih' dsa-juu' cha-miih-. Dsa-juu' hi- ga-tooh- gooy- cha-miih-, lä-ja- ngiih' cha-ga-miih-.

Kwaat~ kih' Jesús he- tee- dsa-

(Mt. 10:34-36)

⁴⁹ Ma-jan~ mah' chaahn' je- hwa' la-. Hnoon' wa'ra- jäh' kih' koo- ga-juh-. ⁵⁰ Ma-ra- he- jmee' bii' jëen' koo- he- wi' ngëë'. Peer' ku'jii' kin-. Wa'ra- jäh' kih' na' ga-juh- ba' ma-dsëë' jmi'. ⁵¹ ¿Che' laah' hnäh' ma-jan~ mah' jmeen' hii' tii' kih' dsa- jmi-gyuu-? Jwëëhn~ hnäh', ja- kih' he-ja- ma-jan~. Ma-jan~, mah' jmeen' te'jëë' dsa- ba'. ⁵² Jëeh', na' ta' cha'në' jee' tääh' hñaa' dsa- koo- cha'neh-, jmeey' to' nää'. Uu- hi- he' tee' kyaah' uu' hi- uu' dsa-taah' teey' kyaah' uu-. ⁵³ Tee' jmi- kyaah' jo- ñuuh-, hi- jo- nuuyh- tee' kyaayh' ka-läh'. Chooy' tee' kyaah' jo-mii-, hi- jo-miiy- tee' kyaah' chooy'. Ma-chooy' tee' kyaah' ma'jooy', ma'jooy' tee' kyaah' ma-chooy'.

Ko-llaa' sa- kye- kwaat~ ha- lä- la' he- jmee- Dio jee' kiyh'

(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴ Hi- ga-jäyh' ka-läh' siiyh- lä-jëë- dsa-:

—Wa'ra- ga-jëeh' hnäh' soo- jni- ta-la- ga-dsa' hyoo-, चाह' ba' jawh' hnäh': “Jma' ba' na- jä-.” Hi- lä-ja- la'. ⁵⁵ Hi- wa'ra- ja' lle' ta' kye', jawh' hnäh': “Jmee' hyoo- ba' na-.” Hi- lä-ja- jmee-. ⁵⁶ He- ba' che- ta-juuh' hnäh'. Leh' ba' hnäh' lleh' hnäh' juu' kwee- ha- lä- jmee' koo- jmi' koo- jmi' lä-koo- la' gyuuh' hwa'. Mah' sa- kye' hnäh' kwaat~ hee- ga- na- dsa-la' jee' kyah' hnäh'.

Hnøø' mi'een' juu' he- cha- jnääh' kyaah' dsa-

(Mt. 5:25-26)

⁵⁷ ¿He-la' sa' leh' hnäh' kah' hnäh' kwaat~ hñaah' hnäh' hee- na- he- llu'?

⁵⁸ Cher'mah' chaa- hi- hnøø' hnëe' hne- cha'ne' dsa-ta', jmee' bii' go'taah' hnäh' juu' kwee- kyaayh' na' ga-juh- ta'ko-jiih' cha- jmií', mah' sa' ngëey' hne- ja'goo- jwëe'. Lã'ja- mo' so' jmee' jwëe' hih' kih' poo-, taayh' hne- neh'ne'. ⁵⁹ Ma'ra- ju'dsoo' jwëehn' hne-, sa' ya-hëeh' jee' ja- ta'ko-jiih' sa' ma-mi-hmaah' lä'koh' te' he- lle' dsa-ta' kyah'.

13

Ga'hleeh' Jesús kih' he- dsa-jeeh' dsa- kyaah' Dio

¹ Ja-ba' jmií' ja- na'nää' ko'llaa' dsa- na'jmeeyh' juu' kih' Jesús he- ga'jmeé' Pilato mada' kih' hløø' he- na'jngëeyh- dsa- chaa- Galilea jee' ma' täayh' jngëeyh' jah' he- ma' mi-tey' kiyh' kyaah' Dio.

² Mah' ga'jeeh- Jesús juu' kiyh', ga'jäyh':

—¿Che' kih' he- ga'juu' lä'ja- dsa- galilea he', he-ja- laah' hnäh' he- ääy- cha- ga'miíh- dso'kye- lä'koh' ga'jee' lä'jëe- dsa-gooy'? ³ Jnä' jwëehn' hnäh', ni' miíh- sa' la' lä'ja-. Jëeh' cher'mah' sa' ga'jeeh- hnäh' kyaah' Dio, ja-ba' lä'ja- juu' lä'jëe- hnäh' ka-läh'. ⁴ He- ga'toh' hne' nií' kih' Siloé né' kih' lä'jëe- gya'jñaa- dsa- mah' ga'juuy', ¿che' jmeeh- hnäh' huu'dsë- he- ääy- cha- ga'miíh- dso'kye- lä'koh' ga'jee' lä'jëe- dsa- hi- tääh' Jerusalén? ⁵ Jnä' jwëehn' hnäh', ni' miíh- sa' la' lä'ja-. Jëeh' cher'mah' sa' ga'jeeh- hnäh' kyaah' Dio, ja-ba' lä'ja- juu' lä'jëe- hnäh' ka-läh'.

Juu' na-hmää' lä' la' kih' koo- chaah' higo he- sa' kwa' mií'

⁶ Hi- ga'jäyh' ka-läh' juu' na-hmää' lä'la-:

—Jaa- dsa- ma' na-jnää' koo- chaah' higo jee' kih' chaah' wii- jëh' kiyh'. Mah' na'jëey- che' na-hií' mi'higo. Pero ni' koo- mií' sa' ma' hií'. ⁷ Mah' ga'siiyh- hi- ma' høø' chaah' wii- jëh' ja-: “Jee' la- ma-të' hnë- ji-ñe- ma-jan- jëen- chaah' higo la-, che' hií' mií'. Sa' cha- jnøøhn' ni' miíh- lä'koh' há' gwan'. He-ja- tu' go-te-. ¿He-la' ja- koo- na-ha- hwa' jee' chih'?” ⁸ Pero hi- ma' høø' jee' ja- ga'jäh': “Dsa-jøøh' kyaan-, kwa' jwë' kih' koo- ga'ji-ñe- na'. Gyun- miíh- ta-hmií- mah' toohn- tu'hoh'. ⁹ Cher'mah' ga'hií' mií', llu' ba'. Pero cher'mah' sa' ga'hií', ja-ga' na' dsa-tu'.”

Ga'mi-hlää' Jesús jaa- dsa-më' hi- ma' na-jluu' cha-kah'

¹⁰ Koo- jmií' he- teeh- dsa- dsë' ma' kwa' Jesús juu' neh' gwah' mäh-. ¹¹ Jee' ja- ma' hää' jaa- dsa-më' hi- ma-hya- gya'jñaa- ji-ñe- dsaah'. Ga'jmeé' jmi-llë' hliih' ga'jluu' ka'luuy'. Ni' miíh- sa' le' ma' ngëy' ko-dsoo'. ¹² Ma' ga'jëe' Jesús dsa-më' he', ga'tëeyh' mah' ga'siiyh-:

—Dsa-më', ma-jä' ba' kyah' kih' dsoo' he- ma' laah'.

¹³ Ga'kyey- gooy- né' kih' dsa-më' he'. Lä'chah' ja- ga'niíh' ka'luuy', mah' ga'løøy' kway- ti'hmaah' kih' Dio. ¹⁴ Pero hi- ma' jmeé' hih' gwah' ja-, ga'lällee' jwërte kih' he- ga'mi-hlää' Jesús dsa- jmií' he- teeh- dsa- dsë'. Mah' ga'siiyh- lä'jëe' hi- ma' tääh' jee' ja-:

—Jnií' jmií' ba' cha- jwë' jmeen' ta'. Ta'ko-jiih' jnií' jmií' ja-, ya-nää' hnäh' mah' jä' kyah' hnäh', ja' jmií' he- teeh- dsa- dsë'.

¹⁵ Ja-ga' ga'jäh' Dsa-jøøh' jnän' ga'siiyh-:

—Hee- ba' che- ta-juuh' hne- dsa-ñuuh-. ¿Ja' lä'jëe- hnäh' cheeh' hnäh' kya' kyaah' hnäh', burr- kyaah' hnäh' jee' na-hñuuyh' mah' go'jääh- hnäh' hiih' jmií- jmií' he- teeh- dsa- dsë'? ¿Che' sa' jmeeh- hnäh' lä'ja-? ¹⁶ Pero hih' dsa-më' la-, hi- laa' sa'ju- kih' Abraham, ma-hya- gya'jñaa- ji-ñe- ma' na-hñuuyh' kaah- Tana'. ¿Che' sa' ää- jmií' cheeyh- jmií' he- teeh- dsa- dsë'?

¹⁷ Lää́ má ga'hlēēh' Jesús juu' ja-, ga'jä' o-hih' lä'jēē' hi- ga-lä'høøh' kiyh'. Pero jee' lä'jēē' dsa- má chaay- llu' ba', má ga'jēēy' lä'jēē' he- juh- gaa- he- má jmee' Jesús.

Juu' na-hmää' lä'koo- la' kih' mi'ju- mostaza

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Hi- ga'jä' Jesús ka-läh':

—Jwēēhn~ hnäh' juu' he- jeeh' kwee- lä'koh' jää' Dio dsa- lä'hih' kih'. ¹⁹ He- jää' Dio dsa- lä'hih' kih', jeeh' kwee- lä'koo- la' kih' koo- mi'ju- mostaza he- ga'jngēē' jaa- dsa- jee' na-jnäā' cha'joh' kiyh'. Heh' mi'ju- ja-, ga'hya- mah' ga'kwaā', lä'jiih' ga'tē' koo- chaah' hma-. He-ja- ga'lla-nää' ta' jmeey' sīh- né' sa'goh' kih'.

Juu' na-hmää' lä'koo- la' kih' levadura

(Mt. 13:33)

²⁰ Koo- ka-läh' ga'jä' Jesús siyh':

—Jee' la- jwēēhn~ hnäh' juu' he- jeeh' kwee- lä'koh' jää' Dio dsa- lä'hih' kih'. ²¹ Jeeh' kwee- lä'koo- jmee' levadura he- koooh~ jaa- dsa-mē'. Llay' cha-miik- harin mah' kah-gwēyh- kyaah' levadura. Kyaah' lä'ja- dsa-kwaā' lä' ga-dsa' tu'ka'.

Dsu- la' ho'haah' jee' dsa-taah' dsa-kyaa' Dio

(Mt. 7:13-14, 21-23)

²² Lä'koo- má häā' Jesús jwē' ngoo' ta- Jerusalén má kway' juu' lä'kaa- jwii- kaah' hi- lä'kaa- jwii- mäh- jee' má dsa-ngēēy'. ²³ Jaa- dsa- ga'ngii' juu' kiyh', ga'siiyh':

—Dsa-jøøh' kyaan-, ¿che' miik- go-te' dsa- hi- dsa-lää'?

He-ja- ga'jä' Jesús siyh':

²⁴ —Jmee' hnäh' bii' go-taah' hnäh' ta- ho'haah' dsu-. Jēēh', jwēē' dsa- hi- hnøø' dsa-taah' mah' sa- jmääy' dsa-taayh'. ²⁵ Wa' jmeen' jaa- dsa-juu' cha'neh- ma-ngēē' ma-jney' ho'haah' kiyh'. Hi- cher'mah' ga-nääh' hnäh' tēēh- hnäh' kiyh' ta- ka'hne-: “Dsa-jøøh' kyaan-, Dsa-jøøh' kyaan-, nä' ho'haah' mah' dsa'tooh' jnääh'.” Pero jeeh' dsa-juu' he' kyah' hnäh', jäyh': “Sa' man' hij- hnäh'.” ²⁶ Ja- ga'løøh' hnäh' jwah' hnäh': “Ma-kih' ma-hih' jnääh' ko-jøh' kyaah' hne-. Jnääh' he' hi- ga'hlēēh' jee' la' cha'jwē' juuh-.” ²⁷ Pero jäh' dsa-juu' cha'neh- he', siyh' hnäh': “Sa' man' hij- hnäh'. Go-nää' hnäh' kyah', hnäh' hi- jmee' he- hliih' jmah'.” ²⁸ Jee' ja- ki'hooh' hnäh' mah' juuh' hnäh' cha-jah' hnäh' wa-ra- ga-jēēh' hnäh' Abraham kyaah' Isaac kyaah' Jacob kyaah' lä'jēē' hi- ga'ngēē' juu' kih' Dio tääh' ya'jwii' kiyh', mah' hnäh' dsa-hēēh' ta- ka'hne-. ²⁹ Jwēē' dsa- chaa- uu' ya-nää' ta- kye' ta- niik' mah' dsa-taah' kuh'hiih' ko-jøh' kyaah' jnä' jee' oo' ya'jwii' kih' Dio. ³⁰ Jēēh', jwēē' hi- sa- laa' kwaat- jee' kyah' hnäh', hi- he' leē' jøøh' ma'ja-. Hi- hi- laa' kwaat- jee' kyah' hnäh', hi- he' leē' mäh' ga'.

Ga-lä'meeh' dsē' Jesús kih' jwii- Jerusalén

(Mt. 23:37-39)

³¹ Ja- ba' jmiik' ja-, ga'lla-nää' ko-llaa' fariseo ná'chiik' Jesús:

—Go-hēē' jee' la-, gwaah- ta' jee' jyoh', jēēh' hnøø' Herode jngēēh' hne-.

³² He-ja- ga'jäyh' siyh' dsa- fariseo he':

—Go-nää' hnäh' mah' go-chiik' hi- kyuu~ may~ hliih' he' juu' la-: “Na' hi- hø' lä' ma-jmeen' la- ba' ta' he- hwēēn' jmi-llē' hliih' kih' dsa- hi- mi'hlään' dsa- ka-läh'. Ga' ma-hya- hnē- jmiik', ja- hniik' ma-hñaā- ta' kin'.” ³³ Jmee' bii' lä' ma-hää'n' la- ba' jwē', na', hø', hi- hyu' lä'jiih' lloon~ Jerusalén. Jēēh', jmee' bii' he- juu' hi- ngēē' juu' kih' Dio ta' Jerusalén, sa' llē' kih' juuy' ta' jee' jyoh'.

³⁴ Hnäh' dsa- chaa- Jerusalén, hi- jngēēh' hi- ngēē' juu' kih' Dio hi- teh' hnäh' kuu' kih' hi- cheē' Dio, joh' jiih' sa- ga-lä'hnoon' má jøøhn' hnäh' lä'koo- jøøh- chaah' hyaa' gyuu- chaah' kyaā', taayh- neh' sa'kyooy', pero sa' ga'hiih' hnäh'. ³⁵ He-ja- ma-beē' Dio hnäh' go-te-, jä' ta' jmah' ba' hne' kyah' hnäh'. Jwēēhn~ hnäh', na' ta- cha'nē' mo'so'

jëeh' hnäh' jnä' ta'ko-jiih' sa' ma-jäh' hnäh': "He- ba' che- jøh'gaa- hi- ja', lä-hih' kih' Dio."

14

Ga'mi-hlää' Jesús jaa- hi- dsaah' jmií he- teeh- dsa- dsé'

¹ Koo- jmií he- teeh- dsa- dsé', ngoo' Jesús ga'kuh- ga'híh' cha'neh' kih' jaa- fariseo hi- ma' laa' jaa- dsa-jøøh'. Jee' ja- ma' tääh' dsa- hi- ma' tää~ Jesús. ² Hi- ta' cha'nëy' ja- ma' cheh' jaa- dsa- hi- ma' dsaah' dsoo' gyoo-. ³ He- ja- ga'ngii' Jesús juu' kih' ta-jwoh' kyaa' ley kyaah' dsa- fariseo he':

—¿Che' cha- jwë' mi'hlää' jne' jaa- hi- dsaah' jmií he- teeh- dsa- dsé'?

⁴ Ti'sih' ba' ga'taah' dsa- he'. Ja-ga' ga'sooh' Jesús goo- hi- ma' dsaah' he' mah' ga'mi-hlääy'. Hi- ga'híyh' juu', ga'siiyh':

—Ma-le' gwaah' kyah'.

⁵ Mah' ga'hleëyh' dsa- hi- ma' tääh' he', ga'siiyh':

—Cher'mah' jaa- dsa-kyaah' hnäh' ga'tah' jaa- burr- o jaa- kya' kyaay' jee' he' koo- too-, ¿che' sa' dsooy' lä-cha' ja- dsa-lleey' jah' kyaay' ma'ke' la' jmií he- teeh- dsa- dsé'?

⁶ Ni- jaa- sa' ga'lih' ma' jeeyh- juu' kih' Jesús.

Juu' na-hmää' kih' hi- ga'taah' to-në' hma-sii~ jee' cha- ma'nuu'

⁷ Ma' gya' Jesús jëe- ha- lä- ma' jmee' lä-jëe' hi- ma' na-teeh' kyaa' fariseo he', ga'hnooyh- ma' dsa-taayh' høø' hi- kaah' në' mes~. He- ja- ga'hleëyh' juu' na-hmää' kyaah' dsa- hi- ma' na-teeh' he', ma' jäyh':

⁸ —Wa-ra- ga'tëeh' jaa- dsa- hne- koo- jee' dsa-jee' goo- dsa-, sa' nah' høø' hi- kaah', le' ga- che- lloo- jaa- hi- jøøh' ga' lä-koh' hne-. ⁹ Cher'mah' ga' nah' jee' ja-, ha- ga- che- ga-lloo' hi- ga'tëeh' lä-uu' hnäh', mah' siiyh' hne-: "Kwa' jwë' gya' hi- la- jee' na-." Ja- ga' kyaah' o-hih' nah' jee' ga'dsaa' go-te' hma-sii~. ¹⁰ Lä-la- ba' jmeeh' wa-ra- ga'tëeh' jaa- dsa- hne- jee' jmeey' jmií. Goh' ba' hne-, ja- nah' lä- ga'të' huu' kii' ba'. Mah' wa-ra- ja' hi- ga'tëeh' hne-, siiyh' hne-: "Ña- ya-na' jee' llu' ga' miih- la-, ome- kyaan'." Ja- ga' leeh' jøøh' cha'në' lä-jëe' hi- tääh' ko-jøh' kyaah' hne- në' mes~ ja-. ¹¹ Jëeh', hi- jmää~ hñii' jøøh', hi- he' jä' ta' hwa' go-te-. Hi- jmää~ hñii' hwaá, hi- he' ba' leë' jøøh'.

¹² Hi- ga'hleëyh' dsa- fariseo hi- ga'tëe' kiyh', ga'siiyh':

—Wa-ra- ga'teeh' dsa- kuh'híyh' koo- lla'hyoo' o ta' ga'nuu-, ta' tëeh' ome- kyaah', ni- øøh', ni- jñah' ga' hi- chaa- kyah', ni- dsa- cha- kuu' hi- tääh' koo' kyah'. Jëeh', lä-jëe' hi- he' tëeh' hne- ka-läh' mah' jeeyh' kyah'. ¹³ Lä-la- ba' jmeeh' wa-ra- ga' jmeeh' koo- jmií. Ja- tëeh' hi- tä-nee' kyaah' dsa-tuu'h', dsa-jluuh', hi- dsa-tuu'. ¹⁴ Lä-ja- ba' le' llu' kyah'. Jëeh', dsa- he' sa' cha- he- kyaah' mi-hmaayh' kyah' ka-läh'. Pero wa-ra- ga'të' jee' lä-jiih' lä-jëe' hi- lluu', lä-hmaah' kyah'.

Juu' na-hmää' lä-koo- la' koo- jmií juuh-

(Mt. 22:1-10)

¹⁵ Jaa- hi- ma' gya' në' mes~ kyaah' Jesús, ma' ga'nuuy' ga'hleëh' Jesús lä-ja-, ga'jäyh':

—Llu' la' kih' hi- dsa-taah' kuh'híh' jee' la' ya-jwii' kih' Dio.

¹⁶ He- ja- ga'jäh' Jesús siiyh':

—Jaa- dsa- ga'jmeé' koo- jmií juuh- mah' ga'tëeyh' jwëe' jwërte dsa-. ¹⁷ Ma' ga'të' hor- kuh' dsa- ma'nuu-, ga'cheey' jaa- moz- kyaay' mah' dsa-chiuh' hi- ma' na-teeh' kyaay': "Ya-nää' hnäh' ga-juh-. Jëeh', ma-na'llu' ba' lä-jëe'." ¹⁸ Ga'lä-jëe' ba' ga'jäh' sa' jää'. Hi- to-në' ga'jäh': "Ma-lan' koo- jwi' hwa', he-ja- hnoon' na'jëen' koo-. Jmee' jøh- hoh' sa' jään' niin'." ¹⁹ Hi- jñah' ga'jäh': "Ma-laan' hñaa' gyaah' kya' hi- jmee' ta'. Hi- he' na-, na' ga' na'jëen- che' lluyy'. He-ja- chuun' kyaah' hne- jmee' jøh-

hoh', sa' jään' niin." 20 Hi' jñah' ka-läh' ga-jäh': "Koo- ma-jee' ba' goon'. He-ja- sa' le' niin." 21 Ngaah' go-te' ba' moz' he', na'jmeeyh' juu' kih' dsa-juy'. Ma' ga' nuu' juu' jmi' he' ga-jäyh' lä-ja-, ga-lä-lleey' jwërte. Ja-ga' ga-siiyh' moz' he': "Gwa-ko-chih' je'hmooh' hi' lä-kaa- cha'jwë' kih' jee' jwii- juuh-, go-kyaa- hi- tä-nee' kyaah' dsa-tuuh', dsa-jluuh' hi' dsa-tuu'."

22 'Ma' jah' moz' he', ga-siiyh': "Dsa-jøøh' kyaan', ma-la' ba' lä-jë' mada' he- ma-jmeeh'. Pero jä' ga' jee' dsa-taah' dsa-." 23 He-ja- ga-jäh' dsa-juu' he' siiyh' moz' kyaay': "Gwa- lä' hä' jwë', hi' lä-kaa- jee' jeeh' dsa-, jmee' bii' ya-näay', mah' kah' cha'neh' kin' la-. 24 Jëeh', jwëehn' hnäh', ni' jaa- dsa- hi- ga-tëehn' he', mo'so' tëey' kuyh' ma' nuu' kin'."

*Hweh- miih- la' he- jmee' jne' ko-jøh' kyaah' Cristo
(Mt. 10:37-38)*

25 Jwëe' jwërte dsa- hi- ga-nää' ko-jøh' kyaah' Jesús. He-ja- ga-jeeyh- hñiiy' ta' jee' ya-nää' dsa-, mah' ga-siiyh':

26 —Jaa- hi- hnøø' jmee' ko-jøh' kyaah' jnä', cher'mah' sa' hnäay' jnä' cha-ga'miih- lä-koh' ga' he- hnäay' cho'jmiiy-, lä-koh' ga' he- hnäay' mëy', he- hnäay' jooy', he- hnäay' dsa-nuuh- øøyh-, he- hnäay' më' øøyh-, hi' lä-koh' ga' he- hnäay' hñiiy', sa' jmäay' leey' discípulo kyaan'. 27 Hi' sa' jää' cru' kyaay' mah' sa' jmeey' ko-jøh' kyaah' jnä' sa' jmäay' leey' discípulo kyaan'.

28 'Wa'ra- ga-të' jee' hnooh- hnäh' jmeeh' hnäh' koo- hne' nii', ¿ché' sa' jëeh' hnäh' to-në' joh' këe' hi' che' lee' kuu' kyah' hnäh' lä-jiih' hñaa' hne' ja'? 29 Jëeh' cher'mah' ga-chih' hnäh' ma-tii' kih' hne' ja- mah' sa' hñaa' ta' ja-, lä-jëe' dsa- hi- jëe' ta' ja-, mi-kwayh' kyah' hnäh'. 30 Mah' jäyh': "Dsa-nuuh- la- ga-løoy' chooy' hne' la- mah' sa' ga-liyh' ma' mi-hñaay'." 31 O wa' jmeen' jaa- rey, hi- dsoo' dsa-tee' kyaah' jñah' rey, ¿ja' gyay' to-në', jëey' che' jmää' gyaay' mil hløø' kyaay' mah' dsa-tee' kyaah' jñah' rey hi- jää' gyeey' mil hløø'? 32 Wa'ra- ga-jëey' sa' liyh', he-ja- cheey' jaa- hi- dsa-hlëeh' llay' ha- lä' jee' hii' ti' juu' ja-, ta'ko-jiih' sa' ma-ya-jäh' jñah' rey he'. 33 He-ja- cher'mah' chaa- jaa- hnäh' hi- sa' tuu- dsë' be' lä-jëe' he- cha- kih', sa' jmäay' leey' discípulo kyaan'.

34 'Llu' ba' ñe' pero wa'ra- ga-dsaa' he- nii' kih', ha- lä-lii' ka-läh' nii'. 35 Sa' jmää' kih' hwa', ni' he- kaayh' kyaah' jyoh' tu'hoh' sa' jmää'. He- be- ba' dsa- ja-. Hi- hnøø' heeh' juu' la-, wa' heeyh-.

15

*Juu' na-hmäa' lä-koo- la' kih' jaa- borrego hi- na-hëe'
(Mt. 18:10-14)*

1 Jwëe' dsa- hi- ma' koo' ku'sih- hi' jñah' dsa- wa' hi- cha- hi- ga-lla-nää' koo' kih' Jesús mah' nuuy' juu' he- ma' kway'. 2 He-ja- sa' ga-tih' dsë' dsa- fariseo ni' saduceo ka-läh', ma' jäyh':

—Dsa-nuuh- la- heeh- lä-jëe' hi- jmee' wa' la' cha- la' hi' kuyh- ko-jøh' kyaayh' ka-läh'.

3 He-ja- ga-hlëeyh' dsa- he' juu' na-hmäa' lä-la-, ga-jäyh':

4 —Cher'mah' jaa- hnäh' chaa- hñaa- laa' borrego kyaay', mah' dsa-hëe' jaa-, ¿ché' sa' beey' ko-hwëe' jee' lä-jëe' jah' he' mah' dsooy' ta' moh' dsa-hnäayh' hi- na-hëe' he' lä-jiih' jnäayh'? 5 Peer- jëe' dsëy' wa'ra- ga-jnäayh' jah' kyaay', mah' tëey' jwë' ka'kyooy-. 6 Hi' wa'ra- ga-llaayh' kiyh', tëeyh' lä-jëe' ome' kyaay' hi' lä-jëe' hi- tääh' koo' kiyh' mah' siiyh': "Wa' chaa- jne' llu', jëeh' ma-jnäahn' borrego kyaan' hi- ma' na-hëe'." 7 Jwëehn' hnäh', lä-ja- ka-läh' cha-ga'miih- chaa- llu' hi- tääh' gyuuu' kyaah'

jaā hī dsā jeeh̄ kih̄ Dio lǟ koh̄ gā kyaah̄ lǟ jeē tō lō gyā dsē tō laā nū hī sā jmeē biī kih̄ dsā jeeyh̄ kih̄ Dio.

Juu' na-hmää' lä' la' kih' kuu' he- na-hii'

⁸ Lǟ jā kā läh̄ jaā dsā mē hī mā chā gyā kuū kih̄. Cher̄ mah̄ gā hiī koō kuū kiyh̄, çchē sā hiyh̄ jē mah̄ hyayh̄ chā neh̄ kiyh̄, hnooyh̄ kweē lǟ jiih̄ jnøoyh̄? ⁹ Hī wā rā gā jnøoyh̄ kuū hē mā nā hiī jā, tēȳh̄ lǟ jeē omē kyaaȳ hī lǟ jeē hī täǟh̄ koō kiyh̄ mah̄ jayh̄: “Wā chā jnē llū, jēeh̄ mā jnøohn̄ bā kuū kin̄ hē mā nā hiī.” ¹⁰ Lǟ jā jwēhn̄ hnäh̄, hā koh̄ sā chā llū ángele kyā Dio wā rā gā tū̄ jaā dsā jwē̄ hliih̄ mah̄ dsā jeeyh̄ kyaah̄ Dio —gā jäh̄ Jesús.

Juu' na-hmää' lä' koō la' kih' chih' hi' na-hēē'

¹¹ Hī gā jäh̄ Jesús kā läh̄ juū lā:

—Jaā dsā mā chā uū jō ñuuh̄. ¹² Näǟ hī mäh̄ gā siyh̄ jmiiȳ: “Täǟ, kwēeh̄ jnǟ heen̄ hē gā tēēn̄ hyohn̄.” Mah̄ gā kwēȳh̄. ¹³ Miih̄ jmī bā mā hyā, gā kā hī mäh̄ hē heeȳ hē gā tēēȳ jā, ngooȳ tā jeē jwiī uū. Jeē jā, gā jmeeȳ wā lā chā lā, gā heeȳ lǟ jē gō tē heeȳ jā. ¹⁴ Mā ngēē̄ mā mī llaȳ lǟ jē kuū kiyh̄, mā gā lǟ chā hoō lǟ kaā hwā jā. Jā jiih̄ gā lø̄ llā kyaaȳ lǟ jē. ¹⁵ Hē jā ñeeȳ nā ngīȳ tā kih̄ jaā hī mā chā hwā jā. Dsā hē gā cheeȳ tā moh̄ kiyh̄ mah̄ dsā hǟȳ ñē. ¹⁶ Mā hnø̄ chih̄ hē mā kayh̄ tuyh̄ kyaah̄ hē mā kuh̄ ñē hē. Pero jeē jā sā chā hī mā kwā hē mā kuyh̄. ¹⁷ Jā gā gā lǟ liiyh̄ mah̄ gā jmeeȳ hū dsē: “Jäh̄ moz̄ sā chā kyā täǟ kyaan̄, chā hē kuyh̄, lǟ jiih̄ dsā chā gā kiyh̄, mah̄ jnǟ dsā juun̄ hoō jeē lā. ¹⁸ Hiī jnǟ ngaahn̄ gō tē kih̄ täǟ kyaan̄, nā chiih̄ jnih̄: Täǟ kyaan̄, mā jmeen̄ hē hliih̄ chā nē̄ Dio hī mā hläǟhn̄ chā nēh̄ kā läh̄. ¹⁹ Mō sō gā tēē̄ jnǟ leen̄ lǟ koō jooh̄. Jmǟ jnǟ lǟ koō jaā moz̄ kyaah̄ bā.” ²⁰ Hē jā gā heȳ jwē̄ ngaayh̄ kih̄ täǟ kyaaȳ.

Jā gā llaayh̄ kiyh̄, uū gā lǟ jā gā jēē̄ jmiiȳ jayh̄. Peer̄ gā lǟ ñih̄ dsēȳ kiyh̄ mā gā jēēȳ, mah̄ ngooȳ kō chih̄ ná̄ eeȳ chih̄ hē, hī gā chuyh̄ kiyh̄. ²¹ Hē jā gā jäh̄ chih̄ hē siyh̄ jmiiȳ: “Täǟ kyaan̄, mā jmeen̄ hē hliih̄ chā nē̄ Dio hī mā hläǟhn̄ chā nēh̄ hnē kā läh̄. Mō sō gā tēē̄ jnǟ leen̄ lǟ koō jooh̄.” ²² Pero jmī chih̄ hē gā siyh̄ moz̄ kyaaȳ: “Gō kyē hmīh̄ hē llū gā mīh̄ mah̄ kyeh̄ chih̄ kyaan̄ lā. Tø̄h̄ aniȳ chā gooȳ hī tø̄h̄ mī tīȳ. ²³ Hnäǟh̄ kyā hī baah̄ gā mīh̄ mah̄ jngēēh̄ hnäh̄ kyeh̄n̄. Wā jmeen̄ jmī kiyh̄. ²⁴ Jēeh̄, gyuū kyaan̄ lā hī mā nā juū bā lā kin̄, mā lǟ jiih̄ kā läh̄. Hī mā nā hēē̄ bā lā, nā gā mā hñaȳ.” Jā gā gā løoȳ jmeeȳ jmī.

²⁵ Pero chih̄ näǟ hī jø̄h̄ hē mā hǟ jeē nuū. Lǟ koō mā gā llaayh̄ jäh̄ kiyh̄, gā nuuȳ hiī luū, hī mā täǟh̄ dsā jmeē jā. ²⁶ Gā tēēȳh̄ jaā moz̄ mah̄ gā ngīȳ juū kih̄ heē jā mā jmeē dsā jeē jā. ²⁷ Mah̄ gā jäh̄ moz̄ hē siyh̄: “Chih̄ ø̄h̄ bā nā mā jah̄. Hē jā mā jngēēh̄ täǟ kyaah̄ kyā hī baah̄ gā mīh̄, kih̄ hē nā lluū bih̄ mā jayh̄.” ²⁸ Gā lǟ lleē jwē̄te chih̄ hē, sā mā hnøoȳ mā dsā heȳ chā neh̄. Hē jā yā hēē̄ jmiiȳ gā chuuȳ kyaayh̄ mah̄ dsā heȳ chā neh̄. ²⁹ Hē jā gā jäh̄ chih̄ hē siyh̄ jmiiȳ: “Joh̄ jī ñē sā mā hyā jmeen̄ tā kyaah̄ hnē. Nī mīh̄ sā chā hē mā hläǟhn̄ kyaah̄ hnē. Pero nī koō hǟ sā mā kwēēh̄ jnǟ jaā jäh̄ mäh̄ mah̄ jmeen̄ jmī kyaah̄ omē kyaan̄. ³⁰ Pero nā mā jah̄ chih̄ kyaah̄ nā hī mā mī llā hē chā kyah̄ kyaah̄ wā hī chā hī hyā, mah̄ mā jngēēh̄ kyā hī baah̄ gā mīh̄ kiyh̄.”

³¹ Hē jā gā jäh̄ jmiiȳ siyh̄: “Gyuū kyaan̄, hnē ñeh̄ täǟ kyaah̄ jnǟ. Gā lǟ jē̄ hē chā kin̄, lā kyah̄. ³² Hā lǟ jā sā jmeē jnē jmī mah̄ lǟ chā jnē llū. Jēeh̄ dsā ñuuh̄ ø̄h̄ nā hī mā nā juū bā nā, nā mā lǟ jiih̄. Hī mā nā hēē̄ bā nā, nā gā mā hñaȳ.”

16

Juu' na-hmää' lä'koo- la' kih' hi- ma' hä' goo- ta'

¹ Ga' jäh' Jesús ka-läh' siyh' discípulo kyaay':

—Ma' chaa- jaa- dsa- cha- kuu'. Kih' hi- cha- kuu' he' ma' chaa- jaa- hi- ma' hä' goo- ta' kiyh'. Pero ga-bääh- dsih' dsoo', kih' he- ma' heey- kuu' kih' dsa-juu'.
² Mah' ga-täeyh' dsa- he' ga-siyh': "Ma-nuun' ha- lä' la' he- ma-løø' jmeeh-. ¿He-la' jmeeh- lä-na-? Ngëe' kwaan- kih' ta' kyah'. Jëeh', mo-so' le' dsa-he' ga' gooh- ta' he- ga-kwëehn- hne-." ³ Dsa- hi- ma' hä' goo- ta' ja-, ga-jmee' huusdse-: "¿Ha- lä' jmeen- na'? Dsa-juu' ta' ma-lleey- jnä' ma' jmeen- ta' kiyh'. Sa' lihn- jmeen- ta' jee' nuu-. Peer- na-hiinh' ngiin' kuu' kih' dsa'.
⁴ Ma-man' ha- lä' jmeen- mah' lä' chaa- hi- heeh- jnä' cha'neh- kih' wa-ra- ya-hii' ta' he- jmeen- la-." ⁵ He-ja- ga-täeyh' ma' jaa- ma' jaa- hi- ma' ää- kih' dsa-juu' ta' he'. Hi- to-né' he' ga-siyh': "Joh' ääh- kih' patrón kyaan-." ⁶ "Ään- hña-loo' mi'kwaah- aceit", ga-jäyh'. Mah' ga-jäh' hi- ma' hä' goo- ta' he', siyh': "Hee- la- kwaan- kyah'. Na' jee' na- ga-juh-, si' to' lo' gya' ba' he- ääh-." ⁷ Ja-ga' ga-siyh' hi- jñah' he': "¿Hne- na-, joh' ääh-?" "Hña-loo' hih' trigo", ga-jäh' hi- he'. Mah' ga-jäyh' siyh': "Hee- la- kwaan- kyah'. Si' kye' gyii' ba' he- ääh- hne-." ⁸ Pero dsa-juu' he' ga-hlëeh' llu' kih' dsa-hii- hi- ma' hä' goo- ta' ja-, kih' he- ga-lä' may- ga-liyh' ya-hii' llu' ta' kiyh'. Dsoo' ba', dsa- hi- sa- ma-heeh-, may- cha-ga'miih- ha- jee' leeyh- dsa-kyaayh', lä'koh' ga' he- jmee- dsa- hi- tääh' jee' wa'je-.

⁹ He-ja- jwëehn- hnäh', kyaah' lä-jë' he- cha- kyah' hnäh' jmi-gyuu' hliih' la-, hnøøh' hnäh' ha- lä- jee' lä-jwah' hnäh' kyaah' dsa-. Lä-ja- wa-ra- ga-dsa' he- cha- kyah' hnäh' chaa- hi- heeh- hnäh' cha'neh- jee' go'taah' hnäh' tääh'.

¹⁰ 'Jaa- hi- mi-te' koo- ta' pih', lä-ja- mi-tey' ka-läh' ta' he- juuh- ga'. Hi' jaa- hi- sa- mi-teh' koo- ta' pih', lä-ja- sa- mi-teyh' kyaah' ta' he- juuh- ga'. ¹¹ Cher'mah' sa- ga-jmääh' hnäh' kooh' hnäh' kuu' he- cha- jmi-gyuu' hliih' la-, ¿ha- lä' ka' dsa- o-jøh- dsë- kyah' hnäh' he- tooyh' gooh- hnäh' he- kye' ga'? ¹² Hi' cher'mah' sa' jmeeh- hnäh' lä-lle' kih' kyaah' kuu' kih' jñah', ¿ha- lä' kwëeh' dsa- hnäh' ma-ra' he- la' kyah' hnäh'?

¹³ Ni' jaa- dsa- sa- lä-këh' jmi' jmee' ta'he' kih' uu' dsa-juu'. Jëeh' jmeey' na-hääh' jaa- mah' lä-hnääh' hi- jñah' ba'. Mi-tey' kih' jaa- mah' mi-kwayh' hi- jñah' he'. Lä-ja- sa- lä-këh' hnäh' jmi' kyaah' koo- hä' ba' kah' hnäh' huusdse- kih' kuu' hi' kah' hnäh' huusdse- kih' Dio ka-läh'.

¹⁴ Ga-nuu' dsa- fariseo ka-läh' lä-jë' he- ma' hlëeh- Jesús discípulo kyaay'. Dsa- fariseo he' ma' tu-dsëy' kuu' he-ja- ga-mi-kwayh' kih' Jesús. ¹⁵ He-ja- ga-jäh' Jesús siyh':

—Jmääh- hnäh' hñaah' lluu' cha'né' hi- tääh' jmi-gyuu' la-. Pero ñe- ba' Dio ha- lä' la' neh- tuh-hoh' hnäh'. Hi- kih' lä-jë' he- jmee- dsa- juuh- né' hwa' la-, he- ja- sa- lä-jëe' Dio go-te-.

¹⁶ 'Jää' ba' ma' cha- ley kih' Moisé hi- ma' cha- juu' kih' lä-jëe' hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio lä-jiih' jii- kih' Jwaa- hi- ma' choo- jmi-. Lä' ma'ja- ga-løø' nuu- dsa- ju'hmëe' lä'koo- jää- Dio dsa- lä-hih- kih'. He-ja- lä-jëe' ba' jmee- lä-bii' lä-jää' mah' dsa-taayh' jee' jmee- Dio hih-.

¹⁷ Pero ma-ra' he- lä-te' ba' ley. Miih- ga' jwëeh- he- hee' gyuu' hwa' lä'koh' ga' he- jä' ta' koo' koo- mi'juu' kih' ley.

Ga'jäh' Jesús ha-lä' la' he-bee- dsa- øøh-

(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸ 'Lä-jëe' hi- bee- dsa-më' kyaah' mah' kaay' jñah' dsa-më', he- ma-jmeey' dso'kye- ba' ja-. Hi' lä-ja- hi- kaa' dsa-më' hi- ga-beey' he', he- ma-jmeey' dso'kye- ba' ja- ka-läh'.

Dsa-cha-kuu'kyagah' Lázaró

¹⁹ Ma' chaa- jaa- dsa- cha- kuu' hi- ma' keh- hmih- gyuu- lah-. Hmih- hmooh- jmah' ba' ma' keyh-. Hi- koo- kyoo- ba' ma' cha- la- je- nee' he- ma' kuh- hih-. ²⁰ Hi- ma' chaa- jaa- hi- ta- nee' hi- chee- Lázaró. Hi- he' ma' gya- ho' haah' kih' dsa- cha- kuu' he'. Tuu' ba' cha' hmih' ma' laay'. ²¹ Ma' hee' dsy- ma' kuyh- la- je- he- ma' dsa- saa- ne' mes- kih' dsa- cha- kuu' he'. La- kye- dsii- ma' dsa- naa' dsa- hluyh- ne' dsoo' kiyh' ja-. ²² Ga' lloo' koo- jmi- ga- juu' hi- ta- nee' he'. Ya- naa' angele mah' ga- teey- la- ga- te' koo' kih' Abraham. La- ja- ga- juu' dsa- cha- kuu' he' mah' ga- haa' dsih'.

²³ Jee' haa- cha- je- jee- wi-, ga- chooyh- mo- ney-, hi- uu- ga- ga- jee- Abraham kyaah' Lázaró taayh- ko- joh-. ²⁴ He- ja- ga- hlee- ki- gaa-, ga- jayh-: "Taa' Abraham, wa' la- nih' hoh' ki- jna-. Wa' mi- gyuh' Lázaró mille' cha- gooy- kyaah' jmi- mah' cheey- jee- la- mi- gyuyh' ko- hi- pih' na- sihn-. Jeeh-, jee- wi- jwerte cha- je- la-." ²⁵ Pero ga- jah' Abraham siyh-: "Gyuu- kyaan-, mi- dsooh- hoh' he- ga- ngée- llu' jwerte ta- ko- jiih- ma' chaa-". Mah' Lázaró ga- ngée- hlih-. He- ja- chaay- llu' jee- la-, mah' hne- jeeh- wi-. ²⁶ Ma- la- ba' ma- hñah- hnäh' hoo- hnäh-. Ta- jyoh' ko- taa- cha- koo- ta- juh- niih' jee- jnan-. Hi- hnø- hwée- jee- la- mah' dsa- naay- jee- na- sa- le-. Ni- sa- le- ya- naa- hi- taah' jee- na- jee- tøoh- jnaah' la-."

²⁷ Pero dsa- hi- ma' cha- kuu' he' ga- jah-: "Chuun' kyaah' hne-, taa- Abraham, chee- Lázaró cha- neh- kih' taa- kyaan-. ²⁸ Jeeh- chaa- hñaa- øhn-. Hi- he' hnoon- dsa- hlee- mah' la- ja- mo- so- ya- naay- jee- wi- la- jee- la-." ²⁹ Mah' ga- jah' Abraham siyh-: "Cha- ba' nuuh- kih' Moisé hi- cha- ba' juu' he- ga- hlee- hi- ga- ngée- juu' kih' Dio jee- taayh- oo-. Wa' jmeey- he' kih' juu' ja-." ³⁰ Ja- ga- jayh-: "Ja- la- ja-, taa- Abraham. Wa- ra- jah' kih' llaah- jaa- hi- ma- na- juu' jee- kiyh-, dsa- jee- kyaah' Dio." ³¹ Pero ga- jah' Abraham siyh-: "Cher' mah' sa- ga- jmeey- he' nuuh- kih' Moisé hi- la- ja- sa- ga- jmeey- he' juu' he- ga- hlee- hi- ga- ngée- juu' kih' Dio, ni- la- ja- sa- la- heey- wa- ra- ga- jee- ma- la- jiih- jaa- hi- ma- na- juu-."

17

*Goo- la' kih' hi- jmee- tēh' dsa- kyaah'**(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)*¹ Mah' ga- sih- Jesús discípulo kyaay-:

—Ma- ra- he- gwa- ba' he- jaa- jne- jwe- hlih-. Peer- jwi- dsa- hi- jmee- dsa- tēh- dsa- kyaah-. ² Peer- jwi- ba' hi- jmee- dsa- tēh- jaa- hi- mah' la- kyaah' he- hlih-. Llu' ga- la' kiyh' wa- ra- jah' kih' hñuu- dsa- luuy- koo- cha- too' kih' molii- mah' jwaa- dsih' cha- jmi- neeh-. ³ He- ja- jwe- hn- hnäh-, leeh- hnäh' kyaah' he- ja-.

'Cher' mah' jaa- øh- ga- hlaah- kyaah' hne-, hlee- hnih-. Hi- cher' mah' ga- heeh- bih-, jmee- joh- hoh' kiyh-. ⁴ Cher' mah' gyii- jiih- ga- hlaayh- kyaah' hne- koo- jmi-, hi- cher' mah' gyii- jiih- jay- ya- chiiyh- hne-: "Mo- so- jmeen- ka- lah-." Ja- jmeeh- joh- hoh' kiyh-.

⁵ He- ja- ga- jah- apóstole siyh- Dsa- joh- jnan-:

—Jmee' wa' la- dsoo' dsē- jnaah' cha- ga- miih-.

⁶ He- ja- ga- jeeh- Dsa- joh- jnan- juu' kiyh-, ga- siyh-:

—Wa- ra- jah' kih' dsoo' hoh' hnäh' ko- hi- pih' la- koo- te- mi- ju- mostaza, le' ba' jwi- hnäh' chaah' hma- sicómoro la-: "Cheh' hñaa- jee- la- mah' gwa- ta- cha- jmi- neeh-." Jmeey- ba' la- jwi- hnih-.

Hnø- jmee' jne' ta' he' kih' øh' jne'

⁷ Wa' jmeen-, jaa- hnäh' chaa- jaa- moz- kyaa- hi- kyah- hwa- o- hi- haa- jah-. Wa- ra- jayh-, ¿ché- jwa- jwi- hnih-: "Ngée-, ña- ya- na- ne' mes- mah' kuh' huh-?"

⁸ La- la- ba' jwi- hnih-: "Jmee' ma- nuu- kuhn-. Jmaa- hñaa- mah' jmee' ta' he' kin-

ta'ko-jiih' kuh-huhn`. Ja-ga' kuh'huh' hne`." 9 ¿Che' jwa-jwiih' hnih' ti'hmaah', kih' he- ma-mi-tey' lä-jë' mada' kyah'? Go laan' kin' sa' jmeeh' hnäh' lä-ja-. 10 Lä-ja-ka-läh' hnäh', wa-ra- ga-mi-teh' hnäh' lä-jë' mada' he- jmee' Dio kyah' hnäh', jawh' hnäh': "Sa' cha- jmää' jnääh' ni' miih- kyah'. Jëeh', lä-koh' te' he- ää- jmi' jmee' jnääh', ko-ja- ba' ma- jmee' jnääh'."

Ga-mi-hlä' Jesús gyaa' hi- ma' dsaah' dsoo' hmih' øø'

11 Lä-koo- ma' hää' Jesús jwë' ngooy' ta' Jerusalén, ga-ngëëy' ya-jwii' kih' hwa' Samária kyaah' kih' hwa' Galilea. 12 Lä-koo- ma' ga-hey' koo- jwii- mah-, gyaa' dsa-nuuh- hi- ma' dsaah' dsoo' hmih' høø', ya-nää' ga-mi-jeey' Jesús. Pero uu' ba' ga-taayh'. 13 Ga-hläëyh' ki-gaa-, ma' jäyh':

—Jesús, hne- hi- laah' ta-jwoh', wa' lä-nih' hoh' kyaa' jnääh'.

14 Ma' ga-jëë' Jesús lä-jëë' dsa-dsaah' he', ga-siiyh':

—Go-nää' hnäh', go-hääh' hnäh' hñaah' jmi-dsa- mah' jëëy' he- ma-jä' kyah' hnäh'.

Ta'ko-jiih' jee' ga-näay' ja-, ga-ääh' go-te- hmih' øø' ja-. 15 Jaa- jee' lä-jëë' kih' gyaa' dsa- he', ma' ga-jëëy' ma- jä' go-te- kiyh', ga-jeeyh- ka-läh', kway' ti'hmaah' kih' Dio hlëëyh' ki-gaa-. 16 Ga-juuyh' jney' ga-jluuy' hñiiy' lä- ga-të' hwa' hu' tü' Jesús, ga-kwëëyh' ti'hmaah'. Dsa- he' ma' chaa- Samária. 17 Mah' ga-jäh' Jesús siiyh':

—¿Ja', gyaa' dsa- hi- ma-jä' kih'? ¿Ha- ba' tääh' jñah' ga- nu'? 18 Dsa- chaa- uu' la-, ma-la' hi- la- ba' ma-këh' kwa' ti'hmaah' kih' Dio.

19 Mah' ga-siiyh' dsa- hi- ma' dsaah' he':

—Noo-, gwaah- ba' hne- kyah'. Ma-hlä' ba' hne- kih' he- ma-lä-dsoo' hoh'.

Ga-jäh' Jesús ha- lä- le' wa-ra- ga-të' jee' jäyh'

(Mt. 24:23-28, 36-41)

20 Ga-ngii' dsa- fariseo juu' kih' Jesús:

—¿Lih' ba' lloo- jmi' jmee' Dio hih'?

He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh':

—Sa' lä' jnä'hä' wa-ra- ga-løø' jää' Dio dsa- lä-hih' kih'. 21 Ni' jaa- sa' jäh': "Jee' la- jmee' Dio hih' o jee' oo' ba' jmeey' hih'." Jëeh', lä-koo- jää' Dio dsa- lä-hih' kih' ma-cha- ba' jee' jnän`.

22 Hi' ga-jäyh' siiyh' discípulo kyaay':

—Lloo- koo- jmi' lä-hnooh- hnäh' wa' jäh' na' ga-juh- Hi-ga-lëë' ngo' la-, pero sa- jäh' jmi' he- hnooh- hnäh'. 23 Ma-ja- ko-llaä' jäh': "Hi' Jesús ma-jah-, hi' cheh' na- o hi' cheh' jee' oo' go-jëë' hnäh'." Pero ta' go-nää' hnäh', ta' lla-lle' hnäh' kaah' kiyh'. 24 Jëeh', lä-koo- jmee' je-nih' wa-ra- ga-hih', dsa-lä-jnä' lä- ga-dsa' jmi-gyuu', ja- ba' lä-ja- le' wa-ra- jah' Hi-ga-lëë' ngo' la-. 25 Pero to- né' jmee' bii' jëën- wi', dsa- chaa- na' jmääy' jnä' ta' koo'. 26 Lä-koo- ga-la' jmi' kih' Noé, lä-ja- ka-läh' le' wa-ra- ga-të' jee' jäh' Hi-ga-lëë' ngo' la-. 27 Ma' kuh- ma' hih- dsa-, ma' dsa-jeë' goo- dsa- lä-jiih' ga-lloo' jmi' ga-he' Noé neh' barco. Jmi' ja- ja' jmi-juuh- mah' ga-jngiih' kih' lä-jëë'. 28 Ja- ba' lä-ja- ga-la' jmi' kih' Lot. Ma' kuh- ma' hih- dsa-, ma' tääh' hi- la-, ma' tääh' hi- hñi', ma' tääh' hi- jngëë- mi' hma- hi- ma' tääh' hi- jmee' hne'. 29 Pero jmi' ma' ya-hëë' Lot jwii- Sodomá, ga-hla' gyuuh' si-je- kyaah' azufre he- ga-jngiih' kih' lä-jëë'. 30 Lä-ja- le' ka-läh' jmi' wa-ra- ga-lä-jnää' Hi-ga-lëë' ngo' la-.

31 Jmi' ja-, hi- tääh' jee' ga-të' to' jwëë' hne' wa' jñay' mah' wa' kyuu' bih'. Sa' wa' kyey' he- tääh' cháneh' kiyh'. Hi- tääh' jee' nuu- kih' lä-ja- sa' wa' lla-näay' cháneh' kiyh'. 32 Ja- mi-dsooh- hoh' hnäh' lä-koo- ga-la' kih' mé' Lot. 33 Lä-jëë' hi- hnooh- ha- lä- jee' lääy' hñii', juuy' ba'. Pero lä-jëë' hi- kwaä- hñii' juu', hi- he' ba' lää'.

³⁴ He⁻ ja⁻ jwëehn[~] hnäh^ʼ, hwë[!] he⁻ jähn^ʼ ja⁻, na⁻ saa[!] uu[!] né[!] jii^ʼ. Jaa⁻ he^ʼ tēy⁺, hi⁺ hi⁻ jaa⁻ he^ʼ jā[!]. ³⁵ Uu[!] dsa⁻ mē^ʼ tāäh^ʼ dsē⁻ hor[~] ja⁻. Jaa⁻ he^ʼ tēy⁺ hi⁺ hi⁻ jaa⁻ he^ʼ jā[!]. ³⁶ Ma[!] ja⁻ uu[!] dsa⁻ tāäh^ʼ jee^ʼ nuu⁻ kih[!] jmee⁺ ta^ʼ. Jaa⁻ he^ʼ tēy⁺ hi⁺ hi⁻ jaa⁻ he^ʼ jā[!].

³⁷ He⁻ ja⁻ ga⁻ jāh^ʼ discípulo he^ʼ siyh⁺:

—¿Ha⁻ ba^ʼ ja⁻, Dsa⁻ jøøh[!] kyaan⁻?

Mah[!] ga⁻ jāh^ʼ Jesús siyh⁺:

—Jee^ʼ kyaa[!] hi⁻ ma⁻ na⁻ juu[!], jee^ʼ ja⁻ kuh[!] tu⁻ siih⁻.

18

Juu[!] na⁻ hmää^ʼ lä⁻ koo⁻ la[!] kih[!] jwëe⁻ kyaah^ʼ dsa⁻ mē^ʼ hñii^ʼ

¹ Ga⁻ hlëeh^ʼ ka⁻ läh^ʼ Jesús juu[!] na⁻ hmää^ʼ mah[!] mi⁻ tēy⁺ discípulo kyaay[!] he⁻ jmee⁺ bi[!] ngiiy[!] kiyh[!] lä⁻ jē⁻ jmi[!] kyaah^ʼ Dio hi⁻ sa⁻ hnøø[!] hwaay^ʼ he⁻ chuuy[!] kyaah^ʼ Dio. ² Ga⁻ jāyh^ʼ siyh⁺:

—Koo⁻ jwii⁻ juuh⁻ ma^ʼ chaa⁻ jaa⁻ jwëe⁻ hi⁻ sa⁻ ma^ʼ gah⁺ Dio ni⁻ sa⁻ ma^ʼ jmeey⁺ he[!] kih[!] dsa⁻. ³ Jee^ʼ jwii⁻ ja⁻, ma^ʼ chaa⁻ jaa⁻ dsa⁻ mē^ʼ hñii^ʼ hi⁻ ma^ʼ dsoo[~] nē[!] ta^ʼ kih[!] jwëe⁻ he^ʼ, ma^ʼ jāyh^ʼ siyh⁺: “Lla^ʼ ta^ʼ kin⁺ kyaah^ʼ dsa⁻ hi⁻ jmeeh⁺ jnä^ʼ.” ⁴ Ga⁻ lä⁻ hñii^ʼ cha⁻ miih⁻ jmi[!] sa⁻ ga⁺ hii[!] jwëe⁻ he^ʼ ma^ʼ lla[!] ta^ʼ kih[!] dsa⁻ mē^ʼ he^ʼ. Këe⁻ ga⁻ ga⁺ jmeey^ʼ huú[!] dsē⁻: “Ma^ʼ ke⁺ sa⁻ gahn⁺ Dio, ni⁻ sa⁻ jmeen⁺ he[!] kih[!] dsa⁻, ⁵ pero ma^ʼ ra^ʼ he⁻ jmeen⁺ ba^ʼ he[!] kih[!] dsa⁻ mē^ʼ hñii^ʼ hi⁻ chuuy[!] kyaah^ʼ jnä^ʼ. Jëeh^ʼ, cher^ʼ mah[!] lä⁻ ma⁻ ngoo[!] la⁻ ba^ʼ gway^ʼ nē[!] ta^ʼ kin⁺, lä⁻ dsëeh⁻ dsē⁻ kyaah^ʼ jnih^ʼ.”

⁶ Hi⁻ ga⁻ hlëeh^ʼ ga^ʼ Dsa⁻ jøøh[!] jnän⁻:

—Kye⁻ da^ʼ hnäh^ʼ kwaat⁻ kwee⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁺ jmee^ʼ jwëe⁻ hi⁻ hñaa⁻ dsē[!] he^ʼ. ⁷ ¿Che^ʼ jwa⁻ sa⁻ jmee[!] Dio he[!] kih[!] dsa⁻ hi⁻ na⁻ lleeh^ʼ kyaay[!] hi⁻ tāäh^ʼ ngii⁺ kiyh[!] lä⁻ jmi[!] lä⁻ hwë[?]? ¿Che^ʼ lä⁻ hñii^ʼ jeyh⁺ kiyh[!], laah^ʼ hnäh^ʼ? ⁸ Jwëehn[~] hnäh^ʼ, chah^ʼ ba^ʼ jëeh⁻ Dio kiyh[!]. Pero wa^ʼ ra⁻ jah[!] Hi⁻ ga⁻ lëe⁻ ngo[!] la⁻, ¿che^ʼ lä⁻ ma⁻ chaa⁻ ja⁻ ba^ʼ dsa⁻ hi⁻ jmee⁻ dsoo^ʼ dsē[!] kiyh[!]?

Juu[!] na⁻ hmää^ʼ lä⁻ koo⁻ la[!] kih[!] fariseo kyaah^ʼ hi⁻ ma^ʼ koo[!] ku^ʼ sih⁻

⁹ Hi⁻ ga⁻ hlëeh^ʼ Jesús ka⁻ läh^ʼ jyoh^ʼ juu[!] na⁻ hmää^ʼ. Ga⁻ hlëeyh[!] dsa⁻ hi⁻ ma^ʼ jmee⁺ kwaat⁻ laa[!] jaa⁻ hi⁻ lluu[!] mah[!] ma^ʼ na⁻ häayh^ʼ dsa⁻. ¹⁰ Uu[!] dsa⁻ ga⁻ wii[!] jee^ʼ chih[!] gwah⁺ na⁻ ngiiy[!] kiyh[!] kih[!] Dio. Jaa⁻ he^ʼ fariseo, hi⁻ jaa⁻ he^ʼ hi⁻ koo[!] ku^ʼ sih⁻. ¹¹ Dsa⁻ fariseo he^ʼ na⁻ cheyh[!] ma^ʼ hlëeyh⁺ lä⁻ la⁻ kyaah^ʼ Dio: “Dio kyaan⁺, kwan⁺ ti^ʼ hmaah^ʼ kyah[!]. Jëeh^ʼ sa⁻ laan[!] lä⁻ koo⁻ laa[!] jee^ʼ lä⁻ jëe⁻ dsa⁻, dsa⁻ hi⁻ hñii⁻, hi⁻ sa⁻ mi⁻ teh[!], hi⁻ ngē⁺ kyaah^ʼ wa^ʼ hi⁻ cha⁻ hi⁻ hyaa[!], ni⁻ sa⁻ laan[!] lä⁻ koo⁻ laa[!] hi⁻ koo[!] ku^ʼ sih⁻ hi⁻ cheh[!] oo⁺. ¹² To[!] jiih[~] koo⁻ seman⁻ sa⁻ kuh⁻ huhn⁻ mah[!] ngii⁺ mēn⁺ kin⁺ kyah[!] hne⁻. Kih[!] lä⁻ jē⁻ he⁻ lihn[!], kwa⁺ ba^ʼ jnä^ʼ gya[!] kih[!] lä⁻ koo⁻ hñaa⁻ loo^ʼ.” ¹³ Pero hi⁻ koo[!] ku^ʼ sih⁻ he^ʼ, huú[!] ga⁻ miih⁻ ma^ʼ cheyh[!]. Ni⁻ miih⁻ sa⁻ ga⁻ tuu⁻ dsēy[!] ma^ʼ chooy[!] nēy[!] ta^ʼ gyuu[!]. Ma^ʼ cheyh[!] kiiy⁺ mo⁻ dsēy[!], ma^ʼ jāyh^ʼ: “Hne⁻ Dio kyaan⁺, wa^ʼ lä⁻ ñih^ʼ hoh^ʼ ki⁻ jnä^ʼ, cha⁻ miih⁻ he⁻ hliih[!] ma⁻ jmeen[!].” ¹⁴ He⁻ ja⁻ jwëehn[~] hnäh^ʼ, ma^ʼ ga⁻ hwëey⁻ gwah⁺ ga⁻ nääy⁻ kiyh[!], hi⁻ koo[!] ku^ʼ sih⁻ he^ʼ ga⁻ jāy[!] lluu[!] cha⁻ nē[!] Dio. Pero dsa⁻ fariseo he^ʼ sa⁻ ga⁻ jāy[!] lluu[!]. Jëeh^ʼ, lä⁻ jëe⁻ hi⁻ jmää[~] hñii^ʼ kaah[!], hi⁻ he^ʼ jā[!] ta⁻ hwa[!] go⁻ te⁻. Pero hi⁻ jmää[~] hñii^ʼ hwa[!], hi⁻ he^ʼ ba^ʼ lëe^ʼ jøøh[!].

Ga⁻ mi⁻ jāā[!] Jesús gyuu⁻

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵ Ma^ʼ dsa⁻ nää[!] dsa⁻ dsa⁻ jāā[!] gyuu⁻ kyaa[!] cha⁻ nē[!] Jesús mah[!] kyey⁻ gooy⁻ nē[!] kiyh[!]. Pero ma^ʼ ga⁻ jëe⁻ discípulo kyaay[!], ga⁻ juuyh[!] kih[!] dsa⁻ hi⁻ ma^ʼ jāā[!] gyuu⁻ he^ʼ. ¹⁶ He⁻ ja⁻ ga⁻ tēeh[!] Jesús discípulo kyaay[!], ga⁻ siyh⁺:

—Kwa^ʼ jwë[!] ya⁻ nää^ʼ gyuu⁻ ta⁻ la⁻ kin⁺. Ta⁻ ha⁻ hnäh^ʼ kiyh[!], jëeh^ʼ hi⁻ laa[!] lä⁻ koo⁻ gyuu⁻, hi⁻ he^ʼ ba^ʼ jāā[!] Dio lä⁻ hih⁺ kih[!]. ¹⁷ Ma^ʼ ra^ʼ ju⁻ dsoo^ʼ jwëehn[~] hnäh^ʼ, hi⁻ sa⁻ heeh⁻ jāā[!] Dio lä⁻ hih⁺ kih[!] lä⁻ koo⁻ heeh⁻ jaa⁻ gyuu⁻, sa⁻ heyh[!] jee^ʼ jmee⁻ Dio hih⁺.

Jaa dsa kwaa hi cha kuu' ga hlëeh' kyaah' Jesús

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸ Jaa dsa hi ma kye ne' ga ngii' juu' kih' Jesús, ga jäyh':

—Hne hi laa' Ta jwoh' lluu', ¿hee hnøø' jmeen mah' tēēhn' jee' mo so juun'?

¹⁹ He ja ga jäh' Jesús siyh':

—¿Ché ñeh' hne he laan' lluu'? Jëeh' ni jaa hi lluu' sa' chaa, jaa Dio ba' hi lluu'. ²⁰ Ma kyuu' ba' hne lä jē mada' kih' Dio: “Ta' kaah' hi laa' kyaah' jñah', ta' jngëeh' dsa, ta' hii' kih' dsa, ta' jmee dsoo' kih' juu' ta juu'. Wa' hnaah' maa' kyaah', tää' kyaah'.”

²¹ He ja ga jäh' dsa he' siyh':

—Lä jē he na ma mi ten' lä jiih' ma' mahn'.

²² Ma ga nuu' Jesús he ga jäh' dsa he' lä ja, he ja ga siyh' ka läh':

—Hnøø' ga koo he jmeeh'. Gwaah go hñi' lä jē he cha kyah' mah' go kwëeh' hi tä nee'. Lä ja ba' lä cha cha miih' kyah' gyuu' jmi gyuu'. Ja ga na' ñeeh' mah' jmeen' ko jøh' —ga jäh' Jesús.

²³ Ma ga nuu' dsa he juu' ja, ga lä meeh' dsëy' jwërte kih' he ma' chay' cha miih' kuu'. ²⁴ Ma ga jēe' Jesús ga lä meeh' dsëy' cha miih', he ja ga jäyh':

—Ha koh' sa' jwëeh' la' kih' dsa cha kuu' heyh' jee jmee Dio hih'. ²⁵ Sa' ga jwëeh' la' kih' jaa' camey', ngëe' to gwa' koo hma kuu' lä koh' ga he heh' jaa dsa cha kuu' jee jmee Dio hih'.

²⁶ Lä jēe' hi ga nuu' juu' la, ga jäyh':

—¿Hii' ba' lää' ja'?

²⁷ He ja ga jäh' Jesús siyh':

—He sa' lä kēh' dsa jmi' jmee', Dio ba' lih' jmee'.

²⁸ Mah' ga jäh' Pee' siyh':

—Ma jäh' ba' lä jē he cha kyaah' jñääh' mah' ma ya nøø' jñääh' kyaah' hne.

²⁹ He ja ga jäh' Jesús siyh':

—Ma ra' ju' dsoo' jwëeh' hnäh'. Lä jēe' hi ma tuu' dsë' ma hwëe' cha' neh' kih', hi ma beey' cho' jmiy', øøyh', mëy', chih' kyaay' kih' he hnøøy' jmeey' lä koo la' mada' kih' Dio, ³⁰ hi he' hyoh' cha ga miih' jmi gyuu' la. Hi jmi gyuu' he na' ga' jä, tēey' jee' mo so juuy'.

Ngoo' hnë jiih' jmeeh' Jesús juu' he juuy'

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹ Ga tēeh' Jesús kah' lä jēe' gya tuu' discipulo kyaay' mah' ga siyh':

—Na' maan' ta' Jerusalén mah' lä te' lä jē he ga si' lä jēe' hi ga ngëe' juu' kih' Dio llo joo' lä koo ga siy' kih' Hi ga lēe' ngo' la. ³² Jee' ja taayh' jñä' ja' goo dsa hi sa' laa' judiu mah' mi kwayh' jñä', ta haayh' jñä', mah' ti hñey' jñä'. ³³ Ma ngëe' ma jmi' ma baay' jñä', ja ga jngëeyh' jñä'. Pero lä jiih' ka läh' ga ma hya hnë jmi'.

³⁴ Pero ni jaa discipulo kyaay' he sa' ga lä ngëe' he juu' ja ma hlëeyh'. Kih' discipulo he' ma' la' lä koh' juu' na hmää' ba'. He ja sa' ga lä ngëey' hee' ma hnøø' jäh' juu' ja.

Ga mi hlää' Jesús jaa dsa tuu'

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵ Ma ngoo' ya jäh' Jesús chuuh' jwii' Jericó, koo' jwë' ja ma' gya' jaa dsa tuu' hi ma' chu' kyaah' dsa hi ma dsa ngëe' jee' ja. ³⁶ Ma ga nuu' dsa tuu' he' dsa ngëe' jwëe' dsa mah' ga ngiiy' juu':

—¿Hee na jmee dsa hi ga nää' na'?

³⁷ Mah' ga jmeeh' dsa juu' kiyh':

—Jesús dsa chaa Nazaret ba' na hi dsa ngëe' cha jwë' la.

³⁸ Jā gā gā hlēēyh̄ kī gaā, gā jäh̄:

—Jesús, hnē hī laā sā jū kih̄ David, wā lǟ nih̄ hoh̄ kī jnǟ.

³⁹ Lǟ jēē̄ dsā hī gā näǟ tā chā né̄ Jesús, gā jūyh̄ kih̄ dsā tuū hē mah̄ mō sō mā tooyh̄ mīh̄. Pero dsā tuū hē chā gā mīh̄ mā tooyh̄ mīh̄:

—Hnē hī laā sā jū kih̄ David, wā lǟ nih̄ hoh̄ kī jnǟ.

⁴⁰ Jā gā gā noō Jesús. Gā jmeeȳ madā nā kyaah̄ hī tuū hē chuh̄ kiyh̄. Mā gā llooȳ chuh̄, gā ngih̄ Jesús juū kiyh̄. ⁴¹ Gā jäh̄ sīyh̄:

—¿Heē hnooh̄ jmeen̄ kyah̄?

Mah̄ gā jäh̄ dsā tuū hē:

—Dsā jøøh̄ kyaan̄, hnoon̄ lǟ jnǟ mī nēn̄.

⁴² —Wā lǟ jnǟ bā mī nēh̄. Mā hlaā bā hnē kih̄ hē mā lǟ dsoō hoh̄ —gā jäh̄ Jesús sīyh̄.

⁴³ Lǟ chah̄ jā gā lǟ jnǟ mī nēȳ. Mah̄ ngooȳ kyaah̄ Jesús, kwaȳ tī hmaah̄ kih̄ Dio. Hī lǟ jēē̄ dsā hī mā tääh̄ jeē jā mā kwaȳ tī hmaah̄ kih̄ Dio kā lǟh̄.

19

Juū kih̄ Zaqueo

¹ Mā gā hē Jesús jeē jwī Jericó, ngoō bih̄ hääȳ jwē̄. ² Jeē jā mā gyā jaā dsā chā kuū hī mā cheē Zaqueo, dsā jøøh̄ kyaā lǟ jēē̄ hī mā koō kū sih̄. ³ Mā hnøoȳ mā jēēȳ Jesús. Pero sā gā tēēȳ mā jēēȳ jeē kih̄ jwēē̄ dsā, jēēh̄ mā laaȳ jaā dsā bēēh̄ pih̄. ⁴ Hē jā ngooȳ kō chih̄ tā chā né̄. Gā wīȳ gyuūh̄ hmā sicómoro mah̄ jēēȳ Jesús. Jēēh̄ tā jā mā dsā ngēēȳ. ⁵ Mā yā jäh̄ Jesús jeē jā, gā jēēȳ tā gyuūh̄, gā jēēȳ Zaqueo lleē̄ gyuūh̄ hmā. Mah̄ gā sīyh̄:

—Zaqueo, jñaā nā koh̄ jeē nā. Jēēh̄, nā jmeē̄ biī nā jän̄ chā neh̄ kyah̄.

⁶ Jā gā gā jñaā kō chih̄. Peer̄ jēē̄ dsēȳ gā tēēȳ chā neh̄ kiyh̄. ⁷ Mā gā jēē̄ lǟ jēē̄ dsā hē, gā løoȳ hlēēyh̄ wī kih̄ Jesús, kih̄ hē gā jäh̄ chā neh̄ kih̄ jaā dsā wā hī chā hī. ⁸ Mah̄ gā noō Zaqueo jeē mā gyā, gā jäh̄ sīyh̄ Dsā jøøh̄ jñän̄:

—Dsā jøøh̄ kyaan̄, kwan̄ tō dsaah̄ hē chā kin̄ kwēēhn̄ dsā hī tǟ nēē̄. Lǟ jēē̄ hī mā hīn̄ kuū kih̄, ngēēn̄ kiyh̄ kyē̄ juh̄.

⁹ Mah̄ gā jäh̄ Jesús sīyh̄:

—Nā mā laā lǟ jēē̄ dsā hī tääh̄ chā neh̄ lā. Jēēh̄, dsā nūuh̄ lā, laā jā bā sā jū kih̄ Abraham kā lǟh̄. ¹⁰ Jēēh̄, Hī gā lēē̄ ngō lā, mā jaȳ hnaayh̄ hī nā hēē̄ mah̄ lǟȳ.

Juū nā hmäǟ lǟ koō lā kih̄ uū dsā hī gā jmeē̄ tā kyaah̄ kuū

(Mt. 25:14-30)

¹¹ Mā tääh̄ dsā mā nuū kih̄ Jesús, hē jā gā hlēēyh̄ juū nā hmäǟ lǟ lā. Jēēh̄ mā ngoō yā jäh̄ kih̄ Jerusalén hī mā jmeē̄ dsā hū dsē̄, lǟ chah̄ jā mā leē Jesús dsā tā mah̄ jmeeȳ hih̄ kih̄ dsā gooȳ. ¹² Hē jā gā jäh̄ Jesús sīyh̄:

—Mā chaā jaā dsā jøøh̄ hī ngoō jeē jwī hū jeē hñaā dsih̄ leēȳ dsā tā jøøh̄, jā gā jäh̄ gooȳ. ¹³ Jäǟ jā gā yā hēēȳ, gā tēēyh̄ gyā mōz̄ kyaaȳ. Gā kwēēyh̄ mā koō chooh̄ kuū lǟ jaaȳ. Mah̄ gā sīyh̄: “Jmeē̄ hnäh̄ tā kyaah̄ kuū lā, tā kō jiih̄ lǟ hēēn̄.” ¹⁴ Pero dsā hī mā tääh̄ jeē jwī jā, mā nā høøh̄ kih̄ dsā jøøh̄ hē. Hē jā gā cheeȳ dsā kaah̄ kiyh̄ hī dsā jäh̄ jeē jā: “Sā hnøø̄ jñääh̄ leē dsā nā dsā tā kyā jñääh̄.”

¹⁵ Lǟ koō mā jah̄ dsā jøøh̄ hē, mā ngēē̄ mā hñaā tā, gā jmeeȳ madā dsā tēēyh̄ mōz̄ hī gā kwēēyh̄ kuū mah̄ jēēȳ hā koō tē kuū mā lih̄ mōz̄ hē.

¹⁶ Jā hī tō nē̄ hē, gā jäh̄ sīyh̄: “Dsā jøøh̄ kyaan̄, kyaah̄ kuū kyah̄ mā lih̄n̄ koō gā gyā lǟ koō tē hē gā kwēēh̄ jnǟ.” ¹⁷ Dsā tā jøøh̄ hē gā jäh̄ sīyh̄: “Llū bā tā kyah̄, hnē mōz̄ lluū kyaan̄. Kih̄ hē mā mī teh̄ kyaah̄ mīh̄ hē gā toohn̄ gooh̄,

leeh' dsa-ta' kih' gya' jwii'." 18 Ja' hi' jnah' he' hi' ga-jah': "Dsa-jøøh' kyaan', kuu' kyah' ma-lih' hña' juh' lä'koh' te' kuu' he' ga'kwëeh' jnä'." 19 Hi' ga'siiyh' ka-läh' hi' he': "Hne' ka-läh' leeh' dsa-ta' kih' hña' jwii'."

20 'Hi' ja' jnah' ka-läh' hi' ga-jah': "Dsa-jøøh' kyaan', hee' kuu' kyah' la-, ga-løøn' llu' kyaah' hmiih' dsa'luu'. 21 Jëeh', ga-lä'gohn' kyaah' hne' kih' he' hääh' kyaah' ta' kyah'. Jmeeh' kyah' he' la' kih' jnah' hi' chooh' ta' jee' sa' jngëeh'." 22 Mah' ga-jäyh' siiyh': "He' ba' che' hlëeh' hne' moz~. Kyaah' ja' ba' juu' he' ma-hlëeh' llan' ta' kyah'. Ma-neh' ba' hne' he' hään', mah' jmeen' kin' he' la' kih' jnah' hi' choohn' ta' jee' sa' ma-jngëen'. 23 ¿He' la' sa' ga-tøøh' kuu' kin' banco mah' ma-la' ma-jahn' ma' ngëeh' kin' lä'kye' sa'joø' kih'?" 24 Mah' ga'siiyh' lä'jëë' hi' ma'tääh' jee' ja': "Jñuuh' hnäh' kuu' he' chooyh' na' mah' kwëeh' hnäh' hi' cha' kih' gya' koo' na'." 25 Dsa' he' ga-jah' siiyh': "Dsa-jøøh' kyaan', pero dsa' na' cha' ba' kiyh' gya' koo' na'." 26 Pero jwëehn' hnäh': "Hi' cha' kih', hyoyh' cha' ga'miuh'. Mah' hi' cha' miuh' kih', dsa-jñuh' go-te' ba' he' cha' kiyh'. 27 Lä'ja' ka-läh' lä'jëë' hi' na'høøh' kin', hi' sa' ma' hnøø' ma' jmeen' hih' kih', go-kyaa' kyaan' ta' la' mah' kuh' luuy' cha'nën' la'."

Ga'he' Jesús na-dsëë' burr' jwii' Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

28 Ma' ngëë' ma-hlëeh' Jesús juu' ja-, ga'hey' jwë' ngooy' ta' Jerusalén. 29 Ma' ngooy' ya'chuyh' jwii' Betfagé kyaah' Betania, jäh' kih' moh' he' chee' Olivo, ga'cheey' uu' discípulo kyaay'. 30 Ga'siiyh':

—Go-nää' hnäh' ta' jee' jwii' mäh' he' nøø' ta' cha'në'. Wa'ra' ga-tëeh' hnäh' jee' oo', jnääh' hnäh' jaa' burr' mäh' hi' na'hñuuh', hi' sa' ga' ma-wii' dsa-. Ja' cheeh' hnäh' mah' ya'jääh' hnäh' ta' la'. 31 Cher'mah' chaa' hi' ga'ngii' juu' kyah' hnäh' he' la' cheeh' hnäh' burr' na-, ja' jwiih' hnih' lä'la': "Jmee' bii' kih' Dsa-jøøh' kyaah' jnääh' ba' la'."

32 He' ja' ga'nää' ba' hi' ga'cheey' he'. Hi' ga'jnääyh' ba' lä'koh' ga-jäyh'. 33 Lä'koo' ma'tääh' cheeyh' burr' he', ga-jah' dsa-juu' burr' siiyh':

—¿He' la' cheeh' hnäh' burr' na'?

34 Mah' ga-jah' discípulo he' siiyh':

—He' jmee' bii' kih' Dsa-jøøh' jnän' ba' la'.

35 He' ja' na'jääh' burr' he' jee' cheh' Jesús mah' ga'kye' dsa' hmiih' kih' ka'luu' burr'. Ja' ga' ga'wii' Jesús burr' he'. 36 Lä'koo' ma' ngoo' Jesús, lä'jëë' dsa' ma' ja' hmiih' kih' lä'hä' jwë'. 37 Ma' ngooy' ya'jäyh' jyoo' kih' moh' Olivo, peer' ma' chaa' llu' lä'jëë' dsa' kyaay' hi' ma' chaa' kaah' kiyh'. Ma' tooyh' miuh', kway' tí'hmaah' kih' Dio kih' lä'jë' he' juh' gaa' he' ga'jëëy'. 38 Ma' jäyh':

—¿Dio kyaah' Dsa-jøøh' jnän' hi' ja' na' lä'hiih' kiyh'! Wa' hii' tí' gyuuuh' jmi' gyuuu'. ¿He' ba' che' jøøh' laa' hi' gya' gyuuuh'!

39 Ja' ga' ko'llaa' fariseo hi' ma'tääh' jee' kih' dsa' he' ga-jäyh':

—Ta' jwoh', ta' kwa' jwë' hlëeh' discípulo kyaah' lä'na'.

40 He' ja' ga-jah' Jesús siiyh':

—Jwëehn' hnäh', cher'mah' dsa' la' ga'tu' hlëeh' lä'na-, kuu' he' tääh' la' hlëeh' llay'.

41 Lä'koo' ma' ga-tëë' Jesús chuyh' kih' Jerusalén, ga'jëëy' ta' jee' jwii' ja-. Peer' ga'ki' ga'hooyh' kih' dsa' chaa' jee' ja-. 42 Hi' ga-jäyh':

—He' ba' che' llu' kyah' hnäh', wa'ra' jäh' kih' lä'ngëeh' hnäh' jmi' na', hii' na' hi' le' jmee' hii' tí' kyah' hnäh'. Pero sa' jnä' he' ja' kyah' hnäh' na' ga-juh'. 43 Jëeh', ja' jmi' hliih' kyah' hnäh'. Dsa' hi' na'høøh' kyah' hnäh' dsa-taayh' lä'ku' lä'jii' jee' jwii' kyah' hnäh' mah' saayh' hnäh' lä'hii' né' go-te'. Ni' ko-taa' mo' so' cha' jee' lääh' hnäh'.

44 Soh'hlay' go-te' na'hyah' he' na'jnë' jwii' kyah' hnäh'. Ja' jiih' ma'jaa' hnäh' kih'

dsa- he'. Soh' hla' mi' kuu' he- la' na' hyah-, kih' he- sa- ga' jmeeh' hnäh' he' he- ja' hi- ma' lää' hnäh'.

Ga' hwëé' Jesús dsa- hi- ma' tääh' hniä' jee' chih' gwah-
(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

⁴⁵ Ma' ga' he' Jesús jee' chih' gwah- jwäh', ga' løy' hëëy' kih' lä' jëé' dsa- hi- ma' lla- hmoo' jee' ja-. ⁴⁶ Mah' ga' siyh':

—Lä' la- na- sih- juu' kih' Dio: “Hne- kin- lä' chee- hne- jee' ngih- dsa- kih' Dio.” Pero ma- jmeeh' hnäh' lä' koo- too- jee' dsa- taah- dsa- hii- ba'.

⁴⁷ Koo- jmiä' koo- jmiä' ma' hlëéh- Jesús dsa- jee' chih' gwah-. Pero lä' jëé' dsa- kaah' kyaä' jmi- dsa- kyaah' ta- jwöh' kyaä' ley kyaah' dsa- kaah' kih' jee' jwii- ja-, ma' hnøoy' ma' jngëëyh' Jesús. ⁴⁸ Sa' ga' jnøoyh' ha- lä' ma' jmeey' mah' ma' jngëëyh' Jesús, jëéh' jwëé' dsa- ma' tääh' jëé' koo- hwéh-, nuuy- juu' he- kwa- Jesús.

20

He- ja' gyuu' ba' hih- he- jmee- Jesús
(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

¹ Koo- jmiä' ma' cheh' Jesús hlëëyh- dsa- ju' hmëé' jee' chih' gwah- ma' ya- nää' dsa- kaah' kyaä' jmi- dsa- kyaah' ta- jwöh' kyaä' ley ko- jøh' kyaah' dsa- gyuu'. ² Mah' ga' jäyh' siyh- Jesús:

—Chih' jnääh'. ¿Che' cha- jwë' kyah' he- jmeeh- lä' jëé' he- na-? ¿Hii- kih' hih- he- jmeeh- lä' na-?

³ He- ja- ga' jeeh- Jesús juu' kiyh', ga' siyh':

—Ngih' koo- mi' juu' kyah' hnäh' ka- läh'. Jeeh' da' hnäh' kin- jää', ja- ga' jwahn' hi- kih' hih- he- jmeen- lä' la-. ⁴ ¿Hii- ga' jmee' hih- he- ga' chaa' Jwaa- dsa- jmiä-, che' Dio o che' dsa- nuuh-?

⁵ Jee' tääh' ja- ma' llay- juu' kyaah' dsa- kyaayh', ma' jäyh':

—Cher' mah' ga' jäh' jne', hih- kih' Dio ba' ja-, Jesús jäh': “¿He- la' sa' ga' lä' dsoo' hoh' hnäh' kiyh' ga- ja-?” ⁶ Hi' cher' mah' ga' jäh' jne', ja' hih- kih' dsa- ba' ja-, lä' jëé' dsa- te' kuu' jnän', jëéh', lä' jëé' hi- he' jmeey- dsoo' Jwaa- ma' laa' jaa- hi- ma' ngëé- juu' kih' Dio.

⁷ He- ja- ga' jäyh' ga' siyh- Jesús:

—Sa' ñe' jnääh' hi- kih' hih- ja' Jwaa- he- ga' chaay' dsa- jmiä-.

⁸ Mah' ga' jeeh- Jesús juu' kiyh' ka- läh', ga' siyh':

—Ni' jnä' sa' jmeehn- juu' hi- ga' jmee' hih- he- jmeen- lä' la-.

Juu' na- hmää' lä' koo- la' kih' dsa- hi- ga' høø' ta' kih' jñah'
(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ Hi' ga' løy' hlëëyh- dsa- juu' na- hmää' lä' la-:

—Jaa- dsa- ga' tää' koo- nää' chaah' wii- jeh'. Mah' ga' tooyh- goo- dsa- he- høoy' ma- to' dsaah-. Ja- ga' ya- hëëy' ngooy', jee' ga' lä' hëëy' cha- miih- jmiä'. ¹⁰ Ma' ga' lloo' jii- kih' mi' jäh' ja-, ga' cheey' jaa- moz- kyaay' jee' ma' tääh' dsa- høø' ta' kiyh' mah' ma' kooy' hëey' he- ma' tëëy-. Pero dsa- hi- ma' høø' chaah' jeh' ja-, ga' kway' kih' moz- he' mah' ga' hëëy' kih' ta' jmah'. ¹¹ Ga' cheey' jñah' ka- läh' moz- kyaay'. Hi- he' ka- läh' ga' jmi' ga' baa' dsih', ga' lley- o- hih- kih' mah' ga' cheeyh- ta' jmah'. ¹² Ga' tē' hnē- jiih' ga' cheey' jñah' moz- kyaay'. Pero dsa- hi- ma' tääh' jmee' ta' jee' ja-, lä' ja- ka- läh' ga' jmeeyh- dsoo' mah' ga' hëëy' kih' go- te'.

¹³ Hi' dsa- juu' chaah' jeh' ja-, ma' jmeey' huüdsë: “¿Ha- lä' jmeen'? Go- cheen- jaa- chih- kyaan- nää' ga' hi- hnaan-, ha- ga- che- wa- ra- ga' lloooy', jmeey' he' kih'.”

¹⁴ Pero dsa- hi- ma' høø' chaah' jeh' ja-, ma' ga' jëëy' ja' chih- he', ga' taayh' ga' llay' juu',

ga⁺jäyh⁺: “Hi⁻ oo⁺ na⁻ jä⁺ kyaah⁺ ta⁺ la⁻. Wa⁺ jngëeh⁺ jnih⁺ mah⁺ jän⁺ kyaah⁺ heey⁻ he⁻ ma⁺ tēy⁻.” ¹⁵ He⁻ ja⁻ ga⁺lleey⁻ ta⁺ ka⁺hne⁻ jee⁺ ma⁺ na⁻ jnäa⁺ chaah⁺ jēh⁺ ja⁻ mah⁺ na⁺ jngëeyh⁻.

¿Hee⁻ ba⁺ jmee⁺ dsa⁻ juu⁺ chaah⁺ jēh⁺ kih⁺ hi⁻ høø⁺ ta⁺ kiyh⁺, laah⁺ hnäh⁺? ¹⁶ Lloo⁻ dsa⁻ juu⁺ jēh⁺ mah⁺ mi⁻llaay⁺ hi⁻ jmee⁺ ta⁺ ja⁻ mah⁺ tooyh⁺ goo⁻ jñah⁺ hi⁻ jmee⁺ ta⁺ kiyh⁺ —ga⁺ jāh⁺ Jesús.

Ma⁺ ga⁺ nuu⁺ lä⁺ jēē⁺ dsa⁻ he⁺ juu⁺ ja⁻, ga⁺ jāyh⁺:

—Sa⁺ wa⁺ kwa⁺ Dio jwē⁺ jmeen⁺ lä⁺ ja⁻!

¹⁷ Ma⁺ cheh⁺ Jesús jēē⁺ lä⁺ jēē⁺ dsa⁻ he⁺ mah⁺ ga⁺ siiyh⁺:

—¿Hee⁻ hnøø⁺ jāh⁺ he⁻ na⁻ si⁻ lä⁺ la⁻?:

Ja⁻ ba⁺ kuū⁺ he⁻ sa⁺ ga⁺ tih⁺ dsē⁺ tē⁺ hyah⁺,

he⁻ ja⁻ ba⁺ ga⁺ jā⁺ lä⁺ koo⁻ mi⁻kuū⁺ he⁻ kye⁻ dsa⁻ to⁻ nē⁺ kih⁺ koo⁻ hne⁺ juuh⁻.

¹⁸ Lä⁺ jēē⁺ hi⁻ tāh⁺ nē⁺ kuū⁺ ja⁻, hi⁻ he⁺ chu⁻ jøø⁺ jmi⁻ ngo⁺ kih⁺. Hi⁻ wa⁺ ra⁻ ga⁺ toh⁺ kuū⁺ ja⁻ nē⁺ kih⁺ dsa⁺, jleeyh⁺ go⁻ te⁻.

¹⁹ Lä⁺ jēē⁺ jmi⁻ dsa⁻ kaah⁺ he⁺ kyaah⁺ ta⁺ jwøh⁺ kyaa⁺ ley hnøøy⁺ ma⁺ saayh⁺ Jesús hor[~] ja⁻, jēeh⁺ ga⁺ tāh⁺ dsēy⁺ he⁻ ga⁺ hlēeh⁺ Jesús kiyh⁺ kyaah⁺ juu⁺ na⁻ hmää⁺ ja⁻. Pero ma⁺ gayh⁺ dsa⁻.

Kwaqt[~] kih⁺ ku⁺ sih⁻

(Mt. 22:15-22; Mr. 12:13-17)

²⁰ He⁻ ja⁻ ga⁺ chee⁺ dsa⁻ kaah⁺ he⁺ ko⁻ llaa⁺ dsa⁻ hi⁻ na⁺ ki⁺ juu⁺. Hi⁻ he⁺ ma⁺ jmää[~] hñii⁺ lä⁺ koo⁻ hi⁻ lluu⁺. Lä⁺ taa⁺ ga⁺ jmeey⁺ ha⁻ lä⁺ jee⁺ ma⁺ kaah⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús mah⁺ ma⁺ hñiiy⁺ kiyh⁺ kyaah⁺ dsa⁻ ta⁺. ²¹ Lä⁺ ja⁻, ga⁺ ngiiy⁺ juu⁺ kiyh⁺:

—Ta⁻ jwøh⁺, ñē⁺ jnääh⁺ hne⁻ hlēeh⁺ kwee⁻ ma⁺ kwah⁻ juu⁺. Sa⁺ cha⁻ kwaat[~] kyeh⁺ ha⁻ lä⁺ laa⁺ lä⁺ jaa⁻ lä⁺ jaa⁻ dsa⁻. Hne⁻ jwiih⁺ dsa⁻ kyaah⁺ ju⁺ dsoo⁺ jmah⁺ ba⁺ ha⁻ lä⁺ la⁺ jwē⁺ kih⁺ Dio. ²² ¿Ha⁻ lä⁺ jwah⁺ hne⁻, che⁺ llu⁺ mi⁻hmaah⁺ jne⁺ ku⁺ sih⁻ kih⁺ dsa⁻ ta⁺ César o sa⁺ llu⁺?

²³ Pero kyuu^h ba⁺ Jesús may[~] kih⁺ dsa⁻ he⁺, he⁻ ja⁻ ga⁺ siiyh⁺:

—¿He⁻ la⁺ kah⁻ hnäh⁺ dsēn⁺? ²⁴ Heeh⁻ da⁺ jnä⁺ koo⁻ kuu⁺. ¿Hii⁻ kih⁺ heeh⁻ too⁺ la⁻? ¿Hii⁻ kih⁺ jmi⁻ na⁻ si⁻ la⁻?

Mah⁺ ga⁺ jāh⁺ dsa⁻ he⁺ siiyh⁺ Jesús:

—Kih⁺ César ba⁺ na⁻.

²⁵ He⁻ ja⁻ ga⁺ jāh⁺ Jesús siiyh⁺:

—He⁻ la⁺ kih⁺ César, kwēeh⁻ ba⁺ César. He⁻ la⁺ kih⁺ Dio, kwēeh⁻ ba⁺ Dio he⁻ la⁺ kih⁺.

²⁶ Ni⁺ mi⁻h sa⁺ ga⁺ jnøøy^h ha⁻ lä⁺ jee⁺ ma⁺ kaah⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús to⁺ lo⁺ nē⁺ lä⁺ jēē⁺ dsa⁻. Koo⁻ ga⁺ taayh⁺ jēē⁺ dsayh⁺ ba⁺ kyaah⁺ juu⁺ he⁻ ga⁺ jēeh⁻ Jesús kiyh⁺ mah⁺ ga⁺ jāy⁺ tí⁺ sih⁻ go⁻ te⁻.

Ga⁺ ngii⁺ dsa⁻ juu⁺ ha⁻ lä⁺ le⁺ wa⁺ ra⁻ ga⁺ tē⁺ jee⁺ lä⁺ jiih⁺ hi⁻ na⁻ juu⁺

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷ Lä⁺ ja⁻ ga⁺ lla⁺ nää⁺ ko⁻ llaa⁺ dsa⁻ saduceo jee⁺ ma⁺ cheh⁺ Jesús. Dsa⁻ he⁺, sa⁺ ma⁺ jmeey⁺ dsoo⁺ he⁻ lä⁺ jiih⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁺. Mah⁺ ga⁺ ngii⁺ dsa⁻ he⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús. ²⁸ Ga⁺ jāyh⁺:

—Ta⁻ jwøh⁺, Moisé ga⁺ sii⁺ jñän⁺ kyaah⁺ juu⁺ la⁻. Wa⁺ ra⁻ ga⁺ juu⁺ jaa⁻ dsa⁻ ñuu^h hi⁻ sa⁺ chaa⁻ joo⁺, dsa⁻ ñuu^h øø^h hlii⁺ he⁺, lle⁺ kih⁺ tēy⁻ dsa⁻ mē⁺ mah⁺ lä⁺ chaa⁻ jooy⁺ hi⁻ lee⁺ kwaat[~] kyaa⁺ hlii⁺ øøy^h. ²⁹ Ma⁺ laa⁺ gyeē⁺ dsa⁻ ñuu^h jaa⁻ ba⁺ cho⁺ jmiiy⁻. Hi⁻ to⁻ nē⁺ he⁺ ga⁺ kaa⁺ dsa⁻ mē⁺ pero chah⁺ ba⁺ ga⁺ juuy⁺. Sa⁺ ga⁺ lä⁺ chaa⁻ jooy⁺. ³⁰ He⁻ ja⁻ jee⁺ ga⁺ tē⁺ uu⁺ dsa⁻ ñuu^h øøy^h, ga⁺ kaa⁺ dsa⁻ mē⁺ he⁺. Ja⁻ ba⁺ lä⁺ ja⁻ ga⁺ juuy⁺, sa⁺ ga⁺ lä⁺ chaa⁻ jooy⁺.

³¹ Jee⁺ ga⁺ tē⁺ uu⁺ dsa⁻ ñuu^h øøy^h, ga⁺ kaay⁺ dsa⁻ mē⁺ he⁺. Ja⁻ ba⁺ lä⁺ ja⁻ lä⁺ jēē⁺ gyeē⁺ dsa⁻ ñuu^h ga⁺ kaa⁺ dsa⁻ mē⁺ he⁺ hi⁺ ga⁺ juu⁺ lä⁺ jēē⁺ gyeē⁺ dsa⁻ ñuu^h he⁺. Ni⁺ jaa⁻ sa⁺ ga⁺ lä⁺ chaa⁻ joo⁺. ³² Jee⁺ ga⁺ dsaa⁺ go⁻ te⁻, ga⁺ juu⁺ hñii⁺ dsa⁻ mē⁺ ka⁻ läh⁺. ³³ Wa⁺ ra⁻ ga⁺ tē⁺ jee⁺ lä⁺ jiih⁺ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁺, ¿hii⁻ jaa⁻ kih⁺ jee⁺ lä⁺ jēē⁺ gyeē⁺ lee⁺ kyaa⁺ dsa⁻ mē⁺ he⁺? Jēeh⁺, ga⁺ lä⁺ jēē⁺ gyeē⁺ ba⁺ ga⁺ lä⁺ kyaayh⁻ —ga⁺ jāh⁺ dsa⁻ saduceo siiyh⁺ Jesús.

³⁴ He⁻ ja⁻ ga⁺ jēeh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺, ga⁺ siiyh⁺:

—Dsa-mě' dsa-nūuh- jee' gooy- ta'ko-jiih' chaay- jmi-gyuu' la- ba'. ³⁵ Pero lä-jëe' dsa- hi- laa' kwaat- lä-jiih' jee' kih' hi- na- juu' mah' dsa-taayh' jmi-gyuu' hmëe', jee' ja- ni- jaa- dsa-mě' dsa-nūuh- mo'so- jee' gooy-. ³⁶ Ni- mo'so- juuy' ka-läh', leey' kwee- lä-koo- ángele. Lä-llu' he- lä-jiih' he-ja- leey' joo' Dio ba'. ³⁷ Hi- lä-kye- Moisé ga-mi-jnäa- jnän' he- lä-jiih' dsa- jee' kih' hi- na- juu'. Jëeh', lä- ma' ga-sii' Moisé lä-koo- ga-la' kiyh' jee' ma' chih' chaah' too' ja-, ga-tëeyh' Dio lä-la-: “Dio kyaa' Abraham, Dio kyaa' Isaac, Dio kyaa' Jacob.” ³⁸ He- ga-jäyh' lä-ja-, sa- na-juu' dsa- ma-gyuh- jnän' he' kih' Dio. Jëeh' Dio jnän' laay' Dio kyaa' hi- na-jiih' ba'.

³⁹ Ko-llaa' ta-jwoh' kyaa' ley ga-jäh' siiyh':

—Llu' ba' he- ma-jäh' na-, Ta-jwoh'.

⁴⁰ Ja- jiih' mo'so- ga-tuu- dsëy' ma' ngii' gyih' juu' kih' Jesús.

Hi- kih' ja' hi- laa' Cristo

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Mah' ga-jäh' Jesús siiyh':

—¿Ha- lä- la' he- jäh' dsa-, Cristo laa' sa'ju- kih' David? ⁴² He' ba' hñii' David ga-sii' juu' la- né- je- kih' Salmo:

Ga-jäh' Dio ga-siiyh' Dsa-jøøh' kyaan':

“Na' jwoo' ra-lluu' kin- la-,

⁴³ lä-jiih' lloo- jmi' llaan- hii' tiih' lä-jëe' hi- na-høøh' kyah'.”

⁴⁴ ¿Ha- lä-ja- laa' Cristo sa'ju- kih' David ga-ja-, cher'mah' hñii' David ga-jäh' kih' Cristo: “Dsa-jøøh' kyaan'?”

Ga-juuh' Jesús kih' ta-jwoh' kyaa' ley

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Lä- ma-nuu' ja- lä-jëe' hi- tääh' jee' ja-, ga-jäh' Jesús siih' discípulo kyaay':

⁴⁶ —Leeh- hnäh' kyaah' ta-jwoh' kyaa' ley. Peer- tih- dsëy' ngëy' jee' kih' dsa- kye'yh' hmiih- kyoo-, hnøøy' jmee' dsa- Dio kiyh' cha'jwë' juuh-. Hi- tih- dsëy' gyay- to- né- hma-sii- neh' gwah- mah- hi- lä-ja- ka-läh' jee' dsa-taah' dsa- kuh-hih-. ⁴⁷ Hwëy- dsa-më' hñii' cha'neh' kih', ki-wëe' dsa-taayh' ngiiy' kiyh' kih' Dio ha- jee' jëe' dsa- kiyh'. Pero cha-gamiih- wi' heeh' Dio dsa- hi- jmee' lä-ja-.

21

Na'ka- dsa-më' hñii' kuu' cha'në' Dio

(Mt. 12:41-44)

¹ Ma' cheh' Jesús jëe- ha- lä- ma' jmee' dsa- cha- kuu', tooyh- kuu' neh' wii' kih' gwah-. ² Ga-jëey' ka-läh' jaa- dsa-më' hñii' hi- tä-nee' go-te-, ga-tooyh- to- ñe' nøø' he- sa- kye'e' ni- miih-. ³ He-ja- ga-jäyh':

—Ma- ra- ju'dsoo' jwëehn- hnäh', dsa-më' hñii' la- tä-nee', ma-kway' cha-gamiih- lä-koh' ga' jee' lä-jëe' hi- cha- kuu'. ⁴ Jëeh' lä-jëe' hi- oo- ma-kwëeh' Dio miih- he- dsa-chaa' kiyh', pero dsa-më' hñii' la-, ma-ke- tä-nee'y', ma-kway' lä-koh' te' kuu' he- cha- kiyh' he- kyaah' ma' lay' he- jmee' bii' kiyh' —ga-jäh' Jesús.

Lloo- koo- jmi' hla' gwah- juuh-

(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Ma' tääh' ko-llaa' ma' lla- juu' kih' gwah- ha- lä-koo- na'hñaah' ma' la' kuu' he- ma' na-chuh- hi- ma' na-lii' kyaah' lä-jëe' he- ma' dsa-ka- dsa- kih' Dio. He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh':

⁶ —Lä-jëe' he- jëeh' hnäh' na-, lloo- koo- jmi' ni- koo- mi'kuu' sa- jä' na-chuh- né- kih' øøh-. Lä-jëe' ba' soh'hla'.

Joh' nēē' sa' jmee' lii' jāā' ja' ga' llaa' jmi' gyuu'
(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷ He' ja' ga' ngii' dsa' he' juu' kiyh', ga' jāyh' siiyh':

—Ta' jwoh', jliih' ba' le' he' hlēēh' na' ? jHee' lii' jmee' wa'ra' ya' jāh' lā'te' juu' na' ?

⁸ He' ja' ga' jāh' Jesús siiyh':

—Hnøø' leeh' hnäh' mah' ni' jaa' sa' mi' gaa' hnäh'. Jwēē' dsa' ya' nää' hi' ka' nē' kin', jāyh' siiyh' hnäh': “Jnā' he' laan' Cristo hi' ma' chee' Dio.” Hi' jāyh': “Ma' ngoo' ga' tē' jmi'.” Pero ta' go' nää' hnäh' kaah' kiyh'. ⁹ Ga' ma' nuuh' hnäh' cha' hnii' ta' la' ta' jnø, ta' jøøh' hnäh' hñaa'. Jēēh', jmee' bii' le' lā'ja' to' nē'. Pero ja' lā' chah' ja' llaa' jmi' gyuu'.

¹⁰ Ngoo' bih' hlēēyh':

—Tee' dsa' hi' chaa' koo' hwa' kyaah' jyoh' hwa', hi' tee' dsa' ta' kyaah' jñah' dsa' ta'.

¹¹ Jeh' wi' jwēte hwa', ja' he' koo' jee' jwi' jēē' dsa' hoo' hi' lā' cha' dsoo' he' dsa' kwah'. Jmee' goo' jwēte, hi' ha' koh' lii' sa' jmee' gyuu' jmi' gyuu'.

¹² Jāā' ja' ga' le' lā' jē' he' hlēēhn' la', saah' dsa' hnäh', jmeeyh' hnäh'. Jāāy' hnäh' neh' gwah' kiyh', taayh' hnäh' neh' nē', dsa' jāāy' hnäh' cha' nē' dsa' ta' kaah' kwaat' kin'. ¹³ Jee' tāāh' hnäh' dsa' ngēēh' hnäh' lā' ja', ma' ja' la' jmi' kyah' hnäh' he' kwah' hnäh' ju' dsoo' kin'. ¹⁴ Koo' hā' ba' lla' hoh' hnäh' he' sa' jmeeh' hnäh' hu' dsē' ha' lā' hlēēh' hnäh' he' kyaah' lāāh' hnäh' hñaa', ga' ma' tāāh' hnäh' cha' nē' dsa' ta'. ¹⁵ Jēēh', jnā' ba' kwan' juu' he' hlēēh' hnäh' kyaah' cha' miih' hu' dsē' llu'. Lā' ja' lā' jēē' hi' na' høøh' kyah' hnäh' sa' leeyh' hnäh' kyaah' ma' la' juu' he' hlēēyh'. ¹⁶ He' ba' maa' tää' kyaah' hnäh' hñiy' kyah' hnäh', lā' ja' ka' lāh' øøh' hnäh', hi' chaa' kyaah' hnäh', ome' kyaah' hnäh'. Lā' jiih' jngēēyh' ko' llaa' hnäh'. ¹⁷ Ga' lā' jēē' ba' jmee' na' høøh' kyah' hnäh' kwaat' kin'. ¹⁸ Pero ni' koo' jñu' lleh' hnäh' sa' dsa' hi'. ¹⁹ Wa' kwēēh' hoh' hnäh' mah' lā' ja' lāāh' hnäh'.

²⁰ Wa'ra' ga' jēēh' hnäh' ma' tāāh' hløø' lā' ku' lā' jii' kih' Jerusalén, ma' ja' lā' nēh' hnäh' ma' lloo' jmi' jee' hee' go' te' jee' jwi' ja'. ²¹ Jmi' ja' lā' jēē' hi' tāāh' hwa' Judea wa' kyuu' ta' moh'. Hi' tāāh' jee' jwi', wa' kyuu'. Hi' hi' tāāh' jee' nuu' kih', ta' wa' lla' nāāy' cha' neh' kiyh'. ²² Jēēh', ma' ja' dsēē' jmi' teeh' Dio jwi' kih' dsa', mah' lā' te' lā' jē' juu' he' ma' na' sih'. ²³ Peer' jwi' dsa' mē' hi' kya' gyuu' jmi' ja' hi' lā' ja' hi' jāā' gyuu' sēh' ka' lāh'. Ha' koh' wi' sa' jēē' dsa' hi' chaa' hwa' Judea, heeh' Dio wi' jwēte dsa' hi' chaa' Jerusalén. ²⁴ Ko' llaa' jngēēh' dsih' kyaah' nē'. Hi' jñah' ko' llaa' jāā' dsih' na' hñuu' ta' jee' jyoh' jwi'. Lā' tē' dsē' dsa' hi' sa' lāa' judiu' jmeey' kih' dsa' chaa' Jerusalén lā' jiih' dsēē' jmi' he' lle' kiyh'.

Wa'ra' ga' tē' jee' jāh' Hi' ga' lēē' ngo'

(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

²⁵ Ja' ga' jmee' lii' nē' hyoo' nē' sih' jee' hēē' nuu', mah' nē' hwa' la' sa' nē' dsa' he' jmee' wa'ra' ga' nuuy' tooh' miih' jmi' nēeh' wa'ra' ga' hluh' wi' jwēte. ²⁶ Lā' jiih' sa' hlaa' dsa' hwa' lā' goyh'. Jmeey' hu' dsē' he' ba' le' kiyh' wa'ra' ga' jēēy' sa' jeh' lā' jē' he' cha' gyuu'. ²⁷ Ja' ga' jēēy' Hi' ga' lēē' ngo' la' hi' jāh' gyuu' jee' jni' kyaah' cha' miih' be', laay' jøøh' go' te'. ²⁸ Wa'ra' ga' løø' dsa' lā' lā' jē' he' la', ja' kwah' hnäh' be', chah' hnäh' hñaa'. Jēēh', miih' ga' hnøø' lāāh' hnäh' ma' ja'.

Juu' na' hmää' kih' chaah' higo

²⁹ Hi' ga' jāyh' siiyh' juu' na' hmää' lā' la':

—Jēē' da' hnäh' ha' lā' la' kih' chaah' higo kyaah' jyoh' chaah' hma'. ³⁰ Wa'ra' ga' løø' dsa' hyo' sa' jih' kih', ma' nēh' hnäh' he' ma' ngoo' ga' tē' jii' jma' ba' ja'. ³¹ Ja' ba' lā' ja' hnäh' ka' lāh', wa'ra' ga' jēēh' hnäh' dsa' lā' lā' jē' he' ma' jwahn' la', wa' lā' ngēēh' hnäh' he' ma' ya' jāh' jee' jmee' Dio hi' jñā' hā'.

³² Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn~ hnäh', sa' llaa' dsa' chaa' na' ta'ko' jiih' sa' ga' ma'lä'te' lä'jé' he' jäh' juu' la'. ³³ Ngëë' ba' lä'jé' he' cha' gyuu' hwa', pero juu' kin', lä' ma'cha' ja'ba'.

³⁴ Hnøø' hääh' hnäh' hñaah'. Ta' kwa' hnäh' jwë' lä'hweh' tuh'hoh' hnäh' kyaah' he' hliih' he' jøø' kyah' hnäh', he' lla'heeh' hnäh', he' kyeh' hnäh' cha'miih' huü'dsë' he' ga'hnøø' kyah' hnäh' jmi' gyuu' la'. Lé' ga' che' ni' sa' leeh' hnäh' wa'ra' ga'lä'te' jmi' ja'. ³⁵ Jmi' ja' le' lä'koo' sa'lä' he' jlë' ga'lä'jéë' dsa' hi' tääh' lä'kaa' hwa'. ³⁶ Ta' gwii' hnäh' ja', ngii' hnäh' kih' Dio ko'lla'jiih' mah' lä'ja' lääh' hnäh' kih' lä'jé' he' wi' he' jä' ja', hi' tēēh' hnäh' go'taah' hnäh' chá'né' Hi' ga'lēē'ngo' la'—ga'jäh' Jesús.

³⁷ Ta'lä' jmi' ma'kway' juu' jee' chih' gwah'. Hi' ta'lä' hwë' ma' go'hëëy' ma'dsaayh' ta' moh' he' chee' Olivo. ³⁸ Ta'lä' tiih' ma'dsa'nää' jwëë' dsa' jee' chih' gwah' ma'dsa'nüü' juu' he' kway'.

22

Ma' hnooh' dsa' ha' lä' jee' ma' saayh' Jesús

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

¹ Ma'ngoo' ga'të' jmi' he' kuh' dsa' judiu he'niih' he' sa' kyaah' levadura, ja'ba' jmi' ja' kuh' dsa' he' borrego mäh'. ² Lä'jéë' jmi' dsa' kaah' kyaah' ta'jwoh' kya' ley, ma' hnooyh' ha' lä' jee' ma' jngëëyh' Jesús jee' sa' jéë' dsa', jëeh' ma' gayh' dsa'.

³ Mah' ga'he' Tana' neh' tuh'dsë' Juda hi' ma'tëëyh' Iscariote. Hi' he' ma' laa' jaa' jee' lä'jéë' gya'tuu' apóstole kya' Jesús. ⁴ He'ja' neey' na'hlëëyh' jmi' dsa' kaah' kyaah' juu' hløø' hi' ma'høø' gwah' ja'. Ga'llay' juu' kyaayh' ha' lä' ngëëy' Jesús. ⁵ Peer' ga'lä'chaa' llu' dsa' hé', he'ja' ga'jiiyh' kuu' kih' Juda. ⁶ Ga'heeh' ba' Juda juu' ja'. He'ja' ga'hnooyh' ha' lä' jmeey' mah' ngëëy' Jesús jee' sa' jéë' dsa'.

Ga'jmeë' Dsa' jøøh' jnän' ma'nüü' kyaah' ga'hiyh' juu'

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

⁷ Ma'tääh' dsa' judiu jmi' kuyh' he'niih' he' sa' kyaah' levadura, ma' ga'të' jmi' he' jngëëyh' borrego mäh' hi' kuyh' hwë' ma'të' jmi' ja'. ⁸ He'ja' ga'jmeë' Jesús mada' kih' Pee' kyaah' kih' Jwaa', ga'jäyh' siyh':

—Go'nää' hnäh' go'mi'llu' hnäh' jee' kyeh' borrego mäh'.

⁹ —¿Ha' jawh' mi'llu' jnääh' ma'nüü'? —ga'jäh' discípulo he' siyh'.

¹⁰ —Wa'ra' ga'taah' hnäh' jee' jwi' juuh' oo', jeeh' hnäh' jaa' dsa' hi' kii' koo' mi'dsuu' na'kah' jmi'. Ja' lla'lleh' hnäh' kaah' kiyh' lä'jiih' dsa'hey' chá'neh'. ¹¹ Jee' dsa'hey' ja', jwiih' hnäh' dsa'juu' hne': “Lä'lä' jäh' Ta'jwoh' siyh' hne'. ¿Na' jee' hne' jee' le' kyeh' jnääh' borrego mäh' kyaah' discípulo kyaan'?” ¹² Hi' he' heeh' hnäh' jee' ga'të' to' jwëë' hne' jee' cha' koo' jee' he' ma'na'llu'. Jee' ja' mi'lluh' hnäh' ma'nüü' jnän' —ga'jäh' Jesús siyh'.

¹³ Ga'lla'nää' ba' discípulo he' jee' ja' hi' ga'la' ba' lä'koo' ga'jäh' Jesús siyh'. Mah' ga'mi'lluy' ma'nüü' he' kuyh'.

¹⁴ Ma' ga'lloo' hor' kuyh', ga'gya' Jesús né' mes' ko'jøh' kyaah' apóstole kyaay'.

¹⁵ Mah' ga'jäh' Jesús siyh':

—¿Ha' koh' sa' hee' dsën' kuhn' ma'nüü' la' ko'jøh' kyaah' hnäh', jää' ja' ga'jëen' wi'! ¹⁶ Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn~ hnäh', mo'so' kuhn' ka'läh' ma'nüü' la' lä'jiih' lloo' jmi' he' kuhn' ka'läh' jee' jmeë' Dio hih'.

¹⁷ Mah' ga'kay' kyaah' he' ma' haa' jmi' mi'jeh', ga'kway' tí'hmaah' kih' Dio mah' ga'jäyh':

—Kye' kyaah' la' mah' hih' hnäh' ma' miih' ga'lä'jéë' hnäh'. ¹⁸ Jëeh', mo'so' huhn' ka'läh' jmi' mi'jeh' ma'ää', lä'jiih' løø' Dio jmeë' hih' jnä'hä'.

¹⁹Ja⁻ga⁻ga⁻kay¹ he⁻ñi^h, ga⁻kway¹ ti^hhmaah¹ kih¹ Dio mah¹ ga⁻ti^h ga⁻llooyh¹, ga⁻jäyh¹:
—He⁻la⁻na⁻jmi⁻ngo¹ kin¹. He⁻llu¹ kyah¹ hnäh¹ kwan¹ hñiin¹ juun¹. Kuh¹ hnäh¹ hi¹
ja⁻jmeeh⁻ hnäh¹ lä⁻na⁻ mah¹ lä⁻dsooh¹ hoh¹ hnäh¹ kin¹.

²⁰Ma⁻la⁻ma⁻goh¹ ma⁻n^u, ja⁻ba⁻lä⁻ja⁻ ga⁻jmeey¹ ka⁻läh¹, ga⁻kay¹ wa⁻kyaah¹ mah¹
ga⁻jäyh¹:

—He⁻la⁻na⁻jma⁻kin¹ he⁻t^u kyah¹ hnäh¹ hi¹ kyaah¹ jma⁻kin¹ la⁻jmeey¹ Dio koo⁻
hmooh¹ hmee¹. ²¹Pero hi⁻ngëe¹ jnä¹ ja⁻goo⁻ dsa⁻hñaa⁻ dsë¹, hi⁻ma⁻kye⁻ ma⁻goo⁻
ko⁻joh¹ kyaah¹ kin¹ në¹ mes¹ la⁻. ²²Ma⁻ra⁻ju⁻dsoo¹, Hi⁻ga⁻läe¹ngo¹ la⁻le¹ kiyh¹ lä⁻koo⁻
lle¹ kih¹ ba¹, pero jwi⁻dsa⁻n^u hi⁻ngëe¹ jnä¹ kih¹ dsa¹.

²³Ja⁻ga⁻ga⁻taayh¹ ngiiy¹ juu¹ kih¹ dsa⁻kyaayh¹, hi⁻na⁻hi⁻jmeey¹ lä⁻ja⁻.

Ha⁻lä⁻hnøø¹ kih¹ hi⁻kye⁻ në¹ kih¹ øøh¹ jne¹

²⁴Hi⁻ga⁻ti⁻ga⁻chooy¹ juu¹ ka⁻läh¹, ma⁻jäyh¹:

—¿Hi⁻jaa⁻jee¹ lä⁻jëe¹ ka¹ në¹ kih¹ dsa⁻kyaah¹ jne¹?

²⁵He⁻ja⁻ga⁻jäh¹ Jesús siyh¹:

—Lä⁻jëe¹ rey hi⁻na⁻hñaa¹ kya¹ dsa⁻jmeey¹ hih¹ lä⁻të⁻dsëy¹ kih¹ dsa⁻kyaay¹. Hi¹
jäh¹ dsa⁻kiyh¹, he⁻jmeey¹ bih¹ llu¹. ²⁶Pero hnäh¹ sa¹ ga⁻tëeh¹ hnäh¹ jmeeh¹ hnäh¹ lä⁻ja⁻.
Lla⁻he⁻ja⁻, hi⁻jøøh¹ ga⁻jee¹ kyah¹ hnäh¹ hnøø¹ jmääy¹ hñiiy¹ jaa⁻hi⁻hwa¹ ba¹. Hi⁻kye⁻
në¹ kyah¹ hnäh¹ hnøø¹ jmeey¹ lä⁻koo⁻ jaa⁻hi⁻jmeey¹ ta⁻he¹ ba¹. ²⁷¿Hi⁻la⁻jøøh¹, laah¹
hnäh¹? ¿Ché¹ hi⁻gya¹ në¹ mes¹, o hi⁻jmeey¹ ta⁻he¹? ¿Ja¹ hi⁻gya¹ në¹ mes¹ ba¹ jøøh¹? Pero
jnä¹ laan¹ jee¹ kyah¹ hnäh¹ lä⁻koo⁻ jaa⁻hi⁻jmeey¹ ta⁻he¹ ba¹.

²⁸Hi¹ hnäh¹ laah¹ dsa⁻hi⁻ma⁻kwëeh¹ dsë¹ ko⁻joh¹ kyaah¹ jnä¹ jee¹ ma⁻jëen¹ wi¹.

²⁹He⁻ja⁻kwan¹ jee¹ jmeeh¹ hnäh¹ hih¹, lä⁻koo⁻ ga⁻kwëeh¹ Tä¹ jnä¹ jmeen¹ hih¹. ³⁰Lä⁻ja⁻
kuh¹huh¹ hnäh¹ në¹ mes¹ kin¹ jee¹ jmeen¹ hih¹. Hi¹ kwan¹ jee¹ go⁻taah¹ hnäh¹ jee¹ jmeeh¹
hnäh¹ hih¹ kih¹ lä⁻jëe¹ gya⁻to¹ nä¹ dsa⁻Israel.

Ga⁻jäh¹ Jesús he⁻hmä¹ Pee¹ juu¹ he⁻sa⁻kyuuy¹

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹Hi⁻ga⁻jäh¹ ka⁻läh¹ Dsa⁻jøøh¹ jnä¹:

—Simón, Simón. Ga⁻ngëe¹ Tana¹ hnäh¹ mah¹ kaayh¹ hnäh¹. Jmeey¹ kyah¹ hnäh¹ lä⁻koo⁻
jmeey¹ dsa⁻hi⁻jaw¹ mi⁻trigo jwë¹ në¹ lle¹ mah¹ lle¹ kyah¹ kih¹. ³²Pero ma⁻ngiin¹ kyah¹
kih¹ Dio mah¹ sa¹ jeh¹ hoh¹. Hi¹ hne⁻, wa⁻ra⁻ga⁻jeeh¹ kyaah¹ jnä¹, lle¹ kih¹ kwah¹ be¹ kih¹
lä⁻jëe¹ øøh¹ mah¹ wa⁻lla⁻nää¹ bih¹ ta⁻cha⁻në¹.

³³He⁻ja⁻ga⁻jäh¹ Simón:

—Dsa⁻jøøh¹ kyaan¹, ma⁻lla⁻dsën¹ he⁻niin¹ neh¹ ñe¹. Hi¹ ja⁻ma⁻la⁻koo⁻niin¹ neh¹ ñe¹,
lä⁻kye⁻he⁻juun¹ ko⁻joh¹ kyaah¹ hne⁻ma⁻lla⁻dsën¹.

³⁴He⁻ja⁻ga⁻jäh¹ Jesús siyh¹ Pee¹:

—Jwëehn¹ hne⁻, ja⁻ba⁻na¹, jää¹ ja⁻ga⁻hoo¹ chaah¹ dsoo¹, hne⁻ma⁻të¹ hnë⁻jiih¹
ma⁻hmäh¹ juu¹ he⁻sa⁻kyuuh¹ jnä¹.

Lloo⁻koo⁻ jmi¹ jëe¹ dsa⁻wi¹

³⁵Mah¹ ga⁻siyh¹ lä⁻jëe¹:

—Lä⁻ma¹ ga⁻cheen¹ hnäh¹ na⁻kwah¹ hnäh¹ juu¹, sa¹ kyeh¹ hnäh¹ hmih⁻tuh⁻, ni¹ sa¹
kyeh¹ hnäh¹ kuu¹, ni¹ loo⁻he⁻tooh¹ hnäh¹ tiih¹ hnäh¹, ¿ché¹ cha⁻he⁻ga⁻lä⁻hnøø¹ kyah¹
hnäh¹ ma⁻ja⁻?

—Ni¹ koo⁻—ga⁻jäh¹ lä⁻jëe¹.

³⁶He⁻ja⁻ga⁻jäyh¹ siyh¹:

—Pero na¹, hi⁻cha⁻hmih⁻tuh⁻kih¹, wa⁻kyey¹ ba¹. Lä⁻ja⁻ka⁻läh¹ kuu¹. Hi¹ hi⁻sa⁻cha⁻
ñe¹tuuh¹ kih¹, wa⁻hñiiy¹ hmih⁻lloo¹ kiyh¹ mah¹ wa⁻läy¹ koo⁻. ³⁷Jwëehn¹ hnäh¹, jmeey¹
bi¹ lä⁻te¹ kin¹ he⁻na⁻si⁻lä⁻la⁻: “Jmää¹ dsa⁻ jnä¹ kwaat¹ he⁻laan¹ lä⁻koo⁻ jaa⁻hi⁻ää⁻
dsoo¹.” Jëeh¹, he⁻ma⁻na⁻si⁻kin¹ ma⁻ra⁻he⁻lä⁻te¹ ba¹.

³⁸ Jā gā gā jāh̄ lā̄ jē̄ȳ:
 —Dsā j̄øøh̄ kyaan̄. Chā bā tō ñē tuuh̄.
 Mah̄ gā jāh̄ Jesús siyh̄:
 —Leē bā mā lā hē nā.

Ñeē Jesús Getsemaní nā chuuȳ kyaah̄ Dio
 (Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹ Lā̄ chah̄ jā yā hē̄ Jesús. Hī lā̄ koō mā tē̄ȳ jmeeȳ, ngooȳ tā moh̄ hē cheē Olivo. Hī gā nā̄ discipulo kyaaȳ chaā kaah̄ kiyh̄ tā jā. ⁴⁰ Lā̄ koō mā gā tē̄ȳ moh̄ jā, gā siyh̄ discipulo kyaaȳ:

—Ngiī hnāh̄ kyah̄ hnāh̄ kih̄ Dio mah̄ sā kaah̄ hī sā llū̄ hnāh̄ lā̄ hyoh̄ dsē̄.

⁴¹ Gā lā̄ øøȳ lā̄ koō uū jwā̄ dsā koō mī kuū. Mah̄ gā juuyh̄ jñē̄ȳ, gā løøȳ ngiī kiyh̄. ⁴² Gā jāyh̄:

—Cher̄ mah̄ hnooh̄ Tā̄, lā̄ jnā̄ kih̄ hē wī hē jē̄n̄ nā. Pero sā wā lē lā̄ hnoon̄ hñiin̄. Wā lē lā̄ hnooh̄ hñāah̄ bā.

⁴³ Gā llā sē̄h̄ jaā ángel hī jā gyuūh̄ chā nē̄ȳ hī gā kwā bē kiyh̄. ⁴⁴ Lā̄ koō mā gyaȳ jē̄ȳ wī, chā gā mīh̄ mā ngiī kiyh̄. Peer̄ kah̄ gaā tooh̄ jmī lloō kiyh̄ hē mā tuū lā̄ gā tē̄ hwā hē lā lā̄ koh̄ jeē tuū jmā.

⁴⁵ Mā gā nooȳ jeē mā gyaȳ ngiī kiyh̄, ngooȳ jeē mā tā̄h̄ discipulo kyaaȳ. Gā jē̄ȳ nā saā nā gwīȳ, jē̄h̄ gā hwaaȳ hē tī meeh̄ dsē̄. ⁴⁶ Mah̄ gā siyh̄:

—¿Hē lā nā gwīh̄ hnāh̄? Noō hnāh̄, ngiī hnāh̄ kyah̄ hnāh̄ mah̄ sā leh̄ hē hñīh̄ hnāh̄.

Gā saayh̄ Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Cheh̄ gā Jesús hlē̄h̄ mā gā llā nā̄ jwē̄ dsā. Hī gā lloō hī mā cheē Juda, jaā jeē lā̄ jē̄ gyā tuū discipulo, hī mā jā̄ dsā hē. Ngooȳ chuh̄ kih̄ Jesús mah̄ gā chuyh̄ kiyh̄. ⁴⁸ Hē jā gā jāh̄ Jesús siyh̄:

—Juda, ¿chē hē hnaah̄ jnā̄ lā hē mā chuh̄ kin̄ mah̄ ngē̄h̄ jnā̄ hē juun̄?

⁴⁹ Lā̄ jē̄ hī mā tā̄h̄ kyaah̄ Jesús, mā gā jē̄ȳ hē kih̄ jā hē yā nā̄ dsā, hē jā gā jāyh̄ siyh̄:

—Dsā j̄øøh̄, ¿chē tā jnā̄h̄ kiyh̄ kyaah̄ ñē?

⁵⁰ Jaā discipulo hē, gā jmeeȳ dsoō kih̄ jaā moz̄ kyā dsā j̄øøh̄ kyā jmī dsā, gā kuȳ lō gwaȳ rā llū̄. ⁵¹ Mah̄ gā jāh̄ Jesús siyh̄:

—Mā leē kō nā. Mō tō kaah̄.

Gā sooyh̄ lō gwā moz̄ hē, mah̄ gā mī hlā̄ȳ. ⁵² Jā gā jāh̄ Jesús sih̄ lā̄ jē̄ hī yā nā̄ yā chaayh̄, lā̄ jē̄ jmī dsā kaah̄, lā̄ jē̄ hløø̄ hī mā høø̄ gwah̄, hī lā̄ jē̄ dsā gyuūh̄:

—¿Chē̄ dsā hñī jnā̄, mah̄ mā yā nā̄h̄ hnāh̄ kyaah̄ ñē kyaah̄ hmā? ⁵³ Lā̄ jē̄ jmī mā hā̄n̄ jeē kyah̄ hnāh̄ jeē chih̄ gwah̄ mah̄ sā gā chaah̄ hnāh̄ jnā̄. Pero nā mā chā jwē̄ kyah̄ hnāh̄ jmeeh̄ hnāh̄ hih̄, jē̄h̄ mā tē̄ hor̄ jmeē hih̄ hī hā̄ jeē nā hoō̄.

Gā hmā̄ Peē juū hē sā kyuȳ Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Hē jā gā saayh̄ Jesús, gā tē̄ȳ lā̄ gā tē̄ chā neh̄ kih̄ dsā j̄øøh̄ kyā jmī dsā. Uū bā mā llē Peē kaah̄ kiyh̄. ⁵⁵ Tō dsaah̄ hō hnē kiyh̄ jā, gā jeeh̄ dsā jē, mah̄ gā taayh̄ lā̄ kū lā̄ jiī llooyh̄ jē. Jā bā jeē jā gā gyā Peē kā lāh̄ llooyh̄ jē. ⁵⁶ Jeē jā mā hā̄ jaā dsā mē̄ hī mā jmeē tā jeē jā. Mā gā jē̄ȳ Peē gyā llooyh̄ jē, nī mīh̄ sā gā kooȳ nē̄ȳ mā jē̄ȳ Peē mah̄ gā jāyh̄:

—Hī nā kā lāh̄ mā ngē̄ kyaah̄ Jesús.

⁵⁷ Pero gā hmā̄ Peē juū, gā jāyh̄:

—Dsa⁻mē^ʔ, sa⁺ kyuu⁺ dsa⁻ na⁻.

⁵⁸ Ko⁻hwēē^ʔ ja⁻ ga⁻, jñah^ʔ dsa⁻ ga⁻ jēy^ʔ Pee^ʔ. Mah^ʔ ga⁻ siyh⁺:

—Hne⁻ ka⁻ läh^ʔ laa⁺ dsa⁻ kyaay^ʔ.

Mah^ʔ ga⁻ jäh^ʔ Pee^ʔ:

—Jah⁻ ha^ʔ, ja⁻ he^ʔ jnä^ʔ dso^ʔ.

⁵⁹ Ga⁻hya⁻ ga⁻ koo⁻ hor[~], jñah^ʔ ka⁻ läh^ʔ ma^ʔ jmee⁺ dsoo^ʔ juu^ʔ ja⁻, ma^ʔ jäh^ʔ:

—Sa⁻ na⁻ hee⁻ go⁻ te[~], laay^ʔ jaa⁻ hi⁻ ma^ʔ jmee⁺ ko⁻ jøh^ʔ kyaah^ʔ Jesús. Jēēh^ʔ, dsa⁻ chaa⁻ Galilea ba^ʔ na⁻.

⁶⁰ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh^ʔ Pee^ʔ:

—Dsa⁻ ñuu^{h-}, sa⁺ man⁻ he⁻ na⁻ hlēēh^ʔ.

Pero hlēēh⁺ gyih^ʔ lä⁻ ja⁻, lä⁻ चाह^ʔ ja⁻ ga⁻ hoo^h chaah^ʔ dsoo^ʔ. ⁶¹ He⁻ ja⁻ ga⁻ jēēh⁻ Dsa⁻ jøø^h jñän^ʔ hñii^ʔ, ga⁻ jēy^ʔ Pee^ʔ. Ja⁻ ga⁻ ga⁻ lä⁻ dsooh⁻ dsē^ʔ Pee^ʔ juu^ʔ kih^ʔ Dsa⁻ jøø^h jñän^ʔ, lä⁻ koh^ʔ ga⁻ siyh⁺: “Jää^ʔ ja⁻ ga⁻ hoo^h chaah^ʔ dsoo^ʔ, hne⁻ ma⁻ tē^ʔ hnē⁻ jiih[~] ma⁻ hmäh^ʔ juu^ʔ he⁻ sa⁺ kyuu^{h-} jnä^ʔ.” ⁶² Ja⁻ ga⁻ ya⁻ hēē^ʔ Pee^ʔ ta⁺ ka⁻ hne⁻, ga⁻ hoo^h lä⁻ jiih^ʔ lä⁻ dsēy^ʔ.

⁶³ Dsa⁻ hi⁻ ma^ʔ hää[~] Jesús ma^ʔ mi⁻ kwayh^ʔ, ma^ʔ ki⁻ jnaay[~]. ⁶⁴ Ga⁻ løø^ʔ dsa⁻ mo⁻ nēy^ʔ hi⁻ ma^ʔ jnoo[~] dsa⁻ kiyh^ʔ, mah^ʔ ma^ʔ ngiiy⁺ juu^ʔ kiyh^ʔ:

—Jäh^ʔ da^ʔ hii⁻ ma⁻ jnoo^ʔ kyah^ʔ.

⁶⁵ Joh^ʔ juu^ʔ sa⁺ ma^ʔ ba^ʔ ma^ʔ jnaayh⁻.

Na⁻ jääy⁻ Jesús cha⁻ nē⁻ dsa⁻ ta⁻ kaah^ʔ kyaa^ʔ dsa⁻ judiu

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Ma^ʔ ga⁻ jnä^ʔ ja⁻, ga⁻ kuh^ʔ lä⁻ jēē⁺ dsa⁻ gyuu^h, kyaah^ʔ dsa⁻ kaah^ʔ kyaa^ʔ jmi⁻ dsa⁻, kyaah^ʔ ta⁻ jwoh^ʔ kyaa^ʔ ley, na⁻ jääy⁻ Jesús jee^ʔ dsa⁻ ñee⁺ lä⁻ jēē⁺ dsa⁻ ta⁻ kyaa^ʔ dsa⁻ judiu he^ʔ. Jee^ʔ ja⁻ ga⁻ ngii^ʔ dsa⁻ he^ʔ juu^ʔ kiyh^ʔ, ga⁻ siyh⁺:

⁶⁷ —Chiih^ʔ jnääh^ʔ, ¿che^ʔ hne⁻ he^ʔ hi⁻ laa⁺ Cristo?

Mah^ʔ ga⁻ siyh⁺:

—Cher^ʔ mah^ʔ ga⁻ jwēēhn^ʔ hnäh^ʔ sa⁻ lä⁻ heēh^ʔ hnäh^ʔ kin⁺. ⁶⁸ Hi⁻ cher^ʔ mah^ʔ hee⁻ juu^ʔ ngiin^ʔ kyah^ʔ hnäh^ʔ ka⁻ läh^ʔ, sa⁺ jēēh^ʔ hnäh^ʔ kin⁺ ni⁻ sa⁻ lääh^ʔ hnäh^ʔ jnä^ʔ. ⁶⁹ Pero na⁻ ta⁻ cha⁻ nē⁻, Hi⁻ ga⁻ lēē^ʔ ngo^ʔ la⁻ gya^ʔ jwoo^ʔ ra⁻ lluu^ʔ kih^ʔ Dio hi⁻ cha⁻ ga⁻ lä⁻ jē⁺ be^ʔ kih^ʔ.

⁷⁰ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh^ʔ ga⁻ lä⁻ jēē⁺ dsa⁻ he^ʔ:

—¿Che^ʔ laah^ʔ hne⁻ Joo^ʔ Dio ja⁻?

Mah^ʔ ga⁻ jäh^ʔ Jesús siyh⁺:

—Hnäh^ʔ ba^ʔ ma⁻ jäh^ʔ hnäh^ʔ jnä^ʔ he^ʔ.

⁷¹ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ jäh^ʔ dsa⁻ he^ʔ:

—¿He⁻ la⁻ hnääh^ʔ ga⁻ jne^ʔ hi⁻ jmee⁺ ju⁻ dsoo^ʔ? ¿Ja⁻ ma⁻ ñuu^ʔ ba^ʔ jne^ʔ juu^ʔ kiyh^ʔ?

23

Ga⁻ jää^ʔ dsa⁻ Jesús cha⁻ nē⁻ Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Lä⁻ jēē⁺ dsa⁻ he^ʔ ga⁻ noo⁻ jee^ʔ ma^ʔ tääyh^ʔ mah^ʔ na⁻ jääy⁻ Jesús cha⁻ nē⁻ Pilato. ² Ga⁻ løøy^ʔ hñiiy[~] kiyh^ʔ, ma^ʔ jäh^ʔ:

—Ma⁻ jēē⁺ jnääh^ʔ kwee⁻ ha⁻ lä⁻ jmee⁺ dsa⁻ la⁻, mi⁻ gaay⁺ dsa⁻ goo[~] jnääh^ʔ. Jäh^ʔ sa⁻ le^ʔ mi⁻ hmaahn^ʔ ku⁻ sih⁻ kih^ʔ rey to⁻ nē^ʔ, hi⁻ jäh^ʔ laay^ʔ Cristo hi⁻ laa⁺ Rey.

³ He⁻ ja⁻ ga⁻ ngii^ʔ Pilato juu^ʔ kiyh^ʔ, ga⁻ jäh^ʔ:

—¿Che^ʔ hne⁻ he^ʔ dsa⁻ jøø^h kyaa^ʔ dsa⁻ judiu?

—Ma⁻ jäh^ʔ ba^ʔ hne⁻ —ga⁻ jäh^ʔ Jesús siyh⁺.

⁴ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh^ʔ Pilato siih⁺ dsa⁻ kaah^ʔ kyaa^ʔ jmi⁻ dsa⁻ hi⁻ lä⁻ jēē⁺ ga⁻ dsa⁻:

—Ni⁻ miih⁻ he⁻ hliih^ʔ sa⁺ ma⁻ jnøøhn[~] kih^ʔ dsa⁻ ñuu^{h-} la⁻.

⁵ Pero dsa⁻ kaah^ʔ he^ʔ cha⁻ ga⁻ miih⁻ juu^ʔ ma^ʔ hnooy⁻ kih^ʔ Jesús, ma^ʔ jäh^ʔ:

—Hih¹ hi⁻ na⁻, peer⁺ ma' llay⁺ hnii⁻ kih¹ dsa⁻goo[~] jnaäh¹ lä⁻kaa⁻ hwa¹ Judea jee' ma' ngëy⁺ kway⁺ juu¹. Ga⁻løøy¹ hwa¹ Galilea taayh⁻ dsa⁻ miih¹ lä⁻jiih¹ ma⁻jay[~] lä⁻ ga⁻të⁺ jee' jwii⁻ la⁻.

Ga⁻jää¹ dsa⁻ Jesús cha⁻ne' Herode

⁶ Ma' ga⁻nuu¹ Pilato lä⁻ja⁻, ga⁻ngiiy¹ juu¹ kih¹ dsa⁻kaah¹, ga⁻jäyh¹:

—¿Che' ja⁻ba' hi⁻ chaa⁻ Galilea dsa⁻ na⁻?

⁷ Ma' ga⁻lä⁻ñe⁺ Pilato, dsa⁻ chaa⁻ Galilea ba' he⁺, ga⁻cheey¹ kyaah¹ Herode hi⁻ ma' laa¹ lle'moh¹ hwa¹ Galilea. Jëeh¹, ja⁻ba' jmi¹ ja⁻ ma' gya¹ Herode jwii⁻ Jerusalén. ⁸ Herode, ma' ga⁻jëey¹ Jesús ga⁻nøh¹ dsëy¹. Jëeh¹, ma⁻lä⁻hii⁻ hnøøy¹ jëey¹, kih¹ he⁻ ma' nuuy⁻ lä⁻jë⁺ he⁻ ma' jmee⁺ Jesús kih¹ dsa⁺, hi⁻ hnøøy¹ ma' jëey¹ he⁻ jmee⁺ Jesús koo⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻. ⁹ Ja⁺ he⁻ koo⁻ juu¹ ga⁻ngii¹ Herode kiyh¹, pero ni⁻ miih⁻ sa⁺ ga⁻jëeh⁻ Jesús kiyh¹. ¹⁰ Jee' ja⁻ ma' tääh¹ ka⁻läh¹ dsa⁻kaah¹ kyaa¹ jmi⁻dsa⁻ kyaah¹ ta⁻jwoh¹ kyaa¹ ley. Hi⁻ he⁺ ma' tääh¹ koo⁻ hweh⁻ hniiy⁻ kih¹ Jesús. ¹¹ He⁻ ja⁻ Herode kyaah¹ hløø¹ kyaay¹ ga⁻kaayh¹ lëe⁻. Hi⁻ ga⁻kyeyh⁻ Jesús koo⁻ hmiih⁻ na⁻hñaah¹ he⁻ mi⁻kwayh¹ kiyh¹ ba' ja⁻. Mah¹ ga⁻cheey¹ ka⁻läh¹ cha⁻ne' Pilato. ¹² Jmi¹ ja⁻ ga⁻lä⁻jwah¹ Pilato kyaah¹ Herode, jëeh¹ hi⁻ he⁺ ma' na⁻hääh¹ øøyh⁻ jää¹.

Ga⁻jä¹ juu¹ jngëeh¹ dsa⁻ Jesús

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

¹³ Ja⁻ ga⁻ ga⁻tëeh¹ Pilato lä⁻jëe⁺ dsa⁻kaah¹ kyaa¹ jmi⁻dsa⁻ hi⁻ lä⁻jëe⁺ ga⁻dsa⁻ta⁺, lä⁻kye⁻ dsa⁻jwii⁻. ¹⁴ Mah¹ ga⁻siiyh⁺:

—Hnäh¹ ma⁻ya⁻jääh⁺ dsa⁻ñuuh⁻ la⁻ hi⁻ jwah¹ hnäh¹ llay⁺ hnii⁻ kih¹ dsa⁻gooh¹ hnäh¹. Hi⁻ ja⁻ba' cha⁻ne' hnäh¹ ma⁻kan¹ ju¹ dsoo¹ kiyh¹. Pero ni⁻ miih⁻ he⁻ hliih¹ sa⁺ ma⁻jnøohn⁻ kih¹ dsa⁻ñuuh⁻ la⁻ he⁻ kyaah¹ bääh¹ hnih¹. ¹⁵ Lä⁻ja⁻ Herode, sa⁺ ma⁻jnøøyh⁻ ni⁻ koo⁻ he⁻ na⁻bääyh¹, he⁻ ja⁻ ma⁻cheey¹ ka⁻läh¹ ta⁺ la⁻. Jee' na⁻ ma⁻jëeh⁻ hnäh¹, sa⁺ cha⁻ he⁻ hliih¹ ma⁻jmee⁺ dsa⁻ñuuh⁻ la⁻ he⁻ kyaah¹ ää⁻ jmi¹ juuy¹. ¹⁶ Heeh¹ jnih¹ wi¹ jää¹, ja⁻ ga⁻ lää¹ jnih¹.

¹⁷ Ma' lle⁺ kih¹ Pilato he⁻ lääy¹ jaa⁻ hi⁻ hääh¹ neh⁻ñe⁺ ma' të⁻ jmi¹.

¹⁸ Pero lä⁻jëe⁺ dsa⁻ he⁺, koo⁻ hä⁺ ba' ga⁻løøy¹ tooyh⁻ miih¹, ma' jäyh¹:

—Jngëeh⁺ go⁻te⁻ dsa⁻ na⁻. Lää¹ Barrabá ba⁺.

¹⁹ Hi⁻ he⁺ ñee⁺ neh⁻ñe⁺ kwaat⁻ kih¹ he⁻ ga⁻jngëeyh¹ jaa⁻ dsa⁻ jee' ma' tee⁻ koo⁻ nää¹ dsa⁻ kyaah¹ dsa⁻ta⁺. ²⁰ Ma' hnøø¹ Pilato ma' lääy¹ Jesús, he⁻ ja⁻ ga⁻hlëeyh¹ ka⁻läh¹ dsa⁻ hi⁻ ma' hni¹ he⁺. ²¹ Pero dsa⁻ he⁺ cha⁻ga⁻miih⁻ miih¹ ma' tooyh⁻, ma' jäyh¹:

—Tääy¹ dsøh¹ hma⁻cru⁻. Tääy¹ dsøh¹ hma⁻cru⁻.

²² Ga⁻të⁺ hnë⁺ jiih⁻ ga⁻jäh¹ Pilato siiyh⁺:

—¿Hee⁻ ba' dsoo¹ ma⁻jmee⁺ dsa⁻ñuuh⁻ la⁻? Sa⁺ hii⁻ jnøohn⁻ ni⁻ miih⁻ he⁻ kyaah¹ ää⁻ jmi¹ juuy¹. Heeh¹ jnih¹ wi¹, ja⁻ ga⁻ lää¹ jnih¹.

²³ Pero cha⁻ga⁻miih⁻ miih¹ ma' tooyh⁻, ma' ngiiy⁺ he⁻ tää⁺ dsøh¹ hma⁻cru⁻. Kyaah¹ juu¹ he⁻ ma' hlëeh⁻ dsa⁻, hi⁻ kyaah¹ he⁻ ma' hlëeh⁻ jmi⁻dsa⁻ kaah¹ he⁺ ga⁻liyh¹ he⁻ ma' ngiiy⁺ ja⁻. ²⁴ Ga⁻heeh⁻ ba' Pilato jmeey¹ lä⁻køh¹ ma' ngii⁺ lä⁻jëe⁺ dsa⁻ he⁺. ²⁵ He⁻ ja⁻ ga⁻lääy¹ hi⁻ ma' hääh¹ neh⁻ñe⁺ he⁺, hi⁻ ga⁻jngëeh¹ dsa⁻ jee' ma' teey⁻ kyaah¹ dsa⁻ta⁺. Ga⁻lääy¹ hi⁻ he⁺ mada⁻ kih¹ dsa⁻jwii⁻ mah¹ ga⁻ngëey¹ Jesús goo⁻ hløø¹ lä⁻koo⁻ ga⁻ngii¹ hi⁻ ma' hni¹ he⁺.

Ga⁻tää¹ dsa⁻ Jesús dsøh¹ hma⁻cru⁻

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶ Lä⁻koo⁻ ma' ga⁻jääy¹ Jesús na⁻tääy¹ dsøh¹ hma⁻cru⁻, ga⁻jëey¹ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ chee⁻ Simón hi⁻ ma' chaa⁻ Cirene. Dsa⁻ he⁺ jah¹ jee' nuu⁻ kih¹. Hi⁻ he⁺ ga⁻kyaay⁻ hma⁻cru⁻ kih¹ Jesús, ngooy¹ kyey⁻ hma⁻cru⁻ kaah¹ kiyh¹.

²⁷ Hi⁺ jwëë⁺ jwërte dsa⁻ hi⁻ ga⁻nää⁺ kaah⁻ kiyh⁺. Jee⁺ kiyh⁺ ja⁻ ma⁺ tääh⁺ jwëë⁺ dsa⁻ më⁺ hi⁻ ma⁺ ki⁻hoooh⁻ cha⁻miih⁻ kih⁺ Jesús. ²⁸ He⁻ ja⁻ ga⁻jëeh⁻ Jesús hñii⁺ ta⁻ jee⁺ ma⁺ tääh⁺ dsa⁻ më⁺ he⁺ mah⁺ ga⁻siyh⁺:

—Dsa⁻ më⁺ hi⁻ chaa⁻ Jerusalén, ta⁻ hoooh⁻ hnäh⁺ kin⁻. Hoooh⁺ hnäh⁺ kyah⁺ hnäh⁺ ba⁺ hi⁻ lä⁻ja⁻ kih⁺ gyuu⁻ kyaah⁺ hnäh⁺. ²⁹ Jëeh⁺, ja⁻ koo⁻ jmi⁺ ma⁺ jäh⁻ dsa⁻: “Llu⁺ la⁺ kih⁺ dsa⁻ më⁺ hi⁻ sa⁻ kaa⁻ gyuu⁻. Lä⁻ja⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻kaa⁻ gyuu⁻, hi⁻ lä⁻kye⁻ hi⁻ sa⁻ jää⁻ gyuu⁻ gyuu⁻.” ³⁰ Jmi⁺ ja⁻ løø⁻ dsa⁻ jäh⁻: “Wa⁻ra⁻ jäh⁺ kih⁺ tøh⁻ ba⁺ moh⁺ la⁻ nē⁺ jnän⁻”, hi⁻ jñah⁺ jäh⁻: “Wa⁻ra⁻ jäh⁺ kih⁺ jlëë⁺ ba⁺ jne⁺ kyaah⁺ moh⁺ la⁻.” ³¹ Jëeh⁺, cher⁺ mah⁺ lä⁻na⁻ jmeeh⁻ dsa⁻ jnä⁺ hi⁻ laa⁻ lä⁻koh⁺ chaah⁺ hma⁻ eeh⁻, ha⁻ ga⁻koh⁺ sa⁻ jmeeyh⁻ hnäh⁺ hi⁻ laa⁻ lä⁻koh⁺ chaah⁺ hma⁻ kii⁻.

³² Hi⁺ ma⁺ jääy⁺ ka⁻läh⁺ uu⁺ dsa⁻ hñaa⁻ dsē⁺ hi⁻ ma⁺ dsa⁻ jngëeyh⁺. ³³ Ma⁺ ga⁻lla⁻ nääy⁺ jee⁺ chee⁻ Moo⁻ Llé⁻ Hlii⁺, jee⁺ ja⁻ ga⁻tääy⁻ Jesús dsoh⁺ hma⁻ cru⁻, hi⁻ lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁺ lä⁻uu⁺ dsa⁻ hñaa⁻ dsē⁺ he⁺, jaa⁻ jwoo⁻ ra⁻llu⁺ kiyh⁺ hi⁻ jaa⁻ jwoo⁻ ra⁻kēh⁺. ³⁴ Ga⁻jäh⁺ Jesús:

—Tää⁺ kyaan⁻, jmee⁺ jøh⁻ hoh⁺ kiyh⁺. Jëeh⁺, sa⁻ ñey⁻ hee⁻ na⁻ jmeey⁻.

Hi⁻ hløø⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁻ ga⁻ti⁺ ga⁻lloooyh⁺ hmiih⁻ kih⁺ Jesús, kyaah⁺ he⁻ ma⁺ kooyh⁻ suert. ³⁵ Jee⁺ ja⁻ ma⁺ tääh⁺ dsa⁻ jëe⁻. Lä⁻kye⁻ dsa⁻ ta⁻ ma⁺ mi⁻ kwah⁺ kih⁺ Jesús. Ma⁺ jäh⁺:

—Ga⁻liyh⁺ ba⁺ ga⁻lääy⁺ dsa⁻. Wa⁻ lääy⁺ hñiiy⁺ na⁺, cher⁺ mah⁺ dsoo⁺ laay⁺ Cristo hi⁻ na⁻ lleeh⁺ kyaa⁺ Dio.

³⁶ Lä⁻kye⁻ hløø⁻ ka⁻läh⁺ ma⁺ mi⁻ kwah⁺ kih⁺ Jesús, lä⁻koo⁻ ma⁺ ñeey⁻ chuh⁻ na⁻ heeyh⁻ jmi⁻ jiih⁻. ³⁷ Ma⁺ jäh⁺:

—Cher⁺ mah⁺ hne⁻ laah⁺ Rey kyaa⁺ dsa⁻ judiu, lää⁺ hñaa⁺.

³⁸ Ma⁺ na⁻ sih⁻ ka⁻läh⁺ gyuu⁺ lley⁺ kyaah⁺ hwēh⁺ griego kyaah⁺ hwēh⁺ latín hi⁻ kyaah⁺ hwēh⁺ hebreo ka⁻läh⁺, he⁻ ma⁺ jäh⁻: “Hi⁻ la⁻ he⁺ Rey kyaa⁺ dsa⁻ judiu.” ³⁹ Jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ hñaa⁻ dsē⁺ he⁺ hi⁻ ma⁺ taa⁻ jyoh⁺ hma⁻ cru⁻, ga⁻ mi⁻ kwayh⁺ kih⁺ Jesús, ga⁻ jäh⁺:

—Cher⁺ mah⁺ hne⁻ laah⁺ Cristo, lää⁺ hñaa⁺ hi⁻ lää⁺ jnäh⁺.

⁴⁰ Pero hi⁻ jaa⁻ he⁺ ga⁻ juuh⁺ kih⁺ dsa⁻ kyaayh⁺, ga⁻ jäh⁺ siyh⁺:

—¿Ché⁺ lä⁻kye⁻ hne⁻ sa⁻ gah⁺ Dio, ma⁺ ke⁻ ma⁻ tøøh⁺ jne⁺ jee⁺ juu⁺ jne⁺? ⁴¹ Lä⁻na⁻ lle⁻ le⁻ jnän⁻. Jëeh⁺, jee⁺ la⁻ mi⁻hmaahn⁺ lä⁻ hnøø⁻ jnän⁻ kih⁺ he⁻ hliih⁺ he⁻ ma⁻ jmeen⁻. Pero dsa⁻ la⁻ ni⁻ koo⁻ he⁻ hliih⁺ sa⁻ cha⁻ he⁻ ma⁻ jmeey⁻.

⁴² Mah⁺ ga⁻ jäh⁺ siyh⁺ Jesús:

—Ja⁻ mi⁻ dsooh⁻ hoh⁺ jnä⁺ ga⁻ ma⁻ ñeh⁺ jee⁺ jmeeh⁺ hih⁺.

⁴³ Ja⁻ ga⁻ jäh⁺ Jesús siyh⁺:

—Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁺ jwëëhn⁻ hne⁻, ja⁻ ba⁻ na⁺ gwaah⁺ kyaah⁺ jnä⁺ ya⁻ jwi⁺ kih⁺ Dio.

Ga⁻juu⁺ Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴ Ma⁺ ga⁻ tē⁻ koo⁻ llä⁻hyoo⁻ ga⁻ nuu⁻ go⁻te⁻ lä⁻kaa⁻ hwa⁺ ja⁻ lä⁻jiih⁺ ga⁻ tē⁻ ko⁻hi⁻ hnē⁻ ta⁻ ga⁻ hloo⁺. ⁴⁵ Ga⁻ nuu⁻ jmi⁻ gyuu⁻. Hi⁻ hmiih⁻ he⁻ ma⁺ hii⁺ llah⁺ gwah⁺ ga⁻ chee⁺ go⁻te⁻ to⁻dsaah⁻. ⁴⁶ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ hlëeh⁺ Jesús koo⁻ ki⁻ gaa⁻, ga⁻ jäh⁺:

—Tää⁺ kyaan⁻. Ngëen⁺ jmi⁻ lle⁻ kin⁻ ja⁻ gooh⁻.

Ma⁻ la⁻ ma⁻ hlëeyh⁺ lä⁻ja⁻ ga⁻ juuy⁺.

⁴⁷ Ma⁺ ga⁻ jëe⁺ juu⁺ hløø⁻ he⁻ ga⁻ la⁻ lä⁻ja⁻, ga⁻ kway⁺ ti⁻hmaah⁺ kih⁺ Dio. Ga⁻ jäh⁺:

—Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁺, dsa⁻ ñuu⁻ na⁻ ma⁺ laa⁻ jaa⁻ hi⁻ lluu⁺ go⁻te⁻.

⁴⁸ Lä⁻ jëe⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁻, ma⁺ ga⁻ jëey⁺ he⁻ ga⁻ la⁻ lä⁻ja⁻, ga⁻ nääy⁻ ki⁻ jnooy⁻ mo⁻ dsëy⁻. ⁴⁹ Ga⁻ lä⁻ jëe⁺ hi⁻ ma⁺ kyuu⁺ Jesús, lä⁻kye⁻ dsa⁻ më⁺ hi⁻ ya⁻ nää⁺ kyaayh⁺ lä⁻ ga⁻ tē⁻ Galilea, uu⁺ ba⁺ ma⁺ täayh⁺ jëey⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ ga⁻ la⁻ ja⁻.

Ga⁻haay⁺ Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰ Ma⁺ chaa⁻ jaa⁻ dsa⁻ lluu⁺ hi⁻ ma⁺ mi⁻ teh⁺ kih⁺ Dio, ma⁺ chee⁻ José. Dsa⁻ he⁺ ga⁻ lä⁻ chaa⁻ jwi⁻ Arimatea he⁻ na⁻ hee⁻ hwa⁺ Judea. Ma⁺ laa⁻ jaa⁻ dsa⁻ ta⁻ kyaa⁺ dsa⁻ judiu.

⁵¹ Dsa⁻ he^ʼ sa^ˆ ga⁻taayh⁻ hñiiy^ʼ jee^ʼ, kyaah^ʼ juu^ʼ ja⁻ ma^ˆ ga⁻taah^ˆ lä⁻jëë^ˆ dsa⁻kyaayh^ʼ juu^ʼ kwee⁻ ha⁻ lä⁻jmeey^ʼ kih^ʼ Jesús. Hi⁻ ma^ˆ jøøy⁻ ma^ˆ jëëy^ʼ jnä^ˆhä^ˆ he⁻ jää^ˆ Dio dsa⁻ lä⁻ hih^ˆ kih^ʼ. ⁵² José he^ʼ ñeey^ʼ né^ˆta^ˆ kih^ʼ Pilato na^ˆngiiyh^ʼ jmi⁻ngo^ʼ kih^ʼ Jesús. ⁵³ Ma⁻ la⁻ ma⁻ jyooy^ʼ jmi⁻ngo^ʼ kiyh^ʼ, ga⁻lääy⁻ koo⁻ hmiih⁻ ta⁻jmaah⁻. Mah^ʼ ga⁻taayh⁻ neh⁻ koo⁻ to⁻høø⁻ he⁻ ma^ˆ na⁻hë⁻ né^ˆkuu⁻ hloo⁻, jee^ʼ sa^ˆ ga⁻ ma⁻taayh⁻ ni⁻ jaa⁻ hlii^ʼ. ⁵⁴ Jmi^ʼ ja⁻ ma^ˆ mi⁻lluuy^ʼ dsa⁻ judiu hñii^ʼ kih^ʼ he⁻ jnä^ˆ jyoh^ʼ jmi^ʼ he⁻ ma^ˆ høøy^ˆ, jëeh^ʼ ta^ˆ ga⁻hloo^ˆ ja⁻ ma⁻hää^ˆ jmi^ʼ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë^ˆ.

⁵⁵ Lä⁻jëë^ˆ dsa⁻më^ˆ hi⁻ ya⁻nää^ˆ kyaah^ʼ Jesús lä⁻ ga⁻të^ˆ Galilea, ga⁻jmeey^ʼ ko⁻jøh^ʼ kyaah^ʼ José na^ˆjëëy^ʼ ha⁻ jee^ʼ ga⁻kyaay⁻ Jesús. ⁵⁶ Ja⁻ ga⁻ ga⁻näy^ʼ kiyh^ʼ ga⁻mi⁻lluuy^ʼ nuu⁻ mi⁻jwii⁻ kyaah^ʼ naa⁻ mi⁻jwii⁻. Hi⁻ ga⁻taayh⁻ ga⁻høøy^ˆ jmi^ʼ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë^ˆ lä⁻koo⁻ la^ˆ mada⁻ kih^ʼ ley.

24

Ga⁻lä⁻jiih^ˆ Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Tiih⁻ go⁻te⁻ to⁻në⁻ jmi^ʼ kih^ʼ seman⁻, ga⁻lla⁻nää^ˆ dsa⁻më^ˆ he^ʼ jee^ʼ ma^ˆ la^ˆ to⁻høø⁻ ja⁻, ma^ˆ kyey⁻ lä⁻jë^ˆ he⁻ hii⁻ mi⁻jwii⁻ he⁻ ga⁻mi⁻lluuy^ʼ ja⁻ hi⁻ jñah^ʼ ga⁻ dsa⁻më^ˆ ga⁻jmeey^ʼ ko⁻jøh^ʼ kyaayh^ʼ. ² Ma^ˆ ga⁻tëëy^ʼ jee^ʼ ja⁻, kuuy⁻ he⁻ ma^ˆ na⁻jne⁻ hoo⁻ to⁻høø⁻ ma⁻na⁻bä⁻ ta⁻koo⁻. ³ Ma^ˆ ga⁻taayh⁻ neh⁻ to⁻høø⁻ ga⁻jëëy^ʼ mo⁻so⁻ kye⁻ jmi⁻ngo^ʼ kih^ʼ Jesús Dsa⁻jøøh^ʼ jñän⁻. ⁴ Jee^ʼ tääy^ʼ jmeey^ˆ cha⁻miih⁻ huud⁻dsë⁻, lä⁻chah^ʼ ja⁻ ga⁻lla⁻sëëh^ˆ chuh⁻ kiyh^ʼ uu⁻ dsa⁻ñuu⁻ hi⁻ ma^ˆ kyeh⁻ hmiih⁻ tøj⁻lëë⁻ ñih^ˆ. ⁵ Ga⁻jwaah^ʼ jwërte dsa⁻më^ˆ he^ʼ, ga⁻jyooy^ʼ mo⁻nëy⁻ ta⁻ hwa⁻. Mah^ʼ ga⁻jäh^ʼ lä⁻uu⁻ dsa⁻ñuu⁻ he^ʼ siiyh⁻:

—¿He⁻la⁻ hnaah⁻ hnäh^ʼ jaa⁻ hi⁻ na⁻jiih⁻ jee^ʼ kih^ʼ hi⁻ ma⁻na⁻jjuu⁻? ⁶ Mo⁻so⁻ chaa⁻ jee^ʼ la⁻. Hii⁻ ma⁻lä⁻jiih⁻. Mi⁻ dsooh⁻ hoh^ʼ hnäh^ʼ he⁻ ga⁻jäyh^ʼ siiyh⁻ hnäh^ʼ lä⁻koo⁻ ma^ˆ gya⁻ gyih^ʼ hwa⁻ Galilea, ⁷ lä⁻koh^ʼ ma^ˆ ga⁻jäyh^ʼ lä⁻la⁻: “La^ˆ bii^ʼ kih^ʼ Hi⁻ ga⁻lëë^ˆ ngo^ʼ la⁻ ngëë^ˆ dsih^ʼ ja⁻goo⁻ dsa⁻ hñaa⁻ dsë^ˆ, mah^ʼ tääy^ˆ dsol⁻ hma⁻cru⁻. Hi⁻ ga⁻ma⁻hya⁻ hnë⁻ jmi^ʼ lä⁻jiiyh⁻ ka⁻läh⁻.”

⁸ Ja⁻ ga⁻ ga⁻lä⁻dsooh⁻ dsë^ˆ dsa⁻më^ˆ he^ʼ juu^ʼ ja⁻. ⁹ Ma^ˆ ga⁻hwëëy⁻ jee^ʼ ja⁻, na⁻näy^ʼ na⁻jmeeyh^ʼ juu^ʼ kih^ʼ lä⁻jëë^ˆ gya⁻kaa⁻ apóstole kyaah^ʼ kih^ʼ jee^ʼ lä⁻jëë^ˆ dsa⁻kyaayh^ʼ. ¹⁰ Dsa⁻më^ˆ hi⁻ na⁻koo⁻ juu^ʼ kih^ʼ apóstole he^ʼ ma^ˆ chee⁻ María Magdalena, Juana, María choo^ʼ Jacobo hi⁻ jñah^ʼ ga⁻ dsa⁻më^ˆ. ¹¹ Pero lä⁻jëë^ˆ hi⁻ ga⁻nuu⁻ juu^ʼ kih^ʼ dsa⁻më^ˆ he^ʼ sa^ˆ ga⁻lä⁻heey^ʼ kiyh^ʼ. Ma^ˆ laay^ʼ, juu^ʼ ngaa^ˆ ba^ˆ ja⁻ ma^ˆ hlëëyh⁻.

¹² He⁻ ja⁻ ga⁻noo⁻ Pee^ʼ, ngooy^ʼ ko⁻chih^ʼ jee^ʼ ma^ˆ la^ˆ to⁻høø⁻ ja⁻. Ma^ˆ ga⁻jëëy^ʼ neh⁻, ma⁻la⁻ ta⁻jmaah⁻ ba^ˆ ma^ˆ kye⁻. Peer^ˆ dsaa⁻ dsëy⁻ ngaayh^ʼ, ma^ˆ jmeey^ˆ huud⁻dsë⁻ ha⁻ ba^ˆ lä⁻ ga⁻la⁻.

Ga⁻mi⁻jnää⁻ Jesús hñii^ʼ kih^ʼ uu⁻ discípulo

(Mr. 16:12-13)

¹³ Ja⁻ ba^ˆ jmi^ʼ ja⁻ na⁻nää^ˆ uu⁻ discípulo koo⁻ jee^ʼ jwii⁻ he⁻ chee⁻ Emaú, uu⁻ koo⁻ gya⁻koo⁻ kilómetro kih^ʼ Jerusalén. ¹⁴ Jee^ʼ tääy^ʼ jwë^ˆ ga⁻näy^ʼ ja⁻, ma^ˆ llay^ˆ juu^ʼ kih^ʼ lä⁻jë^ˆ he⁻ ga⁻la⁻. ¹⁵ Pero hee⁻ ga⁻la⁻. Jee^ʼ ga⁻näy^ʼ llay^ˆ juu^ʼ ja⁻ kyaah^ʼ dsa⁻kyaayh^ʼ, ni⁻ sa^ˆ liih⁻ gyih^ʼ, he^ʼ ba^ˆ hñii^ʼ Jesús ngoo⁻ ko⁻jøh^ʼ kyaayh^ʼ. ¹⁶ Pero sa^ˆ ga⁻lä⁻kyuuy⁻, kih^ʼ ma⁻na⁻jlë⁻ huud⁻dsë⁻ kiyh^ʼ. ¹⁷ Mah^ʼ ga⁻jäh^ʼ Jesús siiyh⁻:

—¿Hee⁻ ba^ˆ juu^ʼ na⁻llah⁻ hnäh^ʼ cha⁻jwë^ˆ la⁻? ¿He⁻la⁻ meeh⁻ hoh^ʼ hnäh^ʼ?

¹⁸ Mah^ʼ jaa⁻ hi⁻ ma^ˆ chee⁻ Cleofa, ga⁻jäyh^ʼ siiyh⁻:

—¿Ha⁻ lä⁻ la^ˆ juu^ʼ? Jee^ʼ kih^ʼ lä⁻jëë^ˆ hi⁻ na⁻nää^ˆ jmi^ʼ, ¿che^ʼ jaa⁻ hne⁻ ba^ˆ sa^ˆ ñeh^ˆ lä⁻jë^ˆ he⁻ ga⁻la⁻ jee^ʼ jwii⁻ Jerusalén ma^ˆ jmi^ʼ la⁻?

¹⁹ Ja⁻ ga⁻ jäh^ʼ Jesús siiyh⁻:

—¿Hee⁻ ba^ˆ ga⁻la⁻?

Mah^ʼ ga⁻jäh^ʼ dsa⁻ he^ʼ siiyh⁻:

—Lla⁻ jnääh¹ juu¹ kih¹ Jesús dsa⁻ ma¹ cha⁻ Nazaret. Ma¹ laay¹ jaa⁻ hi⁻ ga⁻ ngëe¹ juu¹ kih¹ Dio. Jëeh¹, cha⁻ né¹ Dio hi⁻ cha⁻ né¹ lä⁻ jëe⁻ dsa⁻ ga⁻ mi⁻ jnäy⁻ he⁻ beey¹ kyaah¹ ta¹ kiyh¹ hi⁻ lä⁻ ja⁻ kyaah¹ juu¹ he⁻ ga⁻ hlëeyh¹ ka⁻ läh¹. ²⁰ Hi⁻ lla⁻ jnääh¹ juu¹ ha⁻ lä⁻ ga⁻ jmee¹ dsa⁻ kaah¹ kyaah¹ jmi⁻ dsa⁻ kyaah¹ dsa⁻ ta¹ kyaah¹ jnääh¹ ga⁻ taayh⁻ goo⁻ lle⁻ moh¹ mah¹ jmeey¹ hih⁻ he⁻ juuy¹, ja⁻ ga⁻ ga⁻ täy⁻ dsöh¹ hma⁻ cru⁻. ²¹ Pero jnääh¹ ma¹ kye¹ jnääh¹ o⁻ jøh⁻ dsë⁻ hi⁻ he⁻ nøø¹ juu¹ ma¹ lä⁻ jnääh¹ dsa⁻ Israel. Pero na¹ ma⁻hya⁻ hnë⁻ jmi⁻ he⁻ ga⁻ la⁻ lä⁻ ja⁻. ²² ¿Ché¹ kyuu^h ha⁻ lä⁻ ma⁻ la⁻? Ko⁻ llaa⁻ dsa⁻ mē⁻ hi⁻ jmee⁻ ko⁻ jøh⁻ kyaah¹ jnääh¹, ma⁻ jøøyh¹ jnääh¹, kyaah¹ juu¹ he⁻ ma¹ kiyy¹ ja⁻. Jëeh¹ tiih⁻ ga⁻ ma⁻ na⁻ näy¹ jee¹ la¹ to⁻ høø⁻. ²³ Ma¹ ya⁻ näy¹, jäyh¹ mo⁻ so⁻ cha⁻ jmi⁻ ngo¹ kiyh¹ kye⁻ neh⁻ to⁻ høø⁻ ja⁻, hi⁻ jäyh¹ ma⁻ jëey⁻ ángele hi⁻ ma⁻ jäh¹ siiyh⁻ he⁻ na⁻ jiih⁻ ba¹ Jesús. ²⁴ Lä⁻ ja⁻ ma⁻ na⁻ näa¹ ko⁻ llaa⁻ dsa⁻ kyaah¹ jnääh¹ jee¹ la¹ to⁻ høø⁻ ja⁻. Pero ma¹ ya⁻ näy¹, ko⁻ ba¹ juu¹ jmeeyh⁻ lä⁻ koh¹ jäh¹ dsa⁻ mē⁻ he⁻, he⁻ mo⁻ so⁻ kye⁻ jmi⁻ ngo¹ kih¹ Jesús.

²⁵ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ jäh¹ Jesús siiyh⁻:

—He⁻ ba¹ che⁻ taah⁻ hnäh¹. He⁻ lii¹ ba¹ ga⁻ lä⁻ dsoo¹ hoh¹ hnäh¹ lä⁻ jë⁻ he⁻ ga⁻ jäh¹ hi⁻ ga⁻ ngëe¹ juu¹ kih¹ Dio llo¹ joo¹. ²⁶ ¿Ché¹ sa¹ ma¹ la¹ bi¹ kih¹ hi⁻ laa¹ Cristo ma¹ dsa⁻ ngëey¹ lä⁻ jë⁻ he⁻ wii¹, jää¹ ja⁻ ga⁻ leey¹ jøøh¹?

²⁷ Lä⁻ चाह¹ ja⁻ ga⁻ løoy¹ hlëeyh⁻ lä⁻ koo⁻ ma⁻ na⁻ sii⁻ kiyh¹ jää¹. Ga⁻ løoy¹ kyaah¹ he⁻ ga⁻ sii¹ Moisé hi⁻ ngoo¹ bih¹ mi⁻ jnäy⁻ lä⁻ hii¹ né¹ ha⁻ lä⁻ hlëeh¹ kiyh¹ jee¹ ga⁻ sii¹ hi⁻ ga⁻ ngëe¹ juu¹ kih¹ Dio.

²⁸ Ma¹ ga⁻ tëey¹ jwi⁻ jee¹ ga⁻ näy¹ ja⁻, ga⁻ jmee¹ Jesús lä⁻ koo⁻ he⁻ ngoo¹ bih¹ ta¹ cha⁻ né¹. ²⁹ Pero discípulo he¹ ga⁻ chuuy¹ kyaayh¹ mah¹ jäy¹ hwë¹ ja⁻, ga⁻ jäyh¹ siiyh⁻:

—Jä¹ kyaah¹ jnääh¹, jëeh¹ ma⁻ hloo¹ ba¹ la⁻, ma⁻ ngoo¹ ga⁻ nuu⁻.

Ga⁻ jäh¹ bih¹ kyaah¹ discípulo he¹. ³⁰ Lä⁻ koo⁻ ma¹ gyay¹ né¹ mes⁻, ga⁻ kay¹ hé⁻ niih⁻. Ma⁻ ngëe¹ ma⁻ kway¹ ti⁻ hmaah¹ kih¹ Dio, ga⁻ llaay¹ hé⁻ niih⁻ ja⁻ mah¹ ga⁻ kwëeyh¹ discípulo he¹. ³¹ Lä⁻ चाह¹ ja⁻ ga⁻ na¹ mi⁻ néy¹ hi⁻ ga⁻ lä⁻ kyuyy¹ Jesús. Lä⁻ ma⁻ jëey⁻ ja⁻ ga⁻ ääh¹ Jesús.

³² Mah¹ ma¹ jäh¹ dsa⁻ kyaayh¹:

—Ha⁻ koh¹ sa¹ ma⁻ nøh¹ dsë⁻ jne¹ lä⁻ koh¹ juu¹ he⁻ ma⁻ hlëeyh¹ jne¹ cha⁻ jwë¹. Hi⁻ lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh¹ kih¹ he⁻ ma⁻ mi⁻ jnäy⁻ ha⁻ lä⁻ hnøø¹ jäh¹ jee¹ na⁻ sii⁻ juu¹ kih¹ Dio.

³³ Lä⁻ चाह¹ hor⁻ ja⁻ ga⁻ nooy⁻ ga⁻ näy¹ ta¹ Jerusalén. Ga⁻ lla⁻ näy¹ jee¹ ma¹ tääh¹ ko⁻ jøh⁻ lä⁻ jëe⁻ gya⁻ kaa⁻ apóstole kyaah¹ jñah¹ dsa⁻ kyaayh¹. ³⁴ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh¹ dsa⁻ hi⁻ ma¹ tääh¹ he¹:

—Ma¹ ra⁻ ju⁻ dsoo¹ ma⁻ lä⁻ jiih⁻ Dsa⁻ jøøh¹ jnän⁻, hi⁻ ma⁻ mi⁻ jnäy⁻ hñiiy¹ kih¹ Simón.

³⁵ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ jmeeh¹ lä⁻ uu¹ discípulo he¹ juu¹, ha⁻ lä⁻ ga⁻ la⁻ kiyh¹ cha⁻ jwë¹, hi⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻ lä⁻ kyuyy¹ Jesús ma¹ ga⁻ llaay¹ hé⁻ niih⁻.

Ga⁻ mi⁻ jnäy⁻ Jesús hñii¹ kih¹ discípulo kyaay¹

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

³⁶ Ta⁻ ko⁻ jiih¹ ma¹ täy¹ llay¹ juu¹ ja⁻, ga⁻ lla⁻ sëeh¹ Jesús to¹ dsaah¹ jee¹ kiyh¹ mah¹ ga⁻ siiyh⁻:

—Wa¹ hii¹ ti¹ kyah¹ hnäh¹.

³⁷ He⁻ ja⁻ ga⁻ jwaah¹ jwërte lä⁻ jëe⁻ hi⁻ ma¹ tääh¹ he¹ mah¹ ga⁻ lä⁻ goyh⁻. Jmi⁻ lle¹ ba¹ ja⁻ ma¹ jëey⁻, laay¹. ³⁸ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh¹ Jesús siiyh⁻:

—¿He⁻ la¹ gah¹ hnäh¹? ¿He⁻ la¹ jmeeh⁻ hnäh¹ to¹ hoh¹ hnäh¹? ³⁹ Jëe⁻ da¹ hnäh¹ ma⁻ goon⁻. Jëe⁻ da¹ hnäh¹ ma⁻ tiin⁻. Ja⁻ ba¹ jnä¹ la⁻. Chooh¹ da¹ hnäh¹ mah¹ jëe⁻. Jëeh¹, jmi⁻ lle¹ sa¹ kye⁻ jmi⁻ ngo¹ lä⁻ koo⁻ jëeh¹ hnäh¹ laan¹.

⁴⁰ Jee¹ cheyh¹ hlëeyh⁻ lä⁻ ja⁻, ga⁻ heeyh¹ dsa⁻ ma⁻ gooy⁻ ma⁻ tiiy⁻. ⁴¹ Pero sa¹ ga⁻ ma⁻ heey¹ llu¹, kih¹ he⁻ jëe⁻ dsëy¹ cha⁻ miih⁻ hi⁻ ma¹ dsaa⁻ dsëy¹ ka⁻ läh¹. He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh¹ Jesús siiyh⁻:

—¿Hee⁻ cha⁻ miih⁻ kih¹ jee¹ la⁻?

⁴² He⁻ ja⁻ ga⁻ kwëëyh¹ koo⁻ jwi¹ kih¹ hmooh⁻ na⁻ dsëë[~] né⁻ je⁻ hi⁻ koo⁻ jwi¹ tah¹ sër[~].
⁴³ He⁻ ja⁻ ga⁻ sooyh¹ mah¹ ga⁻ kuyh⁻ lä⁺ ma⁻ jëë⁻ ja⁻ lä⁺ jëë⁺. ⁴⁴ Mah¹ ga⁻ jäh¹ Jesús siih⁺ lä⁺ jëë⁺ dsa⁻ he⁺:

—He⁻ la⁻ na⁻ juu¹ he⁻ ga⁻ hlëëhn¹ hnäh¹ lä⁺ ma¹ gya¹ ga¹ jnä¹ jee¹ kyah¹ hnäh¹. He⁻ ga⁻ jmee¹ bii¹ ga⁻ lä⁺ te¹ lä⁺ jë⁺ he⁻ na⁻ siih⁻ kin⁺ né⁻ ley kih¹ Moisé, hi⁻ jee¹ na⁻ siih⁻ juu¹ kih¹ hi⁻ ga⁻ ngëë¹ juu¹ kih¹ Dio, hi⁻ kih¹ salmo ka⁻ läh¹.

⁴⁵ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ jmeey¹ ga⁻ na¹ huu¹ dsë⁻ kih¹ dsa⁻ he⁺ mah¹ ga⁻ lä⁺ ngëëy¹ lä⁺ koo⁻ na⁻ siih⁻ juu¹ kih¹ Dio. ⁴⁶ Mah¹ ga⁻ siiyh⁺ lä⁺ jëë⁺ dsa⁻ he⁺:

—He⁻ la⁻ na⁻ ma⁻ na⁻ siih⁻ kin⁺ jää¹. Ga⁻ jmee¹ bii¹ ki⁺ jnä¹ hi⁻ laa¹ Cristo he⁻ ga⁻ jëen¹ wii¹ mah¹ ga⁻ lä⁺ jiihn¹ jee¹ kih¹ hi⁻ na⁻ juu¹ ma¹ ga⁻ hya⁻ hnë⁻ jmi¹. ⁴⁷ Hi⁻ kwaan⁻ kin⁺, dsa⁻ nää¹ dsa⁻ dsa⁻ kwa⁻ juu¹ kin⁺ ga⁻ lä⁺ kaa⁻ hwa¹. Løoy¹ ta⁻ Jerusalén hlëëyh¹ dsa⁻ ha⁻ lä⁺ dsa⁻ jeeyh[~] kyaah¹ Dio mah¹ koo⁻ Dio dsë¹ kih¹ dso¹ kye⁻ kiyh¹. ⁴⁸ Hnäh¹ he¹ hi⁻ jmee¹ ju¹ 'dsoo¹ kih¹ lä⁺ jë⁺ he⁻ la⁻. ⁴⁹ Hi⁻ jnä¹ cheen⁻ kyah¹ hnäh¹ he⁻ ga⁻ bääh⁻ Tää¹ kyaan⁺ hñii¹ kwëëyh¹ hnäh¹. He⁻ ja⁻ jää¹ hnäh¹ Jerusalén la⁻, lä⁺ jiih¹ tëëh¹ hnäh¹ be¹ he⁻ jyoo¹ gyuu¹.

Ngaah¹ Jesús gyuu¹

(Mr. 16:19-20)

⁵⁰ Ga⁻ jää¹ Jesús lä⁺ jëë⁺ dsa⁻ he⁺ lä⁺ ga⁻ të¹ jäh⁺ kih¹ jwi⁻ Betania. Jee¹ ja⁻ ga⁻ chooy¹ gooy⁻ gyuu¹ mah¹ ga⁻ mi¹ jääy¹ lä⁺ jëë⁺. ⁵¹ Jee¹ cheyh¹ mi¹ jääy¹ lä⁺ jëë⁺ dsa⁻ he⁺ ngaayh¹ ta⁺ gyuu¹. ⁵² Ma⁻ ngëë¹ ma⁻ jmääy¹ jøøh¹ Jesús, peer⁺ jëë⁻ dsëy¹ ga⁻ nääy¹ ta⁺ Jerusalén. ⁵³ Hi⁻ ma¹ tääh¹ tääy¹ jee¹ ma¹ chih¹ gwah⁺, kway⁺ ti¹ hmaah¹ kih¹ Dio hi⁻ ma¹ jmeey¹ juu⁻ kih¹. Wa¹ la¹ lä⁺ ja⁻.

San Juan

Ju'hmëë' kih' Jesús he- ga'sii' Jwaa'

Juu' kih' Dio ga'lëëy' dsa-

¹ Lã' ma' to-në' ma' chaay- ba', laay' Juu'. Juu' ja- ma' laa' kyaah' Dio. Ja-ba' Juu' ja- ma' laa' hñii' Dio. ² Hi- na- ma' laa' lä' ma' to-në' kyaah' Dio. ³ Hñiiy' ga'jmeey' lä'jë' he- cha-, ni- miih- sa' cha- he- ma-na-la- kih' hñii' he- sa' ga'jmeey' hñiiy'. ⁴ Kih' hñii' bih' na'jiih'. Heh' he- na'jiih' ja-, la' lä'koo- wa'je- he- choo' kih' lä'jëë' dsa-. ⁵ Ga'lã'jnã' wa'je- ja- jee' ma' tääh' hi- jmeë' he- hliih'. Pero dsa- hi- ma' tääh' jmeë' he- hliih', sa' ga'lyih' kyaah'.

⁶ Hi- ma' chaa- jaa- dsa- ñuuh- ma' chee- Jwaa' hi- ga'chee' Dio. ⁷ Hi- he' ja' kye- ju' dsoo', mah' kway' ju' dsoo' kih' wa'je-, mah' lä'ja- lä'jëë' dsa- lä' dsoo' dsë' kih' wa'je- ja- kyaah' juu' he- ga'kway'. ⁸ Ja' hi- he' ma' laa' lä'koo- wa'je- ja-, jay' mah' kway' ju' dsoo' kih' hi- laa' lä'koo- wa'je- ja-ba'. ⁹ Ma-ngoo' ya'jäh' jä' hi- laa' lä'koo- wa'je- he- la' ju' dsoo', he- choo' kih' lä'jëë' dsa-.

¹⁰ Ja-ba' jmi-gyuu' la- ma- chaay-, hi- ga'jmeë' Dio jmi-gyuu' la- ta-la' kiyh'. Pero dsa- chaa- jmi-gyuu' la- sa' ga'lã'kyuuy'. ¹¹ Jay' ja-ba' jmi-gyuu' kiyh', pero hi- chaa- kyaay' sa' ga'heeyh-. ¹² Pero lä'jëë' hi- ga'heeyh-, hi- jmeë' dsoo' dsë' kiyh', ga'kway' jwë' leey' joo' Dio. ¹³ He- laay' joo' Dio, ja' kih' he- ga'lã'chaay' lä'koo- lle' kih' dsa-lã' chaa- dsa- jmi-gyuu', ni- ja' kih' he- ga'lã'hyoh' dsë' cho'jmiiy- he- ga'lã'chaay' he- laay' joo' Dio, ni- ja' kih' he- ga'jmeë' cho'jmiiy- huudsë- he- ga'lã'chaay'. He- ga'lã'chaay' lä' hnøø' hñii' Dio ba' ja-.

¹⁴ Hih' hi- laa' Juu' ja-, ga'lëëy' dsa- mah' ga'gyay- jee' jnãn', hi- jnãh' discipulo kyaay' ga'jëë' jnih' he- laay' jøøyh'. Laay' jøøyh' kih' he- laay' gyuu' koo- mëë' kyaay' Tää. Ha- koh' sa' llu' dsëy' hi- kyey- ju' dsoo' jmah' ba'. ¹⁵ Ga'kwa' Jwaa' ju' dsoo' kiyh', ma' jäh':

—Hi- la- he' hi- ma' jwahn' kih': “Hi- jä' këë- ga' kin', hi- la- jøøh' ga' lä'koo- jnä', jëëh' ko-ja- ma- chaa- bih' jãä' ki' jnä'.”

¹⁶ Ha- koh' sa' cha-miih- he- cha- kiyh', hi- jee' ga'lã'jëë' jne' joh' he- sa- ma-hñah- jne'. Ja' koo- hä' ma-mi-jäay' jne'. ¹⁷ Heh' ley, ta-la' kih' Moisé ba' ja'. Pero lä'jë' he- la' kwa' Dio, kyaah' lä'jë' ju' dsoo', ta-la' kih' Jesucristo ba' ga'hñah' jne'. ¹⁸ Jih'koh' jih'lih', ni- jaa- sa- ma-jëë' Dio. Jooy' hi- laa' gyuu' koo- mëë' ba', hi- gya' ko-jøh' kyaah' Tää, hi- he' ba' ma-mi-jnäay- jnãn' ha- lä' laay'.

Ga'jmeë' Jwaa' ju' dsoo' kih' Jesús

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ Dsa-ta' judiu hi- chaa- Jerusalén ga'cheey' jmi-dsa- kyaah' dsa- levita kih' Jwaa' mah' na'ngiiy' juu' kiyh' hi- laa' Jwaa'. ²⁰ He-ja- ga'heeh- ba' Jwaa' he- jmeeyh' juu', sa' ga'hmäy':

—Ja' he' jnä' laan' Cristo —ga'jäh' Jwaa' siiyh'.

²¹ —¿Hii- ba' laah' hne- ja-? ¿Che' hne- he' Elía? —ga'siiyh' Jwaa'.

—Ja' he' jnä' —ga'jäh'.

—¿O che' hne- he' laah' dsa- hi- ngëë' juu' kih' Dio hi- nøø' juu' jä' jmi-gyuu' la-? —ga'jäh' dsa- he'.

Koo- ka-läh' ga'jeeh- Jwaa' juu' kiyh':

—Jäh'ha'.

²² —¿Hii- ba' laah' hne- ja-? Mah' ngëë' jnãh' juu' kwee- kih' hi- ma-chee' jnãh'. ¿Ha- lä' jwäh' hñaaah'? —ga'jäh' dsa- he' siiyh' Jwaa'.

²³ He-ja- ga-jäh' Jwaa- siyh-:

—Jnä' laan' hi- kwa- juu' jee' la' hwa' kii' jee' sa' kwa- ni' miih-: “Mi-llu- hnäh' hñah' mah' jä- Dsa- jøh' jñan' ko- dsoo' jwë'” —lä-ko- ga-jäh' Isaia hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio.

²⁴ Lä-jëe- dsa- hi- ga-chee- dsa- judiu he' ma' laa' fariseo. ²⁵ Ga-ngiiy' juu' kiyh' ka-läh' ga-siiyh-:

—¿He-la- ja- chaah' dsa- jmi- , cher'mah' sa' laah' Cristo, ni' sa' laah' Elía, ni' hii- ga- jñah' dsa- hi- ma' ngëe- juu' kih' Dio? —ga-jäh' dsa- he' siyh-.

²⁶ —Jnä' chaan' dsa- jmi- kyaah' jmi- ba', pero jee' kyah' hnäh' chaa- jaa- hi- sa' kyuu- hnäh'. ²⁷ Hi- he' jä- këe- ga- ki' jnä'. Hi- ni' sa' tē-dsëen' chiihn' mah' llen' loo- he- hä' tiy- —ga-jäh' Jwaa- siyh-.

²⁸ Lä-jë- he- la- ga-la' jee' jwi- he- chee- Betania, ta' hngaah' ko-taa- kih' jmi- Jordán, ta' jee' ma' choo- Jwaa- jmi-.

Jesús laa- Borrego mäh' kya- Dio

²⁹ Ma' ga-jnä' jyoh' jmi-, ga-jëe' Jwaa- Jesús ja' ta' jee' ma' cheyh', mah' ga-jäyh':

—Jëe- da', hi- na- he' Borrego mäh' kya- Dio hi- jñuuh- dso'kye- kih' dsa- jmi- gyuu-.

³⁰ Hi- na- na- hi- ma' jwahn- kih': “Këe- ga- kin-, ja- jaa- dsa- ñuuh- hi- jøh' ga-lä-ko- jnä', jëeh' ko-ja- ma- chaa- bih' jaa' ki' jnä'.” ³¹ Jnä' sa' ma' kyuu- jnih'. Ma-jan- mah' chaan' dsa- jmi- ba' mah' lä-ja-, lä-jnäy' kih' dsa- Israel.

³² Ga-mi-jnä- ga- Jwaa- juu', ga-jäyh':

—Ga-jëen' Jmi-lle' Na-jngii' kih' Dio ga-jyoo' gyuu- jmi- gyuu-, laay- lä-ko- jaa- juu-, hi- ga-jä- ko-hwëe' né' kiyh'. ³³ Jnä' sa' ma' man- hii- he'. Pero hi- ga-chee- jnä' he- chaan' dsa- jmi- kyaah' jmi-, ga-siiyh- jnä': “Hi- jëeh' jyoo' Jmi-lle' mah' jä- ko-hwëe' né' kiyh', hi- he' he' hi- chaa' dsa- jmi- kyaah' Jmi-lle' Na-jngii' kih' Dio.”

³⁴ Lä-ja- ga-jëen' hi- jmeen' ju-dsoo' kiyh', hi- he' he' Jo- Dio —ga-jäh' Jwaa-.

To-në' discípulo kya- Jesús

³⁵ Ma' ga-jnä' jyoh' jmi-, ko- ka-läh' ma' cheh' Jwaa- kyaah' uu' hi- ma' jmee- ko-jøh' kyaah'. ³⁶ Ma' ga-jëy' Jesús ma' ngëy' jee' ja-, mah' ga-jäyh':

—Jëe- da', hi- na- he' Borrego mäh' kya- Dio.

³⁷ Ma' ga-nuu' lä-uu' hi- ma' ga-nää' ko-jøh' kyaah' Jwaa- he- ga-hlëy- lä-ja-, ga-näy' kyaah' Jesús ba'. ³⁸ Ma' ga-jëeh- Jesús hñii-, ga-jëy' chaa' hi- he' kaah' kiyh', mah' ga-siiyh-:

—¿Hee- na- hnooh' hnäh'?

Mah' ga-jäh' dsa- he':

—¿Ha- ñeh' hne- Rabí, he- la- hnø- jäh- Ta-jwöh'?

³⁹ —Ya- nää' hnäh' ja- mah' ya-jëe- —ga-jäh' Jesús siyh-.

Ga-näy' mah' na-jëy- ha- ma' gyay'. Jee' ja- ga-jäy' kyaah' jmi- ja-. Hor- ja-, ma-të- ko-hi' gya'.

⁴⁰ Jaa- jee' lä-uu', hi- ga-nuu' kih' Jwaa- hih' ga-jmee' ko-jøh' kyaah' Jesús, chee- André øh- Simón Pee'. ⁴¹ He- ga-jmeey' to-në-, na-hnäy- øyh- Simón mah' ga-siiyh-:

—Ma- jee' jñäh' Mesía —he- hnø- jäh- Cristo.

⁴² Lä-cha- ja- na-jäy- Simón cha-në' Jesús. Ma' ga-jëe' Jesús hi- he', ga-jäyh':

—Hne- he' Simón, jo- Joná. Hne- lä-cheeh- Cefa —he- hnø- jäh- Pee'.

Jesús ga-tëeh' Felipe kyaah' Natanael

⁴³ Ma' ga-jnä' jyoh' jmi-, ngaah' Jesús ta' Galilea. Jee' ja- ga-jëy' Felipe mah' ga-siiyh-: —Ñä- kyaah' jnä'.

⁴⁴ Felipe he' ma' chaa' Betsaida, dsa' goo' Andre' kyaah' Pee' ka' lah'. ⁴⁵ Ma' ga'jee' Felipe Natanael mah' ga' siyh':

—Ma'jee' jnaah' hih' dsa' hi' ga' sii' Moisé kih' né' ley, hi' lä'jée' hi' ga' ngée' juu' kih' Dio ga' sii' kiyh' ka' lah'. Hi' he' he' Jesús, joo' José hi' chaa' Nazaret.

⁴⁶ Mah' ga'jäh' Natanael:

—¿Ha' lä' la' juu' he' ya' hëë' jaa' hi' lluu' jee' jwii' Nazaret?

—Ña' mah' jëë' da' —ga'jäh' Felipe siyh'.

⁴⁷ Ma' ga'jee' Jesús ngoo' ya'jäh' Natanael, ga' hlëëyh' kiyh':

—Hi' ja' na', hi' na' ba' he' dsa' Israel, hi' sa' cha' ni' miih' juu' ta' juu' tuh' dsé'.

⁴⁸ —¿Ha' lä' na' he' ma' lä' kyuu' jnä'? —ga'jäh' Natanael siyh'.

—Jää' ja' ga' hlëëh' Felipe hne', ga'jëën' hne' ma' cheh' koo' kih' chaah' higo —ga'jäh' Jesús siyh'.

⁴⁹ —Ta' jwoh', hne' he' laah' Joo' Dio, hne' laah' Rey kya' dsa' goo' jne' —ga'jäh' Natanael siyh'.

⁵⁰ Mah' ga'jäh' Jesús ka' lah':

—Ma' lä' dsoo' hoh' jnä', kih' he' ma' jwëëhn' hne' ga'jëën' hne' koo' chaah' higo. Pero cha' ga' miih' he' juh' gaa' jëeh' na' ta' cha' né'.

⁵¹ Hi' ga'jäh' ka' lah':

—Ma' ra' ju' dsoo' jwëëhn' hnäh', na' ta' cha' né' jëeh' hnäh' gyuu' jmi' gyuu' na' na', jëeh' hnäh' ángele kya' Dio hi' wii' hi' jnaa' né' kih' Hi' ga' lëë' ngo' la' —ga'jäh' Jesús siyh'.

2

Lä' la' ga' la' lä' ma' ga'jee' goo' jaa' dsa' jee' jwii' Caná

¹ Jee' ga' té' hnë' jmi', ga'jee' goo' jaa' dsa' jee' jwii' Caná, he' na' hee' hwa' Galilea. Jee' ja' ma' hää' choo' Jesús. ² Jesús hi' jnaah' discípulo kyaay' ga' tëëyh' jnaah' jee' té' jmi' ka' lah'. ³ Ma' sa' ga' lëë' jmi' mi'jäh' ma' ää' he' ma' hih' dsa', ga'jäh' choo' Jesús siyh':

—Ma' dsa' go' te' jmi' mi'jäh' kih' dsa'.

⁴ Mah' ga'jëeh' Jesús juu' kiyh':

—¿He' la' jwii' jnä' lä' na'? Sa' ga' ma' té' hor' kin'.

⁵ Mah' ga'jäh' chooy' siyh' hi' ma' tääh' kwa' be' jee' ja':

—Jmee' hnäh' lä'jé' he' siyh' hnäh'.

⁶ Ma' tøø' jee' ja', jni' mi'hya' kaah' he' ma' la' kyaah' kuu' jee' ma' chih' dsa' judiu jmi' he' ma' jmee' jäh' na' jngëëy' cha' né' Dio. Lä' koo' mi'hya' ja', ma' hiih' koo' hña' loo' hih' jmi'. ⁷ Mah' ga'jäh' Jesús siih' dsa' hi' ma' tääh' kwa' be' jee' ja':

—Kaah' jmi' neh' lä'jé' mi'hya' na'.

Mah' ga'jmeey' na' kah' na' dséh' lä'jé' mi'hya' ja'. ⁸ Ja' ga' ga'jäh' Jesús siih' dsa' he':

—Na' na', kye' miih' mah' go' kwëëh' dsa' juu' jmi'.

Hi' lä' ja' ga'jmeey'. ⁹ Hih' dsa' juu' jmi' he', ga'jëëy' che' llu' jmi' he' ma' la' jmi' mi'jäh'. Ni' sa' ñey' ha' ta' ja' he' ja', ma' la' hi' ma' kwa' be' hi' ga' hwëë' jmi' ja' ba' ñe'. Mah' ga' tëë' juu' jmi' kih' hi' dsa' jee' goo', ¹⁰ mah' ga' siyh':

—Ga' lä'jëë' dsa' kwëëh' to' né' jmi' mi'jäh' llu'. Ma' la' ma' hiyh' cha' miih', ja' ga' kwëëyh' jmi' mi'jäh' he' hwa' ga' miih'. Pero hne' ma' na' høøh' jmi' mi'jäh' llu' mah' kwëëyh' jee' llaa' ga'.

¹¹ Jee' jwii' Caná he' na' hee' hwa' Galilea ba' ga'jmeey' Jesús to' né' he' juh' gaa' ja'. Jee' lä' ja' ga' mi' jnäy' hñi' ha' koo' jøøh' laay', hi' lä'jëë' jnaah' discípulo kyaay', cha' ga' miih' ga' lä' dsoo' dsé' jnäah' kiyh'.

¹² Ma-ngëë' he- ja-, ngaayh' ta- Capernaum, kyaah' chooy' kyaah' øøyh' hi- jnääh' discípulo kyaay'. Jee' ja- ga-tooh' jnääh' cha-miih- jmií'.

*Jesús ga-hwëë' dsa- hi- ma-tääh' hnií' jee' ma' chih' gwah-
(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)*

¹³ Ma-ngoo' ma-ya-jäh' jmií' he- kuh- dsa- judiu borrego mäh', he- ja- ngoo' Jesús ta- Jerusalén. ¹⁴ Jee' chih' gwah' juuh', jee' ja- ga-jëëy' dsa- hi- ma' hnëë' kya', hi- ma' hnëë' borrego, hi- ma' hnëë' juu-, kyaah' hi- ma' tääh' mi-sii' kuu' kih' dsa-. ¹⁵ Ga-jmeey' koo- si'hnií'. Kyaah' he- ja-, ga-hëëy' kih' lä-jëë' hi- ma' tääh' jee' chih' gwah' ja-, hi- ga- borrego, hi- ga- kya', hi- ga- hi- mi-sii' kuu'. Ga-këyh' ga-lä-jëë' na-mes~, ga-saa' ga-jaay' kuu' kih' hi- he'. ¹⁶ Hi- ma' tääh' hnëë' juu- he' ga-siiyh':

—Hwëë' lä-jëë' he- na- jee' la-. Ta- jmeë- hnäh' je'hmooh' hne' kih' Tääh' kyaan'.

¹⁷ Ja- ga- ga-lä-dsooh' dsë- jnääh' discípulo kyaay' lä-koo- na-sii- juu' kih' Dio: “Ngoo' dsa-llaan' kih' he- kyen' cha-miih- huúdsë- kih' hne' kyah'.”

¹⁸ Dsa- hi- tääh' në' kih' judiu ga-ngii' juu' kih' Jesús:

—¿Hee- koo- lii- jmeeh', mah' jëë' jnääh' he- na-ngëh' jwë' he- jmeeh- lä-jëë' he- na-? —ga-jäyh' siiyh' Jesús.

¹⁹ —Hla' hnäh' gwah' la- mah' kyaah' hnë- jmií' ba' choohn' —ga-jäh' Jesús siiyh'.

²⁰ Lä- chah' ja- ga-jäh' dsa- hi- tääh' në' he' siiyh':

—Kyaah' to'loo' jnií' ji- ñe- ga-jmeë' dsa- gwah' la-. ¿Ha- lä- ja- jwah' hne-, kyaah' hnë- jmií' ba' choohn'?

²¹ Pero ja' kih' gwah' he- ga-hlëëyh' lä- ja-, he- ma' hlëëyh' kih' jmi-ngo' kiyh' ba' ja-. ²² He- ja- ma-ngëë' ma-lä-jiih' Jesús, ga-lä-dsooh' dsë- jnääh' discípulo kyaay' he- ga-hlëëyh' ja-, hi- cha-ga-miih- ga-lä-dsoo' dsë- jnääh' lä-koo- na-sii- juu' kih' Dio, hi- ga-lä-dsoo' dsë- jnääh' lä-koo- ga-hlëëh' Jesús ka-läh'.

Lä-jëë' huúdsë- he- ma' jmeë' dsa- ma' kyuuh' ba' Jesús

²³ Ta-ko-jiih' ma' tē- jmií' he- kuh- dsa- borrego mäh' jee' jwii- Jerusalén, jwëë' dsa- ga-heeh- juu' kih' Jesús ma' ga-jëëy' lä-jëë' he- juh-gaa- he- ma' jmeey'. ²⁴ Pero hnií' Jesús, sa' ga-lä-cha' o-joh' dsë- kiyh' kyaah' dsa- he', jëeh' ma' kyuu' bih' ga-lä-jëë' dsa-. ²⁵ Sa' ma' jmeë' bii' kiyh', he- ma' jmeeh' dsa- juu' ha- lä- la' kih' dsa-kyaayh', jëeh' ñey- ba' ha- lä- la' tuh-dsë' lä-jaa- lä-jaa- dsa-.

3

Ta-lä' hwë' ba' ñee' Nicodemo na-jëëy- Jesús

¹ Ma' chaa- jaa- dsa- ñuuh- jee' kih' fariseo hi- ma' chee- Nicodemo, ma' laa' jaa- dsa- hi- kye- në' kih' dsa- judiu. ² Ta-lä' hwë' ba' ñee' dsa- ñuuh- he' na-jëëy- Jesús mah' ga-siiyh':

—Ta-jwoh', ñe' jnääh', ga-chee' Dio hne-, laah' jaa- ta-jwoh'. Jëeh' ni' jaa- sa' lih' jmeë' lä-jëë' he- juh-gaa- he- jmeeh- hne- wa'ra- jäh' kih' sa' kyaah' Dio hne- —ga-jäh' Nicodemo siiyh'.

³ —Ma-ra' ju'dsoo' jwëëhn- hne-, hi- sa' lä- chaa- ka-läh' lä-hmëë', sa' tēëy' jëëy' jee' jmeë' Dio hih' —ga-jäh' Jesús siiyh'.

⁴ —¿Ha- lä- ja- lä- chaa- ka-läh' jaa- dsa- ga' ma-gyuh-? ¿Che' le' dsa- heey' jee' ma' hääy' mah' lä- chaa- lä-hmëë'? —ga-jäh' Nicodemo siiyh'.

⁵ Koo- ka-läh' ga-jäh' Jesús:

—Ma-ra' ju'dsoo' jwëëhn- hne-, hi- sa' lä- chaa- kyaah' jmií- hi' kyaah' jmi-llë', sa' tēëy' dsa- hey' jee' jmeë' Dio hih'. ⁶ Hih' dsa- lä- chaa- kih' ngo', ngo' ba' laay'. Hi' hih' dsa- lä- chaa- kyaah' jmi-llë', laay' jmi-llë' ba'. ⁷ Ta' jmeë- dsaa- hoh' he- ma-jwëëhn' hne-, jmeë' bii' lä- chaa- hnäh' ka-läh' lä-hmëë'. ⁸ Lë' gwa' hi- dsoo- ha- jee' hnø'.

Ma⁻ke⁻ nuuh⁻ hi⁻ lle⁻, sa⁻ ñeh⁻ ha⁻ ta⁻ gwa⁻ ni⁻ ha⁻ ta⁻ dsoo⁻. Lä⁻ja⁻ la⁻ kih⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ dsa⁻ lä⁻ chaa⁻ kyaah⁻ Jmi⁻ lle⁻ kih⁻ Dio —ga⁻ jäh⁻ Jesús siyh⁻.

⁹ —¿Ha⁻ lä⁻ la⁻ juu⁻ na⁻? —ga⁻ jäh⁻ Nicodemo siyh⁻.

¹⁰ Mah⁻ ga⁻ jeeh⁻ Jesús juu⁻ kiyh⁻, ga⁻ siyh⁻:

—¿Ja⁻ ta⁻ jwoh⁻ kyaa⁻ dsa⁻ Israel laah⁻ mah⁻ sa⁻ kyuu⁻ he⁻ la⁻? ¹¹ Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁻ jwëhn⁻ hne⁻, he⁻ ma⁻ kyuu⁻ jnääh⁻, he⁻ ja⁻ ba⁻ hlëeh⁻ jnääh⁻. Hi⁻ he⁻ ma⁻ jëë⁻ jnääh⁻, he⁻ ja⁻ ba⁻ jmee⁻ jnääh⁻ dsoo⁻. Pero hnäh⁻ sa⁻ heeh⁻ hnäh⁻ he⁻ hlëeh⁻ jnääh⁻. ¹² Wa⁻ ra⁻ ga⁻ hlëehn⁻ hnäh⁻ lä⁻ koo⁻ la⁻ he⁻ cha⁻ hwa⁻ la⁻, sa⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ dsoo⁻. Ha⁻ ba⁻ lä⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ dsoo⁻ cher⁻ mah⁻ ga⁻ hlëehn⁻ hnäh⁻ lä⁻ koo⁻ la⁻ he⁻ cha⁻ gyuu⁻ jmi⁻ gyuu⁻.

¹³ Sa⁻ chaa⁻ ga⁻ jñah⁻ hi⁻ ga⁻ wii⁻ gyuu⁻ jmi⁻ gyuu⁻, ma⁻ la⁻ hi⁻ ga⁻ jñaa⁻ gyuu⁻ ba⁻. Hi⁻ he⁻ he⁻ Hi⁻ ga⁻ lëë⁻ ngo⁻ la⁻ hi⁻ gya⁻ gyuu⁻ jmi⁻ gyuu⁻. ¹⁴ Ja⁻ ba⁻ lä⁻ koo⁻ ga⁻ chaa⁻ Moisé miih⁻ ta⁻ gyuu⁻ jee⁻ ma⁻ la⁻ hwa⁻ kii⁻ ja⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ jmee⁻ bii⁻ chaa⁻ dsa⁻ gyuu⁻ Hi⁻ ga⁻ lëë⁻ ngo⁻ la⁻. ¹⁵ Mah⁻ lä⁻ ja⁻ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ jmee⁻ dsoo⁻ dsë⁻ kiyh⁻ sa⁻ heey⁻, lä⁻ chaay⁻ tää⁻ ga⁻ lä⁻ jë⁻ joh⁻ jmi⁻ cha⁻ ba⁻.

Cha⁻ miih⁻ hnää⁻ Dio lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁻

¹⁶ Jëeh⁻ cha⁻ miih⁻ hnää⁻ Dio lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ kwaay⁻ gyuu⁻ koo⁻ mëë⁻ kyaa⁻, mah⁻ lä⁻ ja⁻ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ jmee⁻ dsoo⁻ dsë⁻ kiyh⁻ sa⁻ heey⁻, lä⁻ chaay⁻ ga⁻ lä⁻ jë⁻ joh⁻ jmi⁻ cha⁻ ba⁻. ¹⁷ Jëeh⁻ sa⁻ ga⁻ chee⁻ Dio joo⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻ mah⁻ taay⁻ dsa⁻ dso⁻ jwii⁻. Ga⁻ cheey⁻ mah⁻ ta⁻ la⁻ kiyh⁻ läy⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁻ ba⁻.

¹⁸ Hi⁻ jmee⁻ dsoo⁻ dsë⁻ kiyh⁻ sa⁻ cha⁻ ni⁻ miih⁻ dso⁻ jwii⁻ né⁻ kiyh⁻. Pero hi⁻ sa⁻ jmee⁻ dsoo⁻ dsë⁻ kiyh⁻ ma⁻ cha⁻ dso⁻ jwii⁻ né⁻ kiyh⁻, jëeh⁻ sa⁻ dsoo⁻ dsëy⁻ kih⁻ gyuu⁻ koo⁻ mëë⁻ kyaa⁻ Dio. ¹⁹ Lä⁻ la⁻ ba⁻ la⁻ he⁻ ja⁻ dso⁻ jwii⁻ né⁻ kih⁻ dsa⁻. Ja⁻ ba⁻ wa⁻ je⁻ hwa⁻ la⁻ pero ga⁻ lä⁻ hnø⁻ gyih⁻ jee⁻ na⁻ hoo⁻ lä⁻ koh⁻ ga⁻ wa⁻ je⁻, jëeh⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ jmeey⁻, he⁻ hliih⁻ jmah⁻ ba⁻. ²⁰ Jëeh⁻ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ jmee⁻ he⁻ hliih⁻ na⁻ høy⁻ kih⁻ wa⁻ je⁻, sa⁻ hnøy⁻ ya⁻ nääy⁻ jee⁻ jnä⁻ wa⁻ je⁻ mah⁻ sa⁻ lä⁻ jnä⁻ he⁻ jmeey⁻. ²¹ Pero hi⁻ tääh⁻ jmee⁻ lä⁻ hnø⁻ ju⁻ dsoo⁻, hi⁻ he⁻ ba⁻ go⁻ nääy⁻ jee⁻ jnä⁻ wa⁻ je⁻ mah⁻ lä⁻ ja⁻ lä⁻ jnä⁻ la⁻ kyaah⁻ be⁻ kih⁻ Dio lä⁻ jë⁻ he⁻ jmeey⁻ —ga⁻ jäh⁻ Jesús siyh⁻ Nicodemo.

Koo⁻ ka⁻ läh⁻ ga⁻ løø⁻ Jwaa⁻ hi⁻ ma⁻ choo⁻ jmi⁻ hlëeh⁻ kih⁻ Jesús

²² Ma⁻ ngëë⁻ he⁻ ja⁻, ngoo⁻ Jesús ta⁻ hwa⁻ Judea, hi⁻ jnääh⁻ discípulo ga⁻ nøø⁻ jnääh⁻ kyaay⁻. Jee⁻ ja⁻ ga⁻ jã⁻ jnääh⁻ kyaay⁻ miih⁻ jmi⁻ hi⁻ ma⁻ chaay⁻ dsa⁻ jmi⁻. ²³ Jwaa⁻ ka⁻ läh⁻ ma⁻ chaa⁻ dsa⁻ jmi⁻ jee⁻ jwii⁻ Enón, koo⁻ Salim, jëeh⁻ jee⁻ ja⁻ cha⁻ cha⁻ miih⁻ jmi⁻. Jee⁻ ja⁻ ma⁻ dsa⁻ nääy⁻ dsa⁻ mah⁻ ma⁻ saay⁻ jmi⁻. ²⁴ Jmi⁻ ja⁻, sa⁻ ga⁻ ma⁻ taah⁻ dsa⁻ Jwaa⁻ neh⁻ ñe⁻.

²⁵ He⁻ ja⁻ ko⁻ llaa⁻ discípulo kyaa⁻ Jwaa⁻ ga⁻ taay⁻ ti⁻ chooy⁻ juu⁻ kyaah⁻ dsa⁻ judiu ha⁻ lä⁻ jmee⁻ dsa⁻ mah⁻ jäy⁻ na⁻ jngëëy⁻ cha⁻ né⁻ Dio. ²⁶ Mah⁻ na⁻ nääy⁻ jee⁻ cheh⁻ Jwaa⁻ na⁻ chiyy⁻:

—Ta⁻ jwoh⁻, hi⁻ ma⁻ gya⁻ kyaah⁻ hne⁻ ta⁻ hngaah⁻ ko⁻ taä⁻ kih⁻ jmi⁻ Jordán, hi⁻ ga⁻ kwah⁻ ju⁻ dsoo⁻ kih⁻ he⁻, na⁻ chaay⁻ dsa⁻ jmi⁻. Ga⁻ lä⁻ jëë⁻ ba⁻ dsa⁻ dsa⁻ nääy⁻ kyaay⁻.

²⁷ Mah⁻ ga⁻ jäh⁻ Jwaa⁻ siyh⁻:

—Sa⁻ le⁻ hyoh⁻ dsa⁻ ni⁻ miih⁻, wa⁻ ra⁻ jäh⁻ kih⁻ sa⁻ ga⁻ hyoyh⁻ kih⁻ Dio. ²⁸ ¿Ja⁻ he⁻ ba⁻ hnäh⁻ ga⁻ nuuh⁻ hnäh⁻ kin⁻ he⁻ ga⁻ jwahn⁻? “Ja⁻ he⁻ jnä⁻ laan⁻ Cristo. Laan⁻ jaa⁻ hi⁻ ga⁻ chee⁻ Dio jää⁻ mah⁻ hlëehn⁻ kiyh⁻.” ²⁹ Dsa⁻ më⁻ hi⁻ dsa⁻ jee⁻ goo⁻ laay⁻ kyaa⁻ dsa⁻ nuuh⁻ hi⁻ jee⁻ goo⁻ kyaay⁻. Pero ome⁻ kyaa⁻ dsa⁻ nuuh⁻ he⁻ hi⁻ cheh⁻ koo⁻ kiyh⁻ chaay⁻ llu⁻ kyaah⁻ koo⁻ nuuy⁻ hlëeh⁻ dsa⁻ nuuh⁻ he⁻. Lä⁻ ja⁻ la⁻ ki⁻ jnä⁻ ka⁻ läh⁻, ma⁻ jëë⁻ dsën⁻ go⁻ te⁻ na⁻ he⁻ ma⁻ ja⁻ Cristo. ³⁰ Jmee⁻ bii⁻ juuh⁻ ta⁻ kiyh⁻ mah⁻ lä⁻ ja⁻ lä⁻ hwaä⁻ ta⁻ kin⁻.

Hi⁻ ja⁻ gyuu⁻ jmi⁻ gyuu⁻ kye⁻ né⁻ kih⁻ jee⁻ lä⁻ jëë⁻

³¹ Hi⁻ ja⁻ gyuu⁻ kye⁻ né⁻ kih⁻ jee⁻ lä⁻ jëë⁻. Pero hi⁻ chaa⁻ hwa⁻ la⁻, hwa⁻ la⁻ ba⁻ na⁻ jnäy⁻, hi⁻ hlëeyh⁻ kih⁻ he⁻ cha⁻ hwa⁻ la⁻ ba⁻. Hi⁻ ja⁻ gyuu⁻ jmi⁻ gyuu⁻ kye⁻ né⁻ kih⁻ jee⁻ lä⁻ jëë⁻.

³² He⁻ ma⁻ jëëy⁺ he⁻ ma⁻ nuuy⁺, he⁻ ja⁻ ba⁺ hlëëyh⁺, pero ni⁺ jaa⁻ sa⁺ heeh⁻ juu⁺ he⁻ kway⁺. ³³ Hi⁻ heeh⁻ juu⁺ he⁻ kway⁺, hi⁻ he⁺ jmee⁺ bih⁺ dsoo⁺ juu⁺ kih⁺ Dio. ³⁴ Jëëh⁺ hi⁻ ga⁻ chee⁺ Dio, hlëëyh⁺ juu⁺ kih⁺ Dio ba⁺. Hi⁻ ja⁺ kyaah⁺ hih⁺ kwa⁻ Dio jmi⁻ lle⁺ kih⁺. ³⁵ Jëëh⁺, Tää⁺ hnääy⁺ ba⁺ Jooy⁺. Hi⁻ ga⁻ tooyh⁻ goo⁻ Jooy⁺ lä⁺ jë⁺ he⁻ ga⁺ cha⁻. ³⁶ Hi⁻ jmee⁺ dsoo⁺ dsë⁺ kih⁺ Jooy⁺ Dio lä⁺ ma⁻ chaay⁻ ja⁻ ba⁺. Pero hi⁻ sa⁺ jmee⁺ dsoo⁺ dsë⁺ kih⁺ Jooy⁺ Dio sa⁺ jëëy⁺ jee⁺ jmee⁺ Dio hih⁺. He⁻ wi⁺ he⁻ na⁺ ga⁺ chee⁺ Dio, he⁻ ja⁻ ba⁺ jä⁺ në⁺ kiyh⁺.

4

Jaa⁻ dsa⁻ më⁺ hi⁻ chaa⁻ hwa⁺ Samária ga⁺ hlëëh⁺ kyaah⁺ Jesús

¹ Ga⁻ nuu⁺ dsa⁻ fariseo hlëëh⁺ dsa⁻ kih⁺ Jesús, ma⁺ jäyh⁺ jwëë⁺ ga⁺ dsa⁻ jää⁺ Jesús hi⁻ jwëë⁺ ga⁺ dsa⁻ chaay⁻ jmi⁻ lä⁺ koh⁺ ga⁺ Jwaa⁻. Hi⁻ ga⁻ lä⁺ ñe⁻ Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁻ he⁻ ga⁻ nuu⁺ dsa⁻ fariseo juu⁺ ja⁻. ² (Ma⁺ ke⁺ ja⁺ he⁺ hñii⁺ Jesús hi⁻ ma⁺ choo⁺ jmi⁻. Jnääh⁺ discípulo ba⁺ hi⁻ ma⁺ choo⁺ jmi⁻.) ³ He⁻ ja⁻ ya⁻ hëë⁺ Jesús hwa⁺ Judea ja⁻ mah⁺ ngaayh⁺ ta⁺ Galilea ka⁻ läh⁺.

⁴ Ga⁻ jmee⁺ bii⁺ kiyh⁺ ngooy⁺ ta⁺ hwa⁺ kih⁺ Samária. ⁵ Ga⁻ tëëy⁺ koo⁻ jee⁺ jwii⁻ kih⁺ Samária he⁻ ma⁺ chee⁻ Sicar, jäh⁺ kih⁺ hwa⁺ he⁻ ga⁻ kwëëh⁺ Jacob jooy⁺ José. ⁶ Jee⁺ ja⁻ ma⁺ chih⁺ koo⁻ jmi⁻ too⁻ he⁻ ga⁻ jmee⁺ Jacob. Ga⁺ hwa⁺ Jesús jee⁺ hääy⁺ jwë⁺ mah⁺ ga⁺ gyay⁻ ga⁺ teeyh⁻ dsëy⁺ koo⁺ jmi⁻ too⁻ ja⁻. Hor⁻ ja⁻ ma⁻ ngoo⁺ ga⁻ të⁺ lla⁺ hyoo⁺. ⁷ Ja⁺ jaa⁻ dsa⁻ më⁺ hi⁻ chaa⁻ Samária, ya⁻ kyë⁺ jmi⁻. Mah⁺ ga⁺ jäh⁺ Jesús siyh⁺:

—Kwëëh⁺ jnä⁺ miih⁻ jmi⁻ kyah⁺ huhn⁻.

⁸ (Jnääh⁺ discípulo kyaay⁺ na⁻ nøø⁺ jnääh⁺ ta⁺ jee⁺ jwii⁻ na⁻ lä⁺ jnääh⁺ he⁻ ga⁻ kih⁺ jnääh⁺.)

⁹ Hi⁻ dsa⁻ më⁺ hi⁻ ma⁺ chaa⁻ Samária he⁺ ga⁺ siyh⁺ Jesús:

—¿Ha⁻ lä⁺ ja⁻ hne⁻ hi⁻ laa⁺ dsa⁻ judiu ngiih⁺ jmi⁻ kin⁺ mah⁺ huh⁺, jnä⁺ hi⁻ laa⁺ dsa⁻ chaa⁻ Samária?

(Jëëh⁺, dsa⁻ judiu sa⁺ jwayh⁺ kyaah⁺ dsa⁻ samaritano.)

¹⁰ Mah⁺ ga⁺ jäh⁺ Jesús siyh⁺:

—Wa⁺ ra⁻ jäh⁺ kih⁺ ñeh⁺ hee⁻ na⁻ he⁻ la⁺ kwa⁺ Dio, hi⁻ hiji⁻ na⁻ hi⁻ ngii⁺ jmi⁻ kyah⁺ mah⁺ hiyh⁺, hne⁻ ba⁺ ngiih⁺ kiyh⁺ jmi⁻ he⁻ huh⁺ hi⁻ hñiiy⁺ kwëëyh⁺ hne⁻ jmi⁻ jiih⁺.

¹¹ Mah⁺ ga⁺ jäh⁺ dsa⁻ më⁺ he⁺ ka⁻ läh⁺:

—¿Ha⁻ lä⁺ jmeeh⁺ Dsa⁻ jøøh⁺ kyaan⁺? Sa⁺ cha⁻ ni⁺ miih⁻ he⁻ kyeh⁺ he⁻ kyaah⁺ chooh⁺ jmi⁻, hi⁻ juuh⁻ jwërte jmi⁻ too⁻ la⁻. ¿Ha⁻ ba⁺ ta⁺ haa⁺ jmi⁻ jiih⁺ ja⁻ he⁻ kwah⁺? ¹² ¿Che⁺ jøøh⁺ ga⁺ hne⁻ lä⁺ koh⁺ ga⁺ Jacob dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ kya⁺ jnääh⁺, hi⁻ ga⁻ kwëëh⁺ jnääh⁺ jmi⁻ too⁻ la⁻? Jee⁺ la⁻ ga⁺ hiyh⁺ kyaah⁺ jooy⁺ hi⁻ kyaah⁺ lä⁺ jëë⁺ jah⁺ kyaay⁺ ka⁻ läh⁺.

¹³ Mah⁺ ga⁺ jëëh⁻ Jesús juu⁺ kih⁺ dsa⁻ më⁺ he⁺:

—Wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻, hi⁻ hih⁺ jmi⁻ he⁻ haa⁺ la⁻, koo⁻ ka⁻ läh⁺ jä⁺ lä⁻ kii⁻ dsëy⁺. ¹⁴ Pero hi⁻ hih⁺ jmi⁻ he⁻ kwa⁺ jnä⁺, jih⁺ koh⁺ jih⁺ lih⁺ sa⁺ jä⁺ lä⁻ kii⁻ dsëy⁺. Jmi⁻ he⁻ kwa⁺ jnä⁺, he⁻ ja⁻ hya⁻ lä⁺ ma⁻ hya⁻ ja⁻ ba⁺ neh⁺ tuh⁻ dsëy⁺ he⁻ jmee⁺ chaay⁻ tää⁺.

¹⁵ Mah⁺ ga⁺ jäh⁺ dsa⁻ më⁺ he⁺ siyh⁺:

—Kwëëh⁺ jnä⁺ jmi⁻ ja⁻, Dsa⁻ jøøh⁺ kyaan⁺, mah⁺ sa⁺ jä⁺ lä⁻ kii⁻ dsën⁺. Lä⁺ ja⁻ mo⁺ so⁺ jän⁻ jee⁺ la⁻ ya⁺ kyen⁺ jmi⁻ —ga⁺ jäh⁺ dsa⁻ më⁺ he⁺.

¹⁶ Mah⁺ ga⁺ jäh⁺ Jesús siyh⁺:

—Gwaah⁻ mah⁺ go⁻ kya⁺ dsa⁻ ñuu⁻ kyaah⁺ ta⁺ la⁺.

¹⁷ —Sa⁺ chaa⁻ dsa⁻ ñuu⁻ kyaan⁺ —ga⁺ jäh⁺ dsa⁻ më⁺ he⁺ siyh⁺.

—Ja⁻ ba⁺ dsoo⁺ he⁻ ma⁻ jäh⁺, sa⁺ chaa⁻ dsa⁻ ñuu⁻ kyaah⁺. ¹⁸ Jëëh⁺ hñaa⁺ dsa⁻ ñuu⁻ hi⁻ ma⁻ lä⁺ kyaah⁺, hih⁺ hi⁻ kyaah⁺ na⁺, ja⁺ he⁺ dsa⁻ ñuu⁻ kyaah⁺ he⁺. He⁻ dsoo⁺ na⁻ ma⁻ jäh⁺ —ga⁺ jäh⁺ Jesús siyh⁺.

¹⁹ —Dsa⁻ jøøh⁺ kyaan⁺, go⁻ hi⁻ ngëë⁺ juu⁺ kih⁺ Dio ba⁺ hne⁻ laan⁺. ²⁰ Lä⁺ jëë⁺ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ kya⁺ jnääh⁺ dsa⁻ samaritano ga⁺ hnaayh⁻ Dio jee⁺ chih⁺ moh⁺ la⁻, mah⁺ hnäh⁺ dsa⁻ judiu jwah⁺ hnäh⁺, jwii⁻ Jerusalén ba⁺ jee⁺ hnääh⁺ Dio —ga⁺ jäh⁺ dsa⁻ më⁺ he⁺ siyh⁺.

²¹ —Dsa-më', jmee' dsoo' he- jwahn' la-. Lloo~ koo- jmi', ni' moh' la- ni' jwi- Jerusalén sa' hnaah' hnäh' Täa'. ²² Sa' kyuu' hnäh' hij- na- hnaah' hnäh'. Pero jnääh' dsa- judiu, kyuu' ba' jnääh', hij- na- hi- hnäh' jnääh', jëh' ta' la' kih' dsa- judiu ba' ja' he- dsa- lää' dsa-. ²³ Jä' koo- hor~, hi' hor~ ja- la' na' ga- juh-. Hi- dsoo' hnaah' Täa', hnaayh- lä- hnø' Jmi- lle' Na- jngii' hi' kyaah' ju' dsoo' ka- läh'. Jëh' Täa' hnäy' dsa- hi- hnaayh- lä- ja-. ²⁴ Jmi- lle' ba' laa' Dio. Lä- jëe' hi- hnaayh-, jmee' bii' kiyh' hnaayh- kyaah' jmi- lle' hi' kyaah' ju' dsoo' —ga- jäh' Jesús siyh'.

²⁵ —Jnä' man' he- jä' hi- jäyh' Mesía kih', hi- jäh' dsa- chee- Cristo. Wa'ra- jay', hi- he' mi- jnäa' ha- lä' la' lä- jë' juu' la- —ga- jäh' dsa- më' he' siyh'.

²⁶ Mah' ga- jäh' Jesús:

—Hi- he' he' jnä' hi- hlëeh- kyaah' hne-.

²⁷ Hor~ ja- ya- nø' jnääh' discípulo kyaay'. Peer- ga- lä- dsa- dsë- jnääh' ma' ga- jëe' jnääh' llä- Jesús juu' kyaah' jaa- dsa- më'. Pero ni' jaa- sa' ga- tuu- dsë' ma' ngii' juu' hee- juu' ja- ma' llay-, hi- he- la' ma' hlëeyh- kyaah' dsa- më' he'. ²⁸ Jee' ja- ga- chih' dsa- më' mi' dsuu' kiyh' mah' ngaayh' ta' jee' jwi-, na' chiiyh' lä- jëe' dsa-:

²⁹ —Ma' nøen' ma' jëen' jaa- dsa- ñuu- hi- ma- siih' jnä' lä- jë' go- te' he- ma- jmeen'. ¿Che' ja' hi- he' oo' Cristo hi- hii' juu' kih'?

³⁰ Lä- chah' ja- ga- hwëe- dsa- hi- ma' chaa- jee' jwi- ja-, na' näy' na- jëe-.

³¹ Ta' ko- jiih' ja- ma' chuuy' jnääh' kyaayh':

—Ta- jwoh', kuh- hih'.

³² Mah' ga- siyh- jnääh':

—Cha- ba' he- kuhn' he- sa' kyuu- hnäh'.

³³ He- ja- ga- ngii' jnääh' juu' kih' dsa- kyaah' jnääh':

—¿Che' chaa- jaa- hi- ma- ja- hi- ma- ya- ka- he- kuyh'?

³⁴ Mah' ga- jäh' Jesús siyh' ka- läh':

—He- jmeen' lä- hnø' hi- ga- chee' jnä' mah' mi' hñaan' ta' kiyh', he- ja- ba' ma' he- jmee' dsa- këen'. ³⁵ ¿Ja' jwah' hnäh', hnø' ga' kye' sih- mah' chooh' dsa- ta' kih'? Pero jnä' jwahn', chooh' hnäh' nëh' mah' jëe' da' hnäh' lä- kaa- jee' tääh' dsa- hi- laa' lä- koo- mi' ju- he- ma- ää- he- ma- le' chooh' dsa-. ³⁶ Hi- chaa- dsa- liyh' ba' jñeey'. He- chaayh- dsa- mah' chaa- tää', la' lä- koo- he- chooyh- mi' ju- mah' sa' hee' jih' koh'. Kyaah' lä- ja-, ko- jøh' ba' lä- chaa- llu' hi- ga- jngëe' kyaah' hi- ga- chooh' ta'. ³⁷ Heh' lä- jäh' juu' la-, la' ju' dsoo': "Jñah' ba' hi- jngëe-, hi' jñah' ba' hi- chooh- ta'." ³⁸ Jnä' ga- cheen' hnäh' mah' chooh' hnäh' ta' he- sa- ga- jñeeh' hnäh'. Jñah' ba' ga- këe' ta' kih', mah' hnäh' ga- taah' hnäh' jee' la' ta' kiyh' mah' koo- chooh' ba' hnäh' ta' ja- —ga- jäh' Jesús siyh'.

³⁹ He- ja- jwëe' samaritano, hi- chaa- jee' jwi- ja- ga- lä- dsoo' dsë' kih' Jesús, lä- koo- ma' ga- nuuy' juu' kih' dsa- më' hi- ga- jäh': "Lä- jë' ba' he- ma- jmeen' ma- siyh' jnä'."

⁴⁰ He- ja- ya- nää' samaritano he' ya- jëe' Jesús mah' ga- chuuy' kyaayh', ga- siyh':

—Jä' kyaah' jnääh' jee' la-.

He- ja- ga- jäy' to' jmi' jee' ja-. ⁴¹ Jwëe' ga' dsa- ga- lä- dsoo' dsë' ma' ga- nuuy' he- ma' hlëeyh' ja-. ⁴² Lä- jëe' hi- he' ma' siih' dsa- më' he':

—Ja' ma- la- juu' kyah' hne- jmee- jnääh' dsoo', hña- jnääh' ma- nuu' jnääh' juu' kiyh'. Na' ba' ra' si- ma- ñe' jnääh' ma- ra' ju' dsoo', hi- he' he' Cristo, hi- lä- dsa- jmi- gyuu-.

Ga- mi- hlää' Jesús chih- kya- jaa- dsa- jøh' kya- rey

⁴³ Ma- ngëe' to' jmi' ja-, ya- hëe' Jesús jee' ja-, ngaayh' ta- Galilea. ⁴⁴ (Hñii' Jesús ga- jäh', jaa- hi- ngëe- juu' kih' Dio jee' jwi- gooy' sa- hnää' dsih'.) ⁴⁵ Ma' ga- llaayh' hwa' Galilea, dsa- hi- ma' chaa- jee' ja- ga- heeyh- bih' llu', kih' he- ga- jëe' he- juh- gaa- he- ga- jmee' Jesús ma' ga- tē' jmi' kuyh- borrego mäh' jwi- Jerusalén. Jëh' na' nää' dsa- he' ka- läh' ma' ga- tē' jmi' ja-.

⁴⁶ Koō ka-läh' ga-llooy' jwiī Caná he- na-hee' hwa' Galilea, jee' ga-jmeey' jmī-dsē' ba' ga-lii' jmīh' mi-jēh'. Jee' jwiī Capernaum ja-, ma' chaa- jaa- dsa-jøøh' kyaa' rey hi- ma-dsaah' jaa- chih- kyaa'. ⁴⁷ Lã' ma' ga-nuu' dsa-jøøh' he' ya-hēē' Jesús hwa' Judea jayh' ta' hwa' Galilea, he-ja- ñeey' ga-mi-jeey' mah' ga-chuuy' kyaah', ga-siiyh':

—Man' mah' mi-hlääh' chih- kyaan' hi- ma-kyaa' dsa-juu'.

⁴⁸ He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh':

—Sa' heeh' hnäh' wa-ra- jäh' kih' sa' jmeen' he-juh-gaa- he-jēēh' hnäh'.

⁴⁹ —Dsa-jøøh' kyaan', ma-nøøn' ga-juh-, jää' sa' ga-ma-juu' chih- kyaan' —ga-jäh' dsa-jøøh' he' siiyh'.

⁵⁰ Mah' ga-jäh' Jesús siiyh':

—Gwaañ- ba' hne- kyah', chaa- ba' chih- kyaah'.

Dsa-jøøh' he' ga-jmeey' ba' dsoo' dsēy' ma' ga-jäh' Jesús lä-ja-, mah' ngaayh'. ⁵¹ Ni' sa' ga-ma-llaayh' kiyh', ya-nää' dsa- kyaay' ga-mi-jeey', mah' ga-jmeeyh' juu', ga-jäyh':

—Ma-jä' ba' kih' chih- kyaah'.

⁵² Mah' ga-ngii' dsa-jøøh' he' juu' kih' dsa- kyaay':

—¿Hee- hor- ga-løø' chaay- llu'?

Mah' ga-jäh' dsa- kyaay':

—Lloo', ko-hi' gyii', ya-hii' llii' kiyh'.

⁵³ Mah' ga-lã-dsooh- dsē' jmī- chih- he', ja-ba' hor- ja- ga-jäh' Jesús: “Chaa- ba' chih- kyaah'.” He-ja- cha-gamīh- ga-lã-dsoo' dsēy' lä-kye- hi- chaa- cha'neh' kiyh'.

⁵⁴ Jee' la- ga-tē' to' he-juh-gaa- he- ga-jmee' Jesús, ma' ya-hēēy' hwa' Judea ngaayh' ta' hwa' Galilea.

5

Ga-mi-hlää' Jesús jaa- hi- sa' liih' goo- ti'

¹ Ma-ngēē' he- ja-, ngoo' Jesús ta' Jerusalén. Ma'ja- ma' tääh' dsa- judiu jmī. ² Jee' jwiī Jerusalén chih' koo- na'hyah- jee' dsa-ha' jmī-, jäh' Ho'haah' kih' Oveja. Jee' ja- chee- Betesda kyaah' juu' hebreo. Ma' cha- lä'ku' lä'jii' kih' jmī-too- ja- hña' jee' kih' 'hoo' na'hii'. ³ Jee' ja- ma' saa' jwēē' hi- dsaah', hi- tuu', hi- jluuh', kyaah' hi- sa' le' ngēē', ma' jøøy- he- hor- jeh' jmī-. ⁴ Jēēh' ma' lih' koh' ba' ma' jñaa' jaa- ángel jee' haa' jmī- ja-, mah' ma' kah- ma' gwēyh-. Ma-la' ma-kah' ma-gwēh' jmī- ja-, hi- ga-tēē' to- nē' dsa- hē' neh' jmī- ja-, dsa-jä' go-te' kiyh' wa' he- cha- he- dsoo' he- laay'. ⁵ Jee' ja- ma' hää' jaa- dsa-ñuuh- hi- ma-hya- gyii' gya' jña' ji- ñe- dsaah'. ⁶ Ma' ga-jēē' Jesús dsa- he' na-kyaay' jee' ja-, ñe- bih' he- ma-lã-hii' dsaah' dsa- he', mah' ga-siiyh':

—¿Che' hnooh- jä' kyah'? —ga-jäh' Jesús siiyh'.

⁷ —Sa' chaa- ni' jaa- hi- taah- jnä' cha'jmī- na- wa-ra- ga-kah' ga-gwēh'. Jää' ga' jñah' taah- hñii', ja-ga-lloo- jnä' —ga-jäh' dsa-dsaah' he' siiyh'.

⁸ —Noo- jee' kyaah' na-, kii' jii' kyah' mah' ngēē' —ga-jäh' Jesús siiyh'.

⁹ Lã-chah' ja- ga-jä' kiyh' mah' ga-kooy' jii' kiyh', ngaayh'. Jmī' ja- ma' la' jmī' he- teeh- dsa- dsē'. ¹⁰ He-ja- ga-jäh' dsa-ta' judiu siiyh' hi- ga-jä' kih' he':

—Jmī' he- teeh- dsa- dsē' ba' na', sa' cha- jwē' kooñ' jii' kyah' —ga-jäyh'.

¹¹ —Hi- ma-mi-hlää' jnä', hi- he' ma-sīh- jnä': “Kii' jii' kyah' mah' ngēē'” —ga-jäh' hi- ma' dsaah' he'.

¹² —¿Hii- na-, hi- ma-sīh- hne-: “Kii' jii' kyah' mah' ngēē'”? —ga-jäh' dsa-ta' he'.

¹³ Pero dsa-ñuuh- he', sa' ga-lã-kyuuy' hii- he' hi- ga-mi-hlääy', jēēh' Jesús ga-ääh' go-te' jee' kih' jwēē' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-. ¹⁴ Ma-ngēē' he- ja-, ga-jee' Jesús dsa- he' ka-läh' jee' chih' gwah' ja- mah' ga-siiyh':

—Jēē' dá, na' he- ma-jä' kyah', mo-to' jmee- ga' dso'kye-, mah' sa' jä- he- hliih' ga' nē' kyah' —ga-jäh' Jesús siiyh'.

¹⁵Jā gā ngooy' na'jmeeyh' juu' kih' dsā ta' judiu, na'chiiyh':

—Jesús ba' he' hī gā mi'hlää' jnä' —gā jäh'.

¹⁶Kih' hē jā ba' jā, ma' hnooh̄ dsā ta' he' hā lǟ jwé' jee' ma' jngëeyh' Jesús, jëeh' ma' mi'hlääy' wa' hī chā hī jmī hē teeh̄ dsā dsé'. ¹⁷Mah' gā jäh' Jesús siyh':

—Tää' kyaan̄, jmee' ta' lǟ jiih' na', hī jā ba' lǟ jā jmee' jnä' ka' läh'.

¹⁸Hē jā chā gā mīh̄ ma' hnooh̄ dsā ta' he' hā lǟ jee' ma' jngëeyh' Jesús. Jā ma' lǟ kih' hē sa' ma' høoy' jmī hē teeh̄ dsā dsé', lǟ kyē kih' hē ma' jäh': “Dio laa' Tää' kyaan̄,” ma' jmäy' hñiiy' kwee' kyaah' Dio.

Jesús jmee' chā dsā tää'

¹⁹Koō ka' läh' gā jeeh̄ Jesús juu' kiyh', gā siyh':

—Ma' ra' ju'dsoo' jwëehn̄ hnäh'. Joo' Dio sa' le' jmee' ni' mīh̄ jee' tēȳ hñiiy'. Hē jēȳ jmee' jmīȳ, hē jā ba' jmeey'. Lǟ jē hē jmee' Tää', jā ba' lǟ jā kwee' gō te' jmee' Jooy' ka' läh'. ²⁰Hnäa' ba' Tää' Joo', hī mi' jnäy' kiyh' lǟ jē hē jmeey'. Pero chā gā mīh̄ hē juh̄ gaā lǟ koh' ga' hē jmeey' lā, mi' jnäy' kih' Jooy' ta' chá né', lǟ jiih' lǟ dsā hoh' hnäh'. ²¹Jā ba' lǟ koō mi' jiih' Tää' hī ma' na' juu', mah' jmeey' chaaȳ ka' läh', jā ba' lǟ jā Jooy' jmeey' chā lǟ jah' hī hnäy'. ²²Sa' lla' Tää' ta' kih' ni' jaā, gā tooyh̄ goō Jooy' ba' mah' llay' ta' kih' lǟ jē. ²³Mah' lǟ jā lǟ jē dsā jmee' juuh̄ kih' Joo' Dio lǟ koō jmeey' juuh̄ kih' Tää'. Hī sa' jmee' juuh̄ kih' Jooy', sa' jmeey' juuh̄ kih' Tää' hī gā chey'.

²⁴Ma' ra' ju'dsoo' jwëehn̄ hnäh', hī nuu' juu' kin' hi' jmeey' dsoo' dsēy' kih' hī gā chee' jnä', chaaȳ tää' ba'. Sa' jǟ dsó' jmī né' kiyh'. Lla' hē ma' juuȳ, ma' tēȳ jee' chaaȳ tää'. ²⁵Ma' ra' ju'dsoo' jwëehn̄ hnäh'. Jǟ koō hor̄, hī hor̄ jā la' na'. Ma' tē jee' nuu' lǟ jē hī na' juu' juu' kih' Joo' Dio. Hī lǟ jē hī nuu' kiyh', mo' so' juuȳ. ²⁶Jëeh', Tää', kih' hñii' bih' na' jiih'. Jā ba' lǟ jā gā kway' jwé' hē na' jiih' kih' hñii' Jooy' ka' läh'. ²⁷Hī gā hñaa'y' llay' ta' kih' dsā, lǟ llu' hē laay' Hī gā lēē' ngo'. ²⁸Ta' jmee' dsā hoh' hnäh' hē jwahn̄ lā. Jǟ koō hor̄ nuu' lǟ jē hī tääh' to' høø' tēen' kiyh'. ²⁹Hī lǟ jē hī gā jmee' hē llu', lǟ jiiyh' mah' tēȳ jee' chaaȳ tää'. Hī lǟ jē hī gā jmee' hē hñiih', lǟ jiiyh' mah' dsā näy' kyaah' dsó' jmī ba'.

Chā ba' hē jmee' ju'dsoo' kih' Joo' Dio

³⁰Ni' mīh̄ sa' le' jmeen' jee' tēen̄ hñiin̄. Lǟ koō te' man' kih' Tää' kyaan̄, kō jā ba' te' llan̄ ta' kih' dsā. Hī kyaah' ju'dsoo' jmah' ba' llan̄ ta', jëeh' sa' hnoohn̄ hē hnoon' hñiin̄. Hnoohn̄ hē hnøø' Tää' hī gā chee' jnä' ba'. ³¹Cher'mah' hñiin̄ ba' jmeen' ju'dsoo' kin̄, sa' jmää' ju'dsoo' kin̄ lǟ jā. ³²Chā gā jñah' hī jmee' ju'dsoo' kin̄. Jnä' man̄, ju'dsoo' hē jmeey' kin̄, la' dsoo'. ³³Gā cheeh̄ hnäh' dsā hī na'ngī juu' kih' Jwaā, hī lǟ jē hē gā jäh' jā, la' ju'dsoo'. ³⁴Sa' jmee' bii' ki' jnä' ju'dsoo' kih' dsā. Hē llu' kyah' hnäh' ba' jā, hē gā jmee' Jwaā ju'dsoo' kin̄, mah' lǟ jā lääh' hnäh'. ³⁵Hī he' ma' laa' lǟ koō wa' jē hē na' hih̄ mah' ma' kwa' jmēē'. Hī gā lǟ chā hnäh' llu' mīh̄ jmī kyaah' juu' hē gā kway' jā. ³⁶Pero chā gā jyoh' hē jmee' ju'dsoo' kin̄ hē juuh̄ gā lǟ koh' ga' ju'dsoo' hē gā jmee' Jwaā. Lǟ jē ta' hē gā kwëeh' Dio jnä' mah' mi'ten̄, jā ba' ta' hē jmeen' lā, jmee' ju'dsoo' kin̄, Tää' ba' he' hī gā chee' jnä'. ³⁷Hī Tää' hī gā chee' jnä', gā jmeey' ju'dsoo' kin̄ ka' läh'. Ni' koō há sa' gā nuuh̄ hnäh' lǟ ma' gā hlēeyh', ni' lǟ jā sa' gā jēh̄ hñiih'. ³⁸Hī ni' sa' gā jā juu' kiyh' neh̄ tuh̄ hoh' hnäh', kih' hē sa' heeh' hnäh' kih' hī gā chey'. ³⁹Jā hēh̄ da' hnäh' kwee' lǟ koō na' sī juu' kih' Dio. Jëeh', laah' hnäh' kyaah' juu' na' chaah̄ hnäh' tää'. Jā ba' juu' na' jmee' ju'dsoo' kin̄ ka' läh'. ⁴⁰Ni' lǟ jā sa' hnooh̄ hnäh' juu' kin̄ mah' jmeen' chā hnäh' tää'.

⁴¹Jā hē hnoon' mah' leen̄ jøøh' chá né' dsā. ⁴²Jnä' kyūun̄ hnäh', man' kwee' sa' hnaah̄ hnäh' Dio. ⁴³Jnä' ma' jan̄ kyaah' mada' kih' Tää', mah' hnäh' sa' heeh' jnä'.

Pero wa'ra- ja' jñah' lä' hyoh- dsëy' hñiiy', tää' sa' tääh' hnäh' jmeeh- he' kih' hi- he'.
⁴⁴ Ha- lä' ja- lä' dsoo' hoh' hnäh', jëeh' hnooh' hnäh' ha- lä' jee' leeh' hnäh' kaah' cha'në'
 dsa- kyaah' hnäh' hi' sa' hnooh' hnäh' mah' leeh' hnäh' kaah' cha'në' Dio. ⁴⁵ Ta' jmeeh-
 hnäh' huudse- jnä' hnëen- hnäh' cha'në' Täa' kyaan-. Moisé, hi- kye' hnäh' o-joh-
 dsë- kih', hi- he' ba' hnëe- hnäh'. ⁴⁶ Wa'ra- jah' kih' jmeeh- hnäh' dsoo' hoh' he- ga' jah'
 Moisé, lä' ja- jmeeh- hnäh' dsoo' hoh' juu' kin' ka-läh'. Jëeh', he- ga' siiy' ja-, hlëeh'
 kin' ba' ja-. ⁴⁷ Pero cher' mah' sa' jmeeh- hnäh' dsoo' hoh' he- ga' siiy' ja-, ha- ba' lä' ja-
 lä' dsoo' hoh' hnäh' juu' kin'.

6

Ga' ääh- Jesús hña' mil dsa- ñuuh-

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ Ma- ngëe' he- ja-, ngoo' Jesús ta' hngaah' ko- taa- jmi- juuh- he- hla- hwa' Galilea,
 ja- ba' he- jäyh' kih' Tiberia. ² Jwëe' dsa- ma' chaa- kaah' kiyh', kih' he- ma' jëey- lä' jë'
 he- juh- gaa- he- ma' jmeey- lä' koo- hä' ma' mi- hläy' hi- dsaah'. ³ Ja- ga' ga' wi' Jesús
 ta' jee' chih' koo- lle' koh' mah' jee' ja- ga' tooh' jnääh' discípulo kyaayh'. ⁴ Jmi' ja-
 ma- ya- jäh' të' jmi' he- kuh- dsa- judiu borrego mäh'. ⁵ Ma' ga' jëe' Jesús jwëe' jwërte
 dsa- hi- ya' nää' mah' ga' siiyh' Felipe:

—¿Ha- ba' dsa' nøon' dsa' län' miih- he- kuh- dsa- la-?

⁶ Pero he- ga' jäyh' lä' ja-, he- ma' hnøoy' ma' jëey' hee- ja- ma' jäh' Felipe. Jëeh'
 kyuu' bih' ha- lä' jmeey'. ⁷ Mah' ga' jäh' Felipe:

—Sa' lee' to' hña- loo' jmi' ta' he- kyaah' län' he' ñiih- mah' tëe' lä' jëe' dsa- ma' miih-.

⁸ Mah' ga' jäh' jaa- discípulo kyaay', Andre' øøh' Simón Pee':

⁹ —Jee' la- hää' jaa- chih- hi- kye- hña' he' ñiih- he- na- la' kyaah' cebada, kyaah' uu'
 hmooh- mäh'. Pero ha- lee' he- oo' kih' lä' jëe' dsa- hi- tääh' na- —ga' jäyh'.

¹⁰ —Chiih' lä' jëe' dsa- na-, wa' dsa- taayh' wa' gyay- hwa' —ga' jäh' Jesús.

Jee' ga' taayh' ja-, ma' cha- cha- miih- nuu-. Kih' lä' jëe' dsa- hi- ga' taah' jee' ja-,
 ma- la' dsa- ñuuh- ma' tee' koo- hña' mil. ¹¹ Ga' ka' Jesús he' ñiih- ja-, ga' kway' ti' hmaah'
 kih' Dio. Ma- la' ma- kway' ti' hmaah', ga' jmeey' jwi' he' ñiih- ja- mah' ga' kwëeyh'
 discípulo. Hi- ja- ba' lä' ja- ga' jmeey' discípulo kyaah' hi- ma' tääh' hwa'. Hi- ja- ba'
 lä' ja- ga' jmeey' kih' hmooh- mäh' he', ga' kwëeyh' dsa- ha- koo- jiih' ma' hnøø' lä' jaa-
 lä' jaay-. ¹² Ma- la' ma- këe' lä' jëe' dsa-, ga' jmeey' Jesús mada' kya' jnääh' discípulo:

—Juuh' hnäh' lä' jëe' jwi' he- ma- chaa- na- mah' sa' hee'.

¹³ Ma- la' ma- juuh' lä' jëe' jwi' he- ga' chaa' ja-, ga' kah' gya' to' sa' miih- jwi' kih' hña'
 he' ñiih- he- ma' na- la' kyaah' cebada. ¹⁴ Ma' ga' jëe' dsa- he', he- juh- gaa- he- ga' jmeey'
 Jesús jee' ja-, ga' jäyh':

—Ma' ra' ju' dsoo', hi- na- he' hih' dsa- hi- ngëe- juu' kih' Dio hi- ga' jäh' dsa- kih' ja'
 jmi- gyuu' la-.

¹⁵ Pero ma- liih- ba' Jesús, he- hnøø' dsa- lä' bi' lä' jaa' ma' tëey- mah' ma' jmäay' rey
 kyaay', he- ja- koo- ka- läh' ga' wiyy' ta' lle' koh' ja- mah' ga' jäy' hñiiy'.

Ga' ngëe' Jesús në' jmi'

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Ma' ga' nuu- jmi' ja-, ma- la' jnääh' discípulo ba' ga' jñaa' jnääh' ta' cha' hoo'
 jmi- juuh- ja-. ¹⁷ Ga' tooh' jnääh' neh' na' moo' mah' ga' nøø' jnääh' haa' jnääh' jmi- juuh-
 ja-, ta' hngaah' jee' chee- Capernaum. Ma- na- hoo- go- te' hor- ja- ni' sa' ga' ma- jah-
 Jesús. ¹⁸ Pero ja' koo- lle' tä', lä' jiih' ga' løø' hlüh' jmi'. ¹⁹ Ma- lä' øøy' koo- hña' jñii'
 kilómetro në' jmi-, ma' ga' jëe' jnääh' Jesús ja' ya' jäyh' kih' na' moo', ngëy- në' jmi-,
 mah' ga' lä' gah' jnääh'. ²⁰ Pero ga' jäh' Jesús siiyh' jnääh':

—Jnä' ba' la-, ta' wa' gah' hnäh'.

²¹Jā-gā-gā-heeh' jnāäh' lä'kaā-tuh-dsē-jnāäh' neh' na'moo' jā, hī-chaḥ' ba' gā-tēē' jnāäh' hwa' jee' gā-nøø' jnāäh' jā.

Jwēē' dsā-gā-hnaah- Jesús

²²Ma' gā-jnä' jyoh' jmī, dsā-hī-ma' tääh' ta' hngaah' jee' gā-hwēē- jnāäh' jā, gā-lä'lih', ma' lä' jnāäh' discípulo ba' gā-tooh' jnāäh' neh' koō-ba' na'moo' he- ma' hii' jee' jā. ²³Ta'kō-jiih' jā-gā-lloo' jyoh' ga' na'moo' he- gā-hwēē- ta' jee' jwī-Tiberia, jā-ba' koo' jee' gā-taah' hña' mil dsā-hī-gā-kuh' jee' jā, jee' gā-kwa' Jesús ti'hmaah' kih' Dio. ²⁴Ma' gā-jēē' dsā, mo' so' chaā-Jesús ni' discípulo kyaay' jee' jā, gā-taayh' neh' na'moo' he- ma' hii' jee' jā, gā-näy' gā-hnäy' Jesús ta' jee' jwī-Capernaum.

Hñü' Jesús laa' he'ñiih' he- jmeē' chaā-dsā

²⁵Ma' gā-lla' näy' ta' hngaah' jā, gā-jnäy' Jesús mah' gā-siiyh':

—Ta' jwoh', ¿hee- ba' hor- ma- neh' hne-?

²⁶Mah' gā-jäh' Jesús siiyh':

—Ma' ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnäh', ma-ya- nääh' hnäh' hnaah' jnä', ja' kih' he- gā-jēēh' hnäh' he- juh-gaā-he- gā-jmeen'. Hnaah' hnäh' jnä' kih' he- gā-kuh' hnäh' lä'jiih' gā-kēē' hnäh' ba' jā. ²⁷Ta' wa' hee' hoh' hnäh' kih' ma' he- dsa-lla'. Wa' hee' hoh' hnäh' kih' ma' he- sa' lä', he- jmeē' chaā-dsā-tää'. He- la- na- ma' he- kwa' Hī-gā-lēē' ngo' la-. Jēēh', Täa' hī-laa' Dio, gā-hñaay' jnä' kih' he- la-.

²⁸Mah' gā-ngii' dsā-he' juu' kiyh':

—¿Hee- na- gā-tēē' jnāäh' jmeen' mah' jmeē' jnāäh' lä' hnøø' Dio? —gā-jäh' dsā-he'.

²⁹—He- la- ba' hnøø' Dio jmeeh' hnäh', he- jmeeh' hnäh' dsoo' hoh' kih' hī-gā-cheey' —gā-jäh' Jesús siiyh'.

³⁰—¿Hee- koō-he- juh-gaā-heeh' jnāäh', mah' jēē' jnāäh', jā-gā-jmeē' jnāäh' dsoo' dsē-jnāäh' kyah'? ¿Ha- lä' la' he- jmeeh' mah' jēē' jnāäh'? ³¹Dsā-ma-gyuh- kyaay' jnāäh' gā-kuyh- maná jee' la' hwa' kii' jā, lä'koō-na-sii- juu' kih' Dio: “He'ñiih' he- ja' gyuu' ba' jā, gā-kwēēh' dsih' mah' gā-kuyh-” —gā-jäh' dsā-siiyh'.

³²—Ma' ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnäh', ja' he' Moisé hī-gā-kwa' he'ñiih' he- ja' gyuu'. Täa' kyaan' ba' he' hī-kwēēh' hnäh' ma' ra' he'ñiih' he- gwa' gyuu'. ³³Jēēh' he'ñiih' he- kwa' Dio, hī-he' he' hī-gā-jñaay' gyuu', hī-jmeē' chaā-dsā-jmi-gyuu' —gā-jäh' Jesús gā-siiyh'.

³⁴—Kwēēh' jnāäh' täa' he'ñiih' jā, Dsā-jøøh' kyaan' —gā-jäh' dsā-he' siiyh'.

³⁵Mah' gā-jäh' Jesús siiyh':

—Jnä' he' laan' he'ñiih' he- jmeē' chaā-dsā. Hī-jmeē' ko-joh' kyaah' jnä', jih'koh' sa' jä' lä'kyoyh'. Lä'jā, hī-jmeē' dsoo' dsē' kin', sa' jä' lä'kii' dsēy' jih'koh' jih'lih'.

³⁶Pero jwēēhn' hnäh' ka-läh' lä'koō-ma-jwēēhn' hnäh' jää', ma'ke- ma-jēēh' hnäh' jnä', sa' ma-jmeeh' hnäh' dsoo' hoh' hnäh' kin'. ³⁷Gā-lä'jēē' dsā-hī-taah' Täa' goon', hī-he' go-nää' kin'. Hī-lä'jēē' hī-go-nää' kin', sa' beē' jnih'. ³⁸Jēēh', sa' gā-jñaan' gyuu' mah' jmeen' lä' hnoon' hñiin'. Gā-jñaan' mah' jmeen' lä' hnøø' hī-gā-chee' jnä' ba'. ³⁹Täa' hī-gā-chee' jnä' hyoh- dsēy' lä'la- ba'. Sa' hnøøy' dsā-hēē' ki' jnä' ni' jaā-hī-gā-taayh- goon' mah' gā-lä'jēē' ba' hī-he' mi'jiihn' wa'ra- gā-tēē' jee' llaa' jmi-gyuu'. ⁴⁰Hī-gā-chee' jnä' hyoh- dsēy' lä'la-. Lä'jēē' hī-go-nää' kih' Jooy' mah' jmeē' dsoo' dsē' kiyh', hī-he' ba' jmeey' chaā-tää'. Mah' jnä' ba' mi'jiih' jnih' wa'ra- gā-tēē' jee' llaa' jmi-gyuu' —gā-jäh' Jesús siih' dsā-he'.

⁴¹He- jā-gā-løø' dsā-judiu' he' cha-hääy' hlēy' wii' kih' Jesús, kih' he- ma' jäyh', laay' he'ñiih' he- gā-jyoo' gyuu'. ⁴²Lä'la- gā-jäyh':

—¿Ja' he' hī-na- joo' José? Kyuu' ba' jne' cho'jmiiy-. ¿Ha- lä'ja- he- jäyh', gā-jñaay' gyuu'?

⁴³Mah' gā-jäh' Jesús siiyh' ka-läh':

—Tu hnäh' he-cha-hääh' jnä'. ⁴⁴ Ni jaa- sa le' ja kih' hñii' kyaah' jnä' cher'mah' Täa hi- ga chee' jnä' sa ga taayh- goon'. Mah' jnä' ba mi'jiih' jnih' wa-ra- ga te' jee' llaa- jmi-gyuu'. ⁴⁵ Lä-la- na-sii- koo- ko-llaa' hi- ma' ngëe- juu' kih' Dio llo'joo': "Dio ba mi-tëe- lä-jëe- dsa-." Lä-ja-, lä-jëe- hi- ga-nuu' hi- ga-lä-tëey- kih' Täa, ya-näay' kyaah' jnä'.

⁴⁶ Sa- chaa- hi- ma-jëe- Täa. Ma-la- hi- ja- jee' gya' Dio ba', hi- he' ba ma-jëe- Täa. ⁴⁷ Ma-ra- ju'dsoo' jwëehn- hnäh', hi- jmee- dsoo' dsë' kin', hi- he' ba chaa- tää'. ⁴⁸ Jnä' he' laan' he'ñiih' he- jmee- chaa- dsa-. ⁴⁹ Dsa- ma-gyuh- jnän- ga-kuyh- maná jee' la' hwa' kii- ja-, pero ga-juuy'. ⁵⁰ Pero hi- la- he' he'ñiih' he- ga-juoo' gyuu- mah' lä-jëe- hi- ga-kuh- kiyh' mo-so- juuy'. ⁵¹ Jnä' he' laan' he'ñiih' jiih' he- ga-juoo' gyuu-. Hi- kuh' kih' he'ñiih' la-, chaay- tää' ba'. He'ñiih' he- kwa- jnä', la' ngo' kin'. He- ja- kwan- mah' lä-ja- jmee' chaa- lä-jëe- dsa- jmi-gyuu- —ga-jäh' Jesús siiyh'.

⁵² He-ja- dsa- judiu he' ga-ti- ga-chooy' juu' kyaah' øøyh':

—¿Ha- lä-ja- kwa' dsa- na- ngo' kih' mah' kihn'? —ga-jäyh'.

⁵³ Mah' ga-jäh' Jesús siiyh':

—Ma-ra- ju'dsoo' jwëehn- hnäh', cher'mah' sa- ga-kuh' hnäh' ngo' kih' Hi-ga-lëe' ngo' la-, hi- sa- huh' hnäh' jma- kiyh' ka-läh', sa- tëeh' hnäh' jee' jmee' chaa- hnäh' tää'. ⁵⁴ Hi- kuh' ngo' kin' mah' hiih' jma- kin' ka-läh', chaay- tää' ba'. Hi- jnä' mi'jiih' jnih' wa-ra- ga-te' jee' llaa- jmi-gyuu'. ⁵⁵ Jëeh' ngo' kin', koo- he- la- ba ma' he- jmee' chaa- dsa-, lä-ja- ka-läh' kih' hi- hiih' jma- kin', koo- he- la- ba jmee' chaay-. ⁵⁶ Hi- kuh' ngo' kin' mah' hiih' jma- kin' jäy' koo- hweh- kyaah' jnä' hi- jnä' jän' kyaayh' ka-läh'. ⁵⁷ Täa hi- na'jiih' ga-chee' jnä', hi- jnä' chaa- ta-la- kih' Täa. Ja-ba- lä-ja-, hi- kuh' ki- jnä', ta-la- ki- jnä' ba- chaay-. ⁵⁸ He- la- ja-, he'ñiih' he- ga-juoo' gyuu-. Sa- la- lä- la' maná he- ga-kuh- dsa- ma-gyuh- jnän- hi- ma-ra- he- ga-juu' bih'. Pero hi- kuh' he'ñiih' la-, chaay- tää' ga-lä-jë- joh' jmi- cha- ba- —ga-jäh' Jesús siih' dsa- he'.

⁵⁹ Lä-jë- juu' la- ga-kwa' Jesús neh' gwah- mäh- kih' dsa- judiu jee' jwii- Capernaum.

Kyaah' juu' la- jmee- chaa- dsa- tää'

⁶⁰ Lä- ma' ga-nuuy' juu' ja-, jwëe' discípulo kyaay' ga-jäh':

—Jwëeh' la' juu' na-. ¿Hii- ga' mo' tih' dsë' nuu' juu' na-?

⁶¹ Ñe' ba' Jesús he- ma-täayh' ma' cha- ma' häay- kwaan- kih' juu' he- ga-hlëeyh' ja-, he-ja- ga-jäh' Jesús siiyh':

—¿Ché ma-toh' wii' kyah' hnäh' juu' kin'? ⁶² Ha- ba' lä- jmeeh' hnäh' ja-, wa-ra- jäh' kih' jëeh' hnäh' Hi-ga-lëe' ngo' la- wii' ka-läh' jee' ma' gyay' jää'. ⁶³ Jmi-lle' ba' he- jmee- chaa- dsa-, pero jmi-ngo' sa- cha- he- le' jmee' ni' miih-. Lä-jë- juu' he- ma-jwëehn' hnäh', gwa' kih' jmi-lle' ba' na-, hi- lä-ja- jmee- chaa- dsa-. ⁶⁴ Pero chaa- ko-llaa' hnäh' hi- sa- ma- jmee' dsoo' dsë' kin' —ga-jäh' Jesús.

Jëeh' ma-kyuu- bih' jää' hii- na- hi- sa- lä- dsoo' dsë' kiyh', hi- kyuu- hii- na- hi- ngëey' kih' dsa-. ⁶⁵ Mah' ga-jäyh' ka-läh':

—He-ja- ba' na- ma-jwëehn' hnäh': "Ni- jaa- sa le' ja kih' hñii' ki- jnä' cher'mah' sa- ga-taah- Täa- goon'."

⁶⁶ Ma-ngëe' ma-jäyh' lä-ja-, jwëe' discípulo kyaay' ga-biiy' kih', mo-so- ga-jmeey' ko-jøh' kyaayh'. ⁶⁷ Ja- ga' ga-siiyh' lä-jëe- gya-tuu' jnääh' discípulo kyaay':

—¿Ché hnooh- hnäh' go'nääh' hnäh' ka-läh' lä-na-?

⁶⁸ He-ja- ga-jäh' Simón Pee':

—Dsa- jøøh' kyaan-, hii- ga' na- kih' dsa-nøø' jnääh'. Jaa- hne- ba' kyeh' juu' he- jmee- chaa- dsa- tää' ga-lä-jë- joh' jmi- cha-. ⁶⁹ Ma-dsoo' ba' dsë- jnääh' kyah', ma-ñe' ba' jnääh' hne- he' Cristo, Joø' Dio jiih' —ga-jäh' Pee' siiyh'.

⁷⁰ Mah' ga-jëeh- Jesús juu' kiyh':

—¿Ja' ga' lleehn' lä'jēē' gya'tuu' hnäh' mah' jaa' jee' lä'jēē' hnäh' laa' dsa' kyaa' hi' sa'llu'? —ga'jäh' Jesús siyh'.

⁷¹ He' ma' hlēēyh' kih' Juda Iscariote, joo' Simón ba' ja'. Jēēh' Juda he', hi' ga' ngēēy' kēē' ga', ma' laa' jaa' kih' jee' lä'jēē' gya'tuu' jnääh'.

7

Øøh' Jesús sa' ma' heeh' kiyh'

¹ Ma' ngēē' he' ja', ma' ngēē' Jesús hwa' Galilea. Mo'so' ma' hnøoy' ma' ngēēy' ta' Judea, jēēh' dsa' judiu ma' hnooyh' ha' lä' jee' ma' jngēēyh'. ² Ma' ya'jäh' tē' jmi' kih' dsa' judiu, he' ma' hiiy' hmiih' jee' dsa'taayh' ma' tē' jmi'. ³ He' ja' ga'jäh' øøyh' siyh':

—Gwa' hne' ka'läh' ta' Judea, mah' jēē' discípulo kyaa' hi' tääh' jee' oo' ha' lä' la' he' juh' gaa' he' jmeeh'. ⁴ Jēēh', jaa' hi' hnøø' mi'jnää' hñii', sa' jmeey' ta' kiyh' jee' na'hmää'. Hne' ma'løøh' jmeeh' lä'jē' he' na', mi'jnää' hñaa' cha'nē' lä'jēē' dsa' jmi'gyuu' —ga'jäh' øøyh' siyh' Jesús.

⁵ Jēēh', ni' ga' øøyh' sa' ma' heeh' kiyh'. ⁶ Ja' ga' ga'jäh' Jesús siyh':

—Sa' ga' ma' ja' jmi' kin', pero kyah' hnäh', wa' he' cha' he' jmi' ba' llul' kyah' hnäh'. ⁷ Dsa' hi' chaa' jmi'gyuu' la' sa' le' jmeey' na'høoyh' kyah' hnäh'. Pero jnä' na'hääh', kih' he' mi'jnään' he' jmeey' he' hñih'. ⁸ Go'nää' ba' hnäh' jee' tē' jmi' ja'. Pero jnä' sa' nin', jēēh' sa' ga' ma' dsēē' jmi' kin'.

⁹ Ma' ngēē' ma'jäh' lä'ja', ga'jäh' ta' Galilea ba'.

Ma' ga'tē' jmi' jwi' Jerusalén ñee' Jesús

¹⁰ Ma' ngēē' ma'nää' øøyh', ngoo' ba' Jesús jee' tē' jmi' ja'. Pero sa' ngooy' jnä'hä' mah' sa' jēē' dsih'. ¹¹ Pero dsa' judiu ma' hnaayh' Jesús jee' tē' jmi' ja', ma' jäh':

—¿Na' hi' he'?

¹² Dsa' hi' ma' tääh' jee' jmi' ja' ma' hlēēyh' juu' hii', ma' cha' ma' hääh' Jesús. Ma' jäh' jwēē' dsa':

—Dsa' lluu' ba' he'.

Pero jñah' ma' jäh':

—Jäh' ha', koo' mi'gaay' dsa' ba'.

¹³ Pero ni' jaa' dsa' sa' ma' hlēēh' jnä'hä' kih' Jesús, kih' he' ma' gayh' dsa'ta'.

¹⁴ Ma' tē' to'dsaah' jmi', ja' ga' ngoo' Jesús jee' ma' chih' gwah' mah' ga'løoy' hlēēyh' dsa'. ¹⁵ Peer' ga'lä'dsaa' dsē' dsa' judiu, mah' ma' jäh':

—Ha' lä'ja' he' kyuu' dsa' na' cha'mi' hi' sa' cha' jee' ñeey' ga'mi'tēēy' hñiiy'.

¹⁶ Mah' ga'jēēh' Jesús juu' kih' dsa' he':

—Ja' he' la' kin' nuuh' he' kwan' la', la' kih' hi' ga'chee' jnä' ba'. ¹⁷ Hi' lla' dsē' jmeē' lä' hnøø' Dio, lä'kyuu' ha' lä' la' nuuh' he' kwan' la', che' he' gwa' kih' Dio, o che' he' hlēēhn' kwaat' kin' ba'. ¹⁸ Hi' hlēēh' kwaat' kih' hñii', he' hnooyh' ha' lä' jee' jmääy' hñiiy' jøøh' ba' ja'. Pero hi' hnooh' ha' lä' jee' jmääy' jøøh' hi' ga'chee' jnä', hi' he' ba' hi' hlēēh' ju'dsoo'. Ni' mi' sa' hlääyh' kyaa' juu' kiyh'.

¹⁹ ¿Ja' ga'kwēēh' ba' Moisé hnäh' ley mah' ni' jaa' hnäh' sa' ga'mi'teh' hnäh'? ¿He' la' hnooh' hnäh' jngēēh' jnä'?

²⁰ He' ja' ga'hlēēh' jwēē' dsa' he':

—Sa' chaa' ni' jaa' hi' jngēēh' hne'. Hi' sa'llu' ba' na' hääh' tuh'hoh'.

²¹ He' ja' ga'jäh' Jesús siyh':

—Ga'lä'jēē' ba' hnäh' ga'lä'dsaa' hoh' kih' ga'jēēh' hnäh' ga'jmeen' koo' he' juh' gaa'. ²² Dsoo' ba' jäh' jne' Moisé ga'lla' nuuh' he' uu' jmi'ngo' jnä'. (Pero ja' he' Moisé hi' ga'lla' nuuh' ja', ko'ja' ma'nøø' kih' dsa' ma'gyuh' jnä' hi' ma' chaa' jää' ga' kih' Moisé.) Mah' tuh' hnäh' jmi'ngo' kih' dsa' nuuh' lä'kye' jmi' he' teeh'

dsa- dsé'. ²³ Heeh' ba' hnäh' he- uuh' jmi-ngo' kih' gyuu- ñuuh- jmi' he- teeh- dsa- dsé' mah' mi-teh' hnäh' lä'koo- na- sii- ley kih' Moisé. ¿He- la' ja- hnee- hnäh' kyaah' jnä', kih' he- ga- mi-hlään' jaa- dsa- ñuuh- jmi' he- teeh- dsa- dsé'? ²⁴ Ta- ka- hnäh' kwaat~ kih' dsa- lä'koo- la' huud'se- kyah' hnäh', kye- hnäh' kwaat~ lä'koo- lle' ju'dsoo' ba- -ga- jäh' Jesús.

Ga'jmeeh' Jesús juu' ha- ta- jay'

²⁵ He- ja- ga- jäh' ko- llaa' dsa- hi- ma' chaa- Jerusalén:

-¿Ja' hi- na- na- hi- hnaah- dsa- mah' jngëëyh'? ²⁶ ¿Ja' hi- he' na- cheh' hlëeh- to' lo- né' lä'jëë- dsa-, hi- sa- chaa- hi- hlëëyh- ni- miih-? ¿Che' jahn' dsoo' ma- heeh- dsa- ta- he- laay' Cristo? ²⁷ Pero dsa- la-, ñe' ba' jne' ha- chaay-. Hi- wa'ra- ga- tē' jee' jät- Cristo, ni- jaa- sa- ñe- ha- ta- jay'.

²⁸ Lä'koo- ma' ga- nuu' Jesús lä'ja-, lä- ma- cheyh' ja- hlëëyh- dsa- jee' chih' gwah- ja-, ga- hlëëyh' koo- ki- gaa-:

-Jwah' hnäh' kyuu- jnä', hi- ñeh' hnäh' ha- chaan-. Pero sa- ma- jan- jee' tēen- hñiin-. Hih' hi- ga- chee' jnä' jme- ju' dsoo' jmah'. Hi- he' sa- kyuu- hnäh'. ²⁹ Pero jnä' kyuu- jnih', jëeh' kih' bih' ya- hëen'. Hi- he' ba' ga- chee' jnä' -ga- jäh' Jesús.

³⁰ He- ja- hnø' dsa- ma' saayh', pero ni- jaa- sa- ga- tuu- dsé' ma' choo' goo-, jëeh' sa- ga- ma- tē' hor- kiyh'. ³¹ Jwëë' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja- ga- lä' dsoo' dsé' kiyh'.

-Wa'ra- ja' Cristo, ¿che' hi- he' ga- jme- cha- ga- miih- he- juh- gaa- lä'koh' ga- dsa- la-? -ga- jäh' ko- llaa'.

Ga-lä-hnø' dsa- fariseo ma' saah' Jesús

³² Lä- ma' ga- nuu' dsa- fariseo he', he- hlëeh- dsa- lä'ja- kiyh', he- ja- ga- jmeey' mada- ko- joh' kyaah' dsa- kaah' kyaa' jmi- dsa- mah' sooh' poo- kyaa' gwah' kiyh'.

³³ Mah' ga- jäh' Jesús siiyh-:

-Miih- jmi' ga' gyan' kyaah' hnäh', naah- ba' jnä' kih' hi- ga- chee' jnä'. ³⁴ Ja- ga- hnaah' hnäh' jnä', pero mo- so- jnääh- jnä'. Mo- so- le' go- nääh' hnäh' ha- jee' naahn- -ga- jäh' Jesús.

³⁵ Dsa- fariseo he' ga- løø' ngiiy- juu' kih' dsa- kyaayh':

-¿Ha- ta- dsaah' hi- na- mah' mo- so- jnääh- jnih'? ¿Che' dsaayh' lä-kaa- jee' tääh' dsa- goo- jne' hi- na- saa- na- jnee' jee' kih' dsa- griego mah' dsa- hlëëyh' lä'kye- dsa- griego? ³⁶ ¿Hee- ba' hnøø' jäh' juu' he- ma- hlëëyh' na-: "Ja- ga- hnaah' hnäh' jnä', pero mo- so- jnääh- hnäh' jnä', mo- so- le' go- nääh' hnäh' jee' naahn-?"

Jesús kwa- jmi- he- jme- chaa- dsa- tää'

³⁷ Hih' ga' ma' ja-, la' jmi' juuh- kyaah' jee' ga- dsaa' jmi' ja-. Ga- noo- Jesús mah' ga- hlëëyh' kyaah' cha- miih- be':

-Cher' mah' chaa- hi- lä- kii- dsé', wa- jäy- kyaah' jnä' mah' wa- hih' jmi- he- kwan-.

³⁸ Le' kiyh', lä'koo- na- sii- juu' kih' Dio, hi- jme- dsoo' dsé' kin-, lä'koo- jmi- juuh- he- na- jiih- hya- neh- tuh- dséy' -ga- jäh' Jesús.

³⁹ He- ga- jäyh' lä'ja- ga- hlëëyh' kih' Jmi- lle' Na- jngii' he- hyoh- dsa- hi- jme- dsoo' dsé' kiyh'. Jmi' ja- sa- ga- ma- ja- Jmi- lle' Na- jngii', jëeh' sa- ga- ma- saah' Jesús gyuu- mah' leey' joh'.

Ga- tē' ga- jëë' dsa- kwaat~ kih' Jesús

⁴⁰ Ma' ga- nuu' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja- juu' kih' Jesús, ko- llaa' dsa- he' ma' jäh':

-Ma- ra- ju' dsoo', hi- la- he' hi- ngëë- juu' kih' Dio hi- hii' juu' kih'.

⁴¹ Hi- jaa- ma' jäh':

-Hi- he' he' Cristo.

Pero jñah' ma' jäh':

—¿Ha- lä' la' juu' ja-, heh' ya-hëë' jaa- dsa- Galilea lee' Cristo? ⁴² ¿Ja' jäh' juu' kih' Dio, sa'ju- kih' David ba' ya-hëë' hi- laa' Cristo? Hi' ja-ba' jwii- mah- he- chee- Belén jee' ma' chaa- David, jee' ja- ba' ya-hëë' Cristo.

⁴³ He-ja- ga-laa' to' naä' dsa- kwaan- kih' Jesús. ⁴⁴ Ko-llaa' dsa- he' hnøø' ma' saayh' pero ni' jaa- sa' ga-tuu- dsë' ma' choo' goo-.

Sa- ga-heeh- dsa-ta' juu' kih' Jesús

⁴⁵ Ja- ga' ga-naä' poo- he' jee' ma' tääh' dsa-kaah' kyaa' jmi- dsa- kyaah' dsa- fariseo. Mah' ga-jäh' dsa-kaah' he' siyh-:

—¿He-la' sa' ma-teeyh- ta' la'?

⁴⁶ He-ja- ga-jäh' poo- he' siyh-:

—Ni' koo- hä' sa' ma-hlëeh' ni' jaa- dsa-nuuh- lä-koo- hlëeh- dsa- he'.

⁴⁷ He-ja- ga-jäh' fariseo he' siyh-:

—¿Ché' lä'kye- hnäh' ma-lä-gah- hnäh' juu' kiyh'? ⁴⁸ Ni' jaa- jnääh' dsa-ta' ni' dsa- fariseo ma-heeh' jnääh' juu' kiyh'. ⁴⁹ Lä-jëë' dsa- hi- tääh' na-, hi- sa' kyuu- ley, kyaayh' dso'jwii- —ga-jäh' dsa-ta' he'.

⁵⁰ Nicodemo, hi- ma' laa' dsa-kyayh', hi- nee' koo- hä' ta-la' hwë' jee' ma' gya' Jesús, ga-jäh' siyh-:

⁵¹ —Lä-koo- jäh' ley jnän' sa' le' cheen' dso'jwii' ne' kih' dsa-, cher'mah' jää' sa' ga' ma-nuun' kwee- juu' kiyh' mah' lä-ngëë' jne' hee- na- he- ma-jmee'.

⁵² Mah' ga-jeeh- dsa- he' juu' kiyh', ga-siyh-:

—¿Ché' laah' hne- dsa- galileo ka-läh'? Hnøøh' da' kwee- jee' na-sii- juu' kih' Dio mah' jëë' da', jih'koh' sa' ma-ya-hëë- ni' jaa- hwa' Galilea hi- ngëë' juu' kih' Dio.

⁵³ Ma-ngëë' he- ja-, ga-lä-jëë- ba' ga-naä' ta' kih'.

8

Dsa-më' hi- ga-jaa' kyaah' dsa-nuuh-

¹ Pero Jesús ngoo' ta' lle'koh' he- chee- Olivo. ² Ma' ga-jnä' jyoh' jmi', ngooy' ta' jee' chih' gwah-. Hi' jwëë' dsa- na'naä' jee' ma' cheyh' ja-. Jee' ja- ga-gyay- ga-hlëëyh' dsa-. ³ Hor- ja- ya-naä' ta-jwöh' kyaa' ley kyaah' fariseo, ya-jääy' jaa- dsa-më' hi- ga-jaa' kyaah' dsa-nuuh-, mah' ga-cheeyh- jee' to' dsaah' ja-. ⁴ Mah' ga-siyh' Jesús:

—Ta-jwöh', dsa-më' na- ma-jaa' kyaah' dsa-nuuh-. ⁵ Lä-koo- lle' ley jnän', ga-jmee' Moisé hih' jngëehn' kyaah' kuu' dsa-më' hi- jmee- lä-na-. Ha-gah- hne-, ha-lä-jwah'.

⁶ He- ma' kay- dsë' Jesús ba' ja-, hnøøy' ha- lä' jee' ma' hniy' kiyh'. Pero Jesús ga-gyay- na-juyh- mah' ga-løøy' siyh' hwa' kyaah' cha'gooy-. ⁷ Pero na- ba' täayh' chuuy' kyaah' Jesús, ja-ga' ga-nooy- ka-läh' mah' ga-siyh-:

—Hih' hnäh' hi- sa' cha- ni' miuh- dso'kye- kih', hi- he' to-në' wa' te' kuu' kiyh'.

⁸ Koo- ka-läh' ga-gyay- na-juyh- mah' ga-siyh' hwa' lä-hmëë'. ⁹ Ma' ga-nuuy' lä-ja-, ma' jaa- ma' jaa- ba' ga-løø' ga-naä' ma' ga-lä-liiyh- hni- huudse- kiyh'. Ga-løø' hi- kaah' lä-kye- hi- mah' ga-naä-. He-ja- ga-jä' ma-la' Jesús kyaah' dsa-më' hi- ga-cheeyh- cha'nëy'. ¹⁰ Ja-ga' ga-noo- Jesús jee' ma' gya', mah' ga-siyh-:

—Dsa-më', ¿na' hi- ma' hni- kyah'? ¿Ché' ni' jaa- sa' ma-taah- hne- dso'jwii'? —ga-jäh' Jesús siyh-.

¹¹ —Ni' jaa- Dsa-jøøh' kyaan- —ga-jäh' dsa-më' he' siyh-.

—Ni' jnä' sa' taahn- hne- dso'jwii'. Gwaah- ba' hne- kyah', mo-to' jmee- dso'kye- —ga-jäh' Jesús siyh-.

Jesús laa' wa'je- kih' dsa- jmi-gyuu-

¹² Ga-løø' ka-läh' Jesús hlëeh- dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-:

—Jnä' he' laan' wa'je- kih' dsa- jmi-gyuu'. Hi- nuu' kin', mo'so' ngëy' jwë' hlih'. Lã' cha- wa'je- kiyh', he- jmee' chaay-.

¹³ He-ja- ga-jäh' dsa- fariseo siyh':

—Ju'dsoo' he- jmeeh- na-, la' kyah' hñaah' ba' hne-. He-ja- sa' la' dsoo' juu' kyah'.

¹⁴ Mah' ga-jäh' Jesús siyh':

—Ma'ke' jmeen' ju'dsoo' ki' hñiin', pero ma-ra' he- la' dsoo' juu' he- jwahn', jëh' jnä' ba' man' ha- na- jan' hi' ha- na- naahn'. Pero hnäh', sa' ñeh' hnäh' ha- na- jan' hi' ha- ta' naahn'. ¹⁵ Hnäh' kah- kwaat- lä'koo- la' huüdsë- kyah' hnäh'. Pero jnä' sa' kan' kwaat- kih' ni' jaa-. ¹⁶ Hi' ma' kan' kwaat- kih' dsa', jmeen' lä' hnø' ju'dsoo' ba'. Jëh' sa' jmeen' hñiin', jmeen' kyaah' Täa' hi- ga-chee' jnä'. ¹⁷ Hi' né' ley jnän' na-sih-, kyaah' uu' dsa- hi- hlëeh' koo- ba' juu', he-ja- ba' la' ju'dsoo'. ¹⁸ Jnä' jmeen' ju'dsoo' kin' hi' Täa' hi- ga-chee' jnä', jmeey' ju'dsoo' kin' ka-läh' —ga-jäh' Jesús.

¹⁹ —¿Na' ba' Täa' kyaah'? —ga-jäh' dsa- he' siyh'.

Mah' ga-jëh- Jesús juu' kiyh':

—Hnäh' sa' kyuu' jnä', ni' Täa' kyaan' sa' kyuu'. Wa-ra- jäh' kih' kyuu' jnä', ja-ba' lä'ja- kyuu' hnäh' Täa' kyaan'.

²⁰ Juu' la- ma' kwa- Jesús lä'koo- ma' hlëeyh- dsa- jee' ma' chih' gwah', koo' jee' ma' tooh- dsa- kuu'. Ni' jaa- sa' ga-saayh' jee' ja-, jëh' sa' ga' ma-lloo' hor- kiyh'.

Ga-jäh' Jesús: "Sa' le' go'nääh' hnäh' ha- jee' naahn'"

²¹ Koo- ka-läh' ga-jäh' Jesús siyh':

—Hii- jnä' naahn'. Ha- jee' naahn' sa' le' go'nääh' hnäh'. Hi' hnäh' hnaah' ga' jnä', pero juu' ba' hnäh', lä' ma-kyaah' na- ba' hnäh' dso'kye- kyah' hnäh'.

²² He-ja- ga-jäh' dsa- judiu:

—¿Ché' jngëeyh' hñiyy' he-ja- jäh' lä'na-: "Ha- jee' naahn' sa' le' go'nääh' hnäh'?"

²³ Mah' ga-jäh' Jesús siyh':

—Dsa- chaa- hwa' la- ba' hnäh', jnä' laan' kih' gyuu' jmi-gyuu'. Laah' hnäh' hi- chaa- jmi-gyuu' la-, pero jnä' sa' laan' kih' jmi-gyuu' la-. ²⁴ He-ja- ba' na- he- ma-jwëehn' hnäh', juu' hnäh' lä' ma-kyaah' na- ba' hnäh' dso'kye- kyah' hnäh'. Jëh' cher'mah' sa' heh- hnäh' kin', he- laan' lä'koo- ma-jwëehn' hnäh', juu' hnäh' kyaah' dso'kye- kyah' hnäh' —ga-jäh' Jesús siyh'.

²⁵ —¿Hee- ba' laah' hne-, hii- ba' hne- ja-? —ga-jäh' dsa- he'.

He-ja- ga-jäh' Jesús:

—Lã' ma' to-në' ga-jwëehn' hnäh' hii- laan'. ²⁶ Cha- cha-miuh- he- jwëehn- hnäh' hi' lä'ja- he- kan' kwaat- kyah' hnäh'. Hih' hi- ga-chee' jnä', hlëeyh' ju'dsoo'. Hi' lä'jë- he- ga-nuun' kiyh', he- ja- ba' hlëehn' dsa- jmi-gyuu'.

²⁷ Kih' Täa' ba' ja- ma' hlëeh' Jesús, pero sa' ga-lã'ngëe' dsa- he'. ²⁸ He-ja- ga-jäh' Jesús siyh':

—Wa-ra- ga-chaa' hnäh' gyuu' Hi- ga-lëe'ngo' la-, ja- ga-lã'neh' hnäh' hii- jnä' hi' lä'neh' hnäh' sa' cha- ni' koo- he- jmeen' jee' tēen- hñiin'. Jwëehn- hnäh' lä'koo- te' he- ga-mi-tēē- Täa' jnä', ko-ja- ba' te' he- hlëehn'. ²⁹ Jëh' ma-ra' he- kyaah' ba' jnä' hi- ga-chee' jnä'. Sa' ga-beey' jnä' mah' jän' hñiin', jëh' jnä' lä' ma' jmeen' ja-ba' lä'jë- he- tih- dsëy' —ga-jäh' Jesús siyh'.

³⁰ Lä'koo- ma' ga-hlëeyh' lä'ja-, jwëe' dsa- ga-lã'dsoo' dsë' kiyh'.

Hii- laa' joo' Dio hi' hii- na-hnëe' kyaah' dso'kye-

³¹ He-ja- ga-siuh' Jesús lä'jëe' dsa- judiu hi- ga-lã'dsoo' dsë' kiyh':

—Cher'mah' ga-høøh' hnäh' juu' kin', leeh' hnäh' ma-ra' discípulo kyaan'. ³² Hi' lä'kyuu' hnäh' ju'dsoo', hi' kyaah' ju'dsoo' kin' lääh' hnäh'.

³³ Mah' ga-jëh- dsa- he' juu' kiyh':

—Sa'ju' kih' Abraham, laa' jnaäh'. Jih'koh' sa' ma-jä' jnaäh' lä'koo' jaa' hi' na-hneë'. Ha' lä'ja' he' jwah' hne', lää' jnaäh'.

³⁴ Mah' ga'jäh' Jesús siyh' ka-läh':

—Ma'ra' ju'dsoo' jwëehn' hnäh', lä'jëë' hi' jmee' dso'kye', na-hneëy' kyaah' ja-ba' dso'kye' ja'. ³⁵ Dsa' hi' na-hneë' jmee' ta', lä' ma' na-hneëy' ja-ba' kih' dsa'juuy', jih'koh' sa' leey' jooy'. Pero hi' laa' jooy', lä' ma-laa' ja-ba' kyaay'. ³⁶ He-ja' cher'mah' Jooy' ga-läay' hnäh' jee' na-hneëh' hnäh', ma'ra' ju'dsoo' ma-laah' ba' hnäh'. ³⁷ Ma' ba' jnä', laah' hnäh' sa'ju' kih' Abraham. Pero jmeeh' hnäh' bii' jngëeh' jnä', kih' he' sa' hiih' hnäh' heeh' juu' kin'. ³⁸ Jnä' hlëehn' he' ma-jëen' kih' Täa' kyaan' ba', mah' hnäh' jmeeh' he' ma-nuuh' hnäh' kih' täa' kyaah' —ga'jäh' Jesús siyh'.

³⁹ He-ja' ga'jäh' dsa' he':

—Tää' kyaa' jnaäh' laa' Abraham ba'.

Mah' ga'jäh' Jesús ka-läh':

—Wa'ra' jäh' kih' he' ba' joo' Abraham laah' hnäh', jmeeh' hnäh' lä'koo' ga'jmeey'. ⁴⁰ Ma' hlëeh' ba' jnä' ju'dsoo' lä'koo' ga'nuun' kih' Dio. Pero na' hnooh' hnäh' ha' lä' jee' jngëeh' jnä'. ¿Che' ga'jmeey' Abraham lä'ja'? ⁴¹ Jmeeh' hnäh' lä'koo' jmee' täa' kyaah' ba' hnäh' na' —ga'jäh' Jesús siyh'.

—Sa' laa' jnaäh' joo' wa' hi' cha' hi'. Chaa' ba' jaa' Täa' kyaa' jnaäh'. Hi' he' hñii' Dio —ga'jäh' dsa' he' siyh' Jesús.

⁴² He-ja' ga'jäh' Jesús ka-läh':

—Wa'ra' jäh' kih' Dio laa' Täa' kyaah' hnäh', ma' lä'hnaah' jnä'. Jëeh' jnä', ya'hëen' jee' gya' Dio mah' jan'. Ja' he' jan' jee' tëen' hñiin'. Hñiiy' ga'cheey' jnä', he-ja' jan'. ⁴³ Kih' he' sa' hnooh' hnäh' nuuh' juu' kin', he-ja' sa' hii' lä'ngëeh' hnäh' juu' he' hlëehn' la'. ⁴⁴ Jëeh', hi' sa'llu' laa' täa' kyaah' hnäh' he-ja' hnooh' hnäh' jmeeh' hnäh' lä'koo' hnøoy'. Jëeh', hi' he' ga'løø' jngëeh' dsa' lä' ma' to-në'. Sa' ga'jäy' kyaah' ju'dsoo', kih' he' sa' cha' ni' miih' ju'dsoo' kiyh'. Wa'ra' ga'juuy', juu' kih' hñii' bih' hlëeyh', jëeh' laay' ta'juu' dso', hi' laay' juu' ta'juu'. ⁴⁵ Kih' he' hlëehn' he' la' ju'dsoo', he-ja' ba' na' sa' heeh' hnäh' kin'. ⁴⁶ Sa' chaa' ni' jaa' hi' le' bääh' jnä' kyaah' dso'kye'. Lä'ja', cher'mah' hlëehn' ba' jnä' ju'dsoo', ¿he-la' sa' jmeeh' hnäh' dsoo' hoh' hnäh' kin'? ⁴⁷ Hi' laa' kyaa' Dio, juu' kih' Dio ba' nuuy'. Pero sa' laah' hnäh' kyaa' Dio, he-ja' ba' na' sa' nuuh' hnäh' juu' kiyh' —ga'jäh' Jesús siyh'.

Ma' chaa' ba' Jesús jää' lä'koh' ga' Abraham

⁴⁸ Mah' ga'jäh' dsa' judiu he' siyh':

—Të' ba' juu' kyaa' jnaäh', hne' laah' jaa' samaritano hi' kyaah' jmi'lle' hliih'.

⁴⁹ Mah' ga'jëeh' Jesús juu' kiyh':

—Sa' kyaahn' jmi'lle' hliih'. Jee' lä'jëë' he' jmeen', jmeen' he' kih' Täa' kyaan' ba'. Mah' hnäh', sa' taah' jnä' ta'. ⁵⁰ Sa' hnooh' ha' lä' jee' leen' jøøhn', pero chaa' ba' jaa' hi' hnooh' kin' ha' lä' jee' leen' jøøhn', hi' he' ba' lla' ta'. ⁵¹ Ma'ra' ju'dsoo' jwëehn' hnäh', hi' høø' juu' kin' mo'so' juuy' jih'koh'.

⁵² Koo' ka-läh' ga'jäh' dsa' judiu he' siyh':

—Na' ba' ra' si', ñe' jnaäh', jääh' hne' jmi'lle' hliih'. Ga'juu' ba' Abraham, hi' ga'juu' ba' lä'jëë' hi' ma' ngëë' juu' kih' Dio llo'joo'. Mah' hne' jwah': “Hi' høø' juu' kin' sa' juuy' jih'koh'.” ⁵³ ¿Che' jøøh' ga' hne', lä'koh' ga' Abraham, dsa' ma-gyuh' jnän', hi' ga'juu'? Hi' ga'juu' ba' lä'jëë' hi' ma' ngëë' juu' kih' Dio. ¿Hi' na' jmääh' hñaa'h'? —ga'jäh' dsa' judiu he' siyh'.

⁵⁴ —Wa'ra' jäh' kih' jnä' jmään' hñiin' jøøh', sa' jmää' ni' miih' lä'ja'. Täa' kyaan' ba' he', hi' jmää' jnä' jøøhn', hi' jwah' hnäh' laa' Dio kyaah' hnäh'. ⁵⁵ Pero sa' kyuuh' hnäh' hi' he', jnä' ba' kyuu' jnih'. Cher'mah' ga'jwahn' sa' kyuu' jnih', jmään' hñiin' jaa' hi' ta'juu', lä'koo' laah' hnäh' ta'juu' dso'. Pero jnä' kyuu' jnih', hi' høøn' juu'

kiyh'. ⁵⁶ Abraham, dsa- ma-gyuh-jnän, ma-jëë-dsëy-lä-koo- ma-jøoy- he-lloo-koo- jmiif-jëëy-jnä, hi-ga-jëëy-ba, he-ja-ga-lä-chaay-llu- -ga-jäh'- Jesús siyh'.

⁵⁷ -Ni-to-lo-gya'-ji-ñe- sa-ga-ma-hääh'-hne-mah'-jwah'-ma-jëëh'- Abraham -ga-jäh'-dsa-juidu-he-siyh'.

⁵⁸ -Ma-ra'-ju-dsoo'-jwëëhn'-hnäh', jää'-sa-ga-ma-chaa- Abraham, ko-ja- ma-chaa- ba-jnä- -ga-jäh'- Jesús siyh'.

⁵⁹ He-ja-ga-ka'-dsa- he'-kuu'-mah'-ma-tey'-kiyh'. Pero ga-hmääh'- Jesús jee'-kih'-dsa, ya-hëëy'-jee'-ma'-chih'-gwah'-ja-. Ga-ngëëy'-jee'-tääh'-dsa-, ngaayh'.

9

Ga-mi-hlää' Jesús jaa- dsa-tuu'

¹ Jee'-ngë'- Jesús ja-, ga-jëëy'-jaa- dsa-tuu' hi-tuu' lä'-ma'-ga-lä-chaa'. ² Mah'-ga-ngiif'-jnäh'-juu'-kiyh':

-Ta-jwoh', ¿hi- kih'-dsoo'-he-laay'-lä'-na-, che'-kih'-hñiif'-o che'-kih'-cho-jmiiy'-heh'-ga-lä-chaay'-tuu'?

³ He-ja-ga-jäh'- Jesús siyh'-jnäh':

-Ja-hñiif'-dsëëy'-dsoo'-ni'-cho-jmiiy'-, he-laay'-lä'-na-. Laay'-lä'-na- mah'-lä'-jnä'-ta'-kih'-Dio-në'-kiyh'-ba'. ⁴ Ta-ko'-jiih'-la'-jmiif', jmee'-bii'-kin'-jmeen'-ta'-kih'-hi-ga-chee'-jnä'. Wa-ra'-ngoo'-ga-nuu-, ni'-jaa- mo'-so'-le'-jmee'-ta'. ⁵ Ta-ko'-jiih'-gyan'-jmi-gyuu'-la-, laan'-wa-je'-kih'-dsa-jmi-gyuu'.

⁶ Ma-la'-ma-hlëëyh'-lä'-ja-, ga-hñey'-hwa'-mah'-ga-jmeey'-tu'-jii'-kyaah'-jmi-tu'-heyh'. Ja-ba'-kyaah'-tu'-jii'-ja-, ga-suy'-mi-në'-dsa-tuu'-he'. ⁷ Mah'-ga-siyh':

-Gwa-mah'-go-gyih'-mi-nëh'-jee'-chih'-he-haa'-jmi- he-chee- Siloé -juu'-la-hnøø'-jääh': he-ga-chee'-dsa-.

Lä'-ja-ga-jmee'-dsa- he', na-gyiyh'-mi-nëy'. Ma'-jayh'-ma-jnä'-mi-nëy', ma-jëëy'.

⁸ Dsa-hi- ma-tääh'-koo'-jee'-ma'-chih'-hne'-kiyh', kyaah'-ga-jñah'-hi- ma-jëë'-lä'-koo'-ma'-tuu', ma'-jäyh':

-¿Ja-hi- na- he'-hi- ma-gya'-chuu'-ma'-ngiif'-kuu'? -ga-jäh'-dsa- he'.

⁹ -Hi- he'-na- -ma'-jääh'-ko-llaa'.

-Lä'-ja-laay'- -ma'-jääh'-jñah'.

-Jnä'-he'-ma'-jäyh'-hñiif'.

¹⁰ -¿Ha-lä'-ja- he'-ma-na'-mi-nëh'? -ga-jäh'-dsa- he'-siyh'.

¹¹ -Dsa-hi- chee- Jesús, ga-jmeey'-tu'-jii'-mah'-ga-suy'-mi-nëh'. Ja-ga-ga-siyh'-jnä': "Gwa-jee'-chih'-Siloé-mah'-go-gyih'-mi-nëh'." Mah'-ñeen'-na-gyih'-mi-nëh', lä'-ja-ba'-ga-løø'-jëen- -ga-jäh'-dsa-hi- ma-tuu'-he'.

¹² -¿Na-ba'-dsa- he'? -ga-jäh'-hi- ma-tääh'-ngiif'-juu'-kiyh'.

Mah'-ga-jäyh':

-Sa-man'.

Ga-lla'-kyaa- dsa-fariseo jmiif'-dsa-hi- ma'-tuu'-he'

¹³ He-ja-ga-jäay'-hi- ma'-tuu'-he'-cha-në'-dsa-fariseo. ¹⁴ Ma'-ja-, la'-jmiif'-he-teeh'-dsa-dsë', ma'-ga-jmeey'-Jesús tu'-jii'-he'-kyaah'-ga-näy'-mi-në'-dsa-he'. ¹⁵ Koo-ka-läh'-ga-ngiif'-dsa-fariseo juu'-kih'-hi- ma'-tuu'-he', ha-lä'-ga-jmeey'-he-ga-løøy'-jëëy'.

-Ga-suy'-tu'-jii'-mi-nëh', mah'-ga-gyih'-, ja-ga-ga-løø'-jëen- -ga-jäyh'-siyh'.

¹⁶ Ko-llaa'-dsa-fariseo he'-ma'-jääh':

-Sa-laa'-kyaa'-Dio-dsa-he', he-ja-sa-høøy'-jmiif'-he-teeh'-dsa-dsë'.

Jñah'-ma'-jääh':

-¿Ha-lä'-la'-juu', he-jmee'-wa'-hi-cha-hi-koo- he-juh-gaa-lä'-na-?

Sa-ga-hiif'-kwee'-juu'-kiyh'. ¹⁷ Koo-ka-läh'-ga-siyh'-dsa-hi- ma'-tuu'-he':

-¿Hee'-jwah'-hñaa'-kih'-hi-ga-nä'-mi-nëh'?

Mah' ga'jäh' dsa- hi- ma' tuu' he':

—Jnä' jwahn' laay' jaa- hi- ngëe' juu' kih' Dio.

¹⁸ Pero dsa- fariseo he', sa' ma' laay' dsoo' he- ma' tuu' dsa- he' mah' ga'lä'jnä' mi' nëy'. He- ja- lä'jiih' ga'tëeyh' cho'jmii- dsa- hi- ga'lä'jnä' mi'në' he'. ¹⁹ Mah' ga'ngiiy' juu' kiyh':

—¿Che' ja- ba' joo' hnäh' hi- la-, hi- jwah' hnäh' ga'lä'chaa' tuu'? ¿Ha- lä'ja- he- ma-jëey' na'?

²⁰ He- ja- ga'jäh' cho'jmii- dsa- he':

—Dsoo' ba' hi- he' la- chih- kyaa' jnääh' la-, hi- ga'lä'chaa' tuu'. ²¹ Pero sa' ñe' jnääh' ni- miih- ha- lä'ja- he- ma-jëey' na', ni- sa' ñe' jnääh' hi- na- hi- ga'nä' mi' nëy'. Ma- cha- ba' ji- ñe- kiyh', ngii' hnäh' juu' kiyh', hñii' bih' jmeeyh' juu' kyah' hnäh'.

²² Lä'ja- ba' ga'jäh' cho'jmii- dsa- he', jëeh' ma' gayh' dsa- fariseo hi- ma-tääh' juu' kwee- ha- lä' jmeey' cher'mah' jaa- jäh' Jesús he' laa' Mesía. Mo' so' cha- jwè' kiyh' dsooy' gwah'. ²³ He- ja- ba' ja- ga'jäh' cho'jmiiy-: “Ma- cha- ba' ji- ñe- kiyh', ngii' hnäh' juu' kiyh'.”

²⁴ Koo- ka-läh' ga'tëeyh' dsa- ñuuh- hi- ma' tuu' he' mah' ga'siiyh':

—Kwa' ti'hmaah' kih' Dio ba', ja' kih' Jesús. Jëeh' ñe' jnääh' dsa- wa' hi- cha- hi- ba' he'.

²⁵ He- ja- ga'jëeyh- juu' kih' dsa- fariseo:

—Sa' man' che' laay' dsa- wa' hi- cha- hi-. Koo- he- la- ba' man'. He- ma' laan' tuu' mah' na' ma-jëen'.

²⁶ Koo- ka-läh' ga'ngii' dsa- fariseo juu' kiyh', ga'siiyh':

—¿Hee- ga'jmeey' kyah'? ¿Ha- lä' ga'näy' mi'nëh'?

²⁷ Mah' ga'jäh' hi- ma' tuu' he':

—Ma- jwah' ba' jnä' jää' mah' sa' ga'lä'hnooh- hnäh' ma' nuuh'. ¿He- la' hnooh- hnäh' nuuh' ka-läh'? ¿Che' lä'kye- hnäh' hnooh- lee' hnäh' discípulo kyaa'y'?

²⁸ Mah' dsa- fariseo he' ga'ta' ga'haayh-, ga'siiyh':

—Hne- ba' he', laah' discípulo kyaa'y'. Pero jnääh', laa' jnääh' discípulo kyaa' Moisé ba'. ²⁹ Ñe' jnääh' ga'hleeh' Dio kyaa'h' Moisé. Pero kih' dsa- he', ni- miih- sa' ñe' jnääh' ha- ta' jay'.

³⁰ Mah' ga'jäh' hi- ma' tuu' he' siiyh':

—Ha- lä' la' juu' he- sa' ñeh' hnäh' ha- ta' ja' dsa- he' mah' jnä' ga'jmeey' jëen'. ³¹ Ñe' ba' jné', sa' nuu- Dio kih' hi- jmee' wa' he- cha- he-. Pero kih' hi- gah' Dio mah' jmeey' lä' hnøø' Dio, hi- he' ba' nuuy- kih'. ³² Pero jih'koh' sa' ma- nuu' jné' kih' jaa- hi- lih' nä' mi'në' dsa- hi'h' dsa-lä'chaa- tuu'. ³³ Wa'ra- jäh' kih' sa' laa' kyaa' Dio dsa- ñuuh- he', sa' cha- he- le' jmeey' ni- miih-.

³⁴ Mah' ga'siiyh' dsa- hi- ma' tuu' he':

—Kyaah' ga'lä'jè' dso'kye- ga'lä'chaa' hne-, mah' hnooh- hlëeh' jnääh'.

He- ja- ga'llee- dsih' ka'hne-, ga'hëey' kih' go-te-.

Lä'koo- he- tuu' ba' laa' dsa- fariseo he'

³⁵ Ma' ga'nuuh' Jesús juu' he- ga'llee- dsih' ka'hne-, na'hnäy- mah' ga'siiyh':

—¿Che' jmeeh- hne- dsoo' hoh' kih' Hi- ga'lëe'ngo'?

³⁶ —Chiih' jnä' hi- he', Dsa- jøøh' kyaan-, mah' jmeen- dsoo' dsën- kiyh' —ga'jäh' dsa- he' siiyh'.

³⁷ —Ma- jëeh' ba' hne-, jnä' he', hi- kyaah' cheh' hlëeh' —ga'jäh' Jesús siiyh'.

³⁸ Mah' ga'jäyh':

—Dsoo' ba' dsën- kyah' hne-, Dsa- jøøh' kyaan-.

Mah' ga'juuyh' jnéy', ga'jmäy' jøøh'.

³⁹ Mah' ga'jäh' Jesús:

—Jan¹ jmi⁻gyuu⁺ la⁻ mah¹ wa¹ kye⁻ dsa⁻ kwaat[~] ha⁻ lä⁺ la¹ ju¹ dsoo⁺ kin⁺. Lä⁺ jëë⁺ hi⁻ sa⁺ jëë⁺, jëëy¹. Hi⁻ lä⁺ jëë⁺ hi⁻ jëë⁺, mo⁺ so⁺ lä⁺ jnä⁺ mi¹ nëy¹.

⁴⁰ Ko⁻ llaa⁺ fariseo hi⁻ ma⁺ tääh¹ kyaayh¹ jee¹ ja⁻, ma⁺ ga⁻ nuuy¹ lä⁺ ja⁻, ga⁻ ngiiy¹ juu¹ kih¹ Jesús:

—¿Ché¹ jwa⁻ lä⁺ kye⁻ jnääh¹ ka⁻ läh¹ mo⁺ so⁺ jnä⁺ mi¹ në¹ jnääh¹?

⁴¹ Mah¹ ga⁻ jäh¹ Jesús siiyh⁺:

—Wa¹ ra⁻ jäh¹ kih¹ tuuh¹ hnäh¹, ni⁻ koo⁻ dso¹ kye⁻ sa⁺ cha⁻ kyah¹ hnäh¹. Pero kih¹ he⁻ jwah¹ hnäh¹, jnä⁺ ba⁺ mi¹ nëh¹ hnäh¹, he⁻ ja⁻ ba⁺ na⁻, lä⁺ ma⁻ kye^h ja⁻ ba⁺ hnäh¹ dso¹ kye⁻.

10

Dsa⁻ hi⁻ hää[~] borrego kyaa¹

¹ Ma⁺ ra⁺ ju¹ dsoo⁺ jwëëhn[~] hnäh¹, hi⁻ sa⁺ dsa⁻ he⁺ ta⁺ ho¹ haah¹ jee¹ tääh¹ borrego, mah¹ hnooyh⁻ ta⁺ jee¹ jyoh¹ dsa⁻ hey¹, dsa⁻ hi⁻ ba⁺ he⁺ hi⁻ dsa⁻ kyaa¹ jah¹. ² Pero hi⁻ dsa⁻ he⁺ ta⁺ ho¹ haah¹, hi⁻ he⁺ ba⁺ ma⁺ ra⁺ hi⁻ hää[~] borrego. ³ Hi⁻ cheh¹ hoo⁺ jee¹ ja⁻, näy¹ ho¹ haah¹ wa¹ ra⁻ ja¹ hi⁻ hää[~] borrego he⁺. Hi⁻ lä⁺ jëë⁺ borrego he⁺ ma⁻ nuuh¹ kiyh¹. Lä⁺ cheey⁻ ba⁺ tëeyh[~] lä⁺ jaa⁻ lä⁺ jaa⁻ mah¹ hwëëy[~] jee¹ ja⁻. ⁴ Ma⁻ la⁻ ma⁻ hwëëy¹ lä⁺ jëë⁺ hi⁻ laa¹ kyaay¹, mah¹ ja⁻ ga⁻ dsooy¹ jääy¹. Lä⁺ jëë⁺ ba⁺ dsa⁻ nää¹ kaah¹ kiyh¹, jëeh¹ ma⁻ kyuu^h bih¹ lle¹ kiyh¹. ⁵ Pero jaa⁻ hi⁻ sa⁺ kyuu^y, sa⁻ lla⁻ lley¹ kaah¹ kiyh¹. Kyuu^y kih¹ hi⁻ he⁺, jëeh¹ sa⁻ kyuu^yh[~] lle¹ kih¹ hi⁻ jñah¹ he⁺.

⁶ Juu¹ na⁻ hmää¹ lä⁺ ja⁻ ga⁻ hlëeh¹ Jesús, he⁻ ja⁻ sa⁺ ga⁻ lä⁺ ngëë⁺ dsa⁻ he⁺ hee⁻ ja⁻ ma⁺ jäh¹.

Pastor lluu¹ laa¹ Jesús

⁷ Ngoo¹ ba⁺ Jesús hlëëyh[~] dsa⁻ he⁺:

—Ma⁺ ra⁺ ju¹ dsoo⁺ jwëëhn[~] hnäh¹, jnä⁺ he⁺ laan¹ ho¹ haah¹ kih¹ borrego. ⁸ Lä⁺ jëë⁺ hi⁻ ya⁺ nää¹ jää¹ ga⁺ kin⁺, ma⁺ laa¹ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ hi⁻ kih¹ dsa⁺. Pero ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ laa¹ lä⁺ koo⁻ borrego sa⁺ ga⁻ nuu¹ kiyh¹. ⁹ Jnä⁺ he⁺ laan¹ ho¹ haah¹. Hi⁻ dsa⁻ taah¹ ta⁺ ho¹ haah¹ ja⁻, hi⁻ he⁺ ba⁺ lää⁺. Mo⁺ so⁺ hii¹ goo⁻ kiyh¹, le¹ dsa⁻ taayh¹ mah¹ hwëëy[~] hi⁻ jnøoyh⁺ ba⁺ he⁻ kuyh⁻. ¹⁰ Wa¹ ra⁻ ja¹ hi⁻ hi⁻, hëëy¹, jngëëyh¹ hi⁻ heey¹ go⁻ te⁻. Koo⁻ he⁻ ja⁻ ba⁺ jmeey¹. Pero jnä⁺ ma⁻ jan[~] mah¹ jmeen⁺ chaa⁻ dsa⁻ hi⁻ mi¹ jää¹ jnih¹ cha⁻ miih⁻.

¹¹ Jnä⁺ he⁺, laan¹ lä⁺ koo⁻ jaa⁻ hi⁻ hää[~] lluu¹ jah¹ kyaa¹. Hi⁻ lluu¹ he⁺, kwaay¹ hñiiy¹ juuy¹ kih¹ borrego kyaay¹. ¹² Pero jaa⁻ hi⁻ hlääh¹ mah¹ hääy[~] jah¹ kyaa¹ jñah¹, kih¹ he⁻ sa⁺ laa¹ kyaa¹ hi⁻ hlääh¹ he⁺, he⁻ ja⁻ wa¹ ra⁻ ga⁻ jëëy¹ ja¹ lobo, beey¹ borrego, mah¹ kyuu^y. He⁻ ja⁻ gwa¹ lobo mah¹ dsa⁻ chaayh¹ borrego. Jee¹ ja⁻ dsa⁻ saa¹ dsa⁻ jñeey¹ wa¹ ha⁻ cha⁻ ha⁻. ¹³ Lä⁺ ja⁻ jmee⁺ hi⁻ hlääh¹, kyuu⁺ bih¹. Jëeh¹, he⁻ hlääyh¹ ba⁺ ja⁻. Sa⁺ cha⁻ he⁻ ga⁻ tëë⁺ jëëy¹ kih¹ borrego he⁺.

¹⁴ Jnä⁺ he⁺ laan¹ lä⁺ koo⁻ jaa⁻ hi⁻ hää[~] kwee⁻ jah¹ kyaa¹. Kyuu⁺ ba⁺ jnä⁺ borrego kyaan⁺. Hi⁻ lä⁺ jëë⁺ hi⁻ laa¹ kyaan⁺, kyuu^y jnä⁺. ¹⁵ Ja⁻ ba⁺ lä⁺ ja⁻, kyuu⁺ Tää¹ kyaan⁺ jnä⁺, hi⁻ jnä⁺ kyuu⁺ jnih¹. Hi⁻ kwaan⁺ hñiin⁺ juun¹ kih¹ dsa⁻ kyaan⁺ hi⁻ laa¹ lä⁺ koo⁻ borrego. ¹⁶ Hi⁻ chaa⁻ ga⁻ jñah¹ dsa⁻ kyaan⁺ hi⁻ laa¹ lä⁺ koo⁻ borrego hi⁻ sa⁺ ga⁻ ma⁻ taah¹ cha⁻ neh⁺. Hi⁻ he⁺ ka⁻ läh¹ jmee⁺ bii¹ kin⁺ na⁻ teen¹ mah¹ lä⁺ nuuyh¹ kin⁺. Hi⁻ lä⁺ ja⁻, lä⁺ jëë⁺ lee¹ koo⁻ nää¹ ba⁺, hi⁻ jaa⁻ ba⁺ juuy¹. ¹⁷ Hnää¹ Tää¹ jnä⁺, kih¹ he⁻ kwaan⁺ hñiin⁺ juun¹. Hi⁻ ma⁻ ngëë⁺ ma⁻ juun¹ lä⁺ jiihn¹ ka⁻ läh¹. ¹⁸ Ni⁻ jaa⁻ sa⁺ jngëëh¹ jnä⁺, ta⁺ la¹ jngëëyh¹ jnä⁺ lä⁺ na⁻. He⁻ kwaan⁺ hñiin⁺ ba⁺ ja⁻ he⁻ jngëëyh¹ jnä⁺. Na⁻ ngën¹ jwë¹ kwaan⁺ hñiin⁺ hi⁻ lä⁺ ja⁻ na⁻ ngën¹ jwë¹ lä⁺ jiihn¹ ka⁻ läh¹. He⁻ la⁻ ja⁻ mada⁻ he⁻ ga⁻ hyohn¹ kih¹ Tää¹ kyaan⁺.

¹⁹ Koo⁻ ka⁻ läh¹ sa⁺ ga⁻ hii¹ kwee⁻ juu¹ kih¹ dsa⁻ fariseo kyaah¹ juu¹ he⁻ ma⁻ hlëeh¹ Jesús ja⁻. ²⁰ Jwëë⁺ dsa⁻ he⁺ ma⁺ jäh¹:

—Kyey⁻ jmi⁻ lle¹ hliih¹, dsa⁻ ngaah¹ ba⁺ na⁻. ¿He⁻ la¹ nuuh⁻ hnäh¹ kiyh¹?

²¹ Pero jñah¹ ma⁺ jäh¹:

—Sa⁺ hlëeh⁺ lä⁻na⁻, jaa⁻ hi⁻ kye⁻ jmi⁻lle⁺ hlih⁺. ¿Ha⁻ lä⁻ja⁻ nä⁺ jmi⁻lle⁺ hlih⁺ mi⁻ne⁺ jaa⁻ hi⁻ tuu⁺?

Sa⁻ ga⁻hii⁺ dsa⁻ judiu ma⁺ heeh⁻ Jesús

²² Jwii⁻ Jerusalén ma⁺ jmee⁻ dsa⁻ jmi⁺ kih⁺ gwah⁻. Jii⁻ gyuu⁺ ma⁺ toh⁻ jmi⁺ ja⁻. ²³ Ma⁺ ngë⁻ Jesús jee⁺ ma⁺ chih⁺ gwah⁻ ja⁻, jee⁺ la⁺ hoo⁺ na⁺ hii⁺ kih⁺ Salomón. ²⁴ Mah⁺ ga⁻kuh⁺ ga⁻lih⁻ dsa⁻ judiu kiyh⁺, ga⁻siyh⁻:

—¿Lih⁺ ba⁺ mi⁻jnää⁺ juu⁺ kyaa⁺ jnää⁺? Chiih⁺ jnää⁺ jëë⁻ go⁻te⁻, cher⁺ mah⁺ hne⁻ he⁺ laah⁺ Cristo.

²⁵ He⁻ ja⁻ ga⁻ jëeh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺:

—Ga⁻ jwëeh⁺ ba⁺ hnäh⁺ jää⁺, mah⁺ sa⁺ ga⁻ lä⁻ dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺. Lä⁻ jë⁻ he⁻ jmeen⁻ kyaa⁺ mada⁻ kih⁺ Täa⁺ kyaa⁺, he⁻ ja⁻ na⁻ jmee⁻ ju⁺ dsoo⁺ kin⁺. ²⁶ Pero hnäh⁺ sa⁺ ma⁻ dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kin⁺, jëeh⁺ sa⁻ laah⁺ hnäh⁺ borrego kyaa⁺. ²⁷ Lä⁻ jëë⁻ borrego kyaa⁺ nuuh⁺ kin⁺. Jnä⁺ kyuu⁺ jnih⁺, hi⁺ dsa⁻ nää⁺ kyaa⁺ jnä⁺. ²⁸ Jnä⁺ kwëeh⁻ jnih⁺ he⁻ kyaa⁺ chaay⁻ tää⁺. Jih⁺ koh⁺ mo⁺ so⁺ juuy⁺. Ni⁺ jaa⁻ sa⁺ lih⁻ hwëëy⁺ ja⁺ goon⁺. ²⁹ Täa⁺ kyaa⁺ hi⁻ ga⁻ kwëeh⁻ jnä⁺, jøøh⁺ gyih⁺ lä⁻ koh⁺ ga⁺ kih⁺ jee⁺ lä⁻ jëë⁻. Ni⁺ jaa⁻ sa⁺ lih⁻ hwëëy⁺ ja⁺ goo⁻ Täa⁺ kyaa⁺. ³⁰ Koo⁻ ba⁺ laa⁺ jnä⁺ kyaa⁺ Täa⁺.

³¹ Koo⁻ ka⁻ läh⁺ ga⁻ ka⁺ dsa⁻ judiu kuu⁺ mah⁺ ma⁺ tey⁺ kiyh⁺. ³² He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ Jesús siyh⁻:

—Cha⁻ mi⁻h⁻ he⁻ llu⁺ he⁻ ma⁻ mi⁻ jnään⁺ cha⁺ nêh⁺ hnäh⁺ kyaa⁺ be⁺ kih⁺ Täa⁺ kyaa⁺. ¿Hee⁻ koo⁻ kih⁺ jee⁺ lä⁻ jë⁻ he⁻ ja⁻, he⁻ hnooh⁻ hnäh⁺ teh⁺ hnäh⁺ kuu⁺ kin⁺?

³³ Mah⁺ ga⁻ jäh⁺ dsa⁻ judiu he⁺ siyh⁻:

—Sa⁺ te⁺ jnääh⁺ kuu⁺ kyah⁺, kih⁺ ta⁺ llu⁺ he⁻ ma⁻ jmeeh⁺. Te⁺ jnääh⁺ kuu⁺ kyah⁺ kih⁺ he⁻ mi⁻ kwah⁺ Dio. Jëeh⁺ dsa⁻ nuuh⁻ ba⁺ hne⁻, mah⁺ jmääh⁺ hñaa⁺ Dio.

³⁴ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ Jesús siyh⁻ dsa⁻ he⁺:

—¿Che⁺ sa⁻ na⁻ sii⁻ ne⁺ ley jnän⁺ lä⁻ la⁻: “Jnä⁺ ga⁻ jwahn⁺, dio laah⁺ hnäh⁺”? ³⁵ Kyah⁺ hnäh⁺ hi⁻ ga⁻ hyoh⁺ juu⁺ kiyh⁺, ga⁻ jäh⁺ “dio”. Hi⁺ juu⁺ kiyh⁺ ja⁻, sa⁺ le⁺ hee⁺. ³⁶ Cher⁺ mah⁺ Täa⁺ kyaa⁺ ga⁻ hñaa⁺ jnä⁺ mah⁺ ga⁻ cheey⁺ jnä⁺ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻, ¿he⁻ la⁺ jwah⁺ hnäh⁺ kin⁺, mi⁻ kwahn⁺ Dio, kih⁺ he⁻ ma⁻ jwahn⁺, jnä⁺ he⁺ laan⁺ Joø⁺ Dio? ³⁷ He⁻ ja⁻ sa⁺ cha⁻ he⁻ kih⁺ lä⁻ heeh⁺ hnäh⁺ kin⁺, wa⁺ ra⁻ jäh⁺ kih⁺ jnä⁺ sa⁺ jmeen⁻ ta⁺ he⁻ jmee⁻ Täa⁺ kyaa⁺. ³⁸ Pero cher⁺ mah⁺ jmee⁻ ba⁺ jnä⁺, ma⁺ ke⁺ sa⁺ dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kin⁺, jmee⁻ hnäh⁺ dsoo⁺ kih⁺ ta⁺ he⁻ jmeen⁻ ba⁺, mah⁺ kyaa⁺ koo⁻ hä⁺ ja⁻ ba⁺ lä⁻ ngëeh⁺ hnäh⁺, Täa⁺ he⁺ kyaa⁺ jnä⁺, hi⁺ jnä⁺ he⁺ kyaa⁺ Täa⁺.

³⁹ Koo⁻ ka⁻ läh⁺ ma⁺ hnøøy⁺ ma⁺ saayh⁺ Jesús, pero ga⁻ laa⁺ bih⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁺.

⁴⁰ Mah⁺ ngooy⁺ ka⁻ läh⁺ ta⁺ hngaah⁺ jmi⁻ Jordán, ja⁻ ba⁺ ta⁺ jee⁺ ga⁻ chaa⁺ Jwaa⁻ dsa⁻ jmi⁻ lä⁻ ma⁺ to⁻ ne⁺. Jee⁺ ja⁻ ga⁻ jäh⁺. ⁴¹ Jwëë⁻ dsa⁻ na⁺ nää⁺ jee⁺ ma⁺ gyay⁺, mah⁺ ma⁺ jäh⁺:

—Ma⁺ ra⁺ ju⁺ dsoo⁺, ni⁺ koo⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ sa⁺ ga⁻ jmee⁻ Jwaa⁻. Pero lä⁻ jë⁻ he⁻ ga⁻ jäh⁺ kih⁺ hi⁻ la⁻, ma⁺ la⁺ ju⁺ dsoo⁺.

⁴² Hi⁺ jwëë⁻ dsa⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo⁺ dsë⁺ kiyh⁺ jee⁺ ja⁻.

11

Ga⁻ juu⁺ Lázaro

¹ Ma⁺ dsaah⁺ jaa⁻ dsa⁻ nuuh⁻ hi⁻ chee⁻ Lázaro, dsa⁻ chaa⁻ Betania, ja⁻ ba⁺ jwii⁻ mäh⁻ jee⁺ ma⁺ chaa⁻ María kyaa⁺ Marta dsa⁻ më⁺ øøyh⁻. ² María he⁺ hi⁻ ga⁻ huu⁺ naa⁺ mi⁻ jwii⁻ ti⁺ Jesús mah⁺ ga⁻ mi⁻ kiyh⁺ kyaa⁺ jñu⁻ lley⁺, ma⁺ laay⁺ dsa⁻ më⁺ øøh⁻ Lázaro hi⁻ ma⁺ dsaah⁺ he⁺. ³ He⁻ ja⁻ lä⁻ uu⁺ dsa⁻ më⁺ he⁺ ga⁻ chee⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús:

—Dsa⁻ jøøh⁺ kyaa⁺, dsaah⁺ dsa⁻ nuuh⁻ hi⁻ hnaah⁺ —ga⁻ siyh⁻ Jesús.

⁴ Ma⁺ ga⁻ nuu⁺ Jesús lä⁻ ja⁻, mah⁺ ga⁻ jäh⁺:

—Sa⁺ juuy⁺ kyaa⁺ dsoo⁺ ja⁻. He⁻ ja⁻ mi⁻ jnää⁺ jaa⁻ Dio ba⁺ hi⁻ jøøh⁺, hi⁺ mi⁻ jnää⁺ laa⁺ jøøh⁺ Joø⁺ Dio ka⁻ läh⁺.

⁵ Peer⁺ ma' hnää¹ Jesús Marta kyaah¹ María, kyaah¹ Lázaro. ⁶ Lä⁺ ma' ga⁺nuu¹ Jesús kih¹ hi⁻ ma' dsaah¹ he¹, ga⁺jäh¹ ga⁺to¹ jmi⁺ jee⁺ ma' gyay¹ ja⁻. ⁷ Ma⁻ngëë¹ he⁻ ja⁻, ja⁻ ga⁺jäh¹ siyh⁺ jnääh¹ discípulo:

—Ma⁻jne¹ ka⁻läh¹ ta⁺ hwa¹ Judea.

⁸ Mah¹ ga⁺chi⁺h¹ jnääh¹:

—Ta⁻jwoh¹, hnø¹ dsa⁻kaah¹ he¹ ma⁺ te¹ kuu¹ kyah¹, mah¹ jwah¹ ga⁺ hne⁻ goh¹ ka⁻läh¹ jee⁺ oo⁺.

⁹ Mah¹ ga⁺jäh¹ Jesús siyh⁺ jnääh¹:

—¿Ja¹ gya⁺to¹ hor[~] kye⁻ koo⁻ jmi⁺? Hi¹ hi⁻ ga⁺nää¹ ta⁻la⁺ jmi⁺, sa⁺ tēyh¹. Jēeh¹, jēey[~] wa⁺je⁻ kih¹ jmi⁻gyuu⁺ la⁻. ¹⁰ Pero hi⁻ ga⁺nää¹ ta⁻la⁺ hwē¹, dsa⁻tēyh¹. Jēeh¹, mo⁺so⁺ jnä⁺ wa⁺je⁻ kih¹ jmi⁻gyuu⁺ la⁻.

¹¹ Ma⁻ngëë¹ ma⁻jäh¹ lä⁻ja⁻, ja⁻ ga⁺ ga⁺jäh¹ ka⁻läh¹:

—Ma⁻gwii⁻ Lázaro ome⁻ jnän⁻, niin⁻ mah¹ na⁻chaa⁺ jnih¹.

¹² He⁻ja⁻ ga⁺jäh¹ jnääh¹:

—Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁺, cher⁺mah¹ na⁻gwii⁻, jä¹ kiyh¹.

¹³ He⁻ la⁻ ma⁺ jäh¹ Jesús, kih¹ he⁻ ma⁻na⁻juuy¹ ba⁺ ja⁻. Pero ma⁺ lii⁺ jnääh¹, na⁻gwii⁻ he⁻ teeyh⁻ dsēy¹ ba⁺ ja⁻, he⁻ ma⁺ hlēeh⁺ Jesús lä⁻ja⁻. ¹⁴ Ja⁻ ga⁺ ga⁺jäh¹ Jesús jēē⁻ go⁻te⁻: —Ma⁻na⁻juuy¹ ba⁺ Lázaro. ¹⁵ Jēē⁻ ba⁺ dsēn⁻ he⁻ sa⁺ ga⁺ ma⁻gyan¹ jee⁺ oo⁺, jēeh¹ lä⁻ja⁻ la¹ llu¹ kyah¹ hnäh¹ mah¹ lä⁻ja⁻ lä⁻dsōo⁺ hoh¹ hnäh¹. Ma⁻jne¹ ma⁺jēē¹ jnih¹.

¹⁶ Ja⁻ ga⁺ ga⁺jäh¹ Tamá, hi⁻ ma⁺ tēeyh[~] Dsa⁻suu⁻, ga⁺siyh⁺ jnääh¹:

—Ma⁻jne¹ ka⁻läh¹, mah¹ juu¹ jne¹ ko⁻jøh¹ kyaayh¹.

Ga⁺kwa⁺ Jesús be¹ kih¹ dsa⁻mē¹ øøh⁻ Lázaro

¹⁷ Ma⁺hya⁻ kyē¹ jmi⁺ na⁻haa¹ Lázaro ma⁺ ga⁺lloo¹ Jesús jee⁺ ja⁻. ¹⁸ Jee⁺ jwii⁻ Betania ja⁻, ma⁺ jä⁺ jäh⁺ kih¹ Jerusalén, koo⁻ hnē⁻ kilómetro ba⁺. ¹⁹ Jwēē¹ dsa⁻ judiu na⁻nää¹ na⁻jēey⁻ Marta kyaah¹ María, na⁻kway⁻ be¹ kiyh¹ mah¹ sa⁺ wa⁺ meeh⁻ dsēy¹ he⁻ ga⁺juu¹ Lázaro øøyh⁻. ²⁰ Ma⁺ ga⁺nuu¹ Marta ja¹ Jesús, ya⁺ hēey¹ mah¹ ngooy¹ ga⁺mi⁺jēey⁻. Pero ga⁺jä⁺ ba⁺ María cháneh⁻. ²¹ Ma⁺ ga⁺jēē¹ Marta Jesús mah¹ ga⁺siyh⁺:

—Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁺, wa⁻ra⁻ jäh¹ kih¹ ma⁺ ñeh¹ jee⁺ la⁻, sa⁺ ma⁻juu⁺ dsa⁻ñuu⁻ øøhn⁻.

²² Jnä⁺ man⁺, ga⁺lä⁻jē⁺ he⁻ ngii⁺ kih¹ Dio, kway¹ ba⁺ —ga⁺jäh¹ Marta.

²³ —Lä⁻jiih¹ ba⁺ øøh¹ —ga⁺jäh¹ Jesús siyh⁺.

²⁴ —Jnä⁺ man⁺ lä⁻jiiyh¹ wa⁻ra⁻ ga⁺tē⁺ jee⁺ lä⁻jiih¹ dsa⁻ jee⁺ llaa⁺ jmi⁺ —ga⁺jäh¹ Marta siyh⁺.

²⁵ Mah¹ ga⁺jäh¹ Jesús siyh⁺:

—Jnä⁺ he¹ hi⁻ mi⁻jiih⁻ dsa⁻, hi⁺ jmeen⁺ chaay⁻. Hi⁻ jmee⁺ dsōo⁺ dsē¹ kin⁺, ma⁻ke⁻ ga⁺juuy¹, lä⁻jiiyh¹ ka⁻läh¹. ²⁶ Ga⁺lä⁻jēē¹ hi⁻ chaa⁻ mah¹ jmeey¹ dsōo⁺ dsēy¹ kin⁺, ma⁻ke⁻ ga⁺juuy¹, sa⁺ jäy¹ lä⁻ja⁻. ¿Che⁺ heeh¹ juu¹ la⁻? —ga⁺jäh¹ Jesús siyh⁺.

²⁷ —Jaah⁻, Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁺, heē¹ ba⁺ jnä⁺, hne⁻ he¹ Cristo, Joō¹ Dio hi⁻ hii¹ juu¹ kih¹ jä⁺ jmi⁻gyuu⁺ la⁻ —ga⁺jäh¹ Marta.

²⁸ Ma⁻ngëë¹ ma⁻jäh¹ lä⁻ja⁻, ñeey⁺ na⁻teeyh⁻ María øøyh⁻ mah¹ na⁻hlēeyh¹ kyaah¹ juu¹ hii⁻ mah¹ sa⁻ nuu⁻ dsa⁻ kiyh¹, ga⁺siyh⁺:

—Hii⁻ ta⁻jwoh¹ ma⁺ ja[~], tēeyh[~] hne⁻.

²⁹ Ma⁺ ga⁺nuu¹ María lä⁻ja⁻, lä⁻chah¹ ja⁻ ga⁺nooy⁻ ngooy¹ ga⁺mi⁺jēey⁻ Jesús. ³⁰ Sa⁺ ga⁺ ma⁻he[~] Jesús ta⁺ jee⁺ jwii⁻ mäh⁻ ja⁻. Lä⁻ ma⁻cheyh¹ ja⁻ba⁺ jee⁺ ga⁺jēey¹ Marta. ³¹ Ma⁺ tääh¹ dsa⁻ judiu cháneh⁻ kih¹ María ma⁺ kway⁺ be¹. Ma⁺ ga⁺jēey¹ ga⁺noo⁻ María mah¹ ngooy¹ ko⁻chih¹, he⁻ja⁻ ga⁺nää¹ dsa⁻ he¹ kaah¹ kiyh¹, ma⁺ jäh¹:

—Ngooy¹ ta⁺ jee⁺ la⁺ to⁻høø⁻ mah¹ ga⁺hooyh⁻ jee⁺ oo⁺.

³² Ma⁺ ga⁺lloo¹ María jee⁺ ma⁺ cheh¹ Jesús, ga⁺juuyh¹ jnēy¹ cháñey¹ mah¹ ga⁺siyh⁺:

—Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁺, wa⁻ra⁻ jäh¹ kih¹ ma⁺ ñeh¹ jee⁺ la⁻, sa⁺ ma⁺ juu¹ dsa⁻ñuu⁻ øøhn⁻.

³³ Ma' ga'jēē' Jesús hooyh~, hi' ga'jēēy' hooh~ dsa-kaah' kyaay' hi' ma' jmee' ko-jøh' kyaayh', he' ja' ga'lā'meeh' dsēy' jwēte, lā'jiih' ga'jii' neh' tuh' dsēy'. ³⁴ Mah' ga'siiyh':

—¿Ha' ga'kyaah' hnih'?

Mah' ga'jäyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', ña' mah' go'jēēh'.

³⁵ Peer' ga'hooh' Jesús. ³⁶ Mah' ga'jähh' dsa-judiu he':

—Jēē' da', he' ba' che' ma' hnäy'.

³⁷ Mah' ga'jähh' ko'llaa' dsa' he':

—Dsa-na', ga'jmeey' ga'lā'jnā' mi'nē' jaa' dsa-tuu'. ¿Che' sa' le' ma' jmeey' mah' sa' ma' juu' dsa' oo'?

Ga'lā'jiih' Lázaro

³⁸ Koo' ka-lāh' ga'lā'meeh' dsē' Jesús, mah' ngooy' chuh' jee' la' to-høø'. Heh' to-høø' ja', ma' na'jnē' kyaah' koo' mi'kuu'. ³⁹ Mah' ga'jähh' Jesús:

—Jñuuh' hnäh' kuu' na'.

Mah' ga'jähh' Marta dsa-mē' øøh' hlii' he' siiyh' Jesús:

—Dsa-jøøh' kyaan', ma'hēy' mi'juu', jēēh' ma'hya' kye' jmii' na'juuy'.

⁴⁰ Mah' ga'jähh' Jesús siiyh':

—¿Ja' ma' jwēēhn' hne', cher'mah' ga'jmeeh' dsoo' hoh', jēēh' he' juh-gaa' he' jmee' Dio?

⁴¹ Ja' ga' ga'jñuuyh' mi'kuu' he' ma' na'jnē' hoo' to-høø' ja', jee' ma' hää' hlii' he'. Ja' ga' ga'jēē' Jesús ta' gyuuh', ga'jäyh':

—Tää' kyaan', kwan' ti'hmaah' kyah', jēēh' ma' nuuh' ba' kin'. ⁴² Ma' ba' jnā', nuuh' ba' hne' kin' tää'. He' jwahn' lā'la', la' llu' kih' hi' tääh' nuu' lā'ku' lā'jii' kin' jee' la', mah' lā'ja' lā'dsoo' dsēy', hne' ba' ga'cheeh' jnā'.

⁴³ Ma' la' ma'jäyh' lā'ja', ga'hlēy' koo' ki-gaa':

—¿Lázaro, go'hēē' jee' na'!

⁴⁴ He' ja' ya'hēē' hi' ma' na'juu' he' lā' ma' na'gyoh' ja' goo' tiy', kyaah' hmiih' he' ga'gyaah' dsih' ma' ga'juuy', hi' lā' ma' na'løø' ja' mo'nēy' kyaah' hmiih' sa'luu'. Mah' ga'jähh' Jesús:

—Jeey' sa'hmiih', mah' wa' ngēy'.

Ma'hnooh' dsa-ha-lā'jee' ma'saayh' Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Jwēē' dsa-judiu hi' na'nāā' kyaah' María ga'lā'dsoo' dsēy' kih' Jesús, ma' ga'jēēy' he' ga'jmeey' lā'ja'. ⁴⁶ Pero ko'llaa' dsa' he' na'näy' na'jēēy' dsa' fariseo na'jmeeyh' juu' ha' lā' ga'jmeey' Jesús. ⁴⁷ He' ja' jmi' dsa-kaah' kyaah' dsa' fariseo ga'kuyh' lā'jēē' dsa-ta' dsa-gyuuh' kyaay', ma' jäyh':

—¿Ha' lā'jmeen'? Peer' cha'miih' he' juh-gaa' jmee' dsa'ñuuh' he'. ⁴⁸ Cher'mah' ga'kwan' jwē' ja' lā' na' ba', lā'jēē' ba' dsa' lā'heē' kiyh'. He' ja' ya'nāā' dsa' roma ya'heey' jee' jwii' jnān' hi' lā'kaa' hwa' jnān' ka-lāh'.

⁴⁹ Caifá, jaa' dsa-kyaah' dsa-judiu he', ma' laa' dsa-jøøh' kyaā' lā'jēē' jmi' dsa' jii' ñe' ja'. Ga'jäyh':

—Ni' miih' sa' ñeh' hnäh'. ⁵⁰ Che' sa' laah' hnäh' llu' ga' he' juu' jaa' dsa'ñuuh' kih' dsa-goo' jne', lā'koh' ga' he' heē' lā'kaa' hwa' la' —ga'jähh' Caifá.

⁵¹ Ja' he' ga'hlēy' jee' tēy' hñiiy' ja'. Kih' he' ma' laay' dsa-jøøh' kyaā' jmi' dsa' jii' ñe' ja', he' ja' ba' ja' ga'jmeey' Dio ga'hlēy' lā'ja', ga'ngēy' juu' he' juu' Jesús kih' lā'jēē' dsa-judiu. ⁵² Hi' ja' ma' la' kih' dsa-judiu ja' juuy', he' hnøoy' jmäy' koo' nāā' dsa' ba' jee' lā'jēē' hi' laa' joo' Dio hi' na'saa' na'jnee' wa' ha' cha' ha'. ⁵³ Jmii' ja' ga'taayh' ko-jøh' juu' kwee' mah' jngēy' Jesús.

⁵⁴ He-ja- mo- so- ga- ngë Jesús jnä- hä- jee- kih- dsa- judiu. Ya- hëëy- hwa- Judea, ngooy- koo- jee- jwi- he- chee- Efraín he- hla- jäh- kih- hwa- ki-. Jee- ja- ga- jä- jnääh- ko- jöh- kyaayh-.

⁵⁵ Ma- ngoo- ya- jäh- të- jmi- he- kuh- dsa- judiu borrego mäh-. Jwëë- dsa- hi- chaa- jee- ja- na- näy- ta- Jerusalén mah- mi- lluy- hñiy- lä- koo- tëë- dsa- jmee- jaa- ja- ga- të- jmi-. ⁵⁶ Ma- hnaah- dsa- he- Jesús, ma- hlëëyh- kyaah- dsa- kyaayh- jee- ma- chih- gwah-, ma- jäh-:

—¿Ha- lä- jëh- hnäh-? ¿Che- sa- jäy- jee- jmi- la-?

⁵⁷ Dsa- kaah- kya- jmi- dsa- he- kyaah- fariseo ga- jmee- mada-:

—Cher- mah- hi- hnäh- ga- jëh- hnäh- ha- ta- ngëy-, ja- ya- jmeeh- hnäh- juu- chah- mah- dsa- nä- dsa- dsa- chaayh-.

12

Ga- huu- María naa- mi- jwi- ti- Jesús

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Jñi- jmi-, jaa- ja- ga- të- jmi- he- kuh- dsa- borrego mäh-, ñee- Jesús ta- Betania jee- ma- gya- Lázaro hi- ga- jmee- Jesús ga- lä- jiih- ma- ngëë- ma- na- juuy-. ² Jee- ja- ga- jmeey- ma- nnu- kyaah- Jesús. Marta ma- llooh- ma- nnu-, hi- Lázaro he-, ma- laa- jaa- hi- ma- gya- 'ko- jöh- kyaah- Jesús në- mes- ja-. ³ Ja- ga- ga- ka- María koo- së- jmi- mi- jwi- he- chee- nardo, he- hmooh- jwërte. Ga- huuy- ti- Jesús. Mah- ga- mi- kiyh- kyaah- jñu- lley-. Ga- hii- mi- jwi- lä- kaa- cha- neh- ja-. ⁴ Mah- ga- jäh- jaa- dsa- kyaah- jnääh-, hi- ma- chee- Juda Iscariote, joo- Simón hi- ga- hñi- kih- Jesús këë-:

⁵ —¿He- la- sa- ma- hñi- jmi- mi- jwi- na-, lä- koo- kyë- hnë- hña- loo- jmi- ta- mah- ma- kwëehn- hi- tä- ñee-?

⁶ He- ga- jäyh- lä- ja-, ja- kih- he- ma- jmeey- be- kih- hi- tä- ñee- ja-, kih- he- ma- hëëy- ba- ja-. Jëh- ma- høoy- sa- tuh- jee- ma- tääh- kuu- mah- ma- hwëëy- jee- na- hmää-. ⁷ Mah- ga- jäh- Jesús:

—Ta- ha- kiyh-. Jëh-, jmi- mi- jwi- na- he- ma- høoy- mah- ma- huuy- jnä- wa- ra- ga- të- jee- haan-. ⁸ Hi- hi- tä- ñee-, lä- ma- tääyh- na- ba- kyaah- hnäh-. Pero jnä-, mo- so- gyan- ki- wëë- jee- kyah- hnäh- —ga- jäh- Jesús.

Ma- hnø- dsa- kaah- ma- jngiiyh- kih- Lázaro ka- läh-

⁹ Ga- lä- ñe- jwëë- dsa- judiu he- ma- gya- Jesús jwi- Betania mah- na- näy- jee- ja-. Pero ja- ma- lä- kwaat- kih- Jesús ja- na- näy-, he- na- jëëy- Lázaro, hi- ga- lä- jiih- ma- ngëë- ma- na- juuy- ba- ja-. ¹⁰ He- ja- ga- taah- dsa- kaah- kya- jmi- dsa- he- juu- kwee- mah- ma- jngëëyh- Lázaro ka- läh-. ¹¹ Jëh-, kwaat- kih- Lázaro ja-, jwëë- dsa- judiu ga- bëey- dsa- kaah- kyaay- mah- ga- heeyh- kih- Jesús ba-.

Ga- he- Jesús na- dsëë- jaa- burr- jee- jwi- Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Ma- ga- jnä- jyoh- jmi-, jwëë- jwërte dsa- ma- tääh- jee- të- jmi- ja-. Ma- ga- nuuy- ja- Jesús ta- jwi- Jerusalén, ¹³ ga- kay- gooh- hma- su- mah- ga- näy- ga- mi- jeey- Jesús. Mah- ma- jäh-:

—¿He- ba- che- lluy- Dio! ¿Dio kyaah- hi- ja- na- lä- hih- kiyh-! Laay- Rey jnän- —ga- jäh- dsa- Israel he-.

¹⁴ Ga- hñah- Jesús jaa- burr- mäh-, mah- ga- wiiy- ka- luu-, lä- koo- na- si- juu- kih- Dio:

¹⁵ Ta- wa- gah- hnäh- dsa- chaa- jwi- Sión.

Hi- Rey kyaah- hnäh- ja- na-,

dsëëy- jaa- burr- mäh-.

¹⁶ He- ga-la' lä-ja-, sa- ga-lä- ngëë' jnääh' discípulo kyaay' lä- ma' to- nē'. Pero ma' ngaah' Jesús gyuuu', ja- ga- ga-lä- ngëë' jnääh' kih' Jesús ba' ja- ma' hlëeh- lä- koo- ma- na- si- jää', he- ga- jmeë' dsa- juuh- kiyh'.

¹⁷ Dsa- hi- ma' tääh' kyaah' Jesús lä- koo- ma' ga- tēyeh' Lázaro neh- to- hoo- lä- koo- ma' ga- mi- jiiyh', ma' jmeeyh- juu' lä- koo- ga- jēy' jee' ja-. ¹⁸ He- ja- jwëë' dsa- na- nää' 'ga- mi- jēy' Jesús, lä- koo- ma' ga- nuuy' kih' he- juh- gaa- he- ga- jmeey'. ¹⁹ Pero dsa- fariseo ma' jäyh' siiyh- dsa- kyaayh':

—Jëë' da'. Ni- miih- sa- cha- he- le' jmeen'. Lä- jēë' ba' dsa- ga- nää' chaa' kaah' kiyh'.

Ko- llaa' dsa- griego ga- hnaayh- Jesús

²⁰ Jee' kih' dsa- hi- na- nää' na- hnääh- Dio jee' tē- jmi', ma' tääh' ko- llaa' dsa- griego.

²¹ Dsa- griego he', ya- nää' koo' kih' Felipe, dsa- ma' chaa- Betsaida he- na- hee- hwa' Galilea. Ga- chuuy' kyaah', ga- siiyh-:

—Hne- dsa- nuuh-, hnoo- jnääh' lla' jnääh' juu' kyaah' Jesús.

²² He- ja- ngoo' Felipe mah' na- chiiyh' André'. Hi- André' he' kyaah' Felipe na- hlēyeh' Jesús. ²³ He- ja- ga- jēh- Jesús juu' kiyh', ga- jäyh':

—Ma- tē' hor- jee' leë' joo' Hi- ga- lēë' ngo' la-. ²⁴ Ma- ra- ju' dsoo' jwëeh- hnäh', cher' mah' sa- ga- toh' koo- mi' trigo jee' gwaah' hi- sa- ga-hya-, ma- jä' lä- ma- la' ja- ba'. Pero cher' mah' ga-hya- mi' ja-, cha- miih- mi' kwa'. ²⁵ Lä- ja-, hi- sa- kwaa' hñii' juu', hi- he' hee' go- te'. Pero hi- kwaa' hñii' juu' jmi- gyuu' la-, he- häy- hñiiy' ba' ja- mah' chaay- tää' ga- lä- jē- joh' jmi' cha-. ²⁶ Hi- mi- te' kin-, wa' jmeey' ko- joh' kyaah' jnä'. Ja- ba' jee' naahn- na' gyan', jee' ja- dsa- taayh- ka- läh' hi- mi- te' kin-. Hi- mi- te' kin-, Täa' kyaan- jmäy' joo'.

Ga- jmeë' Jesús juu' he- juuy'

²⁷ Peer- chaan- cha- miih- hu' dsē-. ¿Hee- na- jwahn- na'? ¿Che' jwahn-: "Tää', lää' jnä' kih' he- dsa- ngëen' la-"? Sa- le' jwahn- lä- na-. Jëeh', kih' he- ja- ba' jan'. ²⁸ Täa', mi- jnäa' he- laah' joo' —ga- jäh' Jesús.

Hor- ja- ga- lä- nuuh', ga- hlëeh' gyuuu':

—Ma- mi- jnäa' ba' jnä' he- laan' joo' hi-, hi- mi- jnäan' ka- läh' he- laan' joo'.

²⁹ Jwëë' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-, ga- nuuy' he- ga- hlëeh' gyuuu', he- ja- ga- jäyh':

—Go- nih' ba' na- ma- hii'.

Jñah' ma' jäh':

—Jaa- ángel ba' na- ma- hlëeh' kyaayh'.

³⁰ Mah' ga- jäh' Jesús siiyh-:

—Sa- ma- ja- juu' na- kwaan- ki' jnä'. Kyah' hnäh' ba' na- ma- ja- juu' na-. ³¹ Na- ma- tē' jmi' jee' ka' Dio ju' dsoo' kih' jmi- gyuu' la-. Hi- ma- tē' hor- jä' o- hih- hi- sa- llu' hi- jmeë- hih- jmi- gyuu' la-. ³² Wa- ra- ga- chaa' dsa- jnä' gyuuu', tēen- lä- jēë' hi- ya- nää' kyaah' jnä' —ga- jäh' Jesús.

³³ He- ga- hlēyeh' lä- ja-, ga- mi- jnäy- ha- lä- kyaah' ma' juuy' ba' ja-. ³⁴ He- ja- ga- jäh' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-:

—Ma- nuu' jnääh' lä- koo- na- si- juu' kih' Dio. Cristo chaa- tää' ba'. ¿He- la' jwah' hne-, jmeë' bii' kih' Hi- ga- lēë' ngo' chaa' dsa- gyuuu'? ¿Hii- ba' he' hi- jwah' hne- Hi- ga- lēë' ngo'?

³⁵ Mah' ga- jäh' Jesús siiyh-:

—Ko- hwëë' ga' jnä' wa- je- jee' kyah' hnäh'. Ngë' hnäh', ta- ko- jiih' jnä' wa- je- jee' kyah' hnäh' mah' sa- leh- jee' na- hoo- hnäh'. Jëeh', hi- ga- nää' jee' na- hoo-, sa- ñey- ha- ta- dsa- näy'. ³⁶ Ta- ko- jiih' jnä' wa- je- kyah' hnäh', heeh' hnäh' kih' wa- je- mah' lä- jnääh' hnäh' jee' jnä' wa- je-.

Ma- la- ma- hlëeh' Jesús lä- ja-, mah' ga- hmäyeh- kih' dsa- he'.

Sa' ga' heeh- dsa- judiu juu' kih' Jesús

³⁷ Ga' jee' ba' dsa- judiu la' je' he- juh- gaa- he- ga' jmee' Jesús to' lo' ney', pero ni' la' ja- sa' ga' la' heey' kiyh'. ³⁸ Mah' la' ja-, ga' la' te' la' koo- ga' jah' Isaia hi- ga' ngée' juu' kih' Dio llo' joo':

Tää' kyaan', sa' chaa- hi- ma- heeh- juu' jnan'.

Sa' chaa- hi- ga' la' ngée' la' koo- te' he- juh- gaa- he- ga' jmee' Dio kyaah' goo-, ga' jah' Isaia.

³⁹ Kih' he' ja-, sa' ga' la' ma- la' heey'. Hi' ja- ba' la' ja- ka- lah' ga' jah' Isaia kiyh':

⁴⁰ Ga' jmee' Dio ga' jne' mi' ney', ga' jle' huu' dsé- kiyh', mah' sa' le' jee', ni' sa' la' ngée'.

Ni' sa' dsa- jeeh- kyaah' jna' mah' mi' hlaa' jnih'.

⁴¹ La' je' he- ja- ga' jah' Isaia, la' ma' ga' jee' he- laa' jøøh' Jesús mah' ga' hlee' kiyh'.

⁴² Pero ma' ra' he- ga' heeh- ba' jwee' dsa- kih' Jesús, la' kye- dsa- kaah' kyaay'. Hi' kih' he- ma' gayh- dsa- fariseo, he- ja- sa' ga' mi' jnaay- hñiiy', mah' sa' ma' hwée' dsih' neh' gwah' mah-. ⁴³ Ma' hnooyh- ha- la' jee' ma' leey' kaah' cha' ne' dsa- jmi' gyuu', la- he- ma' hnooyh- ha- la' jee' ma' leey' kaah' cha' ne' Dio.

Juu' he- ga' hlee' Jesús, la' ta' kih' dsa-

⁴⁴ Ja- ga' ga' hlee' Jesús koo- ki- gaa-, ga' jayh':

—Hi- heeh- jna', ja- ma' la- jna' he- heeyh-, heeyh- hi- ga' chee' jna' ba'. ⁴⁵ Hi' hi- ma- jee' jna', ma- jee' hi- ga' chee' jna' ba' ja-. ⁴⁶ Jna' he' laan' la' koo- wa' je- he- ja' jmi- gyuu' la-, mah' la' jee' hi- heeh- jna', sa' jay' jee' na- hoo-. ⁴⁷ Hi- nuu- juu' kin' mah' sa' heeyh-, ja' jna' ngi'hn' kwaan- kiyh'. Jee' sa' ma- jan- jmi- gyuu' la- mah' ngi'hn' kwaan- kih' dsa- jmi- gyuu'. Ma- jan- mah' laan' dsa- jmi- gyuu' ba'. ⁴⁸ Hi- sa' hnää' jna' mah' sa' heeyh- juu' kin', cha- ba' he- ngi'hn' kwaan- kiyh'. Ja- ba' juu' he- ma- hlee'hn' la-, ngi'hn' kwaan- kiyh' wa' ra- ga' te' jee' laa' jmi'. ⁴⁹ Jee', sa' ma- hlee'hn' jee' teen- hñiin-. Tää' kyaan' hi- ga' chee' jna', hi- he' ga' jmee' mada- kin- ha- la' jwahn-, hi' ha- la' hlee'hn-. ⁵⁰ Jna' man-, mada- he- ga' jmeey' kin' jøø' kih' dsa' mah' wa' chaay- ga' la' je' joh' jmi' cha-. Kih' he- ja-, hlee'hn' ja- ba' la' koo- te' he- ga' sih' Tää' jna' ba'.

13

Ga' gyih' Jesús ti' discípulo kyaay'

¹ Ma- ngoo' ya' jah- jmi' he- kuh- dsa- borrego mah', ma- ne- ba' Jesús ma- te' hor- he- ya- heey' jmi- gyuu' la- mah' dsaayh' jee' gya' Jmiy-. Ga' la' hnää' hi- ma' laa' kyaay' hi- ma' tää' jmi- gyuu' la-, pero hwé' ja- ga' mi' jnaay- he- ga' la' hnää' cha- mi' hi- laa' kyaay'.

² Ja- ga' dsa- taayh' kuyh- ma- nuu- ma- hä' ba' huu' dsé- kih' hi- sa' llu' neh' tuh- dsé' Juda Iscariote joo' Simón ha- la' jmeey' mah' ngée' Jesús. ³ Pero Jesús ma- ne- bih' he- ga' tooh- Tää' gooy- hñii' la' je' go- te' he- na- hñay' jmeey' hi' la' ja- ney- he- ya- heey' kih' Dio, hi' ja- ba' kih' Dio dsaayh' ka- lah'. ⁴ He- ja- ga' nooy- jee' täayh' kuyh- ma- nuu- ja-, ga' jnuuyh' hmi'hn- he- ma' kye'hn' ne', ga' kay' hmi'hn- tu- jla' mah' ga' bäayh- hñiiy'. ⁵ Hi' ga' kay' koo- jee' ga' chiyh' jmi' mah' ga' løøy' gyih- ma- ti' jnaah' discípulo. Ja- ga' ga' mi' kiyh' kyaah' hmi'hn- tu- jla' he- ma' na- bäayh' ja-. ⁶ Ma' ga' teey' jee' ma' gya' Simón Pee', mah' ga' jah' Pee':

—Dsa- jøøh' kyaan', ¿ché' hne- ba' gyih' ma- tiin'?

⁷ Mah' ga' jah' Jesús siyh':

—He- jmeen' la-, sa' la' ngée' hne- na' ga- juh-. Kée- ba' la' ngée'.

⁸ —Sa' gyih' hne- ma- tiin' jih' koh' —ga' jah' Pee' siyh'.

Mah' ga' jah' Jesús siyh':

—Cher'mah¹ sa¹ ga¹ gyihn¹ ma¹ tiih¹, sa¹ le¹ jmeeh¹ ko¹ jøh¹ kyaah¹ jnä¹.

⁹ Mah¹ ga¹ jäh¹ Simón Pee¹ siyh¹:

—Dsa¹ jøøh¹ kyaan¹, ja¹ ma¹ la¹ ma¹ tiin¹ hnøø¹ jñii¹, lä¹ ja¹ ma¹ goon¹ kyaah¹ ka¹ llen¹ hnøø¹ jñii¹ ka¹ läh¹.

¹⁰ Mah¹ ga¹ jäh¹ Jesús ka¹ läh¹:

—Hi¹ ma¹ na¹ jngëë¹, sa¹ jmeë¹ bii¹ jñii¹ lä¹ kaa¹ kiyh¹. Ma¹ la¹ ma¹ tiiy¹ ba¹ hnøø¹ jñii¹, jëéh¹ lä¹ kaa¹ ba¹ kiyh¹ ma¹ na¹ jngii¹. Hi¹ ma¹ na¹ jngëë¹ ba¹ hnäh¹, ma¹ ke¹ ja¹ lä¹ jëë¹ hnäh¹.

¹¹ Jëéh¹ ma¹ ñe¹ bih¹ hii¹ na¹ ma¹ ngëëy¹, he¹ ja¹ ba¹ ja¹ ma¹ jäh¹: “Ma¹ ke¹ ja¹ lä¹ jëë¹ hnäh¹ na¹ jngëë¹.”

¹² Ma¹ la¹ ma¹ gyiyh¹ ma¹ ti¹ lä¹ jëë¹, ga¹ këyh¹ hmiih¹ kiyh¹ mah¹ ngaayh¹ na¹ gyay¹ nē¹ mes¹ ka¹ läh¹. Mah¹ ga¹ jäh¹:

—¿Cher¹ ma¹ lä¹ ngëëh¹ hnäh¹, hee¹ na¹ ma¹ jmeen¹ kyah¹ hnäh¹? ¹³ Tëéh¹ jnä¹ Ta¹ jwoh¹ hi¹ jwah¹ hnäh¹ Dsa¹ jøøh¹ kyaan¹. Llu¹ ba¹ jwah¹ hnäh¹, jëéh¹ he¹ ja¹ laan¹. ¹⁴ Jnä¹ he¹ laan¹ ta¹ jwoh¹ kyaah¹ hnäh¹, hi¹ laan¹ Dsa¹ jøøh¹ kyaah¹ hnäh¹, mah¹ ma¹ gyihn¹ ma¹ tiih¹ hnäh¹. Lä¹ na¹ hnøø¹ jmeeh¹ hnäh¹ ka¹ läh¹, gyih¹ hnäh¹ ma¹ ti¹ dsa¹ kyaah¹ hnäh¹. ¹⁵ Jee¹ la¹ ma¹ heehn¹ hnäh¹ mah¹ jmeeh¹ hnäh¹ ja¹ ba¹ lä¹ koo¹ ma¹ jmeen¹ kyah¹ hnäh¹. ¹⁶ Ma¹ ra¹ ju¹ dsoo¹ jwëëhn¹ hnäh¹, jaa¹ hi¹ nuuh¹ kih¹ jñäh¹, sa¹ jøøyh¹ ga¹ lä¹ koh¹ ga¹ dsa¹ juu¹. Hi¹ hi¹ dsoo¹ mada¹, sa¹ jøøyh¹ ga¹ lä¹ koh¹ ga¹ hi¹ cheey¹. ¹⁷ Na¹ he¹ ma¹ lä¹ ngëëh¹ hnäh¹ he¹ ma¹ jmeen¹ la¹, llu¹ la¹ kyah¹ hnäh¹ cher¹ mah¹ ga¹ jmeeh¹ hnäh¹ lä¹ ja¹.

¹⁸ Ja¹ he¹ hlëëhn¹ kih¹ lä¹ jëë¹ hnäh¹ la¹. Kyuu¹ ba¹ jnä¹ hii¹ na¹ ma¹ lleehn¹. Mah¹ lä¹ ja¹ lä¹ te¹ lä¹ koo¹ na¹ sii¹ juu¹ kih¹ Dio: “Hi¹ ma¹ kuh¹ ko¹ jøh¹ kyaah¹ jnä¹, ma¹ jeeyh¹ ma¹ na¹ høøyh¹ kin¹.” ¹⁹ To¹ na¹ ga¹ juh¹ jwahn¹ jää¹ sa¹ ga¹ ma¹ ngëëy¹ jnä¹. Mah¹ wa¹ ra¹ ga¹ la¹ he¹ ja¹, lä¹ heeh¹ hnäh¹, jnä¹ he¹ laan¹ he¹ jwahn¹ laan¹. ²⁰ Ma¹ ra¹ ju¹ dsoo¹ jwëëhn¹ hnäh¹, hi¹ heeh¹ jaa¹ hi¹ cheen¹, he¹ heeyh¹ jnä¹ ba¹ ja¹. Hi¹ hi¹ heeh¹ jnä¹, heeyh¹ hi¹ ga¹ chee¹ jnä¹ ba¹ ja¹.

Ga¹ jmeeh¹ Jesús juu¹, hñii¹ jaa¹ dsa¹ kyaay¹ kiyh¹

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹ Ma¹ la¹ ma¹ jäh¹ Jesús lä¹ ja¹, pero ga¹ lä¹ meeh¹ dsëy¹ mah¹ ga¹ mi¹ jnääy¹ jëë¹ juu¹ ja¹: —Jaa¹ jee¹ lä¹ jëë¹ hnäh¹ hnëeh¹ jnä¹.

²² Ja¹ ga¹ ga¹ tooh¹ jnääh¹ jëë¹ jnääh¹ nē¹ dsa¹ kyaahn¹, sa¹ ñe¹ jnääh¹ hii¹ kih¹ na¹ ma¹ hlëëyh¹. ²³ Kih¹ jee¹ lä¹ jëë¹ jnääh¹ discípulo kyaay¹, jaa¹ ba¹ ga¹ lä¹ hnää¹ Jesús cha¹ miih¹. Hi¹ he¹ ma¹ gya¹ koo¹ kih¹ Jesús. ²⁴ Kih¹ hi¹ he¹, ga¹ jmeë¹ Simón Pee¹ lii¹ mah¹ ngiiy¹ juu¹ kih¹ Jesús, hii¹ kih¹ ja¹ ma¹ hlëëyh¹. ²⁵ Hii¹ hi¹ ma¹ gya¹ koo¹ kih¹ Jesús he¹, ga¹ ngiiy¹ juu¹ kiyh¹:

—Dsa¹ jøøh¹ kyaan¹, ¿hii¹ he¹ hi¹ jwah¹ na¹?

²⁶ Mah¹ ga¹ jëeh¹ Jesús juu¹ kiyh¹:

—Hi¹ kwëëhn¹ kuh¹ koo¹ jwi¹ he¹ ñiih¹ gyuh¹, hi¹ he¹ he¹.

Mah¹ ga¹ mi¹ gyuyh¹ koo¹ jwi¹ he¹ ñiih¹, ga¹ kwëëyh¹ Juda Iscariote, joo¹ Simón.

²⁷ Lä¹ koo¹ ngooy¹ kuyh¹ he¹ ñiih¹ ja¹, ga¹ he¹ Tana¹ neh¹ tuh¹ dsëy¹. Ja¹ ga¹ ga¹ jäh¹ Jesús siyh¹:

—He¹ hnooh¹ jmeeh¹, jmeë¹ ga¹ juh¹ to¹ na¹.

²⁸ Pero ni¹ jaa¹ hi¹ ma¹ tääh¹ nē¹ mes¹ ja¹, sa¹ ga¹ lä¹ ngëëy¹ he¹ la¹ ga¹ siiyh¹ hi¹ he¹ lä¹ ja¹. ²⁹ Kih¹ he¹ ma¹ høø¹ Juda sa¹ tuh¹ jee¹ ma¹ tääh¹ kuu¹, he¹ ja¹ ko¹ llaa¹ ga¹ jmeë¹ huud¹ dsë¹, he¹ ga¹ jäh¹ Jesús siyh¹: “Go¹ läh¹ miih¹ he¹ hnøø¹ jnä¹ kih¹ jmi¹” o jäh¹: “Go¹ kwëëh¹ hi¹ tä¹ ñee¹ miih¹ kuu¹”. ³⁰ Ma¹ ga¹ la¹ kih¹ Juda, ma¹ kuyh¹ he¹ ñiih¹, chah¹ ba¹ ya¹ hëëy¹. Ma¹ na¹ hoo¹ ba¹ hor¹ ja¹.

Koo¹ nuuh¹ hmëë¹

³¹ Ma¹ la¹ ma¹ ya¹ hëë¹ Juda jee¹ ja¹, ga¹ jäh¹ Jesús:

—Na¹ lä¹ jnä¹ he⁻ laa¹ jøøh¹ Hi⁻ ga¹ lëë¹ ngo¹ la⁻, hi⁺ ta⁺ la⁺ kih¹ hi⁻ he¹ lä¹ jnä¹ he⁻ laa¹ jøøh¹ Dio. ³² Hi⁻ cher¹ mah¹ joo¹ mi⁻ jnä⁺ he⁻ laa¹ jøøh¹ Dio, ja⁻ ba⁻ lä⁺ ja⁻ Dio mi⁻ jnä⁺ he⁻ laa¹ jøøh¹ joo¹, hi⁻ chah¹ ba⁻ jmeey¹. ³³ Gyuu⁻ mäh¹ kyaan⁺, ko⁻ hwëë¹ ga¹ gyan¹ kyaah¹ hnäh¹. Hnaah¹ hnäh¹ jnä¹. Pero ja⁻ ba⁻ lä⁺ koo⁻ ma⁻ jwëhn¹ dsa⁻ judiu, jee¹ naahn⁻ sa⁻ le¹ go¹ nääh¹ hnäh¹, ja⁻ ba⁻ lä⁺ ja⁻ jwëhn¹ hnäh¹ ka⁻ läh¹ na¹. ³⁴ Jmeen⁻ koo⁻ mada⁻ hmëë¹ kyaah¹ hnäh¹. Wa¹ hnaah⁺ hnäh¹ øøh¹ hnäh¹. Wa¹ hnaah⁺ hnäh¹ lä⁺ jaa⁻ lä⁺ jaa⁻ dsa⁻ kyaah¹ hnäh¹, ja⁻ ba⁻ lä⁺ koo⁻ ma⁻ lä⁻ hnaan⁺ hnäh¹. ³⁵ Cher¹ mah¹ ga¹ lä⁺ hnaah⁺ hnäh¹ dsa⁻ kyaah¹ hnäh¹, lä⁺ jëë⁻ ba⁻ dsa⁻ lä⁻ ñe⁻ laah¹ hnäh¹ discípulo kyaan⁺.

Ga⁺ jäh¹ Jesús he⁻ hmä¹ Pee¹ juu¹ he⁻ sa⁺ kyuu¹

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ He⁻ ja⁻ ga⁺ ngii¹ Simón Pee¹ juu¹:

—Dsa⁻ jøøh¹ kyaan⁺, ¿ha⁻ ta⁺ goh¹ hne⁻?

Mah¹ ga⁺ jäh¹ Jesús siyh⁺:

—Ha⁻ jee¹ niin⁻, sa⁻ le¹ goh¹ kyaah¹ jnä¹ na¹. Këë⁻ ga¹ goh¹ kyaah¹ jnä¹.

³⁷ He⁻ ja⁻ ga⁺ jäh¹ Pee¹ siyh⁺:

—Dsa⁻ jøøh¹ kyaan⁺, ¿he⁻ la¹ ja⁻ mo⁺ so⁺ le¹ niin⁻ kyaah¹ hne⁻ na¹? Ma⁻ lla⁺ ba⁻ dsën⁻ juun¹ llah¹ hne⁻.

³⁸ He⁻ ja⁻ ga⁺ jäh¹ Jesús siyh⁺:

—¿Ché¹ ju¹ dsoo¹ ma⁻ lla⁺ hoh¹ juuh¹ llan[~]? Ma⁺ ra⁺ ju¹ dsoo¹ jwëhn¹ hne⁻, jää¹ ja⁻ ga¹ hoh¹ chaah¹ dsoo¹, hne⁻ ma⁻ tē¹ hnē⁻ jiih¹ ma⁻ hmäh¹ juu¹ he⁻ sa⁺ kyuu¹ jnä¹.

14

Jesús laa¹ jwë¹ he⁻ dsa¹ toohn¹ jee¹ gya¹ Dio

¹ Ta⁺ jeh⁺ hoh¹ hnäh¹. Jmee¹ hnäh¹ dsoo¹ hoh¹ kih¹ Dio ba¹, hi⁻ jmee¹ hnäh¹ dsoo¹ hoh¹ kin⁺ ka⁻ läh¹. ² Cha¹ neh⁺ kih¹ Tää¹ kyaan⁺ cha⁻ cha⁻ miih⁻ jee¹ dsa¹ toohn¹. Wa¹ ra⁻ jäh¹ kih¹ sa⁺ la¹ lä⁺ ja⁻, ma⁻ jwëhn¹ ba⁻ hnäh¹ jää¹. He⁻ ja⁻ niin⁻ mi¹ llun⁻ jee¹ go¹ taah¹ hnäh¹. ³ Wa¹ ra⁻ ngaahn¹ mah¹ na¹ jmeen¹ llu¹ jee¹ go¹ taah¹ hnäh¹, ja⁻ ga¹ jäh¹ ka⁻ läh¹ mah¹ go¹ nääh¹ hnäh¹ kyaah¹ jnä¹. Mah¹ lä⁺ ja⁻ jee¹ naahn⁻ na¹ gyan¹, jee¹ ja⁻ go¹ taah¹ hnäh¹ ko⁻ jøh¹ kyaah¹ jnä¹. ⁴ Ma⁻ ñeh¹ ba⁻ hnäh¹ ha⁻ jee¹ naahn⁻, hi⁻ ma⁻ kyuu¹ ba⁻ hnäh¹ jwë¹ ka⁻ läh¹.

⁵ Mah¹ ga⁺ jäh¹ Tamá siyh⁺:

—Dsa⁻ jøøh¹ kyaan⁺, sa⁺ ñe¹ jnääh¹ ha⁻ na⁻ gwaah¹. ¿Ha⁻ lä⁺ ja⁻ lä⁺ kyuu¹ jnääh¹ jwë¹ ka⁻ läh¹?

⁶ He⁻ ja⁻ ga⁺ jäh¹ Jesús siyh⁺:

—Jnä¹ he¹ laan¹ jwë¹, jnä¹ he¹ laan¹ ju¹ dsoo¹, jnä¹ he¹ jmeen⁺ chaa⁻ dsa⁻. Ni⁺ jaa⁻ sa⁻ lla⁻ nää¹ jee¹ gya¹ Tää¹ wa¹ ra⁻ jäh¹ kih¹ sa⁺ ya⁻ nää¹ ta⁻ la⁻ ki⁻ jnä¹. ⁷ Cher¹ mah¹ kyuu¹ jnä¹, ja⁻ ba⁻ lä⁺ ja⁻ kyuu¹ hnäh¹ Tää¹ kyaan⁺. Na¹ ma⁻ kyuu¹ ba⁻ hnäh¹, hi⁻ ma⁻ jëëh¹ hnäh¹ ka⁻ läh¹.

⁸ Mah¹ ga⁺ jäh¹ Felipe:

—Dsa⁻ jøøh¹ kyaan⁺, hääh¹ jnääh¹ Tää¹, mah¹ ko⁻ ja⁻ ba⁻ ma⁻ lee⁺ kya¹ jnääh¹.

⁹ Mah¹ ga⁺ jäh¹ Jesús siyh⁺ Felipe:

—¿Joh¹ jmi¹ sa⁺ ma⁻ hya⁻ gyan¹ kyaah¹ hnäh¹ jee¹ la⁻ mah¹ sa⁺ ma⁻ lä⁻ kyuu¹ jnä¹? Hih¹ ma⁻ jëë⁺ jnä¹, he⁻ ma⁻ jëë⁺ Tää¹ ba⁻ ja⁻. ¿Ha⁻ lä⁺ ja⁻ jwah¹ hne⁻: “Hääh¹ jnääh¹ Tää¹?”

¹⁰ ¿Ché¹ sa⁺ laah¹ dsoo¹, jnä¹ he¹ laan¹ koo⁻ kyaah¹ Tää¹, hi⁻ Tää¹ he¹ laa¹ koo⁻ kyaah¹ jnä¹? Lä⁺ jë⁺ juu¹ he⁻ hlëeh¹ jnä¹, ja⁺ he⁻ hlëeh¹ jee¹ tëen⁻ hñiin⁻ na⁻. Tää¹ hi⁻ laa¹ kyaah¹ jnä¹, hi⁻ he¹ ba⁻ jmee⁺ he⁻ jmeen⁺ la⁻. ¹¹ Wa¹ lä⁻ dsoo¹ hoh¹ hnäh¹, jnä¹ he¹ laan¹ koo⁻ kyaah¹ Tää¹ hi⁻ Tää¹ he¹ laa¹ koo⁻ kyaah¹ jnä¹. Pero cher¹ mah¹ sa⁺ laah¹ hnäh¹ dsoo¹ lä⁺ ja⁻ la¹ kin⁺ kyaah¹ Tää¹, jmee¹ hnäh¹ dsoo¹ kih¹ he⁻ ma⁻ jëëh¹ hnäh¹ ha⁻ lä⁺ la¹ ta⁻ he⁻ jmeen⁺.

¹² Ma⁺ ra⁺ ju¹ dsoo¹ na⁻ jwëhn¹ hnäh¹, hi⁻ jmee¹ dsoo¹ dsë¹ kin⁺, hi⁻ he¹ jmee¹ ka⁻ läh¹ ja⁻ ba⁻ ta⁻ he⁻ jmeen⁺. Hi⁻ juuh⁻ ga¹ ta⁻ jmeey¹, jëëh¹ naah⁻ ba⁻ jnä¹ kyaah¹ Tää¹. ¹³ Lä⁺ jë⁺

he- ngiih' hnäh' kih' Täa' lä'hil' kin', jmeen' he- ja-, mah' lä'ja- lä'jnä' he- laa' jøøh' Täa' ta'la' kih' joo'y'. ¹⁴ Jmee' ba' jnä' wa' he- cha- he- he- ngiih' hnäh' lä'hil' kin'.

Ga'jäh' Jesús cheey' Jmi-lle' Na-jngii'

¹⁵ 'Cher'mah' hnaah' hnäh' jnä', høø' hnäh' mada' he- jmeen' kyah' hnäh'. ¹⁶ Mah' jnä' chuun' kyaah' Täa' cheey' jñah' hi- kwa' be' kyah' hnäh'. Mah' jay' kyaah' hnäh' ga-lä'jē' joh' jmi' cha-. ¹⁷ Hi- he' laa' Jmi-lle' hi- jmee' ju'dsoo'. Dsa- hi- chaa- jmi-gyuu' la-, sa' le' heeyh-, jēeh' sa' jēy-, ni' sa' kyuu'y'. Pero hnäh', kyuu'h' hnih', jēh' häy' jee' kyah' hnäh', hi' dsa-hey' neh' tuh-hoh' hnäh'.

¹⁸ 'Wa-ra- ngaahn', sa' jäh' hnäh' hnēē'. Jāhn' ka-läh' kyah' hnäh'. ¹⁹ Miih- jmi' ga' mo'so' jēē' dsa- jnä'. Pero hnäh', jēeh' jnä'. Hi' kih' he- chaa- jnä', he- ja- ba' ja- jmee' chaa- hnäh'. ²⁰ Ma'ja- ga-lä'ngēeh' hnäh', jnä' gyan' kyaah' Täa' kyaan-, hi' hnäh' kyaah' jnä', hi' jnä' kyaah' hnäh'. ²¹ Hi- ma-heeh- mada' kin' mah' høø'y', hi- he' hnää' jnä'. Hi- hi- hnää' jnä', Täa' kyaan- lä'hnäy' hi- he'. Hi' jnä' ka-läh' lä'hnaa' jnih' mah' mi'jnään' hñiin' kiyh'.

²² Mah' ga'jäh' Juda (pero ja' he' Iscariote):

—Dsa-jøøh' kyaan-, ¿he-la' ma-la' kyaa' jnääh' ba' mi'jnääh' hñaa'h', mah' sa' mi'jnääh' hñaa'h' kih' lä'jēē' dsa- jmi-gyuu'?

²³ He-ja- ga'jäh' Jesús siyh':

—Hi- hnää' jnä', høø'y' juu' kin', hi' Täa' kyaan- lä'hnäy' hi- he'. Mah' ko-jøøh' kyaah' Täa' dsa'tooh' jnääh' kyaayh'. ²⁴ Hi- sa' hnää' jnä', sa' høø'y' juu' kin'. Hi' juu' he- ma-nuuh- hnäh', ja' juu' ki' hñiin' ja-, juu' kih' Täa' hi- ga'chee' jnä' ba' ja-.

²⁵ 'Hlēēhn' hnäh' lä'jē' juu' la-, ta'ko-jiih' gyan' kyaah' hnäh'. ²⁶ Pero wa-ra- ngaahn', kwaat- ki' jnä', chee' Täa' jaa- hi- kwa' be' kyah' hnäh'. Hi- he' he' Jmi-lle' Na-jngii' hi- heeh' hnäh' ga-lä'jē' ba', hi' jmeey' lä'dsooh- hoh' hnäh' lä'jē' juu' he- ma-hlēēhn' hnäh'.

²⁷ 'Jnä' kwan' mah' jmeen' hii' ti' kyah' hnäh' lä'koo- hii' ti' kin'. Ja' lä'koo- kwa' dsa- jmi-gyuu' he- kwēehn' hnäh'. Ta' jeh' hoh' hnäh', ni' ta' wa' gah' hnäh'.

²⁸ Ma-nuuh- ba' hnäh' lä'koo- ma-jwēēhn' hnäh'. Naahn- hi' jāhn' jee' kyah' hnäh' ka-läh'. Cher'mah' dsoo' hnaah' hnäh' jnä', jēē- hoh' hnäh' ki' jnä' kih' he- naahn' jee' gya' Täa', jēeh' jøøh' gyih' lä'koh' jnä'. ²⁹ Ma-jwēēhn' hnäh' juu' la-, jāā' sa' ga' ma-la'. Mah' wa-ra- ga-la', ja-ga' lä'dsoo' hoh' hnäh'.

³⁰ 'Mo'so' hlēēhn' ga' cha-miih- kyaah' hnäh', jēeh' jā' hi-sa'llu' hi- jmee' hih' jmi-gyuu' la-. Pero kyaah' jnä' sa' cha- kiyh' ni' miih-. ³¹ He- jmeen' lä'koo- mada' he- ga'jmeey' Täa' kin' ba', mah' lä'ja- lä'ñe- dsa- hi- chaa- jmi-gyuu' la-, jnä' hnaan' Täa'.

'Noo- hnäh', man'.

15

Chaah' wii- jēh' kyaah' sa'goh' kih'

¹ 'Jnä' he' laan' lä'koo- chaah' wii- jēh' he- llu' go-te-. Täa' kyaan-, hi- he' mi-llu' chaah' wii- jēh' ja-. ² Hnāy- lä'jē' sa'goh' he- choo' kin', he- sa' hii- mii'. Hi' lä'jē' sa'goh' he- hii- mii', mi-lluy' mah' jā' na-jngii'. Mah' lä'ja- hii' cha-ga'miih- mii'. ³ Hi' lä'ja- ma-na-jngēē' hnäh' lä'llu' he- ma-heeh- hnäh' juu' he- ma-hlēēhn' hnäh'. ⁴ Jā' hnäh' koo- hweh- kyaah' jnä', hi' jnä' jān' koo- hweh- kyaah' hnäh'. Lä'koo- sa'goh' kih' chaah' wii- jēh', sa' le' hii' mii' kih' hñii', cher'mah' sa' na-choo' hñii' chaah' kih'. Ja-ba' lä'ja- la' kyah' hnäh' cher'mah' sa' tääh' hnäh' koo- hweh- kyaah' jnä'.

⁵ 'Jnä' he' laan' chaah' wii- jēh'. Hnäh' he' laah' sa'goh' kih'. Dsa- hi- tääh' koo- hweh- kyaah' jnä' hi' jnä' chehn' koo- hweh- kyaayh', he- lä'ja- ba' hii- cha-miih- mii'. Jēeh', cher'mah' sa' laah' hnäh' ko-jøøh' kyaah' jnä', ni' miih- sa' cha- he- le' jmeeh' hnäh'.

⁶ Hī sā jā̄ kō-jøh̄ kyaah̄ jnǟ, hī hē jā̄ tā ka'hnē. Lē kiyh̄ lǟkoō lā kih̄ sā'goh̄ chaah̄ wī jeh̄ hē mā nā hnā. Mah̄ wa'rā gā lǟkiī, juuh̄ dsā mah̄ jeȳ kyaah̄ jē.

⁷ Cher'mah̄ tääh̄ hnäh̄ koō hweh̄ kyaah̄ jnǟ hī jā̄ juū kin̄ kyah̄ hnäh̄, ngiī lǟjē̄ hē hnooh̄ hnäh̄. Hñah̄ bā hnäh̄. ⁸ Dsā lǟ-jnǟ hē laā jøøh̄ Täā kyaan̄ jeē jmeeh̄ hnäh̄ chā miih̄ tā llū, hī lǟjwē̄ jā̄ jmeeh̄ hnäh̄ liī laah̄ hnäh̄ discipulo kyaan̄. ⁹ Lǟkoō mā lǟ hnäǟ Täā jnǟ, jā̄ bā lǟjā̄ mā lǟ hnaan̄ hnäh̄. Lǟ mā-dsoō jā̄ bā hoh̄ hnäh̄ hē hnaan̄ hnäh̄. ¹⁰ Cher'mah̄ høøh̄ hnäh̄ lǟjē̄ madā hē jmeen̄ kyah̄ hnäh̄, lǟ mā-dsoō jā̄ bā hoh̄ hnäh̄ hē hnaan̄ hnäh̄. Jēeh̄ jā̄ bā lǟ nā mā-jmeen̄. Mā-høøn̄ lǟjē̄ madā hē gā jmeē̄ Täā kin̄, hī lǟ mā-choøhn̄ jā̄ bā koō hweh̄ hē hnäȳ jnǟ.

¹¹ Lǟjē̄ hē lā mā-hlēehn̄ mah̄ wā jēē̄ hoh̄ hnäh̄ lǟkoō jēē̄ dsen̄, heh̄ lǟjā̄ wā nā hñaā hē jēē̄ hoh̄ hnäh̄. ¹² Hē lā jā̄ madā hē jmeen̄ kyah̄ hnäh̄. Wā lǟ hnaah̄ hnäh̄ dsā kyaah̄ hnäh̄, jā̄ bā lǟkoō mā lǟ hnaan̄ hnäh̄. ¹³ Nī jā̄ sā chā hī hnäǟ dsā chā-gā miih̄ lǟkoh̄ jā̄ hī kwaā hñiī hē juuȳ kih̄ omē kyaā̄. ¹⁴ Omē kyaan̄ laah̄ hnäh̄, cher'mah̄ jmeeh̄ hnäh̄ lǟjē̄ madā hē jmeen̄ kyah̄ hnäh̄. ¹⁵ Sā tēehn̄ hnäh̄ moz̄. Jēeh̄ moz̄ sā ñē hē hūdsē̄ jmeē̄ dsā juuȳ. Tēehn̄ hnäh̄ omē kyaan̄ bā, jēeh̄ lǟjē̄ hē mā nuun̄ kih̄ Täā kyaan̄, mā mī-jnäan̄ kyah̄ hnäh̄. ¹⁶ Jā̄ hē hnäh̄ gā lleeh̄ hnäh̄ jnǟ. Jnǟ bā gā lleehn̄ hnäh̄ hī gā hñaan̄ hnäh̄ mah̄ gōjmeeh̄ hnäh̄ tā kin̄. Hī yā hñī kweē tā kyah̄ hnäh̄, lǟjā̄ jā̄ koō hweh̄ kā läh̄. Mah̄ lǟjā̄, lǟjē̄ hē ngiī hnäh̄ kih̄ Täā lǟ hih̄ kin̄, kwaȳ bā. ¹⁷ Hē lā bā jā̄ madā hē jmeen̄ kyah̄ hnäh̄: Wā hnaah̄ hnäh̄ dsā kyaah̄ hnäh̄.

Nā-høøh̄ dsā kih̄ Jesús, lǟjā̄ kih̄ dsā kyaaȳ

¹⁸ Cher'mah̄ dsā jmī-gyuū lā nā-høøh̄ kyah̄ hnäh̄, mā ñeh̄ bā hnäh̄, jā̄ gā jnǟ gā lǟhøøyh̄ kin̄. ¹⁹ Wā rā jā̄ kih̄ laah̄ hnäh̄ hī kyaā̄ jmī-gyuū lā, dsā chā jmī-gyuū lā lǟ hnäǟ hnäh̄ lǟkoō hnäȳ hī laā kyaaȳ. Pero gā lleehn̄ hnäh̄ jeē kih̄ hī tääh̄ jmī-gyuū lā, hē jā̄ hī tääh̄ jmī-gyuū lā nā-høøh̄ kyah̄ hnäh̄, jēeh̄ mō sō laah̄ hnäh̄ dsā kyaaȳ. ²⁰ Mī-dsooh̄ hoh̄ hnäh̄ juū hē mā-jwēehn̄ hnäh̄. Jaā moz̄, sā jøøyh̄ gā lǟkoh̄ dsā juuȳ. Cher'mah̄ dsā gā jmeeh̄ jnǟ, jā̄ bā lǟjā̄ jmeeh̄ dsā hnäh̄ kā läh̄. Hī cher'mah̄ gā høøȳ juū kin̄, jā̄ bā lǟjā̄ høøȳ juū kyah̄ hnäh̄ kā läh̄. ²¹ Lǟjā̄ jmeeȳ, jmeeyh̄ hnäh̄ kwaat̄ kin̄, jēeh̄ sā kyuȳ Dio hī gā cheē jnǟ.

²² Wā rā jā̄ kih̄ sā mā-jan̄ hī nī sā gā hlēeh̄ jnih̄, sā mā lǟ ñeȳ kih̄ dsōkyē. Pero nā, mā nā-bäȳh̄, mō sō lē jäyh̄ sā ñeȳ. ²³ Hī nā-høøh̄ kin̄, jā̄ bā lǟjā̄ nā-høøyh̄ kih̄ Täā kyaan̄ kā läh̄. ²⁴ Wā rā jā̄ kih̄ sā gā jmeen̄ hē juh̄-gaā jeē kiyh̄, hē sā mā jmeē̄ nī jā̄, sā mā lǟ ñeȳ kih̄ dsōkyē. Pero nā hē mā-jēȳ lǟjā̄, mah̄ nā-høøyh̄ kin̄, hī nā-høøyh̄ kih̄ Täā kyaan̄ kā läh̄. ²⁵ Lǟjā̄ dsā lǟ-tē lǟkoō nā-siī nē̄ leȳ: Nī miih̄ sā chā hē kih̄ hē gā lǟhäȳh̄ jnǟ.

²⁶ Pero wā rā jā̄ hī noō nē̄ kyah̄ hnäh̄, hī hē jmeē̄ jū-dsoō kin̄. Hī hē yā-hēē̄ kih̄ Täā mah̄ cheen̄ jeē kyah̄ hnäh̄. Hī hē hē Jmī-llē Nā-jngiī. ²⁷ Hī hnäh̄ kā läh̄, jmeeh̄ hnäh̄ jū-dsoō kin̄, kih̄ hē gā jmeeh̄ hnäh̄ kō-jøh̄ kyaah̄ jnǟ lǟ mā tō-nē̄.

16

Jēē̄ wī discipulo kyaā̄ Dio

¹ Lǟjē̄ hē lā mā-hlēehn̄ hnäh̄ mah̄ sā chā hē kih̄ jeh̄ hoh̄ hnäh̄. ² Hwēē̄ dsā hnäh̄ gwah̄ mah̄ jeē dsā kuh̄ hnäh̄ hī lloō jmī wā rā gā jngiī wā hī chā hī kyah̄ hnäh̄, lǟkoō hē jmeeȳ tā kih̄ Dio bā jā̄ laaȳ. ³ Lǟjā̄ jmeeȳ kyah̄ hnäh̄, jēeh̄ sā kyuȳ Täā, nī sā kyuȳ jnǟ. ⁴ Mā-jwēehn̄ hnäh̄ lǟjē̄ hē lā mah̄ wā rā gā tē̄ jeē dsā-ngēeh̄ hnäh̄ lǟjā̄, jā̄ gā lǟ-dsooh̄ hoh̄ hnäh̄ lǟkoō-jwēehn̄ hnäh̄ lā. Sā gā-jwēehn̄ hnäh̄ lǟ lā lǟ mā tō-nē̄, jēeh̄ gyan̄ kyaah̄ hnäh̄.

He⁻ la⁻ na⁻ jmee⁺ Jmi⁻ lle⁺ Na⁻ jngii⁺

⁵ Pero na⁺, naahn⁻ jee⁺ gya⁺ hi⁻ ga⁺ chee⁺ jnä⁺ hi⁻ ni⁺ jaa⁻ hnäh⁺ sa⁺ ngiih⁺ hnäh⁺ juu⁺ kin⁻: “¿Ha⁻ na⁻ gwaah⁺?” ⁶ Pero meeh⁻ hoh⁺ hnäh⁺ cha⁻ miih⁻ kih⁺ he⁻ ma⁻ jwëehn⁻ hnäh⁺ lä⁻ la⁻. ⁷ Ma⁻ ra⁻ ju⁺ dsoo⁺ he⁻ jwëehn⁻ hnäh⁺. He⁻ llu⁺ kyah⁺ hnäh⁺ ba⁺ ja⁻ he⁻ naahn⁻. Jëeh⁺, cher⁺ mah⁺ sa⁺ ngaahn⁺, sa⁺ jä⁺ hi⁻ noo⁺ né⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Pero cher⁺ mah⁺ ngaahn⁺, cheen⁻ hi⁻ he⁺ kyah⁺ hnäh⁺. ⁸ Hi⁺ wa⁻ ra⁻ ja⁺ hi⁻ he⁺, jmeey⁺ lä⁻ ngëe⁺ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺ he⁻ tääyh⁺ kyaah⁺ dso⁺ kye⁻, hi⁺ mi⁻ jnäy⁺ he⁻ chaa⁻ jaa⁻ hi⁻ lluu⁺ go⁻ te⁻, hi⁺ lä⁻ ja⁻ he⁻ lla⁺ Dio ta⁺. ⁹ Mi⁻ jnäy⁺ he⁻ tääh⁺ dsa⁻ kyaah⁺ dso⁺ kye⁻, kih⁺ he⁻ sa⁺ heeyh⁻ jnä⁺. ¹⁰ Lä⁻ ja⁻ mi⁻ jnäy⁺, jnä⁺ he⁺ hi⁻ lluu⁺, jëeh⁺ naahn⁻ kih⁺ Täa⁺ kyaan⁺ hi⁻ mo⁺ so⁺ jëeh⁺ jnä⁺. ¹¹ Hi⁺ mi⁻ jnäy⁺ he⁻ lla⁺ Dio ta⁺ kih⁺ dsa⁻, jëeh⁺ hi⁻ sa⁻ llu⁺ hi⁻ jmee⁺ hih⁺ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻ ma⁻ na⁻ bääyh⁺ kyaah⁺ dso⁺ jwii⁺.

¹² Cha⁻ ga⁺ he⁻ hnoon⁺ jwëehn⁻ hnäh⁺, pero sa⁺ lä⁻ ngëeh⁺ hnäh⁺ na⁺ ga⁻ jah⁻. ¹³ Pero wa⁻ ra⁻ ja⁺ Jmi⁻ lle⁺ hi⁻ laa⁺ ju⁺ dsoo⁺, hi⁻ he⁺ jää⁺ hnäh⁺ mah⁺ lä⁻ ngëeh⁺ hnäh⁺ na⁻ hñaa⁺ lä⁻ jëe⁻ ha⁻ lä⁺ la⁺ ju⁺ dsoo⁺. Jëeh⁺ sa⁺ hlëeyh⁺ jee⁺ tëey⁻ hñiiy⁺. Hlëeyh⁺ he⁻ nuuy⁻ ba⁺ hi⁺ jmeey⁺ lä⁻ ngëe⁺ dsa⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ na⁺ ga⁺ jä⁺. ¹⁴ Jmeey⁺ lä⁻ ngëeh⁺ hnäh⁺ lä⁻ koo⁻ laa⁺ jnä⁺, lä⁻ ja⁻ mi⁻ jnäy⁺ he⁻ laan⁺ jøøh⁺. ¹⁵ Laan⁺ ja⁻ ba⁺ lä⁻ koo⁻ laa⁺ Täa⁺. He⁻ ja⁻ ba⁺ na⁻ ma⁻ jwahn⁺, jmeey⁺ lä⁻ ngëeh⁺ hnäh⁺ lä⁻ koo⁻ laa⁺ jnä⁺.

¹⁶ Ko⁻ hwëe⁺ ga⁺, mo⁺ so⁺ jëeh⁺ jnä⁺. Hi⁺ koo⁻ ga⁺ ko⁻ hwëe⁺, jëeh⁺ jnä⁺ ka⁻ läh⁺, ja⁻ ga⁺ naahn⁻ jee⁺ gya⁺ Täa⁺.

Hi⁻ meeh⁻ dsë⁺ lä⁻ chaa⁻ llu⁺

¹⁷ Ja⁻ ga⁺ ga⁺ ngii⁺ jnääh⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ kyaah⁺ jnääh⁺:

—¿Hee⁻ na⁻ he⁻ hlëeyh⁻ jne⁺ he⁻ jäyh⁺ lä⁻ na⁻: “Ko⁻ hwëe⁺ ga⁺, mo⁺ so⁺ jëeh⁺ jnä⁺, hi⁺ koo⁻ ga⁺ ko⁻ hwëe⁺, jëeh⁺ jnä⁺ ka⁻ läh⁺, ja⁻ ga⁺ naahn⁻ jee⁺ gya⁺ Täa⁺”?

¹⁸ Ma⁺ chiih⁻ ga⁺ jnääh⁺ dsa⁻ kyaah⁺ jnääh⁺:

—¿Hee⁻ na⁻ he⁻ jäyh⁺: “Ko⁻ hwëe⁺ ga⁺”? Sa⁺ ngëe⁺ jne⁺ hee⁻ na⁻ hlëeyh⁻.

¹⁹ Ne⁻ ba⁺ Jesús he⁻ ma⁺ hnøø⁺ jnääh⁺ ma⁺ ngii⁺ jnääh⁺ juu⁺ kiyh⁺. He⁻ ja⁻ ga⁺ siiyh⁺ jnääh⁺:

—Ma⁻ jwëehn⁻ hnäh⁺ ko⁻ hwëe⁺ ga⁺, mo⁺ so⁺ jëeh⁺ jnä⁺ hi⁺ koo⁻ ga⁺ ko⁻ hwëe⁺, jëeh⁺ jnä⁺ ka⁻ läh⁺. ¿Che⁻ he⁻ la⁻ na⁻ he⁻ ngiih⁺ hnäh⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ kyaah⁺ hnäh⁺? ²⁰ Ma⁻ ra⁻ ju⁺ dsoo⁺ jwëehn⁻ hnäh⁺, jä⁺ ki⁺ hooh⁺ hnäh⁺ jwërte⁻ pero dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻ lä⁻ chaa⁻ llu⁺. Ko⁻ hwëe⁺ ba⁺ ja⁻, jä⁺ ti⁻ meeh⁻ hoh⁺ hnäh⁺, ja⁻ ga⁺ jëe⁺ hoh⁺ hnäh⁺ go⁻ te⁻. ²¹ Wa⁻ ra⁻ ga⁺ tē⁺ jee⁺ lä⁻ chaa⁻ gyuu⁺ kya⁺ jaa⁻ dsa⁻ mē⁺, jëey⁻ wi⁺, jëeh⁺ ma⁻ tē⁺ jee⁺ lä⁻ chaa⁻ gyuu⁺ kya⁺. Pero ma⁻ ngëe⁺ ma⁻ lä⁻ chaa⁻ gyuu⁺ kya⁺, mo⁺ so⁺ dsooh⁻ dsëy⁺ wi⁺ he⁻ ma⁻ jëey⁻ ja⁻, kih⁺ he⁻ chaa⁻ llu⁺ he⁻ ma⁻ lä⁻ chaa⁻ jaa⁻ gyuu⁺ kya⁺. ²² Ja⁻ ba⁺ lä⁻ ja⁻ ti⁻ meeh⁻ hoh⁺ hnäh⁺ na⁺. Pero koo⁻ ka⁻ läh⁺ jëen⁻ hnäh⁺, ja⁻ ga⁺ jëe⁺ hoh⁺ hnäh⁺, hi⁺ ni⁺ jaa⁻ sa⁺ lē⁺ jñuuh⁺ lä⁻ koo⁻ te⁻ he⁻ jëe⁻ hoh⁺ hnäh⁺.

²³ Jmi⁻ ja⁻, mo⁺ so⁺ ngiih⁺ hnäh⁺ juu⁺ kin⁻ ni⁻ miih⁻. Ma⁻ ra⁻ ju⁺ dsoo⁺ jwëehn⁻ hnäh⁺, lä⁻ jëe⁻ go⁻ te⁻ he⁻ ngiih⁺ kih⁺ Täa⁺ lä⁻ hih⁺ kin⁻, kway⁺ ba⁺. ²⁴ Lä⁻ jiih⁺ ma⁻ ya⁻ nøø⁺ jne⁺, ni⁻ miih⁻ sa⁺ cha⁻ he⁻ ma⁻ ngiih⁺ hnäh⁺ lä⁻ hih⁺ kin⁻. Ngii⁺ hnäh⁺ mah⁺ hñah⁻ hnäh⁺ hi⁻ lä⁻ ja⁻, jëe⁺ hoh⁺ hnäh⁺ go⁻ te⁻.

Ga⁺ lih⁺ Jesús ga⁺ lla⁻ dsëy⁻ he⁻ hliih⁺ he⁻ cha⁻ jmi⁻ gyuu⁺

²⁵ Ma⁻ hlëehn⁻ hnäh⁺ lä⁻ jëe⁻ he⁻ la⁻ kyaah⁺ juu⁺ na⁻ hmää⁺. Ma⁻ ngoo⁺ ga⁺ tē⁺ hor⁻ jee⁺ mo⁺ so⁺ hlëehn⁻ hnäh⁺ juu⁺ na⁻ hmää⁺. Na⁻ hñaa⁺ lä⁻ jëe⁻ ba⁺ jmeehn⁻ juu⁺ kyah⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁻ la⁺ kih⁺ Täa⁺. ²⁶ Ma⁻ ja⁻ ngiih⁺ hnäh⁺ kih⁺ Dio lä⁻ hih⁺ kin⁻. Sa⁺ jwëehn⁻ hnäh⁺ ngiin⁺ kyah⁺ hnäh⁺ kih⁺ Täa⁺. ²⁷ Hnää⁺ Täa⁺ hnäh⁺, jëeh⁺ ma⁻ lä⁻ hnaah⁻ jnä⁺ hi⁻ ma⁻ lä⁻ dsoo⁺ ba⁺ hoh⁺ hnäh⁺ he⁻ jan⁺ kih⁺ Täa⁺. ²⁸ Kih⁺ Täa⁺ ba⁺ ya⁻ hëen⁺ mah⁺ jan⁺ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻. Na⁺ ya⁻ hëen⁺ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻ mah⁺ naahn⁻ ka⁻ läh⁺ jee⁺ gya⁺ Täa⁺ —ga⁺ jäh⁺ Jesús siiyh⁺ jnääh⁺.

²⁹ Mah⁺ ga⁺ jäh⁺ jnääh⁺:

—Na' ga' hlēeh' jēē' go-te~, mo'so' hlēeh' juu' na-hmäa'. ³⁰ Na' ga' ma-lä-ngēē' jnääh', kyuuh' ba'hne' ga-lä-jē' go-te'. Kyah' hne' sa' jmee' bii', ngii' dsa' juu', jēeh' ma' ñeh' ba'hne' he' huu'dsē' jmeey'. He' ja' ba' na' ma-lä-dsoo' dsē' jnääh' ya'hēeh' kih' Dio.

³¹ Mah' ga' jāh' Jesús siyh':

—¿Che' na' ga' ma-lä-dsoo' hoh' hnäh'? ³² Ma-ngoo' ga'tē' hor' hi' hor' ja' ma-tøøhn' na' ga' juh' he' sa-jñee' hnäh' mah' beeh' jnä'. Pero sa' jān' hñiin' go-te~, Täa' kyaan' kyaah' jnä'. ³³ Lä-jē' he' la' ma-hlēeh'n' hnäh' mah' ta' la' ki' jnä' hii' ti' kyah' hnäh'. Jmi-gyuu' la' jēeh' hnäh' he' wi'. Pero wa' cha' o-jøh' dsē' kyah' hnäh', jēeh' ma-lihn' ma-lla-dsēen' kih' he' hliih' he' cha' jmi-gyuu' la' —ga' jāh' Jesús siyh' dsa' kyaay'.

17

Ga'ngii' Jesús kih' discípulo kyaay' kih' Dio

¹ Ma-ngēē' ma-hlēeh' Jesús lä-jē' he' ja', ga' jēy' ta' gyuu' mah' ga' jāh':

—Täa' kyaan', ma-dsēē' hor'. Mi-jnäa' jøoh' he' laay' jøøh' mah' lä-ja', jøoh' mi-jnäay' hne' he' laah' jøøh' ka-läh'. ² Hne' ga'hñaa' jnä' mah' jmeen' hih' kih' ga-lä-jēē' dsa'. He' ja' na' na' jwē' kin' jmeen' chaa' täa' ga-lä-jēē' dsa' hi' ga'kwēeh' jnä'. ³ He' kyuu' dsa' hne', ma-la' jaa' hne' ba' laah' Dio Jøøh', hi' he' kyuu' Jesucristo hi' ga'cheeh', he' la' ba' ja', he' jmee' chaa' dsa' täa'.

⁴ Ma-mi-jnäan' hne' kih' dsa' he' laah' jøøh'. Ma-hñaa' ba' ta' he' ga'kwēeh' jnä' jmeen'. ⁵ Na' na' Täa', mi-jnäa' he' laan' jøøhn' ya' jwi' kyah', ja' ba' lä'koo' jøøhn' ma' laan' kyaah' hne', jāa' ja' ga' nøø' jmi-gyuu' la'.

⁶ Ma-mi-jnäan' hne' kih' lä-jēē' dsa' hi' ga'kwēeh' jnä'. Hi' he' ma' laa' kyaah' mah' ga'kwēeh' jnä', hi' ga'høø' juu' kyah'. ⁷ Na' ma-lä-kyuuyh', he' ja' kyah' ba' ja' lä-jē' he' ga'tøøh' goon'. ⁸ Jēeh', lä-jē' juu' he' ga'chiih' jnä', ma-hlēeh' jnih' hi' ga'heeyh' ba'. Ma-lä-heē' bih' he' ya'hēēn' kyah'. Hi' ma-lä-dsoo' ba' dsēy', hne' he' ga'cheeh' jnä'.

⁹ He' ja' ngiin' kiyh', ja' kih' lä-jēē' dsa' jmi-gyuu'. Ngii'n' kih' hi' ga'kwēeh' jnä' ba', jēeh' hi' he' ba' laa' dsa' kyaah'. ¹⁰ Lä-jēē' dsa' hi' laa' kyaan', he' ba' hi' he' laa' kyaah'. Hi' lä-jēē' hi' laa' kyaah', hi' he' ba' laa' kyaan' ka-läh'. Ta' la' kih' dsa' he' ga-lä-jnä' he' laan' jøøhn'.

¹¹ Mo'so' gya' ga' jnä' jmi-gyuu' la'. Pero dsa' kyaan', jā' gyih' jmi-gyuu' la'. Hi' jnä' naahn' kyah'. Täa' kyaan', hne' hi' na-jngēē', hää' kyaah' be' kyah' lä-jēē' hi' ga'kwēeh' jnä', mah' ja' leey' koo' ba', ja' ba' lä'koo' laa' jne' koo' ba'. ¹² Ta'ko' jiih' ma' gyan' kyaayh' jmi-gyuu' la', ma' hää' jnih' kyaah' be' kyah'. Ga' hää' hi' ga'kwēeh' jnä'. Ni' jaa' sa' ga'hēē'. Ma-la' jaa' hi' nøø' juu' dsa'hēē', hi' he' ba' ga'hēē' go-te~, mah' lä-ja' lä-te' lä'koo' na-sii' juu' kyah'.

¹³ Na' naahn' jee' ñeh' hne'. Ta'ko' jiih' gyan' ko-hwēē' ga' jmi-gyuu' la', ma-hlēeh' ba' jnih' lä-jē' he' la', mah' jēē' dsēy' lä'koo' jiih' jēē' dsēn'. ¹⁴ Ma-ngēēn' lä-jē' juu' kyah' kih' hi' he'. Hi' ga-lä'høøh' dsa' chaa' jmi-gyuu' la' kiyh', kih' he' mo'so' laay' kih' jmi-gyuu' la', ja' ba' lä'koo' sa' laa' jnä' kih' jmi-gyuu' la'. ¹⁵ Sa' ngiin' kyah' mah' hwēeyh' jmi-gyuu' la'. Ngii'n' kyah' mah' hääh' hnih' kih' he' hliih' ba'. ¹⁶ Sa' laay' kih' jmi-gyuu' la', ja' ba' lä'koo' sa' laa' jnä' kih' jmi-gyuu' la'. ¹⁷ Jmäay' cha' ga'miil' na-jngēēy' kyaah' ju'dsoo' kyah'. Jēeh' juu' kyah', la' ju'dsoo' jmah' ba'. ¹⁸ Lä'koo' ga'cheeh' jnä' jee' tääh' dsa' jmi-gyuu' la', ja' ba' lä-ja' ga'chee' jnih' jee' kih' dsa' hi' tääh' jmi-gyuu' la'. ¹⁹ Kwaat' kih' hi' he' ba' na' he' ngēēn' hñiin' kyah'. Mah' lä-ja' hi' he' leē' na-jngēē' go-te~.

²⁰ Ja' ma-la' kih' hi' la' ngiin'. Lä-ja' ngiin' ka-läh' kih' hi' na' ga'heeh' jnä' wa'ra' ga'nuuy' juu' kih' hi' he'. ²¹ Mah' leē' koo' ba' jee' lä-jēē', lä'koo' laah' hne' kyaah' jnä'

Tää, hi⁺ jnä⁺ kyaah⁺ hne⁻. Lä⁺ ja⁻ lee⁺ koo⁻ ba⁺ jee⁺ lä⁺ jëë⁺ hi⁻ he⁺ kyaah⁺ jne⁺. Mah⁺ lä⁺ ja⁻, hi⁻ chaa⁻ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻ lä⁺ dsoo⁺ dsë⁺, hne⁻ he⁺ ga⁺ cheeh⁺ jnä⁺ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻. ²² Lä⁺ koo⁻ ma⁻ mi⁻ jnääh⁺ jnä⁺ kih⁺ dsa⁺, lä⁺ ja⁻ ma⁻ mi⁻ jnään⁺ hñiin⁺ kiyh⁺, mah⁺ lä⁺ ja⁻ leey⁺ koo⁻ ba⁺, lä⁺ koo⁻ laa⁺ jne⁺. ²³ Jnä⁺ laan⁺ kyaah⁺ jnih⁺, hi⁺ hne⁻ laah⁺ kyaah⁺ jnä⁺, mah⁺ lä⁺ ja⁻ dsa⁻ taayh⁻ kwee⁻ go⁻ te⁻ leey⁺ koo⁻ ba⁺. Lä⁺ ja⁻ lä⁺ ngëë⁺ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻, hne⁻ ba⁺ ga⁺ cheeh⁺ jnä⁺, hi⁺ lä⁺ ja⁻ lä⁺ ñey⁻ ga⁺ lä⁺ hnaah⁺ hñih⁺, ja⁻ ba⁺ lä⁺ koo⁻ hnaah⁺ jnä⁺.

²⁴ Tää⁺ kyaan⁺, lä⁺ jëë⁺ hi⁻ ga⁺ kwëëh⁻ jnä⁺ he⁺, hnoon⁺ dsa⁻ taayh⁻ kyaah⁺ jnä⁺ ha⁻ jee⁺ naahn⁻ na⁺ gyan⁺. Mah⁺ jëëy⁺ he⁻ ma⁻ llaah⁺ jnä⁺ jøøh⁺, kih⁺ he⁻ ga⁺ lä⁺ hnaah⁺ jnä⁺ jää⁺ ja⁻ ga⁺ nøø⁺ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻. ²⁵ Lluu⁺ laah⁺ hne⁻ Tää⁺. Dsa⁻ chaa⁻ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻, sa⁺ ma⁻ lä⁺ kyuyy⁺ hne⁻. Pero jnä⁺, kyun⁺ hne⁻. Ma⁻ ñe⁻ ba⁺ dsa⁻ kyaan⁺, hne⁻ ga⁺ cheeh⁺ jnä⁺. ²⁶ Ma⁻ mi⁻ jnään⁺ kiyh⁺, ha⁻ lä⁺ laah⁺ hne⁻, hi⁺ jmeen⁻ lä⁺ kyuyy⁺ hne⁻ cha⁻ ga⁺ miih⁻. Mah⁺ jnä⁺ he⁺ hää⁺ jee⁺ kiyh⁺ hi⁺ ja⁻ ba⁺ lä⁺ koh⁺ hnaah⁺ jnä⁺, ja⁻ ba⁺ lä⁺ ja⁻ lä⁺ hnäy⁺ dsa⁻ kyaayh⁺.

18

Ga⁺ saayh⁺ Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ Ma⁻ ngëë⁺ ma⁻ hlëeh⁻ Jesús lä⁺ ja⁻, jnääh⁺ discípulo ga⁺ nøø⁺ jnääh⁺ kyaayh⁺ ta⁺ hngaah⁻ ko⁻ taa⁻ kih⁺ koo⁻ jmi⁻ he⁻ chee⁻ Cedrón. Jee⁺ ja⁻ ga⁺ tooh⁻ jnääh⁺ kyaayh⁺ jee⁺ na⁻ jnääh⁺ chaah⁺ hma⁻ kih⁺ dsa⁺. ² Juda ka⁻ läh⁺, hi⁻ ga⁺ hnëë⁺ Jesús, ma⁺ kyuyy⁻ lä⁺ kaa⁻ jee⁺ ja⁻, jëëh⁺ cha⁻ miih⁻ jiih⁻ na⁻ nøø⁺ jnääh⁺ discípulo kyaah⁺ Jesús ta⁺ ja⁻. ³ Jee⁺ ja⁻ ga⁺ lloo⁺ Juda, ma⁺ jää⁺ koo⁻ nää⁺ hløø⁺, kyaah⁺ ko⁻ llaa⁺ poo⁻ hi⁻ ga⁺ chee⁻ jmi⁻ dsa⁻ kaa⁺ hi⁺ hi⁻ ga⁺ chee⁻ fariseo. Ga⁺ lla⁺ nääy⁺ jee⁺ ja⁻, chooy⁺ je⁻, kyey⁻ hma⁻ lle⁻ je⁻. Kye⁻ hi⁻ kye⁻ ñe⁺, kye⁻ hi⁻ kye⁻ hma⁻. ⁴ Pero ma⁻ ñe⁻ ba⁺ Jesús lä⁺ jë⁺ go⁻ te⁻, hee⁻ na⁻ jä⁺ nē⁺ kiyh⁺. Mah⁺ ya⁺ hëëy⁺ ta⁺ cha⁻ nē⁺ hi⁺ ga⁺ ngiiy⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁺:

—¿Hii⁻ na⁻ hnaah⁺ hnäh⁺?

⁵ —Ma⁻ ya⁻ nøø⁺ jnääh⁺, hnääh⁺ jnääh⁺ Jesús, dsa⁻ chaa⁻ Nazaret —ga⁺ jäh⁺ dsa⁻ he⁺.

—Jnä⁺ he⁺ —ga⁺ jäh⁺ Jesús siyh⁺.

Jee⁺ ja⁻ ma⁺ hää⁺ Juda ka⁻ läh⁺, hi⁻ ga⁺ ngëë⁺ Jesús kih⁺ dsa⁻ he⁺. ⁶ Lä⁺ koo⁻ ma⁺ ga⁺ jäh⁺ Jesús “jnä⁺ he⁺”, ga⁺ tēē⁻ dsa⁻ he⁺ hñii⁺ ta⁺ ka⁺ luu⁺ lä⁺ jiih⁺ ga⁺ saay⁺ hwa⁺. ⁷ Koo⁻ ka⁻ läh⁺ ga⁺ ngii⁺ Jesús juu⁺ kiyh⁺:

—¿Hii⁻ ba⁺ na⁻ hnaah⁺ hnäh⁺? —ga⁺ jäh⁺.

—Jesús, dsa⁻ chaa⁻ Nazaret —ga⁺ jäh⁺ dsa⁻ he⁺.

⁸ —¿Ja⁻ ma⁻ jwëëh⁺ ba⁺ hnäh⁺, jnä⁺ he⁺? Cher⁺ mah⁺ jnä⁺ hnaah⁺ hnäh⁺, kwa⁺ jwë⁺ wa⁺ lla⁻ nää⁺ hi⁻ tääh⁺ la⁻ —ga⁺ jäh⁺ Jesús siyh⁺.

⁹ He⁻ la⁻ ga⁺ la⁺ mah⁺ lä⁺ te⁻ he⁻ ga⁺ jäh⁺ Jesús: “Tää⁺, lä⁺ jëë⁺ hi⁻ ga⁺ kwëëh⁻ jnä⁺, ni⁺ jaa⁻ hi⁻ he⁺ sa⁻ dsa⁻ hëë⁺.” ¹⁰ He⁻ ja⁻ ga⁺ lle⁻ Pee⁺ ñe⁺ kih⁺ mah⁺ ga⁺ kuy⁺ lo⁻ gwa⁺ jwoo⁺ ra⁻ lluu⁺ kih⁺ Malco, hi⁻ ma⁺ laa⁺ jaa⁻ hi⁻ ma⁺ jmee⁺ ta⁺ he⁺ kih⁺ jmi⁻ dsa⁻ jøøh⁺. ¹¹ Mah⁺ ga⁺ jäh⁺ Jesús siyh⁺ Pee⁺:

—Tøøh⁺ ñe⁺ kyah⁺ neh⁺ loo⁻ kih⁺. ¿Ja⁺ jmee⁺ bii⁺ kin⁺ jëen⁻ he⁻ wi⁺ la⁻ lä⁺ koo⁻ mada⁻ he⁻ ga⁺ jmee⁺ Tää⁺ kin⁺?

Na⁺ jääy⁻ Jesús cha⁻ nē⁺ Aná

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Ja⁻ ga⁺ ngoo⁺ juu⁺ hløø⁺ kyaah⁺ hløø⁺ kyaay⁺ hi⁺ kyaah⁺ poo⁻ kya⁺ dsa⁻ judiu he⁺, mah⁺ ga⁺ saayh⁺ Jesús ga⁺ hñuuy⁺. ¹³ To⁻ nē⁺ na⁺ jääy⁻ cha⁻ nē⁺ Aná, hi⁻ ma⁺ laa⁺ dso⁺ jmi⁻ Caifá. Caifá he⁺ ma⁺ kye⁻ nē⁺ kih⁺ lä⁺ jëë⁺ jmi⁻ dsa⁻ jii⁻ ja⁻. ¹⁴ Hi⁻ he⁺ na⁻, hi⁻ ga⁺ taah⁻ dsa⁻ judiu juu⁺ jää⁺, ga⁺ siyh⁺ he⁻ jmee⁺ bii⁺ juu⁺ jaa⁻ dsa⁻ ñuu⁻ kih⁺ jwii⁻ goo⁻ jne⁺.

Ga⁺ hmä⁺ Pee⁺ juu⁺ he⁻ sa⁺ kyuyy⁺ Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

15 Ma' lleë Pee' kaah' kih' Jesús kyaah' jñah' ga' discípulo. Discípulo he' ma' kyuu' ba' dsa-jøøh' kyaah' jmi-dsa-. He-ja- ga'hey' kyaah' Jesús jee' la' ho'hne' kih' jmi-dsa-jøøh' he'. 16 Pero ta' ka'hne' kih' ho'haah' ja-ba' ma' cheh' Pee'. Ja-ga' ya'hëë' hi- jñah' discípulo he', hi- ma' kyuu' jmi-dsa-jøøh' mah' ga'hleëyh' kyaah' dsa-më' hi- ma' høø' ho'haah' ja-. Ja-ga' ga'taayh- Pee' ta' cha'neh'. 17 He-ja- ga'jäh' dsa-më' he' siyh' Pee':

—Ja' hne' ka-läh' laah' discípulo kyaah' dsa-nñuh' oo'?

—Ja' he' jnä' —ga-jäh' Pee'.

18 Jmi' ja- ma' jmee' gyuu'. Hi- lä-jëë' hi- ma' tääh' jmee' ta'he' jee' ja- kyaah' poo-, ga'jeeyh' je- mah' ga'taayh' llooyh-. Jee' ja- ma' cheh' Pee' ka-läh', llooh' je- kō-jøh' kyaayh'.

Na'jäy- Jesús cha'né' dsa-ta' kyaa' dsa- judiu

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

19 Ga-løø' jmi-dsa-jøøh' ngii' juu' kih' Jesús, hi- ga' he' hi- ma' laa' discípulo kyaay', hi- ha- na- ma' täayh'. Hi- ma' ngiiy' juu' kiyh' ha- lä- la' juu' he- ma' kway'. 20 He-ja- ga'jeeh- Jesús juu' kiyh':

—Jnä'hä' go-te' ga'hleëhn' dsa- jmi-gyuu'. Ma' hlëëh' jnih' tää' neh' gwah' mäh- hi- jee' chih' gwah' juuh- jee' dsa-kuh' dsa-goo' jné'. Ni' koo- sa' ga'hleëhn' jee' na-hmää'. 21 He-la' ngiih' juu' kin'? Ngii' juu' kih' hi- ga' nuu' ba', mah' jäh' he- na- ga'jwahn'. Hi- he' ba' ñe- lä-jëë' hee- na- ga'hleëhn'.

22 Lä-koo- ma' ga'jäh' Jesús lä-ja-, jaa- poo- kyaah' dsa- he' hi- ma' cheh' koo' jee' ja-, ga'jnooy' mo-né' Jesús.

—Che' lä-na- ba' jiih' juu' kih' dsa-jøøh' kyaah' jmi-dsa-? —ga-jäh' poo- he' siyh'.

23 —Cher'mah' ma-hleëhn' hliih', chiih' jnä' hee- na- he- hliih' ma-ya-hii' hoon'. Hi- cher'mah' ma-hleëhn' ba' jnä' ju'dsoo', he-la' jnooh' kin'? —ga-jäh' Jesús siyh'.

24 He-ja- na-hñuuh' Jesús ga'chee' Aná cha'né' Caifá, dsa-jøøh' kyaah' jmi-dsa-.

Koo- ka-läh' ga-hmä' Pee' juu' he- sa' kyuyy' Jesús

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

25 Lä- ma' cheh' ja-ba' Pee' llooh' je-, mah' ga'jäh' dsa- siyh':

—Ja' hne- laah' jaa- discípulo kyaay'?

—Jäh' ha', ja' he' jnä' —ga-jäh' Pee'.

26 Mah' ga'hleëh' jaa- hi- ma' jmee' ta'he' kih' jmi-dsa-jøøh', hi- laa' miih- øøh' hi- ga'ku' Pee' lo-gwa' he', ga'ngiiy' juu' kih' Pee':

—Ja' ga'jëë' hne- kyaayh', jee' na-jnää' chaah' hma-? —ga-jäh' siyh' Pee'.

27 Koo- ka-läh' ga'juu' Pee', hi- lä'chah' ja- ga'hooh' chaah' dsoo'.

Ga'jä' dsa- Jesús cha'né' Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

28 Ja-ga' ga'lee- dsa- Jesús kih' Caifá mah' ga'jäy' ta- né'ta' kih' Pilato. Hor- ja- ma-ngoo' ga'jnä'. Sa' ga'taah' dsa- judiu cha'neh' né'ta' ja- mah' sa' mi-sayh' hñiiy'. Jëëh', sa' ma' le' ma' høøy' jmi' he- kuh- dsa- borrego mäh', wa'ra- jäh' kih' ga'taayh' jee' ja-. 29 He-ja- ya'hëë' Pilato ka'hne' ta' jee' ma' täayh' ja- mah' ga'jäh':

—Hee- dsoo' bääh' hnäh' dsa- la-? —ga-jäh' Pilato.

30 —Wa'ra- jäh' kih' sa' hlëëh' dsa- na-, sa' cha- he- kih' ma-ngëë' jnääh' ja'gooh- —ga-jäh' dsa- he' siyh' Pilato.

31 —Tee' ba' hnäh' kyah', lla' hnäh' ta' kiyh', lä-koo- lle' ley kyah' hnäh' —ga-jäh' Pilato siyh'.

—Pero sa' na-ngë' jnääh' jwë', jngëëh' jnääh' ni' jaa- dsa- —ga-jäh' dsa- judiu he'.

32 Lä-ja- ga'lä-te' juu' kih' Jesús lä-koo- ma' ga'jäh' ha- lä' kyaah' ma' juuy'. 33 Ja-ga' ga'he' Pilato ta' cha'neh' né'ta' kih' mah' ga'tëëyh' Jesús, ga'ngiiy' juu' kiyh':

—¿Ché hne he' dsa-jøøh' kyaa' dsa-judiu? —ga-jäh'.

³⁴ —¿Ché he' hlëeh' kyah' hñaah' he' jawh' lä' na-, o che' he' ma-hlëeh' jñah' ki' jnä'? —ga-jäh' Jesús siyh'.

³⁵ —Ja' he' dsa-judiu jnä'. Dsa-goooh' kyaah' dsa-kaah' kyaa' jmi-dsa-, hi' he' ba' na' ma-ngëe' hne ta' kin'. ¿Hee' ma-jmeeh'? —ga-jäh' Pilato siih' Jesús.

³⁶ —Ja' jmi-gyuu' la' jmee' jnä' hih'. Wa'ra-jäh' kih' jmee' jnä' hih' jmi-gyuu' la-, hi' chaah' kaah' kin' sa' kway' jwë' ngëe' dsa-jnä' kih' dsa-goon' hi' laa' ta'. Pero sa' jmee' jnä' hih' jee' la' —ga-jäh' Jesús siyh'.

³⁷ —¿Ché ma'ra' he' laah' hne' rey ja'? —ga-jäh' Pilato.

—Hne' ba' jawh', jnä' laan' rey. Kih' he' la' ba' ga-lä' chaan', hi' jan' jmi-gyuu' la' mah' jmeen' ju'dsoo' ba'. Hi' lä' jëe' hi' laa' kyaa' ju'dsoo', nuuy' juu' kin' —ga-jäh' Jesús siyh'.

³⁸ —¿Hee' ja-, he' la' ju'dsoo'? —ga-jäh' Pilato.

Ga-jä' juu' jngi' dsa-kih' Jesús

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Lä' koo' ma' ga-jäh' lä' ja-, ya'hëe' ngooy' ta' jee' ma' tääh' dsa-judiu, mah' ga' siyh':

—Ni' koo' he' hliih' sa' ma-jnøøhn' kiyh'. ³⁹ Lä' jë' jiih' ma' tē' jmi' he' kuh' dsa-borrego mah', tēeh' hnäh' lään' jaa' hi' tih' hoh' hnäh' hi' hääh' neh' ñe'. Hnäh' dsa-judiu, ¿ché hnooh' hnäh' mah' lään' rey kyaah' hnäh'?

⁴⁰ Ga-lä' jëe' ga'tooh' miih', ga-jäh':

—Ta' lä' dsa' na-. Lä' Barrabá ba'.

Barrabá he' ma' laa' jaa' dsa-hii'.

19

¹ He' ja- ga' jmee' Pilato hih' mah' jmi' ba' dsa-kih' Jesús. ² Ga'ka' hløø' wi' too', ga' jmeey' koo' coron mah' ga'tooyh' lle' Jesús. Hi' ga'kyeh' dsih' koo' hmiih' gyuu' läh' lä' koh' hmiih' he' kēh' rey.

³ —¿Peer' jøøh' dsa-ta' kyaa' dsa-judiu! —ma' jäh'.

Mah' ma' jnoo' hløø' mo' nēy'.

⁴ Ja' ga' ya'hëe' ka-läh' Pilato ta' ka'hne' mah' ga' siyh' dsa- he':

—Hii' ja' la' kyah' hnäh' mah' jëeh' hnäh' ni' koo' he' hliih' sa' hii' jnøøhn' kiyh'.

⁵ Ja' ga' ya'hëe' Jesús, na-hä' lley' coron he' na-la' kyaah' wi' too', hi' na'kyeyh' koo' hmiih' gyuu' läh'. Mah' ga-jäh' Pilato siyh' lä' jëe' dsa- he':

—Hii' la' dsa-ñuuh' na-.

⁶ Ma' ga' jëe' dsa-kaah' kyaa' jmi-dsa- kyaah' poo' kyaa' gwah', ga'tooyh' miih', ma' jäh':

—Täay' dsöh' hma-cru', täay' dsöh' hma-cru'.

Pero ga-jäh' Pilato ka-läh':

—Tee' hnäh' mah' tääh' hnäh' hñaah' dsöh' hma-cru'. Jëeh', ni' koo' he' hliih' sa' ma-jnøøhn' kiyh'.

⁷ Mah' ga-jäh' dsa-judiu he':

—Cha' ba' ley kyaa' jnääh'. Lä' koo' jäh' ley kyaa' jnääh' ää' jmi' juuy'. Jëeh' ga' jmäay' hñiiy' Joø' Dio.

⁸ Ma' ga' nuu' Pilato lä' ja-, cha-ga'miih' ga-lä' goyh'. ⁹ Koo' ka-läh' ngaayh' kyaah' Jesús nē'ta' kiyh', mah' ga' siyh':

—¿Ha' chaah' hne'?

Pero sa' ga'ngi' Jesús go-te' kiyh'.

¹⁰ —¿He' la' sa' ngi' kin'? ¿Ché sa' ñeh' na-ngen' jwë' jmeen' hih' mah' tääh' dsa-hne' dsöh' hma-cru'? Hi' lä' ja- jmeen' hih', mah' lään' hne' —ga-jäh' Pilato siyh'.

¹¹—Ni^ˆ miih⁻ sa^ˆ na⁻ngëh[!] jwë[!] he⁻ jmeeh[!] lä^ˆja⁻ kin^ˆ wa^ˆra⁻ jäh^ˆ kih[!] sa^ˆ ga⁻kwa^ˆ Dio jwë[!]. He⁻ja⁻ juuh⁻ ga⁻ la[!] dso^ˆkye⁻ kih[!] hi⁻ ga⁻ngëë[!] jnä^ˆ kyah[!], lä^ˆkoh^ˆ ga⁻ kyah[!] hñaah[!] —ga^ˆjäh^ˆ Jesús siyh⁻.

¹²He⁻ja⁻ cha⁻ga^ˆmiih⁻ ma^ˆ hnøø[!] Pilato ma^ˆ lääy[!] Jesús. Pero dsa⁻ judiu he^ˆ, ma^ˆ tooyh⁻ cha⁻miih⁻ miih^ˆ, ma^ˆ jäyh^ˆ:

—Cher^ˆmah[!] hne⁻ ga⁻lääh[!] hnih^ˆ, sa^ˆ laah[!] ome⁻ kyaa[!] rey to⁻në^ˆ hi⁻ gya[!] Roma. Wa^ˆ hi⁻ cha⁻ hi⁻ hi⁻ jmää^ˆ hñii^ˆ rey, lla⁻dsëëy^ˆ rey to⁻në^ˆ ba^ˆ ja⁻.

¹³Ma^ˆ ga⁻nuu^ˆ Pilato lä^ˆja⁻, ga⁻jäy[!] Jesús ta^ˆ ka^ˆhne⁻, mah[!] ga⁻gyay⁻ jee^ˆ jmeey⁻ hih^ˆ. Jee^ˆ ja⁻ ma^ˆ chee⁻ Gabata kyaah[!] juu[!] hebreo. Juu[!] na⁻ hnøø[!] jäh^ˆ: jee^ˆ ma⁻ na⁻joo^ˆ kuu^ˆ.

¹⁴Ma^ˆja⁻, hlooh⁻ jmi^ˆ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ borrego mäh[!], ma⁻ tē^ˆ lla^ˆhyoo^ˆ. Mah[!] ga⁻jäh^ˆ Pilato siih^ˆ dsa⁻ judiu he^ˆ:

—Hii⁻ la⁻ rey kyaah[!] hnäh^ˆ.

¹⁵—¡Wa^ˆ juuy^ˆ, wa^ˆ juuy^ˆ! ¡Tääy^ˆ dsöh^ˆ hma⁻cru⁻! —ga^ˆjäh^ˆ dsa⁻ he^ˆ.

—¿Ha⁻ lä^ˆja⁻ he⁻ tää^ˆ jnä^ˆ rey kyaah[!] hnäh^ˆ dsöh^ˆ hma⁻cru⁻? —ga^ˆjäh^ˆ Pilato siyh⁻.

—Sa^ˆ chaa⁻ ga⁻ jñah^ˆ rey kyaa[!] jnääh[!], ma⁻ la^ˆ César ba^ˆ —ga^ˆjäh^ˆ dsa⁻kaah[!] kyaa[!] jmi⁻dsa⁻ he^ˆ.

¹⁶Ja⁻ ga⁻ ga⁻ngëë[!] Pilato ja^ˆgoo⁻ hløø^ˆ mah[!] tää^ˆ dsih^ˆ dsöh^ˆ hma⁻cru⁻. He⁻ja⁻ ga⁻tëë⁻ hløø^ˆ Jesús.

Ga⁻tää⁻ dsa⁻ Jesús dsöh^ˆ hma⁻cru⁻

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷Ya⁻hëë[!] Jesús jee^ˆ ja⁻ ma^ˆ kyey⁻ hma⁻cru⁻, ngooy[!] jee^ˆ chee⁻ Moo[!] Llé^ˆ Hñii^ˆ. Kyaah[!] juu[!] hebreo jäh^ˆ: Gólgota. ¹⁸Jee^ˆ ja⁻ ga⁻tää⁻ dsih^ˆ dsöh^ˆ hma⁻cru⁻, ko⁻jøh^ˆ kyaah[!] uu[!] dsa⁻, ma^ˆ jaa⁻ lä^ˆkoo⁻ jwoo[!] kiyh[!]. ¹⁹Ga⁻jmeë^ˆ Pilato mada⁻ he⁻ ga⁻la[!] koo⁻ hwëh^ˆ he⁻ ga⁻tøoy[!] në^ˆ hma⁻cru⁻ he⁻ jäh^ˆ: “Jesús dsa⁻ chaa⁻ Nazaret, Rey kyaa[!] dsa⁻ judiu.” ²⁰Jwëë^ˆ dsa⁻ judiu ga⁻hëy^ˆ hwëh^ˆ ja⁻, jëëh^ˆ ma^ˆ jäh^ˆ kih[!] jee^ˆ jwii⁻ ja⁻ jee^ˆ ga⁻tää⁻ dsa⁻ Jesús dsöh^ˆ hma⁻cru⁻, hi^ˆ hwëh^ˆ he⁻ ma^ˆ na⁻si^ˆ ja⁻ ma^ˆ la[!] kyaah[!] juu[!] hebreo, kyaah[!] juu[!] griego hi^ˆ kyaah[!] latín ka⁻läh^ˆ. ²¹He⁻ja⁻ lä^ˆjëë⁻ dsa⁻kaah[!] kyaa[!] jmi⁻dsa⁻ kyaa[!] dsa⁻ judiu na⁻nää[!] na⁻chiih[!] Pilato:

—Ta^ˆ si^ˆ “Rey kyaa[!] dsa⁻ judiu.” Si^ˆ lä^ˆkoo⁻ ga⁻jäyh^ˆ hñiiy^ˆ “Jnä^ˆ he^ˆ laan[!] Rey kyaa[!] dsa⁻ judiu.”

²²Pero Pilato ga⁻jëeh⁻ juu[!] kiyh[!]:

—He⁻ ma⁻siin[!], sa^ˆ cha⁻ he⁻ kih[!] mí^ˆsiin^ˆ.

²³Ma⁻ngëë^ˆ ma⁻tää⁻ hløø^ˆ Jesús dsöh^ˆ hma⁻cru⁻ mah[!] ga⁻kay[!] sa^ˆhmiih⁻ kiyh[!], ga⁻jmeey^ˆ kyë^ˆ jwi[!], ma^ˆ koo⁻ jwi[!] kih[!] lä^ˆjaa⁻ hløø^ˆ. Hi^ˆ ga⁻ka[!] hløø^ˆ sa^ˆhmiih⁻ he⁻ ma^ˆ na⁻lääy⁻ he⁻ ma^ˆ la[!] koo⁻ ta⁻jmaah^ˆ koo⁻ dsaa^ˆ. ²⁴Mah[!] ga⁻siyh^ˆ dsa⁻kyaayh^ˆ:

—Sa^ˆ wa^ˆ gyiin^ˆ. Wa^ˆ koohn[!] suert ba^ˆ, wa^ˆ jëën[!] hi⁻ tēë[!].

Kyaah[!] lä^ˆja⁻ ga⁻lä^ˆte[!] lä^ˆkoo⁻ na⁻si^ˆ juu[!] kih[!] Dio, he⁻ jäh^ˆ: “Ga⁻ti^ˆ ga⁻llooh[!] dsa⁻ hmiih⁻ kin^ˆ, mah[!] ga⁻kooyh[!] suert kih[!] hmiih⁻ kyoo⁻ kin^ˆ he⁻ ma^ˆ na⁻lään⁻.” Lä^ˆja⁻ ga⁻jmeë^ˆ hløø^ˆ he^ˆ.

²⁵Ma^ˆ cheh[!] choo[!] Jesús koo^ˆ hma⁻cru⁻ kiyh[!], kyaah[!] dsa⁻më^ˆ øøh⁻ chooy[!], kyaah[!] María më^ˆ Cleofa, hi^ˆ kyaah[!] María Magdalena ka⁻läh^ˆ. ²⁶Ma^ˆ ga⁻jëë⁻ Jesús choo[!], kyaah[!] discípulo hi⁻ ga⁻lä^ˆhnäy[!] cha⁻miih⁻, mah[!] ga⁻siyh^ˆ chooy[!]:

—Dsa⁻më^ˆ, hii⁻ jøoh⁻ cheh[!] na⁻.

²⁷Ja⁻ ga⁻ ga⁻hlëëyh[!] discípulo he^ˆ:

—Hii⁻ maa^ˆ kyaah[!] cheh[!] na⁻.

Lä^ˆchah^ˆ ja⁻ ga⁻tëë⁻ discípulo he^ˆ choo[!] Jesús chá^ˆneh^ˆ kih[!].

Ga⁻juu[!] Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Ma' ga'ngëë' he' ja', ma'ñe' ba' Jesús ga'hña' ba' lä'jë' he' ma' lle' kiyh'. Hi' mah' lä'te' lä'koo' na'sii' juu' kih' Dio, ga'jäyh':

—Lä'kii' dsën'.

²⁹ Jee' ja' ma' chih' koo' mi'dsuu' he' ma' haa' jmi' jiih'. Mah' ga'mi'gyuh' dsa' koo' mi'joo' kyaah' jmi' jiih' ja'. Mah' ga'lla'lley' lle' koo' sa'goh' hma' hisopo, ga'choo' dsa' lä' ga'të' hoo' Jesús. ³⁰ Ma' ga'hih' Jesús jmi' jiih' ja', ga'jäyh':

—Ma'hña' ba' lä'jë'.

Lä'chah' ja' ga'tøyh' lley', ga'juuy'.

Jaa' hløø' ga'jmee' dsoo' dsöh' mo'miih' kih' Jesús

³¹ Ma'ja' hlooh' jmi' he' kuh' dsa' borrego mah'. Sa' ma' hnøø' dsa' judiu ma' ja' dsa' dsöh' hma'cru' wa'ra' ga'taayh' teeyh' dsëy'. Jëeh' jmi' ja' ma' la' juuh' ga' kih' 'jee' lä'jë' jmi' he' teeh' dsa' dsë'. He'ja' ga'ngiiy' kih' Pilato mah' ma' jmee' hih' he' ma' jøoy' kyey' hi' ma' jñaay' hi' ma' chaa' dsöh' hma'cru' mah' tëëy' ga'juh'. ³² He'ja' na'nää' hløø' mah' ga'jøoy' to'në' kye' hi' ma' taa' dsöh' hma'cru' koo' kih' Jesús. Ja'ba' lä'ja' ga'jmee' kih' hi' ma' taa' jyoh' ko'jwoo' kiyh' ja'. ³³ Ma' ga'lla'näy' jee' ma' taa' Jesús, ga'jëëy' ma'na'juuy', he'ja' mo'so' ga'jøoy' kye' Jesús.

³⁴ Ma'ke' ma'na'juuy', jaa' hløø' ga'ka' hma' lle' ñe' chuuh' kih', ga'jmee' dsoo' mo'miih' kih' Jesús. Lä'chah' ja' ga'tuu' jma' kyaah' jmi'. ³⁵ Hi' ga'jëë' ha' lä' ga'la', hi' he' jmee' ju'dsoo'. Hi' juu' kiyh' la' dsöö'. Hi' he' ñe' kwee' he' jäyh' ju'dsoo'. Hi' ga'jmee' ju'dsoo' mah' lä'ja' ka'läh' lä'dsoo' hoh' hnäh' kih' Jesús. ³⁶ Lä'ja' ga'la', mah' lä'te' lä'koo' na'sii' juu' kih' Dio: “Ni' koo' moo' kiyh' sa' jøø' dsa'.” ³⁷ Hi' lä'ja' jee' jyoh' na'sii' juu' kih' Dio: “Dsa' hi' ga'jmee' dsoo' kiyh' jëëy' ka'läh'.”

Ga'haay' Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Ma'ngëë' he' ja', José dsa' chaa' Arimatea ga'ngiiy' kih' Pilato mah' kway' jwë' kooy' jmi' ngo' kih' Jesús. José ma' laa' jaa' discípulo kya' Jesús jee' na'hmää', jëeh' ma' gayh' dsa' judiu. Ga'kwa' ba' Pilato jwë'. He'ja' ngooy' na'kiiy' jmi' ngo' kih' Jesús. ³⁹ Ngoo' ka'läh' Nicodemo hi' ñee' ta'la' hwë' na'hnääh' Jesús. Ma'kyey' koo' gyii' gya' kil naa' mi'jwi', he' ma' la' mirra na'kaah' na'gwëeh' kyaah' áloes. ⁴⁰ He'ja' lä'uu' dsa' he', ga'jñaay' Jesús mah' ga'gyaayh' koo' hmiih' gyuh' kyaah' naa' mi'jwi' ja', lä'koo' tëë' jmee' dsa' judiu ma' haay' hlii' kyaay'. ⁴¹ Jee' ga'tää' dsa' Jesús dsöh' hma'cru', ma' na'jnää' chaah' hma'. Hi' jee' chaah' hma' ja', ma' la' koo' to'høø' hmëë', jee' sa' ga'ma'taayh' ni'jaa' hlii'. ⁴² Jee' ja' ga'kye' dsa' jmi' ngo' kih' Jesús, kih' he' hlooh' jmi' he' kuh' dsa' judiu borrego mah', hi' jäh' ba' la' to'høø' ja' ka'läh'.

20

Ga'lä'jiih' Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ To'në' jmi' kih' seman', tiih' na'hoo' ga', ñee' María Magdalena jee' ma' la' to'høø' ja'. Mah' ga'jëëy' ma' kye' ta' koo' mi'kuu' he' ma' na'jnë' hoo' to'høø' ja'. ² Ja' ga' ngooy' ko'chih' kih' Simón Pee' kyaah' kih' jñah' discípulo hi' ga'lä'hnää' Jesús, mah' ga'siiyh':

—Ma'lee' dsa' neh' to'høø' Dsa'jøøh' jnän'. Sa' ñe' jne' ha' ta' ma'jääy'.

³ Mah' ngoo' Pee' kyaah' jñah' discípulo he' na'jëëy' jee' ma' la' to'høø' ja'. ⁴ Lä'uu' ga'nää' cha'hlii'. Pero jñah' discípulo he' ga'hlii' cha' ga'miih' lä'koh' ga' Pee'. Hi' he' ga'lloo' to'në' jee' ma' la' to'høø' ja'. ⁵ Ga'jluuy' hñiiy' mah' ga'jëëy'. Ma'la' hmiih' he' ma' na'lää' Jesús ja'ba' ga'jëëy' neh' too' ja'. Ja' jiih' mo'so' ga'hey' neh' to'høø' ja'. ⁶ Ja' ga'lloo' Pee'. Hi' he' ba' ga'he' ga'të' neh' to'høø' ja'. Ma'la' sa'hmiih' he' ma' na'lää' Jesús ba' ga'jëëy' ma' kye' neh' jee' ja'. ⁷ Hi' ga'jëëy' hmiih' sa'luu' he'

ma' na-gyoh' lle' Jesús, mo'so' kye- ko-joh' kyaah' hmiih- he- ma' na-läy- ja-. Ma' kye- ma-na-gyoh' ta' koo' ba'. ⁸ Ja-ga' ga'he' ka-läh' hi- jñah' discípulo, hi- ga'lloo' to-né' he', neh' to-høø- ja-. Ga-jëy' kwee-, ja-ga' ga-lä-dsoo' dsëy'. ⁹ Jëh', sa' ga' ma-lä-ngëy' lä-koo- na-sii- juu' kih' Dio he- ga-la' bii' he- ga-lä-jiiyh' jee' kih' hi- na-juu'. ¹⁰ Hi' lä-uu' discípulo he' ga-näy' ta' kih'.

Ga-lä-jnääh' Jesús cha'né' María Magdalena

(Mr. 16:9-11)

¹¹ Pero María ga-jä' ta' ka'hne- kih' to-høø- ja-, hooyh-. Jee' cheyh' hooyh- ja- ga-jluuy' hñiiy' mah' ga-jëy' ta' neh' to-høø- ja-. ¹² Mah' ga-jëy' uu' ángele, hi- kyeh' hmiih- tøø-. Jaa- má gya'jee' má la' ta' gyuu' lley' hi' jaa- má gya'jee' má la' ta' huu' tiiy', ja-ba' jee' ga'kye- dsa- jmi-ngo' kih' Jesús. ¹³ Mah' ga-jäh' ángele he' siiyh-:

—Dsa-më', ¿he-la' hoo' hne-?

—Hoo' jnä' kih' he- ma-lleey- Dsa-jøøh' kyaan-. Sa' man' ha- ta' ma-kyaa- — ga-jäh' María siiyh-.

¹⁴ Ma-ngëy' ma-hlëy' lä-ja-, ga-jëy' hñiiy' ta' ka'luuy'. Ga-jëy' cheh' Jesús, pero mo'so' ga-lä-kyuuy'. ¹⁵ Mah' ga-jäh' Jesús siiyh-:

—Dsa-më', ¿he-la' hoo' hne-? ¿Hii- na- hnaah-?

Pero María má laay', dsa- hi- má høø- chaah' le' ba' he'. He-ja- ga-siiyh-:

—Hne- dsa-, cher'mah' hne- ma-lleeh' hñii' kyaan-, chiih' jnä' ha- ta' ma-kyaa-, mah' niin' na'teen- — ga-jäh' María siiyh-.

¹⁶ —María —ga-jäh' Jesús siiyh-.

Mah' ga-jëh- ka-läh' María, ga-siiyh-:

—¡Raboni! —he- la- hnøø' jäh' Ta-jwoh'.

¹⁷ Mah' ga-jäh' Jesús siiyh-:

—Ta' ee' jnä'. Jëh', sa' ga' ma-wiin' jee' gya' Tää' kyaan-. Gwa- jee' tääh' øøhn' mah' go-chiiyh': “Naahn' ná gyan' kyaah' hi- laa' Tää' kyaan-, ja-ba' hi- laa' Tää' kyaah' hnäh' ka-läh'. Naahn' ná gyan' kyaah' hi- laa' Dio kyaan-, ja-ba' hi- laa' Dio kyaah' hnäh'.”

¹⁸ He-ja- ñee' María Magdalena ná jmeeh' juu' kih' lä-jë- jnääh' discípulo he- ga-jëy' Jesús, hi' ga-jmeeyh' juu' lä-jë- he- ga-siiyh- María.

Ga-lä-jnääh' Jesús jee' kih' discípulo kyaay'

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹ Ma' ga-nuu- ja-ba' jmi' ja-, to-né' jmi' kih' seman-, na-jnë- haah' má tøøh' jnääh' ko-joh' lä-jë- jnääh', kih' he- má gah- jnääh' dsa-ta'. Ga-he' Jesús, mah' ga-lla-sëy' to-dsaah' jee' má tøøh' jnääh' ja-. Mah' ga-jäyh' siiyh' jnääh':

—Wa' hii' tii' kyah' hnäh'.

²⁰ Lä-koo- má ga-jäyh' lä-ja-, ga-heeyh' jnääh' discípulo kyaay' ma-gooy- kyaah' jwoo' mo-miih- kiyh'. Peer' ga-jë- dsë- jnääh' má ga-jë- jnääh' Dsa-jøøh' jnan-.

²¹ Mah' ga-jäh' Jesús siiyh' jnääh' ka-läh':

—Wa' hii' tii' kyah' hnäh'. Lä-koo- ga-chee' Tää' jnä', ja-ba' lä-ja- cheen- hnäh'.

²² Lä-koo- má ga-jäyh' lä-ja-, ga-juuy' né' kya' jnääh', mah' ga-siiyh' jnääh':

—Heeh' hnäh' jmi- lle' Na-jngii'. ²³ Cher'mah' ga-kiih' hnäh' hoh' kih' dso'kye- he- jmee- dsa-, dsa-che' ba' dso'kye- kiyh'. Pero cher'mah' sa' ga-kiih' hnäh' hoh' kiyh', lä- ma-kyaa' ja-ba' dso'kye- kiyh'.

Sa' ga-lä-hee' Tamá he- ma-lä-jiih' Dsa-jøøh' jnan'

²⁴ Pero Tamá, hi- tëy' dsa- suu- he', jaa- jee' lä-jë- gya-tuu' jnääh', sa' má háä' jee' kya' jnääh' má jah' Jesús to-né'. ²⁵ Ga-jmeeh' ba' jñah' discípulo juu' kih' Tamá, ga-siiyh-:

—Ma-jë- jnääh' Dsa-jøøh' jnan'.

Mah' ga'jäh' Tamá:

—Cher'mah' sa' ga'jään', la' lii' gooy' jee' ga'hoo' jo'ne', hi' tán' cha'goon' jee' ga'hoo' jo'ne' hi' tán' goon' jwoo' mo'miih' kiyh', sa' heen'.

²⁶ Ma'hya' ga' jñaa' jmiih', ma' tøøh' jñääh' ka'läh' cha'neh', hi' ma' hää' Tamá jee' kyaa' jñääh'. Pero na'jnë' ba' haah' ga' mi'jnää' Jesús hñii' jee' tøøh' jñääh' ja', mah' ga'jäh':

—Wa' hii' tii' kyah' hnäh'.

²⁷ Chah' ba' ga'jäh' Jesús siyh' Tamá:

—Tøøh' da' cha'gooh' jee' la', mah' jëe' ma' goon'. Hii' ma' gooh', mah' tä' neh' jwoo' mo'miih' kin' la'. Ta' wa' hweh' hoh', wa' lä'dsoo' hoh' kin'.

²⁸ Ja' ga'jäh' Tamá siyh':

—¡Dsa'jøøh' kyaan', hi' Dio kyaan'!

²⁹ Mah' ga'jäh' Jesús siyh':

—Tamá, kih' he' ma'jëeh' jñä', he'ja' ba' na' ma'lä'dsoo' hoh'. Pero llu' ga' kih' hi' lä'dsoo' dsë', ma'ke' sa' ga'jëey' jñä'.

He'la' he' ma'na'sii' juu' la'

³⁰ Cha'miih' he' juh' gaa' ga'jmeë' Jesús cha'në' jñääh' discípulo kyaay' he' sa' cha' na'sii' në' mo'je' la'. ³¹ Pero siin' lä'la' mah' lä'dsoo' hoh' hnäh', Jesús he', hi' he' he' Cristo, Joø' Dio. Hi' kih' he' lä'dsoo' hoh' hnäh' kiyh', he' ja' jmeë' chaa' hnäh'.

21

Ga'mi'jnää' Jesús hñii' kih' gyeë' discípulo kyaay'

¹ Këe' ga' ja', ga'mi'jnää' Jesús hñiiy' cha'hoo' jmi'juuh' he' hla' hwa' Tiberia. Lä'la' ga'mi'jnääy' hñiiy'. ² Ma' cheh' Simón Pee' kyaah' Tamá, hi' tëeyh' dsa' suu' he', kyaah' Natanael dsa' chaa' jee' jwi' Caná hwa' Galilea, kyaah' lä'uu' joø' Zebedeo hi' kyaah' ga' uu' discípulo kyaa' Jesús. ³ Ga'jäh' Simón Pee' siyh':

—Hii' jñä' ngoon' na'chaahn' miih' jah' chaa' cha'jmiih'.

Mah' ga'jäh' jee' lä'jëe':

—Dsa'nøø' jñääh' kyaah' hne'.

Mah' ga'näay', ga'taayh' neh' koo' na'moo'. Hwë' ja' sa' ga'lëeyh' ni' miih' hmooh'. ⁴ Ma'ngoo' ga'jnä' ba' ja', ma' ga'lä'jnää' Jesús cha'hoo' jmi'juuh' ja'. Pero sa' ga'lä'kyuu' jñääh' che' he' ba' Jesús hi' ma' cheh' jee' ja'. ⁵ Mah' ga'ngi' Jesús juu' kyaa' jñääh':

—Gyuu' kyaan', ¿ché' cha' miih' he' kihn'? —ga'jäh' Jesús siyh'.

Ga'lä'jëe' jñääh' ga'chiih' jñääh':

—Jah'ha'.

⁶ He'ja' ga'jäh' Jesús siyh' jñääh':

—Tøøh' hnäh' sa'hma' kyah' hnäh' ta' jwoo' ra'lluu' kih' na'moo' kyah' hnäh' na', mah' leeh' hnäh'.

Hi' ga'jmeë' jñääh' lä'koo' ga'jäh'. Ja'ga' na' ga'cheeh' jñääh' sa'hma' ja' hi' mo'so' ga'tää' jñääh' ma' llé' jñääh', kih' he' jwëë' jah' ma'tääh'. ⁷ Ja'ga' ga'jäh' discípulo hi' ga'lä'hnää' Jesús cha' miih' ga'siiyh' Pee':

—¡Dsa'jøøh' jñän' ba' oo'!

Ma' ga'nuu' Simón Pee', laa' Dsa'jøøh' kyaay', ga'këyh' hmiih' kiyh' he' ga'lleey' ta'ko'jiih' ma'jmeey' ta'koo'h' hma'. Mah' ga'jwäy' hñiiy' cha'jmiih'. ⁸ Hi' jee' lä'jëe' jñääh' ya'nøø' jñääh' ta' jee' dsoo' kyaah' na'moo' ja', na'cheeh' jñääh' sa'hma' na'kah' hmooh'. Jëeh', koo' hña'loo' metro ba' uu' tëeh' jñääh' jee' la' hwa' jee' ma'tøøh' jñääh' ja'. ⁹ Ma' ga'hwëë' jñääh' neh' na'moo' ja', ga'jëe' jñääh' na'jeh' je', na'kyaa' jaa' hmooh' në' kyaah' he'ñiih'. ¹⁰ Mah' ga'jäh' Jesús siyh' jñääh':

—Go⁻tee⁻ hnäh^ʼ ta⁺ la⁺ miih⁻ hmooh⁻ hi⁻ ja⁻ ga⁻ ma⁻ lëeh⁺ hnäh^ʼ.

¹¹ Mah⁺ ga⁻ wii⁺ Simón Pee⁺ neh⁻ ná⁻ moo⁺ mah⁺ ga⁻ sëeyh⁺ sa⁻ hma⁺ ja⁻ ta⁺ hwa⁺ kii⁺. Na⁻ kah⁺ go⁻ te⁺ jah⁺ kaah⁺. Ga⁻ tē⁺ koo⁻ hña⁻ laa⁻ na⁻ dsē⁻ to⁻ lo⁻ gyaa⁺ dsē⁻ uu⁻ jah⁺ jee⁺ lä⁻ jëē⁺. Ma⁻ ke⁻ jwëē⁺ ma⁻ laa⁺ jah⁺ he⁺, ni⁻ lä⁻ ja⁻ sa⁻ ga⁻ gii⁻ sa⁻ hma⁺. ¹² Ja⁻ ga⁻ ga⁻ jäh⁺ Jesús:

—Ya⁻ nää⁻ hnäh^ʼ ya⁻ kuh⁺ hnäh^ʼ.

Hi⁻ ni⁻ jaa⁻ jnääh⁺ sa⁻ ga⁻ tuu⁻ dsē⁻ jnääh⁺ ma⁻ ngii⁻ jnääh⁺ juu⁺ kiyh⁺: “¿Hii⁻ hne⁻?”

Jëeh⁺ ñe⁻ ba⁻ jnääh⁺, he⁺ ba⁻ Dsa⁻ jøøh⁺ kyaa⁺ jnääh⁺ ba⁻ he⁺. ¹³ He⁻ ja⁻ ga⁻ ka⁺ Jesús he⁻ ñiih⁻ ja⁻, ga⁻ kwëeyh⁺ jnääh⁺. Ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ ga⁻ kwëeyh⁻ jnääh⁺ hmooh⁻ ka⁻ läh⁺. ¹⁴ Jee⁺ la⁻ ga⁻ tē⁺ hnē⁻ jiih⁻ he⁻ ga⁻ mi⁻ jnäa⁻ Jesús hñii⁺ kyaa⁺ jnääh⁺ discípulo kyaa⁺, ma⁻ ngëē⁻ ma⁻ lä⁻ jiih⁻.

Ga⁻ hlëeh⁺ Jesús kyaa⁺ Simón Pee⁺

¹⁵ Ma⁻ la⁻ kiyh⁺ ma⁻ kuyh⁻, ja⁻ ga⁻ ga⁻ jäh⁺ Jesús siih⁻ Simón Pee⁺:

—Simón, joo⁺ Joná, ¿che⁺ hnaah⁺ ga⁻ jnä⁻ lä⁻ koh⁺ ga⁻ lä⁻ jëē⁺ hi⁻ tääh⁺ la⁻?

Mah⁺ ga⁻ jäh⁺:

—Jaa⁻, Dsa⁻ jøøh⁺ kyaa⁺. Ñeh⁺ ba⁻ hne⁻ he⁻ hnaan⁺ hne⁻ —ga⁻ jäh⁺ Pee⁺.

—Ja⁻ hääh⁺ llu⁺ dsa⁻ kyaa⁺ —ga⁻ jäh⁺ Jesús siiyh⁺.

¹⁶ Koo⁻ ka⁻ läh⁺ ga⁻ jäh⁺, jee⁺ ga⁻ tē⁺ to⁻ jiih⁻:

—Simón, joo⁺ Joná, ¿che⁺ hnaah⁺ jnä⁻?

—Jaa⁻, Dsa⁻ jøøh⁺ kyaa⁺. Ñeh⁺ ba⁻ hne⁻ he⁻ hnaan⁺ hne⁻ —ga⁻ jäh⁺ Pee⁺.

—Ja⁻ hääh⁺ llu⁺ dsa⁻ kyaa⁺ —ga⁻ jäh⁺ Jesús siiyh⁺.

¹⁷ Ga⁻ tē⁺ hnē⁻ jiih⁻ ga⁻ jäh⁺ Jesús:

—Simón, joo⁺ Joná, ¿che⁺ hnaah⁺ jnä⁻? —ga⁻ jäh⁺.

Ja⁺ meeh⁻ dsē⁻ Pee⁺, kih⁺ he⁻ ma⁻ tē⁺ hnē⁻ jiih⁻ ga⁻ jäh⁺: “¿Che⁺ hnaah⁺ jnä⁻?” Mah⁺ ga⁻ siiyh⁺ Jesús:

—Ga⁻ lä⁻ jē⁺ ba⁻ ñeh⁻ hne⁻, Dsa⁻ jøøh⁺ kyaa⁺. Ñeh⁺ kwee⁻ he⁻ hnaan⁺ hne⁻.

Mah⁺ ga⁻ jäh⁺ Jesús:

—Hää⁻ llu⁺ dsa⁻ kyaa⁺ ja⁻. ¹⁸ Ma⁻ ra⁻ ju⁺ dsoo⁺ jwëēhn⁻ hne⁻. Lä⁻ ma⁻ kwaa⁻ ga⁻ hne⁻ miih⁻, ma⁻ jmääh⁺ hñaah⁺, ma⁻ goh⁺ wa⁻ ha⁻ cha⁻ ha⁻, ha⁻ jee⁺ ma⁻ hnooh⁻ hñaah⁺. Pero wa⁻ ra⁻ ga⁻ gyuh⁻, ñiih⁺ ma⁻ gooh⁻ mah⁺ jñah⁺ dsa⁻ kyeh⁺ hne⁻ hmiih⁻ kyah⁺. Hi⁻ ha⁻ jee⁺ sa⁻ hnooh⁻ goh⁺, jee⁺ ja⁻ ba⁻ dsa⁻ jää⁺ hne⁻.

¹⁹ Lä⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ mah⁺ lä⁻ ngëē⁻ Pee⁺ ha⁻ lä⁻ ma⁻ juuy⁺ lä⁻ jwë⁺ ja⁻ lä⁻ jnä⁻ ha⁻ koh⁺ jøøh⁺ sa⁻ laa⁺ Dio. Ja⁻ ga⁻ ga⁻ jäh⁺:

—Jmee⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaa⁺ jnä⁻.

Discípulo hi⁻ ga⁻ lä⁻ hnää⁺ Jesús

²⁰ Ma⁻ ga⁻ jëeh⁻ Pee⁺ hñii⁺ ta⁺ ka⁻ luu⁺, ga⁻ jëey⁺ ja⁺ discípulo hi⁻ ga⁻ lä⁻ hnää⁺ Jesús he⁺. He⁻ ba⁻ hi⁻ he⁺ ma⁻ gya⁺ koo⁺ kih⁺ Jesús lä⁻ ma⁻ ga⁻ kuyh⁻ ma⁻ nuu⁺ ja⁻, hi⁻ ga⁻ ngii⁻ juu⁺ kih⁺ Jesús: “Dsa⁻ jøøh⁺ kyaa⁺, ¿hii⁻ na⁻ hi⁻ ngëē⁻ hne⁻?” ²¹ He⁻ ja⁻, ma⁻ ga⁻ jëē⁺ Pee⁺ discípulo he⁺, ga⁻ jäh⁺ siiyh⁺ Jesús:

—Dsa⁻ jøøh⁺ kyaa⁺, ¿ha⁻ ga⁻ hi⁻ ja⁺ oo⁻? ¿Hee⁻ ba⁻ le⁺ kiyh⁺? —ga⁻ jäh⁺ Pee⁺.

²² —Wa⁻ ra⁻ jäh⁺ kih⁺ hnoon⁺ chaay⁻ lä⁻ jiih⁻ tē⁺ jmi⁺ jäh⁺, sa⁻ ga⁻ tēēh⁺ hne⁻ jëeh⁺ kiyh⁺. Hne⁻, jmee⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaa⁺ jnä⁻ —ga⁻ jäh⁺ Jesús siiyh⁺.

²³ Jee⁺ kih⁺ øøh⁺ jne⁺ la⁻, ya⁻ hii⁺ koo⁻ juu⁺ kih⁺ discípulo he⁺, ga⁻ jäh⁺ sa⁻ juuy⁺. Pero ja⁺ he⁻ ga⁻ jäh⁺ Jesús he⁻ mo⁻ so⁻ juuy⁺ ja⁻. Ga⁻ jäh⁺ lä⁻ la⁻ ba⁻: “Wa⁻ ra⁻ jäh⁺ kih⁺ hnoon⁺ chaay⁻ lä⁻ jiih⁻ tē⁺ jmi⁺ jäh⁺, sa⁻ ga⁻ tēēh⁺ hne⁻ jëeh⁺ kiyh⁺.”

²⁴ Hi⁻ la⁻ he⁺ discípulo hi⁻ jäh⁺ ju⁺ dsoo⁺ kih⁺ ga⁻ lä⁻ jē⁺ juu⁺ la⁻. Hi⁻ ga⁻ siiy⁺ lä⁻ jē⁺ he⁻ la⁻. Hi⁻ ñe⁻ jne⁻, ju⁺ dsoo⁺ he⁻ jmeey⁺, la⁺ ju⁺ dsoo⁺ jmah⁺ ba⁻.

²⁵ Hi⁺ cha⁻ ga⁺ cha⁻ miih⁻ he⁻ ga⁺ jmee⁺ Jesús. Wa⁺ ra⁻ jäh⁺ kih⁺ sii⁺ jne⁺ ma⁺ koo⁻ ma⁺ koo⁻ lä⁺ hii⁺ në⁺, sa⁺ hiih⁻ lä⁺ kaa⁻ jmi⁻ gyuu⁺ laan⁺, cher⁺ mah⁺ hi⁻ sii⁺ lä⁺ ga⁺ dsa⁺ he⁻ hnøø⁺ ga⁺ dsa⁻ sii⁺. Wa⁺ la⁺ lä⁺ ja⁻.

Hechos

Lä'la- ga'jmeey' ko'llaa' apóstole

Ma-na-la-juu' chee' Dio Jmi-llé' kih' né' kih' dsa'

¹ Teófilo, jee' la- jmeen- ka-läh' juu' kyah'. Lä'koo- ma' ga'siin' to-né', ga'jmeen' juu' lä'jé- he- ga'jmeey' Jesús lä' ma' huu' ga'løoy' jmeey' ta', lä'ja- ka-läh' lä'jé- juu' he- ga'kway', ² lä'jiih' ga'lloo' jmiih' ga'sayh' ta' gyuuuh'. Pero jää' ja-ga' sayh', ga'jmeey' juu' kih' lä'jéé- apóstole hi- ga'lleeyh-. Kyaah' be' kih' Jmi-llé' Na-jngii', ga'jmeey' mada- kih' apóstole ha- lä' jmeey'. ³ Hi- ma-ngéé' ma-juuy', ga'mi-jnäay- hñiiy' na-hña- na'dsay' cha-né' apóstole kyaay'. Ja- he- koo- néé' ga'jmeey' lä' ma' ga'mi-jnäay- hñiiy' mah' lii- la' dsoo' juu' he- na'jiiyh'. Lä'ja- ga'jmeey' lä'jiih' ga'té' to'loo' jmiih' hi- ga'hléeyh' kih' ha- lä' jää- Dio dsa- lä'hih' kih'.

⁴ Koo- há', lä' ma' gyay' kyaah' lä'jéé- apóstole kyaay', ga'jmeey' mada- kiyh', ga'siiyh':

—Ta' la' hwéé- dá' hnäh' Jerusalén la-. Jøø' dá' lä'jiih' jä- he- ga'bääh- Dio hñii' kwa', ja-ba' lä'koo- ga'jwéeh'n' hnäh' jää'. ⁵ Ma-ra' ju'dsoo', kyaah' jmiih- ba' ga'chaa' Jwaa' dsa- jmiih-, pero sa- lä'hii' cha-miih- jmiih' saah' hnäh' jmiih- kyaah' Jmi-llé' Na-jngii'.

Ngaah' Jesús ta' gyuuuh'

⁶ Apóstole hi- ma' tääh' kyaah' Jesús, ga'ngiiy' juu' kih':

—¿Hne- Dsa-jøøh' kyaan-, che' na' na- kwah' jwé' jmeey' dsa- Israel hih' kih' hñii' lä'koo- ma' nøø' kih' dsa- ma-gyuh- jnän' jää'?

⁷ He-ja- ga'jäh' Jesús siiyh':

—Sa' cha- he- kih' lä'neh' hnäh' he- jmiih', he- ji-ñe- jmeey' Dio he- jawah' hnäh' na-, hñii' ba' Täa- na-ngé' jwé' tøøy' hih' lih' jmiih' jmeey' lä'ja-. ⁸ Pero wa-ra- ja' Jmi-llé' Na-jngii' neh' tuh-hoh' hnäh', ja-ga' na- hñäh' hnäh' be' mah' leeh' hnäh' hi- jmeey' ju' dsoo' kin' jee' jwii- Jerusalén la-, hi- lä'kaa- Judea kyaah' Samária hi- lä'kaa- lä'juh' jmi-gyuu' ka-läh'.

⁹ Ma-ngéé' ma-jäyh' lä'ja-, lä' ma-jéé- ja- dsa- kyaay', ga'sah' Jesús ngaayh' ta' gyuuuh'. Ga'hey' jee' jniih', ja-jiih' mo-so- ga'jéé' gyih'. ¹⁰ Jee' täayh' jéey- ta' gyuuuh' ha- lä' ngaah' Jesús, lä'chah' ja- ga'lla-séeh' uu' dsa- hi- kyeh' hmiih- tø-jléé- cha-néy'.

¹¹ Mah' ga'jäh' dsa- he' siiyh':

—¿He-la' tääh' hnäh' jééh' hnäh' ta' gyuuuh', dsa- galileo? He' ba' Jesús hi- ma-téé- Dio ta' gyuuuh' na', ja-ba' lä'koo- jééh' hnäh' ma-ngaayh-, ja-ba' lä-na- jééh' hnäh' jäyh' ka-läh'.

Ga'lleeyh- Matía leé' apóstol la- Juda

¹² Jäh' kih' Jerusalén chih' moh' Olivo jee' ma' tääh' apóstol he'. Jee' ja- ga'taayh' jwé' ga'näay- ta' Jerusalén, ko-ja- ba' jiih' uu' le' ma' ngé' dsa- jmiih' he- teeh- dsa- dsé'.

¹³ Lä' ma' ga'lla-näay' Jerusalén, ga'wiiy' jee' ga'té' to' jwéé' hne', ja-ba' jee' ma' täayh' jää'. Jee' ja- ga'lla-nää' lä'jéé- hi- he', Pee' kyaah' Jacobo, Jwaa-, André', Felipe, Tamá, Bartolomé, Matá', Jacobo joo' Alfeo, Simón Zelote, hi- Juda øøh' Jacobo. ¹⁴ Lä'jéé- hi- he' ma' tääh' tää' ngiiy' kiyh' kih' Dio lä'kaa- tuh-dsëy', hi- ma' tääh' dsa-mé', kyaah' øøh' Jesús hi- María chooy'.

¹⁵ Jee' lä'jéé- dsa- he' tee' hña-laa' dsé- gyeé'. Koo- há' kih' jee' lä'jé- jmiih' ja-, ga' noo- Pee' to'dsaah' jee' kih' dsa-kyaayh' mah' ga'siiyh':

¹⁶ —Hnäh' øøhn', ga'jmeey' bih' ga'lä-te' lä'koh' jäh' juu' kih' Dio he- ga'sii' David lä'koo- ga'mi-jnäa- Jmi-llé' Na-jngii' kiyh' jää'. Juu' ja- ga'hléeh' kih' Juda hi- ma'

jää dsa hi ga sooh¹ kih¹ Jesús. ¹⁷ Hi he ma laa¹ kwaan¹ dsa kyaah¹ jnaah¹, koo ba ma la ta kyaah¹ jnaah¹ kyaayh¹. ¹⁸ (Hi he ga la¹ koo jwi hwa¹ kyaah¹ jneey¹ he ga liyh¹ kwaan¹ kih¹ he hlih¹ he ga jmeey¹. Hwa¹ jee ga lay¹ ja, ga tayh¹ ta cha¹ jee mah¹ ga nii tuyh¹, hi ga hwää lä jee he ma tääh¹ neh¹ tuyh¹. ¹⁹ Lä jee dsa Jerusalén ga nuuy¹ ha lä ga la¹ kih¹ Juda, he ja ga mi cheey¹ hwa¹ ja Acéldama. Juu la hnøø¹ jäh¹ hwa¹ kih¹ jma¹.) ²⁰ Kye da hnäh¹ kwaan¹ lä koh¹ na sii né Salmo:

Hne¹ kiyh¹ wa jä ta jmah¹,
ni jaa sa wa dsa taah¹ jee ja.

Hi na sii ka läh¹ lä la:

Wa jä goo jnah¹ ta kiyh¹.

²¹ Ngoo ba Pee hlëeh¹ lä ja, ga jäyh¹:

—He ja jmee bii hñaan¹ jaa øøh¹ jne hi hää tääh¹ kyaah¹ jne lä jiih¹ ma gya¹ Jesús.

²² Hñaan¹ jaa hi hää jee jnan¹ lä ma ga choo¹ Jwaa jmi kih¹ Jesús, lä jiih¹ ga tē jmi¹ ya hēē¹ Jesús jee jnan¹ ngaayh¹ ta gyuu¹. Hi he leē jaa hi jmee ju dsoo¹ ko jøh¹ kyaah¹ jne, he ga lä jiih¹ Jesús —ga jäh¹ Pee.

²³ He ja ga mi jnäy¹ uu¹ dsa ñuu¹, ga mi jnäy¹ José hi ma chee Barsabá (hi he ma tēy¹ Justo) hi ga mi jnäy¹ Matía. ²⁴ Mah¹ ga taayh¹ ngii¹ kih¹ Dio, ga jäyh¹:

—Hne Dio, hi kyuu¹ ha lä la¹ tuh dsē¹ lä jee dsa, hääh¹ jnaah¹ hi jaa jee lä uu¹ hi ma lleeh¹, ²⁵ mah¹ dsa he gooy¹ ta la, leey¹ apóstol, koo¹ né ta he ga be¹ Juda, Juda hi ga tah¹ jwē¹ hlih¹ hi ngoo¹ jee lle kih¹ tēy¹.

²⁶ He ja ga kooyh¹ suert hi Matía ba ga tēē¹ he ja. Hi he ga jmäy¹ kwaan¹ kyaah¹ gya¹ kaa¹ apóstol he.

2

Ga jyooy¹ Jmi lle¹ Na jngii¹ kih¹ Dio né kih¹ dsa¹

¹ Lä ma ga tē¹ jmi¹ Pentecosté, ma tääh¹ lä jee dsa he ko jøh¹ koo ba cha¹ neh¹.

² Ni juu ga sa cha¹, ga hi¹ goo gyuu¹ lä hi¹ lle¹ tä he ga ngēē¹ lä ga dsa¹ cha¹ neh¹ jee ma täy¹ ja. ³ Jee ja ga lä jnä¹ né kih¹ lä jaa lä jaay¹ he la¹ lä koh¹ mi je he hēē¹. ⁴ Hi ga lä jee hi ma tääh¹ jee ja, ga jyooy¹ Jmi lle¹ Na jngii¹ neh¹ tuh dsēy¹, hi ga looy¹ hlëy¹ jyoh¹ juu lä koo ga kwa¹ Jmi lle¹ Na jngii¹ he hlëy¹.

⁵ Lä ma jmee dsa judiu jmi¹ juu¹ jwi¹ Jerusalén, chaa¹ jwēē¹ dsa ñuu¹ hi mi teh¹ kyaah¹ Dio hi go nää¹ lä kaa¹ lä juh¹ jmi gyuu¹. ⁶ Hi ma ga nuuy¹ hi¹ goo, ga llanää¹ jwēē¹ dsa he, ga kah¹ ga gwēh¹ huudsē¹ kiyh¹, jēē¹ ga nuuy¹ hlëeh¹ dsa hi ma tääh¹ cha¹ neh¹ ja, juu kiyh¹ lä jaa lä jaay¹. ⁷ Ga lä dsaa¹ dsē¹ lä jee dsa he mah¹ ma jee dsayh¹, ma jäyh¹:

—¿Che¹ ja dsa galileo lä jee hi tääh¹ hlëeh¹ na? ⁸ ¿Ha¹ lä ja he hlëy¹ juu jnan¹ he hlëeh¹ jne he kyaah¹ ga lä chaa¹ lä jaa lä jaa jne? ⁹ Hwa¹ jee ga lä chaa¹ lä jaa lä jaa jne chee¹: Partia, Media, Elam, Mesopotamia, Judea, Capadocia, Ponto hi Asia, ¹⁰ Frigia, Panfilia, Egipto, hi cha¹ ga jyoh¹ jwi¹ he na hēē¹ hwa¹ Africa he kye ta¹ cha¹ né ga kih¹ hwa¹ he chee¹ Cirene. Hi chaa¹ hi ma ya nää¹ Roma. Ko llaa¹ hi he laa¹ judiu, hi ko llaa¹ hi ja ga taah¹ kyaah¹ judiu. ¹¹ Hi chaa¹ hi ma ya nää¹ Creta, hi ma ya nää¹ Arabia ka läh¹ hi lä jee ba jne¹ nuu¹ jne hlëeh¹ dsa na juu jnan¹, kway¹ juu ha lä la¹ he juh¹ gaa¹ he jmee Dio.

¹² Ga lä dsaa¹ dsē¹ lä jee dsa he, mah¹ ga kah¹ ga gwēh¹ huudsē¹ kiyh¹, ma llay¹ juu kyaah¹ dsa kyaayh¹:

—¿Hee¹ hnøø¹ jäh¹ he täy¹ jmeey¹ lä na?

¹³ Pero hi jnah¹ ma mi kwayh¹:

—Hi hee¹ ba na —ma jäyh¹.

Ga kwa¹ Pee juu¹ kih¹ Jesús

¹⁴ He-ja- ga-noo- Pee' ko-jøh' kyaah' lä-jëë' gya-kaa' dsa-kyaayh', mah' ga-hlëëyh' ki-gaa- ga-jäyh':

—Lä-jëë' hnäh' judiu hi- ma-ya-nää' jee' jmi' hi- hnäh' hi- chaa- jee' jwi- Jerusalén la-, nuu- da' hnäh' juu' kin' mah' lä-ngëëh' hnäh' ha- lä- la' he- jmee' Dio jee' kyaa' jnääh'. ¹⁵ Sa- hee' hi- tääh' la- lä-koö- jmeeh- hnäh' huudse-, na' ga-ma-të' ba' ko-hi- ñu'. ¹⁶ He- ma-taah' hnäh' ma-nuuh- hnäh' na', kih' he- la- na- ga-hlëëh' Joel hi- ga-ngëë' juu' kih' Dio llo'joo':

¹⁷ Lä-la- ga-jäh' Dio:

“Jee' laa- jmi' cheen- jmi-lle' kin' neh' tuh-dsë' lä-jëë' dsa-,

chih-më' chih-ñuuh- kyaah' hnäh' hlëëh' juu' he- kwan`.

Chih- kwaa- kyaah' hnäh' jëë' he- mi-jnään' kiyh',

hi- jmeen' kè' dsa- ma-gyuh- kyaah' hnäh'.

¹⁸ Ma-ra- ju'dsoo' cheen- jmi-lle' kin' neh' tuh-dsë' hi- më' hi- ñuuh- hi- jmee' ta'he' kin',

mah' ngëëy' juu' kin' kih' dsa- jmi' ja-.

¹⁹ Gyuu' jmi-gyuu- jmeen' he- jmee' dsaa- dsë' dsa- hi- jmeen' he- juh-gaa- në' hwa' la-, kyaah' jma-, kyaah' je-, kyaah' cha-miuh- ñe'.

²⁰ Lä-läh- në' hyoo-, lä-gyuu' sih-, jää' ja-ga- ja- jmi' juuh- jmi' goo- kih' Dio.

²¹ Hi- lä-jëë' hi- ngii' kih' kih' Dio, hi- he' ba' lää'.”

²² 'Hnäh' hi- laa' israelita dsa-goon~, nuu- da' hnäh' juu' la-. Lä-koö- ma' ja' Jesús dsa- chaa- Nazaret jee' kyah' hnäh', Dio ga-mi-jnääh- he- laay' hi- na-hñaä' kyaay'. Jëëh', ma-ñeh' ba' hnäh', ja- he- koö- nëë' he- juh-gaa- ga-jmeey' jee' kyah' hnäh' he- ga-jmee' dsaa- hoh' hnäh'. ²³ Pero ma-na-la- ba' huudse' kih' Dio ha- lä- le' kiyh'. Ñe- bih' ha- lä- jmeeh' hnäh' kih' Jesús. Lä- ma' ga-hey' gooh- hnäh' ga-chaah' hnäh' hi- ga-ngëëh' hnäh' goo- dsa- hñaä- dsë', mah' ga-tää- dsih' dsoh' hma-cru'. Jee' ja- ga-juuy'. ²⁴ Pero ga-tuh' kiyh' jee' ma' jii' lä-koh' ma' ga-juuy'. Ni- koö- sa- ga-lih' ma' la-dsëë' kiyh', ma-ra- he- ga-mi-jiih' ba' Dio ka-läh'. ²⁵ Nuu- da' hnäh' lä-koö- ga-hlëëh' David kih' Jesús:

Lä-jë- jmi' ba' cheh' Dio kyaah' jnä' kih' he- gyay' jwoo' ra-lluu' kin',

he-ja- sa- jeh' dsën'.

²⁶ He-ja- chaa- ba' jnä' llu', jëë- ba' dsën' hän' kiyh',

cha- ba' o-jøh' dsë- kin' kyaayh'.

²⁷ Jëëh', sa- kwah' jwë' jän' neh' to-høø-,

ni- sa- kwah' jwë' jyah' jmi-ngo' kin', jnä' hi- na-jngëë' kyaah'.

²⁸ Ga-mi-jnääh' kin' jwë' he- jmee' chaan-.

Hne- ba' jmeeh' jëë- dsën' cha-miuh- kih' he- cheh' kyaah' jnä', ga-jäh' David.

²⁹ 'Hnäh' dsa-goon~, sa- na-hee' he- jwahn' la- kih' dsa- ma-gyuh- jnään' David. Ga-juuy' hi- ga-haay'. Ja- ba' hwa' jnään' la- na-haay' lä-jiih' na'. ³⁰ Pero ga-ngëë' bih' juu' kih' Dio hi- ma-ñey- lä-koö- ga-bääh- Dio hñii' jmee' kiyh'. Ga-tää- Dio hñii', ga-siiyh': “Jaa- kih' jee' lä-jëë' sa-ju- kyah' ya-hëë' hi- lee' Cristo mah' kooy- në' kyah', leey' rey.” ³¹ Ma-ñe- ba' David ha- lä- le' ta- cha'né', he-ja- ga-hlëëyh' kih' he- lä-jiih' Cristo, ga-jäyh': “Sa- jäy' neh' to-høø- hi- ni- sa- hee' jmi-ngo' kiyh'.” ³² Dio ga-mi-jiih' Jesús hi- hlëëhn' kih' la-. Lä-jëë' jnääh' jmee- jnääh' ju'dsoo' he- ga-lä-jiih' Jesús. ³³ Mah' ngaayh' na-gyay- jøøyh' jwoo' ra-lluu' kih' Dio. Hi- ga-hyoyh' jmi-lle' Na-jngii' lä-koh' hmoo' he- ga-jmee' Tää' kyaayh', ja- ga- ga-cheey' jmi-lle' Na-jngii' ja- kya' jnääh'. He- ja- na- he- jëëh' hnäh' na' hi- he- nuuh- hnäh' ka-läh'.

³⁴ 'Jëë' da', ja- he' David hi- ga-sah' gyuu'. He' ba' hñiiy' ga-jäyh' lä-la-:

Ga-jäh' Dio siiyh' Dsa-jøøh' kyaan':

“Na' jwoo' ra-lluu' kin' la-,

³⁵lä'jiih' lloo~ jmií' toohn' gooh' he' jmeeh' hih' kih' hi' na' høøh' kyah'", ga'jäh' David.

³⁶'Lä'jēē' jne' dsa' Israel, hnøø' lä'ngēē' jne', juu' la' la' ma' ra' ju'dsoo'. He' ba' Jesús hi' ga'tääh' hnäh' dsöh' hma' cru', he' ba' hi' he' na' ga'jmää' Dio laay' Dsa-jøøh' jnän' hi' ga'hñaay' laay' Cristo —ga'jäh' Pee'.

³⁷Peer' ga'saah' dsa' he' llii' ma' ga'nuuy' juu' ja', he' ja' ga'ngiiy' juu' kih' Pee' kyaah' jñah' apóstol, ga'jäyh':

—Dsa' goon~, ¿hee' na' jmee' jnääh' na'?

³⁸Ja' ga' ga'jäh' Pee' siiyh':

—Jeeh' hnäh' kyaah' Dio, chaa' hnäh' hñaah' jmií' lä'jaa' lä'jaa' hnäh' lä'hih' he' ga'jmeē' Jesucristo mah' dsa' che' dso'kye' kyah' hnäh', hi' lä'ja' hñah' hnäh' jmi' lle' Na' jngii' he' kwa' Dio. ³⁹He' jnä' ba' jne' la' he' ga'jäh' Dio kwa', he' kih' gyuu' jnän', he' kih' hi' tääh' uu'. La' kih' lä'hií' né' hi' tēēh' Dio —ga'jäh' Pee'.

⁴⁰Ga'kwēēh' Pee' nuuh' hi' ga'hlēēyh' kyaah' cha' ga'miih' juu', ga'jäyh':

—Lää' hnäh' hñaah' kih' he' hliih' he' cha' jmi' gyuu' la'.

⁴¹Lä'jēē' hi' ga'heeh' juu' kih' Dio he' ga'kwa' Pee' jmií' ja', tee' hnē' mil hi' ga'saa' jmií'. Lä'jēē' dsa' he' ga'jmeē' ko' jøh' kyaah' hi' ma' tääh' jää', lä'ja' ga'lä'jwēē' gyih'.

⁴²Lä'jēē' dsa' he' ga'taah' nuuy' lä'jē' juu' he' ga'kwa' apóstole. Ga'jmeey' ko' jøh' kyaah' koo' ba' huud'sē', hi' lä'ja' ma' kuyh' he'ñiih' lä'hih' kih' Jesús, hi' ko' jøh' ba' ma' ngiiy' kih' Dio.

Lä'la' ga'jmeē' lä'jēē' hi' ga'heeh' kih' Jesús ma' to' né'

⁴³Peer' ga'lä'goo' dsē' lä'jēē' dsa' ma' ga'jēēy' cha' miih' he' juh' gaa' he' ga'jmeē' apóstole. ⁴⁴Lä'jēē' hi' ga'heeh' juu' kih' Dio ga'taayh' ko' jøh'. Ga'jmeē' bih' llu' dsēy', ga'jmeey' kwaat' la' kih' lä'jēē' ba' he' cha' kiyh'. ⁴⁵Ga'hñiiy' hwa' kiyh', ga'hñiiy' he' cha' kiyh'. Lä'jē' kuu' he' ga'liyh' ja', ga'tí' ga'llooyh' kih' hi' lla'kyaa'. ⁴⁶Lä'jē' jmií' ba' ma' dsa'ñeey' ko' jøh' koo' gwah' juuh' ja', hi' lä'ja' ma' dsa'ñeey' cha'neh' kih' dsa'kyaayh' ma' kuyh' ma' nuu' kih' Jesús. Lä'kaa' tuh' dsēy' ma' kuyh' ko' jøh'. Sa' cha' huud'sē' ma' kyey' ni' miih'. ⁴⁷Ma' häy' kih' Dio hi' dsa'gooy' ma' tih' ba' dsēy' lä'koo' ma' jmeey'. Koo' jmií' koo' jmií' ga'jmeē' Dsa-jøøh' jnän' ga'lä'jwēē' ga' dsa' hi' lle' kih' lää'.

3

Ga'hlaa' jaa' dsa' jluuh'

¹Koo' hä' ngoo' Pee' kyaah' Jwaa' ta' gwah'. Hor' ja' ma' dsa'nää' dsa' ngiiy' kiyh' kih' Dio ko' hi' hnē' ta' ga'hloo'. ²Jee' ja' ma' gya' jaa' dsa' jluuh' tíí', hi' ma' jluuh' ga'lä'chaa'. Jee' ja' ma' dsa'llaa' dsih' lä'jē' jmií' ho'haah' kih' sa'jnē' kih' gwah'. Ho'haah' ja' chee' Na'hñaah'. Jee' ja' ma' gyay' ngiiy' kuu' kih' dsa' hi' dsa'nää' gwah'. ³Ma' ga'jēē' dsa'dsaah' he' ja' Pee' kyaah' Jwaa' dsa'taayh' ta' jee' chih' gwah' ja', ga'chuuy' kyaah', ga'ngiiy' kuu'. ⁴He' ja' ga'noo' Pee' kyaah' Jwaa', ga'jēēy' dsa' jluuh' he' koo' hweh', mah' ga'jäh' Pee' siiyh':

—Jēē' da' jnääh'.

⁵Peer' ga'nøh' dsēy' ma' ga'jēēy' apóstol he', ma' hyoyh' miih' kuu' ma' laay'.

⁶Pero lä'la' ba' ga'jäh' Pee':

—Sa' cha' kuu' tøø' ku'nøø' he' kwēēhn' hne'. He' la' ba' kwēēhn' hne'. Kyaah' hih' kih' Jesucristo dsa' chaa' Nazaret, noo' mah' ngē'.

⁷Hi' ga'sooh' Pee' gooy' ra' lluu', ga'chaayh'. Lä'chah' ja' ga'lä'bee' ma' tiiy'.

⁸Ga'nooy' ko'chih' ga'løøy' ngēy'. Ga'hey' ta' neh' sa'jnē' kih' gwah' kyaah' lä'uu' apóstol he', ma' hēē' dsay' häy' kih' Dio. ⁹Lä'jēē' hi' ma' tääh' jee' ja', ga'jēēy' ngē' dsa' hi' ma' jluuh' he', häy' kih' Dio. ¹⁰Ma' kyuu' ba' dsih', he' ja' ma' jäyh':

—Hi' he' na' hi' ma' gya' ngii' kuu' ho'haah' he' chee' Na'hñaah'.

Peer⁺ ga⁻jwaa^h dsa⁻, ga⁻taayh^h jëë⁻ dsayh⁺, ha⁻ lä⁺ ga⁻la⁺ kih⁺ dsa⁻jluuh⁺ he⁺.

Ga⁻kwa⁺ Pee⁺ juu⁺ hoo⁺ na⁺ hii⁺ kih⁺ Salomón

¹¹ Ga⁻nää⁺ apóstole ta⁺ hoo⁺ na⁺ hii⁺ kih⁺ Salomón hi⁺ dsa⁻jluuh⁺ hi⁻ ga⁻hlaa⁺ he⁺ sa⁺ ga⁻tay⁺ jmeey⁺ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ apóstole. Ha⁻ koh⁺ sa⁺ ma⁺ dsaa⁻ dsé⁺ lä⁺ jëë⁻ hi⁻ ga⁻kuh⁺ jee⁺ ja⁻. ¹² Ma⁺ ga⁻jëë⁻ Pee⁺ ga⁻kuh⁺ dsa⁻ he⁺, he⁻ja⁻ ga⁻jäyh⁺:

—¿He⁻la⁺ dsaa⁻ hoh⁺ hnäh⁺ dsa⁻ Israel he⁻ jëeh⁺ jnääh⁺ lä⁺ na⁻? ¿Che⁺ laah⁺ hnäh⁺ he⁻ mi⁻ te⁻ jnääh⁺ cha⁻ ga⁻miih⁻ he⁻ja⁻ ma⁻ mi⁻ hlää⁺ jnääh⁺ dsa⁻ ñuuh⁻ la⁻ o che⁺ laah⁺ hnäh⁺ cha⁻ cha⁻ miih⁻ be⁺ kyaä⁺ jnääh⁺? ¹³ Dio kyaä⁺ Abraham, Dio kyaä⁺ Isaac, Dio kyaä⁺ Jacob, Dio kyaä⁺ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän⁻ ga⁻jmääy⁺ jøøh⁺ jooy⁺ Jesús hi⁻ ga⁻ngëeh⁻ hnäh⁺ goo⁻ Pilato. Hi⁻ lä⁺ koo⁻ ma⁺ ga⁻jäh⁺ Pilato ma⁺ lääy⁺, sa⁺ ga⁻heeh⁻ hnäh⁺ kiyh⁺. ¹⁴ Hi⁻ lluu⁺ he⁺, hi⁻ sa⁻ ää⁻ ni⁻ miih⁻ dsoo⁻, sa⁺ ga⁻tih⁺ hoh⁺ hnäh⁺ he⁻ ma⁺ lääy⁺. Ga⁻tih⁺ ga⁻ hoh⁺ hnäh⁺ he⁻ ga⁻ngiuh⁻ hnäh⁺ kih⁺ Pilato he⁻ ga⁻laa⁺ jaa⁻ hi⁻ ää⁻ dsoo⁻. ¹⁵ Ga⁻jngëeh⁻ hnäh⁺ hi⁻ ga⁻jmää⁺ jné, pero Dio ga⁻mi⁻jiyh⁻ jee⁺ kih⁺ hi⁻ na⁻juu⁺. Ja⁻ba⁺ jnääh⁺, jmeé⁺ jnääh⁺ ju⁻ dsoo⁻ he⁻ ga⁻lä⁺jiyh⁻. ¹⁶ Kih⁺ he⁻ ma⁻dsoo⁻ dsé⁺ jnääh⁺ kih⁺ Jesús, he⁻ja⁻ ba⁺ ma⁻hlaa⁺ hi⁻ la⁻ hi⁻ jëeh⁻ hnäh⁺ hi⁻ kyuu⁺ hnih⁺. He⁻ ma⁻dsoo⁻ dsé⁺ jné gwa⁻ kih⁺ Jesús, he⁻ja⁻ ba⁺ ma⁻jä⁺ kiyh⁺ go⁻te⁻ hi⁻ jëeh⁻ hnäh⁺ cheh⁺ la⁻.

¹⁷ Hnäh⁺ dsa⁻ goon⁻, ma⁺ ba⁺ jnä⁺ he⁻ sa⁺ ga⁻lä⁺ngëeh⁻ hnäh⁺, he⁻ja⁻ ba⁺ ga⁻jmeeh⁻ hnäh⁺ lä⁺ja⁻ kih⁺ Jesús, hi⁺ lä⁺ja⁻ ga⁻jmeé⁺ dsa⁻ta⁺ ka⁻läh⁺. ¹⁸ Pero Dio ga⁻mi⁻te⁻ lä⁺ koo⁻ ga⁻jäyh⁺ jää⁺. Lä⁺ jëë⁻ hi⁻ ga⁻ngëe⁻ juu⁺ kiyh⁺, ga⁻jmeeyh⁺ juu⁺ ma⁺ ra⁺ he⁻ jëë⁻ ba⁺ wi⁺ Cristo kyaay⁺. ¹⁹ He⁻ja⁻ jwahn⁻, wa⁺ lä⁺ dsaa⁻ hoh⁺ hnäh⁺ miih⁻, jeeh⁻ hnäh⁺ kyaah⁺ Dio mah⁺ dsa⁻ che⁻ dso⁻kye⁻ kyah⁺ hnäh⁺. Ja⁻ga⁻ na⁺ kwa⁺ Dio jwé⁺ dsa⁻toohn⁻ llu⁺, ²⁰ hi⁻ cheey⁺ Jesucristo ka⁻läh⁺, he⁺ ba⁺ hi⁻ ma⁻ñuuh⁻ hnäh⁺ kih⁺ jää⁺. ²¹ Pero na⁺, lä⁺ ma⁻gya⁻ ja⁻ba⁺ Jesús gyuu⁺ ya⁻jwi⁺ lä⁺jiuh⁺ lloo⁻ jmi⁺ jmeeyh⁺ lä⁺hmëe⁻ lä⁺jé⁺ he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻. Ga⁻jmeé⁺ ba⁺ Dio juu⁺ ha⁻ lä⁺ le⁺ jmi⁺ ja⁻, jëeh⁺ ga⁻chee⁺ bih⁺ hi⁻ na⁻jngëe⁻ kyaay⁺ hi⁻ ga⁻ngëe⁻ juu⁺ kiyh⁺ llo⁻joo⁺. ²² Jëeh⁺, Moisé ga⁻ngëe⁻ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän⁻, ga⁻jäyh⁺: “Jee⁺ jnän⁻ la⁻ jmeé⁺ Dio ya⁻hëe⁻ jaa⁻ hi⁻ ngëe⁻ juu⁺ kiyh⁺ lä⁺ koo⁻ jmeen⁻ la⁻. Ja⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺ he⁺ lä⁺ jé⁺ he⁻ jäh⁺ hi⁻ he⁺. ²³ Lä⁺ jëë⁻ hi⁻ sa⁺ jmeé⁺ he⁺ juu⁺ kih⁺ hi⁻ he⁺, mo⁺so⁻ leey⁺ kwaat⁻ dsa⁻ kyaä⁺ Dio”, ga⁻jäh⁺ Moisé.

²⁴ Hi⁺ ngoo⁺ ba⁺ Pee⁺ kway⁺ juu⁺, ga⁻jäyh⁺:

—Lä⁺ jëë⁻ hi⁻ ga⁻ngëe⁻ juu⁺ kih⁺ Dio jää⁺, ga⁻jmeeyh⁺ juu⁺ ha⁻ lä⁺ jmeé⁻ Dio jmi⁺ na⁺. Lä⁺ja⁻ juu⁺ ga⁻kwa⁺ Samuel to⁻né hi⁺ ja⁻ba⁺ lä⁺ja⁻ la⁺ juu⁺ he⁻ ga⁻kwa⁺ hi⁻ ya⁻nää⁺ këë⁻. ²⁵ Dsa⁻ goo⁻ ba⁺ jné hi⁻ ga⁻ngëe⁻ juu⁺ kih⁺ Dio, hi⁺ ja⁻ba⁺ he⁻ jnä⁺ jné hmoo⁺ he⁻ ga⁻jmeé⁺ Dio kyaah⁺ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän⁻. Mi⁻dsooh⁻ da⁺ hoh⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁺ ga⁻jäh⁺ Dio siiyh⁻ Abraham: “Ta⁺ lä⁺ kih⁺ sa⁻ju⁻ kyah⁺, mi⁻jään⁻ ga⁻lä⁺ jëë⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻.” ²⁶ He⁻ja⁻ jwëeh⁻ hnäh⁺, lä⁺ ma⁺ ga⁻mi⁻jiuh⁻ Dio joo⁺, ga⁻cheey⁺ jnä⁺ jné to⁻né mah⁺ mi⁻jääy⁺ jné. He⁻ hnøøy⁺ dsa⁻jeeh⁻ lä⁺jaa⁻ lä⁺jaa⁻ jné mah⁺ mo⁺so⁻ jmeé⁺ ga⁻jné he⁻ hliih⁺.

4

Ga⁻jääy⁺ Pee⁺ kyaah⁺ Jwaa⁻ cha⁺ né dsa⁻ ta⁺ Judiu

¹ Cheh⁺ ga⁻ Pee⁺ kyaah⁺ Jwaa⁻, hlëëyh⁻ dsa⁻ ma⁺ ga⁻lla⁻nää⁺ jmi⁻dsa⁻, ga⁻lloo⁺ dsa⁻jøøh⁺ kyaä⁺ poo⁻ hi⁻ ma⁺ høø⁻ gwah⁺ hi⁺ ga⁻lla⁻nää⁺ saduceo ka⁻läh⁺. ² Lä⁺ jëë⁻ dsa⁻ he⁺ sa⁺ ga⁻tih⁺ dsëy⁺ juu⁺ he⁻ ma⁺ kwa⁺ apóstol, jëeh⁺ ma⁺ hlëëyh⁻ he⁻ lä⁺jiuh⁺ dsa⁻ jee⁺ kih⁺ hi⁻ na⁻juu⁺, kih⁺ he⁻ ga⁻lä⁺jiuh⁻ Jesús. ³ He⁻ja⁻ ga⁻saayh⁺ Pee⁺ kyaah⁺ Jwaa⁻. Koo⁻ ga⁻taayh⁻ neh⁻ ñe⁺ ba⁺, kih⁺ he⁻ ga⁻hloo⁻. Ga⁻jnyh⁺ neh⁻ ñe⁺ ja⁻ jyoh⁺ jmi⁺. ⁴ Peer⁺ jwëë⁻ dsa⁻ ga⁻lä⁺ dsoo⁻ dsé⁺ ma⁺ ga⁻nuuy⁺ juu⁺ kih⁺ Dio. Hña⁺ mil ga⁻té⁺ ma⁻ la⁻ dsa⁻ ñuuh⁻ jmah⁺.

⁵ Ma⁺ ga⁻jnä⁺ jyoh⁺ jmi⁺, ga⁻kuh⁺ dsa⁻ta⁺ né⁺ta⁺ kih⁺, jee⁺ jwi⁻ Jerusalén ja⁻, kyaah⁺ dsa⁻gyuu⁺, hi⁺ kyaah⁺ ta⁻jwoh⁺ kyaä⁺ ley. ⁶ Jee⁺ ja⁻ ma⁺ hää⁺ Aná hi⁻ ma⁺ laa⁺ jmi⁻dsa⁻ jøøh⁺, kyaah⁺ Caifá kyaah⁺ Jwaa⁻ kyaah⁺ Alejandro kyaah⁺ lä⁺ jëë⁻ ga⁻ hi⁻ laa⁺ dsa⁻ kyaä⁺

jmi-dsa-jøøh' he'. 7 Hi- he' ga-jmee' mada- ga-hwëë- hi- ma' tääh' neh-ñe', mah' ga-cheeyh- to-dsaah' jee' ma' tääyh' ja-, ga-ngiiy' juu' kiyh':

—¿Hii- kih' hih' he- jmeeh- hnäh' lä-na-, hi- kwa' be' kyah' hnäh'?

8 He-ja- ga-hlëeh' Pee' kyaah' cha-miih- be' kih' Jmi-llë' Na-jngii', ga-siiyh':

—Hnäh' hi- laa' dsa-ta' dsa-gyuu' kya' dsa- Israel, 9 ma-teeh' hnäh' jnääh' kih' he- ma-ja' kih' jaa- hi- ma' dsaah', la-kyaah' jnääh' jmi' ha- lä- ma-hlaay'. 10 Hnøø' lä-ngëeh' hnäh' kyaah' lä-jëë- ga-dsa- chaa- hwa' Israel la-, kyaah' hih' kih' Jesucristo dsa- chaa- Nazaret ba' ma-hlaa' dsa- hi- ma' jluuh' la-. He' ba' Jesús hi- ga-jngëeh' hnäh' dsoh' hma-cru-, Dio ga-mi-jiiyh' jee' kih' hi- na-juu'. Kyaah' be' kih' Jesús, cheh' hi- ma' jluuh' la- cha'nëh' hnäh'. 11 Jesús hi- hlëehn' kih' la-, laa' lä-koh' mi'kuu' he- sa- ga-tih' hoh' hnäh', hnäh' hi- laa' lä-koo- të-hyah' kya' Dio. Hi- he' ga-ja' lä-koh' mi'kuu' he- kye- dsa- to-në' kih' koo- hne- juuh-. 12 Sa- chaa- ga-jñah' jmi-gyuu' la- hi- lää' jne', jëeh' jaa- ba' he' hi- ga-kwaa' Dio hi- na-ngë' jwë' lää' jne'.

13 Ma' ga-jëë' lä-jëë- dsa-ta' he' ni' miih- sa' goh- Pee' kyaah' Jwaa-, he-ja- ga-taayh' jëë- dsayh-. Jëeh', ñe- bih' apóstole he' ma' laay' dsa- wa' hi- cha- hi-, ni' sa- kyuu' hwëh' ka-läh'. Hi' ga-lä-kyuu' he' ba' hi- he' ma' ga-näy' kyaah' Jesús. 14 Hi' ga-jëëy' he- ma' cheh' dsa-ñuu' hi- ma' jluuh' he' jee' kiyh' ja-, he-ja- sa' ga-la' ma' jäyh' sa' llu' he- ma-la' lä-ja-. 15 Mah' ga-jmee' dsa-ta' mada- he- ga-hwëë- apóstole he', ta'ko-jiyh' ga-taayh' ga-llay' juu' kyaah' dsa-kyaa'yh'. 16 Ma' jäyh':

—¿Ha- lä' llu' jmeen' kyaah' dsa-ñuu' na-? Ma' ra' ju-dsoo' ga-jmeey' koo- he- juh-gaa- hi' lä-jëë- dsa- hi- chaa- Jerusalén la- ma-ñey-, he-ja- sa' le' jäh' jne' sa' dsoo'. 17 Lä-la- ba' wa' jmeen' mah' mo-so' lä-ñuu' ga' juu' la- jee' jwii- jnän-. Wa' juuhn' kiyh' mah' mo-so' hlëeh' gyih' ni' jaa- kih' Jesús.

18 He-ja- ga-tëeyh' Pee' ka-läh' kyaah' Jwaa- ta' në'ta' mah' ga-siiyh':

—Mo-so' hlëeh' ga' hnäh' kih' Jesús, ni' mo-so' mi-tëeh' ga' hnäh' dsa- juu' kiyh'.

19 He-ja- ga-jëeh- Pee' kyaah' Jwaa- juu' kiyh':

—Jmee' da' hnäh' hu' dsë- ha- lä- sooh' kya' jnääh' cha'në' Dio, ¿ché' llu' ga' he- mi'te- jnääh' kyah' hnäh' la- he- mi'te- jnääh' kih' Dio? 20 Pero sa' le' tu' jnääh' he- kwa- jnääh' juu' la-, lä-jë- he- ga-jëë- jnääh' kyaah' he- ga-ñuu' jnääh' —ga-jäyh'.

21 He-ja- ga-jäh' dsa-ta':

—Ma-ñeh' ba' hnäh' cher' mah' ga-nääh' ga' hnäh' kwah- juu' na-.

Ja-ga' ga-läy'. Sa' ga-jnøøyh' ha- lä- jee' ma' jmeeh' dsih', jëeh' lä-jëë- ba' dsa- ma' jmee' juuh- kih' Dio kih' he- ga-la' lä-ja-. 22 Jëeh', ga-la' koo- he- juh-gaa- kih' dsa- hi- ga-hlaa' he' hi- ma' hää' la' ga- to'loo' ji- ñe-.

Ga-ngii' øøh' jne' kih' Dio mah' hyoyh' be'

23 Lä- ma' ga-laa' apóstol he', ga-lla-näy' ka-läh' jee' ma' tääh' dsa-kyaa'yh', ja-ga' ga-jmeeyh' juu' ha- lä- ga-jäh' jmi-dsa- kaah' kyaah' dsa-gyuu' he'. 24 Hi' ma' ga-nuu' lä-jëë- dsa-kyaa'yh', ga-taayh' ko-jøh' lä-jëëy' ga-chuu' kyaah' Dio, ga-jäyh':

—Jaa- hne- ba' jmeeh- hih', hne- he' Dio hi- ga-jmeeh' gyuu' hwa', ga-jmeeh' jmi-ñeeh-, hi' ga-jmeeh' lä-jë- he- ga-cha-. 25 Hi' hne- ga-kwah' juu' lä-koo- ga-hlëeh' David hi- ga-jmee' ta'he' kyah' lä- ma' ga-hlëeyh' lä-la-:

¿Hee- ba' la' chi-jwaa- dsa- lä-kaa- lä-juh' jmi-gyuu'?

Lä-kaa- jee' jwii-, dsa-taayh' juu' kwee- kyaah' hu' dsë- he- sa- jmää' ta'.

26 Dsa-kuh' lä-jëë- dsa-ta' kaah', mah' jmeey' ko-jøh' kyaah' dsa-kyaa'yh', hnooyh- ha- lä- jee' la- dsëy' Dio kyaah' Cristo hi- na-lleeh' kyaay', ga-jäh' David.

27 Hi' ma-ra' he- ga-la' ba' he- ja- jee' jwii- la-, ga-kuh' Herode kyaah' Poncio Pilato kyaah' dsa- hi- sa- laa' judiu hi' kyaah' dsa- judiu. Ga-hnooy' juu' kih' Jesús, gyuu- hi- na-jngëë' kyaah' hi- ga-hñaah'. 28 Kyaah' be' kyah' hi' kyaah' hu' dsë- kyah' ma-na-la- juu' jää' ha- lä- le' kih' Jesús hi- ja- ba' lä-ja- ga-jmee' dsa- he' kiyh'. 29 Jëë- da' Dsa-jøøh

'kyaan^h ha⁻ lä⁺ jøøh^h dsa⁻ jnääh^h na^h. Kwa^h be^h kyaa^h jnääh^h hi⁻ jmee⁻ ta^h he^h kyah^h mah^h sa^h lä⁺ gah^h jnääh^h hlëéh^h jnääh^h dsa⁻ kyaah^h juu^h kyah^h. ³⁰ Hii^h gooh⁻ né^h kih^h hi⁻ dsaah^h mah^h hlääy^h hi^h kwa^h be^h kyaa^h jnääh^h mah^h jmee⁻ jnääh^h cha⁻ miih⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ kyaah^h be^h kih^h Jesús gyuu⁻ kyaah^h hi⁻ na⁻ jngëé^h —ga⁺ jäh^h apóstol he^h.

³¹ Ma^h ga⁺ dsa^h ga⁺ hlëeyh^h kyaah^h Dio ga⁺ jeh^h hwa^h jee^h ma^h tääyh^h ja⁻, lä⁺ chah^h ja⁻ ga⁺ taayh^h na⁻ kah^h bih^h Jmi⁻ lle^h Na⁻ jngii^h, hi^h ga⁺ nää^h bih^h kway^h juu^h kih^h Dio, ni^h miih⁻ sa^h goyh^h.

Ga⁺ kwa^h øøh^h jne^h be^h kih^h hi⁻ lla⁻ kyaa^h

³² Lä⁺ jëé^h dsa⁻ hi⁻ ga⁺ lä⁺ dsoo^h dsé^h kih^h Dio, koo⁻ nëé^h ba^h ma^h la^h huü^h dsé⁻ kiyh^h, ni^h jaa⁻ sa^h ma^h jmee⁻ kih^h lä⁺ jëé^h he⁻ ma^h cha⁻ kiyh^h, ga⁺ jmeey^h kwaat^h la^h kih^h lä⁺ jëé^h ba^h. ³³ Kyaah^h cha⁻ miih⁻ be^h, ga⁺ lä⁺ jëé^h apóstole ga⁺ jmeey^h ju^h dsoo^h he⁻ ga⁺ lä⁺ jiih^h Jesús Dsa⁻ jøøh^h jnän^h. Hi^h Dio ga⁺ mi^h jøø^h cha⁻ miih⁻ kih^h lä⁺ jëé^h dsa⁻ he^h. ³⁴ Jee^h kih^h dsa⁻ he^h ni^h jaa⁻ sa^h ma^h jmee⁻ wëé^h kih^h. Jëéh^h ma^h chaa⁻ øøh^h jne^h hi⁻ ma^h høø^h hwa^h, hi⁻ ma^h høø^h hne^h, ga⁺ hniiy^h he⁻ ja⁻ mah^h ma^h dsa⁻ kay^h kuu^h he⁻ ma^h liyh^h ja⁻, ³⁵ ma^h dsa⁻ kwëeyh^h apóstole. Hi^h apóstole he^h ma^h ti⁻ ma^h llooh^h kuu^h ja⁻ kih^h lä⁺ jaa⁻ lä⁺ jaa⁻ hi⁻ lla⁻ kyaa^h.

³⁶ Lä⁺ ja⁻ ga⁺ jmee⁻ José. Pero apóstole he^h ga⁺ mi^h chee⁻ dsih^h Bernabé. Jmii⁻ kiyh^h hnøø^h jäh^h: hi⁻ kwa^h be^h kih^h dsa^h. Ma^h laay^h sa^h ju⁻ kih^h Leví. Jee^h ga⁺ lä⁺ chaa^h Bernabé chee⁻ Chipre, hwa^h he⁻ hä^h jee^h jmi⁻ ñeeh^h. ³⁷ Hi⁻ he^h ma^h høø^h koo⁻ jwi^h hwa^h hi⁻ ga⁺ hniiy^h. Kuu^h he⁻ ga⁺ liyh^h ja⁻, na^h kay⁻ kih^h apóstole.

5

Ga⁺ juu^h Ananía kyaah^h mëy^h Safira

¹ Che^h kyuu^h ha⁻ lä⁺ ga⁺ jmee⁻ jaa⁻ hi⁻ ma^h chee⁻ Ananía kyaah^h mëy^h hi⁻ chee⁻ Safira. Dsa⁻ he^h, ga⁺ hniiy^h koo⁻ jwi^h hwa^h kih^h ka⁻ läh^h. ² Ga⁺ taayh^h juu^h kwee⁻ kyaah^h mëy^h ha⁻ lä⁺ juuy^h mah^h hmäy^h to^h dsaah^h kuu^h he⁻ ga⁺ hniiy^h hwa^h ja⁻. He⁻ ja⁻ na^h kay⁻ to^h dsaah^h ba^h kuu^h ja⁻ kih^h apóstole. (Ga⁺ jmeey^h lä⁺ koh^h he⁻ ga⁺ kwëeyh^h lä⁺ jëé^h ba^h.) ³ He⁻ ja⁻ ga⁺ jäh^h Pee^h siyh^h:

—Ananía, ¿ha⁻ lä⁺ ma^h he⁻ Tana^h neh^h tuh⁻ hoh^h ma⁻ juuh^h kih^h Jmi⁻ lle^h Na⁻ jngii^h, he⁻ ma⁻ hmäh^h to^h dsaah^h kuu^h he⁻ ma⁻ hniih^h hwa^h kyah^h? ⁴ ¿Ja^h he⁻ kyah^h ba^h hne⁻ ma^h la^h hwa^h ja⁻ ta^h kō⁻ jiih^h sa^h ma⁻ hniiy^h? Hi⁻ ma^h ga⁺ hniih^h hwa^h ja⁻, ¿ja^h he⁻ kyah^h ba^h hne⁻ kuu^h he⁻ ga⁺ lëh^h kih^h hwa^h ja⁻? ¿He⁻ la^h ma⁻ ja⁻ huü^h dsé⁻ hliih^h he⁻ ma⁻ jmeeh^h lä⁺ na⁻? Ja^h he^h dsa⁻ na⁻ hi⁻ ma⁻ juuh^h kih^h, kih^h Dio ba^h na⁻ ma⁻ juuh^h.

⁵ Ma^h ga⁺ nuu^h Ananía juu^h ja⁻, ga⁺ tayh^h hwa^h, ga⁺ juuy^h go⁻ te⁻. Peer^h ga⁺ lä⁺ goo^h dsé^h lä⁺ jëé^h dsa⁻ ma^h ga⁺ nuuy^h he⁻ ga⁺ la^h lä⁺ ja⁻. ⁶ Chih⁻ hi⁻ ma^h tääh^h jee^h ja⁻, ga⁺ bääyh⁻ Ananía koo⁻ hmiih⁻, mah^h ga⁺ jääy^h na^h haay^h.

⁷ Ga⁺ lä⁺ hii^h koo⁻ hnë^h hor^h, ja⁻ ga⁺ ma^h ga⁺ lloo^h mëy^h jee^h ma^h tääh^h apóstole, ni^h sa^h ñey⁻ he⁻ na⁻ ma⁻ la^h. ⁸ He⁻ ja⁻ ga⁺ jäh^h Pee^h:

—Chiih^h jnä^h, ¿ché^h kō⁻ ja⁻ jiih^h ga⁺ këé^h hwa^h kyah^h hnäh^h he⁻ ga⁺ hniih^h hnäh^h?

He⁻ ja⁻ ga⁺ jäh^h dsa⁻ më^h he^h:

—Ja⁻ ba^h kō⁻ ja⁻ ga⁺ këé^h.

⁹ Mah^h ga⁺ jäh^h Pee^h siih^h dsa⁻ më^h he^h:

—¿Ha⁻ lä⁺ ma⁻ taah^h hnäh^h juu^h kwee⁻ ma⁻ juuh^h hnäh^h kih^h Jmi⁻ lle^h kih^h Dsa⁻ jøøh^h jnän^h, laah^h hnäh^h sa^h cha⁻ he⁻ le^h? Jëé^h da^h hi⁻ tääh^h ho^h haah^h na⁻, hi⁻ ma⁻ ya⁻ nää^h ma⁻ na^h haay^h dsa⁻ ñuu^h kyaah^h. Ja⁻ ba^h lä⁺ na⁻ dsa⁻ nääy^h dsa⁻ jääy^h hne⁻ ka⁻ läh^h.

¹⁰ Hi⁻ lä⁺ chah^h ja⁻ ga⁺ tah^h dsa⁻ më^h he^h cha^h né^h Pee^h, ga⁺ juuy^h. Hi⁻ chah^h ba^h ga⁺ lla⁻ nää^h chih⁻ ñuu^h he^h jee^h ma^h kyaa^h dsa⁻ më^h he^h hi⁻ ga⁺ jëey^h ma⁻ na⁻ juuy^h. He⁻ ja⁻ ga⁺ jääy^h na^h haay^h ja⁻ ba^h koo^h kih^h dsa⁻ ñuu^h kyaay^h. ¹¹ He⁻ ja⁻ ga⁺ lä⁺ goo^h jwërte^h dsé^h lä⁺ jëé^h hi⁻ ga⁺ heeh⁻ juu^h kih^h Dio hi⁻ lä⁺ jëé^h ga⁺ jñah^h hi⁻ ga⁺ nuu^h juu^h ja⁻, ga⁺ lä⁺ goo^h dsëy^h ka⁻ läh^h.

¹² Peer⁺ cha⁻miih⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻ ma⁺ jmee⁺ apóstol jee⁺ jwii⁻ ja⁻. Hi⁺ lä⁺jëë⁺ hi⁻ ga⁺heeh⁻ juu⁺ kih⁺ Dio ga⁺jmeë⁺ ko⁻joh⁺ kyaayh⁺ jee⁺ la⁺ hoo⁺ na⁺hii⁺ kih⁺ Salomón. ¹³ Ga⁺tih⁺ ba⁺ dsë⁺ dsa⁻ ha⁻ lä⁻ ma⁺ jmeë⁺ hi⁻ ga⁺heeh⁻ juu⁺ kih⁺ Dio, pero sa⁺ ga⁺tuu⁻ dsëy⁺ ma⁺ jmeey⁺ ko⁻joh⁺ kyaayh⁺. ¹⁴ Ma⁺ke⁺ lä⁺ja⁻ ga⁺la⁺, ma⁺ra⁺ he⁻ ga⁺lä⁺jwëë⁺ ga⁺dsa⁻ hi⁻ ga⁺lä⁺dsoo⁺ dsë⁺ kih⁺ Dio, jwëë⁺ dsa⁻nũuh⁻ hi⁻ lä⁺ja⁻ dsa⁻më⁺ ka⁻läh⁺. ¹⁵ He⁻ja⁻ ma⁺ dsa⁻jääy⁻ dsa⁻dsaah⁺ kyaay⁺ na⁻kyaay⁺ në⁺ jii⁺ cha⁺hoo⁺ jwë⁺ jee⁺ ma⁺ dsa⁻ngëë⁺ Pee⁺, ma⁺ laay⁺ ha⁻ ga⁻che⁻ tēëy⁺ miih⁻ hih⁺ kih⁺ Pee⁺ wa⁺ra⁻ ga⁻ngëëy⁺ jee⁺ ja⁻. ¹⁶ Hi⁻ ma⁺ go⁻nää⁺ hi⁻ chaa⁻ jwii⁻ he⁻ tääh⁺ jäh⁺ kih⁺ Jerusalén jääy⁺ dsa⁻dsaah⁺ kyaay⁺, hi⁻ ma⁺ jääy⁺ dsa⁻ hi⁻ kye⁻ jmi⁻lle⁺ hlih⁺. Lä⁺jëë⁺ hi⁻ he⁺ ma⁺ dsa⁻ja⁺ kih⁺.

Koo⁻ ka⁻läh⁺ ga⁺saayh⁺ apóstole he⁺

¹⁷ Peer⁺ ga⁺lä⁺lleë⁺ jmi⁻dsa⁻ jøøh⁺ hi⁻ lä⁺ja⁻ dsa⁻ saduceo hi⁻ laa⁺ dsa⁻kyaayh⁺. ¹⁸ He⁻ja⁻ ga⁺saayh⁺ apóstole he⁺, ga⁺taayh⁻ neh⁻ñe⁺. ¹⁹ Pero hwë⁺ ja⁻, ga⁺lloo⁺ jaa⁻ ángel kyaay⁺ Dio, ga⁺näy⁺ hoo⁺ neh⁻ñe⁺ mah⁺ ga⁺hwëëy⁺ apóstol he⁺, ga⁺siyh⁺:

²⁰ —Go⁻nää⁺ hnäh⁺ ka⁻läh⁺, hi⁻ na⁻chëh⁺ ba⁺ hnäh⁺ hoo⁺ na⁺hii⁺ kih⁺ gwah⁺ oo⁺, ja⁻ kwah⁻ hnäh⁺ juu⁺ na⁻hñaa⁺ lä⁺jëë⁺ ha⁻ lä⁻ jmeë⁺ Dio chaa⁻ dsa⁻ ta⁺la⁺ kih⁺ Jesús.

²¹ Ga⁺mi⁺te⁺ bih⁺ lä⁺koh⁺ ga⁺nuuy⁺. Tiih⁻ ga⁺ ma⁺ ga⁺jnä⁺, ga⁺näy⁺ ta⁺ hoo⁺ na⁺hii⁺ kih⁺ gwah⁺ ja⁻, ga⁺taayh⁻ mi⁻tëëy⁺ dsa⁻.

Ta⁺ko⁻jiih⁺ ja⁻, jmi⁻dsa⁻ jøøh⁺ kyaah⁺ dsa⁻kyaayh⁺ ga⁺lla⁻näy⁻ në⁺ta⁺ kiyh⁺, mah⁺ ga⁺jøøyh⁻ lä⁺jëë⁺ dsa⁻ta⁺ hi⁻ lä⁺jëë⁺ dsa⁻gyũuh⁺ hi⁻ na⁻hñaa⁺ kyaay⁺ dsa⁻ Israel hi⁻ ga⁺jmeey⁺ mada⁻ he⁻ dsa⁻kyaay⁺ hi⁻ tääh⁺ neh⁻ñe⁺. ²² Ma⁺ ga⁺lla⁻nää⁺ poo⁻ neh⁻ñe⁺ sa⁺ chaa⁻ apóstol he⁺ mo⁻ tääh⁺. He⁻ja⁻ ga⁺näy⁻ na⁺jmeeyh⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ta⁺, ²³ ma⁺ jäh⁺:

—Ma⁺ra⁺ ju⁺dsoo⁺, ma⁺ ga⁺lla⁻nøø⁺ jnääh⁺ jee⁺ chih⁺ neh⁻ñe⁺, na⁻jnë⁻ ba⁺ llu⁺, tääh⁺ ba⁺ hi⁻ høø⁻ neh⁻ñe⁺. Pero ma⁺ ga⁺nä⁺ jnääh⁺ hoo⁺ neh⁻ñe⁺ ja⁻, sa⁺ chaa⁻ ni⁻ jaa⁻ —ga⁺jäh⁺.

²⁴ Ma⁺ ga⁺nuu⁺ jmi⁻dsa⁻ jøøh⁺ kyaah⁺ juu⁺ poo⁻, kyaah⁺ lä⁺jëë⁺ ga⁺mi⁻dsa⁻ kaah⁺, he⁻ ja⁻ ga⁺taayh⁻ jmeey⁺ to⁺ dsëy⁺ ha⁻ jiih⁺ lla⁻nää⁺ apóstole he⁺ kyaah⁺ juu⁺ ja⁻. ²⁵ Hor⁻ ja⁻ ga⁺lloo⁺ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ kye⁻ juu⁺:

—Hi⁻ ga⁺tääh⁺ hnäh⁺ neh⁻ñe⁺, hii⁻ tääh⁺ ka⁻läh⁺ hoo⁺ na⁺hii⁺ kih⁺ gwah⁺ hlëëyh⁻ dsa⁻ —ga⁺jäh⁺.

²⁶ He⁻ja⁻ ngoo⁺ juu⁺ poo⁻ kyaah⁺ dsa⁻ kyaay⁺ na⁺teey⁻ ka⁻läh⁺ apóstol he⁺, kyaah⁺ juu⁺ llu⁺ ba⁺. Sa⁺ ga⁺kaayh⁺, kih⁺ he⁻ goyh⁺ te⁺ dsa⁻ kuu⁺ kiyh⁺.

²⁷ Ma⁺ ga⁺lla⁻näy⁻ në⁺ta⁺, na⁺jää⁻ dsih⁺ cha⁺në⁺ dsa⁻ta⁺, he⁻ ja⁻ ga⁺jäh⁺ jmi⁻dsa⁻ jøøh⁺ siyh⁺ apóstole he⁺:

²⁸ —Ja⁺ ga⁺chiih⁺ jnääh⁺ hnäh⁺ ma⁺ja⁻, mo⁻to⁺ hlëëh⁻ ga⁺ hnäh⁺ dsa⁻ juu⁺ kih⁺ Jesús? Pero he⁻ ma⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺, lä⁺ ga⁺dsa⁺ jee⁺ jwii⁻ Jerusalén la⁻, ma⁻mi⁻tëëh⁺ hnäh⁺ dsa⁻, nũuh⁻ kyah⁺ hnäh⁺, hnooh⁻ hnäh⁺ bääh⁺ jnääh⁺ he⁻ ga⁺juu⁺ dsa⁻nũuh⁻ he⁺.

²⁹ He⁻ja⁻ ga⁺jëeh⁻ Pee⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁺ ko⁻joh⁺ kyaah⁺ jñah⁺ apóstole, ga⁺jäh⁺:

—Jmeë⁺ bii⁺ he⁻ mi⁺te⁺ jne⁺ kih⁺ Dio ba⁺, lä⁺koh⁺ ga⁺ he⁻ mi⁺te⁺ jne⁺ kih⁺ dsa⁻ jmi⁻gyũũ⁺.

³⁰ Dio kyaay⁺ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän⁻ ga⁺mi⁻jiiyh⁺ Jesús hi⁻ ga⁺jngëëh⁺ hnäh⁺ na⁻taa⁻ dsoh⁺ hma⁻cru⁺. ³¹ Hi⁻ he⁺ na⁻ ga⁺llaa⁺ Dio jøøh⁺ jwoo⁺ ra⁻llu⁺ kiyh⁺, ga⁺jmäy⁺ dsa⁻ta⁺ hi⁻ ga⁺hñaa⁺ läy⁺ dsa⁻. Lä⁺ja⁻ ga⁺näy⁺ jwë⁺ kih⁺ dsa⁻ Israel, mah⁺ dsa⁻jëeyh⁻ kyaah⁺ Dio hi⁻ lä⁺ja⁻ dsa⁻chë⁻dso⁺kye⁻ kiyh⁺. ³² He⁻ja⁻ jmeë⁺ jnääh⁺ dsoo⁺ kih⁺ juu⁺ la⁻. Hi⁻ lä⁺kye⁻ jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺ jmeë⁺ dsoo⁺ ka⁻läh⁺, ja⁻ba⁺ he⁻ ga⁺kwëëh⁺ Dio lä⁺jëë⁺ hi⁻ nũuh⁻ kiyh⁺.

³³ Lä⁺ ma⁺ ga⁺nuu⁺ dsa⁻ta⁺ he⁺, ga⁺ya⁺ jëë⁺ dsëy⁺ cha⁻miih⁻, hnøoy⁺ ma⁺ jngëëyh⁺ apóstol he⁺. ³⁴ Pero jee⁺ kih⁺ dsa⁻ta⁺ he⁺ ma⁺ hää⁺ jaa⁻ fariseo hi⁻ ma⁺ chee⁻ Gamaliel. Hi⁻ he⁺ ma⁺ laa⁺ jaa⁻ ta⁺ jwöh⁺ kyaay⁺ ley⁺ hi⁻ lä⁺jëë⁺ ba⁺ dsa⁻ ma⁺ jmäy⁺ jøøh⁺. Ga⁺noo⁻ ta⁺ jwöh⁺ he⁺ mah⁺ ga⁺jmeey⁺ mada⁻ he⁻ ga⁺hwëë⁺ apóstole ko⁻hwëë⁺. ³⁵ Mah⁺ ga⁺jäh⁺:

—Jëë⁺ da⁺ hnäh⁺ dsa⁻ta⁺, dsa⁻goon⁻ hi⁻ chaa⁻ Israel la⁻. Lëeh⁻ hnäh⁺ hee⁻ na⁻ jmeeh⁺ hnäh⁺ kih⁺ dsa⁻ na⁻. ³⁶ Mi⁻dsooh⁻ da⁺ hoh⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁺ ga⁺la⁺ jee⁺ jnän⁺ jää⁺. Ya⁺ hëë⁺ jaa⁻ dsa⁻goo⁻ jne⁺ hi⁻ ma⁺ chee⁻ Teuda. Ga⁺jmäy⁺ hñiiy⁺ jøøh⁺. Koo⁻ kyë⁺ hñaa⁻laa⁺ dsa⁻

hi- ga-kuh' kyaayh'. Pero ga-juu' dsa- he', hi- lä-jëë- hi- ma' nuuh' kiyh' ga-sa' ga-jñee'. Jee' ja- ga-dsaa' juu' kiyh'. ³⁷ Ma-ngëë' he- ja-, jii- he- ga-sooh' censo, ya-hëë' Juda dsa- galileo. Lä-ja- jwëë' dsa- ga-jøøh- hi- he' hi- ja-ba' lä-ja- ga-juuy' hi- lä-jëë- dsa- kyaay' ga-sa' ga-jñee' ka-läh'. ³⁸ He-ja- jwëëhn- hnäh' tøø- dsa- na-, wa' lla-näay' kiyh'. Cher'mah' nuuh' he- kyey- na-, la' huudsë- kih' dsa- ta-jmah', o cher'mah' hñii' bih' jmeey' lä-na-, llaa- ba' juu' na-. ³⁹ Pero cher'mah' la' kih' Dio juu' he- kway- na-, sa- lä-këh' hnäh' jmi' heeh' hnäh'. Leeh- hnäh', le' ga- che- lla-dsëeh- hnäh' kih' Dio -ga-jäh' Gamaliel siiyh' dsa- ta' he'.

⁴⁰ Ga-heeh- ba' dsa-ta' he' juu' he- ga-hlëeh' Gamaliel ja-. Ja-ga' ga-tëey- ka-läh' apóstole he', ga-kway' kih' hi- ga-juuyh' kih' mah' mo-so- hlëeh' gyih' kih' Jesús. Ja-ga' ga-tøøy'. ⁴¹ Ma' ga-hwëë- apóstole cha-në' dsa-ta' he', ma' chaa- bih' llu'. Jëë- ba' dsëy' kih' he- ga-kwa' Dio jwë' he- ga-jëey' wi' kwaat- kih' Jesús. ⁴² Lä-jë- jmi' ba' sa- ma' tuy- mi-tëey' dsa- hi- kway- juu' kih' Jesús hi- jäh' lla- Cristo. Lä-ja- ma' jmeey' hoo' na-hii' kih' gwah- hi- cha-neh- kih' dsa- ka-läh'.

6

Ga-hñaa'y' gyeë' dsa- hi- jmee' be' kih' apóstole

¹ Jmi' ja- ga-lä-jwëë' ga' hi- ga-heeh- kih' Jesús. Ma'ja- ga-soo- juu' jee' ti-llooyh- he- kuh- dsa- koo- jmi' koo- jmi'. Ga-lä-hnee- hi- ma' hlëeh' griego kyaah' hi- ma' hlëeh' hebreo, kih' he- sa- na-kah' kwee- wi' he- ga-hyoh' dsa-më' hñii' hi- hlëeh' griego lä-koh' te' he- ga-hyoh' hi- ma' hlëeh' hebreo. ² He-ja- lä-jëë- gya-tuu' apóstole he' ga-jøøyh- lä-jëë- hi- ma-heeh- juu' kih' Dio mah' ga-taayh- juu', ga-jäh':

-Sa- sooh- kyaa' jnääh' he- tu' jnääh' kwa- jnääh' juu' kih' Dio mah' ti'llooh' jnääh' he- kuh- dsa-. ³ He-ja- jwëëhn- hnäh' øøhn', lleë- hnäh' gyeë' dsa- hi- hii' juu' kih' jmee' he- llu' jmah', dsa- hi- ngëë' hi- ma-hyoh- cha-miuh- be' kih' Jmi-lle' Na-jngii'. Hi- he' ba' dsa-he' goo- ta' la-. ⁴ Jnääh' ga-nøø' ba' jnääh' ngii' jnääh' kih' Dio hi- kwa' jnääh' juu' kiyh' ka-läh'.

⁵ Ga-jä' ba' kwee- juu' kih' ga-lä-jëë- dsa- he'. He-ja- ga-hñaa'y' Esteban hi- ma' dsoo' dsë' cha-miuh- kih' Dio hi- ma' kyey- cha-miuh- be' kih' Jmi-lle' Na-jngii'. Hi- ga-hñaa'y' Felipe kyaah' Prócoro, kyaah' Nicanor, kyaah' Timón, kyaah' Parmeno, kyaayh' Nicolás dsa- chaa- Antioquía. Nicolás he' sa- ma' laay' judiu pero ga-ngëëy' hñiiy' mah' leey' koo- ba' kyaayh'. ⁶ Lä-jëë- hi- he', na-jäay- cha-në' apóstole. Hi- lä-chah' ja- ga-kye- apóstole goo- në' kiyh', ga-ngiiy' kih' Dio mah' häy'.

⁷ Lä-ja- ga-na' jwë' kiyh' he- kway' cha-gamiuh- juu' kih' Dio. Hi- ga-lä-jwëë' ga-dsa- hi- ga-heeh- jee' jwi- Jerusalén hi- jwëë' hi- ma' laa' jmi-dsa- ga-lä-dsoo' dsëy' juu' kih' Dio.

Ga-saayh' Esteban

⁸ Peer- jnaah' llu' dsë' Esteban hi- kyaah' be' kih' Dio ga-jmeey' cha-miuh- he- juh-gaa- jee' jwi- ja-. ⁹ Koo- gwah- mäh- jee' dsa- ñee' judiu, jee' ja- ma-tääh' koo- nää' dsa- hi- chee- Libertados. Hi- ma-tääh' hi- ya-näa' jwi- Cirene kyaah' jwi- Alejandría hi- lä-kye- hi- chaa- hwa' Cilicia hi- Asia. Hi- he' na- ga-lä-hnee- kyaah' Esteban. ¹⁰ Pero sa- ga-liyh' kyaah' Esteban, kih' he- ma' hlëeyh' kyaah' cha-miuh- huudsë- llu' hi- ma' hlëeyh' lä-koo- kwa- Jmi-lle' Na-jngii'. ¹¹ Ma' sa- ga-lih' dsa- he', he-ja- ga-laay' dsa- hi- ga-jmee' juu' ta-juu':

-Ma- nuu' jnääh' ma- mi-kwah' Esteban Moisé hi- ma- mi-kwayh' Dio ka-läh'.

¹² Lä-jwë' ja-, ga-tooyh- je- dsë' hi- chaa- Jerusalén ja-, lä-kye- kih' dsa-gyuuh' kyaah' ta-jwöh' kyaa' ley. He-ja-, lä-chah' ja- ga-näay' na-chaa'yh- Esteban mah' na-jäay- në'ta'. ¹³ Hi- ga-kwaay' dsa- hi- ga-jmee' juu' ta-juu' në'ta' ja-. Hi- he' na- ga-jäh':

—Dsa⁻ñuuh⁻ la⁻ sa⁺ tuy[~] mi⁻kwayh⁺ gwah⁺ na⁻jngii⁺ na⁻ hi⁺ mi⁻kwayh⁺ ley ka⁻läh⁺.
¹⁴Ma⁻nuu⁺ jnääh⁺ ma⁻jäyh⁺, Jesús dsa⁻ Nazaret heey⁺ jee⁺ la⁻ jnän⁺, hi⁺ mi⁻siy⁺ lä⁺jē⁻ lä⁺
 nøø⁺ jnän⁺ he⁻ ga⁻lla⁺ Moisé.

¹⁵Ma⁻ ga⁺jēē⁺ lä⁺jēē⁻ dsa⁻ta⁺ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ nē⁺ta⁺ ja⁻, jee⁺ cheh⁺ Esteban, ga⁻jēey⁺ nēy⁺,
 la⁺ lä⁺koh⁺ nē⁺ jaa⁻ ángel.

7

Ga⁻kwa⁺ Esteban ju⁺dsoo⁺ kih⁺

¹He⁻ja⁻ ga⁺jäh⁺ jmi⁻dsa⁻ jøøh⁺ he⁺ siyh⁺:

—¿Ché⁺ dsoo⁺ juu⁺ he⁻ hñii⁺ dsa⁻ kyah⁺?

²Hi⁻ ga⁺jäh⁺ Esteban:

—Dsa⁻ñuuh⁻ øøhn⁺, dsa⁻ ma⁻kaah⁺ kyaan⁺, nuu⁻ da⁺ hnäh⁺. Dio hi⁻ gya⁺ gyuu⁺ h⁺
 ga⁻mi⁻jnäy⁻ hñiiy⁺ kih⁺ tää⁻ jnän⁺ Abraham lä⁺ ma⁺ ga⁻gyay⁻ hwa⁺ Mesopotamia, ja⁻ ga⁻
 dsooy⁺ ta⁺ Haran. ³He⁻ja⁻ ga⁺jäh⁺ Dio siih⁺ Abraham: “Ya⁻ hēē⁺ gooh⁺, wa⁺ ja⁺ ba⁺ hi⁻ chaa⁻
 kyah⁺ mah⁺ gwa⁻ ta⁺ hwa⁺ he⁻ kwēehn⁻ hne⁻.” ⁴Ja⁻ ga⁺ ya⁻ hēē⁺ Abraham hwa⁺ jee⁺ ma⁺
 tääh⁺ dsa⁻ caldeo, ngooy⁺ na⁺ gyay⁻ hwa⁺ Haran. Ma⁻ ngēē⁺ ma⁻ juu⁻ jmi⁻ Abraham, ja⁻ ga⁻
 ga⁺ chee⁺ Dio Abraham ta⁺ hwa⁺ la⁻, jee⁺ tøøh⁺ jne⁺ na⁺. ⁵Pero sa⁻ ga⁻kwa⁺ Dio he⁻ la⁺ juu⁺
 he⁻ ma⁺ hyoh⁺ Abraham, ni⁻ jee⁺ ma⁺ jmeey⁺ hne⁺ kiyh⁺ sa⁻ ga⁻hyoyh⁺. Hwa⁺ la⁻ ga⁻ bääh⁻
 Dio hñii⁺ ma⁺ kwēeyh⁺ Abraham kyaah⁺ lä⁺ jēē⁻ dsa⁻ kyaay⁺ hi⁻ ja⁻ ga⁻ ga⁻ lä⁺ chaa⁻. Pero sa⁻
 ga⁻ ma⁻ chaa⁻ jooy⁺ ma⁺ ja⁻. ⁶Ga⁺ jäh⁺ Dio siih⁺ Abraham: “Dsa⁻ kyaah⁺ hi⁻ ja⁻ ga⁻ lä⁺ chaa⁻,
 dsa⁻ näy⁺ dsa⁻ taayh⁺ jyoh⁺ hwa⁺ goo⁺ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ uu⁺. Jee⁺ ja⁻ jmääh⁺ dsih⁺ ta⁺ lä⁺ tē⁻
 dsē⁺ hi⁻ jmeeh⁺ dsih⁺ lä⁺ jiih⁺ tē⁺ kye⁺ hña⁻ loo⁺ ji⁻ ñe⁻. ⁷Pero ma⁻ ra⁻ he⁻ lla⁺ ba⁺ jnä⁺ ta⁺ kih⁺
 hi⁻ jmeeh⁺ dsa⁻ kyaah⁺. Ma⁻ ngēē⁺ he⁻ ja⁻, hwēē⁺ dsa⁻ kyaah⁺ hwa⁺ Egipto, ya⁻ hnääyh⁻
 jnä⁺ jee⁺ la⁻.” ⁸Ja⁻ ga⁺ jmeē⁺ Dio hmoo⁺ kyaah⁺ Abraham, ga⁻ jmeey⁺ mada⁺ he⁻ uu⁺
 jmi⁻ ngo⁺ kiyh⁺. Ma⁻ ngēē⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻ lä⁺ chaa⁻ Isaac joo⁺ Abraham. Ma⁺ ga⁻hya⁻ Isaac jña⁺
 jmi⁺, ga⁻ wih⁺ jmi⁻ ngo⁺ kiyh⁺. Hi⁻ lä⁺ ja⁻ ga⁻ jmeē⁺ Isaac kih⁺ jooy⁺ Jacob, hi⁻ ja⁻ ba⁺ lä⁺ ja⁻
 ga⁻ jmeē⁺ Jacob kih⁺ lä⁺ jēē⁻ gya⁻ tuu⁺ jooy⁺ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnän⁺.

⁹Hi⁻ lä⁺ jēē⁻ joo⁺ Jacob he⁺ ga⁻ lä⁺ wi⁺ dsēy⁺ kyaah⁺ José øøyh⁻. Ga⁻ hnēey⁺ José kih⁺
 dsa⁻ hi⁻ ga⁻ nää⁺ ta⁺ Egipto, mah⁺ dsa⁻ jmeey⁺ ta⁺ lä⁺ jmi⁺ lä⁺ je⁻. Pero Dio sa⁻ ga⁻ tu⁺ kiyh⁺,
¹⁰ga⁻ lääy⁺ José kih⁺ lä⁺ jē⁻ nēē⁺ he⁻ wi⁺ he⁻ ma⁺ jēey⁺, hi⁻ ga⁻ kwēeyh⁺ cha⁻ miih⁻ huu⁺ dsē⁻
 llu⁺ hi⁻ ga⁻ jmeey⁺ ga⁻ jäy⁺ llu⁺ cha⁻ nē⁺ Faraón, rey kya⁺ dsa⁻ Egipto. He⁻ ja⁻ ga⁻ tih⁺ dsē⁺
 rey he⁺, ga⁻ tooyh⁻ goo⁻ José he⁻ ga⁻ jmeey⁺ hih⁺ kih⁺ lä⁺ jēē⁻ dsa⁻ Egipto hi⁻ lä⁺ kye⁻ ta⁺
 he⁻ cha⁻ cha⁻ neh⁺ kih⁺ rey he⁺, ga⁻ he⁺ gooy⁻.

¹¹Pero ma⁻ ngēē⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻ jēē⁻ dsa⁻ hoo⁺ lä⁺ kaa⁻ hwa⁺ Egipto hi⁻ lä⁺ ja⁻ lä⁺ ga⁻ tē⁻
 Canaán la⁻ ka⁻ läh⁺. Cha⁻ miih⁻ wi⁺ ga⁻ jēey⁺, kih⁺ he⁻ sa⁺ ga⁻ jnä⁺ he⁻ ma⁺ kuh⁺ dsa⁻
 ma⁻ gyuh⁻ jnän⁺. ¹²Lä⁺ ma⁺ ga⁻ nuu⁺ Jacob he⁻ ma⁺ hñii⁺ dsa⁻ trigo hwa⁺ Egipto, ga⁻ cheey⁺
 jooy⁺ ta⁺ Egipto ja⁻. He⁻ ja⁻ la⁺ to⁻ nē⁺ he⁻ na⁻ nää⁺ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnän⁺ jee⁺ ja⁻. ¹³Lä⁺ ma⁺
 ga⁻ tē⁻ to⁺ jiih⁺ he⁻ na⁻ näy⁺ ta⁺ Egipto ja⁻, ja⁻ ga⁻ ga⁻ mi⁻ jnä⁻ José hñii⁺ he⁻ laay⁺ øøyh⁻
 dsa⁻ he⁺. Lä⁺ jwē⁺ ja⁻ ga⁻ lä⁺ kyuu⁺ Faraón lä⁺ jēē⁻ dsa⁻ kya⁺ José. ¹⁴Hi⁻ ga⁻ chee⁺ José juu⁺
 he⁻ dsa⁻ nää⁺ lä⁺ jēē⁻ hi⁻ chaa⁻ kiyh⁺ kyaah⁺ jmi⁻ Jacob ta⁺ Egipto. Koo⁻ nää⁺ dsa⁻ he⁺
 tee⁺ to⁺ lo⁺ gya⁺ dsē⁻ gyii⁺ hñaa⁺. ¹⁵He⁻ ja⁻ ngoo⁺ Jacob ta⁺ Egipto. Jee⁺ ja⁻ ga⁻ lloo⁺ jmi⁺
 ga⁻ juuy⁺ hi⁻ lä⁺ ja⁻ ga⁻ juu⁺ lä⁺ jēē⁻ jooy⁺. ¹⁶Jee⁺ lä⁺ jēē⁻ hi⁻ he⁻ na⁻ haay⁺ ta⁺ hwa⁺ Siquem,
 koo⁻ jwi⁺ hwa⁺ jee⁺ ga⁻ la⁺ Abraham kih⁺ joo⁺ Hemor lä⁺ kyeē⁺ mah⁺ haay⁺ hñii⁺ kyaay⁺.

¹⁷Lä⁺ ma⁺ ngoo⁺ ga⁻ dsēē⁺ jmi⁺ he⁻ ga⁻ bääh⁻ Dio hñii⁺ kyaah⁺ Abraham, ga⁻ lä⁺ jwēē⁺
 jwē⁺te dsa⁻ kyaay⁺ hwa⁺ Egipto ja⁻. ¹⁸Jmi⁺ ja⁻ ya⁻ hēē⁺ jñah⁺ rey hwa⁺ Egipto hi⁻ sa⁻
 dsooh⁻ dsē⁺ kih⁺ José. ¹⁹Rey he⁺ ma⁺ kyuu⁺ ha⁻ lä⁺ ma⁺ jmeey⁺ kih⁺ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnän⁺,
 ga⁻ jmeeyh⁺ dsa⁻ jnän⁺ cha⁻ miih⁻. Lä⁺ jiih⁺ ga⁻ jmeey⁺ hih⁺ he⁻ juu⁺ lä⁺ jēē⁻ gyuu⁺ ñuuh⁻
 kyaay⁺ mah⁺ mo⁺ so⁺ lä⁺ jwēē⁺ gyih⁺. ²⁰Jmi⁺ ja⁻ ga⁻ lä⁺ chaa⁻ Moisé. Cha⁻ miih⁻ ga⁻ tih⁺ dsē⁺
 Dio gyuu⁺ Moisé he⁺. Uu⁻ sih⁻ ba⁺ ga⁻ lih⁺ cho⁺ jmi⁻ ga⁻ hmääy⁺ gyuu⁺ he⁺ cha⁻ neh⁺ kiyh⁺.

²¹Ja-ga-ga-lleey-ka-hne-jee-ma-hii-goo-juuy. Pero ma-ga-jee-jo-mii-rey-gyuu-he, ga-teey-hi-ga-mi-kwaay-la-koo-jooy-ba. ²²Jee-ja-ga-la-tee-Moisé-la-je-he-ma-kyuu-dsa-Egipto. La-je-juu-kiyh-ma-la-kyah-be-hi-la-je-ta-kiyh-ma-go-hii-llu.

²³Ma-ga-hya-Moisé-to-loo-ji-ne, ja-dsey-dsa-jeey-dsa-Israel-dsa-gooy. ²⁴Ma-ga-llooy-jee-taah-dsa-Israel-he, ga-jeey-dsa-Egipto-ma-kway-kih-jaa-dsa-Israel. La-chah-ja-ga-laay-oyh-he-mah-ga-jngiyh-kih-dsa-Egipto. ²⁵“Na-ba-la-ngee-dsa-goon, Dio-laay-ta-la-ki-jna-ba”, laa-Moisé. Pero sa-ga-tah-dse-oyh-he-ja. ²⁶Ma-ga-jna-jyoh-jmii, ga-jee-Moisé-uu-dsa-gooy-hi-ma-taah-tee. Ma-hnø-Moisé-ma-lla-hnii, he-ja-ga-jayh: “¿He-la-jmeeh-hnah-la-na? ¿Ja-oyh-ba-hnah-na, mah-taah-hnah-teh?” ²⁷Dsa-hi-ma-kwa-kih-dsa-kyayh-he-ga-hloyh-kih-Moisé-mah-ga-siyh: “Sa-cha-hi-ma-hnaa-hne-mah-jmaah-hnaah-dsa-ta, jmaah-hnaah-jwee-he-llah-ta-kyaa-jnaah. ²⁸¿Che-hnooh-jngeeh-jna-la-ga-jngeeh-dsa-Egipto-llo?” ²⁹Ma-ga-nuuy-Moisé-juu-ja-ga-kyuy, na-gyay-ta-hwa-Madián, laay-jaa-dsa-cha-uu-ba. Jee-ja-ga-la-cha-uu-jooy.

³⁰Ma-ngee-to-loo-ji-ne-gya-Moisé-hwa-kii-ja, ma-ga-la-jnaa-jaa-ángel-ta-cha-ney-jee-ma-koo-koo-chaah-to-nee-moh-Sinaí. ³¹Peer-ga-la-dsa-dse-Moisé-ma-ga-jeey-he-ja-mah-ngooy-na-jeey-chuh. Ja-ga-llooy-chuh, ga-nuuy-ga-hleeh-Dio-kyayh: ³²“Jna-laan-Dio-kyaa-dsa-ma-gyuh-kyah. Laan-Dio-kyaa-Abraham, laan-Dio-kyaa-Isaac, hi-Dio-kyaa-Jacob.” Peer-ga-jlaa-Moisé-kih-he-goyh, mo-so-ga-tu-dsey-ma-jeey. ³³He-ja-ga-jah-Dio-siyh: “Jnuuh-loo-he-ha-tih-na. Jeeh, jee-cheh-na, la-na-jngii. ³⁴Man-kwee-je-wi-dsa-kyaan-hi-taah-hwa-Egipto. Ma-nuun-ki-hooyh, he-ja-ma-jnaan-mah-la-jnih. Na-na, na-kyah-jna-mah-cheen-hne-ta-Egipto”, ga-jah-Dio.

³⁵Hleeh-ga-Esteban-kyayh:

—Dsooh-ba-hoh-hnah-ha-la-ga-jah-dsa-goo-jne-hi-ga-jmee-hnaa-dse-kih-Moisé-jaa, hi-ga-jah: “Sa-cha-hi-ma-hnaa-hne-mah-jmaah-hnaah-dsa-ta, jmaah-hnaah-jwee-he-llah-ta-kyaa-jnaah.” He-ba-Moisé-hi-sa-ga-tah-dsa-goo-jne-ta, ga-chee-Dio-laay-jaa-dsa-ta-hi-laay-jaa-hi-laa-dsa. Juu-la-ga-ngee-ángel-kih-Moisé, la-ma-ga-la-jnaay-jee-ma-koo-chaah-to-ja. ³⁶Moisé-he-ga-hweey-dsa-ma-gyuh-jnan-hi-ma-taah-Egipto, ga-jmeey-cha-mi-h-he-juh-gaa-jee-ja-hi-la-ja-ga-jmeey-jee-jmi-nee-gyuu, hi-la-kaa-hwa-kii-jee-ga-ngeey-ka-lah, la-jih-ga-te-to-loo-ji-ne. ³⁷Moisé-he-ga-jah-siyh-dsa-Israel: “Dio-jmeey-ha-je-jee-kyah-hnah-jaa-hi-ngee-juu-la-koo-jme-jna. Kih-hi-he-ba-nuuh-hnah”, ga-jayh. ³⁸Moisé-hi-ma-haa-jee-kih-dsa-ma-gyuh-jnan-hwa-kii-ja, he-ba-hi-ga-hleeh-kyah-ángel-moh-Sinaí, hi-he-na-ga-hyoh-juu-mah-ngeey-jnan-he-jme-cha-jne-kih-Dio.

³⁹Pero-dsa-ma-gyuh-jnan-sa-ga-hii-ma-nuuy-kih-Moisé, ni-la-ja-sa-ga-tayh-ta, ma-hnøy-ma-dsa-naay-ka-lah-ta-Egipto. ⁴⁰He-ja-ga-jah-dsa-he-sih-Aarón: “Jma-jaa-dio-hi-noo-nee-jnan, jeeh-sa-nee-jne-hee-na-ma-la-kih-Moisé-hi-ga-hwee-jne-hwa-Egipto.” ⁴¹He-ja-ga-jmaa-dsa-jaa-gyuu-kyah. Ma-ga-laa-kyah-he, ga-jngeeyh-jah-mah-ga-llay-cha-nee-kyah-hi-ga-jmaay-dio. Peer-ga-la-cha-llu-la-je-dsa-he-kih-ta-he-ga-jmeey-kyah-gooy. ⁴²He-ja-ga-la-ø-Dio-kih-dsa-he, ga-kway-jwe-mah-jmeey-juuh-kih-nu-hi-je-gyuu. La-ja-na-si-jee-lle-juu-he-ga-hleeh-hi-ga-ngee-juu-kih-Dio. La-la-ga-jah-Dio:

Hnah-dsa-Israel, ja-he-jna-ga-kweeh-jah,

ni-ja-ki-jna-he-ga-jeeh-hnah-jah-ta-ko-jih-ga-tah-hnah-to-loo-ji-ne-hwa-kii-ja.

⁴³Lla-he-ma-jmeeh-hnah-la-ja-kin,

ga-kyeh-hnah-na-hyoo-kih-Moloc-la-kaa-jee-ya-naah-hnah,

hi⁺ lä⁺ ja⁻ ga⁻ jmeeh⁺ hnäh⁺ kih⁺ nuu⁺ kyaa⁺ dio Refán.

Ga⁻ jmeeh⁺ hnäh⁺ juuh⁻ kih⁺ dio hi⁻ na⁻ laa⁻ kaah⁺ hnäh⁺ ba⁺.

He⁻ ja⁻ hwëen⁺ hnäh⁺ jee⁺ na⁻, mah⁺ cheen⁺ hnäh⁺ ta⁻ oo⁻ ga⁻ miih⁻ kih⁺ Babilonia, ga⁻ jäh⁺ Dio.

⁴⁴ Pero ma⁻ cha⁻ ba⁻ gwah⁺ kih⁺ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnän⁻, jee⁺ ma⁻ täayh⁺ hwa⁺ ki⁺ ja⁻. Gwah⁺ ja⁻ ma⁻ la⁺ lä⁺ koo⁻ ga⁻ mi⁻ jnäa⁻ Dio kih⁺ Moisé gyuu⁺ moh⁺. He⁻ ja⁻ ba⁻ ja⁻ ga⁻ jmee⁺ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnän⁻ koo⁻ gwah⁺ kyaah⁺ loo⁺ jah⁺ he⁻ ma⁻ chee⁻ tabernáculo. Neh⁺ ja⁻ ma⁻ tääh⁺ kuu⁺ he⁻ ma⁻ na⁻ sii⁻ hmoo⁺ kih⁺ Dio. ⁴⁵ Lä⁺ ma⁻ kye⁻ ba⁻ dsa⁻ tabernáculo ja⁻, ma⁻ ga⁻ løø⁺ Josué ga⁻ noo⁻ nē⁻ lla⁻ Moisé. Jmi⁺ ja⁻ ga⁻ hwëe⁺ Dio dsa⁻ hi⁻ chaah⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁺ hwa⁺ jee⁺ tøøhn⁺ la⁻ mah⁺ ga⁻ taah⁻ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnän⁻ kyaah⁺ Josué. Hi⁺ lä⁺ ma⁻ høøy⁺ ja⁻ ba⁻ tabernáculo ja⁻, lä⁺ jiih⁺ ga⁻ gya⁻ David. ⁴⁶ Dio ga⁻ mi⁻ jää⁺ David cha⁻ miih⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ chuu⁺ David kyaayh⁺ mah⁺ kway⁺ jwē⁺ le⁺ koo⁻ hne⁺ jee⁺ gya⁻ Dio, he⁺ ba⁻ hi⁻ laa⁺ Dio kyaa⁺ Jacob. ⁴⁷ Pero Salomón jo⁻ nuuh⁻ bih⁺ hi⁻ ga⁻ jmee⁺ hne⁺ ja⁻.

⁴⁸ Pero Dio jøøh⁺ jnän⁻ sa⁻ gyay⁺ gwah⁺ he⁻ na⁻ la⁻ kyaah⁺ goo⁻ dsa⁻. Ja⁻ ba⁻ lä⁺ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ hi⁻ ga⁻ ngëe⁺ juu⁺ kih⁺ Dio:

⁴⁹ Gyuu⁺ ba⁻ la⁺ høøn⁺ jee⁺ jmeen⁺ hih⁺,

hwa⁺ la⁻, la⁺ jee⁺ chihn⁺ tiin⁺ ba⁺.

¿Ha⁻ lä⁺ ja⁻ he⁻ jmeeh⁺ hnäh⁺ hne⁺ kin⁺? ga⁻ jäh⁺ Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁻.

¿Che⁺ laah⁺ hnäh⁺ hnøø⁺ jee⁺ teehn⁺ dsen⁺?

⁵⁰ ¿Ja⁺ kyaah⁺ goon⁺ ga⁻ jmeen⁺ lä⁺ jē⁺ he⁻ la⁻? ga⁻ jäh⁺ Dio.

⁵¹ He⁻ ba⁻ che⁻ chaah⁻ hnäh⁺ —ga⁻ jäh⁺ Esteban—. ¿He⁻ la⁺ sa⁻ hii⁻ lä⁺ ngëeh⁺ hnäh⁺? Lä⁺ jē⁺ jiih⁺ kwah⁻ hnäh⁺ jmi⁺ kyaah⁺ Jmi⁻ lle⁺ Na⁻ jngii⁺. Jmeeh⁻ hnäh⁺ ja⁻ ba⁻ lä⁺ koo⁻ ga⁻ jmee⁺ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnän⁻. ⁵² Dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnän⁻, lä⁺ hii⁻ nē⁻ ba⁻ ga⁻ jmeeyh⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ ngëe⁺ juu⁺ kih⁺ Dio. Hi⁺ ga⁻ jngëeyh⁺ ko⁻ llaa⁺ hi⁻ ga⁻ hlëeh⁺ he⁻ jã⁻ ga⁻ jaa⁻ hi⁻ lluu⁺ go⁻ te⁻. Hi⁺ ma⁻ ja⁺ hi⁻ lluu⁺ he⁺, ga⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺ hi⁺ ga⁻ jngëeh⁺ hnäh⁺ ka⁻ läh⁺. ⁵³ Ma⁻ nuuh⁻ ba⁻ hnäh⁺ ha⁻ lä⁺ la⁺ ley⁺ kih⁺ Dio, he⁻ ga⁻ ngëe⁺ ángel kih⁺ Moisé, mah⁺ sa⁻ ga⁻ mi⁻ teh⁻ hnäh⁺.

Ga⁻ jngëeyh⁺ Esteban

⁵⁴ Lä⁺ ma⁻ ga⁻ nuu⁺ dsa⁻ he⁺ he⁻ ga⁻ hlëeh⁺ Esteban lä⁺ ja⁻, ga⁻ lä⁺ lleey⁺ ngaayh⁺, lä⁺ jiih⁺ ga⁻ juuy⁺ cha⁻ jay⁺, kih⁺ he⁻ ga⁻ ya⁻ jëe⁺ dsëy⁺ kyaayh⁺. ⁵⁵ Pero Esteban ma⁻ kye⁻ cha⁻ miih⁻ be⁺ kih⁺ Jmi⁻ lle⁺ Na⁻ jngii⁺. Ga⁻ chooyh⁺ nëy⁺ ta⁻ gyuu⁺, ga⁻ jëey⁺ ga⁻ tah⁺ jmëe⁺ jee⁺ gya⁻ Dio hi⁺ ga⁻ jëey⁺ Jesús cheh⁺ jwoo⁺ ra⁻ lluu⁺ kih⁺ Dio. ⁵⁶ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁺:

—Jëe⁺ da⁻ hnäh⁺, hii⁻ jnä⁺ jëen⁻ gyuu⁺ na⁻ hña⁺ lä⁺ jëe⁺, jëen⁺ Hi⁻ ga⁻ lëe⁺ ngo⁺ cheyh⁺ jwoo⁺ ra⁻ lluu⁺ kih⁺ Dio.

⁵⁷ Ma⁻ ga⁻ nuu⁺ dsa⁻ he⁺ juu⁺ ja⁻, ga⁻ jney⁺ to⁻ gway⁺, ga⁻ ta⁻ ga⁻ hooyh⁺ ki⁻ gaa⁻, koo⁻ mi⁺ ba⁻ ga⁻ jmeey⁺ ga⁻ saayh⁺ Esteban. ⁵⁸ Ga⁻ sëeyh⁻ lä⁺ ga⁻ tē⁺ chuuh⁺ jwi⁻ ja⁻. Hi⁺ lä⁺ jëe⁺ hi⁻ ga⁻ hñii⁺ kiyh⁺ ga⁻ lleey⁺ hmiih⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ lääy⁻ mah⁺ ga⁻ høø⁺ jaa⁻ chih⁻ hi⁻ ma⁻ chee⁻ Saulo. Mah⁺ ga⁻ løøy⁺ tey⁻ kuu⁺ kih⁺ Esteban. ⁵⁹ Ta⁻ ko⁻ jiih⁺ te⁻ dsa⁻ kuu⁺ kiyh⁺, ga⁻ hlëeh⁺ Esteban kyaah⁺ Dio, ga⁻ jäh⁺:

—Jesús Dsa⁻ jøøh⁺ kyaan⁺, heeh⁻ jmi⁻ lle⁺ kin⁺.

⁶⁰ Ga⁻ juuyh⁺ jnëy⁺ mah⁺ ga⁻ hlëeyh⁺ koo⁻ ki⁻ gaa⁻:

—Dio kyaan⁺, ta⁻ jmee⁻ kwaat⁺ kih⁺ he⁻ hliih⁺ he⁻ jmee⁺ dsa⁻ kin⁺.

Ma⁻ la⁻ ma⁻ hlëeyh⁺ lä⁺ ja⁻, ga⁻ juuy⁺.

8

¹ Ga⁻ hiih⁻ ba⁻ dsē⁺ Saulo he⁻ ga⁻ juu⁺ Esteban.

Ja⁻ ba⁻ jmi⁺ ja⁻, ga⁻ lä⁺ cha⁺ koo⁻ hñii⁻ juuh⁻ kyaah⁺ lä⁺ jëe⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ heeh⁻ juu⁺ kih⁺ Jesús jwi⁻ Jerusalén. Lä⁺ jëe⁺ dsa⁻ he⁺ ga⁻ sa⁻ ga⁻ jñee⁺, ga⁻ nääy⁺ ta⁻ Judea hi⁺ ta⁻ Samária ka⁻ läh⁺. Ma⁻ la⁻ apóstole ba⁻ ga⁻ jã⁺ Jerusalén ja⁻.

Ga⁺jmeeh⁺ Saulo dsa⁻ hi⁻ ga⁺heeh⁻ juu⁺ kih⁺ Jesús

² Ko⁻llaa⁺ dsa⁻ hi⁻ mi⁻te⁺ kyaah⁺ Dio, ga⁺jääy⁺ Esteban mah⁺ na⁺haay⁺ hi⁺ ga⁺hooh⁺ jwërte dsa⁻ he⁺ kiyh⁺. ³ Ga⁻løø⁺ Saulo jmeeyh⁺ lä⁻jëë⁺ hi⁻ ma⁻heeh⁻ kih⁺ Jesús. Ma⁺ dsa⁻hey⁺ lä⁻koo⁻ lä⁻koo⁻ hne⁺ kih⁺ dsa⁺. He⁻ wi⁺ ba⁺ ma⁺ dsa⁻hwëëy⁻ dsa⁻më⁺ dsa⁻ñuu^h ma⁺ dsa⁻jääy⁺ neh⁺ ñe⁺.

Dsa⁻ hi⁻ ma⁺ chaa⁻ Samária ga⁺heeh⁻ ju⁺hmëë⁺ kih⁺ Jesús

⁴ Lä⁻jëë⁺ dsa⁻ hi⁺ ga⁺sa⁺ ga⁻jñee⁺ he⁺, ga⁺nää⁺ bih⁺ hlëëyh⁻ dsa⁻ ju⁺hmëë⁺ kih⁺ Jesús lä⁻kaa⁺ jee⁺ ga⁺nääy⁺. ⁵ Ngoo⁺ Felipe ta⁺ jwi^h Samária na⁺kway⁻ juu⁺ kih⁺ Jesucristo jee⁺ ja⁻. ⁶ Jwëë⁺ dsa⁻ ga⁺taah⁻ nuu⁻ lä⁻kaa⁻ tuh⁻dsë⁺ juu⁺ he⁻ ma⁺ kwa⁻ Felipe, lä⁻ ma⁺ ga⁻jëëy⁺ cha⁻miih⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻ he⁻ ma⁺ jmeey⁺. ⁷ Lä⁻jëë⁺ jmi⁻lle⁺ hliih⁺ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ tuh⁻dsë⁺ dsa⁻ ga⁺hwëë⁻ hooyh⁻ ki⁻gaa⁻. Hi⁺ jwëë⁺ dsa⁻ hi⁻ sa⁺ liih⁻ goo⁻ ti⁺ ga⁺hlaa⁺ hi⁺ lä⁻jëë⁺ hi⁻ jluuh⁺ ga⁺jä⁺ kih⁺. ⁸ Peer⁺ ga⁺lä⁻chaa⁺ llu⁺, dsa⁻ hi⁻ ma⁺ chaa⁻ jee⁺ jwi^h ja⁻.

⁹ Ja⁻ba⁺ jee⁺ jwi^h ja⁻, ma⁺ gya⁺jaa⁻ dsa⁻ chee⁻ Simón hi⁻ ma⁺ tëë⁻ ji⁻nah⁺. Ma⁺ mi⁻gaay⁻ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ jee⁺ ja⁻ hi⁺ ma⁺ jmääy⁺ hñiiy⁺ jøøh⁺. ¹⁰ Lä⁻jøøh⁺ lä⁻mäh⁺ ma⁺ ti^h dsë⁺ lä⁻koh⁺ ma⁺ nuuy⁻ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁺, ma⁺ jäyh⁺:

—Dsa⁻ñuu^h la⁻ ba⁺ kye⁻ cha⁻miih⁻ be⁺ kih⁺ Dio.

¹¹ Ma⁺ jmee⁺ dsa⁻ he⁺ kiyh⁺, jëëh⁺ ma⁻lä⁻hi⁺ mi⁻gaay⁻ dsa⁻ kyaah⁺ ji⁻nah⁺ he⁻ ma⁺ jmeey⁺ ja⁻. ¹² Pero ma⁺ ga⁺kwa⁺ Felipe ju⁺hmëë⁺ lä⁻koo⁻ jää⁺ Dio dsa⁻ lä⁻hih⁺ kih⁺ hi⁺ ha⁻ lä⁻ la⁺ kih⁺ Jesucristo, ko⁻llaa⁺ dsa⁻ he⁺ ga⁺lä⁻dsoo⁺ dsë⁺ mah⁺ ga⁺saa⁻ jmi^h dsa⁻më⁺ dsa⁻ñuu^h. ¹³ Hi⁺ lä⁻kye⁻ hñii⁺ Simón hi⁻ ma⁺ tëë⁻ he⁺, ga⁺lä⁻dsoo⁺ dsëy⁺ hi⁺ ga⁺saay⁻ jmi^h mah⁺ ga⁺løøy⁺ jmeey⁺ ko⁻jøøh⁺ kyaah⁺ Felipe. Ma⁺ dsaa⁻ jwërte dsëy⁺ ma⁺ jëëy⁺ lä⁻jë⁺ he⁻ juh⁻gaa⁻ he⁻ ma⁺ jmee⁺ Felipe.

¹⁴ Hi⁺ ga⁺nuu⁺ apóstole hi⁻ ga⁺jä⁺ Jerusalén he⁻ ma⁻heeh⁻ dsa⁻ chaa⁻ Samária juu⁺ kih⁺ Dio. Ma⁺ ga⁺nuuy⁺ ja⁻, ga⁺cheey⁺ Pee⁺ kyaah⁺ Jwaa⁻ ta⁺ ja⁻. ¹⁵ Lä⁻ ma⁺ ga⁻lla⁻nääy⁺ jee⁺ ja⁻, ga⁺ngiiy⁺ kih⁺ lä⁻jëë⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻heeh⁻ juu⁺ kih⁺ Dio mah⁺ hyoyh⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺. ¹⁶ Jëëh⁺, ni⁺ jaa⁻ hi⁻ he⁺ sa⁺ ga⁺ma⁻hyoyh⁻ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺, koo⁻ ma⁻na⁻saay⁻ jmi^h lä⁻hih⁺ kih⁺ Jesús ba⁺. ¹⁷ He⁻ja⁻ ga⁻kye⁻ Pee⁺ kyaah⁺ Jwaa⁻ goo⁻ nē⁺ kih⁺ øøh⁺ jne⁺ he⁺. Lä⁻chah⁺ ja⁻ ga⁺tëëy⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺.

¹⁸ Ma⁺ ga⁺jëë⁺ Simón koo⁻ ga⁻kye⁻ ba⁺ apóstole goo⁻ nē⁺ kih⁺ øøh⁺ jne⁺, he⁻ ga⁺tëëy⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺, he⁻ja⁻ ga⁺jiih⁺ Simón hi⁻ ma⁺ tëë⁻ he⁺ kuu⁺ kih⁺ apóstol, ¹⁹ ga⁺jäyh⁺ siiyh⁺:

—Hñii⁺ kin⁺ heh⁺ be⁺ na⁻ mah⁺ lä⁻jëë⁺ dsa⁻ hi⁻ kyen⁻ goon⁺ nē⁺ kih⁺, tëë⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺.

²⁰ He⁻ja⁻ ga⁺jäh⁺ Pee⁺ siiyh⁺ Simón:

—Wa⁺ hee⁺ hne⁻ kyaah⁺ kuu⁺ kyah⁺ na⁻, lä⁻llu⁺ he⁻ ma⁻jmeeh⁺ hu⁺dsë⁻ lah⁺ he⁻ la⁺ kwa⁺ Dio. ²¹ Ni⁺ miih⁻ sa⁺ ga⁺tëëh⁺ taah⁺ hñaa⁺ kyaah⁺ ta⁺ la⁻. Jëëh⁺, sa⁺ hii⁺ koo⁻ ba⁺ hu⁺dsë⁻ kyah⁺ kyaah⁺ Dio. ²² Wa⁺ lä⁻dsaa⁻ hoh⁺ kih⁺ he⁻ hliih⁺ kyah⁺ na⁻ hi⁺ ngii⁺ kyah⁺ kih⁺ Dio ha⁻ ga⁻che⁻ che⁻ ba⁺ Dio hu⁺dsë⁻ hliih⁺ he⁻ ma⁻jmeeh⁺ na⁻. ²³ Man⁺ kyah⁺. Ma⁺ra⁺ mi⁺dsiih⁺ llih⁺ laah⁺ hne⁻, na⁻hñuu^h ga⁺ hne⁻ kyaah⁺ he⁻ hliih⁺ na⁻ —ga⁺jäh⁺ Pee⁺.

²⁴ He⁻ja⁻ ga⁺jäh⁺ Simón hi⁻ ma⁺ tëë⁻ he⁺ siiyh⁺ Pee⁺ kyaah⁺ Jwaa⁻:

—Ngii⁺ hnäh⁺ kih⁺ Dio mah⁺ mo⁺so⁺ jä⁺ he⁻ hliih⁺ he⁻ ma⁻jäh⁺ na⁻ nē⁺ kin⁺.

²⁵ Ma⁻ngëë⁺ ma⁺ jmee⁺ apóstole he⁺ ju⁺dsoo⁺ hi⁺ ma⁺ kway⁺ juu⁺ kih⁺ Dio, ga⁺nääy⁺ ta⁺ Jerusalén. Lä⁻jë⁺ jwi^h mäh⁻ he⁻ na⁻heë⁻ hwa⁺ Samária, he⁻ nøø⁺ cha⁺jwë⁺ jee⁺ ga⁻nääy⁺ ja⁻, ga⁺hlëëyh⁺ dsa⁻ ju⁺hmëë⁺ kih⁺ Jesús.

Ga⁺hlëëh⁺ Felipe jaa⁻ dsa⁻ jøøh⁺ hi⁻ ma⁺ chaa⁻ Etiopía

²⁶ Jaa⁻ ángel kya⁺ Dio ga⁺hlëëh⁺ kyaah⁺ Felipe, ga⁺jäyh⁺:

—Gwa⁻ ta⁺ kye⁺, jwë⁺ he⁻ go⁻hi⁺ Jerusalén he⁻ dsoo⁻ ta⁺ Gaza, ja⁻ba⁺ jwë⁺ he⁻ dsa⁻ngëë⁺ ta⁺ hwa⁺ kii⁺.

²⁷ He⁻ja⁻ ya⁻ hēē¹ Felipe ngoo¹. Cha¹ jwē¹ jee¹ ngooy¹ ja⁻, ga¹ jee¹ jaa⁻ dsa⁻ gyuh¹ hi⁻ ma⁻ chaa⁻ Etiopía. Hi⁻ he¹ laa¹ ta¹ juuh⁻, hoo¹ kuu¹ kih¹ né¹ ta¹ kih¹ reina Candace hi⁻ chaa⁻ Etiopía. Dsa⁻ he¹ hää¹ jwē¹ ngaah¹ he⁻ ñee¹ Jerusalén na¹ jmeey¹ juuh⁻ kih¹ Dio. ²⁸ Jee¹ gyay¹ neh¹ carret kiyh¹, ma¹ hēy⁻ juu¹ he⁻ ga⁻ sii¹ Isaíá hi⁻ ga⁻ ngēē¹ juu¹ kih¹ Dio llo¹ joo¹.

²⁹ He⁻ja⁻ ga⁻ jäh¹ Jmi⁻ lle¹ kih¹ Dio sii¹ yh¹ Felipe:

—Gwa⁻, chuh¹ koo¹ carret kiyh¹.

³⁰ He⁻ja⁻ ngoo¹ Felipe ko⁻ chih¹ ta¹ koo¹ carret ja⁻. Ma¹ ga⁻ nuuy¹ hē⁻ dsa⁻ he¹ juu¹ he⁻ ga⁻ sii¹ Isaíá hi⁻ ga⁻ ngēē¹ juu¹ kih¹ Dio, he⁻ja⁻ ga⁻ ngii¹ juu¹ kih¹ dsa⁻ he¹:

—¿Che¹ ngēēh¹ he⁻ hēh⁻ na⁻? —ga⁻ jäh¹ Felipe.

³¹ He⁻ja⁻ ga⁻ jäh¹ dsa⁻ he¹:

—¿Ha⁻ lä¹ lä¹ ngēēn¹ cher¹ mah¹ sa¹ chaa⁻ jaa⁻ hi⁻ jii¹ juu¹ la⁻?

He⁻ja⁻ ga⁻ tēy¹ h¹ Felipe, ga⁻ llaay¹ koo¹ kiyh¹ neh¹ carret ja⁻.

³² Ma¹ hē⁻ dsa⁻ he¹ jee¹ na⁻ sii⁻ lä⁻ la⁻:

Na¹ jää⁻ dsih¹ lä¹ koh¹ dsa⁻ jää⁻ dsa⁻ jaa⁻ borrego jee¹ jngēēy¹, lä¹ koo⁻ jaa⁻ borrego hi⁻ sa¹ hoo¹ ma¹ jää⁻ dsih¹ jee¹ tuy¹ jñu¹, ja⁻ ba¹ lä⁻ ja⁻ sa¹ ga⁻ näy¹ hooy¹ ni⁻ miih⁻.

³³ Lä¹ tē⁻ dsē⁻ dsa⁻ ga⁻ jmeeh¹ dsih¹, sa¹ ga⁻ nō¹ ta¹ kiyh¹ lä¹ koo⁻ lle¹ kih¹.

Ga¹ jngēēh¹ dsih¹, sa¹ ga⁻ lä¹ chaa¹ joo¹ sii¹ yh¹.

¿Ha⁻ ta¹ jät¹ joo¹ sii¹ yh¹ mah¹ hlēēh¹ dsa⁻ kiyh¹?

³⁴ He⁻ja⁻ ga⁻ ngii¹ dsa⁻ he¹ juu¹ kih¹ Felipe:

—Ta¹ jmee⁻ hñaa⁻ hoh¹, chii¹ jnä¹, ¿hii⁻ kih¹ hlēēh¹ hi⁻ ga⁻ ngēē¹ juu¹ kih¹ Dio la⁻, che¹ kiyh¹ hñii¹ o che¹ kih¹ hi⁻ jñah¹?

³⁵ He⁻ja⁻ ga⁻ lō¹ Felipe mi⁻ jnä¹ he⁻ hnō¹ jäh¹ juu¹ ja⁻, ga⁻ hlēēy¹ ju¹ hmēē¹ kih¹ Jesús.

³⁶ Jee¹ ga⁻ näy¹ cha¹ jwē¹ ja⁻, ga⁻ tēy¹ jee¹ hla⁻ jmi⁻, he⁻ja⁻ ga⁻ jäh¹ dsa⁻ he¹:

—Hee¹ jmi⁻ hla⁻ la⁻, ¿che¹ sa¹ le¹ saan¹ jmi⁻ jee¹ la⁻?

³⁷ Mah¹ ga⁻ jäh¹ Felipe:

—Cher¹ mah¹ jmeeh⁻ dsoo¹ lä¹ kaa⁻ tuh⁻ hoh¹, le¹ ba¹.

Hi¹ ga⁻ jäh¹ dsa⁻ he¹:

—Jmee¹ ba¹ jnä¹ dsoo¹, Jesucristo laa¹ joo¹ Dio.

³⁸ Hi¹ ga⁻ jmee¹ dsa⁻ he¹ mada⁻ dsa⁻ sii¹ carret ja⁻. Ga⁻ jñaa¹ neh¹ carret mah¹ ga⁻ näy¹ lä¹ uuy¹ cha¹ jmi⁻. Jee¹ ja⁻ ga⁻ chaa¹ Felipe jmi⁻ dsa⁻ he¹. ³⁹ Lä¹ ma¹ ga⁻ hwēy⁻ cha¹ jmi⁻ ja⁻, ni¹ sa¹ liih⁻ gyih¹ ga⁻ jō¹ Jmi⁻ lle¹ kih¹ Dio kih¹ Felipe ta¹ jee¹ jyoh¹. Mo¹ so¹ ga⁻ lä¹ jnä¹ gyih¹ cha¹ né¹ dsa⁻ he¹. Ngaah¹ bih¹ kiyh¹ lä¹ kaa⁻ tuh⁻ dsēy¹. ⁴⁰ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ lä¹ jnä¹ Felipe jee¹ jwi⁻ Azoto. Hi⁻ ngoo¹ bih¹ kway⁻ ju¹ hmēē¹ kih¹ Jesús lä¹ koo⁻ lä¹ koo⁻ jwi⁻ lä¹ jii¹ ga⁻ tēy¹ jwi⁻ Cesarea.

9

Ga⁻ hēh⁻ Saulo juu¹ kih¹ Jesús

(Hch. 22:6-16; 26:12-18)

¹ Lä¹ jii¹ ma¹ ga⁻ juu¹ Esteban, sa¹ ga⁻ tu¹ Saulo ma¹ jmeey¹ dsa⁻, jäh¹ ma¹ jngēēy¹ lä¹ jēē¹ hi⁻ ma⁻ hēeh⁻ kih¹ Jesús. He⁻ja⁻ ñee¹ Saulo kih¹ jmi⁻ dsa⁻ jō¹, ² na¹ ngii¹ je⁻ kih¹ dsa⁻ ta¹ mah¹ cha⁻ jwē¹ dsooy¹ gwah¹ kih¹ dsa⁻ judiu he⁻ chih¹ jwi⁻ Damasco. Ma¹ dsa⁻ hnäy¹ dsa⁻ mē¹ dsa⁻ ñuuh⁻ hi⁻ ma⁻ tää¹ h¹ jwē¹ hmēē¹ kih¹ Jesús, mah¹ ma¹ tēy¹ dsa⁻ tää¹ y¹ neh¹ ñe¹ jwi⁻ Jerusalén. ³ Miih⁻ ga⁻ hnō¹ llooy⁻ Damasco ja⁻, ni¹ sa¹ ga⁻ lä¹ liih⁻ gyih¹ ma¹ ga⁻ jyoo¹ koo⁻ je⁻ tō⁻ jlēē⁻ ñih¹ né¹ kiyh¹ jee¹ ngooy¹ ja⁻. ⁴ Hi¹ ga⁻ tay¹ hwa¹. Jee¹ ja⁻ ga⁻ nuuy¹ ga⁻ hlēēh¹ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ jäh¹:

—Saulo, Saulo, ¿he⁻ la¹ hñaa⁻ hoh¹ kyaah¹ jnä¹?

⁵ He⁻ja⁻ ga⁻ ngii¹ Saulo juu¹ kih¹ hi⁻ ga⁻ hlēēh¹ he¹:

—¿Hii⁻ hne⁻ dsa⁻ ñuuh⁻? —ga⁻ sii¹ yh⁻.

He⁻ja⁻ ga⁻jäh^ʔ hi⁻ he^ʔ:

—Jnä^ʔ he^ʔ Jesús hi⁻ ga⁻llooh^ʔ hña⁻ hoh^ʔ kya⁻ah^ʔ. He⁻ jmeeh^ʔ hña⁻ah^ʔ ba^ʔ hne⁻ na⁻, he⁻ hah⁻ kin⁺ jwë^ʔ he⁻ taahn⁻ hne⁻.

⁶Peer⁺ goyh⁺ hi⁺ jlääy⁺, ga⁻jäh^ʔ:

—Dsa⁻jøøh^ʔ kya⁻an⁺, ¿hee⁻ na⁻ hnooh⁻ jmeen^ʔ?

He⁻ja⁻ ga⁻jäh^ʔ Jesús siiyh⁻:

—Noo⁻, go⁻he^ʔ ta⁺jee^ʔ jwii⁻ na⁻. Jee^ʔ na⁻ jmee⁺ dsa⁻ juu^ʔ hee⁻ na⁻ ga⁻tëeh^ʔ jmeeh^ʔ.

⁷Dsa⁻ hi⁻ ga⁻nää⁺ kya⁻ah^ʔ Saulo he^ʔ ga⁻taayh^ʔ jëë⁻ dsayh⁺. Ga⁻nuu^ʔ bih^ʔ ga⁻hlëeh^ʔ pero sa⁺ ga⁻jëëy^ʔ ni⁺ jaa⁻. ⁸Ma^ʔ ga⁻noo⁻ Saulo jee^ʔ ma^ʔ kya⁻ay^ʔ ja⁻, hnøoy^ʔ ma^ʔ jëëy^ʔ, pero mo⁻so⁻ ga⁻lä⁻jnä^ʔ mi⁻nëy^ʔ. He⁻ja⁻ dsa⁻ ba^ʔ na⁻hää⁻ goo⁻ Saulo na⁻jääy⁻ ta⁺ Damasco. ⁹Jee^ʔ ja⁻ ga⁻jäh^ʔ tuu^ʔ lä⁻jiih^ʔ ga⁻të^ʔ hnë⁻ jmi^ʔ, sa⁺ cha⁻ he⁻ ga⁻kuh⁻ ga⁻hiyh^ʔ ni⁺ miih⁻.

¹⁰Damasco ja⁻ ma^ʔ gya^ʔ jaa⁻ discípulo kya⁻ah^ʔ Jesús, hi⁻ chee⁻ Ananía. Dio ga⁻mi⁻jnää⁻ kih^ʔ Ananía mah^ʔ ga⁻siiyh⁻:

—Ananía.

He⁻ja⁻ ga⁻ngiiy^ʔ kiyh^ʔ:

—Hi⁻ jnä^ʔ la⁻ Dsa⁻jøøh^ʔ kya⁻an⁺.

¹¹He⁻ja⁻ ga⁻jäh^ʔ Dio siiyh⁻:

—Go⁻hëë^ʔ, gwa⁻ ta⁺ jwë^ʔ he⁻ chee⁻ Ko⁻dsoo^ʔ. Gwa⁻ cha⁻neh⁻ kih^ʔ Juda. Ja⁻ jwiiy^ʔ: “Ma⁻jan⁻ hlëehn⁻ kya⁻ah^ʔ Saulo, dsa⁻nñuh⁻ hi⁻ chaa⁻ Tarso.” Hi⁻ he^ʔ gya^ʔ ngii^ʔ kih^ʔ jee^ʔ ja⁻. ¹²Ma⁻mi⁻jnään^ʔ hne⁻ kih^ʔ Saulo he⁻ goh^ʔ go⁻kyeh⁻ gooh⁻ në⁻ kiyh^ʔ mah^ʔ lä⁻jnä^ʔ mi⁻nëy^ʔ —ga⁻jäh^ʔ Dio.

¹³He⁻ja⁻ ga⁻jäh^ʔ Ananía:

—Dsa⁻jøøh^ʔ kya⁻an⁺, joh^ʔ jiih⁻ sa⁺ ma⁻nuun^ʔ cha⁻ juu^ʔ hña⁻ dsë^ʔ dsa⁻nñuh⁻ he^ʔ. Joh^ʔ he⁻ hliih^ʔ sa⁺ ma⁻jmeey^ʔ jwii⁻ Jerusalén, ma⁻jmeeyh⁺ dsa⁻ hi⁻ na⁻jngëë^ʔ kya⁻ah^ʔ. ¹⁴Hi⁺ na⁺ na⁻ ma⁻jay⁻ jee^ʔ la⁻ kya⁻ah^ʔ hih⁺ kih^ʔ jmi⁻ dsa⁻ ka⁻ah^ʔ, tëëy⁻ lä⁻jëë^ʔ hi⁻ hnaah⁻ hne⁻.

¹⁵He⁻ja⁻ ga⁻jäh^ʔ Dio siih⁻ Ananía:

—Gwa⁻, jëeh^ʔ hi⁻ he^ʔ na⁻lleeh^ʔ kya⁻an⁺ mah^ʔ dsa⁻kay⁺ juu^ʔ kin⁺ kih^ʔ dsa⁻ hi⁻ sa⁻lä⁻ judiu hi⁻ kih^ʔ dsa⁻ta⁻ka⁻ah^ʔ hi⁺ kih^ʔ lä⁻jëë^ʔ judiu ka⁻lä⁻h^ʔ. ¹⁶Jnä^ʔ mi⁻jnään^ʔ kiyh^ʔ, jmee⁺ bii^ʔ dsa⁻ngëëy^ʔ cha⁻miih⁻ wi^ʔ kwaat⁻ kin⁺ —ga⁻jäh^ʔ Dio siih⁻ Ananía.

¹⁷Ja⁻ ga⁻ngoo^ʔ Ananía jee^ʔ gya^ʔ Saulo. Ma^ʔ ga⁻llooy^ʔ ga⁻hey^ʔ cha⁻neh⁻, ga⁻kyey⁻ gooy⁻ në⁻ kiyh^ʔ. Mah^ʔ ga⁻jäh^ʔ lä⁻la⁻:

—Saulo øøhn^ʔ, Jesús hi⁻ ga⁻lä⁻jnää^ʔ kyah^ʔ cha⁻jwë^ʔ jee^ʔ ya⁻ñeh^ʔ, hi⁻ he^ʔ na⁻ ma⁻chee^ʔ jnä^ʔ ta⁺ la⁻ mah^ʔ lä⁻jnä^ʔ mi⁻nëh^ʔ hi⁺ mah^ʔ hña⁻h⁻ cha⁻miih⁻ be^ʔ kih^ʔ jmi⁻lle^ʔ Na⁻jngii^ʔ.

¹⁸Lä⁻chah^ʔ ja⁻ ga⁻sa^ʔ ga⁻hla^ʔ he⁻ ma^ʔ na⁻jlë⁻ mi⁻në^ʔ Saulo, he⁻ la⁻ lä⁻koo⁻ sa⁻uuh⁻ hmoo⁻. Hi⁺ lä⁻chah^ʔ ja⁻ ga⁻lä⁻jnä^ʔ mi⁻nëy^ʔ. Hi⁺ ga⁻nooy⁻ ngooy^ʔ mah^ʔ ga⁻saay⁻ jmi⁻.

¹⁹Ja⁻ ga⁻ga⁻kuh⁻ ga⁻hiyh^ʔ mah^ʔ ga⁻tëëy^ʔ be^ʔ ka⁻lä⁻h^ʔ. Ga⁻jäh^ʔ Saulo miih⁻ jmi^ʔ kya⁻ah^ʔ øøh^ʔ jne^ʔ hi⁻ ma⁻heeh⁻ kih^ʔ Jesús hi⁻ ma^ʔ tääh^ʔ Damasco ja⁻.

Ga⁻kwa^ʔ Saulo juu^ʔ kih^ʔ Jesús jwii⁻ Damasco

²⁰Neh⁻ gwah⁻ kih^ʔ dsa⁻ judiu he⁻ chih^ʔ jwii⁻ Damasco ja⁻, ga⁻løoy^ʔ kway⁻ juu^ʔ kih^ʔ Cristo, ga⁻jäh^ʔ, he^ʔ ba^ʔ hi⁻ he^ʔ lä⁻ Joø^ʔ Dio. ²¹Lä⁻jëë^ʔ dsa⁻ hi⁻ ga⁻nuu^ʔ ga⁻taayh⁻ jëë⁻ dsayh⁺, ma^ʔ jäh^ʔ:

—¿Ja^ʔ hi⁻ na⁻ na⁻ ma^ʔ ngë⁻ jmee⁻ hña⁻ dsë^ʔ kih^ʔ dsa⁻ kya⁻ah^ʔ Jesús jwii⁻ Jerusalén ma⁻ja⁻? ¿Ja^ʔ hi⁻ na⁻ na⁻ ja^ʔ hi⁻ hnøø^ʔ ma^ʔ sa⁻ah^ʔ dsa⁻ kya⁻ah^ʔ Jesús mah^ʔ ma^ʔ dsa⁻jääy⁻ cha⁻në⁻ jmi⁻ dsa⁻ ka⁻ah^ʔ?

²²Pero Saulo ma^ʔ hlëëy⁺ kya⁻ah^ʔ cha⁻ga⁻miih⁻ be^ʔ koo⁻ hä⁻ koo⁻ hä⁻. Ga⁻mi⁻jnääy⁻ na⁻hña⁻ lä⁻jëë^ʔ ja⁻ ba^ʔ dsoo^ʔ Jesús he^ʔ lä⁻ Cristo, lä⁻jiih^ʔ ga⁻kah^ʔ ga⁻gwëh^ʔ hu⁻dsë⁻ kih^ʔ judiu hi⁻ ma^ʔ tääh^ʔ Damasco ja⁻.

Ga⁻kyuu^ʔ Saulo kih^ʔ dsa⁻ judiu

²³ Ma⁻hya⁻ cha⁻miih⁻ jmií⁻ gya¹ Saulo jwii⁻ Damasco ja⁻, mah¹ ga⁻taah⁻ judiu juu¹ kwee⁻ he⁻ ma⁻ jngiiyh¹ kih¹ Saulo. ²⁴ Pero chah¹ ba¹ ga⁻lä⁻ñe⁻ Saulo hee⁻ na⁻ ma⁻ hnøø¹ dsa⁻ ma⁻ jmee¹ kiyh¹. Lä⁻jmií⁻ lä⁻hwë¹ ga⁻taah⁻ dsa⁻ tääy⁻ ho⁻haah¹ kih¹ chuuh¹ jwii⁻ ja⁻, hnøøy¹ ma⁻ jngiiyh¹ kih¹ Saulo. ²⁵ Pero øøh¹ jne⁻ ga⁻taayh⁻ neh⁻ hma⁻ ta⁻ mah¹ ga⁻jñaay¹ ta⁻lä⁻ hwë¹, ta⁻ dsoh¹ na⁻hyah⁻ he⁻ na⁻ jne⁻ chuuh¹ jwii⁻. Lä⁻ja⁻ ba¹ ga⁻lä⁻ Saulo.

Nëe' Saulo jee' jwii⁻ Jerusalén ga⁻ mi⁻ jee⁻ apóstole

²⁶ Ma⁻ ga⁻lloo¹ Saulo jwii⁻ Jerusalén, hnøøy¹ ma⁻ jmeey¹ ko⁻ jøh¹ kyaah¹ øøh¹ jne⁻ jee⁻ ja⁻. Pero lä⁻jëë⁻ dsa⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ hñaa¹ dsih¹, sa⁻ ga⁻jmeey¹ dsoo⁻ he⁻ ma⁻ heeyh⁻ kih¹ Jesús. ²⁷ He⁻ ja⁻ ga⁻jøø¹ Bernabé kih¹ Saulo na⁻jääy⁻ cha⁻ñe⁻ apóstole. Jee⁻ ja⁻ ga⁻jmeeh¹ Bernabé juu¹ he⁻ ga⁻jëë⁻ Saulo Jesús cha⁻jwë⁻ hi⁻ ga⁻hlëeh¹ kyaayh¹ hi⁻ ga⁻jmeeyh¹ juu¹ he⁻ sa⁻ goh⁻ Saulo ga⁻kway¹ juu¹ kih¹ Jesús lä⁻kaa⁻ tuh⁻ dsëy¹ jee⁻ jwii⁻ Damasco. ²⁸ He⁻ ja⁻ ga⁻jä¹ Saulo mah¹ ga⁻løøy¹ jmeey¹ ko⁻ jøh¹ kyaah¹ øøh¹ jne⁻ hi⁻ chaa⁻ Jerusalén. ²⁹ Ni⁻ miih⁻ sa⁻ goyh⁻ ma⁻ hlëeyh⁻ kih¹ Jesús, ma⁻ ti⁻ chooy⁻ juu¹ kyaah¹ judiu hi⁻ ma⁻ hlëeh⁻ griego. Pero dsa⁻ he⁻ hnøøy¹ ma⁻ jngëeyh¹ Saulo. ³⁰ Ma⁻ ga⁻lä⁻ñe⁻ øøh¹ jne⁻, hii⁻ goo⁻ ma⁻ jngëeh¹ dsih¹, he⁻ ja⁻ ga⁻jääy¹ Saulo ga⁻nääy¹ kyaah¹ ta⁻ Cesarea, ja⁻ jiih¹ ga⁻cheey¹ ta⁻ jwii⁻ Tarso.

³¹ Ja⁻ jiih¹ mo⁻ so⁻ ga⁻ hii⁻ goo⁻ kih¹ lä⁻jëë⁻ øøh¹ jne⁻ he⁻. Ma⁻ hii⁻ tií⁻ kiyh¹ lä⁻kaa⁻ Judea, lä⁻kaa⁻ Galilea hi⁻ lä⁻kaa⁻ Samária ka⁻läh¹. Kih¹ he⁻ gayh⁻ Dsa⁻ jøøh¹ jnän⁻ he⁻ ja⁻ cha⁻ ga⁻miih⁻ ma⁻ hnaayh⁻ Dio hi⁻ ga⁻lä⁻ jwëë⁻ ga⁻ øøh¹ jne⁻ kyaah¹ be⁻ kih¹ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii¹.

Ga⁻jä¹ kih¹ Enea

³² Ga⁻lloo¹ koø⁻ jmií⁻ ngoo¹ Pee⁻ na⁻jëëy⁻ øøh¹ jne⁻ lä⁻koø⁻ lä⁻koø⁻ jwii⁻ lä⁻jiih¹ ga⁻llooy¹ na⁻jëëy⁻ hi⁻ ma⁻ tääh¹ Lida. ³³ Jee⁻ ja⁻ ga⁻jëëy¹ jaa⁻ dsa⁻ ñuu⁻ hi⁻ chee⁻ Enea. Ma⁻hya⁻ jña¹ ji⁻ ñe⁻ kyaay¹ në⁻ jii⁻ dsaayh¹, sa⁻ liih⁻ goo⁻ tiiy¹. ³⁴ He⁻ ja⁻ ga⁻jäh¹ Pee⁻ siiyh⁻:

—Enea, Jesucristo ma⁻ mi⁻ hlää¹ hne⁻, noo⁻ chooh¹ jii⁻ kyah¹.

Hi⁻ lä⁻chah¹ ja⁻ ga⁻ noo⁻ Enea. ³⁵ Hi⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ chaa⁻ jee⁻ jwii⁻ Lida hi⁻ jee⁻ jwii⁻ Sarón ga⁻jëëy¹ dsa⁻ hi⁻ ga⁻hlaa¹ he⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ngëë⁻ dsa⁻ he⁻ hñii⁻ kih¹ Dsa⁻ jøøh¹ jnän⁻.

Ga⁻lä⁻jiih¹ Dorca

³⁶ Jmií⁻ ja⁻ ma⁻ chaa⁻ jaa⁻ dsa⁻ më⁻ hi⁻ ma⁻ läa¹ øøh¹ jne⁻ jee⁻ jwii⁻ Jope. Dsa⁻ më⁻ he⁻ ma⁻ chee⁻ Tabita, kyaah¹ griego hnøø¹ jäh¹ Dorca. Ta⁻ko⁻ jiih¹ ga⁻ gya⁻ dsa⁻ më⁻ he⁻ jmi⁻ gyuu¹, ga⁻jmeey¹ he⁻ llu¹ jmah¹ ba¹ hi⁻ ga⁻jmeey¹ be⁻ kih¹ hi⁻ tä⁻ñee⁻. ³⁷ Ga⁻lloo¹ koø⁻ jmií⁻ ga⁻lä⁻ dsaah¹ Dorca hi⁻ ga⁻juuy¹. He⁻ ja⁻ ga⁻gyeeh⁻ dsih¹ mah¹ na⁻kyaay⁻ jee⁻ ga⁻të⁻ to⁻ jwëë⁻ hne⁻. ³⁸ Jäh¹ ba¹ kih¹ jwii⁻ Lida ja⁻, ma⁻ jä¹ jwii⁻ Jope. He⁻ ja⁻ ma⁻ ga⁻nuu¹ øøh¹ jne⁻ hi⁻ ma⁻ tääh¹ Jope gya¹ Pee⁻ jwii⁻ Lida, ga⁻cheey¹ uu¹ dsa⁻ ñuu⁻ na⁻jmeey¹ juu¹ kiyh¹ mah¹ wa¹ jäy⁻ na⁻ koh¹ ta⁻ Jope.

³⁹ Ma⁻ ga⁻nuu¹ Pee⁻ juu¹ ja⁻, ngooy¹ kyaah¹ dsa⁻ he⁻. Hi⁻ ma⁻ ga⁻llooy¹ cha⁻neh⁻ ja⁻, ga⁻jää¹ dsih¹ jee⁻ kyaa¹ hñii⁻ Dorca. Jwëë⁻ dsa⁻ më⁻ hñii⁻ ma⁻ tääh¹ hoo⁻ kiyh¹ jee⁻ ja⁻. Hi⁻ ma⁻ ga⁻lloo¹ Pee⁻ ga⁻kuyh¹ lä⁻ku¹ lä⁻jii¹ kiyh¹ hooyh⁻, heeyh⁻ Pee⁻ lä⁻jë⁻ hmiih⁻ he⁻ ga⁻hme¹ Dorca lä⁻ ma⁻ jiiyh¹. ⁴⁰ Ja⁻ ga⁻ ga⁻hwëë⁻ Pee⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ më⁻ he⁻, hi⁻ ga⁻juuyh¹ jney¹ ga⁻løøy¹ ngiiy¹ kih¹ Dio. Ja⁻ ga⁻ ga⁻jiiyh¹ nëy¹ ta⁻ jee⁻ ma⁻ kye⁻ jmi⁻ ngo¹ kih¹ Dorca mah¹ ga⁻ siiyh⁻:

—Tabita, noo⁻.

Mah¹ ga⁻nä¹ Tabita mi⁻ñe⁻. Ma⁻ ga⁻jëëy¹ Pee⁻, ga⁻gyay⁻. ⁴¹ He⁻ ja⁻ ga⁻sooh¹ Pee⁻ gooy⁻ mah¹ ga⁻chaayh⁻. Hi⁻ ja⁻ ga⁻ ga⁻tëeyh¹ lä⁻jëë⁻ øøh¹ jne⁻ hi⁻ ga⁻tëeyh¹ dsa⁻ më⁻ hñii⁻ he⁻ ka⁻läh¹, mah¹ ga⁻ siiyh⁻:

—Hii⁻ ma⁻ lä⁻ jiih¹ la⁻.

⁴² Ga⁻lä⁻jëë⁻ dsa⁻ chaa⁻ jwii⁻ Jope ga⁻nuu¹ juu¹ ja⁻, he⁻ ja⁻ jwëë⁻ dsa⁻ ga⁻ngëë⁻ hñii⁻ kih¹ Dio. ⁴³ Cha⁻miih⁻ jmií⁻ ga⁻jä¹ Pee⁻ jee⁻ jwii⁻ Jope ja⁻, cha⁻neh⁻ kih¹ dsa⁻ hi⁻ chee⁻ Simón hi⁻ ma⁻ mi⁻ llu¹ loo¹ jah¹.

10

Ga'jmee' Cornelio mada' he' ja' Pee'

¹ Jwiī Cesarea ma' gya' jaā dsā n̄uuh̄ hī ma' cheē Cornelio. Ma' laay' dsā j̄ooh̄ kyā h̄nā laa' hl̄ooh̄ hī cheē Italiana. ² Dsā n̄uuh̄ he' ma' hnaayh̄ Dio kyaah' lǟ j̄eē̄ hī ma' chaā kyaay'. Hī ma' gayh̄ Dio, ma' ngiiȳ kiyh' kih' Dio lǟ j̄e' jmī, hī ma' jmeeȳ chā miih̄ be' kih' hī tǟ n̄ee'. ³ Jee' gyay' ngiiȳ kiyh' kih' Dio, kō hī hnē̄ ta' ga' hloo', ga' hēē' mī n̄ey' ga' j̄eēy' nā h̄naa' na' dsa' jaā ángel kyā Dio hī ga' he' ta' jee' gyay', hī ga' jäh':

—Cornelio.

⁴ Mah' ga' j̄eēy' koō hweh̄, Peer̄ goyh̄ ga' ngiiȳ juu' kih' ángel, ga' j̄ayh':

—¿Heē nā jwah' hnē Dsā j̄ooh̄ kyaan̄?

Hī ga' jäh' ángel siiyh̄:

—Ma' tih' ba' dsē̄ Dio lǟ j̄e' he' ngiih̄ hī lǟ j̄e' he' kwēēh' hī tǟ n̄ee'. ⁵ Cheē dsā ta' Jope. Wa' llā chiiyh̄ Simón, jā ba' hī tēēyh̄ Pee', mah' wa' j̄aȳ. ⁶ Hī he' gya' cha'neh̄ kih' j̄nah̄ hī cheē Simón hī mī llu' loo' jah' cha' hoo' jmī n̄eeh̄. Hī he', jäh' heē nā jmeeh'.

⁷ Ma' ngaah' ángel hī ga' hlēēh' kyaayh', ga' tēēh' Cornelio uu' dsā hī ma' jmeē̄ ta' kiyh' kyaah' jaā hl̄ooh̄ hī jwah' kyaayh' hī ma' mī te' kih' Dio. ⁸ Ma' la' ma' jmeeh' Cornelio lǟ j̄e' juu' kih' dsā he', jā ga' ga' cheey' ta' Jope.

⁹ Ma' ga' jnā' jyoh' jmī, ma' ngoo' ga' tē' llā' hyoo' hī ngoo' ya' jäh' dsā he' ta' Jope. Hor̄ jā ga' wiī Pee' gyuūh' jee' ga' tē' to' jwēē' hne', jee' na' ngiiȳ kiyh' kih' Dio. ¹⁰ Ja' kyoyh̄ jee' ma' gyay', hn̄ooy' ma' kuyh̄. Ta' kō jiih' j̄ooȳ jmeē̄ dsā ma', ga' hēē' mī n̄ey' koō he' ga' mī jnā̄ Dio kiyh', jee' gyay' chuuy' kyaah'. ¹¹ Ga' j̄eēy' gyuūh' jmī gyuū nā h̄naa' lǟ j̄eē̄ koō he' la' lǟ koh' ta' jmaah̄, nā h̄nuu' lǟ j̄e' kyē' kiilh̄ he' ga' j̄yoo' lǟ ga' tē' hwa'. ¹² Neh̄ jā ma' tääh' lǟ j̄eē̄ nēē' jah', ma' tääh' jah' hī choo' goo' tī, ma' tääh' jah' hī sēēh̄ h̄nii' hwa', hī ma' tääh' ta' jah' hī hēē' gyuūh'. ¹³ Jee' jā ja' koō juu', he' jäh'.

—Noō Pee', jngēēh̄ jah' nā mah' kuh̄ —ga' j̄ayh'.

¹⁴ Hē jā ga' jäh' Pee':

—Jah' ha' Dsā j̄ooh̄ kyaan̄. Jēēh', nī jaā hī laa' wa' hī chā hī hī nī jaā hī sah̄ sa' ma' kuh̄ j̄ih' koh'.

¹⁵ Koō ka' läh' ja' juu' jee' ga' tē' to' jiih̄:

—Kih' hī ga' jmā̄ Dio nā jngēē̄, ta' jwah' laay' wa' hī chā hī.

¹⁶ Hnē̄ jiih̄ ga' la' lǟ jā, jā ga' ga' sooh' ta' jmaah̄ jā, ngooh' ka' läh' ta' gyuūh'.

¹⁷ Ta' kō jiih' ma' gya' Pee' jmeē̄ chā miih̄ hū dsē̄ he' hn̄ooh' jäh' he' ga' j̄eēy' jā, ga' lla' nā̄ dsā hī ga' chee' Cornelio he', ngiiȳ juu' ha' chih' hne' kih' Simón hī mī llu' loo' jah', lǟ jiih' ga' lla' nā̄y' jee' jā. ¹⁸ Ma' ga' lla' nā̄ dsā he', ga' ngiiȳ juu':

—¿Che' jee' la' gya' Simón, hī tēēyh̄ Pee'? —ga' j̄ayh'.

¹⁹ Gya' ga' Pee' gyuūh' jmeeȳ hū dsē̄ ha' lǟ la' he' ga' j̄eēy' jā, mah' ga' jäh' Jmī lle' kih' Dio siiyh̄:

—Jēē' da' Pee', uu' dsā ma' ya' nā̄ hnaah̄ hne'. ²⁰ J̄naa' mah' gō j̄eē̄. Ta' jmeē̄ to' hoh', gwa' kyaayh'. Jnā' ba' ma' cheen̄ dsā nā.

²¹ Hē jā ga' j̄naa' Pee' ta' jee' ma' tääh' dsā hī ga' chee' Cornelio he' mah' ga' siiyh̄:

—Hī jnā' la' hī hnaah̄ hnäh'. ¿He' la' ma' ya' nā̄h' hnäh'? —ga' jäh' Pee'.

²² Hē jā ga' jäh' dsā he':

—Ma' ya' n̄ooh' jnā̄h' mada' kih' Cornelio dsā j̄ooh̄ kyā jnā̄h'. Laay' jaā juu' hl̄ooh̄ hī lluu' hī gah̄ Dio, hī lǟ j̄eē̄ judiu jwah' kyaayh'. Cornelio he' tēēyh̄ hne' gooh'

cha'neh⁺ kiyh¹ mah¹ nuuy¹ juu¹ he⁻ kwah¹, lä⁻ko^o mada⁻ nuuyh⁻ kih¹ ángel hi⁻ na⁻jngëë

²³ Ja⁻ ga⁻ taah⁻ Pee⁻ dsa⁻ he⁻ cha'neh⁺. Jee⁻ ja⁻ ga⁻ jä⁻ dsa⁻ he⁻ hwë⁻ ja⁻.

Ga⁻lloo¹ Pee¹ kih¹ Cornelio

Ma⁻ ga⁻ jnä⁻ jyoh⁻ jmi⁻ ga⁻ noo⁻ Pee⁻, ngooy⁻ kyaah⁻ dsa⁻ he⁻ hi⁻ ga⁻ nää⁻ ko⁻llaa⁻ øøh⁻ jne⁻ hi⁻ chaa⁻ Jope kyaayh⁻. ²⁴ Jyoh⁻ jmi⁻ ga⁻ lla⁻ nääy⁻ jwi⁻ Cesarea. Ma⁻ gya⁻ Cornelio jøø⁻ kyaah⁻ lä⁻ jëë⁻ ga⁻ hi⁻ chaa⁻ kyaay⁻, hi⁻ kyaah⁻ ome⁻ hi⁻ jwayh⁻ kyaah⁻. ²⁵ Ma⁻ ga⁻ lloo⁻ Pee⁻ ho⁻ hne⁻ kiyh¹, ya⁻ hëë⁻ Cornelio mah¹ ga⁻ heeyh⁻. Lä⁻ chah⁻ ja⁻ ga⁻ juuh⁻ Cornelio jne⁻ cha⁻ né⁻ Pee⁻, ga⁻ jmäy⁻ jøøh⁻. ²⁶ Pero Pee⁻ ga⁻ chaah⁻ Cornelio ga⁻ siyh⁻:

—Noo⁻, ta⁻ jmee⁻ lä⁻ na⁻. Dsa⁻ ba⁻ hne⁻, dsa⁻ ba⁻ jnä⁻ ka⁻ läh⁻.

²⁷ Lä⁻ ma⁻ llay⁻ ja⁻ ba⁻ juu⁻ ga⁻ taayh⁻ cha'neh⁺ lä⁻ jiih⁻ ga⁻ tëy⁻ jee⁻ tääh⁻ jwëë⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ kuh⁻ jee⁻ ja⁻. ²⁸ Mah⁻ ga⁻ jäh⁻ Pee⁻ siyh⁻:

—Ma⁻ ñeh⁻ ba⁻ hnäh⁻ kwee⁻, na⁻ høø⁻ jwërte la⁻ kya⁻ jnääh⁻ dsa⁻ judiu he⁻ dsa⁻ tooh⁻ jnääh⁻ ko⁻ jøh⁻ kyaah⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu hi⁻ ni⁻ he⁻ dsa⁻ tooh⁻ jnääh⁻ cha'neh⁺ kiyh¹ sa⁻ le⁻. Pero Dio ma⁻ mi⁻ jnää⁻ kin⁻ he⁻ sa⁻ sah⁻ ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ ni⁻ sa⁻ laay⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻. He⁻ ja⁻ mo⁻ so⁻ jmee⁻ ga⁻ jnä⁻ kwaan⁻ he⁻ sah⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu. ²⁹ He⁻ ja⁻ sa⁻ ga⁻ choon⁻ juu⁻ ni⁻ mi⁻h⁻, lä⁻ ma⁻ ga⁻ lloo⁻ juu⁻ kin⁻, chah⁻ ba⁻ ma⁻ jan⁻. He⁻ ja⁻ ngiin⁻ juu⁻ kyah⁻. ¿He⁻ la⁻ ma⁻ teeh⁻ jnä⁻?

³⁰ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁻ Cornelio:

—Na⁻ ma⁻hya⁻ kye⁻ jmi⁻ sa⁻ ma⁻ kuh⁻ ma⁻ huh⁻, ja⁻ ba⁻ hor⁻ la⁻ ko⁻ hi⁻ hnë⁻ ta⁻ ga⁻ hloo⁻ gyan⁻ ngiin⁻ kin⁻ kih⁻ Dio cha'neh⁺ la⁻. Koo⁻ ma⁻ ga⁻ jëen⁻ jaa⁻ dsa⁻ ñuuh⁻ kyeh⁻ hmiih⁻ jih⁻ gyeh⁻ cha'nen⁺. ³¹ Hi⁻ he⁻ na⁻ ga⁻ jäh⁻: “Cornelio, ma⁻ nuu⁻ ba⁻ Dio lä⁻ jë⁻ he⁻ ma⁻ hlëeh⁻ kyaayh⁻, hi⁻ kye⁻ bih⁻ kwaan⁻ kih⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ ma⁻ kwëeh⁻ hi⁻ tä⁻ ñee⁻. ³² Chee⁻ dsa⁻ ta⁻ Jope mah⁻ wa⁻ jä⁻ Simón hi⁻ tëy⁻ Pee⁻. Hi⁻ he⁻ gya⁻ cha'neh⁺ kih⁻ he⁻ ba⁻ Simón hi⁻ mi⁻ llu⁻ loo⁻ jah⁻, cha⁻ hoo⁻ jmi⁻ ñeeh⁻. Wa⁻ ra⁻ ja⁻ hi⁻ he⁻, hlëeh⁻ hne⁻”, ga⁻ siyh⁻ jnä⁻. ³³ He⁻ ja⁻ chah⁻ ba⁻ ga⁻ cheen⁻ dsa⁻ na⁻ kya⁻ hne⁻. Hi⁻ llu⁻ ba⁻ ma⁻ jmeeh⁻ ma⁻ ñeh⁻. Na⁻ na⁻ lä⁻ jëë⁻ jnääh⁻ tøøh⁻ jnääh⁻ jee⁻ la⁻ cha⁻ né⁻ Dio, mah⁻ nuu⁻ jnääh⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻ hnäh⁻ kih⁻ Dio.

Ga⁻ kwa⁻ Pee⁻ juu⁻ cha'neh⁺ kih⁻ Cornelio

³⁴ He⁻ ja⁻ ga⁻ løø⁻ Pee⁻ hlëeh⁻ lä⁻ la⁻:

—Na⁻ ga⁻ ma⁻ lä⁻ ngëen⁻ kwee⁻, ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁻ ko⁻ ba⁻ laa⁻ dsa⁻ cha⁻ né⁻ Dio. ³⁵ Ti⁻h⁻ ba⁻ dsë⁻ Dio kih⁻ ga⁻ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ gayh⁻ hi⁻ kih⁻ hi⁻ jmee⁻ he⁻ llu⁻. ³⁶ He⁻ la⁻ na⁻ juu⁻ he⁻ ga⁻ chee⁻ Dio kih⁻ dsa⁻ Israel. Ju⁻ hmëë⁻ la⁻ he⁻ jmee⁻ hii⁻ tii⁻ kih⁻ dsa⁻ ta⁻ lä⁻ kih⁻ Jesucristo hi⁻ laa⁻ Dsa⁻ jøøh⁻ kya⁻ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻. ³⁷ Ñeh⁻ ba⁻ hnäh⁻ kwee⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻ lä⁻ lä⁻ kaa⁻ hwa⁻ Judea, he⁻ ga⁻ løø⁻ ta⁻ Galilea, ma⁻ ngëë⁻ he⁻ ga⁻ hlëeh⁻ Jwaa⁻ kih⁻ he⁻ saa⁻ dsa⁻ jmi⁻. ³⁸ Ma⁻ nuuh⁻ ba⁻ hnäh⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻ jmee⁻ Dio kyaah⁻ Jesús dsa⁻ chaa⁻ Nazaret. Ga⁻ kwëeyh⁻ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁻, hi⁻ ga⁻ kwëeyh⁻ cha⁻ mi⁻h⁻ be⁻. Hi⁻ lä⁻ kaa⁻ jee⁻ ga⁻ ngëy⁻ ga⁻ jmeey⁻ he⁻ llu⁻ jmah⁻ hi⁻ ga⁻ läy⁻ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ ma⁻ jëë⁻ wi⁻ kaa⁻ hi⁻ sa⁻ llu⁻, jëeh⁻ Dio cheh⁻ kyaayh⁻.

³⁹ Jmee⁻ jnääh⁻ ju⁻ dsoo⁻ kih⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ ga⁻ jmee⁻ Jesús hwa⁻ Judea hi⁻ jee⁻ jwi⁻ Jerusalén. Hi⁻ he⁻ ga⁻ jngiih⁻ dsa⁻ kih⁻, na⁻ taay⁻ dsoh⁻ hma⁻ cru⁻. ⁴⁰ Pero Dio ga⁻ mi⁻ jiiyh⁻ ma⁻ ga⁻hya⁻ hnë⁻ jmi⁻ hi⁻ ga⁻ mi⁻ jnäy⁻ mah⁻ jëë⁻ dsih⁻ he⁻ ma⁻ lä⁻ jiiyh⁻. ⁴¹ Pero sa⁻ ga⁻ mi⁻ jnäy⁻ kih⁻ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻. Ma⁻ lä⁻ kya⁻ jnääh⁻ hi⁻ ga⁻ lleeh⁻ Dio jää⁻ ba⁻ ga⁻ mi⁻ jnäy⁻ mah⁻ jmee⁻ jnääh⁻ ju⁻ dsoo⁻ kiyh⁻, jnääh⁻ hi⁻ ga⁻ kuh⁻ ga⁻ hi⁻ kyaayh⁻ ma⁻ ngëë⁻ ma⁻ lä⁻ jiiyh⁻ jee⁻ kih⁻ hi⁻ na⁻ juu⁻. ⁴² Ja⁻ ga⁻ ga⁻ cheey⁻ jnääh⁻ kwa⁻ jnääh⁻ juu⁻ kih⁻ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻. Mah⁻ jmee⁻ jnääh⁻ dsoo⁻, Jesús he⁻ hi⁻ na⁻ hnäa⁻ kih⁻ Dio, laay⁻ jwëë⁻ kih⁻ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ jiih⁻ hi⁻ lä⁻ ja⁻ kih⁻ hi⁻ na⁻ juu⁻. ⁴³ Ga⁻ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ ga⁻ ngëë⁻ juu⁻ kih⁻ Dio llo⁻ joo⁻ ga⁻ jmee⁻ dsoo⁻ kih⁻ Jesús, ga⁻ jäh⁻, ta⁻ lä⁻ kih⁻ bih⁻ dsa⁻ che⁻ dso⁻ kye⁻ kih⁻ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ heeh⁻ juu⁻ kiyh⁻.

Ga⁻hyoh¹ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa¹ judiu Jmi⁻ lle¹ kih¹ Dio

⁴⁴ Hlëeh⁺ ga⁻ Pee¹ lä⁻ ja⁻ ma⁻ ga⁻ jyo¹ Jmi⁻ lle¹ Na⁻ jngii¹ né¹ kih¹ lä⁻ jëé⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh¹ nuu⁻ jee¹ ja⁻. ⁴⁵ Lä⁻ jëé⁻ øøh¹ jne¹ hi⁻ laa¹ judiu hi⁻ ga⁻ lla⁻ nää¹ kyaah¹ Pee¹ ga⁻ taayh¹ jëé⁻ dsayh¹ ma⁻ ga⁻ jëéy¹ ga⁻ hyoh¹ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa¹ judiu Jmi⁻ lle¹ Na⁻ jngii¹. ⁴⁶ Ga⁻ nuuy¹ hlëeh⁺ dsa⁻ he¹ jyoh¹ juu¹ hi⁻ ma⁻ jmeey¹ juuh⁻ kih¹ Dio. ⁴⁷ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh¹ Pee¹:

—¿Hii⁻ le¹ ha¹ kih¹ dsa⁻ la⁻ he⁻ saay¹ jmi⁻, na⁻ he⁻ ma⁻ hyoyh⁻ Jmi⁻ lle¹ Na⁻ jngii¹ ja⁻ ba⁻ lä⁻ koo⁻ ma⁻ hñah⁻ jne¹?

⁴⁸ He⁻ ja⁻ ga⁻ jmee¹ Pee¹ mada⁻ ga⁻ saay⁻ jmi⁻ lä⁻ hih¹ kih¹ Jesús Dsa⁻ jøøh¹ jnän⁻. Ja⁻ ga⁻ ga⁻ chuuy¹ dsa⁻ he¹ kyaah¹ Pee¹ mah¹ jäy¹ miih⁻ jmi⁻ kyaayh¹.

11

Ga⁻ jmeeh¹ Pee¹ juu¹ kih¹ øøh¹ jne¹ hi⁻ ma⁻ tääh¹ Jerusalén

¹ Ga⁻ nuu¹ apóstole, hi⁻ ga⁻ nuu¹ øøh¹ jne¹ hi⁻ ma⁻ tääh¹ Judea he⁻ ga⁻ heeh⁻ lä⁻ kye⁻ hi⁻ sa⁻ laa¹ judiu juu¹ kih¹ Dio. ² Ma⁻ jah¹ Pee¹ ta⁻ Jerusalén, ko⁻ llaa¹ øøh¹ jne¹ ga⁻ løø¹ ti⁻ choo⁻ juu¹ kyaayh¹, kih¹ he⁻ ma⁻ laay¹ he⁻ jmee⁻ bii¹ uu^h jmi⁻ ngo¹ kih¹ dsa⁻ ñuu^h. ³ Ga⁻ jäh¹: —¿He⁻ la⁻ ñeeh¹ na⁻ jëeh¹ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻ wih¹ jmi⁻ ngo¹ kih¹ hi⁻ na⁻ kuh¹ kyaayh¹ ko⁻ jøh¹?

⁴ He⁻ ja⁻ ga⁻ jmeeh¹ Pee¹ juu¹ lä⁻ ma⁻ hu^h ha⁻ lä⁻ ga⁻ la¹ kiyh¹ ta⁻ jee¹ ñeey¹, ga⁻ jäh¹:

⁵ —Jnä¹ ma⁻ gyan¹ jwi⁻ Jope ngiin¹ kin¹ kih¹ Dio ma⁻ ga⁻ hëé¹ mi⁻ nën¹ koo⁻ he⁻ ga⁻ mi⁻ jnä¹ Diokin¹. Ga⁻ jëen¹ koo⁻ he⁻ la⁻ lä⁻ koh¹ ta⁻ jmaah⁻ na⁻ hñuu⁻ lä⁻ jë¹ kye¹ sa⁻ kiih¹ ga⁻ jyo¹ gyuu^h lä⁻ ga⁻ tē¹ jee¹ ma⁻ gyan¹. ⁶ Ga⁻ jëen¹ kwee⁻, hi⁻ ga⁻ mi⁻ kyuun⁻ hi⁻ jah¹ ma⁻ tääh¹ neh¹. Ga⁻ jëen¹ jah¹ hi⁻ choo¹ goo⁻ ti¹, ga⁻ jëen¹ jah¹ hää¹ kyaah¹ jah¹ hi⁻ sëeh⁻ hñii¹ hwa¹ hi⁻ ga⁻ jëen¹ ta⁻ jah¹ hi⁻ hëé¹ gyuu^h. ⁷ Jee¹ ja⁻ ga⁻ nuun¹ koo⁻ llë¹ he⁻ ga⁻ hlëeh¹ gyuu^h, ga⁻ jäh¹: “Noo⁻ Pee¹, jngëeh¹ jah¹ na⁻ mah¹ kuh¹.” ⁸ He⁻ ja⁻ ga⁻ ngiin¹ kiyh¹: “Jah¹ ha¹ Dsa⁻ jøøh¹ kyaan¹. Jëeh¹, ni⁻ jaa⁻ hi⁻ laa¹ wa¹ hi⁻ cha⁻ hi⁻ ni⁻ jaa⁻ hi⁻ sah¹ sa⁻ ma⁻ kuhn¹ jih¹ koh¹.” ⁹ Koo⁻ ka⁻ läh¹ ga⁻ hlëeh¹ gyuu^h jee¹ ga⁻ tē¹ to¹ jiih¹: “Kih¹ hi⁻ ga⁻ jmää¹ Dio na⁻ jngëé¹, ta⁻ jwah¹ laay¹ wa¹ hi⁻ cha⁻ hi⁻.” ¹⁰ Hnë¹ jiih¹ ga⁻ la¹ lä⁻ ja⁻, ja⁻ ga⁻ ga⁻ sooh¹ ka⁻ läh¹ ta⁻ jmaah⁻ ja⁻, ngooh¹ ta⁻ gyuu^h. ¹¹ Lä⁻ chah¹ ja⁻ ga⁻ lla⁻ nää¹ uu⁻ dsa⁻ ñuu^h hi⁻ ya⁻ nää¹ Cesarea, hnaayh⁻ jnä¹ jee¹ ma⁻ gyan¹. ¹² Hi⁻ Jmi⁻ lle¹ kih¹ Dio ga⁻ siih¹ jnä¹ jee¹ ja⁻: “Gwa⁻ ba⁻ hne⁻, ta⁻ jmee⁻ to¹ hoh¹”, ga⁻ jäh¹. Hi⁻ jñee¹ øøh¹ jne¹ hi⁻ chaa⁻ jee¹ ja⁻ ga⁻ jmee¹ ko⁻ jøh¹ kyaah¹ jnä¹ lä⁻ ga⁻ tē¹ cha⁻ neh¹ kih¹ dsa⁻ ñuu^h hi⁻ ga⁻ tēeh¹ jnä¹. ¹³ Dsa⁻ ñuu^h he¹, ga⁻ jmeeyh¹ juu¹ he⁻ ga⁻ jëéy¹ jaa⁻ ángel hi⁻ ga⁻ noo⁻ cha⁻ nēy¹ cha⁻ neh¹ kiyh¹. Hi⁻ ga⁻ jmeeyh¹ juu¹ ha⁻ lä⁻ ga⁻ jäh¹ ángel siiyh¹: “Chee¹ dsa⁻ ta⁻ Jope mah¹ wa¹ ja⁻ Simón, hi⁻ tēeyh⁻ Pee¹. ¹⁴ Hi⁻ he¹ kwa¹ juu¹ ha⁻ lä⁻ jee¹ lääh¹ kyaah¹ lä⁻ jëé⁻ hi⁻ chaa⁻ kyah¹”, ga⁻ jäh¹ ángel siiyh¹. ¹⁵ Lä⁻ ma⁻ ga⁻ løøn¹ hlëeh¹ dsa⁻ he¹, ga⁻ jyo¹ Jmi⁻ lle¹ Na⁻ jngii¹ né¹ kih¹ lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaa⁻, lä⁻ koh¹ ga⁻ jyo¹ né¹ jnän⁻ lä⁻ ma⁻ to⁻ né¹. ¹⁶ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ lä⁻ dsooh⁻ dsen⁻ lä⁻ koo⁻ ga⁻ jäh¹ Jesús jää¹: “Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁻, Jwaa⁻ ga⁻ chaay¹ dsa⁻ jmi⁻ kyaah¹ jmi⁻ ba⁻, pero hñah¹ saah¹ hñah¹ jmi⁻ kyaah¹ Jmi⁻ lle¹ Na⁻ jngii¹.” ¹⁷ Cher⁻ mah¹ Dio ga⁻ kwëeh¹ dsa⁻ he¹, ja⁻ ba⁻ he⁻ ga⁻ kwëeyh¹ jne¹ lä⁻ ma⁻ ga⁻ heeh¹ jne¹ Jesús Dsa⁻ jøøh¹ jnän⁻, ¿hee⁻ laa¹ jnä¹ mah¹ jwi⁻ Dio: “Ta⁻ kwëeh¹ hi⁻ na⁻?”

¹⁸ Ma⁻ ga⁻ nuu¹ dsa⁻ he¹ juu¹ kih¹ Pee¹ ga⁻ taayh¹ ti¹ ba⁻, ga⁻ jmeey¹ juuh⁻ kih¹ Dio, ga⁻ jäh¹:

—Na¹ ga⁻ ma⁻ na⁻ jwë¹ kih¹ hi⁻ sa⁻ laa¹ judiu mah¹ dsa⁻ jëeyh⁻ kyaah¹ Dio hi⁻ jmee⁻ chaa⁻ dsa⁻.

Ga⁻ lä⁻ jwëé¹ øøh¹ jne¹ jee¹ jwi⁻ Antioquía

¹⁹ Lä⁻ ma⁻ ga⁻ jngiih¹ dsa⁻ kih¹ Esteban, ga⁻ løø¹ dsa⁻ jmeeh¹ øøh¹ jne¹. He⁻ ja⁻ ga⁻ hwëéy⁻ jee¹ jwi⁻ Jerusalén, ga⁻ sa⁻ ga⁻ jñeey¹ ga⁻ nääy¹ ta⁻ jee¹ jyoh¹. Ga⁻ nääy¹ ta⁻ Fenicia, ta⁻ Chipre, ta⁻ Antioquía. Dsa⁻ judiu he¹ ga⁻ nääy¹ kway¹ juu¹ kih¹ Dio lä⁻ kaa⁻ jee¹ tääh¹ ma⁻ la⁻ dsa⁻ goo¹ bih¹. ²⁰ Pero jee¹ kih¹ hi⁻ ga⁻ hwëé⁻ he¹, ma⁻ tääh¹ ko⁻ llaa¹ hi⁻ chaa⁻ Chipre hi⁻ ma⁻ tääh¹ hi⁻ chaa⁻ Cirene. Ma⁻ ga⁻ lla⁻ nää¹ hi⁻ he¹ jwi⁻ Antioquía ga⁻ kway¹ ju

'hmëë' kih' Jesús lä'kye' kih' hi' sa' laa' judiu. ²¹Peer' cha' miih' be' ga' kwa' Dio kih', he' ja' jwëë' dsa' ga' ngëë' hñii' kih' Jesús jwii' Antioquía.

²²Ga' tääh' øøh' jne' hi' ma' tääh' Jerusalén juu' ja'. He' ja' ga' cheey' Bernabé, ngooy' ta' jwii' Antioquía. ²³Ma' ga' lloo' Bernabé jee' ja', ga' jëëy' he' ga' mi' jää' Dio cha' miih' dsa' he', he' ja' ga' tih' dsëy'. Hi' ga' kwëëyh' nuuh' mah' dsa' taayh' mi' teyh' lä' kaa' tuh' dsëy' kih' Dsa' jøøh' jnän'. ²⁴Bernabé he' ma' llu' dsëy' hi' ma' dsoo' dsëy' cha' miih' ka' läh' hi' ma' kyey' cha' miih' be' kih' Jmi' lle' Na' jngii'. Ma' ga' jëë' dsa' ha' lä' jmeey', he' ja' jwëë' dsa' ga' heeh' juu' kih' Dsa' jøøh' jnän'.

²⁵Ma' ngëë' he' ja', ya' hëë' Bernabé ngoo' ta' Tarso na' hnääh' Saulo. Ma' ga' jnääh' Saulo, ga' jääy' ta' Antioquía. ²⁶Jee' ja' ga' taayh' koo' ñe' jmi' kyaah' øøh' jne' he' mah' ga' mi' tääy' jwëë' dsa'. Jee' jwii' Antioquía ja', jee' ja' to' né' ga' mi' cheey' øøh' jne' cristiano, he' hnøø' jäh' Cristo mah'.

²⁷Jmi' ja' ga' hwëë' ko' llaa' hi' ga' ngëë' juu' kih' Dio hi' ma' tääh' Jerusalén, na' nääy' ta' jee' jwii' Antioquía. ²⁸Jaa' dsa' he' hi' chee' Agabo, ga' nooy' ga' hlëëyh' lä' koo' jäh' Jmi' lle' kih' Dio, ga' jäyh' jäh' koo' hoo' lä' kaa' jmi' gyuu'. Hi' ga' lä' te' ba' lä' koo' ga' jäh' Agabo, lä' ma' laa' Claudio rey to' né'. ²⁹He' ja' ga' taah' øøh' jne' hi' tääh' Antioquía juu' kwee' he' cheey' miih' kuu' kih' øøh' jne' hi' tääh' ta' Judea, ha' koo' te' tää' kwa' lä' jaa' lä' jaa'. ³⁰Lä' ja' ga' jmeey' hi' ga' tooyh' goo' Bernabé kuu' ja' kyaah' Saulo mah' na' ngëëy' kih' hi' ma' laa' dsa' gyuu' kyaah' gwah' hwa' Judea ja'.

12

Ga' jngëëyh' Jacobo hi' ga' taayh' Pee' neh' ñe'

¹Ja' ba' jii' ja', ga' jmeey' rey Herode mada' he' ga' jmeeyh' ko' llaa' øøh' jne'. ²Ga' jngëëyh' Jacobo øøh' Jwaa' kyaah' ñe' tuuh'. ³Ma' ga' nuu' rey he' he' ga' tih' dsë' dsa' judiu he' ga' juu' Jacobo, he' ja' ga' jmeey' mada' wa' jaa' Pee' ka' läh'. He' ja' ga' la' ma' tää' jmi' he' kuh' dsa' he' ñiih' he' sa' kyaah' levadura. ⁴Ma' ga' jaa' Pee', ga' taah' dsih' neh' ñe'. Ga' taayh' ja' goo' kyë' nää' hløø' hi' ma' jää' ma' kyëë' lä' koo' nää' hi' ga' hää' Pee'. Herode ma' jmeey' huud'së' ma' mi' jnääh' kih' dsa' ga' ma' goh' jmi' he' kuh' dsa' judiu borrego mah'. ⁵Ga' jäh' ba' Pee' neh' ñe' pero ta' ko' jiih' ma' hääy' neh' ñe' ni' jaa' øøh' jne' sa' ga' tyy' he' ma' chuuy' kyaah' Dio kwaat' kih' Pee'.

Dio ga' lleë' Pee' neh' ñe'

⁶La' kwaat' ma' mi' jnääh' Herode kih' dsa' wa' ra' ga' jnä'. Pero ja' ba' hwë' ja', ma' na' kyaah' Pee' na' hñuu' kyaah' to' caden' ja' ba' jee' kih' uu' hløø' hi' ma' na' hñuu' kyaayh'. Hi' ma' tääh' ga' jñah' hløø' hi' ma' høø' hoo' neh' ñe' ja'. ⁷Ni' sa' ga' lä' liih' ga' hløø' he', ma' ga' lloo' jaa' ángel kyaah' Dio, hi' lä' ga' dsa' neh' ñe' ga' lä' jnä' je'. Lä' चाह' ja' ga' chaay' Pee', ga' siiyh'.

—Noo' na' koh'.

Lä' चाह' ja' ga' sa' ga' hla' caden' he' ma' na' hñuu' gooy'. ⁸Hi' ga' jäh' ángel:

—Kye' hmiih' kyah', hee' loo' kyah'.

Lä' ja' ga' jmeey' Pee', mah' ga' siiyh' ka' läh':

—Bää' hmiih' kyah' mah' man' ga' juh'.

⁹Hi' ya' hëë' ángel, kaah' lleë' Pee'. Sa' ñey' che' dsoo' he' jmeey' ángel, he' kää' bih' laay'. ¹⁰Ga' ngëëy' jee' ma' tääh' koo' nää' hløø', hi' lä' ja' jee' ga' tää' to' nää' hløø', ja' ga' ga' tääy' ho' haah' he' la' kyaah' ñe' jee' hwëë' dsa' ta' cha' jwë'. Hñii' ba' haah' ja' ga' na'. Ga' hwëëy', hi' ga' kwayh' koo' jwë', jee' ja' ga' bii' ángel kih' Pee'. ¹¹Ja' ga' ga' lä' liih' Pee', ga' jmeey' huud'së':

—Dsoo' ba' ma' chee' Dio ángel kyaah' hi' ma' lääh' jnä' kih' Herode hi' ma' lääh' jnä' kih' lä' jäh' he' ma' hnøø' dsa' goon' he' ma' jmeey' kin'.

¹² Ma' ga-lä-liiyh⁻ he⁻ ma-na-laay', lä⁻ chah' ja⁻ ngaayh⁺ ta⁻ kih⁺ María choo' Jwaa⁻, he⁻ ba⁻ hi⁻ tääh⁻ Marcos, jee' ma' tääh' jwää' hi⁻ ngii⁺ kih⁺ Dio. ¹³ Ma' ga'lloo⁺ Pee' ho'haah' jee' dsa⁻ taah⁻ dsa⁻, ga⁻ tääy'. Lä⁻ koo⁻ ma' ga⁻ nuu' jaa⁻ chih⁻ mää' hi⁻ chee⁻ Rode tääy⁻, mah' ngooy' na'jääy⁻. ¹⁴ Lä⁻ chah' ja⁻ ga⁻ lä⁻ kyuyh⁻ lle' kih⁺ Pee' hi⁻ ma' tääy⁻. Peer⁻ ga⁻ nöh⁺ dsäy'. Ni⁻ sa⁻ ga⁻ näy' ho'haah' ja⁻, ngaayh⁺ ko⁻ chih⁻ na'jmeeyh' juu' kih⁺ hi⁻ ma' tääh' cháneh⁻ ja⁻, ga⁻ jäh⁺:

—Hi⁻ Pee' cheh⁺ ho'haah'.

¹⁵ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ hi⁻ ma' tääh' jee' ja⁻, siyh⁺ chih⁻ mää' he⁻:

—He⁻ ngaah⁺ ba⁻ hne⁻ na⁻.

Pero chih⁻ mää' he⁻ sa⁻ tää' sa⁻ jaay', ma' jäh⁺:

—Hi⁻ he⁻ na⁻.

He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ dsa⁻ he⁻:

—Ángel kyaa⁺ Pee' ba⁻ na⁻.

¹⁶ Lä⁻ ma⁻ cheh⁺ ja⁻ ba⁻ Pee' ho'haah' ja⁻, tääy⁻. Ja⁻ ga⁻ ga⁻ näy' ho'haah' ja⁻, ga⁻ jääy⁺ Pee'. Ga⁻ taayh⁻ jää⁻ dsayh⁻. ¹⁷ He⁻ ja⁻ ga⁻ jmeey⁺ Pee' lii⁻ kyaah⁺ gooy⁻, mah' sa⁻ tooyh⁺ miih⁺. Ga⁻ jmeeyh⁺ juu' ha⁻ lä⁻ ga⁻ jmeey⁺ Dio he⁻ ya⁻ hääy⁺ neh⁻ ne⁺, hi⁻ ga⁻ jäh⁺:

—Go⁻ jmeeyh⁺ juu' la⁻ kih⁺ Jacobo hi⁻ kih⁺ lä⁻ jää⁻ øøh⁺ jne⁻.

Ja⁻ ga⁻ ya⁻ hääy⁺ ngooy⁺ ta⁻ jee' jyoh⁺.

¹⁸ Ma' ga⁻ jnä⁺ jyoh⁺ jmi⁺, Peer⁻ ga⁻ tee⁺ ga⁻ jää⁻ hløø⁺ he⁻ kyaah⁺ dsa⁻ kyaayh⁺, kih⁺ he⁻ sa⁻ ga⁻ jääy⁺ ha⁻ lä⁻ ya⁻ hää⁺ Pee' jee' ja⁻. ¹⁹ He⁻ ja⁻ ga⁻ jmeey⁺ Herode mada⁻ he⁻ na⁻ hnääyh⁻ Pee' ka⁻ läh⁺. Ma' sa⁻ ga⁻ jnäy⁺, ga⁻ lla⁻ kyaay⁻ hløø⁺ he⁻ jmi⁺. Lä⁻ jiih⁺ ga⁻ jmeey⁺ mada⁻ he⁻ ga⁻ jngääyh⁺ hløø⁺ he⁻. Ja⁻ ga⁻ ya⁻ hääy⁺ hwa⁺ Judea, ngooy⁺ na⁻ gyay⁻ ta⁻ Cesarea.

Ga⁻ juu⁺ Herode

²⁰ Pero ma' cha⁻ hnii⁻ kih⁺ Herode kyaah⁺ dsa⁻ chaa⁻ Tiro hi⁻ kyaah⁺ hi⁻ chaa⁻ Sidón ka⁻ läh⁺. Dsa⁻ hi⁻ ma' chaa⁻ jee' ja⁻ sa⁻ ma' hnøø⁺ hnii⁻. Jääh⁺ ma' ga⁻ nääy⁺ lay⁻ løø⁺ ta⁻ jwii⁻ kih⁺ Herode. He⁻ ja⁻ na⁻ nääy⁺ na⁻ llay⁻ juu' kyaah⁺ Herode. Pero to⁻ né⁺ dá, ga⁻ taayh⁻ juu' kwee⁻ kyaah⁺ Blasto, hi⁻ kye⁻ ta⁻ juu⁻ kyaah⁺ rey Herode, mah' hnii⁻ bih⁺ llay⁺ juu⁺ kyaah⁺ Herode. ²¹ He⁻ ja⁻ ga⁻ tøø⁺ rey he⁻ jmi⁺ he⁻ ya⁻ nää⁺ dsa⁻. Ma' ga⁻ lloo⁺ jmi⁺ ja⁻, ga⁻ lla⁻ nää⁺ dsa⁻ he⁻ hi⁻ ga⁻ käh⁻ rey hmiih⁻ he⁻ këyh⁻ ma' llay⁺ ta⁻ mah⁺ na⁻ gyay⁻ né⁺ ta⁻ kiyh⁺, ga⁻ kway⁺ juu'. ²² Ma' ga⁻ nuu⁺ dsa⁻ he⁻ juu' kiyh⁺ ja⁻, ga⁻ tooyh⁺ cha⁻ miih⁻ miih⁺, ga⁻ jäh⁺:

—Ja⁻ he⁻ dsa⁻ nnuh⁻ na⁻ hlääh⁻, Dio ba⁻ na⁻ hlääh⁻.

²³ Lä⁻ chah' ja⁻, ja⁺ jaa⁻ ángel kyaa⁺ Dio, ga⁻ jmeey⁺ dsoo⁺ kih⁺ rey Herode, kih⁺ he⁻ sa⁻ ga⁻ jmeey⁺ juu⁻ kih⁺ Dio. He⁻ ja⁻ ga⁻ kaay⁺ jah⁺ lä⁻ jiih⁺ ga⁻ juuy⁺.

²⁴ Pero ga⁻ nää⁺ ba⁻ øøh⁺ jne⁻ kway⁺ juu' kih⁺ Dsa⁻ jøøh⁺ jnä⁻ hi⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ ngoo⁺ dsa⁻ lä⁻ jwää' hi⁻ heeh⁻ juu' ja⁻.

²⁵ Ma' ga⁻ hnää⁻ ta⁻ he⁻ na⁻ hnää⁺ Bernabé kyaah⁺ Saulo, ga⁻ hwääy⁻ Jerusalén, ga⁻ lla⁻ nääy⁺ ka⁻ läh⁺ Antioquía jääy⁺ Jwaa⁻ hi⁻ tääy⁻ Marcos.

13

Ga⁻ hnääy⁺ Bernabé kyaah⁺ Saulo mah⁺ dsa⁻ nääy⁺ dsa⁻ kway⁺ ju⁺ hmää⁺

¹ Jee' kih⁺ øøh⁺ jne⁻ hi⁻ ma' tääh' Antioquía ja⁻, ma' tääh' hi⁻ ma' ngää⁻ juu' kih⁺ Dio hi⁻ ma' tääh' ta⁻ jwöh⁺. Hi⁻ he⁻ Bernabé, hi⁻ Simón hi⁻ ma' tääy⁻ Läh⁻, Lucio hi⁻ ma' chaa⁻ Cirene, Manaén hi⁻ ga⁻ kwa⁺ kwee⁻ kyaah⁺ Herode hi⁻ ma' laa⁻ lle⁻ moh⁺ hwa⁺ Galilea, hi⁻ Saulo ka⁻ läh⁺. ² Ta⁻ ko⁻ jiih⁺ ma' tääh' øøh⁺ jne⁻ he⁻ sa⁻ kuh⁻ hiyh⁻, hnaayh⁻ Dio lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ dsäy⁺, ga⁻ hlääh⁺ Jmi⁺ lle⁺ Na⁻ jngii⁺ kyaayh⁺, ga⁻ siyh⁻:

—Hnää⁺ Bernabé kyaah⁺ Saulo mah⁺ jmeey⁺ ta⁻ he⁻ kwääh⁻ jnih⁺.

³ Ma⁻ ngää⁻ ma⁻ ngiiy⁺ kih⁺ Dio sa⁻ ga⁻ kuh⁻ ga⁻ hiyh⁺, ja⁻ ga⁻ ga⁻ kyey⁻ gooy⁻ né⁺ kih⁺ Bernabé kyaah⁺ Saulo. Hi⁻ ma⁻ dsaa⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻ hiyh⁺ juu' kyaah⁺ dsa⁻ kyaayh⁺.

Ngoo' Bernabé kyaah' Saulo ta' Chipre

⁴ Ngoo' Bernabé kyaah' Saulo ta' hwa' Seleucia lä'hih' kih' Jmi' lle' Na' jngii'. Ma' ga'lla' nääy' Seleucia, ga'taayh' neh' barco, ga'näay' ta' hwa' he' chee' Chipre. ⁵ Ma' ga'teey' jwii' Salamina, ga'taayh' neh' gwah' kih' judiu he' tøø' jee' jwii' ja', mah' ga'kway' juu' kih' Dio. Hi' ma' jääy' Jwaa' hi' ma' kwa' be' kiyh'.

⁶ Ga'ngëey' lä' ga'dsa' hwa' Chipre he' hä' jee' jmi' ñeeh', lä'jiih' ga'lla' nääy' jee' jwii' Pafos. Jee' ja' ga'jee' jaa' judiu hi' tää' ji' nah', hi' ma' chee' Barjesús. Ma' jmääy' hñiiy' lä'koh' jaa' hi' ngëe' juu' kih' Dio. ⁷ Dsa' tää' he' ma' jwayh' kyaah' lle'moh' hi' ma' chee' Sergio Paulo, hi' kyuh' cha' miih'. He' ja' lle'moh' he' ga'jmeey' mada' he' na'kyaay' Bernabé kyaah' Saulo, kih' he' ga'lä'hyoh' dsëy' nuuy' juu' kih' Dio. ⁸ Pero dsa' tää' he', hi' teeyh' Elima kyaah' juu' griego, hi' he' na', ma' ha' kih' Bernabé kyaah' Saulo. Jëeh', sa' ma' hnøoy' he' ma' heeh' lle'moh' he' juu' kih' Dio. ⁹ He' ja' ga'hlëeh' Saulo, he' ba' hi' chee' Paa'. Ga'hlëeyh' kyaah' cha' miih' be' kih' Jmi' lle' Na' jngii' hi' ga'jëey' koo' hweh' né' dsa' tää' he'. ¹⁰ Mah' ga'jäyh':

—He' ba' che' ta'juuh' hne', Peer' hlëeh' hne', joo' hi' sa'llu'. ¿He' la' hnooh' lä' dsëeh' kih' lä'jé' he' llu'? ¿Lih' ba' llaa' he' hah' kih' jwé' llu' kih' Dsa' jøøh' jnän? ¹¹ Na' heeh' Dio hne' wii'. Jä' tuu' mi'neh'. Mo' so' jëeh' jmëe' hyoo' miih' jmi' —ga'jäyh' Paa'.

Lä'chah' ja' ga'løø' mi'nëy' mah' ga'jäy' tuu'. Lä'ku' lä'jii' kiyh' ma' hnaayh' jaa' hi' ma' jääy', kih' he' mo' so' ga'lä'jnä' mi'nëy'. ¹² Ma' ga'jëe' lle'moh' he' he' ga'la' lä'ja', ga'heeyh' kih' Jesús. Peer' ga'lä'dsaa' dsëy' ma' ga'nuuy' juu' kih' Jesús.

Ñee' Paa' kyaah' Bernabé Antioquía he' na' hee' hwa' Pisidia

¹³ Ja' ga' ya'hëe' Paa' jwii' Pafos ja' kyaayh' dsa'kyaayh', ga'näay' ta' Perge, jwii' he' na' hee' Panfilia. Pero Jwaa' ga'bee' dsa'kyaayh' mah' ngaayh' ta' Jerusalén. ¹⁴ Ga'ngëe' Paa' kyaah' Bernabé jwii' Perge, ga'lla' nääy' ta' jyoh' Antioquía he' nøø' hwa' Pisidia. Ma' ga'té' jmi' he' teeh' dsa' dsé', ngoo' Paa' kyaah' Bernabé gwah' kih' dsa' judiu mah' ga'taayh' jee' ja'. ¹⁵ Ma'ngëe' ma'hé' jaa' dsa' miih' he' na' si' né' ley' kih' Moisé hi' ga'hëy' miih' he' ga'sii' hi' ga'ngëe' juu' kih' Dio, ja' ga' ga'jäyh' dsa'kaah' hi' ma' hä' goo' gwah' ja':

—Cher'mah' cha' miih' he' jawah' hnäh' dsa'ñuuh' øøhn', hlëeh' jnääh' miih' he' jmee' llu' kyaaj' jnääh' —ga'jäyh'.

¹⁶ He' ja' ga'noo' Paa', ga'jmeey' lii' kyaah' gooy' mah' wa' dsa'taayh' ti'. Ga'jäyh': —Nuuh' da' hnäh' dsa' Israel hi' lä'jéé' ga' hnäh' hi' gah' Dio. ¹⁷ Dio kyaaj' jnääh' dsa' Israel, ga'leeh' dsa' ma'gyuh' kyaaj' jnääh' mah' leey' dsa'kyaay' hi' ngoo' ba' mi'jäy' lä'jiih' ga'té' koo' jwii' juuh' lä' ma'täayh' hwa' Egipto ma'ke' laay' dsa' jñah' kih' hwa' ja'. Ma'ngëe' he' ja', kyaah' cha' miih' be' ga'hwëe' Dio dsa' he' hwa' ja', mah' ga'lla' nääy' hwa' kiyh'. ¹⁸ Ta'ko' jiih' ga'taah' dsa' he' to'loo' ji' ñe' jee' la' hwa' kii', ga'lä'be' dsé' Dio kyaayh' kih' lä'jé' he' hliih' he' ma' jmeey'. ¹⁹ Ma'ngëe' he' ja', ga'hee' Dio gyii' nää' dsa' hi' ma'tääh' hwa' he' chee' Canaán. Hwa' kih' dsa' he' ga'jmeey' Dio hee' dsa' ma'gyuh' kyaaj' jnääh'.

²⁰ Ma' ga'lla' nääy' hwa' Canaán ja', ga'hñaa' Dio hi' ga'ka' né' kih' dsa' he', lä'jiih' ga'lloo' jmi' ga'hñaa' Samuel hi' ga'ngëe' juu' kiyh'. Lä'ja' ga'jmeey' Dio kyaayh' lä'jiih' ga'té' kye' hña'loo' na'dsë' to'lo'gya' ji' ñe'. ²¹ Jii' kih' Samuel, dsa' Israel ga'ngëey' jaa' hi' lee' rey kyaay'. He' ja' ga'hñaa' Dio Saúl, hi' ga'laa' rey to'loo' ji' ñe'. Jmii' Saúl he' ma' chee' Cis, hi' ma' laa' sa'ju' kih' Benjamín. ²² Ma'ngëe' he' ja', Dio ga'lee' Saúl mah' ga'llaay' David hi' ga'koo' né' kiyh'. Ga'jmeey' Dio ju'dsoo' kih' David, ga'jäyh': “Ma'jëen' David joo' Isaí. Kih' hi' he' ba' ma'tih' dsën', jëeh' hi' he' jmeey' lä'jé' he' hnoon'.” ²³ Hi' jee' kih' jaa' jee' lä'jéé' sa'ju' kih' David he', ga'lä'chaa' Jesús, hi' ga'chee' Dio mah' läay' dsa' Israel lä'koo' ga'jäyh' jää'. ²⁴ Jää' ja' ga'ja' Jesús, ma'

kwa⁻ Jwaa⁻ juu¹ kih¹ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ Israel. Ga⁻hlëëyh¹ dsa⁻ mah¹ dsa⁻jeeyh⁻ kyaah¹ Dio hi⁻ he⁻ saay¹ jmi⁻. ²⁵ Hi⁻ lä⁻koh¹ ma¹ jëë⁻ Jwaa⁻ ngoo¹ dsa⁻hñaa¹ ta¹ kiyh¹, ga⁻jäh¹: “¿Hi⁻ jnä¹ laah¹ hnäh¹? Ja⁻ he¹ jnä¹ hi⁻ nøø¹ juu¹ jä⁻ lä⁻koo⁻ jmeeh⁻ hnäh¹ haa¹dsë⁻. Hi⁻ jä⁻ këë⁻ kin¹, sa⁻ tē⁻dsëen¹ chiihn¹ mah¹ llen¹ loo⁻ he⁻ hä¹ tiy¹”, ga⁻jäh¹ Jwaa⁻.

²⁶ Ngoo¹ ba¹ Paa¹ hlëeh¹, ma¹ jäh¹:

—Hnäh¹ dsa⁻goon⁻ hi⁻ laa¹ sa⁻ju⁻ kih¹ Abraham, kyaah¹ lä⁻jëë⁻ ga⁻ hnäh¹ hi⁻ gah¹ Dio, jnä¹ jne¹ ba¹ ga⁻chee¹ Dio juu¹ la⁻ mah¹ lää¹ jne¹. ²⁷ Pero dsa⁻ hi⁻ ma¹ tääh¹ Jerusalén, kyaah¹ dsa⁻ta¹ kyaay¹ sa⁻ ga⁻lä⁻kyuuy¹ Jesús. Ni¹ kih¹ hi⁻ ga⁻ngëë¹ juu¹ kih¹ Dio llo¹joo¹ sa⁻ ga⁻lä⁻ngëëy¹, ma¹ ke¹ ma¹ hë⁻ dsa⁻ he¹ juu¹ ja⁻ lä⁻jë⁻ jmi⁻ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë¹. Heh¹ lä⁻koh¹ ma¹ jäh¹ he⁻ jmee⁻ bi¹ juu¹ Jesús, ga⁻lä⁻te¹ lä⁻jë⁻ juu¹ he⁻ ma¹ hëy⁻ ja⁻. ²⁸ Pero sa⁻ ga⁻jnøøyh¹ he⁻ kyaah¹ ma¹ bääyh¹ Jesús mah¹ lä⁻jwë¹ ja⁻ ma¹ jngiiyh¹ kih¹, he⁻ ja⁻ ga⁻ngiiy¹ kih¹ Pilato mah¹ wa¹ jmeey¹ hih¹ he⁻ juuy¹. ²⁹ Ma¹ ga⁻lä⁻te¹ lä⁻jë⁻ go⁻te¹ lä⁻koo⁻ na⁻si⁻ kiyh¹ jää¹, ja⁻ ga⁻ga⁻jñaa¹ dsih¹ dsöh¹ hma⁻cru¹ mah¹ na¹haay¹. ³⁰ Pero Dio ga⁻mi⁻jiiyh¹ jee¹ kih¹ hi⁻ na⁻juu¹. ³¹ Hi⁻ cha⁻miih¹ jiih¹ ga⁻lä⁻jñäy¹ jee¹ kih¹ hi⁻ na⁻nää¹ kyaayh¹ Jerusalén, lä⁻ ma¹ tääyh¹ Galilea. Hi⁻ he¹ na⁻ hi⁻ jmee⁻ ju⁻dsoo¹ kih¹ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ jmi⁻ na¹.

³² Ja⁻ba¹ lä⁻ja⁻ kwa⁻ jñääh¹ ju⁻hmëë¹ la⁻, ja⁻ba¹ juu¹ he⁻ ga⁻bääh⁻ Dio hñii¹ kyaah¹ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ kyaah¹ jñääh¹. ³³ He⁻ ga⁻mi⁻jiiyh¹ Jesús, ga⁻mi⁻te¹ Dio juu¹ kih¹ jee¹ kyaah¹ jñääh¹, hi⁻ laa¹ sa⁻ju⁻ kih¹ Abraham. Lä⁻ja⁻ ga⁻lä⁻te¹ lä⁻koo⁻ na⁻si⁻ salmo hwëh¹ to¹: “Hne⁻ laah¹ gyuu⁻ kyaan¹, na¹ ma⁻laan¹ Tääh¹ kyaah¹”, ga⁻jäh¹ Dio. ³⁴ Kyaah¹ he⁻ ga⁻mi⁻jiiyh¹ Jesús jee¹ kih¹ hi⁻ ma⁻na⁻juu¹ mah¹ mo⁻so¹ juu¹ gyih¹ jih¹koh¹, lä⁻ja⁻ ga⁻lä⁻te¹ juu¹ he⁻ ma⁻na⁻si⁻ lä⁻la⁻: “Mi⁻te¹ ba¹ jnä¹ lä⁻jë⁻ he⁻ ga⁻jwii¹ David”, ga⁻jäh¹ Dio. ³⁵ Hi⁻ ja⁻ba¹ lä⁻ja⁻ lle⁻ka⁻läh¹ né¹ salmo: “Sa⁻ kwah¹ jwë¹ jyah¹ jmi⁻ngo¹ kih¹ hi⁻ na⁻jngëë¹ kyaah¹”, ga⁻jäh¹ David.

³⁶ Ga⁻mi⁻te¹ ba¹ David lä⁻koh¹ ga⁻lä⁻hyoh¹ dsë¹ Dio lä⁻ ma¹ kyey⁻ né¹ kih¹ dsa⁻ kyaay¹. Hi⁻ ma¹ ga⁻juuy¹ na¹haa¹ dsih¹ koo¹ jee¹ na⁻haa¹ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ kyaay¹. Hi⁻ ga⁻jngaah⁻ ba¹ jmi⁻ngo¹ kiyh¹. ³⁷ Pero hih¹ hi⁻ ga⁻lä⁻jiih¹ he¹, sa⁻ ga⁻jngaah⁻ jmi⁻ngo¹ kiyh¹.

³⁸ He⁻ja⁻ hnøø¹ lä⁻ngëëh¹ hnäh¹ øøhn¹, ta⁻la¹ kih¹ Jesús hi⁻ hlëëhn¹ kih¹ la⁻ dsa⁻che⁻ dso¹kye⁻ jnän¹. ³⁹ Lä⁻jëë⁻ hi⁻ dsoo¹ dsë¹ kih¹ Jesús, hi⁻ he¹ ba¹ hwëë¹ lluu¹, lääy¹ kih¹ lä⁻jë⁻ he⁻ ma¹ hlääh⁻ cha⁻né¹ ley¹ kih¹ Moisé. Jëëh¹ sa⁻ hwëë⁻ jne¹ lluu¹ cha⁻né¹ Dio kyaah¹ he⁻ høø¹ jne¹ ley¹ ja⁻. ⁴⁰ Leeh⁻ hnäh¹, mah¹ sa⁻ jä⁻ né¹ kyah¹ hnäh¹ lä⁻koo⁻ ga⁻jäh¹ hi⁻ ga⁻ngëë¹ juu¹ kih¹ Dio:

⁴¹ Jëë¹ da¹ hnäh¹, dsa⁻ hi⁻ mi⁻kwah¹ juu¹ kin¹, wa¹ lä⁻dsaa⁻ hoh¹ hnäh¹, wa¹ heeh¹ hnäh¹ go⁻te⁻.

Jëeh¹ jee¹ kyah¹ hnäh¹ jmeen¹ koo⁻ he⁻ jmee⁻ dsaa⁻ hoh¹ hnäh¹.

Ni¹ lä⁻ja⁻ sa⁻ jmeeh¹ hnäh¹ dsoo¹ ma¹ ke¹ hi⁻ ga⁻ga⁻jmeeh¹ juu¹ kyah¹ hnäh¹, ga⁻jäh¹ Dio.

⁴² Lä⁻ ma¹ ya¹ hëë¹ Paa¹ kyaah¹ Bernabé neh¹ gwah¹ kih¹ dsa⁻ judiu, ga⁻chuu¹ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa¹ judiu kyaayh¹:

—Ja⁻ ya⁻ nääh¹ hnäh¹ ka⁻läh¹ jyoh¹ jmi⁻ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë¹ mah¹ kwah¹ hnäh¹ ka⁻läh¹ juu¹ na⁻ kyaah¹ jñääh¹.

⁴³ Ma¹ ga⁻hwëëy⁻ neh¹ gwah¹ ja⁻, jwëë¹ dsa⁻ judiu hi⁻ lä⁻kye⁻ hi⁻ sa⁻ laa¹ judiu hi⁻ ma¹ hnaah⁻ Dio, ga⁻jmeey¹ ko⁻joh¹ kyaah¹ Paa¹ kyaah¹ Bernabé. He⁻ja⁻ ngoo¹ ba¹ Paa¹ hlëëyh⁻ mah¹ wa¹ lla⁻nää¹ bih¹ ta¹ cha⁻né¹ kyaah¹ he⁻ mi⁻jää¹ Dio.

⁴⁴ Ma¹ ga⁻të¹ jmi⁻ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë¹, miih⁻ ga⁻ sa⁻ ga⁻dsaa¹ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ chaa⁻ jee¹ jwii⁻ ja⁻, na⁻näy¹ na⁻nuuy¹ ha⁻ lä⁻ la¹ juu¹ kih¹ Dio. ⁴⁵ Pero ma¹ ga⁻jëë⁻ dsa⁻ judiu, he⁻ ga⁻kuh¹ jwëë⁻ dsa⁻, he⁻ja⁻ ga⁻lä⁻lleey¹ jwërte, ga⁻løøy¹ lla⁻dsëëy¹ kih¹ juu¹ he⁻ ma¹ kwa¹ Paa¹ hi⁻ ma¹ hlëëyh¹ wi¹ kiyh¹.

⁴⁶ Pero Paa¹ kyaah¹ Bernabé sa⁻ ga⁻lä⁻goyh¹ ga⁻hlëëyh¹ dsa⁻ he¹, ga⁻jäh¹:

—Kyah¹ hnäh¹ to⁻né¹ dsa⁻goon⁻ jmee⁻ bi¹ he⁻ nuuh⁻ hnäh¹ juu¹ kih¹ Dio he⁻ ma⁻kwa¹ jñääh¹ la⁻. Pero he⁻ beh¹ hnäh¹ juu¹ la⁻, mi⁻ jñääh¹ hnäh¹ hñaa¹ sa⁻ hnooh⁻ hnäh¹ ha⁻ lä⁻

jee' jmee' chaa- hnäh' tää'. Na' na' hwëë' jnääh' jee' kyah' hnäh' mah' dsa' kwa' jnääh' juu' kih' dsa- hi- sa' laa' judiu ba'. ⁴⁷ Jëëh' Dio ga' jmee' mada- lä' la- kya' jnääh', ga' jäh': Ma- hñaan- hne-, laah' wa' je- kih' dsa- hi- sa' laa' judiu, mah' hne- ba' kah' juu' ha- lä' lää' dsa- lä' kaa- lä' juh' jmi- gyuu'.

⁴⁸ Ma' ga' nuu' dsa- hi- sa' laa' judiu juu' kih' Dsa- jøøh' jnän', ga' jmeey' juuh- kih' juu' ja- hi- ga' lä' chaay' llu'. Ga' heeh- lä' jëë' hi- laa' kwaan- tëeh' jee' ka- Dio. ⁴⁹ Lä' ga' dsa' hwa' ja- ga' lloo' juu' kih' Dsa- jøøh' jnän'.

⁵⁰ Pero ko- llaa' judiu ga' taayh- juu' dsa- më' hi- ma' hnaah- Dio, lä' kye- dsa- më' hi- kaa' kih' jee' jwi- ja-. Hi' lä' ja- ga' taayh- juu' hi- laa' ta'. Ga' tooyh- je- dsé' dsa- kaa' he' mah' lä' leey' kyaah' Paa' kyaah' Bernabé mah' hëëy' kiyh' ta' jee' uu' ga' kih' hwa' ja-. ⁵¹ Kyaah' ya- hëë' Paa' ngaah' kyaah' Bernabé ga' hlay' hløø- he- ma' na- beh- tiy' he- jmeey' lii- kih' dsa- he', he- lä' ma- kyaayh' ja- ba' dso' kye- kiyh'. Hi' ga' hwëëy- jee' ja-, mah' ga' nääy' ta' jwi- Iconio. ⁵² Lä' jëë' hi- ga' heeh- juu' kih' Dio cha- miih- ma' jëë- dsëy', hi- ma' kyey- cha- miih- be' kih' jmi- lle' Na- jngih'.

14

Ngoo' Paa' kyaah' Bernabé ta' jwi- Iconio

¹ Lä' ma' gya' Paa' kyaah' Bernabé jwi- Iconio ja-, ma' dsa- taayh- ko- jøøh' lä' uu' neh' gwah- mah- kih' dsa- judiu. Ha- koh' sa' llu' juu' he- ga' kway', he- ja- jwëë' hi- laa' judiu hi- lä' kye- hi- sa' laa' judiu ga' heeh-. ² Pero ko- llaa' judiu hi- sa' ga' heeh-, ga' tooyh- je- dsé' dsa- hi- sa' laa' judiu mah' ga' lä' hneey- kyaah' øøh' jne' hi- ga' heeh- kih' Dio. ³ He- ja- ga' jäh' Paa' kyaah' Bernabé cha- miih- jmi' jee' ja-. Ni' miih- sa' ma' goyh- ma' kway- juu' kih' Dio hi- ma' kyey- cha- miih- o- jøøh' dsé- kih' Dsa- jøøh' jnän'. Hi- ga' jmeey' cha- miih- he- juh- gaa-. Lä' ja- ga' jmee' Dio ju' dsoo' kih' juu' he- ma' kway-. ⁴ Pero dsa- hi- ma' chaa- jee' jwi- ja-, ga' laa' to' nää'. Ko- llaa' ga' taah' jwoo' kih' judiu, hi- ko- llaa' ga' taah' jwoo' kih' apóstole. ⁵ Ga' taah' dsa- judiu juu' kwee- kyaah' dsa- hi- sa' laa' judiu, ko- jøøh' kyaah' dsa- ta' kyaay' mah' kway' kih' apóstole he' hi- tey' kuu' kiyh'. ⁶ Pero ma' ga' lä' ñe- Paa' kyaah' Bernabé he- hnøø' dsa- ma' jmee' kih' lä' ja-, lä' chah' ja- ga' hwëëy- ga' nääy' ta' Lистра hi- Derbe, jwi- he- hla- hwa' Licaonia. Hi- na' nää' gyih' jyoh' jwi- he- hla- lä' kaa- jee' jäh' ja-, ⁷ mah' na' kway- ju' hmëë' kih' Jesús lä' kaa- ja-.

Ga' te' dsa- kuu' kih' Paa' jee' jwi- Lистра

⁸ Lистра ja- ma' gya' jaa- dsa- jluuh' hi- jluuh' ga' lä' chaa-, jih' koh' sa' ma' ngëy-. ⁹ Dsa- he' ma' gya' nuu- lä' jëë' he- ma' hlëeh- Paa'. Ma' ga' jëë' Paa' mí' nëy' ga' lä' liiyh' kih' dsa- he', he- ma' dsoo' dsëy' hlääy'. ¹⁰ He- ja- ga' hlëeh' Paa' ki- gaa- ga' siiyh':

—Noo- da', chih' tiih' na- ko- dsoo'.

Lä' chah' ja- ko- ba' ga' hliiy' ta' gyuu' hi- ga' løy' ngëy-. ¹¹ Ma' ga' jëë' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja- he- ga' jmee' Paa' lä' ja-, ga' løy' hlëëyh' ko- ki- gaa- kyaah' juu' kih', ma' jäh':

—Lä' laa' dsa- ñuu- laa' uu' dio hi- ma- jña' jee' jnän' la-.

¹² Ga' mi' cheey- Bernabé Júpiter hi- Paa' ga' mi' cheey- Mercurio kih' he- ma' kwa' Paa' juu'. ¹³ Chuu' jwi- ja- ma' chih' gwah' kih' dio Júpiter. Jee' ja- ga' lloo' jmi- dsa- hi- ma' jmee- ta' neh' gwah- ja-, ma' jäh' kya' dso' hi- ma' kyey- he- na- lii' kyaah' le'. Ma' hnøøy' ma' jngëëyh' kya' he' mah' ko- jøøh' kyaah' dsa- gooy' ma' jmeey' juuh- kih' apóstole he'. ¹⁴ Lä' ma' ga' nuu' Bernabé kyaah' Paa' he- ja-, ga' giy' hmiih- kiyh', mah' ga' taayh' jee' kih' dsa- he' ma' hlëëyh' ki- gaa-, ¹⁵ ma' jäh':

—Hnäh' dsa- ñuu- ¿he- la' jmeeh- hnäh' lä' na-? ¿Ja' dsa- jmi- gyuu' ba' jnääh' lä' koh' laah' hnäh'? Ma- ya- nøø' jnääh' mah' kwa' jnääh' ju' hmëë' kih' Jesús. Tu' hnäh' he- na-, ta' jmee- hnäh' he- sa' jmää' ta'. Jëeh' hnäh' hñaah' kih' Dio jiih- ba', hi-

ga⁺jmeey⁺ gyuu^h hwa⁺, hi⁻ ga⁺jmeey⁺ jmi⁻ ñeeh⁻ hi⁺ ga⁺jmeey⁺ lä⁺jë⁺ he⁻ ga⁻ cha⁻ në⁻ kih⁺ .¹⁶ Jää⁺ ma⁺ tääh⁺ dsa⁻ jmeey⁺ lä⁺ hyoh⁻ dsë⁺ hi⁺ sa⁻ cha⁻ he⁻ ma⁺ jmeey⁺ Dio kiyh⁺ ni⁻ miih⁻ .¹⁷ Pero ja⁺ he⁻ ga⁺hmääyh⁻ go⁻te⁻ . Ma⁺ra⁺ he⁻ ga⁺mi⁻jnääh⁻ ha⁻ lä⁻ laay⁺ hñiiy⁺ kyaah⁺ lä⁺jë⁺ he⁻ llu⁺ he⁻ jmeey⁺ . Cheey⁺ jma⁺, hi⁺ jmeey⁺ kwa⁻ lä⁺jë⁺ he⁻ jngëë⁻ dsa⁻ mah⁺ lä⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ he⁻ kih⁺hih⁺ jne⁺ hi⁺ lä⁺ja⁻ jmeey⁺ jëë⁻ dsë⁻ jne⁺ .

¹⁸ Ma⁺ke⁻ ga⁺hlëeh⁺ apóstole he⁻ lä⁺ja⁻ , he⁻lii⁺ ba⁺ ga⁻liyh⁺ ga⁺jney⁺ jwë⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁻ he⁻ ma⁺ jngëëyh⁺ kya⁺ mah⁺ ma⁺ jmeey⁺ juuh⁻ kih⁺ apóstole .

¹⁹ Ma⁻ngëë⁺ he⁻ ja⁻ , ga⁺lla⁻nää⁺ judiu hi⁻ chaa⁻ Antioquía, lä⁻kye⁻ hi⁻ chaa⁻ Iconio . Ga⁺taayh⁻ juu⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ chaa⁻ Lистра . He⁻ja⁻ ga⁺tey⁺ kuu⁺ kih⁺ Paa⁺ . Ma⁻ngëë⁺ he⁻ ja⁻ , ga⁻sëëyh⁻ Paa⁺ lä⁺ ga⁻të⁺ chuuh⁺ jwi⁺ , jëëh⁺ ma⁺ jmeey⁺ hu⁺dsë⁻ ma⁻juuy⁺ ba⁺ .²⁰ Lä⁻jëë⁻ øøh⁺ jne⁺ ga⁺taayh⁻ lä⁺ku⁺ lä⁺jii⁺ kih⁺ Paa⁺ . Ko⁻hwëë⁺ ga⁺ja⁻ ma⁺ ga⁻noo⁻ Paa⁺ jee⁺ ma⁺ kyaay⁺ ja⁻ hi⁺ koo⁻ ka⁻läh⁺ ga⁺hey⁺ ta⁺ jee⁺ jwi⁺ ja⁻ . Ma⁺ ga⁺jnä⁺ jyoh⁺ jmi⁺ , ngooy⁺ kyaah⁺ Bernabé ta⁺ Derbe .

²¹ Ma⁺ ga⁺lla⁻nääy⁺ jwi⁺ Derbe, ga⁻kway⁺ ju⁺hmëë⁺ . Hi⁺ jwëë⁺ dsa⁻ ga⁻heeh⁻ juu⁺ kih⁺ Jesús . Ja⁻ ga⁺ ga⁻nääy⁺ ka⁻läh⁺ ta⁺ Lистра, ta⁺ Iconio, hi⁺ ta⁺ Antioquía .²² Lä⁻koo⁻ lä⁻koo⁻ jwi⁺ ja⁻ , ga⁻kway⁺ cha⁻ga⁻miih⁻ be⁺ kih⁺ øøh⁺ jne⁺ . Ga⁻hlëeh⁺ gyih⁺ mah⁺ sa⁻ tuy⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻dsoo⁻ dsëy⁺ , ma⁺ jäyh⁺ :

—Jmee⁺ bii⁻ jëë⁺ jne⁺ cha⁻miih⁻ wi⁺ , ja⁻ ga⁺ heh⁺ jne⁺ jee⁺ jmeey⁺ Dio hih⁺ .

²³ Lä⁻koo⁻ lä⁻koo⁻ jwi⁺ jee⁺ ma⁺ tääh⁺ hi⁻ ma⁻heeh⁻ juu⁺ kih⁺ Dio, ga⁻hñaa⁺ dsa⁻gyuu^h hi⁻ ka⁻ në⁻ kih⁺ dsa⁻kyaayh⁺ . Ma⁻ngëë⁺ he⁻ ja⁻ , ga⁺taayh⁻ ngiiy⁺ kih⁺ Dio ta⁺ko⁻jiih⁺ sa⁻ kuh⁻hiyh⁻ . Lä⁺ja⁻ ga⁺taayh⁻ goo⁻ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻ dsa⁻gyuu^h hi⁻ na⁻hñaa⁺ kyaay⁺ .

Ga⁻llaah⁺ Paa⁺ ka⁻läh⁺ kyaah⁺ Bernabé jee⁺ jwi⁺ Antioquía he⁻ na⁻heeh⁻ hwa⁺ Siria

²⁴ Ma⁺ ga⁻hwëëy⁻ jee⁺ ja⁻ , ga⁻ngëë⁺ bih⁺ ko⁻dsoo⁻ hwa⁺ Pisidia ga⁻nääy⁺ ta⁺ Perge, jwi⁺ he⁻ nøø⁺ hwa⁺ Panfilia .²⁵ Ma⁻ngëë⁺ ma⁻kway⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ chaa⁻ Perge, ga⁻nääy⁺ ta⁺ jwi⁺ Atalia .

²⁶ Jee⁺ ja⁻ ga⁺taayh⁻ neh⁻ barco, ga⁻nääy⁺ ka⁻läh⁺ ta⁺ Antioquía, ja⁻ba⁺ jwi⁺ jee⁺ ga⁺taah⁻ dsih⁺ goo⁻ Dio ma⁺ ga⁻mi⁻jääy⁺ kyaah⁺ ta⁺ kiyh⁺ he⁻ na⁺ ga⁻ma⁻hñaa⁻ .²⁷ Ma⁺ ga⁺lla⁻nääy⁺ Antioquía ja⁻ , ga⁺tëëyh⁺ lä⁺jëë⁻ øøyh⁺ hi⁻ ma⁺ chaa⁻ jee⁺ ja⁻ . Mah⁺ ga⁺jmeeyh⁺ juu⁺ ha⁻ lä⁺ la⁺ he⁻ juh⁻gaa⁻ he⁻ ga⁺jmeey⁺ Dio lä⁻kaa⁻ jee⁺ na⁻nääy⁺ hi⁺ ha⁻ lä⁺ ga⁻kwa⁺ Dio jwë⁺ he⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁻ dsë⁺ hi⁻ sa⁻ laa⁺ judiu .²⁸ Jee⁺ ja⁻ ga⁺jä⁺ Paa⁺ kyaah⁺ Bernabé cha⁻miih⁻ jmi⁺ kyaah⁺ øøh⁺ jne⁺ .

15

Ga⁻taah⁺ apóstole juu⁺ kwee⁻ ha⁻ lä⁻ siiyh⁺ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ sa⁻ laa⁺ judiu

¹ Ko⁻lla⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ chaa⁻ Judea ga⁺lla⁻nääy⁺ jwi⁺ Antioquía na⁻kway⁻ juu⁺ kih⁺ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁻ , ma⁺ jäyh⁺ :

—Cher⁺mah⁺ sa⁻ ga⁻wih⁺ jmi⁻ngo⁺ kyah⁺ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ nøø⁺ kih⁺ Moisé, sa⁻ lääh⁺ hnäh⁺ .

² Peer⁺ ga⁻ti⁻ ga⁺choo⁺ Paa⁺ juu⁺ kyaah⁺ dsa⁻ he⁻ hi⁺ lä⁺ja⁻ ma⁺ jmeey⁺ Bernabé ka⁻läh⁺ . Ha⁻ koh⁺ juu⁺ sa⁻ ga⁻ti⁻ ga⁺chooy⁺ . He⁻ja⁻ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ Antioquía, ga⁻hñaa⁺ Paa⁺ kyaah⁺ Bernabé kyaah⁺ jñah⁺ ga⁺øøh⁺ jne⁺ . Ga⁺cheey⁺ ta⁺ Jerusalén mah⁺ mi⁻ee⁻y⁻ juu⁺ ja⁻ kyaah⁺ apóstole hi⁺ kyaah⁺ lä⁺jëë⁻ dsa⁻gyuu^h .

³ Øøh⁺ jne⁺ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ Antioquía ga⁺chee⁺ dsih⁺ kyaah⁺ juu⁺ llu⁺ . Jee⁺ ga⁻nääy⁺ ja⁻ , ga⁻ngëëy⁺ hwa⁺ Fenicia hi⁺ ga⁻ngëëy⁺ hwa⁺ Samária . Lä⁺jë⁺ jwi⁺ jee⁺ ga⁻ngëëy⁺ ja⁻ , ga⁺jmeeyh⁺ juu⁺ ha⁻ lä⁺ ga⁻la⁺ he⁻ ga⁺jeeh⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁺ judiu kyaah⁺ Dio . Peer⁺ ga⁻tih⁺ dsë⁺ lä⁺jëë⁻ øøh⁺ jne⁺ ma⁺ ga⁻nuuy⁺ juu⁺ ja⁻ .

⁴ Ma⁺ ga⁻lloo⁺ Paa⁺ kyaah⁺ Bernabé ta⁺ Jerusalén, øøh⁺ jne⁺ hi⁻ tääh⁺ jee⁺ ja⁻ ga⁻heeh⁻ bih⁺ llu⁺ . Hi⁺ lä⁺ja⁻ ga⁺jmeey⁺ apóstole kyaah⁺ lä⁺jëë⁻ dsa⁻gyuu^h ka⁻läh⁺ . Hi⁺ ga⁺jmeeh⁺ Paa⁺ kyaah⁺ Bernabé juu⁺ lä⁺jë⁺ he⁻ ga⁺jmeey⁺ Dio kyaayh⁺ lä⁻kaa⁻ jee⁺ na⁻nääy⁺ .⁵ Pero ko⁻lla⁺ fariseo hi⁻ ma⁻heeh⁻ juu⁺ kih⁺ Dio ga⁻nooy⁻ mah⁺ ga⁺jäyh⁺ :

—Jmee⁺ bii⁺ uuh⁺ jmi⁻ngo⁺ kih⁺ dsa⁻ñuuh⁻ hi⁻ sa⁺ laa⁺ judiu hi⁻ jmeen⁺ mada⁻ kiyh⁺ mah⁺ hooy⁺ lä⁺jë⁺ nuuh⁻ kih⁺ Moisé.

⁶He⁻ja⁻ ga⁻kuh⁺ apóstole kyaah⁺ dsa⁻gyuuh⁺ mah⁺ mi⁻eey⁺ juu⁺ ja⁻. ⁷Ma⁻lä⁻hi⁻ tääh⁺ ti⁻chooy⁺ juu⁺ jee⁺ lä⁺jëy⁺, ja⁻ga⁻ ga⁻noo⁻ Pee⁺ mah⁺ ga⁻jäh⁺:

—Nuuh⁻ da⁺ hnäh⁺ dsa⁻ñuuh⁻ øøhn⁺. Neh⁺ ba⁺ hnäh⁺, jää⁺ ga⁻lleeh⁻ Dio jnä⁺ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺ mah⁺ kwan⁺ ju⁺hmëe⁺ kih⁺ hi⁻ sa⁺ laa⁺ judiu, mah⁺ lä⁻dsöö⁺ dsëy⁺ kih⁺ Jesús. ⁸Dio hi⁻ kyuuh[~] ha⁻ lä⁺ la⁺ tuh⁻dsë⁺ dsa⁻, ga⁻mi⁻jnäy⁻ dsa⁻ he⁺, ma⁻ra⁺ he⁻ laay⁺ dsa⁻ kyaay⁺ lä⁺llu⁺ he⁻ ga⁻kwëy⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺, ja⁻ba⁺ lä⁺koh⁺ ga⁻hñah⁺ jne⁺. ⁹Ja⁻ba⁺ lä⁺koh⁺ ga⁻jmeë⁺ Dio jnä⁺ jne⁺, ja⁻ba⁺ lä⁺ja⁻ ga⁻jmeey⁺ kyaah⁺ dsa⁻ he⁺ ka⁻läh⁺. Jëh⁺, kyaah⁺ he⁻ ma⁻lä⁻dsöö⁺ dsëy⁺ kih⁺ Jesús, lä⁺ja⁻ ba⁺ ma⁻jäy⁺ na⁻jngëy⁺. ¹⁰He⁻la⁺ kah⁻ hnäh⁺ dsë⁺ Dio, he⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺ bii⁺ kih⁺ øøh⁺ jne⁺ he⁻ hooy⁺ ley he⁻ sa⁺ täy⁺ hooy⁺, hi⁻ ni⁻ jne⁺ sa⁺ tää⁺ jne⁺ hooñ⁺, hi⁻ ni⁻ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän⁺ sa⁺ ga⁻täy⁺ ma⁺ hooy⁺? ¹¹Pero na⁺ ma⁻ñe⁺ jne⁺, he⁻ la⁺ ma⁻lää⁺ ba⁺ Jesús jne⁺, kwee⁻ ba⁺ kyaah⁺ dsa⁻ he⁺ —ga⁻jäh⁺ Pee⁺.

¹²Ma⁺ ga⁻løø⁺ Bernabé kyaah⁺ Paa⁺ jmeeh⁻ juu⁺, lä⁺jëe⁺ dsa⁻ he⁺ ga⁻taah⁺ tii⁺ nuuy⁻ ha⁻ lä⁺ cha⁻miih⁻ juh⁻gaa⁻ he⁻ ga⁻jmeë⁺ Dio kyaay⁺ jee⁺ na⁻näy⁺ na⁺kway⁻ ju⁺hmëe⁺ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ sa⁺ laa⁺ judiu. ¹³Hi⁻ ma⁺ ga⁻dsaa⁺ juu⁺ kih⁺ Paa⁺ kyaah⁺ Bernabé, ga⁻hlëh⁺ Jacobo, ga⁻jäh⁺:

—Dsa⁻ñuuh⁻ øøhn⁺, nuuh⁻ da⁺ hnäh⁺. ¹⁴Ma⁻nuu⁺ jne⁺ lä⁻koo⁻ ma⁻jmeeh⁺ Simón juu⁺ ha⁻ lä⁺ ga⁻jmeë⁺ Dio to⁻ne⁺ jee⁺ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ sa⁺ laa⁺ judiu, ga⁻tëy⁻ dsa⁻ he⁺, ga⁻jmäy⁺ kyaay⁺. ¹⁵He⁻ la⁻ na⁻ jëh⁺ kwee⁻ kyaah⁺ he⁻ ga⁻hlëh⁺ hi⁻ ga⁻ngëe⁺ juu⁺ kih⁺ Dio, jee⁺ na⁻sih⁻ lä⁺la⁻:

¹⁶Ma⁻ngëe⁺ he⁻ la⁻, niin⁺ na⁺choohn⁻ hne⁺ kih⁺ David he⁻ na⁻hla⁻.

Na⁺jmeehn⁻ ka⁻läh⁺ lä⁺kaa⁻ jee⁺ na⁻hee⁻, mah⁺ choohn⁻ ka⁻läh⁺ lä⁺hmëe⁺,

¹⁷mah⁺ lä⁺ja⁻ hi⁻ jñah⁺ nää⁺ dsa⁻ he⁺ wa⁺ hnäy⁺ Dio,

lä⁺jëe⁺ dsa⁻ hi⁻ sa⁺ laa⁺ judiu hi⁻ ma⁻mi⁻jään⁻ laay⁺ kyaan⁻.

¹⁸Lä⁺ja⁻ ga⁻jäh⁺ Dio, hi⁻ ga⁻mi⁻jnää⁻ juu⁺ la⁻ llo⁺joo⁺ go⁻te⁺.

¹⁹He⁻ja⁻ jwahn⁻, ta⁺ wa⁺ han⁺ kih⁺ hi⁻ sa⁺ laa⁺ judiu hi⁻ dsa⁻jëh⁻ kyaah⁺ Dio.

²⁰Ma⁻lee⁺ ba⁺ koo⁻ siin⁻ kiyh⁺ mah⁺ sa⁺ wa⁺ kuyh⁻ ma⁺ he⁻ jmeë⁺ mi⁻sayh⁺ hñiiy⁺ he⁻lla⁺ dsa⁻ cha⁻ne⁺ dio hi⁻ na⁻läa⁻ kaah[~] dsa⁻, hi⁻ dsa⁻më⁺ dsa⁻ñuuh⁻ sa⁺ wa⁺ kaayh⁺ wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻, hi⁻ ni⁻ sa⁺ wa⁺ kuyh⁻ jah⁺ hi⁻ dsa⁻juu⁺ kyaah⁺ he⁻ wi⁺, ni⁻ sa⁺ wa⁺ kuyh⁻ jma⁻.

²¹Jëh⁺ llo⁺joo⁺ ga⁻løø⁺ dsa⁻ judiu kwa⁺ nuuh⁻ kih⁺ Moisé neh⁺ gwah⁺ he⁻ tøø⁺ lä⁺koo⁻ lä⁺koo⁻ jwii⁻. Jee⁺ ja⁻ hëy⁻ he⁻ ga⁻sih⁺ Moisé, lä⁺jë⁺ jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁺ —ga⁻jäh⁺ Jacobo.

Ga⁻cheey⁺ koo⁻ je⁻ kih⁺ lä⁺jëe⁺ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ sa⁺ laa⁺ judiu

²²Lä⁺jëe⁺ øøh⁺ jne⁺ he⁺, kyaah⁺ apóstole hi⁻ kyaah⁺ dsa⁻gyuuh⁺ ga⁻taayh⁺ juu⁺ kwee⁻ ga⁻hñaa⁺ ko⁻llaa⁻ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁻ mah⁺ dsa⁻näy⁺ jwii⁻ Antioquía kyaah⁺ Paa⁺ hi⁻ kyaah⁺ Bernabé. Ga⁻hñaa⁺ Juda, he⁺ ba⁺ hi⁻ tëeyh[~] Barsabá, hi⁻ ga⁻hñaa⁺ Sila. Hi⁻ he⁺ ma⁺ laa⁺ ta⁺ jee⁺ kih⁺ dsa⁻kyaayh⁺. ²³Kyaah⁺ hi⁻ he⁺ ga⁻cheey⁺ je⁻ he⁻ na⁻sih⁻ lä⁺la⁻:

“Jnääh⁺ apóstole, jnääh⁺ dsa⁻gyuuh⁺ kyaah⁺ øøh⁺ jne⁺, jmeë⁻ jnääh⁺ juu⁺ kyah⁺ hnäh⁺ øøhn⁺ hi⁻ sa⁺ laa⁺ judiu hi⁻ chaa⁻ Antioquía, hi⁻ chaa⁻ hwa⁺ Siria hi⁻ Cilicia ka⁻läh⁺. Wa⁺ chaa⁻ hnäh⁺ llu⁺. ²⁴Ma⁻nuu⁺ jnääh⁺ kih⁺ ko⁻llaa⁻ hi⁻ ga⁻hwëe⁻ jee⁺ la⁻ ga⁻näy⁺ ta⁺ na⁻. Sa⁺ ñe⁺ jnääh⁺ he⁻ ga⁻näy⁺ mi⁻gaay⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ juu⁺ kiyh⁺, heey[~] huu⁺dsë⁻ kyah⁺ hnäh⁺ hi⁻ jmeey⁺ hih⁺ he⁻ uuh⁺ jmi⁻ngo⁺ kyah⁺ hnäh⁺ hi⁻ he⁻ hooñ⁺ hnäh⁺ ley. ²⁵He⁻ja⁻ ma⁻tooh⁻ jnääh⁺ juu⁺ kwee⁻, ma⁻jëe⁺ jnääh⁺ llu⁺ ba⁺ he⁻ ma⁻hñaa⁺ jnääh⁺ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ tääh⁺ jee⁺ la⁻ mah⁺ dsa⁻näy⁺ dsa⁻jëy⁺ hnäh⁺ ko⁻joh⁺ kyaah⁺ Paa⁺ hi⁻ kyaah⁺ Bernabé hi⁻ hnää⁺ jne⁺ cha⁻miih⁻. ²⁶Dsa⁻ñuuh⁻ na⁻, sa⁺ ga⁻jmeey⁺ he⁺ ché chaa⁻ juuy⁺ jee⁺ ga⁻näy⁺ kway⁺ juu⁺ kih⁺ Jesucristo. ²⁷He⁻ja⁻ chee⁺ jnääh⁺ Juda kyaah⁺ Sila mah⁺ dsa⁻näy⁺ dsa⁻kway⁺ juu⁺ he⁻ na⁻sih⁻ la⁻. ²⁸Llu⁺ ba⁺ la⁺ kih⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺ hi⁻ lä⁺ja⁻ kyaah⁺ jnääh⁺ ka⁻läh⁺, he⁻ sa⁺ hnøø⁻ jnääh⁺ he⁻ hooñ⁺ hnäh⁺ he⁻ sa⁺ tää⁺ hnäh⁺ hooñ⁺. Ma⁺la⁺ he⁻ la⁻ ba⁺ hnøø⁺

nuuh' hnäh'. ²⁹ Sa' kuh' hnäh' he- ma-lla' dsa- cha'né' dio hi- na-laa' kaa~ dsa-, ni- sa' le' kuh' hnäh' jma-, ni- sa' le' kuh' hnäh' jah' hi- dsa-juu' kyaah' he- wi'. Hnäh' dsa-me' dsa-ñuuh-, ta' kaa~ hnäh' wa' hi- cha- hi-. Cher'mah' ga'leh' hnäh' høøh' he- ja-, jmeeh- ba' hnäh' llu'. Wa' dsa- ngëeh' ba' hnäh' llu'."

³⁰ Lä'jëe' hi- na-hñaa' he', ga'näy' ta' Antioquia. Ma' ga'lla' näy' jee' ja-, ga'jøøyh- øøh' jne' mah' ga'ngëey' je- he- ma' kyey- ja-, to' lo' né' jee' lä'jëe'. ³¹ Peer' ga'nøh' dsé' øøh' jne' he' ma' ga'hëy' je- ja-, he-ja- ga'lä' chaay- llu' jwërte. ³² Juda kyaah' Sila hi- ma' ngëe' juu' kih' Dio ma' kway' cha-gamiih- juu'. Heh' lä'ja-, ga'nøh' dsé' øøh' jne' hi- ga'tëeyh' cha-miih- be'. ³³ Ga'lä'hi' ga'miih- jmi', ja- ga' ga'hih' øøh' jne' juu' kyaayh' mah' dsa-näy' llu' ta' Jerusalén jee' tääh' hi- ga'cheey'. ³⁴ Pero ga'jmeé' Sila huúdsé-: "Go' llu' ga' he- jän' jee' la-." ³⁵ Hi' ga'jä' ba' Paa' kyaah' Bernabé Antioquia ja-, ma' mi-tëey' dsa- juu' kih' Dsa-jøøh' jnän'. Hi' kō-jøh' kyaah' jñah' dsa-kyayh' ma' kway' ju'hmëe'.

Ngoo' Paa' jee' ga'të' to' jiih- na'kway- juu'

³⁶ Ga'lä'hi' ga'miih- jmi', ma' ga'jäh' Paa' siyh- Bernabé:

—Man' ka-läh' ma'jëen' lä'jëe' øøh' jne' hi- tääh' lä'kaa- jwi- jee' na'kan' juu' kih' Dio jää', ma'jëen' ha- lä' täayh'.

³⁷ Ma' hnøø' Bernabé ma' jääy' Jwaa- hi- tëeyh- Marcos. ³⁸ Pero sa' ga'tih' dsé' Paa' he- ma' jääy' ka-läh' hi- ga'keh' jiih' hwa' Panfilia, jëh' mo' so' ñee' gyih' na'kway- juu' kih' Dio kyaah' Paa'. ³⁹ Ni' miih- sa' ga'hi' kwee- juu' kih' Paa' kyaah' Bernabé, lä'jiih' ga'beey' øøyh-, ga'näy' ma' kih-kih'. He-ja- Bernabé ga'jääy' Marcos, ga'taayh' neh' barco ga'näy' ta' Chipre. ⁴⁰ Hi' Paa' ga'jääy' Sila. Lä'koō- ma' ga'hwëey- jee' ja-, ga'jäh' øøh' jne' hi- ma' tääh' Antioquia siyh-:

—Dio kyaah' hnäh'.

⁴¹ Ga'ngëey' ta' hwa' Siria kyaah' hwa' Cilicia ma' kway' be' kih' øøh' jne' hi- ma' tääh' lä'koō- lä'koō- jwi-.

16

Ngoo' Timotä kyaah' Sila kō-jøh' kyaah' Paa'

¹ Ma-ngëe' he- ja-, ga'näy' ta' Derbe, ja- ga' ga'näy' ta' Lистра. Jee' ja- ma' gya' jaa- øøh' jne' hi- chee- Timotä. Chooy' ma' laa' judiu hi- ma' laay' øøh' jne' ka-läh'. Pero jmi- Timotä ma' laa' griego. ² Lä'jëe' øøh' jne' hi- ma' tääh' Lистра hi- hi- ma' tääh' Iconio ma' hlëeyh' llu' kih' Timotä. ³ Ga'lä'hnøø' Paa' jääy' Timotä lä'kaa- jee' dsooy', he-ja- ga'jmeey' mada- ga'wih' jmi-ngo' kih' Timotä mah' sa' choo' judiu hi- chaa- jee' ja- juu' kyaayh', jëh' ga'lä'jëe' dsa- chaa- jee' ja- ma-ñey- laa' griego jmi- Timotä. ⁴ Ga'lä'kaa- jwi- jee' ga'näy', ga'jmeeyh' juu' kih' øøh' jne' ha- lä' la' juu' ee- he- ga'taah' apóstole kyaah' dsa-gyuuh' hi- ma' tääh' Jerusalén mah' høøy' ma'la- he- na- ba'. ⁵ Ma' ga'nuu' øøh' jne' juu' ja-, ga'tëeyh' cha-miih- be' hi' jwëe' ga' dsa- ga'heeh- juu' kih' Dio kōō- jmi' kōō- jmi'.

Ga'mi'jnää- Dio kih' Paa' jaa- dsa- hi- ma' chaa- hwa' Macedonia

⁶ Pero Jmi-lle' Na-jngii' sa' ga'kwa' jwë' kih' Paa' kyaah' dsa-kyayh' mah' ma' kway' juu' kih' Dio hwa' Asia, he-ja- ga'ngëe' bih' lä' ga'dsa' hwa' Frigia, kyaah' hwa' Galacia. ⁷ Lä'koō- ma' ga'lla' näy' ta' hwa' Misia, ma' hnøøy' ma' dsa- näy' ta' Bitinia pero sa' ga'kwa' Jmi-lle' Na-jngii' jwë'. ⁸ He-ja- kōō- ga'ngëey' ta' kōō' hwa' Misia ba', lä'jiih' ga'lla' näy' jwi- Troa. ⁹ Hwë' he- ma' gya' Paa' Troa, ga'hëe' mi'ney' ma' cheh' jaa- dsa-ñuuh- hi- chaa- Macedonia ma' chu' kyaayh', ma' jäyh': "Na- ta' hwa' Macedonia mah' kwah' be' kya' jnäh'." ¹⁰ Ma' ga'jëe' Paa' he- ja-, lä'chah' ja- ga'mi'llu' jnäh'

løø' kyaah' jnaäh', mah' ga' nøø' jnaäh' kyaayh' ta' Macedonia. Ga' jmeë' jnaäh' dsoo' he' teeh' Dio jnaäh' mah' dsa' kwa' jnaäh' ju' hmëë' kih' Jesús jee' ja'.

Ngoo' Paa' kyaah' Sila jee' jwii' Filipino

¹¹ Jee' jwii' Troa ja' ga' tooh' jnaäh' neh' barco, ga' nøø' jnaäh' ko' dsoo' ta' Samotracia, hwa' he' hä' jee' jmi' ñeeh'. Ma' ga' jna' jyoh' jmi', ga' nøø' jnaäh' ta' jwii' Neópolis.

¹² Jee' ja' ga' hwii' jnaäh' mah' ga' nøø' jnaäh' ta' jwii' Filipino he' ga' lla' dsa' chaa' Roma hi' ma' la' jwii' to' né' kih' hwa' Macedonia. Jee' jwii' ja' ga' tooh' jnaäh' miih' jmi'. ¹³ Koo' jmi' he' teeh' dsa' dsé' ga' hwëë' jnaäh' jee' jwii' ja', ga' nøø' jnaäh' ta' cha' hoo' jmi'. Jëéh', ma' ñé' jnaäh' he' dsa' nää' dsa' jee' ja', jee' dsa' ngiiy' kiyh' kih' Dio. He' ja' ga' tooh' jnaäh' ga' hlëéh' jnaäh' juu' kih' Dio dsa' mé' hi' ma' tääh' jee' ja'. ¹⁴ Jaa' dsa' mé' hé' ma' chee' Lidia, hi' ma' chaa' jwii' juuh' he' chee' Tiatira. Ma' hñiy' hmiih' gyuu' he' hmooh' hi' ma' hnaayh' Dio. He' ja' ga' chee' Dio dsëy' mah' wa' jmeey' he' juu' he' ma' hlëéh' Paa'. ¹⁵ Lä' koo' ma' ga' saay' jmi' ko' jöh' kyaah' lä' jëë' hi' chaa' kyaay', ga' chuuy' kyaah' jnaäh', ga' jäh':

—Cher' mah' laah' hnäh' mi'te' ba' jna' kih' Dio, ja' hnäh' kin' na'.

He' ja' ga' jmeë' dsa' mé' hé' bii' he' ga' jä' jnaäh' cha' neh' kiyh'.

Ga' taayh' Paa' kyaah' Sila neh' ñe'

¹⁶ Koo' hä' lä' ma' na' nøø' jnaäh' ka' läh' jee' ma' ngii' dsa' kiyh' kih' Dio, jee' ja' ga' jee' jnaäh' jaa' chih' mé' hi' ma' kye' jmi' llé' hliih' hi' ma' lle' juu' kih' dsa'. Kyaah' chih' mé' hé' ma' lih' dsa' juuy' cha' miih' kuu'. ¹⁷ Peer' kii' hooch' chih' mé' hé' ma' lleey' kaah' kyaah' jnaäh', ma' hlëëyh':

—Dsa' ñuuh' hi' ga' nää' na', ga' nää' mada' kih' Dio Jøøh'. Hi' na' na' kwa' juu' kih' Dio he' jmeë' dsa' lää' dsa'.

¹⁸ Ma' lä' hii' cha' miih' jmi' jmeë' chih' mé' hé' lä' ja', lä' jiih' ga' lä' dsëh' dsé' Paa'. He' ja' ga' jeeyh' hñiiy' ga' siyh' jmi' llé' hliih':

—Kyaah' bé' kih' Jesucristo jmeen' hih' kyah', go' hëë' kih' chih' mé' na'.

Lä' चाह' ja' ya' hëë' jmi' llé' hliih' kih' chih' mé' hé'.

¹⁹ Ma' ga' lä' liih' dsa' juu' chih' mé' hé' mo' so' cha' he' kyaah' liyh' kuu', ga' lä' hneey' kyaah' Paa'. Ga' saayh' Paa' kyaah' Sila na' jäy' cha' né' dsa' ta'. ²⁰ Ga' taayh' goo' jwëë', ga' siyh':

—Judiu ba' laa' dsa' ñuuh' la', ha' koh' hñii' sa' ma' jay' llay' jee' jwii' jnän'.

²¹ Mi' tëëy' jne' he' tëëy' jmeey' he' sa' cha' jwë' jnän' heehñ' ni' he' jmeen' he' tëëy' jmeey', jne' hi' laa' dsa' romano.

²² Hi' lä' jëë' dsa' jwii' ga' kwa' be' kih' dsa' hi' ga' hñii' hé'. He' ja' ga' jmeë' dsa' ta' mada' ga' lleey' hmiih' kih' Paa' kyaah' Sila mah' ga' kwa' dsa' kiyh' kyaah' sí' hma'.

²³ Ma' ngëë' ma' kwa' dsa' kiyh' cha' miih', ga' taah' dsih' neh' ñe'. Ja' ga' ga' jmeey' mada' kih' poo' kyaay' mah' häy' llu'. ²⁴ Ma' ngëë' ma' hyoh' poo' jwë' ha' lä' jmeey', ga' taayh' Paa' kyaah' Sila ga' të' neh' ga' kih' neh' ñe'. Jee' ja' ga' gwëy' ti' Paa' kyaah' Sila neh' jwi' hma' he' hë' too', he' chee' cepo.

²⁵ Pero ma' ga' të' koo' lla' ñuu' ma' ngii' Paa' kyaah' Sila kiyh' kih' Dio, hi' ma' häy' su' kih' Dio, hi' jñah' ga' dsa' hi' ma' tääh' neh' ñe' ja' ma' nuuy'. ²⁶ Ni' sa' liih' ga' dsa' hé' ma' ga' jeh' wi' jwërte hwa', lä' jiih' ga' sa' ga' hluh' ti' na' hyah' he' la' neh' ñe' ja'. Lä' चाह' ja' ga' na' lä' jë' ho' haah' kih', hi' ga' saa' ga' jaa' caden' he' ma' na' hñuu' lä' jëë' hi' ma' tääh' neh' ñe' ja'. ²⁷ He' ja' ga' ñe' poo' hi' ma' høø' jee' ja'. Ma' ga' jëëy' na' na' hoo' neh' ñe', ga' lley' ñe' tuuh' kiyh' mah' ma' jngëëyh' hñiiy', kih' he' laay' ma' kyuu' dsa' hi' ma' tääh' neh' ñe'. ²⁸ He' ja' ga' hlëéh' Paa' ki' gaa' ga' jäh':

—Ta' jmeeh' hñaa'h', tøøh' ba' jnaäh' lä' jëë' jnaäh' jee' la'.

²⁹ He-ja- ga-ngii' poo- he' wa'je-, mah' ga-hey' ko-chih' cha'neh'. Jlääy' ga lä'ja-, ga'jwääy' hñiiy' huu' tii' Paa' kyaah' Sila. ³⁰ Hih' poo- he' ga-hwëey' øøh' jne' neh' ñe', mah' ga-siiyh':

—Dsa-ñuuh-, he- na- jmeen' mah' lään'.

³¹ He-ja- ga-jäh' øøh' jne' he':

—Jmee' dsoo' hoh' kih' Jesucristo mah' lä'ja- ba' lääh' kyaah' lä'jöö' hi- chaa- kyah'.

³² Ja- ga' ga' hlëeyh' poo- he' juu' kih' Dio, kyaah' lä'jöö' hi- chaa- cha'neh' kiyh'. ³³ Lä' hwë' ja- ga-jøø' poo- he' kih' Paa' kyaah' Sila na'gyiyh- jee' ga-la' dsoo' kiyh'. Lä' chah' ja- ga-saa- poo- he' jmi- kyaah' lä'jöö' hi- chaa- kyaay'. ³⁴ Ma- ngëe' ma-saay- jmi-, ga-tëey- øøh' jne' he' cha'neh' kiyh', ga-kwëeyh' he- ga'kuyh-. Peer' ga-lä' chaay' llu' kyaah' lä'jöö' hi- chaa- kyaay', lä'llu' he- ga-heeyh- juu' kih' Dio.

³⁵ Ma' ga-jnä' jyoh' jmi- ja-, ga-chee' dsa-ta' jñah' poo- hi- na'jmee' juu' kih' hi- ma' høø' neh' ñe' mah' lääy' Paa' kyaah' Sila. ³⁶ He-ja- ga-jmeeh' poo- juu' kih' Paa' kyaah' Sila, ga-jäyh':

—Ma- jmee' dsa-ta' mada- he- lään' hnäh'. He-ja- jwahn', hwëe- hnäh', go-nää' hnäh' kyaah' juu' llu' ba'.

³⁷ He-ja- ga-jäh' Paa' siiyh' lä-la-:

—¿He-la' ja- ga-kway' kyaa' jnääh' cha'ne' lä'jöö' dsa-, ni' sa- ga-ngiiy' juu' che' ää- jnääh' dsoo'? He' ba' dsa- romano jnääh' ka-läh' mah' ga-taayh- jnääh' neh' ñe'. Na' laay', lääy' jnääh' jee' na-hmäa'. Ni' mi- sa- heeh' jnääh' lä-na-. Wa' ya-nää' hñii' dsa-ta' mah' hwëey' jnääh'.

³⁸ He-ja- na'jmeeh' poo- he' juu' kih' dsa-ta'. Peer' ga-lä' goo' dsë' dsa-ta' he' ma' ga-nuuy' laa' Paa' dsa- romano kyaah' Sila. ³⁹ He-ja- na'näy' na'jööy-, mah' ga-siiyh' Paa' kyaah' Sila:

—Jmee' hnäh' jøh- hoh'.

Ma-la' ma-hwëey' neh' ñe', ga-siiyh':

—Go-nää' ba' hnäh' ta' jee' jyoh'.

⁴⁰ Ma' ya-hëe' Paa' neh' ñe' kyaah' Sila, ga-näy' ta' kih' Lidia, jee' ga-jeey' mi- øøh' jne'. Ga-kwa' Paa' kyaah' Sila be' kiyh', ja- ga' ga-hwëey- jee' jwi- ja-, ga-näy' ta' jee' jyoh'.

17

Ga-lä'hnee' dsa- kyaah' Paa'jee'jwi- Tesalónica

¹ Ga- ngëe' Paa' kyaah' Sila ta' jee' jwi- Anfipoli hi' ga- ngëey' jee' jwi- Apolonia lä' jiih' ga-lla- näy' jwi- Tesalónica, jee' ma' chih' koo- gwah' kih' dsa- judiu. ² Hi' lä' koo- tée' Paa' jmee', jmi- he- teeh- dsa- dsë' ma' dsooy- neh' gwah' dsa- hlëeyh' dsa-. Ga-të' hnë- jiih' ma' dsooy- gwah' jmi- he- teeh- dsa- dsë' ma' dsa-kway- juu' na-hñaa' lä'jöö-. ³ Ma' mi- jnäy' jöö- go-te' lä' koo- na-sii- juu' kih' Dio he- jäh', jmee' bii' jöö' Cristo wii' hi' lä' jiiyh' ka-läh' jee' kih' hi- na-juu'. Hi' ga-jäyh':

—Jesús hi- hlëehn' kih' la-, hi- he' he' Cristo.

⁴ Ko-lla' judiu ga-lä' dsoo' dsëy', he-ja- ga-jmeey' ko-jøh' kyaah' Paa' hi' kyaah' Sila. Jwëe' griego hi- ma' hnaah- Dio ga-heeh-. Hi' lä'ja- jwëe' dsa-më' hi- hii' juu' kih' jee' jwi- ja- ga-heeyh- kih' Jesús. ⁵ Pero ko-lla' judiu hi- sa' ma' dsoo' dsë' kih' Jesús, ga-lä' leey'. He-ja- na'kyaay' ko-lla' dsa-ñuuh- hi- hñaa- dsë' hi- la' ga-nää' jee' jwi- ja-. Kyaah' dsa-ñuuh- he' ga-liyh' ga-tooyh- je- dsë' dsa- chaa- jee' jwi- ja-. He-ja- ga-näy' cha'neh' kih' Jasón he- hnøoy' ma' jääy' Paa' kyaah' Sila mah' ma' taayh' goo- dsa- jwi-. ⁶ Pero sa' ga-jnäy' he-ja- ga-saayh' Jasón kyaah' jñah' ga- øøh' jne', na-jäy- kih' dsa-ta', ta-hooyh- ki-gaa- ma' jäyh':

—Dsa⁻ na⁻ ga⁻ nää⁻ mi⁻ gaa⁻ dsa⁻ lä⁻ kaa⁻ jmi⁻ gyuu⁻ hi⁻ na⁻ ma⁻ ya⁻ nääy⁻ jee⁻ la⁻ jnän⁻.
⁷ Jasón la⁻ na⁻ ma⁻ taayh⁻ dsa⁻ he⁻ cha⁻ neh⁻ kih⁻. Lä⁻ jëë⁻ hi⁻ la⁻ na⁻ mi⁻ kwayh⁻ ley kih⁻
 dsa⁻ ta⁻ jøøh⁻ jnän⁻ hi⁻ gya⁻ roma. Jäyh⁻ chaa⁻ jñah⁻ rey hi⁻ chee⁻ Jesús.

⁸ Ma⁻ ga⁻ nuu⁻ dsa⁻ ta⁻ kyaah⁻ dsa⁻ jwii⁻ juu⁻ ja⁻, ga⁻ hee⁻ dsëy⁻ go⁻ te⁻. ⁹ He⁻ ja⁻ ga⁻ jmee⁻
 dsa⁻ ta⁻ mada⁻ ga⁻ mi⁻ hmaah⁻ Jasón dsoo⁻ kih⁻ kyaah⁻ lä⁻ jëë⁻ øøh⁻ jne⁻ hi⁻ ga⁻ saayh⁻ he⁻.
 Ja⁻ ga⁻ ga⁻ lääy⁻.

Ngoo⁻ Paa⁻ kyaah⁻ Sila ta⁻ jwii⁻ Berea

¹⁰ Øøh⁻ jne⁻ hi⁻ ma⁻ chaa⁻ jee⁻ ja⁻, lä⁻ चाह⁻ hwë⁻ ja⁻, ga⁻ cheey⁻ Paa⁻ kyaah⁻ Sila ta⁻ jwii⁻
 Berea. Ma⁻ ga⁻ lla⁻ nääy⁻ Berea na⁻ nääy⁻ neh⁻ gwah⁻ kih⁻ judiu. ¹¹ Judiu hi⁻ ma⁻ chaa⁻
 Berea ja⁻, llu⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ huud⁻ dsë⁻ kih⁻ lä⁻ koh⁻ ga⁻ hi⁻ chaa⁻ Tesalónica. Ga⁻ lä⁻ hnøø⁻
 gyih⁻ nuuy⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ juu⁻ ja⁻, hi⁻ lä⁻ jë⁻ jmi⁻ ma⁻ hëy⁻ jee⁻ na⁻ sii⁻ juu⁻ kih⁻ Dio mah⁻ ma⁻
 jëy⁻ che⁻ ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁻ he⁻ ma⁻ jäh⁻ Paa⁻. ¹² Jwëë⁻ dsa⁻ judiu he⁻ ga⁻ heeh⁻ juu⁻ kih⁻
 Dio hi⁻ lä⁻ ja⁻ jwëë⁻ dsa⁻ më⁻ griega hi⁻ hii⁻ juu⁻ kih⁻ jee⁻ jwii⁻ ja⁻ hi⁻ jwëë⁻ dsa⁻ ñuu⁻
 ka⁻ läh⁻. ¹³ Ma⁻ ga⁻ nuu⁻ judiu hi⁻ chaa⁻ Tesalónica he⁻ hää⁻ Paa⁻ ta⁻ Berea kway⁻ juu⁻ kih⁻
 Dio, he⁻ ja⁻ na⁻ nääy⁻ jee⁻ ja⁻ ka⁻ läh⁻ na⁻ llay⁻ hni⁻ kih⁻ dsa⁻. ¹⁴ Lä⁻ चाह⁻ ja⁻ øøh⁻ jne⁻ hi⁻
 chaa⁻ jee⁻ ja⁻ ga⁻ cheey⁻ Paa⁻ ta⁻ cha⁻ hoo⁻ jmi⁻ ñeeh⁻. Ga⁻ jä⁻ ba⁻ Sila kyaah⁻ Timotä jwii⁻
 Berea. ¹⁵ He⁻ ba⁻ øøh⁻ jne⁻ hi⁻ ma⁻ kyaah⁻ Paa⁻ ga⁻ jmee⁻ be⁻ ga⁻ jøø⁻ kiyh⁻ lä⁻ ga⁻ të⁻ jwii⁻
 Atena. Hi⁻ ma⁻ ga⁻ hwëë⁻ øøh⁻ jne⁻ jwii⁻ Atena ja⁻, ga⁻ chee⁻ Paa⁻ juu⁻ wa⁻ jä⁻ Sila kyaah⁻
 Timotä ta⁻ la⁻, na⁻ koh⁻ lä⁻ jiih⁻ jee⁻ le⁻.

Ga⁻ kwa⁻ Paa⁻ juu⁻ jee⁻ jwii⁻ Atena

¹⁶ Ta⁻ ko⁻ jiih⁻ ma⁻ gya⁻ Paa⁻ jøøy⁻ lloo⁻ Sila kyaah⁻ Timotä jwii⁻ Atena, ga⁻ lä⁻ meeh⁻
 dsëy⁻ kih⁻ ga⁻ lä⁻ kaa⁻ ba⁻ tääh⁻ dio hi⁻ na⁻ laa⁻ kaa⁻ dsa⁻. ¹⁷ He⁻ ja⁻ neh⁻ gwah⁻ ma⁻
 mi⁻ jnää⁻ Paa⁻ juu⁻ na⁻ hñaa⁻ lä⁻ jëë⁻ kih⁻ judiu hi⁻ ma⁻ chaa⁻ jee⁻ ja⁻, hi⁻ kih⁻ jñah⁻ ga⁻
 dsa⁻ hi⁻ hnaah⁻ Dio. Hi⁻ lä⁻ jë⁻ jmi⁻ ma⁻ dsa⁻ ngëë⁻ Paa⁻ lä⁻ kaa⁻ jé⁻ hmooh⁻ ja⁻, hlëëyh⁻
 dsa⁻ hi⁻ dsa⁻ kuh⁻ jee⁻ ja⁻ ka⁻ läh⁻. ¹⁸ Jee⁻ ja⁻ ga⁻ jee⁻ dsa⁻ hi⁻ jäh⁻ kyuu⁻. Koo⁻ nää⁻
 dsa⁻ he⁻ tëëyh⁻ epicúreo hi⁻ jñah⁻ ka⁻ läh⁻ tëëyh⁻ estoico. Dsa⁻ he⁻ na⁻ ga⁻ løø⁻ ti⁻ choo⁻
 juu⁻ kyaah⁻ Paa⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁻ siiyh⁻ dsa⁻ kyaayh⁻:

—Hee⁻ ba⁻ juu⁻ he⁻ kwa⁻ dsa⁻ na⁻, heh⁻ he⁻ hlëëyh⁻ cha⁻ miih⁻ ngëë⁻.

Jñah⁻ ka⁻ läh⁻ ga⁻ jäh⁻:

—Lä⁻ koo⁻ he⁻ hlëëyh⁻ kih⁻ jñah⁻ dio hi⁻ sa⁻ kyuu⁻ jne⁻.

Lä⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁻ kih⁻ Paa⁻ kih⁻ he⁻ ma⁻ mi⁻ jnää⁻ Paa⁻ ju⁻ hmëë⁻ kih⁻ Jesús hi⁻ juu⁻ he⁻
 lä⁻ jiih⁻ dsa⁻. ¹⁹ He⁻ ja⁻ ga⁻ jääy⁻ Paa⁻ koo⁻ jee⁻ ma⁻ dsa⁻ ñee⁻, jee⁻ chee⁻ Areópago. Jee⁻
 ja⁻ ga⁻ ngiiy⁻ juu⁻ kiyh⁻:

—¿Che⁻ le⁻ nuu⁻ jnääh⁻ miih⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ ju⁻ hmëë⁻ he⁻ kyeh⁻ na⁻? ²⁰ Kyeh⁻ juu⁻ he⁻ sa⁻
 ma⁻ nuu⁻ jnääh⁻ go⁻ te⁻. Hnøø⁻ jnääh⁻ lä⁻ ñe⁻ jnääh⁻ he⁻ hnøø⁻ jäh⁻ juu⁻ na⁻.

²¹ (Jëëh⁻, jwëë⁻ dsa⁻ chaa⁻ jee⁻ jwii⁻ Atena hi⁻ dsa⁻ hi⁻ ya⁻ nää⁻ hwa⁻ uu⁻, ga⁻ taayh⁻ tää⁻
 jee⁻ ja⁻. Sa⁻ cha⁻ he⁻ ga⁻ jyoh⁻ he⁻ ma⁻ tih⁻ dsëy⁻, ma⁻ la⁻ ju⁻ hmëë⁻ he⁻ ma⁻ nuuy⁻ kyaah⁻
 he⁻ ma⁻ kway⁻, he⁻ ja⁻ ba⁻ ma⁻ tih⁻ dsëy⁻.)

²² He⁻ ja⁻ ga⁻ noo⁻ Paa⁻ to⁻ dsaah⁻ jee⁻ kih⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ Areópago ja⁻, mah⁻ ga⁻ jäh⁻:

—Kyuu⁻ hnäh⁻ dsa⁻ chaa⁻ Atena. Peer⁻ mi⁻ teh⁻ hnäh⁻ kyaah⁻ lä⁻ jëë⁻ dio kyaah⁻ hnäh⁻.

²³ Jëëh⁻ lä⁻ ma⁻ ñeen⁻ na⁻ ngën⁻ lä⁻ kaa⁻ jee⁻ jwii⁻ la⁻, ga⁻ jëën⁻ lä⁻ kaa⁻ ba⁻ tääh⁻ hi⁻ na⁻ laa⁻
 kaa⁻ hnäh⁻. Jee⁻ ja⁻ ga⁻ jëën⁻ koo⁻ na⁻ hyoo⁻ jee⁻ na⁻ sii⁻ lä⁻ la⁻: “Hii⁻ la⁻ Dio hi⁻ sa⁻ kyuu⁻
 jne⁻.” Jëë⁻ da⁻ hnäh⁻, he⁻ ba⁻ Dio hi⁻ hnaah⁻ hnäh⁻, ni⁻ sa⁻ kyuu⁻ hnäh⁻, kih⁻ hi⁻ he⁻ na⁻
 hlëëhn⁻ na⁻.

²⁴ Dio hi⁻ ga⁻ jmee⁻ lä⁻ kaa⁻ jmi⁻ gyuu⁻, hi⁻ ga⁻ jmee⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ ga⁻ cha⁻ në⁻ kih⁻, hi⁻ he⁻
 laa⁻ juu⁻ gyuu⁻ hwa⁻, he⁻ ja⁻ sa⁻ jmee⁻ bii⁻ jmee⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁻ koo⁻ gwah⁻ jee⁻ gyay⁻.

²⁵ Sa⁻ cha⁻ he⁻ jmee⁻ bii⁻ kiyh⁻ ni⁻ miih⁻, ni⁻ hi⁻ jmee⁻ ta⁻ he⁻ kiyh⁻. Hñii⁻ bih⁻ jmeey⁻
 chaa⁻ lä⁻ jëë⁻ jne⁻, jmeey⁻ kii⁻ jne⁻ lle⁻ hi⁻ kway⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ jmee⁻ bii⁻ jnän⁻.

²⁶ Kih¹ jaa⁻ dsa⁻ ñuu^h ba¹ ga¹ jmääy¹ lä⁻ jëë⁺ nää¹ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺ mah¹ dsa⁻ taayh⁻ lä⁻ kaa⁻ hwa¹. Hi⁺ ga¹ tøy¹ hih⁻ ha⁻ koh¹ jmi⁻ dsa⁻ taah⁻ dsa⁻ hi⁻ ha⁻ hñii¹ dsa⁻ taayh⁻. ²⁷ Ga¹ jmääy¹ jne¹ mah¹ hnääh¹ jnih¹. Lä⁻ ja⁻ koo⁻ sa⁺ su⁺ sa⁺ jne⁻ ba¹ jne¹ Dio. Jëeh¹, ma⁻ ra⁺ ju¹ dsoo⁺ sa⁺ cheyh¹ uu¹ kih¹ lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaa⁻ jne¹. ²⁸ Jëeh¹, ta⁻ la⁺ kiyh¹ ba¹ chaa⁻ jne¹ hi⁻ ga¹ nøy¹ jne¹ hi⁻ na¹ jiih⁺ jne¹. He⁻ la⁻ jeeh¹ kwee⁻ lä⁻ koh¹ ga¹ sii¹ ko⁻ llaa⁻ dsa⁻ gooh¹ hnäh¹ hi⁻ ma¹ kyuu^h, hi⁻ ga¹ jäh¹: “Laa¹ jne¹ sa¹ ju⁻ kih¹ Dio.”

²⁹ Lä⁻ llu¹ he⁻ laa¹ jne¹ sa¹ ju⁻ kih¹ Dio, he⁻ ja⁻ sa⁺ cha⁻ he⁻ kih¹ jmeen¹ huud¹ dsë⁻ laay¹ lä⁻ koo⁻ dio hi⁻ jmää⁻ dsa⁻ kyaah¹ ñe¹ nøy⁻ o ñe¹ tøy⁻ o kyaah¹ kuu¹. Jëeh¹ heeh⁻ he⁻ jmee⁺ dsa⁻ ja⁻, la¹ lä⁻ koo⁻ gwa¹ huud¹ dsë⁻ kih¹ dsa⁻ ba¹. ³⁰ Jää¹, sa⁺ ga¹ jmee⁺ Dio he¹ kih¹ lä⁻ jë⁺ he⁻ ma¹ jmee⁺ dsa⁻. Jëeh¹ dsa⁻, sa⁺ ma¹ ñe⁻ hee⁻ ja⁻ ma¹ jmeey⁺. Pero jmi⁻ na¹, Dio jmee⁺ mada¹ kih¹ lä⁻ jëë⁺ dsa⁻ hi⁻ tääh¹ lä⁻ kaa⁻ jmi⁻ gyuu⁺ wa¹ lä⁻ dsaa⁻ dsëy¹ lä⁻ jë⁺ he⁻ jmeey⁺. ³¹ Jëeh¹, ga¹ tøy¹ Dio hih⁻ lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ llay¹ ta¹ kih¹ lä⁻ jëë⁺ dsa⁻ kyaah¹ ju¹ dsoo⁺. Ma⁻ na⁻ lleeh¹ ba¹ jaa⁻ dsa⁻ ñuu^h hi⁻ lla¹ ta¹ hi⁻ kih¹ lä⁻ jëë⁺ dsa⁻ ga¹ jmee⁺ Dio dsoo⁺ juu¹ ja⁻, lä⁻ llu¹ he⁻ ga¹ mi⁻ jiiyh¹ Jesús jee¹ kih¹ hi⁻ na⁻ juu⁺ —ga¹ jäh¹ Paa¹.

³² Ma¹ ga¹ nuu¹ dsa⁻ he¹ juu¹ he⁻ lä⁻ jiih¹ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁺, ko⁻ llaa⁻ dsa⁻ he¹ ga¹ mi⁻ kwayh¹ hi⁻ ko⁻ llaa⁻ ga¹ jäh¹ lä⁻ la⁻:

—Jyoh¹ jiih⁻ ba¹ nuu¹ jnääh¹ ka⁻ läh¹ juu¹ na⁻.

³³ He⁻ ja⁻ ya¹ hëë¹ Paa¹ jee¹ kih¹ dsa⁻ he¹. ³⁴ Ko⁻ llaa⁻ hi⁻ ga¹ lä⁻ dsoo⁺ dsë¹, ga¹ jmeey⁺ ko⁻ jøh¹ kyaah¹ Paa¹. Jee¹ ja⁻ ma¹ hää¹ Dionisio hi⁻ ma¹ dsoo⁺ ta¹ Areópago. Hi⁻ lä⁻ ja⁻ ga¹ heeh⁻ jaa⁻ dsa⁻ më¹ hi⁻ ma¹ chee⁻ Dámari hi⁻ chaa⁻ ga¹ jñah¹ hi⁻ ga¹ heeh⁻.

18

Ngoo¹ Paa¹ ta⁻ jwii⁻ Corinto

¹ Ma⁻ ngëë¹ he⁻ ja⁻, ya¹ hëë¹ Paa¹ jwii⁻ Atena ngooy¹ ta¹ jwii⁻ Corinto. ² Jee¹ ja⁻ ga¹ jeey¹ jaa⁻ judiu chee⁻ Aquila hi⁻ ga¹ lä⁻ chaa⁺ jee¹ jwii⁻ Ponto, hi⁻ hmëë¹ ya¹ hëë¹ hwa¹ Italia kyaah¹ mëy¹ Priscila lä⁻ hih⁻ kih¹ Claudio rey to⁻ në¹. Hih¹ rey he¹, sa⁻ hnøy¹ ma¹ dsa⁻ taah⁻ dsa⁻ hi⁻ laa⁻ judiu jee¹ jwii⁻ Roma he⁻ nøy¹ hwa¹ Italia. He⁻ ja⁻ ñee¹ Paa¹ na¹ jëë⁻ dsa⁻ gooy¹ he¹. ³ Aquila he¹ ma¹ jmee⁺ ta¹ hme⁻ hmi⁻ loo⁻, he⁻ ja⁻ ma¹ la¹ ta¹ kiyh¹. Ja⁻ ba¹ lih¹ Paa¹ ma¹ jmeey⁺ ta¹ ja⁻ ka⁻ läh¹, he⁻ ja⁻ ga¹ jäy¹ jmeey⁺ ta¹ ja⁻ ko⁻ jøh¹ kyaayh¹. ⁴ Lä⁻ jë⁺ jmi⁻ he⁻ tee^h dsa⁻ dsë¹ ma¹ dsoo⁺ Paa¹ neh⁻ gwah¹ mäh⁻ ma¹ dsa⁻ hlëëyh¹ dsa⁻ judiu kyaah¹ hi⁻ sa⁺ laa⁻ judiu, ma¹ kway¹ juu¹ na⁻ hñaa¹ lä⁻ jëë⁺ ha⁻ lä⁻ jee¹ ma¹ heeh⁺ dsa⁻ juu¹ kih¹ Dio.

⁵ Ma¹ ga¹ lloo¹ Sila kyaah¹ Timotä hi⁻ ma¹ tääh¹ Macedonia, ja⁻ ga¹ ga¹ tu¹ Paa¹ ta¹ jmee⁺ hmi⁻ loo⁻ mah¹ ga¹ kway¹ juu¹ kih¹ Dio ba¹. Ga¹ hlëëyh¹ judiu dsa⁻ gooy¹, ga¹ jmeey⁺ ju¹ dsoo⁺ kih¹ Jesús. Ga¹ jäh¹ hi⁻ he¹ he¹ Cristo. ⁶ Pero dsa⁻ he¹ ga¹ løy¹ jiiyh⁻ juu¹ kyaah¹ Paa¹, hi⁻ ga¹ mi⁻ kwayh¹ ka⁻ läh¹. He⁻ ja⁻ ga¹ kyah¹ Paa¹ hmi⁻ kih¹, ga¹ jäh¹:

—Dsoo¹ kyah¹ hñaa¹ ba¹ hnäh¹ na⁻, he⁻ juuh¹ hnäh¹ lä⁻ ma⁻ na⁻ bääh¹ ja⁻ ba¹ hnäh¹ kyaah¹ dso¹ kye⁻. Sa⁺ cha⁻ dsoo⁺ dsëën⁻ ni⁻ miih⁻. Na¹ ta¹ cha¹ në¹ na¹ kan¹ juu¹ la⁻ kih¹ dsa⁻ hi⁻ sa⁺ laa⁻ judiu ba¹.

⁷ Ya¹ hëëy¹ neh⁻ gwah¹ ja⁻, ngooy¹ cha¹ neh⁻ kih¹ jaa⁻ dsa⁻ ñuu^h hi⁻ chee⁻ Justo hi⁻ ma¹ gya¹ jäh¹ jee¹ chih¹ gwah¹. Hi⁻ he¹ ma¹ gah¹ Dio. ⁸ Jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ hä¹ goo⁻ gwah¹ hi⁻ chee⁻ Crispo, ga¹ heeh⁻ juu¹ kih¹ Jesús kyaah¹ lä⁻ jëë⁺ hi⁻ chaa⁻ kyaay¹. Hi⁻ jwëë¹ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ ja⁻ ba¹ Corinto ja⁻, ga¹ heeyh⁻ juu¹ kih¹ Dio ma¹ ga¹ nuuy¹ juu¹ he⁻ ma¹ kwa¹ Paa¹. Lä⁻ jëë⁺ hi⁻ he¹ ga¹ saa⁻ jmi⁻. ⁹ Koo⁻ hwë¹ he⁻ ma¹ gya¹ Paa¹ jwii⁻ Corinto ja⁻, ga¹ hëë¹ mi⁻ nëy¹ Dsa⁻ jøøh¹ jnän¹ hi⁻ ga¹ jäh¹ siiyh¹:

—Ta¹ wa¹ gah¹, hlëëh¹ ba¹ hne⁻ juu¹ kin⁺, ta¹ tu¹ he⁻ kwah⁻ juu¹. ¹⁰ Ni⁺ jaa⁻ sa⁺ chaa⁻ hi⁻ kaa¹ hne⁻ mah¹ jmeeyh⁻ hne⁻. Jëeh¹ jnä¹ chehn¹ kyaah¹ hne⁻. Hi⁻ ta¹ jyoh¹ ko⁻ taa⁻, tääh¹ jwëë¹ dsa⁻ jee¹ jwii⁻ la⁻ hi⁻ na¹ ga¹ heeh⁺ juu¹ kin⁺.

¹¹ He⁻ ja⁻ ga¹ jäh¹ Paa¹ koo⁻ ji⁻ ñe⁻ na⁻ dsë⁻ jñee¹ sih⁻ jee¹ jwii⁻ Corinto ja⁻, kway¹ juu¹ kih¹ Dio.

¹² Lã-koh' má laa' Galión lle'moh' kih' lä'kaa- hwa' Acaya, lä'jää- judiu hi- chaa- Corinto ga'taayh' juu' kwee- kyaah' dsa-kyaayh' ga'teey' kyaah' Paa' he-ja- na'jäy- në'ta', ¹³ má jäyh':

—Dsa-nũuh- la- mi-tëy- dsa- ha- lä- jee' hnaayh- Dio mah' lla-dsëy- kih' ley jnãn- kyaah' juu' ja-.

¹⁴ Ma'-cheh' Paa' má hlëeh', má ga-jäh' Galión siyh- dsa- judiu he':

—Cher'mah' dsoo' la' hlih' he- jmeey-, o cher'mah' na-bäy- koo- dsoo' juuh-, ja- ga' na' høø' kwaat- llan- ta' kyah' hnäh' dsa- judiu. ¹⁵ Pero juu' ta'jmah' ba' na- hlëeh' hnäh'. Dsa- ba' na- hääh- hnäh', kih' ley kyah' hnäh' ba' na- hlëeh' hnäh'. He-ja- jee' ba' hnäh' ha- lä- lä'ee- juu' na-. Sa' hnoon' taahn- hñiin- kyaah' he- na- —ga'jäyh'.

¹⁶ He-ja- ga'hwëy- dsa- he' në'ta' ja-. ¹⁷ He-ja- ga'saah' dsa- he' Sóstene hi- má há' goo- gwah' kiyh'. Ga'kway' kih' ta' ka'hne- kih' në'ta' ja-. Pero lle'moh' he' ni' miih- sa' ga'jmeey' he' kiyh'.

¹⁸ Pero ga'gya- ga' Paa' cha-miih- jmií Corinto ja-. Ja-ga' ga'hiyh' juu' kih' lä'jää- øøh' jne', ngooy' ta' hwa' Siria, kyaah' Aquila kyaah' Priscila. Jää' ja-ga' dsa-taayh' neh' barco jwií Cencrea, ga'tii' Paa' lle', ga'jmeey' kwaah- go-te-. Lä'ja- ga'lãjnã' ga'jmeey' koo- hmooh' kyaah' Dio. ¹⁹ Má ga'lla-näy' Éfeso, ja- jiih' ga'jä' dsa-kyaayh'. Ngoo' ba' Paa' ta' gwah' na'hlëy- judiu. ²⁰ He-ja- ga'ngii' judiu he' má jä' ga' Paa' miih- jmií, pero sa' ga'heeyh-.

²¹ Ga'hiyh' juu' kih' lä'jää- hi- he', ga'siyh': —Jmee' bii' naahn- jmií he- tã' Jerusalén. Pero koo- ka-läh' jãn- ya'jään- hnäh', cher'mah' lä'ja- hnoø' Dio.

Éfeso ja- ga'he' Paa' neh' barco, ngaayh' ta' Jerusalén. ²² Má ga'llooy' Cesarea, ngaah' bih' ta' Jerusalén na'jmeey' Dio kih' øøh' jne' hi- má tääh' jee' ja-. Ja-ga' ngooy' ta' jwií Antioquía ka-läh'. ²³ Ga'gyay- miih- jmií Antioquía, ja-ga' ya'hëy- ka-läh', ngooy' lä'koo- lä'koo- jwií he- nøø' hwa' Galacia, hi- lä'ja- jwií he- nøø' hwa' Frigia, na'kway- be' kih' lä'jää- øøh' jne' hi- má tääh' lä'kaa- jee' ja-.

Ga'kwa' Apolo juu' jee' jwií- Éfeso

²⁴ Ta'ko-jiih' ja-, ga'lloo' ta' jwií- Éfeso jaa- judiu hi- chee- Apolo, hi- ga'lã' chaa- jee' jwií Alejandría. Peer' liyh' kway- juu' kih' Dio na-hñaa' lä'jää- hi- má kyuyh- ra-këh' ra'lluu' jee' na-sii- juu' kih' Dio. ²⁵ Ga'lã'tëe- bih' ha- lä- la' jwë' kih' Jesús hi- má hlëy- lä'kaa- tuh-dsëy'. Má mi-tëy- dsa- na-hñaa' lä'jää- ha- lä- la' juu' kih' Jesús. Pero he- saa- dsa- jmií-, má la- he- má jmee' Jwaa- ba' má kyuyh-. ²⁶ Sa' goyh-, ga'løoy' hlëy- dsa- neh' gwah' kih' judiu he- chih' Éfeso ja-. Pero lä- má ga'nuu' Aquila kyaah' Priscila ha- lä- la' juu' he- má kwa- Apolo ja-, he-ja- ga'tëey- ta' kiyh' mah' na'heeh' gyih' ha- lä- la' juu' kih' Dsa-jøøh' jnãn- jee' sa- má kyuyh-. ²⁷ Ma-ngëe' he-ja-, ga'lã'hnoø' Apolo dsoo' ta' hwa' Acaya. Hi- lä'jää- øøh' jne' hi- má tääh' kyaayh' jee' ja-, ga'kway' be' kih' hi- ga'siy' koo- je- kih' øøh' jne' hi- má tääh' Corinto he- nøø' hwa' Acaya mah' wa' heeyh- Apolo lä'kaa- tuh-dsëy'. Hi- má ga'llooy' jee' ja-, ga-la' llu' cha-miih- kih' lä'jää- øøh' jne' hi- ga'heeh- kih' Dio, kih' he- llu' dsë' Dio kyaayh'. ²⁸ Lä'jiih' jee' lé', ga'ti- ga'choo' Apolo juu' kyaah' judiu dsa-kyaayh'. Ga'mi-jnäy- na-hñaa' lä'jää- lä'koo- jäh' juu' kih' Dio mah' lä'ngëy', Jesús he' hi- laa' Cristo.

19

Ngoo' Paa' ta' jwií- Éfeso

¹ Ta'ko-jiih' má gya' Apolo jwií Corinto, ngoo' Paa' jwë' hwa' ba' lä'jiih' ga'llooy' jwií Éfeso. Má ga'llooy' jee' ja- ga'jee' ko'llaa' øøh' jne'. ² He-ja- ga'ngii' Paa' juu' kiyh':

—¿Ché' ga'tëeh' hnäh' Jmi-llé' Na-jngii' lä- má ga'heeh' hnäh' juu' kih' Dsa-jøøh' jnãn?

He-ja- ga-jäh' dsa- he':

—Ni⁺ sa⁺ ñe⁺ jnääh⁺ hee⁻ ja⁻ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺.

³ He⁻ja⁻ ga⁺jäh⁺ Paa⁺:

—¿Hee⁻ juu⁺ ga⁺jmeeh⁺ hnäh⁺ dsoo⁺ he⁻ ga⁺saah⁻ hnäh⁺ jmi⁻?

Mah⁺ ga⁺jäh⁺ dsa⁻ he⁺:

—Ga⁺sa⁻ jnääh⁺ jmi⁻ lä⁺hih⁺ ga⁺jmee⁺ Jwaa⁻ ba⁺.

⁴ Mah⁺ ga⁺jäh⁺ Paa⁺ siiyh⁺:

—Jwaa⁻ ga⁺choo⁺ jmi⁻ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁺lä⁺dsaa[~] dsē⁺ he⁻ ma⁺ jmeey⁺ he⁻ hliih⁺. Ga⁺siiyh⁺ dsa⁻ he⁺: “Wa⁺ lä⁺dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kih⁺ hi⁻ jä⁺ kēē⁻ ga⁺ki⁺ jnä⁺.” Jwaa⁻ he⁺ ma⁺ hlēeh⁺ kih⁺ Jesús hi⁻ laa⁺ Cristo.

⁵ Ma⁺ ga⁺nuu⁺ dsa⁻ he⁺ juu⁺ ja⁻, ga⁺saay⁻ jmi⁻ lä⁺hih⁺ kih⁺ Jesús. ⁶ Lä⁺ ma⁺ ga⁺kye⁻ Paa⁺ goo⁻ nē⁺ kiyh⁺, ga⁺jyoo⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺ nē⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁺. Lä⁺chah⁺ ja⁻ ga⁺hlēeyh⁺ jyoh⁺ juu⁺ hi⁻ ga⁺lōoy⁺ ngēey⁻ juu⁺ he⁻ ma⁺ mi⁻jnäa⁺ Dio kiyh⁺. ⁷ Jee⁺ lä⁺jēē⁻ dsa⁻ñuuh⁻ he⁺ ma⁺ tee⁺ gya⁺ tuu⁺.

⁸ Uu⁻ sih⁻ he⁻ ga⁺gya⁻ Paa⁺ jee⁺ ja⁻, ma⁺ dsooy[~] gwah⁺ kih⁺ dsa⁻ judiu he⁻ chih⁺ jee⁺ ja⁻. Sa⁺ goyh⁺ ma⁺ hlēeyh[~] dsa⁻ hi⁻ ga⁺mi⁻jnäay⁻ na⁻hñaa⁺ lä⁺jēē⁻ ha⁻ lä⁺jää⁺ Dio dsa⁻ lä⁺hih⁺ kih⁺. ⁹ Pero ko⁻llaa⁺ dsa⁻ he⁺ ma⁺ hwēh⁻ dsēy⁺, sa⁺ ga⁺jmeey⁺ dsoo⁺ dsēy⁺ kih⁺ Jesús. Wi⁺ ba⁺ ga⁺hlēeyh⁺ kih⁺ Jesús to⁺lo⁺ nē⁺ dsa⁻kyaa⁺yh⁺. He⁻ja⁻ ya⁺hēē⁺ Paa⁺ jee⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁺, ga⁺jääy⁺ øøh⁺ jne⁺ ga⁺näay⁺ jee⁺ chih⁺ sa⁻kwel[~] kih⁺ hi⁻ chee⁻ Tiranno. Jee⁺ ja⁻ ga⁺hlēeh⁺ Paa⁺ øøh⁺ jne⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús lä⁺jē⁺ jmi⁻. ¹⁰ Lä⁺ja⁻ ga⁺jmeey⁺ lä⁺jiih⁺ ga⁺tē⁺ to⁺ ji⁻ ñe⁻. Lä⁺jwē⁺ ja⁻ lä⁺jēē⁻ judiu hi⁻ ma⁺ chaa⁻ hwa⁺ Asia, hi⁻ lä⁺kye⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁺ laa⁺ judiu, ga⁺nuuy⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺. ¹¹ He⁻ ba⁺ che⁻ juh⁺ gaa⁻ he⁻ ga⁺jmee⁺ Dio jee⁺ ja⁻ ta⁺la⁺ kih⁺ Paa⁺. ¹² Ma⁺ dsa⁻nää⁺ dsa⁻kyaa⁺h⁺ hmiih⁻ kih⁺ jee⁺ ma⁺ cheh⁺ Paa⁺. Koo⁻ ma⁺ dsa⁻jnooh⁺ miih⁻ nē⁺ kih⁺ Paa⁺ hmiih⁻ sa⁺luu⁻ hi⁻ hmiih⁻ hi⁺ cha⁺ñe⁺. Hmiih⁻ ja⁻ ma⁺ dsa⁻suy⁻ dsa⁻dsaah⁺ kyaay⁺. Lä⁺ja⁻ ma⁺ dsa⁻jä⁺ kiyh⁺ hi⁻ lä⁺kye⁻ jmi⁻lle⁺ hliih⁺ ma⁺ hwēē⁻.

¹³ Hi⁺ ma⁺ chaa⁻ ko⁻llaa⁺ judiu hi⁻ ma⁺ ga⁺nää⁺ ta⁺ kye⁺ ta⁺ ñii⁺ ma⁺ hwēey[~] jmi⁻lle⁺ hliih⁺ kih⁺ dsa⁻. Pero koo⁻ hä⁺, ja⁺ hu⁺dsē⁻ kiyh⁺ ma⁺ hwēey⁺ jmi⁻lle⁺ hliih⁺ kyaah⁺ be⁺ kih⁺ Jesús, ga⁺jäyh⁺:

—Kyaah⁺ hih⁺ kih⁺ Jesús hi⁻ hlēeh⁺ Paa⁺ kih⁺, jmeen⁺ hih⁺ hwēēh⁻ hnäh⁺.

¹⁴ He⁻ la⁻ ma⁺ jmee⁺ lä⁺jēē⁻ gyeē⁺ joo⁺ dsa⁻ judiu hi⁻ ma⁺ chee⁻ Esceva, hi⁻ ma⁺ laa⁺ jaa⁻ jmi⁻dsa⁻ hi⁻ kye⁻ nē⁺. ¹⁵ Pero ga⁺jiih⁺ jmi⁻lle⁺ hliih⁺ juu⁺ kyaah⁺ dsa⁻ he⁺, ga⁺jäyh⁺:

—Kyu⁺ ba⁺ jnä⁺ Jesús, hi⁻ ma⁺ ba⁺ jnä⁺ hii⁻ he⁺ Paa⁺, pero hnäh⁺, sa⁺ kyuu⁻ ni⁻ miih⁻.

¹⁶ Dsa⁻ hi⁻ ma⁺ kye⁻ jmi⁻lle⁺ hliih⁺ he⁺, ni⁻ juu⁺ ga⁺ sa⁻ ga⁺hiiy⁺, ga⁺sooyh⁺ kih⁺ lä⁺jēē⁻ gyeē⁺ dsa⁻ he⁺. Peer⁺ ga⁺kway⁺ kih⁺, lä⁺jiih⁺ ga⁺jmäayh⁻ dsoo⁺, ga⁺kyuu⁺ to⁺lo⁺kwayh⁺.

¹⁷ Lä⁺jēē⁻ dsa⁻ judiu hi⁻ kyaah⁺ dsa⁻ hi⁻ sa⁺ laa⁺ judiu hi⁻ ma⁺ tääh⁺ Éfeso ga⁺lä⁺goyh⁺ jwēte⁺ ma⁺ ga⁺nuuy⁺ ha⁻ lä⁺ga⁻la⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁺. He⁻ja⁻ ga⁺jmeey⁺ juuh⁻ kih⁺ Jesús.

¹⁸ Hi⁺ jwēē⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁺heeh⁻ juu⁺ kih⁺ Dio ga⁺mi⁻jnäay⁻ to⁺lo⁺ nē⁺ øøyh⁻ lä⁺jē⁺ he⁻ hliih⁺ he⁻ ma⁺ jmeey⁺. ¹⁹ Hi⁺ ja⁻ba⁺ lä⁺ja⁻ jwēē⁻ hi⁻ ma⁺ tēē⁻ ji⁻nah⁺ ma⁺ dsa⁻kay⁺ je⁻ hliih⁺ ja⁻, mah⁺ ma⁺ dsa⁻jey⁺ cha⁺ñe⁺ jee⁺ lä⁺jēē⁻. Hi⁺ ma⁺ ga⁺jmeeh⁺ dsa⁻ kwaat[~] joh⁺ kyeē⁺ jee⁺ lä⁺jē⁺ mo⁺je⁻ ja⁻, ya⁺hi⁺ kwaat[~] to⁺lo⁺gya⁺ mil kuu⁺ tøø⁻. ²⁰ Lä⁺ja⁻ ga⁺lä⁺jwēē⁻ cha⁻ga⁺miih⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁺nuu⁺ juu⁺ kih⁺ Dio hi⁻ ga⁺jēey⁺ ha⁻ koh⁺ be⁺ sa⁺ cha⁻ kih⁺ Dio.

²¹ Ma⁻ngēē⁻ he⁻ ja⁻, ga⁺jmee⁺ Paa⁺ hu⁺dsē⁻ dsooy⁺ ka⁻läh⁺ ta⁺ hwa⁺ Macedonia hi⁻ ta⁺ hwa⁺ Acaya. Ja⁻ga⁺dsaayh⁺ ta⁺ Jerusalén. Hi⁺ ga⁺jäyh⁺:

—Ma⁻lä⁻hi⁻ miih⁻ jmi⁻ gyan⁺ Jerusalén, ma⁺ ra⁺ he⁻ jmee⁺ bii⁺ niin⁺ ta⁺ Roma.

²² Uu⁺ hi⁻ ma⁺ jmee⁺ ko⁻jøh⁺ kyaayh⁺ ga⁺cheey⁺ ta⁺ hwa⁺ Macedonia, ga⁺cheey⁺ Timotä kyaah⁺ Erasto. Pero ga⁺jä⁺ ga⁺Paa⁺ miih⁻ jmi⁻ hwa⁺ Asia ja⁻.

Ga⁺lä⁺hnee⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ chaa⁻ jwii⁻ Éfeso kyaah⁺ Paa⁺

²³ Jmi⁻ ja⁻ ga⁺lä⁺cha⁺ koo⁻ hni⁻ juuh⁻ jee⁺ jwii⁻ Éfeso, kwaat[~] kih⁺ ju⁺hmēē⁺. ²⁴ Jee⁺ ja⁻ ma⁺ gya⁺ jaa⁻ dsa⁻ chee⁻ Demetrio hi⁻ ma⁺ kwa⁺ ta⁺ he⁻ jmee⁺ dsa⁻ gwah⁺ pih⁺ kyaah⁺ ñe⁺

tøø- jmah' he- la' heeh- gwah- kih' Diana he- ma' chih' jee' jwii- ja-. Kyaah' ta' ja- ma' liyh' cha- miih- kuu' kyaah' dsa- kyaayh'. ²⁵ He- ja- ga' jøøyh- lä' jëë- dsa- hi- ma' jmee- ta' kiyh' hi' jñah' ga' dsa- hi- ma' jmee- ja- ba' ta' ja-, mah' ga' siyh-:

—Dsa- ñuuh-, ñeh' ba' hnäh' kwee- lëh' jne' cha- miih- kuu' kyaah' ta' la-. ²⁶ Pero na' ma- jëë' jne' hi- ma- nuu' jne' ngë- Paa' Éfeso la- mi- gaay- jwëë' dsa-. Hi- ja- ma' la' jee' la- jmeey- lä' na-. Lä- ga' dsa' hwa' Asia ma- mi- gaay- jwëë' dsa-, jäyh': “Ja- Dio he', hih' dio hi- jmää- dsa- kyaah' goo-.” ²⁷ He- ja- hii' goo- wa- ra- ga' heey' ta' jnän' la-, hi- mo' so' tooh' dsa- ta' gwah- kih' dio Diana jnän' hi' lä' ja- mo' so' jmeey' juuh- kih' Diana, hi- hnaah- lä' jëë- dsa- chaa- hwa' Asia hi- lä' kaa- jmi- gyuu' ka- läh'.

²⁸ Ma' ga' nuu' dsa- he' juu' ja-, ga' lä' lleey' jwërte hi' ga' løøy' tooyh- cha- miih- miih', ma' jäyh':

—jHe- ba' che- jøøh' Diana hi- cheh' Éfeso la-!

²⁹ He- ja- ga' kah' ga' gwëh' huud- dsë- kih' lä' jëë- dsa- hi- ma' chaa- jee' jwii- ja-. Koo- mi- ba' ga' jmeey' ga' saayh' Gayo kyaah' Aristarco na' jääy- jee' dsa- ñee- dsa- kyaayh'. Lä- uu' dsa- ñuuh- he' chaa- Macedonia hi- ma' jmeey' ko' jøh' kyaah' Paa'. ³⁰ Hnøø' Paa' ma' dsa- hlëeh' kyaah' dsa- he' pero sa- ga' kwa' øøh' jne' jwë' ma' dsooy'. ³¹ Hi- lä' ja- ko- llaa' hi- ma' laa' ta' hwa' Asia ja-, ma' jwayh' kyaah' Paa'. He- ja- ga' cheey' juu' kih', ga' chuuy' kyaah' Paa' mah' sa' dsooy' jee' tääh' dsa- he'. ³² Ga' kah' ga' gwëh' go- te- huud- dsë- kih' lä' jëë- dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-. Kah' ba' ma' hlëeh' lä' jaa- lä' jaa-. Hi- jwëë' ga' hi- sa- ma- ñe- hee- kih' ja- he- ma' tääyh' jee' ja-. ³³ He- ja- dsa- judiu ga' hñaay' na' koh' Alejandro jee' kih' lä' jëë- dsa- he' mah' na' jääy- ta' cha' né'. He- ja- ga' jmeey' Alejandro lii- kyaah' gooy-, hnøøy' ma' hlëeyh' jwoo' kih' judiu. ³⁴ Pero ma' ga' lä' kyuu- dsih' laay' judiu, koo- hä' ba' ga' tooh' lä' jëë- miih'. Mi- ih- ga' sa' ga' tē' to' hor- ga' jmeey' lä' ja-, ma' jäyh':

—jHe- ba' che- jøøh' Diana hi- cheh' Éfeso la-!

³⁵ Lä' jiih' jaa- tē' je- kyaa' jee' jwii- ja-, ga' jmeey' hih' he- tu' dsa- he' tooh- miih', ga' jäyh':

—Nuu- da' hnäh' hi- chaa- Éfeso la-. Ga' lä' jëë- ba' dsa- jmi- gyuu' ñe-, koo- jee' la- ba' la' to- nē' jee' jmee- dsa- juuh- kih' gwah- kih' Diana he- chih' jee' la- jnän' hi' lä' ja- ka- läh' heeh- kiyh' he- ja' kih' Júpiter. ³⁶ Ni- jaa- sa- le' jäh' sa' dsoo'. He- ja- jwahn', tu' hnäh', ta' jmee- hnäh' na' koh' wa' la' cha- la'. ³⁷ Hih' uu' dsa- ñuuh- hi- ma- ya- jääh- hnäh' la-, sa- ma- mi- kwayh' gwah- jnän', ni- sa- ma- hlëeyh' hlih' kih' dio jnän'. ³⁸ Cher' mah' cha- hnii- kih' dsa- kyaah' Demetrio kyaah' jñah' dsa-, cha- ba' nē' ta' jee' le' mi- eey' juu' na-. Jee' ja- ba' lle' kih' hniy' kih' dsa-. ³⁹ Cher' mah' cha- ga' he- sa' hii' lä' ee- kyah' hnäh', le' mi- ee' jne' lä- ma' dsa- ñee- dsa- mada- kih' dsa- ta'. ⁴⁰ Pero he- jmee- jne' la-, hii' goo- dsa- bääh- jne' he- tøøh- jne' cha- miih- miih'. Hee- juu' dsa- kwan' cher' mah' ga' tēeh' dsa- ta' jne' kih' he- tøøh' jne' miih' jee' la-.

⁴¹ Ko- ja- ba' te' ga' hlëeh' tē' je' he', mah' ga' hih' juu' kih' dsa- jwii-.

20

Ngoo' Paa' ta' hwa' Macedonia hi' ta' hwa' Grecia

¹ Ma- ngëë' ma- dsaa' juu' ja-, ga' tēeh' Paa' øøh' jne', ga' kwëeyh' nuuh- mah' ga' eey', ja- ga' ga' hih' juu', ngooy' ta' Macedonia. ² Ga- ngëëy' lä' jë- jwii- mäh- jee' ma' tääh' øøh' jne', ga' hlëeh' gyih' mah' tēey' cha- ga' miih- be'. Lä' ja- ga' jmeey' lä' jiih' ga' llooy' hwa' Grecia (ja- ba' jee' chee- Acaya). ³ Jee' ja- ga' gyay- uu- sih-. Ma' ga' tē' jmi- he- dsa- hey' barco he- dsooy' ta' hwa' Siria, ga' lä' ñey- ma- la' juu' kih' judiu he- saah' dsih'. He- ja- ga' mi- siiy' huud- dsë- kiyh'. Ga' jeeyh' ka- läh' ta' Macedonia, ngooy' jwë' hwa' ba'. ⁴ Hi- ko- llaa' øøh' jne' ga' jmeey' ko- jøh' kyaayh' lä- ga' tē' hwa' Asia. Jaa- hi- he', chee- Sópater hi- chaa- Berea. Hi- jñah' chee- Aristarco kyaah' Segundo hi- chaa-

Tesalónica. Hi⁺ jñah⁺ chee⁻ Gayo hi⁻ chaa⁻ Derbe hi⁺ Timotä. Jñah⁺ chee⁻ Tíquico hi⁺ Trófimo hi⁻ chaa⁻ hwa⁺ Asia. ⁵ Ga⁻ lä⁻ jëe⁻ hi⁻ he⁺ ga⁻ lä⁻ jää⁻ na⁻ jääy⁺ jnääh⁺ lä⁻ ga⁻ tē⁺ Troa. ⁶ Hi⁺ jnääh⁺, ma⁻ la⁻ ma⁻ goh[~] jmi⁺ kih⁺ he⁺ ñi⁺ he⁻ sa⁻ kyaah⁺ levadura, ga⁻ tooh⁺ jnääh⁺ neh⁺ barco jwi⁻ Filipino. Ga⁻hya⁻ ga⁺ hñä⁺ jmi⁺, ja⁻ ga⁺ ga⁻ jee⁺ jnääh⁺ dsa⁻ kyaahn⁺ hi⁻ ma⁻ tääh⁺ jø[~] Troa. Jee⁺ ja⁻ ga⁻ jã⁻ jnääh⁺ gyii⁺ jmi⁺.

Ga⁻ gwii⁻ Eutico jee⁺ gyay⁺ nuuy⁻ juu⁺ kih⁺ Paa⁺

⁷ To⁻ nē⁺ jmi⁺ kih⁺ seman[~], ga⁻ tooh⁺ jnääh⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ øøh⁺ jne⁺ jee⁺ ma⁻ kih⁺ jnääh⁺ ma⁻ nuu⁺ kih⁺ Jesús. He⁻ ja⁻ ga⁻ løø⁻ Paa⁺ kwa⁻ juu⁺. Juu⁺ ja⁻ ga⁻ kyoo⁺ lä⁻ jiih⁺ ga⁻ tē⁺ koo⁻ lla⁻ nuu⁺, kih⁺ he⁻ ga⁻ jmeey⁺ hu⁺ dsē⁻ dsooy⁺ ta⁻ jee⁺ jyoh⁺ wa⁻ ga⁻ jnä⁺ jyoh⁺ jmi⁺. ⁸ Hi⁺ ma⁻ tøø⁻ cha⁻ mi⁺ mi⁺ sē⁻ he⁻ na⁻ hih[~] je⁻ cháneh⁺ jee⁺ ga⁻ tē⁺ hnē⁻ jwēē⁻ hne⁺ jee⁺ ma⁻ tøøh⁺ jnääh⁺ ja⁻. ⁹ Jaa⁻ chih⁻ hi⁻ chee⁻ Eutico ma⁻ gyay⁺ hoo⁺ ventan jee⁺ ma⁻ tøøh⁺ jnääh⁺. Jee⁺ gyay⁺ ja⁻, ga⁻ gwiiy⁻ ñi⁺ kih⁺ he⁻ ga⁻ kyoo⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻ kwa⁻ Paa⁺. Jee⁺ na⁻ gwiiy⁻ ja⁻, ga⁻ tayh⁺ lä⁻ ga⁻ tē⁺ hwa⁺. Ma⁻ na⁻ juuy⁺ ma⁻ ga⁻ chaah⁻ dsih⁺. ¹⁰ He⁻ ja⁻ ga⁻ jñaa⁻ Paa⁺, ngooy⁺ na⁻ eey⁺ chih⁺ he⁺. Mah⁺ ga⁻ jäh⁺:

—Ta⁻ jwaah⁺ hnäh⁺, jiih⁺ ba⁻ chih⁻ la⁻.

¹¹ He⁻ ja⁻ ga⁻ wii⁻ Paa⁺ ka⁻ läh⁺ jee⁺ ma⁻ tøøh⁺ jnääh⁺, ja⁻ ga⁺ ga⁻ tooh⁺ jnääh⁺ ga⁻ kih⁺ ga⁻ hih⁺ jnääh⁺ ma⁻ nuu⁺ kih⁺ Jesús. Ma⁻ ngēē⁻ he⁻ ja⁻, ngooy⁺ bih⁺ hlēy⁺ lä⁻ jiih⁺ ga⁻ jnä⁺. Ja⁻ ga⁺ ngooy⁺ ta⁻ jee⁺ jyoh⁺. ¹² Peer⁺ ga⁻ nøh⁺ dsē⁻ dsa⁻ he⁺ kih⁺ he⁻ jiih⁺ ba⁻ chih⁻ kyaay⁺, hi⁺ ga⁻ tēy⁻ ga⁻ näy⁻ kiyh⁺.

Ya⁻ hēē⁻ Paa⁺ jee⁺ jwi⁻ Troa ngooy⁺ lä⁻ ga⁻ tē⁺ jee⁺ jwi⁻ Mileto

¹³ Ga⁻ tooh⁺ jnääh⁺ neh⁺ barco, mah⁺ lla⁻ nøø⁻ jnääh⁺ jää⁻ lä⁻ ga⁻ tē⁺ jwi⁻ Asón. Jee⁺ ja⁻, ga⁻ jää⁻ jnääh⁺ Paa⁺ lä⁻ koo⁻ la⁺ mada⁻ nuuh⁻ jnääh⁺, jēēh⁺ jwē⁺ hwa⁺ ba⁻ ngooy⁺ ta⁻ ja⁻. ¹⁴ Ma⁻ ga⁻ lloo⁻ Paa⁺ jee⁺ tøøh⁺ jnääh⁺ jwi⁻ Asón ja⁻, ga⁻ tooh⁺ jnääh⁺ neh⁺ barco kyaayh⁺, ga⁻ lla⁻ nøø⁻ jnääh⁺ jwi⁻ Mitilene. ¹⁵ Jee⁺ ga⁻ tē⁺ to⁺ jmi⁺, ga⁻ ngēē⁻ jnääh⁺ jäh⁺ jwi⁻ he⁻ chee⁻ Quío. Jee⁺ ga⁻ tē⁺ hnē⁻ jmi⁺, ga⁻ lla⁻ nøø⁻ jnääh⁺ jwi⁻ Samo jee⁺ hwēē⁻ barco. Jee⁺ ga⁻ tē⁺ kyē⁺ jmi⁺, ja⁻ ga⁺ ga⁻ tēē⁻ jnääh⁺ jwi⁻ Mileto. ¹⁶ Sa⁻ ma⁻ hnøø⁻ Paa⁺ ma⁻ jã⁻ ki⁻ wēē⁻ hwa⁺ Asia, he⁻ ja⁻ koo⁻ ga⁻ ngēē⁻ bih⁺ kih⁺ jwi⁻ Éfeso. Ga⁻ jmeey⁺ bii⁺ he⁻ llaayh[~] lä⁻ ga⁻ tē⁺ Jerusalén mah⁺ tēy⁺ jmi⁺ Pentecosté cher⁺ mah⁺ ga⁻ la⁺.

Ga⁻ hlēēh⁺ Paa⁺ kyaah⁺ hi⁻ kye⁻ nē⁺ kih⁺ gwah⁺ jwi⁻ Éfeso

¹⁷ Lä⁻ ma⁻ gya⁺ Paa⁺ jwi⁻ Mileto, ga⁻ cheey⁺ juu⁺ he⁻ ya⁻ nää⁺ dsa⁻ gyuh⁺ hi⁻ kye⁻ nē⁺ kih⁺ øøh⁺ jne⁺ jwi⁻ Éfeso. ¹⁸ Ma⁻ ga⁻ lla⁻ nää⁻ hi⁻ he⁺ jee⁺ gya⁺ Paa⁺, ga⁻ jäh⁺ Paa⁺ siyh⁺:

—Ma⁻ ñeh⁺ ba⁻ hnäh⁺ ha⁻ lä⁻ ga⁻ jmeen⁺ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺ lä⁻ ma⁻ to⁻ nē⁺ jan⁺ ta⁻ hwa⁺ Asia la⁻ lä⁻ jiih⁺ na⁺. ¹⁹ Ni⁺ mi⁺ sa⁻ ga⁻ jmään⁻ hñiin⁺ jøøh⁺ lä⁻ ma⁻ ga⁻ gyan⁺ kyaah⁺ hnäh⁺ kwan⁺ juu⁺ kih⁺ Dio. Ja⁻ he⁻ koo⁻ jiih[~] ga⁻ tuun⁻ jmi⁺ haa⁺ mi⁻ nēn⁻ kyah⁺ hnäh⁺. Joh⁺ jiih[~] sa⁻ ga⁻ jēēn⁻ wii⁺ kih⁺ lä⁻ jē⁻ he⁻ ma⁻ hnøø⁻ dsa⁻ judiu ma⁻ jmee⁺ kin⁺. ²⁰ Sa⁻ cha⁻ ga⁻ jmeen⁺ kwaat[~] chē⁺ hii⁺ goo⁻ kin⁺ jee⁺ ga⁻ jmeen⁺ he⁻ llu⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Ga⁻ hlēēhn⁺ hnäh⁺ jee⁺ jã⁻ dsa⁻ hi⁻ lä⁻ ja⁻ cháneh⁺ kyah⁺ hnäh⁺ ka⁻ läh⁺. ²¹ Hnäh⁺ judiu hi⁻ hnäh⁺ hi⁻ sa⁻ laa⁺ judiu, ga⁻ jwēēhn⁺ hnäh⁺ jeeh⁺ hnäh⁺ kih⁺ Dio hi⁻ wa⁻ lä⁻ dsoo⁻ hoh⁺ hnäh⁺ kih⁺ Jesucristo Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁻. ²² Hi⁻ na⁺ ma⁻ hää⁻ jwē⁺ ngaahn⁺ ta⁻ Jerusalén lä⁻ jøø⁻ Jmi⁻ lle⁺ Na⁻ jngii⁺ kin⁺. Ni⁺ sa⁻ man⁺ he⁻ dsa⁻ ngēēn⁻ jee⁺ ja⁻. ²³ Koo⁻ he⁻ la⁻ ba⁻ man⁺. Lä⁻ kaa⁻ jwi⁻ jee⁺ ni⁺ dsa⁻ ngēēn⁻ wii⁺, taah⁺ dsa⁻ jnä⁺ neh⁺ ñē⁺, jäh⁺ Jmi⁻ lle⁺ Na⁻ jngii⁺. ²⁴ Pero ni⁺ mi⁺ sa⁻ jmeen⁺ he⁻ chē⁺ chaan⁻ o he⁻ juun⁺. Jēē⁻ ba⁻ dsēn⁻ ngoon⁺ ta⁻ cháneh⁺ kyaah⁺ ta⁻ he⁻ na⁻ hñaan⁺, lä⁻ jiih⁺ mi⁻ ten⁻ ta⁻ he⁻ ga⁻ tooh⁺ Jesús goon⁺ mah⁺ kwan⁺ ju⁺ hmēē⁻ he⁻ mi⁻ jnääh⁺ ha⁻ lä⁻ koo⁻ hnää⁺ Dio jne⁺.

²⁵ Man⁺ kwee⁻ ni⁺ jaa⁻ jee⁺ lä⁻ jēē⁻ hnäh⁺ mo⁻ so⁻ jēēh⁺ hnäh⁺ jnä⁺, lä⁻ jēē⁻ hnäh⁺ hi⁻ ma⁻ nuu⁺ juu⁺ he⁻ kwan⁺ ha⁻ lä⁻ jää⁻ Dio dsa⁻ lä⁻ hih⁺ kih⁺. ²⁶ He⁻ ja⁻ jwēēhn⁺ hnäh⁺ jmi⁺ na⁺, ni⁺ jaa⁻ dsa⁻ mo⁻ so⁻ na⁻ bäähn⁻, sa⁻ cha⁻ dsoo⁻ dsēēn⁻ ni⁺ mi⁺. ²⁷ Jēēh⁺, ni⁺ mi⁺ sa⁻ ga⁻ lä⁻ gohn⁺, ga⁻ mi⁻ jnään⁻ na⁻ hñaa⁻ lä⁻ jēē⁻ juu⁺ kih⁺ Dio kyah⁺ hnäh⁺. ²⁸ He⁻ ja⁻

jwëhn~ hnäh', hää hnäh' hñaaah' hi' hää lä'jëë' dsa- kyaah' hnäh'. Ma-na-hñaaah' hnäh' kih' Jmī-llē' Na-jngii' mah' jëeh' hnäh' dsa- kyaah' hnäh'. He-ja- hää hnäh' kwee- lä'jëë' hi- laa' kyaah' Dsa-jøøh' jnän' hi- ga'laa' jne' kyaah' jma- kih'. ²⁹ Jëeh', man' kwee- ha- lä' le' wa'ra- ngaahn'. Ya-nää' jee' kyah' hnäh' hi- laa' lä'koo- jah' hää'. Ni' miih- sa' jä' lä'ñih' dsëy' kih' dsa- kyaah' Dio. ³⁰ Hi' ja-ba' jee' kyah' hnäh' hwëë' hi- jmee' ra-këh' ju'dsoo' mah' jääy' øøh' jne' lä' hyoh- dsëy'. ³¹ Go-taah' hnäh' leeh' hnäh'. Mi-dsooh- da' hoh' hnäh' ha- lä' ga'jmeen' ta'ko-jiih' hnë- ji-ñe- he- ga'gyan' kyaah' hnäh'. Lä'jmii' lä'hwë', sa' ga'tun' ma' kwëehn' hnäh' nuuh', lä'jiih' ga'tuun' jmi- he- haa' mi'nën' kih' lä'jaa- lä'jaa- hnäh'.

³² Na' na' øøhn', taahn' hnäh' goo- Dio. Jä' hnäh' kyaah' juu' kiyh' he- mi-jää' jne'. Juu' na- kye- bë' he- jmee' dsa'nøøn' ta' cha'në' hnäähn' Dio cha-ga'miih- mah' hñah' jne' heen' ko-jøh' kyaah' lä'jëë' hi- na-jngëë'. ³³ Sa' ga'lä'hee' dsën' ku'nøø' kuu' tøø- ni' hmiih- he- cha- kih' dsa'. ³⁴ Ma-ñeh' ba' hnäh', ga'jmee' ba' jnä' ta' ha- jee' ga'jnä' he- ga'jmeë' bii' kin' hi- lä'kye- kih' dsa-kyaahn'. ³⁵ Ma-ra- he- ga'jmeë' ba' jnä' ta' kyaah' goon' mah' lä'tëeh- hnäh' jmeeh' hnäh' lä'koh' jmeë' jnä' hi' lä'ja- jmeeh' hnäh' bë' kih' hi- tä-ñeë'. Mi-dsooh- da' hoh' hnäh' juu' kih' Jesús Dsa-jøøh' jnän', hi- ga'jah': "Llu' ga' la' kih' hi- kwa- lä'koh' ga' hi- hyoh'."

³⁶ Ma-ngëë' ma-jäh' Paa' lä'ja-, ga'juuyh' jney' kyaah' lä'jëë' øøh' jne' he', ga'ngiiy' kiyh' kih' Dio. ³⁷ Lä'jëë' øøhn' jne' he' ga'ki' ga'hooch' cha-miih-. Ga'eyy' Paa' mah' ga'chuyh' kih'. ³⁸ Ga'lä'meeh' dsë' jwërte dsa-gyuuuh' he' kih' he- ga'jah' Paa': "Mo-so' jëeh' ga' jnä' ka-läh'." Ja-ga' ga'näy' na'jäy- Paa' ta' jee' ma' hii' barco.

21

Ngaah' Paa' ta' Jerusalén

¹ Ja-jiih' ga'jä' øøh' jne' he'. Hi' ga'tooh' ba' jnääh' neh' barco. Ko-dsoo' ba' ngoo' barco ja- ta' Cos. Ma' ga'jnä' jyoh' jmi- ga'lla-nøø' jnääh' jwi- Roda. Ma-ngëë' ja- ga'nøø' jnääh' ta' jwi- Pátara. ² Pátara ja- ga'jëë' jnääh' koo- barco he- ngoo' ta' Fenicia. Neh' ja- ga'tooh' jnääh' ga'nøø' jnääh' ta' ja-. ³ Jee' ga'nøø' jnääh' ja-, ga'jëë' jnääh' hwa' Chipre he- hä' jee' jmi-ñeëh-. Hwa' ja- ga'jä' jwoo' ra-këh' ta' jee' ga'ngëë' jnääh' ta' hwa' Siria. Ga'ngëë' ba' jnääh' lä'jiih' ga'tëë' jnääh' Tiro he- nøø' hwa' kih' Siria, jëeh' jee' ja- hwëë- dsa-løø' he- kye- barco. ⁴ Ma' ga'tooh' jnääh' jee' jwi- Tiro ga'jee' jnääh' øøh' jne' hi- ma' tääh' jee' ja-. Hi' ga'jä' jnääh' kiyh' gyii' jmi-. Øøh' jne' he' ga'hlëëyh' Paa' lä'koh' ga' mi'jnää- Jmī-llē' Na-jngii' kiyh' he- sa' ma' dsaayh' ta' Jerusalén. ⁵ Ma' ga'dsëë' jmi- ja-, lä'jëë' øøh' jne' hi- chaa- jee' ja-, hi- më' hi- nuuh- lä'kye- chih- pih', ga'jmeey' ko-jøh' kyaah' jnääh' lä' ga'të' chuuh' jwi-, jee' la' cha'hoo' jmi-ñeëh-. Jee' ja- ga'juuh' jnääh' jnën' ga'ngii' jnääh' kih' Dio. ⁶ Ga'ee' jnääh' øøh' jne' he' lä'jaa- lä'jaa- jnääh', ja-ga' ga'tooh' jnääh' neh' barco, hi' ga'nää' ba' øøh' jne' he' cha'neh' kih'.

⁷ Ga'hwii' jnääh' Tiro, ga'nøø' jnääh' ta' Tolemaida. Ma' ga'lla-nøø' jnääh' Tolemaida ja-, na'jëë' jnääh' øøh' jne' hi- chaa- jee' ja-. Ga'jä' jnääh' koo- jmi- kyaayh'. ⁸ Ma' ga'jnä' jyoh' jmi-, ga'hwii- jnääh' Tolemaida, ga'nøø' jnääh' ta' Cesarea. Ma' ga'tëë' jnääh' Cesarea ja-, ga'nøø' jnääh' kih' Felipe hi- ma' kwa' ju'hmëë' hi' ma' laay' jaa- kih' jee' lä'jëë' gyee' hi- ma' kwa- bë' kih' apóstole jää'. Jee' ja- ga'jä' jnääh' kih' Felipe he'. ⁹ Felipe he' ma' chaa- kyeë' jo-miiy' hi- ma' tääh' hñii', hi- ma' ngëë- juu' kih' Dio. ¹⁰ Ma-hya- cha-miih- jmi' tøøh' jnääh' jee' ja-, ma' ga'lloo' jaa- dsa- chaa- Judea hi- chee- Agabo hi- ma' ngëë- juu' kih' Dio. ¹¹ Ma' ga'llooy' jee' tøøh' jnääh', ga'lley- loo- he- hä' tuh' Paa', mah' ga'hñuuy' goo- tiy' hñiiy', ga'jäyh':

—Jäh' Jmī-llē' Na-jngii', ja-ba' lä'koh' na-hñuun' la-, ja-ba' lä'la- hñuu' dsa- judiu juu' loo- la- jee' jwi- Jerusalén mah' ngëëy' goo- dsa- hi- sa' laa' judiu.

¹² Ma' ga⁻nuu' jnaäh' juu' kiyh', ga⁻chuu' jnaäh' cha⁻miih⁻ kyaah' Paa'. Sa⁻ ma' kwa⁻ jnaäh' jwe' ma' dsaayh' ta⁻ Jerusalén, hi⁻ ja⁻ ba' lä⁻ja⁻ ma' jah' øøh' jne' hi⁻ ma' chaa⁻ jee' ja⁻. ¹³ He⁻ja⁻ ga⁻jäyh':

—¿He⁻la' hoo⁻ hnäh' kin⁻, he⁻la' jmeeh⁻ hnäh' meeh⁻ dsen⁻? Heeh' ba' jnä⁻ cher'mah' ga⁻hñuu' dsa⁻ jnä⁻. Ma⁻ke⁻ ga⁻jngëeh' dsa⁻ jnä⁻ ta⁻ Jerusalén, lä⁻jé⁻ ba' heeh⁻n' kwaat⁻ kih' Jesús.

¹⁴ Ma' sa⁻ ga⁻lëh' jnaäh' ma' hløøh' jnaäh' kih' Paa', ga⁻tu' jnaäh' go⁻te⁻, ga⁻chiih' jnaäh':

—Wa' le' lä⁻ hyoh⁻ dsë⁻ Dio ba'.

¹⁵ Ma' ga⁻të' jmi⁻ he⁻ hwi⁻ jnaäh' jee' ja⁻, ga⁻jmeë' jnaäh' løø' kya⁻ jnaäh', ga⁻nøø' jnaäh' ta⁻ Jerusalén kyaah' Paa'. ¹⁶ Ko⁻lla⁻ øøh' jne' hi⁻ chaa⁻ Cesarea ga⁻jmeey' ko⁻jøh' kyaah' jnaäh', ga⁻jäy' jnaäh' lä⁻ ga⁻të' cha⁻neh⁻ kih' dsa⁻ chaa⁻ Chipre hi⁻ chee⁻ Mnasón, hi⁻ ga⁻heeh⁻ kih' Jesús lä⁻ ma' to⁻né'. Jee' ja⁻ ga⁻jä' jnaäh'.

Ngoo' Paa' na⁻jëë⁻ Jacobo

¹⁷ Ma' ga⁻lla⁻nøø' jnaäh' Jerusalén, lä⁻jëë⁻ øøh' jne' hi⁻ ma' tääh' jee' ja⁻ ga⁻heeyh⁻ jnaäh' lä⁻kaa⁻ tuh⁻dsëy'. ¹⁸ Ma' ga⁻jnä' jyoh' jmi⁻, ga⁻nøø' jnaäh' kyaah' Paa' na⁻jëë' jnaäh' Jacobo. Hi⁻ ma' tääh' dsa⁻gyuu⁻ kya⁻ gwah⁻ kyaayh'. ¹⁹ Ma⁻la⁻ ma⁻jmeë' Paa' Dio kih' hi⁻ he', ga⁻jmeeyh' juu' lä⁻hi⁻ né⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻jmeë' Dio kyaah' dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu, lä⁻kaa⁻ jee' ñeey' na⁻kway⁻ juu'. ²⁰ Lä⁻ ma' ga⁻nuuy' juu' ja⁻, ga⁻kway' cha⁻miih⁻ ti⁻hmaah' kih' Dio. He⁻ja⁻ ga⁻jäyh' siyh⁻ Paa':

—Ma⁻jëeh⁻ jah' mil dsa⁻ judiu sa⁻ ma⁻heeh⁻ juu' kih' Dio, hi⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ he' lä⁻ ma⁻hnøø' bi⁻ høøy' ley kih' Moisé. ²¹ Hi⁻ ma⁻nuuy' hi⁻ juu' kyah', hne⁻ hlëeh' dsa⁻ judiu hi⁻ tääh' ta⁻ jee' jyoh', jwi⁻ hnih': “Ta⁻ jmeë⁻ he' kih' ley kih' Moisé.” Hi⁻ jwi⁻ hnih': “Sa⁻ le' uu⁻ jmi⁻ngo' kih' gyuu⁻ ñuu⁻ jnän' ni⁻ mo⁻so⁻ le' jmeë' jne' lä⁻koo⁻ tëë' jne'.” ²² ¿Ha⁻ lä⁻ jmeë' jne' na'? Ku⁻ jwëë' dsa⁻ ma⁻la⁻ ma⁻nuuy' he⁻ ma⁻ñeh' ka⁻läh'. ²³ Jmeë' lä⁻koh' jah⁻ jnaäh' la⁻: Chaa⁻ kyeë' øøh' jne' jee' la⁻ hi⁻ ga⁻tëë' mi⁻te⁻ he⁻ ga⁻bäy⁻ hñiiy' kyaah' Dio. ²⁴ Jää⁻ hi⁻ he', go⁻jmää⁻ hñaa⁻ na⁻jngëë' kyaayh' lä⁻koh' jah' ley jnän'. Ja⁻ mi⁻hmaah' jñii' he⁻ dsa⁻ti⁻ kwaah⁻ lley' mah' hñaa⁻ hmooh' kih' øøh' jne' he'. Ja⁻ ga⁻ na⁻ lä⁻ñe⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻, sa⁻ la⁻ dsoo' juu' he⁻ ga⁻nuuy' kyah'. Wa⁻ra⁻ ga⁻jmeeh' lä⁻ja⁻, lä⁻jnä⁻ lä⁻ ma⁻høøh⁻ ba' hne⁻ ley. ²⁵ Pero kih' hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu hi⁻ ma⁻heeh⁻ juu' kih' Dio, ga⁻si⁻ jnaäh' kiyh' jāā', ga⁻jmeë' jnaäh' juu' kiyh', ma⁻la⁻ he⁻ la⁻ ba' hnøø' høøy'. Sa⁻ le' kuyh⁻ he⁻ ma⁻lla⁻ dsa⁻ cha⁻né⁻ dio hi⁻ na⁻ laa⁻ kaa⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ le' kuyh⁻ jma⁻ ni⁻ ngo⁻ jah' hi⁻ dsa⁻ juu' kyaah' he⁻ wi⁻, hi⁻ dsa⁻më⁻ dsa⁻ñuu⁻, sa⁻ le' kaayh' wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻.

²⁶ Ga⁻heeh⁻ ba' Paa' juu' ja⁻, ga⁻jmeey' ko⁻jøh' kyaah' lä⁻jëë⁻ kyeë' øøh' jne' he'. Ma' ga⁻jnä' jyoh' jmi⁻, ga⁻jmääy' hñiiy' na⁻jngëëy' kyaayh'. Ja⁻ ga⁻ ga⁻hey' jee' chih' gwah⁻ juu⁻ na⁻jmeey' juu' lih' dsëë' jmi⁻ he⁻ ma⁻ häy⁻ hñiiy'. Jëeh', wa⁻ra⁻ ga⁻dsëë' jmi⁻ ja⁻, dsa⁻kay⁻ he⁻ tëëy⁻ kwëëyh' Dio lä⁻jaa⁻ lä⁻jaay⁻.

Ga⁻saayh' Paa' jee' chih' gwah⁻ juu⁻

²⁷ Ma' ngoo' ga⁻dsëë' gyii' jmi⁻ he⁻ ma⁻ häy⁻ hñiiy', ma' ga⁻jëë' judiu hää' Paa' ta⁻ neh⁻ jee' chih' gwah⁻. Judiu he' ma' chaa⁻ hwa⁻ Asia. Hi⁻ he' na⁻ ga⁻taah⁻ dsa⁻ judiu hi⁻ chaa⁻ Jerusalén juu' mah' wa' lä⁻hneey⁻ kyaah' Paa'. Hi⁻ lä⁻chah' ja⁻ ga⁻saah⁻ dsih', ²⁸ ga⁻ta⁻ ga⁻hooyh' ki⁻ gaa⁻, ma' jäyh':

—Hnäh' judiu dsa⁻goon⁻, jmeë' be' jnän'. Hi⁻ la⁻ na⁻ dsa⁻ñuu⁻ hi⁻ ngë⁻ lä⁻kaa⁻ jmi⁻gyuu⁻ kway⁻ juu' he⁻ la⁻dsëë' jnän' hi⁻ lä⁻ja⁻ la⁻dsëë' kih' ley jnän' hi⁻ kih' gwah⁻ jnän'. Hi⁻ ja⁻ ma⁻la⁻ he⁻ ja⁻. Lä⁻kye⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu ma⁻taayh⁻ neh⁻ gwah⁻ jnän', ma⁻mi⁻kwayh' jee' na⁻jngii' jnän' la⁻.

²⁹ (Jëeh', jää' ba' ga' jëëy' Paa' ta' jee' jwii' ma' ngëy' ko' jøh' kyaah' Tróximo, hi' chaa' Éfeso. He' ja' na', dsa' judiu he' ma' jmeë' haa' dsë' he' ma' jää' Paa' jaa' hi' sa' laa' judiu jee' chih' gwah'.)

³⁰ Lää' jëë' dsa' hi' chaa' jee' jwii' ja' ga' hee' dsëy' go' te' ma' ga' nuuy' juu' he' ma' mi' kwah' Paa' gwah' kiyh'. He' ja' ga' lla' nää' dsa' he' jee' ja' ko' chih'. Ga' saayh' Paa' ga' sëëyh' lä' ga' tē' ka' hne' kih' gwah', hi' lä' chah' ja' ga' jney' ho' haah' kih' ho' hne' ja'. ³¹ Ma' tääh' gyih' jngëëyh' Paa' ma' ga' jmeeh' dsa' juu' kih' hi' kye' nē' kih' hløø' romano, ga' jäyh': "Lä' ga' dsa' ba' Jerusalén cha' hnii'." ³² Lää' chah' ja', ga' jøøh' hi' ma' kye' nē' kih' hløø' he' hløø' kyaah' juu' hløø', ga' nääy' ko' chih' lä' ga' tē' jee' ma' tääh' dsa' he'. Ma' ga' jëë' dsa' he', ja' hi' kye' nē' kyaah' hløø' kyaah', chah' ba' ga' tūy' ma' kway' kih' Paa'. ³³ Ma' ga' lloo' hi' ma' kye' nē' kih' hløø' he', ga' jmeey' mada' kih' hløø' he' hñuuy' Paa' kyaah' to' caden'. Mah' ga' ngiiy' juu' kih' judiu, ga' jäyh':

—¿Hii' dsa' la'? ¿Hee' na' ma' jmeey'?

³⁴ Jyoh' ma' hlëeh' bih' lä' jaa' lä' jaay'. Pero sa' ga' lä' ngëë' hi' ma' kye' nē' he' ha' lä' la' juu' ja', kih' he' ma' tooyh' cha' miih' miih'. He' ja' ga' jmeë' dsa' jøøh' he' mada' he' ga' tēëy' Paa' ta' jee' chih' hne' kih' hløø'. ³⁵ Ma' ga' lloo' Paa' sa' joo' ta' kih' hne' ja', hää' dsa' jwërte. Jmeë' gyih' bii' kway' kih' Paa' jee' ja'. He' ja' ga' chaa' hløø' he' Paa' ta' gyuuh' mah' sa' kwa' dsa' kiyh'. ³⁶ Lää' jëë' dsa' he' ya' nää' tooh' miih' ma' ngiiy' he' ma' juu' Paa'.

Ga' hlëeh' Paa' cha' nē' judiu dsa' gooy'

³⁷ Ma' tääh' gyih' taayh' Paa' cha' neh', ma' ga' ngii' Paa' juu' kih' hi' ma' kye' nē' kih' hløø' he':

—¿Ché' le' hlëehn' koo' mi' juu' kyaah' hne'?

He' ja' ga' jäh' hi' ma' kye' nē' he':

—¿Ché' leh' hlëeh' griego? ³⁸ ¿Ché' ja' he' hne' dsa' egipto hi' ga' jmeë' hnii' kyaah' hwa' la' ma' ko' hna' la'? ¿Ché' ja' he' hne' hi' ga' jøøh' kyeë' mil dsa' mah' ga' teeh' kyaah' lle' moh', ja' ga' ga' jäh' hnih' ta' hwa' kii'?

³⁹ He' ja' ga' jäh' Paa':

—Jnä' laan' ma' ra' judiu. Ga' lä' chaan' koo' jwii' juuh' he' chee' Tarso, he' na' hee' hwa' Cilicia. Ta' jmeë' hñaa' hoh', kwa' da' jwë' hlëehn' kyaah' dsa' la'.

⁴⁰ He' ja' ga' kwa' hi' ma' kye' nē' he' jwë' hlëëyh'. Mah' ga' noo' Paa' nē' sa' joo' ta' kih' hne' ja'. Ga' jmeey' lii' kyaah' gooy' mah' dsa' taayh' tií. Ma' ga' tū' dsa' he' he' tooyh' miih', ja' ga' ga' hlëeh' Paa' kyaah' juu' hebreo, ga' jäyh':

22

¹ —Dsa' ñuuh' øøhn', dsa' ma' kaah' kyaan', nuu' da' hnäh', wa' kwa' da' jnä' juu' kin'.

² Ma' ga' nuu' dsa' he', he' hlëeh' Paa' juu' hebreo, ga' taayh' tísih' go' te'. Ngoo' bih' hlëëyh':

³ —Laa' jnä' judiu. Ga' lä' chaan' jwii' Tarso he' noø' hwa' Cilicia. Jerusalén la' ba' ga' kwaan'. Gamaliel ga' mi' tēë' jnä' llu' lä' koh' la' ley kih' dsa' ma' gyuh' jnän'. Ha' koh' sa' hee' dsën' hnaahn' Dio ja' ba' lä' koh' jmeeh' hnäh' na'. ⁴ Ñeen' lä' kaa' lä' juuh' jee' jwii' na' jmeen' hñaa' dsën' kih' dsa' mē' dsa' ñuuh' hi' ma' heeh' ju' hmëë' la' mah' ma' jngëëh' jnih', he' ja' ga' tēë' jnih' mah' ga' taah' jnih' neh' ñe'. ⁵ Ñe' ba' jmi' dsa' jøøh' kyaah' dsa' gyuuh' ha' lä' ga' jmeen'. Hi' he' ga' kwa' je' he' ma' kyen' kih' dsa' goo' jne' hi' chaa' Damasco. Ñeen' jee' ja' na' hnäahn' hi' ma' heeh' ju' hmëë' kih' Jesús mah' ma' tēën' ta' Jerusalén la' mah' ma' heeh' dsih' wi'.

Ga' jmeeh' Paa' juu' ha' lä' ga' heeyh' kih' Dio
(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

⁶ Pero jee' ngoon' cha'jwë' ja-, ya-jäh' lloon~ ta' Damasco ma-të' koo- lla'hyoo+, ni sa' liih' ga' jnä' ga'jyoo' gyuu' koo- je- he- beë' jwërte lä'ku lä'jii' jee' ngoon' ja-,
⁷ lä'jiih' ga'tahn' hwa'. Hi' lä'chah' ja- ga'nuun' ga'hleëh': "Saulo, Saulo, ¿he-la'hñaahoh' kyaah' jnä'?" ⁸ He-ja- ga'ngiin' juu' kiyh': "¿Hii- hne- dsa-nñuuh-?" ga'jwii' jnih'. Ja-ga' ga'jäyh': "Jnä' he' Jesús dsa- chaa- Nazaret, hi- jmeeh- hñaahoh' kih'." ⁹ Lä'jöö' hi- ga'nää' kyaah' jnä' ta' ja-, ga'jöö' wa'je- ja-, he-ja- ga'jwaayh' jwërte pero sa' ga'lä'ngöö' he- juu' ma' hleëh' kyaah' jnä'. ¹⁰ He-ja- ga'ngiin' juu' kih' hi- ga'hleëh' jnä': "¿Hee- hnooh- jmeen' dsa-nñuuh-?" He-ja- ga'jäh' dsa-nñuuh- he': "Noo-, mah' gwa- ba' hne- ta' Damasco. Jee' oo' jmee' dsa- juu' lä'jöö' he- ga'töö' jmeeh'." ¹¹ Kyaah' wa'je- he- ga'jöö' ja-, ga'hee' mi'nën'. Dsa-kyaahn' he' ba' ga'jää' jnä' na-hääy- goon' lä'jiih' ga'lloon' Damasco.

¹² Jee' ja- ma' gya' jaa- dsa-nñuuh- chee- Ananía hi- ma' mi-te' ley jnän. Hi' lä'jöö' dsa- judiu hi- ma' tääh' Damasco, ma' hleëyh- llu' kiyh'. ¹³ Ananía he', ñeey' na'jöö' jnä'. Ma' ga'llooy' chuh' kin' ga'siiyh' jnä': "Øohn' Saulo, wa' lä-jnä' ka-läh' mi'nëh'." Lä'chah' ja-, ga'lä'jää' mi'nën' hi' ga'jöö' jnih'. ¹⁴ He-ja- ga'siiyh' jnä': "Dio kya' dsa- ma-gyuh- jnän' ma-lleeyh- hne- mah' lä'kyuuh- lä'jöö' he- hyoh- dsëy' jmeeh' hi' jöö' hi- lluu' go-te- hi' lä'ja- ka-läh' nuuh' he- jäyh'. ¹⁵ Jöö', hne- jmeeh' ju'dsoo' kiyh', kih' lä'jöö' dsa- jmi-gyuu' hi' jmeeh' ju'dsoo' kih' lä'jöö' he- ma-jöö' hi' kih' he- ma-nñuuh-. ¹⁶ Na' na' mo'to' jöö', noo- mah' saah' jmi-, ngii' kyah' lä'hih' kih' Jesús mah' jni' lä'jöö' dso'kye- kyah'", ga'jäh' Ananía.

Ga'jmeeh' Paa' juu' ha- lä' ga'la' he- ñeey' na'kway- juu' kih' hi- sa' laa' judiu

¹⁷ Hi' ma' jahn' Jerusalén la-, ñeen' jee' chih' gwah' na'ngiin' kin'. Jee' ja- ga'höö' mi'nën' Dsa-jöö' jnän. ¹⁸ Ga'jöö' hi- ga'hleëh' jnä', ga'jäyh': "Go-höö' na'koh' Jerusalén la-. Jöö', sa' heeh- dsa- nuu' juu' kin' he- hleëh' hne'." ¹⁹ He-ja- ga'jwii' jnih': "Dsa-jöö' kyaan', ñe- ba' dsa- hi- tääh' jee' la-, he- ñeen' lä'koo- lä'koo- gwah' na'hwëen' lä'jöö' hi- ma-heeh- juu' kyah' hi' ga'jmeen' mada' ga'kwa' dsa- kiyh' hi' ga'taah- dsih' neh' ñe'. ²⁰ Hi' lä' ma' ga'ngööy' Esteban, hi- ma' jmee' ju'dsoo' kyah', ma' cheh' jnä' jee' ja- ka-läh'. Koo- ba' ga'hi' huudse- kya' jnääh' he- ga'juu' Esteban hi' jnä' ga'höon' hmiih- kih' dsa- hi- ga'ngiih' kiyh'." ²¹ Pero Dsa-jöö' jnän' ga'siih' jnä': "Goh' jee' cheen- hne- uu' jee' tääh' dsa- hi- sa' laa' judiu ba'."

Ma'ra' he- ga'jä' ba' Paa' goo- hlöö'

²² Ja- jiih' mo'so' ga'lä'hnooy' ma' nuuy' juu' kih' Paa' mah' ga'löoy' tooyh- miih', ma' jäyh':

—Wa' juu' dsa-nñuuh- na-, sa'höö' kwaan- chaa- gyih'.

²³ Tääh' gyih' lä'ja- tooyh- miih', ga'ka' dsa- he' hmiih- kiyh' ga'jwäy' ta' gyuu', ga'huuy' hlöö' jwë' në' lle'. ²⁴ He-ja- hi- kye- në' kih' hlöö' ga'jmeeh' mada' kih' dsa- kyaay' mah' ga'töö' Paa' ta' chaneh' jee' ma' tääh' lä'jöö' hlöö'. Hi' ga'jmeey' mada' he- ma' kway' kiyh' mah' jmeeyh' juu' he-la' tooh- dsa- miih' kyaayh'. ²⁵ Ma' cheh' Paa' na'hñuu- jee' ma' kwa' hlöö' kiyh', he-ja- ga'ngiiy' juu' kih' juu' hlöö' hi- ma' cheh' jee' ja-:

—¿Che' cha- jwë' kyah' hnäh' kwah' kih' jaa- dsa- romano, cher'mah' sa' ma-kyeh- ju'dsoo' kiyh'?

²⁶ Ma' ga'nuu' juu' hlöö' lä'ja-, ngaayh' na'jmeey' juu' kih' hi- kye- në', ga'jäyh':

—¿Ha- lä' jmeeh' na'? Dsa-nñuuh- oo' laa' dsa- romano.

²⁷ Ja- ga' ga'lloo' hi- kye- në' he' chuh' kih' Paa' mah' ga'ngiiy' juu':

—¿Che' ju'dsoo' laah' hne- dsa- romano?

He-ja- ga'jäh' Paa':

—Ju'dsoo', hi- he' jnä'.

²⁸ Hi' ga'jäh' hi' kye' né' he':

—Ya' hii' hmooh' kin', lä'llu' he' ga'laan' dsa' romano.

He' ja' ga'jäh' Paa':

—Pero jnä' laan' dsa' romano lä'jiih' ma' ga'lä' chaan'.

²⁹ Chah' ba' ga'jmee' ta' koo' hløø' hi' ma' kwa' kih' Paa'. Lä'kye' hi' kye' né' he' ma' ga'nuuy' laa' Paa' dsa' romano, ga'lä' goyh' kih' he' ga'jmee' mada' he' ga'hnuuy' Paa' kyaah' caden'.

Ga'jäy' Paa' cha'né' dsa'kaah' kyaa' judiu

³⁰ Ma' ga'jnä' jyoh' jmi', hnøø' hi' kye' né' kih' hløø' he' ma' lä'ne' kwee' he' kih' ja' he' ma' hni' judiu kih' Paa'. He' ja' ga'jmee' mada' kih' hløø' wa' cheeyh' Paa' jee' häy' neh'ne' hi' ga'jmee' mada' wa' ya'nää' jmi' dsa' kaah' hi' lä'jöö' dsa' ta' judiu. Ma' ga'lla'nää' lä'jöö' dsa' ta' he', ga'jmee' mada' he' ngöö' Paa' cha'né' lä'jöö' dsa' ta' he'.

23

¹ He' ja' ga'jöö' Paa' koo' hweh' dsa' ta' he' mah' ga'jäyh':

—Øøhn', ni' miih' sa' hni' huudse' kin', jöö' lä' ma'jmee' ba' jnä' lä'jiih' na' lä' hnøø' Dio.

² Anania hi' laa' jmi' dsa' jøøh' ga'jmee' mada' kih' hi' ma' tääh' jäh' kih' Paa' wa' jnooy' hooy'. ³ He' ja' ga'jäh' Paa':

—Kya' hne' wa' jnoo' Dio, hne' hi' na'jngii' mo' né'. Hne' hi' gya' ka' ju'dsoo' kin' lä'koo' hlöö' ley, i' he' la' la' dsöö' ley he' jmeeh' mada' jnoo' dsa' kin'?

⁴ Lä'jöö' hi' ma' tääh' koo' kih' Paa' he' ga'jäyh':

—i' He' la' jiih' juu' wi' kyaah' jmi' dsa' jøøh' kyaa' Dio?

⁵ He' ja' ga'jäh' Paa':

—Sa' ma' man' øøhn' he' laay' jmi' dsa' jøøh', jöö' na' si' ba' juu' kih' Dio he' jäh': "Ta' hlöö' hliih' kih' hi' kye' né' kya' hnäh'."

⁶ Ma' ga'lä'liih' Paa' kih' lä'jöö' dsa' ta' he' tääh' hi' laa' saduceo hi' tääh' hi' laa' fariseo, he' ja' ga'hlööy' koo' ki' gaa', ga'jäyh':

—Øøhn', laan' fariseo, he' ba' joo' fariseo jnä'. Kah' hnäh' kwaat' kin' kih' he' kye' o' jøh' dsö' he' lä'jiih' hi' ma' na' juu'.

⁷ Ma' ga'hlööy' lä'ja', ga'jnä' hni' kih' fariseo kyaah' saduceo, lä'jiih' ga'laay' to' nää'. ⁸ Jöö', hi' laa' saduceo sa' heey' he' lä'jiih' hi' ma' na' juu', ni' he' cha' ángele, hi' ni' he' cha' jmi' lle' ka'läh'. Pero dsa' hi' laa' fariseo jmeey' dsoo' ba' kih' lä'jöö' he' ja'. ⁹ Ha' koh' miih' sa' ma' tooh' dsa' he'. Ja' ga' ga'noo' ko' laa' ta' jwoh' kyaa' ley, hi' ma' laa' fariseo, ga' ti' ga' chooy' juu' ga'jäyh':

—Ni' miih' dsoo' sa' na' bääh' dsa' nuuh' na'. Ta' ha' hnäh' kih' Dio, ha' ga' che' jmi' lle' o' jaa' ángel ga'hlööy' kyaayh'.

¹⁰ Pero cha' ga'miih' ga'lä' hnee' dsa' he'. Ga'lä' goh' hi' kye' né' kih' hløø', gi' hnä' dsa' kih' Paa' ma' laay'. He' ja' ga'tööy' hløø' mah' wa' lleey' Paa' jee' ja' wa' lä'jäy' ka'läh' jee' tääh' lä'jöö' hløø'.

Ga'taah' dsa' juu' kwee' he' ma' jngööy' Paa'

¹¹ Jee' ga'töö' to' hwé' ga'lä' jnää' Dsa' jøøh' jnä' cha'né' Paa', ga'jäyh':

—Kwa' be' Paa'. Lä'koo' ma' jmeeh' ju'dsoo' kin' Jerusalén la', ja' ba' lä' na' jmeey' bii' go'jmeeh' ka'läh' jwi' Roma.

¹² Ma' ga'jnä' jyoh' jmi' ko' laa' judiu ga'taayh' juu' kwee', ga'jäyh':

—Wa' ja' dso' jwi' né' kyaa' jnääh' cher' mah' kih' hi' jnääh' jää' sa' ga' ma' jngööy' jnääh' Paa'.

¹³ Laa' ga' to' laa' dsa-ñuuh' hi- ga' jmee' hmooh' lä' ja'. ¹⁴ Dsa- he' na' nääy' na' jëëy' jmi- dsa- kaah' kyaah' dsa- gyuuh', na' chiiyh':

—Jnääh' ma- heeh' jnääh', he- jä- dso' jwi' né' kyaa' jnääh' cher' mah' kih' hi' jnääh' jää' sa' ga' ma- jngëeh' jnääh' Paa'. ¹⁵ Na' na' chu' hnäh' ko- jøh' kyaah' lä' jëë' dsa- ta' jnan' kih' hi- kye- né' kih' hløø' oo' mah' wa' ya- jääy' Paa' ta' né' ta' la-. Chiiyh': “Hnøø- jnääh' kye' jnääh' kwaat- kiyh' cha- ga' miih'.” Hi- jnääh' cha' jwë' ba' jøø' jnääh' mah' jngëeh' jnääh' wa' ra- ga' ngëëy' jee' ja-, ga' jäh' dsa- he'.

¹⁶ Pero chih- kyaa' dsa- më' øøh' Paa' ga' nuu' ha- lä' juu' he- ga' taah' dsa- he'. He- ja- ñeey' jee' ma' tääh' hløø' na' jmeeyh' juu' kih' Paa'. ¹⁷ He- ja- ga' tëeh' Paa' jaa- juu' hløø', mah' ga' siiyh':

—Jää' chih- la- kih' hi- kye- né' kih' hløø'. Hnøøy' llay' miih- juu' kyaayh'.

¹⁸ He- ja- ga' jøø' juu' hløø' he' kih' chih- jee' ma' gya' hi- kye- né' kih' hløø', mah' ga' siiyh':

—Paa' hi- hää' neh' ñe' ma- chee' chih- la- kyah'. Cha- koo- juu' he- siiyh' hne-.

¹⁹ He- ja- hi- kye- né' kih' hløø' ga' hääy' goo- chih- he' ga' jääy' kah' kih' mah' ga' ngiyy' juu' kiyh', ga' jäyh':

—¿Hee- na- jwi' jnä'?

²⁰ He- ja- ga' jäh' chih- he':

—Dsa- judiu ma- taah' juu' kwee- ngiyy' kyah' he- cheeh' Paa' hø' jee' dsa- ñee' dsa- ta' kyaay', jäyh' lla- kyaay' cha- ga' miih- jmi'. ²¹ Pero ta' jmee- dsoo'. Laa' ga' to' laa' dsa- kyaay' hi- tääh' na- hmääh' jøø' mah' jngëëyh' Paa'. Ma- jäyh': “Wa' jä- dso' jwi' né' kyaa' jnääh' cher' mah' kih' hi' jnääh' jää' sa' ga' ma- jngëeh' jnääh' Paa'.” Hi- na' ma- tääyh' jøøy' he- na- jawah' hne-.

²² He- ja- ga' hih' hi- kye- né' kih' hløø' juu' kih' chih- he', mah' ga' siiyh':

—Gwaah- ba' hne- kyah', ta' lla- juu' kyaah' ni' jaa- dsa- lä' jë' juu' he- ma- chiih' jnä'.

Hi- kye- né' kih' hløø' ga' chee' Paa' cha' né' lle' moh' Félix

²³ He- ja- ga' tëeh' hi- kye- né' he' uu' juu' hløø' mah' ga' siiyh':

—Jmee' juu' kih' to' hñä- laa' hløø' wa' mi- lluy' hñiyy' dsa- nääy' ta' Cesarea na' ko- hi' ñu' ta' la' hwë'. Hi' jmee' juu' kih' jñah' ka- läh' to' lo' gya' dsë' gye' hi- jää' kya' jiih' hi' jñah' ga' to' hñä- laa' hløø' hi- ka' hma- lle' ñe' chuuh-. ²⁴ Hi' mi- lluy' kya' jiih' hi- jää' Paa' mah' go' jääh- hnäh' cha' né' lle' moh' Félix, mah' wa' llooy' na' lluy'.

²⁵ Hi- kye- né' kih' hløø' he' ga' chee' koo- je- he- na- si- lä' la':

²⁶ “Jnä' Claudio Lisias siin- kyah' hne- Félix lle' moh' lluy'. Wa' chaah- ba' hne- llu'.

²⁷ Dsa- ñuuh' hi- ngoo' na- ga' sooh' dsa- judiu kiyh' koo' gwah', miih- ga' sa' ga' jngi' dsa- kiyh'. Ma' ga' lä' man' laay' dsa- romano, he- ja- ñeen' kyaah' hløø' kyaan' na' lää' jnih'. ²⁸ Ma' hnoon' lä' man' he- kih' he- ma' hnëë- dsih', he- ja- ga' jää- jnih' cha' né' dsa- kaah' kyaa' dsa- judiu. ²⁹ Ja- ga' ga' lä' jnä' he- ti- chooy' juu' kih' ley' kih' bih' ja-. Sa' cha- he- kih' he- juuy', ni' he- dsa- hey' neh' ñe'. ³⁰ Pero jnä' ga' tëehn' juu', jwëë' judiu ma- tääh' juu' kwee- he- ma' jngi' kiyh'. He- ja- lä' chah' ja- ma- chee' jnih' ta' kyah' hne-. Hi- ma- jwiin' lä' jëë' hi- hñi- mah' dsa- kway' ju' dsoo' cha' neh' hne- he- kih' ja- he- hñiyy' kih' Paa'. Wa' dsa- ngëeh' ba' hne- llu'”, ga' jäh' hi- kye- né' kih' hløø' he'.

³¹ He- ja- ga' jøø' hløø' kih' Paa' lä' hih' he- ga' jmee' hi- kye- né' he', ga' jääy' lä' hwë' ja- ta' Antipatri. ³² Ma' ga' jnä' ja-, ga' keh' hløø' hi- na' nää' jwë' ti' he', ga' nääy' ta' né' ta' kiyh'. Hi- dsëë- jah' he' ba' ga' nää' kyaah' Paa'. ³³ Ma' ga' lä' nää' hløø' he' Cesarea, ga' kwëëyh' lle' moh' he' je- he- ma' kyey- ja- hi' ga' ngëëy' Paa' goo- lle' moh'. ³⁴ Ma- ngëë' ma- hë' lle' moh' je- ja-, ga' ngiyy' juu' kih' Paa' ha- chaay-. Ma' ga' lä' ñe' lle' moh' laa' Paa' dsa- chaä- Cilicia, ³⁵ he- ja- ga' jäyh':

—Wa' ya-nää' da' hi- hñi~, ja-ga' llan` ta' kyah'.

Hi- ga' jmeey' mada- kih' hløø', he- hääy' Paa' neh- hne' juuh- kih' Herode.

24

Ga'kwa' Paa' ju'dsoo' kih' cha'né Félix

¹Ma-hya- hña' jmiï' gya' Paa' Cesarea, ja-ga' ga'lloo' jmi-dsa- jøøh' hi- chee- Ananía, kyaah' ko-llaa' dsa-gyuu' hi- kyaah' jaa- hi- cheh' né' hi- chee- Tértulo. Ga'lla- nääy' hñiïy- kih' Paa' cha'né' lle'moh'. ²Hi- ma' ga'lloo' Paa' cha'né' Félix, ga-løø' Tértulo hñiï- kiyh'.

—Ti'hmaah' hne- lle'moh' Félix —jäyh'—. Peer- cha- jnääh' llu' he- hii' tií' kya- jnääh' hi- cha- cha-miïh- huüdsë- llu' kyah' he- ja- dsa-la' cha-miïh- ta' llu' hwa' kya- jnääh'. ³He- ba' che- lluu' hne- Félix. He- ja- sa- hwa- jnääh' kwa- jnääh' ti'hmaah' kyah' wa' ha- cha- ha- jee' tøøh' jnääh'. ⁴Sa- hnoon' heen- cha-miïh- jmiï' kyah', he- ja- chuun' kyaah' hne-, ta' jmee- hña- hoh' nuuh' miïh- juu' he- kyé' jnääh' la-.

⁵Dsa- ñuu- na- hee- huüdsë- kih' dsa- lä'kaa- jee' ngëy-, llay- hñiï- kih' dsa- judiu hi- tääh' lä'kaa- jmi-gyuu-. Hi- na- na- hi- kye- né' kih' dsa- hi- chee- nazareno hi- kwa- jyoh' juu'. ⁶Hnøøy' ma' mi-kwayh' gwah- kya- jnääh', he- ja- ga' chaah' jnääh'. He- ma' hnøø- jnääh' ma' lla' jnääh' ta' kiyh' lä'koo- jäh' ley kya- jnääh'. ⁷Pero ga'lloo' hi- kye- né' kih' hløø' hi- chee- Lisias jee' tøøh' jnääh'. He- wiï' ba' ga'llee- dsa- ñuu- na- goo- jnääh'. ⁸Ga'jäyh' wa' lla-nää' lä'jëe- hi- hñiï- kiyh' cha'né' lle'moh'. Wa'ra- ga'lla- kyaah- hñiï' jmiï', lä'neh' la' dsoo' lä'jé- he- jäh- jnääh' la-.

⁹Lä'jëe- judiu ga'hiï' koo- ba' juu' kiyh', ga'jäyh':

—Ja- ba' lä- na- jäh- jnääh' ka-läh'.

¹⁰He- ja- ga' jmeey' lle'moh' lii- kih' Paa' mah' kway' ju'dsoo' kiyh'. Ja-ga' ga'jäh' Paa': —Man- ma-hya- cha-miïh- ji- ñe- laah' hne- lle'moh' Cesarea la-, he- ja- jëe- ba' dsen- kwan- juu' kin- lä'koh' te' la' ba'. ¹¹Le' koo- kwaat-, na' ma-hya- gya- to' jmiï' ñeen' ta' jee' chih' gwah- juuh- jee' jwiï- Jerusalén na'kwan' ti'hmaah' kih' Dio. ¹²Sa- ma- teen- kyaah' ni- jaa- dsa-, ni- ja- he' jnä' ga'jmeen' he- ga-tooh- dsa- miïh' jee' chih' gwah- juuh- ja-, lä'koo- ma' jëey- jnä'. Ni- sa- ga'llan' hñiï- kih' dsa- jee' tøø' gwah- mäh-, ni- jee' jwiï- ja- sa- ga'llaan' dsa- hñiï-. ¹³He- ja- sa- cha- he- kyaah' jmee' dsa- na- dsoo' lä'jé- he- bääyh- jnä' na-. ¹⁴He- la- ba' jmeen- dsoo', he' ba' Dio hi- ga'hnaah- dsa- ma-gyuh- jnän', he' ba' hi- he' hi- hnaahn- lä'koh' la' juu' hmëe'. Dsa- na- jäyh' la' ra-këh' ba' jwë' he- hään'. Pero hee' ba' jnä' lä'jé- ley he- ga'siï' Moisé hi- lä'jé- he- ga'siï' ga' jnah' hi- ga'ngëe' juu' kih' Dio. ¹⁵Hi- kye- o- jøh- dsë- kih' Dio, ja- ba' lä'koo- kye- hi- na-, he- lä'jiïh' lä'jëe- hi- na- juu', lä'jiïh' hi- lluu' hi- lä'kye- hi- hlëeh'. ¹⁶Kih' he- ja- ba' na-, kwan- be' jmeen- he- llu' jmah' mah' sa- hñiï' huüdsë- kin- cha'né' Dio, hi- ni- cha'né' dsa- ka-läh'.

¹⁷Ga'lä'hëen- miïh- ji- ñe- ñeen' jyoh' hwa', ja-ga' ga'llaahn' Jerusalén ma' kiin' kuu' he- la' kwaat- kih' hi- tä-ñee' hi- tääh' jee' ja-, hi- ma' kiin' he- ga'tëen' kwëehn' Dio. ¹⁸He- ja- na- ma' jmeen- lä' ma' ga'lla-nää' miïh- judiu hi- ya-nää' ta' hwa' Asia. Ga'jëey' jnä' jee' chih' gwah- Jerusalén, ma- na- jngëe' ba' jnä' lä'hih- kih' ley. Pero sa- ma' tääh' jwëe' dsa-, ni- miïh' sa- ma' tääh'. ¹⁹Wa' ya-nää' hi- he' ba' jee' la- mah' kway' ju'dsoo' kiyh' cher'mah' he- cha- kiyh' kyaah' jnä'. ²⁰O wa' jäh' hi- tääh' na- che' ga'lä' jnä' he- ga'hlääh- kyaayh' lä' ma' ga'kay' ju'dsoo' kin- jee' jwiï- Jerusalén. ²¹Koo- he- la- ba' sa- ga'tih' dsëy' ma' ga'hlëehn' lä'koo- ma' hään' jee' kiyh', ga'jwiï' jnih' lä-la- ki-gaa-: “Llah- hnäh' ta' kin-, kih' he- jmeen- dsoo' he- lä'jiïh' ka-läh' hi- ma-na- juu’”, ga'jäh' Paa'.

²²Ma- ñe- ba' Félix ha- lä' la' juu' hmëe' kih' Jesús. He- ja- ma' ga'nuuy' ga'jäh' Paa' lä'ja-, ga'hiiy' lä'ja- ba' né' juu' ja-. Ga'siiyh' hi- ma' tääh' he':

—Wa' ja da hi kye ne kih hløø hi chee Lisias, ja ga jään ha lä jä juu kyah hnäh na.

²³ Ja ga ga jmees lle moh Félix mada kih hløø kyaay mah häy Paa hi ga kwa bih jwè he na nää ome kyaay na jëy hi na kay he ma jmees bii kiyh.

²⁴ Ga lä hii ga miih jmi ma jah lle moh Félix ne ta kiyh ka läh kyaah Drusila mëy, hi laa dsa judiu. He ja ga jmees Félix mada he ga tëy Paa mah nuuy ha lä la juu he jmees dsoo dsè dsa kih Jesucristo. ²⁵ He ja ga hlëh Paa ha lä jä dsa lluu cha né Dio, hi ha lä häa dsa hii, hi ga hlëy he ka Dio ju dsoo kih dsa.

Peer ga jwaah Félix ma ga nuuy juu ja, he ja ga jäh:

—Ma le gwaah da, la ba tëhn hne ka läh lä ma jään.

²⁶ Kuu ba ja ma jøø Félix ma jiih Paa, ja ga ma läy. He ja ma tëy Paa ko lla jiih ma llay juu kyaayh.

²⁷ Ga hya to ji ne jmees lä ja lä jiih ya hë Félix lle moh. Ne kiyh ga he Porcio Festo. Ma hnøø Félix ma jä lluu kyaah dsa judiu, he ja sa ga kway jwè ma lä Paa.

25

Ga hlëh Paa cha né Festo

¹ Ma ga lloo Festo jwii Cesarea, ga lä hëy hnè jmi jee ja, ja ga ngooy ta Jerusalén. ² Lä jë jmi dsa kaah kyaah lä jë hi kye ne kih judiu, ga lla nää hniiy kih Paa ka läh kih lle moh Festo, lä bii lä jaa ma chuuy kyaah:

³ —Ta jmees hnaa hoh, jmees mada he jäh Paa ta Jerusalén —ga jäh siyh Festo.

Jëh ga jmees hndse he ma jngëy Paa cha jwè ba. ⁴ He ja ga jäh Festo:

—Jee oo ba häa Paa na jneey jwii Cesarea. Ja ba jee naahn chah. ⁵ Lä jë hnäh hi jaa, ma nøon ko jøh mah jee oo ba hii hnäh kiyh cher mah cha ko dsoo juuh he na bäh dsa ñuuh he.

⁶ Ga gya ga Festo jwii Jerusalén ko jna o gya jmi, ja ga ngaayh ta Cesarea. He ga jna jyoh jmi, ja ga ga gay ne ta kiyh. Mah ga jmees mada he na kyaay Paa.

⁷ Ma ga he Paa ne ta kih lle moh, lä jë dsa ta judiu hi ya nää Jerusalén ga kuyh lä ku lä jii kih Paa. Ja he ko ne dsoo juuh ma bäh dsih pero ni miih sa ga jmaa juu kih dsa he.

⁸ He ja ga løø Paa kwa ju dsoo kih, ga jäh:

—Ni ko he hiih sa cha he ma jmeen, sa ma hlëhn wi kih ley kya jnaah dsa judiu. Ni sa ma mi kwahn kih gwah juuh hi ni sa ma hlähn kyaah rey to ne hi gya Roma.

⁹ Pero lle moh he, hnøoy ma jäy lluu kyaah dsa judiu, he ja ga ngiiy juu kih Paa:

—Che hnooh gwaah ta Jerusalén mah mi een juu na jee oo?

¹⁰ He ja ga jäh Paa:

—He ma chehn jee la, lä ko he chehn ne ta kih rey to ne ba ja. Jee la ba ga të lä ee juu kin. Neh ba hne kwee, ni miih sa cha he ma hlähn kyaah dsa judiu. ¹¹ Lle kih juun cher mah ga jmeen ko dsoo juuh. Sa gohn juun. Pero cher mah sa la ju dsoo he bäh dsa jna la, ni ja dsa ta sa cha jwè ngë jna goo dsa judiu na. Hii rey to ne hnoon mi eey juu kin.

¹² He ja ga lla Festo juu kyaah dsa kyaayh ha lä jmees. Ja ga ga jäh Festo siyh Paa:

—Hnaah ba hne ma ngiih he mi ee hii rey to ne juu kyah. He ja cha né hi he ba gooh na.

Ga hlëh Paa cha né rey Agripa

¹³ Ga^hhya⁻ ga^h miih⁻ jmi^h, ga^hlloo¹ rey Agripa jwi^h Cesarea ja⁻ kyaayh^h Bernice, ga^hlla^h naäy¹ na^hjëy⁻ Festo. ¹⁴ Ma⁻hya⁻ cha⁻miih⁻ jmi^h tääyh^h jee^h ja⁻, ja⁻ga^h ga^hjmeeh¹ Festo juu¹ kih¹ rey Agripa ha⁻ lä^h la^h juu¹ kih¹ Paa^h, ga^hjäyh^h:

—Jee^h la⁻ hää^h jaa⁻ dsa⁻ñuuh⁻ neh⁻ñe^h hi⁻ ga^htaah⁻ Félix lä^h ma^h laay¹ ta^h. ¹⁵ Lä^h ma^h ñeen^h Jerusalén lä^hjëe^h jmi⁻dsa⁻ kaah^h hi^h lä^hjëe^h dsa⁻gyuuh^h kya^h judiu ga^hngiiy^h kin^h he⁻ ma^h jmeen^h mada^h he⁻ juu^h Paa^h.

¹⁶ He⁻ja⁻ ga^hjwi^h jnih^h, sa^h lle^h ley kya^h jnääh¹ dsa⁻ romano he⁻ jmee^h jnääh¹ mada^h he⁻ juu^h dsa⁻ cher^hmah¹ sa^h cheh^h hi⁻ na⁻bääh^h dsoo^h cha^hnë^h hi⁻ hni^h kiyh¹. Lä^hja⁻ ba^h cha⁻ jwë^h lääy^h hñiiy^h kih¹ he⁻ hni^h dsa⁻ kiyh¹. ¹⁷ Hi^h ma^h ya^h nää¹ dsa⁻ he^h jee^h la⁻, cha^hh^h ba^h ngaahn^h ta^h nē^hta^h kin^h ma^h ga^hjnä¹ jyoh^h jmi^h. Hi^h ga^hjmeen¹ mada^h na^hkyaay^h Paa^h. ¹⁸ He⁻ja⁻ ga^hløø¹ dsa⁻ he^h hni^h kiyh¹. Pero ni^h koo⁻ dsoo^h juuh⁻ sa^h ga^hlä^hjnä^h kiyh¹ lä^hkoo⁻ huudsē⁻ he⁻ ma^h jmeen^h. ¹⁹ Ga^hlä^hhøø^h dsa⁻ he^h kih¹ Paa^h kih¹ he⁻ sa^h ma^h hnaayh⁻ Dio lä^h tēē^h jmeey^h. Hi^h ga^hhñiiy^h kiyh¹ kwaat⁻ kih¹ Jesús, hi⁻ ma^h na⁻juu^h, hi⁻ jmee^h Paa^h dsoo^h chaa⁻ bih¹. ²⁰ He⁻ja⁻ sa^h man^h he⁻ ma^h jmeen^h kyaah^h juu¹ la⁻. He⁻ja⁻ ga^hngiin^h juu¹ kih¹ Paa^h cher^hmah¹ hnøøy¹ ma^h dsaayh^h ta^h Jerusalén mah¹ ma^h lä^hee⁻ juu¹ kiyh¹ jee^h oo^h. ²¹ Pero Paa^h ga^hngiiy^h he⁻ dsooy¹ cha^hnē^h rey to⁻nē^h hi⁻ chee⁻ Augusto mah¹ hi⁻ he^h mi⁻ee⁻ juu¹ kiyh¹. He⁻ja⁻ ga^hjmeen¹ mada^h wa^h hää^h bih¹ kiyh¹ neh⁻ñe^h ta^hko⁻jiih¹ lloo⁻ jmi^h chee⁻ jnih^h cha^hnē^h rey he^h.

²² He⁻ja⁻ ga^hjäh^h rey Agripa siyh^h lle^hmoh^h Festo:

—Hnoo¹ jnä^h ka⁻läh^h nuun^h juu¹ kih¹ dsa⁻ñuuh⁻ na⁻.

He⁻ja⁻ ga^hjäh^h Festo:

—Hø¹ ba^h nuuh^h ha⁻ lä^h jäyh^h.

²³ Ma^h ga^hjnä¹ jyoh^h jmi^h ga^hhe¹ rey Agripa nē^hta^h kyaah^h Bernice. Ha⁻ koh^h juuh⁻ sa^h ga^hjmee^h dsa⁻ kiyh¹. Ga^htaayh^h ko⁻jøh^h kyaah^h hi⁻ kye⁻ nē^h kih¹ hløø^h hi⁻ kyaayh^h dsa⁻ kaah^h kyaah^h jee^h jwi^h ja⁻. He⁻ja⁻ ga^hjmee^h lle^hmoh^h Festo mada^h na^hkyaay^h Paa^h. ²⁴ Ma^h ja¹ Paa^h, ga^hjäh^h Festo:

—Hne⁻ rey Agripa, kyaah^h lä^hjëe^h hi⁻ tääh^h kyaah^h jne^h jee^h la⁻, hii⁻ dsa⁻ñuuh⁻ he^h cheh^h la⁻. Lä^hjëe^h judiu ya^hnää¹ cha^hnēn^h bääyh⁻ dsa⁻ñuuh⁻ la⁻ dsoo^h. Ga^hngiiy^h kin^h ma^h lä^hee⁻ juu¹ la⁻ ta^h Jerusalén hi⁻ ja⁻ba^h lä^hja⁻ ga^hjmeey^h ma^h ya^hnääy¹ Cesarea la⁻. Peer^h ga^htooyh¹ miih^h kyaah^h jnä^h, ga^hlä^hhnøøy¹ he⁻ ma^h juu^h Paa^h. ²⁵ Pero jnä^h laan^h sa^h cha⁻ dsoo^h juuh⁻ ääy⁻ ni^h miih⁻ mah¹ juuy^h. Hñii^h Paa^h ga^hngii^h kiyh¹ dsooy¹ cha^hnē^h rey to⁻nē^h mah¹ lä^hee⁻ juu¹ kiyh¹ jee^h ja⁻, he⁻ja⁻ ga^hlla^h dsen^h chee⁻ jnih^h ta^h Roma. ²⁶ Pero sa^h cha⁻ he⁻ siin^h kih¹ rey he^h ni^h miih⁻, he⁻ja⁻ ma^h kwa^h jnih^h cha^hnēh^h hne⁻ rey Agripa hi⁻ cha^hnē^h jee^h lä^hjëe^h hnäh^h hi⁻ tääh^h la⁻. Wa^h jëen^h ha⁻ lä^h jä¹ juu¹ la⁻, ja⁻ga^h cha⁻ he⁻ siin^h kih¹ rey to⁻nē^h he^h. ²⁷ Sa^h jnä^h llu¹ laan^h cheen^h jaa⁻ hi⁻ hää^h neh⁻ñe^h ta^h Roma cher^hmah¹ sa^h cha⁻ hee⁻ na⁻ siin^h kih¹ rey to⁻nē^h ha⁻ lä^h la¹ dsoo^h he⁻ bääh⁻ dsilh^h.

26

Ga^hkwa^h Paa^h ju¹dsoo^h kiyh¹ cha^hnē^h rey Agripa

¹ He⁻ja⁻ ga^hjäh^h rey Agripa siyh^h Paa^h:

—Cha⁻ jwë^h kyah^h he⁻ kwah^h ju¹dsoo^h he⁻ kyaah^h le^h lääh^h hñaa^h.

He⁻ja⁻ ga^hhi^h Paa^h goo⁻ ga^hløøy¹ hlëy^h lä⁻la⁻ lä^hjwë^h jee^h ma^h lääy^h hñiiy^h:

² —Chaan⁻ llu¹ kyaah^h hne⁻ rey Agripa, lluu^h hne⁻ kwah⁻ jwë^h kwan^h ju¹dsoo^h he⁻ kyaah^h lään^h hñiin^h kih¹ lä^hjē^h he⁻ bääh⁻ dsa⁻ judiu jnä^h. ³ Llu¹ la¹ kin^h kih¹ he⁻ kyuu^h hne⁻ lä^hjē^h he⁻ tēē^h jmee⁻ jnääh¹ dsa⁻ judiu, kyuu^h lä^hjē^h juu¹ he⁻ ti⁻choo⁻ jnääh¹. He⁻ja⁻ chuun^h kyaah^h hne⁻ mah¹ wa^h jøh⁻ hoh^h nuuh^h juu¹ la⁻.

Lä⁻la⁻ ma^h jmee^h Paa^h jää¹

⁴ Lä^hjëe^h judiu kyuu^h jnä^h ha⁻ lä^h ma⁻jan^h lä^hjiih¹ ma^h mähn¹. Ñe⁻ bih¹ ha⁻ lä^h ma^h gyan^h jwi^h kin^h hi⁻ lä^hja⁻ jwi^h Jerusalén ka⁻läh^h. ⁵ Lä^hja⁻ ñey⁻ kwee⁻ laa¹ jnä^h fariseo.

Jnääh' fariseo mi-te' ba' jnääh' lä' nøø' kyaa' jnääh' lä'koh' ga' jee' lä'jēē' judiu. Le' ba' mi-jnäy' la' dsoo' cher'mah' hnøøy'. ⁶Na' chehn' nē'ta' la', llah' hnäh' ta' kin', kih' he' kyen' o' jøh' dsē' he' hñah' jne' he' ga' bääh' Dio hñii' kyaa'h' dsa' ma' gyuh' jnän'. ⁷Lä'jiih' na' jøø' lä'jēē' gya'to' nää' dsa' judiu lä'te' juu' ja'. Lä'jmi' lä'hwē' hnaayh' Dio jøøy' dsēē' juu' ja'. Hne' rey Agripa, kih' he' kyen' o' jøh' dsē' kih' juu' ja', he' ja' ba' na' hñii' dsa' kin'. ⁸¿Ha' lä'jēēh' hnäh', che' jwēēh' he' lä'heeh' hnäh' he' mi'jiih' Dio hi' ma' na' juu'?

Lä'la' ga'jmee' Paa'jää' kih' dsa' kyaa' Jesús

⁹Ma' ra' ju'dsoo' ma' jmeen' kwaat', he' ma' lle' kih' jmeen' hñaa' dsen' cha'miih' kih' Jesús dsa' chaa' Nazaret. ¹⁰Lä'ja' ga'jmeen' Jerusalén. Jwēē' dsa' kyaa' Jesús ga'taahn' neh'ñe' lä'hih' kih' jmi-dsa' kaa'h'. Hi' lä' ma' ga'jngēēyh' dsa' he', lä'kye' jnä' ga'hiih' dsen'. ¹¹Cha'miih' jiih' ñeen' lä'koo' lä'koo' gwah' mäh', ga'saahn' dsa', ga'heeh' jnih' wi' mah' wa' hlēēyh' hñiih' kih' Jesús. Ma' ya'jēē' dsen' jwēte kyaa'h' dsa' he', he'ja' ñeen' lä'kaa' jwii' kih' dsa' jñah' mah' na'jmeeh' jnih'.

Lä'la' ga'la' ma' ga'heeh' Paa'kih' Dio

(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹²Lä' ma' jmeen' ja' ba', ngoon' ta' Damasco lä'hih' kih' jmi-dsa' kaa'h' hi' ga'chee' jnä'. ¹³Hne' rey, jee' la' jwēēhn' hne' ha' lä' ga'la' kin' jee' ngoon' cha'jwē' ja'. Ma'tē' koo' llah'hyoo' ga'jēēn' koo' je' ja' gyuu'h', bee' ga' lä'koo' jmēē' kih' hyoo', he' ga'lä'jnä' lä'ku' lä'ji' jee' ga'nøø' jnääh' ja'. ¹⁴Lä'jēē' jnääh' ga'saa' jnääh' hwa'. Jee' ja' ga'nuun' ga'hlēēh' jaa' dsa' kyaa'h' juu' hebreo: "Saulo, Saulo", ga'jäyh'. "He' jmeeh' hñaa'h' ba' hne' na', he' hah' kin' jwē' he' taahn' hne'." ¹⁵He'ja' ga'jwii' jnih': "¿Hi' hne' dsa'ñuu'h'?" He'ja' ga'jäh' hi' he': "Jnä' he' Jesús hi' jmeeh' hñaa' hoh' kih'. ¹⁶Noo', chih' tiih'. Ma' mi-jnään' hñiin' kyah' mah' hñaan' hne' jmeeh' ta' kin' hi' jmeeh' dsoo' lä'jē' he' ma'jēēh' kin' hi' lä'jē' he' na' ga' mi'jnään' kyah'. ¹⁷Lään' hne' kih' lä'jē' he' jmee' dsa'gooh' kyah' hi' lään' hne' kih' dsa' jñah'. Jēēh' kih' dsa' jñah' ba' cheen' hne' na'. ¹⁸Mah' nah' mi'ney', lä'ja' dsa'jēēh' hi' tääh' jee' na' hoo' ta' jee' jnä' wa'je'. Hi' dsa'jēēh' hi' tääh' lä'hih' kih' Tana' mah' jmeey' lä' hnøø' Dio. Hi' lä'jēē' hi' lä'dsoo' dsē' kin' dsa'che' dso'kye' kiyh' hi' hyoyh' heey' ko'jøh' kyaa'h' lä'jēē' hi' ma' na' jngēē'", ga'jäh' Jesús siih' jnä'.

¹⁹He'ja' jwēēhn' hne' rey Agripa, ga'heeh' ba' jnä' jmeen' lä'jē' he' ga'nuun' lä'koo' ma' ga'lä'jnä' kin' he' ja' gyuu'h'. ²⁰To' nē' ga'jmeen' juu' kih' dsa' hi' chaa' Damasco. Ja' ga' na' ga'kwan' juu' jee' jwii' Jerusalén hi' lä'kaa' hwa' Judea. Hi' lä'ja' ga'kwan' juu' kih' hi' sa' laa' judiu ka'läh', ga'jwii' jnih' wa' lä'dsaa' dsēy' kih' lä'jē' he' jmeey' mah' wa' dsa'jēēyh' kyaa'h' Dio. Hi' lä'ja' ga'jwii' jnih' hnøø' jmeey' lä'koo' lle' kih' jaa' hi' ma'jēēh' kyaa'h' Dio. ²¹Kwaat' kih' juu' la' ga'saah' judiu jnä' jee' chih' gwah' Jerusalén hnøøy' ma' jngēēyh' jnä'.

²²Pero kyaa'h' be' kih' Dio ma'kwēēh' ba' dsen' lä'jiih' na', kwan' juu' kih' Dio kih' lä'jøh' lä'mäh'. Sa' ga'lla'dsēēn' he' ga'hlēēh' hi' ga'ngēē' juu' kih' Dio llo'joo' hi' lä'jē' he' ga'hlēēh' Moisé. Lä'koo' te' he' ga'jäyh' le', ko'ja' ba' jiih' ga'jwahn'. ²³Hi' he' ga'jäh', ma' ra' he' dsa'ngēē' ba' Cristo wi' hi' leey' to' nē' hi' lä'jiih' jee' kih' hi' ma' na' juu', mah' kway' juu' kih' dsa', he' mi-jnää' ju'dsoo' kih' dsa' judiu hi' kih' hi' sa' laa' judiu hi' tääh' jee' na' hoo'.

Ma' hnøø' Paa' ma' heeh' rey Agripa juu' kih' Jesús

²⁴Hlēēh' ga' Paa' lä'ja', ha' lä' jee' ma' lääy' hñiiy', ma' ga'hlēēh' Festo ki' gaa', ga'jäyh'.

—He' ngaah' ba' hne' na' Paa'. Kyaa'h' he' ma' mi-tēēh' hñaa'h' cha'miih', he'ja' ngoo' ga'lä'ngaah'.

²⁵ Pero Paa' ga'jäh':

—Sa' ngaah' jnä' Festo kyaan'. Ju'dsoo' na' hlëehn' hi' la' juu' kyaah' hih' ba'. ²⁶ Ñe' ba' rey Agripa juu' la', he' ja' hlëehn' lä'kaa' tuh'dsën' cha'nëy'. Laan' ma'nuu' ba' rey juu' la', jëeh' lä'jët' he' la' sa' ga'la' jee' na'hmää' he' sa' lä'ne' dsa'. ²⁷ Hne' rey Agripa, ¿ché' jmeeh' dsoo' lä'jët' he' ga'hlëeh' hi' ga'ngëe' juu' kih' Dio? Jnä' laan' jmeeh' ba' hne' dsoo'.

²⁸ He'ja' ga'jäh' Agripa siiyh' Paa':

—¿Ché' laah' kyah', kyaah' ma'la' miih' juu' he' ma'hlëeh' na' leeh' jnä' mah' leen' dsa' kyaa' Jesús?

²⁹ He'ja' ga'jäh' Paa':

—Kwee' ba' la' kin' ché' ma'lee' kyah' o cher'mah' hnooh' nuuh' cha'ga'miih'. Hi' ja' ma'la' hne', lä'kye' hi' tääh' nuu' lä' hlëehn' la', Dio hnøø' wa' leey' dsa' kyaa' Cristo ja'ba' lä'koo' laa' jnä' pero ja' lä'koh' na'hñuuhn' kyaah' caden'.

³⁰ Ma' ga'nuu' rey he' juu' ja', ga'nooy' jee' ma'tääh' kyaah' lle'moh' kyaah' Bernice hi' lä'jët' ga' hi' ma'tääh' kyaayh'. ³¹ Ma' ga'hwëey' nē'ta' ja', ga'näay' kah' hlëeyh' kyaah' dsa'kyaayh', ma'jäh':

—Ni' koo' sa' cha' he' ma'jmeë' dsa'nñuh' na' mah' juuy' o he' dsooy' neh'ne'.

³² He'ja' ga'jäh' rey Agripa siiyh' Festo:

—Le' ma'lää' ba' dsa'nñuh' na' jee' la' wa'ra' jäh' kih' sa' ga'ngiiy' dsooy' cha'në' rey to'në'.

27

Ga'cheey' Paa' ta' Roma

¹ Ga'lla' dsëy' cheey' jnääh' ta' hwa' Italia kyaah' barco, he'ja' ga'taayh' Paa' kyaah' jñah' ga' hi' ma'tääh' neh'ne' goo' juu' hløø' hi' chee' Julio. Hi' he' ma' na'hää' koo' nää' hløø' kyaa' rey to'në'. ² Ga'tooh' jnääh' koo' barco he' ja' ta' Adramitio, ja'ba' he' dsa'ngëe' lä'koo' lä'koo' jwi' ta' hwa' Asia. Hi' Aristarco hi' chaa' Tesalónica he' nøø' hwa' Macedonia ga'jmeë' ko'jöh' kyaah' jnääh'.

³ Jyoh' jmi' ga'lla' nøø' jnääh' Sidón. Julio he' ga'lä'jwayh' kyaah' Paa', ga'kway' jwë' 'na'jëey' ome' kyaay' mah' na'ngiiy' lä'jët' he' ma'jmeë' bii' kiyh'. ⁴ Ga'hwëë' jnääh' Sidón ja', ga'nøø' ba' jnääh'. Pero ma' gwa' lle' ta' jee' ga'nøø' jnääh' ja', he'ja' ga'jlüü' jnääh' jäh' koo' hwa' Chipre he' hä' jee' jmi'neeh', mah' sa' hläh' lle' kih' barco. ⁵ Ga'ngëe' jnääh' jäh' hwa' Cilicia kyaah' Panfilia, ga'lla' nøø' jnääh' jwi' Mira he' nøø' hwa' Licia jee' ga'jä' barco. ⁶ Mira ja' ga'jëe' juu' hløø' jyoh' barco he' ja' ta' Alejandría, ja'ba' he' ngoo' ta' hwa' Italia. He'ja' ga'tooh' jnääh' ga'nøø' jnääh' ta' ja'. ⁷ Cha'miih' jmi' ga'tooh' jnääh' nē' jmi', ta' hwa' lä'ja' ba' ngoo' barco. Ga'këe' jwërte ta', ja' ga' ga'lla' nøø' jnääh' jäh' jee' jwi' Gnido. Sa' ga'kwa' jwë' ma' dsoo' ko'chih' barco ko'dsoo' ta' Italia, kih' he' tä' lle'. He'ja' ga'nøø' jnääh' jäh' koo' jee' jwi' Salmón he' nøø' Creta, hwa' he' hä' jee' jmi'neeh'. ⁸ He' wii' lä'ja' ga'nøø' jnääh' lä' hä' hwa' ja', lä'jiih' ga'lla' nøø' jnääh' koo' jee' chee' Ho'haah' Llu'. Jäh' ja'ba' hla' jwi' Lasea.

⁹ Ga'lä'hëe' jnääh' cha'miih' jmi' nē' jmi', hi' ma'hii' goo' mo'so' le' ngë' jnääh' nē' jmi'. Jëeh' ma'goh' jmi' he' sa' kuh'hiih' hi' cha'ga'miih' ma'hii' goo' kiyh' nē' jmi' ja'. He'ja' ga'kwëeh' Paa' nuuh' hi' ma'tääh' neh' barco ja'. ¹⁰ Ga'jäh':

—Jëe' da' hnäh', jnä' man' hii' goo' jwërte jwë' he' ga'nøøn' la'. Goo' hee' barco hi' lä'kye' løø', hi' lä'jiih' jnän' hii' goo' juu' jne' cher'mah' ha' lä' ga'la'.

¹¹ Pero juu' hløø' he' sa' ga'jmeey' kyeë' juu' kih' Paa'. He' ma' hlëeh' juu' barco kyaah' hi' ma'koo' barco ba' ga'jmeey' he' kih'. ¹² Jee' ga'hii' barco ja' sa' ma'llu' ma' jä' jnääh' jii' gyuu', he'ja' lä'jët' dsa' he' ga'jäh' llu' ga' cher'mah' jmeen' be' dsa'jää'

jne' jwiī Fenice hē nøø' hwa' Creta jee' hiī barco, ta' kō jiih' ngëë' jiī gyuu'. Hē tøøh' jne' jee' jā, jnä' cha' hoo' jmī ñeeh' ta' ñii' hī ta' kye' jee' dsaā hyoo'.

Ja' koō lle' tä' nē' jmī ñeeh'

¹³ Lät' ma' ga' jëëy' gwa' lle' hwa' ta' kye', ga' jmeey' huudsē ma' le' dsā nää' gyih' ta' cha'nē. Hē jā ga' hwī jnääh' jee' jā, ga' nøø' jnääh' jäh' lä' hä' hwa' Creta. ¹⁴ Nī sa' ga' lä' hiī ga' ma' ga' hwī jnääh' jee' jā, ma' ja' koō lle' tä' ta' jee' ga' nøø' jnääh'. ¹⁵ Ta' jee' jyoh' ba' ma' hläh' lle', sa' ga' tää' barco ma' dsoo' ta' cha'nē, hē jā ga' kwa' dsā jwē' ngoo' barco lä' ngoo' lle' ba'. ¹⁶ Jā ga' ga' ngëë' jnääh' ta' koo' koō hwa' pih' hē hä' jee' jmī ñeeh' hē cheē Claua. Lät' jwē' jā ba' ga' kyeē' mīh' lle'. Pero hē lī ba' ga' tēēh' jnääh' na'moo' hē ma' kye' jnääh' hē ma' hii' ta' ka' luu' barco, mah' ga' tøøh' jnääh' neh' barco jā. ¹⁷ Ma' ga' he' na'moo' jā neh' barco, ga' ka' dsā hnī ga' hñuu' lä' ku' lä' jii' tuh' barco mah' sa' llaä'. Hī ma' hii' goo' lla' ñu' barco nē' mi' sī jee' sa' juuh' jmī jee' cheē Sirte, hē jā ga' jyooy' hmīh' kih' barco mah' ngoo' lä' ngoo' lle' ba'. ¹⁸ Ma' ga' jnä' jyoh' jmī cha' ga' mīh' tä' lle' ma' hii', hē jā ga' løø' dsā jwä' løø' kih' cha' jmī. ¹⁹ Hī jee' ga' tē' hñē' jmī, hē wī ba' ga' jwä' jnääh' cha' jmī lä' jē' hē jmääyh' ta' kih' barco jā. ²⁰ Cha' mīh' jmī ga' gya' jnī, mo' so' ga' lä' jnä' hyoo', nī nuu' mo' so' ga' lä' jnä'. Hī lle' lä' ma' hii' ja' ba'. Mo' so' ma' cha' o' jøh' dsē' kyaä' jnääh' hē ma' lää' jnääh'.

²¹ Cha' mīh' jmī ma' lä' hii' mo' so' kih' hih' jnääh'. Hē jā ga' noo' Paa' to' dsaa'h' jee' kih' dsā kyaayh' he', ga' jäh' lä' lā:

—Wa' ra' jäh' kih' ga' jmeeh' hnäh' he' juu' kin', sa' ma' hwēē' jne' ta' Creta, nī sa' ma' jēē' jne' wī hē dsā ngëë' jne' lā. ²² Na' jwahn' kwa' hnäh' be'. Jēēh' nī jaā jne' sa' juu' jne'. Ma' lä' barco lā ba' hee'. ²³ Nuū' ga' jēēn' jaā ángel hī ga' chee' Dio kyaan', he' ba' hī jmeen' ta' he' kih'. ²⁴ Ga' jäh': "Ta' wa' gah' Paa'. Jmee' bii' llooh' kih' rey to' nē. Hē jā ma' kwa' Dio jwē' hē lää' hne' kyaah' lä' jēē' hī tääh' neh' barco lā", sīyh' jnä'. ²⁵ Kih' hē jā na', jwēēhn' hnäh' dsā ñuuh', kwa' hnäh' be'. Jēēh' jmeen' dsoo' dsēn' kih' Dio, ma' ra' hē le' ba' lä' koō ma' jäh' ángel sīh' jnä'. ²⁶ Pero ma' ra' hē jäh' ba' barco kyaah' hē wī koō jee' lä' kaā hwa' hē hä' jee' jmī ñeeh' —ga' jäh' Paa'.

²⁷ Ma' ga' dsēē' to' seman' jā, ga' ngëë' jnääh' nē' jmī ñeeh' hē cheē Adriático hī ngoo' ba' barco lä' hii' lle'. Koō lla' nuu' hwē' jā ga' lä' liih' dsā hī ma' koo'h' barco hē ngoo' ya' jäh' jee' la' hwa'. ²⁸ Hē jā ga' lla' dsā he' hih' ha' koō jiih' juuh' jmī jee' jā. Ma' ga' jëëy' jee' jā, juuh' gyii' gya' jnī metro. Mīh' ga' ta' cha'nē' ga' jëëy' ka' läh'. Jee' jā juuh' gyii' gya' jnī metro ba'. ²⁹ Goyh' lla' ñu' barco jā kyaah' kuū. Hē jā ga' jyooy' kye' mi' ñe' hii' hē hii' ta' ka' luu' barco, hē jmee' hii' tī barco. Peer' ma' hnøøy' wa' ra' jäh' kih' na' ga' juh' ba' ma' jnä'. ³⁰ Dsā hī ma' koo'h' barco jā, hnøøy' ma' jñaay' neh' barco, hē jā ga' løøy' jyooy' na'moo', ga' jmeey' lä' koh' hē jyooy' ñe' hläh' hē hii' ta' cha'nē' barco. ³¹ Hē jā ga' jmeeh' Paa' juu' kih' juu' hløø' hī kih' hløø' ka' läh', ga' jäh':

—Cher' mah' sa' ga' jäh' dsā na' neh' barco lā, sa' lääh' hnäh'.

³² Hē jā ga' hnäh' hløø' he' hnī hē kyaah' ma' jyooy' na'moo' jā. Ga' kway' jwē' ga' toh' cha' jmī.

³³ Ma' ngoo' ga' jnä', ga' jmee' Paa' mada' wa' kuh' dsā, ga' jäh':

—Na' ma' tē' gya' kye' jmī tøøh' jne' neh' barco lā, jøø' jne' ha' lä' le', na' juu' jne' hoo', sa' cha' ma' kihn' nī mīh'. ³⁴ Hē jā na' chuun' kyaah' hnäh' kuh' hih' hnäh' mīh' mah' tēēh' hnäh' be'. Lät' jēē' jne' lla' nøø' ba' jne' llu', nī koō jñu' lle' jne' sa' hee'.

³⁵ Ma' ngëë' ma' jäh' lä' jā, ga' kay' koō he' ñīh' ga' kway' ti' hmaah' kih' Dio to' lo' nē' jee' lä' jēē' dsā kyaayh' hī ga' llaay' he' ñīh' jā, mah' ga' løøy' kuyh'. ³⁶ Jā ga'

ga⁺nøh⁺ dsē⁺ lā⁺jēē⁺ dsa⁻ he⁺, ga⁺taayh⁺ ga⁻kuyh⁻ ka⁻lāh⁺. ³⁷ Jee⁺ lā⁺jēē⁺ jnāäh⁺ hī⁻ ma⁺ tääh⁺ neh⁺ barco ja⁻ ma⁺ tee⁺ to⁺ hñā⁻ laa⁺ dsē⁺ to⁺ lo⁺ gyaa⁺ dsē⁻ gyeē⁺ jñēē⁺ dsa⁻. ³⁸ Ma⁻ la⁻ ma⁻kuyh⁻ lā⁻jiih⁺ ga⁻kēēy⁺, ja⁻ ga⁻ ja⁻wäy⁺ lā⁻ jē⁺ trigo kiyh⁺ cha⁺jmi⁻ mah⁺ ma⁺ jwää⁺ ga⁺ miih⁻ barco.

Ga⁺hee⁺ go⁻ te⁻ barco

³⁹ Ma⁺ ga⁻ jnä⁺ ni⁺ jaa⁻ sa⁻ chaa⁻ hī⁻ ma⁺ kyuu^h heh⁺ hwa⁺ ja⁻. Ga⁺jēēy⁺ koo⁻ gooh⁺ jmi⁻ ñeeh⁺ he⁻ hä⁺ jee⁺ hwa⁺. He⁻ ja⁻ ga⁻ jmeey⁺ hu⁺ dsē⁻ ma⁺ tooyh⁺ barco ta⁻ ja⁺, cher⁺ mah⁺ ga⁻ la⁺. ⁴⁰ Ga⁺ hnäy⁺ hñi⁺ he⁻ ma⁺ na⁻ kyaa⁻ ñe⁺ hlääh⁺ he⁻ kyaah⁺ hñi⁻ tii⁻ barco, ga⁻ kway⁺ jwē⁺ ga⁻ toh⁺ cha⁺ jmi⁻. Ja⁻ ga⁻ ga⁻ chiyh⁺ he⁻ kyaah⁺ jiiyh⁻ barco hi⁻ ga⁻ chooyh⁺ hñi^h kih⁺ barco he⁻ na⁻ kyaa⁻ hma⁻ dsē⁻ he⁻ chih⁺ ta⁺ cha⁺ ñe⁺. Ja⁻ ga⁻ ngoo⁺ barco ko⁻ chih⁺ ta⁺ jee⁺ jnä⁺ ñe⁺ dsoo⁺. ⁴¹ Ga⁺ lā⁻ hnø⁺ ga⁺ ma⁺ lloo⁻ barco, ga⁺ lla⁻ lle⁺ jee⁺ mi⁺ si⁺ neh⁺ jmi⁻. Jee⁺ ja⁻ ga⁻ hoo⁺ ta⁺ mi⁺ lle⁺ barco, mah⁺ ga⁻ jā⁺ koo⁻ hweh⁻. Jee⁺ na⁻ hoo⁻ ja⁻ ga⁻ jnoh⁺ jmi⁻ ta⁺ ka⁺ luu⁺. Kyaah⁺ be⁺ kih⁺ jmi⁻ ja⁻ ga⁻ hee⁺ go⁻ te⁻.

⁴² He⁻ ja⁻ hnø⁺ hlø⁺ he⁺ ma⁺ jngiiyh⁺ kih⁺ lā⁻ jēē⁺ hī⁻ ää⁻ dsoo⁺ hī⁻ ma⁺ jääy⁺ he⁺ mah⁺ sa⁺ kyuu⁺ ñe⁺ jmi⁻. ⁴³ Pero sa⁺ ga⁻ kwa⁺ jwē⁺ juu⁺ ma⁺ juu⁺ dsa⁻ he⁺ kih⁺ he⁻ hnøoy⁺ lääy⁺ Paa⁺. He⁻ ja⁻ ga⁻ jmeey⁺ mada⁺ to⁻ ñe⁺ kih⁺ hī⁻ lih⁺ gi⁺ jmi⁻ wa⁺ jwääy⁺ hñi⁺ y⁺ cha⁺ jmi⁻ lā⁻ jiih⁺ tēēy^h hwa⁺ kii⁺. ⁴⁴ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ siyh⁺ hī⁻ sa⁺ lih⁺ gi⁺ jmi⁻:

—Kye⁻ hnäh⁺ jwi⁺ hma⁻, hī⁻ lā⁻ ja⁻ he⁻ ga⁻ na⁻ he⁻ jmää⁺ kyah⁺ hnäh⁺ kih⁺ barco na⁻, mah⁺ tēēh⁺ hnäh⁺ hwa⁺ kii⁺ —ga⁻ jäh⁺.

Lā⁻ ja⁻ ba⁺ ga⁻ tēēh⁺ lā⁻ jēē⁺ jnääh⁺ hwa⁺ kii⁺.

28

Lā⁻ la⁻ ga⁻ la⁺ ma⁺ hää⁺ Paa⁺ hwa⁺ Malta

¹ Ma⁺ ga⁻ tēēh⁺ jnääh⁺ ñe⁺ hwa⁺ ja⁻, ja⁻ ga⁻ ga⁻ lā⁻ ñe⁺ jnääh⁺, hwa⁺ he⁻ hä⁺ jee⁺ jmi⁻ ñeeh⁺ ja⁻, chee⁻ Malta. ² Dsa⁻ hī⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁻ ga⁻ jmeey⁺ llu⁺ dsēy⁺ kyaah⁺ jnääh⁺. Ma⁺ hii⁺ jma⁺ hī⁻ gyuu⁺ ka⁻ lāh⁺ he⁻ ja⁻ ga⁻ jeeh⁺ dsa⁻ he⁻ je⁻, ga⁻ tēēy^h jnääh⁺ mah⁺ llooh⁺ jnääh⁺ je⁻. ³ He⁻ ja⁻ ga⁻ løø⁺ Paa⁺ juuh⁻ s⁺ hma⁻ kii⁺ he⁻ ga⁻ tooyh⁻ cha⁺ je⁻. Jee⁺ ja⁻ ya⁺ hēē⁺ jaa⁻ miih⁻ hī⁻ kyuu⁺ kih⁺ je⁻. Lā⁻ चाह⁺ ja⁻ ga⁻ kyaay⁺ goo⁻ Paa⁺. ⁴ Ma⁺ ga⁻ jēē⁺ dsa⁻ chaa⁻ jee⁺ ja⁻, lleē⁺ miih⁻ goo⁻ Paa⁺, ga⁻ jäh⁺ siyh⁺ dsa⁻ kyaay^h:

—Dsoo⁺ ba⁺ dsa⁻ ñuu^h na⁻ ää⁻ hñi⁺. Ma⁻ ke⁺ ma⁻ laay⁺ kih⁺ jmi⁻ ñeeh⁺, ma⁺ ra⁺ he⁻ ma⁻ nøø⁺ ba⁺ ta⁺ kiyh⁺.

⁵ Na⁻ ma⁻ hii⁺ ga⁻ kyah⁺ Paa⁺ goo⁻ mah⁺ ga⁻ tah⁺ miih⁻ he⁺ cha⁺ je⁻. Ni⁺ miih⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ ga⁻ la⁺ kiyh⁺. ⁶ Lā⁻ jēē⁺ dsa⁻ hī⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁻ ma⁺ jøoy⁺ gyoo⁺ goo⁻ Paa⁺ hī⁻ ma⁺ jmeey⁺ hu⁺ dsē⁻ juuy⁺ na⁺ ga⁻ juh⁻. Ma⁺ ga⁻ lā⁻ hñi⁺ jēēy⁺ sa⁻ cha⁻ he⁻ ga⁻ la⁺ ni⁺ miih⁻, ga⁻ lā⁻ sii⁺ hu⁺ dsē⁻ kih⁺ dsa⁻ he⁺. Ma⁺ jäh⁺: “Go⁻ Dio ba⁺ na⁻.”

⁷ Jäh⁺ ba⁺ jee⁺ tääy^h ja⁻, kye⁻ koo⁻ jwi⁺ hwa⁺ kih⁺ Publio hī⁻ ma⁺ laa⁺ ta⁺ kih⁺ hwa⁺ he⁻ hä⁺ jee⁺ jmi⁻ ñeeh⁺ ja⁻. Hī⁻ he⁺ ga⁻ heeh⁻ jnääh⁺ llu⁺ ta⁺ ko⁻ jiih⁺ ga⁻ tooh⁺ jnääh⁺ hnē⁻ jmi⁺ jee⁺ ja⁻. ⁸ Jee⁺ ja⁻ ma⁺ kyaa⁺ jmi⁻ Publio, ma⁺ dsaah⁺ llii⁺ hī⁻ ma⁺ dsaayh⁺ t⁺ kyaa⁺. He⁻ ja⁻ ga⁻ he⁺ Paa⁺ na⁺ jēēy⁺ hī⁻ dsaah⁺ he⁺. Hī⁻ ga⁻ ngii⁺ Paa⁺ kih⁺ Dio he⁻ hlää⁺ dsa⁻ he⁺. Ma⁻ ngēē⁺ ma⁻ ngiiy⁺ kih⁺ Dio, ga⁻ kyey⁻ gooy⁻ ñe⁺ kih⁺ hī⁻ dsaah⁺ he⁺ mah⁺ ga⁻ mi⁺ hlääy⁺. ⁹ Ma⁻ ngēē⁺ ma⁻ jäh⁺ kih⁺ jmi⁻ Publio he⁺, ya⁺ nää⁺ jñah⁺ dsa⁻ dsaah⁺ hī⁻ chaa⁻ hwa⁺ ja⁻. Lā⁻ jēē⁺ hī⁻ he⁺ ga⁻ jäh⁺ kih⁺. ¹⁰ Ha⁻ koh⁺ llu⁺ sa⁺ ga⁻ jmeey⁺ kyaa⁺ jnääh⁺ ta⁺ ko⁻ jiih⁺ ga⁻ tooh⁺ jnääh⁺ kyaah⁺ dsa⁻ he⁺. Hī⁻ ma⁺ ga⁻ tē⁺ jmi⁺ ga⁻ tooh⁺ jnääh⁺ neh⁺ barco, ga⁻ kwēēy^h jnääh⁺ cha⁻ miih⁻ he⁻ jmee⁺ bii⁺ cha⁺ jwē⁺.

Ga⁺ lloo⁺ Paa⁺ jwi⁻ Roma

¹¹ Uu⁻ sih⁻ ga⁻ tooh⁺ jnääh⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁺. Jee⁺ ja⁻ ma⁺ hii⁺ koo⁻ barco he⁻ ga⁻ jäh⁺ ta⁺ ko⁻ jiih⁺ dsa⁻ ngēē⁺ jii⁻ gyuu⁺. He⁻ ja⁻ ga⁻ tooh⁺ jnääh⁺ neh⁺ barco he⁻ ja⁻ ta⁺ Alejandría. Dsoh⁺ barco ja⁻, ma⁺ chaa⁺ uu⁺ dio hī⁻ na⁻ laa⁻ kaah⁻ dsa⁻. Jaa⁻ he⁺ chee⁻ Cástor, hī⁻ jñah⁺ he⁺ chee⁻ Pólux. ¹² Ga⁺ lla⁻ nøø⁺ jnääh⁺ jwi⁻ Siracusa jee⁺ hñi⁻ barco. Jee⁺ ja⁻ ga⁻ tooh⁺

jnääh' hnē jmiī'. ¹³ Ga'hwēē jnääh' jee' ja-, ngoo' barco lä hä hwa' ja-, lä jiih' ga'tēē jnääh' jwii- Regio. Jyoh' ka-läh' jmiī' ma' hii' lle' he- gwa' ta' kye'. Jee' ga'tē to' jmiī', ja- ga' ga'lla-nøø' jnääh' jwii- Puteoli. ¹⁴ Jee' ja- ga'jee' jnääh' øøh' jne' hi- ga'tēē jnääh' ta' kih'. Ga-jä' jnääh' kyaayh' koo- seman. Ja- ga' ga'nøø' jnääh' ta' Roma. ¹⁵ Ma' ga'nuu' øøh' jne' hi- ma' tääh' Roma he- ga'nøø' jnääh' ta' ja-, ya'näy' ga'mi-jeey' jnääh' jwii- Foro Apio hi' ko'llaa' ya'jøø' jiih' Tres Taberna. Lä'koo- ma' ga'jēē Paa' øøh' jne' he', ga'kway' ti'hmaah' kih' Dio, ga'nøh' dsēy' jwēte. ¹⁶ Ma' ga'lla-nøø' jnääh' Roma ja-, ga'ngēē juu' hløø' dsa- hi- ma' jäy' he' goo- hløø' kyaa' rey to-nē. Pero ga'kway' jwē' kih' Paa' he- ga'gyay- ta' jee' jyoh' ba' kyaah' jaa- hløø' hi- ma' häy'.

Ga'kwa' Paa' juu' kih' Jesús jwii- Roma

¹⁷ Ma-hya- hnē jmiī' gya' Paa' jee' ja-, ga'cheey' juu' wa' ya-nää' lä-jēē dsa-kaah' kyaa' judiu hi- chaa- Roma ja-. Ma' ga'ngēē lä-jēē hi- he', ga-jäh' Paa' siiyh':

—øøhn', sa' cha- he- ga'jmeē' jnä' ni' miih- kih' judiu dsa- goon, ni' sa' ma-jmeen' ta' koo' he- tēē' jmeē' dsa- ma-gyuh- jnän. Sa' cha- he- kih' ga'saayh' jnä' Jerusalén mah' ga'ngēēy' jnä' kih' dsa- romano. ¹⁸ Hi' ga'ka' dsa-ta' he' ju'dsoo' kin'. Pero ni' miih- sa' ga'jnøøyh' he- kih' ma' jngēēyh' jnä', he-ja- hnøøy' ma' läy' jnä'. ¹⁹ Pero sa' ga'tih' dsē' judiu hi- ma' laa' ta' jee' ja-. Kih' he-ja- ba' ga-la' bi' ga'ngiin' he- mi-ee' rey to-nē juu' kin'. Ja- he- ma-jan- mah' hniin- kih' dsa-goon. ²⁰ He-ja- ba' na- ma-tēehn' hnäh' mah' lä'kyuun' hnäh' hi' mah' jwēēhn' hnäh' ha- lä' la' juu' kin'. Kih' o-jøh' dsē- he- ma-cha- jnän dsa- Israel he-ja- ba' na- chehn' na'llen' caden' la-.

²¹ He-ja- ga-jäh' dsa-kaah' he':

—Ni' koo- je- kih' hi- chaa- judea sa' ma-heeh' jnääh' he- jmeeh- juu' ha- lä' dsa-ngēēh' hne-. Hi' ni' jaa- øøh' jne' hi- chaa- jee' oo' sa' ma-ja- hi- hniin- kyah' ni' he- hlēyeh' wi' kyah'. ²² Pero hnøø- jnääh' jwah' ha- lä' la' juu' kyah', jēēh' lä'kaa- ba' ma-nuu' jnääh' hlēeh' dsa- wi' kih' hi- ma-taah' jwē' hmēē' na-.

²³ He-ja- ga'taah' dsa- he' juu' kwee- koo- jmiī' he- ya-näy' ya'llay- juu' ka-läh' kyaah' Paa'. Ma' ga'lloo' jmiī' ja-, ya'nää' jwēē' dsa- jee' ma' gya' Paa'. Tiinh- go-te- ga'løø' Paa' hlēeh', lä'jiih' ga'nuu-, ga'hlēyeh' ha- lä' jää- Dio dsa- lä'hiih' kih'. Ga'hnooyh- ha- lä' jee' heeh' dsa- kih' Jesús. Ga'hlēyeh' kih' Jesús lä'koh' jäh' ley kih' Moisé hi' lä'koh' ga-jäh' hi- ga'ngēē' juu' kih' Dio. ²⁴ Ko'llaa' ga'heeh- he- ga-jäh' Paa' hi' ko'llaa' sa' ga'lä'heē'. ²⁵ Sa' ga'hii' koo- juu' kiyh' jee' lä'jēy'. He-ja- ga'hlēeh' Paa' dsa- he' ja- ga'hwēy' jee' ja-, ga'siyyh':

—Llu' go-te- ga'hlēeh' Jmi-llē' Na-jngii' lä' ma' ga'mi-jnäy- juu' la- kih' Isaía hi- ga'ngēē' juu' kih' Dio kih' dsa- ma-gyuh- jnän. Ga-jäyh':

²⁶ Gwa- jee' jwii- oo', go-chiih' dsa- oo':

Ma'ke- nuuh- hnäh', sa' lä'ngēēh' hnäh', ma'ke- jēeh' hnäh' sa' lä'jnä' kyah' hnäh'.

²⁷ Jēēh' ma-na-jlē- hu' dsē- kih' dsa- oo', ma-na-jnē- to-gway', ma-na-løø- mi-nēy', mah' sa' lä'jnä' kiyh', ni' sa' lä'nuuh' kiyh' ni' sa' lä'ngēy'.

Lä-ja- mo-so' dsa-jeeyh- kyaah' jnä', mah' lää' jnih'.

²⁸ Hnoon' lä'neh' hnäh', na' ta' cha-nē' lloo- juu' kih' Dio kih' hi- sa' laa' judiu. Hi- he' ba' heeh' juu' la- mah' läy'.

²⁹ Ma' ga'dsaa' juu' he- ma' hlēeh' Paa', ga'hwēē- ba' judiu jee' ma' täy' ja-. Peer- cha-miuh- juu' ti-chooy' jee' ga'näy' kiyh'. ³⁰ Hne' hlääh' ba' ga-gya- Paa' to' ji-nē- na-hñaa'. Jee' ja- ma'heeyh- lä-jēē hi- ma' dsa-nää' dsa-jēy'. ³¹ Ma' cha- ba' jwē' kiyh', he- ma' kway' juu' ha- lä' jää- Dio dsa- lä'hiih' kih' hi' ma' hlēyeh' dsa- kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän. Ni' koo- sa' cha- he- ma'jmeē' jwiih' kiyh'.

Romanos

Juu' la- ga- sii' Paa' kih' øøh' jne' hi- chaa- Roma

¹ Jnä' Paa' jmeen- ta' kih' Jesucristo, na- hñaan' laan' apóstol, lä- ja- ma- na- lleehñ' kwan' ju' hmëë' kih' Dio. ² Ga- bääh- Dio hñii' kyaah' dsa- kyaay' hi- ga- ngëë' juu' kiyh' llo' joo' he- kway' ju' hmëë' la-. Jee' ma- na- sii- juu' ja-, la' na- jngii' go- te-. ³ Jee' na- sii- ja- jah' ha- lä- jä- jooy', he' ba' Jesucristo Dsa- jøøh' jnän'. Ga- laay' sa' ju- kih' David ma' ga- laay' dsa- jmi- gyuu-. ⁴ Hi- kyaah' be' kih' Jmi- lle' Na- jngii' ga- lä- jnä' laay' joo' Dio, kih' he- ga- lä- jiiyh' jee' kih' hi- na- juu'. ⁵ Hi- ta- la- kyaah' Jesucristo ga- jmee' Dio llu' dsë' kyaah' jnääh', ga- hñaa' jnääh' laa' jnääh' apóstol mah' kwa' jnääh' juu' kiyh' lä- kaa- lä- juh' jmi- gyuu-, mah' wa' lä- dsoo' dsë' dsa- kih' Jesús hi- wa' mi- teh' dsa- juu' kiyh', lä- ja- jmee' dsa- juuh- kiyh'. ⁶ Hi- jee' kih' lä- jëë- dsa- he' ma- laah' hnäh' kwaat-, ma- na- teeh' hnäh' mah' leeh' hnäh' kyaa' Jesucristo.

⁷ Siiñ- kyah' hnäh' hi- tääh' jwii- Roma. Pero hnää' Dio hnäh' hi- na- teeh' hnäh' mah' leeh' hnäh' hi- na- jngëë'.

Ngiin' kih' Dio hi- laa' Täa' jnän' hi- ngiin' kih' Jesucristo Dsa- jøøh' jnän' wa' kway' he- llu' kyah' hnäh' hi- wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnäh'.

⁸ To- né' kwan- ti' hmaah' kih' Dio kwaat- kyah' hnäh' lä- jëë- hnäh'. Kwan- ti' hmaah' kiyh' ta- la- kih' Jesucristo, kih' he- ma- nuu' dsa- lä- kaa- jmi- gyuu- he- ma- heeh' hnäh' kih' Jesucristo. ⁹ Jmeen- ta' kih' Dio, lä- kaa- tuh- dsën- kwan- ju' hmëë' kih' jooy', he- ja- Dio jmee- dsoo' kin- he- lä- ma- dsooh- ja- ba' dsën- hnäh' lä- jë- jiih- ma' chuun' kyaayh'. ¹⁰ Chuun' kyaah' Dio mah' wa' jëen- ché kway' jwë' kin- na' na' jëen- hnäh'. ¹¹ Peer- hnoon' na' jëen- hnäh' na' kan- miih- he- llu' he- kwa- Jmi- lle' kih' Dio mah' lä- cha- cha- ga' miih- be' kyah' hnäh'. ¹² Lä- ja- lä- cha- be' jnän' kwee- lä- llu' he- ma- dsoo' hoh' hnäh' ja- ba' lä- koh' jnä'.

¹³ Hnoon' lä- ngëeh' hnäh' øøhn', joh' jiih- sa- ga- jmeen' huudse- na' jëen- hnäh' pero lä- jiih' na' sa- hii- kwa' ja' kin- niin-. He- hnoon' lä- jnä' ta' kin- jee' kyah' hnäh' lä- koo- ga- la' jee' kih' jee' lä- jëë- dsa- hi- sa- laa' judiu. ¹⁴ Kih' griego hi- kih' hi- tääh' jee' jyoh' uu' ga', hi- kih' hi- kyuuh- hi- kih' hi- sa- kyuuh- ka- läh' na- laan' hmooh' na' kwan' juu' kih' dsa- he'. ¹⁵ Lä- ja- ma- ra- he- hee' ba' dsën- niin- na' kwan' ju' hmëë' kyah' hnäh' hi- chaa- Roma ka- läh'.

¹⁶ Sa- cha- la- o- hih- kin- kyaah' ju' hmëë' la-. Juu' la- kye- be' kih' Dio mah' lää' lä- jëë- hi- dsoo' dsë', la' kih' judiu to- né', hi- ja- ba' lä- ja- la' kih' hi- sa- laa' judiu ka- läh'. ¹⁷ Kyaah' juu' la- dsa- lä- jnä' ha- lä- jmee- Dio hwëë- dsa- lluu' cha- néy'. La' kyaah' he- ma- dsoo' dsë- jne' hi- hnøø- lä- ma- dsoo' ja- ba' dsë- jne', lä- koo- na- sii- : "Hi- lluu' he', kyaah' he- ma- dsoo' dsëy', jmee- chaa'."

Dsëë- dsoo' dsa- jmi- gyuu-

¹⁸ Né' ba' jne' lä- ga- té' jee' gya' Dio gwa' he- ya- jëë' dsëy' kih' lä- jë- he- sa- hä' ta' hi- lä- jë- dso' kye- he- jmee- dsa-. Jëeh' he- hliih' ja- ha' kih' ju' dsoo'. ¹⁹ Jnä' hä' cha- he- kyaah' lä- kyuuh- dsa- kih' Dio, jëeh' ma- mi- jnäa- bih' jää'. ²⁰ Ma- ke- sa- tée' jne' jëen- Dio pero lä- ma' ga- nøø' jmi- gyuu-, ma- ra- he- lii- ba' ha- lä- laay'. Kyaah' lä- jë- he- ga- jmeey', he- ja- jnä' hä' ba' chaa- Dio hi- lä- ja- cha- tää' ba' be' kiyh'. He- ja- sa- le' jah' dsa- : "Sa- man- ché chaa- Dio". ²¹ Ma' ñe- bih' chaa- Dio, pero sa- ga- jmääy' jøøh' lä- hnøø' kiyh', ni- sa- ga- kway' ti' hmaah' kiyh'. He- ga- jmee' dsa- lä- ja- ga- hee' go- te- huudse- kih' dsa-, ga- lä- hwëh- dsëy', he- ja- ga- jlë' go- te- huudse- kiyh'. ²² He- jah' bih' cha- cha- miih- huudse- llu' kiyh' pero cha- ga' miih- taa- bih'. ²³ La- he- ma'

jmeey' juuh' kih' Dio hi' sa' llaa' jmi' kih', ga' jmeey' juuh' kih' heeh' kih' dsa' hi' dsa' juu', kih' ta' jah', kih' jah' kyé' goo' ti' hi' kih' jah' hi' seeh' hñii' hwa'.

²⁴ He' ja' ga' kwa' Dio jwé' ngëy' hñiiy' jmeey' he' ga' jyoh' he' hee' dsëy' lä' jiih' ga' heey' hñiiy' kaayh' dsa' kyaayh'. ²⁵ Ga' be' dsa' ju' dsoo' kih' Dio mah' ga' taayh' kyaah' juu' ta' juu'. Ga' jmeey' juuh' kih' lä' jé' he' ga' jmeé' Dio, lla' he' ma' jmeey' juuh' kih' hi' ga' jmeé' lä' jé' he' cha'. Hi' he' he' Dio hi' na' jää' lä' jé' joh' jmi' cha'. Wa' la' lä' ja'.

²⁶ He' ja' ga' kwa' Dio jwé' ngëy' hñiiy' jmeey' lä' jé' he' lla' dsëy' he' la' o' hih'. Lla' he' ma' jmeé' dsa' mé' lä' lle' kih', ga' kaayh' dsa' mé' dsa' kyaayh'. ²⁷ Hi' ja' ba' lä' ja' ga' jmeé' dsa' ñuuh' ka' läh'. Sa' ga' jmeey' lä' lle' kih' kyaah' dsa' mé', ga' jmeey' ga' ngëé' jwëé' he' ga' jyoh' he' hee' dsëy', kaayh' he' ba' dsa' ñuuh' dsa' kyaayh'. He' ja' ba' ja' né' kiyh' dso' jwi' lä' hnøø' kiyh' kyaah' jwé' hliih' he' täayh' ja'.

²⁸ Sa' ga' jmää' kiyh' ma' lä' kyuy' Dio, he' ja' ga' kwa' Dio jwé', he' ga' hee' go' te' huud'së' kiyh' mah' wa' jmeey' ga' juh' lä' jé' he' sa' jmää' ta'. ²⁹ Ma' ngëé' jwëé' jmeey' he' hliih', hi' mé' hi' ñuuh' hi' kaah' wa' hi' cha' hi', jmeey' hñaa' dsëy', hee' dsëy' liyh' lä' jé' he' ga' cha', sa' lluy' go' te', wi' dsëy', jngëy' dsa', hneey', mi' gaay' dsa', hñaa' dsëy'. ³⁰ Koo' he' sa' ti' dsëy' ba' lä' jé', hlëy' wi' kih' dsa', sa' hnäy' Dio, sa' jii' kiyh' he' jmeey' kih' jñah', jmääy' hñiiy' jøøh', taayh' ngëé', hnooyh' ga' jyoh' he' hliih', chaayh' kyaah' cho' jmiy'. ³¹ Sa' hii' lä' ngëy', sa' mi' tey' juu' kiyh', sa' hnäy' dsa', sa' hnøøy' jëy' juu', sa' lä' ñih' dsëy'. ³² Hi' ma' ke' ma' ñe' bih' he' lla' Dio ta' kih' hi' jmeé' lä' ja', lle' kih' juuy', pero dsa' he', sa' lee' kiyh' he' jmeey' lä' ja', hnøøy' mah' jmeé' jñah' ka' läh'.

2

Kyaah' ju' dsoo' lla' Dio ta'

¹ He' ja' sa' cha' le' jawah': "Sa' dsëen' dsoo'", hne' hi' ka' kwaan' kih' dsa' kyaah', wa' laah' he' laah' hne'. Kih' he' kah' kwaan' kih' dsa' kyaah', he' bääh' hñaa' ba' hne' ja'. Jëeh', ja' ba' he' jawah' sa' llu', ja' ba' he' ja' jmeeh' hñaa' ka' läh'. ² Né' ba' jné', Dio ngiih' kwaan' kih' hi' jmeé' lä' ja' hi' lä' koo' la' ju' dsoo' kiyh' llay' ta'. ³ Hne' hi' ka' kwaan' kih' dsa' kyaah' mah' jmeeh' ba' hne' ka' läh' he' jawah' sa' llu', ¿che' laah', sa' ka' Dio ju' dsoo' kyah'? ⁴ Ta' koo' ba' jmeeh' lä' koo' te' he' llu' dsé' Dio kyaah' jné'. Ha' koh' sa' jøh' dsëy' hi' cha' miih' be' dsëy' kyaah' jné'. ¿Che' sa' jëeh' he' tëeh' Dio hne' mah' wa' lä' dsa' miih' hoh', he' ja' ba' ja' he' llu' dsëy'?

⁵ Peer' chaah' hne', sa' hii' lä' dsa' miih' hoh'. He' hnooh' he' jä' cha' ga' miih' he' wi' né' kyah' ba' ja', wa' ra' ga' lloo' jmi' ya' jëé' dsé' Dio, llay' ta' kyaah' ju' dsoo'. ⁶ Ma' ja' mi' hmaah' Dio jñee' lä' jaa' lä' jaa' lä' koo' te' he' ma' jmeey'. ⁷ Kih' lä' jëé' hi' sa' ta' jmeé' he' llu', kway' jwé' dsa' taah' tää' kyaayh', lä' llu' he' hnooyh' ya' jwi', hi' hnooyh' ha' lä' jee' jmää' Dio jøøy', hi' hnooyh' ha' lä' jwé' jee' sa' juuy'. ⁸ Pero jä' ya' jëé' dsé' Dio wa' ra' ga' lä' lleey' kyaah' dsa' hi' chaah', kih' hi' sa' jmeé' he' kih' ju' dsoo', mah' jmeé' gyih' he' kih' he' hliih' ba'. ⁹ Kih' lä' jëé' hi' jmeé' he' hliih', jä' na' ku' na' ngii' he' wi' né' kiyh', to' né' jä' kih' hi' laa' judiu hi' ja' ba' lä' ja' jä' kih' hi' sa' laa' judiu ka' läh'. ¹⁰ Pero lä' jëé' hi' jmeé' he' llu', tëey' ya' jwi' hi' jmää' Dio jøøy' hi' hii' ti' kiyh'. To' né' kih' hi' laa' judiu, ja' ga' tëé' hi' sa' laa' judiu. ¹¹ Jëeh', Dio kwee' ba' hnäy' lä' jëé' dsa'.

¹² Lä' jëé' hi' jmeé' dso' kye', ma' ke' sa' na' jnäy' kyaah' ley kih' Moisé, ja' ba' lä' ja' juuy' go' te', pero ja' kih' he' sa' ga' mi' tey' ley ja'. Hi' lä' jëé' hi' na' jnäy' kyaah' ley, cher' mah' ma' jmeey' dso' kye', ja' ba' ley ja' ka' kwaan' kiyh'. ¹³ Ja' kih' he' ma' nuuy' ley ja', he' ja' lluy' dsa' cha' né' Dio. Lä' jëé' hi' mi' te' ley, hi' he' ba' hwëé' lluy'. ¹⁴ Dsa' hi' sa' laa' judiu, sa' cha' ley kiyh', pero cher' mah' mi' tey' ley kih' Moisé, ko' ja'

ga^llä^{ch}aa^b bih¹, he^z ba^h hñiiy^z laay¹ lä^koo^o ley, ma^kke^s sa^s kyuu^yh[~] ley. ¹⁵ Kyaah¹ he⁻ jmee^s dsa⁻ he^z lä^ja⁻, la¹ lä^koo^o he⁻ na⁻ sii⁻ ley neh⁺ tuh⁻ dsëy¹. He⁻ ja⁻ huu^{ds}ë⁻ kih¹ hñii^z bih¹ jmee^s dsoo^z, cher¹ mah¹ jmeey^s he⁻ llu¹ hi⁺ cher¹ mah¹ jmeey^s he⁻ hliih¹ hñii^z kiyh¹. ¹⁶ Jmii^z he⁻ lla¹ Dio ta¹ kyaah¹ joo^y Jesucristo, lä^jnä^z lä^jë^z huu^{ds}ë⁻ he⁻ jmee^s jne^z jee^z na⁻ hmää^z. Lä^ja⁻ la¹ ju¹ hmëë^z kih¹ Dio he⁻ kwan^s.

Dsa⁻ judiu kyaah¹ ley kih¹ Moisé

¹⁷ Na¹ cha⁻ koo^o he⁻ jwëëhn^z hne⁻ hi⁻ laa¹ dsa⁻ judiu, hne⁻ hi⁻ kye⁻ o⁻ jòh^s dsë⁻ kih¹ ley kih¹ Moisé hi⁺ jmää^h hñaa^h jòh¹ kih¹ he⁻ jwah^z Dio kyaah¹ hne⁻. ¹⁸ Ma⁻ ñeh^z ba^h hne⁻ ha⁻ lä^h nòø¹ Dio, hi⁺ ma⁻ mi⁻ tēēh¹ ba^h hne⁻ ley, he⁻ ja⁻ ma⁻ ñeh^z ba^h hne⁻, hee⁻ ja⁻ he⁻ nää^z he⁻ llu¹. ¹⁹ Hi⁺ leh¹ jāā^h dsa⁻ tuu^z, laah^z. Hi⁺ leh¹ chooh¹ je⁻ kih¹ hi⁻ ga⁻ nää^z jee^z na⁻ hoo⁻, laah^z. ²⁰ Hi⁺ leh¹ mi⁻ tēēh¹ jāā^h hi⁻ sa⁻ kyuu^h hi⁺ laah¹ ta⁻ jwoh¹ kyaā¹ chih⁻ pih¹, laah^z, kih¹ he⁻ ma⁻ cha⁻ ley he⁻ la¹ ju¹ dsoo^z jmah¹ he⁻ jmee^s kyuu^h cha⁻ miih⁻. ²¹ Hne⁻ hi⁻ mi⁻ tēē^z jāā^h, ¿he⁻ la¹ sa⁻ mi⁻ tēēh¹ da^h hne⁻ hñaa^h jāā^h? Hne⁻ jwah^z, sa⁻ llu¹ he⁻ hēē⁻ dsa⁻, mah¹ hēēh⁻ ba^h hne⁻. ²² Hi⁺ jwah^z sa⁻ llu¹ kyaah¹ jne^z jāā^h dsa⁻ mē^z, mah¹ kyaah¹ ba^h hne⁻ jāā^h. Hne⁻ hi⁻ na⁻ hoo^h kih¹ hi⁻ sa⁻ laa¹ Dio, mah¹ hñih⁻ ba^h hne⁻ kuu¹ he⁻ cha⁻ neh^z gwah^z kiyh¹. ²³ Peer^z taah¹ hne⁻, kih¹ he⁻ cha⁻ ley kyah¹. ¿Ché^z sa⁻ jēēh^z ma⁻ jmāā^h ta^z koo^z Dio, kih¹ he⁻ sa⁻ ma⁻ mi⁻ teh⁻ ley na⁻? ²⁴ Lä^z la⁻ na⁻ sii⁻ juu¹ kih¹ Dio: “Dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa¹ judiu mi⁻ kwah¹ jmii⁻ kih¹ Dio, dsoo^z kyah¹ hnäh^z dsa⁻ judiu.”

²⁵ Dsoo^z ba^h kyeē^z miih⁻ he⁻ ga⁻ wih^z jmi⁻ ngo¹ kyah¹, cher¹ mah¹ mi⁻ teh⁻ ley. Pero cher¹ mah¹ sa⁻ mi⁻ teh⁻ ley, laah¹ lä^koo^o jaa⁻ wa¹ hi⁻ cha⁻ hi⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻ wih^z jmi⁻ ngo¹ kih¹. ²⁶ Hi⁺ lä^ja⁻, jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻ wih^z jmi⁻ ngo¹ kih¹, cher¹ mah¹ mi⁻ tey¹ lä^jë^z mada^z lä^koo^o jāā^h ley kih¹ Moisé, laay¹ lä^koo^o jaa⁻ hi⁻ ga⁻ wih^z jmi⁻ ngo¹ kih¹. ²⁷ He⁻ ja⁻, jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻ wih^z jmi⁻ ngo¹ kih¹, cher¹ mah¹ mi⁻ tey¹ ley, hi⁻ he^z ka¹ ju¹ dsoo^z kyah¹, kih¹ he⁻ sa⁻ ma⁻ mi⁻ teh⁻ ley ma^kke^s ga⁻ wih^z jmi⁻ ngo¹ kyah¹ hi⁺ na⁻ jnāā^h nē^z ley kih¹ Moisé.

²⁸ Sa⁻ jmää¹ kih¹ dsa⁻ judiu he⁻ koo^o laay¹ judiu. Hi⁺ ni⁺ sa⁻ jmää¹ kih¹ dsa⁻, he⁻ koo^o ga⁻ wih^z jmi⁻ ngo¹ kiyh¹. ²⁹ Sa⁻ la¹ lä^ja⁻. Hi⁻ ma⁻ ra^z hi⁻ dsoo^z laa¹ judiu, hnaayh⁻ Dio lä^kaa⁻ tuh⁻ dsëy¹. Hi⁺ ma⁻ ra^z hi⁻ dsoo^z ga⁻ wih^z jmi⁻ ngo¹ kih¹, ja⁻ ta^z ga⁻ wih^z ja⁻, Jmi⁻ lle^z Na⁻ jngii^z ba^h ga⁻ mi⁻ sii⁻ tuh⁻ dsëy¹. He⁻ ja⁻ sa⁻ ja⁻ lä^koo^o la¹ mada^z kih¹ ley. Kih¹ hi⁻ he^z ba^h hlēēh^z Dio llu¹ ma^kke^s dsa⁻ sa⁻ jmee^s lä^ja⁻.

3

¹ ¿Ché^z cha⁻ he⁻ jmää¹ ga⁻ miih⁻ kih¹ dsa⁻ hi⁻ laa¹ judiu, o ché^z jmää¹ ga⁻ kiyh¹, he⁻ ga⁻ wih^z jmi⁻ ngo¹ kiyh¹? ² Cha⁻ miih⁻ ga⁻ cha⁻ he⁻ jmää¹ ta^z kiyh¹. To⁻ nē^z he⁻ kyeē^z kih¹ jee^z lä^jë^z, he⁻ ma⁻ na⁻ hä^z gooy⁻ juu¹ kih¹ Dio. ³ Ha⁻ ga⁻ cher¹ mah¹ kò⁻ llaa¹ dsa⁻ he^z, sa⁻ ma⁻ dsoo^z dsëy¹. ¿Ché^z kih¹ he⁻ ja⁻, jmee^z mo^z so^z mi⁻ te¹ Dio juu¹ kih¹? ⁴ Ni⁺ miih⁻ sa⁻ la¹ lä^ja⁻. Juu¹ kih¹ Dio ba¹ la¹ dsoo^z, ma^kke^s lä^jëē^z dsa⁻ ta⁻ juu¹. Lä^koo^o jāā^h jee^z na⁻ sii⁻: Kyaah¹ ju¹ dsoo^z kyah¹ lä^jnä^z he⁻ laah¹ lluu¹.

Hi⁺ hne⁻ ba^h leh^z wa⁻ ra⁻ ga⁻ kay¹ ju¹ dsoo^z kyah¹.

⁵ Cher¹ mah¹ kyaah¹ he⁻ jmee^s jne^z he⁻ hliih¹, jiih^z juu¹, lluu¹ ba¹ Dio, la¹ lä^koo^o he⁻ kwan⁻ be^z kiyh¹ kyaah¹ he⁻ hliih¹ he⁻ jmeen⁻. He⁻ ja⁻ ¿ché^z le^z jāā^h, jmee^s Dio hñaa⁻ dsë^z wa⁻ ra⁻ ga⁻ cheey^z he⁻ wii^z nē^z jnān^z? (Hlēēhn^z lä^koh^z hlēēh^z dsa⁻ jmi⁻ gyuu^z ba¹.)

⁶ Ni⁺ miih⁻ sa⁻ le^z jāā^h jne^z lä^ja⁻. Cher¹ mah¹ lä^ja⁻ la¹, ha⁻ lä^z le^z lla¹ Dio ta^z kih¹ dsa⁻ jmi⁻ gyuu^z.

⁷ Ha⁻ ga⁻ cher¹ mah¹ ga⁻ mi⁻ jnāān¹ la¹ dsoo^z cha⁻ ga⁻ miih⁻ juu¹ kih¹ Dio kyaah¹ he⁻ ta⁻ juun¹ mah¹ lä^lii^z laay¹ jòh¹ cha⁻ ga⁻ miih⁻, ¿ché^z le^z jwahn⁻ he⁻ la¹ kay¹ ju¹ dsoo^z kin^z lä^koo^o jaa⁻ hi⁻ jmee^s dso^z kye⁻? ⁸ ¿He⁻ la¹ sa⁻ jmee^s jne^z cha⁻ ga⁻ miih⁻ he⁻ hliih¹ mah¹ jā^z cha⁻ ga⁻ miih⁻ he⁻ llu¹? Lä^ja⁻ mi⁻ kwah¹ dsa⁻ jne^z, jāā^h kò⁻ llaa¹ dsa⁻, jne^z ba¹ na⁻ kwa⁻ jne^z juu¹ lä^z na⁻. Hi⁻ hlēēh^z lä^z na⁻ sooh^z kiyh¹ dsooy¹ kyaah¹ dso^z jwii^z.

Ga-lä-jëë jne' na-bäähñ` cha'në' Dio

⁹ Ha-lä-ja-. ¿Che' lluu' ga-jnääh' judiu lä-koh' ga hi- sa-laa' judiu? Ni- miih- sa-la' lä-ja-. Jnä' ma-jwahn' lä-jëë' ba' jne' jøø' he- hliih' jnäñ' lä-kye- hi- laa' judiu kyaah' hi- sa-laa' judiu. ¹⁰ Lä-koo- jäh' jee' na-sii- juu' kih' Dio:

Sa-cha- hi- lluu' cha- , ni- wa-ra- ja- ga'.

¹¹ Sa-cha- ni- ja- hi- ngëë', sa-cha- hi- hnaah- Dio.

¹² Lä-jëë' ba' ma-kañ~ jwë', lä-jëë' ba' mo-so' jmää' ni- miih-.

Sa-cha- hi- jmee' he- llu', ni- wa-ra- ja- ga' cha-.

¹³ Tu' tu' luuy' la' lä-koo- to-høø- na-na',

peer- mi-gaay' dsa- kyaah' juu' kiyh',

venen kih' miih- haa' neh' to-hooy'.

¹⁴ Juu' he- hwëë- hooy', hwëë- dso'jwiñ' jmah', kyaah' juu' hliih' he- sa-tøøhn' ta'.

¹⁵ Peer- hñuuy', na' ba' koh' jngëëyh' dsa-.

¹⁶ Wa' he- cha- he- ba' dsa-hee' jee' ga-näay'.

¹⁷ Sa-kyuuyh~ ha- lä-jwë' jee' dsa-taayh' tií'.

¹⁸ Ni- miih- sa-gayh' Dio.

¹⁹ Ma-ñe' jne' lä-jë' he- hlëeh- ley, la' kih' hi- na-jnääh' kyaah' ley mah' mo-so' cha-ga' he- mo-jäh' jne'. Ga-lä-jëë' ba' dsa- jmi- gyuu- jä' na-bääh` cha'në' Dio. ²⁰ He-ja- ni- ja- dsa- sa- hwëë- lluu' cha'në' Dio kyaah' he- mi-tey' ley. Kyaah' ley ga-lä-kyuuh~ jne' ha- lä-la' dso'kye-.

Kyaah' he- ma-dsoo' dsë- jne' kih' Dio lää' jne'

²¹ Pero na' ma-lä-jnä' ha- lä- jmää' Dio lluu' dsa-, pero ja- kyaah' ley. Ja-ba' lä-ja- jäh' ley hi- ja-ba' lä-ja- ga-jäh' lä-jëë' hi- ga-ngëë' juu' kih' Dio llo'joo'. ²² Dio jmää' lluu' ga-lä-jëë' ba' dsa- cher mah' ga-jmeey' dsoo' dsëy' kih' Jesucristo. Kwee- ba' laa' lä-jëë' dsa- kih' Dio, ²³ jëeh' lä-jëë' ba' dsa- ma-jmee' dso'kye-, ni- ko-hi' pih' sa- na-jnääh' ya-jwiñ' kih' Dio. ²⁴ Pero Dio jmää' lluu' dsa-, he- la- jmääy~ ba', kih' he- llu' dsëy'. Ta-la' kih' Cristo Jesús ga-läay' jne'. ²⁵ Ga-ngëë' Dio Jesús mah' tuu- jma- kiyh' mah' lä-ja- dsa-che' dso'kye- jnäñ' hi- ma-dsoo' dsë' kih' Jesús. Lä-jwë' ja- ga- mi-jnääh- Dio he- ga-jmee' bih' llu' he- sa- ga-jmeey' kwaat' dso'kye- kih' dsa- hi- ma-tääh' jää'. Sa- ga-kay' kwaat~ kih' hi- he', kih' he- jøh- dsëy'. ²⁶ Lä-ja- ma-lla' dsë' Dio jmee' mah' mi-jnääh' jmiñ' na', ma-ra' he- llu' ba' he- jmeey'. Heh' lä-ja- dsa-lä-jnääh' lluu' ba' Dio, hi- he' ba' hñiiy' jmääy~ lluu' dsa- hi- ma-dsoo' dsë' kih' Jesús.

²⁷ ¿Che' le' jmääñ' hñaan' kaah', kih' he- lluu' jne'? Ni- miih- sa-le'. ¿Hee- juu' ja- he- dsa-jne' jwë' jnäñ'? ¿Che' dsa-jne' jwë' jnäñ' kyaah' juu' he- jäh', hnøø' jmee' jne' ta' llu'? Jah-ha'. Juu' he- jäh', hnøø' dsoo' dsë- jne' mah' hwëë- jne' lluu', he- ja- ba' dsa-jne' jwë' jnäñ' he- jmääñ' hñaan' kaah'. ²⁸ He-ja- dsa-lä-ngëë' jne', heh' he- hwëë- dsa- lluu' kyaah' he- dsoo' dsëy' kih' Jesús, ja- kyaah' he- høøy' ley.

²⁹ ¿Hiñ' Dio, che' laay' ma-la' kya- dsa- judiu ba'? ¿Che' sa- laay' kya- dsa- hi- sa- laa' judiu ka-läh'? Ma-ra' ju-dsoo', laa' bih' Dio kya- dsa- hi- sa- laa' judiu. ³⁰ Ja- ba' Dio laa'. Kyaah' he- ma-dsoo' dsë' dsa- jmääy' lluu' hi- ga-wih' jmi-ngo' kih', hi- jmääy' lluu' hi- sa- ga-wëh' jmi-ngo' kih' ka-läh', kyaah' he- dsoo' dsëy'. ³¹ ¿Che' jmee- jne' sa- kyeë' ley kyaah' he- ma-dsoo' dsë- jne' kih' Jesús? Ni- miih- sa-la' lä-ja-. Cha-ga' miih- jmeen' kyeë' ba'.

4

Lä-la- ba-la' he- ga-jmee' Abraham llo'joo'

¹ ¿Hee- le' jäh' jne' kih' Abraham dsa- ma-gyuh- jnäñ', ha- lä- ga-jäy' kyaah' juu' la-? ² Cher mah' Abraham ga-laa' lluu' kyaah' lä-jë' he- llu' he- ga-jmeey', le' ba' má jmääy' hñiiy' jøøh' cha'në' Dio, pero sa- la' lä-ja-. ³ Nu- da' hnäh' ha- lä- jäh' jee' na-sii- juu

'kih¹ Dio: "Ga⁺jmee⁺ Abraham dsoo⁺ dsē¹ kih¹ Dio, he⁻ja⁻ ga⁺jmee⁺ Dio kwaan[~] laay¹ jaa⁻ hi⁻ lluu¹."

⁴ Pero jaa⁻ hi⁻ jmee⁺ ta⁺, sa⁻ la⁺ kwaan[~] he⁻ la⁺ hyoyh⁺ jneey¹. Kih¹ he⁻ ää⁻ dsa⁻ kiyh¹, he⁻ja⁻ ba⁺ ja⁻ tēēyh[~] jneey¹. ⁵ Hi⁻ jaa⁻ hi⁻ sa⁻ ma⁻jmee⁺ ta⁺ lluu¹, cher⁺mah¹ ga⁺jmee⁺ dsoo⁺ dsēy¹ kih¹ hi⁻ jmää[~] lluu¹ dsa⁻ hi⁻ ää⁻ dsoo⁺, Dio jmee⁺ kwaan[~] lluyy¹, kih¹ he⁻ ma⁻dsoo⁺ dsēy¹. ⁶ Ja⁻ ba⁺ lä⁺ ja⁻ ga⁺ hlēeh⁺ David ha⁻ lä⁺ koo⁻ lluu¹ la⁺ kih¹ dsa⁻, cher⁺mah¹ Dio jäh⁺ laay¹ lluyy¹ ma⁻ke⁺ sa⁻ cha⁻ ta⁺ lluu¹ he⁻ ma⁻jmeey⁺. ⁷ Ga⁺jäh⁺:

Llu¹ la⁺ kih¹ dsa⁻ hi⁻ ma⁻che⁻ dso⁺kye⁻ kih¹, hi⁻ sa⁻ la⁺ kwaan[~] he⁻ hliih¹ he⁻ ma⁻jmeey⁺.

⁸ Llu¹ la⁺ kih¹ dsa⁻ ñuu^h cher⁺mah¹ sa⁻ jmee⁺ Dio kwaan[~] dso⁺kye⁻ kiyh¹.

⁹ He⁻ lluu¹ la⁻ ¿che⁺ ma⁻la⁺ he⁻ kih¹ hi⁻ ga⁺wih⁺ jmi⁻ngo⁺ kih¹ ba⁺ o che⁺ sa⁻ la⁺ kih¹ hi⁻ sa⁻ ga⁺wēh⁺ kih¹ ka⁻läh⁺? Nu^u da⁺ ha⁻ lä⁺ la⁺, na⁺ he⁻ ma⁻jäh⁺ jne⁺, ga⁺jmee⁺ Dio kwaan[~] lluyy¹ Abraham kih¹ he⁻ ga⁺lä⁺dsoo⁺ dsēy¹. ¹⁰ ¿Ha⁻ lä⁺ ma⁺ laa⁺ Abraham lä⁺ ma⁺ ga⁺jmee⁺ Dio kwaan[~] lluyy¹? ¿Che⁺ ma⁻na⁻wih⁺ jmi⁻ngo⁺ kih¹ o sa⁻ ma⁻na⁻wih⁺? Sa⁻ ma⁺ na⁻wih⁺ jmi⁻ngo⁺ kih¹ jii⁻ ja⁻. ¹¹ Ga⁻heeh⁻ ba⁺ Abraham he⁻ ga⁺wih⁺ jmi⁻ngo⁺ kih¹, mada⁺ kih¹ Dio. He⁻ ja⁻ la⁺ lä⁺ koo⁻ he⁻ taay⁺ ñe⁺ mah¹ lii[~] lluyy¹ kyaah⁺ he⁻ ma⁻dsoo⁺ dsēy¹ kih¹ Dio. Pero ma⁻dsoo⁺ ba⁺ dsēy¹ jää⁺ ja⁻ ga⁺ uu^h jmi⁻ngo⁺ kih¹. Hi⁻ lä⁺ ja⁻ ga⁺ laay¹ jmii⁻ lä⁺ jēē⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻dsoo⁺ dsē¹ kih¹ Dio ma⁻ke⁺ sa⁻ na⁻wih⁺ jmi⁻ngo⁺ kih¹. Lä⁺ ja⁻ jmee⁺ Dio kwaan[~] lluyy¹ ka⁻läh⁺ lä⁺ jēē⁺ dsa⁻ he⁺, kyaah⁺ he⁻ ma⁻dsoo⁺ dsēy¹. ¹² Hi⁻ laay¹ jmii⁻ hi⁻ ga⁺wih⁺ jmi⁻ngo⁺ kih¹ ka⁻läh⁺, pero ja⁻ ma⁻la⁺ kih¹ he⁻ ga⁺wih⁺ kih¹ ja⁻, kih¹ he⁻ ma⁻dsoo⁺ dsēy¹ lä⁺ koo⁻ ga⁺jmee⁺ dsoo⁺ dsē¹ tää⁺ jnän⁺ Abraham, jää⁺ ja⁻ ga⁺ uu^h jmi⁻ngo⁺ kih¹.

Dsa⁻lä⁺te⁺ he⁻ ga⁺bääh⁻ Dio hñii⁺, kyaah⁺ he⁻ ma⁻dsoo⁺ dsē⁻ jne⁺

¹³ Ja⁻ ta⁻ la⁺ kih¹ he⁻ ma⁺ hōø⁺ Abraham ley kih¹ Moisé, la⁺ kwaan[~] hyoyh⁺ kyaah⁺ joo⁺ siiyh⁺ lä⁺ ga⁺ dsa⁺ jmi⁻gyuu⁺. Dio ga⁺bääh⁻ hñii⁺ kwēēyh¹ Abraham, kih¹ he⁻ ga⁺ laay¹ lluyy¹, lä⁺ lluu¹ he⁻ ga⁺ lä⁺ dsoo⁺ dsēy¹ ba⁺. ¹⁴ Wa⁻ra⁻ jäh⁺ kih¹ hi⁻ hōø⁺ ley hyoyh⁺ heey⁺ ja⁻ ba⁺ he⁻ hyoh⁺ dsa⁻ kyaah⁺ Abraham, mo⁻so⁺ jmää⁺ ta⁺ he⁻ ma⁻dsoo⁺ dsē¹ dsa⁻ hi⁻ jä⁺ ta⁺ koo⁺ he⁻ ga⁺bääh⁻ Dio hñii⁺ kyaah⁺ Abraham, cher⁺mah¹ lä⁺ ja⁻ la⁺. ¹⁵ Kih¹ he⁻ cha⁻ ley, he⁻ ja⁻ gwa⁺ ya⁻ jēē⁺ dsē¹ Dio kyaah⁺ jne⁺ hi⁻ sa⁻ mi⁻te⁺ ley. Pero jee⁺ sa⁻ cha⁻ ley, sa⁻ chaa⁻ hi⁻ dsa⁻ hlääh⁻ kih¹.

¹⁶ He⁻ ga⁺bääh⁻ Dio hñii⁺ kyaah⁺ Abraham, la⁺ kyaah⁺ he⁻ ma⁻dsoo⁺ dsēy¹ mah¹ hyoyh⁺ he⁻ la⁺ hyoyh⁺ ba⁺. Lä⁺ jwē⁺ ja⁻ jä⁺ koo⁻ hweh⁻ hmooh⁺ he⁻ ga⁺jmee⁺ Dio kyaayh⁺, lä⁺ ma⁺ ga⁺jäh⁺ jmeey⁺ lluu¹ kih¹ lä⁺ jēē⁺ sa⁻ju⁻ kih¹. Hi⁻ ja⁻ ma⁻la⁺ kih¹ hi⁻ hōø⁺ ley ga⁺jäh⁺ lä⁺ ja⁻. La⁺ kih¹ lä⁺ jēē⁺ hi⁻ ma⁻dsoo⁺ dsē¹ ba⁺ ja⁻, lä⁺ koo⁻ ga⁺ lä⁺ dsoo⁺ dsē¹ hñii⁺ Abraham hi⁻ laa⁺ tää⁺ kih¹ lä⁺ jēē⁺ jne⁺. ¹⁷ Lä⁺ la⁻ na⁻si⁻ kih¹: "Ga⁻llaan⁻ hne⁻ mah¹ leeh⁺ tää⁺ kyaah⁺ jwēē⁺ dsa⁻", ga⁺jäh⁺ Dio. He⁻ ja⁻ laay¹ tää⁺ jnän⁺ cha⁻ne⁺ Dio. Jēēh⁺, ga⁺jmee⁺ dsoo⁺ dsēy¹ kih¹ Dio hi⁻ mi⁻jiih⁺ hi⁻ ma⁻na⁻juu⁺, he⁺ ba⁺ Dio hi⁻ hlēēh⁺ kih¹ he⁻ sa⁻ ga⁺ ma⁻cha⁻, lä⁺ koo⁻ he⁻ ma⁻cha⁻ ba⁺.

¹⁸ He⁻ mo⁻so⁺ kye⁻ dsa⁻ o⁻jōh⁺ dsē⁻ le⁺, pero Abraham ga⁻ka⁺ ba⁺ o⁻jōh⁺ dsē⁻, ga⁺lä⁺dsoo⁺ dsēy¹ he⁻ ga⁺jäh⁺ Dio, he⁻ ja⁻ ga⁺ laay¹ tää⁺ kih¹ jwēē⁺ dsa⁻ lä⁺ koo⁻ ga⁺jäh⁺ Dio siiyh⁺: "Lä⁺ la⁻ lä⁻ jwēē⁺ dsa⁻ kyaah⁺." ¹⁹ Lä⁺ koo⁻ ma⁺ ga⁺ lä⁺ dsoo⁺ dsēy¹, sa⁻ ga⁺ hwaay⁺. Sa⁻ ga⁺ kay⁺ ni⁻ miih⁻ hu⁺dsē⁻ kih¹ he⁻ ma⁻gyuyh⁻. Mo⁻so⁺ chaay⁻ cha⁻miih⁻ jmi⁻ lä⁺ koo⁻ ma⁺ laay¹. Jii⁻ ja⁻, miih⁻ ga⁺ sa⁻ ma⁺ häay⁺ hña⁻loo⁺ ji⁻ ñe⁻. Hi⁻ sa⁻ ga⁺ kay⁺ cha⁻miih⁻ hu⁺dsē⁻ kih¹ Sara dsa⁻mē⁺ kyaay⁺, hi⁻ sa⁻ ma⁺ le⁺ ma⁺ kaa⁺ gyuu⁻. ²⁰ Ni⁻ sa⁻ ga⁺ jeh⁺ dsēy¹, sa⁻ ja⁻ hu⁺dsē⁻ kih¹ ma⁺ jäh⁺ sa⁻ le⁺. Ma⁻ra⁻ he⁻ jmee⁺ ba⁺ Dio he⁻ jäh⁺ jmeey⁺, ma⁺ laay¹. Cha⁻ga⁺miih⁻ ga⁺ lä⁺ dsoo⁺ dsēy¹ hi⁻ ga⁺ kway⁺ tih⁺maah⁺ kih¹ Dio. ²¹ Ma⁻ra⁻ he⁻ ga⁺jmee⁺ bih¹ dsoo⁺ dsēy¹ he⁻ lä⁺ kēh⁺ Dio jmi⁻ jmee⁺ he⁻ ga⁺bääyh⁻ hñiiy⁺. ²² He⁻ ga⁺ lä⁺ dsoo⁺ dsē¹ Abraham lä⁺ ja⁻, ga⁺jmee⁺ Dio kwaan[~] laay¹ lluyy¹.

²³ Sa⁻ hlēēh⁺ ma⁻la⁺ kih¹ Abraham jee⁺ na⁻si⁻ juu⁺ kih¹ Dio, he⁻ jäh⁺: "Ga⁺ laay¹ kwaan[~]."

²⁴ Lä⁺ kye⁻ jne⁺ laa⁺ jne⁺ kwaan[~], kih¹ he⁻ ma⁻dsoo⁺ dsē⁻ jne⁺ kih¹ Dio, hi⁻ ga⁺ mi⁻jiih⁺ Jesús

Dsa-jøøh' jnän`jee' kih' hi- na-juu'. ²⁵ Dio ga-ngëey' Jesús mah' ga-juuy' kih' lä-jë' he- na-bääh' jne' hi- ga-mi-jiyh' ka-läh' mah' lee' jne' lluu' cha'në' Dio.

5

Na' ma-hii' tii' jnän`kyaah' Dio

¹ He- ma-laa' jne' lluu' kyaah' he- ma-dsoo' dsë- jne', he-ja- hii' tii' jnän`kyaah' Dio ta-la' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän`. ² Hi- lä-ja- ta-la' kiyh', ma-cha- ba' jwë' jnän` dsa'toohn' cha'në' Dio. He- la' ma-hñah~ ba' jne' he- la-, kih' he- ma-dsoo' dsë- jne'. Peer- jëë- dsë- jne' he- cha- o-jøh' dsë- jnän` he- tëë' jne' ya-jwi' kih' Dio. ³ Hi- ja- ma-la' kih' he-ja-. Lä'kye- he- jëë' jne' wi' jmee- jëë- dsë- jne'. Jëeh', ñe' ba' jne', he- jëë' jne' wi' ja-, jmee- kwëeh' dsë- jne' cha-ga'miih-. ⁴ Hi- he- kwëeh~ dsë- jne', jmee- be' dsë- jne'. Hi- kih' he- be' dsë- jne' he-ja- cha-ga'miih- o-jøh' dsë- cha- jnän`. ⁵ Heh' o-jøh' dsë- he- ma-cha- jnän`, ja- he- mi-gaan' hñaan' ja-. Jëeh', Dio hnää' jne' cha-miih- ta-la' kih' Jmi-llë' Na-jngih' he- ga-tooyh- neh- tuh-dsë- jne'.

⁶ Lä'koo- ma-laa' jne' jää', sa- ma-cha- be' jnän`. Pero ma- ga-të' hor~, Cristo ga-juu' jnä- jne' hi- ää- dsoo'. ⁷ Ju'dsoo', he-lii' ba' jnää- jaa- hi- juu' lla- jaa- hi- lluu'. Pero cher'mah' chaa- jaa- hi- llu' dsë', go- jnää- jaa- hi- tuu- dsë' juu' lla- hi- he'. ⁸ Pero Dio ga-mi-jnää- ha- lä'koo- jiih' hnäy' jne', jëeh', ma-ke- cha-miih- ma- hlëeh' jne', ga-kwaay' Cristo ga-juu' kwaat~ jnän`. ⁹ Na- he- ma-lluu' jne' kyaah' jma- kih' Cristo, ha- ga- sa- lääy' jne' kih' he- wi' he- na- ga-chee' Dio. ¹⁰ Lä'koh' sa- ma- jwah' jne' kyaah' Dio, ga-jiih' juu' jnän`kyaayh', lä'llu' he- ga-juu' jooy'. Hi- na- he- ma-jiih' juu' jnän`kyaayh', ha- ga- sa- lääy' jne' lä'llu' he- na-jiih' jooy'. ¹¹ Hi- ja- ma-la' koo- lääy' jne', jmeey' jëë- dsë- jne' tää' ta-la' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän` hi- ga-jeeh- juu' jnän` kyaah' Dio.

Adán kyaah' Cristo

¹² Ja- ba- lä'koo- ga-he' dso'kye- jmi-gyuu' la- kyaah' jaa- dsa- ba' hi- kyaah' dso'kye- ja- ga-juuy', lä-ja- ga-lä-jëë' ba' dsa- dsa-juu', kih' ga-lä-jëë' ba' ga-jmee' dso'kye-. ¹³ Sa- ga- ma-cha- ley kih' Moisé, ma-cha- ba' dso'kye- jmi-gyuu' la-. Pero sa- la- kwaat~ dso'kye- ja-, jää' sa- ga- ma-cha- ley. ¹⁴ Pero ma-ra- he- ga-juu' ba' dsa-, ga-løø' jmi' kih' 'Adán, lä- ga-të' kih' Moisé. Ga-lä-jëë' ba' dsa- dsa-juu', ma-ke- na-sii' ba' la' dso'kye- he- ga-jmeey' kyaah' he- ga-jmee' Adán. Adán he- ma-laa' lä'koo- laa' jaa- hi- ga-hii' juu' kih' ja' jmi-gyuu' la-.

¹⁵ Pero kah' ba' la' he- la- kwa- Dio jnän` lä'koh' ga- he- hliih' he- ga-jmee' Adán. Kyaah' dso'kye- he- ga-jmee' Adán, ga-hee' jwëë' dsa-. Pero cha-ga'miih- ga-lä-cha- he- llu' kih' jwëë' dsa- kyaah' he- llu' dsë' Dio he- la- kway- ba' ta-la' kih' he- llu' dsë' jaa- dsa-. Hi- he' he' Jesucristo. ¹⁶ Hi- sa- jeeh' kwee- he- hliih' he- ga-jmee' Adán kyaah' he- la- kwa- Dio. Jëeh', ja- jwiz~ kwaat~ kih' koo- ba' dso'kye- he- ga-jmee' dsa- he', hi- kih' he- ja-, ga-toh' dso'jwi' në' jnän`. Pero kwaat~ kih' he- jmee' dsa- cha-miih- dso'kye-, he-ja- ba' ja- ja' he- la- kwa- Dio mah' lä-ja- lee' lluu' dsa-. ¹⁷ Kyaah' dso'kye- he- ga-jmee' jaa- dsa-nuuh-, ga-lih' ga-hee' lä-jëë' dsa-. Pero lä-jëë' dsa- hi- heeh- he- la- kwa- Dio mah' leey' lluu', ha- ga- sa- le' dsa-taayh' llu', kih' he- na-jiyh' cha'në' Dio ta-la' kih' jaa- dsa- hi- chee- Jesucristo.

¹⁸ Kyaah' dso'kye- he- ga-jmee' jaa- dsa-, ja' dso'jwi' në' kih' lä-jëë-. Ja- ba- lä-ja-, ta-la' kih' jaa- dsa- hi- ga-jmee' llu', ja' he- lee' lluu' lä-jëë' dsa- mah' na-jiyh' cha'në' Dio. ¹⁹ Kih' he- ga-lä-chaah' jaa- dsa-nuuh-, jwëë' dsa- ga-lëë' hlëeh'. Ja- ba- lä-ja- ka-läh' kih' he- ga-lä-nuuh' jaa- dsa-, jwëë' dsa- lee' lluu'.

²⁰ Ga-nøø' ley kih' Moisé mah' lä-cha- cha-ga'miih- dso'kye-. Hi- ma- ga-lä-cha- cha-miih- dso'kye-, cha-ga'miih- ga-lä'llu' dsë' Dio kyaah' jne'. ²¹ Hi- ja- ba- lä'koo- ga-lih' dso'kye- ga-jngih' jnän`, ja- ba- lä-ja- ga-lih' Dio ga-jmää' jne' lluu' ta-la' kih' he-

llu¹ dsëy¹, mah¹ jmee¹ chaa⁻ jne¹ ga⁻lä⁻jë⁻ joh¹ jmi¹ cha⁻ ta⁻la⁻ kih¹ Jesucristo Dsa⁻jøøh¹ jnän¹.

6

Ma' ga⁻saa⁻ jne¹ jmi¹, lä⁻koo⁻ he⁻ ga⁻juu¹ jne¹ kyaah¹ Cristo

¹ ¿Ha⁻ lä⁻ jäh¹ jne¹ ja⁻, che¹ wa¹ jmee¹ ba¹ jne¹ he⁻ hliih¹ mah¹ lä⁻llu¹ dsë¹ Dio cha⁻ ga⁻miih⁻ kyaah¹ jne¹? ² Ni⁻ miih⁻ sa⁻ la⁻ lä⁻ja⁻. Ma⁻ na⁻ juu¹ jne¹ kih¹ he⁻ hliih¹, ha⁻ lä⁻ja⁻ dsa⁻tooh¹ ga⁻ jne¹ jmeen¹ he⁻ hliih¹. ³ ¿Che¹ sa⁻ ñeh¹ hnäh¹ he⁻ ma⁻ laa¹ jne¹ koo⁻ kyaah¹ Cristo, he⁻ ja⁻ ba¹ ja⁻ heh¹ ga⁻saa⁻ jne¹ jmi¹ kwaan⁻ kiyh¹? He⁻ ja⁻ la⁻ kwaan⁻ he⁻ ga⁻juu¹ jne¹ ko⁻jøh¹ kyaayh¹. ⁴ Lä⁻ ma⁻ ga⁻saa⁻ jne¹ jmi¹, lä⁻koo⁻ he⁻ ga⁻juu¹ jne¹ hi⁻ ga⁻haa¹ jne¹ ko⁻jøh¹ kyaah¹ Cristo. Hi⁻ lä⁻ ma⁻ ga⁻lä⁻jiih¹ Cristo jee¹ kih¹ hi⁻ na⁻ juu¹ kyaah¹ be¹ kih¹ Dio, ja⁻ ba¹ lä⁻ja⁻ ga⁻lä⁻chaa⁻ jne¹ lä⁻hmëë¹ mah¹ dsa⁻toohn¹ kyaayh¹.

⁵ Cher¹ mah¹ la⁻ kwaan⁻ kyaah¹ jnih¹ ko⁻jøh¹ lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻juuy¹, ja⁻ ba¹ lä⁻ja⁻ lä⁻jiih¹ jne¹ kyaayh¹ lä⁻koo⁻ ga⁻lä⁻jiih¹ hñiiy¹. ⁶ Ma⁻ ñe¹ ba¹ jne¹ lä⁻koo⁻ ma⁻ laa¹ jne¹ jää¹, la⁻ lä⁻koo⁻ he⁻ ga⁻taa¹ jne¹ kyaayh¹ dsoh¹ hma⁻ cru¹ mah¹ ga⁻lääy¹ jne¹ kih¹ jmi⁻ngo¹ he⁻ ma⁻ jøø¹ jnän¹ jwë¹ hliih¹. Heh¹ lä⁻ja⁻ mo⁻ so⁻ cha⁻ he⁻ kih¹ jmee¹ ga⁻ jne¹ he⁻ hliih¹. ⁷ Jëeh¹ jaa⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu¹, ma⁻ na⁻ laay¹ kih¹ dso⁻kye⁻. ⁸ Hi⁻ cher¹ mah¹ ga⁻juu¹ jne¹ kyaah¹ Cristo, lä⁻ja⁻ ma⁻ dsoo¹ dsë⁻ jne¹ ma⁻ chaa⁻ jne¹ ka⁻läh¹ kyaayh¹. ⁹ Jëeh¹ ma⁻ ñe¹ jne¹ he⁻ ga⁻lä⁻jiih¹ Cristo jee¹ kih¹ hi⁻ na⁻ juu¹, he⁻ ja⁻ mo⁻ so⁻ cha⁻ he⁻ kih¹ juuy¹ ka⁻läh¹. Hee⁻ ga⁻ na⁻ he⁻ jmee¹ juuy¹. ¹⁰ Jëeh¹, lä⁻ ma⁻ ga⁻juuy¹, ga⁻juuy¹ kih¹ dso⁻kye⁻ koo⁻ hä¹ ja⁻ ba¹. Ni⁻ miih⁻ sa⁻ jmee¹ dso⁻kye⁻ hih¹ kiyh¹. Heh¹ he⁻ na⁻ jiiyh¹, na⁻ jiiyh¹ kih¹ Dio ba¹. ¹¹ Ja⁻ ba¹ lä⁻ja⁻ hnäh¹, jmee¹ hnäh¹ kwaan⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ juuh¹ hnäh¹ kih¹ dso⁻kye⁻, hi⁻ na⁻ jiih¹ hnäh¹ kih¹ Dio ta⁻ la⁻ kih¹ Cristo Jesús Dsa⁻jøøh¹ jnän¹.

¹² Mo⁻ to⁻ kwa⁻ hnäh¹ jwë¹ lla⁻ dsëë¹ he⁻ hliih¹ në¹ jmi⁻ngo¹ kyah¹ hnäh¹. Mo⁻ to⁻ jmeeh⁻ hnäh¹ he¹ he⁻ ga⁻ ngii¹ jmi⁻ngo¹ kyah¹ hnäh¹. ¹³ Ta⁻ kwa⁻ jwë¹ jmee¹ goo⁻ tiih¹ hnäh¹ he⁻ hliih¹. Ngëë¹ hnäh¹ hñaa¹ kih¹ Dio, lä⁻koo⁻ he⁻ ma⁻ lä⁻jiih¹ hnäh¹ jee¹ kih¹ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu¹. Hi⁻ ngëë¹ hnäh¹ na⁻ hñaa¹ jmi⁻ngo¹ kyah¹ hnäh¹ kih¹ Dio mah¹ jmee¹ he⁻ llu¹ jmah¹ ba¹. ¹⁴ Lä⁻ jwë¹ ja⁻ mo⁻ so⁻ lla⁻ dsëë¹ he⁻ hliih¹ kyah¹ hnäh¹, jëeh¹ mo⁻ so⁻ na⁻ jnää¹ hnäh¹ kih¹ ley, na¹ he⁻ ma⁻ tääh¹ hnäh¹ kyaah¹ he⁻ llu¹ he⁻ la⁻ kwa⁻ Dio.

Jne¹ hi⁻ mi⁻ te¹ kih¹ he⁻ llu¹

¹⁵ Ha⁻ lä⁻ ja⁻, na¹ he⁻ ma⁻ tøøh¹ jne¹ kyaah¹ he⁻ la⁻ kwa⁻ Dio hi⁻ mo⁻ so⁻ na⁻ jnää¹ jne¹ kih¹ ley, ¿che¹ jmee¹ ga⁻ jne¹ he⁻ hliih¹? Ni⁻ miih⁻ sa⁻ la⁻ lä⁻ja⁻. ¹⁶ ¿Che¹ sa⁻ ñeh¹ hnäh¹ ha⁻ lä⁻ la⁻? Cher¹ mah¹ ga⁻ hnëeh¹ hnäh¹ hñaa¹ jmeeh¹ ta¹ kih¹ dsa⁻, he⁻ ma⁻ na⁻ hñuuh¹ hnäh¹ mi⁻ teh¹ hnäh¹ kiyh¹ ba¹ ja⁻. Lä⁻ ja⁻ cher¹ mah¹ jmeeh⁻ ga⁻ hnäh¹ he⁻ hliih¹, lä⁻ ma⁻ tääh¹ ja⁻ ba¹ hnäh¹ kyaah¹ he⁻ hliih¹ he⁻ jmee¹ juu¹ hnäh¹. Pero cher¹ mah¹ tääh¹ hnäh¹ nuuh¹ hnäh¹ kih¹ Dio, leeh¹ hnäh¹ lluu¹. ¹⁷ Ti⁻ hmaah¹ Dio, ma⁻ ke⁻ ma⁻ na⁻ hñuuh¹ hnäh¹ kyaah¹ dso⁻kye⁻, pero na¹ ma⁻ heeh¹ hnäh¹ lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ hoh¹ hnäh¹ lä⁻ jë⁻ ju⁻ dsoo¹ he⁻ ma⁻ nuuh⁻ hnäh¹. ¹⁸ Ma⁻ na⁻ laah¹ hnäh¹ kih¹ dso⁻kye⁻, hi⁻ na¹ ma⁻ ngëeh¹ hnäh¹ hñaa¹ jmeeh¹ hnäh¹ he⁻ llu¹ jmah¹ ba¹. ¹⁹ Ma⁻ hlëeh¹ hnäh¹ juu¹ kih¹ hi⁻ na⁻ hnëë¹ jmee⁻ ta¹ hi⁻ kih¹ dsa⁻ juuy¹ mah¹ lä⁻ ngëë¹ hnäh¹ kwee⁻. Jää¹ ga⁻ ngëeh¹ hnäh¹ hñaa¹ kih¹ dso⁻kye⁻, ga⁻ jmeeh¹ hnäh¹ he¹ kih¹ he⁻ hliih¹ cha⁻ ga⁻ miih⁻. Pero na¹ ta¹ cha⁻ në¹ ngëë¹ hnäh¹ hñaa¹ kih¹ Dio mah¹ leeh¹ hnäh¹ hi⁻ jmee⁻ he⁻ llu¹ jmah¹ ba¹ hi⁻ lä⁻ ja⁻ leeh¹ hnäh¹ na⁻ jngëë¹ cha⁻ ga⁻ miih⁻.

²⁰ Lä⁻ koo⁻ ma⁻ na⁻ hñuuh¹ hnäh¹ kyaah¹ dso⁻kye⁻, sa⁻ ma⁻ laah¹ hnäh¹ kwaan⁻ kyaah¹ he⁻ llu¹. ²¹ ¿Hee⁻ na⁻ ga⁻ lëh¹ hnäh¹ kyaah¹ he⁻ hliih¹ he⁻ ga⁻ jmeeh¹ hnäh¹? Hi⁻ na¹ kwa⁻ o⁻ hih¹ kyah¹ hnäh¹. He⁻ jngiih¹ jnän¹ ba¹ ja⁻. ²² Pero na¹ he⁻ mo⁻ so⁻ na⁻ hñuuh¹ hnäh¹ kyaah¹ dso⁻kye⁻ ja⁻, ma⁻ laah¹ hnäh¹ hi⁻ jmee⁻ ta¹ he¹ kih¹ Dio ba¹. He⁻ la⁻ ba¹ ja⁻ ya⁻ jøø¹ kyah¹ hnäh¹, he⁻ jmee⁻ na⁻ jngëeh¹ hnäh¹ lä⁻ jiih¹ mo⁻ so⁻ juu¹ hnäh¹. ²³ Hi⁻ jmee⁻ dso⁻kye⁻, juu¹ bih¹. He⁻ ja⁻ na⁻ la⁻ lä⁻ koo⁻ jñeey¹. Pero he⁻ la⁻ kwa⁻ Dio, he⁻ ja⁻ jmee⁻ chaa⁻ jne¹ tää¹ ta⁻ la⁻ kih¹ Cristo Jesús Dsa⁻jøøh¹ jnän¹.

7

Ley kih' Moisé mo'so' jmee' hih' jnän'

¹ Øøhn', hlëëhn' hnäh' hi' kyuu~ ley, ¿che' sa' ngëeh' hnäh' ha- lä' la' ley? Ley ja- jmee' hih' kih' dsa', ta'ko-jiih' chaay-. ² Lä'koo- la' kih' jaa- dsa- më' hi- na- jee- goo-. Cha'né' ley, ma-na-laay' kyaa' jaa- dsa- ñuu~ ba' ta'ko-jiih' chaa- dsa- ñuu~ kyaay'. Pero cher'mah' ga'juu' dsa- ñuu~ he', mo'so' jmee' hih' ley ja- kiyh'. ³ Lä'ja-, cher'mah' ga'kaa' dsa- më' he' jñah' dsa- ñuu~ ta'ko-jiih' chaa- dsa- ñuu~ kyaay', he- jmeey' dso'kye- ba' ja-. Pero cher'mah' ga'juu' dsa- ñuu~ kyaay', mo'so' jmee' hih' ley ja- kiyh'. Ja-ga' na-, le' ba' kaay' jñah', sa' cha- hliih' la'.

⁴ Ja-ba' lä'ja- hnäh' øøhn', ma-na-juu' hnäh' cha'né' ley kih' Moisé, kih' he- ga'juu' jmi-ngo' kih' Cristo. Lä'ja- cha- jwë' leeh' hnäh' kyaa' jñah'. Hi- he' he' Cristo hi- ga-lä'jiih' jee' kih' hi- na-juu' mah' jmee' jne' he- llu' jmah' cha'né' Dio. ⁵ Ta'ko-jiih' má' ga-nøø' jne' lä'koo- má' ngii' jmi-ngo' jnän', lä'jé' he- hliih' he- má' hee' dsë- jne', ga-tëë' be' kyaah' ley, mah' ga'jøø' jnän' jmeen' he- hliih' he- má' jngiih' jnän'. ⁶ Pero na' ma-na-laay' jne', lä'llu' he- ma-na-juu' jne' cha'né' ley he- má' jmee' hih' jnän'. Hi- na'tøøh' jne' kyaah' mada- hmëë' lä'koo- hih' jmee' jmi-llë' kih' Dio. Mo'so' jmee' ga' hih' jnän' lä'koo- na-sii- né' ley ma-gyuh-.

Sa' tää' jne' mi'te' jne' ley

⁷ ¿Ha- lä' jäh' jne' ja-? ¿Che' jmee' hliih' ley ja-? Ni' miih- sa' la' lä'ja-. Jnä' sa' ga-lä'kyuu~ hee- ja- dso'kye- wa-ra- jäh' kih' sa' cha- ley. Hi' ni' sa' ma-lä'kyuu~ hee- ja- he- hee' dsë' dsa- lä'jé' he- ga' cha- wa-ra- jäh' kih' sa' lle' né' ley nuuh' la': "Ta' wa' hee' hoh' leh' he- ga' cha-." ⁸ Pero dso'kye- ga-tëë' be' cha-ga'miuh- má' ga-nuun' ha- lä' hlëëh' nuuh' ja-. He-ja- ga-lä'jé' go-te' ba' má' hee' dsën'. Pero wa-ra- jäh' kih' sa' cha- ley, na-hmää' ba' dso'kye- ja-. ⁹ Sa' ga' ma-nuun' ley má' chaa- ba' jnä' llu' laan'. Pero má' ga-nuun' nuuh' ja-, ga-lä'jnä' dso'kye- hi' ga-lä'ngëen' má' na-bääh'n' he- má' juun' ba'. ¹⁰ Ja-ga' ga-lä'ngëen', heh' nuuh' he- la' kwaan' jmee' chaa- jne', ga-mi'jnää- he- má' na-bääh'n' he- má' juun'. ¹¹ Jëeh', dso'kye- ga-tëë' be' kyaah' nuuh' ja-, ga-mi'gaay- jnä' hi' ja-ba' he- ja- ga-bääh- jnä' he- má' juun'.

¹² Ma-ra' he- na-jngii' ba' ley, hi' lä'jé' nuuh' he- lle' né' ley na-jngii', llu' ba' la', sa' cha- la' ni' miih-. ¹³ ¿Che' ja-ba' he- llu' ja-, ga-bääh- jnä' juun'? Ni' miih- sa' la' lä'ja-. Dso'kye- ba' ja- he- ga-hee' jnä'. Kyaah' he- llu' ja-, ga-mi'jnää- ha- lä' la' dso'kye- he- kyaah' ma-na-bääh'n' juun'. He-ja- kyaah' nuuh' ja- ga-lä'jnä' ha- koo- hliih' sa' la' dso'kye- he- kye' jne'.

Sa' tää' jne' han' kih' he- hliih' he- ngii' jmi-ngo' jnän'

¹⁴ Ma-né' ba' jne', jmi-llë' ba' la' ley, pero jnä' jmi-ngo' ba' laan', ma-na-hnëë' ba' jnä' he- jmeen' ta'he' kih' dso'kye-. ¹⁵ Sa' ngëen' hee- na- la' kin', sa' jmeen' lä'koo- hnoon' jmeen'. He- sa' tih~ dsën', he- ja- ba' jmeen'. ¹⁶ Hi' cher'mah' ga'jmeen' he- sa' hnoon' jmeen', lä'jwë' ja- jmeen' dsoo', llu' ba' ley ja-. ¹⁷ He- ja- jmee' lii~, ja' hñiin' he- jmeen' lä'ja-, dso'kye- he- kyaahn' ba' ja-, he- jmee' lä'ja-. ¹⁸ Man' kwee-, sa' jnøø' ni' miih- he- llu' ki' jnä'. He- ma-jwahn' lä'na- he- hlëëhn' kih' jmi-ngo' kin' ba' ja-. Ma-ke- hnoo' ba' jnä' jmeen' he- llu', pero sa' tään' jmeen'. ¹⁹ Jëeh', sa' jmeen' he- llu' lä'koo- hnoon' jmeen'. He- hliih' he- sa' hnoon' jmeen', he- ja- ba' jmeen'. ²⁰ Hi' cher'mah' jmeen' he- sa' hnoon' jmeen', ja' he' hñiin' he- jmeen' lä'ja-. Dso'kye- he- kyaahn' ba' ja- he- jmee' lä'ja-.

²¹ Lä'jé' jiih' he- hnoon' jmeen' he- llu', he- hliih' jmah' ba' jøø' kin'. Koo- na- la' ba' kin'. ²² Neh' tuh- dsën', tih~ ba' dsën' ley kih' Dio. ²³ Pero man', cha- ga' jyoh' he- ha' kih' he- tih~ dsën'. He- ja- lla- dsëë' kin' mah' jmeen' he' kih' dso'kye- he- kyaahn'.

²⁴ Peer⁺ jwii[~] jnä⁺ kih⁺ Dio. ¿Hii⁻ lää⁺ jnä⁺ kih⁺ jmi⁻ngo⁺ he⁻ jmee⁺ juun[?]? ²⁵ Ti^hmaah⁺ kwan⁺ kih⁺ Dio, ma⁺ ra⁺ he⁻ lääy⁺ ba⁺ jnä⁺ ta⁻ la⁺ kih⁺ Jesucristo Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁺. Lä⁻ la⁻ ba⁺ la⁺. Neh⁻ tuh⁻ dsen⁻ hnoon⁺ jmeen⁻ he⁺ kih⁺ ley kih⁺ Dio pero jmi⁻ngo⁺ kin⁺, jmee⁺ ga⁺ he⁺ kih⁺ dso⁺kye⁻ ba⁺.

8

Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺ kwa⁺ be⁺ mah⁺ leh⁺ jne⁺

¹ Na⁺ na⁺, mo⁺ so⁺ na⁻ bääh⁻ dsa⁻ nää⁺ cha⁻ je⁻ hi⁻ tääh⁺ kyaah⁺ Cristo Jesús, hi⁻ sa⁺ ga⁻ nää⁺ lä⁻ ngii⁺ jmi⁻ngo⁺ kih⁺, ga⁻ nää⁺ bih⁺ lä⁻ koo⁻ jäh⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺. ² Na⁺ he⁻ ma⁻ kyaahn⁺ Cristo Jesús, Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺ he⁻ jmee⁻ chaa⁻ jne⁺, ga⁻ lää⁺ jne⁺ he⁻ ma⁻ na⁻ bääh⁻ jne⁺ kyaah⁺ dso⁺kye⁻ he⁻ ma⁻ jngiih⁺ jnän⁺. ³ Sa⁺ ga⁻ jmää⁺ ley kih⁺ Moisé ma⁺ lää⁺ jne⁺, kih⁺ he⁻ sa⁺ cha⁻ be⁺ kih⁺ jmi⁻ngo⁺ jnän⁺. He⁻ ja⁻ ga⁻ chee⁺ Dio joo⁺, ga⁻ kay⁺ jmi⁻ngo⁺ lä⁻ koo⁻ jmi⁻ngo⁺ he⁻ kye⁺ jne⁺ hi⁻ ää⁻ dsoo⁺. Ga⁻ juuy⁺ kih⁺ he⁻ na⁻ bääh⁻ jne⁺ kyaah⁺ dso⁺kye⁻. Lä⁻ jwë⁺ ja⁻ ga⁻ chee⁺ Dio dso⁺kye⁻ ja⁻ kyaah⁺ dso⁺ jwii⁺ he⁻ ma⁻ kye⁺ jne⁺ né⁺ jmi⁻ngo⁺ jnän⁺. ⁴ Mah⁺ lä⁻ ja⁻ lä⁻ tää⁺ jne⁺ jmeen⁻ he⁻ llu⁺ jmah⁺ lä⁻ hnøø⁺ kih⁺ ley, cher⁺ mah⁺ sa⁺ jmee⁻ ga⁺ jne⁺ he⁺ lä⁻ koo⁻ ngii⁺ jmi⁻ngo⁺ jnän⁺. Hnøø⁺ jmee⁻ jne⁺ he⁺ lä⁻ koo⁻ jäh⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺ ba⁺.

⁵ Dsa⁻ hi⁻ ga⁻ nää⁺ lä⁻ koo⁻ ngii⁺ jmi⁻ngo⁺ kih⁺, kyey⁻ huü⁺ dsë⁻ kih⁺ jmi⁻ngo⁺. Pero hi⁻ ga⁻ nää⁺ lä⁻ koo⁻ jøø⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺, kyey⁻ huü⁺ dsë⁻ kih⁺ Dio ba⁺. ⁶ Cher⁺ mah⁺ jmee⁻ jne⁺ he⁺ kih⁺ he⁻ ngii⁺ jmi⁻ngo⁺ jnän⁺, he⁻ ja⁻ jmee⁺ juu⁺ jne⁺. Pero cher⁺ mah⁺ jmee⁻ jne⁺ he⁺ kih⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺, he⁻ ja⁻ ba⁺ jmee⁺ chaa⁻ jne⁺ hi⁺ jmee⁺ hii⁺ tii⁺ jnän⁺. ⁷ Lä⁻ koo⁻ la⁺ kih⁺ jmi⁻ngo⁺ jnän⁺ sa⁺ jwah⁺ kyaah⁺ Dio. Sa⁺ jmee⁺ he⁺ lä⁻ koo⁻ jäh⁺ ley kih⁺ Dio hi⁺ ni⁺ lä⁻ ja⁻ sa⁺ tää⁺ høøy⁺ wa⁻ ra⁻ jäh⁺ kih⁺ jmeey⁺ he⁺. ⁸ Hi⁻ ga⁻ nää⁺ lä⁻ koo⁻ ngii⁺ jmi⁻ngo⁺ kih⁺, sa⁺ tääy⁺ jmeey⁺ he⁻ tih⁻ dsë⁺ Dio.

⁹ Pero hnäh⁺, mo⁺ so⁺ tääh⁺ hnäh⁺ lä⁻ hnøø⁺ jmi⁻ngo⁺. Cher⁺ mah⁺ ju⁺ dsoo⁺ kye⁺ hnäh⁺ Jmi⁻lle⁺ kih⁺ Dio, tääh⁺ hnäh⁺ lä⁻ hnøø⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺ ba⁺. Hi⁺ cher⁺ mah⁺ chaa⁻ hi⁻ sa⁺ kye⁻ Jmi⁻lle⁺ kih⁺ Cristo, sa⁺ laay⁺ kyaah⁺ Cristo. ¹⁰ Pero cher⁺ mah⁺ kyaah⁺ hnäh⁺ Cristo, lä⁻ koo⁻ he⁻ ga⁻ juu⁺ jmi⁻ngo⁺ kyah⁺ hnäh⁺ kwaat⁻ kih⁺ dso⁺kye⁻, hi⁺ jmi⁻lle⁺ kyah⁺ hnäh⁺ na⁺ jiih⁻ lä⁻ llu⁺ he⁻ ma⁻ laah⁺ hnäh⁺ lluu⁺. ¹¹ Cher⁺ mah⁺ kye⁺ hnäh⁺ Jmi⁻lle⁺ kih⁺ hi⁻ ga⁻ chaa⁻ Jesús jee⁺ kih⁺ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁺, he⁺ ba⁺ hi⁻ ga⁻ mi⁻ jiih⁻ Cristo, mi⁻ jiih⁻ jmi⁻ngo⁺ kyah⁺ hnäh⁺ he⁻ dsa⁻ juu⁺, ta⁻ la⁺ kyaah⁺ be⁺ kih⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺ he⁻ kye⁺ hnäh⁺.

¹² He⁻ ja⁻ jwëehn⁻ hnäh⁺ øøhn⁺, koo⁻ ba⁺ la⁺ he⁻ ää⁻ jmi⁺ jmeen⁻ pero ja⁺ he⁻ dsa⁻ toohn⁺ lä⁻ koo⁻ hnøø⁺ jmi⁻ngo⁺ jnän⁺. ¹³ Cher⁺ mah⁺ tääh⁺ hnäh⁺ lä⁻ hnøø⁺ jmi⁻ngo⁺ kyah⁺ hnäh⁺, juuh⁺ hnäh⁺. Pero cher⁺ mah⁺ kyaah⁺ be⁺ kih⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺ ga⁻ lä⁻ øøh⁺ hnäh⁺ kih⁺ he⁻ ngii⁺ tuh⁻ hoh⁻ hnäh⁺, chaa⁻ ba⁺ hnäh⁺ tää⁺. ¹⁴ Lä⁻ jëë⁺ hi⁻ jøø⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺ kih⁺, hi⁻ he⁺ ba⁺ laa⁺ ma⁻ ra⁻ joo⁺ Dio. ¹⁵ Sa⁺ ga⁻ hñah⁺ jne⁺ koo⁻ jmi⁻lle⁺ he⁻ hnëë⁺ jne⁺ mah⁺ dsa⁻ tooh⁺ jne⁺ gah⁺ jne⁺ lä⁻ koo⁻ ma⁺ tøøh⁺ jne⁺ jää⁺. Ga⁻ hñah⁺ jne⁺ Jmi⁻lle⁺ kih⁺ Dio hi⁻ ga⁻ jmää⁺ jne⁺ ma⁻ ra⁻ jooy⁺. He⁻ ja⁻ chiih⁺ jnih⁺: “Abba”, he⁻ hnøø⁺ jäh⁺ Tää⁺ kyaan⁺. ¹⁶ Ja⁻ ba⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺ jmee⁺ ju⁺ dsoo⁺ siiyh⁺ jmi⁻lle⁺ jnän⁺, ma⁻ ra⁻ he⁻ laa⁺ jne⁺ joo⁺ Dio. ¹⁷ Hi⁻ he⁻ ma⁻ laa⁺ jne⁺ jooy⁺, ma⁻ laa⁺ jne⁺ kwaat⁻ hñah⁺ jne⁺ he⁻ kwëeh⁺ Dio joo⁺. Lä⁻ ja⁻ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ Cristo hñah⁺ jne⁺ heen⁻ he⁻ ga⁻ bääh⁻ Dio hñii⁺, cher⁺ mah⁺ heeh⁺ jne⁺ jëën⁺ wii⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaayh⁺. Ja⁻ ga⁻ na⁺, le⁺ dsa⁻ toohn⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaayh⁺ ya⁺ jwii⁺ kiyh⁺.

Lloo[~] koo⁻ jmi⁺ tëëh⁺ jne⁺ ya⁺ jwii⁺ kih⁺ Dio

¹⁸ Jnä⁺ laan⁺, he⁻ lli⁺ wii⁺ he⁻ jëë⁺ jne⁺ na⁺, ni⁺ miih⁻ sa⁺ jeeh⁺ lä⁻ koo⁻ le⁺ jnän⁺ ya⁺ jwii⁺ kih⁺ Dio he⁻ na⁺ ga⁻ lä⁻ jnä⁺. ¹⁹ Ga⁻ lä⁻ jë⁺ he⁻ ga⁻ jmee⁺ Dio cha⁻ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻, hnøø⁺ wa⁻ ra⁻ jäh⁺ kih⁺ na⁺ ga⁻ juh⁻ ba⁺ ma⁻ tē⁺ jmi⁺ mi⁻ jnää⁺ Dio lä⁻ jëë⁺ hi⁻ laa⁺ jooy⁺. ²⁰ Jëëh⁺, lä⁻ jë⁺ he⁻ ga⁻ jmee⁺ Dio cha⁻ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻ mo⁺ so⁺ jnä⁺ lä⁻ koo⁻ ma⁺ jnä⁺ lä⁻ ma⁺ ga⁻ jmee⁺ Dio. Pero ja⁺ he⁻ hyoh⁻ dsë⁺ ja⁻, he⁻ ga⁻ jjä⁺ ta⁺ hwa⁺. Lä⁻ ja⁻ ga⁻ lä⁻ hnøø⁺ hñii⁺ hi⁻ ga⁻ jmee⁺ ba⁺. Pero ma⁻ ra⁻ he⁻ cha⁻ ba⁺ o⁻ jøh⁺ dsë⁻ kih⁺. ²¹ Jëëh⁺, ma⁻ ra⁻ he⁻ lää⁺ ba⁺ lä⁻ jë⁺ he⁻

ga'jmee' Dio, sa' kway' jwë' hee' ta-la' hee' lä'ja- ba'. Ma'ja- le' cha-miuh- llu' kiyh' wa'ra- ga-të' jee' lääy' ko-jøh' kyaah' lä-jëe' hi- laa' joo' Dio. ²² Ma- ñe' ba'jne', lä-jëe' he- ga'jmee' Dio ki-hooh- lä-jiih' na' kih' li'wi' he- jëy~, ku'jii' kih' lä'koo- jaa- dsa- më' jee' dsa- lä-cha- gyuu- kyaay'. ²³ Hi- ja- ma-la' he- ja- ki-hooh~, ja-ba' lä-ja- jne' ka-läh'. Jëeh', ma-hñah- jne' Jmi-llë' Na-jngii' he- la' to-në' kih' jee' lä-jëe' he- na' ga'hñah' jne'. He-ja- ku'jii' tuh-dsë- jne', jøøn' kih' Dio he- mi-jnäay' jne' he- laan' ma-ra' jooy'. Ja-ga' na' lää' jmi-ngo' he- kye' jne' la-. ²⁴ Ga-läay' jne', he-ja- ma-cha- ba' o-jøh- dsë- jnän' he- lää' ba' jmi-ngo' jnän'. Pero wa'ra- jäh' kih' ga-tëe' jne' he- la-, mo-so' cha- he- kih' he- jøø' ga'jne'. Jëeh', he- ma-tëe' jne', ¿he-la' jøø' ga'jne' tëen'? ²⁵ Pero jne', tøøh' ba'jne' jøøn' he- sa' ga' ma-tëe' jne', he-ja- hnøø' jmeen' jøh- dsë- jne'.

²⁶ Ja-ba' lä-ja-, Jmi-llë' Na-jngii' kway' be' lä- ma' sa' cha- be' jnän'. Jëeh', sa- kyuu- jne' ha- lä- chuun' kyaah' Dio, pero Jmi-llë' Na-jngii' cheh' në' jnän', ki-hooh- ngiiy' jnän' kyaah' juu' he- sa' këh' jne' jmi- hlëehn'. ²⁷ Dio hi- jëe- kwee- ha- lä- la' neh- tuh-dsë- jne', hi- he' ñe- hee- na- he- ngii' Jmi-llë' Na-jngii', jëeh' lä- hyoh- dsë' Dio ba' ngiiy' jnän' hi- laa' kyaay'.

²⁸ Jne' hi- hnää' Dio, ñe' jne', he- llu' jnän' ba' ja- lä-jëe' he- dsa-ngëe' jne', jne' hi- na-teeh' kya- Dio lä'koo- huud-së- kiyh' he- ma-na-la- jää'. ²⁹ Jää' ma-kyuu- Dio lä-jëe' dsa- kya- hi- lä-ja- ga'jmäay' kwaat- lä- ma' to-në', mah' leey' lä'koo- laa' jooy'. Lä-jwë' ja-, lee' Cristo to-në' jee' kih' jwëe' dsa- kyaay'. ³⁰ Hi- lä-jëe' hi- ga'jmäay' kwaat- lä- ma' to-në', ga-tëeyh' hi- he'. Hi- lä-jëe' hi- ga-tëeyh', ga'jmäay' lluu'. Hi- hi- ga'jmäay' lluu' he', ga'jmäay' kaah'.

³¹ ¿Hee- ga' na- jäh' jne' na'? Cher'mah' Dio kyaah' jne', ¿hii- na- hi- lla-dsëe' jne'? ³² Sa- ga'kooy' dsëy', ma-ra' he- ga-ngëe' bih' jooy' ga'juu' kwaat- jnän'. Ha- ga' sa- kwëeyh' jne' lä-jëe' he- jmee' bii' jnän'. ³³ ¿Ha- ta' ja- hi- hnëe' hi- ma-na-lleeh' kya- Dio? Hñii' ba' Dio jmäay- lluu'. ³⁴ ¿Ha- ta' ja- hi- taah' jne' cha'je-? Cristo ga'juu' jnän' hi- ja- ma-la' koo- ga'juuy' ja-, ga-lä-jiiyh' ka-läh'. Hi- ja- ma-la' koo- ga-lä-jiiyh', na' gyay' jwoo' ra-lluu' kih' Dio ngiiy' jnän'. ³⁵ ¿Ha- ta' ja- he- ha' jnän' he- hnää' Cristo jne'? ¿Che' kyaah' he- jëe' jne' wi', che' kyaah' he- la' jwëeh' jnän', he- kwa' dsa- jnän', he- sa' cha- he- kih-hihn-, he- sa' cha- hmiih- he- kyehn', he- hii' goo- jnän', o he- juu' jne'? ³⁶ Lä'koo- na-sii- juu' kih' Dio:

Kih' he- tøøh' jnääh' kyaah' hne-, he-ja- lä-jëe' jmi' ba' hii' goo- juu' jnääh'.
Jmee' dsa- kwaat-, laa' jnääh' lä'koo- jah' hi- jngëeyh'.

³⁷ Kih' jee' lä-jëe' he- ja-, ma-ra' he- leh' ba'jne' kyaah' be' kih' Cristo hi- hnää' jne'.
³⁸ He-ja- jmeen' dsoo', ni' he- juu' jne', ni' he- cha- jmi-gyuu' la-, ni' ángele, ni' hi- laa' ta' juuh-, ni' hi- na-høø- ga' be', ni' he- cha- na', ni' he- na' ga-lä-jnä' ta' cha'në',
³⁹ ni' he- cha- gyuuh', ni' he- cha- neh' hwa', ni' he- ga'jyoh' he- ma-na-la' kih' Dio, sa' tää' jnuuh' lä'koo- te' he- hnää' Dio jne', he- ga-mi-jnäay- jnän' ta-la' kih' Cristo Jesús Dsa-jøøh' jnän'.

9

Ga'jä' ta' koo' dsa- Israel hi- ma' laa' kwaat~

¹ Jnä' hi- laa' kyaah' Cristo, ju'dsoo' na- jwëehn- hnäh', sa' ta-juun'. Hi- Jmi-llë' Na-jngii' jmee' ju'dsoo' ko-jøh' kyaah' jnä', ² he- meeh- dsën- cha-miuh-. Lä-jëe' jmi' ba' jii' tuh-dsën-. ³ Hnoon' ja' dso'jwi' në' kin', hnoon' jän' ta' koo' kih' Cristo ha- ga- che- lä-ja- le' llu' kih' øøhn' hi- te-ju- kin' kyaah', ⁴ hi- laa' dsa- Israel. Dio ga'jmäay' lä'koo- jooy', hi- ga-mi-jnäay- jmëe' je- kiyh' hi- ga'jmee' Dio hmooh' kyaayh', ga-tooyh- gooy- ley kih' Moisé, hi- ga'jmeey' mada- he- jmee' dsa- he' juuh- kiyh', hi- ga-bäayh- hñiiy' ha- lä- jmeey' kyaayh'. ⁵ Dsa- Israel he' laay' sa'ju- kih' dsa- ma-kaah' kya- jnääh' hi-

ma' chaa llo'joo'. Hi' jee' kyaa' jnaah' ya' hēē' Cristo laay' dsa' jmi' gyuu'. Hi' he' laa' Dio, hi' jøøh' ga' kih' jee' lä'jēē'. Lä'ja' wa' hān' kih' ga' lä'jē' joh' jmi' cha'. Wa' la' lä'ja'.

Dio sa' dsēē' dsoo' he' ga'jä' dsa' he' ta' koo'

⁶Ja' he' sa' ga' mi'te' Dio juu' kih' kyaah' dsa' Israel, he' ga'jäy' ta' koo'. Jēēh' ja' lä'jēē' sa'ju' kih' laa' ma'ra' dsa' Israel. ⁷Ni' ja' lä'jēē' sa'ju' kih' Abraham, laa' ma'ra' joo'y'. Lä'la' ba' jäh' Dio siyh': "Ma'la' sa'ju' kih' Isaac ba' lee' dsa' kyaah'." ⁸Lä'la' ba' hnøø' jäh' juu' la'. Ja' kih' he' ga' lä' chaa' dsa' jee' kih' hi' na' hnaa' chaa', he' ja' laay' joo' Dio. Ma'la' dsa' hi' dsa' lä' chaa' lä'koo' ga' bääh' Dio hñii' kyaah', hi' he' ba' jmäy' kwaat' laa' ma'ra' sa'ju' kih'. ⁹He' la' ba' ja' he' ga' bääh' Dio hñii', ga' jäyh': "Ja' ba' jii' la' jän' jyoh' ji' ñe', hi' lä' chaa' joo' Sara."

¹⁰Ja' ma'la' he' ja' ga' la'. Jaa' ba' jmi' lä' uu' joo' Rebeca, hi' ga' lä' chaa'. Hi' he' he' dsa' ma' gyuh' jnän' Isaac. ¹¹Sa' ga' ma' lä' chaa' gyuu' suu' he', hi' ni' sa' ga' ma' jmee' gyuu' suu' he' ni' he' hñih' ni' he' llu'. Ma'ja' ba' ga' lleeh' Dio jaa' hi' ga' laa' kyaay', lä'ja' ba' ga' jä' koo' hweh', Dio le' lleeh' hii' na' hi' hñäy'. Sa' la' kwaat' hee' na' he' jmee' dsa', Dio ba' he' hi' tēēh' dsa'. ¹²Lä'la' ga' jäh' Dio siih' Rebeca: "Hi' mäh' ba' jmee' hih' kih' hi' jøøh'." ¹³Juu' na' jeeh' kwee' lä'koo' na' sii' jee' la': "Jacob ba' ga' lä' hnaan', pero Esaú ga' jmään' ta' koo'."

¹⁴¿Ha' lä' jäh' jne' ja'? ¿Che' jmee' Dio hñih' he' jmeey' lä' na'? Ni' miih' sa' la' lä'ja'. ¹⁵Jēēh', lä'la' ga' jäh' Dio siih' Moisé: "Lä' ñih' dsen' kih' hi' lä' dsen' hi' lä' jøh' dsen' kyaah' hi' lä' dsen' ka' läh'." ¹⁶Sa' la' kwaat' lä' hnøø' dsa', ni' kih' he' jmee' dsa' lä' bi'. Ni' miih' sa' la' lä'ja'. Lä' ñih' dsē' Dio kih' dsa' hi' lä' dsēy' ba'. ¹⁷Lä'la' na' sii' juu' kih' Dio lä'koo' ma' ga' hlēy' kyaah' Faraón: "Ma' llaan' hne' jøøh' mah' jēē' dsa' ha' koh' sa' cha' be' kin' he' mi' jnään' né' kyah', mah' lä'ja' lä'kyuu' dsa' jnä' lä'kaa' jmi' gyuu'", ga' jäh' Dio. ¹⁸Jee' ja' dsa' lä' jnä', lä' ñih' dsē' Dio kih' hi' lä' dsēy' hi' lä'ja' kih' hi' lä' dsēy' jmeey' lä' chaayh' cha' ga' miih'.

¹⁹Cher' mah' hne' jwiih' jnä': "¿He' la' ja' bääh' Dio jne' dsoo'? Jēēh', sa' chaa' ni' jaa' hi' lih' ha' kih' Dio kih' he' lä' dsēy' jmeey'." ²⁰Pero jnä' jeehn' kyah' lä'la': "Hne' dsa' ñuuh', ¿hee' laah' hne' mah' tíchooh' juu' kyaah' Dio?" Sa' le' hlēh' mi'hya' siyh' tē'hya': "¿He' la' ma' jmäh' jnä' lä' na'?" ²¹Cha' jwē' kih' tē'hya' jmee' lä' lä' dsēy'. Kyaah' ja' ba' tū'jii' ja', jmeey' mi'hya' he' la' na' hñaa' hi' jmeey' mi'hya' wa' la' cha' la'.

²²Hi' ha' lä' jäh' jne' kih' he' la'. Dio hnøøy' mi' jnäy' lä'koo' ya' jēē' dsēy', hi' hnøøy' nuu' dsa' ha' lä' la' be' kih', pero sa' jmeey' lä' chah' ja', kwēēh' ba' dsēy' cha' miih' kyaah' hi' lle' kih' dsa' nää' kyaah' dso' jwii'. ²³Hi' lä'ja' ka' läh' hnøøy' jēē' dsa' ha' koh' na' hñaa' sa' la' ya' jwii' kih', he' mi' jnäy' kih' hi' lä' ñih' dsēy', he' ba' hi' ga' mi' lluy' lä' ma' to' né' mah' tēy' ya' jwii' kih'. ²⁴Lä'ja', lä' kye' jne' ma' tēy' na'. Hi' ja' ma'la' hi' laa' judiu, ja' ba' lä'ja' ma' tēy' hi' sa' laa' judiu.

²⁵Lä'koo' ga' jäh' Osea:

Kih' dsa' hi' sa' laa' kyaan', mi' chee' jnih' "Dsa' kyaan'".

Dsa' hi' sa' ma' hnaan', na' ma' hnaa' jnih'.

²⁶Ja' ba' jee' ga' jäyh' ja' "Sa' laah' hnäh' dsa' kyaan'",

ja' ba' jee' ja', lloo' koo' jmi' jäyh' "Laah' hnäh' joo' Dio jiih'".

²⁷Ja' ba' lä'ja' ga' hlēh' Isaia kih' dsa' Israel: "Ma' ke' jwēē' jwēte' sa'ju' kih' Israel lä'koo' mi' sii' he' cha' cha' hoo' jmi' ñeeh', pero miih' go' te' ba' hi' lää'. ²⁸Jēēh', ma'ra' he' jmee' ba' Dio lä'koo' ga' jäyh' le' kih' hi' na' bääh' dsoo' lä'kaa' jmi' gyuu'. Chah' ba' llay' ta' kyaah' ju' dsoo' jmah'." ²⁹He' la' na' ga' jäh' Isaia jää':

Wa'ra' jäh' kih' Dio, hi' cha' ga' lä'jē' be' kih', ga' heey' lä'jēē' jne' dsa' Israel,

ma' le' jnän' lä'koo' ga' la' kih' hi' ma' tääh' jwii' Sodoma kyaah' jwii' Gomorra.

³⁰ Juu' la- ma-jä' lä-la-. Dsa- hi- sa- laa' judiu hi- sa- ma' jmee- he' ma' hnaayh- Dio, ga-hwëëy- lluu' lä-llu' he- ga-lä-dsoo' dsëy'. ³¹ Pero dsa- judiu hi- ma' hoo- ley ha- lä- jee' ma' hwëëy- lluu', sa- ga-liyh' ma' jäy' lluu'. ³² ¿He-la' sa- ga-liyh'? Kih' he- ma' hnooyh- ha- lä- jee' ma' hwëëy- lluu' kyaah' he- mi-tey' ley. Lla- he- ma' jmeey' dsoo' dsëy' kih' Dio, ga-tëyh' kyaah' kuu' he- jmee- dsa-tëh' dsa-. ³³ Lä-koo- na-sii- juu' kih' Dio:

Jee' jwii- Siön la- kyeñ- kuu' he- jmee- dsa-tëh' dsa-, kyeñ- hloo- he- jmee- täh- dsa-. Pero hi- jmee- dsoo' dsë' kiyh', jih-koh' sa- jäy' kyaah' o-hih-.

10

Ga-jä' ta- koo' dsa- Israel, kih' he- sa- ga-lä-dsoo' dsëy'

¹ Øøhn', ma-ra- ju'dsoo', lä-kaa- tuh-dsën- hnoon' wa- lää' dsa- Israel, lä-ja- ngiin' kiyh' kih' Dio. ² Jnä' jmeen- ju'dsoo' kiyh', ma-ra- he- kwa- bih' be' hnaayh- Dio pero sa- ngëëy' ha- lä- hnoo' Dio. ³ Sa- ngëëy' ha- lä- jmää- Dio lluu' dsa-. Hnooyh- ha- lä- jee' hwëëy- lluu' kyaah' lä-jë- he- jmeey- hñii' bih', he-ja- sa- jmeey- he' ha- lä- jmää- Dio lluu' dsa-. ⁴ Kyaah' Cristo ga-lä-te' ley kih' Moisé mah' hwëë- lluu' dsa- hi- ma-dsoo' dsë' kiyh'.

⁵ Moisé ga-jmeeh' juu' ha- lä- jee' hwëë- lluu' dsa- kyaah' ley. Ga-jäyh' lä-la-: "Cher'mah' hi- ga-mi-te' kih' ley ja-, ja-ba' ley ja- jmee' chaay-." ⁶ Pero he- hwëë- dsa- lluu' kyaah' he- ma-dsoo' dsëy', lä-la- ba- ga-jäh' Moisé: "Ta- jmee- huúdsë- lä-la-: ¿Hii- na- wii' gyuuh'?" (He- la- hnoo' jäh': hnooy' he- dsa-kyaay' Cristo.) ⁷ "Ni- ta- jmee- huúdsë- lä-la-: ¿Hii- na- jñaa' ta- neh' hwa'?" (He- la- hnoo' jäh': lä-koh' lä- ma-na- juu' ba' Cristo mah' dsa-chaayh' jee' kih' hi- na- juu'.) ⁸ ¿Hee- ga- ga-jäh' Moisé? "Jäh- go-te' ba- cha- juu' la- kyah', ma-hä' ba' hoo' hi- ma-hä' ba' neh- tuh-hoh' ka-läh'", ga-jäyh'. He- la- ba- ja- juu' he- kwa- jnääh', he- hnoo' jmeen' dsoo' dsë- jne'. ⁹ He-ja-, cher'mah' hñaah' jawh': "Jesús laa' Dsa-jøøh' kyaan", hi- cher'mah' jmeeh- dsoo' hoh', Dio ga-chaayh- jee' kih' hi- na- juu', ma-laah' ba' hne-. ¹⁰ Jëeh', kyaah' he- ma-dsoo' dsë- jne', hwëë- jne' lluu'. Hi- kyaah' he- jäh' jne', Jesús he' laa' Dsa-jøøh' kyaan, lä-jwë' ja- ma-na-laa' ba' jne' ja-. ¹¹ Jee' na-sii- juu' kih' Dio, jäh' lä-la-: "Ga-lä-jëë- hi- ma-dsoo' dsë' kiyh', jih-koh' sa- jäy' kyaah' o-hih-." ¹² Kwee- ba- laa' dsa- judiu kyaah' hi- sa- laa' judiu. Jëeh', jaa- ba' Dio kyaah' jee' lä-jëë-. Ja- kyaah' hih' mi-jäy' lä-jëë- hi- tääh' ngii' kiyh'. ¹³ Lä-la- na-sii- ka-läh': "Lä-jëë- hi- chuú' kyaah' Dsa-jøøh' jnän, hi- he' ba' lää'."

¹⁴ ¿Ha- lä- ngii' dsa- kih' Dio cher'mah' sa- ma-dsoo' dsëy' kiyh'? ¿Hi- ha- lä- lä-dsoo' dsëy' kiyh', cher'mah' sa- ma-nuuy' juu' kiyh'? ¿Ha- lä- nuu' dsa- cher'mah' sa- chaah- hi- kwa' juu'? ¹⁵ ¿Ha- lä- kway' juu' cher'mah' sa- chaah- hi- ma-cheey'? Lä-koo- jäh' jee' na-sii-: "Peer- na'hñaah' la' wa-ra- ja' jaa- hi- ngëë- ju'hmëë' he- jmee- hii' ti' kih' dsa-."

¹⁶ Pero ja- lä-jëë- israelita ma-heeh- ju'hmëë' la-. Nuú- da- lä-koo- ga-jäh' Isaia: "Hne- Dsa-jøøh' kyaan, ni- jaa- dsa- sa- ma-heeh- juu' he- ma-kwa' jnääh' la-", ga-siiyh- Dio. ¹⁷ He-ja-, wa-ra- ga-nuu' jne' ju'hmëë', jmee- dsa-lä-dsoo' dsë- jne'. Hi- juu' he- nuu' jne' ja-, la- juu' kih' Dio ba' ja-.

¹⁸ He-ja- ngiin' ka-läh' juu': ¿Che' sa- ma-nuu' israelita juu' la- jää'? ¿Ha- lä- sa- ma-nuuy'? Lä-koo- jäh' juu' kih' Dio: Lä-kaa- jmi-gyuu' ma-lloo' juu' kiyh', lä-ku' lä-jiu' hwa' ma-nuu' dsa- juu' la-.

¹⁹ Jawhn- ka-läh': ¿Che' sa- ga-lä-ngëë' dsa- Israel? Nuú- da- hnäh'. To-né Moisé ga-ngëë' juu' kih' dsa- he' lä-koo- ga-jäh' Dio siiyh': Jmeen- lä-lleeh' hnäh' kyaah' dsa- hi- sa- laa' kwaat~, llan- hnii- kyah' hnäh' kyaah' dsa- hi- sa- ngëë' ni- miih-.

²⁰ Hi⁺ lä⁺ ja⁻ ka⁻ läh⁺ Isaa⁺ ga⁻ tuu⁻ dsëy⁺ ga⁻ juuyh⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁺, kyaah⁺ juu⁺ he⁻ ga⁻ ngëe⁺ Dio kiyh⁺:

Dsa⁻ hi⁻ sa⁻ ma⁻ hnaah⁻ jnä⁺ ga⁻ jnääh⁺ jnä⁺,
ga⁻ mi⁻ jnään⁺ hñiin⁺ kih⁺ hi⁻ sa⁻ ma⁻ chuuy⁺ kyaah⁺ jnä⁺, ga⁻ jäh⁺ Dio.

²¹ Pero kih⁺ dsa⁻ Israel, ga⁻ jäh⁺ ka⁻ läh⁺: “Lä⁺ jë⁻ jmi⁺ ga⁻ hñin⁺ goon⁺ në⁻ kyah⁺ hnäh⁺. Peer⁻ chaah⁻ hnäh⁺, sa⁻ hii⁻ lä⁻ nuuh⁻ hnäh⁺ kin⁻.”

11

Ma⁻ ra⁻ he⁻ ga⁻ laa⁺ ba⁻ ko⁻ llaa⁺ dsa⁻ Israel

¹ ¿Ha⁻ lä⁻ jwahn⁻ ja⁻, che⁻ ga⁻ bee⁺ Dio lä⁻ jëe⁻ dsa⁻ kya⁺? Ni⁻ miih⁻ sa⁻ la⁺ lä⁺ ja⁻. He⁻ ba⁻ israelita jnä⁺. He⁻ ba⁻ sa⁻ ju⁻ kih⁺ Abraham jnä⁺, hi⁻ laan⁺ sa⁻ ju⁻ kih⁺ Benjamín. ² Sa⁻ ga⁻ bee⁺ Dio lä⁻ jëe⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ lleeyh⁻ jää⁺. Che⁻ sa⁻ ñeh⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁻ na⁻ sii⁻ kih⁺ Elía, he⁻ ga⁻ hnëey⁺ dsa⁻ Israel dsa⁻ gooy⁺, lä⁻ koo⁻ ma⁻ ga⁻ chuuy⁺ kyaah⁺ Dio: ³ “Dio Dsa⁻ jøøh⁺ kyaan⁺, dsa⁻ he⁻ ma⁻ jngëeh⁻ lä⁻ jëe⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ ngëe⁻ juu⁺ kyah⁺ hi⁻ ma⁻ heey⁺ lä⁻ jë⁻ na⁻ hyoo⁺ kyah⁺. Hñii⁻ ba⁻ jnä⁺ ma⁻ jän⁺, hi⁻ hnøøy⁺ jngëeyh⁺ jnä⁺ ka⁻ läh⁺”, ga⁻ jäh⁺ Elía. ⁴ Nu⁻ da⁻, ha⁻ lä⁻ ga⁻ jäh⁺ Dio siih⁺: “Na⁻ hään⁻ ga⁻ gyii⁺ mil dsa⁻ ñuuh⁻ hi⁻ laa⁺ kyaan⁺ hi⁻ sa⁻ ma⁻ juuh⁺ jné⁻ cha⁻ né⁻ Baal.” ⁵ Ja⁻ ba⁻ lä⁺ ja⁻ na⁺, ma⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ dsa⁻ Israel hi⁻ ma⁻ na⁻ lleeh⁻, kih⁺ he⁻ llu⁺ dsë⁺ Dio kyaayh⁺. ⁶ Cher⁻ mah⁺ ma⁻ na⁻ lleeyh⁻, kih⁺ he⁻ llu⁺ dsë⁺ Dio, ja⁻ kih⁺ he⁻ ga⁻ jmeey⁺ ta⁻ llu⁺ ja⁻. Hi⁻ wa⁻ ra⁻ jäh⁺ kih⁺ ma⁻ na⁻ lleeyh⁻ kih⁺ he⁻ ma⁻ jmeey⁺ ta⁻ llu⁺, mo⁻ so⁻ la⁺ kwaat⁻ he⁻ llu⁺ dsë⁺ Dio kyaayh⁺.

⁷ ¿Ha⁻ ba⁻ lä⁻ ga⁻ la⁺ ja⁻? Sa⁻ ga⁻ jnøøh⁻ dsa⁻ Israel he⁻ ma⁻ hnooyh⁻. Lä⁻ jëe⁻ hi⁻ na⁻ lleeh⁻ kya⁺ Dio, hi⁻ he⁻ ba⁻ ga⁻ jnøøh⁻. Pero kih⁺ hi⁻ jñah⁺ he⁻ ga⁻ jmeey⁺ Dio hwëh⁻ dsëy⁺ cha⁻ ga⁻ miih⁻. ⁸ Lä⁻ koo⁻ na⁻ sii⁻: “Dio ga⁻ kah⁺ ga⁻ gwëh⁺ hu⁻ dsë⁻ kih⁺ dsa⁻ he⁻, hi⁻ ga⁻ jmeey⁺ sa⁻ jnä⁺ mi⁻ nëy⁻ hi⁻ ga⁻ jmeey⁺ ga⁻ lä⁻ gwëey⁻. Hi⁻ lä⁺ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ lä⁻ jiih⁺ na⁻.” ⁹ Hi⁻ ga⁻ hlëeh⁻ David kih⁺ dsa⁻ he⁻ ka⁻ läh⁺:

Lä⁻ jë⁻ he⁻ llu⁺ he⁻ ma⁻ hñah⁻ hnäh⁺ wa⁻ dsa⁻ jiih⁻ lä⁻ koo⁻ sa⁻ lä⁺ hi⁻ lä⁻ koo⁻ sa⁻ hma⁻ ka⁻ läh⁺.

Mah⁺ he⁻ ja⁻ jmeey⁺ tēh⁺ hnäh⁺, hi⁻ ja⁻ ba⁻ he⁻ ja⁻ la⁺ jñeeh⁺ hnäh⁺.

¹⁰ Wa⁻ tuu⁻ mi⁻ nēh⁻ hnäh⁺ mah⁺ sa⁻ le⁻ jëeh⁺ hnäh⁺,

wa⁻ jluu⁺ ka⁻ luuh⁺ hnäh⁺ lä⁻ ma⁻ na⁻ jluu⁻ na⁻ kyaah⁺ løø⁺ he⁻ kyeh⁺ hnäh⁺ na⁻, ga⁻ jäh⁺ David.

¹¹ He⁻ ja⁻ jwahn⁻: Lä⁻ ma⁻ ga⁻ tēh⁺ dsa⁻ Israel, ¿ché⁻ lä⁻ ga⁻ tayh⁺ ja⁻ ba⁻? Ni⁻ miih⁻ sa⁻ la⁺ lä⁺ ja⁻. Ta⁻ la⁺ kih⁺ he⁻ ga⁻ tēyh⁺ ja⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ na⁻ jwë⁺ lää⁺ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁺ israelita mah⁺ lä⁺ ja⁻ lä⁻ heey⁺ dsë⁺ dsa⁻ Israel hnaayh⁺ Dio ka⁻ läh⁺ lä⁻ hmëe⁺. ¹² Kih⁺ he⁻ ga⁻ tah⁺ dsa⁻ Israel dsöö⁺, he⁻ ja⁻ ga⁻ la⁺ llu⁺ kih⁺ lä⁻ jëe⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁻. Hi⁻ kih⁺ he⁻ ga⁻ jäh⁺ ta⁻ koo⁺, he⁻ ja⁻ jnaah⁺ la⁺ kih⁺ hi⁻ sa⁻ laa⁺ judiu. Ha⁻ ga⁻ sa⁻ le⁻ llu⁺ cha⁻ ga⁻ miih⁻ kih⁺ lä⁻ jëe⁻ dsa⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ jëeyh⁻ ka⁻ läh⁺ kyaah⁺ Dio.

¹³ Pero cha⁻ he⁻ jwëehn⁻ hnäh⁺ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁺ judiu. Jëeh⁺ na⁻ hñaan⁻ laan⁺ apóstol mah⁺ hlëehn⁺ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁺ judiu, he⁻ ja⁻ jmeen⁻ kyeey⁺ ta⁻ he⁻ jmeen⁻ la⁻. ¹⁴ Hnoon⁺ wa⁻ ra⁻ jäh⁺ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ te⁻ ju⁻ kin⁺ kyaah⁺, lä⁻ lliyh⁺ kyaah⁺ hnäh⁺, ha⁻ ga⁻ che⁻ lä⁺ ja⁻, lä⁻ heey⁺ dsëy⁺ hnaayh⁺ Dio ka⁻ läh⁺, mah⁺ lää⁺ ko⁻ llaa⁺. ¹⁵ Kih⁺ he⁻ ga⁻ jäh⁺ ta⁻ koo⁺ dsa⁻ judiu, he⁻ ja⁻ ga⁻ jiih⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁻ kyaah⁺ Dio. ¿Ha⁻ lä⁻ le⁻ kih⁺ dsa⁻ judiu, wa⁻ ra⁻ ga⁻ jëeyh⁻ kyaah⁺ Dio ka⁻ läh⁺? Le⁻ kiyh⁺ lä⁻ koo⁻ he⁻ ma⁻ lä⁻ jiiyh⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ juuy⁺. ¹⁶ Cher⁻ mah⁺ la⁺ kwaat⁻, la⁺ kih⁺ Dio he⁻ ñiih⁻ he⁻ hwëe⁻ to⁻ nē⁻, lä⁺ ja⁻ la⁺ kiyh⁺ ka⁻ läh⁺ lä⁻ jë⁻ tu⁻ ka⁻ he⁻ dsa⁻ cha⁻. Hi⁻ cher⁻ mah⁺ la⁺ kih⁺ Dio jmoo⁺ hma⁻, lä⁺ ja⁻ la⁺ kiyh⁺ sa⁻ goh⁺ ka⁻ läh⁺.

¹⁷ Dsa⁻ judiu he⁻ laa⁺ lä⁻ koo⁻ sa⁻ goh⁺ hma⁻ olivo llu⁺. Lä⁻ koo⁻ dsa⁻ hla⁺ goh⁺ hma⁻, lä⁺ ja⁻ ga⁻ la⁺ kih⁺ ko⁻ llaa⁺ dsa⁻ judiu he⁻. Hi⁻ hne⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁺ judiu, laah⁺ lä⁻ koo⁻ sa⁻ goh⁺ hma⁻ olivo nuu⁻. Hi⁻ ma⁻ heh⁻ hne⁻ høø⁻ dsa⁻ judiu he⁻, lä⁻ koh⁺ he⁻ ma⁻ na⁻ chuh⁺ dsöh⁺ hma⁻ olivo llu⁺. Hi⁻ kyaah⁺ he⁻ ja⁻, ma⁻ tēeh⁻ be⁻ ma⁻ laah⁺ koo⁻ ba⁻ kyaah⁺ hma⁻ olivo

jā. ¹⁸ Tā jmäǟ hñaaħ' jøøħ' kyaah' gooh' hmā jā. Jëeh' sā chā hē kih' hē jmääħ' hñaaħ' jøøħ'. ¿Ché sā ñeh', jā hē hnē ääh' jmoo' hmā jā? Jmoo' hmā jā bā ääh' hnē.

¹⁹ Hā gā chē gā chiih' jnǟ: "Gā hla' gooh' hmā olivo jā, hē jā gā kwa' jwë' kin' hē gā hen' høø' dsā judiu hē." ²⁰ Dsoo' ba' lä jā gā la'. Pero Dio gā hwëë' dsā hē høøy' jee' ma' tääyh', kih' hē sā gā jmeey' dsoo' dsëy'. Hī hnē, llu' la' kyah', kih' hē mā dsoo' hoh'. Hē jā tā jmäǟ hñaaħ' jøøħ', hnøø' wa' gah' ba'. ²¹ Jëeh', cher' mah' sā gā lä jøħ' dsë' Dio kyaah' sa' goh' hmā llu' jā, nī lä jā sā lä jøħ' dsëy' kyaah' hnē.

²² Kyē da' hnäh' kwaat', chā miih' llu' dsë' Dio hī lä jā hääy' kā läh'. Kyaah' dsā hī gā hwëëy' hē, gā lä hääy'. Pero kyaah' hnē llu' dsëy', cher' mah' sā jmeeh' tā koo' hē llu' dsëy' kyaah' hnē. Pero cher' mah' gā jmeeh' tā koo', lē kyah' lä koo' gā la' kih' dsā hē. ²³ Cher' mah' dsā hē gā jëeh' kā läh' jmeey' dsoo' dsëy' kih' Dio, dsā heey' kā läh' høøy' jee' ma' tääyh'. Dio chā chā miih' be' kih'. Lē chaayh' kā läh' lä hmëë'. ²⁴ Hnē dsā hī sā laa' judiu, hī ma' laa' kyaa' hmā olivo nuu', gā laah' hnē kyaa' hmā olivo llu', ma' ke' sā lle' ma' le' lä jā. Hā ga' sa' le' chuuh' kā läh' sa' goh' hmā olivo llu' kyaah' ma' ra' chaah' kih'.

²⁵ Øøhn', hnoon' lä ngëeh' hnäh' juu' hē ma' na' hmää' jää' mah' sā jmääħ' hnäh' hñaaħ' kaah'. Dsoo' ba' gā lä chaah' dsā Israel pero jā lä jëë'. Kih' hē jā, gā jây' tā koo' lä jiih' dsëë' lä jëë' hī sā laa' judiu heeyh' juu' kih' Dio. ²⁶ Ma' jā gā lää' lä jëë' dsā Israel, lä koo' na' sī juu' kih' Dio:

Jwii' Sión yā hëë' jaā hī lää' dsā,
chey' dso' kyē kih' lä jëë' sa' juu' kih' Jacob.

²⁷ Hē lā jā hmooh' hē gā jmeen' kyaah' dsā judiu,
wa' rā gā tē' jee' chen' dso' kyē kiyh', gā jäh' Dio.

²⁸ Dsā judiu hē na' høøyh' kih' ju' hmëë', hē jā gā la' llu' kyah' hnäh'. Pero tā la' kih' hē mā na' lleeh' dsā judiu hē, hē jā lä ma' hnää' ba' Dio, kih' hē gā lä hnäy' dsā ma' gyuh' kyaa' jnääh'. ²⁹ Wa' rā gā tēh' Dio dsā, sā mi' siiy' juu' kiyh'. Hī lä jā wa' rā gā kwëëyh' dsā hē la' kwëëyh', sā kooy' kā läh'. ³⁰ Jää' ba' sā ma' nuuh' hnäh' kih' Dio, pero mā lä ñih' dsëy' hnäh' kih' hē gā lä chaah' dsā judiu kyaayh'. ³¹ Jā ba' lä jā na', sā nuuh' dsā judiu hē kih' Dio. Pero ma' rā hē lä ñih' ba' dsë' Dio kyaayh', lä koo' gā lä ñih' dsëy' kyah' hnäh'. ³² Gā kwa' ba' Dio jwë' hē gā lä chaah' gā lä jëë' dsā mah' lä jā lä ñih' dsëy' kih' lä hii' nē ba'.

³³ Hē ba' chē kyuuħ' Dio. Peer' chā chā miih' huud'së kiyh'. Nī jaā sā lloo' lä ngëë' lä koo' la' hih' hē jmeë' Dio, hī nī sā dsëë' jne' lä ngëë' jne' hā lä la' jwë' kiyh'. ³⁴ ¿Hā chaā hī ngëë' hā lä la' huud'së kih' Dio? ¿Hā chaā hī lih' kwëëyh' nuuh'? ³⁵ ¿Hā chaā hī gā kwëëh' Dio miih' hē chā kiyh', mah' jmeey' bii' jiih' Dio kā läh'? ³⁶ Jëeh', lä jëë' hē chā, gwa' kih' Dio ba' jā, hñii' bih' gā jmeey', kiyh' ba' la' gā lä jëë'. Lä jā, wa' jmeen' juuh' kih' Dio jnän' lä jëë' joh' jmī chā. Wa' la' lä jā.

12

Hnøø' ngëë' jne' hñaaħ' kih' Dio

¹ Øøhn', lä llu' hē gā lä ñih' dsë' Dio jne', hē jā na' chuun' kyaah' hnäh' ngëë' hnäh' hñaaħ' kih' Dio lā hē jngëeh' hnäh' jah' nē na' hyoo'. Jëeh' hē ngëë' jne' hñaaħ' kiyh', hē na' ba' la' na' jngii' kih' Dio hī tih' dsëy' kā läh'. Koo' hē na' ba' lle' kih' jmeeh' hnäh' hī jmeë' jmī kiyh'. ² Tā jmeë' hnäh' lä koo' jmeë' dsā jmi' gyuu'. Hnøø' lä sëeh' hnäh', wa' lä hmëë' huud'së kyah' hnäh' mah' lä kyuuħ' hnäh' lä jëë' hē tih' dsë' Dio. Jëeh', sā jmää' kiyh' hē la' wa' la' chā la'. Hē llu' jmah' ba' tih' dsëy'.

³ Na' hñaaħ' ta' la' kih' hē llu' dsë' Dio kyaah' jnä', hē jā jwëëħn' hnäh', ta' ngëë' hnäh' jwë' lä koo' laah' hnäh'. Jmeë' hnäh' huud'së lä koo' lle' kyah' hnäh' ba'

kyaah' lä'koo- te' he- ma-hñah~ hnäh' kih' Dio. ⁴ Lä'koo- la' kih' jmi-ngo' jnän', cha-cha-mi- he- na-ku- na-chah' kyaah', pero sa' la' koo- ba' ta' kiyh'. ⁵ Ja- ba' lä'koo- la' jmi-ngo' jnän', lä'ja- jwëë' jne' kih' Cristo, hi' koo- ba' ma-laa' jne' jee' lä'jëë' jne' kyaayh'. He-ja- la' lä'koo- he- na-ku- na-chah' lä'jëë' jne' ko-joh'. ⁶ Lä'jaa- lä'jaa- jne', ga-hñah' jne' ma' koo- nëe' ta' he- jmeen', kih' he- llu' dsë' Dio kyaah' jne'. He-ja-, cher'mah' hi- ga-hyoh' ta' he- ngëëy~ juu' kih' Dio, wa' ngëëy' lä'koh' te' he- ma-lä-dsoo' dsëy' ba'. ⁷ Hi' cher'mah' hi- ga-hyoh' ta' he- jmeey' ta' he' kih' dsa-, wa' jmee' bih'. Hi' cher'mah' hi- ga-hyoh' ta' he- mi-tëëy' dsa-, wa' mi-tëëy' ba'. ⁸ Hi' cher'mah' hi- ga-hyoh' ta' he- hlëëyh' dsa-, wa' hlëëh' bih'. Hi' hi- ga-hyoh' ta' he- kway' he- cha- kiyh' kwëëyh' dsa-kyaayh', wa' kwa' bih' ja' kyaah' hih'. Hi' hi- ga-hyoh' ta' he- kay' në' kih' dsa-kyaayh', wa' jmee' bih' kwee-. Hi' hi- ga-hyoh' ta' he- lä-nih' dsëy' kih' dsa-, wa' jmeey' lä'kaa- tuh-dsëy'.

⁹ Jmee' hnaah' dsa-kyaah' pero ja' koo- jmeeh- ba'. Jmee' hnäh' ta' koo' he- hliih', go-taah' hnäh' koo- hweh- kyaah' he- llu' jmah' ba'. ¹⁰ Wa' hnaah' hnäh' øøh' hnäh' lä'koo- lle' kih'. Jmee' kyeë' ga' øøh' hnäh' lä'koh' ga' hñah' hnäh'.

¹¹ Kwa' hnäh' be', ta' jmee- hnäh' jwëh' hnäh'. Jmee' hnäh' ta' he' kih' Dsa-jøøh' jnän' lä'kaa- tuh-hoh' hnäh'.

¹² Wa' jëë- hoh' hnäh' kih' he- ma-cha- o-joh' dsë- kyah' hnäh'. Wa' joh- hoh' hnäh' he- jëëh' hnäh' wiï', ta' tu' hnäh' he- chuuh- hnäh' kyaah' Dio.

¹³ Kwa' be' kih' hi- laa' kyaah' Dio cher'mah' cha- he- jmee- bi' kiyh'. Heeh' hnäh' llu' lä'jëë' hi- tëë- cha'neh' kyah' hnäh'.

¹⁴ Chi- Dio, wa' mi-jää' lä'jëë' hi- jmeeh' hnäh'. Ngii' llu' kiyh', ta' jwä' dso'jwiï' në' kiyh'.

¹⁵ Wa' jëë- hoh' hnäh' kyaah' hi- jëë- dsë', hoo' hnäh' kyaah' hi- hoo~.

¹⁶ Wa' hii' koo- ba' huüdsë- kyah' hnäh'. Ta' jmää' hnäh' hñah' kaah', heeh' hnäh' hi- tä-nee'. Ta' jmee- hnäh' kyuu~ cha-mi-.

¹⁷ Ta' jiih' hnäh' hliih' kih' ni' jaa- hi- jmee- he- hliih' kyah' hnäh'. Kwa' hnäh' be' ha- lä- jee' jmeeh' hnäh' he- llu' kih' lä'jëë' ba'. ¹⁸ Lä'jiih' jee' le' kwa' hnäh' be' go-taah' hnäh' llu' kyaah' lä'jëë' dsa'. ¹⁹ Øøhn' hi- hnaan', ta' teeh' hnäh' jwiï' kih' dsa'. Hñii' ba' Dio ga-tëë' heeyh' wiï', lä'koo- ma-na-sii': "Jnä' ba' teehn' jwiï' kiyh', jnä' ba' mi'hmaahn' kiyh'", ga-jäh' Dio. ²⁰ Lä'ja- na-sii- ka-läh': "Cher'mah' kyoh' hi- na-høøh' kyah' hnäh', kwëëyh' he- kuyh'. Hi' cher'mah' lä'ki- dsëy', kwëëyh' he- hiyh'. Kyaah' he- jmeeh- hnäh' lä'ja-, jä' o-hih' kih' hi- na-høøh' kyah' hnäh'." ²¹ Ta' kwa- jwë' 'lla-dsëë' he- hliih' kyah' hnäh'. Jmee' hnäh' he- llu' jmah' ba', lä'jwë' ja- lla-dsëë' hnäh' kih' he- hliih'.

13

Hnøø' mi'te' jne' kih' dsa-ta'

¹ Lä'jëë' jne', jmee' bi' mi'te' jne' kih' dsa-ta'. Jëëh' ni' jaa- dsa-ta' sa' tääh' ta-la' tääh'. Kih' Dio ba' ja' he- na-hñaa' lä'jëë' dsa-ta'. ² Cher'mah' hi- chaah- kyaah' dsa-ta', he- chaayh- kyaah' mada' he- ga' jmee' Dio ba' ja-. Hih' hi- jmee' lä'ja-, hnooyh- ha- lä' jwë' jee' dsooy' kyaah' dso'jwiï' ba' ja-. ³ Sa' tääh' dsa-ta' mah' jøøyh' hi- jmee' he- llu'. Hi- jmee' he- hliih' ba' hii' goo- kiyh' kyaah' dsa-ta'. Cher'mah' sa' hnooh- hii' goo- kyah' kyaah' dsa-ta', jmee' he- llu' jmah' ba' mah' hlëëyh' llu' kyah'. ⁴ Dsa-ta' hi- tääh' na-hñaa' kih' Dio, na-hñaa' jmeey' he- llu' kyah'. Pero cher'mah' jmeeh- he- hliih', he-ja- ba' hii' goo- kyah'. Jëëh' sa' tääh' dsa-ta' he- koo- laay' dsa-ta' ta' jmah'. Na-hñaa' kih' Dio mah' llay' ta' lä' hnøø' kih' hi- jmee' he- hliih' ba'. ⁵ Jmee' bi' mi'te' jne' mada' kih' dsa-ta' mah' sa' jmeeyh' jne'. Hi' lä'ja- jmee' bi' mi'te' mah' sa' cha- he- kih' hñii' huüdsë- jnän'.

⁶ Hi⁺ lle⁻ kih⁺ mi⁻hmaah⁻ dsa⁻ ku⁻sih⁻. Jëeh⁺ dsa⁻ta⁻ na⁻hñaay⁺ jmeey⁺ lä⁻koo⁻ hnøø⁺ Dio ba⁺, koo⁻ he⁻ na⁻ ba⁺ la⁺ ta⁺ kiyh⁺. ⁷ Hnøø⁺ mi⁻hmaah⁺ hnäh⁺ lä⁻jë⁻ he⁻ ääh⁻ hnäh⁺. Cher⁺mah⁺ koo⁺ dsa⁻ ku⁻sih⁻, lle⁻ kih⁺ mi⁻hmaah⁺ hnäh⁺. Cher⁺mah⁺ he⁻ ga⁺ ga⁺ tëeh⁺ hnäh⁺ mi⁻hmaah⁺, ja⁻ mi⁻hmaah⁺ hnäh⁺. Ja⁻ jiih⁺ hnäh⁺ juu⁺ llu⁺ kyaah⁺ lä⁻jë⁻ hi⁻ laa⁺ ta⁺ hi⁻ wa⁺ gah⁺ hnäh⁺ miih⁻ kyaayh⁺.

⁸ Ja⁻ mi⁻hmaah⁺ hnäh⁺ he⁻ ääh⁻ hnäh⁺ kih⁺ dsa⁺. He⁻ ää⁻ jne⁺ kih⁺ dsa⁺ dsa⁻llaa⁺ ba⁺. Pero he⁻ hnää⁺ jne⁺ dsa⁻kyaahn⁺, jiih⁺ koh⁺ sa⁺ ää⁻ jmi⁺ llaa⁺. Jëeh⁺, he⁻ hnää⁺ jne⁺ dsa⁻kyaahn⁺, he⁻ ma⁻mi⁻te⁻ jne⁺ lä⁻koo⁻ jäh⁺ ley⁺ ba⁺ ja⁻. ⁹ Lä⁻la⁻ jäh⁺ ley⁺: “Ta⁺ kaa⁺ wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻, ta⁺ jngëeh⁺ dsa⁻, ta⁺ hii⁺ kih⁺ dsa⁺, ta⁺ bää⁺ dsa⁻ kyaah⁺ juu⁺ ta⁺ juu⁺, ta⁺ wa⁺ hee⁺ hoh⁺ he⁻ ga⁺ cha⁻”, hi⁻ cha⁻ ga⁺ jyoh⁺ nuuh⁻ he⁻ lle⁻ nē⁺ ley⁺. Pero ma⁻mi⁻teh⁻ ba⁺ hne⁻ lä⁻jë⁻ nuuh⁻ la⁻, cher⁺mah⁺ jmeeh⁻ lä⁻koo⁻ jäh⁺ jee⁺ la⁻: “Wa⁺ hnaah⁺ dsa⁻kyaah⁺, lä⁻koo⁻ hnaah⁺ hñaah⁺.” ¹⁰ He⁻ hnää⁺ jne⁺ dsa⁻kyaahn⁺, sa⁺ cha⁻ jwē⁺ jmeen⁺ he⁻ hliih⁺ kiyh⁺. Lä⁻jwē⁺ ja⁻, dsa⁻lä⁻te⁻ lä⁻koo⁻ lle⁻ nē⁺ ley⁺.

¹¹ Kye⁺ da⁺ hnäh⁺ kwaan⁺ ha⁻ lä⁻ ngoo⁺ la⁺ jmi⁻gyuu⁺. Hnøø⁺ na⁻ nē⁺ jne⁺, jëeh⁺ ma⁻ngoo⁺ ya⁻jäh⁺ he⁻ lää⁺ jne⁺. Mi⁺ih⁻ ga⁺ hnøø⁺ na⁻, lä⁻koh⁺ ma⁺ ga⁺ heeh⁻ jnih⁺. ¹² Ma⁻ngoo⁺ hwē⁺ ba⁺ la⁻, ngoo⁺ ya⁻jäh⁺ jmi⁺. Mo⁺ so⁺ wa⁺ jmeē⁺ ga⁺ jne⁺ he⁻ hliih⁺ lä⁻koo⁻ tēē⁺ dsa⁻ jmeē⁺ ta⁻la⁺ hwē⁺. Wa⁺ mi⁻llu⁺ jne⁺ hñaan⁺ lä⁻hnøø⁺ kih⁺ hi⁻ tääh⁺ jee⁺ wa⁺ je⁻. ¹³ Wa⁺ jmeen⁺ he⁻ llu⁺ jmah⁺ ba⁺, lä⁻koo⁻ tēē⁺ dsa⁻ jmeē⁺ jmi⁺. Sa⁺ wa⁺ kih⁺ hiih⁺ ga⁺ ngēē⁺ jwēē⁺, ni⁻ he⁻ jmeen⁺ cha⁺ hiih⁺, hi⁻ mē⁺ hi⁻ ñuu⁻ sa⁺ wa⁺ jmeen⁺ wa⁺ la⁺ cha⁻ la⁺, ni⁻ he⁻ ga⁺ jyoh⁺ he⁻ la⁺ o⁻ hih⁺, ni⁻ he⁻ hnee⁻ jne⁺, ni⁻ he⁻ wi⁺ dsē⁻ jne⁺. ¹⁴ Wa⁺ dsa⁻toohn⁺ koo⁻ hwēh⁻ kyaah⁺ Jesucristo Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻. Sa⁺ wa⁺ jmeen⁺ he⁺ kih⁺ he⁻ ngii⁻ jmi⁻ngo⁺ jnän⁻.

14

Ta⁺ wa⁺ jmeen⁺ jeh⁺ dsē⁺ øøh⁺ jne⁺

¹ Heeh⁺ hnäh⁺ hi⁻ sa⁺ beē⁺ kyaah⁺ he⁻ ma⁻ dsoo⁺ dsēy⁺. Ta⁺ hlëeh⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ juu⁺ wi⁺, cher⁺mah⁺ sa⁺ ga⁺ ma⁻kyuu⁺h⁻ lä⁻koh⁺ hnäh⁺. ² Ko⁻llaa⁺ laa⁺ le⁺ ba⁺ kuyh⁺ lä⁻jë⁻ he⁻ cha⁻. Hi⁺ ko⁻llaa⁺ hi⁻ sa⁺ cha⁻ be⁺ kih⁺, kuyh⁻ ma⁻la⁺ mi⁺ he⁻ jngëē⁻ dsa⁻ ba⁺. ³ Hi⁻ laa⁺ le⁺ ba⁺ kuyh⁺ lä⁻jë⁻, sa⁺ wa⁺ mi⁻kwayh⁺ kih⁺ hi⁻ sa⁺ kuh⁻. Hi⁺ hi⁻ sa⁺ kuh⁻, sa⁺ wa⁺ kyey⁺ kwaan⁺ kih⁺ hi⁻ kuh⁻, jëeh⁺ ma⁻heeh⁻ ba⁺ Dio kiyh⁺. ⁴ Hee⁻ laah⁺ hne⁻, he⁻ kyeh⁺ kwaan⁺ kih⁺ hi⁻ laa⁺ kyaah⁺ jñah⁺? Hñii⁺ ba⁺ dsa⁻juu⁺ ñe⁻ che⁺ jmeey⁺ he⁻ llu⁺ o⁻ che⁺ jmeey⁺ he⁻ hliih⁺. Pero ma⁻ra⁺ he⁻ go⁻hëē⁺ bih⁺ llu⁺, jëeh⁺ Dio cha⁻ cha⁻miih⁻ be⁺ kih⁺, sa⁺ kway⁺ jwē⁺ täyh⁻.

⁵ Ko⁻llaa⁺ jmeē⁺ kyeē⁺ ga⁺ koo⁻ jmi⁺ lä⁻koh⁺ ga⁺ jyoh⁺ jmi⁺. Hi⁺ chaa⁻ jñah⁺ ka⁻läh⁺, laay⁺, kwee⁻ ba⁺ la⁺ lä⁻jë⁻ jmi⁺. Pero lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ hnäh⁺, koo⁻ hä⁺ ba⁺ jmeē⁺ hnäh⁺ hu⁺dsē⁻ ha⁻ lä⁻ jmeeh⁺ hnäh⁺. ⁶ Hi⁻ høø⁺ koo⁻ jmi⁺, kih⁺ Dio ba⁺ ja⁻ jmeey⁺. Hi⁻ sa⁺ jmeē⁺ he⁺ kih⁺ koo⁻ jmi⁺, kih⁺ Dio ba⁺ ja⁻ jmeey⁺ ka⁻läh⁺. Hi⁺ hi⁻ kuh⁻ lä⁻jë⁻ nēē⁺, he⁻ jmeey⁺ kih⁺ Dio ba⁺ ja⁻, jëeh⁺ kway⁺ ti⁻hmaah⁺ kih⁺ Dio. Hi⁺ hi⁻ sa⁺ kuh⁻ lä⁻jë⁻ nēē⁺, lä⁻ja⁻ he⁻ jmeey⁺ kih⁺ Dio ba⁺ ja⁻, hi⁺ kway⁺ ti⁻hmaah⁺ kih⁺ Dio ka⁻läh⁺. ⁷ Jëeh⁺, ni⁻ jaa⁻ sa⁺ chaa⁻ ta⁻la⁺ chaa⁻ hñii⁺, hi⁻ ni⁻ jaa⁻ sa⁺ juu⁺ ta⁻la⁺ juu⁺. ⁸ Cher⁺mah⁺ chaa⁻ jne⁺, kih⁺ Dio ba⁺ ja⁻ chaa⁻ jne⁺. Hi⁺ cher⁺mah⁺ ga⁺ juu⁺ jne⁺, kih⁺ Dio ba⁺ ja⁻ juu⁺ jne⁺. Lä⁻ja⁻ cher⁺mah⁺ chaa⁻ jne⁺ o⁻ cher⁺mah⁺ ga⁺ juu⁺ jne⁺, laa⁺ jne⁺ kyaah⁺ Dio ba⁺. ⁹ Kih⁺ he⁻ ja⁻, ga⁺ juu⁺ Cristo hi⁻ ga⁻lä⁻jiiyh⁺ ka⁻läh⁺ mah⁺ leey⁺ juu⁺ hi⁻ ma⁻na⁻juu⁺ hi⁻ leey⁺ juu⁺ hi⁻ chaa⁻ ka⁻läh⁺.

¹⁰ Pero hne⁻, he⁻ la⁺ kyeh⁺ kwaan⁺ kih⁺ øøh⁺? Hi⁺ hne⁻ ka⁻läh⁺, he⁻ la⁺ mi⁻kwayh⁺ øøh⁺? Lä⁻jëē⁺ ba⁺ jne⁺ dsa⁻nøøn⁺ cha⁻nē⁺ Cristo mah⁺ kay⁺ ju⁺ dsoo⁺ jnän⁻. ¹¹ Jëeh⁺, lä⁻koo⁻ na⁻ sii⁻: Jmeen⁺ dsoo⁺, ga⁺ jäh⁺ Dio, lä⁻jëē⁺ dsa⁻ juuh⁺ jne⁺ cha⁻nē⁺, lä⁻jëē⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺ hä⁺ kih⁺ Dio.

¹² Kyaah⁺ juu⁺ la⁻ dsa⁻lä⁻ngëē⁺ jne⁺, lä⁻jëē⁺ ba⁺ jne⁺ ngëen⁺ kwaan⁺ jnän⁻ cha⁻nē⁺ Dio.

¹³ He⁻ ja⁻ mo⁺ so⁺ wa⁺ kyen⁺ kwaan⁺ kih⁺ dsa⁻kyaahn⁺. Llu⁺ ga⁺ wa⁺ jmeen⁺ lä⁻la⁻ ba⁺. Sa⁺ wa⁺ jmeen⁺ tēh⁺ øøh⁺ jne⁺ ni⁻ he⁻ jmeē⁺ jne⁺ jeh⁺ dsēy⁺. ¹⁴ Kih⁺ he⁻ kyaahn⁺ Jesús Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻, he⁻ ja⁻ man⁺ kwee⁻ ni⁻ koo⁻ sa⁺ cha⁻ he⁻ soh⁺ ta⁻la⁺ soh⁺ hñii⁺. Pero cher⁺mah⁺

cha⁻ he⁻ laa^ʹ dsa⁻ soh^ʹ, kih^ʹ hi⁻ he^ʹ lä⁻ ma⁻ ngoo^ʹ ja⁻ ba^ʹ soh^ʹ. ¹⁵ Cher^ʹ mah^ʹ ga⁻ jmeeh^ʹ jeh^ʹ dsë^ʹ øøh^ʹ, kih^ʹ he⁻ ma⁻ kuh^ʹ koo⁻ nëe^ʹ ma^ʹ he⁻ sa^ʹ kuyh⁻, he⁻ mo^ʹ so^ʹ hnaah^ʹ ba^ʹ hnih^ʹ ja⁻. Ta^ʹ hee^ʹ dsë^ʹ øøh^ʹ kyaah^ʹ he⁻ kuh⁻, jëeh^ʹ Cristo ga⁻ juu^ʹ kiyh^ʹ. ¹⁶ Lä⁻ ja⁻ ta^ʹ kwa⁻ jwë^ʹ hlëeh^ʹ dsa⁻ wii^ʹ kih^ʹ koo⁻ he⁻ jmää^ʹ jnän^ʹ. ¹⁷ He⁻ ga⁻ nøø^ʹ jne^ʹ kyaah^ʹ juu^ʹ kih^ʹ Dio, sa⁻ la^ʹ kih^ʹ he⁻ kih⁻ hih⁻ jne^ʹ. Pero he⁻ jmee⁻ jne^ʹ he⁻ llu^ʹ, he⁻ hii^ʹ tii^ʹ jnän^ʹ kyaah^ʹ øøh^ʹ jne^ʹ, hi⁻ he⁻ jëë⁻ dsë⁻ jne^ʹ lä⁻ koo⁻ kwa⁻ Jmi⁻ lle^ʹ Na⁻ jngii^ʹ, he⁻ ja⁻ ba^ʹ kyeë^ʹ jnän^ʹ. ¹⁸ Cher^ʹ mah^ʹ jmee^ʹ ba^ʹ jne^ʹ he⁻ na⁻ jee^ʹ hnääh^ʹ jne^ʹ Cristo, he⁻ na⁻ ba^ʹ tih⁻ dsë^ʹ Dio hi⁻ lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh^ʹ tih⁻ dsë^ʹ dsa⁻.

¹⁹ He⁻ ja⁻ wa^ʹ kwan^ʹ be^ʹ wa^ʹ hnøøhn^ʹ ha⁻ lä⁻ jee^ʹ hii^ʹ tii^ʹ jnän^ʹ hi⁻ wa^ʹ hnøøhn^ʹ ha⁻ lä⁻ jee^ʹ tëë^ʹ jne^ʹ cha⁻ ga⁻ miih⁻ be^ʹ ko⁻ jøh^ʹ kyaah^ʹ øøh^ʹ jne^ʹ. ²⁰ Ta^ʹ hee^ʹ ta^ʹ kih^ʹ Dio kyaah^ʹ he⁻ kuh⁻ huh^ʹ. Ju^ʹ dsoo^ʹ, ga⁻ lä⁻ jë^ʹ ba^ʹ he⁻ kih⁻ hih⁻ jne^ʹ na⁻ jngii^ʹ. Pero la^ʹ hliih^ʹ cher^ʹ mah^ʹ ga⁻ jeh^ʹ dsë^ʹ øøh^ʹ kyaah^ʹ he⁻ kuh⁻ huh^ʹ. ²¹ Kih^ʹ he⁻ ja⁻, llu^ʹ ga⁻ cher^ʹ mah^ʹ sa⁻ kuh^ʹ ngo^ʹ, he⁻ sa⁻ huh^ʹ jmi^ʹ mi^ʹ jëh^ʹ ma⁻ ää⁻, ni⁻ sa⁻ jmeeh^ʹ ni⁻ koo⁻ ni⁻ he⁻ ga⁻ jyoh^ʹ, he⁻ kyaah^ʹ jmeeh^ʹ tëh^ʹ øøh^ʹ jne^ʹ. ²² Hi⁻ hne⁻, chë^ʹ jmeeh⁻ dsoo^ʹ llu^ʹ ba^ʹ he⁻ kuh⁻ lä⁻ jë^ʹ, wa^ʹ la^ʹ kyah^ʹ hñaa^ʹ ba^ʹ kyaah^ʹ Dio. La^ʹ llu^ʹ kih^ʹ hi⁻ sa⁻ hni⁻ huu⁻ dsë⁻ kih^ʹ wa⁻ ra⁻ ga⁻ kuyh⁻ lä⁻ jë^ʹ he⁻ laay^ʹ llu^ʹ. ²³ Pero cher^ʹ mah^ʹ hi⁻ jmee⁻ to⁻ dsë⁻ kih^ʹ he⁻ kuh⁻ hih⁻, ma⁻ na⁻ bääyh⁻ dsoo^ʹ ba^ʹ ja⁻, kih^ʹ he⁻ sa⁻ ma⁻ kuyh⁻ lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ dsëy^ʹ. Hi⁻ lä⁻ ja⁻ kih^ʹ lä⁻ jë^ʹ he⁻ jmee⁻ jne^ʹ, cher^ʹ mah^ʹ sa⁻ la^ʹ kyaah^ʹ koo⁻ ba^ʹ huu⁻ dsë⁻, ma⁻ la^ʹ dso⁻ kye⁻ ba^ʹ ja⁻.

15

¹ Jne^ʹ hi⁻ beë^ʹ kyaah^ʹ he⁻ ma⁻ dsoo^ʹ dsën⁻, wa^ʹ jmeen^ʹ jøh⁻ dsë⁻ jne^ʹ kyaah^ʹ hi⁻ sa⁻ cha⁻ be^ʹ kih^ʹ. Sa⁻ wa^ʹ jmeen^ʹ lä⁻ koo⁻ hnøø⁻ jne^ʹ hñaan^ʹ. ² Lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaa⁻ jne^ʹ wa^ʹ jmeen^ʹ he⁻ tih⁻ dsë^ʹ dsa⁻ kyaah^ʹ ba^ʹ mah^ʹ wa^ʹ la^ʹ llu^ʹ kiyh^ʹ hi⁻ lä⁻ ja⁻ lä⁻ cha⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ be^ʹ kiyh^ʹ cha⁻ né^ʹ Dio. ³ Jëeh^ʹ sa⁻ ga⁻ hnooh⁻ Cristo ma^ʹ jmee^ʹ lä⁻ tih⁻ dsëy^ʹ hñiiy^ʹ. Lä⁻ la⁻ ba^ʹ na⁻ sii⁻ kiyh^ʹ: “He⁻ hliih^ʹ he⁻ ma^ʹ hlëeh^ʹ dsa⁻ kyah^ʹ, ja^ʹ né^ʹ kin^ʹ.” ⁴ Lä⁻ jë^ʹ juu^ʹ he⁻ ma⁻ na⁻ sii⁻ jää^ʹ, he⁻ llu^ʹ jnän^ʹ ba^ʹ ja⁻ he⁻ na⁻ sii⁻ mah^ʹ mi⁻ tëë⁻ jne^ʹ hñaan^ʹ. Lä⁻ ja⁻, kyaah^ʹ juu^ʹ kih^ʹ Dio, tëë^ʹ jne^ʹ be^ʹ hi⁻ jmee⁻ kwëeh⁻ dsë⁻ jne^ʹ, hi⁻ he⁻ na⁻ jmee⁻ lä⁻ cha⁻ o⁻ jøh⁻ dsë⁻ jnän^ʹ kyaah^ʹ Dio. ⁵ Dio ba^ʹ he^ʹ hi⁻ jmee⁻ kwëeh⁻ dsë⁻ dsa⁻ hi⁻ kway⁻ be^ʹ ka⁻ läh^ʹ. He⁻ ja⁻ ngiin^ʹ kiyh^ʹ mah^ʹ wa^ʹ jmeey^ʹ koo⁻ nëe^ʹ ba^ʹ huu⁻ dsë⁻ kih^ʹ lä⁻ jëë⁻ hnäh^ʹ lä⁻ hnøø^ʹ Cristo Jesús. ⁶ Mah^ʹ lä⁻ ja⁻ lä⁻ jëë⁻ hnäh^ʹ, kyaah^ʹ koo⁻ nëe^ʹ ba^ʹ huu⁻ dsë⁻, jmeeh^ʹ hnäh^ʹ juuh⁻ kih^ʹ Dio, hi⁻ laa^ʹ Jmii⁻ Jesucristo Dsa⁻ jøøh^ʹ jnän^ʹ.

⁷ Heh^ʹ lä⁻ ja⁻, lle^ʹ kih^ʹ heeh^ʹ hnäh^ʹ lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaa⁻ øøh^ʹ jne^ʹ lä⁻ koo⁻ ga⁻ heeh⁻ Cristo jne^ʹ mah^ʹ lä⁻ jnä^ʹ laa^ʹ jøøh^ʹ Dio. ⁸ Lä⁻ la⁻ jwahn^ʹ. Cristo ja^ʹ mah^ʹ ga⁻ hnooyh⁻ he⁻ llu^ʹ kih^ʹ dsa⁻ judiu. Lä⁻ jwë^ʹ ja⁻ ga⁻ lä⁻ te^ʹ juu^ʹ lä⁻ koo⁻ ga⁻ bääh⁻ Dio hñii^ʹ kyaah^ʹ dsa⁻ ma⁻ kaa⁻ jnän^ʹ. Ga⁻ mi⁻ jnääy⁻ he⁻ ga⁻ mi⁻ te^ʹ Dio juu^ʹ kih^ʹ. ⁹ Hi⁻ lä⁻ ja⁻ jay^ʹ kih^ʹ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa^ʹ judiu mah^ʹ jmee^ʹ dsa⁻ he^ʹ juuh⁻ kih^ʹ Dio, kih^ʹ he⁻ ga⁻ lä⁻ ñih⁻ dsëy^ʹ kiyh^ʹ. Lä⁻ koo⁻ na⁻ sii⁻: He⁻ ja⁻ hlëeh^ʹ llu^ʹ hi⁻ hän^ʹ kyah^ʹ jee^ʹ kih^ʹ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa^ʹ judiu.

¹⁰ Jyoh^ʹ ka⁻ läh^ʹ jee^ʹ na⁻ sii⁻, hlëeh^ʹ lä⁻ la⁻: Wa^ʹ jëë⁻ hoh^ʹ hnäh^ʹ hi⁻ sa⁻ laa^ʹ judiu kyaah^ʹ judiu hi⁻ laa^ʹ kyaah^ʹ Dio.

¹¹ Hi⁻ na⁻ sii⁻ ka⁻ läh^ʹ lä⁻ la⁻: Hä^ʹ hnäh^ʹ kih^ʹ Dio lä⁻ jëë⁻ hnäh^ʹ hi⁻ sa⁻ laa^ʹ judiu, lä⁻ jë^ʹ jee^ʹ jwii⁻ ha⁻ jee^ʹ tääh^ʹ hnäh^ʹ, jmee^ʹ hnäh^ʹ juuh⁻ kih^ʹ.

¹² Hi⁻ ja⁻ ba^ʹ lä⁻ na⁻ jäh^ʹ Isafa ka⁻ läh^ʹ: Hñaa^ʹ jaa⁻ dsa⁻ jee^ʹ chaah^ʹ jmoo^ʹ kih^ʹ Isai, ya⁻ hëë^ʹ jaa⁻ hi⁻ jmee⁻ hih⁻ kih^ʹ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa^ʹ judiu. Dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa^ʹ judiu, kay^ʹ o⁻ jøh⁻ dsë⁻ kiyh^ʹ.

¹³ Dio ba^ʹ jmee⁻ he⁻ cha⁻ o⁻ jøh⁻ dsë⁻ jnän^ʹ. He⁻ ja⁻ ngiin^ʹ kiyh^ʹ mah^ʹ wa^ʹ jmeey^ʹ jëë⁻ hoh^ʹ hnäh^ʹ cha⁻ miih⁻ hi⁻ wa^ʹ jmeey^ʹ hii^ʹ tii^ʹ kyah^ʹ hnäh^ʹ kih^ʹ he⁻ ma⁻ dsoo^ʹ hoh^ʹ hnäh^ʹ kiyh^ʹ, mah^ʹ lä⁻ ja⁻ wa^ʹ lä⁻ cha⁻ cha⁻ miih⁻ o⁻ jøh⁻ dsë⁻ kyah^ʹ hnäh^ʹ ta⁻ la⁻ kyaah^ʹ be^ʹ kih^ʹ Jmi⁻ lle^ʹ Na⁻ jngii^ʹ.

Na⁻hñaa' Paa' kwa' ju'hmëë' kih' hi⁻ sa⁻ laa' judiu

¹⁴ Man⁻ kwee⁻ kyah' hnäh' øøhn', llu' hoh' hnäh' jwërte, hi⁻ cha⁻ cha⁻ miih⁻ huu⁻ dsë⁻ llu' kyah' hnäh', hi⁻ kyuu⁻ hnäh' kwëeh' nuuh⁻ dsa⁻ kyaah' hnäh'. ¹⁵ Hnäh' øøhn', koo⁻ jee' koo⁻ llah' ma⁻ tuu⁻ dsën⁻ ma⁻ siin' kyah' hnäh' lä⁻ koo⁻ te' lla⁻ dsën⁻ mah' mi⁻ dsoohn⁻ hoh' hnäh' he⁻ ma⁻ mi⁻ tēēh' hnäh' jää'. Ta' la⁻ na⁻ hñaan' jmeen⁻ kih' Dio, kih' he⁻ llu' dsëy' kyaah' jnä', ¹⁶ mah' jmeen⁻ ta' kih' Cristo jee' tääh' dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa' judiu, kwan' ju'hmëë' kih' Dio. Hi⁻ lä⁻ ja⁻ ngëen' dsa⁻ he' kih' Dio. Hi⁻ tih⁻ ba' dsëy' kih' hi⁻ he', jëeh' Jmi⁻ lle' Na⁻ jngii' ga⁻ jmäy' ma⁻ na⁻ lluyy'.

¹⁷ Kih' he⁻ kyaahn' Cristo Jesús, he⁻ ja⁻ chaan⁻ llu' kyaah' ta' he⁻ jmeen⁻ kih' Dio. ¹⁸ He⁻ ja⁻ sa⁻ tuu⁻ dsën⁻ hlëehn' he⁻ ga' jyoh'. Ma⁻ la⁻ he⁻ ga⁻ jmeē' Cristo kyaah' jnä', he⁻ ja⁻ ba' mi⁻ jnään'. Kyaah' be' kiyh', ga⁻ kwan' juu' kih' dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa' judiu hi⁻ cha⁻ ga' jyoh' he⁻ ga⁻ jmeen', heh' he⁻ ga⁻ heeh⁻ dsa⁻ kih' Dio. ¹⁹ Kyaah' be' kih' Jmi⁻ lle' kih' Dio ga⁻ jmeen' ja⁻ koo⁻ nēē' he⁻ juh⁻ gaa⁻. Lä⁻ ja⁻ ga⁻ løø' kwan' juu' kih' Cristo jwi⁻ Jerusalén hi⁻ ngoon' lä⁻ ku' lä⁻ jii' hwa' ja⁻, lä⁻ jiih' ga⁻ tēēn' hwa' llírico. Lä⁻ kaa⁻ jee' ja⁻ ga⁻ kwan' ju'hmëë' kih' Cristo. ²⁰ Lä⁻ jwē' ja⁻, ga⁻ kwan' be' ngoon' na⁻ kwan' ju'hmëë' ta' jee' sa⁻ ga' ma⁻ lloo' juu' kih' Cristo, mah' sa⁻ mi⁻ kwaan' ta', ja⁻ ba' jee' ma⁻ løø' jñah'.

²¹ Ga⁻ la⁻ ba' lä⁻ koo⁻ na⁻ si⁻ he⁻ jäh' lä⁻ la⁻:
Hi⁻ sa⁻ ga' ma⁻ nuu' hii' juu' kiyh', jëy' ba'.
Hi⁻ h' dsa⁻ hi⁻ sa⁻ ga' ma⁻ nuu', lä⁻ ngëē' bih'.

Ga⁻ jmeeh' Paa' juu' he⁻ dsa⁻ kay' kuu', kih' øøh' jne' hi⁻ lla⁻ kyaa'

²² Kih' he⁻ ja⁻ ba' sa⁻ hii⁻ kwa' jä' na⁻ jëēn' hnäh'. Sa⁻ ma' jään' go⁻ te'. ²³ Pero na', mo⁻ so⁻ cha⁻ jee' niin' hi⁻ ma⁻ hya⁻ ji⁻ ñe⁻ hee' dsën⁻ niin' na⁻ jëēn' hnäh'. ²⁴ He⁻ ja⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē' jee' niin' ta⁻ España, jmeen⁻ huu⁻ dsë⁻ dsa⁻ ngëen' ta⁻ na'. Hnoon' na⁻ jëēn' hnäh' mah' dsa⁻ toohn' miih⁻ jmi⁻ hi⁻ lä⁻ jøh⁻ dsë⁻ jne'. Hi⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē' jee' ya⁻ hëēn', hnoon' jmeeh' hnäh' be' kin⁻ he⁻ kyaah' niin' ta⁻ cha⁻ né'. ²⁵ Pero to⁻ né⁻ niin' ta⁻ Jerusalén na⁻ kwan' be' kih' øøh' jne' hi⁻ tääh' jee' ja⁻. ²⁶ øøh' jne' hi⁻ tääh' Macedonia kyaah' hi⁻ tääh' Acaya ga⁻ juuh' ga⁻ lääyh' miih⁻ kuu' he⁻ ngëen' kih' øøh' jne' hi⁻ tä⁻ ñeē' hi⁻ tääh' Jerusalén. ²⁷ Lä⁻ ja⁻ lla⁻ dsëy' jmeey' hi⁻ lä⁻ ja⁻ ga⁻ tēy' jmeey' kih' judiu he'. Jëeh' lä⁻ jëē⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa' judiu ga⁻ hyoyh' he⁻ la⁻ kwa⁻ Dio ta⁻ la⁻ kih' dsa⁻ judiu. He⁻ ja⁻ lle⁻ kih' hi⁻ sa⁻ laa' judiu, jmeē' be' kih' dsa⁻ judiu kyaah' miih⁻ he⁻ cha⁻ kiyh' ka⁻ läh'. ²⁸ Ma⁻ la⁻ ma⁻ dsaa' lä⁻ jē⁻ he⁻ jmeen' la⁻ hi⁻ ti⁻ lloohn' kuu' he⁻ ga⁻ juuh' ga⁻ lääh' ja⁻ kwëehn' hi⁻ tä⁻ ñeē', ja⁻ ga⁻ dsa⁻ ngëen' ta⁻ na⁻ kyah' hnäh' wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē' jee' niin' ta⁻ España. ²⁹ Ma⁻ ba' jnä', cha⁻ miih⁻ mi⁻ jää' Dio hnäh' kyaah' ju'hmëë' kih' Cristo wa⁻ ra⁻ ga⁻ lloon' ta⁻ jee' tääh' hnäh'.

³⁰ Chuun' kyaah' hnäh' øøhn', ta⁻ la⁻ kih' Jesucristo Dsa⁻ jøøh' jnän' hi⁻ ta⁻ la⁻ kih' he⁻ hnää' Jmi⁻ lle' jne'. Ta⁻ jmeē⁻ hnäh' hñaa⁻ hoh', kwa⁻ hnäh' be' kin⁻, ja⁻ ngiih' hnäh' kin⁻ kih' Dio, ³¹ mah' sa⁻ cha⁻ he⁻ dsa⁻ ngëen' jee' kih' hi⁻ chaah⁻ hi⁻ tääh' Judea. Hi⁻ ngii' hnäh' kin⁻ ka⁻ läh' kih' Dio mah' ya⁻ hii' llu' jee' ti⁻ lloohn' kuu' la⁻ kih' øøh' jne' hi⁻ tääh' Jerusalén. Hnoon' wa⁻ heeh⁻ bih' llu'. ³² Lä⁻ ja⁻ ngii' hnäh' kin⁻ mah' jëē⁻ dsën⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē' jee' lloon⁻ jee' tääh' hnäh', hi⁻ tēēh' jne' ko⁻ jøh' dsë⁻ jne' jee' na⁻, cher⁻ mah' lä⁻ ja⁻ hnøø' Dio. ³³ Dio, hi⁻ jmeē⁻ hii' ti⁻ jnän', wa⁻ kyaah' lä⁻ jëē⁻ hnäh'. Wa⁻ la⁻ lä⁻ ja⁻.

16

Jee' ga⁻ dsaa' ga⁻ hih' Paa' juu'

¹ Jmeen⁻ juu' kyah' hnäh' øøhn', dsa⁻ mē' øøh' jne' Febe jmeē⁻ bih' kwee⁻ ta' he⁻ hā⁻ gooy⁻ gwah⁻ jwi⁻ Cencrea. ² Heeh' hnäh' lä⁻ hnøø' Dsa⁻ jøøh' jnän', lä⁻ ää⁻ jmi⁻ jmeen' kih' hi⁻ ma⁻ na⁻ jngëē'. Jmeē⁻ hnäh' be' kiyh' cher⁻ mah' he⁻ lla⁻ kyaay', jëeh' ma⁻ jmeey' be' kih' jwëē' øøh' jne' hi⁻ lä⁻ ja⁻ ga⁻ jmeey' be' kin⁻ ka⁻ läh'.

³ Jmee' Dio kih' Priscila kyaah' Aquila, hi- jmee' ta' kih' Cristo Jesús ko-joh' kyaah' jna'. ⁴ Ma'ke' ga'hi' goo- kiyh' ma' juuy', ga' nooy- ne' kin'. Hi' ja' ma' la' jna' kwan' ti'hmaah' kiyh', la' ja- ka- lah' la' je' gwah' jee' taah' dsa- hi- sa' laa' judiu kwa' ti'hmaah' kiyh'. ⁵ La' ja- ka- lah', jmee' hnah' Dio kih' la' je' ooh' jne' hi- dsa- nee' cha'neh' kiyh'. Hi' jmee' hnah' Dio kih' Epeneto hi- hnaan', hi- he' to- ne' ga' heeh- juu' kih' Cristo hwa' Acaya. ⁶ Jmee' hnah' Dio kih' Maria hi- ga' jmee' cha- miih- ta' jee' kyah' hnah'. ⁷ Jmee' hnah' Dio kih' Adronico kyaah' Junia. La' uu' dsa- goon- he' te- ju- kin' kyaah', na' naay' 'neh' ne' ko-joh' kyaah' jna'. La' je' apostole ga' la' hnay' cha- miih- la' uu' dsa- he', hi- ga' heeh- jaa' kih' Cristo la' koh' jna'.

⁸ Jmee' hnah' Dio kih' Amplias hi- hnaan', hi- hnaah- Dsa- joh' jnan' ko-joh' kyaah' jne'. ⁹ Jmee' hnah' Dio kih' Urbano hi- jmee' ta' kih' Cristo ko-joh' kyaah' jna', hi' jmee' hnah' Dio kih' Estaqui ome- kyaan- hi- hnaan'. ¹⁰ Jmee' hnah' Dio kih' Apele hi- ma- ya- hee' llu' jee' jmeey- ta' kih' Cristo. Jmee' hnah' Dio kih' la' je' hi- taah' cha'neh' kih' Aristobulo. ¹¹ Jmee' hnah' Dio kih' Herodion dsa- hi- te- ju- kin' kyaah'. Jmee' hnah' Dio kih' hi- taah' cha'neh' kih' Narciso hi- jmee' ko-joh' kyaah' Dsa- joh' jnan'. ¹² Jmee' hnah' Dio kih' Trifena hi- kih' Trifosa hi- jmee' ta' kih' Dsa- joh' jnan'. Jmee' hnah' Dio kih' Persida hi- hnaan' hi- ga' jmee' cha- miih- ta' kih' Dsa- joh' jnan'. ¹³ Jmee' hnah' Dio kih' Rufo hi- na- lleeh' kyaah' Dsa- joh' jnan', hi' la' ja- kih' chooy' ka- lah'. Hi- he' ga' jmaa' jna' la' ko- jooy'. ¹⁴ Jmee' hnah' Dio kih' Asincrito, kih' Flegonte, kih' Herma, kih' Patroba, kih' Herme, hi' kih' la' je' ooh' jne' hi- taah' kyaayh'. ¹⁵ Jmee' hnah' Dio kih' Filologo, kih' Julia, kih' Nereo hi- kih' dsa- me' ooyh', hi' la' ja- kih' Olimpa kyaah' la' je' hi- na- jngee' hi- taah' kyaayh'.

¹⁶ Jmee' hnah' Dio kih' dsa- kyaah' hnah', hi' ja- chuh- hnah' kiyh' la' hnø' Dio. La' ko- la' ko- gwah' kih' Cristo jmee' Dio kyah' hnah'.

¹⁷ Pero chun' kyaah' hnah' ooh', leeh' hnah' kyaah' hi- hnø' jmee' to' naa', hi' jmeey- dsa- teh' hnah' kih' he- kway' jyoh' juu' he- sa' la' la' ko- juu' he- ma- mi- tee' hnah'. Ta' jmee- hnah' ko-joh' kyaayh'. ¹⁸ Jeeh' dsa- hi- jmee' la' ja-, sa' jmeey- he' kih' Jesucristo Dsa- joh' jnan', hnooyh- la' je' he- ngii' tuh- dsy' ba'. Hlee' kyaah' juu' na' hnaah' ha- la' jee' tih' dsé' dsa- mah' mi- gaay- hi- jlaa'. ¹⁹ La' kaa- ba' ma- ne- dsa-, nuuh' ba' hnah', he- ja- chaan- llu' kyaah' hnah'. Hnoon' kyuu- hnah' jmeeh' hnah' he- llu' jmah' ba', mah' sa' lih' he- hlih' kyah' hnah'. ²⁰ Dio, hi- jmee' hii' tii' jnan', chah' ba' jwaay' Tana' ta' hwa' hu' tih' hnah'. Wa' kwa' Jesucristo Dsa- joh' jnan' la' je' he- llu' kyah' hnah'.

²¹ Timota, hi- jmee' ta' kyaah' jna', jmee' Dio kyah' hnah'. Hi' la' ja- ka- lah' Lucio, kyaah' Jason, kyaah' Sosipater, he' ba' dsa- hi- te- ju- kin' kyaah'.

²² Jna' Tercio ma- sin' la' je' juu' he- hlee' Paa'. Jna' jmeen' Dio kyah' hnah'.

²³ Hi' Gayo jmee' Dio kyah' hnah'. Kiyh' gyan' na', hi' kway' cha'neh' kiyh' jee' dsa- nee' la' je' ooh' jne'. Erasto hi- ko- ku' sih- jee' jwi- la-, kyaah' ooh' jne' Cuarto jmee' Dio kyah' hnah'.

²⁴ Wa' mi- jaa' Jesucristo Dsa- joh' jnan' la' je' hnah'. Wa' la' la' ja-.

²⁵ Dio le' jmeey' jah' hnah' ko- hweh- kyaah' ju' hmee' kih' Jesucristo he- kwan- la-. La' je' juu' la- ma' na- hmaa' jaa', la' jih' ma' ga- noo' jmi- gyuu'. ²⁶ Pero na' ma- la- jna' juu' la- ta- la' kyaah' he- ga- sii' la' je' hi- ga- ngee' juu' kih' Dio llo' joo', la' ko- la' mada' kih' Dio hi- chaa- la' je' joh' jmi' cha-. Ga' mi- jnaay- juu' la- mah' la' dsoo' dsé' la' je' dsa- hi' la' ja- la' nuuyh' kiyh'.

²⁷ Jaa- Dio ba' hi- kyuu- cha- miih-. Wa' la' juuh- kiyh' la' je' joh' jmi' cha-, ta' la' kih' Jesucristo. Wa' la' la' ja-.

1 Corintios

He⁻ la⁻ to⁻ nē⁻ je⁻ he⁻ ga⁻ sī⁻ Paa⁻ kih⁻ øøh⁻ jne⁻ hi⁻ chaa⁻ Corinto

¹ Jnā⁻ Paa⁻ na⁻ hñaan⁻ laan⁻ apóstol⁻ kyaah⁻ Jesucristo⁻ lä⁻ hyoh⁻ dsē⁻ Dio. Kō⁻ jøh⁻ kyaah⁻ Sóstene øøh⁻ jne⁻, ² sīn⁻ kyah⁻ hnäh⁻ hi⁻ laa⁻ gwah⁻ kih⁻ Dio jee⁻ jwī⁻ Corinto. Laah⁻ hnäh⁻ kyaah⁻ Dio ta⁻ la⁻ kih⁻ Cristo Jesús, ma⁻ na⁻ lleeh⁻ hnäh⁻ mah⁻ leeh⁻ hnäh⁻ na⁻ jngēē⁻. Hi⁻ juu⁻ la⁻ la⁻ kih⁻ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ tääh⁻ ta⁻ la⁻ ta⁻ jnø⁻ ka⁻ läh⁻, lä⁻ jēē⁻ hi⁻ chuū⁻ kih⁻ Dio ta⁻ la⁻ kih⁻ Jesucristo Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻. Jēēh⁻, jaa⁻ ba⁻ laa⁻ Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻ kyaayh⁻. ³ Ngīn⁻ kih⁻ Dio hi⁻ laa⁻ Täa⁻ jnän⁻ hi⁻ ngīn⁻ kih⁻ Jesucristo Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻, wa⁻ kway⁻ he⁻ llu⁻ kyah⁻ hnäh⁻, hi⁻ wa⁻ jmeey⁻ hii⁻ ti⁻ kyah⁻ hnäh⁻.

Lä⁻ jē⁻ he⁻ llu⁻ he⁻ ga⁻ hñah⁻ jne⁻ kih⁻ Cristo

⁴ Lä⁻ jē⁻ jīih⁻ kwan⁻ tí⁻ hmaah⁻ kih⁻ Dio jnän⁻ kwaan⁻ kyah⁻ hnäh⁻, jēēh⁻ cha⁻ miih⁻ he⁻ llu⁻ ga⁻ kwēēh⁻ Dio hnäh⁻ he⁻ la⁻ ga⁻ kway⁻ ba⁻ ta⁻ la⁻ kih⁻ Cristo Jesús. ⁵ Kih⁻ he⁻ laah⁻ hnäh⁻ koo⁻ kyaah⁻ Cristo he⁻ ja⁻ cha⁻ cha⁻ miih⁻ he⁻ ga⁻ hñah⁻ hnäh⁻ kih⁻ Dio. Ma⁻ tēē⁻ hnäh⁻ juu⁻ kiyh⁻ hi⁻ lä⁻ ja⁻ ma⁻ tēē⁻ hnäh⁻ cha⁻ miih⁻ huū⁻ dsē⁻ llu⁻. ⁶ Kih⁻ he⁻ ma⁻ jā⁻ koo⁻ hweh⁻ juu⁻ kih⁻ Cristo kyaah⁻ hnäh⁻, ⁷ he⁻ ja⁻, mo⁻ so⁻ cha⁻ ga⁻ he⁻ ga⁻ hnøø⁻ hñah⁻ hnäh⁻ kih⁻ Dio jēēh⁻ ma⁻ hñah⁻ ba⁻ hnäh⁻ hi⁻ ma⁻ cha⁻ o⁻ jøh⁻ dsē⁻ kyah⁻ hnäh⁻ he⁻ tēēh⁻ hnäh⁻ ya⁻ jwī⁻ kiyh⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tēē⁻ jee⁻ lä⁻ jnää⁻ Jesucristo Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻. ⁸ Hi⁻ hñīī⁻ bih⁻ jmeey⁻ go⁻ taah⁻ hnäh⁻ koo⁻ hweh⁻ lä⁻ jīih⁻ llaa⁻ mah⁻ mo⁻ so⁻ cha⁻ ga⁻ he⁻ na⁻ bāäh⁻ hnäh⁻ ni⁻ miih⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tēē⁻ jee⁻ jāh⁻ Jesucristo Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻. ⁹ Ma⁻ ra⁻ he⁻ mi⁻ te⁻ ba⁻ Dio juu⁻ kih⁻. Hi⁻ he⁻ ba⁻ hi⁻ ga⁻ tēēh⁻ hnäh⁻ mah⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ kō⁻ jøh⁻ kyaah⁻ Jooy⁻ Jesucristo, Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻.

Ga⁻ laa⁻ ma⁻ kih⁻ kih⁻ øøyh⁻ jee⁻ jwī⁻ Corinto

¹⁰ He⁻ ja⁻ chuun⁻ kyaah⁻ hnäh⁻ øøhn⁻, kyaah⁻ hih⁻ kih⁻ Jesucristo Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻. Jmee⁻ bii⁻ hii⁻ koo⁻ ba⁻ juu⁻ kyah⁻ hnäh⁻ lä⁻ jēē⁻ hnäh⁻ mah⁻ sa⁻ leeh⁻ hnäh⁻ to⁻ nää⁻. Koo⁻ nēē⁻ ba⁻ go⁻ taah⁻ hnäh⁻. Wa⁻ la⁻ koo⁻ ba⁻ huū⁻ dsē⁻ kih⁻ jee⁻ lä⁻ jēē⁻ hnäh⁻. ¹¹ Øøhn⁻, ga⁻ nuun⁻ ha⁻ lä⁻ tääh⁻ hnäh⁻, ga⁻ jmeeh⁻ dsa⁻ kyaah⁻ Cloé⁻ juu⁻ he⁻ cha⁻ hñī⁻ jee⁻ kyah⁻ hnäh⁻. ¹² Lä⁻ la⁻ ba⁻ ngoo⁻ juu⁻ la⁻. Kō⁻ llaa⁻ hnäh⁻ jwah⁻ hnäh⁻: “Jnā⁻ jmeen⁻ kō⁻ jøh⁻ kyaah⁻ Paa⁻.” Hi⁻ jñah⁻ jāh⁻: “Jnā⁻ kyaahn⁻ Apolo.” Hi⁻ jñah⁻ jāh⁻: “Jnā⁻ kyaahn⁻ Pee⁻.” Hi⁻ jñah⁻ jāh⁻: “Jnā⁻ laan⁻ kyaah⁻ Cristo.” ¹³ Ha⁻ ba⁻ lä⁻ la⁻ juu⁻ ja⁻. ¿Che⁻ laa⁻ uu⁻ uu⁻ Cristo? ¿Che⁻ jnā⁻ ga⁻ taan⁻ dsøh⁻ hma⁻ cru⁻ kwaan⁻ kyah⁻ hnäh⁻? ¿Che⁻ ga⁻ saa⁻ hnäh⁻ jmi⁻ lä⁻ hih⁻ kin⁻? ¹⁴ Kwan⁻ tí⁻ hmaah⁻ kih⁻ Dio sa⁻ ga⁻ chaan⁻ dsa⁻ jmi⁻ jee⁻ kyah⁻ hnäh⁻. Ma⁻ la⁻ Crispo kyaah⁻ Gayo ba⁻ ga⁻ chaan⁻ jmi⁻. ¹⁵ He⁻ ja⁻ ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ sa⁻ le⁻ jāh⁻ he⁻ na⁻ saah⁻ hnäh⁻ jmi⁻ kyaah⁻ hih⁻ kin⁻. ¹⁶ Hi⁻ ga⁻ chaan⁻ jmi⁻ hi⁻ chaa⁻ kih⁻ Estéfana ka⁻ läh⁻. Pero sa⁻ man⁻ che⁻ chaa⁻ ga⁻ jñah⁻ hi⁻ ga⁻ chaan⁻ jmi⁻. ¹⁷ Jēēh⁻, sa⁻ ga⁻ chee⁻ Cristo jnā⁻ mah⁻ chaan⁻ dsa⁻ jmi⁻. Ga⁻ cheey⁻ jnā⁻ mah⁻ kwan⁻ ju⁻ hmēē⁻ kiyh⁻ ba⁻. Hi⁻ sa⁻ hlēēhn⁻ kyaah⁻ juu⁻ kaah⁻, ha⁻ ga⁻ che⁻ sa⁻ há⁻ ta⁻ he⁻ ga⁻ taā⁻ Cristo dsøh⁻ hma⁻ cru⁻.

Kyaah⁻ Cristo ga⁻ lä⁻ jnā⁻ he⁻ kyuu⁻ Dio cha⁻ miih⁻

¹⁸ Jēēh⁻, kih⁻ hi⁻ dsa⁻ kah⁻ jwē⁻, ngaah⁻ ba⁻ la⁻ juu⁻ he⁻ ga⁻ taay⁻ dsøh⁻ hma⁻ cru⁻. Pero jnā⁻ jne⁻ hi⁻ dsa⁻ läā⁻, juu⁻ la⁻ la⁻ be⁻ kih⁻ Dio ba⁻. ¹⁹ Lä⁻ koo⁻ na⁻ sī⁻ juu⁻ kih⁻ Dio: Heen⁻ go⁻ te⁻ huū⁻ dsē⁻ kih⁻ hi⁻ kyuu⁻ cha⁻ miih⁻. Jñuuhn⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ ma⁻ mi⁻ tēē⁻ dsa⁻ hi⁻ ngēē⁻ cha⁻ miih⁻, ga⁻ jāh⁻ Dio.

²⁰ ¿Na⁻ hi⁻ kyuu⁻ cha⁻ miih⁻? ¿Na⁻ hi⁻ ma⁻ mi⁻ tēē⁻ cha⁻ miih⁻? ¿Na⁻ hi⁻ lih⁻ ti⁻ choo⁻ juu⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻? ¿Che⁻ sa⁻ ga⁻ jmeey⁻ Dio ga⁻ jā⁻ ta⁻ hwa⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ kyuu⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁻? ²¹ Cha⁻ miih⁻ huū⁻ dsē⁻ llu⁻ cha⁻ kih⁻ Dio, he⁻ ja⁻ sa⁻ ga⁻ kway⁻ jwē⁻ ma⁻ lä⁻ kyuu⁻ dsih⁻ kyaah⁻ he⁻ kyuu⁻ dsa⁻ cha⁻ miih⁻. Ga⁻ tih⁻ dsēy⁻ lääy⁻ dsa⁻ hi⁻ jmee⁻

dsoo' dsë' kih' ba', ta' la' kih' he' kwa' dsa' juu' kih' ma' ke' jäh' dsa', ngaah' juu' na'. ²² Dsa' judiu hnø' jëy' koo' he' juh' gaa'. Hi' dsa' griego hnooyh' ha' lä' jee' lä' kyuyh' cha' ga' miih' ba'. ²³ Pero jne', ga' nø' ba' jne' kwa' jne' juu' he' ga' taa' Cristo dsoh' hma' cru'. Hi' juu' la' la' o' hih' kih' dsa' judiu, hi' kih' dsa' griego la' juu' ngaah' ba'. ²⁴ Pero kih' hi' ga' tëeh' Dio, dsa' judiu lä' kye' griego, juu' kih' Cristo mi' jnä' ha' lä' koo' be' sa' cha' kih' Dio, hi' ha' lä' koo' sa' kyuyh'. ²⁵ Ma' ke' jäh' dsa', ngaah' la' juu' kih' Dio, pero kye' cha' ga' miih' he' kyuyh' Dio lä' koh' ga' he' kyuyh' dsa'. Hi' ma' ke' jäh' sa' be' juu' kih' Dio, pero cha' ga' miih' be' ba' lä' koh' ga' juu' kih' dsa'.

²⁶ Jë' da' hnäh' øhn', ha' lä' ma' tääh' hnäh' lä' ma' ga' tëeh' Dio hnäh'. Sa' jwë' hnäh' hi' ma' kyuyh' cha' miih' lä' koo' te' he' ma' mi' tëe' dsa' jmi' gyuy'. Sa' jwë' hnäh' hi' ma' jme' hih', hi' ni' sa' jwë' hnäh' hi' ma' hii' juu' kih'. ²⁷ Ga' lleeh' Dio hi' sa' kyuyh' ni' miih' jmi' gyuy' la' mah' lley' o' hih' kih' hi' kyuyh' cha' miih', hi' ga' lleeyh' hi' sa' be' jmi' gyuy' la' mah' lley' o' hih' kih' hi' be'. ²⁸ Lä' kye' hi' sa' lä' jëen', lä' kye' hi' sa' täahn' ta' jmi' gyuy' la', ga' lleeh' Dio, hi' lä' jëe' hi' sa' laa' ni' miih' ga' lleeyh' mah' jmäy' ta' koo' lä' jëe' hi' laa' kaah'. ²⁹ Lä' ja' ni' jaa' sa' le' jmää' hñii' jøh' cha' nē' Dio. ³⁰ Ta' la' kih' Dio ba' ja', he' tääh' hnäh' kyaah' Cristo Jesús. Hi' kyaah' Cristo ga' jmeey' kyuyh' jne' cha' miih', he' ja' lluu' jne', na' jngëe' jne', hi' na' laa' jne' ta' la' kih' Cristo. ³¹ He' ja' lä' koo' na' sii' juu' kih' Dio: "Hi' hnø' jmää' hñii' jøh', wa' jmäy' hñii' jøh' kih' he' laay' kya' Dsa' jøh' jnän'."

2

¹ Lä' ma' ñeen' na' jëen' hnäh' ga' kwan' juu' kih' Dio, pero sa' ga' hlëeh' hnäh' kyaah' juu' kaah' ni' sa' ga' jmeen' kyuyh' cha' miih'. ² Ga' lla' dsën' he' sa' hlëeh' kih' wa' he' cha' he' juu', ma' la' juu' kih' Jesucristo ba' ga' kwan', ha' lä' ga' taay' dsoh' hma' cru'. ³ Sa' ma' cha' be' kin' lä' ma' gyan' jee' tääh' hnäh'. Ga' lä' gohn' lä' jiih' ga' jlään'. ⁴ Lä' ma' ga' kwan' juu' sa' ga' hlëeh' hnäh' lä' koo' hlëeh' jaa' hi' kyuyh' cha' miih' mah' ma' jmeen' lä' ngëeh' hnäh'. Ga' lä' jnä' jëe' go' te' he' ga' hlëeh' kyaah' be' he' ga' kwa' jmi' lle' kih' Dio. ⁵ Lä' jwë' ja', ja' kyaah' he' kyuyh' dsa' cha' miih' ga' jmeeh' hnäh' dsoo' hoh' hnäh'. Kyaah' be' kih' Dio ba' ja', he' ga' lä' dsoo' hoh' hnäh'.

Lä' la' ba' la' hu' dsë' llu' kih' Dio

⁶ Dsoo' ba' hlëeh' jne' kyaah' hu' dsë' llu' jee' kih' dsa' ma' kaah' kyaah' juu' kih' Dio. Pero ja' kyaah' hu' dsë' he' cha' jmi' gyuy' la', ni' kih' hi' jme' hih' hi' tääh' na' hi' lle' kih' hee' go' te'. ⁷ Hlëeh' jne' lä' koo' la' hu' dsë' kih' Dio he' ma' na' hmää' jää'. Ma' ñe' ba' Dio, jää' ja' ga' nø' jmi' gyuy' ha' lä' jwë' tëy' jne' ya' jwi' kih'. ⁸ Ni' jaa' dsa' ta' hi' chaa' jmi' gyuy' la', sa' ga' lä' ñe' ha' lä' la' hu' dsë' kih' Dio. Wa' ra' jäh' kih' ga' lä' ñey', sa' ma' täy' dsoh' hma' cru' Dsa' ta' hi' jøh' ga' kih' jee' lä' jëe'. ⁹ Pero lä' la' ba' na' sii' juu' kih' Dio:

He' sa' ma' jëe' dsa', he' sa' ma' nuuy', he' sa' ma' jme' dsa' hu' dsë' kih', he' ja' ba' ma' mi' llu' Dio kih' lä' jëe' hi' hnää' Dsa' jøh' jnän'.

¹⁰ Jnä' jne' ba' ga' mi' jnä' Dio ha' lä' la' hu' dsë' kih' ta' la' kyaah' jmi' lle' kih'. Jëeh' jmi' lle' kyuyh' ba' ga' lä' jëe'. Lä' kye' hu' dsë' kih' Dio he' sa' lä' käh' jne' jmi' lä' kyuyh' jne', hi' he' kyuyh'.

¹¹ Sa' chaa' dsa' hi' ñe' ha' lä' la' kih' jñah' dsa'. Ma' la' jmi' lle' kih' ba' ñe'. Ja' ba' lä' ja' la' kih' Dio ka' läh'. Sa' chaa' hi' ñe' ha' lä' laay'. Ma' la' jmi' lle' kih' hñii' ba' ñe'. ¹² Jne' hi' ma' heeh' juu' kih' Dio, sa' ga' hñah' jne' jmi' lle' he' cha' jmi' gyuy' la'. Ga' hñah' jne' jmi' lle' he' ga' chee' Dio mah' lä' ñe' jne' ha' lä' koo' te' he' ga' kwëeh' Dio jne'. ¹³ Kih' he' na' ba' hlëeh' jne'. Pero ja' kyaah' juu' he' ma' mi' tëe' jne' kih' dsa' hi' kyuyh' cha' miih'. He' ma' mi' tëe' jne' kih' jmi' lle' kih' Dio ba', he' ja' ba'

hlëehn'. He-ja- kwa- jnääh' juu' he- gwa' kiyh' mah' ngëen' kih' jñah' hi- ma-kye- Jmi-llë' lä-na-.

¹⁴ Jaa- dsa- ta-jmah' hi- sa- ga- ma-heeh- kih' Dio, sa- heeyh- he- gwa' kih' Jmi-llë' kih' Dio. Juu' ngaah' ba' la' he- ja- kiyh', hi- ni- sa- lä-këyh' jmi- lä-ngëey', jëeh' kyaah' be' kih' Jmi-llë' Na-jngii' ba' lä-ngëe' jne'. ¹⁵ Pero ta- jyoh' ko-taa-, hi- ma-hyoh- Jmi-llë' Na-jngii', lä-këyh' jmi- kay' kwaat- kih' lä-jë-. Pero kiyh' sa- chaa- hi- ka- kwaat-. ¹⁶ Lä-ko- na-sii- juu' kih' Dio: “¿Hii- ba' kyuh- he- huudsë- he- jmee- Dio? ¿Hii- ba' lih- kwëeyh' nuuh-?” Pero jnän, ma-cha- huudsë- lä-ko- la' huudsë- kih' Cristo.

3

Ko-joh' ba' wa' jmeen' ta' la- lä-jëe- jne'

¹ Lä-ja- øøhn', sa- ga-la' ma' hlëehn' hnäh' lä-koh' dsa- ma-kaah' hi- ga-nää' lä-hnø' Jmi-llë' Na-jngii'. Ga-hlëehn' hnäh' lä-ko- llë' kih' dsa- hi- ga-nää' lä-koh' ngii- jmi-ngo' kih'. Ga-hlëehn' hnäh' lä-ko- jaa- chih-pih' hi- na' ga- ma-lø' jwë' kih' Cristo. ² Ga-heehn' hnäh' lä-ko- wa-juh-, kih' he- sa- ga- ma-lä-ngëe' hnäh' lä-ko- ngëe' dsa- ma-kaah'. Hi- lä- ma-tääh' hnäh' ja- lä-jiih' na'. ³ Hi- lä- ma-ngoo' ja-ba' ga-nää' hnäh' lä-ko- ngii- jmi-ngo' kyah' hnäh'. Chaa- ko-llaa' hnäh' hi- llih-, hi- cha- hnii- jee' kyah' hnäh', hi- ti-chooh- hnäh' juu'. ¿Che' sa- ñeh' hnäh', jmi-ngo' kyah' hnäh' ba' na- he- jø' he- ga-nääh' hnäh' lä-ko- dsa- wa' hi- cha- hi-? ⁴ Lä- ma' ga-jäh' hnäh': “Jnä' jmeen- ko-joh' kyaah' Paa”, mah' hi- jñah' ga-jäh': “Jnä' jmeen- ko-joh' kyaah' Apolo”, ¿ché' sa- ñeh' hnäh', he- ga-nää' hnäh' lä-ko- ngii- jmi-ngo' kyah' hnäh' ba' ja-?

⁵ ¿Hee- ba' laa' jnä' ja-? ¿Hee- ba' laa' Apolo? Sa- cha- he- laa' jnääh' ni- miih-. He- jmee- jnääh' ta' he' kih' Dio ba' ja-. Hi- ta-la' kyaa' jnääh' ga-heeh' hnäh' kih' Dio. Lä-jaa- lä-jaa- jnääh' ga-jmee' jnääh' ta' he- ga-hñah' jnääh' kiyh'. ⁶ Jnä' ga-jngëen' mi-ju-, Apolo ga-huu' jmi-, pero Dio ba' hi- ga-mi-kwaa- ta' he- ga-jmee' jnääh'. ⁷ Sa- cha- he- laa' ni- miih- hi- jngëe- hi- hi- huu- jmi- he- na-jnääh'. Dio ba' hi- jøøh', hi- he' ba' hi- jmee' dsa-kwaa' ta' kih'. ⁸ Kwee- ba' laa' hi- jngëe- kyaah' hi- huu- jmi-. Hi- Dio ba' mi-hmaah' kih' lä-jaa- lä-jaa- lä-ko- te' ta' he- jmeey-. ⁹ Jmee- jnääh' ko-joh' ta' kih' Dio. Hi- hnäh' laah' hnäh' lä-ko- hwa' jee' jmee- jnääh' ta' kih' Dio, hi- laah' hnäh' lä-ko- hne- juuh- kiyh'.

¹⁰ Kyaah' ta' he- hä' goon- he- la' ga-hyohn' kih' Dio, ga-jmeen' lä-ko- jmee- të-hyah- hi- ma-tëe- llu', ga-jmeen' ma-tii' na'hyah- kih' hne' ja-. Hi- jñah' ba' hi- choo- na'hyah-. Pero lä-jaa- lä-jaa- jmee- bii' jëey' kwee- ha- lä- chooyh' na'hyah- ja-. ¹¹ Sa- chaa- ni- jaa- hi- na-ngë' jwë' jmee' jyoh' ma-tii' na'hyah-, lä-koh' he- ma-na-la-. Jesucristo ba' laa' ma-tii' na'hyah- ja-. ¹² Wa-ra- ga-choo' dsa- na'hyah- ja-, ko-llaa' koo' ku-nøø-, kuu' tøø-, kuu' he- hmooh', jwi' hma-, wa-ñii-, moo- kii-. ¹³ Hi- lä-jnä- ha- lä- ma-jmee' lä-jaa- lä-jaa-. Jëeh' lloo- ko- jmi- lä-jnä' kyaah' wa'je-, ha- lä-la' ta' he- ma-jmeey'. Wa'je- ja- mi-jnääh' che' llu' ta' kiyh'. ¹⁴ Cher'mah' ga-jä' ko- hweh- ta' he- ga-chooy' në' ma-tii' na'hyah- ja-, hyoyh' jñeey'. ¹⁵ Hi- cher'mah' ga-koo' ta' he- ga-jmeey' ja-, ma-hee- ba' ta' ja-. Pero lääy' ba', le' kiyh' lä-ko- he- ga-laay' he- ma-kaay'.

¹⁶ ¿Che' sa- ñeh' hnäh' laah' hnäh' gwah- kih' Dio hi- ja-ba' Jmi-llë' kih' Dio hääh' neh- tuh-hoh' hnäh'? ¹⁷ Cher'mah' chaa- hi- ga-hee' gwah- kih' Dio, lä-ja- hee' Dio hi- he' ka-läh'. Jëeh' na-jngii' gwah- kih' Dio hi- he' ba' hnäh', laah' hnäh' gwah- kiyh'.

¹⁸ Ta- mi-gaa' hnäh' hñaaah'. Cher'mah' laah' hnäh' kyuh- hnäh' cha-miih- lä-ko- kyuh- dsa- jmi-gyuh-, jmää' hnäh' hñaaah' lä-ko- jaa- hi- too- ba' mah' lä-ja- ba' lä-kyuh- hnäh' cha-ga-miih-. ¹⁹ Jëeh', lä-jë- he- kyuh- dsa- jmi-gyuh-, kih' Dio sa-

jmää' he- ja- ni- miih-. Lä-la- na-sii- juu' kih' Dio: "Dio ba' lla-dsëe' kih' hi- kyuu~ cha-miih-, ja-ba' kyaah' he- kyuu~h- ja- jmee' täyh'." ²⁰ Hi- lä-ja- na-sii- ka-läh': "Ñe-ba' Dio sa' jmää' ni- miih- lä-jë- huu'dsë- kih' hi- laa' kyuu~h- cha-miih-." ²¹ Heh' lä-ja-, ni- jaa- sa- wa' jmää' hñii' jøøh' kih' he- jmeey- ko-jøh' kyaah' jaa- dsa-kyaayh'. Jëeh' koo- ba' laay' jee' lä-jëe'. ²² Lä-ja- Paa', kyaah' Apolo, kyaah' Pee', kyaah' kih' jmi-gyuu- la-, lä-ja- he- chaa- jne', he- juu' jne', hi- kih' lä-jë- he- cha- na' kyaah' he- na' ga' jä-, ga-lä-jë- ba' la' jnän'. ²³ Lä-ja- ka-läh' laa' jne' kyaa' Cristo, hi- Cristo laa' kyaa' Dio.

4

Lä-la-la' ta' kih' apóstol

¹ Lä-ja-, wa' jmee' dsa- kwaat- laa' jnääh' hi- jmee- ta' he' kih' Cristo ba', na-hñaa' jnääh' mah' mi' jnääh' jnääh' juu' kih' Dio he- ma' na-hmäa' jää'. ² Hi- kih' hi- há' goo- koo- ta', jmee' bii' mi-tey' kyaah' ta' he- há' gooy-. ³ Sa- cha- he- jmee' cher'mah' hnäh' o cher'mah' jñah' ka' kwaat- ha- lä- ngoon' kyaah' ta' kin-. Ni- jnä', sa- kyen' kwaat- ki- hñiin-. ⁴ Ma-ke- sa- hñii' huu'dsë- llu' kin-, pero ja- kyaah' he- na- hnøø' jäh- ma-jän' llu'. Dio ba' hi- ngiih' kwaat- kin-. ⁵ Lä-ja-, ta- ka- hnäh' kwaat- kih' ni- jaa-, ta-ko- jiih' sa- ga' ma-jah- Dsa-jøøh' jnän'. Hi- he' ba' mi-jnääh' lä-jë- he- hliih' he- ma-jmee' jne' jee' na-hmäa', hi- mi-jnääh' ha- lä- la' neh- tuh-dsë- jne'. Ma-ja- ba' hlëeh' Dio llu' kih' lä-jaa- lä-jaa- hi- hwëe' llu'.

⁶ He- llu' kyah' hnäh' ba' na- øøhn', he-ja- ma-jwëeh'n' hnäh' ha- lä- la' kin- kyaah' Apolo he- sa- hnoon' jmää' dsa- jnääh' kaah'. Mah' lä-ja- lä-ngëeh' hnäh' lä-koo- hnøø' jäh- juu' la-: "Ta- wa' ngëen' jwë' kih' lä-koo- te' he- na-sii-." Lä-ja- ta- jmää' hnäh' jøøh' ni- jaa- mah' jñah' jmääh- hnäh' ta- koo'. ⁷ ¿Hii- ba' na- hi- ga' jmää' hne- jøøh' '? ¿Hee- ba' cha- kyah' he- sa- ga- kwa' Dio? Hi- cher'mah' ma-hñah- ba' hne- kih' Dio, ¿he- la' jmääh' hñaa' jøøh'? Lä-koo- he- sa- cha- he- ma-hñah- ba' jmeeh-.

⁸ Ma-cha- ba' lä-jë- he- ma' hnooh- hnäh', ma-cha- ba' kuu' kyah' hnäh'. Ma-gaa' hoh' jnääh'. Jmääh- hnäh' hñaa' lä-koh' dsa-ta'. Llu' wa-ra- jäh' kih' ma-ra- ju' dsoo' ma-laah' hnäh' dsa-ta' mah' jmee' jnääh' hih- ko-jøh' kyaah' hnäh'. ⁹ Go- laan-, ga-llaa' Dio jnääh' hi- laa' apóstole ta- hwa' go-te-, lä-koo- he- ga- jmeey' hih- juu' jnääh'. Lä-jë- he- ga-ngëe' jnääh' ga- jmee' ga-lä-dsaa- dsë' dsa- kyaa' jnääh', lä-kye- ángele, hi- lä-jëe' dsa- jmi-gyuu- ka-läh'. ¹⁰ He- hnää' jnääh' Cristo, he- ja- laa' jnääh' lä-koo- dsa- too- ba', pero kyah' hnäh' cha- cha-miih- huu'dsë- llu' ta-la- kih' Cristo. Sa- cha- be' kyaa' jnääh', pero kyah' hnäh' cha- cha-miih-. Hnää' dsa- hnäh' pero jnääh' sa- taayh- ta'. ¹¹ Lä-jiih' na', kyaah' jnääh', na-ki- dsë- jnääh', sa- cha- hmiih- he- kyeh' jnääh', kwa- dsa- jwërte kyaa' jnääh', sa- cha- jee' dsa-tooh' jnääh'. ¹² Lä-jiih' ga- hwa' jnääh' ga- jmee' jnääh' ta' mah' cha- he- jmee- bii' kyaa' jnääh'. Pero dso' jwii' ba' kwëeh- dsa- jnääh', hi- jnääh' ngii' jnääh' he- llu' kih' hi- jwä- dso' jwii'. Jëe' jnääh' wii', pero kwëeh- ba' dsë- jnääh'. ¹³ Hlëeh- dsa- wii' kyaa' jnääh', hi- ngii' jnääh' llu' kiyh' kih' Dio. Lä-jiih' na', sa- hii- lä-jmää' jnääh' go-te- jmi-gyuu- la-, laa' jnääh' lä-koo- wa-hløø- he- be- dsa-.

¹⁴ Sa- ma-siin' he- la- mah' jäh' hnäh' kyaah' o-hih-. He- juuhn' miih- kyah' hnäh' ba' la-, kih' he- laah' hnäh' lä-koo- gyuu- kyaan- hi- hnaan-. ¹⁵ Ma-ke- chaa- gyaa' mil dsa- hi- hlëeh- hnäh' juu' kih' Cristo, pero jaa- ba' hi- ga-hlëeh' hnäh' lä- ma' to-në- he-ja- laan- lä-koo- tää' kyaah' hnäh'. Jëeh' jnä' ba' ga- jmeen' ga-lä- chaa- hnäh' kyaah' ju' hmëe' kih' Cristo Jesús. ¹⁶ He-ja-, chuun' kyaah' hnäh', jmee' hnäh' lä-koo- jmee- jnä'. ¹⁷ He-ja- ba' na-, ma-cheen- Timotä dsa-jëe' hnäh'. Peer- hnaa- jnih'. Laay' lä-koo- gyuu- kyaan-, mi-tey' kih' Dsa-jøøh' jnän'. Hi- na- jmee' lä-dsooh- hoh' hnäh' lä-koo- mi'ten' kih' Cristo. Jëeh' jmee- ba' jnä' lä-koo- ma-hlëeh'n- dsa- lä-kaa- gwah-, wa- ha- cha- ha- jee' täayh'.

¹⁸ Kō-llaā' hnäh' ma-jmääh' hnäh' hñaaah' kaah'. Laah' hnäh', jih'koh' sa' lloon' na'jēen' hnäh'. ¹⁹ Pero चाह' ba' nin' na'jēen' hnäh' cher'mah' lä'ja' hnøø' Dio. Ma'ja' jēen' che' cha' be' kih' hi' jmää' hñii' kaah', o che' kō-ja' hlēeh' bih'. ²⁰ Jēeh', he' tøøh' jne' kyaah' Dio, tøøh' jne' kyaah' be' kiyh', sa' la' kyaah' juu' he' kōo' hlēeh' jne'. ²¹ ¿Ha' ba' lä'hnooh' hnäh'? ¿Che' na'jēen' hnäh' kye'n' kōo' si'hma', o che' jmeen' hnaan' hnäh' kih' he' hwaan'?

5

Jaa' dsa-nñuuh' ga'kaa' mē' jñah'

¹ Hii' juu' cha' kōo' he' hliih' jwēte jee' kyah' hnäh' he' sa' jmee' dsa' hi' sa' ma'heeh' kih' Dio. Jäyh', chaa' jaa' jee' kyah' hnäh' hi' kyaah' cho'hmay' (he' hnøø' jäh': mē' jmiyy'). ² Ha' ba' lä'ja' he' jmääh' hnäh' hñaaah' kaah'. Llu' ga' wa'ra' jäh' kih' ki'hooh' hnäh' mah' lleeh' hnäh' hi' jmee' dso'kye' lä'na', jee' kyah' hnäh'. ³ Ma'ke' sa' gyan' kyaah' hnäh', pero ma'ra' he' hää' ba' jnä' jee' kyah' hnäh' kyaah' jmi'lle' kin'. Ma' ba' jnä', ha' lä' jmeen' kih' hi' ga' jmee' dso'kye' na', lä'kōo' he' gyan' kō-jøh' kyaah' hnäh' ba' ma'la'. ⁴ Ja' go'taah' hnäh' kō-jøh' kwaan' kih' Jesucristo Dsa'jøøh' jñän', hi' jmee' hnäh' kwaan' he' hä' jmi'lle' kin' kō-jøh' kyaah' hnäh'. Ma'ja' kyaah' be' kih' Jesucristo Dsa'jøøh' jñän', ⁵ ngēē' hnäh' dsa' na' ja'goo' Tana' mah' wa' juu' jmi'ngo' kiyh'. Mah' lä'ja' lää' jmi'lle' kiyh' wa'ra' ga'tē' jee' jäh' Dsa'jøøh' jñän'.

⁶ Sa' llu' he' jmääh' hnäh' hñaaah' kaah'. ¿Che' sa' ñeh' hnäh', miih' ba' levadura lee' kaah' dsa' lä'kaa' kōo' nää' tū'ka'? ⁷ Jñuuh' hnäh' levadura ma'gyuh' na' mah' leeh' hnäh' kōo' nää' tū'ka' hmēē' ba' he' sa' kyaah' levadura, lä'llu' he' ma'na' jngēēh' hnäh' na'. Jēeh', he' llu' jñän' he' ga' jngēēh' dsa' Cristo hi' laa' borrego mäh' jñän'. ⁸ La' lä'kōo' he' tøøh' jne' jmi' he' kyeh'n' borrego mäh' jee' sa' le' kih'n' levadura. He' ja' wa' jñuuh'n' kih' he' hliih'. Mo'so' wa' jmee' ga' jne' he' ngii' jmi'ngo' jñän'. He' na' la' lä'koh' levadura ma'gyuh'. Wa' kye'n' kōo' nēē' ba' huusdē' lä' hnøø' kih' ju'dsoo'. He' na' la' lä'kōo' he' kih'n' he'ñiuh' he' sa' kyaah' levadura.

⁹ Lä' ma' ga'siin' kyah' hnäh' jää', ga'jwēēh'n' hnäh', mo'to' jmee' hnäh' kō-jøh' kyaah' hi' ga'nää' kyaah' wa' hi' cha' hi'. ¹⁰ Sa' jwahn' kih' dsa' hi' sa' ma'heeh' juu' kih' Dio, hi' kaah' wa' hi' cha' hi', hi' hnøø' lih' cha' miih' kuu', hñiy' kih' dsa', jmääy' jøøh' dio hi' na'laa' kaah' dsa'. Cher'mah' tøøh' ba' jne' jmi'gyuu' la', ma'ra' he' tøøh' ba' jne' jee' kih' dsa' hi' jmee' lä'na'. ¹¹ Lä'la' ba' ga'siin' kyah' hnäh'. Mo'to' jmee' hnäh' kō-jøh' kyaah' ni' jaa' hi' jäh' laay' øøh' jne' cher'mah' kaayh' wa' hi' cha' hi', hi' cher'mah' hnøøy' liyh' cha' miih' kuu', jmääy' jøøh' hi' na'laa' kaah' dsa', hlēēyh' wi' kih' dsa', laay' lla'hiih', hñiy' kih' dsa'. Ni' ta' kuh' hnäh' kō-jøh' kyaayh'. ¹² Sa' ga'tēēn' llan' ta' kih' hi' sa' ma'heeh' juu' kih' Dio. Pero kih' hi' jmee' kō-jøh' kyaah' jne', ¿he'la' sa' llá' jne' ta' kiyh'? ¹³ He' ja' lleē' hnäh' hi' hlēēh' he' jee' kyah' hnäh'. Pero Dio ba' llá' ta' kih' hi' sa' ma'heeh' juu' kih'.

6

Ma' hnaah' øøyh' dsa'ta' chañé' hi' sa' ma'heeh' juu' kih' Dio

¹ Cher'mah' chaa' jaa' hi' cha' hñii' kih' kyaah' øøh', ¿ché' sa' lä'hiiyh' dsooy' nē'tá' chañé' jaa' hi' sa' ma'heeh' juu' kih' Dio, llá' he' ma' dsooy' chañé' hi' laa' kyaah' Dio? ² ¿Che' sa' ñeh' hnäh' lloo' kōo' jmi' hi' na' jngēē' ba' llay' ta' kih' dsa' jmi'gyuu'? He' ja' cher'mah' hñah' hnäh' jwē' llah' hnäh' ta' kih' dsa' jmi'gyuu', he' la' sa' le' llah' ' hnäh' ta' kih' kōo' mi'juu' he' sa' la' juuh'? ³ ¿Che' sa' ñeh' hnäh' llá' jne' ta' kih' ángele ka'läh'? ¿Ha' lä'ja' sa' le' llá' jne' ta' kih' hi' chaa' jmi'gyuu' la'? ⁴ He' ja' ga' ma'cha' kōo' hñii' jee' kyah' hnäh' jmi'gyuu' la', ¿he'la' go'tøøh' hnäh' goo' hi' sa' ma'heeh' juu' kih' Dio? ⁵ Hlēēh'n' lä'na' mah' jät' o'hih' kyah' hnäh'. ¿Ha' lä' la' kyah'

hnähʔ? ¿Cheʔ saʔ chaa⁻ niʔ jaa⁻ øøh¹ hnähʔ hi⁻ cha⁻ huu⁻ dsē⁻ llu¹ kih¹ mah¹ mi⁻ eey⁻ juu¹ kyah¹ hnähʔ? ⁶ Lla⁻ he⁻ maʔ jmeeh¹ hnähʔ lä⁻ ja⁻, te⁻ jēēh¹ hnähʔ kyaah¹ øøh¹ hnähʔ mah¹ ga⁻ nääh¹ hnähʔ cha⁻ nē⁻ hi⁻ sa⁻ ma⁻ heeh⁻ juu¹ kih¹ Dio mah¹ llay¹ ta⁻ kyah¹ hnähʔ.

⁷ Kih¹ he⁻ te⁻ jēēh¹ hnähʔ, ma⁻ hlääh⁻ hnähʔ kyaah¹ dsa⁻ kyaah¹ hnähʔ. ¿He⁻ la¹ sa⁻ kwēeh⁻ hoh¹ hnähʔ cher⁻ mah¹ lla⁻ dsēy⁻ hnähʔ? ¿He⁻ la¹ sa⁻ kwēeh⁻ hoh¹ hnähʔ cher⁻ mah¹ jmeeyh⁻ hnähʔ? ⁸ Lla⁻ he⁻ ma⁻ kwēeh¹ hoh¹ hnähʔ, lla⁻ dsēeh⁻ hnähʔ kih¹ dsa⁻, mah¹ jmeeh¹ hi⁻ laa¹ ja⁻ ba⁻ øøhn¹.

⁹ ¿Cheʔ sa⁻ ñeh¹ hnähʔ, lä⁻ jēē⁻ hi⁻ hñaa⁻ dsē¹, sa⁻ heyh¹ ya⁻ jwii¹ kih¹ Dio? Ta⁻ mi⁻ gaa¹ hnähʔ hñaa¹. Hi⁻ sa⁻ na⁻ jee⁻ goo⁻ kaayh⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻, kyaah¹ hi⁻ jmää⁻ jøøh¹ dio hi⁻ na⁻ laa⁻ kaah⁻ dsa⁻, kyaah¹ hi⁻ na⁻ jee⁻ goo⁻ kaayh⁻ hi⁻ laa¹ kyaah¹ jñah¹, kyaah¹ dsa⁻ ñuu⁻ hi⁻ jmee⁻ lä⁻ jmee⁻ dsa⁻ mē⁻, kyaah¹ dsa⁻ ñuu⁻ hi⁻ kaah⁻ he⁻ ba⁻ dsa⁻ ñuu⁻ dsa⁻ kyaayh¹, hi⁻ he⁻ sa⁻ heh¹ ya⁻ jwii¹ kih¹ Dio. ¹⁰ Lä⁻ ja⁻ hi⁻ hii⁻ kih¹ dsa⁻, hi⁻ heē⁻ dsē¹ kuu¹, lla⁻ hiih¹, hi⁻ jwä⁻ dso⁻ jwii¹ kih¹ dsa⁻ kyaah¹, hi⁻ ga⁻ nää⁻ mi⁻ gaa⁻ dsa⁻, sa⁻ heyh¹ ya⁻ jwii¹ kih¹ Dio. ¹¹ He⁻ ja⁻ ma⁻ laa¹ ko⁻ llaa¹ hnähʔ. Pero na¹ ma⁻ na⁻ che⁻ dso⁻ kye⁻ kyah¹ hnähʔ, ma⁻ na⁻ jngēeh¹ hnähʔ, hi⁻ lluu¹ hnähʔ ta⁻ la¹ kih¹ Jesucristo Dsa⁻ jøøh¹ jñan¹, hi⁻ ta⁻ la¹ kih¹ Jmi⁻ lle⁻ kih¹ Dio jñan¹.

Hnøø¹ dsa⁻ tooh¹ jne⁻ jmeen¹ lä⁻ hnøø¹ Dio

¹² Ga⁻ lä⁻ jē⁻ ba⁻ na⁻ ngēn¹ jwē¹ jmeen¹, pero ja⁻ lä⁻ jē⁻ jmää¹ ta⁻. Ga⁻ lä⁻ jē⁻ ba⁻ na⁻ ngēn¹ jwē¹ jmeen¹, pero sa⁻ jmeen¹ mah¹ sa⁻ lla⁻ dsēē⁻ kin¹ ni⁻ miih¹. ¹³ Lä⁻ jē⁻ ma¹, la¹ kih¹ tuh¹ jne¹, lä⁻ ja⁻ tuh¹ jne¹, la¹ kih¹ ma¹. Pero kwee⁻ ba⁻ hee¹ Dio lä⁻ to⁻. Sa⁻ ga⁻ jmää¹ Dio jne¹ mah¹ kaah¹ jne¹ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻. Ga⁻ jmeey¹ jmi⁻ ngo¹ he⁻ kyē¹ jne¹ mah¹ jmee¹ ta⁻ he¹ kiyh¹. Hi⁻ lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh¹, he⁻ lluu¹ jñan¹ ba⁻ chaa⁻ Dio. ¹⁴ Hi⁻ lloo⁻ koq⁻ jmi⁻, Dio hi⁻ ga⁻ mi⁻ jiih¹ Dsa⁻ jøøh¹ jñan¹, he⁻ ba⁻ hi⁻ he⁻ mi⁻ jiih¹ jne¹ ka⁻ läh¹ kyaah¹ be¹ kiyh¹.

¹⁵ ¿Cheʔ sa⁻ ñeh¹ hnähʔ jmi⁻ ngo¹ he⁻ kyē¹ jne¹ la⁻ ma⁻ la¹ koq⁻ ba⁻ kyaah¹ Cristo? ¿Che⁻ jñuuhn¹ jaa⁻ hi⁻ ma⁻ laa¹ koq⁻ kyaah¹ Cristo mah¹ kwēēhn¹ jaa⁻ dsa⁻ mē⁻ hi⁻ hnēē⁻ hñii⁻ kyaah¹ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻? Ni⁻ miih¹ sa⁻ sooh¹ lä⁻ ja⁻. ¹⁶ ¿O che⁻ sa⁻ ñeh¹ hnähʔ jaa⁻ hi⁻ kyaah¹ dsa⁻ mē⁻ hi⁻ ngē⁻ kyaah¹ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻, ma⁻ laay¹ koq⁻ jmi⁻ ngo¹ kyaayh¹? Jēēh¹, lä⁻ koq⁻ na⁻ sii⁻ juu¹ kih¹ Dio: “Lä⁻ uu¹ lee⁻ jaa⁻ ba⁻”. ¹⁷ Pero hi⁻ jmee⁻ ko⁻ jøøh¹ kyaah¹ Dsa⁻ jøøh¹ jñan¹, kyey⁻ koq⁻ ba⁻ jmi⁻ lle⁻ kyaayh¹.

¹⁸ Hää¹ hnähʔ hñaa¹ cha⁻ miih¹, ta⁻ kaah¹ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻. Jēēh¹ wa⁻ he⁻ cha⁻ he⁻ ga⁻ jyoh¹ dso⁻ kye⁻ he⁻ jmee⁻ dsa⁻, sa⁻ hnoo⁻ dsoo¹ kih¹ jmi⁻ ngo¹ kiyh¹. Pero hi⁻ kaah¹ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻, he⁻ jmeeyh¹ hñiiy¹ ba⁻ ja⁻. ¹⁹ ¿O che⁻ sa⁻ ñeh¹ hnähʔ, heh¹ jmi⁻ ngo¹ jñan¹ la¹ gwah¹ kih¹ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii¹? Hi⁻ he⁻ hää¹ neh¹ tuh¹ dsē⁻ jne¹ hi⁻ ga⁻ kwēēh⁻ Dio jne¹. Hi⁻ sa⁻ laa¹ jne¹ dsa⁻ juu¹ jmi⁻ ngo¹ jñan¹, Dio ba⁻ he⁻ hi⁻ laa¹ dsa⁻ juu¹. ²⁰ Jēēh¹, hmooh¹ kyaah¹ ga⁻ laa¹ Dio jne¹. He⁻ ja⁻ kyaah¹ jmi⁻ ngo¹ jñan¹ wa⁻ jmeen¹ juuh¹ kih¹ Dio, hi⁻ lä⁻ ja⁻ kyaah¹ jmi⁻ lle⁻ jñan¹, jēēh¹ lä⁻ to⁻ he⁻ la⁻ la¹ kiyh¹.

7

Hweh¹ la¹ he⁻ jee⁻ dsa⁻ goo⁻

¹ Na¹ jeehn¹ kyah¹ hnähʔ juu¹ he⁻ ga⁻ siih¹ hnähʔ kin¹. Llu¹ la¹ kih¹ dsa⁻ cher⁻ mah¹ sa⁻ ga⁻ jeey¹ gooy¹. ² Pero kih¹ he⁻ kaah¹ dsa⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻, he⁻ ja⁻ jwahn¹, lä⁻ jaa⁻ dsa⁻ ñuu⁻ wa⁻ kyaay¹ jaa⁻ dsa⁻ mē⁻, hi⁻ lä⁻ jaa⁻ dsa⁻ mē⁻, wa⁻ kyaay¹ jaa⁻ dsa⁻ ñuu⁻. ³ Hiih¹ dsa⁻ ñuu⁻, hnøø¹ mi⁻ tey¹ kyaah¹ dsa⁻ mē⁻ kyaay¹. Ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ dsa⁻ mē⁻ hnøø¹ mi⁻ tey¹ kyaah¹ dsa⁻ ñuu⁻ kyaay¹ ka⁻ läh¹. ⁴ Jēēh¹ dsa⁻ mē⁻ sa⁻ laay¹ juu¹ jmi⁻ ngo¹ kiyh¹, dsa⁻ ñuu⁻ ba⁻ laa¹ juu¹. Lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh¹ dsa⁻ ñuu⁻, sa⁻ laay¹ juu¹ jmi⁻ ngo¹ kiyh¹, mēy¹ ba⁻ laa¹ juu¹. ⁵ Lä⁻ uu¹ ba⁻, dsa⁻ mē⁻ dsa⁻ ñuu⁻, sa⁻ le⁻ jäyh¹ he⁻ sa⁻ hnoon¹ ni⁻ miih¹. Pero cher⁻ mah¹ lä⁻ uu¹ ga⁻ taayh¹ juu¹ kwee⁻ lä⁻ øøy¹ miih¹ jmi⁻ ta⁻ ko⁻ jiih¹ dsa⁻ taayh¹ ngiiy¹ kiyh¹ kih¹ Dio, lluu¹ ba⁻. Hi⁻ ga⁻ ma⁻ ngēē⁻ he⁻ ja⁻, wa⁻ mi⁻ tey¹ ka⁻ läh¹ lä⁻ uu¹ mah¹ lä⁻ ja⁻ sa⁻ kaah¹ Tana¹, wa⁻ ra⁻ sa⁻ ga⁻ lä⁻ be⁻ dsēy¹.

⁶ He⁻ jwahn⁺ lä⁺ na⁻, he⁻ kwan⁺ jwé⁺ ba⁺, ja⁺ he⁻ jmeen⁺ mada⁻. ⁷ Hnoo⁺ ga⁺ jnä⁺ wa⁻ ra⁻ jäh⁺ kih⁺ lä⁺ jëé⁻ ba⁺ dsa⁻ kwëéh⁺ dsé⁺ lä⁺ koo⁻ jnä⁺. Pero lä⁺ jaa⁻ lä⁺ jaa⁻ jné⁺ ga⁺ hñah⁺ jné⁺ lä⁺ koo⁻ te⁺ he⁻ ga⁺ kwa⁺ Dio. Jaa⁻ jmee⁺ koo⁻, hi⁺ jñah⁺ jmee⁺ jyoh⁺.

⁸ Kih⁺ hi⁻ sa⁺ ga⁺ ma⁻ jee⁻ goo⁻ hi⁺ lä⁺ kye⁻ kih⁺ dsa⁻ hñi⁺, jwahn⁺, llu⁺ la⁺ kiyh⁺ cher⁺ mah⁺ ga⁺ jäy⁺ hñi⁺ lä⁺ koo⁻ jnä⁺. ⁹ Pero cher⁺ mah⁺ sa⁺ ga⁺ kwëéh⁺ dsëy⁺ jäy⁺ hñi⁺ lä⁺ jiih⁺ jmi⁺ chaay⁻, wa⁺ jeey⁺ gooy⁻. Jëéh⁺ llu⁺ ga⁺ he⁻ jeey⁺ gooy⁻ lä⁺ koh⁺ ga⁺ he⁻ tu⁻ ja⁻ tuh⁻ dsëy⁺ kih⁺ wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻.

¹⁰ Pero kih⁺ hi⁻ ma⁻ na⁻ jee⁻ goo⁻, jmeen⁺ mada⁻, (ja⁺ he⁺ hñiin⁺ jwahn⁺, Dio ba⁺ hi⁻ jäh⁺), dsa⁻ më⁺ ta⁺ wa⁺ beé⁺ dsa⁻ ñuuh⁻ kya⁺. ¹¹ Cher⁺ mah⁺ ga⁺ beey⁺ øy⁺, sa⁺ wa⁺ jeey⁺ gooy⁻ kya⁺ hñah⁺, o wa⁺ dsa⁻ jeeyh⁻ kya⁺ hñah⁺ dsa⁻ ñuuh⁻ kya⁺ ba⁺. Hi⁺ kih⁺ dsa⁻ ñuuh⁻ jwahn⁺, sa⁺ wa⁺ beey⁺ dsa⁻ më⁺ kya⁺.

¹² Pero kih⁺ jee⁺ lä⁺ jëé⁻ ga⁺ jñah⁺, jnä⁺ jwahn⁺ (ja⁺ he⁺ Dio). Cher⁺ mah⁺ cha⁻ jaa⁻ øh⁺ jné⁺ hi⁻ kya⁺ hñah⁺ dsa⁻ më⁺ hi⁻ sa⁺ ma⁻ heeh⁻ kih⁺ Dio, hi⁺ cher⁺ mah⁺ heeh⁻ ba⁺ dsa⁻ më⁺ gya⁺ kya⁺ hñah⁺ øh⁺ jné⁺ he⁺, sa⁺ wa⁺ beey⁺. ¹³ Hi⁺ cher⁺ mah⁺ cha⁻ jaa⁻ dsa⁻ më⁺ øh⁺ jné⁺ hi⁻ kya⁺ hñah⁺ dsa⁻ ñuuh⁻ hi⁻ sa⁺ ma⁻ heeh⁻ kih⁺ Dio, hi⁺ cher⁺ mah⁺ heeh⁻ ba⁺ dsa⁻ ñuuh⁻ gya⁺ kya⁺ hñah⁺ øh⁺ jné⁺ he⁺, sa⁺ wa⁺ beey⁺. ¹⁴ Jëéh⁺, dsa⁻ ñuuh⁻ hi⁻ sa⁺ ma⁻ heeh⁻ kih⁺ Dio, ma⁻ na⁻ jngëéy⁺ ta⁺ la⁺ kih⁺ mëy⁺. Hi⁺ ja⁻ ba⁺ lä⁺ ja⁻ dsa⁻ më⁺ hi⁻ sa⁺ ma⁻ heeh⁻ kih⁺ Dio, ma⁻ na⁻ jngëéy⁺ ta⁺ la⁺ kih⁺ dsa⁻ ñuuh⁻ kya⁺. Wa⁻ ra⁻ jäh⁺ kih⁺ sa⁺ la⁺ lä⁺ ja⁻, chih⁻ kya⁺ jä⁺ lä⁺ ma⁻ sah⁺ ja⁻ ba⁺. Pero ta⁺ ko⁻ jiih⁺ tääyh⁺ ko⁻ jøh⁺ ma⁻ na⁻ jngëé⁺ bih⁺. ¹⁵ Pero cher⁺ mah⁺ hi⁻ sa⁺ ma⁻ heeh⁻ kih⁺ Dio ga⁺ beey⁺ dsa⁻ kya⁺ hñah⁺, wa⁺ beey⁺ kih⁺. Cher⁺ mah⁺ ga⁺ la⁺ lä⁺ ja⁻, sa⁺ la⁺ he⁻ wi⁺ kih⁺ dsa⁻ më⁺ dsa⁻ ñuuh⁻ øh⁺ jné⁺ he⁻ dsa⁻ taayh⁻ ko⁻ jøh⁺. He⁻ hñi⁺ tii⁺ jnän⁺ ba⁺ ga⁺ tëéh⁺ Dio jné⁺. ¹⁶ Jëéh⁺ hne⁻ dsa⁻ më⁺ øh⁺ jné⁺, sa⁺ ñeh⁺ hne⁻ che⁺ lä⁺ leh⁺ lääh⁺ dsa⁻ ñuuh⁻ kya⁺. Lä⁺ ja⁻ hne⁻ dsa⁻ ñuuh⁻, sa⁺ ñeh⁺ che⁺ lä⁺ leh⁺ lääh⁺ dsa⁻ më⁺ kya⁺.

Wa⁺ heeh⁻ ba⁺ jné⁺ dsa⁻ toohn⁺ lä⁺ koo⁻ ma⁻ tøohn⁺ la⁻

¹⁷ Lä⁺ jaa⁻ lä⁺ jaa⁻ jné⁺, wa⁺ dsa⁻ toohn⁺ kya⁺ hñah⁺ he⁻ ga⁺ hñah⁺ jné⁺ kih⁺ Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁺, lä⁺ koo⁻ ma⁺ ga⁺ tëéh⁺ Dio jné⁺. ¹⁸ Cher⁺ mah⁺ ma⁻ ngëé⁺ ma⁻ tuy⁺ jmi⁻ ngo⁺ kyah⁺ lä⁺ ma⁺ ga⁺ tëéh⁺ Dio hne⁻, jäh⁺ ba⁺ hne⁻ lä⁺ na⁻. Pero cher⁺ mah⁺ sa⁺ ga⁺ tuy⁺ jmi⁻ ngo⁺ kyah⁺ lä⁺ ma⁺ ga⁺ tëéh⁺ Dio hne⁻, sa⁺ jmee⁺ bii⁺ uuh⁺ jmi⁻ ngo⁺ kyah⁺. ¹⁹ Sa⁺ cha⁻ he⁻ hnøø⁺ jäh⁺ ni⁺ mi⁺ he⁻ ga⁺ wih⁺ jmi⁻ ngo⁺ jnän⁺, o he⁻ sa⁺ ga⁺ wih⁺. Kih⁺ jee⁺ lä⁺ jëé⁻, hnøø⁺ nuuh⁺ jné⁺ mada⁻ kih⁺ Dio ba⁺. ²⁰ Lä⁺ jaa⁻ lä⁺ jaa⁻ wa⁺ jäy⁺ ba⁺ kih⁺ lä⁺ ma⁻ tääyh⁺ ja⁻, lä⁺ koo⁻ ma⁺ ga⁺ heeyh⁻ kih⁺ Dio. ²¹ Cher⁺ mah⁺ ma⁻ na⁻ hnëéh⁺ jmeeh⁻ ta⁺ kih⁺ dsa⁻, lä⁺ koo⁻ ma⁺ ga⁺ tëëyh⁺ hne⁻, ta⁺ jmee⁻ cha⁻ mi⁺ hñah⁺ hñah⁺ dsë⁻. Pero cher⁺ mah⁺ cha⁻ jwé⁺ kyah⁺ lääh⁺ hñah⁺, kwa⁺ be⁺ lääh⁺ hñah⁺. ²² Jëéh⁺ jaa⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ hnëé⁺ jmee⁺ ta⁺ kih⁺ dsa⁻ lä⁺ koo⁻ ma⁺ ga⁺ tëéh⁺ Dio, ma⁻ na⁻ laä⁺ bih⁺ kih⁺ Dio. Pero jaa⁻ hi⁻ sa⁺ na⁻ hnëé⁺ jmee⁺ ta⁺ kih⁺ dsa⁻ lä⁺ koo⁻ ma⁺ ga⁺ tëéh⁺ Dio, na⁺ ma⁻ na⁻ hnëéy⁺ jmeey⁺ ta⁺ he⁺ kih⁺ Cristo ba⁺. ²³ Hmooh⁺ kya⁺ hñah⁺ ga⁺ laä⁺ Dio jné⁺, he⁻ ja⁻ ta⁺ hnëé⁺ hñah⁺ hñah⁺ mah⁺ jmeeh⁺ ta⁺ kih⁺ dsa⁻ lä⁺ jmi⁺ lä⁺ je⁻. ²⁴ Lä⁺ jaa⁻ lä⁺ jaa⁻ hñah⁺ øh⁺ jné⁺, wa⁺ tääh⁺ hñah⁺ kih⁺ lä⁺ koo⁻ ma⁻ tääh⁺ hñah⁺ na⁻, lä⁺ koo⁻ ma⁺ ga⁺ heeh⁻ hñah⁺ kih⁺ Dio.

Nuuh⁻ kih⁺ dsa⁻ më⁺ dsa⁻ ñuuh⁻ hi⁻ sa⁺ na⁻ jee⁻ goo⁻

²⁵ Kih⁺ dsa⁻ ñuuh⁻ hi⁻ sa⁺ ma⁻ kaah⁺ dsa⁻ më⁺ hi⁺ kih⁺ dsa⁻ më⁺ hi⁻ sa⁺ ma⁻ kaah⁺ dsa⁻ ñuuh⁻, juu⁺ he⁻ kwan⁺ la⁻ sa⁺ la⁺ mada⁻ kih⁺ Dio. Pero sa⁺ la⁺ kya⁺ hñah⁺ juu⁺ ta⁺ jmah⁺. Jëéh⁺ ma⁻ lä⁺ ñih⁺ dsé⁺ Dio kin⁺ he⁻ ja⁻ hlëéh⁺ ju⁺ dsöö⁺ jmah⁺ ba⁺. ²⁶ Lä⁺ koo⁻ la⁺ jmi⁺ he⁻ tøøhn⁺ na⁺, kih⁺ he⁻ ja⁻ laan⁺, go⁻ llu⁺ ga⁺ he⁻ go⁻ taah⁺ hñah⁺ lä⁺ koo⁻ ma⁻ tääh⁺ hñah⁺ na⁻. ²⁷ Cher⁺ mah⁺ cha⁻ dsa⁻ më⁺ kya⁺ hñah⁺, ta⁺ jmee⁻ hñah⁺ dsë⁻ beeh⁺ hñah⁺. Hi⁺ cher⁺ mah⁺ sa⁺ cha⁻ dsa⁻ më⁺ kya⁺ hñah⁺, ta⁺ jmee⁻ bii⁺ jeeh⁺ gooh⁻. ²⁸ Cher⁺ mah⁺ ga⁺ kya⁺ hñah⁺ dsa⁻ më⁺, sa⁺ la⁺ hñah⁺. Lä⁺ ja⁻ chih⁻ më⁺ kwa⁺, cher⁺ mah⁺ ga⁺ kaay⁺ dsa⁻ ñuuh⁻, sa⁺ jmeey⁺ hñah⁺. Pero kih⁺ hi⁻ dsa⁻ jee⁻ goo⁻, jäh⁺ cha⁻ mi⁺ hñah⁺ hñah⁺ dsë⁻ né⁺ kiyh⁺. Hi⁺ hnoon⁺ wa⁻ ra⁻ jäh⁺ kih⁺ ni⁺ mi⁺ he⁻ ja⁻ sa⁺ jëéh⁺ hñah⁺.

²⁹ Ma⁻ngoo¹ ya⁻jäh⁺ jmi⁺, he⁻ja⁻ na⁻ jwahn⁺ øøhn⁺: Na⁺ ta⁺ cha⁻né, hih⁺ hi⁻ kyaah⁺ dsa⁻mé, lä⁻koo⁻ he⁻ sa⁺ kyaah⁺ bih⁺ wa⁺ jmeey⁺. ³⁰ Hih⁺ hi⁻ ti⁻meeh⁻ dsé⁺, wa⁺ gaa⁺ dséy⁺. Hih⁺ hi⁻ jëé⁻ dsé⁺, wa⁺ jmeey⁺ lä⁻koo⁻ he⁻ sa⁺ jëé⁻ dséy⁺. Hih⁺ ga⁻nää⁺ la⁻løø⁺, wa⁺ jmeey⁺ lä⁻koo⁻ he⁻ sa⁺ cha⁻kiyh⁺ ba⁺. ³¹ Hih⁺ hi⁻ kooh⁻ jmee⁺ he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu⁺ la⁻, wa⁺ jmeey⁺ lä⁻koo⁻ he⁻ sa⁺ jmee⁺ bii⁺ kiyh⁺ ba⁺. Jëéh⁺ lä⁻jé⁺ he⁻ jëé⁺ jne⁺ jmi⁻gyuu⁺ la⁻, he⁻ dsa⁻ngéé⁺ ba⁺ ja⁻.

³² Hnoon⁺ wa⁻ra⁻ jäh⁺ kih⁺ sa⁺ cha⁻ ba⁺ he⁻ kih⁺ kah⁺ hnäh⁺ huú⁺dsé⁻. Dsa⁻núuh⁻ hi⁻ sa⁺ ga⁻ma⁻jéé⁺ goo⁻, hi⁻ he⁺ hnaah⁻ Dio, hnooyh⁻ ha⁻ lä⁻jee⁺ tih⁺ dsé⁺ Dio ba⁺. ³³ Pero hi⁻ kyaah⁺ dsa⁻mé, kye⁻ gyih⁺ huú⁺dsé⁻ kih⁺ he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu⁺ la⁻, hnooyh⁻ ha⁻ lä⁻jee⁺ tih⁺ dsé⁺ méy⁺ ba⁺. ³⁴ Lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁺, kah⁺ ba⁺ la⁺ kih⁺ dsa⁻mé hi⁻ kyaah⁺ dsa⁻núuh⁻, hi⁻ kih⁺ chih⁻mé⁺ kwaa⁻ hi⁻ tääh⁺ hñii⁺. Chih⁻mé⁺ kwaa⁻ he⁺, hnaah⁻ gyih⁺ Dio, ngëéy⁻ hñiiy⁺ kyaah⁺ jmi⁻llé⁺ kiyh⁺ kih⁺ Dio. Pero hi⁻ na⁻jéé⁺ goo⁻, kye⁻ gyih⁺ huú⁺dsé⁻ kih⁺ he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu⁺ la⁻, hnooyh⁻ ha⁻ lä⁻jee⁺ tih⁺ dsé⁺ dsa⁻núuh⁻ kyaay⁺ ba⁺. ³⁵ He⁻ la⁻ma⁻jwahn⁺ mah⁺ jmää⁺ ta⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Ja⁺ he⁻ hnoon⁺ han⁻ kyah⁺ hnäh⁺. Hnoon⁺ go⁺taah⁺ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ lle⁺ kyah⁺ hnäh⁺ mah⁺ hnaah⁺ hnäh⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻ lä⁻kaa⁻ tuh⁻hoh⁺ hnäh⁺.

³⁶ Cher⁺mah⁺ jaa⁻ dsa⁻ chaa⁻ chih⁻mé⁺ kyaay⁺ hi⁻ ma⁻té⁺ ji⁻ñe⁻ jeey⁺ gooy⁻, hi⁻ cher⁺mah⁺ jmeey⁺ huú⁺dsé⁻ sa⁺ sooh⁻ jäy⁺ hñiiy⁺, hi⁻ laay⁺, jmee⁺ bii⁺ jeey⁺ gooy⁻, wa⁺ jeey⁺ gooy⁻. Jëéh⁺ lä⁻ja⁻ lla⁻ dséy⁺, sa⁺ la⁺ hñiih⁺. ³⁷ Pero cher⁺mah⁺ chaa⁻ jñah⁺ hi⁻ ma⁻jmeé⁺ koo⁻ ba⁺ huú⁺dsé⁻, hi⁻ sa⁺ la⁺ kyaah⁺ he⁻ wii⁺, jmeey⁺ lä⁻koo⁻ hyoh⁻ dséy⁺ ba⁺, cher⁺mah⁺ ma⁻jmeey⁺ koo⁻ ba⁺ huú⁺dsé⁻ sa⁺ kwaay⁺ chih⁻mé⁺ kyaay⁺ jeé⁺ goo⁻, he⁻ jmeey⁺ llu⁺ ba⁺ ja⁻. ³⁸ Heh⁺ lä⁻ja⁻, cher⁺mah⁺ hi⁻ ga⁻kwaa⁺ chih⁻mé⁺ kyaay⁺ jeé⁺ goo⁻, jmeey⁺ llu⁺ ba⁺ ja⁻. Pero cher⁺mah⁺ sa⁺ ga⁻kwaay⁺ jeé⁺ goo⁻, llu⁺ ga⁻ he⁻ jmeey⁺ lä⁻ja⁻.

³⁹ Dsa⁻mé⁺ hi⁻ na⁻jéé⁺ goo⁻, laay⁺ kyaay⁺ jaa⁻ dsa⁻núuh⁻ lä⁻hih⁺ kih⁺ ley, ta⁺ko⁻jiih⁺ chaa⁻ dsa⁻núuh⁻ kyaay⁺. Pero cher⁺mah⁺ ga⁻juu⁺ dsa⁻núuh⁻, ma⁻cha⁻ jwé⁺ kiyh⁺ jeey⁺ gooy⁻ ka⁻läh⁺ kyaah⁺ hi⁻ tih⁺ dséy⁺, la⁺ ra⁺ laa⁺ jaa⁻ dsa⁻núuh⁻ hi⁻ ma⁻heeh⁻ juu⁺ kih⁺ Dio. ⁴⁰ Hi⁻ jnä⁺ laan⁻, llu⁺ ga⁻ la⁺ kiyh⁺ cher⁺mah⁺ ga⁻jäy⁺ hñiiy⁺. Pero sa⁺ la⁺ kyaah⁺ huú⁺dsé⁻ ta⁺ jmah⁺ he⁻ ma⁻jwahn⁺ lä⁻na⁻, jëéh⁺ kyaah⁺ ba⁺ jnä⁺ Jmi⁻lle⁺ kih⁺ Dio.

8

Ma⁺ he⁻ kwëéh⁻ dsa⁻ dio hi⁻ na⁻ laa⁻ kaah⁻ dsa⁻

¹ Na⁺ ngëén⁺ juu⁺ kyah⁺ hnäh⁺ kih⁺ ma⁺ he⁻ kwëéh⁻ dsa⁻ dio hi⁻ na⁻ laa⁻ kaah⁻ dsa⁻. Lä⁻jëé⁺ ba⁺ jne⁺ kyuu^h jne⁺ ma⁺ miih⁻. Hi⁻ ta⁺ la⁺ kih⁺ he⁻ kyuu^h jne⁺, he⁻ ja⁻ gwa⁺ jmään⁺ hñaan⁺ kaah⁺. Pero he⁻ hnää⁺ jne⁺ dsa⁻kyaahn⁺, he⁻ na⁻ kwa⁺ be⁺ he⁻ dsa⁻toohn⁺ cha⁻ga⁻miih⁻ llu⁺ kyaah⁺ Dio. ² Hi⁻ laa⁺ kyuu^h cha⁻miih⁻, sa⁺ ga⁻ ma⁻kyuu^h lä⁻koo⁻ te⁺ lle⁺ lä⁻kyuu^h. ³ Pero jaa⁻ hi⁻ hnää⁺ Dio, kyuu⁺ ba⁺ Dio hi⁻ he⁺.

⁴ Kih⁺ ma⁺ he⁻ lla⁻ dsa⁻ cha⁻né⁺ dio hi⁻ na⁻ laa⁻ kaah⁻ dsa⁻, ma⁻ñe⁺ ba⁺ jne⁺ sa⁺ cha⁻ he⁻ laa⁺ dio he⁺ ni⁻ miih⁻ jmi⁻gyuu⁺ la⁻. Jaa⁻ ba⁺ Dio chaa⁻. Sa⁺ chaa⁻ ga⁻ jñah⁺ Dio. ⁵ Ma⁺ ke⁺ gyuu^h hwa⁺ la⁻ jäh⁺ dsa⁻ chaa⁻ ja⁺ hi⁻ jaa⁻ dio, (jëéh⁺ ma⁺ ra⁺ he⁻ chaa⁻ jwëé⁺ dio, hi⁻ lä⁻ja⁻ chaa⁻ jwëé⁺ dsa⁻kaah⁺ ka⁻läh⁺). ⁶ Pero jnä⁺ jne⁺, jaa⁻ Dio ba⁺ chaa⁻ hi⁻ laa⁺ Täa⁺ jnän⁻. Ga⁻lä⁻jé⁺ ba⁺ he⁻ cha⁻, hñiiy⁺ ba⁺ ga⁻ jmeey⁺, hi⁻ ga⁻ jmääy⁺ jne⁺ mah⁺ jmää⁺ jne⁺ kiyh⁺. Hi⁻ jaa⁻ ba⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻ chaa⁻. Hi⁻ he⁺ he⁺ Jesucristo. Ta⁺ la⁺ kih⁺ ba⁺ cha⁻ ga⁻ lä⁻jé⁺, lä⁻ja⁻ ta⁺ la⁺ kih⁺ ba⁺ chaa⁻ jne⁺ ka⁻läh⁺.

⁷ Pero ja⁺ lä⁻jëé⁺ kyuu^h ha⁻ lä⁻ la⁺ juu⁺ la⁻. Ko⁻llaa⁺ hi⁻ ma⁺ tée⁺ jmee⁺ he⁻ kih⁺ dio hi⁻ na⁻ laa⁻, gwa⁺ huú⁺dsé⁻ kiyh⁺ kyaah⁺ dio he⁺, wa⁻ra⁻ ga⁻ kuyh⁻ ma⁺ he⁻ lla⁻ dsa⁻ cha⁻né⁺ hi⁻ he⁺. Kih⁺ he⁻ sa⁺ la⁺ koo⁻ ba⁺ huú⁺dsé⁻ kiyh⁺, he⁻ ja⁻ laay⁺ mi⁻sayh⁺ hñiiy⁺. ⁸ Dsoo⁺ ba⁺, ja⁺ kyaah⁺ he⁻ kih⁻hih⁻ jne⁺ na⁻, jmee⁺ he⁻ hnää⁺ Dio jne⁺. Ja⁺ kyaah⁺ he⁻ kih⁻hih⁻ jne⁺ na⁻, jmee⁺ leé⁺ jne⁺ lluu⁺ cha⁻ga⁻miih⁻, ni⁻ sa⁺ jän⁺ hñiih⁺ cher⁺mah⁺ sa⁺ ga⁻kihn⁺ lä⁻jé⁺ nëé⁺ he⁻ cha⁻.

⁹ Ma⁻ke⁻ na⁻ngë⁻ jne⁻ jwë⁻ kih⁻hihn⁻ wa⁻ he⁻ cha⁻ he⁻, hnø⁻ leeh⁻ jne⁻ mah⁻ sa⁻ täh⁻ hi⁻ sa⁻ la⁻ koo⁻ ba⁻ huu⁻dsë⁻ kih⁻, kwaan⁻ jnän⁻. ¹⁰ Cher⁻mah⁻ chaa⁻ jaa⁻ hi⁻ sa⁻ la⁻ koo⁻ huu⁻dsë⁻ kih⁻, ga⁻jëy⁻ hnäh⁻, hi⁻ ma⁻kyuuh⁻ miih⁻, tääh⁻ hnäh⁻ në⁻ mes⁻ koo⁻ jee⁻ tääh⁻ heeh⁻ kih⁻ dio hi⁻ na⁻laa⁻ he⁻, goo⁻ la⁻ kiyh⁻, jä⁻ lä⁻hee⁻ dsëy⁻ kuyh⁻ he⁻ ma⁻lla⁻ dsa⁻ cha⁻në⁻ heeh⁻ ja⁻. ¹¹ He⁻ja⁻, dsoo⁻ kyah⁻ hnäh⁻ hi⁻ ma⁻kyuuh⁻ miih⁻, täh⁻ øøh⁻ hi⁻ sa⁻ cha⁻ be⁻ kih⁻, hi⁻ kih⁻ hi⁻ he⁻ ba⁻, ga⁻juu⁻ Cristo. ¹² Lä⁻ja⁻, cher⁻mah⁻ ga⁻jmeeh⁻ hnäh⁻ hñaa⁻ hoh⁻ kih⁻ øøh⁻ jne⁻, hi⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ sa⁻ kyee⁻ huu⁻dsë⁻ kih⁻ hi⁻ sa⁻ cha⁻ be⁻ kih⁻, he⁻ ma⁻hlääh⁻ hnäh⁻ kih⁻ Cristo ba⁻ ja⁻. ¹³ He⁻ja⁻ cher⁻mah⁻ ma⁻ he⁻ kih⁻ jne⁻, jmeen⁻ täh⁻ jaa⁻ øøhn⁻, mo⁻so⁻ kih⁻ ga⁻ jne⁻ ka⁻läh⁻ ngo⁻ jih⁻koh⁻ mah⁻ sa⁻ jmeen⁻ tëh⁻ øøh⁻ jne⁻.

9

Na⁻ngë⁻ jwë⁻ apóstole hyoh⁻ miih⁻ he⁻ jmee⁻ bi⁻ kiyh⁻

¹ ¿Che⁻ sa⁻ laan⁻ apóstol laah⁻ hnäh⁻? ¿Che⁻ sa⁻ na⁻ngën⁻ jwë⁻ jmeen⁻ lä⁻koo⁻ jmee⁻ jñah⁻ apóstole? Jëeh⁻, ma⁻ra⁻ he⁻ ga⁻jëen⁻ Jesús Dsa⁻jøøh⁻ jnän⁻. Hi⁻ kih⁻ he⁻ ga⁻heeh⁻ hnäh⁻ juu⁻ kiyh⁻, he⁻ ja⁻ jmee⁻ lii⁻ ta⁻ he⁻ jmeen⁻ kih⁻ Dsa⁻jøøh⁻ jnän⁻. ² Cher⁻mah⁻ kih⁻ jñah⁻, sa⁻ laan⁻ apóstol, pero kyah⁻ hnäh⁻ ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁻ laan⁻. Jëeh⁻, lä⁻llu⁻ he⁻ kyaah⁻ hnäh⁻ Dsa⁻jøøh⁻ jnän⁻, he⁻ ja⁻ jmee⁻ lii⁻ ma⁻ra⁻ he⁻ laan⁻ apóstol.

³ Juu⁻ la⁻ jmää⁻ lään⁻ hñiin⁻ kih⁻ hi⁻ sa⁻ taah⁻ jnä⁻ ta⁻. ⁴ ¿Che⁻ sa⁻ na⁻ngë⁻ jnääh⁻ jwë⁻ he⁻ hñah⁻ jnääh⁻ he⁻ kih⁻hih⁻ jnääh⁻? ⁵ ¿Che⁻ sa⁻ na⁻ngë⁻ jnääh⁻ jwë⁻ jää⁻ jnääh⁻ dsa⁻më⁻ hi⁻ laa⁻ øøh⁻ jne⁻ lä⁻koo⁻ jmee⁻ jñah⁻ apóstole, ja⁻ ba⁻ lä⁻koo⁻ jmee⁻ øøh⁻ Dsa⁻jøøh⁻ jnän⁻ kyaah⁻ Pee⁻ ka⁻läh⁻? ⁶ ¿Che⁻ ma⁻la⁻ jnä⁻ ba⁻ kyaah⁻ Bernabé jmee⁻ bi⁻ jmee⁻ jnääh⁻ ta⁻ mah⁻ jnääh⁻ jnääh⁻ he⁻ kih⁻hih⁻ jnääh⁻? ⁷ ¿Ha⁻ chaa⁻ hløø⁻ hi⁻ tääh⁻ jmee⁻ ta⁻ kwaan⁻ kih⁻ hñii⁻? ¿Ha⁻ chaa⁻ hi⁻ jmee⁻ ta⁻ koo⁻ hwa⁻ mah⁻ sa⁻ kuyh⁻ he⁻ jngëy⁻? ¿Ha⁻ chaa⁻ hi⁻ hää⁻ koo⁻ nää⁻ jah⁻ mah⁻ sa⁻ hiyh⁻ juh⁻ kih⁻? ⁸ ¿Che⁻ laah⁻ hnäh⁻ hlëehn⁻ he⁻ la⁻ lä⁻koh⁻ hlëeh⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻? ¿Che⁻ sa⁻ na⁻si⁻ lä⁻ja⁻ në⁻ ley? ⁹ Jëeh⁻, në⁻ ley kih⁻ Moisé na⁻si⁻: “Ta⁻ kii⁻ hoo⁻ kya⁻ jee⁻ jmeey⁻ ta⁻.” He⁻ ga⁻jäh⁻ Dio lä⁻ja⁻, ja⁻ ma⁻la⁻ kih⁻ kya⁻ ja⁻ ma⁻kyey⁻ huu⁻dsë⁻. ¹⁰ He⁻ kyey⁻ huu⁻dsë⁻ jnä⁻ jne⁻ ba⁻ ja⁻, he⁻ ja⁻ ba⁻ ja⁻ na⁻si⁻ lä⁻ja⁻. Jëeh⁻, hi⁻ mi⁻llu⁻ hwa⁻, lä⁻kye⁻ hi⁻ mi⁻llu⁻ mi⁻ju⁻, ma⁻ra⁻ he⁻ cha⁻ o⁻joh⁻ dsë⁻ kiyh⁻ liyh⁻ kih⁻ ta⁻ he⁻ jmeey⁻ ja⁻. ¹¹ Mi⁻ju⁻ he⁻ la⁻ kih⁻ Dio ga⁻jnee⁻ jnääh⁻ neh⁻ tuh⁻hoh⁻ hnäh⁻, he⁻ja⁻ ¿che⁻ jmee⁻ hii⁻ cher⁻mah⁻ ga⁻ngii⁻ jnääh⁻ miih⁻ he⁻ cha⁻ kyah⁻ hnäh⁻? ¹² Cher⁻mah⁻ jñah⁻ ba⁻ cha⁻ jwë⁻ kih⁻ hyoh⁻ he⁻ cha⁻ kyah⁻ hnäh⁻, cha⁻ ga⁻miih⁻ na⁻ngë⁻ jnääh⁻ jwë⁻ hñah⁻ jnääh⁻ he⁻ ja⁻.

Hi⁻ ma⁻ke⁻ cha⁻ jwë⁻ jmee⁻ jnääh⁻ lä⁻ja⁻, sa⁻ ga⁻chuu⁻ jnääh⁻ ni⁻ miih⁻ kyaah⁻ hnäh⁻. Ga⁻kwëeh⁻ ba⁻ dsë⁻ jnääh⁻ mah⁻ sa⁻ jmee⁻ dsa⁻ jyoh⁻ huu⁻dsë⁻ jee⁻ kwa⁻ jnääh⁻ ju⁻hmëe⁻ kih⁻ Cristo. ¹³ ¿Che⁻ sa⁻ ñeh⁻ hnäh⁻, lä⁻jëe⁻ hi⁻ jmee⁻ ta⁻ he⁻ neh⁻ gwah⁻, kyaah⁻ ja⁻ ba⁻ he⁻ dsa⁻ka⁻ dsa⁻ neh⁻ gwah⁻ ja⁻ jnä⁻ he⁻ kuyh⁻? Hi⁻ lä⁻ja⁻, hi⁻ jmee⁻ ta⁻ në⁻ na⁻hyoo⁻, kuyh⁻ kih⁻ he⁻ dsa⁻ka⁻ dsa⁻ në⁻ na⁻hyoo⁻ ja⁻. ¹⁴ Lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁻, ga⁻ jmee⁻ Dsa⁻jøøh⁻ jnän⁻ mada⁻, hi⁻ na⁻hñaa⁻ kwa⁻ ju⁻hmëe⁻, ta⁻ kih⁻ ju⁻hmëe⁻ ja⁻ ba⁻ wa⁻ kuyh⁻.

¹⁵ Pero jnä⁻, ni⁻ koo⁻ hä⁻ sa⁻ ma⁻ngiin⁻ he⁻ ja⁻ kyah⁻ hnäh⁻, ni⁻ sa⁻ siin⁻ lä⁻la⁻ mah⁻ kwëeh⁻ jnä⁻ miih⁻ he⁻ cha⁻ kyah⁻ hnäh⁻. Llu⁻ ga⁻ he⁻ juun⁻ kyohn⁻ lä⁻koh⁻ ga⁻ he⁻ jñuu⁻ dsa⁻ kin⁻ he⁻ chaan⁻ llu⁻ he⁻ sa⁻ koon⁻ jñeen⁻ he⁻ kwan⁻ juu⁻. ¹⁶ Pero sa⁻ cha⁻ he⁻ kih⁻ he⁻ jmään⁻ hñiin⁻ jøøh⁻ he⁻ kwan⁻ ju⁻hmëe⁻ kih⁻ Cristo. Jëeh⁻, ma⁻na⁻ hä⁻ goon⁻, he⁻ja⁻ jmee⁻ bi⁻ kin⁻ kwan⁻ juu⁻ na⁻. Jwi⁻ jnä⁻ cher⁻mah⁻ sa⁻ ga⁻mi⁻ten⁻ he⁻ kwan⁻ ju⁻hmëe⁻ kiyh⁻. ¹⁷ Cher⁻mah⁻ hyoh⁻ dsën⁻ kwan⁻ juu⁻ kih⁻ Dio, hyoh⁻ ba⁻ jnä⁻ jñeen⁻. Hi⁻ ma⁻ke⁻ sa⁻ hyoh⁻ dsën⁻ jmeen⁻ ta⁻ la⁻, ma⁻ra⁻ he⁻ mi⁻ten⁻ ba⁻ ta⁻ he⁻ hä⁻ goon⁻. ¹⁸ ¿Hee⁻ ba⁻ jñeen⁻ ja⁻? He⁻ chaan⁻ llu⁻ he⁻ sa⁻ koon⁻ jñeen⁻ he⁻ kwan⁻ ju⁻hmëe⁻ kih⁻ Cristo. He⁻ ja⁻ ba⁻ ja⁻ jñeen⁻. Kih⁻ he⁻ja⁻, sa⁻ ngiin⁻ ni⁻ miih⁻ he⁻ cha⁻ kyah⁻ hnäh⁻ lä⁻koo⁻ na⁻ngën⁻ jwë⁻ jmeen⁻.

¹⁹ Ni⁺ jaa⁻ sa⁺ chaa⁻ hi⁻ jmee⁺ hih⁺ kin⁺, he⁻ jmeen⁺ lä⁺ ja⁻. Pero ma⁺ ra⁺ he⁻ jmee⁺ ba⁺ jnä⁺ ta⁺ he⁺ kih⁺ lä⁺ jëë⁺ mah⁺ lä⁺ ja⁻ leeh⁺ ga⁺ jnä⁺ jwëë⁺ dsa⁻ kih⁺ Cristo. ²⁰ He⁻ ja⁻ jee⁺ kih⁺ judiu, jmään⁺ hñiin⁺ lä⁺ koo⁻ jaa⁻ judiu, mah⁺ leehn⁺ dsa⁻ judiu. Hi⁻ jee⁺ kih⁺ hi⁻ mi⁻ te⁺ ley (ma⁺ ke⁺ sa⁺ jmee⁺ ley hih⁺ kin⁺) jmeen⁺ lä⁺ koo⁻ hi⁻ mi⁻ te⁺ ley ba⁺, mah⁺ lä⁺ ja⁻ leehn⁺ dsa⁻ hi⁻ mi⁻ te⁺ ley ja⁻. ²¹ Hi⁻ kih⁺ hi⁻ sa⁺ kyuu^h ley, lä⁺ koo⁻ he⁻ sa⁺ kyuu^h ley ba⁺ jmeen⁺, mah⁺ lä⁺ ja⁻ leehn⁺ dsa⁻ hi⁻ sa⁺ kyuu^h ley. (Pero ja⁺ kih⁺ he⁻ sa⁺ kyaah⁺ ley kih⁺ Dio, mi⁻ te⁺ ba⁺ jnä⁺ ley kih⁺ Cristo.) ²² Hi⁻ jee⁺ kih⁺ hi⁻ sa⁺ bee⁺ huudsë⁻ kih⁺, ga⁺ jmään⁺ hñiin⁺ lä⁺ koo⁻ he⁻ sa⁺ bee⁺ huudsë⁻ kin⁺. Hi⁻ jee⁺ kih⁺ jee⁺ lä⁺ jëë⁺, kwee⁻ ba⁺ ga⁺ jmeen⁺ kyaay^h, mah⁺ lä⁺ ja⁻ jnøhn⁺ ha⁻ lä⁺ jee⁺ lään⁺ ko⁻ llaa⁺ dsa⁻. ²³ Kwaat⁺ kih⁺ ju⁺ hmëë⁺ ba⁺ jmeen⁺ he⁻ la⁻, mah⁺ ko⁻ jøh⁺ ba⁺ lä⁺ cha⁻ he⁻ llu⁺ kin⁺ kyaah⁺ hi⁻ nuu⁻ ju⁺ hmëë⁺ he⁻ kwan⁺ la⁻.

²⁴ Neh⁺ ba⁺ hnäh⁺, jee⁺ hlii⁺ jwëë⁺ dsa⁻, jaa⁻ ba⁺ hi⁻ lih⁺. Hi⁻ he⁻ lle⁻ kih⁺ hyoh⁺ jnee⁺. Lä⁺ ja⁻ hnø⁺ kwah⁺ hnäh⁺ be⁺ jee⁺ hnaah⁺ hnäh⁺ Dio mah⁺ lä⁺ ja⁻ hnäh⁺ hnäh⁺ koo⁻ he⁻ la⁻ kwa⁺ Dio. ²⁵ Lä⁺ jëë⁺ hi⁻ hnø⁺ lih⁺ jee⁺ kooy⁺, mi⁻ lluy⁺ hñiiy⁺ kih⁺ lä⁺ jë⁺ he⁻ jmee⁺ jwi^h kiyh⁺ mah⁺ liyh⁺ koo⁻ coron he⁻ dsa⁻ hee⁺. Pero jne⁺ mi⁻ lluy⁺ jne⁺ hñaan⁺ mah⁺ leh⁺ jne⁺ koo⁻ coron he⁻ sa⁺ hee⁺ jih⁺ koh⁺. ²⁶ Lä⁺ ja⁻ jnä⁺ ka⁻ läh⁺, ngoo⁺ ba⁺ jnä⁺ kwan⁺ be⁺ ha⁻ jee⁺ lihn⁺ koo⁻ coron. He⁻ ja⁻ sa⁺ jmeen⁺ wa⁺ la⁺ cha⁻ la⁺, lä⁺ koo⁻ jaa⁻ hi⁻ te⁺ jah⁻ jwë⁺ né⁺ lle⁺. ²⁷ Heehn⁺ hñiin⁺ wi⁺ ba⁺, ni⁻ mi^h sa⁺ kwan⁺ jwë⁺ kih⁺ jmi⁻ ngo⁺ jmee⁺ hih⁺ kin⁺. Lä⁺ na⁻ ba⁺ jmeen⁺, mah⁺ sa⁺ jän⁺ ta⁺ koo⁺ ma⁻ la⁺ ma⁻ kwan⁺ ju⁺ hmëë⁺ kih⁺ jñah⁺.

10

Sa⁺ wa⁺ jmeen⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ hi⁻ jmää⁺ jøøh⁺ dio hi⁻ na⁻ laa⁺ kaah⁺ dsa⁻

¹ Hnoon⁺ wa⁺ lä⁻ dsooh⁺ hoh⁺ hnäh⁺ øøhn⁺, lä⁺ koo⁻ ga⁺ la⁺ kih⁺ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnän⁺. Ga⁺ lä⁺ jëë⁺ ba⁺ ga⁺ nää⁺ lä⁻ ngoo⁺ jni⁺. Hi⁻ ga⁺ ngëëy⁺ jee⁺ jmi⁻ ñeeh⁺. ² Lä⁺ llu⁺ he⁻ ga⁺ ngëëy⁺ dsa⁻ he⁻ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ Moisé jee⁺ ma⁺ hii⁺ jni⁺ hi⁻ ta⁺ jee⁺ jmi⁻ ñeeh⁺, he⁻ ja⁻ la⁺ lä⁺ koh⁺ he⁻ ga⁺ taayh⁺ ko⁻ jøh⁺ ga⁺ saa⁻ dsa⁻ he⁻ jmi⁻ kyaah⁺ Moisé mah⁺ leey⁺ koo⁻ kyaayh⁺. ³ Ga⁺ lä⁺ jëë⁺ ba⁺ ga⁺ kuh⁻ he⁻ ñiih⁺ he⁻ ga⁺ chee⁺ Dio. ⁴ Ga⁺ lä⁺ jëë⁺ ba⁺ ga⁺ hih⁺ jmi⁻ he⁻ ga⁺ chee⁺ Dio. Sa⁺ ma⁺ la⁺ wa⁺ he⁻ cha⁻ he⁻ jmi⁻ gwa⁻ he⁻ ga⁺ jmee⁺ Dio ga⁺hya⁻ dsøh⁺ mi⁺ kuu⁺. Hi⁻ mi⁺ kuu⁺ ja⁻, sa⁺ ma⁺ la⁺ wa⁺ he⁻ cha⁻ he⁻ mi⁺ kuu⁺, ma⁺ laa⁺ hñii⁺ Cristo hi⁻ ma⁺ jmee⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaayh⁺. ⁵ Pero mi^h go⁻ te⁺ ba⁺ dsa⁻ he⁻ ga⁺ jmee⁺ he⁻ tih⁻ dsë⁺ Dio. He⁻ ja⁻ jwëë⁺ ga⁺ jjuu⁺ hwa⁺ ki⁺ ja⁻.

⁶ He⁻ ga⁺ la⁺ lä⁺ ja⁻ kih⁺ dsa⁻ he⁻, he⁻ ja⁻ kwëeh⁺ jne⁺ nuuh⁺ mah⁺ sa⁺ wa⁺ hee⁺ dsë⁻ jne⁺ jmeen⁺ he⁻ hliih⁺ lä⁺ koh⁺ ga⁺ jmee⁺ dsa⁻ he⁻. ⁷ Ni⁻ ta⁺ wa⁺ jmään⁺ jøøh⁺ dio hi⁻ na⁻ laa⁺ kaah⁺ dsa⁻, lä⁺ koh⁺ ga⁺ jmee⁺ dsa⁻ he⁻. Lä⁺ koo⁻ jäh⁺ jee⁺ na⁻ sii⁻ juu⁺ kih⁺ Dio: “Ga⁺ taah⁺ lä⁺ jëë⁺ dsa⁻ ga⁺ kuh⁻ ga⁺ hih⁺, ja⁻ ga⁺ taayh⁺ ga⁺ jmeey⁺ wa⁺ la⁺ cha⁻ la⁺.” ⁸ Ni⁻ ta⁺ wa⁺ kaah⁺ jne⁺ wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻, lä⁺ koo⁻ ga⁺ jmee⁺ dsa⁻ he⁻. Jëeh⁺ kyaah⁺ koo⁻ jmi⁺ ba⁺ ga⁺ jjuu⁺ gyii⁺ hnë⁻ mil dsa⁻ he⁻. ⁹ Ni⁻ sa⁺ wa⁺ koo⁺ jne⁺ kyaah⁺ he⁻ jøh⁻ dsë⁺ Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁺, lä⁺ koo⁻ ga⁺ jmee⁺ ko⁻ llaa⁺ dsa⁻ he⁻ mah⁺ ga⁺ jngiih⁺ mi^h kiyh⁺. ¹⁰ Sa⁺ wa⁺ cha⁻ wa⁺ hää⁺ jne⁺ Dio, lä⁺ koo⁻ ga⁺ cha⁻ ga⁺ hää⁺ dsa⁻ he⁻, mah⁺ ga⁺ jngiih⁺ ángel kiyh⁺.

¹¹ He⁻ ga⁺ la⁺ lä⁺ ja⁻ kih⁺ dsa⁻ he⁻, he⁻ ja⁻ kwëeh⁺ jne⁺ nuuh⁺, hi⁻ ma⁻ na⁻ sii⁻ jnän⁺ mah⁺ lä⁺ leeh⁺ jne⁺ hi⁻ chaa⁻ na⁺ jee⁺ ga⁺ dsaa⁺ jmi⁺ he⁻ tøøhn⁺ la⁻. ¹² Lä⁺ ja⁻, kih⁺ hi⁻ jmee⁺ huudsë⁻ sa⁺ cha⁻ he⁻ kih⁺ jeh⁺ dsëy⁺, hnø⁺ liiyh⁺ mah⁺ sa⁺ täyh⁺. ¹³ Wa⁺ he⁻ cha⁻ he⁻ he⁻ wi⁺ he⁻ jëë⁺ jne⁺, ja⁻ ba⁺ lä⁺ ja⁻ ma⁻ jëë⁺ jñah⁺. Pero Dio llu⁺ dsëy⁺. Sa⁺ kway⁺ jwë⁺ ngëëy⁺ jne⁺ koo⁻ he⁻ hweh⁻ ga⁺ he⁻ mo⁺ so⁺ tää⁺ jne⁺. Wa⁺ ra⁻ ga⁺ të⁺ jee⁺ jëë⁺ jne⁺ he⁻ wi⁺ ja⁻, kwa⁺ ba⁺ Dio be⁺ ha⁻ lä⁺ jee⁺ lää⁺ jne⁺ hi⁻ lä⁺ ja⁻ kwëeh⁺ dsë⁻ jne⁺.

¹⁴ He⁻ ja⁻ jwëëhn⁺ hnäh⁺ øøhn⁺ hi⁻ hnaan⁺. Hää⁺ hnäh⁺ hñaah⁺ cha⁻ mi^h. Mo⁺ to⁺ jmee⁻ hnäh⁺ juuh⁻ kih⁺ dio hi⁻ na⁻ laa⁺ kaah⁺ dsa⁻. ¹⁵ Hlëëhn⁺ hnäh⁺ lä⁺ koo⁻ dsa⁻ hi⁻ kyuu^h. Kye⁻ da⁺ hnäh⁺ kwaat⁺ ha⁻ lä⁺ ngoo⁺ juu⁺ he⁻ hlëëhn⁺ hnäh⁺. ¹⁶ Lä⁺ ma⁺ hih⁻ jne⁺ kyaah⁺ wa⁺ kyaah⁺ he⁻ na⁻ jøø⁻, kwa⁻ jne⁺ tíhmaah⁺ kih⁺ Dio, la⁺ kwaat⁺ hih⁻ jne⁺ jma⁻ kih⁺ Cristo ba⁺ ja⁻, hi⁻ lä⁺ ja⁻ ma⁻ laa⁺ jne⁺ koo⁻ ba⁺ kyaayh⁺. Hi⁻ lä⁺ ma⁺ kih⁻ jne⁺ he⁻ ñiih⁺ he⁻

ti-llooh-jne', he-jmee-jne' kwaat~ jmi-ngo' kih' Cristo ba' ja-, hi- la-ja- ma-laa' jne' koo- ba' kyaayh' ka-lah'. ¹⁷ Ma-ke- jwee' jne', koo- ba' laa' jne' jee' la-jee' jne'. Jeeh', koo- ba' la' he-niih' he- kih- jne'.

¹⁸ Jee' da' hnah' ha- la- ga-la' kih' dsa- Israel hi- ga-kuh- jah' hi- ma- dsa-jae' dsa- ne' na-hyoo', ga-laay' koo- ba' kyaah' Dio juu' na-hyoo' ja-. ¹⁹ He- jwahn' la-na-, ja- he- jwahn' kye' jwer-te dio hi- na-laa' kaah- dsa-, ni- ngo' he- la- dsa- cha-ne' dio he', sa- cha- he- la' ni- miih-. ²⁰ La-la- ba' jweehn- hnah', la-koo- jmee' hi- sa- ma-heeh- kih' Dio, wa-ra- ga-llay' miih- he- cha- kiyh' cha-ne' dio hi- na-laa' he', he- kweeyh- hi- sa-llu' ba' ja-, ja- he- kweeyh- Dio jnan' ja-. Sa- hnoon' jmeeh' hnah' ko-joh' kyaah' hi- sa-llu'. ²¹ Cher'mah' ga-hih' hnah' he- kwa- Dio, mo-so' le' huh' hnah' he- kwa- hi- sa-llu'. Cher'mah' ga-taah' hnah' ga-ku' ga-hih' hnah' he- la- Dio ne' na-mes-, mo-so' le' kuh'huh' hnah' ne' mes- kih' hi- sa-llu' ka-lah'. ²² ¿Che' ja- he- hnøh' jne' ha- la- jee' la-llih' Dio he- jmee- jne' la-ja-? ¿Che' cha- ga- be' jnan', la-koh' ga' kiyh'?

Wa' hnøhn' he- llu' kih' øgh' jne'

²³ Ga-la-je- ba' na-ngen' jwe' jmeen', pero ja- la-je- jmaa' ta'. Ga-la-je- ba' na-ngen' jwe' jmeen', pero ja- la-je- kwa- be' jnan' jee' hnään' Dio. ²⁴ Sa- wa' hnøhn' he- llu' jnan' hnaan', wa' hnøhn' he- llu' kih' jnah' ba'. ²⁵ Kuh' ba' hnah' ga-la-je- ngo' he- hniit- dsa- jee' jngeeyh- jah'. Ta- ngii- hnah' ni- miih- juu' mah' sa- jmeeh' hnah' cha-miih- huudsē-. ²⁶ Jeeh', kih' ba' Dio la' jmi-gyuu- la-, hi- la-ja- la-je- he- ga-cha- ne' kih', kih' bih' la' la-je-. ²⁷ Cher'mah' jaa- hi- sa- ma-heeh- kih' Dio ga-tēeyh' hnah' mah' go'kuh' ' hnah' kiyh', hi- gwa' hoh' hnah' go-nään' hnah', ja- go-kuh' ba' hnah' ga-la-je- he- llay-. Ta- ngii- hnah' ni- miih- juu' mah' sa- jmeeh' hnah' cha-miih- huudsē-. ²⁸ Pero cher'mah' chaa- hi- ga-jah': "Ngo' he- ma-lla- dsa- ne' na-hyoo' ba' na-", ta- kuh- hnah' ga- ja-, mah' la' llu' kih' hi- ma-mi- jnaa- juu' ja-. La-ja- sa- jmeey' jyoh' huudsē- he- jmee' jwiih' kiyh'. Jeeh', kih' ba' Dio la' jmi-gyuu- la- hi- la-ja- la-je- he- ga-cha- ne' kih', kih' bih' la' la-je-. ²⁹ Ja- he- hlēehn' kih' huudsē- kyah' hnah'. He- hlēehn' kih' huudsē- kih' jnah' ba' na-, mah' sa- jmeey' jyoh' huudsē- he- jmee' jwiih' kiyh'. ¿He- la' ha' dsa- kin- he- na-ngen' jwe' jmeen' cher'mah' ko-ja- la' huudsē- kiyh'? ³⁰ Cher'mah' kwan- tihmaah' kih' Dio kih' he- kuhn-, ¿he- la' hlēeh' dsa- wii' kin- kih' he- kuhn- he- ja-? ³¹ Hi- kwee- ba' la' kih' la-je-, cher'mah' kuh-huh' hnah', o he- ga- jmeeh- hnah', jme' hnah' la-je- la-koo- lle' kih' ba' mah' la-ja- wa' la' juuh- kih' Dio jnan'. ³² Ta- jmee- hnah' jeh' dsē' dsa- judiu, ni- hi- sa- laa' judiu, ni- hi- laa' kyaa' Dio ka-lah'. ³³ Jme' hnah' la-koh' jmee' jna' ba'. Jeeh' jmeen' bii' hnoohn- ha- la- jee' tih' dsē' dsa- kyaah' la-je- he- jmeen-. Sa- hnoohn- he- llu' ki- hniin-, hnoohn- he- llu' kih' ga-la-jee- ba' mah' laay'.

11

Juu' kih' dsa- hi- jlē- ka'lle'

¹ Jme' hnah' la-koo- jmee' jna', jeeh' jna' jmeen- la-koo- ga-jmee' Cristo.

² Chaa- llu' cha-miih- la-koo- tääh' hnah' øghn', jeeh', ga-la-je- jiih- ba' dsa-la-d-sooh- hoh' jna', hi- chooh' ba' hnah' koo- hweh- juu' he- ma-hlēehn' hnah'. ³ Hnoon' la- ngēeh' hnah', Cristo laa' to- ne' kih' la-jee' dsa- niuh-, hi- la-ja- laa' dsa- niuh- kih' dsa-mē', la-ja- laa' Dio kih' Cristo ka-lah'. ⁴ La- o-hih- kih' dsa- niuh- cher'mah' jlēy- ka'lley' wa-ra- ga-tē- jee' ngiiy' kiyh' kih' Dio o wa-ra- ga- ngēey' juu' kih' Dio cha-ne' dsa-. ⁵ La-ja- ka-lah' la' o-hih- kih' dsa-mē' cher'mah' sa- na- jlē- ka'lley' wa-ra- ga-tē- jee' ngiiy' kiyh' kih' Dio o wa-ra- ga- ngēey' juu' kih' Dio cha-ne' dsa-. Heh' la-ja-, la' la-koo- he- na-tii' kwah- lley'. ⁶ Cher'mah' jaa- dsa-mē' sa- jlē- lle', llu' ga' wa' tiyy' lley' go-te-. Pero cher'mah' laay' la' o-hih- kiyh' he- tiyy' lley' o he- jmeey' kwah-, he- ja- wa' jlēy' ba'. ⁷ Sa- sooh- kih' dsa- niuh- jlēy' lley', jeeh' laay' heeh' kih' Dio,

mah' mi-jnääy' ha- lä'koo- jøøh' laa' Dio. Pero dsa-më' mi-jnää' ha- lä'koo- jøøh' laa' dsa-nuuh-. ⁸ Dsa-nuuh- sa' ya-hëë' kih' dsa-më', dsa-më' ba' ya-hëë' kih' dsa-nuuh-. ⁹ Lä-ja-ka-läh', sa' ga-jmää' Dio dsa-nuuh- mah' le' llu' kih' dsa-më', ga-jmääy' dsa-më' mah' le' llu' kih' dsa-nuuh- ba'. ¹⁰ Kih' he-ja-, hi' kwaan- kih' ángele ka-läh', jmee' bii' jlë' dsa-më' lle' mah' jmee' lii' chaa- hi- kye- né' kiyh'.

¹¹ Pero he- tøøh' jne' kyaah' Dsa-jøøh' jnän', ja' ma-la' dsa-nuuh- laa' kwaan-, ja' ba' lä-ja- laa' kwaan- dsa-më' ka-läh'. ¹² Jëeh', lä'koh' ya-hëë' dsa-më' kih' dsa-nuuh-, ja' ba' lä-ja- kih' dsa-më' dsa-lä-chaa- dsa-nuuh-. Lä-uu' ba' hwëë- kih' Dio. ¹³ Kye- da' hnäh' kwaan- hñaah' hnäh', ¿che' sa' laah' hnäh' sa' jnä' llu' wa-ra- ga-ngii' jaa- dsa-më' kih', kih' Dio ma' sa' na-jlë- lley'? ¹⁴ Lä'koo- jmee- jne' he- tøøhn' jmi-gyuu- la- lä'koo- la' kih' dsa-nuuh-, mi-jnää' he- la' o-hih' kiyh' he- kway' jwë' kwaan- jnu- lley'. ¹⁵ Pero kih' dsa-më', kah' ba' la'. Jnä' llu' kiyh' he- kway' jwë' dsa-kwaan- jnu- lley'. Jëeh', dsa-më', ga-hyoyh' jnu- lley' kyoo- mah' jlë' lley' la- he- ma' jlëy' kyaah' hmiih-. ¹⁶ Cher'mah' chaa- hi- hnøø' tíchoo' juu' kih' juu' he- hlëëhn' la-, hnøø' lä'ney- ha- lä' la' kyaä' jnääh'. Jëeh' koo- nëe' ba' he- tëë' jnääh' jmee- jnääh' hi' lä-ja- lä'kaa- gwah' kih' Dio.

Mi'kwayh' ma-nuu' kih' Dsa-jøøh' jnän'

¹⁷ Pero ta' jyoh' ko-taa-, sa' chaan- llu' lä'koo- jmeeh- hnäh'. Jëeh', jee' dsa-nëeh- hnäh', cha-gamiih- he- hliih' jmeeh- hnäh' la- he- ma' jmeeh' hnäh' he- llu'. ¹⁸ To-në' he- ja-, ma-nuun' kyah' hnäh' he- sa' hii' koo- ba' juu' kyah' hnäh' jee' dsa-nëeh- hnäh'. Hi' jee' llah' laan- dsoo' ba'. ¹⁹ Jëeh', go- laan- jmää' kyah' hnäh' he- tääh' hnäh' lä-ja- mah' lä-lee- hii- na- hi- hnaah' Dio hi' lä-lee- hii- na- hi- sa' hnaah' Dio. ²⁰ Cher'mah' lä-ja- tääh' hnäh', jee' dsa-nëeh- hnäh', ja' ma-nuu' kih' Dsa-jøøh' jnän' ja- kuh- hnäh'. ²¹ Jëeh', wa-ra- ga-të' hor- kuh' hnäh', lä-ja- lä-ja- hnäh' dsa-lä-jää' kuh-huh' hnäh' he- go-kye- hnäh'. Hñaah' ba' hnäh' kuh-huh' lä-jiih' dsa-lä-heë' hnäh' mah' ko-llaa' jäy- kyaah' kyoo'. ²² ¿Che' sa' cha- cha'neh- kyah' hnäh' jee' go'taah' hnäh' kuh-huh' hnäh'? ¿He-la' mi-kwah' hnäh' hi- laa' kyaä' Dio, mah' lleh- hnäh' o-hih' kih' hi- sa' kye- ni' miih- he- kuh'hiih'? ¿Hee- ba' na- jwëëhn- hnäh'? ¿Che' jwëëhn- hnäh' jmeeh- ba' hnäh' llu'? Ni' miih- sa' jwëëhn- hnäh' lä-ja-.

²³ Jëeh', kih' Dsa-jøøh' jnän' ga-hyohn' juu' la-, ja- ba' he- ma-hlëëhn- hnäh' jää'. Hwë' he- ga-ngëëy' Dsa-jøøh' jnän' ja-, ga-kay' he'niih'. ²⁴ Mah' ga-kway' tíhmaah' kih' Dio. Ma-ngëë' he- ja-, ga-llaay' he'niih' ja- mah' ga-jäyh': "Hee- la-, kuh' hnäh'. He- la- na- jmi-ngo' kin'. Ta-la' kyah' hnäh' kwaan- hñiin- juun'. Ja- jmeeh- hnäh' lä-la- mah' lä-dsooh- hoh' hnäh' kin'." ²⁵ Ja- ba' lä-ja- ga-jmeey' kyaah' wa'kyaah', ma-ngëë' ma-kuyh- ma-nuu'. Ga-jäyh': "Wa'kyaah' la- la' hmooh' hmëë' he- jmeen' kyaah' jma- kin'. Ja- jmeeh- hnäh' lä-la-, ga-lä-jë' jiih- ma' huh' hnäh', mah' lä-dsooh- hoh' hnäh' kin'." ²⁶ Lä-ja-, lä-jë' jiih- ma' kuh- hnäh' he'niih' la-, hi' ma' huh' hnäh' he- haa' neh' wa'kyaah' la-, he- jmeeh- hnäh' juu' he- ga-juu' Dsa-jøøh' jnän' ba' na-, lä- ma-ngoo' ja- ba' lä-jiih' jäyh' ka-läh'.

²⁷ He-ja-, cher'mah' hi- ga-kuh- he'niih', hi' ga-hiih' he- haa' neh' wa'kyaah' kih' Dsa-jøøh' jnän', hi' lä- ma-ngoo' bih' jmeey' he- hliih', ma-na-bääyh' dsoo', kih' he- mi-kwayh' jmi-ngo' kyaah' jma- kih' Dsa-jøøh' jnän'. ²⁸ Lä-ja- lä-ja- hnäh' hnøø' kah' da' hnäh' kwaan- che' sa' hñii- huüdsë- kyah' hnäh', jää' ja-ga' kuh' hnäh' he'niih' hi' huh' hnäh' he- haa' neh' wa'kyaah'. ²⁹ Jëeh', cher'mah' jmee' gyih' he- hliih' mah' kuyh- he'niih' hi' hiih- he- haa' neh' wa'kyaah' ja-, he- ngiiy' he- ja- he- hliih' né' kiyh' ba' ja-. Jëeh' sa' tooyh- ta' jmi-ngo' kih' Dsa-jøøh' jnän'. ³⁰ Kih' he-ja-, chaa- jwëë' jee' kyah' hnäh' hi- dsaah', jwëë' hi- mo-so' cha- be' kih', lä-jiih' chaa- ko-llaa' hi- ga-juu'. ³¹ Pero cher'mah' ga-kye' jne' kwaan- he- hñii- huüdsë- jnän', jää' ja-ga' kih' hiih', mo-so' cha- he- kih' la' Dio ta' jnän'. ³² Hi' cher'mah' ga'llay' ta' jnän', Dio

ba' he' hi' heeh' jne' wii', mah' sa' dsa'nøon' cha'je' ko'joh' kyaah' hi' sa' ma'heeh' juu' kiyh'. ³³ He' ja' øøhn', wa'ra' ga'taah' hnäh' kuh', ja' jäh' hnäh' dsa'kyaah' hnäh'. ³⁴ Hi' cher'mah' chaa' jaa' hi' kyoh', wa' lla'kuyh' cha'neh' kiyh', mah' sa' ja' he' wii' nē' kiyh', wa'ra' ga'jmeey' wa' la' cha' la' jee' dsa'neeh' hnäh'. Cher'mah' cha' ga' jyoh' juu', he' ja' mi'een' wa'ra' ga'lloon' na'jēen' hnäh'.

12

Lä'jē' he' ga'hñah' jne' kih' Jmi'lle' kih' Dio

¹ Hnoon' lä'ngēeh' hnäh' miih' øøhn', ha' lä' la' he' ma'hñah' jne' kih' Jmi'lle' kih' Dio. ² Nēh' ba' hnäh' ha' lä' ma' jmeeh' hnäh', jäh' sa' ga' ma'heeh' hnäh' kih' Dio. Ma' ga'nää' hnäh' ta' la' ta' jnø', ga'kah' hnäh' jwē' jee' ma'hnaah' hnäh' dio kaa' hi' na'laa' kaa' dsa'. ³ He' ja' hnoon' lä'ngēeh' hnäh' ni' jaa' hi' hlēeh' lä' gwa' kih' Jmi'lle' kih' Dio sa' jwäy' dso'jwii' nē' kih' Jesús. Lä'ja' ka'läh' sa' jäh' jøøh' Jesús, cher'mah' sa' kyaayh' Jmi'lle' Na'jngii'.

⁴ Kah' ba' la' he' ma'hñah' jne' lä'jaa' lä'jaa' jne' kih' Dio, pero jaa' ba' Jmi'lle' Na'jngii' hi' kwa' lä'jē' he' ja'. ⁵ Kah' ba' la' ta' he' jmee' jne' lä'jaa' lä'jaa' jne' jee' hnäh' jne' Dio, pero jaa' ba' hi' laa' Dsa'jøøh' jnän'. ⁶ Kah' ba' la' be' he' ma'tēē' jne' lä'jaa' lä'jaa' jne', pero jaa' ba' Dio hi' jmee' lä'jē' kih' ga'lä'jēē' jne'.

⁷ Lä'jaa' lä'jaa' jne' ma'hñah' jne' he' ga'kwa' Jmi'lle' Na'jngii' mah' lä'ja' jä' llu' kih' lä'jēē'. ⁸ Jaa' ga'hyoh' miih' huüdsē' llu' he' ga'kwa' Jmi'lle'. Jñah' ga'hyoh' he' jmee' kyuyh' cha' ga'miih', he' ga'kwa' ja' ba' Jmi'lle' Na'jngii'. ⁹ Jñah' ka'läh' ga'hyoh' kih' ja' ba' Jmi'lle' ha' lä' jee' lä'dsoo' dsēy' cha' ga'miih'. Hi' jñah' ga'hyoh' ha' lä' jee' mi'hläy' hi' dsaah' kyaah' be' kih' ja' ba' Jmi'lle' Na'jngii'. ¹⁰ Jñah' ga'hyoh' ha' lä' jmeey' he' juh' gaa'. Jñah' ga'hyoh' juu' he' ngēy' kih' dsa'. Jñah' ga'hyoh' mah' kay' kwaat' che' la' kih' Jmi'lle' Na'jngii' he' hlēeh' dsa' o che' la' kih' jmi'lle' hliih'. Jñah' ga'hyoh' hlēy' jyoh' juu'. Jñah' ka'läh', ga'hyoh' be' mah' jiiy' juu' he' hlēeh' dsa'kyaayh'. ¹¹ Pero jaa' ba' Jmi'lle' hi' jmee' lä'jē' he' ja'. Hi' lä'koo' hyoh' dsēy' ba' ti'llooyh' kih' lä'jaa' lä'jaa'.

Jee' lä'jēē' hi' laa' kyaa' Dio laay' lä'koo' jaa' ba'

¹² Koo' ba' la' jmi'ngo' jnän', hi' cha' cha'miih' nēē' he' na'ku' na'chah'. Ma'ke' cha'miih' nēē' he' na'ku' na'chah', ma'ra' he' la' ba' koo' jmi'ngo' jee' lä'jē'. Ja' ba' lä'ja' Cristo ka'läh' kyaah' jne'. ¹³ Jēēh', kyaah' jaa' ba' Jmi'lle' ga'lēē' jne' koo' ba' kyaayh', lä'llu' he' ma'na'saa' jne' jmi' kyaah' Jmi'lle' Na'jngii' kih' Dio. Lä'ja' kih' hi' laa' judiu' o hi' sa' laa' judiu', hi' lä'ja' ka'läh' kih' hi' na'hneē' jmee' ta' kih' dsa' o cher'mah' sa' na'hneēy'. Ga'lä'jēē' ba' jne' ma'heeh' jne' kih' jaa' ba' Jmi'lle'.

¹⁴ Heh' jmi'ngo' jnän', sa' la' koo' ba' jee' lä'jē', cha'miih' jee' na'ku' na'chah'. ¹⁵ Cher'mah' ma'tiin' ga'jäh': "Sa' laan' ma'gooh', he' ja' sa' na'jnään' kih' jmi'ngo' kyah'", pero ma'ke' ma'jäh' lä'ja', ma'ra' he' na'jnää' ba' kih' jmi'ngo' jnän'. ¹⁶ Hi' cher'mah' lo'gwan' ga'jäh': "Sa' laan' mi'nēh', he' ja' sa' na'jnään' kih' jmi'ngo' kyah'", pero ma'ke' ma'jäh' lä'ja', ma'ra' he' na'jnää' ba' kih' jmi'ngo' jnän'. ¹⁷ Cher'mah' lä'kaa' jmi'ngo' jnän', la' koo' mi' mi'nē' juuh', ¿he' kyaah' ja' nuu' jne'? Hi' cher'mah' lä'kaa' jmi'ngo' jnän', la' koo' to'gwa' juuh', ¿he' kyaah' ja' he' taah' jne' jme'he'? ¹⁸ Pero Dio ga'jmeey' na'ku' na'chah' jmi'ngo' jnän', lä'koo' lä' dsēy'. ¹⁹ Cher'mah' koo' nēē' ba' la' lä'kaa' jmi'ngo' jnän', mo'so' la' lä'koo' jmi'ngo' he' kyē' jne'. ²⁰ Pero ja' lä'ja' la' jmi'ngo' jnän'. Na'ku' na'chah' cha'miih' nēē', hi' jee' lä'jē' koo' ba' la'. ²¹ Sa' le' jäh' mi'nēn' siih' ma'goon': "Sa' jmee' bii' hne' kin'." Ni' sa' le' jäh' ka'llen' siih' ma'tiin': "Sa' jmee' bii' hne' kin'." ²² Pero sa' la' lä'ja'. He' cha' kih' jmi'ngo' jnän', he' jmee' jne' kwaat' sa' beē' ni' miih', he' ja' jmaa' jnän' cha' ga'miih'. ²³ Hi' he' cha' kih' jmi'ngo' jnän' he' jmee' jne' kwaat' sa' jnä' llu', he'

ja⁻ hoo' jne' cha⁻ ga' miih⁻. Hi⁻ he⁻ sa⁻ sooh⁻ jee' dsa⁻, jle' jne' llu'. ²⁴ Pero he⁻ jna' llu' ne' jnan', sa⁻ jmee⁻ bii' jle' jne'. Ga⁻ jmee' Dio jmi⁻ ngo' jnan' mah' hoon' cha⁻ ga' miih⁻ la⁻ je⁻ he⁻ sa⁻ bee'. ²⁵ Heh' la⁻ ja⁻, jmi⁻ ngo' jnan' sa⁻ jmee⁻ ma⁻ kih⁻ kih'. La⁻ je⁻ nee' ba' hnaay' dsa⁻ kyaayh'. ²⁶ Cher' mah' jii' kih' koo⁻ nee', la⁻ ja⁻ ga⁻ la⁻ je⁻ ba' jii' kih'. Hi⁻ cher' mah' ga⁻ la⁻ llu' kih' koo⁻ nee', la⁻ ja⁻ la⁻ llu' kih' ga⁻ la⁻ je⁻ ba'.

²⁷ La⁻ ja⁻ jne' ka⁻ lah', laa⁻ jne' la⁻ koo⁻ jmi⁻ ngo' kih' Cristo. La⁻ jaa⁻ la⁻ jaa⁻ jne' na⁻ ku⁻ na⁻ chah' jne' kyaayh'. ²⁸ Jee' kih' hi⁻ laa⁻ gwah', Dio ga⁻ hnaa' to⁻ ne' hi⁻ laa⁻ apostole, ja⁻ ga⁻ ga⁻ hnaay' hi⁻ ngee⁻ juu' kiyh', hi⁻ ga⁻ hnaay' ta⁻ jwoh', kyaah' hi⁻ jmee⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻, kyaah' hi⁻ mi⁻ hlaa' dsa⁻, kyaah' hi⁻ jmee⁻ be' kih' dsa⁻, kyaah' hi⁻ kye⁻ ne' kih' dsa⁻ kyaah', hi⁻ kyaah' hi⁻ lih⁻ hlee⁻ jyoh' juu'. ²⁹ ¿Che' la⁻ jee⁻ laa⁻ apostole? ¿Che' ga⁻ la⁻ jee⁻ laa⁻ hi⁻ ngee⁻ juu' kih' Dio? ¿Che' ga⁻ la⁻ jee⁻ laa⁻ ta⁻ jwoh'? ¿Che' ga⁻ la⁻ jee⁻ jmee⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻? ³⁰ ¿Che' ga⁻ la⁻ jee⁻ ma⁻ hyoh⁻ be' mah' mi⁻ hlaay' dsa⁻ dsaah'? ¿Che' ga⁻ la⁻ jee⁻ lih⁻ hlee⁻ jyoh' juu'? ¿Che' ga⁻ la⁻ jee⁻ lih⁻ jii' juu' he⁻ hlee⁻ dsa⁻ kyaayh'? ³¹ Wa⁻ hee' hoh' hnah' kih' ta⁻ he⁻ la⁻ kwa' Jmi⁻ lle' Na⁻ jngii' he⁻ llu' ga' miih⁻.

Pero ta⁻ jyoh' ko⁻ taa⁻, hlee⁻ hn' hnah' ha⁻ la⁻ jee' jnaah' hnah' he⁻ jmaa' cha⁻ ga' miih⁻ kyah' hnah'.

13

He⁻ hnaa' jne' dsa⁻ kyaahn', he⁻ ja⁻ ba' kye'

¹ Cher' mah' ga⁻ hlee⁻ hn' kyaah' wa⁻ he⁻ cha⁻ he⁻ juu' he⁻ hlee⁻ dsa⁻, hi⁻ kyaah' juu' he⁻ hlee⁻ angele ka⁻ lah', hi⁻ cher' mah' sa⁻ hnaan' dsa⁻ kyaahn', laan' la⁻ koo⁻ ne' he⁻ koo⁻ hii' ta⁻ jmah'. Laan' la⁻ koo⁻ jwi⁻ ne' kih' te'. ² Cher' mah' ga⁻ hyohn' cha⁻ miih⁻ juu' kih' Dio he⁻ ngeen' kih' dsa⁻, hi⁻ cher' mah' ga⁻ la⁻ ngeen' la⁻ je⁻ juu' he⁻ na⁻ hmaa', cher' mah' kyuu⁻ ba' jna' la⁻ je⁻, hi⁻ cher' mah' ga⁻ jmeen' dsoo' dsen' cha⁻ miih⁻ la⁻ jiih' mi⁻ siin' hoo' moh', pero cher' mah' sa⁻ hnaan' dsa⁻ kyaahn', ni⁻ miih⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ laan'. ³ Cher' mah' ga⁻ ti' ga⁻ lloohn' ga⁻ la⁻ je⁻ he⁻ cha⁻ kin' mah' aahn' dsa⁻ ta⁻ nee', hi⁻ cher' mah' ga⁻ kwaan' hniin' kaan', pero cher' mah' sa⁻ hnaan' dsa⁻ kyaahn', ni⁻ miih⁻ sa⁻ jmaa' kin' la⁻ je⁻ he⁻ ja⁻.

⁴ He⁻ hnaa' jne' dsa⁻, he⁻ joh⁻ dsen⁻ ba' ja⁻, hi⁻ llu' dsen⁻ jne' ka⁻ lah'. He⁻ hnaa' jne' dsa⁻, ja⁻ he⁻ wii' dsen⁻ jne' kyaah' dsa⁻. He⁻ hnaa' jne' dsa⁻, ja⁻ he⁻ jmaa' jne' hnaan' kaah', ni⁻ he⁻ jmeen' kye' jne' cha⁻ ga' miih⁻. ⁵ He⁻ hnaa' jne' dsa⁻, ja⁻ he⁻ jmeen' he⁻ sa⁻ lle' kih' jmeen', ja⁻ he⁻ hnøhn' ma⁻ la⁻ he⁻ llu' jnan' hnaan', ja⁻ he⁻ la⁻ lee' jne' na⁻ koh', ja⁻ he⁻ tøh⁻ jne' dsen⁻ kyaah' dsa⁻. ⁶ Ja⁻ he⁻ tih' dsen⁻ jne' he⁻ hliih', he⁻ tih' dsen⁻ jne' ju⁻ dsoo' jmah' ba'. ⁷ He⁻ hnaa' jne' Dio, he⁻ la⁻ be' dsen⁻ jne' kih' la⁻ je⁻, hi⁻ la⁻ ma⁻ dsoo' ja⁻ ba' dsen⁻ jne' kiyh', hi⁻ ngoo' ba' he⁻ kye' jne' o⁻ joh⁻ dsen⁻, hi⁻ he⁻ kwæh' dsen⁻ jne' ka⁻ lah'.

⁸ He⁻ hnaa' jne' dsa⁻ kyaahn' sa⁻ llaa⁻ jih' koh'. Pero lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ mo⁻ so⁻ jmee⁻ bii' mi⁻ jnaa' Dio juu' kih', la⁻ ja⁻ ka⁻ lah' mo⁻ so⁻ jmee⁻ bii' hyoh' dsa⁻ hlee⁻ jyoh' juu', hi⁻ mo⁻ so⁻ jmee⁻ bii' hyoh' he⁻ jmeey' kyuyh⁻ cha⁻ ga' miih⁻. ⁹ Pero jmi⁻ he⁻ tøhn' la⁻, sa⁻ ga⁻ ma⁻ la⁻ kyuyh⁻ jne' na⁻ hnaa' la⁻ je⁻ juu' na⁻, hi⁻ la⁻ ja⁻ ka⁻ lah' la⁻ jee⁻ hi⁻ ngee⁻ juu' kih' dsa⁻, sa⁻ hlee⁻ yh' na⁻ hnaa' la⁻ jee⁻. ¹⁰ Pero wa⁻ ra⁻ ga⁻ lloo' jmi⁻ jmee' Dio ma⁻ na⁻ hnaa' go⁻ te⁻ la⁻ je⁻, ma⁻ ja⁻ mo⁻ so⁻ jmee⁻ bii' he⁻ ga⁻ la⁻ kyuyh⁻ jne' miih⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻, llaa⁻ go⁻ te⁻ ba' ja⁻.

¹¹ La⁻ koo⁻ ma⁻ laan' chih⁻, ga⁻ hlee⁻ hn' la⁻ koo⁻ jaa⁻ chih⁻, ga⁻ jmeen' hu⁻ dsen⁻ la⁻ koo⁻ jaa⁻ chih⁻, hi⁻ ga⁻ kan' kwaat⁻ la⁻ koo⁻ jaa⁻ chih⁻. Pero ma⁻ ga⁻ la⁻ jøhn', mo⁻ so⁻ ga⁻ jmeen' la⁻ je⁻ he⁻ ma⁻ jmeen' la⁻ koo⁻ ma⁻ mahn'. ¹² Jmi⁻ na', sa⁻ ma⁻ la⁻ ngee⁻ jne' na⁻ hnaa' la⁻ jee⁻, la⁻ jnan' la⁻ koo⁻ he⁻ jee⁻ jne' kyaah' hu⁻ he⁻ sa⁻ jee⁻ ba'. Pero wa⁻ ra⁻ ga⁻ lloo' jmi⁻ ja⁻, ja⁻ ga⁻ tee' jne' jeen' jee⁻ go⁻ te⁻. Na⁻ kyuyh⁻ miih⁻ ba'. Pero wa⁻ ra⁻ ga⁻ lloo' jmi⁻ ja⁻, ja⁻ ga⁻ la⁻ kyuyh⁻ la⁻ je⁻, ja⁻ ba' la⁻ koo⁻ kyuu⁻ Dio jna'.

¹³ Hnē nēē ba' he sa' llaa': he ma-dsoo' dsē jne', he cha o-joh' dsē jnän, hi' he hnää' jne' dsa-kyahn'. Kih' jee' lä'jē' he la-, kyeē' ga' he hnää' jne' dsa-kyahn'.

14

Ha- lä' la' kih' hi- hlēeh' jyoh' juu'

¹ He- ja- go- nää' ba' hnäh' ta' cha' nē' he- hnaah' hnäh' øøh' hnäh'. Hi- lä' ja- wa' hee' hoh' hnäh' kih' ta' he- la' kwa' Jmi- lle' Na- jngii'. Hi- kih' jee' lä' jē' ta' na-, wa' hee' hoh' hnäh' kih' he- ngēeh' hnäh' juu' kih' Dio. ² Jēeh', jaa- hi- hlēeh' jyoh' juu', ja' he- hlēeyh' kyaah' dsa- ja-, he- hlēeyh' kyaah' Dio ba' ja-. Hi- ma- ke' hlēeyh' juu' kaah' he- kwa' Jmi- lle' Na- jngii', ni' jaa- sa' ngēē' juu' kiyh'. ³ Pero jaa- hi- ngēē' juu' lä' koo- ga' hyoyh' kih' Dio, hi- he' ba' hlēeh' juu' he- jmeey' dsa- nää' dsa- ta' cha' nē', kway' be' kih' dsa-, hi' jmeey' dsa- nøh' dsē' dsa-. ⁴ Jaa- hi- hlēeh' juu' he- sa' ngēē' jne', he- kway' be' kih' hñiiy' ba' ja-. Pero jaa- hi- ngēē' juu' lä' koo- ga' hyoyh' kih' Dio, kway' be' kih' lä' jēē' hi- laa' kyaah' Dio.

⁵ Hnoon' wa' ra- jäh' kih' lä' jēē' ba' hnäh' hlēeh' hnäh' jyoh' juu'. Pero cha- ga' miih- hnoon' wa' ra- jäh' kih' ga' hñah' hnäh' ta' he- ngēeh' hnäh' juu' kih' Dio. Jēeh', llu' ga' he- ja-, lä' koh' ga' he- hlēeh' hnäh' jyoh' juu'. Hi- ma- ra' he- jmää' ba' he- hlēeh' hnäh' jyoh' juu' wa' ra- jäh' kih' chaa- hi- jii' juu' ja- mah' kwa' be' kih' hi- laa' kyaah' Dio. ⁶ Jēē' da' hnäh' øøhn'. Cher' mah' ngoon' na' hlēehn' hnäh' kyaah' jyoh' juu' he- ma- hyohn' kih' Dio, sa' jmää' he- ja- kyah' hnäh'. Llu' ga' he- hlēehn' hnäh' he- ga' mi' jnää' Dio kin' ba', hi' hlēehn' hnäh' he- ma- kyuuu' jne', hi' hlēehn' juu' lä' koo- ga' hyohn' kih' Dio, hi' kyaah' nuuh' he- ma- mi- tēē' jne'.

⁷ Lä' ja- la' kih' lä' jēē' he- sa' na' jiih'. Wa' ra- ga' hii' luu' hma- ta-, wa' ra- ga' hii' tu-, cher' mah' sa' ga' hii' kwee-, sa' chaa- hi- ñe- hee- su- ja- hii'. ⁸ Hi' cher' mah' sa' ga' hii' kwee- luu' hoo', ni' jaa- hløø' sa' mi- lluu' hñii' mah' dsa- nääy' jee' hñii-. ⁹ Lä' ja- la' kyah' hnäh' ka- läh'. Cher' mah' sa' jēē' juu' he- hlēeh' hnäh', ¿ha- lä' ja- lä' ngēē' dsa- juu' he- hlēeh' hnäh'? Koo- taah' miih' ba' ja- he- hlēeh' hnäh'. ¹⁰ Joh' juu' sa' hlēeh' dsa- lä' kaa- lä' juh' jmi- gyuu', hi' lä' koo- lä' koo- jwi- ngēē' bih' juu' kiyh'. ¹¹ He- ja- cher' mah' sa' ngēēn' juu' he- hlēeh' dsa-, laan' lä' koo- jaa- hi- chaa- uu' ba' kiyh'. Hi- lä' ja- laa' hi- he' ki' jnä' ka- läh'. ¹² Lä' ja- jmee' hnäh' ka- läh'. Na' he- ma- hee' hoh' hnäh' kih' ta' he- la' kwa' Jmi- lle' Na- jngii', he- ja- cha- ga' miih- wa' tih' hoh' hnäh' he- la' kwa' Jmi- lle' Na- jngii' he- jmee' dsa- kwa' lä' hii' nē' hi- laa' kyaah' Dio.

¹³ Kih' he- ja-, jaa- hi- ma- hyoh' hlēeh' jyoh' juu', wa' ngiiy' kiyh' kih' Dio mah' kway' be' ha- lä' jee' jiiy' juu' ja- kyaah' dsa- kyaah'. ¹⁴ Jēeh', cher' mah' ga' ngiin' kin' kyaah' juu' he- sa' ngēēn', he- ngiin' kyaah' jmi- lle' kin' ba' ja-. Pero juu' ja-, sa' ngēēn' he- hnøø' jäh'. ¹⁵ He- ja-, ¿ha- lä' jmeen'? Ngii' ba' jnä' kyaah' jmi- lle' kin', hi' lä' ja- ka- läh' kyaah' juu' he- ngēēn' ba'. Hi- hän' kyaah' jmi- lle' kin', hi' lä' ja- ka- läh' hän' kyaah' juu' he- ngēēn'. ¹⁶ Jēeh', cher' mah' ga' häh' kyaah' jmi- lle' jmah' jee' kwah- ti' hmaah' kih' Dio, ha- lä' ja- jäh' hi- tääh' nuu': "Wa' la' lä' ja-", cher' mah' sa' ma- lä' ngēēy' hee- ja- he- ma- hlēeh'. ¹⁷ Ma- ke' jnaah' ma- kwah' ti' hmaah', pero kih' hi- tääh' nuu-, sa' tēēy' be' kyaah' juu' ja-. ¹⁸ Kwan' ti' hmaah' kih' Dio kih' he- ma- hyohn' hlēehn' cha- ga' miih- jyoh' juu' lä' koh' ga' hnäh'. ¹⁹ Pero ga' ma- chehn' jee' dsa- ñee' øøh' jne', llu' ga' laan' he- hlēehn' hñä' mi' juu' he- lä' ngēē' dsa- wa' ra- ga' tē' jee' hlēeh' jnih', lä' koh' ga' he- hlēehn' gya' mil' mi' juu' he- sa' kyuuu' dsa-.

²⁰ Øøhn', ta' jmee- hnäh' huu' dsē- lä' koo- jaa- chih- hi- sa' ngēē'. Llu' ba' cher' mah' laah' hnäh' lä' koo- jaa- chih- hi- sa' jmee' he- hñih'. Pero hnøø' jmeeh' hnäh' huu' dsē- lä' koo- jaa- dsa- ma- jøøh' ba'. ²¹ Lä' la- na- sih- nē' ley:

Kyaah' jyoh' juu' hlēehn' dsa- la-.

Kyaah' juu' he- hlēeh' dsa- chaa- uu' ba' hlēeh' jnih'.

Pero ni⁺ lä⁺ja⁻, sa⁺ nuuy⁺ kin⁺, ga⁺jäh⁺ Dio.

²² Lä⁺ja⁻, hi⁻ ma⁻hyoh[~] hlëeh⁺ jyoh⁺ juu⁺, la⁺ koo⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻ kih⁺ hi⁻ sa⁺ ga⁺ ma⁻heeh⁻ kih⁺ Dio. Sa⁺ la⁺ kih⁺ hi⁻ ma⁻heeh⁻ kih⁺ Dio. Pero ta⁺ jyoh⁺ ko⁻taa⁻, jaa⁻ hi⁻ ngëe[~] juu⁺ he⁻ ga⁻hyoyh⁺ kih⁺ Dio, hlëeyh[~] hi⁻ ma⁻heeh⁻ kih⁺ Dio ba⁺. Sa⁺ la⁺ kih⁺ hi⁻ sa⁺ ma⁻heeh⁻ kih⁺ Dio. ²³ He⁻ja⁻ sa⁺ llu⁺ cher⁺mah⁺ lä⁺jëe⁺ hnäh⁺ hlëeh⁺ hnäh⁺ jyoh⁺ juu⁺ he⁻ sa⁺ ngëe[~] jne⁺ jee⁺ dsa⁻nee⁻ hnäh⁺. Jëeh⁺, cher⁺mah⁺ ga⁻lloo⁺ jaa⁻ hi⁻ hmëe[~] o jaa⁻ hi⁻ sa⁺ ga⁺ ma⁻dsoo⁻ dsë⁺ kih⁺ Dio, ma⁺ja⁻ jäyh⁺, he⁻ ngaah⁺ ba⁺ hnäh⁺ na⁻. ²⁴ Pero cher⁺mah⁺ lä⁺jëe⁺ hnäh⁺ ngëeh⁺ hnäh⁺ juu⁺ he⁻ ga⁻hñah⁺ hnäh⁺ kih⁺ Dio hi⁻ cher⁺mah⁺ ga⁻lloo⁺ jaa⁻ hi⁻ hmëe[~] o jaa⁻ hi⁻ sa⁺ ga⁺ ma⁻heeh⁻ kih⁺ Dio jee⁺ tääh⁺ hnäh⁺, kyaah⁺ juu⁺ he⁻ ngëeh⁺ hnäh⁺ ja⁻ jmee⁺ lä⁺ngëey⁺ he⁻ ma⁻hlääh⁻, hi⁺ lä⁻liiyh⁺ lä⁺jë⁺ he⁻ jmeey⁺. ²⁵ Hi⁺ lä⁺jnä⁺ lä⁺jë⁺ he⁻ na⁻hmää⁺ neh⁺ tuh⁻dsëy⁺. Ja⁻ga⁺ na⁺ juuyh⁺ jney⁺ mah⁺ hnaayh⁺ Dio, jäyh⁺: “Ma⁺ra⁺ ju⁺dsoo⁻, cheh⁺ ba⁺ Dio jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺.”

Hnø⁺ dsa⁻toohn⁺ lä⁻koo⁻ lle⁻ kih⁺ lä⁺ ma⁻dsa⁻nee⁻ jne⁺

²⁶ Øøhn⁺, he⁻ koo⁻ juu⁺ lle⁻ jne⁺ kih⁺ jee⁺ lä⁺jë⁺ he⁻ ma⁻jwëeh⁺ hnäh⁺. Jee⁺ dsa⁻neeh⁺ hnäh⁺, chaa⁻ hi⁻ hä⁻, chaa⁻ hi⁻ mi⁻tëe⁺, chaa⁻ hi⁻ hlëeh⁺ ga⁺ jyoh⁺ juu⁺, chaa⁻ hi⁻ ma⁻mi⁻jnää⁻ Dio miih⁻ kih⁺, chaa⁻ hi⁻ lih⁺ jii⁺ juu⁺ he⁻ sa⁺ ngëe[~] jne⁺. He⁻ja⁻ jmee⁺ hnäh⁺ lä⁺jë⁺ he⁻ na⁻ mah⁺ lä⁺cha⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ be⁺ kyah⁺ hnäh⁺. ²⁷ Wa⁻ra⁻ ga⁻hlëeh⁺ hnäh⁺ jyoh⁺ juu⁺, wa⁺ hlëeh⁺ uu⁺ uu⁻ ba⁺, pero ma⁺ jaa⁻ ba⁺. Hi⁺ ma⁺ra⁺ he⁻ hnää⁺ jaa⁻ hi⁻ lih⁺ jii⁺ juu⁺ ja⁻. ²⁸ Cher⁺mah⁺ sa⁺ chaa⁻ hi⁻ lih⁺ jii⁺ juu⁺ ja⁻, sa⁺ wa⁺ hlëeyh⁺ hi⁻ tääh⁺ neh⁺ gwah⁺. Wa⁺ hlëeyh⁺ jee⁺ nuuy⁻ hñiyy⁺ ba⁺, hi⁺ wa⁺ hlëeyh⁺ kyaah⁺ Dio. ²⁹ Lä⁺ja⁻ ka⁻läh⁺ kih⁺ hi⁻ ngëe[~] juu⁺ he⁻ ga⁻hyoyh⁺ kih⁺ Dio. Wa⁺ hlëeh⁺ uu⁺ uu⁻ ba⁺, mah⁺ jee⁺ lä⁺jëe⁺ wa⁺ kyey⁺ kwaat⁻ ha⁻ lä⁺dsoo⁻ juu⁺ ja⁻. ³⁰ Cher⁺mah⁺ ga⁻mi⁻jnää⁻ Dio miih⁻ kih⁺ jaa⁻ hi⁻ gya⁺ nuu⁻, wa⁺ jøoy⁺ lä⁺jiih⁺ llaa⁺ hlëeh⁺ hi⁻ ma⁻løø⁻ to⁻ne⁺ he⁺. ³¹ Jëeh⁺, lä⁺jëe⁺ ba⁺ hnäh⁺ cha⁻ jwë⁺ kyah⁺ hnäh⁺ ngëeh⁺ hnäh⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻hñah[~] hnäh⁺ kih⁺ Dio. Pero ma⁺ jaa⁻ ba⁺ hnäh⁺ ngëeh⁺ hnäh⁺ juu⁺ ja⁻, mah⁺ lä⁺ja⁻ lä⁺tëe⁺ lä⁺jëe⁺, hi⁺ hyoyh⁺ cha⁻ga⁻miih⁻ be⁺. ³² Jmi⁻lle⁺ kih⁺ hi⁻ ngëe[~] juu⁺ nuuh⁻ bih⁺, sa⁺ hlëeyh⁺ ta⁻ko⁻jiih⁺ hlëeh⁺ jñah⁺ øoyh⁻. ³³ Jëeh⁺ Dio, sa⁺ laay⁺ Dio hi⁻ koo⁻ jmee⁺ tääh⁺ miih⁺. He⁻ jmeey⁺ hii⁺ ti⁺ jnän⁻ ba⁺.

Lä⁻koo⁻ jmee⁺ lä⁺jë⁺ gwah⁺ jee⁺ dsa⁻nee⁻ lä⁺jëe⁺ hi⁻ laa⁺ kyaa⁺ Dio, ³⁴ lä⁺jëe⁺ dsa⁻më⁺ sa⁺ wa⁺ tooyh⁺ miih⁺ jee⁺ tääyh⁺ neh⁺ gwah⁺. Jëeh⁺, sa⁺ cha⁻ jwë⁺ kiyh⁺ hlëeyh⁺. Hnøø⁺ nuuyh⁺ kih⁺ dsa⁻ñuuh⁻ ba⁺, lä⁻koo⁻ jäh⁺ ne⁺ ley. ³⁵ Cher⁺mah⁺ he⁻ hnøoy⁺ lä⁺tëey⁻, wa⁺ ngiyy⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ñuuh⁻ kyaay⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻lla⁻näay⁻ cha⁻neh⁻ kiyh⁺. Jëeh⁺, sa⁺ sooh⁻ kih⁺ dsa⁻më⁺ hlëeyh⁺ neh⁺ gwah⁺.

³⁶ Ja⁺ ma⁺la⁺ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺ ga⁻lä⁺cha⁻ juu⁺ kih⁺ Dio. Ni⁺ sa⁺ la⁺ ma⁺la⁺ kyah⁺ hnäh⁺ ka⁻läh⁺. ³⁷ Cher⁺mah⁺ chaa⁻ hi⁻ jmee⁺ huudsë⁻ laay⁺ jaa⁻ hi⁻ ngëe[~] juu⁺, o cha⁻ ga⁺ jyoh⁺ he⁻ ga⁻hyoyh⁺ kih⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺, hi⁻ he⁺ tah⁻ dsëy⁺ la⁺ mada⁻ kih⁺ Dio lä⁺jë⁺ he⁻ ma⁻siin⁺ la⁻. ³⁸ Kih⁺ hi⁻ sa⁺ jmee⁺ he⁺ kih⁺ juu⁺ la⁻, ta⁺ jmee⁻ hnäh⁺ he⁺ kiyh⁺.

³⁹ Lä⁺ja⁻ hnäh⁺ øøhn⁺, wa⁺ hee⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kih⁺ ta⁺ he⁻ ngëeh⁺ hnäh⁺ juu⁺ kih⁺ Dio. Hi⁺ ta⁺ ha⁻ hnäh⁺ kih⁺ hi⁻ lih⁺ hlëeh⁺ jyoh⁺ juu⁺. ⁴⁰ Pero ta⁺ jmee⁻ hnäh⁺ wa⁺ la⁺ cha⁻ la⁺ jee⁺ dsa⁻neeh⁺ hnäh⁺, jmee⁺ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ lle⁻ kih⁺ ba⁺.

15

Ga⁻lä⁻jiih⁺ Cristo ma⁺ ga⁻hya⁻ hnë⁻ jmi⁺ na⁻juuy⁺

¹ Na⁺ na⁺ mi⁻dsoohn⁻ hoh⁺ hnäh⁺ øøhn⁺, ha⁻ lä⁺ la⁺ ju⁺hmëe[~] he⁻ ga⁻hlëeh⁺ hnäh⁺, ja⁻ba⁺ he⁻ ga⁻heeh⁻ hnäh⁺ ja⁻. Hi⁺ lä⁺ ma⁻tääh⁺ ja⁻ba⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ juu⁺ ja⁻ lä⁺jiih⁺ na⁺. ² Kyaah⁺ ja⁻ba⁺ juu⁺ la⁻ ma⁻na⁻laah⁺ hnäh⁺ cher⁺mah⁺ ga⁻nää⁺ ba⁺ hnäh⁺ koo⁻ hwëh⁻ kyaah⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻hlëeh⁺ hnäh⁺. Pero cher⁺mah⁺ sa⁺ la⁺ lä⁺ja⁻, sa⁺ jmää⁺ he⁻ ma⁻dsoo⁻ hoh⁺ hnäh⁺.

³ To⁻ne⁺ ga⁻hlëeh⁺ hnäh⁺ ja⁻ba⁺ juu⁺ he⁻ ga⁻heeh⁻ hñiin⁺ he⁻ ga⁺juu⁺ Cristo kih⁺ dso⁻kye⁻ jnän⁻ lä⁻koo⁻ na⁻si⁻ juu⁺ kih⁺ Dio. ⁴ Ja⁻ga⁺ na⁺ ga⁻haa⁺ dsih⁺ mah⁺ ga⁻lä⁻jiih⁺

ka-läh' ma' ga-hya- hnē- jmiī', lä-koō- ma-na-sii- kiyh' jāā'. ⁵ Ga-mi-jnääy- hñiiy' kih' Pee'. Hi' kēē- ga', ga-mi-jnääy- hñiiy' kih' lä-jēē- gya-tuu'. ⁶ Ma-ngēē' he- ja-, ga-mi-jnääy- hñiiy' kih' laa' ga' hñā' hñā-laa' øøh' jne' kyaah' koō- hä' ba'. Hi' jwēē' øøh' jne' he', chaa- gyih' lä-jiih' na', ko-llaa' ba' ma-na-juu'. ⁷ Ma-ngēē' he- ja-, ga-mi-jnääy- hñiiy' kih' Jacobo, ja- ga' ga-mi-jnääy- hñiiy' jee' ma' tääh' lä-jēē' apóstole.

⁸ Jee' ga-dsaa' ja-, ga-mi-jnääy- hñiiy' ki- jnä'. Jnä' hi- ga-la' kih' lä-koō- jaa- hi- sa' ga-lä' chaa' lä-koō- lle' kih'. ⁹ Jēēh', mäh' ga' jnä' lä-koh' ga' jee' lä-jēē' apóstole he'. Ni' sa' lle' kih' tēēh' dsa- jnä' apóstol. Jēēh', ga-jmeehn' cha-miīh- hi- laa' kyaa' Dio. ¹⁰ Pero, kih' he- llu' dsē' Dio, he- ja- ba' ja- laan' he- jwahn' laan'. Hi' ga-jmäā' ba' he- llu' dsēy' kyaah' jnä' jēēh' ga-jmeen' cha-ga-miīh- ta' lä-koh' ga' jee' lä-jēē' apóstole he'. Pero ja' hñiin' hi- ga-jmee' ta' ja-. He- llu' dsē' Dio kyaah' jnä' ba' ja-, he- ja- ya-hii' llu' ta' he- ga-jmeen'. ¹¹ Lä-ja- ba' la' juu' he- kwa- jnääh', kwee- ba' jmee' cher'mah' jnä', o cher'mah' jñah' kwa' juu' la-, hi' juu' la- ba' ja-, he- ga-heeh' hnäh'.

Lä-jiih' lä-jēē' dsa- hi- ma-na-juu'

¹² Ga-nuuh- ba' hnäh' he- ga-kwa' dsa- juu' he- ga-lä-jiih' Cristo. ¿He-la' ja- ko-llaa' hnäh' jwah' hnäh' he- sa' lä-jiih' dsa- hi- ma-na-juu'? ¹³ Jēēh', cher'mah' sa' lä-jiih' dsa- hi- ma-na-juu', ni' sa' ga-lä-jiih' Cristo cher'mah' lä-ja- la'. ¹⁴ Hi' cher'mah' sa' ga-lä-jiih' Cristo, sa' jmää' ta' he- kwa- jnääh' juu' kiyh'. Lä-ja- ka-läh', he- ma-lä- dsōo' dsē- jne', sa' jmää' ta' ni' miīh-. ¹⁵ Hi' ja' ma-la' he- ja-. Ga-jmee' jnääh' juu' ta-juu' kih' Dio, jēēh' ma-jmee' jnääh' ju'dsoo' he- ga-mi-jiiyh' Cristo. Pero sa' ga-lä-jiih' Cristo cher'mah' la' ju'dsoo' he- sa' lä-jiih' dsa-. ¹⁶ Jēēh', cher'mah' sa' lä-jiih' dsa- hi- ma-na-juu', ni' lä-ja- sa' ga-lä-jiih' Cristo. ¹⁷ Wa-ra- jäh' kih' sa' ga-lä-jiih' Cristo, sa' jmää' ta' he- ma- dsōo' hoh' hnäh'. Lä- ma-tääh' ja- ba' hnäh' kyaah' dso'kye- kyah' hnäh'. ¹⁸ Lä-ja- ka-läh', ma-na-hee' go-te- lä-jēē' hi- ga-juu' hi- laa' kyaa' Cristo. ¹⁹ Wa-ra- jäh' kih' la' kih' jmi- gyuu' la- ba', he- ma- cha- o- jøh' dsē- jnän' kyaah' Cristo, peer' jwiī- jne' jee' kih' lä-jēē' dsa-.

²⁰ Pero ma-ra' ju'dsoo' he- ga-lä-jiih' Cristo jee' kih' hi- na-juu'. Laay' to- nē' kih' lä-jēē' hi- lä-jiih' jee' kih' hi- na-juu'. ²¹ Kih' jaa- ba' dsa- ja' he- dsa-juu' dsa-. Lä-ja- ka-läh', kih' jaa- ba' dsa- ja' he- lä-jiih' hi- na-juu'. ²² Jēēh', ja- ba' lä-koh' dsa- juu' dsa- kih' he- laay' sa-ju- kih' Adán, ja- ba' lä-ja- lä-jiih' hi- laa' kyaa' Cristo. ²³ Lä-jaa- lä-jaa- lä-jiih', ga' ma-tē' hor- kiyh'. To- nē' ga-lä-jiih' Cristo hi- kye- nē' jnän'. Ja- ga' lä-jiih' ka-läh' hi- laa' kyaay' wa-ra- ga-tē' jee' jäh'. ²⁴ Hi' wa-ra- ga-tē' jee' llaa' go-te-, lla- dsēē' Cristo kih' lä-jēē' hi- tääh' jmee' hih', hi' kih' hi- laa' ta' hi' kih' hi- bee'. Ma-ja- ga' tooyh' goo- Dio hi- laa' Täā- jnän' mah' hñii' bih' jmeey' hih'. ²⁵ Jēēh', jmee' biī' lla- dsēē' Cristo kih' lä-jēē' hi- na-høøh' kiyh' lä-jiih' jäh' ta' hwa' huū' tiy'. ²⁶ Kih' jee' lä-jēē' hi- na-høøh' kiyh' he', heey' go-te- hi- jngiih' kih' dsa'. ²⁷ Jēēh', kih' Dio ma-jä' ta' hwa' huū' tiī' Cristo lä-jē' go-te- he- cha-. Lä-koō- ma' ga-jäh': "Ma-jä' ta' hwa' huū' tiy' lä-jē' he- cha-", ñe' ba' jne' sa' hlēēh' lä-kye- kih' hñii' Dio hi- ga-tooh- gooy- lä-jē' he- ja-. ²⁸ He-ja- wa-ra- ga-jä' ta' hwa' huū' tiy' lä-jē' he- cha-, ja- ga' na- Jooy' ngēēy' hñiiy' cha-nē' hi- ga-tooh- gooy- lä-jē' he- cha- mah' lä-ja- jä' jøøh' Dio jee' kih' lä-jēē'.

²⁹ Ta' jyoh' ko-taa-, ¿hee- ga-lih' dsa- hi- ga-saa- jmiī- lla- hi- ma-na-juu'? Cher'mah' sa' lä-jiih' dsa- hi- ma-na-juu', ¿he-la' ja- ga-saay- jmiī- lla- hi- ma-na-juu'? ³⁰ Lä-ja- jnääh' ka-läh', ¿he-la' ja- heeh' jnääh' he- hii' goo- kyaa' jnääh' ga-lä-jē' jmiī', cher'mah' sa' lä-jiih' dsa-? ³¹ Ju'dsoo' jwahn' øøhn', lä-jē' jmiī' ba' hii' goo- juun'. Hi' lä-ja- la' ju'dsoo' he- chaan- llu' jwërte kwaat- kyah' hnäh' jee' hnääh' jne' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'. ³² Wa-ra- jäh' kih' laan' dsa- wa' hi- cha- hi-, ¿hee- jmää' kin' ja-, he- ga-teen' kyaah' dsa- hi- laa' lä-koō- jah' häā' hi- tääh' jwiī- Éfeso? Wa-ra-

jäh' kih' sa' lä'jiih' dsa- hi- ma-na-juu', wa' jmeé' ba' jné' lä'jé' he- tih- dsé- jné', wa' kih'hihn' llu'. Jëéh', hø' ba' juu' jné'.

³³ Pero ta' mi- gaa' hnäh' hñaa' kih' hi- hlëéh' lä'ja-. Jëéh' cher'mah' ga'jmeé' jné' ko-jøh' kyaah' hi- hñaa- dsé-, dsa-heé' lä'jé' he- llu' he- tée' jné' jmeen-. ³⁴ Jmeé' hnäh' hñaa' dsé-, mo-to' jmeé- ga' hnäh' he- hliih'. Jëéh', ko-llaa' hnäh' sa- jmeeh- hnäh' he' kih' Dio. He-ja- jwahn' lä'na- mah' jä' o-hih' kyah' hnäh'.

Ha- lä' la' he- lä'jiih' dsa-

³⁵ Pero jäh' ko-llaa' dsa-: “¿Ha- lä' la' he- lä'jiih' dsa-? ¿Ha- ba' lä'jnää' wa'ra- ga-lä'jiih'?” ³⁶ Peer' taah- hne-. Sa'hya' mi'ju- he- jngëéh- cher'mah' ga'jä' lä' ma-la' ja-ba' mi'. ³⁷ He- jngëéh- ja-, sa' la' chaah' he- ja-ga'hya-. La' mi'ju- ta'jmah' ba', cher'mah' la' mi'ju- trigo, o he- ga'jyoh' mi'ju-. ³⁸ Dio kwa' chaah' lä'koo-lla- dséy'. Lä'koo- nëé' mi'ju- hya' kyaah' chaah' lä'koo- lle' kih'. ³⁹ Hi- lä'ja- la' kih' ngo', sa' la' koo- nëé' ba' jee' lä'jé'. Kah' ba' la' jmi-ngo' kih' dsa- jmi-gyuu', hi' kah' ba' la' ngo' kih' jah'. Kah' ba' la' ka-läh' ngo' kih' jah' hi- tääh' cha'jmi-, hi' lä'ja- ka-läh' kih' jah' hi- hëé'. ⁴⁰ Hi- lä'ja- la' ka-läh' kih' hi- chaa- gyuu' kyaah' hi- chaa- hwa' la-. Kah' ba' jnääh' hi- chaa- gyuu' hi' kah' ba' laa' hi- chaa- hwa' la-. ⁴¹ Kah' ba' la' jmëé' hyoo-, hi' kah' ba' la' kih' sih-, hi' lä'ja- kih' cha'nuu' ka-läh'. Kah' ba' la' jmëé' kih' jaa- jaa-.

⁴² Ja-ba' lä'ja- la' he- lä'jiih' dsa- hi- ma-na-juu'. Hoo- dsa- jmi-ngo' he- dsa-heé', pero wa'ra- ga'loo' jmi' lä'jiih' ka-läh', mo-so' heey' jih'koh'. ⁴³ Hoo- dsa- he- mo-so' tih- dséy', pero wa'ra- ga-lä'jiih', lä'jnää' na'hñaa'. Hoo- dsa- he- ma-hwaa' go-te-, pero wa'ra- ga-té' jee' lä'jiih', ma-kyaah' cha-mi- be'. ⁴⁴ He- hoo- dsa-, la' kih' hwa' la-. Pero he- lä'jiih', la' kyaah' jmi-llé'. Cha- jmi-ngo' he- la' kih' hwa', hi' lä'ja- cha- he- la' kyaah' jmi-llé'. ⁴⁵ Lä'ja- na-sii- juu' kih' Dio: “Dsa-nñuu- Adán hi- to-né' he', ma-na-laa' kih' hwa' la- ba' hi' ma'jiih'.” Pero Adán hi- ja' jee' ga-dsaa' he', laa' kyaah' jmi-llé' mah' jmeey' chaa- dsa-. ⁴⁶ Hi- laa' kyaah' jmi-llé' sa' laay' to-né'. Hi- ma-na-laa' kih' hwa' la- ba' ma' laay' to-né', ja-ga' ja' hi- laa' jmi-llé'. ⁴⁷ Dsa-nñuu- hi- ma-laa' to-né', ma-na'jnää' kih' hwa' la-. Pero jee' ga-té' uu' dsa-nñuu- he', laa' Dsa-jøh' jnän' hi- na'jnää' kih' gyuu'. ⁴⁸ Ga-lä'jéé' hi- na'jnää' kih' hwa' la-, laay' kwee- kyaah' hi- ga-laa' kyaah' gwaah'. Lä'ja- ka-läh' lä'jéé' hi- na'jnää' gyuu', leey' lä'koo- laa' hi- gya' gyuu'. ⁴⁹ Jnääh' jné' kwee- lä'koo- ma' jnääh' hi- ga-laa' kyaah' gwaah'. Ja-ba' lä'ja-, lä'koo- jnääh' hi- gya' gyuu', lä'ja- lä'jnää' jné' ka-läh'. ⁵⁰ Lä'ja- jwëéhñ- hnäh' øøhn', hi- laa' kyaah' jmi-ngo', sa' tée'y' ya'jwi' kih' Dio. Jëéh' jmi-ngo' he- dsa-heé', sa' hiih' kyaah' jyoh' jmi-ngo' he- na' ga-téé' jné' he- sa' dsa-heé' jih'koh'.

⁵¹ Na' jwëéhñ- hnäh' koo- juu' he- ma-na-hmäá. Ja' lä'jéé' jné' juun', pero lä'jéé' jné' lä'sëé' jné'. ⁵² Ni' sa' leeh' ga' jné', kyaah' koo- hmih' ba' jné' lä'sëé' jné', wa'ra- ga-hii' jee' ga-dsaa' luu' hoo'. Jëéh', hii' luu' hoo' mah' lä'jiih' lä'jéé' hi- ma-na-juu'. Ja- jiih' mo-so' juuy' jih'koh'. Lä'jéé' ba' jné' lä'sëé' jné' ma'ja-. ⁵³ Jmi-ngo' jnän' he- dsa-heé', jmeé' bii' lä'sii' mah' mo-so' heé'. Hi' jmeé' bii' lä'sii' mah' mo-so' juu' jih'koh'. ⁵⁴ Wa'ra- ga-lii' jmi-ngo' he- dsa-heé', ja- jiih' mo-so' heé', hi' wa'ra- ga-lii' jmi-ngo' he- dsa-juu', lä'ja- mo-so' juu' ga'. Ja-ga' na' lä'te' juu' he- na-sii- lä'la-: “Ma-dsaa' go-te' ba' he- ma' jmeé' dsa-juu' dsa-.” ⁵⁵ Na' hma-kuu' he- ma-llé' na'kuu' he- ma' jngüih' kih' dsa-. Na' to-høø-, he- ma-lla-dsëé' kih' dsa-.” ⁵⁶ Hma-kuu' he- jngüih' kih' dsa-, la' dso'kye-. Hi' dso'kye- ja-, ka- be' kih' ley mah' jmeeh' jné'. ⁵⁷ Wa' kwan' ti'hmaa' kih' Dio hi- jmeé' lëh' jné' ta-la' kih' Jesucristo Dsa-jøh' jnän'.

⁵⁸ He-ja- jwëéhñ- hnäh' øøhn' hi- hnaan' cha-mi- go-taah' hnäh' koo- hwéh-. Ta' jeh' hoh' hnäh' ni' mi- jmeé' ba' hnäh' cha-ga-mi- ta' kih' Dsa-jøh' jnän' koo- hä' koo- hä'. Jëéh', ñé' ba' jné' sa' na-heé' ta' he- jmeé- jné' kiyh'.

16

Wa' chooh' jne' kuu' mah' kwëehn' hi- tä-ñee'

¹ Kwaat~ kih' he- chooh' hnäh' kuu' kih' hi- laa' kyaa' Dio, jmee' hnäh' ja- ba' lä- koo- ga- jmeen' mada' kih' ga- lä- jë- gwah' he- tøø' hwa' Galacia. ² To- në' jmií' kih' seman~, lä- jaa- lä- jaa- hnäh' høø' hnäh' kah' miih- kuu', he- lle' kih' kwëeh' hnäh' Dio ha- koh' te' he- lëh' hnäh' lä- koo- seman~ mah' ma- na- jää' kuu' wa- ra- ga- lloon'. ³ Hi- wa- ra- ga- lloon' jee' tääh' hnäh', siin' koo- je- he- lla- llen' jmií- kih' hi- ma- hñaa' hnäh' mah' dsa- kay' kuu' he- ma- chooh' hnäh' kih' øøh' jne' hi- tääh' Jerusalén. ⁴ Cher' mah' ga- la' niin', dsa- nøø' jnääh' ko- jøh' kyaayh'.

Dsoo' Paa' ta- Macedonia

⁵ Niin' jää' ta- Macedonia, ja- ga' niin' jee' tääh' hnäh', jëeh' ta- Macedonia ba' dsa- ngëen' jää'. ⁶ Hi- jëe' cher' mah' ga- jän' kyaah' hnäh' miih- jmií', o cher' mah' ga- la' jän' kyaah' hnäh' ta- ko- jiih' ngëe' jii- gyuu'. Ja- ga' kwëeh' jnä' miih- he- jmee' bií' kin' cha- jwë' ha- ta- jee' niin'. ⁷ Jëeh' sa' hnoon', koo- dsa- ngëe' ba' jnä' ta- jee' tääh' hnäh'. Cher' mah' ga- kwa' Dio jwë', hnoon' jän' miih- jmií' kyaah' hnäh'. ⁸ Pero jän' jee' jwií- Éfeso la-, lä- jiih' gooh~ jmií' Pentecosté. ⁹ Jëeh' jee' la- ma- cha- jwë' kin' he- kwan' juu', hi- ta' kin' go- hií' llu' ma- ke' chaa- jwëe' hi- na- høøh' kin'.

¹⁰ Cher' mah' ga- lloo' Timotä, jmee' hnäh' lä- tih~ dsëy', jëeh' jmee' bih' ta' kih' Dio ja- ba' lä- koo- jmee' jnä'. ¹¹ Lä- jëe' ba' wa' hnäy' mah' jäyh' jëe- dsëy' ta- la' kin'. Jëeh' gyan' jää' jnih' kyaah' jñah' ga' øøh' jne'.

¹² Jee' la- jwëeh' hnäh' ha- lä- la' kih' Apolo. Cha- miih- jiih~ ga- chuun' kyaayh' mah' ma' dsooy' ma' dsa- jëe' hnäh' kyaah' jñah' ga' øøh' jne'. Pero sa- ga- lla' dsëy' ma' dsooy' lä- चाह' ja-. Dsooy' ba' lä- koo- ma' jääy'.

Ga- hih' Paa' juu' kyaah' øøyh'

¹³ Wa' na- neh' hnäh', hnøø' lä- ma- dsoo' ja- ba' hoh' hnäh'. Wa' cha- cha- miih- be' kyah' hnäh'. Hi- ta' jeh' hoh' hnäh' ni- miih-. ¹⁴ Lä- jëe' he- jmeeh- hnäh', jmee' hnäh' lä- lle' kih' he- hnaah' hnäh' dsa- kyaah' hnäh'.

¹⁵ Øøhn', ma- ñeh' ba' hnäh' kih' Estéfana kyaah' lä- jëe' hi- chaa- kyaay'. Laay' to- në' hi- ga- heeh- ju' hmëe' hwa' Acaya. Lä- jëe' hi- he' tääh' jmeey' ta- he' kih' lä- jëe' hi- laa' kyaah' Dio. ¹⁶ Chuun' kyaah' hnäh', wa' nuuh' hnäh' kih' dsa- hi- jmee' lä- koo- hi- he'. Lä- ja- ka- läh' kih' hi- kwa' be' kih' øøh' jne' hi- kyaah' ga' jñah' øøh' jne' hi- jmee' ta' kih' Dio. ¹⁷ Peer' jëe- dsën' he- ma- ja- Estéfana, kyaah' Fortunato, kyaah' Acaico. Hi- he' na- ga- kwa' be' kyaah' jnääh' kih' he- sa- ga- la' ma- ya- nää' hnäh'. ¹⁸ Ga- jmeey' jëe- dsën' cha- miih- ja- ba' lä- koo- ga- jmeey' kyah' hnäh'. Kih' dsa- hi- jmee' lä- ja-, hnøø' kwa' jne' ti' hmaah' kiyh'.

¹⁹ Lä- jëe' gwah' he- tøø' hwa' Asia, jmee' Dio kyah' hnäh'. Aquila kyaah' Priscila kyaah' øøh' jne' hi- dsa- ñee' cha- neh' kiyh', jmeey' cha- miih- Dio kyah' hnäh' lä- hnøø' Dsa- jøøh' jnän'. ²⁰ Ga- lä- jëe' øøh' jne' jmee' Dio kyah' hnäh'. Ja- चाह- hnäh' kih' dsa- kyaah' hnäh' lä- hnøø' Dio.

²¹ Jnä' Paa' kyaah' goon' hñiin', ma- siin' miih- jee' ma- dsaa' he- la-, he- jmeen' Dio kyah' hnäh'.

²² Dso' jwií' ba' kyaah' hi- sa- hnää' Jesucristo Dsa- jøøh' jnän'. Chah' ba' jäh' Dsa- jøøh' jnän'.

²³ Wa' mi- jää' Jesucristo Dsa- jøøh' jnän' lä- jëe' hnäh'. ²⁴ Lä- jëe' hnäh' hnaan' ta- la- kih' Cristo Jesús. Wa' la' lä- ja-.

2 Corintios

He⁻ la⁻ jee' ga⁻ tē' to' je⁻ he⁻ ga⁻ sii' Paa' kih' øøh' jne' hi⁻ chaa⁻ Corinto

¹Jnā' Paa' laan' apóstol kyaa' Jesucristo lä⁻ hyoh⁻ dsē' Dio. Kyaah' Timotä øøh' jne' siin⁻ kyah' hnäh' hi⁻ tääh' gwah⁻ kih' Dio jwii⁻ Corinto lä⁻ kye⁻ kih' lä⁻ jēē⁻ hi⁻ laa' kyaa' Dio hi⁻ tääh' lä⁻ kaa⁻ hwa' Acaya. ²Ngiin' kih' Dio hi⁻ laa' Täa' jnän' hi⁻ ngiin' kih' Dsa⁻ jøøh' jnän' Jesucristo, wa' kway' he⁻ llu' kyah' hnäh', hi⁻ wa' jmeey' hii' tii' kyah' hnäh'.

Kwa⁻ ba' Dio be' jnän' lä⁻ ma' jēē' jne' he⁻ wii'

³He⁻ ba' che⁻ lluu' Dio, Jmii⁻ Jesucristo Dsa⁻ jøøh' jnän', hi⁻ laa' Täa' jnän' hi⁻ lä⁻ ñih' dsē' jne', hi⁻ laay' Dio jnän' hi⁻ jmee' dsa⁻ nøh' dsē' jne'. ⁴Ma' chaa⁻ jne' lli' wii', hi⁻ he' jñuu⁻ he⁻ ti⁻ meeh⁻ dsē' jne'. Mah' lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh' jne', kwan' be' kih' jñah' hi⁻ ti⁻ meeh⁻ dsē' lä⁻ koo⁻ ma⁻ jmeey' Dio he⁻ ma⁻ nøh' dsē' jne'. ⁵Jēēh', tøøh' jne' jēēn' cha⁻ miih⁻ lli' wii' lä⁻ koo⁻ ga⁻ jēē' Cristo. Hi⁻ ja⁻ ba' lä⁻ ja⁻, ta⁻ la⁻ kih' Cristo, tøøh' jne' jēē⁻ dsē' jne' cha⁻ miih⁻. ⁶He⁻ ja⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ jēē' jnāäh' lli' wii', la' llu' kyah' hnäh' mah' ja⁻ lääh' hnäh'. Hi⁻ ma' jēē⁻ dsē' jnāäh', he⁻ ja⁻ jmee' dsa⁻ nøh' hoh' hnäh' hi⁻ kwēēh⁻ hoh' hnäh' ma' jēēh' hnäh' he⁻ wii', ja⁻ ba' lä⁻ koo⁻ wii' he⁻ ma⁻ jēē' jnāäh'. ⁷Heh' o⁻ jøh' dsē' he⁻ cha⁻ kyaa' jnāäh' ta⁻ la⁻ kyah' hnäh', sa⁻ llaa'. Jēēh', ñe' jnāäh' lä⁻ koo⁻ jēē' jnāäh' wii', ja⁻ ba' lä⁻ ja⁻ jēēh' hnäh' wii'. Hi⁻ ja⁻ ba' lä⁻ koo⁻ dsa⁻ nøh' dsē' jnāäh', ja⁻ ba' lä⁻ ja⁻ dsa⁻ nøh' hoh' hnäh' ka⁻ läh'.

⁸Øøhn', hnøø⁻ jnāäh' lä⁻ ñeh' hnäh' ha⁻ koh' wii' sa⁻ ga⁻ ngēē' jnāäh' hwa' Asia. Ma' jmee⁻ jnāäh' huú⁻ dsē⁻ sa⁻ ma' lä⁻ tää' jnāäh'. Lä⁻ jiih' sa⁻ ga⁻ lä⁻ cha⁻ o⁻ jøh' dsē' he⁻ ma' lää' jnāäh'. ⁹Ma' jmee⁻ jnāäh' huú⁻ dsē⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ juu' ba' jnāäh' ja⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ jmää' kyaa' jnāäh' mah' sa⁻ kye' jnāäh' o⁻ jøh' dsē' kyaa' hñaa' jnāäh'. Mah' lä⁻ ja⁻ lä⁻ cha⁻ o⁻ jøh' dsē' kyaa' jnāäh' kih' Dio hi⁻ mi⁻ jiih' hi⁻ ma⁻ na⁻ juu'. ¹⁰Hi⁻ he' ga⁻ lää' jnāäh', hi⁻ he' lää' jnāäh', hi⁻ kye' jnāäh' o⁻ jøh' dsē' kiyh', lä⁻ ma⁻ ngoo' ja⁻ ba' lääy⁻ jnāäh' ma' hii' goo⁻ juu' jnāäh'. ¹¹Lä⁻ ja⁻ jmeey' cher' mah' kwah⁻ hnäh' be' ngii' hnäh' kyaa' jnāäh' kiyh'. Jēēh' cher' mah' jwēē' ngii' kih' Dio ta⁻ la⁻ kyaa' jnāäh', lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh' jwēē' kwa' tíhmaah' kih' Dio ma⁻ ngēē' ma⁻ jmeey' he⁻ llu' kyaa' jnāäh'.

Ga⁻ mi⁻ sii' Paa' huú⁻ dsē⁻ he⁻ ma' dsooy' ta⁻ jwii⁻ Corinto

¹²He⁻ la⁻ ba' ja⁻ he⁻ tih⁻ dsē' jnāäh', he⁻ sa⁻ hñi⁻ huú⁻ dsē⁻ kyaa' jnāäh' lä⁻ koo⁻ ga⁻ jmeey' jnāäh' ta⁻ jee' jyoh'. Kye' jnāäh' koo⁻ nēē' ba' huú⁻ dsē⁻ he⁻ gwa' kih' Dio. Sa⁻ ga⁻ jmeey' jnāäh' lä⁻ koo⁻ jmee⁻ hi⁻ kyuu⁻ cha⁻ miih⁻. Ga⁻ jmeey' jnāäh' lä⁻ koo⁻ lle' kih' ba', kih' he⁻ llu' dsē' Dio kyaah' jnāäh'. Lä⁻ ja⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ llu' ga⁻ jmeey' jnāäh' jee' kyah' hnäh'. ¹³He⁻ ma⁻ sii' jnāäh' kyah' hnäh', la' kyaah' koo⁻ nēē' ba' huú⁻ dsē⁻. Ha⁻ koo⁻ jiih' lä⁻ ngēēh' ba' hnäh' jee' hēh' hnäh' he⁻ ma⁻ sii' jnāäh' la⁻, ko⁻ ja⁻ ba' la' huú⁻ dsē⁻ kyaa' jnāäh'. Hi⁻ hnoon' täh⁻ hoh' hnäh' llu', ¹⁴lä⁻ koh' ma⁻ lä⁻ ngēēh' hnäh' miih⁻ ha⁻ lä⁻ le' jnän' wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē' jee' jäh' Jesús Dsa⁻ jøøh' jnän'. Jēēh' ja⁻ ba' lä⁻ koo⁻ lä⁻ chaa⁻ jnāäh' llu' kwaat⁻ kyah' hnäh', ja⁻ ba' lä⁻ ja⁻ lä⁻ chaa⁻ hnäh' llu' kwaat⁻ kyaa' jnāäh' jmi⁻ ja⁻.

¹⁵Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo' lä⁻ ja⁻ le' jnän'. Ma' jmeen' huú⁻ dsē⁻ ma' niin' to⁻ nē' ta⁻ jee' tääh' hnäh'. Hi⁻ lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh' ta⁻ la⁻ he⁻ ma' jahn' ma' na⁻ jēēn' hnäh' mah' tē' to' jiih' lä⁻ chaa⁻ hnäh' llu'. ¹⁶Jee' tääh' hnäh' na⁻ ma' niin' ta⁻ Macedonia. Hi⁻ Macedonia ja⁻, ma' jahn' ka⁻ läh' ta⁻ jee' tääh' hnäh'. Hi⁻ kyaah' be' kyah' hnäh' ma' niin' ta⁻ Judea. ¹⁷Lä⁻ koo⁻ ma' ga⁻ jmeen' huú⁻ dsē⁻ lä⁻ ja⁻, ja⁻ he⁻ koon'. O⁻ ¿ché⁻ laah' hnäh' ga⁻ jmeen' huú⁻ dsē⁻ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ hi⁻ ta⁻ juu' hi⁻ jäh' "jaah⁻" mah' ja⁻ ga⁻ jäh⁻ "jah⁻ ha⁻"? ¹⁸Mi⁻ te' ba' Dio juu' kih'. Ja⁻ ba' lä⁻ ja⁻ jnāäh' ka⁻ läh'. Sa⁻ jäh' jnāäh' "jaah⁻" mah' ja⁻ ga⁻ jäh⁻ jnāäh' "jah⁻ ha⁻". ¹⁹Hi⁻ lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh' juu' kih' Jesucristo Joo' Dio he⁻ ga⁻ kwa' jnāäh' jee' kyah' hnäh', kyaah' Silvano hi⁻ kyaah' Timotä, sa⁻ ma' la' "jaah⁻, jah⁻ ha⁻", koo⁻ "jaah⁻"

ba' ma' la', jëeh' sa' ta' juuy'. ²⁰ Jëeh' ga' lä' jë' he' ga' bääh' Dio hñii' jmeey' ta' la' kih' jooy', koo' "jaah'" ba' la'. Ma' ra' he' mi' tey' ba' juu' kiyh'. He' ja' ba' ja', ta' la' kih' Cristo jäh' jne' "Wa' la' lä' ja'" mah' jmeen' juuh' kih' Dio jnän'. ²¹ Dio ba' hi' jmee' he' tøøh' jne' koo' hweh' kyaah' Cristo hi' ga' lleeyh' jne' mah' lee' jne' kyaay'. ²² Ga' tooyh' Jmi' lle' Na' jngii' kiyh' neh' tuh' dsë' jne', lä' koo' he' ga' jmäay' jne' lee'. He' ja' ñe' jne' hñah' ga' jne' ta' cha' né'.

²³ Ñe' ba' Dio he' sa' ga' ma' ñeen' jwii' Corinto jee' tääh' hñah' na' kih' he' ga' lä' ñih' dsën' kyah' hñah'. ²⁴ Ja' he' hnøø' jnääh' jmee' jnääh' mada' kyah' hñah' jee' hñääh' Dio. He' hnøø' jnääh' jmee' jnääh' be' kyah' hñah' ba' ja', mah' jëë' hoh' hñah'. Jëeh', kih' he' ma' heeh' hñah' kih' Dio, he' ja' ma' tääh' hñah' koo' hweh'.

2

¹ He' ja' ga' llä' dsën' he' sa' ñeen' na' jëen' hñah' cher' mah' koo' ka' läh' jmeen' ti' meeh' hoh' hñah'. ² Jëeh', cher' mah' ga' jmeen' ti' meeh' hoh' hñah', ¿hi' mo' jmee' jëë' dsën' cher' mah' ga' jmeen' lä' ja'? Ma' la' hñah' ba' hi' jmee' jëë' dsën'. ³ Kih' he' ja' ba' ma' siin' kyah' hñah' mah' wa' ra' ga' lloon' na' jëen' hñah', sa' jmeeh' hñah' ti' meeh' dsën', hñah' hi' ma' jmee' jëë' dsën'. Cha' ba' o' jøh' dsë' kin' kyaah' hñah', he' tääh' hñah' jëë' hoh' hñah' lä' koo' jnä'. ⁴ Lä' koo' ma' ga' siin' kyah' hñah', sa' ma' chaan' llu', ma' ti' meeh' dsën' jwërte, lä' jiih' ja' hoohn'. Pero ja' he' ga' siin' mah' jmeen' ti' meeh' hoh' hñah'. Ga' siin' mah' lä' ñeh' hñah' he' hnaan' hñah' cha' miih' ba' ja'.

Hnøø' jøh' dsë' jne' kih' hi' ga' jmee' he' hliih' mah' jäh' ka' läh'

⁵ Hi' ga' jmee' ti' meeh' dsën', ja' ma' la' kin' ga' jmeey' lä' ja'. Ga' jmeey' kih' lä' jëë' hñah' he' ti' meeh' hoh' hñah' miih'. Jwëëhn' hñah' lä' la', mah' sa' jmeen' juuh' kih' juu' la'. ⁶ Ma' lee' ko' na' kih' dsa' he', lä' koo' te' he' ma' heeh' hñah' wii'. ⁷ He' ja' na', llu' ga' he' jmeeh' hñah' jøh' hoh' hñah' kiyh', mah' jëë' dsëy', le' ga' che' ga' hee' dsëy' kih' he' ti' meeh' dsëy' cha' miih'. ⁸ He' ja' chuun' kyaah' hñah', mi' jnääh' hñah' kiyh' he' hnaah' hñah'. ⁹ Lä' ja' ka' läh' ga' siin' kyah' hñah' jää', mah' jëen' che' nuuh' hñah' kih' lä' jë' mada' kin'. ¹⁰ Cher' mah' jøh' hoh' hñah' kih' dsa' kyaah' hñah', jnä' ka' läh' jmeen' jøh' dsën' kiyh'. Heh' he' jmeen' jøh' dsën' ja' (cher' mah' cha' he' kih' jmeen' jøh' dsën') he' jmeen' lä' ja', he' llu' kyah' hñah' ba' ja', cha' né' Cristo. ¹¹ Heh' lä' ja' sa' kwan' jwë' kih' Tana' leeyh' jne'. Jëeh', kyuuh' ba' jne' ha' lä' la' may' kiyh'.

Ga' lä' meeh' dsë' Paa' lä' ma' gyay' jwii' Troa

¹² Ma' ga' lloon' jee' jwii' Troa, ma' kwan' ju' hmëë' kih' Cristo. Jee' ja' Dsa' jøøh' jnän' ga' nä' jwë' kin' mah' ma' jmeen' ta' kiyh'. ¹³ Pero sa' ga' hii' tii' neh' tuh' dsën' kih' he' sa' ga' jnääh' øøhn' Tito. He' ja' ga' hih' juu' kih' dsa' he' mah' ngoon' ta' Macedonia ba'.

Ta' la' kih' Cristo leh' ba' jne'

¹⁴ Ti' hmaah' Dio hi' kwa' jwë' leh' jne' tääh' kyaah' be' kih' Cristo Jesús. Lä' ka' jee' dsa' nøø' jne', nuu' dsa' juu' kih' Dio. Lä' koo' he' kye' jne' lle' mi' jwii' he' jwä' uu' ba' la'. ¹⁵ Ta' la' kih' Cristo laa' jne' lä' koo' lle' mi' jwii' he' soo' jee' gya' Dio. He' na' la' jme' he' taah' dsa' hi' dsa' lääh' hi' lä' kye' hi' dsa' hee' ka' läh'. ¹⁶ Kih' hi' dsa' hee', hii' lä' koo' jaa' hlii'. Hi' kih' hi' dsa' lääh', hii' mi' jwii' he' kwa' jne' juu' he' jmee' chaa' dsa'. ¿Hi' ba' tääh' jmee' ta' la'? ¹⁷ Sa' jmee' jnääh' lä' koo' jmee' jwëë' hi' ga' nääh' kwa' juu' kih' Dio ha' lä' jee' liyh' kuu'. Kyaah' koo' nee' ba' huud' dsë' ga' nøø' jnääh' lä' koo' ga' chee' Dio jnääh'. Lä' ja' jmee' jnääh' cha' néy', lä' llu' he' tøøh' jnääh' kyaah' Cristo.

3

Ga'hlëeh' Paa' kih' hmooh' hmëë'

¹ Pero ta' jmee' hnäh' huu'dsë' he' hlëeh' jnääh' llu' kyaah' hñaa' jnääh'. Hi' sa' jmee' bii' kye' jnääh' koo' je' he' ngëë' juu' hee' ta' laa' jnääh' lä'koo' jmee' ko'llaa'. Ni' sa' ngii' jnääh' kwah' hnäh' koo' je' he' hlëeh' llu' kyaah' jnääh' mah' heeh' jnääh' dsa' ha' jee' tëë' jnääh'. ² Hñaa' ba' hnäh' laah' hnäh' lä'koo' je' he' hlëeh' llu' kyaah' jnääh'. Lä'koo' he' na'sii' neh' tuh'dsë' jnääh'. He' ja' ba' jëë' dsa' hi' kay' kwaan' ha' lä' la' ta' he' ga'jmeë' jnääh' jee' kyah' hnäh'. ³ Jnä'hä' laah' hnäh' lä'koo' je' he' ga'sii' Cristo ta' la' kyaah' jnääh'. Ja' he' na'sii' kyaah' hee'. He' na'sii' kyaah' Jmi'llë' kih' Dio jiih' ba' ja'. Ni' sa' na'sii' në' mi'kuu', he' na'sii' neh' tuh'dsë' dsa' ba'.

⁴ Ta' la' kih' Cristo jmee' jnääh' kwaan', ma' ra' he' ga'jmää' kyah' hnäh' ta' he' ga'jmeë' jnääh'. He' ja' la' o'joh' dsë' he' cha' kyaah' jnääh' cha'në' Dio. ⁵ Ja' kyaah' be' kyaah' jnääh' he' ma'ya' nø' jnääh' jmee' jnääh' ta' la', mah' sa' jmee' jnääh' huu'dsë' he' la' ta' kyaah' hñaa' jnääh'. Sa' la' lä'ja'. Ta' he' leh' jnääh' jmeen', la' kyaah' be' kih' Dio ba' ja'. ⁶ Hi' he' ba' ga'hñaa' jnääh' hi' ga'jmeë' he' të'dsëë' jnääh' mah' kwa' jnääh' juu' ha' lä' la' hmooh' hmëë'. Ja' koo' na'sii' ta'jmah', kyaah' Jmi'llë' ba' la' hmooh' hmëë'. Jëeh', në' ley kih' Moisé na'sii', ma' na'bääh' jne' he' juu' ba' jne' ja'. Pero Jmi'llë' kih' Dio jmee' cha' jne'.

⁷ Ley he' ma' na'sii' në' jwi'kuu', he' taah' jne' dso'jwi', he' ja' ja' kyaah' je' tøjläë' ñih'. He' ja' dsa' Israel sa' ga'täay' ma' jëë' mo'në' Moisé kih' he' beë' je' ja'. Pero ga'dsaa' ba' he' beë' ja'. ⁸ Ha' ga' sa' llu' cha'ga'miih' hmooh' hmëë' he' la' jnän' ta' la' kih' Jmi'llë' kih' Dio. ⁹ Jëeh', cher'mah' ja' kyaah' je' tøjläë' ñih' juu' he' taah' jne' dso'jwi', ha' ga' koo' sa' jnaah' juu' he' jmää' jne' lluu'. ¹⁰ Heh' he' tøjläë' ñih' kih' hmooh' ma'gyuh' ja', ni' miih' sa' jeeh' kwee' lä'koo' jnaah' la' hmooh' hmëë'. ¹¹ Jëeh', cher'mah' ma' la' tøjläë' ñih' hmooh' he' ma'ngëë' ja', ha' ga' sa' jnaah' cha'ga'miih' hmooh' he' sa' ngëë' jih'koh'.

¹² Peer' jnaah' la' he' o'joh' dsë' he' ma'cha' jnän' kyaah' hmooh' hmëë', he' ja' hlëeh' jnääh' lä'kaa' tuh'dsë' jnääh' kih' he' na'. ¹³ Sa' jmee' jnääh' lä'koo' ga'jmeë' Moisé he' ma' jläy' mo'nëy' kyaah' koo' jwi' hmiih' mah' sa' ma' jëë' dsa' Israel je' tøjläë' ñih' ja' ta'ko'jiih' ma' dsa' hui'. ¹⁴ Lä'ja' ka'läh', huu'dsë' kih' dsa' he' ma' na'jlë'. Lä'ja' la' lä'jiih' na', wa'ra' ga'hëy' jee' na'sii' hmooh' ma'gyuh' ja'. La' kiyh' lä'koo' na'jlë' jwi' hmiih' huu'dsë' kiyh', sa' kwa' jwë' lä'ngëëy'. Pero kyaah' Cristo dsa' jñuh' he' na'jlë' huu'dsë' kiyh'. ¹⁵ Lä'jiih' jmi' na', wa'ra' ga'hëy' he' ga'sii' Moisé, lä' ma' na'jlë' ja' ba' huu'dsë' kiyh'. ¹⁶ Pero wa'ra' ga'heeh' dsa' kih' Dsa'jøøh' jnän', dsa' jñuh' he' na'jlë' huu'dsë' kiyh'. ¹⁷ Jëeh', Dsa'jøøh' jnän' laa' Jmi'llë' Na'jngii'. Hi' cher'mah' Jmi'llë' kih' Dsa'jøøh' jnän' kyaah' jne', ma' na'na' huu'dsë' jnän' hi' ma'laa' ba' jne' cha'në' Dio. ¹⁸ He' ja' lä'jëë' jne' ga'nøon' na'jnih' mo'në' jne', laa' jne' lä'koo' hu' he' jëë' jee' kih' dsa' mah' tëëy' jëëy' ha' koh' jøøh' sa' laa' Dsa'jøøh' jnän'. Lä'ja' Dsa'jøøh' jnän' hi' laa' jmi'llë' ngoo' mi'sëëy' jne' lä'jiih' leë' jne' lä'koo' laay' hñiiy'.

4

¹ Kih' he' ga'lä' ñih' dsë' Dio jnääh', he' ja' ga'hñah' jnääh' jmee' jnääh' ta' la'. He' ja' sa' dsa' jeh' dsë' jnääh'. ² Ma' jmee' jnääh' ta' koo' lä'jë' he' la' o'hiih' hi' lä'jë' he' jmee' dsa' jee' na'hmää'. Sa' hnoø' jnääh' may' hliih' ja', ni' sa' mi'sii' jnääh' juu' kih' Dio. Ne' ba' Dio he' hlëeh' jnääh' ju'dsoo' jmah' hi' lä'ja' lä'jëë' ba' ñe' kwee' ha' lä' jmee' jnääh'. ³ Dsoo' ba' na'hmää' ba' la' ju'hmëë' he' kwa' jnääh', pero ma' la' kih' hi' ma'kah' jwë' ba'. ⁴ Tana' hi' laa' dio kih' jmi'gyuu' la', ga'jlëy' huu'dsë' kih' dsa' hi' sa' ma'heeh' kih' Dio. Mah' lä'ja' sa' jëëy' wa'je' kih' ju'hmëë' he' mi'jnää'

ha⁻ koh' sa⁺ jøøh' laa⁺ Cristo hi⁻ laa⁺ koo⁻ heeh⁺ kyaah' Dio. ⁵ Sa⁺ hlëeh' jnääh' juu' kyaa⁺ hñaa⁺ jnääh', hlëeh' jnääh' kih' Jesucristo ba'. Jäh⁻ jnääh' laay⁺ Dsa⁻ jøøh' jnän` mah' jmee' jnääh' ta⁻ he' kyah' hnäh' kwaan⁻ kih' Jesús. ⁶ Hih' Dio hi⁻ ga⁻ jäh': "Wa' lä⁻ jnä' wa⁻ je⁻ jee' na⁻ hoo⁻", hi⁻ he' ga⁻ mi⁻ jnäa⁻ wa⁻ je⁻ neh⁺ tuh⁻ dsë⁻ jne'. Lä⁻ ja⁻ ga⁻ na⁺ huu⁺ dsë⁻ jnän` mah' lä⁻ kyuu⁻ h' jne' ha⁻ koh' jøøh' sa⁺ laa⁺ Dio, lä⁻ koo⁻ ga⁻ mi⁻ jnäa⁻ Cristo jnän`.

Chaa⁻ jne' kyaah' he⁻ ma⁻ dsoo' dsë⁻ jne' kih' Dio

⁷ Peer⁺ jnaah' la⁺ ta⁻ he⁻ jmee⁻ jnääh' la⁻, ma⁻ ke⁺ laa⁺ jnääh' lä⁻ koo⁻ mi⁻hya⁻ he⁻ na⁻ la⁻ kyaah' gwaah' mah' lä⁻ ja⁻ lä⁻ jnä' kih' dsa⁺, ta⁻ he⁻ jmee⁻ jnääh' la⁺ kyaah' be⁺ he⁻ gwa⁺ kih' Dio, ja⁺ he⁻ gwa⁺ kyaah' jnääh'. ⁸ Na⁻ ku⁻ na⁻ ngii⁺ he⁻ wi⁺ dsa⁻ ngëe' jnääh', pero sa⁺ jeh⁻ dsë⁻ jnääh'. Chaa⁻ jnääh' cha⁻ mi⁻h⁻ huu⁺ dsë⁻, pero ma⁻ ra⁺ he⁻ cha⁻ ba⁺ o⁻ jøh⁺ dsë⁻ kyaah' jnääh'. ⁹ Hëe⁺ dsa⁻ kyaah' jnääh' pero Dio sa⁺ bee⁻ jnääh'. Jmee⁺ dsa⁻ jnääh', pero sa⁺ dsa⁻ juu⁺ jnääh'. ¹⁰ Lä⁻ kaa⁻ jee' ga⁻ nøø⁺ jnääh' hii⁺ goo⁻ juu⁺ jnääh' kwaan⁻ kih' Jesús. Lä⁻ jwë⁺ ja⁻ dsa⁻ lä⁻ jnä' he⁻ cheh⁺ Jesús kyaah' jnääh', he⁻ ja⁻ ba⁺ chaa⁻ jnääh'. ¹¹ Jëeh', jnääh' hi⁻ jiih⁺, koo⁻ ba⁺ he⁻ hii⁺ goo⁻ juu⁺ jnääh' kwaan⁻ kih' Jesús. Lä⁻ ja⁻ ba⁺ dsa⁻ lä⁻ jnä' he⁻ cheh⁺ Jesús në⁺ kyaah' jnääh' hi⁻ sa⁺ bee⁻. ¹² Heh' lä⁻ ja⁻, lä⁻ jë⁺ jmi⁺ ba⁺ he⁻ chaa⁻ juu⁺ jnääh' mah' hnäh', ma⁻ jnääh⁻ hnäh' ha⁻ lä⁻ jee' lä⁻ chaa⁻ hnäh' tää⁺.

¹³ Lä⁻ koo⁻ na⁻ sii⁻ juu' kih' Dio: "Ga⁻ lä⁻ dsoo' dsën⁺, kih' he⁻ ja⁻ ba⁺ ga⁻ hlëeh⁻." Ja⁻ ba⁺ lä⁻ ja⁻ la⁺ huu⁺ dsë⁻ he⁻ kye⁺ jnääh' la⁻. Ga⁻ lä⁻ dsoo' dsë⁻ jnääh' he⁻ ja⁻ ba⁺ hlëeh' jnääh'. ¹⁴ Jëeh' në⁺ ba⁺ jnääh', he⁺ ba⁺ Dio hi⁻ ga⁻ mi⁻ jiih⁺ Jesús Dsa⁻ jøøh' jnän`, he⁺ ba⁺ hi⁻ he⁻ mi⁻ jiih⁺ jnääh' ka⁻ läh⁺ kyaah' Jesús hi⁻ lä⁻ ja⁻ ko⁻ jøh⁺ lä⁻ jëe⁺ jne' tëe⁺ ya⁻ jwi⁺ kiyh'. ¹⁵ Lä⁻ jë⁺ he⁻ dsa⁻ ngëe' jnääh', he⁻ llu⁺ kyah' hnäh' ba⁺ ja⁻. Mah' mi⁻ jää⁺ Dio hnäh' cha⁻ ga⁻ mi⁻h⁻, hi⁺ lä⁻ ja⁻ jwëe⁺ ga⁻ kwa⁺ ti⁻hmaah' kih' Dio hi⁺ jmääy⁺ jøøh' ka⁻ läh⁺.

¹⁶ He⁻ ja⁻ sa⁺ jeh⁻ dsë⁻ jnääh'. Ma⁻ ke⁺ ngoo⁺ dsa⁻ gyuh⁺ hi⁺ dsa⁻ hee⁺ jmi⁻ ngo⁺ kyaah' jnääh', pero ta⁺ neh⁺ jee' hä⁺ jmi⁻ lle⁺ kyaah' jnääh' dsa⁻ lä⁻ hmëe⁺ koo⁻ jmi⁺ koo⁻ jmi⁺. ¹⁷ Sa⁺ juuh⁻ la⁺ he⁻ wi⁺ he⁻ jëe⁺ jne' jmi⁻ gyuu⁺ la⁻, he⁻ dsa⁻ ngëe' ba⁺ ja⁻. He⁻ ja⁻ jmää⁺ jnän` hi⁻ hnaah⁻ Dio mah' tëe⁺ jne' ya⁻ jwi⁺ he⁻ jnä' na⁻ hñaa⁺ he⁻ sa⁺ hee⁺ jih⁺ koh'. ¹⁸ He⁻ ja⁻ sa⁺ jmee⁻ jnääh' he⁺ kih' he⁻ jnä' hwa⁺ la⁻. Jmee⁻ jnääh' he⁺ kih' he⁻ sa⁺ jnä' ba⁺. Jëeh', lä⁻ jë⁺ he⁻ jnä', he⁻ dsa⁻ ngëe' ba⁺ ja⁻. Pero he⁻ sa⁺ jnä', lä⁻ ma⁻ la⁺ ja⁻ ba⁺ lä⁻ jë⁺ joh⁺ jmi⁺ cha⁻.

5

¹ Jmi⁻ ngo⁺ he⁻ kye⁺ jne', la⁺ lä⁻ koo⁻ hne⁺ jnän` ta⁻ ko⁻ jiih⁺ tøøhn' jmi⁻ gyuu⁺ la⁻. Jmi⁻ ngo⁺ la⁺ la⁺ lä⁻ koo⁻ hne⁺ he⁻ na⁻ la⁻ kyaah' loo⁺ jah'. He⁻ ja⁻ në⁺ jne', wa⁻ ra⁻ ga⁻ hee⁺ jmi⁻ ngo⁺ jnän`, lä⁻ cha⁻ jyoh⁺ he⁻ hmëe⁺ gyuu⁺ jmi⁻ gyuu⁺ he⁻ hñah⁺ jne' kih' Dio he⁻ sa⁺ la⁺ lä⁻ koo⁻ hne⁻ he⁻ jmee⁻ dsa⁻. He⁻ ja⁻ sa⁺ hee⁺ jih⁺ koh'. ² Peer⁺ ku⁻ jii⁻ jnän` ta⁻ ko⁻ jiih⁺ laa⁺ jne' jmi⁻ ngo⁺, hnøø⁻ jne' wa⁻ ra⁻ jäh⁺ kih' na⁺ ga⁻ juh⁻ ba⁺ tëe⁺ jne' jmi⁻ ngo⁺ he⁻ sa⁺ hee⁺ he⁻ cha⁻ gyuu⁺ jmi⁻ gyuu⁺. ³ Lä⁻ ja⁻, lä⁻ cha⁻ ba⁺ jmi⁻ ngo⁺ jnän` mah' sa⁺ jä⁺ jmi⁻ lle⁺ jnän` ta⁻ jmah'. ⁴ Ta⁻ ko⁻ jiih⁺ chaa⁻ jne' kyaah' jmi⁻ ngo⁺ la⁻, Peer⁺ ku⁻ jii⁻ jnän` hi⁺ ki⁻ hooh' jne'. Ja⁺ ko⁻ ja⁻ hnøø⁻ jne' ben⁺ jmi⁻ ngo⁺ la⁻, he⁻ hnøø⁻ jne' tëe⁺ jne' jmi⁻ ngo⁺ hmëe⁺ ba⁺. Mah' jä⁺ jmi⁻ ngo⁺ hmëe⁺ he⁻ cha⁻ tää⁺, lla⁻ jmi⁻ ngo⁺ he⁻ dsa⁻ hee⁺. ⁵ Dio ba⁺ he⁺ hi⁻ ga⁻ jmää⁺ jne' mah' tëe⁺ jne' he⁻ hmëe⁺ ja⁻. Hi⁺ ga⁻ kwëe⁺ yh' jne' Jmi⁻ lle⁺ Na⁻ jngii⁺ he⁻ jmee⁻ juu' jnän` he⁻ hñah⁺ jne' cha⁻ ga⁻ mi⁻h⁻ ta⁻ cha⁻ në'.

⁶ Kih' he⁻ ja⁻, ngoo⁺ ba⁺ cha⁻ o⁻ jøh⁺ dsë⁻ jnän`. Hi⁺ në⁺ jne', ta⁻ ko⁻ jiih⁺ tøøh' jne' kyaah' jmi⁻ ngo⁺ la⁻, lä⁻ koo⁻ he⁻ tøøh' jne' uu⁺ kih' Dio ba⁺ la'. ⁷ (Jëeh', kyaah' he⁻ dsoo' dsë⁻ jne' he⁻ tøøhn' jwë⁺ kiyh', ja⁺ kyaah' he⁻ jëe⁺ jne'.) ⁸ He⁻ ja⁻ ma⁻ cha⁻ ba⁺ o⁻ jøh⁺ dsë⁻ jnän`. Hi⁺ hnøø⁻ ga⁻ jne' lä⁻ øøn⁺ kih' jmi⁻ ngo⁺ la⁻ mah' dsa⁻ toohn' ko⁻ jøh⁺ kyaah' Dio. ⁹ He⁻ ja⁻ wa⁻ kwan⁺ be⁺ jmeen⁺ lä⁻ tih⁻ dsë⁻ Dio, cher⁺ mah' tøøhn' kyaah' jmi⁻ ngo⁺ la⁻ o⁻ ma⁻ ke⁺ sa⁺ tøøhn' kyaah' ka⁻ läh'. ¹⁰ Jëeh', ga⁻ lä⁻ jëe⁺ ba⁺ jne' dsa⁻ nøøn⁺ në⁺ ta⁻ kih' Cristo mah' lä⁻ jaa⁻

lä'jaa⁻ jne' tēēh¹ jne' jneen¹ ha⁻ koo⁻ te' ta' he⁻ ma' jmee⁻ jne' ta'ko⁻jiih¹ ma' chaa⁻ jne', che' he⁻ llu¹, o che' he⁻ hliih¹.

Kih' he⁻ ga'juu¹ Cristo ga⁻jiih¹ juu¹ jnän` kyaah¹ Dio

¹¹ Gah⁺ ba' jnääh¹ Dio, he⁻ja⁻ hlēēh¹ jnääh¹ dsa⁻ lä⁻jiih¹ lä⁻ngēēy'. Ñe⁻ ba' Dio ha⁻ lä⁻ la' huu¹dsē⁻ kyaah¹ jnääh¹. Lä⁻ja⁻ hnoon¹ wa⁻ra⁻ jah¹ kih¹ lä⁻ngēēh¹ hnäh¹ ka⁻läh¹. ¹² Ja⁻ he⁻ hnøø⁻ jnääh¹ hlēēh¹ jnääh¹ llu¹ kyaah¹ hñaa¹ jnääh¹ cha⁻nē¹ hnäh¹. He⁻ kwa⁻ jnääh¹ jwē¹ mah¹ lä⁻chaa⁻ hnäh¹ llu¹ kyaah¹ ta' he⁻ jmee⁻ jnääh¹. Lä⁻jwē¹ ja⁻, cha⁻ he⁻ kyaah¹ jiih¹ hnäh¹ juu¹ kyaah¹ dsa⁻ hi⁻ koo⁻ jēē¹ ha⁻ lä⁻ tääh¹haa¹ dsa⁻ lla⁻ he⁻ ma' kay¹ kwaat⁻ hee⁻ na⁻ hnøø¹ tuh⁻dsē¹ dsa⁻. ¹³ Cher¹ mah¹ ngaah¹ jnääh¹, kih¹ Dio ba' ja⁻ he⁻ jmee⁻ jnääh¹ lä⁻ja⁻. Hi⁺ cher¹ mah¹ lluu¹ jnääh¹, he⁻ llu¹ kyah¹ hnäh¹ ba' ja⁻. ¹⁴ Lä⁻koo⁻ hnää¹ Cristo jne', lä⁻ja⁻ jøø¹ jnän¹ jmeen¹ lä⁻lle¹ kih¹. Jēēh¹ ma⁻ñe¹ ba' jne' he⁻ ga'juu¹ jaa⁻ kih¹ lä⁻jēē¹, he⁻ja⁻ la¹ kwaat⁻ ga⁻lä⁻jēē¹ jne' ga'juun¹. ¹⁵ Cristo ga⁻juu¹ kih¹ lä⁻jēē¹ mah¹ lä⁻jēē¹ hi⁻ chaa⁻, mo⁺so⁺ jmeey¹ lä⁻hnøøy¹ hñiiy¹. Jmeey¹ lä⁻hnøø¹ Cristo ba', hi⁻ ga'juu¹ hi⁻ ga⁻lä⁻jiih¹ kih¹ ga⁻lä⁻jēē¹.

¹⁶ He⁻ja⁻ jnääh¹, na¹ ta⁺ cha⁻nē¹ mo⁺so⁺ kye¹ jnääh¹ kwaat⁻ kih¹ dsa⁻ lä⁻koo⁻ tēē¹ jmee⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺. Ma⁻ke⁻ jää¹ sa⁺ ga⁻jmeey¹ jnääh¹ he¹ kih¹ Cristo, pero na¹ mo⁺so⁺ jmee⁻ jnääh¹ lä⁻ja⁻. ¹⁷ Heh¹ lä⁻ja⁻, cher¹ mah¹ jaa⁻ hi⁻ ma⁻laa¹ koo⁻ kyaah¹ Cristo, ma⁻laay¹ jaa⁻ hi⁻ hmēē¹ ba'. Lä⁻jē⁺ he⁻ ma' jmeey¹ jää¹, ma⁻ngēē¹ ba' ja⁻. na¹ ma⁻laay¹ hmēē¹ go⁻te⁻. ¹⁸ Lä⁻jē⁺ he⁻ la⁻, gwa¹ kih¹ Dio hi⁻ ga⁻jēēh⁻ juu¹ jnän¹ ta⁻la⁻ kih¹ Cristo mah¹ sa⁺ cha⁻ ga⁻ he⁻ na⁻bääh¹ jne' kyaayh¹. Hi⁺ ga⁻tooyh⁻ goo⁻ jnääh¹ mah¹ hlēēh¹ jnääh¹ dsa⁻ ha⁻ lä⁻ jēeyh¹ juu¹ kiyh¹ kyaah¹ Dio. ¹⁹ Ta⁻la⁻ kih¹ Cristo, mo⁺so⁺ jmee⁻ Dio kwaat⁻ kih¹ dso⁻kye⁻ jnän¹ heh¹ lä⁻ja⁻ jēeyh¹ juu¹ jnän¹ kyaayh¹. Hi⁺ ga⁻tooyh⁻ goo⁻ jnääh¹ kwa¹ jnääh¹ juu¹ ha⁻ lä⁻jeē¹ jēēh¹ dsa⁻ juu¹ kih¹ kyaah¹ Dio. ²⁰ He⁻ja⁻ na⁻hñaa¹ jnääh¹ he⁻ kwa⁻ jnääh¹ juu¹ lä⁻hih¹ kih¹ Cristo. La¹ lä⁻koo⁻ he⁻ chuū¹ Dio kyaah¹ hnäh¹ ta⁻la⁻ kyaah¹ jnääh¹. He⁻ja⁻ chuun¹ kyaah¹ hnäh¹ ta⁻la⁻ kih¹ Cristo, jēēh¹ hnäh¹ juu¹ kyah¹ hnäh¹ kyaah¹ Dio. ²¹ Cristo hi⁻ sa⁺ cha⁻ dso⁻kye⁻ kih¹, Dio ga⁻jmeey¹ cha⁻ dso⁻kye⁻ kiyh¹ he⁻ llu¹ jnän¹, mah¹ ta⁻la⁻ kiyh¹, leē¹ jne' lluu¹ cha⁻nē¹ Dio.

6

¹ He⁻ja⁻ jnääh¹ hi⁻ kwa⁺ be¹ kyaah¹ ta¹ kih¹ Dio, hlēēhn¹ hnäh¹, ta⁺ jmee⁻ hnäh¹ ta⁻ koo⁻ he⁻ llu¹ dsē¹ Dio kyaah¹ hnäh¹. ² Jēēh¹, lä⁻koo⁻ na⁻si⁻ juu¹ kih¹ Dio:

Hor⁻ he⁻ jøh⁻ dsēn⁺, ga⁻nuun¹ kyah¹.

Jmi¹ he⁻ ma' lää¹ dsa⁻, ga⁻jmeen¹ be¹ kyah¹, ga⁻jäh¹ Dio.

He⁻ja⁻ jwēēhn¹ hnäh¹, na¹ ba' ja⁻ hor⁻ he⁻ jøh⁻ dsē¹ Dio. Na¹ ba' ma⁻cha⁻ jmi¹, lääh¹ hnäh¹.

³ Ga⁻nøø¹ jnääh¹ lä⁻koo⁻ lle¹ kih¹ ba' mah¹ ni⁻ jaa⁻ sa⁺ cha⁻ he⁻ kih¹ mi⁻kwayh¹ kih¹ ta⁻ he⁻ jmee⁻ jnääh¹. ⁴ Wa¹ he⁻ cha⁻ he⁻ he⁻ dsa⁻ngēē¹ jnääh¹, hnøø⁻ jnääh¹ mi⁻jnääh¹ jnääh¹ kih¹ dsa⁻, laa¹ jnääh¹ hi⁻ jmee⁻ ta⁻he¹ kih¹ Dio. Kwēēh¹ ba¹ dsē⁻ jnääh¹, hi⁻ ja⁻ koo⁻ nēē¹ he⁻ wi¹ he⁻ dsa⁻ngēē¹ jnääh¹, lla⁻kyaah¹ jnääh¹, gwa¹ he⁻ jmee⁻ jwiih¹ kyaah¹ jnääh¹. ⁵ Jmi⁻baa⁻ dsa⁻ jnääh¹, taah⁻ dsa⁻ jnääh¹ neh⁻ñe¹, tooyh¹ mi¹h¹ kyaah¹ jnääh¹. Peer⁺ hweh⁻ ta⁻ kyaah¹ jnääh¹, cha⁻ ma⁺ sa⁺ gwii⁻ jnääh¹, ni⁻ sa⁺ cha⁻ he⁻ kih¹ hih⁻ jnääh¹. ⁶ Ga⁻nøø¹ jnääh¹ koo⁻ nēē¹ ba', cha⁻ ba' huu¹dsē⁻ kyaah¹ jnääh¹, jøh⁻ dsē⁻ jnääh¹, llu¹ dsē⁻ jnääh¹, ga⁻nøø¹ jnääh¹ kyaah¹ Jmi⁻lle¹ Na⁻jngii¹, hi⁺ kyaah¹ ju¹ dsoo¹ hnää¹ jnääh¹ dsa⁻. ⁷ Hlēēh¹ jnääh¹ ju¹ dsoo¹ jmah¹ ba'. Kyaah¹ be¹ kih¹ Dio ga⁻nøø¹ jnääh¹. Jmee⁻ jnääh¹ he⁻ llu¹ jmah¹, lä⁻jwē¹ ja⁻ hää¹ jnääh¹ hñaa¹ jnääh¹ hi⁻ lēh¹ jnääh¹ kih¹ he⁻ hliih¹. ⁸ Cha⁻ ma⁺ hnää¹ dsa⁻ jnääh¹, cha⁻ ma⁺ na⁻hääh¹ jnääh¹. Cha⁻ ma⁺ mi⁻kwayh¹ jnääh¹, cha⁻ ma⁺ hlēēyh⁻ llu¹ kyaah¹ jnääh¹. Laa¹ jnääh¹ kiyh¹ lä⁻koo⁻ dsa⁻ hi⁻ ta⁻juu¹, ma⁻ke⁻ hlēēh¹ jnääh¹ ju¹ dsoo¹. ⁹ Jmeey⁺ sa⁺ kyuyy¹ jnääh¹, ma⁻ke⁻ kyuyy¹ ba'. Hi⁻ ma⁻ngoo¹ ga⁻juu¹ ba' jnääh¹ kiyh¹, pero chaa⁻ ba' jnääh¹. Kwa⁺ dsa⁻ kyaah¹ jnääh¹ pero sa⁻ jngēēyh¹ jnääh¹. ¹⁰ Ma⁻ke⁻ ti⁻meeh⁻ dsē⁻ jnääh¹,

ma⁺ra⁺ he⁻ jëë⁻ ba⁺ dsë⁻ jnääh⁺. Laa⁺ jnääh⁺ tä⁻nee⁺, pero cha⁻ miih⁻ he⁻ llu⁺ ma⁻hyoh[~] jwëë⁺ dsa⁻ kwaat[~] kyaa⁺ jnääh⁺. Lä⁺ koo⁻ he⁻ sa⁺ cha⁻ ni⁺ miih⁻ kyaa⁺ jnääh⁺ ba⁺ la⁺, pero ga⁻lä⁻jë⁻ ba⁺ cha⁻ kyaa⁺ jnääh⁺.

¹¹ Sa⁺ gah⁺ jnääh⁺ ma⁻hlëëh⁺ jnääh⁺ hnäh⁺ dsa⁻ Corinto juu⁺ la⁻. Lä⁻kaa⁻ tuh⁻ dsë⁺ jnääh⁺ 'ga⁺ mi⁺ jnääh⁺ jnääh⁺ hñaa⁺ jnääh⁺ kyah⁺ hnäh⁺'. ¹² Ja⁺ kyaa⁺ hih⁺ ga⁻lä⁻ hnää⁺ jnääh⁺ hnäh⁺. Pero hnäh⁺, sa⁺ ga⁺ mi⁺ jnääh⁺ hnäh⁺ hñaa⁺ hnäh⁺ kyaa⁺ jnääh⁺. ¹³ Lä⁻ koo⁻ jmee⁻ jnääh⁺, ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ jmee⁺ hnäh⁺. (Hlëëhn⁺ hnäh⁺ lä⁻ koo⁻ gyuu⁻ kyaan⁺.) Wa⁺ hnaah⁺ jnääh⁺ lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ hoh⁺ hnäh⁺.

Laa⁺ jne⁺ lä⁻ koo⁻ gwah⁺ kih⁺ Dio

¹⁴ Ta⁺ jmee⁻ hnäh⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaa⁺ hi⁻ sa⁺ ma⁻ heeh⁻ kih⁺ Dio. Jëeh⁺, sa⁺ jeeh⁺ kwee⁻ he⁻ hliih⁺ kyaa⁺ he⁻ llu⁺. ¿Ha⁻ lä⁻ ja⁻ jmee⁺ ko⁻ jøh⁺ jee⁺ na⁻ hoo⁻ kyaa⁺ jee⁺ jnä⁺ wa⁺ je⁻?

¹⁵ Hi⁺ sa⁺ sooh[~] kih⁺ hi⁻ sa⁺ llu⁺ he⁻ jmeey⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaa⁺ Cristo. Lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh⁺ kih⁺ hi⁻ ma⁻ heeh⁻ kih⁺ Dio kyaa⁺ hi⁻ sa⁺ ma⁻ heeh⁻. ¹⁶ Dio hi⁻ na⁻ laa⁻ kaa⁻ dsa⁻, ni⁺ miih⁻ sa⁺ sooh[~] jmeey⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaa⁺ gwah⁺ kih⁺ Dio. Jëeh⁺, jne⁺ ba⁺ laan⁺ gwah⁺ kih⁺ Dio jiih⁺. Juu⁺ he⁻ jwahn⁺ la⁻, la⁺ lä⁻ koo⁻ ga⁻ jäh⁺ hñii⁺ Dio:

Jän⁺ jee⁺ kiyh⁺ mah⁺ ngën⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaa⁺ h⁺.

Jnä⁺ leen⁺ Dio kyaa⁺ mah⁺ lä⁻ jëë⁺ leey⁺ dsa⁻ kyaan⁺.

¹⁷ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁺:

Hwëë⁻ hnäh⁺ jee⁺ kih⁺ hi⁻ sa⁺ ma⁻ heeh⁻ kin⁺,
wa⁺ lä⁻ øø⁺ hnäh⁺ kiyh⁺, ga⁻ jäh⁺ Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁺.

Ta⁺ koo⁺ hnäh⁺ he⁻ sa⁺ lle⁻ kih⁺ koo⁺ hnäh⁺,
lä⁻ ja⁻ ba⁺ heeh⁺ hnäh⁺.

¹⁸ Mah⁺ jnä⁺ leen⁺ Täa⁺ kyaa⁺ hnäh⁺.

Hih⁺ hnäh⁺, leeh⁺ hnäh⁺ gyuu⁻ më⁺ gyuu⁻ ñuu⁻ kyaan⁺,
jäh⁺ Dio hi⁻ cha⁻ ga⁻ lä⁻ jë⁻ be⁺ kih⁺.

7

¹ Na⁺ ma⁻ nuun⁺ ha⁻ koh⁺ na⁺ hñaa⁺ sa⁺ la⁺ he⁻ ga⁻ jäh⁺ Dio jmee⁺ jnän⁺. He⁻ ja⁻ jwëëhn[~] hnäh⁺ øøhn⁺ hi⁻ hnaan⁺, hnøø⁺ ben⁺ lä⁻ jë⁻ he⁻ mi⁻ sah⁺ jne⁺ hi⁺ lä⁻ ja⁻ kih⁺ he⁻ mi⁻ soh⁺ jmi⁻ lle⁻ jnän⁺. Hi⁺ kih⁺ he⁻ gah⁺ jne⁺ Dio, hnøø⁺ mi⁻ lluu⁻ jne⁺ hñaa⁺ koo⁻ hä⁺ koo⁻ hä⁺ lä⁻ jiih⁺ jän⁺ na⁻ jngëen⁺ go⁻ te⁻.

Ma⁺ hnøø⁺ Paa⁺ ma⁺ jmee⁺ dsa⁻ Corinto he⁺ kiyh⁺

² Jmee⁺ hnäh⁺ miih⁻ he⁺ kyaa⁺ jnääh⁺. Jëeh⁺, kih⁺ ni⁺ jaa⁻ hnäh⁺ sa⁺ ma⁻ jmee⁺ jnääh⁺ he⁻ hliih⁺. Sa⁺ ma⁻ hee⁺ jnääh⁺ huü⁺ dsë⁻ kih⁺ ni⁺ jaa⁻, ni⁺ sa⁺ ma⁻ mi⁻ gaa⁺ jnääh⁺ ni⁺ jaa⁻.

³ Sa⁺ jwahn⁺ lä⁻ ja⁻ mah⁺ bääh⁺ hnäh⁺ dsoo⁺. Ga⁻ jwëëhn⁺ hnäh⁺ jää⁺, hnaan⁺ hnäh⁺. Jëeh⁺ ma⁻ lla⁻ dsë⁻ jnääh⁺, jmee⁻ jnääh⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaa⁺ hnäh⁺ ma⁻ ke⁻ chaa⁻ juu⁺ jnääh⁺. ⁴ Cha⁻ cha⁻ miih⁻ o⁻ jøh⁺ dsë⁻ kin⁺ kyaa⁺ hnäh⁺. Chaa⁻ llu⁺ kwaat[~] kyah⁺ hnäh⁺. He⁻ ja⁻ gwa⁺ dsa⁻ nøh⁺ dsën⁺ cha⁻ miih⁻ hi⁺ jëë⁻ dsën⁺ ma⁺ jëen[~] cha⁻ miih⁻ he⁻ wi⁺.

⁵ Lä⁻ ma⁺ ga⁻ tëë⁺ jnääh⁺ Macedonia, sa⁺ ga⁻ tëeh⁺ jnääh⁺ dsë⁻ jnääh⁺ ni⁺ miih⁻. Ga⁻ lä⁻ jë⁻ nëe⁺ he⁻ wi⁺ ga⁻ jëë⁺ jnääh⁺. Ga⁻ tëe⁺ dsa⁻ kyaa⁺ jnääh⁺. Hi⁺ ja⁺ ma⁻ la⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻ lä⁻ gah⁺ jnääh⁺ cha⁻ miih⁻. ⁶ Pero Dio hi⁻ jmee⁺ dsa⁻ nøh⁺ dsë⁻ lä⁻ jëë⁺ hi⁻ chaa⁻ huü⁺ dsë⁻, ga⁻ jmeey⁺ ga⁻ nøh⁺ dsë⁻ jnääh⁺ lä⁻ ma⁺ ja⁺ Tito. ⁷ Ja⁺ ma⁻ la⁻ kih⁺ he⁻ ja⁻ Tito, kih⁺ he⁻ ga⁻ jmeeh⁺ hnäh⁺ ga⁻ nøh⁺ dsë⁻ ka⁻ läh⁺, he⁻ ja⁻ ba⁻ ja⁻ ga⁻ nøh⁺ dsë⁻ jnääh⁺. Ga⁻ jmeeyh⁺ juu⁺ he⁻ hnooh⁻ hnäh⁺ jëëh⁺ jnä⁺, hi⁺ ti⁻ meeh⁻ hoh⁺ hnäh⁺, lle⁻ hoh⁺ jnä⁺. He⁻ ja⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ jëë⁻ dsën⁺.

⁸ Ma⁻ ke⁻ ga⁻ jmeen⁺ meeh⁻ hoh⁺ hnäh⁺ kyaa⁺ je⁻ he⁻ ga⁻ siin⁺ kyah⁺ hnäh⁺, pero sa⁺ koon[~] dsën⁺. Dsoo⁺ ba⁺ ga⁻ jii⁺ miih⁻ kin⁺ kih⁺ he⁻ ga⁻ lä⁻ meeh⁺ hoh⁺ hnäh⁺ ko⁻ hwëë⁺.

⁹ Pero na⁺ jëë⁻ dsën⁺. Ja⁺ kih⁺ he⁻ ga⁻ lä⁻ meeh⁺ hoh⁺ hnäh⁺. Kih⁺ he⁻ ga⁻ lä⁻ sii⁺ huü⁺ dsë⁻ kyah⁺ hnäh⁺, ma⁺ ga⁻ jii⁺ kyah⁺ hnäh⁺, he⁻ ja⁻ ba⁻ jmee⁺ jëë⁻ dsën⁺. Lä⁻ ma⁺ ga⁻ lä⁻ meeh⁺

hoh' hnäh', ga'jmeeh' hnäh' lä' hnøø' Dio. Lä'ja-, ni' koo- he- hlih' sa' ja' né' kyah' hnäh' kwaan' kyaaj' jnaäh'. ¹⁰ Jëeh', cher'mah' gwa' ti-meeh- dsë- jne' lä' hnøø' Dio, he- ja- jmee- dsa-lä-sih' huudsë- jnan' mah' lää' jne'. Heh' he- ma-na-laa' jne' sa' jmee- ti-meeh- dsë- jne'. Pero he- ti-meeh- dsë- jne' lä'koo- tää' jmee- dsa- jmi-gyuu-, kyaah' he- ja- juu' ba' jne' ja-. ¹¹ Jëe' da' hnäh' ha- lä' ga-la' kyah' hnäh' lä' ma' ga-lä-meeh' hoh' hnäh' lä' hnøø' Dio. Ga'jmää' ba' ta' he- ja- kyah' hnäh', ja' hoh' hnäh' ga-nooh- hnäh' né' kin-, ja' ya-jëe' hoh' hnäh', ja' gah' hnäh', hnooh- hnäh' ma' jëeh' jnä', ga-mi'eeh' hnäh' juu' lä'koo- mada- ga'jmeen' kyah' hnäh'. Lä'ja- ga-mi' jnaäh' hnäh' hnaah' he- ma-mi-teh' ba' hnäh' kih' juu' ja-. ¹² He-ja- lä' ma' ga-siin' kyah' hnäh' je- ja-, ja' ma-la' kih' hi- hnaa- dsë' he' ga'jmeen' huudsë-, ni' ja' kih' hi- ga'jmeeyh-. He- hnoon' lä' jnä' kyah' hnäh' cha'né' Dio he- kyeh' hnäh' huudsë- kyaaj' jnaäh' ba' ja-. ¹³ Peer- ga-nøh' dsë- jnaäh' he- ga-lä' jnä' he- kyeh' hnäh' huudsë- kyaaj' jnaäh'.

Hi' cha-ga'miih- jëe- dsë- jnaäh', kih' he- ma-jëe' jnaäh' chaa- Tito llu'. Jëeh', ga-lä' jëe- ba' hnäh' ga-heeh' hnäh' llu' hi' ga'jmeeh' hnäh' jëe- dsëy'. ¹⁴ Ga'jmeehn' juu' kih' Tito he- chaan- llu' kyaah' hnäh'. Hi' sa- ga-jän' hlih'. Jëeh' lä' jëe- he- ga'jwëeh'n' hnäh' la' ju'dsoo'. Lä'ja- ka-läh' ma' ga-jëe' Tito ha- lä' tääh' hnäh', sa- na-hee- juu' lä'koo- ga'jwi' jnih' he- chaa- jnaäh' llu' kyaah' hnäh'. ¹⁵ Hi' cha-ga'miih- hnaä' Tito hnäh' lä'koo- ma' dsooh- dsëy' he- nuuh- ba' hnäh' kiyh'. Hi' ga-heeh' ba' hnäh' llu' lä'koo- jaa- dsa- ma-jøøh'. ¹⁶ Peer- jëe- dsën- kyaah' hnäh'. Ga-lä' jëe- ba' mi-teh' hnäh'.

8

Ga'chooh' dsa- kuu' kih' øøh' jne' hi- chaa- Jerusalén

¹ Jee' la- jmeeh' jnaäh' juu' kyah' hnäh' ha- lä' ga'jmee' øøh' jne' hi- tääh' lä'kaa- gwah' he- tøø' hwa' Macedonia kih' he- llu' dsë' Dio kyaayh'. ² Ma' ke- tääyh' jëey- wi', pero chaay- llu'. Ma' ke- tääyh' tä-ñeey' pero cha-miih- kuu' ga'kway'. Ga'jmääy' hñiiy' lä'koo- dsa- cha- kuu'. ³ Jmeen- dsoo' kiyh', ga'kway' kuu' lä'koo- lä' dsëy', lä'koh' jiih' tääy-. Hi' ga'kway' la' ga'. ⁴ Cha-miih- ga'chuu' dsa- he' kyaah' jnaäh' mah' kwa' jnaäh' jwë' jmeey' lä'koo- jmee- lä' jëe- hi- chooh- kuu' mah' jmeey' be' kih' hi- laa' kyaaj' Dio. ⁵ Cha-ga'miih- ga'jmeey' lä'koh' ga' he- ma' la' huudsë- kyaaj' jnaäh'. To- né' ga'ngëey' hñiiy' mah' jmeey' lä' hnøø' Dio. Hi' lä'ja- ga'jmeey' kyaaj' jnaäh' ka-läh'. ⁶ He-ja- ga'chuu' jnaäh' kyaah' Tito mah' mi-hnaay- ta' kiyh' he- juh'lääyh' kuu' lä'koo- ga-løøy' jmeey' jää' jee' kyah' hnäh' hi- kwa' kuu' lä'kaa- tuh- dsë'. ⁷ Ma-hwëeh- hnäh' llu' kyaah' lä' jëe- he- jmeeh- hnäh'. Ma-lä- dsoo' hoh' hnäh', ma-hlëeh' hnäh' dsa-, ma-kyuuh- hnäh' llu', ma-jmeeh- hnäh' ta' lä'kaa- tuh- hoh' hnäh', hi' ma-lä- hnaah- jnaäh'. Lä'ja- ka-läh', hnøø' hwëe- hnäh' kwee- kyaah' ta' llu' jee' juh'lääh' hnäh' kuu'.

⁸ Ja' he- jmeen- mada- kyah' hnäh' he- jwëeh'n- hnäh' lä' na-. He- hnoon' jëen- che' ma' ra' ju'dsoo' hnaah- hnäh' øøh' jne'. He-ja- ba' na- ma-jwëeh'n' hnäh' lä'koo- ga'jmee' hi- tääh' Macedonia. ⁹ Jëeh', ma-ñeh' ba' hnäh' lä'koo- llu' dsë' Jesucristo Dsa-jøøh' jnan'. Ma' ke- hä' gooy- lä' jëe- he- cha-, ga'jmääy' hñiiy' hi- tä-ñee', kih' he- hnaäy' jne'. Lä'jwëe' ja- lä' cha- jnan' cha-miih-, kih' he- ga'jmääy' hñiiy' tä-ñee'.

¹⁰ He- llu' kyah' hnäh' he- kwan- nuuh- la-. Hnäh' to- né' ga-lä'hyoh- hoh' hnäh' chooh' hnäh' kuu' ma-hya- koo- ji- ñe-. Hi' ja' ma-la' he- ja-, ga-løøh' hnäh' chooh' hnäh' kuu', jää' ga-lä'koh' jnaäh' øøh' jne'. ¹¹ He-ja- na' mi-hnaa' hnäh' ta' he- ma-løøh' hnäh'. Ja- ba' lä'koo- ga-lä'hyoh- hoh' hnäh' jmeeh' hnäh', lä'ja- ka-läh', lä'kaa- tuh- hoh' hnäh' mi-hnaa' hnäh' ta' na-. Ja- chooh' hnäh' kuu' lä'koo- te' tääh' ba' hnäh'. ¹² Cher'mah' chaa- hi- lä' dsë' kwa', heeh- ba' Dio ha- koo- te' cha-. Jëeh' sa' ngii' Dio he- sa' cha- jnan'.

¹³ Sa⁺ jwahn⁺ lä⁻la⁻ mah⁺ jñah⁺ ba⁺ lä⁻cha⁻ kih⁺, ta⁺ko⁻jiih⁺ sa⁺ cha⁻ kyah⁺ hnäh⁺.
¹⁴ Hnøø⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ lle⁻ kih⁺. Jmii⁺ na⁺ he⁻ cha⁻ cha⁻ miih⁻ kyah⁺ hnäh⁺, he⁻ ja⁻ lee⁻ kih⁺ hi⁻ lla⁻kyaa⁺. Lä⁻ja⁻ ka⁻lä⁻h⁺ ma⁺ cha⁻ cha⁻ miih⁻ kih⁺ jñah⁺, lee⁻ kyah⁺ hnäh⁺ ma⁺ jmee⁻ bii⁺. Lä⁻ja⁻ ba⁺ jä⁺ llu⁺ kih⁺ lä⁻jëë⁺. ¹⁵ Lä⁻koo⁻ na⁻ sii⁻ juu⁺ kih⁺ Dio: “Sa⁻ ga⁻ chaa⁺ ga⁺ kih⁺ hi⁻ ga⁻ jüuh⁺ cha⁻ miih⁻. Ni⁻ sa⁻ ga⁻ lä⁻hnøø⁺ ga⁺ kih⁺ hi⁻ ga⁻ jüuh⁺ ko⁻ hi⁻ pih⁺.”

Tito kyaah⁺ dsa⁻kyaa⁺

¹⁶ Peer⁺ ti⁺hmaah⁺ Dio hi⁻ ga⁻ jmee⁺ ga⁻ka⁺ Tito huu⁺dsë⁻ kyah⁺ hnäh⁺, ja⁻ba⁺ lä⁻koo⁻ kye⁺ jnä⁺ huu⁺dsë⁻. ¹⁷ Ga⁻heeh⁻ bih⁺ lä⁻koo⁻ ga⁻hlëeh⁻ jnih⁺. Jëeh⁺, hñii⁺ bih⁺ ma⁺ lle⁻ dsëy⁺ kway⁺ be⁺ kyah⁺ hnäh⁺. He⁻ja⁻ jee⁻ tëëy⁻ hñii⁺ bih⁺ dsooy⁺ dsa⁻jëëy⁺ hnäh⁺.

¹⁸ Ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ Tito, chee⁺ jnääh⁺ jaa⁻ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ hii⁺ juu⁺ kih⁺ lä⁻kaa⁻ gwah⁺ jee⁻ jmeey⁻ ta⁺ kwaat⁻ kih⁺ ju⁺hmëë⁺. ¹⁹ Ja⁺ ma⁻la⁻ he⁻ ja⁻, øøh⁺ jne⁺ ga⁻hñaa⁺ mah⁺ jmeey⁻ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ jnääh⁺ jee⁻ dsa⁻ka⁺ jnääh⁺ kuu⁺ he⁻ juh⁻lääh⁻ øøh⁺ jne⁺. Kyaah⁺ he⁻ ja⁻, jmee⁻ jnääh⁺ jüuh⁻ kih⁺ Dio hi⁻ lä⁻jwë⁺ ja⁻ lä⁻jnä⁺ he⁻ hnøø⁻ jnääh⁺ kwa⁺ jnääh⁺ be⁺ kih⁺ øøhn⁺. ²⁰ Lä⁻ja⁻ jmee⁻ jnääh⁺, mah⁺ sa⁻ chaa⁻ hi⁻ hlëeh⁻ wi⁺ kyaa⁺ jnääh⁺ he⁻ juh⁻lääh⁻ jnääh⁺ cha⁻miih⁻ kuu⁺. ²¹ Jëeh⁺ ñe⁻ ba⁺ Dio he⁻ jmee⁻ jnääh⁺ bii⁺ jmee⁻ jnääh⁺ ta⁺ lä⁻koo⁻ lle⁻ kih⁺, hi⁻ lä⁻ja⁻ hnoon⁺ ka⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺ kwaat⁻ ka⁻lä⁻h⁺.

²² Hi⁻ chee⁺ ga⁻ jnääh⁺ jñah⁺ øøh⁺ jne⁺ ko⁻jøh⁺ kyaayh⁺. Hi⁻ he⁺, ja⁻ koo⁻ hä⁺ ma⁻jëë⁻ jnääh⁺ jmeey⁻ he⁻ llu⁺ jmah⁺. Hi⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ jmeey⁻, na⁺ he⁻ ma⁻jëëy⁻ he⁻ mi⁻te⁻ hnäh⁺. ²³ Ta⁺ ka⁻ hnäh⁺ huu⁺dsë⁻. Tito laa⁺ dsa⁻kyaa⁺ jnääh⁺ jee⁻ jmee⁻ jnääh⁺ ta⁺ ko⁻jøh⁺ mah⁺ le⁺ llu⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Hi⁻ jñah⁺ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ jääy⁺ na⁻, hä⁺ gooy⁻ lä⁻kaa⁻ gwah⁺. Hi⁻ kwaat⁻ kih⁺ hi⁻ he⁺, lä⁻kaa⁻ jee⁻ dsa⁻näy⁺ jmee⁻ øøh⁺ jne⁺ jüuh⁻ kih⁺ Cristo. ²⁴ Ja⁻ mi⁻jnääh⁺ hnäh⁺ kiyh⁺ ha⁻ lä⁻koo⁻ jiih⁺ hnaah⁺ hnäh⁺ dsa⁻. Lä⁻ja⁻ mi⁻jnääh⁺ hnäh⁺ cha⁻ne⁻ lä⁻jëë⁺ øøh⁺ jne⁺ he⁻ kih⁺ ja⁻ he⁻ chaa⁻ jnääh⁺ llu⁺ kyaah⁺ hnäh⁺.

9

Hnøø⁺ kwa⁺ jne⁺ kuu⁺ lä⁻kaa⁻ tuh⁻dsë⁻ jne⁺

¹ Kih⁺ he⁻ chooh⁺ jne⁺ miih⁻ kuu⁺ kih⁺ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ lla⁻kyaa⁺, sa⁺ jmee⁻ bii⁺ siin⁻ kyah⁺ hnäh⁺ laan⁻. ² Jëeh⁺, ma⁺ ba⁺ jnä⁺ kyah⁺ hnäh⁺ hi⁻ tääh⁺ hwa⁺ Acaya, lle⁻ hoh⁺ hnäh⁺ he⁻ juh⁻lääh⁻ hnäh⁺ kuu⁺. Hi⁻ ga⁻hlëehn⁻ llu⁺ kyah⁺ hnäh⁺ jee⁻ kih⁺ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ tääh⁺ hwa⁺ Macedonia. Na⁺ ma⁻koo⁻ ñe⁻ ga⁻jwi⁺ jnih⁺ he⁻ ma⁻lla⁻ hoh⁺ hnäh⁺ kwah⁺ hnäh⁺ kuu⁺. He⁻ja⁻ jwëë⁺ øøh⁺ jne⁺ he⁺, ga⁻nøh⁻ dsëy⁺ kih⁺ he⁻ llu⁺ hoh⁺ hnäh⁺. ³ Pero ma⁺ ra⁺ he⁻ cheen⁻ øøh⁺ jne⁺, mah⁺ sa⁻ jän⁻ hliih⁻ kih⁺ lä⁻jë⁺ he⁻ llu⁺ he⁻ ga⁻hlëehn⁻ kyah⁺ hnäh⁺. Hnoon⁺ wa⁻ra⁻ jäh⁺ kih⁺ ma⁻na⁻lluuh⁻ hnäh⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ ga⁻jwi⁺ jnih⁺. ⁴ Heh⁺ lä⁻ja⁻, wa⁻ra⁻ ga⁻lloon⁺ jee⁻ tääh⁺ hnäh⁺, ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ jñah⁺ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ chaa⁻ hwa⁺ Macedonia, hnoon⁺ ma⁻na⁻lluuh⁻ hnäh⁺ mah⁺ sa⁻ jä⁺ jnääh⁺ o⁻hih⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻lla⁻nøø⁻ jnääh⁺, lä⁻llu⁺ he⁻ ma⁻jäh⁺ jnääh⁺ mi⁻te⁻ ba⁺ hnäh⁺, hi⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ jäh⁺ hnäh⁺ o⁻hih⁻, cher⁺ mah⁺ sa⁻ ga⁻mi⁻te⁻ hnäh⁺. ⁵ Kih⁺ he⁻ja⁻ ba⁺ ga⁻la⁻ bii⁺ kin⁺ chuun⁺ kyaah⁺ øøh⁺ jne⁺ he⁺, mah⁺ dsa⁻näy⁺ dsa⁻jëëy⁺ hnäh⁺ to⁻ne⁻, mah⁺ kway⁺ be⁺ kyah⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁻jee⁻ juh⁻lääh⁻ hnäh⁺ kuu⁺ he⁻ ga⁻bääh⁻ hnäh⁺ hñaa⁺ kwah⁺ hnäh⁺. Lä⁻jwë⁺ ja⁻ ma⁻na⁻lluuh⁻ hnäh⁺ kwah⁺ hnäh⁺ kuu⁺ lä⁻kaa⁻ tuh⁻hoh⁺ hnäh⁺, ja⁻ kyaah⁺ he⁻ wi⁺.

⁶ Nuu⁻ da⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁻la⁻ kih⁺ hi⁻ jngëë⁻ mi⁺ju⁻: Hi⁻ jngëë⁻ miih⁻, miih⁻ ba⁺ chooyh⁺. Hi⁻ jngëë⁻ cha⁻miih⁻, lä⁻ja⁻ cha⁻miih⁻ chooyh⁺. ⁷ Lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ wa⁺ kway⁺ lä⁻koo⁻ te⁺ lla⁻ dsëy⁺. Pero ja⁻ kyaah⁺ he⁻ meeh⁻ dsëy⁺, ni⁻ ja⁻ kyaah⁺ he⁻ wi⁺. Jëeh⁺, Dio hnää⁺ hi⁻ kwa⁻ lä⁻kaa⁻ tuh⁻dsë⁻. ⁸ Dio hi⁻ cha⁻ be⁺ kih⁺, jmeey⁻ lä⁻cha⁻ cha⁻miih⁻ he⁻ llu⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Lä⁻ja⁻ ni⁻ miih⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ jmee⁻ bii⁺ kyah⁺ hnäh⁺ jih⁺koh⁺. Lä⁻jiih⁺ chaa⁺ ga⁺ kyah⁺ hnäh⁺, jmeeh⁺ hnäh⁺ ja⁻ he⁻ koo⁻ nëë⁻ he⁻ llu⁺ kih⁺ hi⁻ lla⁻kyaa⁺. ⁹ Lä⁻la⁻ na⁻sii⁻ juu⁺ kih⁺ Dio:

Hi⁻ llu⁺ dsë⁺ ga⁻ti⁺ ga⁻llooyh⁺ he⁻ cha⁻ kiyh⁺, ga⁻kwëëyh⁺ dsa⁻ hi⁻ tä⁻ñëë⁺.
 Ta⁺ llu⁺ kiyh⁺ lä⁻jnä⁺ ga⁻lä⁻jë⁺ joh⁺ jmi⁺ cha⁻.

¹⁰ Dio ba' he' hi' kwa' mi'ju' kih' hi' jngëë, lä'ja' ka'läh' kway' he' kih' hih' jne'. Hi' he' kwa' lä'jé' he' jmee' bii' kyah' hnäh' hi' jmeey' lä'cha' cha'ga'miuh'. Mah' lä'ja' lä'cha' he' kyaah' jmeeh' hnäh' cha'miuh' he' lluj'mah' ba'. ¹¹ Lä'llu' he' lä'cha' lä'jé' nëe' he' jmee' bii' kyah' hnäh', lä'ja' lä'cha' cha'miuh' he' kwëeh' hnäh' hi' lla'kyaa'. Hi' wa'ra' ga'ngëë' jnääh' kuu' ja' kih' øøh' jne' he', kway' cha'miuh' ti'hmaah' kih' Dio. ¹² Jëeh', wa'ra' ga'ngëë' jnääh' kuu' he' juh'lääh' hnäh' kih' øøh' jne' he', he' ja' kwa' be' kiyh'. Hi' ja' ma'la' he' ja', kway' cha'miuh' ti'hmaah' kih' Dio ka'läh'. ¹³ Wa'ra' ga'ngëë' jnääh' kuu' ja', jmee' dsa' he' juuh' kih' Dio, jëeh' ma'mi' jnääh' hnäh' he' mi'te' hnäh' kyaah' ju'hmëë' kih' Cristo. Hi' lä'kaa' tuh'hoh' hnäh' ga'kwëeh' hnih' kuu', hi' lä'ja' jmeeh' hnäh' kih' lä'jéë' hi' jmee' bii' kih'. ¹⁴ Hi' wa'ra' ga'ngiyy' kyah' hnäh' kih' Dio, ja' lla'le' dsëy' hnäh' jëeh' ma'lä' jnä' he' ma'mi' jää' Dio hnäh' cha'miuh'. ¹⁵ Ti'hmaah' kwan' kih' Dio, ha' koh' sa' lluj' he' ga'kwëëyh' jne'. Hii' lä'këh' jmi' lä'ngëë'.

10

Ga'jmeë' Paa' dsoo' he' laay' apóstol

¹ Jnä' Paa' chuun' kyaah' hnäh', hlëehn' hnäh' ja' ba' lä'koo' jmee' hñii' Cristo hi' hwaä' hi' joh' dsë'. Jëeh', jäh' dsa' kin', sa' tuu' dsën' hlëehn' lä' ma' hää'n' jee' kih' dsa'. Mah' wa'ra' ga'lä'øøn' jee' kiyh', ja' ga'tuu' dsën' hlëehn'. ² He' ja' chuun' kyaah' hnäh', go'taah' hnäh' lä'koo' lle' kih', mah' wa'ra' ga'lloon' jee' tääh' hnäh', sa' cha' he' kih' hlëehn' hi' jäh', ga'nøø' jnääh' lä'koo' wa' hi' cha' hi'. Jëeh', tuu' ba' dsën' ti'choon' juu' kyaayh' cher'mah' lä'ja' hnøøy'. ³ Dsa' jmi'gyuu' ba' laa' jnääh', pero sa' tee' jnääh' lä'koo' tee' dsa' jmi'gyuu'. ⁴ Sa' tee' jnääh' kyaah' wa' he' cha' he' he' koooh' dsa' jmi'gyuu'. Tee' jnääh' kyaah' be' kih' Dio he' lih' hee' lä'jé' he' sa' lä'këh' jnääh' jmi' kyaah'. ⁵ Lä'ja' leh' jnääh' kyaah' hi' jmee' kyuuh' cha'miuh'. Hi' leh' jnääh' kyaah' hi' jmää' hñii' kaah'. Jëeh' juu' he' hlëëyh' ja', jne' jwë' kih' dsa' mah' sa' heeyh' kih' Dio. He' ja' hnøøh' jnääh' ha' lä' jee' dsa' jeeh' dsa' hi' jmee' huüdsë' hlih' mah' lä'nuyh' kih' Cristo. ⁶ Ma'lla' dsë' jnääh' heeh' jnääh' wi' lä'jéë' hi' chaah', ma'la' ma'mi' jnääh' hnäh' hñaa'h' hnäh' he' nuuh' hnäh' kih' Cristo.

⁷ Koo' kah' hnäh' kwaan' ha' lä' tääh' haa' dsa'. Cher'mah' jaa' jmee' huüdsë' laay' kyaä' Cristo, wa' jmeey' huüdsë' laa' jnääh' ka'läh' kyaä' Cristo, ja' ba' lä'koo' laay' hñiiy'. ⁸ Ga'hñaa' Dio jnä' mah' kwan' be' kyah' hnäh' ha' lä' jee' go'taah' hnäh' koo' hwëh'. Sa' ga'hñaa'y' jnä' mah' heen' hnäh'. Hi' ma'ke' jmeen' juuh' kih' ta' he' hä' goon' sa' la'o' hih' kin' he' jmeen' lä'ja'. ⁹ Sa' hnoon' he' jmeeh' hnäh' huüdsë' he' juuhn' kyah' hnäh' kyaah' juu' he' siin' ko'lla' jiih'. ¹⁰ Jëeh', lä'la' hlëeh' ko'llaa' kin'. Hwëh' juu' he' siin' kih' dsa'. Pero ma' chehn' cha'në' dsa', hwaä' ba' jnä', jäh'. Sa' tooyh' ta' juu' kin'. ¹¹ Hi' hlëeh' lä'ja' kyaä' jnääh', hnøø' lä'ngëëy' lä'koo' la' huüdsë' kyaä' jnääh'. Jëeh', ja' ba' lä'koo' hlëeh' jnääh' kyaah' juu' he' si' jnääh' ma'tøøh' jnääh' uu', ja' ba' lä'ja' hlëeh' jnääh' ka'läh' ga' ma'tøøh' jnääh' kyaayh'.

¹² Sa' tuu' dsë' jnääh' jmee' jnääh' lä'koo' jmee' hi' hlëeh' lluj' kih' hñii'. Sa' hnøø' jnääh' jeeh' kyaä' jnääh' kyaah' dsa' he' hi' llaay' hñiiy' hih' lä'koo' la' huüdsë' kih' hñii' bih'. Hi' hnøøy' jeeh' kwee' kiyh' kyaah' dsa' kyaayh'. He' ba' che' taay'. ¹³ Pero lä'koo' hä' hih' ba' hlëeh' jnääh' kyaä' hñaa' jnääh', lä'koo' la' huüdsë' kih' Dio hi' ga'hñaa' jnääh'. He' ja' ga'lla'nøø' jnääh' lä' ga'të' jee' tääh' hnäh'. ¹⁴ Jiih' jee' ga'tøø' Dio hih' ba' ga'nøø' jnääh'. Sa' ga'nøø' jnääh' jee' tääh' hnäh' wa'ra' jäh' kih' sa' ga'chee' Dio jnääh'. Jëeh' jnääh' to'në' na'kwa' jnääh' ju'hmëë' kih' Cristo jee' tääh' hnäh'. ¹⁵ Sa' jmää' jnääh' hñaa' jnääh' kaah' kyaah' ta' kih' jñah'. Hnøø' jnääh' wa' lä'dsoo' hoh' hnäh' cha'ga'miuh' kih' Dio ba'. Lä'jwë' ja' kwaan' ga' ta' kyaä' jnääh' jee' kyah' hnäh' jee' ga'tooh' Dio goo' jnääh'. ¹⁶ Ja' ga' na' dsa' kwa' jnääh' ju'hmëë' ta' jee' uu' ga'. Pero

sa⁺ dsa'tooh⁺ jnääh⁺ jee' ma⁻løø⁺ jñah⁺, mah⁺ sa⁺ jmää⁺ jnääh⁺ hñaa⁺ jnääh⁺ kaah⁺ kih⁺ ta⁺ he⁻ ma⁻jmeë⁺ jñah⁺.

¹⁷ Hi⁻ hnøø⁺ jmää⁺ hñii⁺ jøøh⁺, wa⁺ jmääy⁺ hñiiy⁺ jøøh⁺ kih⁺ he⁻ laay⁺ kyaa⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺. ¹⁸ Jëeh⁺, hi⁻ hlëeh⁺ llu⁺ kih⁺ hñii⁺, ja⁺ kyaa⁺ he⁻ ja⁻ ya⁻hëëy⁺ llu⁺. Hi⁻ hlëeh⁺ Dio llu⁺ kih⁺, hi⁻ he⁺ ba⁺ ya⁻hëë⁺ llu⁺.

11

Paa⁺ kyaa⁺ hi⁻ jmää⁺ hñii⁺ kaah⁺

¹ Hnoon⁺ kwëeh⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kyaa⁺ jnä⁺ cher⁺ mah⁺ ga⁻hlëehn⁺ lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ sa⁺ cha⁻ huu⁺dsë⁻ kih⁺. Kwëeh⁺ hoh⁺ hnäh⁺, ta⁺ jmeë⁻ hnäh⁺ hñaa⁻ hoh⁺. ² Peer⁺ kyen⁺ huu⁺dsë⁻ kyah⁺ hnäh⁺. He⁻ gwa⁺ kih⁺ Dio ba⁺ ja⁻, he⁻ la⁺ lä⁻ja⁻ kin⁺. Jëeh⁺, ma⁻kwaan⁺ hnäh⁺ kih⁺ jaa⁻ dsa⁻ñuu⁺. Hi⁻ he⁺ he⁺ Cristo. Hi⁻ hnoon⁺ mi⁺jnään⁺ hnäh⁺ kiyh⁺ lä⁻koo⁻ jaa⁻ chih⁻më⁺ hi⁻ na⁻jngëë⁺ go⁻te⁻. ³ Pero gohn⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻la⁺ kyah⁺ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ ga⁻la⁺ kih⁺ Eva. Kyaah⁺ may⁺ ga⁻mi⁻goo⁻ mi⁺h⁻ kiyh⁺. Lä⁻ja⁻ hii⁺ goo⁻ mi⁻gaay⁺ hnäh⁺ ka⁻läh⁺. Hëey⁺ huu⁺dsë⁻ kyah⁺ hnäh⁺ mah⁺ mo⁺so⁺ hnaah⁺ hnäh⁺ Cristo lä⁻kaa⁻ tuh⁻hoh⁺ hnäh⁺. ⁴ Jëeh⁺, cher⁺ mah⁺ ga⁻lla⁻nää⁺ wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻, hi⁻ kwa⁻ jyoh⁺ juu⁺ he⁻ sa⁺ jëeh⁺ kwee⁻ kyaa⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús he⁻ kwa⁻ jnääh⁺, lä⁻chah⁺ ja⁻ heeh⁺ hnäh⁺. Hi⁻ heeh⁺ hnäh⁺ jyoh⁺ jmi⁻lle⁺ he⁻ sa⁺ la⁺ jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺ he⁻ ma⁻heeh⁺ hnäh⁺ jää⁺. Hi⁻ heeh⁺ hnäh⁺ jyoh⁺ ju⁺ hmëë⁺, he⁻ sa⁺ jëeh⁺ kwee⁻ kyaa⁺ ju⁺ hmëë⁺ he⁻ ma⁻heeh⁺ hnäh⁺. ⁵ Go⁻laan⁺, sa⁺ kyeë⁺ ga⁺ apóstole hi⁻ jmää⁺ hñii⁺ kaah⁺ lä⁻koh⁺ ga⁺ jnä⁺. ⁶ Ma⁻ke⁻ sa⁻ hlëehn⁺ kyaa⁺ juu⁺ na⁺ hñaa⁺, pero cha⁻ ba⁺ huu⁺dsë⁻ llu⁺ kin⁺. Joh⁺ jiih⁺ sa⁺ ga⁻mi⁻jnään⁺ he⁻ ja⁻ kyah⁺ hnäh⁺.

⁷ Pero ga⁻jmäään⁺ hñiin⁺ jaa⁻ hi⁻ hwaä⁺ mah⁺ leeh⁺ hnäh⁺ kaah⁺. Jëeh⁺, sa⁺ ga⁻koon⁺ jñeen⁺ ma⁺ ga⁻kwan⁺ ju⁺ hmëë⁺ kih⁺ Dio jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺. ¿Che⁺ jwa⁻ ga⁻jmeen⁺ hñii⁺ he⁻ ga⁻jmeen⁺ lä⁻ja⁻? ⁸ Ga⁻kan⁺ kuu⁺ kih⁺ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ tääh⁺ ta⁺ jee⁺ jyoh⁺, ga⁻koon⁺ jñeen⁺ mah⁺ jmeen⁺ ta⁺ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺. ⁹ Lä⁻koo⁻ ma⁺ gyan⁺ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺, sa⁺ ga⁻lla⁻kyaan⁺ hnäh⁺ ni⁺ mi⁺h⁻ jmi⁺ ma⁺ ga⁻jmeë⁺ bii⁺ kin⁺. Øøh⁺ jne⁺ hi⁻ ya⁻nää⁺ ta⁺ Macedonia ba⁺ ga⁻kwa⁺ be⁺ kin⁺ lä⁻ ma⁺ ga⁻lla⁻kyaan⁺. Sa⁺ ga⁻kwan⁺ jwë⁺ ma⁺ kah⁺ hnäh⁺ huu⁺dsë⁻ kin⁺. Hi⁻ ngoo⁺ ba⁺ jmeen⁺ lä⁻ja⁻. ¹⁰ Kyuu⁺ ba⁺ jnä⁺ ju⁺ dsoo⁺ kih⁺ Cristo. He⁻ ja⁻ man⁺, ni⁺ jaa⁻ sa⁺ ha⁺ kin⁺ he⁻ chaan⁻ llu⁺ he⁻ sa⁺ koon⁺ jñeen⁺ lä⁻kaa⁻ jee⁺ jwi⁻ he⁻ na⁻heë⁺ hwa⁺ Acaya. ¹¹ ¿He⁻ la⁺ jmeen⁺ lä⁻ja⁻, laah⁺ hnäh⁺? O, ¿che⁺ laah⁺ hnäh⁺ he⁻ sa⁺ hnaan⁺ hnäh⁺? Ñe⁻ ba⁺ Dio he⁻ hnaan⁺ hnäh⁺.

¹² Hi⁻ ngoo⁺ ba⁺ jnä⁺ jmeen⁺ lä⁻ja⁻, mah⁺ sa⁺ kwan⁺ jwë⁺ kih⁺ hi⁻ hlëeh⁺ llu⁺ kih⁺ hñii⁺, hi⁻ jäh⁺ jmeë⁺ ja⁻ ba⁺ lä⁻koo⁻ jmeë⁻ jnääh⁺. ¹³ Dsa⁻ he⁺ jäyh⁺ laay⁺ apóstole. Pero ta⁻ juu⁺ bih⁺. Mi⁻gaay⁺ dsa⁻, jmääy⁺ hñiiy⁺ lä⁻koo⁻ apóstole kyaa⁺ Cristo. ¹⁴ Ja⁺ he⁻ jmeë⁺ dsaa⁻ dsë⁻ jne⁺ juu⁺ la⁻. Jëeh⁺, lä⁻kye⁻ Tana⁺ jmää⁺ hñii⁺ lä⁻koo⁻ jaa⁻ ángel hi⁻ kye⁻ jmëë⁺. ¹⁵ Hi⁻ lä⁻ja⁻ la⁺ kih⁺ hi⁻ jmeë⁺ ta⁺ kiyh⁺ ka⁻läh⁺. Jëeh⁺, ja⁺ juu⁺ he⁻ cha⁻ na⁺ na⁺, he⁻ jmääy⁺ hñiiy⁺ hi⁻ lluu⁺. Pero wa⁻ra⁻ ga⁻të⁺ jee⁺ llaa⁺ jmi⁺ liyh⁺ jñeey⁺ lä⁻koo⁻ te⁺ ta⁺ he⁻ jmeey⁺.

Ga⁻jmää⁺ Paa⁺ hñii⁺ lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ sa⁺ cha⁻ huu⁺dsë⁻ kih⁺

¹⁶ Koo⁻ ka⁻läh⁺ jwëëhn⁺ hnäh⁺: Ni⁺ jaa⁻ hnäh⁺ ta⁺ jmeë⁻ hnäh⁺ huu⁺dsë⁻ he⁻ ngaahn⁺. Pero cher⁺ mah⁺ lä⁻ja⁻ laah⁺ hnäh⁺, kwa⁺ hnäh⁺ jwë⁺ kin⁺ hlëëhn⁺ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ sa⁺ cha⁻ huu⁺dsë⁻ kih⁺ mah⁺ lä⁻ja⁻ jmäään⁺ mi⁺h⁻ hñiin⁺ jøøh⁺ lä⁻koo⁻ jmeë⁺ hi⁻ he⁺. ¹⁷ He⁻ jmäään⁺ hñiin⁺ jøøh⁺, sa⁺ hlëëhn⁺ lä⁻koo⁻ hnøø⁺ Dio, he⁻ hlëëhn⁺ lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ ngaah⁺ ba⁺. ¹⁸ Peer⁺ jwëë⁺ hi⁻ jmää⁺ hñii⁺ kaah⁺ lä⁻koo⁻ tëë⁺ jmeë⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺, hi⁺ ja⁻ ba⁺ lä⁻ja⁻ jmeë⁺ jnä⁺ ka⁻läh⁺. ¹⁹ Ma⁻ke⁻ cha⁻ huu⁺dsë⁻ kyah⁺ hnäh⁺, pero kwëeh⁺ hoh⁺ hnäh⁺ cha⁻mi⁺h⁻ kyaa⁺ hi⁻ ngaah⁺ he⁺. ²⁰ Hi⁻ lä⁻ja⁻ kwëëh⁺ hoh⁺ hnäh⁺ ma⁺ jmeey⁺ hih⁺ kyah⁺ hnäh⁺, ma⁺ jnuuyh⁻ he⁻ cha⁻ kyah⁺ hnäh⁺, kaayh⁻ hnäh⁺ lä⁻ të⁻ dsëy⁺, jmääy⁺ hñiiy⁺ kaah⁺ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺, lä⁻ji⁺h⁺ jnooy⁻ mo⁻nëh⁺ hnäh⁺. ²¹ Na⁻hi⁺hn⁺ mi⁺h⁻ he⁻ jwëëhn⁺ hnäh⁺ he⁻ sa⁺ beë⁺ jnääh⁺ jmeë⁻ jnääh⁺ lä⁻koo⁻ jmeë⁻ dsa⁻ he⁺.

Pero lä¹ koo¹ tuu¹ dsē¹ dsa¹ he¹ jmääy¹ hñiiy¹ kaah¹, jnä¹ ka¹ läh¹ tuu¹ dsēn¹ jmeen¹ lä¹ ja¹, ma¹ ke¹ hlēēhn¹ lä¹ koo¹ jaa¹ hi¹ sa¹ cha¹ huū¹ dsē¹ kih¹. ²² Hi¹ he¹ jāh¹ laay¹ dsa¹ hebreo, ja¹ ba¹ lä¹ ja¹ laa¹ jnä¹. Jāyh¹ laay¹ dsa¹ Israel, ja¹ ba¹ lä¹ ja¹ jnä¹ ka¹ läh¹. Jāyh¹ laay¹ sa¹ ju¹ kih¹ Abraham, ja¹ ba¹ he¹ ja¹ laa¹ jnä¹. ²³ Jāyh¹ jmeey¹ ta¹ he¹ kih¹ Cristo. Pero cha¹ ga¹ miih¹ jmee¹ jnä¹. Ngooy¹ ba¹ jnä¹ hlēēhn¹ lä¹ koo¹ jaa¹ hi¹ ngaah¹. Cha¹ ga¹ miih¹ ta¹ he¹ ma¹ jmee¹ jnä¹, cha¹ ga¹ miih¹ jiih¹ ma¹ ñeen¹ neh¹ ñe¹ lä¹ koh¹ ga¹ dsa¹ he¹. Cha¹ ga¹ miih¹ ga¹ jmi¹ ga¹ baa¹ dsa¹ jnä¹. Joh¹ jiih¹ sa¹ ga¹ laan¹ he¹ ma¹ jngēēh¹ dsa¹ jnä¹. ²⁴ Ja¹ koo¹ hä¹ ga¹ jmi¹ dsa¹ judiu kin¹ ma¹ gyii¹ gya¹ ñu¹ si¹ hñii¹. Lä¹ jiih¹ ga¹ tē¹ hñii¹ jiih¹ ga¹ jmeey¹ lä¹ ja¹ kin¹. ²⁵ Hñē¹ jiih¹ ga¹ jmiy¹ kin¹ kyaah¹ si¹ hma¹. Koo¹ hä¹ ga¹ te¹ dsa¹ kuu¹ kin¹. Hñē¹ jiih¹ ga¹ laan¹ jee¹ ga¹ hmeh¹ barco neh¹ jmi¹. Koo¹ hä¹ ga¹ jän¹ koo¹ jmi¹ koo¹ hwē¹ jee¹ to¹ dsaah¹ jmi¹ ñeeh¹. ²⁶ Sa¹ na¹ he¹ jiih¹ ngoon¹ hi¹ jahn¹ jee¹ hu¹. Ga¹ hñii¹ goo¹ kin¹ jee¹ haan¹ cha¹ jmi¹ juuh¹, lä¹ ja¹ kyaah¹ dsa¹ hñii¹ hi¹ kyaah¹ dsa¹ goon¹ hi¹ kyaah¹ hi¹ chaa¹ ta¹ jee¹ jyoh¹ ka¹ läh¹. Ga¹ hñii¹ goo¹ kin¹ jee¹ jwii¹ juuh¹ hi¹ ta¹ jee¹ sa¹ chaa¹ dsa¹. Ga¹ hñii¹ goo¹ kin¹ cha¹ jmi¹ ñeeh¹ hi¹ lä¹ ja¹ kyaah¹ hi¹ jāh¹ laa¹ øøh¹ jne¹. ²⁷ Cha¹ miih¹ ta¹ ga¹ jmeen¹, ga¹ jēēn¹ cha¹ miih¹ wi¹. Cha¹ hwē¹ sa¹ ma¹ gwii¹. Ga¹ lä¹ kyohn¹, ga¹ lä¹ kii¹ dsēn¹. Ja¹ he¹ koo¹ hä¹ sa¹ ga¹ lä¹ cha¹ he¹ ma¹ kuh¹. Ga¹ ngēēn¹ gyuu¹ hi¹ sa¹ ga¹ lä¹ cha¹ hmiih¹ ma¹ kēhn¹. ²⁸ Ja¹ ma¹ la¹ he¹ ja¹. Lä¹ jē¹ jmi¹ ba¹ kyen¹ huū¹ dsē¹ kih¹ lä¹ jē¹ gwah¹. Peer¹ wi¹ dsa¹ ngēēn¹. ²⁹ Kyaah¹ lä¹ jēē¹ hi¹ sa¹ cha¹ be¹ kih¹, jnä¹ ka¹ läh¹ jii¹ kin¹. Hi¹ gwa¹ ya¹ jēē¹ dsēn¹, wa¹ ra¹ ga¹ jmee¹ dsa¹ tāh¹ jaa¹ øøh¹ jne¹.

³⁰ Wa¹ ra¹ jāh¹ kih¹ jmee¹ bii¹ hlēēhn¹ llu¹ kih¹ hñiin¹, ma¹ ja¹ hlēēhn¹ kih¹ he¹ mi¹ jnäā¹ he¹ sa¹ cha¹ be¹ kin¹. ³¹ Dio jmi¹ Jesús, Dsa¹ jøøh¹ jnän¹, hi¹ na¹ jāā¹ ga¹ lä¹ jē¹ joh¹ jmi¹ cha¹, hi¹ he¹ ñe¹ he¹ sa¹ hlēēhn¹ juu¹ ta¹ juu¹. ³² Koo¹ hä¹ lä¹ ma¹ gyan¹ jee¹ jwii¹ Damasco, lle¹ moh¹ kyaa¹ rey Areta ga¹ jmee¹ mada¹ ga¹ hoo¹ dsa¹ lä¹ kaa¹ ho¹ haah¹ kih¹ chuuh¹ jwii¹ he¹ hnøoy¹ ma¹ saayh¹ jnä¹. ³³ Pero neh¹ koo¹ hma¹ ta¹ ga¹ jñaa¹ dsa¹ jnä¹ ta¹ ho¹ haah¹ pih¹ he¹ ma¹ na¹ hē¹ dsoh¹ na¹ hyah¹. Lä¹ ja¹ ba¹ ga¹ laan¹ he¹ ma¹ saah¹ dsa¹ jnä¹.

12

Ga¹ jēē¹ Paa¹ koo¹ jee¹ la¹ na¹ hñaa¹

¹ Sa¹ jmää¹ ta¹ he¹ jmään¹ hñiin¹ jøøh¹. Pero ma¹ ra¹ he¹ hlēēhn¹ kih¹ koo¹ he¹ ga¹ hēē¹ mi¹ nēn¹ he¹ ga¹ mi¹ jnäā¹ Dsa¹ jøøh¹ jnän¹. ² Kyuun¹ jaa¹ øøh¹ jne¹ hi¹ ga¹ tēē¹ Dio lä¹ ga¹ tē¹ hñē¹ jwēē¹ kih¹ gyuu¹ jmi¹ gyuu¹ ma¹ hya¹ gya¹ kyē¹ ji¹ ñe¹. Sa¹ man¹ ha¹ lä¹ ga¹ jāā¹ dsih¹, che¹ lä¹ ma¹ na¹ hñaa¹ o che¹ kyaah¹ ma¹ la¹ jmi¹ lle¹ kiyh¹. Hñii¹ ba¹ Dio ñe¹ ha¹ lä¹ ga¹ la¹. ³ Kyuu¹ ba¹ jnä¹ dsa¹ he¹. Sa¹ man¹ ha¹ lä¹ ngooy¹, che¹ lä¹ ma¹ na¹ hñaa¹ o che¹ kyaah¹ ma¹ la¹ jmi¹ lle¹ kiyh¹. Hñii¹ ba¹ Dio ñe¹. ⁴ Ga¹ jāā¹ dsih¹ koo¹ jee¹ jnä¹ na¹ hñaa¹. Jee¹ ja¹ ga¹ nuuy¹ ga¹ hlēēh¹ juu¹ he¹ sa¹ le¹ hlēēh¹ jne¹ hi¹ sa¹ chaa¹ ni¹ jaa¹ hi¹ na¹ ngē¹ jwē¹ hlēēh¹. ⁵ Kih¹ dsa¹ lä¹ ja¹, le¹ ba¹ jmää¹ jnih¹ jøøh¹, pero sa¹ jmään¹ hñiin¹ jøøh¹. Kih¹ he¹ mi¹ jnäā¹ he¹ sa¹ cha¹ be¹ kin¹, ma¹ la¹ kih¹ he¹ na¹ ba¹ jmään¹ hñiin¹ jøøh¹. ⁶ Cher¹ mah¹ hnoon¹ jmään¹ hñiin¹ jøøh¹, ja¹ he¹ ngaahn¹ ja¹, jēēh¹ hlēēhn¹ ju¹ dsoo¹ ba¹. Pero sa¹ jmeen¹ lä¹ ja¹ mah¹ ni¹ jaa¹ sa¹ jmee¹ huū¹ dsē¹, jøøh¹ ga¹ jnä¹ lä¹ koo¹ jēēy¹ jmeen¹ o lä¹ koo¹ nuuy¹ hlēēhn¹.

⁷ He¹ ja¹ ja¹ nē¹ jmi¹ ngo¹ kin¹ he¹ jmee¹ jwiih¹. La¹ lä¹ koo¹ too¹ he¹ ja¹ mada¹ kih¹ Tana¹ mah¹ heeh¹ jnä¹ wi¹. He¹ ja¹ jmää¹ kin¹ mah¹ sa¹ jmään¹ hñiin¹ jøøh¹, lä¹ llu¹ he¹ ga¹ jēēn¹ koo¹ he¹ la¹ na¹ hñaa¹ he¹ sa¹ ma¹ jēēn¹ jih¹ koh¹. ⁸ Hñē¹ jiih¹ ga¹ chuun¹ kyaah¹ Dio mah¹ jñuuyh¹ he¹ jmee¹ jwiih¹ kin¹. ⁹ Pero lä¹ la¹ ba¹ ga¹ jēēh¹ Dio juu¹ kin¹: “Ma¹ lee¹ ba¹ kyah¹ he¹ llu¹ dsēn¹ kyaah¹ hne¹. Jēēh¹ cha¹ ga¹ miih¹ lä¹ jnä¹ be¹ kin¹ kyaah¹ dsa¹ hi¹ sa¹ cha¹ be¹ kih¹”, ga¹ jāyh¹. He¹ ja¹ lä¹ kaa¹ tuh¹ dsēn¹ jmään¹ hñiin¹ jøøh¹ kih¹ he¹ sa¹ cha¹ be¹ kin¹ mah¹ jā¹ nē¹ kin¹ be¹ kih¹ Cristo. ¹⁰ Kih¹ he¹ ja¹, chaa¹ llu¹ lä¹ ma¹ sa¹ cha¹ be¹ kin¹, ma¹ hlēēyh¹ wi¹ kin¹, ma¹ lla¹ kyaan¹, ma¹ jmeeh¹ dsa¹ jnä¹, ma¹ jēēn¹ wi¹ kwaat¹ kih¹ Cristo. Jēēh¹ lä¹ ma¹ sa¹ beēn¹, ma¹ ja¹ cha¹ be¹ kin¹.

Ma' kye Paa' huu'dsē kih' lä'jēē' øøh' jne'

¹¹ Dsēēh' hnäh' dsoo' he- ga'jmeen' lä'koo- jaa- hi- sa- cha- huu'dsē kih', jee' ga'jmään- hñiin- jøøh'. Hnäh' ba' ga'tēēh' hnäh' ma' hlēēh' hnäh' llu' kin'. Jēēh' hi- jäh' laa' apóstole kaah' sa' kyeē' ga' hi- he' lä'koh' ga' jnä', ma' ke' sa' cha- laan' ni- miih-. ¹² Kih' he- jøh- dsen' ba' ga'jmeen' lä'jē' he- la-. Ga'jmeen' cha- miih- lii-, ga'jmeen' he- juh- gaa-, ga'jmeen' he- dsaa- dsē' dsa- jee' kyah' hnäh'. Lä'ja- ga'mi'jnään' ma' ra- he- laan' apóstol. ¹³ Koo- ba' he- ga'jmeen' ta' jee' jyoh' jee' tääh' øøh' jne', he- ja- sa- ga'jmeen' kyah' hnäh'. Ga'ngiin' kiyh' he- ma' jmee' bii' kin'. ¿Ché kih' he- ja-, laah' hnäh' sa' taahn' hnäh' ta'? Jmee' hnäh' jøh- hoh' kih' he- sa' ga'ngiin' kyah' hnäh' ka-läh'.

¹⁴ Jee' la- tē- hnē- jiih' he- ma-na'lluun' na'jēēn' hnäh'. Ni- lä'ja- sa- ngiin' kyah' hnäh' he- jmee' bii' kin'. Sa- na'hnoøhn' he- cha- kyah' hnäh'. Hnoon' heeh' hnäh' jnä' ba'. Jēēh', ja- he' chih- hi- ga'tēē' juh'lääh' he- hnoø' kih' cho'jmii-. Cho'jmii- chih- ba' hi- ga'tēē' juh'lääh' he- hnoø' kih' chih- kyaah'. Lä'ja- la' kin' kyaah' hnäh' ka-läh'. ¹⁵ Lä'kaa- tuh- dsen' mi'llan' lä'jē' he- cha- kin' lä'jiih' kwaan- hñiin- juun' kwaat- kyah' hnäh'. Ma' ke' cha- ga'miih- hnaan- hnäh' koo- hä' koo- hä'. Pero hnäh', miih- go- te- ba' hnaah' jnä'.

¹⁶ Lä'ja- ga-la', sa- ga'llan' lleh' hnäh' kih' he- ma' jmee' bii' kin'. Pero ko-llaa' dsa- jäh', kyaah' may- ba', ga'jmeen' ga'tah' hnäh' neh' sa'lä'. ¿Ché jwa- ga'jmeen' lä'ja- mah' ga' mi'gaan' hnäh'? ¹⁷ Sa- ga' mi'gaan' hnäh' lä' ma' ga'cheen' øøh' jne' jee' tääh' hnäh'. ¹⁸ Ga'chuun' kyaah' Tito mah' dsooy' jee' tääh' hnäh' hi- ga'cheen' ga' jaa- øøh' jne' kyaayh'. Hi- ni- miih- sa- ga' mi'gaa- Tito hnäh'. Jēēh', koo- nēē' ba' huu'dsē- kye' jnääh'. Ja- ba' lä'koo- jmee' jnä', jmee' Tito ka-läh'.

¹⁹ Ta- wa' laah' hnäh' he- hnoø- jnääh' hwēē- jnääh' llu' cha'nēh' hnäh'. Ni- miih- sa- la' lä'ja-. Nē- ba' Dio he- hlēēh' jnääh' lä'koo- lle' kih' hi- laa' kyaah' Cristo. øøhn' hi- hnaan' cha- miih-, lä'jē' juu' he- sii- jnääh' la-, he- llu' kyah' hnäh' mah' kwa' be' kyah' hnäh' go'nääh' hnäh' ta' chá'nē'. ²⁰ Gohn' miih- wa'ra- ga'lloon' jee' tääh' hnäh', jēēn' hnäh' jmeeh- hnäh' he- sa' tih- dsen-. Hi- lä'ja- hnäh' ka-läh' jēēh' hnäh' jmeen' he- sa' tih- hoh' hnäh'. Lä'ja- le' cher'mah' ga'jēēn' hnäh' ti-hnee' hnäh', wi' hoh' hnäh', hää' hnäh', jmeeh- hnäh' jñah' nää', hlēēh' hnäh' wi' kih' dsa', koo' hnäh' juu' jwi', jmää- hnäh' hñaa' kaah', jmeeh- hnäh' wa' la' cha- la'. ²¹ Kyen' miih- huu'dsē- wa'ra- ga'lloon' ka-läh' jee' tääh' hnäh', ha- ga- che- ga'jmeē' Dio ga'jän' o-hih' kwaat- kyah' hnäh'. Lä'jiih' jä' hoohn', cher'mah' jwēē' hnäh' tääh' hnäh' jmeeh- hnäh' dso'kye- hi- sa- ma-beh' hnäh' lä'jē' he- mi- soh' tuh- hoh' hnäh', hi- lä' ma-kaah' ba' hnäh' wa' hi- cha- hi-, hi- jmeeh- hnäh' he- la' o-hih' he- ma' jmeeh- hnäh' jää'.

13

Ga'hih' Paa' juu' kih' øøh' jne' hi- tääh' Corinto

¹ Jee' la- tē' hnē- jiih' he- niin' na'jēēn' hnäh'. Lä'la- na-sii- juu' kih' Dio: "Wa' he- cha- he- hñii- he- cha- kih' dsa-, lä'ee- ba' kyaah' ju'dsoo' he- jmee' uu' uu- dsa-." ² Ga'jwēēhn' hnäh' jää', hi- na' he- ma-gyan' uu' kyah' hnäh', jwēēhn' hnäh' ka-läh'. Hi- wa'ra- ga'lloon' jee' tääh' hnäh', jee' ja- tē- hnē- jiih' he- jwēēhn' hnäh'. Ma'ja- mo-so' jmeen' jøh- dsen' kih' hi- tääh' jmee' wa' la' cha- la', hi- lä'ja- kih' hi- tääh' jmee' ga' lä'jiih' na'. ³ He- hnooh- hnäh' jēēh' hnäh' ché dsoo' ba' hlēēhn' lä'koo- mada' kih' Cristo. Jēēh', hi- he' mi-jnäā' be' kih' jee' kyah' hnäh'. Sa' laay' lä'koo- jaa- hi- sa- cha- be' kih'. ⁴ Ma' ke' dsoo' ga'tää- dsih' dsöh' hma-cru' lä'koo- jaa- hi- sa- cha- be' kih', pero chaa- bih' kyaah' be' kih' Dio. Ja- ba' lä'ja- jnääh' hi- laa' koo- kyaah' Cristo, ga'nøø' jnääh' lä'koo- he- sa- cha- be' kyaah' jnääh'. Pero kyaah' be' kih' Dio chaa- jnääh' ta-la' kih' Cristo mah' kwa' jnääh' be' kyah' hnäh'.

⁵ Kye⁻ da' hnäh' kwaat~ kyah¹ hñaa¹ hnäh', che' lä⁺ ma⁻ dsoo' ja⁻ ba' hoh' hnäh' kih¹ Cristo. Jëë⁻ da' kyah¹ hnäh' hñaa¹. ¿Che' sa⁺ ñeh' hnäh', Jesucristo hää' jee' kyah¹ hnäh'? Pero cher' mah¹ sa⁺ la¹ lä⁺ ja⁻, he⁻ sa⁺ laah¹ hnäh' kwaat~ ba' ja⁻. ⁶ Hnoon¹ lä⁻ ñeh' hnäh' he⁻ laa¹ jnääh¹ kwaat~. ⁷ Ngii' jnääh¹ kih¹ Dio mah¹ jmeeh¹ hnäh' he⁻ llu¹ jmah¹ ba'. Sa⁺ jwahn⁺ lä⁻ la⁻ mah¹ jä' jnääh¹ llu¹. He⁻ hnøø⁻ jnääh¹ go'taah' hnäh' lä⁻ koo⁻ lle' kih¹, ma⁺ ke⁺ ga⁺ jä' jnääh¹ lä⁻ koo⁻ ja⁻ hi⁻ sa⁺ laa¹ kwaat~. ⁸ Jëeh', ni⁻ miih⁻ sa⁺ le' lla'dsëë⁻ jnääh¹ kih¹ ju'dsoo'. Jmee⁻ jnääh¹ lä⁻ hnøø⁻ ju'dsoo' ba'. ⁹ He⁻ ja⁻ jëë⁻ dsë⁻ jnääh¹ lä⁻ ma' sa⁺ cha⁻ be' kya¹ jnääh¹, mah¹ lä⁺ ja⁻ hnäh' lä⁻ cha⁻ be' kyah¹ hnäh'. Ga⁻ nøø' jnääh¹ ngii' jnääh¹ kyah¹ hnäh' mah¹ hwëë⁻ hnäh' llu¹ go⁻ te~. ¹⁰ Kih¹ he⁻ ja⁻ ba' na⁻, siin⁺ lä⁻ la⁻ kyah¹ hnäh' ma⁺ ke⁺ gyan' uu', mah¹ wa'ra⁻ ga⁻ lloon¹ jee' tääh' hnäh', sa⁺ cha⁻ he⁻ kih¹ jmeen' hään¹ kyaah' hnäh', kyaah' be' he⁻ ga⁻ hyohn¹ kih¹ Dsa⁻ jøøh¹ jnän'. He⁻ hnøøy¹ kwan' be' kih¹ dsa⁻ ba', ja⁺ he⁻ heeh' jnih' wi'.

¹¹ Kyaah' jee' ga⁻ dsaa¹ juu¹ he⁻ siin⁺ kyah¹ hnäh', jwëëhn~ nah' øøhn¹, wa' jëë⁻ hoh' hnäh'. Hnøøh¹ hnäh' ha⁻ lä⁻ jee' go'taah' hnäh' llu¹ cha⁻ ga'miih⁻, wa' nøh¹ hoh' hnäh', wa' la¹ koo⁻ nëë¹ ba' huudse⁻ kyah¹ hnäh', wa' hii' ti' kyah¹ hnäh'. Hi⁺ Dio hi⁻ hnää' jne', hi⁻ jmee⁻ hii' ti' jnän', jäy¹ jee' jnän'. ¹² Jmee' hnäh' Dio kih¹ dsa⁻ kyaah' hnäh' hi⁺ ja⁻ chuh⁻ hnäh' kiyh¹ lä⁻ hnøø¹ Dio. ¹³ Lä⁻ jëë⁻ hi⁻ laa¹ kya¹ Dio jmee⁻ Dio kyah¹ hnäh'.

¹⁴ Wa' mi⁻ jää¹ Jesucristo Dsa⁻ jøøh¹ jnän' lä⁻ jëë⁻ hnäh'. Wa' hnää¹ Dio ga⁻ lä⁻ jëë⁻ hnäh'. Hi⁺ Jmi⁻ lle' Na⁻ jngii' wa' laa¹ kō⁻ jøh' kyaah' hnäh'. Wa' la¹ lä⁻ ja⁻.

Gálatas

Juu' la- ga- sîi' Paa' kih' øøh' jne' hi- tääh' hwa' Galacia

¹ Jnä' Paa' laan' apóstol. Pero ja- he- ga- chee' dsa- jnä', ni- ja- kyaah' be' kih' dsa- na- hñaan'. Jesucristo ba' ga- chee' jnä' kyaah' Dio hi- laa' Täa' jnan' hi- ga- mi- jiih' Jesucristo jee' kih' hi- na- juu'. ² Siin' juu' la- kyah' hnäh' øøhn' jee' dsa- ñeeh' hnäh' lä- kaa- hwa' Galacia. Hi- lä- jee- øøh' jne' hi- tääh' kyaah' jnä', koo- nee' ba' la- hua' dsē- kya- jnääh' he- siin' la-. ³ Ngiiin' kih' Dio hi- laa' Täa' jnan' hi- ngiiin' kih' Jesucristo Dsa- jøøh' jnan', wa' kway' he- llu' kyah' hnäh', wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnäh'. ⁴ Jeeh' Jesús ga- kwa- hñii' ga- juuy' kwaat' kih' dso'kye- jnan' mah' lä- jny' jne' kih' jmi- gyuu- hñiih' la-, lä- koo- hyoh- dsē' Dio jmee' jnan', he' ba' hi- laa' Täa' jnan'. ⁵ Lä- ja- wa' la- juuh- kiyh' ga- lä- jje- joh' jmi' cha-. Wa' la' lä- ja-.

Koo- ba' ju' hmee' cha- he- kyaah' lä- jne'

⁶ Peer- dsaa- dsen- kih' he- ga- nuun' chah' ga- juh- ga- lä- øøh' hnäh' kih' Dio hi- ga- tee- hnäh' ta- la- kih' he- llu' dsē' Cristo, mah' ma- taah' hnäh' kyaah' jyoh' ju' hmee' he- laah' hnäh' llu' ga'. ⁷ Pero sa- cha- ga- jyoh' jwē' he- kye- ju' hmee'. He- hnøø- ko- llaa' dsa- kah' gwēh' hua' dsē- kyah' hnäh' ba' ja-, hi- hnøøy' mi- siiy' ju' hmee' kih' Cristo. ⁸ He- ja- jwahn-, wa' tøh' dso'jwi' nē' kya- jnääh' cher' mah' ga- jmee' jnääh' lä- na-, o cher' mah' jaa- ángel ja' gyuu- kwa' jyoh' juu' lä- koh' ga' he- ga- mi- tee' jnääh' hnäh', ja- ba- lä- ja- wa' tøh' dso'jwi' nē' kiyh'. ⁹ Koo- ka- läh' jwahn-, ja- ba- he- ma- ngēe' ma- jahn' jää'. Cher' mah' chaa- hi- ga- jñah' hi- kwa- juu' kyah' hnäh' he- sa- la' kwee- kyaah' he- ga- heeh' hnäh', wa' tøh' dso'jwi' nē' kiyh'.

¹⁰ ¿Ha- lä- laah' hnäh'? ¿Ché he- hnoon' he- jän' llu' kyaah' dsa- he- ma- hlēehn' lä- na-, o ché he- hnoon' he- jän' llu' kyaah' Dio? ¿Ché laah' hnäh' he- hnoohn' ha- lä- jee' tih' dsē' dsa- ki' jnä'? Jee' da', wa' ra- jäh' kih' ngoo' ba' jnä' jmeen- lä- jje- he- hnøø' dsa-, mo' so' laan' jaa- hi- jmee' ta' kih' Cristo.

Dio ba' ga- lleeh- Paa' mah' lee' apóstol kyaay'

¹¹ Øøhn', hnoon' lä- ñeh' hnäh' he- la-. Ja- he- gwa' kih' dsa-, ju' hmee' he- kwan- la-. ¹² Sa- ga- hyohn' kih' dsa- juu' la- hi- ni- sa- ga- mi- tee- dsa- jnä'. Jesucristo ga- mi- jnä- kin' juu' la-, he- ja- ba' ja- he- kyuuhn-.

¹³ Ma- nuuh- ba' hnäh' lä- koo- ma' ngēn- jää', he- ga- jmeen' lä- koh' tee' jmee' judiu dsa- goon-. Ha- koh' sa- ga- lä- hñaa- dsen- kyaah' hi- ga- heeh- kih' joo' Dio. Ma' hnoon' ma' mi- llaan' go- te- lä- jee- hi- he'. ¹⁴ Ga- jmee' ga' jnä' cha- ga- mi- hñ- lä- koh' ga' jee' lä- jee' judiu hi- laa' koo- ji- ñe- kyaah' jnä'. Ga- jmeen' bii' ga- høøn' lä- jje- nuuh- kih' dsa- ma- gyuh- kya- jnääh'. ¹⁵ Pero sa- ga- ma- lä- chaan- ga- lleeh- Dio jnä' mah' ja- leen' kya- bih'. Ga- tee- yh' jnä' kih' he- llu' dsēy' kyaah' jnä'. Hi- lä- koh' ma' ga- tih' dsēy', ¹⁶ ja- ga- ga- mi- jnä- joo' kin- mah' kwan- juu' kiyh' kih' dsa- hi- sa- laa' judiu. Pero sa- ga- hnaahn- ni- jaa- dsa- mah' ma' siiyh' jnä' ha- lä- la' juu' he- ma' kwan-. ¹⁷ Ni- sa- ngaahn' ta' Jerusalén na- jēen- hi- laa' apóstole jää' ga' lä- koo- jnä'. Lä- chah' ja- ngoon' ta' hwa' Arabia ba', (koo- hwa' kii- jee' sa- kwa- ni- mi- hñ-). Ma- ngēe' he- ja-, ngoon' ka- läh' ta' Damasco.

¹⁸ Ma- hya- hnē- ji- ñe-, ja- ga- ngaahn' ta' Jerusalén na- jēen- Pee' hi- ga- jän' kyaayh' gya- hñ- jmi' jee' ja-. ¹⁹ Ni- sa- ga- jee- ga' jñah' apóstole, ma- la- Jacobo dsa- nuuh- øøh' Dsa- jøøh' jnan' ba' ga- jee-'. ²⁰ Jmeen- dsoo', Dio ba' ñe- sa- cha- ta- juun' he- siin- kyah' hnäh' la-.

²¹ Ma-ṅgëé' he-ja-, ñeen' ta' hwa' Siria kyaah' Cilicia. ²² Øøh' jne' hi- tääh' lä'kaa' hwa' Judea, hi- dsa- ñee' kwaan' kih' Cristo sa' ma' kyuy' jnä'. ²³ Koo- ma' nuuy- lla' dsa- juu' ki' jnä': "Dsa- ñuuh' hi- ma' jmee' hña- dsé' kya- jnääh' he', na' ṅgëy' kway' juu' he- ma- dsoo' dsé' jne' la-, ja- ba' juu' he- ma' hnøoy' ma' heey' jää'."

²⁴ He-ja- ga' jmeey' juuh' kih' Dio lä' ma' ga' nuuy' kin'.

2

Lä'jöö' apóstole ga' heeh- bih' Paa'

¹ Ma- hya- gya' kyé' jī- ñe-, ja- ga' ngaahn' ka- läh' ta' Jerusalén ko- jøh' kyaah' Bernabé hi' ma' jään' Tito ka- läh'. ² Ga- mi' jnä- Dio kin' he- jmee' bih' naahn-, he- ja- ba' ngaahn' na' jmeehn' juu' ha- lä' la' ju' hmëé' he- ga' kwan' ta' jee' tääh' hi- sa' laa' judiu. To- né' ga' llan' juu' kyaah' ma' la' hi- kye- né' ba', le' ga- che- sa' jmää' he- jmeen' la- hi- lä' kye- he- ga' jmeen' jää'. ³ Pero sa' cha- ga' jäh' ni' mih-. Hi' Tito hi- ma' cheh' kyaah' jnä', sa' ma' laay' judiu, dsa- griego ba' he'. Ni' lä' ja- sa' ga' jäh' jmee' bih' juuh' jmi- ngo' kiyh' lä' koo- tée' jmee' dsa- judiu. ⁴ Sa' ga' ti' ga' choo' jnääh' juu' he- juuh' jmi- ngo' kih' dsa- wa' ra- jäh' kih' sa' ga' taah' ko- llaa' dsa- jee' ma' tøøh' jnääh', hi- jäh' laay' øøh' jne'. Hi- he', koo- ma' kooy' juu' he- ma' kwan- he- ma- laa' jne' kih' dso' kye- ta- la' kih' Cristo Jesús. Sa' ga' lä' hnøoy' he- ma' jäh' jnääh' mo' so- na- hñuuh' jnääh' kyaah' ley. Jëeh', ma' hnøoy' lä' ma- na- hñuuh' ja- ba' jne' kyaah' nuuh' kih' Moisé. ⁵ Pero ni' mih- sa' ga' kwa' jnääh' jwé' ma' jmeey' lä' lla' dsëy'. Hnøø- jnääh' wa' jäh' ju' hmëé' kih' Jesús kyah' hnäh' lä' ma- la' ja- ba', mah' sa' dsa- hii' ju' dsoo'.

⁶ Hi- na' jnääh' kye- né' kih' øøh' jne', ni' mih- sa' cha- jäh' he- ma- hlääh- kyaah' juu' he- kwan-. Jnä' jwahn' na' jnääh' kyey- né', jëeh' sa' ga' tēē' jēē' kiyh'. Kih' koo- ba' laa' jne' cha' né' Dio. ⁷ Pero dsa- he' sa' ga' hay' kin-. Ga' heeh- bih' he- há' goon' ta' he- kwan- ju' hmëé' kih' hi- sa' laa' judiu, ja- ba' lä' há' goo- Pee' kway' ju' hmëé' kih' hi- laa' judiu. ⁸ He' ba' Dio hi- kwa' be' kih' Pee' he- laay' apóstol mah' kway' juu' kih' judiu, he' ba' hi- he' na-, kwa' be' kin' ka- läh' he- laan' apóstol mah' kwan' juu' kih' hi- sa' laa' judiu.

⁹ He- ja- lä' jöö' hi- laa' kwaan' kye- né' kih' gwah-, ga' sooyh' goo- jnääh' kyaah' Bernabé. Ma' jööy- laan' ta' ta- la' kih' he- llu' dsé' Dio kyaah' jnä', he- ja- ba' ga' jmääy' jnääh' kwaan' laa' jnääh' ma' ra' øøyh-. Hi- kye- né' he' chee- Jacobo, Pee', kyaah' Jwaa-. Ga' jäh': "Llu' go' nääh' hnäh' kih' hi- sa' laa' judiu mah' lä' ja- jnääh' dsa' nøø' jnääh' kih' hi- laa' judiu." ¹⁰ Hi' ga' jäh': "Hnøø' dsooh' hoh' hnäh' jmeeh' be' kih' hi- ta- ñee'." Ko- ja- ba' jiih' ga' jäh' dsa- he'. Hi' ma' ra' he- jmee' ba' jnä' be' kih' hi- ta- ñee'.

Ga' juuh' Paa' kih' Pee'

¹¹ Ma' ga' lloo' Pee' Antioquía ga' juuhn' kiyh' to' lo' né' dsa-, jëeh' lä' ja- hnøø' kiyh' kyaah' he- hliih' he- ga' jmeey' ja-. ¹² Jää' sa' ga' ma- lla- nää' ko- llaa' dsa- hi- ga' chee' Jacobo, ma' kuh- Pee' ko- jøh' kyaah' hi- sa' laa' judiu. Pero ma' ga' lla- nää' dsa- judiu he', ga' tēē- Pee' hñii', ya- hëëy' jee' kih' hi- sa' laa' judiu, kih' he- goyh' kyaah' hi- ga' lla- nää' he' hi- jäh' jmee' bih' juuh' jmi- ngo' jnä-. ¹³ Hi' lä' ja- ga' jmeey' jñah' judiu ga' tēēy- hñiiy', hi' lä' jiih' Bernabé ga' tēē- hñii' ma' ga' jööy' ga' jmeey' Pee' to' dsé'. ¹⁴ Lä' koo- ma' ga' jēēn' dsa- he' mo' so' jmeey' lä' koo- lle' kih' ju' dsoo' he- la' ju' hmëé', he- ja- ga' jwiin' Pee' cha' né' jee' lä' jöö' dsa-: "Hne- laah' judiu, ma- tuh' ma' jmeeh- lä' koh' ma' tēē' jne' jmeen' mah' ma- løøh' jmeeh- ko- jøh' kyaah' hi- sa' laa' judiu. Pero na', ma- teeh' hñaah' mah' jmeeh- ka- läh' lä' koh' jäh' nuuh' ma- gyuh- ja-. ¿Che' sa' ñeh' he- jmeeh- wii' kih' hi- sa' laa' judiu mi- tey' nuuh' ma- gyuh- ja-, kih' he- ma- teeh' hñaah'?"

¹⁵ He- ga' lä' chaa' jne' laa' jne' judiu, sa' laa' jne' wa' hi- cha- hi- hi- jmee' he- hliih' lä' koo- laa' jñah' dsa-. ¹⁶ Pero na' ma- ñe' ba' jne', sa' jäh' dsa- llu' cha' né' Dio kyaah' he-

mi-tey¹ ley jnän. Hnøø¹ dsoo' dsē jne' kih¹ Jesucristo ba'. He-ja- lä'kye- jne' dsa- judiu ga'jmeē jne' dsoo' mah' jmää' jne' kih¹ Dio kyaah' he- ma- dsoo' dsē jne'. Pero ja' kih¹ he- ma- mi-te' jne' ley. Jēh' ni' jaa- dsa- sa' ya- hēēy' lluu' kih¹ he- høoy' nuuh' ja-.

¹⁷ He- hnøøh' jne' ha- lä' jee' hwēē jne' lluu' ta-la' kih¹ Cristo, lä'ja- ma-lä-jnä' lä'kye- jne' judiu laa' jne' dsa- hi- jmeē dso'kye-. ¿Che' jwa' jahn' Cristo dsē dsoo' he- tøøh' jne' kyaah' dso'kye-? Ni' miih- sa' la' lä'ja-. ¹⁸ Hi- cher'mah' ga-løøn' høøn- ka-läh' ley he- ma-ben', he- ma-bäähñ hñiin' dsoo' ba' ja-. ¹⁹ Jēh', lä' ma' ga-lä-ngēēn' he- ää- jmi' juun' lä'lle' ley, ga-tun' he- ma' kyeñ o-jøh' dsē kih¹ ley. La' lä'koh' he- na-juun' kih¹ ley mah' jmeen' ta'he' kih¹ Dio ba'. ²⁰ La' kwaat- lä'koh' he- ga-juun' ko-jøh' kyaah' Cristo dsoh' hma-cru'. Mo'so' chaan- lä' hnoon' hñiin'. Cristo hi- jmeē ko-jøh' kyaah' jnä', he-ja- ba' jmeē chaan-. Hi- lä' ma- dsoo' ja- ba' dsēñ kih¹ Joō Dio, hi- hnää' jnä' hi' ga-ngēēy' hñiyy' ga-juuy' ki' jnä'. He-ja- ba' na- chaan- na'. ²¹ Sa' jmeen' ta' koo' he- llu' dsē Dio kyaah' jne'. Jēh', cher'mah' ga-jä' dsa- llu' cha'nē Dio kyaah' he- mi-tey¹ ley, he- la' ga-juu' ba' Cristo.

3

Kih' he- ma-dsoo' dsē jne' he-ja- ba' lää' jne'

¹ He- ba' che- taah- hnäh' dsa- chaa- Galacial! ¿Hii- ga-mi-gaa- hnäh'? Ga-hlēēhn' hnäh' na-hñaä' lä-jēē ha- lä' ga-juu' Jesucristo dsoh' hma-cru'. ² Koo- ga' juu' ngiñ' kyah' hnäh'. ¿Ha- lä' ga-tēēh' hnäh' Jmi-llē' Na-jngiñ'? ¿Che' kih' he- ga-mi-teh' hnäh' ley kih¹ Moisé, o che' kih' he- ma- dsoo' hoh' hnäh' kih¹ juu' he- ma-nuuh- hnäh', he-ja- ga-tēēh' hnäh' Jmi-llē' Na-jngiñ'? ³ Peer- taah- hnäh'. Ga-løøh' ba' hnäh' llu', kyaah' be' kih¹ Jmi-llē' Na-jngiñ'. Hi- na' na', hnooh- hnäh' go'nääh' hnäh' ta' cha'nē kyaah' be' kyah' hñaah' hnäh'. ⁴ ¿Che' sa' ga-jmää' kyah' hnäh' lä-jē he- ga-ngēēh' hnäh'? Go- laan' ga-jmää' ba'. ⁵ Ga-kwēēh' Dio hnäh' Jmi-llē' kiyh' hi' ngoo' ba' jmeey' cha-miil- he- juh-gaa- jee' kyah' hnäh'. ¿He-la' jmeey' lä'ja-, che' kih' he- ga-mi-teh' hnäh' ley o che' kih' he- ma- dsoo' hoh' hnäh' juu' he- ma-nuuh- hnäh'?

⁶ Lä-la- ga-la' kih¹ Abraham. Ga-jmeey' dsoo' dsēy' kih¹ Dio he-ja- ga-jmeē Dio kwaat- laay' jaa- hi- lluu'. ⁷ Heh' lä'ja-, hnøø' lä-ngēēh' hnäh', lä-jēē hi- jmeē dsoo' dsē kih¹ Dio laay' lä'koo- joō Abraham. ⁸ Jää' ba' ga-jäh' juu' kih¹ Dio ha- lä' jmeey' ta' cha'nē, he- jmeey' kwaat- lluu' hi- sa' laa' judiu cher'mah' ga-jmeey' dsoo' dsēy'. Jēh', llo'joo' ba' ga-jmeē Dio juu' kih¹ Abraham ha- lä' la' ju'hmēē kiyh', lä' ma' ga-siyyh': "Ta-la' kyah' hne- ba' mi-jääñ ga-lä-jēē dsa- jmi-gyuu'." ⁹ He-ja- ga-lä-jēē dsa- hi- jmeē dsoo' dsē kih¹ Dio ma-na-jääy- ko-jøh' kyaah' Abraham, hi- ga-lä' dsoo' dsē' jää'.

¹⁰ Pero lä-jēē hi- ga-nää' høø' ley kih¹ Moisé, ma-cha- dso'jwiñ' nē kiyh'. Lä'koo- na-si': "Dso'jwiñ' ba' kyaah' lä-jēē hi- sa' tää' høø' lä-hi' nē he- na-si' ley ja-."

¹¹ Jēē go-te' ba' la', sa' chaa- ni' jaa- hi- lluu' cha'nē Dio kyaah' he- høoy' ley. Lä-la- ba' na-si' juu' kih¹ Dio: "Pero dsa- hi- lluu', kyaah' he- ma- dsoo' dsēy', jmeē chaay-."

¹² Ley kih¹ Moisé sa' hlēēh' kih¹ he- jmeen' dsoo' dsē jne'. Lä-la- ba' jäh' ley ja-: "Cher'mah' hi- ga-mi-te' kih¹, lä' ma-jiyyh' ja- ba' kyaah' ley ja-."

¹³ Pero Cristo, kyaah' jma- kih¹, ga-läy' jne' kih¹ dso'jwiñ' he- gwa' ta-la' kih¹ ley. Ga-hēeyh- ja' dso'jwiñ' nē kiyh' he- la' kwaat- jnän. Jēh', lä-la- na-si' ley ja-: "Dso'jwiñ' ba' kyaah' lä-jēē hi- na-hēē dsoh' hma-." ¹⁴ Lä'ja-, ta-la' kih¹ Cristo Jesús mi-jää' Dio lä-jēē hi- sa' laa' judiu ja- ba' lä'koh' ga-mi-jääy' Abraham. Hi- lä'ja-, ta-la' kih¹ he- ma- dsoo' dsē jne', hnäh' jne' Jmi-llē' kih¹ Dio he- ga-bäyñ hñiyy' kwēēyh' jne'.

He- la- hmooh' he- ga-jmeē Dio kyaah' Abraham

¹⁵ Jēē da' hnäh' øøhn' ha- lä' jmeē jne' hi- laa' dsa- jmi-gyuu'. Cher'mah' ga-jmeē jne' koo- hmooh', sa' le' heñ' hmooh' ni' sa' le' jmeen' na-dsē ga', koo- hä' ba'

ma-jmeen' hmooh'. ¹⁶ Hi+ ga-jmee' Dio koo- hmooh' kyaah' Abraham, ga-bääyh- hñiiy' ha- lä-jmeey' kih' Abraham hi+ kih' sa'ju- kiyh'. Pero sa+ ga-jäh' Dio: "La+ kih' lä-jëë- sa'ju- kyah'." He- ma-jmee' Dio hmooh' kyaah' jwëë- dsa- wa-ra- jäh' kih' lä-ja- la' juu'. Lä-la- ba' ga-jäyh': "La+ kih' ma-la+ jaa- dsa- kyaah' ba'." He-ja- ga-hlëëyh' kih' jaa- dsa- ba', hi- he' he' Cristo. ¹⁷ Lä-la- jwahn+. Lä- ma' to-në- ga-jmee' Dio koo- hmooh' kyaah' Abraham. Ma-hya- kye' hña-loo' na-dsë- gyii' gya' ji- ñe-, ja- ga' ja' ley kih' Moisé. Pero ley ja-, sa+ ga-hee' hmooh' he- ga-jmee' Dio jää'. Sa+ ga-jmää' ta' he- ga-bääh- Dio hñii' kyaah' Abraham, wa-ra- jäh' kih' lä-ja- la'. ¹⁸ Jëeh', cher'mah' ga-hyoh' dsa- hee- ta-la+ kih' he- mi-tey' ley ja-, mo-so' la' kwaat- he- ga-hyoyh' ta-la+ kih' he- ga-bääh- Dio hñii' kyaayh'. Pero ga-hyoh' Abraham hee- la' ga-hyoyh' ba', lä-llu' he- ga-bääh- Dio hñii' kyaayh'.

¹⁹ ¿Hee- kih' jmää' ley kih' Moisé ja-? La' miih- he- na-dsë- ba' ja-, kih' he- cha- dso'kye- kih' dsa- jmi-gyuu+. Hi+ ga-jä' lä-ja- ba' ley ja- lä-jiih' ja' hi- laa' sa'ju- kih' Abraham lä-koh' la' hmooh' he- ga-bääh- Dio hñii'. Heh' lä- ma' ga-nøø' ley ja-, ma' chaa- jaa- dsa- hi- ga-ngëë' ley ja- kih' dsa-kyaayh' hi+ ma' tääh' ángele ka-läh' hi- ga-kwa' be' mah' ngëëy' juu' ja-. ²⁰ Pero cher'mah' jaa- dsa- lä- dsë' jmee' koo- hmooh' lä-koo- la' huudse- kih' hñiiy', sa+ jmee- bii' jñah' hi- kwa' be' cher'mah' lä-ja- la' huudse- kiyh'. Hi+ jaa- ba' Dio chaa-, hñii' bih' ga-hlëëyh' kyaah' Abraham lä-koo- ma' ga-jmeey' hmooh' kyaayh'.

²¹ ¿Che' ha+ ley kih' Moisé kyaah' he- ga-bääh- Dio hñii' jmee'? Ni+ miih- sa+ la' lä-ja-. Wa-ra- jäh' kih' cha- ley he- kwa' Dio he- jmee' chaa- dsa-, lä-ja- ba' lluu' dsa- kyaah' ley ja-, wa-ra- jäh' kih' lä-ja- la'. ²² Pero në' ley ja- na-sii- lä-la-. Ga-lä-jëë- ba' dsa- na-hñuuu' kyaah' dso'kye-. Mah' lä-ja-, kih' he- ma-dsoo' dsë- jne' kih' Jesucristo, hñah+ jne' he- ga-bääh- Dio hñii' kway'.

²³ Jää' sa+ ma' cha- juu' he- hnøø' jmeen' dsoo' dsë- jne', ma' tøøh' jne' lä-hih+ kih' ley. Lä-ja- ma' tøøh' jne' lä-jiih' ga-lä-jnä' juu' he- hnøø' jmeen' dsoo' dsë- jne'. ²⁴ Ley ja- ma' hää' jne' jää' hi+ ma' jøø' jnän' mah' tëeh' jne' kih' Cristo. Heh' lä-ja- hwëë- jne' lluu' 'kyaah' he- ma-dsoo' dsë- jne' kiyh'. ²⁵ Na' he- ma-dsoo' dsë- jne', mo-so' tøøh' jne' kyaah' ley he- ma' hää' jne'.

²⁶ Ga-lä-jëë- ba' jne' laa' jne' joo' Dio ta-la+ kih' he- ma-dsoo' dsë- jne' kih' Cristo Jesús. ²⁷ Jëeh' lä-jëë- hi- ma-na-saa' jmi- kyaah' Jmi-llë' Na-jngii', ma-laay' koo- kyaah' Cristo, la' lä-koo- he- ma-kyeyh' hmiih- hmëë'. ²⁸ He-ja- koo- ba' laa' lä-jëë- jne' cha-në' Dio. Jee' oo+ sa' chaa- hi- laa' judiu, ni+ hi- laa' griego, sa' chaa- hi- na-hnëë- jmee- ta' kih' dsa+ ni+ hi- sa' na-hnëë-, sa' chaa- dsa-më' dsa-ñuuh-. Jaa- ba' laa' jne' kyaah' Cristo Jesús. ²⁹ Cher'mah' laa' jne' kyaah' Cristo, ja-ba' lä-ja- laa' jne' sa'ju- kih' Abraham. Hi+ cha- ba' hee- jne' he- ga-bääh- Dio hñii' kway'.

4

¹ Lä-la- na- jwahn+: Jaa- chih- hi- lle' kih' hyoh+ he- ga-tëëy' hyoyh+ kih' jmiiy-, ma-ke+ la' kwaat- hyoh+ bih' heey-, kwee- ba' laay' kyaah' hi- na-hnëë- jmee- ta' kih' 'jmiiy- ta'ko-jiih' mäyh'. ² He-ja- ba' chaa- ta-jwoh' kyaah' chih- hi+ chaa- hi- hääy- lä-jiih' lloo- jmiif' he- jäh+ jmiiy- hyoyh+ heey-. ³ Ja-ba' lä-ja- ma' laa' jne' jää', ta'ko-jiih' 'sa+ ga' ma-heeh' jne' kih' Cristo. Jiih' ja- ma' na-hnëë- jne' ma' jmee- jne' lä-koo- tëë- 'dsa- jmee- jmi-gyuu+ la-. ⁴ Pero ma' ga-dsëë' jmiif', ga-chee' Dio joo' hi- ga-lä-chaat- kih' jaa- dsa-më', hi+ ga-lä-chaay- na-jnäy' kih' ley. ⁵ Jay' mah' lääy' jne' hi- na-hñuuu' lä-hih+ kih' ley, mah' leë' jne' ma-ra' joo' Dio ba'. ⁶ Kih' he- laa' jne' jooy', he-ja- ga-chee' Dio Jmi-llë' kih' gyuu- kyaay' neh+ tuh-dsë- jne'. Hi+ ja-ba' Jmi-llë' ja- hi- siih+ Dio lä-la-: "Abba", he- hnøø' jäh+ tää' kyaan+. ⁷ He-ja- mo-so' laa' jne' dsa- hi- na-hnëë-, laa' jne' ma-ra' jooy' ba'. Hi+ kih' he- laa' jne' jooy', hñah+ ba' jne' heen- he- kwa' Dio ta-la+ kih' Cristo.

Peer`lle`dsé' Paa'kih' dsa`chga` Galacia

⁸ Jää' sa' ga' ma`heeh` hnäh' kih' Dio, ma' laah' hnäh' lä`koo` dsa` hi` na`hnëé', ga`jmeé' hnäh' he' kih' lä`jëé` dio hi` na`laa` kaah` dsa`. ⁹ Pero na' ma`kyuuh` hnäh' miih` kih' Dio. Llu' ga' he` jwahn` lä`la`, ma`kyuu` Dio hnäh'. ¿Hee` ba' la' ma`jeeh` hnäh' ta' ka'luu' mah' jmeeh` hnäh' lä`koo` tëé' dsa` jmeé' jmi` gyuu` la`, jmeeh` hnäh' he' kih' juu' he` sa' kyeé' ni` miih`? ¿Che' hnooh` hnäh' jäh' na`hnëéh' hnäh' ka`läh' lä`koh' ma' tääh' hnäh' jää'? ¹⁰ Høøh` hnäh' jmií', jmeeh` hnäh' lä`koo` tëé' dsa` jmeé` kih' lä`jaa` sih`, hi' lä`ja` ka`läh' he` jmeé` dsa` lä`koo` jì`ñe` hi' he` ga' jyoh' jmií' he` tëé' dsa` jmeé'. ¹¹ He`ja` jmeen` cha`miih` huúdsë` kyah' hnäh', le' ga` che` sa' ga`jmaa' ta' he` ga`jmeen' jee' kyah' hnäh'.

¹² Chuun' kyaah' hnäh' øøhn', wa' la' huúdsë` kyah' hnäh' lä`koo` la' huúdsë` kin`. Ni' miih` he` hliih' sa' cha` he` ga`jmeeh' hnäh' kin` lä` ma' gyan' kyaah' hnäh'. ¹³ Néh' ba' hnäh', kih' he` ga`lä`dsaah' ba' jnä', he`ja` ba' ga`kwan' ju`hmëé' kyah' hnäh' lä` ma' to`në'. ¹⁴ Ma`ke` ga`jëeh` hnäh' wií' kih' he` ma' dsaahn', pero sa' ga`mi`kwaah` hnäh' jnä'. Ma`ra' he` ga`jmääh' ba' jnä' he' lä`koo` jaa` ángel kyaa' Dio, hi' ga`heeh` ba' jnä' lä`koo` hñii' Cristo Jesús. ¹⁵ ¿Hee` ga`la' kyah' hnäh'? ¿He`la' mo`so` jëé` hoh' hnäh'? Jnä' jmeen' ju`dsoo' kyah' hnäh', llu' jwërte hoh' hnäh' kyaah' jnä', lä`jiih' hnooh` hnäh' ma' lleh' hnäh' mi`nëh' mah' ma' kwëéh' jnä' wa`ra` jäh' kih' ma' le' ba'. ¹⁶ ¿Che` na`hääh' hnäh' jnä' kih' he` ma`hlëéh'n` hnäh' ma`ra` ju`dsoo'?

¹⁷ Chaa` ko`llaa' dsa` hnooyh` ha` lä`jwé' jee' lä`jwah' hnäh' kyaayh'. Pero sa' llu' huúdsë` kih'. Hnøøy' jmeeh' hnäh' ta' koo' kyaa' jnääh' mah' jmeeh' hnäh' ta' he' kih'. ¹⁸ Llu' ba' he` hnää' dsa` hnäh' cha`miih` pero kyaah' koo` nëé' ba' huúdsë` hi' ga`lä`jé` jmií' ba'. Ja` ma`la` ta`ko`jiih' gyan' kyaah' hnäh'. ¹⁹ Peer` hnaan` hnäh' gyuu` kyaan`. ¿He` ba' che` jii' kin` kwaat` kyah' hnäh'? Lä`koo` la' kih' jaa` dsa` mé' wa`ra` ngoo' ga`lä`chaa` gyuu` kyaay', lä`ja` la' kin` he` hnoon' go`nääh' hnäh' ta' cha`né' lä`jiih' leeh' hnäh' lä`koo` laa' hñii' Cristo. ²⁰ Hnoon' wa`ra` jäh' kih' na' ga`juh` tøøh' jne' ko`joh'. Ma`ja` le' hlëéh'n` hnäh' lä` hnøø' kyah' hnäh'. Jëéh' na' sa' man` go`te` he` huúdsë` kan` kyah' hnäh'.

Juu' na`hmää' kih' Agar kyaah' Sara

²¹ Hnäh' hi` hnøø' høø' ley kih' Moisé, ngiin' juu' kyah' hnäh'. ¿Che' sa' ma`nuuh` hnäh' lä`koo` jäh' ley ja`? ²² Né' ley ja` na`sií` lä`la` : Uu' ba' joo' Abraham ma' chaa`. Jaa` jooy' ga`lä`chaa` kyaah' dsa` mé' hi' ma' na`hnëé' hi' jaa` jooy' ga`lä`chaa` kyaah' ma`ra` méy'. ²³ Jooy' hi' ga`lä`chaa` kyaah' hi' na`hnëé' he', ga`lä`chaa' lä`koh' dsa`lä`chaa` wa' hi' cha` hi' dsa`. Pero jooy' hi' ga`lä`chaa` kyaah' ma`ra` méy', ga`lä`chaa' kih' lä`ja` ba' ga`bääh` Dio hñii' kyaah' chooy'. (Hi` na`hnëé' he' ma' chee` Agar, hi' hi' ma`laa' ma`ra` méy' ma' chee` Sara.) ²⁴ Kyaah' juu' kih' lä`uu' dsa` mé' he', le' hwëé' ga' jne' cha`ga`miih` juu'. Wa' kye' da' jne' kwaat` lä`uu' dsa` mé' he' laay' lä`koh' to' hmooh' he` ga`jmeé' Dio. Koo` hmooh' ga`jmeé' Dio ta' moh' Sinaí lä` ma' ga`nøø' ley kih' Moisé. Lä`jëé` dsa` hi' ma' na`jnää' kih' hmooh' ja`, hi' he' laa' hi' na`hnëé' ba'. Hi' hmooh' ja` laa' kwaat` Agar. ²⁵ Hi' Agar he' laa' kwaat` moh' Sinaí he` nøø' hwa' Arabia hi' laay' lä`koh' jwií` Jerusalén he` hla` jmi` gyuu` la`. Na`hnií' jwií` ja` lä`kye` dsa` kyaay' kih' he` tääyh' jmeey` ta' he' kih' ley ja`. ²⁶ Pero jwií` Jerusalén he` nøø' gyuuh', sa' na`hnií', he` ja` la' kwaat` lä`koo` Sara maa' jnan'. ²⁷ Jee' na`sií` juu' kih' Dio (jäh' lä`la` kih' lä`uu' dsa` mé' he'):

Wa' chaa` hne` llu', hne` hi` sa' chaa` ni' jaa` gyuu` kyaa'.

Wa' jëé` hoh' jwërte, jmeé' cha`miih` miih',

hne` sa' ma`jëeh` wií' lä`koh' ga' jñah' dsa` mé' hi' dsa`lä`chaa` joo'.

Jëéh', lä`jwëé' ga' joo` hne` hi' ga`jä' hñii', lä`koh' ga' hi' chaa` dsa`ñnuh` kyaa'.

²⁸ Lã'ja- øøhn¹, laa¹ jne' ja- ba' lã'koh' Isaac, jëeh' laa¹ jne' joo' Dio lã'llu¹ he- ga- bãäyh- hñiiy' kyaah' Abraham. ²⁹ Pero lã'la- ba' ga' ngëe' lã'uu' joo' dsa- mē' he'. Jooy' hi- ga- lã' chaa' lã'koh' dsa- lã' chaa- wa' hi- cha- hi- dsa-, ga' jmeeyh' Isaac hi- ga- lã' chaa' kyaah' be' kih¹ Jmi- lle' kih¹ Dio. Hi- lã'ja- la' lã'jiih¹ na¹, jmeeh¹ dsa- hi- ma- laa¹ kya¹ Jmi- lle' kih¹ Dio. ³⁰ Nuu- da' ha- lã' jäh' juu¹ kih¹ Dio: "Beē' go- te- dsa- mē' hi- na- hnēe' na- kyaah' jooy'. Joō' dsa- mē' hi- na- hnēe' na- sa' cha- lle' kih¹ hyoyh¹ ni¹ miih- lã'koh' te¹ hyoh¹ joō' mē' Abraham." ³¹ Lã'ja- øøhn¹, sa' laa¹ jne' joo' hi- na- hnēe' he', laa¹ jne' lã'koo- joo' mē' Abraham ba'.

5

Sa' wa' jmee' jne' ta' koo' he- ma- na- laa' jne'

¹ Ga- lãä¹ Cristo jne' mah¹ dsa'toohn¹ na- laa¹ jne'. He- ja- jã' hnäh' koo- hweh- lã'koh' ma- tääh' hnäh' na- ba'. Ta' kwaä¹ hnäh' hñaa¹ leeh¹ hnäh' ka- lãh¹ lã'koo- jaa- hi- na- hnēe' jmee¹ ta'.

² Nuu- da' hnäh', jnä¹ Paa¹ jwëehñ- hnäh'. Cher¹ mah¹ ga- wih¹ jmi- ngo¹ kyah¹ hnäh' sa¹ jmää¹ ni¹ miih- kyah¹ hnäh' he- ga' juu¹ Cristo. ³ Jwahn¹ ka- lãh¹ lã'hmēe'. Ga- lã' jëe¹ dsa- ñuu¹, cher¹ mah¹ ga- wih¹ jmi- ngo¹ kiyh¹, jmee¹ bii¹ mi- tey¹ lã'hi¹ nē¹ he- lle¹ nē¹ ley kih¹ Moisé. ⁴ Hnäh' hi- hnooh- ha- lã' jee¹ hwëeh¹ hnäh' lluu¹ kyaah¹ he- mi- teh¹ hnäh' ley, he- ma- jmeeh¹ hnäh' ta' koo' kih¹ Cristo ba' ja-. Ma- hwëeh¹ hnäh' jee¹ mi- jää¹ Dio hnäh'. ⁵ Pero jnääh¹, jmee¹ jnääh¹ dsoo¹ dsē¹ jnääh¹ kih¹ Cristo kyaah¹ be' kih¹ Jmi- lle', he- ja- cha- o- jøh¹ dsē¹ kya¹ jnääh¹ hwëe¹ jnääh¹ lluu¹. ⁶ He- ma- laa¹ jne¹ koo- kyaah¹ Cristo Jesús, sa' cha- he- jmee¹ che¹ ga- wih¹ jmi- ngo¹ jnän¹ o sa¹ ga¹ wih¹. Koo- ba' he- kyee¹ jee¹ lã'jē¹: he- dsoo¹ dsē¹ jne¹ kih¹ Dio, he- mi- jnäe¹ he- hnää¹ jne¹ dsa- kyaahn¹.

⁷ Ma¹ ga¹ nãäh¹ ba¹ hnäh' llu¹ jãä¹. ¿Hi¹ na- ga¹ ha¹ kyah¹ hnäh', he- ja- mo¹ so¹ høøh¹ hnäh' ju¹ dsoo¹? ⁸ Juu¹ he- ga¹ taayh¹ hnäh' na¹, sa¹ ja¹ kih¹ Dio hi- ga¹ tēeh¹ hnäh'. ⁹ (Hi¹ juu¹ na- la¹ lã'koh¹ levadura.) Jëeh' "miih¹ ba¹ levadura lee¹ kaah¹ dsa- lã'kaa¹ koo- nãä¹ tu¹ka¹." ¹⁰ Kye¹ ba¹ jnä¹ o- jøh¹ dsē¹ kih¹ Dsa- jøøh¹ jnän¹, go¹ sa¹ jmeeh¹ ga¹ hnäh¹ jyoh¹ hu¹dsē¹ lã'koh¹ ga¹ he¹ jmee¹ jnä¹. Pero dsa¹ hi¹ kah¹ gwëh¹ hu¹dsē¹ kyah¹ hnäh', hi¹ he¹ mi¹ hmaah¹ kih¹ lã'jē¹ he¹ jmeey¹, sa¹ cha¹ he¹ jmee¹ wa¹ he¹ cha¹ he¹ he¹ laay¹.

¹¹ Øøhn¹, kō- llaa¹ dsa¹ jäh¹ kin¹ he¹ kwa¹ ga¹ jnä¹ juu¹ he¹ jmee¹ bii¹ uu¹ jmi- ngo¹ kih¹ dsa- ñuu¹. Pero ta¹ juuy¹ ba¹. Jëeh', wa¹ ra¹ jäh¹ kih¹ ga¹ tun¹ kwan¹ juu¹ he¹ ga¹ juu¹ Jesús dsøh¹ hma- cru¹, mo¹ so¹ cha¹ he¹ kih¹ tøh¹ wi¹ kih¹ dsa¹, hi¹ lã'ja¹ mo¹ so¹ jmeeh¹ gyih¹ jnä¹. ¹² He- ja¹ na¹ jwahn¹, lã'jëe¹ hi¹ kah¹ gwëh¹ hu¹dsē¹ kyah¹ hnäh', llu¹ ga¹ hnäy¹ go¹ te¹ he¹ kyey¹ jay¹ jmi¹ gyuu¹ la¹.

¹³ Ga¹ tēeh¹ Dio jne¹ øøhn¹, mah¹ dsa'toohn¹ na- laa¹ jne¹. Pero ja¹ kih¹ he- ja¹ na¹, cha¹ jwē¹ jnän¹ jmeen¹ wa¹ he¹ cha¹ he¹ lã¹ hyoh¹ dsē¹ jne¹. Wa¹ jmeen¹ be¹ kih¹ dsa- kyaahn¹ ba¹, kih¹ he¹ hnää¹ jne¹ øøh¹ jne¹. ¹⁴ Jee¹ kih¹ lã'jē¹ nuu¹ he¹ ga¹ kwa¹ Moisé ya¹ hi¹ koo¹ nuu¹ la¹: "Wa¹ hnaah¹ hnäh' dsa- kyaah¹ hnäh' lã'koh¹ hnaah¹ hñaa¹." ¹⁵ Pero cher¹ mah¹ kuh¹ hi¹ hnäh' kih¹ dsa- kyaah¹ hnäh' kyaah¹ he¹ hlëeh¹ hnäh', leeh¹ wa¹ ra¹ ga¹ heeh¹ hnäh' lã'jëe¹ dsa- kyaah¹ hnäh'.

Sa¹ jwah¹ Jmi- lle¹ Na¹ jngii¹ kyaah¹ he¹ ngii¹ jmi- ngo¹ jnän¹

¹⁶ He- ja¹ na¹ jwahn¹. Go¹ taah¹ hnäh' lã'koo¹ jøø¹ Jmi- lle¹ kih¹ Dio kyah¹ hnäh', lã'ja¹ mo¹ so¹ jmeeh¹ hnäh' he¹ ngii¹ jmi- ngo¹ kyah¹ hnäh'. ¹⁷ Hnøø¹ jmi- ngo¹ jnän¹ lã'jē¹ he¹ sa¹ soøh¹ kih¹ Jmi- lle¹ hi¹ lã'jē¹ he¹ hnøø¹ Jmi- lle¹, sa¹ jeeh¹ kyaah¹ he¹ ngii¹ jmi- ngo¹ jnän¹. Lã'to¹ ba¹ lla¹ dsēe¹ he¹ ja¹ sa¹ kwa¹ jwē¹ jmeeh¹ hnäh' lã¹ ngii¹ jmi- ngo¹ kyah¹ hnäh'. ¹⁸ Pero cher¹ mah¹ ga¹ nãäh¹ ba¹ hnäh' lã'koo¹ jøø¹ Jmi- lle¹ kyah¹ hnäh', mo¹ so¹ na¹ hnēeh¹ ga¹ hnäh' jmeeh¹ hnäh' ta¹ he¹ kih¹ ley.

¹⁹ Jnä¹ hä¹ ba¹ la¹ lã'jē¹ he¹ hliih¹ he¹ hwëe¹ tuh¹ dsē¹ dsa¹ jmi¹ gyuu¹. Dsa¹ mē¹ dsa¹ ñuu¹ hi¹ kaah¹ hi¹ sa¹ laa¹ kya¹, hi¹ kaah¹ wa¹ hi¹ cha¹ hi¹, hi¹ mi¹ sah¹ hñii¹

kyaaḥ' he- hliih', hi- jmee- lä-jë- he- la- o-hih'. ²⁰ Jmääy~ jøḥ' dio hi- na-laa- kaah- dsa-, jmeey- ji-nah', na-høøyh', hneey-, lliyh', lleey', teey-, hi- jmee- to- naä', hi- hnaah- ma-la- hi- tih- dsëy', ²¹ hi- wi- dsë', hi- jngüih-, lla'heeyh-, jmeey- he- lla- dsëy' jee- të- jmi-, hi- jmee- gyih' jyoh' he- hliih'. Ma- ñeh' ba- hnäh', sa- heyh' ya-jwi- kih' Dio lä-jë- hi- jmee- lä-ja-, ja- ba- lä-koh' ga-jwëhn- hnäh' jää'.

²² Pero kyaah' be' kih' Jmi-llë' Na-jngii' ba- hwë- lä-jë- he- la-: he- hnää- dsa- øḥ-, he- jë- dsë- dsa-, he- hii- tii- dsëy', cha- o-jøh- dsë- kiyh', he- tih- dsëy' dsa-kyaaḥ', llu- dsëy', mi-tey- juu- kiyh', ²³ hwaay-, hääy- hñiiy'. Ni- miih- sa- ha- ley kih' lä-jë- he- la-. ²⁴ Lä-jë- hi- laa- kyaa- Cristo Jesús ma-bey- lä-jë- he- ngii- dsëy', lä-koo- he- ma-na-juuy- ba- la- kih' he- hliih' he- ma- hee- dsëy'. ²⁵ Na- he- jiih- jne- kyaah' be' kih' Jmi-llë' kih' Dio, he- ja- jmee- bii- jnän- dsa-nøḥ' jne- ta- cha-në- lä-koo- jäh' Jmi-llë'. ²⁶ Ta- wa- jmään- hñaan- kaah', sa- wa- llaan- dsa- hnii-, sa- wa- jmeen- wi- dsë- jne- kyaah' dsa-kyaaḥn'.

6

Hnøḥ' jmee' jne' be' kih' øḥ' jne'

¹ Øḥn', wa-ra- ga-tah' jaa- øḥ' jne- kyaah' he- hliih', hnøḥ' go-chaah- hñih', hnäh' hi- tääh- lä-koo- jøḥ- Jmi-llë' kih'. Jmee- hnäh' hwaah' kyaayh' hi- leeh- hnäh', le- ga- che- në- ja- ga-naäh' hnäh' ka-läh'. ² Ja- kwah- hnäh' be' kih' dsa-kyaaḥ' hnäh' ma- he- chaay-, lä-jwë- ja- mi-teh- hnäh' nuuh- kih' Cristo. ³ Cher-mah' jaa- øḥ' jne- laay-: "Peer- jøḥ' jnä'", mah' sa- cha- he- laay- ni- miih-, he- mi-gaay- hñii- bih' ja-. ⁴ Lä-jaa- lä-jaa- jne- hnøḥ' kyen- kwaat- ha- lä- ga-nøḥ' jne-. Cher-mah' lii- jne- jmee- jne- llu', ja- ga-sooh- jnän- chaa- jne- llu'. Pero ta- wa- jë- jne- kih' øḥ' jne-, wa- jëen- jnän- hñaan- ba-. ⁵ Jëeh', lä-jaa- lä-jaa- jne-, jmeen- lä-koh' te- të- jne- jmeen'.

⁶ Jaa- dsa- hi- ma-mi-të- juu- kih' Dio hnøḥ' jmeey' be' kih' hi- ga-kwa' juu', kway' miih- he- cha- kiyh'.

⁷ Ta- mi-gaa- hnäh' hñaah'. Sa- le- mi-kwah- jne- Dio. Jëeh', ja- ba- he- jñee- jne-, la- kwaat- choohn' ka-läh'. ⁸ Dsa- hi- jmee- lä-jë- he- ngii- jmi-ngo' kih', hi- he- hee- ba-, he- ja- ba- liyh-. Pero dsa- hi- jmee- lä- hnøḥ' Jmi-llë' kih' Dio, he- la- ba- liyh-: he- chaay- tää- kyaah' be' kih' Jmi-llë' kih' Dio. ⁹ Sa- wa- hwaan- he- jmee- jne- he- llu'. Jëeh', lloo- koo- jmi- leh- jne- cha- ga-miih- cher-mah' sa- ga-hwaa- jne-. ¹⁰ Wa- jmee- jne- he- llu- jmah' kih' lä-jë- dsa-, na- lä- cha- jmi-. Hi- cha- ga-miih- wa- jmeen- kih' øḥ' jne- hi- ma-dsoo- dsë- kih' Dio.

Ga'hih' Paa' juu' kih' dsa- chaa- Galacia

¹¹ Jë- da- hnäh' ha- koh' sa- kaah' hwëh' he- ma- siin- miih- kyah' hnäh' kyaah' goon- hñiin-. ¹² Lä-jë- dsa- hi- hnooh- ha- lä- jee- jäy- llu- cha-në- dsa-kyaaḥ', hi- he- na- jäh' jmee- bii- uuh- jmi-ngo' kyah' hnäh'. Sa- tih- dsëy- juu- he- ga-juu- Cristo dsöh' hma-cru-, jëeh' sa- hnøøy- jëy- wi- kwaat- kih' he- ja-, he- ja- ba- ja- jmeey- lä-ja- kyah' hnäh'. ¹³ Dsa- he-, ma-ke- ga-wih' jmi-ngo' kiyh', ni- lä-ja- sa- høøy- ley. He- hnøøy- uuh- jmi-ngo' kyah' hnäh' mah' jmääy- hñii- kaah', kih' he- ma-laah' hnäh' dsa- kyaay'. ¹⁴ Pero jnä-, ni- miih- sa- jmään- hñiin- jøḥ'. Kih' he- ga-juu- Jesucristo Dsa-jøḥ' jnän- dsöh' hma-cru-, he- ja- ba- na- jmee- chaan- llu'. Ta- la- kih' he- ga-juu- Jesús, he- ja- lä-jë- he- cha- hwa- la- ma-na- juu- ba- ja- kin-, hi- lä-ja- mo-so- cha- ga- he- hee- dsën- kih' jmi-gyuu- la-. ¹⁵ Sa- kyee- ni- miih- cher-mah' ga-wih' jmi-ngo' jnän- o- cher-mah' sa- ga-wih'. He- ma-laa- jne- jaa- hi- hmëe- hi- ga-jmää- Dio, he- ja- ba- kyee- jnän-. ¹⁶ Lä-jë- hi- høḥ- juu- la-, wa- hii- tii- kiyh' hi- wa- lä-ñih- dsë- Dio kyaayh'. Hi- lä-ja- ka-läh' kih' dsa- Israel, hi- laa- kyaa- Dio.

¹⁷ Na- ta- cha-në-, sa- wa- jmee- dsa- jwi- kin-. Ha- koh' gwih' sa- kyen- he- ga-kwa- dsa- kin- he- la- lii- jmeen- ko-jøh' kyaah' Jesús Dsa-jøḥ' jnän-.

¹⁸ Øøhn¹, wa' mi-jää¹ Jesucristo Dsa-jøøh¹ jnän` hnäh'. Wa' la¹ lä-ja¹.

Efesios

Juu' la- ga- siii' Paa' kih' øøh' jne' hi- chaa- Éfeso

¹ Jnä' Paa' na- hñaan' laan' apóstol kyaá' Jesucristo, lä- hyoh- dsé' Dio. Siin' kyah' hnäh' hi- na- jngéé' hi- tääh' jwii- Éfeso, hi- mi- teh' ba' hnäh' kih' he- ma- laah' hnäh' koo- kyaah' Cristo Jesús. ² Ngiiin' kih' Dio hi- laa' Täa' jnän' hi- ngiiin' kih' Jesucristo Dsa- jøøh' jnän', wa' kway' he- llu' kyah' hnäh' hi- wa' jmeey' hii' tií kyah' hnäh'.

Cha- miih- ga- mi- jää' Dio jne'

³ He- ba' che- lluu' Dio, Jmii- Jesucristo Dsa- jøøh' jnän'. Ga- mi- jääy' jne' kyaah' lä- jé- he- kwa- Jmi- lle' Na- jngii' he- cha- gyuuu', lä- llu' he- ma- laa' jne' koo- kyaah' Cristo.

⁴ Jää' ja- ga- nøø' jmi- gyuuu', ga- lleeyh- jne' mah' lee' jne' koo- kyaah' Cristo. He- lä- ja- ma- na- jngéé' jne', sa- cha- na- hee' jne' ni- miih-. Hi- kih' he- hnäy' jne' cha- miih-,

⁵ he- ja- ga- jmäy' jne' kwaat- lä- ma- to- né', lee' jne' jooy' ta- la- kih' Jesucristo. Lä- ja- ga- lä- hnøøy' hi- ga- tih' dséy' ka- läh'. ⁶ Mah' lä- ja- kwa' jne' tíhmaah' kiyh', kih' he- llu' dséy' cha- miih-. Jééh', ja- kyaah' hih' ga- mi- jääy' jne', he- la- ga- hñah' ba' jne' ja-, ta- la- kih' jooy' hi- hnäy' cha- miih-.

⁷ Hi- ta- la- kih' jooy', ga- laa' Dio jne' kyaah' he- ga- tuu- jma- kiyh'. Mah' lä- ja- ga- chey' dso' kye- jnän' ta- la- kih' he- llu' dséy' cha- miih- kyaah' jne'. ⁸ He- ja- ga- jmeey' ga- lä- kyuuu- jne' cha- miih- hi- ga- kway' cha- miih- huúdsé- llu' jnän' ka- läh'.

⁹ Dio ga- mi- jnäa- jnän' lä- koo- ga- lä- hyoh- dséy' jmeey' he- ma- na- hmää'. Hi- ma- na- la- ba' huúdsé- kiyh' jää', lä- koo- lla- dséy' jmeey'. ¹⁰ Lä- la- la- huúdsé- kiyh'. Wa- ra- ga- dséé' jmií', Dio ba' tooh- goo- Cristo lä- jé- go- te- he- cha- gyuuu' hwa', mah' lä- ja- hñii' bil' jmeey' hih'.

¹¹ Hi- lä- ja- ka- läh' hñah' jne' heen', lä- llu' he- ma- laa' jne' koo- kyaah' Cristo. Jééh' lä- ma- to- né', Dio ga- lleeh- jne' mah' lee' jne' dsa- kyaay', ja- ba' lä- koo- ma- na- la- huúdsé- kiyh'. Hi- ma- ra- he- dsa- la- ba' lä- jé- lä- hyoh- dséy' hñiiy'. ¹² Lä- ja- kwa' dsa- tíhmaah' kiyh', hi- jmeey' juuu- kiyh' lä- llu' he- ma- laa' jnääh' koo- kyaayh', jnääh' hi- laa' to- né' hi- kye- o- jøh- dsé- kih' Cristo.

¹³ Hi- lä- ja- hnäh' ka- läh', lä- ma- ga- nuu- hnäh' ju' dsoo', ja- ba' ju' hméé' he- lää- jne', ja- ba' lä- ja- ga- heeh' hnäh' kiyh'. Ma- ja- ga- laah' hnäh' lee- kyaah' Jmi- lle' Na- jngii' he- ga- bääh- Dio hñii' kwééh' jne'. ¹⁴ He- ja- na- ga- hñah' jne' to- né' mah' lii- la' hweh- hmooh' he- tée' jne' heen', wa- ra- ga- lloo' jmií' lää' go- te- lä- jéé- hi- laa' kyaá' Dio. He- ja- kwa' jne' tíhmaah' kih' Dio, hi- he' ba' jøøh'.

Ga- ngii' Paa' kih' Dio mah' kway' be' kih' øøh' jne'

¹⁵ He- ja- lä- ma- ga- nuun' he- ga- heeh' hnäh' kih' Jesucristo Dsa- jøøh' jnän' hi- hnaah' hnäh' lä- jéé- hi- laa' kyaay', ¹⁶ sa- ma- tun' kwan' tíhmaah' kih' Dio kwaat- kyah' hnäh' jee' ngiiin' kiyh'. ¹⁷ Ngiiin' kih' Dio, Jmii- Dsa- jøøh' jnän' Jesucristo, he' ba' hñii' Täa' hi- jøøh', jwii- jnih' wa' kwéeyh' hnäh' cha- ga- miih- huúdsé- llu' hi- wa' mi- jnäy- kyah' hnäh' ha- lä- jee' lä- kyuuu- hñih' cha- ga- miih-.

¹⁸ Hi- ngiiin' kih' Dio, wa' nä- huúdsé- kyah' hnäh' mah' lä- ngééh' hnäh' ha- lä- la' he- jøø' jne' kiyh' ha- jee' ga- tée'h' Dio jne'. Hnoon' lä- ngééh' hnäh' ha- koh' na- hñaa' sa- la- hee- hi- laa' kyaay'. ¹⁹ Hi- hnoon' lä- ngééh' hnäh' ha- koh' sa- cha- be' kih' Dio he- jøø' jnän' hi- ma- dsoo' dsé' kiyh'. Jééh', be' ja-, la' ja- ba' be' kiyh' ²⁰ he- ga- mi- jiih' Cristo mah' ga- llaay' jwoo' ra- lluu' kiyh' jee' gyay'. ²¹ Laay' jøøh' ga' lä- koh' ga' jñah' hi- tääh' gyuuu' hi- jøøh' ga' kih' jee' lä- jéé- hi- há- goo- miih- ta- jee' oo-, wa' hi- cha- hi- hi- laa' ta'. Hi- kih' jee' lä- jéé-, sa- chaa- hi- kye- jmií- lä- koh' jmií- kih' Cristo. Ja- ma- la- jmií' na- laay' jøøyh' , lä- ma- laay' ja- ba' jøøyh' lä- kye- jmi- gyuu- he- na' ga- lä- jnä'. ²² Ga- lä- jéé- ba' he-

cha- ga-lla' Dio hu' tiy'. Hi- ga-llaay' Cristo mah' kay' ne' kih' jee' la'-jee' hi- na'jnää' gwah' kiyh' hi- la'-ja- kay' ne' kih' jee' la'-je' he- ga' cha-. ²³ Jee' la'-jee' dsa- kyaay', laay' la'-koo- jmi- ngo' kiyh'. Kyaah' gwah' ma- na- hñaa' hñiiy' hi- kyaah' hñiiy' ka- lah' ma- na- hñaa' la'-je' he- ga' cha-.

2

Kih' he- llu' dsé' Dio he- ja- ba' ga- läay' jne'

¹ Jää' ba' ma' na- juuh' hnäh' kwaat- kih' dso'kye- he- ma' jmeeh- hnäh', ² hi- ma' tääh' hnäh' la'-koo- dsa- jmi- gyuu' ta'-jmah'. Ma' jmeeh- hnäh' he' kih' jmi- lle' hñih' hi- jmää' hñii' jøh' jee' lle'. Hi- he' na- kwa' be' kih' hi- chaah- kyaah' Dio. ³ Hi- ja- ba' la'-ja- ga- jmeé' jnääh' jää', ma' jmeé' jnääh' la'-je' he- ngii' jmi- ngo' kyaä' jnääh', hi- ma' tøh' jnääh' la'- hyoh- dsé- jnääh' hñaa' jnääh' hi- ma' tøh' jnääh' la'-koo- ma' la' hu' dsé- kyaä' jnääh'. Hi- la'-koo- ya- nøø' jnääh' jmi- gyuu' la-, ma' jøø' dso'jwi' kyaä' jnääh', ja- ba' la'-koo- la' kih' la'-jee' dsa- jmi- gyuu'. ⁴ Peer- ga- la'-hnää' Dio jne' cha- miih-, hi- la'-ja- ga- la'-ñih' dséy' jne' ka- lah'. ⁵ Hi- ma- ke- ma' tøh' jne' na- juu' jne' kyaah' dso'kye-, pero Dio ga- jmeé' cha- jne' ko- jøh' kyaah' Cristo. Kih' he- llu' dsé' Dio, he- ja- ba' ma- na- laa' jne'. ⁶ Hi- ga- mi- jiih' Dio jne' ko- jøh' kyaah' Cristo Jesús hi- ga- llaay' jne' ko- jøh' kyaayh' gyuuh'. ⁷ La'-ja- ga- jmeé' Dio mah' mi- jnäay' jmi- gyuu' he- na' ga' la'-jnä', ha- koh' sa' llu' dséy' kyaah' jne', jëh' cha- miih- ma- kwëy' jne' ko- jøh' kyaah' Cristo Jesús. ⁸ La' ga- hñah' ba' jne' kih' Dio he- ma- na- laa' jne' ta- la' kih' he- ma- dsoo' dsé- jne' kih' Jesús. Hi- ja' he- gwa' jnän' hñaan' he- ma- dsoo' dsé- jne'. He- la' ga- kwa' ba' Dio ja-. ⁹ Hi- he- ma- na- laa' jne', ja- kih' he- ma- jmeé' jne' he- llu'. Heh' la'-ja- ni- jaa- sa- le' jmää' hñii' jøh'. ¹⁰ Lä-llu' he- ma- laa' jne' koo- kyaah' Cristo Jesús, Dio ga- jmääy' jne' la'-koo- jaa- hi- hmëé' mah' jmeé' jne' la'-je' ta' he- ma- na- jää' jnän'.

¹¹ Mi- dsooh- hoh' hnäh' ha- lä- ma- la' kyah' hnäh' jää', sa- laah' hnäh' dsa- judiu. He- ja- dsa- judiu ga- mi- cheey- hnäh': "Dsa- hi- sa' ga- wëh'." Hi- judiu ga- mi- cheey- hñiiy': "Dsa- hi- ga- wi' jmi- ngo' kih'." He- ja- jmeey' ne' jmi- ngo' kih' dsa- ñuuh- (mah' laay' lii- he- jmeey' he' kih' Dio). ¹² Jää', sa- ma- laah' hnäh' kyaah' Cristo, sa- ma- laah' hnäh' dsa- goo' Israel, ni- sa- ma' la' kyah' hnäh' hmoo' he- ga- bääh- Dio hñii' kyaah' dsa- he', sa- ma' cha- hnäh' kyaah' o- jøh' dsé- jmi- gyuu' la-, hi- ma' na- hëé' ba' hnäh' kih' Dio. ¹³ Pero na' he- kyaah' hnäh' Cristo Jesús, mo- so' tääh' hnäh' uu' kih' Dio la'-koo- ma' tääh' hnäh' jää'. Lä- koo- he- tääh' hnäh' jäh' ba', lä-llu' he- ga- tuu- jma- Cristo dsoh' hma- cru-.

¹⁴ Hñii' ba' Cristo ga- jmeé' hii' tii' jnän' kyaah' dsa- kyaahn'. Ga- jmääy' koo- ba' jee' la'-to' nää' dsa-. Ga- jmeey' ta' koo' he- ma' na- häayh' dsa- kyaayh' he- la' la'-koo- na- hyah- he- ma' jmeé' jwi' kiyh'. ¹⁵ Lä- ma' ga- juu' jmi- ngo' kih' Cristo, ga- mi- llaay- ley kih' Moisé hi- la'-je' nuuh- he- ma' jmeé' bii' ma' høø' dsa- gooy'. La'-ja- ga- jmääy' jaa- dsa- hmëé' kyaah' la'-to' nää' dsa- hi- ma' tääh' jää'. Ga- laay' koo- nää' dsa- kyaayh' hñiiy'. La'-ja- ba' ga- jmeey', ga- hii' tii' kih' dsa-. ¹⁶ Ga- jiih' juu' he- la' jnän' kyaah' Dio, hi- la'-ja- ga- jmääy' koo- nää' ba' hi- ma' laa' to' nää'. Ma' ga- juuy' dsoh' hma- cru-, ga- dsa' he- ma' cha- hñii-. ¹⁷ Ja' Cristo kway' ju- hmëé' kyah' hnäh' hi- tääh' uu', jäh' jmeey' hii' tii' kyah' hnäh' hi- la'-ja- ka- lah' kyaä' jnääh' hi- tääh' jäh-. ¹⁸ Kyaah' Cristo, la'-to' nää' jne' ma- cha- jwé' jnän' he- ya- jäh' jne' jee' gya' Tää' jnän' ta- la' kih' ja- ba' Jmi- lle' Na- jngii'.

¹⁹ He- ja- mo- so' laah' hnäh' la'-koo- dsa- hi- cha- uu', ni- mo- so' laah' hnäh' la'-koo- dsa- hi- tääh' hwa' kih' jñah'. Ma- laah' hnäh' dsa- goo' hi- na- jngëé' kyaä' Dio, hi- ma- laah' hnäh' koo- kyaah' øh' jne' hi- ma- tääh' kyaah' Dio. ²⁰ Laah' hnäh' la'-koo- mi- 'kuu' he- ngoo' soo- ne' ma- tii' na- hyah- he- ga- chih' apóstole kyaah' hi- ma' ngëé- juu

'kih¹ Dio. Hi⁺ hñii' Jesucristo laa¹ lä⁺koo⁻ to⁻ne' mi'kuu' he⁻ kye⁻ kiih⁺ tii' na⁺hyah⁻ ja⁻.
²¹ Kyaah' Cristo na⁻ku⁻ na⁻chah' jne', laa¹ jne' lä⁺koo⁻ hne⁺ he⁻ ngoo⁺ ga⁺hñaa⁻ lä⁺jiih⁺ tē⁺
 koo⁻ gwah⁺ na⁻jngii' ta⁺la⁺ kih¹ Dsa⁻jøøh⁺ jnän'. ²² Hi⁺ hnäh' ka⁻lah', na⁻ku⁻ na⁻chah'
 hnäh' kyaayh', lä⁺ja⁻ laah⁺ hnäh' lä⁺koo⁻ hne⁺ jee' gya⁺ Dio ta⁺la⁺ kih¹ Jmi⁻lle' kiyh¹.

3

Paa' ba' na⁻hñaa' kway⁺ ju⁺hmēē' kih¹ hi⁻ sa⁺ laa¹ judiu

¹ Kih¹ he⁻ja⁻, jnä' Paa⁺ hään' neh⁻ne' kwaat⁺ kih¹ Cristo Jesús lä⁺llu⁺ he⁻ ga⁺kwan⁺ juu⁺
 kiyh¹ kyah¹ hnäh' hi⁻ sa⁺ laa¹ judiu. ² Ma⁻neh' ba' hnäh' laan⁺, ha⁻ lä⁺ la⁺ ta⁺ he⁻ hä'
 goon⁺. He⁻ llu⁺ dsē⁺ Dio kyaah' jnä', he⁻ja⁻ ga⁺hñaa⁺ jnä' mah⁺ kwan⁺ juu⁺ kiyh¹ kyah¹
 hnäh'. ³ Ga⁺mi⁻jnäay⁻ kin⁺ juu⁺ kiyh¹, he⁻ ma⁺ na⁻hmää⁺ jää⁺, ja⁻ba⁺ lä⁺koo⁻ juu⁺ he⁻
 ma⁻siin⁺ miih⁻ kyah¹ hnäh'. ⁴ Wa⁻ra⁻ ga⁻heh⁻ hnäh' juu⁺ la⁻, lä⁺ngēēh' hnäh' kwee⁻
 lä⁺koh⁺ ga⁺lä⁺ngēēn' kih¹ Cristo he⁻ ma⁺ na⁻hmää⁺ jää⁺. ⁵ Sa⁺ ga⁺mi⁻jnää⁻ Dio juu⁺ la⁻ kih¹
 hi⁻ ma⁺ tääh' llo⁺joo⁺, pero na⁺ ga⁺mi⁻jnäay⁻ kyaah' Jmi⁻lle' kiyh¹ mah⁺ lä⁺ngēē⁺ lä⁺jēē⁺
 apóstole kyaay⁺ kyaah' lä⁺jēē⁺ hi⁻ ngēē⁺ juu⁺ kiyh¹. ⁶ He⁻ la⁻ na⁻ juu⁺ he⁻ ma⁺ na⁻hmää⁺:
 Ta⁺la⁺ kih¹ ju⁺hmēē' kih¹ Cristo, hi⁻ sa⁺ laa¹ judiu lee⁺ koo⁻ nää⁺ ba⁺ kyaah' hi⁻ laa¹ judiu.
 Ko⁻jøh⁺ ba⁺ hyoyh⁺ he⁻ kwa⁺ Dio, hi⁺ ko⁻jøh⁺ ba⁺ tēēy⁺ he⁻ ga⁺bääh⁻ Dio hñii' kwa⁺ ta⁺la⁺
 kih¹ Cristo.

⁷ Kih¹ he⁻ llu⁺ dsē⁺ Dio, he⁻ la⁺ ga⁺hyoh⁺ ba⁺ jnä' be' kiyh¹ he⁻ na⁻hñaan⁺ jmeen⁺ ta⁺
 kwan⁺ juu⁺ la⁻. ⁸ Ma⁻ke⁺ mäh⁺ ga⁺ jnä' kih¹ jee' lä⁺jēē⁺ dsa⁻ hi⁻ laa¹ kyaah' Dio, he⁻ la⁺
 ga⁺kwa⁺ ba⁺ Dio ta⁺ la⁻ he⁻ kwan⁺ ju⁺hmēē' kih¹ hi⁻ sa⁺ laa¹ judiu, jwi⁺ jnih⁺, cha⁻miih⁻
 mi⁻jää⁺ Dio jne' ta⁺la⁺ kih¹ Cristo. Ni⁻ sa⁺ lä⁺kēh⁺ jne' jmi⁺ lä⁺ngēē⁺ jne' ha⁻ koh⁺ mi⁻jääy⁺
 jne'. ⁹ Jēē⁺ go⁻te⁻ jwiin[~] lä⁺jēē⁺ dsa⁻, ha⁻ lä⁺ la⁺ he⁻ mi⁻jää⁺ Dio jne', jēēh' lä⁺jiih⁺
 ma⁺ ga⁺nøø⁺ jmi⁻gyuu⁺ sa⁺ ma⁺ kyuu[~] dsa⁻ ha⁻ lä⁺ la⁺ hu⁺dsē⁻ kih¹ Dio, hi⁻ ga⁺jmeē⁺
 ga⁺lä⁺jē⁺ he⁻ cha⁻. ¹⁰ Lä⁺koo⁻ jmeē⁺ Dio jmi⁺ na⁺, he⁻ kyah⁺jäy⁺ jne' hi⁻ laa¹ gwah⁺ kiyh¹,
 lä⁺jwē⁺ ja⁻ mi⁻jnäay⁻ kih¹ lä⁺jēē⁺ hi⁻ hä⁺ goo⁻ ta⁺ gyuu⁺ jmi⁻gyuu⁺ ha⁻ koh⁺ hu⁺dsē⁻ llu⁺
 sa⁺ cha⁻ kiyh¹. ¹¹ Jmeey⁺ ja⁻ba⁺ lä⁺koh⁺ ga⁺lla⁺ dsēy⁺ jmeey⁺ lä⁺ ma⁺ to⁻ne' ta⁺la⁺ kih¹ Cristo
 Jesús Dsa⁻jøøh⁺ jnän'. ¹² He⁻ ma⁻laa¹ jne' koo⁻ kyaah' Jesús, hi⁺ he⁻ ma⁻dsoo⁺ dsē⁻ jne'
 kiyh¹, he⁻ja⁻ ma⁺ cha⁻ jwē⁺ jnän' he⁻ ya⁺jäh⁺ jne' kih¹ Dio, jēēh' ma⁻cha⁻ ba⁺ o⁻jøh⁺ dsē⁻
 jnän' kyaayh'. ¹³ He⁻ja⁻ jwēēhn[~] hnäh', ta⁺ jeh⁺ hoh⁺ hnäh' kih¹ he⁻ jēēn[~] wi⁺ lä⁺llu⁺ he⁻
 kwan⁺ juu⁺ kiyh¹. He⁻ llu⁺ kyah¹ hnäh' ba⁺ na⁻.

¹⁴ He⁻ja⁻ juuhn⁺ jnēn⁺ cha⁻ne' Täa⁺ kyaah' Jesucristo Dsa⁻jøøh⁺ jnän', mah⁺ chuun⁺
 kyaayh'. ¹⁵ Kih¹ hi⁻ he⁺ na⁻, na⁺jnäā' lä⁺jēē⁺ hi⁻ tääh' gyuu⁺ lä⁺kye⁻ hi⁻ tääh' hwa⁺
 la⁻. ¹⁶ Jih⁺koh⁺ sa⁺ lla⁺ he⁻ cha⁻ ya⁺jwi⁺ kih¹ Dio he⁻ kwēēyh⁺ jne', he⁻ja⁻ ngiin⁺ kiyh¹
 kyah¹ hnäh', wa⁺ kway⁺ be' kih¹ jmi⁻lle' kyah¹ hnäh' kyaah' Jmi⁻lle' Na⁻jngii⁺ kiyh¹. ¹⁷ Hi⁺
 ngiin⁺ kih¹ Dio kyah¹ hnäh', wa⁺ häā⁺ täā⁺ Cristo neh⁺ tuh⁻hoh⁺ hnäh' kyaah' he⁻ dsoo⁺
 hoh⁺ hnäh'. Hi⁺ lä⁺kāa⁻ tuh⁻hoh⁺ hnäh' kye⁻ hnäh' ya⁺jøø⁻ he⁻ hnäy⁺ hnäh'. ¹⁸ Mah⁺
 lä⁺ngēēh' hnäh' kyaah' lä⁺jēē⁺ øøh⁺ jne' ha⁻ lä⁺ cha⁻miih⁻ hnäa⁺ Cristo jne'. Ma⁺ra⁺ ju⁺
 'dsoo⁺ jwahn⁺, ja⁺ kyaah' hih⁺ hnäy⁺ jne'. ¹⁹ Sa⁺ lä⁺kēh⁺ jne' jmi⁺ lä⁺ngēē⁺ jne' ha⁻ koh⁺
 sa⁺ hnäy⁺ jne' pero ngiin⁺ kih¹ Dio kyah¹ hnäh' mah⁺ lä⁺ngēēh' hnäh' cha⁻ga⁺miih⁻, mah⁺
 lä⁺ja⁻ wa⁺ cha⁻ kyah¹ hnäh' lä⁺jē⁺ go⁻te⁻ he⁻ kwa⁺ Dio.

²⁰ Tih⁺maah' Dio hi⁻ lih⁺ jmeē⁺ lä⁺jē⁺ go⁻te⁻. Hi⁺ cha⁻ga⁺miih⁻ jmeey⁺ lä⁺koh⁺ ga⁺ he⁻
 ngii⁺ jne' kiyh¹. Ni⁻ sa⁺ lloo[~] hu⁺dsē⁻ jnän' ha⁻ koh⁺ be' sa⁺ kway⁺ jnän'. ²¹ Lä⁺ja⁻ wa⁺ la⁺
 juuh⁻ kiyh¹ ga⁺lä⁺jē⁺ joh⁺ jmi⁺ cha⁻, ta⁺la⁺ kih¹ gwah⁺ hi⁺ ta⁺la⁺ kih¹ Cristo Jesús. Wa⁺ la⁺
 lä⁺ja⁻.

4

Jmi⁻lle' Na⁻jngii⁺ jmeē⁺ he⁻ laa¹ jne' koo⁻ ba⁺ jee' lä⁺jēē⁺

¹ Jnäh hään' neh' ñe' kwaat' kih' Dsa-jøøh' jnän', he-ja- chuun' kyaah' hnäh', go-taah' hnäh' kwee- lä'koo- lle' kih' jmeeh' hnäh', na' he- ma-tëeh' Dio hnäh' mah' leeh' hnäh' kyaay'. ² Ta' jmää' hnäh' hñaa' kaah', jmee' hnäh' hwaah' ba'. Jmee' hnäh' jøh- hoh' hi- hnøø' kwëeh' hoh' hnäh' kyaah' dsa-kyaah' hnäh' lä'llu' he- hnaah' hñih'. ³ Kwa' hnäh' be' wa' la' koo- nëe' ba' huud'se- kyah' hnäh' lä'jëe' hnäh', kyaah' be' kih' Jmi-lle' Na-jngii', hi- ta' la' kih' he- ma-hii' tii' kyah' hnäh'. ⁴ Koo- ba' laa' jne' lä'jëe' jne' kih' Dio, koo- ba' Jmi-lle' Na-jngii', hi- ja-ba' lä'ja- ga-tëeh' Dio jne' mah' lä'cha- koo- ba' o-jøh' dsë- jnän'. ⁵ Jaa- ba' Dsa-jøøh' jnän', koo- ba' he- dsoo' dsë- jne', koo- ba' he- saa' jne' jmi-, ⁶ jaa- ba' Dio chaa-, hi- laa' Täa' kya' lä'jëe'. Hi- he' na- kye- në' kih' jee' lä'jëe', hi- he' hi- kyah'jã- lä'jëe' dsa-, hi- häay' jee' kih' lä'jëe'.

⁷ Lä'jaa- lä'jaa- jne' ma-hñah' jne' he- la' ga'kwa' Cristo, lä' hyoh- dsëy' hñiiy'. ⁸ He-ja- cha- jee' na-sii- juu' kih' Dio he- jäh' lä'la-:

Lä' ma' ga'sayh' ta' gyuuuh', ga'tëey- lä'jëe' hi- ga'lëeyh' jee' hñii-, mah' dsa- kyaay' ga'kwëeyh' he- cha- kiyh'.

⁹ Heh' he- ga'sah' Cristo ta' gyuuuh', he- ja- hnøø' jäh', jää' ga' ga'jñaa' ta' hwa' ga' miih- kih' hwa' la-. ¹⁰ Hi- ga'jñaa' he', he' ba' hi- he' ga'sah' ta' gyuuuh' lä' ga'tëe' jee' ga'dsaa' go-te- mah' leey' jøøh' kih' lä'jëe' ba'. ¹¹ Hi- he' ga'kwa' ta' kih' dsa- kyaay'. Ga'hñaa' ko'llaa' dsa- mah' leey' apóstole, hi- ko'llaa' ga'hñaa' ngëe' juu' kiyh', hi- ko'llaa' ga'hñaa' mah' dsa-nääy' jee' jyoh' dsa-kay' ju'hmëe'. Hi- ko'llaa' ga'hñaa' hi- hää' dsa- kyaay' hi- leey' ta'jwoh'. ¹² Ga'tooyh- gooy- ta' ja- mah' mi-tëey' dsa- kya' Dio ha- lä' jmeey' ta' he' kih' dsa- kyaayh'. Lä'jwë' ja- ga'nää' bih' ta' cha'në' lä'jëe' hi- laa' kya' Cristo, ¹³ lä'jiih' lloo- jmi' le' koo- ba' huud'se- kih' jee' lä'jëe' jne' hi- ma-dsoo' dsë' kiyh'. Ma'ja- ga' lä'kyuu' jne' ha- lä' laa' Joo' Dio. Ja-ga' na' lee' jne' lä'koo- jaa- dsa- ma-jøøh' lä'koh' laa' hñii' Cristo.

¹⁴ Lä'ja- mo'so' lee' jne' lä'koo- jaa- chih- hi- sa' kwa' ta' mi-gaay' kyaah' wa' he- cha- he- juu' he- nuuy-. Goo- la' jnän' dsa-nää' dsa- hi- lih' mi-gaa' jne' taayh- jne' jwë' hliih', kih' he- kyuuuh- cha- miih- may-. ¹⁵ Lla- he- ja-, hnøø' dsa'tooh' jne' kyaah' ju'dsoo' jmah' ba' hi- hnää' jne' øøh' jne'. Lä'ja- ba' dsa'nøø' jne' ta' cha'në' kyaah' lä'jëe' he- jmee- jne' lä'jiih' lee' jne' lä'koo- laa' hñii' Cristo, hi- kye- në' jnän'. ¹⁶ Lä'jëe' jne' na-ku- na- chah' jne' kyaah' Cristo kih' he- laa' jne' koo- ba' kyaayh'. Hi- ngoo' ba' lä'ja-, kwa- jne' be' kih' lä'jaa- lä'jaa- øøh' jne' lä'koh' la' ta' he- ma-hñah' jne' jmeen'. Lä'ja-, ga-lä'jëe' jne' tëe' jne' be' mah' dsa'nøø' jne' ta' cha'në' kyaah' he- hnää' jne' øøhn'.

Ta-la' kih' Cristo ma-laa' jne' lä'koo- jaa- hi- hmëe' ba'

¹⁷ He-ja- jwëehn' hnäh' juu' la- hi- kih' he- kyaahn' Cristo, jmee' bii' jwahn'. Mo'to' jmee- hnäh' lä'koo- tääh' lä'jëe' hi- sa' ma-heeh- kih' Dio. Sa' jmää' ni' miih- lä'koo- la' huud'se- kiyh'. ¹⁸ Lä'koh' he- na-jlë- huud'se- kiyh', uu' go-te- ba' täayh' kih' Dio. Hweh- dsëy' he-ja- sa' ngëey' ni' koo- ni' jyoh'. ¹⁹ Sa' liiyh' he- jmeey' he-ja- ga'ngëey' hñiiy' jmeey' lä'jëe' he- ngii' jmi-ngo' kiyh', lä'jiih' hee' dsëy' jmeey' he- ga' jyoh' he- hliih' cha-gamiih-. ²⁰ Pero sa' ga-lä'tëeh' hnäh' lä'na- kih' Cristo. ²¹ Ja' ma-nuuuh- ba' hnäh' ha- lä' juu' he- ga'kway'? Ma-lä'tëeh' ba' hnäh' lä'koo- la' ju' dsoo' kih' Jesús. ²² Hnøø' tuh' hnäh' jwë' hliih' jee' ma'tääh' hnäh' jää'. He- hee' jne' ba' jwë' ja-, mi-gaa' jne' kyaah' lä'jëe' he- hee' dsë- jne'. ²³ Hi- hnøø' lä'sii' huud'se- kyah' hnäh', wa' la' koo- ba' huud'se- he- hmëe' go-te-. ²⁴ Hnøø' lä'sëeh' hnäh' go-te-, wa' laah' hnäh' lä'koo- jaa- hi- hmëe' ba' lä'koo- laa' hñii' Dio. Lä'ja- hnøø' lluuuh' hnäh' hi- na-jngëeh' hnäh' lä' hnøø' kih' ju'dsoo'.

²⁵ He-ja- jwahn', sa' wa' ta-juuh' hnäh', hlëeh' hnäh' øøh' hnäh' kyaah' ju'dsoo' ba'. Jëeh' ma' laa' jne' jaa- ba' jee' lä'jëe' jne'.

²⁶ Wa'ra- ga-lä-llee' hnäh', ta- kwa- hnäh' jwë' le' juuh-. Mi-llaa' hnäh' juu' na-, na- sa- ga- ma-dsaa' jmiif'. ²⁷ Lä-ja- ta- kwa- hnäh' jwë' kaah' hi- sa-llu' hnäh'.

²⁸ Hi- hii- kih' dsa-, mo-so- wa' jmee' gyih'. Hnøø' jmeey' ta- lä-lle' kiyh' mah' lä-cha- kiyh' he- kyaah' jmeey' be' kih' hi- lla-kyaa'.

²⁹ Ta- wa' hwëë- hooch' hnäh' juu' he- toh- wii'. Lla' hnäh' juu' he- kwa- be' kih' dsa- ba', mah' ja- tøh- llu' kih' lä-jëë- hi- nuu-. ³⁰ Ta- jmee- hnäh' meeh- dsë' Jmi-lle' Na-jngii' kih' Dio. Jëeh' hi- he' na- ga-jmee' lee- hnäh' mah' lä-ja- lääh' hnäh' wa'ra- ga-lloo' jmiif'.

³¹ Che- lä-jë- he- hä- tuh-hoh' hnäh', he- llee' hnäh', he- ya-jëë' hoh' hnäh', he- tooh' hnäh' miif', he- hlëeh' hnäh' wii' kih' dsa-, he- hñaa- hoh' hnäh' kyaah' dsa-. ³² Jmee' hnäh' llu' hoh' hnäh', wa' lä-ñih' hoh' hnäh', ki- hnäh' hoh' kyaah' dsa-kyaa' hnäh', ja- ba- lä-koo- ga-koo' Dio dsë' kyaah' jne' ta-la- kih' Cristo.

5

Lä-jëë- hi- tääh' jee' jnä' wa'je-, mo-so- cha- he- kih' dsa-taayh' jee' na-hoo-

¹ Ja- jmeeh- hnäh' ja- ba- lä-koo- jmee- hñii' Dio, lä-llu' he- laah' hnäh' jooj' hi- hnäay' cha-miif-. ² Go-taah' hnäh' hnaah- hnäh' dsa-, ja- ba- lä-koo- hnää' Cristo jne', hi- ga-ngëë' hñii' ga-juu' kwaan- jnän-. He- ga-kwaay' hñiiy' ja-, la- lä-koo- he- ga-kwëy' Dio jmiif- mi-jwii- he- ga-tih' dsëy'.

³ Dsa-më' dsa-ñuuh-, ta- kaah- hnäh' wa' hi- cha- hi-. Ni- ta- jmee- hnäh' he- ga- jyoh' he- hee' hoh' hnäh', ni- sa- wa- hnooh- hnäh' leh- hnäh' lä-jë- he- ga-cha-. Jëeh' hi- na-jngëë' kya' Dio sa- lle' kih' jmee' lä-ja-. ⁴ Ni- ta- hlëeh- hnäh' juu' hliih', ni- ta- hlëeh- hnäh' wa' la- cha- la', ni- ta- jmee- hnäh' lëë- he- sa- jmää' ta'. Jëeh', lä-jë- he- na- sa- sooh- jnän-. Hnøø' kwa- jne' ti'hmaah' kih' Dio ba'. ⁵ Ma-ñeh' ba' hnäh' sa- heh' ni- jaa- dsa- jee' gya' Cristo kyaah' Dio hi- kaah- wa' hi- cha- hi-, hi- jmee- he- ga- jyoh' he- hee' dsëy', ni- hi- hnøø' lih' lä-jë- he- ga-cha-, jëeh' lä-koo- he- ja- ba- laa- dio kyaay' he- jmeey- lä-ja-. ⁶ Ta- kwa- hnäh' jwë' mi-gaa- dsa- hnäh' kyaah' lä-jë- juu' he- sa- jmää' ta'. Kih' he- hliih' na- gwa' ya-jëë' dsë' Dio kyaah' hi- chaah-. ⁷ He- ja- ta- jmee- hnäh' ko-joh' kyaah' hi- jmee- lä-ja-.

⁸ Jää' ma- tääh' hnäh' jee' na-hoo-, pero na- ma-tääh' hnäh' jee' jnä' wa'je- kih' Dsa-jøøh' jnän-. He- ja- hnøø' go-taah' hnäh' lä-lle' kih' hi- na-jnäa' kih' wa'je-. ⁹ Jëeh', he- tøoh' jne' lä- jøø- Jmi-lle' Na-jngii', he- ja- na- jmee- llu' dsë- jne', jmee- he- dsa-toohn' kwee- hi- jmee- hlëeh' jne' ju-dsoo' jmah'. ¹⁰ Hnøø' jmeeh' hnäh' lä-jë- he- tih- dsë' Dsa-jøøh' jnän-. ¹¹ Ta- jmee- hnäh' lä- jmee- hi- tääh' jee' na-hoo-. Ni- miif- sa- jmää' lä-jë- he- jmeey- ja-. Hnøø' mi-jnääh' hnäh' kiyh', kih' he- täayh' jwë' hliih'. ¹² Jëeh' la- o-hih' lä-jë- he- jmee- dsa- jee' na-hmäa', lä-jiih' gwa' lä-heeh' jne' hlëeh' lä-koh' jmeey'. ¹³ Lä-jë- he- dsa-lä-jnä' kyaah' wa'je-, jee' ja- dsa-jñih'. Jëeh' wa'je- mi-jnäa' lä-jë-.

¹⁴ He- ja- ga-jäh' lä-la-:

Hne- hi- na-gwii-, ñe- hñaa'.

Chaah' hñaa' jee' kih' hi- na-juu',

Cristo choo' wa'je- kyah'.

¹⁵ Leeh- hnäh', ha- lä- jmeeh- hnäh'. Ta- wa' taah- hnäh'. Hnøø' go-taah' hnäh' kyaah' cha-miif- huud- dsë- llu' ba'. ¹⁶ Kye- da- hnäh' kwaan-, na- lä-cha- jmiif'. Jëeh', lä-jë- jmiif' ba- cha- he- hliih'. ¹⁷ Ta- wa' taah- hnäh', hnøø' lä-ngëeh' hnäh' ha- lä- hnøø' Dsa-jøøh' jnän-. ¹⁸ Ta- mi-hee' hnäh' hñaa' kyaah' jmiif' mi-jëh' ma-ää-. He- jää- jne' jmeen' wa' he- cha- he- ba- ja-. Wa' na- kah' tuh-hoh' hnäh' kyaah' Jmi-lle' Na-jngii' ba'. ¹⁹ Ja- hlëeh' hnäh' dsa-kyaa' hnäh' kyaah' salmo, kyaah' su- kih' Dio, kyaah' lä-jë- su- he- kwa- jmi-lle'. Ja- häh- hnäh' kih' Dsa-jøøh' jnän- hi- ja- kwah- hnäh' ti'hmaah' kiyh'

lä'kaā tuh̄ hoh' hnäh'. ²⁰ Lä'jē' jiih̄, kih' lä'jē' ba', ja' kwah' hnäh' ti'hmaah' kih' Dio hi' laa' Täa' jnän', ta' la' kih' Jesucristo Dsa' jøøh' jnän'.

Jmee' bii' jmee' jne' he' kih' dsa'

²¹ Ja' jmeeh' hnäh' he' kih' dsa' kyaah' hnäh' lä'llu' he' gah' hnäh' Dio.

²² Hnäh' dsa' mē' hi' chaa' dsa' ñuuh' kyaā', ja' jmeeh' hnäh' he' kih' dsa' ñuuh' kyaah' hnäh', lä'koo' jmeeh' hnäh' kih' Dsa' jøøh' jnän'. ²³ Jēeh', dsa' ñuuh' ba' kye' nē' kih' dsa' mē' kyaā', ja' ba' lä'koo' kye' Cristo nē' kih' dsa' kyaay' hi' ga' lääy', hi' laa' kwaan' gwah' kiyh'. ²⁴ He' ja', ja' ba' lä'koo' ga' tēē' gwah' jmeey' he' kih' Cristo, ja' ba' lä'ja' ka' läh', ga' tēē' jmee' dsa' mē' he' kih' dsa' ñuuh' kyaā'.

²⁵ Hnäh' dsa' ñuuh' hi' chaa' dsa' mē' kyaā', ja' jmeeh' hnäh' hnaah' hnäh' dsa' mē' kyaah' hnäh', ja' ba' lä'koo' hnää' Cristo gwah' kih', lä'jiih' ga' ngēēy' hñiiy' ga' juuy' kwaan' kih' gwah'. ²⁶ Lä'jwē' ja' ga' jā' na' jngii' gwah', ga' gyiyh' he' ma' soh' kyaah' jmi' hi' kyaah' juu' kih' Dio. ²⁷ Mah' wa'ra' ga' lloo' jmi' ja', kih' hñii' bih' mi' jnäy' gwah' he' la' na' hñaa', he' sa' soh', ni' sa' jnä' ma' gyuh', ni' he' ga' jyoh' he' la' lä'ja'. Na' jngii' go' te' ba' gwah' ja', mo' so' cha' ga' dso' kye' kih'. ²⁸ Ja' ba' lä'ja' dsa' ñuuh' hi' chaa' dsa' mē' kyaā', jmee' bii' lä'hnäy' mēy', ja' ba' lä'koo' hnäy' hñiiy'. He' hnäy' mēy', he' hnäy' hñii' bih' ja'. ²⁹ Sa' chaa' ni' jaa' hi' sa' hnää' hñii', lä'jēē' ba' hää' hñii'. Hi' ja' ba' lä'ja' høø' Cristo gwah' kih'. ³⁰ Jēeh' na' ku' na' chah' jne' kyaayh', laa' jne' lä'koo' jmi' ngo' kiyh', lä'llu' he' ma' laa' jne' koo' ba' kyaayh'. ³¹ Kih' he' ja' ba' beē' dsa' ñuuh' cho' jmiy' mah' dsa' gyay' kyaah' mēy', leey' jaa' ba' jee' lä'uy'. ³² Juuh' la' juu' he' na' hmää' la'. Pero ja' he' hlēehn' kih' dsa' jmi' gyuu', he' hlēehn' kih' Cristo kyaah' gwah' kiyh' ba'. ³³ He' ja' jwahn', jmee' bii' kih' lä'jaa' lä'jaa' dsa' ñuuh' lä'hnäy' dsa' mē' kyaay' hi' lä'ja' dsa' mē' hi' chaa' dsa' ñuuh' kyaā', hnøø' jmeey' he' kih' dsa' ñuuh' kyaay'.

6

¹ Hnäh' hi' laa' chih', wa' nuuh' hnäh' kih' maa' kyaah' täa' kyaah'. Lä'ja' ba' sooh' kyah' hnäh', hi' laa' kyaā' Dsa' jøøh' jnän'. ² He' la' to' nē' mada' he' ja' ko' jøøh' kyaah' he' la' kwa' Dio kih' hi' mi' te': "Wa' nuuh' kih' maa' kyaah' täa' kyaah', ³ mah' chaa' hne' llu' hi' lä' ma' ngoo' ja' ba' chaa' jmi' gyuu' la'."

⁴ Hnäh' hi' chaa' joo', ta' ta' ta' haah' hnäh' gyuu' kyaah' ga' ngēē' jwēē', ha' ga' che' ga' ya' jēē' dsēy'. Jee' dsa' kwaay', hnøø' kwēēh' hnäh' nuuh' lä'llē' kih' mah' lä'tēēy' jmeey' lä' hnøø' Dsa' jøøh' jnän'.

⁵ Hih' hnäh' hi' jmee' ta' kih' dsa', ja' jmee' hnäh' he' kih' dsa' juu' ta'. Ta' jmee' hnäh' chaa' hnäh' kyaayh', ni' ta' mi' gaa' hnih', hnøø' gah' hnih' ba'. Jmee' hnäh' kwaan' lä'koo' he' jmeeh' hnäh' ta' kih' Cristo. ⁶ Lä'kaa' tuh' hoh' hnäh' jmee' hnäh' he' kih' dsa' juu' ta' lä'koo' hnøø' Dio. Hi' ja' ma' la' ta' ko' jiih' tääy' jēēy', lä'koo' jmee' hi' hnøø' jā' llu' kyaah' dsa'. Jmee' da' hnäh' huud'sē', la' lä'koo' he' jmeeh' hnäh' ta' kih' Cristo ba'. ⁷ Kyaah' koo' nēē' ba' huud'sē' jmee' hnäh' ta' kiyh', lä'koo' he' jmeeh' hnäh' ta' kih' Dsa' jøøh' jnän', ja' kih' dsa' jmi' gyuu'. ⁸ Jēeh' neh' ba' hnäh', mi'hmaah' ba' Dio kih' lä'jēē' dsa' ha' koh' te' ta' llu' he' ma' jmeey'. Sa' cha' he' jmee' che' jmeey' ta' kih' dsa' o' che' la' ta' kih' hñiiy'.

⁹ Ja' ba' lä'ja' jmee' hnäh' kyaah' hi' jmee' ta' kyah' hnäh'. Ta' ta' ta' haah' hnih'. Neh' ba' hnäh', he' ba' hi' gya' gyuu' laa' juu' hi' jmee' ta' kyah' hnäh' hi' laay' juu' hnäh' ka' läh'. Jēeh', koo' ba' laa' dsa' cha' nēy'.

Cha' ba' he' kyaah' teēn' kyaah' hi' sa' llu'

¹⁰ Ta' jyoh' ko' taa', jwēēhn' hnäh' øøhn', kwa' hnäh' be' kih' he' ma' laah' hnäh' koo' kyaah' Cristo. Jēeh' cha' miih' be' cha' kiyh'. ¹¹ Jmääh' hnäh' ta' lä'jē' he' kwa' Dio he' kyaah' lääh' hnäh' hñaa'. Lä'ja' ba' tääh' hnäh' teeh' kyaah' lä'jē' may' kih'

hi⁻sa⁻llu¹. ¹² Sa⁻ la¹ juu¹ tee¹ jne¹ kyaah¹ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺, la¹ juu¹ kyaah¹ lä⁺jë⁺ jmi⁻lle⁺ hlih⁺ 'hi⁻ kye⁻ na⁻ku¹ na⁻ngii¹ ta¹ jmi⁻gyuu⁺ hlih¹ la⁻. Chaa⁻ hi⁻ mäh¹, lä⁺ ga⁺të⁺ hi⁻ jøøh¹. Lä⁺kye⁻ jmi⁻lle⁺ hlih¹ hi⁻ ga⁺nää¹ gyuu^h tee¹ jne¹ kyaah¹ ka⁻lä^h. ¹³ He⁻ja⁻ jmee⁺ bii¹ jmää^h hnäh¹ ta¹ lä⁺jë⁺ he⁻ kwa⁺ Dio, mah¹ tee^h hnäh¹ kyaah¹ hi⁻ he⁺. Lä⁺jë⁺ he⁻ kwëeh[~] Dio hnäh¹ la¹ lä⁺koo⁻ he⁻ chooh⁻ hløø⁺ hi⁻ tääh¹ jee¹ hnii⁻ mah¹ lääh¹ hnäh¹ hñaa^h wa⁻ra⁻ ga⁻lloo¹ jmi⁺ hlih¹ ja⁻. Hi⁻ ma⁻ la⁺ ma⁻ tee^h hnäh¹, ma⁻ lëh[~] hnäh¹ kih¹ lä⁺jë⁺. ¹⁴ He⁻ja⁻ go⁻taah¹ hnäh¹ koo⁻ hweh⁻ kyaah¹ ju¹dsoo⁺. He⁻ja⁻ na⁻ la¹ lä⁺koo⁻ loo⁻ he⁻ na⁻hñuu⁺ tuh⁻ hløø⁺. Hi⁻ lä⁺ja⁻ hnøø¹ jmeeh¹ hnäh¹ he⁻ llu¹ jmah¹ mah¹ lä⁺ja⁻ lääh¹ hnäh¹ hñaa^h, lä⁺ jmee⁺ hløø⁺ hi⁻ tääh¹ jee¹ hnii⁻ na⁻lää⁻ bih¹ ñe¹. ¹⁵ Hi⁻ hnøø¹ ma⁻na⁻lluuh¹ hnäh¹ tääh¹ kwah¹ hnäh¹ ju¹hmëë⁺ he⁻ jmee⁺ hii¹ ti¹ jnän[~]. He⁻ja⁻ na⁻ la¹ lä⁺koo⁻ he⁻ hä¹ mi⁻ ti¹ jne¹. ¹⁶ Hi⁻ jee¹ lä⁺jë⁺, hnøø¹ dsoo⁺ hoh¹ hnäh¹ kih¹ Dio mah¹ leh⁺ hnäh¹ kih¹ hi⁻sa⁻llu¹ wa⁻ra⁻ ga⁻jmeey¹ jwi^h kyah¹ hnäh¹. He⁻ja⁻ na⁻ la¹ lä⁺koo⁻ he⁻ jmee⁺ hløø⁺ hi⁻ hii⁻ ñe¹ he⁻ lääy[~] hñiiy¹ kih¹ lä⁺jë⁺ flech[~] he⁻ na⁻hi^h je⁻ he⁻ te[~] dsa⁻ jee¹ cha⁻ hnii⁻. ¹⁷ Hi⁻ dsooh[~] hoh¹ hnäh¹ ma⁻lää¹ ba¹ Dio hnäh¹. Lä⁺ja⁻ laah¹ hnäh¹ lä⁺koo⁻ laa¹ hløø⁺ hi⁻ hä¹ mi¹ kyaah¹ lle¹. Hi⁻ chooh¹ hnäh¹ ñe¹tuuh¹ juuh⁻ kih¹ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii¹. He⁻ja⁻ na⁻ la¹ juu¹ kih¹ Dio. ¹⁸ Lä⁺jë⁺ jiih[~] hnøø¹ chuuh¹ hnäh¹ kyaah¹ Dio, ngii¹ hnäh¹ kiyh¹ lä⁺ hnøø¹ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii¹. Wa¹ na⁻neh¹ hnäh¹, ta⁺ tu¹ hnäh¹ he⁻ ngii^h hnäh¹ kih¹ lä⁺jëë⁺ hi⁻ laa¹ kyaa¹ Dio.

¹⁹ Hi⁻ ngii¹ hnäh¹ kin⁺ mah¹ kway¹ juu¹ he⁻ hlëehn¹ hi⁻ ni⁺ sa⁺ jä⁺ lä⁺gohn⁺ wa⁻ra⁻ ga⁺të⁺ jee¹ kwan¹ ju¹hmëë⁺ kih¹ Jesús he⁻ má¹ na⁻hmää⁺. ²⁰ Ga⁺chee¹ Dio jnä¹ mah¹ kwan¹ juu¹ kiyh¹. He⁻ja⁻ ba¹ na⁻ hään¹ neh¹ ñe¹. He⁻ja⁻ ngii¹ hnäh¹ kin⁺ mah¹ ja⁻ tuu⁻ dsën⁺ hlëehn¹ lä⁺koo⁻ lle¹ kih¹.

²¹ Tíquico laa¹ jaa⁻ øøh¹ jne¹ hi⁻ hnaan⁺ cha⁻miih⁻. Lä⁺ ma⁻jmeey⁺ ja⁻ba¹ ta¹ kih¹ Dsa⁻jøøh¹ jnän[~]. Hi⁻ he¹ jmee¹ juu¹ kyah¹ hnäh¹ ha⁻ lä⁺ la¹ kin⁺ hi⁺ ha⁻ lä⁺ ngën⁺ kyaah¹ ta¹ kin⁺. ²² Kih¹ he⁻ja⁻ ba¹ na⁻, chee⁺ jnih¹ ta⁺ na⁺ kyah¹ hnäh¹ mah¹ lä⁺neh¹ hnäh¹ ha⁻ lä⁺ dsa⁻ngëë⁺ jnääh¹ hi⁺ lä⁺ja⁻ kway¹ be¹ kyah¹ hnäh¹.

²³ Ngii¹ kih¹ Dio hi⁻ laa¹ Tääh¹ jnän[~] hi⁻ ngii¹ kih¹ Jesucristo Dsa⁻jøøh¹ jnän[~], wa¹ jmeey¹ hii¹ ti¹ dsë¹ lä⁺jëë⁺ øøh¹ jne¹ hi⁻ tääh¹ jee¹ na⁻, wa¹ jmeey¹ hnääh¹ øøyh¹ hi⁺ wa¹ jmeey¹ dsoo⁺ dsëy¹ kih¹ Dio. ²⁴ Wa¹ mi⁻jää¹ Dio lä⁺jëë⁺ hi⁻ sa⁺ hwaä[~] he⁻ hnääh¹ Jesucristo Dsa⁻jøøh¹ jnän[~]. Wa¹ la¹ lä⁺ja⁻.

Filipenses

Juu' lā gā s̄i' Paa' kih' øøh' jne' hī chaā Filipino

¹Jnã' Paa' kyaah' Timotã jmee' jnããh' ta' kih' Jesucristo, siin' kyah' hnãh' hī nā jngëe' hī tããh' jwī Filipino, kih' hē mā laah' hnãh' koō kyaah' Jesús. Hī siin' hē lā lã' kyē kih' hī kyē nẽ' hī kyaah' lã' jëe' hī nā hñaa' kwa' be' jee' nā. ²Ngiiin' kih' Dio hī laa' Tãã jnãn' hī ngiiin' kih' Jesucristo Dsā jøøh' jnãn', wa' kway' lã' jëe' hē llu' kyah' hnãh', hī wa' jmeey' hii' tii' kyah' hnãh'.

Ga'kwa' Paa' ti'hmaah' kih' Dio

³Kwan' ti'hmaah' kih' Dio kyaan', koō hä' koō hä' lã' ma' dsooh' dsën' hnãh'. ⁴Lã' jëe' jiih' lã' ma' hlëehn' kyaah' Dio, chaā ba' jnã' llu' jee' ngiiin' kih' lã' jëe' hnãh', ⁵jëeh' lã' ma' ga' løøh' hnãh' kwah' hnãh' be' kin' jee' kwan' ju' hmëe' lã' jiih' na' sa' ma' hwaah' hnãh'. ⁶Ma' ba' jnã' lã' koō jmee' Dio kyah' hnãh'. Hñii' bih' ga' løøy' jãäy' hnãh' hī lã' jā ngoo' ba' jãäy' hnãh' lã' jiih' hñaa' ta' hē jmeey' kih' lã' jaā lã' jaā hnãh' wa' ra' ga' tẽ' jee' jãh' Jesucristo. ⁷Soōh' hē kan' o' jøh' dsë' lã' jā kyah' hnãh', jëeh', hnaan' hnãh' cha' miih'. Ma' ke' hãän' neh' ñe' o' chehn' nẽ' ta' mah' noon' nẽ' kih' ju' hmëe', ma' ra' hē mi' jãä' ba' Dio jne' ko' jøh'. ⁸Ñe' ba' Dio hē hnaan' hnãh' cha' miih', ja' ba' lã' koō hnãä' Jesucristo hnãh'.

⁹Lã' lā ngiiin' kih' Dio kyah' hnãh'. Hnoon' hnaah' hnãh' øøh' hnãh' cha' ga' miih', hī hnoon' lã' cha' ga' huusdë' llu' kyah' hnãh' hī hnoon' lã' ngëeh' hnãh' cha' ga' miih'. ¹⁰Ma' jā ba' lã' ñeh' hnãh' hee' na' hē llu' ga' kyah' hnãh' kih' jee' lã' jëe'. Lã' jwë' ja' leeh' hnãh' nā jngëe', mo' so' cha' ga' hē na' bããh' hnãh' ni' miih' wa' ra' ga' tẽ' jee' jãh' Cristo. ¹¹Hē lã' jā, lã' cha' na' ku' na' ngii' ta' llu' hē jmeeh' hnãh', ta' lã' kih' Jesucristo mah' wa' la' juuh' kih' Dio hī lã' jā hä' dsa' cha' miih' kiyh'.

Ga'jmeeh' Paa' juu' ha' lã' la' kih' hñiiy'

¹²Hnoon' lã' ñeh' hnãh' øøhn', kwaat' kih' lã' jëe' wii' hē ga' ngëen', ga' jñee' cha' ga' miih' ju' hmëe'. ¹³Lã' jā lã' jëe' hløø' hī tããh' nẽ' ta' lā, ma' ñe' bih' hãän' neh' ñe' kwaat' kih' Cristo. Hī ga' lã' jëe' ba' hī tããh' jee' la' ma' nuu' bih'. ¹⁴Jwëe' øøh' jne' ga' tẽy' be' ta' lã' kih' Dsā jøøh' jnãn', lã' llu' hē ga' nuuy' hē hãän' neh' ñe'. He' ja' tuu' dsëy' cha' ga' miih' hlëy' dsa' juu' kih' Dio, mo' so' goyh' na'.

¹⁵Ma' ra' ju' dsoo', wii' dsë' ko' llaa' dsa' hī ga' nãä' kwa' juu' kih' Cristo, hī hnøøy' llay' hñii'. Pero hī jñah' hī kwa' juu', koō nëe' ba' la' huusdë' kiyh'. ¹⁶Hih' koō nãä' dsa' he', kwa' juu' kih' Cristo, pero ta' juu' bih'. Hē hnooyh' hñii' ba' jā. Hī hnooh' gyih' ha' lã' jee' lã' wii' kin' hē hãän' neh' ñe' la', huusdë' kih' bih' jā. ¹⁷Pero hī jñah' he', kwa' juu' kih' Cristo kih' hē hnãäy' dsa'. Ma' ñe' bih' hãän' neh' ñe' mah' noon' nẽ' kih' ju' hmëe'. ¹⁸Pero sa' cha' hē jmee', cher' mah' llu' huusdë' kiyh' o' cher' mah' sa' llu'. Hē kwa' dsa' juu' kih' Cristo, hē ja' ba' jmee' chaā llu'.

Hī lã' ma' ngoo' ja' ba' chaā llu', ¹⁹jëeh' ma' ba' jnã' lã' jëe' ba' ya' hñii' llu'. Lãã' ba' jnã' kyaah' hē ngiih' hnãh' kin' kih' Dio hī kyaah' be' kih' jmi' llë' kih' Jesucristo. ²⁰Ma' cha' ba' o' jøh' dsë' kin' hī sa' jãn' kyaah' o' hih'. Ma' ra' hē jmee' dsa' juuh' kih' Cristo ta' lã' kih' jnã'. Sa' cha' hē jmee' cher' mah' chaā ga' jnã' o' ma' na' juun'. ²¹Cher' mah' chaā ga' jnã', Cristo ba' kyaah' jnã'. Hī cher' mah' ga' juun', ma' lih' ba' jnã' jā. ²²Cher' mah' ngoo' ga' chaā jmi' gyuu' la', lã' cha' cha' ga' miih' ta' llu' hē jmeen'. Sa' man' hē koō jee' lã' to' hē llu' ga'. ²³Koō jee' ba' hãän' kih' hē jā. Hnoo' ga' jnã' hē juun' ba' mah' na' gyan' kyaah' Cristo. Cha' ga' miih' llu' hē ja' kin'. ²⁴Pero lã' jmaa' ga' kyah' hnãh', cher' mah' chaā ga' jnã' jmi' gyuu' la'. ²⁵Lã' lā gwa' huusdë'

kin⁺, man⁺ he⁻ chaa⁻ ga⁻ jnä⁻ miih⁻ jmi⁺, he⁻ gyan⁻ kyaah⁻ hnäh⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻. Lä⁻ ja⁻ go⁻ nää⁻ hnäh⁻ ta⁻ cha⁻ nē⁻ he⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ dsoo⁻ hoh⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ hi⁻ ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ jēē⁻ hoh⁻ hnäh⁻ kyaah⁻ he⁻ ma⁻ dsoo⁻ hoh⁻ hnäh⁻. ²⁶ He⁻ ja⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ lloon⁻ ka⁻ lä⁻ h⁻ jee⁻ tääh⁻ hnäh⁻, lä⁻ chaah⁻ hnäh⁻ llu⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ ta⁻ la⁻ kih⁻ Cristo, wa⁻ ra⁻ ga⁻ jēēh⁻ jnä⁻.

²⁷ Kih⁻ jee⁻ lä⁻ jē⁻, jmee⁻ bii⁻ go⁻ taah⁻ hnäh⁻ kwee⁻ lä⁻ hnøø⁻ kih⁻ ju⁻ hmēē⁻ kih⁻ Cristo. Cher⁻ mah⁻ ngoon⁻ na⁻ jēēn⁻ hnäh⁻, o cher⁻ mah⁻ sa⁻ ngoon⁻, pero ma⁻ ra⁻ he⁻ hnoon⁻ tēēhn⁻ juu⁻ kyah⁻ hnäh⁻ che⁻ lä⁻ ma⁻ tääh⁻ ba⁻ hnäh⁻ koo⁻ hweh⁻ kyaah⁻ koo⁻ nēē⁻ ba⁻ huud⁻ dsē⁻, hi⁻ hnoon⁻ nuun⁻ ka⁻ lä⁻ h⁻ che⁻ lä⁻ ma⁻ kwah⁻ ba⁻ hnäh⁻ be⁻ ko⁻ jøh⁻ jee⁻ jñeeh⁻ hnäh⁻ ju⁻ hmēē⁻ he⁻ jmee⁻ jne⁻ dsoo⁻. ²⁸ Ta⁻ wa⁻ gah⁻ hnäh⁻ ni⁻ miih⁻ kih⁻ hi⁻ na⁻ høøh⁻ kyah⁻ hnäh⁻. Lä⁻ jwē⁻ ja⁻ lä⁻ jnä⁻ he⁻ lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ heey⁻. Pero kyah⁻ hnäh⁻ lä⁻ jnä⁻, ma⁻ ra⁻ he⁻ lää⁻ ba⁻ hnäh⁻. Dio ba⁻ he⁻ hi⁻ jmee⁻ lä⁻ ja⁻. ²⁹ Jēēh⁻ ta⁻ la⁻ kih⁻ Cristo, he⁻ ga⁻ na⁻ jwē⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ dsoo⁻ hoh⁻ hnäh⁻ kiyh⁻. Hi⁻ ja⁻ ma⁻ la⁻ he⁻ ja⁻, ma⁻ ra⁻ he⁻ jēēh⁻ hnäh⁻ he⁻ wi⁻ kwaat⁻ kiyh⁻ ka⁻ lä⁻ h⁻. ³⁰ He⁻ ja⁻ jēēh⁻ hnäh⁻ wi⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻ koo⁻ wi⁻ ga⁻ jēēn⁻ lä⁻ ma⁻ gyan⁻ kyaah⁻ hnäh⁻. Hi⁻ na⁻ nuuh⁻ hnäh⁻ he⁻ ngoo⁻ ba⁻ jēēn⁻ wi⁻.

2

Cristo ga⁻ jmää⁻ hñii⁻ mäh⁻ go⁻ te⁻

¹ Cher⁻ mah⁻ ju⁻ dsoo⁻ ma⁻ hñah⁻ hnäh⁻ miih⁻ be⁻ kih⁻ Cristo lä⁻ llu⁻ he⁻ ma⁻ laah⁻ hnäh⁻ koo⁻ kyaayh⁻, hi⁻ cher⁻ mah⁻ jēē⁻ hoh⁻ hnäh⁻ kih⁻ he⁻ hnäy⁻ hnäh⁻, hi⁻ cher⁻ mah⁻ tih⁻ hoh⁻ hnäh⁻ he⁻ kyeh⁻ hnäh⁻ jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁻, hi⁻ cher⁻ mah⁻ ga⁻ lä⁻ nih⁻ hoh⁻ hnäh⁻ hi⁻ jøh⁻ hoh⁻ hnäh⁻ kyaah⁻ øøh⁻ jne⁻, ² cher⁻ mah⁻ lä⁻ ja⁻ la⁻ kyah⁻ hnäh⁻ øøhn⁻, ja⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ jēē⁻ dsēn⁻ go⁻ te⁻. Hnoon⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ koo⁻ nēē⁻ ba⁻ huud⁻ dsē⁻ jee⁻ lä⁻ jēē⁻ hnäh⁻, hi⁻ lä⁻ hii⁻ nē⁻ ba⁻ wa⁻ hnaah⁻ hnäh⁻ dsa⁻ kyaah⁻ hnäh⁻, hi⁻ wa⁻ la⁻ koo⁻ ba⁻ huud⁻ dsē⁻ kyah⁻ hnäh⁻ jee⁻ hnaah⁻ hnäh⁻ Dio. ³ Ta⁻ jmee⁻ hnäh⁻ lä⁻ tih⁻ hoh⁻ hnäh⁻ hñaa⁻, ni⁻ ta⁻ jmää⁻ hnäh⁻ hñaa⁻ kaah⁻. Lla⁻ he⁻ ja⁻, jmää⁻ hnäh⁻ hñaa⁻ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ hi⁻ mäh⁻ ba⁻. Jmee⁻ hnäh⁻ kwaat⁻ kyeē⁻ ga⁻ øøh⁻ hnäh⁻ lä⁻ koh⁻ ga⁻ hñaa⁻ hnäh⁻. ⁴ Lä⁻ ja⁻ hnøøh⁻ hnäh⁻ he⁻ llu⁻ kih⁻ dsa⁻ kyaah⁻ hnäh⁻, ja⁻ ma⁻ la⁻ kyah⁻ hñaa⁻ hnäh⁻.

⁵ Wa⁻ la⁻ huud⁻ dsē⁻ kyah⁻ hnäh⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻ koo⁻ la⁻ huud⁻ dsē⁻ kih⁻ Cristo Jesús. ⁶ Kwee⁻ go⁻ te⁻ ba⁻ laay⁻ kyaah⁻ Dio, pero sa⁻ ga⁻ jmeey⁻ bii⁻ ma⁻ leey⁻ kwee⁻ kyaayh⁻. ⁷ Ga⁻ jmääy⁻ hñiiy⁻ mäh⁻, jay⁻ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ moz⁻ ba⁻. Ga⁻ lä⁻ chaay⁻ lä⁻ koo⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁻. ⁸ Lä⁻ ma⁻ ga⁻ ngēy⁻ laay⁻ dsa⁻, ga⁻ jmääy⁻ hñiiy⁻ mäh⁻ go⁻ te⁻, lä⁻ jiih⁻ ga⁻ heeyh⁻ juuy⁻, ma⁻ ke⁻ la⁻ o⁻ hih⁻ he⁻ ga⁻ juuy⁻ dsoh⁻ hma⁻ cru⁻. ⁹ He⁻ ja⁻ ga⁻ chaah⁻ Dio ta⁻ gyuu⁻h⁻, ga⁻ llaay⁻ jøøyh⁻ go⁻ te⁻. Hi⁻ ga⁻ kwēeyh⁻ koo⁻ jmi⁻ he⁻ llu⁻ ga⁻ lä⁻ koh⁻ ga⁻ kih⁻ jee⁻ lä⁻ jēē⁻. ¹⁰ Mah⁻ ga⁻ lä⁻ jēē⁻ ba⁻ dsa⁻ juuh⁻ jné⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ nuuy⁻ jmi⁻ kih⁻ Jesús. Lä⁻ ja⁻ jmee⁻ hi⁻ tääh⁻ gyuu⁻h⁻ kyaah⁻ hi⁻ tääh⁻ hwa⁻, lä⁻ kye⁻ hi⁻ tääh⁻ neh⁻ hwa⁻ ka⁻ lä⁻ h⁻. ¹¹ Hi⁻ ga⁻ lä⁻ jēē⁻ ba⁻ jäh⁻: “Jesucristo ba⁻ laa⁻ Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻”, lä⁻ ja⁻ jmeey⁻ juuh⁻ kih⁻ Dio hi⁻ laa⁻ Täa⁻ jnän⁻.

Laa⁻ jne⁻ lä⁻ koo⁻ wa⁻ je⁻ he⁻ choo⁻ kih⁻ dsa⁻

¹² Øøhn⁻ hi⁻ hnaan⁻, chaan⁻ llu⁻ kyaah⁻ hnäh⁻, jēēh⁻ ga⁻ jmeeh⁻ ba⁻ hnäh⁻ he⁻ kin⁻ lä⁻ ma⁻ tøøhn⁻ ko⁻ jøh⁻ jee⁻ na⁻. Hi⁻ na⁻ he⁻ gyan⁻ lä⁻ ga⁻ tē⁻ la⁻, he⁻ ja⁻ na⁻ jwēēhn⁻ hnäh⁻, jmee⁻ hnäh⁻ he⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ lä⁻ koh⁻ lle⁻ kyah⁻ hnäh⁻ kih⁻ he⁻ ma⁻ laah⁻ hnäh⁻. Hi⁻ lä⁻ ja⁻ hnøø⁻ wa⁻ gah⁻ hñii⁻. ¹³ Dio ba⁻ jmee⁻ ja⁻ tuh⁻ hoh⁻ hnäh⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ lä⁻ hnøøy⁻ hñiiy⁻ hi⁻ kway⁻ be⁻ kyah⁻ hnäh⁻ mah⁻ kwēēh⁻ hoh⁻ hnäh⁻ jmeeh⁻ he⁻ jäyh⁻.

¹⁴ Ta⁻ ti⁻ choo⁻ hnäh⁻ juu⁻. Ja⁻ mi⁻ teh⁻ hnäh⁻ to⁻ kē⁻ ba⁻ kih⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻. ¹⁵ Mah⁻ leeh⁻ hnäh⁻ na⁻ jngēē⁻ hi⁻ mo⁻ so⁻ cha⁻ ga⁻ he⁻ na⁻ bääh⁻ hnäh⁻ ni⁻ miih⁻. Leeh⁻ hnäh⁻ joo⁻ Dio hi⁻ mo⁻ so⁻ cha⁻ dso⁻ kye⁻ kih⁻ jee⁻ kih⁻ dsa⁻ hi⁻ na⁻ hee⁻ dsē⁻. Jee⁻ kih⁻ hi⁻ hñaa⁻ dsē⁻ he⁻, leeh⁻ hnäh⁻ lä⁻ koo⁻ cha⁻ nuu⁻ hi⁻ chaa⁻ gyuu⁻h⁻ hi⁻ choo⁻ wa⁻ je⁻ lä⁻ kaa⁻ jmi⁻ gyuu⁻, ¹⁶ lä⁻ llu⁻ he⁻ kwah⁻ hnäh⁻ juu⁻ he⁻ jmee⁻ chaa⁻ dsa⁻. Hi⁻ lä⁻ ja⁻ lä⁻ chaan⁻ llu⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻ jäh⁻ Cristo. Jēēh⁻ ma⁻ ja⁻ lä⁻ jnä⁻ he⁻ jmää⁻ ba⁻ ta⁻ kin⁻, ja⁻ koo⁻ ga⁻ jmeen⁻

ta ta'jmah'. ¹⁷ Hi' cher'mah' ga'jngiih' dsa' kin', sa' cha' he' jmee'. Jëeh' ma'ngëë' ba' ma'dsoo' hoh' hnäh' kih' Dio hi' ga'ngëeh' hnäh' hñaah' mah' jmeeh' hnäh' ta'he' kiyh'. Hi' cher'mah' ga'juun' jee' kwan' be' kyah' hnäh', ja' ga' ma'hñaah' he' kwëehn' Dio. Heh' lä'ja' chaa' ba' jnä' llu', hi' jëë' ba' dsën' kwaan' kyah' hnäh'. ¹⁸ Hi' lä'ja' hnoon' jmeeh' hnäh' ka'läh', wa' chaa' hnäh' llu', wa' jëë' hoh' hnäh' ko'joh' kyaah' jnä'.

Timotä kyaah' Epafrodito

¹⁹ Wa' jëen' ha' lä' jäh' Jesús Dsa'jöh' jnän', na' ga' hnoon' cheen' Timotä dsa'jëëy' hnäh', mah' lä'chaa' llu' ka'läh' lä'hmëë' wa'ra' ga'tëehn' juu' kyah' hnäh'. ²⁰ Sa' chaa' ga' jñah' hi' kye' koo' ba' hu' dsë' lä'koo' jnä'. Jaa' hi' he' ba' lle' dsë' hnäh' cha'miik'. ²¹ Lä'jëë' ga' jñah' hnooyh' ma'la' he' hnøoy' hñii' bih', sa' hnooyh' he' hnøoy' Cristo Jesús. ²² Ma' ñeh' ba' hnäh' ma'ya' hëë' Timotä llu' kyaah' ta' kih'. Lä'koo' jaa' hi' kwa' be' kih' jmii', lä'ja' jmeey' kyaah' jnä' jee' kwa' jnääh' juu' kih' Jesús. ²³ He'ja' to'chah' wa'ra' ga'lä'man' ha' lä'jä' juu' kin', ja' ga' cheen' Timotä kyah' hnäh', laan'. ²⁴ Kyen' o'joh' dsë' kih' Dsa'jöh' jnän', chah' ba' niin' ka'läh' jee' tääh' hnäh'.

²⁵ Hi' jmee' bii' cheen' øoh' jne' Epafrodito kyah' hnäh' ka'läh'. He' ba' hi' na' ga'cheeh' hnäh' mah' jmeey' be' kin'. He'ja' ga'jmeey' jnääh' ta' ko'joh' kyaayh'. Peer' ga'kwa' jnääh' be' lä'jiih' jee' le'. ²⁶ Pero hnøoy' gyih' dsa'jëëy' hnäh', jëeh' jmeey' cha'miik' hu' dsë' kyah' hnäh', kih' he' ma'nua' hnäh' dsaayh'. ²⁷ Ma'ra' ju'dsoo' ba' dsaayh', miik' ga' sa' ga'juuy'. Pero ga'lä'ñih' dsë' Dio kiyh'. Hi' ja' ma'la' kih' hi' he' ga'lä'ñih' dsëy'. Ga'lä'ñih' dsëy' ki' jnä' ka'läh' jee' ma'hlaay'. Meeh' dsën' cha'ga'miik' wa'ra' jäh' kih' ga'juuy'. ²⁸ He'ja' jmee' bii' kin' chee' jnih' ka'läh' dsa'jëëy' hnäh'. Hi' wa'ra' ga'jëeh' hnih', lä'chaa' hnäh' llu'. Hi' jnä' ka'läh' mo'so' lä'meeh' dsën'. ²⁹ Heeh' hnäh' lä'kaa' tuh' hoh' hnäh' lä'hnøoy' Dsa'jöh' jnän'. Hi' wa' lä'hnaah' hnäh' lä'jëë' hi' jmee' ta'lä'koo' jmee' øoh' jne' he'. ³⁰ Miik' ga' sa' ga'juuy' jee' jmeey' ta' kih' Cristo. Ga'hii' goo' kiyh' he' ga'jmeey' be' kin' la' hnäh' kih' he' sa' ga'la' he' ma'jmeeh' hnäh' hñaah' hnäh'.

3

Ga'jmeey' Paa' ta' koo' lä'koo' ma' laay' jää'

¹ He'ja' øoh', wa' jëë' hoh' hnäh' ta'la' kih' Dsa'jöh' jnän'. Sa' dsa'lä' dsëh' dsën' he' siin' ka'läh', ja'ba' he' ma'siin' jää', jëeh' he' llu' kyah' hnäh' ba' ja'. ² Leeh' hnäh' kyaah' hi' jmee' he' hliih', hi' jmee' lä'koo' dsii' hää', jäyh', jmee' bii' uuh' jmi'ngo' kih' dsa'nua'. ³ Jne' ba' he' hi' ma'laa' kwaan' hi' ga'wih' jmi'ngo' kih', jne' ba' he' hi' jmee' ta'he' kih' Dio kyaah' koo' nëe' ba' hu' dsë'. Jne' ba' he' hi' chaa' llu' kih' he' ma'laa' jne' koo' kyaah' Cristo Jesús. ¿He'la' kye' ga' jne' o'joh' dsë' jnän' hñaan' hi' laa' jmi'ngo'? ⁴ Le' ba' kan' o'joh' dsë' kih' hñiin' wa'ra' jäh' kih' hnoon'. Hi' cher'mah' chaa' hi' kye' o'joh' dsë' kih' ta' he' ma'jmeey', jnä' ba' cha' kin' cha'ga'miik' lä'koh' ga' kih' hi' he'. ⁵ Jëeh', ma' ga'hyan' jñaa' jmi', ga'wih' jmi'ngo' kin'. Hi' laan' sa'ju' kih' Israel, hi' laan' ja'ba' sa'ju' kih' Benjamín jooy'. Hi' laan' ma'ra' dsa' hebreo, jëeh' hebreo ba' ma' laa' maa' kyaan' tää' kyaan'. Hi' ma' laan' jaa' fariseo hi' ma'høoy' ley' kih' Moisé. ⁶ He'ja' ga'kwaan' hñiin' he' ma'jmeeh' dsa' kyaah' Dio. Ma' mi'ten' ley' mah' ma' jän' llu' kyaah' Dio, ni' miik' sa' ma' na' bäähn' dsoo' ma' laan'.

⁷ Pero lä'jëë' he' ma' kyen' o'joh' dsë' kih' ja', ga'jmeen' kwaan' mo'so' jmää' he' ja' kin', mah' ngoon' kyaah' Cristo ba'. ⁸ Hi' ja' ma'la' he' ja', ga'lä'jëë' ba' he' cha', ga'jmeen' kwaan' sa' jmää' ni' miik'. Pero he' kyuun' Cristo Jesús Dsa'jöh' jnän', he' ja' ba' kyeë' cha'ga'miik' kin'. He'ja' ga'jmeen' ta' koo' lä'jëë' go'te' ba', kih' he'

hnaa⁺ jnih⁺. Ga⁻jmeen⁺ kwaat⁻ la⁺ lä⁻koo⁻ hløø⁻ jmah⁺ ba⁺, mah⁺ ngoon⁺ kyaah⁺ Cristo. ⁹ Hnoon⁺ jän⁻ go⁻te⁻ ko⁻jøh⁺ kyaayh⁺. Mo⁻so⁻ hnoohn⁺ ha⁻ lä⁻jee⁺ jän⁻ llu⁺ kyaah⁺ he⁻ høøn⁺ ley ma⁻gyuh⁻. He⁻ jmeen⁺ dsoo⁺ dsen⁺ kih⁺ Cristo, he⁻ ja⁻ ba⁺ jän⁻ llu⁺. He⁻ ja⁻ ja⁻ ta⁻la⁺ kih⁺ Dio, lä⁻llu⁺ he⁻ jmee⁺ jne⁺ dsoo⁺ dsen⁺ jne⁺ kiyh⁺. ¹⁰ Hi⁺ hnoon⁺ lä⁻kyuun⁺ Cristo cha⁻ga⁻miih⁻, hnoon⁺ ngèn⁻ kyaah⁺ lä⁻jē⁺ be⁺ kiyh⁺, ja⁻ba⁺ be⁺ he⁻ kyaah⁺ ga⁻lä⁻jiih⁺ ja⁻. Hi⁺ hnoon⁺ jēen⁻ wi⁺ lä⁻koo⁻ ga⁻jēē⁺ Cristo, lä⁻jiih⁺ le⁺ kin⁺ lä⁻koo⁻ ga⁻la⁺ kih⁺ he⁻ ga⁻juuy⁺ kwaat⁻ kih⁺ dso⁻kye⁻ jnän⁻, ¹¹ mah⁺ lä⁻ja⁻ tēēn⁺ jmeen⁺ ma⁻ra⁻ he⁻ llu⁺ jmah⁺ lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ ma⁻lä⁻jiih⁺ jee⁺ kih⁺ hi⁻ ma⁻na⁻juu⁺.

Ga⁻kwa⁺ Paa⁺ be⁺ lä⁻jiih⁺ jee⁺ le⁺

¹² Ja⁻ he⁻ jwahn⁺ he⁻ ma⁻la⁺ ga⁻jüh⁻, ni⁺ he⁻ ma⁻laan⁺ llu⁺ go⁻te⁻. Pero ngoo⁺ ba⁺ jnä⁺ ta⁻cha⁻nē⁻ kwan⁺ be⁺, ha⁻ ga⁻che⁻ lloo⁻ koo⁻ jmi⁺ leen⁺ lä⁻koo⁻ hyoh⁻ dsē⁺ Cristo Jesús hi⁻ ga⁻tēēh⁺ jnä⁺. ¹³ Øøhn⁺, sa⁺ ga⁻ma⁻tēēn⁺ he⁻ ja⁻. Pero he⁻ jmeen⁺ lä⁻la⁻. mo⁻so⁻ mi⁻dsoohn⁺ dsen⁺ lä⁻jē⁺ he⁻ ma⁻ngēē⁺, mah⁺ kwan⁺ be⁺ lä⁻jiih⁺ tēēn⁺ he⁻ cha⁻ ta⁻cha⁻nē⁻ ga⁻. ¹⁴ Ngoo⁺ ba⁺ jnä⁺ ta⁻cha⁻nē⁻ kwan⁺ be⁺ lä⁻jiih⁺ tēēn⁺ he⁻ lle⁻ kih⁺ hyohn⁺ he⁻ cha⁻gyuuh⁺. Kih⁺ he⁻ ja⁻ ba⁺ ga⁻tēēh⁺ Dio jnä⁺ ta⁻la⁺ kih⁺ Cristo Jesús.

¹⁵ Lä⁻jēē⁺ jne⁺ hi⁻ ma⁻tāäh⁺ koo⁻ hwēh⁻, hnøø⁺ dsa⁻toohn⁺ kyaah⁺ koo⁻ ba⁺ huud⁻dsē⁻, ja⁻ba⁺ lä⁻koo⁻ huud⁻dsē⁻ he⁻ jmeen⁺. Hi⁺ cher⁺ mah⁺ cha⁻ ko⁻llaa⁺ hnäh⁺ hi⁻ sa⁺ la⁺ lä⁻ja⁻ huud⁻dsē⁻ kih⁺, Dio ba⁺ jmee⁺ lä⁻ngēēy⁺ ha⁻ lä⁻la⁻. ¹⁶ Pero hnøø⁺ dsa⁻tooh⁺ jne⁺ koo⁻ hwēh⁻ kyaah⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻mi⁻tēē⁺ jne⁺.

¹⁷ Øøhn⁺, jmee⁺ hnäh⁺ ja⁻ba⁺ lä⁻koo⁻ jmee⁺ jnä⁺. Hi⁺ kye⁻ hnäh⁺ nē⁺ jmee⁺ hnäh⁺ ja⁻ba⁺ lä⁻koo⁻ jmee⁺ dsa⁻kyaah⁺ jnääh⁺. ¹⁸ Ja⁻ koo⁻ hä⁻ ma⁻jwēēhn⁺ hnäh⁺, jwēē⁺ dsa⁻ ga⁻nää⁺ jwē⁺ hliih⁺. Hi⁺ koo⁻ ka⁻läh⁺ jwēēhn⁺ hnäh⁺, lä⁻ma⁻ga⁻nää⁺ ba⁺ dsa⁻ jmee⁺ ta⁻ koo⁺ juu⁺ he⁻ ga⁻juu⁺ Cristo dsoh⁺ hma⁻cru⁻. He⁻ ja⁻ meeh⁻ dsen⁺, lä⁻jiih⁺ tuu⁻ jmi⁺ mi⁻nēn⁺ kih⁺ he⁻ jmeey⁺ lä⁻ja⁻. ¹⁹ Kyaah⁺ dso⁻jwi⁺ ba⁺ dsa⁻näay⁺. He⁻ kuh⁻ hi⁻ bih⁺ laa⁺ dio kyaay⁺. Ti⁺h⁻ dsēy⁺ lä⁻jē⁺ he⁻ la⁺ o⁻hih⁻. Kyey⁻ huud⁻dsē⁻ kih⁺ ma⁻la⁺ he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu⁺ la⁻ ba⁺. ²⁰ Pero jnä⁺ jne⁺, gyuu⁺ ba⁺ na⁻jnääh⁺ jne⁺ jee⁺ ya⁻hēē⁺ Jesucristo Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻ hi⁻ jøøn⁺ lää⁺ jne⁺. ²¹ Cha⁻ be⁺ kiyh⁺ he⁻ kyaah⁺ le⁺ jmeey⁺ hi⁺ kih⁺ ga⁻lä⁻jē⁺ he⁻ cha⁻. Hi⁺ kyaah⁺ ja⁻ba⁺ be⁺ ja⁻ mi⁻siy⁺ jmi⁻ngo⁺ he⁻ kye⁺ jne⁺ jmi⁻gyuu⁺ la⁻ mah⁺ lee⁺ jne⁺ jøøh⁺ lä⁻koo⁻ laay⁺ hñiiy⁺.

4

Wa⁺ cha⁻ jne⁺ llu⁺ ga⁻lä⁻jē⁺ jmi⁺ ta⁻la⁺ kih⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻

¹ Peer⁺ hnaan⁺ hnäh⁺ øøhn⁺, hnoon⁺ na⁻jēēn⁺ hnäh⁺ hi⁻ jmee⁺ jēē⁻ dsen⁺. Jēēh⁺ he⁻ ga⁻heeh⁺ hnäh⁺ kih⁺ Jesús, he⁻ ja⁻ ba⁺ la⁺ lä⁻koo⁻ jneen⁺. He⁻ ja⁻ jwēēhn⁺ hnäh⁺, øøhn⁺ hi⁻ hnaan⁺, ja⁻ go⁻taah⁺ hnäh⁺ koo⁻ hwēh⁻ lä⁻llu⁺ he⁻ ma⁻laah⁺ hnäh⁺ koo⁻ kyaah⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻.

² Chuun⁺ cha⁻miih⁻ kyaah⁺ Evodia hi⁻ kyaah⁺ Síntique ka⁻läh⁺, wa⁺ hii⁺ koo⁻ ba⁺ dsēy⁺ lä⁻ hnøø⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻. ³ Hi⁺ ngiin⁺ kyah⁺ hne⁻ hi⁻ jmee⁺ ta⁻ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ jnä⁺, mah⁺ kwah⁺ be⁺ kih⁺ lä⁻uu⁺ øøh⁺ jne⁺ he⁺. Jēēh⁺, cha⁻ cha⁻miih⁻ ta⁻ he⁻ ga⁻jmeē⁺ dsa⁻mē⁺ he⁺ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ jnä⁺ jee⁺ ga⁻kwa⁺ jnääh⁺ ju⁺hmēē⁺. Hi⁺ lä⁻ja⁻ ga⁻jmeē⁺ ka⁻läh⁺ Clemente kyaah⁺ lä⁻jēē⁺ ga⁻jñah⁺ hi⁻ kwa⁺ be⁺ kin⁺. Lä⁻jēē⁺ hi⁻ he⁺ na⁻si⁻ jmi⁺ kih⁺ nē⁺ je⁻ jee⁺ na⁻si⁻ jmi⁺ kih⁺ lä⁻jēē⁺ hi⁻ na⁻jnääh⁺ kih⁺ Dio.

⁴ Wa⁺ chaah⁻ hnäh⁺ llu⁺ ga⁻lä⁻jē⁺ jmi⁺ ta⁻la⁺ kih⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻. Jwahn⁺ ka⁻läh⁺: Wa⁺ chaah⁻ hnäh⁺ llu⁺. ⁵ Mi⁻jnääh⁺ hnäh⁺ kih⁺ lä⁻jēē⁺ dsa⁻ he⁻ llu⁺ hoh⁺ hnäh⁺, jēēh⁺ ngoo⁺ ga⁻lloo⁺ jmi⁺ jāh⁺ Jesús. ⁶ Ni⁻ miih⁻ ta⁻ kwēēh⁺ hnäh⁺ hñaa⁺ huud⁻dsē⁻. Hnøø⁺ ngii⁺ hnäh⁺ kyah⁺ hnäh⁺ kih⁺ Dio ba⁺. Hlēēh⁺ hnäh⁺ Dio ha⁻ lä⁻ hnooh⁻ hnäh⁺, chuū⁺ hnäh⁺ kyaayh⁺ cher⁺ mah⁺ ha⁻ lä⁻ la⁺ kyah⁺ hnäh⁺ hi⁻ kwa⁺ hnäh⁺ ti⁺hmaah⁺ kiyh⁺. ⁷ Hi⁺ Dio jmee⁺ hii⁺ ti⁺ kyah⁺ hnäh⁺ hi⁻ ni⁻ sa⁺ lä⁻ngēēh⁺ hnäh⁺ ha⁻ koh⁺ jiih⁺ jmeey⁺. Kyaah⁺ lä⁻ja⁻, mo⁻so⁻ jeh⁻

hoh' hnäh' hi' jä' koo- hweh- huudsē- kyah' hnäh', ta' la' kih' he- ma- laah' hnäh' koo- kyaah' Cristo Jesús.

⁸ Ta' jyoh' ko- taa- jwëehn- hnäh' øøhn', kye- hnäh' huudsē- kih' he- la- ba': kih' he- la' dsoo', kih' lä' jē' he- jmää', lä' jē' he- llu', lä' jē' he- na- jngii', lä' jē' he- tih- dsē- jne', lä' jē' he- hii' juu' kih'. Kye- hnäh' huudsē- kih' lä' jē' he- la- he- ga' tēē' jne' jmeen' juuh- kih'. ⁹ Ja- høøh- hnäh' he- ma- heehn' hnäh', he- ma- mi- tēēh' hnäh' kin', he- ma- nuuh- hnäh' kin', hi' he- ma- jēēh' hnäh' jmeen'. Hñii' Dio hi- jmee' hii' tii' jnän', hi- he' na- kyaah' hnäh'.

Ga' tih' dsē' Paa' kih' he- ga' hyoyh' kuu'

¹⁰ Peer' jēē- dsēn' ta' la' kih' Dsa- jøøh' jnän', na' he- ma- kwah' hnäh' be' kin' ka- läh' lä' hmēē'. Ma' ba' jnä' he- ma' lle' hoh' jnä', pero he- sa' ga' kwa' jä' ba' kyah' hnäh' he- ma' jmeeh' hnäh' be' kin'. ¹¹ Ja' kih' he- lla- kyaan' he- ma- jwëehn' hnäh' lä' na-. Ma- lä- tēēn' kwan' be' kih' hñiin'. Chaa- ba' jnä' llu' kih' wa' he- cha- he- he- dsa- ngēēn'. ¹² Ma- kyuuh- ba' jnä' hee- ja- he- tä- ñeen' hi' lä' koo- ma' cha- cha- miih- kin'. Ma- lä- tēēn' kwan' be' kih' hñiin' he- chaan- llu' kih' wa' he- cha- he- he- dsa- ngēēn', lä' ma' kyohn- hi' lä' koo- ma' na- kēn'. Kwee- ba' jmee' lä' ma' dsa- chaa' kin', o lä' koo- ma' sa' cha- go- te'. ¹³ Kih' ga' lä' jē' ba' lihn' lla' dsēēn' kyaah' be' kih' Cristo hi- ngē' kyaah' jnä'.

¹⁴ Pero ma' ra' he- ga' jmeeh' ba' hnäh' llu', ga' kwah' hnäh' he- hnoon' lä' ma' ga' jēēn' wi'. ¹⁵ Ñeh' ba' hnäh' ha- lä' ga' la' lä' ma' to- nē', lä' ma' ya- hēēn' hwa' Macedonia ma' na' kwan' ju' hmēē'. Ni' koo- gwah' sa' ga' jmeey' be' kin', ma' la' hnäh' ba' ga' jmeeh' hnäh' ko- jøh' kyaah' jnä', cha- he- ga' kwah' hnäh' hi' cha- he- ga' hñah' hnäh' ka- läh'. ¹⁶ Ja' koo- hä' ga' cheeh' hnäh' lä' jē' he- ma' jmee' bii' kin' lä' ma' gyan' jwi- Tesalónica. ¹⁷ Hi' ja' he- koo- jøøn' he- hyohn' kyah' hnäh'. He- hnoohn' ha- lä' jee' lä' jnä' cha- ga' miih- ta' llu' kyah' hnäh' cha' nē' Dio. ¹⁸ Ma- ngēē' ma- hyohn' ha- koh' te' he- lle' kih' hyohn', lä' jiih' ma- ngēē' ga', na' he- ma- tēēhn' kuu' he- ma- cheeh' hnäh' kyaah' Epafrodito. He- na- hii- mi- jwi- kih' Dio, he- na- ba' heeyh-, hi' he- na- ba' tih- dsēy'. ¹⁹ Dio kyaan' kwa' ka- läh' he- jmee' bii' kyah' hnäh', jēēh' cha- ba' lä' jē' gyuuh' he- sa' lla' jih' koh' he- hñah' jne' kih' Cristo Jesús. ²⁰ Lä' jē' joh' jmi' cha- wa' la' juuh- kih' Dio hi- laa' Täa' jnän'. Wa' la' lä' ja-.

²¹ Jmee' Dio kih' lä' jēē' hi- na- jngēē' hi- laa' koo- kyaah' Cristo Jesús. Hi' lä' jēē' øøh' jne' hi- tääh' kyaah' jnä' la-, jmeey' Dio kyah' hnäh'. ²² Hi' ga' lä' jēē' ba' dsa- hi- na- jngēē' jmee' Dio kyah' hnäh' ka- läh'. Hi' cha- ga' miih- lle' dsēy' hnäh' lä' jēē' hi- tääh' cha' neh- kih' César.

²³ Wa' mi- jää' Jesucristo Dsa- jøøh' jnän' lä' jēē' hnäh'. Wa' la' lä' ja-.

Colosenses

Juu' la- ga- sii' Paa' kih' øøh' jne' hi- chaa- Colosas

¹ Jnä' Paa' laan' apóstol kyaa' Jesucristo lä- hyoh- dsé' Dio. Kyaah' Timotä øøh' jne' siin' kyah' hnäh', ² hi- tääh' jwii- Colosas. Laah' hnäh' na- jngëé' hi- mi- teh' ba' hnäh', kih' he- ma- laah' hnäh' koo- kyaah' Cristo. He- ja- ngiin' kih' Dio hi- laa' Täa' jnän' hi- ngiin' kih' Jesucristo Dsa- jøøh' jnän', wa' kway' lä- jëé' he- llu' kyah' hnäh' hi- wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnäh'.

Ga- kwa' Paa' ti' hmaah' kih' Dio

³ Lä- jëé' jiih- ma' ngii' jnääh' kyah' hnäh', kwa- jnääh' ti' hmaah' kih' Dio, Jmii- Dsa- jøøh' jnän' Jesucristo. ⁴ Jëéh' ma- tëéh' jnääh' juu' he- ma- dsoo' hoh' hnäh' kih' Cristo Jesús hi- hnaah' hnäh' lä- jëé' hi- na- jngëé'. ⁵ Jmeeh- hnäh' lä- ja-, jëéh' ma- cha- ba' o- jøh- dsé- kyah' hnäh' he- hñah' hnäh' heeh' he- høø' Dio gyuuu' jmi- gyuu'. Ga- nuuh- ba' hnäh' ha- lä- la' he- o- jøh- dsé- la- lä- ma' ga- heeh' hnäh' ju' dsoo', ja- ba' ju' hmëé' kih' Cristo. ⁶ Ga- lloo' juu' na- lä- ga- tëé' jee' tääh' hnäh', ja- ba' lä- koo- ngoo' lä- kaa- lä- juh' jmi- gyuu'. Hi- lä- kaa- jee' dsa- kway' juu' na-, le' llu' kih' dsa' hi- lä- ja- ngoo' ba' ta' cha- né, ja- ba' lä- koo- ga- la' kyah' hnäh' lä- ma' to- né' ga- nuuh- hnäh' hi- ga- lä- ngëéh' hnäh' ha- koh' sa' llu' dsé' Dio kyaah' jne'. ⁷ Ga- lä- tëéh' ba' hnäh' juu' na-, lä- ma' ga- hlëéh' Epafra hnäh', øøh' jne' hi- hnää' jnääh', hi- jmeé' ta' ko- jøh' kyaah' jnääh' hi- mi- te' bih' lä- jëé' ta' kih' Cristo, jee' kyah' hnäh' ka- läh'. ⁸ Hi- he' ga' jmeeh' juu' kyaa' jnääh' he- tääh' hnäh' hnaah' hnäh' øøh' kyaah' be' kih' Jmi- lle' Na- jngii'.

Ga- ngii' Paa' kih' Dio mah' kway' be' kih' øøh' jne'

⁹ He- ja- lä- ma' ga- tëéh' jnääh' juu' kyah' hnäh' sa- ma- ta' jnääh' ngii' jnääh' kih' Dio mah' wa' kwëeyh' hnäh' huudse- llu' he- ja- gyuuu', lä- jwë' ja- lä- neh' hnäh' kwee- ha- lä- hnøøy' hñiiy'. ¹⁰ Lä- ja- ngii' jnääh' kyah' hnäh' mah' go' taah' hnäh' lä- koo- lle' kih' hi- laa' kyaa' Dsa- jøøh' jnän', hi- jmeeh' hnäh' tää' ba' lä- jëé' he- tih- dsëy'. Ma' ja- ga' jmeeh' hnäh' lä- jëé' he- llu' jmah' hi- lä- kyuuu' hnäh' Dio cha- ga' miih- koo- hä' koo- hä'. ¹¹ Hi- wa' tëéh' hnäh' be' kih' Dsa- jøøh' jnän' hi- cha- ga- lä- jëé' be' kih' mah' kwëéh' hoh' hnäh' kih' lä- jëé' he- dsa- ngëéh' hnäh' hi- lä- jøh- hoh' hnäh' cha- ga' miih- kyaah' dsa-. ¹² Hi- wa' jëé- hoh' hnäh' kwa' hnäh' ti' hmaah' kih' Dio hi- laa' Täa' jnän' hi- ga- mi- lluu' jne' mah' hñah' jne' heen- jee' oo' ya- jwii' jee' jnä' wa- je- ko- jøh' kyaah' jee' lä- jëé' hi- na- jngëé'. ¹³ Jëéh', ga- lääy' jne' he- ma' tøøhn' jee' na- hoo- jee' ma' jmeé' hi- sa' llu' hih' jnän' hi- ga- taayh- jne' goo- Jooy' hi- hnäy' cha- miih' mah' hi- he' ba' jää' jne' lä- hih' kiyh'. ¹⁴ Ga- lääy' jne' ta- la- kih' Jooy' hi- ga- tuu- jma- kih'. Kyaah' he- ja- ga- kooy' dsëy' kih' dso' kye- jnän'.

Jaa- Cristo ba' laa' jøøh' kih' jee' lä- jëé'

¹⁵ Cristo laa' koo- heeh' kyaah' Dio hi- sa- tëé' jne' jëén'. Jää' ba' ma- chaay-, he- ja- laay' to- né' kih' he- ja- ga' ga- nøø'. ¹⁶ Ta- la' kih' Cristo ga' jmeé' Dio ga- lä- jëé' go- te- he- cha-. Ga' jmeey' lä- jëé' he- cha- gyuuu' hwa', lä- jëé' he- jnä' kyaah' he- sa' jnä'. Ga' jmääy' lä- jëé' nëé' dsa- ta' hi- mäh', hi- kaah'. Ko- jøh' kyaah' Jooy', ga' jmeey' ga- lä- jëé' ba' he- cha- hi- ga- lä- jëé' ba' la' kih' Jooy' ka- läh'. ¹⁷ Ma- gya' bih' jää', ja- ga' ga- la' lä- jëé' he- cha- hi- kyaah' be' kiyh' ngoo' ba' na' jnä' ga- lä- jëé' he- ga' jmeey'. ¹⁸ Hi- he' na- kye- né' kih' gwah'. Hñii' bih' laay' to- né' jee' kih' jee' lä- jëé', hi- hñii' bih' hi- ga- lä- jiih' to- né' jee' kih' hi- na- juu', mah' lä- ja- leey' jøøh' kih' jee' lä- jëé'. ¹⁹ Jëéh', ga- tih' ba' dsé' Dio he- laa' Cristo kwee- lä- koo- laay' hñiiy'. ²⁰ Hi- ga' tih' ba' dsëy' he- ga- jëeyh- juu' he- ma' cha- gyuuu' hwa'. Ga- mi- llay- go- te- he- ma' ää- jne' kiyh',

ta⁻la⁻ kih¹ Cristo hi⁻ ga⁻tuu⁻ jma⁻ kih¹ dsöh¹ hma⁻ cru⁻ mah¹ lä⁻ja⁻ hii¹ tii¹ jnän¹ kyaah¹ Dio.

²¹ Jää¹ ma¹ laah¹ hnäh¹ lä⁻koo⁻ dsa⁻ chaa⁻ uu¹, sa⁻ ma¹ jawah¹ hnäh¹ kyaah¹ Dio. Jëeh¹, huudsë⁻ hliih¹ jmah¹ ba¹ ma¹ kyeh¹ hnäh¹, hi⁻ he⁻ hliih¹ jmah¹ ba¹ ma¹ jmeeh⁻ hnäh¹. Pero na¹ ma⁻jëeh⁻ bih¹ juu¹ kyah¹ hnäh¹, ²² ta⁻la⁻ kyaah¹ jmi⁻ngo¹ kih¹ Jesús. Ga⁻juuy¹ mah¹ mi⁻jnääy⁻ hnäh¹ na⁻jngëeh¹ hnäh¹ cha⁻nëy¹, mo⁻so⁻ cha⁻ dso⁻kye⁻ kyah¹ hnäh¹ hi⁻ mo⁻so⁻ cha⁻ ga⁻ he⁻ na⁻bääh¹ hnäh¹ ni⁻ miih⁻. ²³ Pero hnøø¹ lä⁻ ma⁻dsoo⁻ na⁻ ba¹ hoh¹ hnäh¹ kih¹ Jesús hi⁻ ta⁻ wa⁻ gaa⁻ hoh¹ hnäh¹ o⁻jøh¹ dsë⁻ he⁻ kyeh¹ hnäh¹ kih¹ ju⁻hmëë⁻ he⁻ ma⁻nuuh⁻ hnäh¹, ja⁻ ba⁻ ju⁻hmëë⁻ kih¹ Jesús he⁻ kwa⁻ dsa⁻ lä⁻kaa⁻ lä⁻jüh¹ jmi⁻gyuu¹. Hi⁻ lä⁻ja⁻ jnä¹ ka⁻läh¹ na⁻hñaan¹ kwan¹ ju⁻hmëë⁻ na⁻.

Ga⁻kwa⁻ Paa⁻juu¹ he⁻ ma⁻ na⁻hmää¹ jää¹

²⁴ Chaa⁻ ba¹ jnä¹ llu¹ kih¹ he⁻ jëen⁻ wi¹ kyah¹ hnäh¹. Hi⁻ ngoo¹ ba¹ jnä¹ jëen⁻ wi¹ kyaah¹ jmi⁻ngo¹ kin⁻ mah¹ lä⁻ja⁻ hña⁻ ha⁻ koh¹ wi¹ he⁻ jëe⁻ Cristo kih¹ hi⁻ laa¹ kyaay¹, jne¹ hi⁻ laa¹ gwah¹ kiyh¹. ²⁵ Hi⁻ ga⁻hña¹ Dio jnä¹ mah¹ kwan¹ be¹ kih¹ gwah¹. Ga⁻jmeey¹ mada⁻ he⁻ mi⁻jnään¹ na⁻hña¹ lä⁻jëe⁻ juu¹ kiyh¹ jee¹ kyah¹ hnäh¹. ²⁶ Ma¹ na⁻hmää¹ ba¹ juu¹ ja⁻ llo¹joo¹. Pero na¹ ma⁻mi⁻jnääy⁻ juu¹ ja⁻ kih¹ hi⁻ na⁻jngëe¹ kyaay¹. ²⁷ Kih¹ hi⁻ he¹ ba¹ ga⁻tih¹ dsë⁻ Dio mi⁻jnää⁻ juu¹ he⁻ ma⁻ na⁻hmää¹. Peer⁻ jnaah¹ la¹ juu¹ ja⁻ kih¹ lä⁻jëe⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa¹ judiu, he⁻ jäh¹ lä⁻la⁻: Cristo jmeë⁻ ko⁻jøh¹ kyaah¹ jne¹. He⁻ ja⁻ na⁻ kyë¹ jne¹ o⁻jøh¹ dsë⁻ dsa⁻tooh¹ jne¹ ya⁻jwi¹ kiyh¹.

²⁸ He⁻ja⁻ na⁻ kwa⁻ jnääh¹ juu¹ la⁻ kih¹ lä⁻jëe⁻ dsa⁻. Hlëëh¹ jnääh¹ hi⁻ mi⁻tëe¹ jnääh¹ dsa⁻, kyaah¹ cha⁻miih⁻ huudsë⁻ llu¹, mah¹ ngëe¹ jnih¹ kih¹ Dio lä⁻jaa⁻ lä⁻jaay⁻, lluyy¹ go⁻te¹, laay¹ koo⁻ ba¹ kyaah¹ Cristo Jesús. ²⁹ He⁻ja⁻ kwan¹ be¹ jmeen⁻ ta¹ la⁻, kyaah¹ be¹ he⁻ kwa⁻ Cristo. Ha⁻ koh¹ be¹ sa⁻ cha⁻ kih¹ hi⁻ kyah¹ jnä¹.

2

¹ Hnoon¹ lä⁻nëh¹ hnäh¹ he⁻ jmeen⁻ ta¹ la⁻, lä⁻jiih¹ jee¹ le¹, he⁻ llu¹ kyah¹ hnäh¹, hi⁻ kih¹ lä⁻jëe⁻ hi⁻ tääh¹ Laodicea ka⁻läh¹ hi⁻ lä⁻ja⁻ kih¹ lä⁻jëe⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻jëe⁻ jnä¹. ² Lä⁻ja⁻ jmeen⁻ mah¹ wa⁻ cha⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ be¹ kih¹ lä⁻jëe⁻, hi⁻ hnoon¹ wa⁻ hnääy¹ øøyh⁻ mah¹ wa⁻ le¹ koo⁻ ba¹ huudsë⁻ kih¹ jee¹ lä⁻jëe⁻. Hi⁻ hnoon¹ wa⁻ lä⁻ngëey¹ na⁻hña¹ lä⁻jëe⁻ mah¹ kwa¹ jwë¹ lä⁻kyuu¹ he⁻ ma⁻ na⁻hmää¹ kih¹ Dio, hi⁻ he¹ he¹ Cristo. ³ Jaa⁻ hñii¹ bih¹ cha⁻ huudsë⁻ llu¹ kiyh¹. Jaa⁻ hñii¹ bih¹ ngëey¹ ga⁻lä⁻jë⁻ go⁻te¹. He⁻ ja⁻ ba¹ kyëe¹ jnän¹ cha⁻ga⁻miih⁻ pero na⁻hmää¹ ba¹ he⁻ ja⁻ ta⁻ko⁻jiih¹ sa⁻ ga⁻ ma⁻heeh¹ jnih¹. ⁴ Ma⁻jwëeh¹ hnäh¹ lä⁻ja⁻ mah¹ ni⁻ jaa⁻ sa⁻ mi⁻gaa⁻ hnäh¹ kyaah¹ juu¹ na⁻hñaah¹ ha⁻ lä⁻ jee¹ leeyh¹ hnäh¹. ⁵ Ma¹ ke¹ sa⁻ gyan¹ kyaah¹ hnäh¹ ko⁻jøh¹, ma¹ ra¹ he⁻ lle¹ ba¹ dsën¹ hnäh¹. Peer⁻ chaan⁻ llu¹ kih¹ he⁻ ma⁻nuun¹ tääh¹ hnäh¹ kwee⁻ kyaah¹ koo⁻ nëe¹ ba¹ huudsë⁻, hi⁻ lä⁻ja⁻ ngoo¹ ba¹ dsoo⁻ hoh¹ hnäh¹ kih¹ Cristo.

Juu¹ kih¹ Cristo ba¹ jmää¹ jnän¹

⁶ Heh¹ lä⁻ja⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻koo⁻ ga⁻heeh¹ hnäh¹ kih¹ Jesucristo Dsa⁻jøøh¹ jnän¹, ja⁻ ba⁻ lä⁻ja⁻ go⁻nää¹ hnäh¹ kyaayh¹ ta⁻ cha⁻në¹. ⁷ Hnøø¹ jäh¹ hnäh¹ koo⁻ hweh⁻ kyaayh¹. Lä⁻jwë¹ ja⁻, leeh¹ hnäh¹ lä⁻koh¹ chaah¹ hma⁻ he⁻ ma⁻chooh⁻ jmoo¹. Lä⁻ja⁻ lä⁻cha⁻ be¹ kyah¹ hnäh¹ go⁻nääh¹ hnäh¹ ta⁻ cha⁻në¹ lä⁻koh¹ ga⁻ mi⁻tëe⁻ dsa⁻ hnäh¹. Hi⁻ hnøø¹ kwah¹ hnäh¹ cha⁻miih⁻ ti⁻hmaah¹ kih¹ Dio.

⁸ Leeh¹ hnäh¹ mah¹ ni⁻ jaa⁻ sa⁻ mi⁻gaa⁻ hnäh¹ kyaah¹ juu¹ kaah¹ lä⁻koo⁻ gwa¹ huudsë⁻ kih¹ dsa⁻. Sa⁻ jmää¹ ta¹ juu¹ he⁻ ma⁻tëe⁻ dsa⁻ hlëeh¹ kih¹ he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu¹ la⁻. Sa⁻ gwa¹ kih¹ Cristo juu¹ ja⁻.

⁹ Jëeh¹, ja⁻ ba⁻ lä⁻koo⁻ laa¹ hñii¹ Dio, ja⁻ ba⁻ lä⁻ja⁻ laa¹ Cristo hi⁻ ga⁻lëe⁻ ngo¹. ¹⁰ Hi⁻ lä⁻jë⁻ go⁻te¹ he⁻ cha⁻ kih¹ Dio, la¹ kyah¹ hnäh¹ ka⁻läh¹ kih¹ he⁻ ma⁻laah¹ hnäh¹ koo⁻ kyaah¹ Cristo hi⁻ kye⁻ në¹ kih¹ jee¹ lä⁻jëe⁻ hi⁻ laa¹ ta¹ juuh⁻ hi⁻ chaa⁻ gyuu¹. ¹¹ Hi⁻ kih¹ he⁻ ma⁻laah¹ hnäh¹ koo⁻ kyaayh¹, he⁻ ja⁻ la¹ lä⁻koo⁻ he⁻ ga⁻wih¹ jmi⁻ngo¹ kyah¹ hnäh¹.

Pero sa¹ la¹ lä¹ koo¹ tēē¹ dsa¹ jmee¹. Cristo ba¹ ga¹ jnuuh¹ he¹ hliih¹ he¹ ma¹ hä¹ tuh¹ hoh¹ hnäh¹, he¹ ja¹ ma¹ laah¹ hnäh¹ kwaat¹ lä¹ koo¹ he¹ ga¹ wih¹ jmi¹ ngo¹ kyah¹ hnäh¹ lä¹ hnøøy¹ hñiiy¹. ¹² Hi¹ lä¹ ma¹ ga¹ saah¹ hnäh¹ jmi¹, lä¹ koo¹ he¹ ga¹ haah¹ hnäh¹ kyaayh¹ hi¹ ga¹ lä¹ jiih¹ hnäh¹ ka¹ läh¹ kyaayh¹, lä¹ llu¹ he¹ ma¹ dsoo¹ hoh¹ hnäh¹ cha¹ ba¹ be¹ kih¹ Dio he¹ kyaah¹ ga¹ mi¹ jiiyh¹ Cristo jee¹ kih¹ hi¹ na¹ juu¹. ¹³ Hi¹ lä¹ koo¹ ma¹ tääh¹ hnäh¹ na¹ juuh¹ hnäh¹ kwaat¹ kih¹ dso¹ kye¹ hi¹ sa¹ ma¹ na¹ wih¹ jmi¹ ngo¹ kyah¹ hnäh¹, Dio ga¹ mi¹ jiih¹ hnäh¹ ko¹ jøh¹ kyaah¹ Cristo. Ga¹ koo¹ dsëy¹ kih¹ lä¹ jë¹ dso¹ kye¹ jnän¹. ¹⁴ Ga¹ mi¹ llaay¹ go¹ te¹ lä¹ jë¹ he¹ ma¹ hñi¹ jnän¹, he¹ ga¹ hlääh¹ jne¹ kih¹ ley. Joh¹ dsoo¹ sa¹ ma¹ bääh¹ jne¹. Pero Dio ga¹ jmee¹ ta¹ koo¹ he¹ ja¹, lä¹ koo¹ he¹ ga¹ hooy¹ dsoh¹ hma¹ cru¹ ba¹. ¹⁵ Hi¹ ga¹ jmää¹ Dio ta¹ koo¹ lä¹ jë¹ hi¹ laa¹ ta¹ juuh¹ hi¹ chaa¹ gyuu¹, ga¹ mi¹ kwayh¹ kih¹ hi¹ he¹ cha¹ né¹ lä¹ jë¹. Ga¹ liyh¹ ga¹ lla¹ dsëy¹ kyaah¹ he¹ ga¹ juu¹ Cristo dsoh¹ hma¹ cru¹.

Mo¹ so¹ jmää¹ jnän¹ nuuh¹ ma¹ gyuh¹

¹⁶ Kih¹ he¹ ja¹ ba¹ na¹, ni¹ jaa¹ sa¹ wa¹ kye¹ kwaat¹ ha¹ lä¹ kuh¹ huh¹ hnäh¹ ni¹ kih¹ he¹ sa¹ jmeeh¹ hnäh¹ jmi¹ he¹ tēēy¹ jmeey¹ o sa¹ jmeeh¹ hnäh¹ juuh¹ kih¹ lä¹ ma¹ heeh¹ sih¹ o kih¹ jmi¹ he¹ teeh¹ dsa¹ dsë¹. ¹⁷ Lä¹ jë¹ he¹ ma¹ gyuh¹ ja¹, koo¹ ga¹ mi¹ jnäa¹ miih¹ ha¹ lä¹ la¹ kih¹ ju¹ dsoo¹ he¹ ja¹ ga¹ ja¹. Pero Cristo ba¹ he¹ hi¹ laa¹ ma¹ ra¹ ju¹ dsoo¹ ja¹. ¹⁸ Hi¹ leh¹ ba¹ hnäh¹ jneeh¹ cher¹ mah¹ mi¹ teh¹ hnäh¹ kih¹ Cristo. He¹ ja¹ ta¹ kwa¹ hnäh¹ jwë¹ kih¹ ni¹ jaa¹ hi¹ jnuuh¹ he¹ ja¹ kyah¹ hnäh¹. Dsa¹ he¹, jmää¹ hñii¹ hwaä¹ pero he¹ jmee¹ bih¹ ja¹ hi¹ jmeey¹ juuh¹ kih¹ ángele ka¹ läh¹. Hi¹ jäyh¹ cha¹ he¹ ma¹ jëy¹ he¹ gwa¹ gyuu¹. Hi¹ jmääy¹ hñiiy¹ jøøyh¹ kyaah¹ huü¹ dsë¹ kih¹ dsa¹ ta¹ jmah¹ ba¹. ¹⁹ Hi¹ he¹, sa¹ laa¹ koo¹ kyaah¹ Cristo hi¹ kye¹ né¹ jnän¹. Pero lä¹ jaa¹ lä¹ jaa¹ jne¹ na¹ ku¹ na¹ chah¹ jne¹ kyaah¹ Cristo, laa¹ jne¹ lä¹ koo¹ jaa¹ dsa¹ ba¹. Lä¹ jwë¹ ja¹, tēē¹ jne¹ be¹ he¹ kwa¹ Dio mah¹ dsa¹ nøø¹ jne¹ ta¹ cha¹ né¹.

²⁰ He¹ ma¹ laah¹ hnäh¹ koo¹ kyaah¹ Cristo, he¹ ja¹ la¹ lä¹ koo¹ he¹ ga¹ juuh¹ hnäh¹ ko¹ jøh¹ kyaayh¹ mah¹ mo¹ so¹ na¹ jnäa¹ hnäh¹ kih¹ nuuh¹ ma¹ gyuh¹ he¹ cha¹ jmi¹ gyuu¹ la¹. He¹ ja¹ mo¹ so¹ cha¹ he¹ kih¹ he¹ jmeeh¹ hnäh¹ he¹ kih¹ nuuh¹ ja¹, ²¹ lä¹ koo¹ jäh¹ dsa¹: “Ta¹ koo¹ he¹ na¹, ta¹ kuh¹ he¹ na¹, ta¹ sooh¹ he¹ na¹.” ²² He¹ lla¹ ba¹ lä¹ jë¹ he¹ ja¹ jee¹ koo¹ jmee¹ jne¹. Hi¹ lä¹ jë¹ nuuh¹ ja¹, he¹ ga¹ lla¹ dsa¹ jmi¹ gyuu¹ ba¹ ja¹ lä¹ koo¹ la¹ huü¹ dsë¹ kiyh¹. ²³ Heh¹ nuuh¹ ja¹, dsoo¹ ba¹ mi¹ jnäa¹ lä¹ koo¹ he¹ kye¹ huü¹ dsë¹ llu¹. Jëeh¹ kyaah¹ he¹ ja¹, jmee¹ dsa¹ lä¹ koo¹ he¹ hnaayh¹ Dio, hi¹ jmääy¹ hñii¹ hwaä¹ hi¹ heeyh¹ hñiiy¹ wi¹ ka¹ läh¹. Pero ni¹ miih¹ sa¹ jmää¹ jnän¹ nuuh¹ ja¹ mah¹ lää¹ jne¹ kih¹ he¹ hee¹ dsë¹ jmi¹ ngo¹ jnän¹.

3

¹ Lä¹ llu¹ he¹ ma¹ lä¹ jiih¹ hnäh¹ kyaah¹ Cristo, he¹ ja¹ kye¹ hnäh¹ huü¹ dsë¹ kih¹ he¹ cha¹ jee¹ oo¹ ya¹ jwi¹, jee¹ gya¹ Cristo jwoo¹ ra¹ llu¹ kih¹ Dio. ² Wa¹ lle¹ hoh¹ hnäh¹ he¹ cha¹ gyuu¹ ba¹, mo¹ to¹ hnooh¹ ga¹ hnäh¹ he¹ cha¹ jmi¹ gyuu¹ la¹. ³ Jëeh¹, ma¹ na¹ juu¹ ba¹ hnäh¹ kih¹ jmi¹ gyuu¹ la¹ hi¹ chaa¹ ba¹ hnäh¹ ko¹ jøh¹ kyaah¹ Cristo jee¹ gya¹ Dio ma¹ ke¹ na¹ hmää¹ he¹ ja¹ jnän¹ jmi¹ na¹. ⁴ Pero wa¹ ra¹ ga¹ lä¹ jnäa¹ Cristo hi¹ jmee¹ chaa¹ jne¹, ma¹ ja¹ lä¹ jnäa¹ jne¹ tø¹ jlëe¹ nih¹ ko¹ jøh¹ kyaayh¹.

Wa¹ ben¹ lä¹ jë¹ he¹ hliih¹ mah¹ dsa¹ nøøn¹ kyaah¹ he¹ llu¹ ba¹

⁵ He¹ ja¹ tu¹ hnäh¹ lä¹ jë¹ he¹ hliih¹ he¹ jmeeh¹ hnäh¹ jmi¹ gyuu¹ la¹. Hnäh¹ dsa¹ mē¹ dsa¹ nuuh¹ ta¹ kaah¹ wa¹ hi¹ cha¹ hi¹, ta¹ mi¹ sah¹ hnäh¹ hñaa¹, ta¹ jmee¹ hnäh¹ he¹ ngii¹ jmi¹ ngo¹ kyah¹ hnäh¹ ni¹ he¹ ga¹ jyoh¹ he¹ hee¹ hoh¹ hnäh¹. Ta¹ hnooh¹ hnäh¹ leh¹ hnäh¹ lä¹ jë¹ he¹ ga¹ cha¹. Jëeh¹ lä¹ koo¹ he¹ ja¹ ba¹ laa¹ dio kyaah¹ hnäh¹ cher¹ mah¹ jmeeh¹ hnäh¹ lä¹ ja¹. ⁶ Kih¹ he¹ hliih¹ na¹ gwa¹ ya¹ jëe¹ dsë¹ Dio kyaah¹ hi¹ chaa¹. ⁷ Lä¹ jë¹ he¹ na¹ ga¹ jmeeh¹ hnäh¹ lä¹ koh¹ ma¹ tääh¹ hnäh¹ jää¹. ⁸ Pero na¹ mo¹ to¹ jmee¹ hnäh¹ lä¹ jë¹ he¹ la¹: he¹ ya¹ jëe¹ hoh¹ hnäh¹, he¹ llee¹ hnäh¹, he¹ hñaa¹ hoh¹ hnäh¹ kyaah¹ dsa¹, he¹ hlëeh¹ hnäh¹ wi¹ kih¹ dsa¹, he¹ hlëeh¹ hnäh¹ juu¹ hliih¹. ⁹ Ta¹ juu¹ kih¹ dsa¹ kyaah¹ hnäh¹, jëeh¹

ma-jñuuh' hnäh' kih' lä-jë' he- ma' jmeeh- hnäh' jää'. ¹⁰ Hi- ga-løøh' hnäh' jmeeh' he- llu' ba'. He- ja- la- lä-koø- he- ma-kyeh' hnäh' hmiih- hmëë'. Hi- ngoo' dsa-lä-hmëë' hnäh' koø- jmiï' koø- jmiï' kih' he- mi-tëë' hnäh' cha-ga'miïh- mah' leeh' hnäh' lä-koø- laa' hi- ga-jmää' jne'. ¹¹ Hi-h' hi- laa' koø- kyaah' Cristo sa- cha- he- jmee' cher'mah' laay' judiu, o sa- laay' judiu, cher'mah' ga-wih' jmi-ngo' kiyh' o sa- ga-wih', cher'mah' laay' jaa- hi- sa- kyuuu~ o jaa- hi- chaa- uu', cher'mah' na- hnëëy' jmeey' ta' kih' dsa- o cher'mah' sa- na- hnëëy'. Koø- ba' he- kyee' kih' jee' lä-jë'. Cristo ba' he' hi- jøøh' kih' jee' lä-jëë', hi- he' ba' hi- cheh' kyaah' jne'.

¹² He- ja- go- taah' hnäh' lä-koø- lle' kih' hi- na- lleeh' kyaa' Dio. Jëeh' ma- na- jngëë' ' jne' hi- hnäy' jne' cha-miïh-. He- ja- wa- lä- ñih' hoh' hnäh' kih' dsa- kyaah' hnäh', wa- llu' hoh' hnäh' kyaayh', ta- jmää' hnäh' hñaah' kaah', jmee' hnäh' hwaah' kyaah' dsa- kyaah', hi- jmee' hnäh' jøh- hoh' hnäh' kyaayh'. ¹³ Kwëeh' hoh' hnäh' kih' dsa- kyaah' hnäh'. Cher'mah' chaa- jaa- hi- ga- hlääh- kyah' hnäh', kii' hnäh' hoh' kiyh'. Hi- jmee' hnäh' jøh- hoh' hnäh' kih' dsa- kyaah', ja- ba- lä-koø- ga- jmee' Jesús jøh- dsë' kyaah' jne'. ¹⁴ Koø- ba' he- kyee' kih' jee' lä-jë'. He- hnaah' hnäh' øøh' hnäh'. Jëeh' he- hnää' jne' øøhn' lä-tää' jne' jmeen' lä-jë' he- lle' kih'.

¹⁵ Kwá' hnäh' jwë' jmee' Dio hii' tiï' jee' kih' lä-jëë' hnäh'. Jëeh' ga-tëëyh' hnäh' mah' go-taah' hnäh' hii' tiï' kyah' hnäh' lä-llu' he- laah' hnäh' koø- ba' jee' lä-jëë' hnäh'. Hi- hnøø' kwah' hnäh' ti'hmaah' kih' Dio. ¹⁶ Wa' jã' juu' kih' Cristo na-hñaah' lä-jëë- kyaah' hnäh'. Hi- kyaah' cha-miïh- huüdsë- llu', mi-tëë' hnäh' dsa- kyaah' hi- hlëëh' hnih' ka-läh'. Hi- kwá' hnäh' ti'hmaah' kih' Dsa- jøøh' jnän' jee' häh- hnäh' kiyh' kyaah' salmo, kyaah' himno, kyaah' su' he- kwa- jmi- lle'. ¹⁷ Hi- ga- lä-jë' ba' he- jmeeh- hnäh', cher'mah' la- kyaah' juu', cher'mah' jmeeh- hnäh' ta', ja- jmeeh- hnäh' lä- hih- kih' Jesús Dsa- jøøh' jnän' hi- kwá' hnäh' ti'hmaah' kih' Dio, ta- la- kih'.

Hnøø' dsa'tooh' jne' kwee- kyaah' øøh' jne'

¹⁸ Hnäh' dsa- më' hi- chaa- dsa- ñuuu~ kyaa', jmeeh- hnäh' he' kiyh', lä-koø- hnøø' Dsa- jøøh' jnän'.

¹⁹ Hnäh' dsa- ñuuu~ hi- chaa- dsa- më' kyaa', wa- lä- hnaah' hnäh' dsa- më' kyaah' hnäh', ta- jmeeyh'.

²⁰ Hnäh' hi- laa' chih-, hnøø' nuuh' hnäh' mada- kih' maa- tää- kyaah' hnäh', jëeh' lä- ja- ba' tih- dsë' Dsa- jøøh' jnän'.

²¹ Hnäh' hi- laa' cho'jmii- chih-, ta- jmeeh- hnäh' chih- kyaah' ga- ngëë' jwëë' mah' sa- lä- meeh- dsëy'.

²² Hnäh' hi- tääh' jmee- ta' kih' dsa-, nuu- hnäh' lä-jë- mada- he- jmeey- kyah' hnäh'. Hi- ja- ma- la- ta- ko- jiih' tääyh' jëëy~, lä-koø- jmee- hi- hnøø' jä' llu' kyaah' dsa-. Hnøø' kyeh' hnäh' koø- nëë' ba' huüdsë- hi- hnøø' gah' hnäh' Dio. ²³ Ga- lä-jë' ba' he- jmeeh' hnäh', jmee' hnäh' lä- kaa- tuh- hoh' hnäh'. Lä-koø- he- jmeeh- hnäh' ta' kih' Dsa- jøøh' jnän', ja- ma- la- kih' dsa- ta- jmah'. ²⁴ Ma- ñeh' ba' hnäh' he- hñaah' hnäh' heeh' hnäh' kih' Cristo Dsa- jøøh' jnän'. Jëeh' hi- he' mi- hmaah' kyah' hnäh' lä-llu' he- jmeeh- hnäh' ta- he' kiyh'. ²⁵ Hi- kih' hi- jmee- ga' he- hliih', hyoyh' ka- läh' lä-koø- te' he- hliih' he- jmeey- ja-. Jëeh' sa- jëë- Dio hee- laa' dsa-.

4

¹ Cher'mah' tääh' hi- jmee- ta' kyah' hnäh', jmee' hnäh' kiyh' lä-koø- lle' kih', ta- jmeeyh'. Jëeh', ma- ñeh' ba' hnäh', ja- ba- lä- ja- chaa- dsa- juu' hnäh' hi- gya' gyuuu~ jmi- gyuuu~.

² Ta- hwaä' hnäh' ngii' hnäh' kih' Dio. Ngii' hnäh' kiyh' tää' hi- kwá' hnäh' ti'hmaah' kiyh'. ³ Ngii' hnäh' kyaa' jnäh' mah' ná' Dsa- jøøh' jnän' jwë' kwá' jnäh' juu' kiyh'. Mah'

mi'jnää' jnääh' juu' kih' Cristo he' ma' na' hmää' jää'. Jëeh' kwaat~ kih' juu' na' hääñ' neh' ñe' la'. ⁴ Ngii' hnäh' kih' Dio mah' kwan' juu' na' hñaa' lä' jëë' lä' koo' lle' kih'.

⁵ Hnøø' cha' huu'dsë' llu' kyah' hnäh' lä' ma' tääh' hnäh' kyaah' hi' sa' ma' heeh' juu' kih' Jesús. Hlëëh' hnih' na' lä' cha' jmi'. ⁶ Jee' llah' hnäh' juu' kyaayh', hlëëh' hnih' kyaah' juu' llu' jmah' ba' hi' kyaah' juu' he' toh' llu' kiyh'. Hi' hnøø' kyuu~ hnäh' ha' lä' jeeh' hnäh' juu' kih' lä' jaa' lä' jaa'.

Ga'hih' Paa' juu' kih' dsa' kyaay'

⁷ Øøh' jne' Tíquico hi' hnää' jne', dsoo' dsa' jmeey' juu' kyah' hnäh' ha' lä' la' kin'. Ma' ra' he' mi' te' bih' kyaah' ta' kiyh' he' jmeey' ta' kih' Dsa' jøøh' jnän' kō' jøh' kyaah' jnä'. ⁸ He' ja' chee' jnih' jee' tääh' hnäh' mah' nuuh' hnäh' ha' lä' tøøh' jnääh' jee' la', he' lä' ja' jëë' hoh' hnäh'. ⁹ Dsooy' kyaah' Onésimo, øøhn' hi' hnää' jne', hi' mi' te' kyaah' ta' kiyh'. Hi' laay' dsa' gooh' hnäh'. Lä' uu' hi' he' ngëë' juu' kyah' hnäh' lä' jë' ha' lä' la' jee' la'.

¹⁰ Aristarco hi' hää' neh' ñe' kō' jøh' kyaah' jnä' jee' la', jmeey' Dio kyah' hnäh' hi' lä' ja' ka' läh' Marco hi' laa' jaa' ba' ma' hyaa' ta' gyuu~ kyaay' kyaah' Bernabé. Ma' jwëëhn' hnäh' jää' ha' lä' jmeeh' hnäh' wa' ra' ga' lloo' Marco. He' ja' cher' mah' ga' llooy' jee' na', ja' heeh' hnih' llu'. ¹¹ Hi' lä' ja' Jesús hi' chee' Justo, jmeey' Dio kyah' hnäh'. Lä' jëë' hi' he' laa' judiu. Sa' chaa' ga' jñah' judiu jee' kih' lä' jëë' hi' kwa' be' kin' jwë' jee' chaa' jne' kih' Dio. Ta' la' kih' hi' he', jmeey' jëë' dsen'.

¹² Epafra hi' laa' dsa' gooh' hnäh' jmeey' Dio kyah' hnäh'. Hi' jmeey' ta' he' kih' Cristo ka' läh'. Lä' jë' jiih' kway' be' ngiiy' kyah' hnäh' mah' wa' cha' be' kyah' hnäh' tääh' hi' mah' ma' na' lluu~ hnäh' jmeeh' hnäh' lä' jë' he' tih' dsë' Dio. ¹³ Jmeen' ju' dsoo' kiyh', he' lle' dsëy' hnäh' cha' miih' hi' lä' kye' kih' øøh' jne' hi' tääh' Laodicea, kyaah' hi' tääh' Hierápoli. ¹⁴ Të' më' hi' chee' Luca hi' hnää' jne', jmeey' Dio kyah' hnäh' hi' lä' ja' jmeey' Dema ka' läh'.

¹⁵ Hi' jmeey' hnäh' Dio kih' øøh' jne' hi' tääh' Laodicea hi' kih' Ninfa ka' läh', kyaah' lä' jëë' øøh' jne' hi' dsa' ñee' cháneh' kiyh'. ¹⁶ Ma' ngëë' ma' heh' hnäh' juu' he' ma' siin' kyah' hnäh' la', ta' jmeey' hnäh' hñaa' hoh', ja' cheeh' ka' läh' juu' la' kih' øøh' jne' hi' tääh' Laodicea mah' hëy' ka' läh' jee' oo'. Hi' lä' ja' hëh' hnäh' he' ma' siin' kiyh' wa' ra' ga' cheeyh' ta' kyah' hnäh'. ¹⁷ Hi' chiih' Arquipo wa' kway' be' mi' tey' ta' he' ma' na' hñaa' jmeey' kih' Dsa' jøøh' jnän'.

¹⁸ Jnä' Paa' ma' siin' miih' jee' ga' dsaa' juu' la' kyaah' goon'. Dsooh' hoh' hnäh' jnä' hääñ' neh' ñe'. Wa' mi' jää' Dio lä' jëë' hnäh'. Wa' la' lä' ja'.

1 Tesalonicenses

He la to nē je he ga si Paa kih øøh jne hi chaa Tesalónica

¹ Jnäh Paa kyaah Silvano kyaah Timotä siin kih gwah jwi Tesalónica, hnäh hi tääh kyaah Täa jnän hi kyaah Jesucristo Dsa jøøh jnän. Ngiiñ kiyh wa kway he llu kyah hnäh hi wa jmeey hii ti kyah hnäh.

Ga kwa Paa ti hmaah kih Dio

² Dsooh ba dsē jnäh kyah hnäh lä jē jiih wa ra ga ngii jnäh kih Dio, he ja kwa jnäh ti hmaah kiyh. ³ Sa dsa ga dsē jnäh kwa jnäh ti hmaah kih Dio hi laa Täa jnän. Ja koo nē ta llu ma jmeeh hnäh kih he ma dsoo hoh hnäh kiyh, hi mi teh ba hnäh ta kyah hnäh kih he hnaah hnih cha miih. Hi kwēh ba hoh hnäh kih he kye hnäh o jøh dsē kih Jesucristo Dsa jøøh jnän. ⁴ Jēh, laah hnäh øøhn hi hnää Dio cha miih hi nē ba jnäh he ga lleh Dio hnäh. ⁵ Lä ma ga ngēē jnäh ju hmēē kyah hnäh, ja kyaah ma la juu ta jmah. Ja kyaah cha miih be kih Jmi lle Na jngii ba ja. Sa cha ma kye jnäh jyoh hu dsē. Juu na la ma ra ju dsoo jmah ba. Hi ma neh ba hnäh ha lä ga jmeē jnäh jee tääh hnäh, kih he hnää jnäh hnäh.

⁶ He ja ga jmeeh hnäh ja ba lä koo jmeē jnäh hi lä koo ga jmeē Dsa jøøh jnän. Jēh, ma ga heeh hnäh juu kiyh, chaa ba hnäh llu ga jmeē Jmi lle Na jngii, ma ke ga jēh hnäh cha miih he wi. ⁷ Heh he jmeeh hnäh lä ja, ga nuu øøh jne hi tääh hwa Macedonia hi hwa Acaya. He ja ja dsē ga jmeey ja ba lä koo jmeeh hnäh. ⁸ Kwaat kyah hnäh ga lloo juu kih Dsa jøøh jnän lä kaa hwa Macedonia hi Acaya. Hi ga lä cha juu he ma dsoo hoh hnäh kih Dio lä kaa jee jyoh jwi. He ja mo so jmeē ga bii jmeeh jnäh juu kiyh ha lä ga jmeeh hnäh. ⁹ Lä jēē ba dsa hlēh ha lä ga heeh hnäh jnäh lä ma ga lla nø jnäh jee tääh hnäh, hi ha lä ga beeh hnäh dio hi na laa kaa dsa hi ha lä jmeeh hnäh ta he kih hi laa ma ra Dio jiih. ¹⁰ Hi hlēyeh he lle hoh hnäh he jah jooy ka läh gyuh jmi gyuh. Jēh Dio ga mi jiih Jesús jee kih hi na juu mah jooy he lä jne kih lli wi he na ga jä.

2

Ha lä ga jmeē Paa jwi Tesalónica

¹ øøhn, ma neh ba hnäh, sa na hee ta he ga jmeē jnäh lä ma na nø jnäh jee tääh hnäh. ² Hi ma neh ba hnäh ha lä ga lä hääh dsa jnäh, ga kwa dsa kya jnäh jwi Filipo. Pero Dio kyaah jnäh he ja ga tuu dsē jnäh ga kwa jnäh ju hmēē kiyh jee jwi kyah hnäh ma ke ga tee ga jēē dsa kya jnäh. ³ Sa na hee juu he ga kwa jnäh, ni ja kyaah hu dsē hlih. Hi ni sa ga mi gaan hnäh. ⁴ Ga jēē ba Dio jmää jnäh jmeē jnäh ta kiyh, he ja hlēh jnäh lä koo lle kya jnäh hi na hnää kwa ju hmēē kiyh. Hi ja he hnøøh jnäh ha lä jee tih dsē dsa kya jnäh kyaah juu he kwa jnäh. He hnøøh jnäh ha lä jee tih dsē Dio hi kyuh ha lä la hu dsē jnän. ⁵ Neh ba hnäh sa ga hlēh jnäh kyaah juu na hnää lä jwē jee ga lēhn hnäh ni sa ga hnøøh jnäh ha lä jee ma leh jnäh kuu. Dio ba nē ha lä la. ⁶ Sa hnøøh jnäh jmää dsa jnäh kaa. Sa hnøø jnäh jmeeh hnäh lä ja ni he jmeē jnah. Kih he la jnäh apóstole kya Cristo, cha ba jwē kya jnäh he ma jmeē jnäh mada kyah hnäh wa ra jah kih lä ja hnøø jnäh. ⁷ Pero ga jmeē jnäh jøh dsē jnäh ba, lä koo jøh dsē ja dsa mē jee mi kwaay gyuh kyaay. ⁸ Ga lä hnää jnäh hnäh cha miih. He ja sa

ga'jmää' kyaa' jnääh' koo' ma' dsa-ka' jnääh' ju'hmëë' kih' Dio ta'jmah'. Ga'lla' dsë' jnääh' ga'jmeë' jnääh' be' kyah' hnäh' lä'jiuh' ma' ngëë' jnääh' hñaa' jnääh' juu' jnääh' 'kwaat' kyah' hnäh' kih' he' hnää' jnääh' hnäh' cha-miuh'. ⁹ Øøhn', iChe' sa' dsooh' hoh' hnäh' ha' lä' ga'jmeë' jnääh' ta', mah' ga'lä' cha' he' ga'kih' jnääh'? Lä'jmi' lä'hwë' 'ga'jmeë' jnääh' ta', jëeh' sa' hnøø' jnääh' ma' lla'kyaan' hnäh' jmi' ta'ko'jiuh' ga'kwa' jnääh' juu' kih' Dio.

¹⁰ Ma'neh' ba' hnäh' hi' ñe' ba' Dio ha' lä' ga'jmeë' jnääh' jee' tääh' hnäh' hi' ma'heeh' kih' Jesús. Ma'laa' jnääh' hi' na'ngëë'. Ga'jmeë' jnääh' he' llu' jmah' ba'. Sa' cha' he' na'bääh' jnääh' ni' miuh'. ¹¹ Ma'neh' ba' hnäh' ha' lä' ga'jmeë' jnääh' kyah' hnäh' lä'jaa' lä'jaa' hnäh'. Ga'kwa' jnääh' be' kyah' hnäh', ga'chaah' jnääh' hnäh' lä'koo' jmeë' jaa' dsa' kyaah' gyuu' kyaay'. ¹² Hi' ga'hlëeh' jnääh' hnäh' mah' jmeeh' hnäh' lä' hnøø' Dio hi' ga'tëeh' hnäh' mah' lä'jääh' hnäh' ya'jwi' jee' jmeey' hi'.

¹³ He'ja' sa' hwaä' jnääh' kwa' jnääh' ti'hmaah' kih' Dio. Jëeh', ga'heeh' hnäh' juu' kiyh' he' ga'kwa' jnääh'. Ga'lä'ngëeh' hnäh' sa' la' juu' kih' wa' hi' cha' hi' dsa'. La' ma'ra' juu' kih' Dio ba', ja'ba' juu' he' jøø' kyah' hnäh', hi' ma'heeh' kih' Jesús. ¹⁴ Øøhn' hi' tääh' Tesalónica na', kwee' ba' ga'la' kyah' hnäh' kyaah' lä'jë' gwah' kih' Dio he' tøø' hwa' Judea. He' ba' dsa'gooh' hnäh' ga'jmeeh' hnäh', ja'ba' lä'koh' ga'la' kih' øøh' jne' hi' tääh' Judea. Judiu dsa'gooy' ga'jmeeh' dsih' kih' he' ga'lä'dsoo' dsëy' kih' Cristo Jesús. ¹⁵ Ja'ba' dsa'gooy' he' ga'ngiuh' kih' Jesús Dsa'jøøh' jnan' lä'koh' ga'ngëëyh' hi' ma'ngëë' juu' kih' Dio jää'. Hi' ja'ba' lä'ja' ga'lä'hñaa' dsëy' kyaa' jnääh' ka'läh'. Jmeey' he' sa'tih' dsë' Dio hi' lla'dsëy' kih' lä'jëë' dsa'. ¹⁶ Ngoo' ba' hay' kyaa' jnääh' he' hlëeh' jnääh' dsa' hi' sa' laa' judiu mah' lääy'. Lä'jwë' ja', mo'so' kyaah' hih' dso'kye' kiyh', he'ja' jã' dso'jwi' në' kiyh' cha-miuh' ngëë'.

Hnøø' Paa' dsa'jëë' øøh' jne' hi' chaa' Tesalónica

¹⁷ Hnäh' øøhn', ma'lä'hi' miuh' jmi' he' sa' jëën' hnäh'. Pero sa' ma'gaa' dsë' jnääh'. Ma'ra' he' lle' dsë' jnääh' dsa'jëë' jnääh' hnäh'. ¹⁸ He'ja' hnøø' jnääh' ma' dsa'jëë' jnääh' hnäh'. Jnä' Paa' jmeen' dsoo', ja' he' koo' hä' ga'jmeen' huud'së' ma' dsa'nøø' jnääh'. Pero sa' ga'la', jmeë' Tana' jwiuh' kyaa' jnääh'. ¹⁹ Hnäh' ba' hi' kyë' jnääh' o'joh' dsë' kih', hnäh' ba' hi' jmeë' chaa' jnääh' llu'. Hnäh' ba' hi' jmeë' lii' jmää' ta' he' ma'jmeë' jnääh'. He'ja' hnøø' jnääh' jëë' jnääh' hnäh' tääh' hnäh' cha'në' Jesucristo wa'ra' ga'të' jee' jäyh' ka'läh'. ²⁰ iHe' ba' che' llu' kyaa' jnääh' kwaat' kyah' hnäh' he'ja' chaa' ba' jnääh' llu'!

3

¹ Sa'lä'be' dsë' jnääh', he'ja' jmeë' jnääh' huud'së' jää' jnääh' jwi' Atena la', ² mah' cheë' jnääh' Timotä øøh' jne' dsa'jëë' hnäh'. Øøh' jne' he', jmeë' ta' kih' Dio ko'joh' kyaah' jnääh', kway' ju'hmëë' kih' Cristo. Hi' he' kwa' be' kyah' hnäh' mah' go'taah' hnäh' koo' hweh' jwë' kih' Dio he' tääh' hnäh' na'. ³ Mah' lä'ja', ni' jaa' hnäh' sa' jeh' hoh' hnäh' kih' he' jëeh' hnäh' he' wi'. Ma'neh' ba' hnäh' lä'na' lle' kih' le' jnan'. ⁴ Jëeh', lä' ma'tøøh' jnääh' kyaah' hnäh', ga'jäh' jnääh' dsa'ngëë' jne' cha-miuh' he' wi' hi' na' ma'jëeh' ba' hnäh' ha' lä' la' he'ja'. ⁵ He'ja' mo'so' ga'lä'be' dsën'. Chah' ba' ga'cheen' Timotä mah' dsa'jëëy' che' lä' ma'dsoo' ja'ba' hoh' hnäh'. Jmeen' huud'së' wa'ra' ga'jmeë' hi' sa'llu' jwiuh' kyah' hnäh' hi' heë' ta' kyaa' jnääh'.

⁶ Pero lä' ma'jah' Timotä jee' tøøh' jnääh' la', ga'jmeeyh' juu', lä' ma'dsoo' ja'ba' hoh' hnäh' hi' hnaah' hnäh' dsa'kyaah'. Hi' jäyh', dsooh' hoh' hnäh' kyaa' jnääh' cha-miuh', hi' hnooh' hnäh' jëeh' jnääh' ka'läh', ja'ba' lä'koo' hnøø' jnääh' jëë' jnääh' hnäh'. ⁷ Øøhn', ma'ke' dsa'ngëë' jnääh' na'ku' na'ngii' he' wi' jee' la', pero cha-miuh' ga'nøh' dsë' jnääh' ma' ga'nuu' jnääh' jmeeh' ba' hnäh' dsoo' hoh' hnäh' kih' Dio. ⁸ Na' ba'ra' si' chaa' jnääh' llu', kih' he' ga'nuu' jnääh' tääh' ba' hnäh' koo' hweh' jwë' kih'

Dsa-jøøh' jnän. ⁹ Joh' tíh'maah' sa' kwa- jnääh' kih' Dio kwaan' kyah' hnäh'. Jëeh', cha- miih- jëe- dsë- jnääh' cha'né Dio ta' la' kyah' hnäh'. ¹⁰ Tøøh' ba' jnääh' ngii' jnääh' kih' Dio lä' jmi' lä' hwé' mah' lä' cha- jwé' dsa' jëe' jnääh' hnäh' ka- läh'. Mah' kwa' jnääh' be' tëeh' hnäh' he- ga' hnøø' kyah' hnäh' jee' tääh' hnäh' jwé' kih' Dio.

¹¹ Ngii' jnääh' kih' Täa' jnän' hi' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' mah' kway' jwé' dsa' jëe' jnääh' hnäh' ka- läh'. ¹² Hi' ngiin' kih' Dio wa' lä' hnaah' hnäh' cha- ga' miih- dsa- kyaah' hnäh' hi' wa' lä' hnaah' lä' na- lä' jëe' dsa- ja- ba' lä' koo- hnää' jnääh' hnäh'. ¹³ Hi' ngiin' kih' Dio mah' go' taah' hnäh' koo- hweh- hi' na- jngëeh' hnäh' go- te- mah' mo' so' cha- ga' he- na- bääh' hnäh' ni' miih- cha'né Täa' jnän' wa' ra- ga' té' jee' jäh' Jesús Dsa-jøøh' jnän' kyaah' lä' jëe' hi- lluu' kyaay'.

4

Wa' jmeen' lä' tih' dsë' Dio

¹ Øøhn', hlëehn' hnäh' lä' hnøø' Jesús Dsa-jøøh' jnän'. Ta' jmee- hnäh' hñaa- hoh', go- nää' ba' hnäh' lä' koo- ga' lä' tëeh' hnäh' kyaah' jnääh'. Jëeh', lä' ja- lle' kyah' hnäh' hi' lä' ja- tih' dsë' Dio ka- läh'. Hi' jmee' bii' jmeeh' hnäh' he- llu' cha- ga' miih- koo- hä' koo- hä'. ² Ma- ñeh' ba' hnäh' ha- lä' la' nuuh' he- ga' hñah' hnäh' kyaah' jnääh' mada' kih' Jesús Dsa-jøøh' jnän'. ³ He- tøøh' jné' na- jngëen', he- ja- ba' hnøø' Dio. Hnäh' dsa- më' dsa- ñnuh- ta' kaah' hnäh' wa' hi- cha- hi-. ⁴ Go- taah' hnäh' lluu' kyaah' dsa- më' kyaah' hnäh'. Hnøø' na- jngëeh' hnäh' kyaayh' lä' koo- lle' kih'. ⁵ Ta' jmee- hnäh' he- ngii' jmi- ngo' kyah' hnäh' lä' jmee' dsa- hi- sa' laa' judiu hi- sa' ma- heeh- kih' Dio. ⁶ Ni' jaa- hnäh' ta' mi- kwah' kih' øøh' hnäh', ni' ta' mi- gaa' hnäh' ni' jaa-. Ma- jmee' ba' jnääh' juu' kyah' hnäh', Dsa-jøøh' jnän' tëeh' jwi' kih' lä' jëe' hi- jmee' ta' hliih' ja-. ⁷ Jëeh', sa' ga- tëeh' Dio jné' mah' jmeen' wa' la' cha- la'. Ga- tëeyh' jné' mah' dsa' toohn' na- jngëen' ba'. ⁸ Hi- sa' jmee' he' juu' la-, ja' kih' dsa- ja- he- jmeey' chaayh-. He- jmeey' chaayh- kyaah' Dio ba' ja-, he' ba' Dio hi- ga' kwëeh' jné' jmi- lle' Na- jngii'.

⁹ He- hnää' jné' dsa- kyaahn', sa' jmee' bii' sii' jnääh' kyah' hnäh'. Jëeh', Dio ma- mi- tée- hnäh' he- hnaah' hnäh' dsa- kyaah'. ¹⁰ Ma' ba' jnä', hnaah' ba' hnäh' lä' jëe' øøh' jné' hi- tääh' lä' kaa- hwa' Macedonia. Pero chuun' kyaah' hnäh' øøhn', mah' wa' hnaah' hñih' cha- ga' miih-.

¹¹ Kwa' hnäh' be' hii' tii' kyah' hnäh', ta' wa' hnee- hnäh'. Ta' jëe' hnäh' he- jmee' jñah'. Ta' wa' jwëh' hnäh', ja- jmeeh- ba' hnäh' ta' lä' koo- mada' he- ma- jmee' jnääh' kyah' hnäh'. ¹² Lä' jwé' ja-, hi- sa' ma- heeh- juu' kih' Dio hlëeyh' lluu' kyah' hnäh' hi' lä' ja- lä' cha- ba' lä' jëe' he- jmee' bii' kyah' hnäh'.

Ha- lä' le' wa' ra- ga' té' jee' jäh' Dsa-jøøh' jnän'

¹³ Øøhn', hnøø' jnääh' lä' ngëeh' hnäh' ha- lä' le' kih' øøh' jné' hi- ma- na- juu'. Sa' hnøø' jnääh' lä' meeh- hoh' hnäh' lä' koo- la' kih' hi- sa' cha- o- jøh' dsë- kih'. ¹⁴ Dsoo' ba' dsë- jné' he- ga' juu' Jesús hi' ga' lä' jiiyh' ka- läh'. Hi' jmee- jné' dsoo', ja- ba' lä' ja- mi- jiih' Dio ko- jøh' kyaah' Jesús ga' lä' jëe' hi- na- juu' hi- ga' heeh- kiyh'.

¹⁵ He- ja- jwëehn- hnäh' lä' koo- ga' jäh' Dsa-jøøh' jnän'. Jné' hi- chaa- wa' ra- ga' té' jmi' jäh', sa' lä' jää' jné' kih' øøh' jné' hi- na- juu'. ¹⁶ Ki- gaa- lä' nuuh' jmee' Dsa-jøøh' jnän' mada' wa' ra- ga' té' jee' jñaa' gyuh', hi' lä' nuuh' hlëeh' ángel hi- jøøh' ga' kih' jee' lä' jëe', hi' lä' nuuh' hii' luu' hoo' kih' Dio. Ma' ja- lä' jiih' to- né' lä' jëe' hi- na- juu' hi- ga' heeh- kih' Jesús. ¹⁷ Hi' lä' jëe' jné' hi- chaa- jmi' ja-, chaayh- jné' jee' jni' ko- jøh' kyaah' hi- na- juu' mah' jee' jné' Jesús jwé' né' lle'. Ja- ga' na' dsa' tooh' jné' kyaah' Dsa-jøøh' jnän' lä' jëe' joh' jmi' cha-. ¹⁸ He- ja- jmee' hnäh' jëe- dsë' dsa- kyaah' hnäh' kyaah' juu' la-.

5

¹ Øøhn¹ sa¹ jmee¹ bi¹ sii¹ jnääh¹ kyah¹ hnäh¹ hee¹ ji¹ ñe¹ o hee¹ jmi¹ læ¹ te¹ juu¹ la¹. ² Ma¹ ñeh¹ ba¹ hnäh¹ kwee¹, wa¹ ra¹ ga¹ lloo¹ jmi¹ jäh¹ Jesús, jäh¹ jmi¹ he¹ sa¹ liih¹ dsa¹, læ¹ koo¹ jmee¹ dsa¹ hii¹ ta¹ la¹ hwë¹. ³ Læ¹ koo¹ wa¹ ra¹ ga¹ jäh¹ dsa¹: “Ma¹ tøøh¹ ba¹ jne¹ llu¹, mo¹ so¹ hii¹ goo¹ jnän¹”, læ¹ चाह¹ ja¹, ni¹ sa¹ liih¹ gyih¹, jä¹ he¹ wi¹ nē¹ kiyh¹, læ¹ koo¹ jmee¹ kih¹ dsa¹ mē¹ jee¹ dsa¹ læ¹ chaa¹ gyuu¹ kyaay¹. Ni¹ jaa¹ sa¹ læä¹ kih¹ he¹ ja¹. ⁴ Pero hnäh¹ øøhn¹, mo¹ so¹ tääh¹ hnäh¹ jmeeh¹ hnäh¹ wa¹ la¹ cha¹ la¹. He¹ ja¹ wa¹ ra¹ ga¹ tē¹ jee¹ jäh¹, sa¹ jøøh¹ hnäh¹ læ¹ koo¹ dsa¹ jøøh¹ dsa¹ wa¹ ra¹ ga¹ lloo¹ jaa¹ dsa¹ hii¹ kiyh¹. ⁵ Læ¹ jēē¹ ba¹ hnäh¹ ma¹ na¹ jnääh¹ hnäh¹ jee¹ jnä¹ wa¹ je¹ hi¹ læ¹ ja¹ kih¹ jmi¹ ka¹ läh¹. Mo¹ so¹ na¹ jnääh¹ hnäh¹ kih¹ hwë¹, ni¹ kih¹ jee¹ na¹ hoo¹. ⁶ He¹ ja¹ jwëēhn¹ hnäh¹, sa¹ wa¹ jmeen¹ læ¹ koo¹ jaa¹ hi¹ sa¹ liih¹ he¹ jmee¹. Hnøø¹ na¹ nē¹ jne¹ hi¹ wa¹ hää¹ jne¹ hñaan¹. ⁷ Hi¹ gwii¹, hwë¹ ba¹ gwii¹. Hi¹ hee¹, ko¹ ja¹ lla¹ heeh¹ bih¹. ⁸ Pero jne¹ hi¹ ma¹ na¹ jnääh¹ kih¹ jmi¹, wa¹ leeh¹ jne¹. Wa¹ læ¹ dsoo¹ dsē¹ jne¹ kih¹ Dio, wa¹ hnää¹ jne¹ øøh¹ jne¹. Læ¹ jwë¹ ja¹ hää¹ jne¹ hñaan¹ læ¹ koo¹ jmee¹ hløø¹ hi¹ na¹ læä¹ ñe¹. Hi¹ wa¹ kye¹ o¹ jøh¹ dsē¹ he¹ læä¹ jne¹. Læ¹ jwë¹ ja¹ hää¹ jne¹ hñaan¹ læ¹ koo¹ jmee¹ hløø¹ hi¹ hä¹ mi¹ kyaah¹ lle¹. ⁹ Jēē¹, ga¹ jmää¹ Dio jne¹ mah¹ læäy¹ jne¹ ta¹ la¹ kih¹ Jesucristo Dsa¹ jøøh¹ jnän¹, sa¹ ga¹ jmääy¹ jne¹ mah¹ jēē¹ he¹ lli¹ wi¹ he¹ na¹ ga¹ jä¹. ¹⁰ Hi¹ he¹ ga¹ juu¹ jnä¹ jne¹ mah¹ chaa¹ jne¹ ko¹ jøh¹ kyaay¹, kwee¹ ba¹ la¹ che¹ chaa¹ jne¹ o¹ na¹ juu¹ jne¹ wa¹ ra¹ ga¹ tē¹ jmi¹ jäh¹. ¹¹ Kih¹ he¹ ja¹, ja¹ kwah¹ hnäh¹ be¹ kih¹ dsa¹ kyaah¹ mah¹ dsa¹ nääy¹ ta¹ cha¹ nē¹, ja¹ ba¹ læ¹ koh¹ tääh¹ hnäh¹ jmeeh¹ hnäh¹.

¹² Chu¹ jnääh¹ kyaah¹ hnäh¹ øøhn¹, ja¹ jmeeh¹ hnäh¹ he¹ kih¹ hi¹ kwa¹ be¹ kyah¹ hnäh¹ hi¹ læ¹ ja¹ kih¹ hi¹ jää¹ hnäh¹ kwaat¹ kih¹ Dsa¹ jøøh¹ jnän¹ hi¹ kih¹ hi¹ hlēēh¹ hnäh¹ ka¹ läh¹. ¹³ Wa¹ hnaah¹ hñih¹ cha¹ mi¹ ta¹ la¹ kih¹ ta¹ he¹ jmeey¹. Hi¹ wa¹ hii¹ ti¹ kyah¹ hnäh¹ kyaah¹ dsa¹ kyaah¹ hnäh¹.

¹⁴ Hi¹ chu¹ kyaah¹ hnäh¹ øøhn¹, hlēēh¹ hnäh¹ hi¹ sa¹ hnøø¹ jmee¹ ta¹. Kwa¹ hnäh¹ be¹ kih¹ hi¹ sa¹ læ¹ kaa¹ dsē¹, hi¹ læ¹ ja¹ kih¹ hi¹ sa¹ be¹ hu¹ dsē¹ kih¹. Jmee¹ hnäh¹ jøh¹ hoh¹ kyaah¹ læ¹ jēē¹. ¹⁵ Leeh¹ hnäh¹, ni¹ jaa¹ hnäh¹ ta¹ jiih¹ hliih¹ kih¹ hi¹ jmee¹ he¹ hliih¹. Læ¹ jē¹ jiih¹ jmee¹ hnäh¹ he¹ llu¹ jmah¹ ba¹ kih¹ øøh¹ hnäh¹ hi¹ kih¹ læ¹ jēē¹ dsa¹ jmi¹ gyuu¹.

¹⁶ Wa¹ jēē¹ hoh¹ hnäh¹ læ¹ jē¹ jmi¹ ba¹. ¹⁷ Ngii¹ hnäh¹ tää¹ kih¹ Dio. ¹⁸ Kwa¹ hnäh¹ ti¹ hmaah¹ kih¹ Dio kih¹ læ¹ jē¹. He¹ la¹ na¹ hnøø¹ Dio jmeeh¹ hnäh¹ læ¹ llu¹ he¹ ma¹ laah¹ hnäh¹ koo¹ kyaah¹ Cristo Jesús.

¹⁹ Ta¹ ha¹ hnäh¹ kih¹ Jmi¹ lle¹ Na¹ jngii¹. ²⁰ Ta¹ jmee¹ hnäh¹ ta¹ koo¹ juu¹ he¹ kwa¹ hi¹ ngēē¹ juu¹ kih¹ Dio. ²¹ Kyē¹ da¹ hnäh¹ kwaat¹ kih¹ læ¹ jē¹ he¹ hlēēyh¹. Mah¹ go¹ taah¹ hnäh¹ koo¹ hweh¹ kyaah¹ ma¹ la¹ he¹ llu¹ jmah¹ ba¹. ²² Be¹ hnäh¹ ta¹ koo¹ læ¹ jē¹ nēē¹ he¹ hliih¹.

²³ Dio ba¹ he¹ hi¹ jmee¹ hii¹ ti¹ tuh¹ dsē¹ jne¹. He¹ ja¹ ngiin¹ kiyh¹ mah¹ wa¹ jmeey¹ na¹ jngēē¹ hnäh¹ go¹ te¹. Wa¹ hääy¹ hnäh¹. Wa¹ høøy¹ jmi¹ lle¹ kyah¹ hnäh¹, wa¹ høøy¹ læ¹ jē¹ hu¹ dsē¹ kyah¹ hnäh¹, wa¹ høøy¹ jmi¹ ngo¹ kyah¹ hnäh¹ mah¹ mo¹ so¹ cha¹ ga¹ he¹ na¹ bääh¹ hnäh¹ ni¹ mi¹ wa¹ ra¹ ga¹ tē¹ jee¹ jäh¹ Jesucristo Dsa¹ jøøh¹ jnän¹. ²⁴ Ma¹ ra¹ he¹ mi¹ te¹ ba¹ hi¹ ga¹ tēēh¹ hnäh¹. He¹ ga¹ jäh¹ jmeey¹, ma¹ ra¹ he¹ jmee¹ bih¹.

²⁵ Øøhn¹, ngii¹ hnäh¹ kih¹ Dio mah¹ kway¹ be¹ kya¹ jnääh¹.

²⁶ Jmee¹ hnäh¹ Dio kih¹ læ¹ jēē¹ øøh¹ hnäh¹, ja¹ chuh¹ hnäh¹ kiyh¹ læ¹ hnøø¹ Dio.

²⁷ Kyaah¹ mada¹ kih¹ Dsa¹ jøøh¹ jnän¹, jwëēhn¹ hnäh¹, ja¹ hēh¹ hnäh¹ he¹ ma¹ siin¹ la¹ cha¹ nē¹ jee¹ læ¹ jēē¹ øøh¹ jne¹.

²⁸ Wa¹ mi¹ jää¹ Jesucristo Dsa¹ jøøh¹ jnän¹ læ¹ jēē¹ hnäh¹. Wa¹ la¹ læ¹ ja¹.

2 Tesalonicenses

He⁻ la⁻ jee' ga⁻ tē' to' je⁻ he⁻ ga⁻ si' Paa' kih' øøh' jne' hi⁻ chaa⁻ Tesalónica

¹ Jnä' Paa' kyaah' Silvano kyaah' Timotä siin⁻ kih' gwah⁻ jwii⁻ Tesalónica, hnäh' hi⁻ tääh' kyaah' Jesucristo Dsa⁻ jøøh' jnän` kyaah' Dio hi⁻ laa⁻ Tää' jnän`. ² Ngiiin' kih' Dio hi⁻ laa⁻ Tää' jnän` hi⁻ ngiin' kih' Jesucristo Dsa⁻ jøøh' jnän`, wa' kway' he⁻ llu' kyah' hnäh', hi⁻ wa' jmeey' hii' tii' kyah' hnäh'.

Dio lla' ta' kih' hi⁻ jmeeh⁻ øøh' jne' wa'ra⁻ ga⁻ tē' jee' jäh' Dsa⁻ jøøh' jnän`

³ Øøhn⁻, hnøø' kwa⁻ jnääh' ti'hmaah' kih' Dio lä⁻ jē' jmi' kwaat⁻ kyah' hnäh', lä⁻ lle' kih', lä⁻ llu' he⁻ ngoo' ba' dsöo' hoh' hnäh' kiyh', hi⁻ ngoo' ba' hnaah⁻ hnäh' dsa⁻ kyaah'. ⁴ Tih⁻ ba' dsē⁻ jnääh' lä⁻ koo⁻ jmeeh⁻ hnäh', he⁻ ja⁻ ga⁻ hlēeh' jnääh' llu' kyah' hnäh' lä⁻ koo⁻ lä⁻ koo⁻ gwah⁻ kih' Dio. Jmeeh⁻ jnääh' juu' ha⁻ lä⁻ jøh⁻ hoh' hnäh' kyaah' lä⁻ jē' wi' he⁻ dsa⁻ ngēē' hnäh'. Hi⁻ ha⁻ lä⁻ dsöo' hoh' hnäh' kih' Dio hi⁻ kwēeh⁻ ba' hoh' hnäh' ma' chaa⁻ hnäh' lli' wi'. ⁵ Heh' lä⁻ ja⁻, mi⁻ jnäā' ma⁻ ra⁻ he⁻ lla⁻ Dio ta' lä⁻ koo⁻ lle' kih', he⁻ ja⁻ na⁻ na⁻ ngē' hnäh' jwē' go⁻ taah' hnäh' ya⁻ jwii' kiyh', kih' he⁻ jēeh' hnäh' wi' na⁻.

⁶ Jēeh', Dio jmee' lä⁻ koo⁻ lle' kih', he⁻ mi⁻ hmaayh⁻ kih' hi⁻ jmeeh⁻ hnäh' na⁻. ⁷ Hi⁻ hnäh' hi⁻ dsa⁻ ngēē' wi' na⁻, hñah⁻ ba' hnäh' jee' teeh' hnäh' hoh' ko⁻ jøh' kyaah' jnääh' wa'ra⁻ ga⁻ tē' jee' lä⁻ jnä' Jesús jñaa⁻ gyuu⁻ kyaah' ángele kyaay' hi⁻ cha⁻ be' kih'. ⁸ Jäyh' jee' wa⁻ je⁻ jih' gyeh', ma⁻ ja⁻ heeyh' wi' lä⁻ jēē' hi⁻ sa⁻ ga⁻ heeh⁻ kih' Dio, hi⁻ lä⁻ kye⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻ lä⁻ hnøø' ju' hmēē' kih' Jesucristo Dsa⁻ jøøh' jnän`. ⁹ Hi⁻ he' na⁻, jēē' wi' he⁻ sa⁻ llaa⁻ jih' koh' jih' lih', uu' go⁻ te' ba' dsa⁻ taayh⁻ kih' Dsa⁻ jøøh' jnän`, jee' mo⁻ so⁻ tēēy' jēēy' jee' jnä' na⁻ hñah' kyaah' be' kiyh', ¹⁰ wa'ra⁻ ga⁻ tē' jmi' jäh' Jesús. Ma⁻ ja⁻ dsa⁻ taah' lä⁻ jēē' hi⁻ laa⁻ kyaay', jmeey' juu⁻ kiyh'. Peer⁻ jēē' dsah⁻ lä⁻ jēē' hi⁻ ma⁻ heeh⁻. Hi⁻ lä⁻ kye⁻ hnäh' jēeh' hñih', jēeh' ma⁻ lä⁻ dsöo' ba' hoh' hnäh' juu' he⁻ ma⁻ kwa' jnääh'.

¹¹ He⁻ ja⁻ ngii' jnääh' kyah' hnäh' lä⁻ jē' jmi' mah' jmää' Dio hnäh' lluu' lä⁻ lle' kyah' hnäh' hi⁻ na⁻ teeh' kyaay'. Hi⁻ ngii' jnääh' kiyh' mah' kway' be' kyah' hnäh' jmeeh' hnäh' lä⁻ jē' ta' llu' he⁻ hyoh⁻ hoh' hnäh' jmeeh', lä⁻ llu' he⁻ ma⁻ dsöo' hoh' hnäh'. ¹² Ma⁻ ja⁻ jmee' dsa⁻ juu⁻ kih' Jesucristo kwaat⁻ kyah' hnäh' hi⁻ ja⁻ ba' lä⁻ ja⁻ le' kyah' hnäh' ko⁻ jøh' kyaayh', kih' he⁻ llu' dsē' Dio jnän`, hi⁻ kih' he⁻ llu' dsē' Jesucristo Dsa⁻ jøøh' jnän`.

2

Ha⁻ lä⁻ le' wa'ra⁻ ga⁻ tē' jee' jäh' Dsa⁻ jøøh' jnän`

¹ Na⁻ hlēeh' ga⁻ jnääh' miih⁻ kih' ha⁻ lä⁻ le' wa'ra⁻ ga⁻ tē' jee' jäh' Jesucristo Dsa⁻ jøøh' jnän` hi⁻ ha⁻ lä⁻ jee' jnih' mah' jmeen' ko⁻ jøh' kyaayh'. Øøhn⁻, chuun⁻ kyaah' hnäh', ² ta⁻ hee' hnäh' ga⁻ juh⁻ hu⁻ dsē⁻ kyah' hnäh'. Ta⁻ jeh⁻ hoh' hnäh' cher' mah' ga⁻ nuuh⁻ hnäh' jäh' dsa⁻ ma⁻ jah⁻ Jesús. Ma⁻ ke⁻ he⁻ ga⁻ jäyh' ma⁻ hlēeh' Jmi⁻ lle' kih' Dio, ma⁻ ke⁻ he⁻ ga⁻ jäyh' ma⁻ ya⁻ ka⁻ dsa⁻ juu' kya⁻ jnääh' o ma⁻ tēēyh' juu' kya⁻ jnääh', ta⁻ jmee⁻ hnäh' he⁻ go⁻ te⁻. ³ Ta⁻ kwa⁻ hnäh' jwē' he⁻ ga⁻ mi⁻ gaa⁻ dsa⁻ hnäh'. Sa⁻ jäh' Jesús jää' sa⁻ ga⁻ ma⁻ lloo' jmi' jmee' dsa⁻ na⁻ høøh' kih' Dio lä⁻ kaa⁻ jmi⁻ gyuu⁻ hi⁻ lä⁻ jnäā' dsa⁻ hlēeh' hi⁻ ma⁻ na⁻ hee⁻ go⁻ te⁻. ⁴ Hi⁻ he' lä⁻ hnøø' lla⁻ dsēēy' kih' Dio hi⁻ kih' lä⁻ jē' he⁻ jmee⁻ dsa⁻ juu⁻ kih'. Jmääy' hñiiy' jøøh' kih' jee' lä⁻ jēē', lä⁻ jiih' gyay⁻ neh' gwah⁻ kih' Dio, jmääy' hñiiy' lä⁻ koo⁻ Dio.

⁵ ¿Che' sa⁻ dsöoh⁻ hoh' hnäh' he⁻ ga⁻ jwēeh⁻ hnäh' he⁻ la⁻, lä⁻ ma' gyan' kyaah' hnäh' jee' na⁻? ⁶ Ma⁻ ñeh' ba' hnäh' hee⁻ na⁻ he⁻ sa⁻ kwa⁻ jwē' lä⁻ jnäā' dsa⁻ hlēeh' he' jää' sa⁻ ga⁻ ma⁻ tē' jmi' kiyh'. ⁷ Sa⁻ chaa⁻ hi⁻ ñe⁻ kwee⁻, ha⁻ lä⁻ ma⁻ løø' jmee⁻ ta⁻ hi⁻ hlēeh' he', pero ma⁻ ra⁻ he⁻ jmee⁻ bih' ta⁻ to⁻ ké'. Koo⁻ jøøy⁻ lloo⁻ jmi' jñuu⁻ he⁻ jmee⁻ jwiih⁻ kiyh

⁸ Ja-ga-na lä-cha-jwë ngëy jnä'hä. Pero wa-ra-ga-të-jee-jäh Jesús, kyaah lle he hä hooy ba jngëeyh dsa hlëeh he. Mi-llaay go-te kyaah jmëë kiyh wa-ra-jayh.
⁹ Kyaah cha-miik-be kiyh Tana, jmee dsa hlëeh he ta. Jmeey hii goo jmi-gyuu hi jmeey he juh-gaa. Pero kyaah juu ta juu jmah ba jmeey lä-jë he ja. ¹⁰ Ja he koo nëë he hlih jmeey. Kyaah he ja, mi-gaay dsa hi ma-tääh heë go-te, kih he sa-ga-lä-hnøoy ma nuuy ju'dsoo mah ma läay. ¹¹ He ja kwa Dio jwë lä-gaa dsa he cha-gamiik kyaah juu ja mah jmee gyih he kih juu ta juu ba. ¹² Heh lä-ja, jä dsojwii në kiyh lä-jëë hi sa heeh kih ju'dsoo, kih he hnø gyih he hlih.

Ga-lleeh Dio jne mah läj jne

¹³ Dsa-jøh jnän hnäy hnäh øøhn, he ja jmee bii kwa jnääh tää ti'hmaah kih Dio kwaat kyah hnäh. Jëeh Dio ga-lleeh hnäh lä ma-to-në mah lääh hnäh, lällu he ga-mi-lluuy hnäh ta-la kih Jmi-lle Na-jngii hi lällu he ma-dsoo hoh hnäh kih ju'dsoo. ¹⁴ Ga-tëeh Dio hnäh kyaah ju'hmëë he ga-kwa jnääh mah tëeh hnäh ya-jwii kih Jesucristo Dsa-jøh jnän. ¹⁵ Lä-ja øøhn, go-taah hnäh koo hweh. Ta wa-gaa hoh hnäh lä-jë he ga-lä-tëeh hnäh kyaah juu he ga-hlëeh hi kyaah lä-jë he ga-sii jnääh kyah hnäh.

¹⁶ Ngii jnääh kih Jesús Dsa-jøh jnän hi ngiin kih Dio hi laa Täa jnän hi hnäa jne, hi ga-jmee jëë dsë-jne he sa-llaa jih koh, hi ga-jmee cha-o-jøh dsë-jnän ta-la kih he llu dsëy. ¹⁷ Ngii kiyh mah wa jmeey jëë hoh hnäh hi wa kway be kyah hnäh mah ya-hii llu lä-jë he hlëeh hnäh hi lä-jë he jmeeh hnäh.

3

Ga-jäh Paa siih øøh jne ngii hnäh kyaa jnääh

¹ Øøhn ta jyoh ko-taa, ngii hnäh kyaa jnääh mah lloo-cha juu kih Dsa-jøh jnän lä-kaa jmi-gyuu hi lä-ja wa-tøoyh ta juu ja lä-koo ga-jmeeh hnäh. ² Ngii hnäh kyaa jnääh mah sa-cha he dsa-ngëë jnääh jee kih dsa-hnaa dsë. Jëeh ja lä-jëë dsa lä-dsoo dsë juu la. ³ Pero mi-te ba Dsa-jøh jnän juu kih, ma-ra he hää bih hnäh mah sa-cha he dsa-ngëeh hnäh. ⁴ Kye jnääh o-jøh dsë kih Dsa-jøh jnän, he jmeeh ba hnäh lä-jë he ma-jäh jnääh hi ngoo ba jmeeh hnäh lä-ja. ⁵ Dsa-jøh jnän, hi he ba jää hnäh mah lä-hnaah hnäh øøh hnäh lä-koo hnäa Dio jne hi lä-ja jäay hnäh mah kwëeh hoh hnäh lä-ga kwëeh dsë Cristo.

Jmee bii jmee jne ta

⁶ Jmee jnääh mada kyah hnäh lä-hih kih Dsa-jøh jnän. Ta jmee hnäh ko-jøh kyaah ni-jaa øøh jne hi jmee wa-la-cha-la, hi sa-jmee he lä-jë juu he ma-kwa jnääh. ⁷ Ma-neh ba hnäh he lle kyah hnäh jmeeh hnäh lä-koo jmee jnääh. Sa-ga-jmee jnääh wa-la-cha-la jee kyah hnäh. ⁸ Sa-ga kih jnääh la-ga kih jnääh kih ni-jaa dsa. Sa-ga-tëeh jnääh dsë jnääh ma-ga-jmee jnääh ta-lä-jmii lä-hwë. Jëeh ni-jaa hnäh sa-ma-hnø jnääh ma-lla-kyaa jnääh jmi. ⁹ Ja he sa-na-ngë jnääh jwë he ma-ngii jnääh kyah hnäh. Pero la he ja, ga-jmee jnääh ta mah jmeeh hnäh ja-ba lä-koo ga-jmee jnääh. ¹⁰ Lä ma-ga-tooh jnääh kyaah hnäh ga-jmee jnääh mada: Cher mah hi sa-hnø jmee ta, lä-ja sa-wa kuyh.

¹¹ Jëeh ma-nuu jnääh, ko-llaa dsa-kyaah hnäh jmee wa-la-cha-la. Ni-miik ta sa-jmeey. Koo dsa-jëy he jmee dsa-ba. ¹² Kih hi he na-hlëeh jnääh hi jmee jnääh mada, lä-hih kih Jesucristo Dsa-jøh jnän. Ta wa-täayh ta-la ta jnø, wa jmeey ta mah lä-cha he kuyh.

¹³ Hi hnäh øøhn, jmee ba hnäh he llu, ta tu hnäh. ¹⁴ Cher mah chaa ko-llaa hi sa-nuuh kih juu he na-sii la, kye da hnäh kwaat kih hi jmee lä-ja hi

mo⁺to⁺ jmeē⁻ hnäh^ʻ kō⁻jōh^ʻ kyaayh^ʻ mah¹ wa^ʻ jā⁻ o⁻hih⁺ kiyh¹. ¹⁵ Pero ta⁺ jmeē⁻ hnäh^ʻ na⁻hääh^ʻ hnih^ʻ, hlēēyh^ʻ lä⁻lle⁻ kih¹ ta⁺la⁺ kih¹ he⁻ laa¹ øøh¹ ba^ʻ.

¹⁶ He^ʻ ba^ʻ Dio hi⁻ jmeē⁺ hii^ʻ tii^ʻ jnän⁻, wa^ʻ jmeey^ʻ hii^ʻ tii^ʻ kyah¹ hnäh^ʻ lä⁻jē⁻ jmi^ʻ wa^ʻ he⁻ cha⁻ he⁻ he⁻ chaa⁻ hnäh^ʻ. Dio kyaah^ʻ hnäh^ʻ.

¹⁷ Jnä^ʻ Paa^ʻ ma⁻siin¹ miih⁻ jee^ʻ ga⁻dsaa¹ juu¹ la⁻ kyaah^ʻ goon⁺. Lä⁻ja⁻ jmeen⁺ kyaah^ʻ lä⁻jē⁻ je⁻ he⁻ siin⁺ mah¹ la¹ dsoo^ʻ jnä^ʻ he^ʻ hi⁻ chee⁺ je⁻ ja⁻. ¹⁸ Wa^ʻ mi⁻jää¹ Jesucristo Dsa⁻jōøh¹ jnän⁻ lä⁻jēē⁻ hnäh^ʻ. Wa^ʻ la¹ lä⁻ja⁻.

1 Timoteo

He la to nē je he ga sī Paa kih Timotä

¹ Jnä Paa laan' apóstol kyaa' Jesucristo lä'hih' kih' Dio hi lää jne' hi lä'hih' kih' Jesucristo Dsa jøøh' jnän' hi kyen' o jøøh' dsē kih'. ² Siin' kyah' Timotä, hne hi laa' lä'koō gyuu kyaan' lällu' he jään' hne jwē' kih' Dio. Ngün' kih' Dio hi laa' Tää jnän' hi kih' Cristo Jesús Dsa jøøh' jnän' wa' kway' lä'jē' he llu' kyah', wa' lä'ñih' dsēy' hne, hi wa' jmeey' hii' tii' kyah'.

Ga jmeē' Paa mada' kih' Timotä mah' hlēy' dsa hi kwa' juu' ta juu'

³ Jää' sa' ga ma ngoon' ta hwa' Macedonia, ga jwēēhn' hne he jāh' jwii' Éfeso na mah' hah' kih' ko llaa' hi mi gaa' dsa kyaah' juu' ta juu'. ⁴ Ni ta kwa' jwē' jmeey' he kih' lä'jē' juu' ma gyuh' kiyh', ni he jmeey' juu' ha lä' ma laa' ma hyaa' ta gyuu' h' jnän'. Sa cha' jee' llaa' juu' ja'. Koō llay' hni' ba' ja'. Sa dsoo' ta cha' nē' juu' kih' Dio kyaah' juu' ja'. He dsoo' dsē jne' kih' Dio, he ja' ba' jmää' kih' dsa'. He ja' jwahn' ka läh', ja jāh' Éfeso na mah' jmeeh' he ga jwēēhn' hne jāä'.

⁵ He hnoon' lä'hnää' dsa øøh' kyaah' koō nēē' ba huu' dsē, he ja' ba ma jmeen' mada' lä' na. Peer' cher' mah' hni' huu' dsē kiyh' hi cher' mah' koō jāh' bih' he ma dsoo' dsēy' kih' Dio, sa jmää' kiyh' he jāyh' hnäy' øøyh'. ⁶ Kih' he ga jmeē' ko llaa' dsa ta' koo' he hnäy' øøyh', he ja' ga nääy' kyaah' juu' he sa' jmää' ta'. ⁷ Hnøøy' jmääy' hñiiy' jaa' hi kyuu' ley kih' Dio, pero ni he hlēy' sa' ngēy', ma ke' kway' juu' lä'kaa' tuh' dsēy'.

⁸ Pero ma nē' ba' jne', llu' ba' ley kih' Dio wa' ra jāh' kih' ngēē' jne' hee kih' jmää' ley ja'. ⁹ Nē' ba' jne' sa' ga kwa' Dio ley kih' hi jmeē' he llu'. La' kih' hi ma hlāäh', kih' hi chaah', kih' hi na hee' dsē, kih' hi jmeē' dso' kye', kih' hi sa' kyaah' Dio, kih' hi sa' cha' nuuh' kih', kih' hi jngēēh' cho' jmi', kih' hi jngēēh' dsa kyaah', kih' hi he' ba' hnøø' ley ja'. ¹⁰ Kih' dsa mē' dsa nuuh' hi kaah' wa' hi cha' hi, kih' dsa mē' o dsa nuuh' hi kaah' ja' ba' dsa kyaah', kih' hi hēē' dsa mah' hnēy', kih' hi ta juu', kih' hi jmeē' ju' dsoo' kih' juu' ta juu', hi la' kih' hi hnøø' lla dsēē' kih' ju' dsoo' he kwa' jnääh' la', ¹¹ lä'koō lle' ju' hmēē' he na hñaan' kwan'. He ba' che' na hñaa' la' ju' hmēē' kih' Dio hi laa' Tää jnän'.

Cha miuh' ga lä'ñih' dsē' Dio kih' Paa'

¹² Kwan' ti' hmaah' kih' Cristo Jesús Dsa jøøh' jnän' hi kwa' be' kin'. Jēēh', ga jmääy' jnä' kwaat' he mi' ten' kiyh', he ja' ga hñaa' jnä' mah' jmeen' ta' kiyh'. ¹³ Jää' sa' ga ma tēy' jnä' ga mi' kwah' jnih'. Ga ngēn' jmeen' hñaa' dsēn' kih' dsa kyaay', ma hää' jwēte. Pero ga lä'ñih' dsē' Dio jnä', jēēh' sa' ma' man' hee ja' ma' jmeen', hi sa' ma' heen' kih' ju' dsoo'. ¹⁴ Ha koh' sa' llu' dsē' Dsa jøøh' jnän' kyaah' jnä'. Ga jmeey' ga lä' dsoo' dsēn' kiyh' hi ga jmeey' he ga lä' hnaan' dsa ta' la' kih' Cristo Jesús.

¹⁵ Juu' he jwahn' la', la' dsoo' hi hnøø' heh' ga lä' jēē' dsa. Ja' Cristo Jesús jmi' gyuu' la' mah' läy' dsa hi jmeē' he hñih'. Hi jnä' laan' to nē' kih' jee' lä' jēē' hi jmeē' lä' ja'. ¹⁶ Kih' he ja' ba' na, ga lä'ñih' dsē' Dio jnä', mah' mi jnäā' Cristo Jesús ta' la' ki' jnä' ha lä'koō jøh' dsēy'. Jēēh', cha' ga miuh' he hñih' ga jmeen' lä' koh' ga' he jmeē' jñah'. Lä' jwē' ja', ka' kwaat' hi na' ga heeh' kih' Jesús, ha koh' sa' lä' jøh' dsē' Jesús kyaayh', mah' jmeey' chaay' lä' jē' joh' jmi' cha'. ¹⁷ Lä' ja' wa' la' juuh' kih' Dio hi wa' laay' jøøyh'. Sa' cha' ga jñah' Dsa ta' hi jøøh' ga, hi sa' juu' jih' koh', hi ni sa' tēē' jne' jēē' jnih', jaa' hñii' bih' laay' Dio hi kyuu'. Wa' la' lä' ja'.

¹⁸ Timotä, gyuu' kyaan', kwēēhn' hne nuuh' la', ja' ba' lä'koō juu' he ga mi' jnäā' Dio kih' hi ga hlēēh' kyah' jāä'. Ja' mi dsooh' hoh' lä'koō ga jāh' hi he mah' tēēh'

be' jmeeh' ta' lä' jiih' jee' le'. ¹⁹ Hnøø' lä' ma' dsoo' ja' ba' hoh', hi' lä' ma' jmeeh' ja' ba' he' llu' jmah' mah' sa' hñii' hñu' dsē' kyah'. Ko' llaa' dsa' sa' ga' jmeey' he' lä' koo' ya' nääy' kyaah' hñu' dsē' kiyh', he' ja' ga' heey' hñiiy', mo' so' ga' nääy' ta' cha' né'. ²⁰ Uu' hi' ga' jmee' lä' ja' chee' Himeneo kyaah' Leja'. Hi' he' ga' ngēen' kih' Tana' mah' lä' ja' mi' tēy' sa' mi' kwayh' Dio.

2

Ha' lä' chuu' jne' kyaah' Dio kih' lä' jēē' dsa'

¹ Chuu' kyaah' hne' to' né', wa' ngii' jne' kih' Dio mah' wa' le' llu' kih' lä' jēē'. Wa' hlēeh' jne' Dio lä' jēē' he' lä' dsē' jne' hi' wa' chiihn' Dio lä' jēē' he' chaa' jne', hi' wa' kwan' ti' hmaah' kiyh'. ² Lä' ja' hnøø' ngii' jne' kih' lä' jēē' hi' kye' ta' hi' lä' kye' dsa' ta' mah' mah' kway' jwē' dsa' toohn' llu' hii' ti' jnän'. Hi' lä' ja' cha' jwē' hnääh' Dio, hi' jmeen' lä' koo' lle' kih'. ³ He' la' ba' ja' he' llu' he' tih' dsē' Dio hi' lä' jēē' jne'. ⁴ Dio hnøø' he' lä' jēē' dsa' hi' hnøøy' lä' ngēē' dsa' ha' lä' la' ju' dsoo'. ⁵ Jēēh', jaa' ba' Dio laa' hi' lä' ja' jaa' ba' dsa' ñuuh' chaa' hi' mi' ee' juu' kih' dsa' kyaah' Dio. Dsa' ñuuh' he' chee' Jesucristo. ⁶ Ga' ngēy' hñiiy' he' ga' juuy', mah' lä' äy' lä' jēē' dsa'. He' la' ga' mi' jnäa' Dio ma' ga' lloo' jmi' ja'. ⁷ He' ja' ga' hñaa' jnä' laan' apóstol mah' kwan' juu' kiyh'. Ñe' ba' Cristo, hlēeh' ju' dsoo', sa' ta' juun'. Na' hñaan' mi' tēen' dsa' hi' sa' laa' judiu, hee' ja' he' dsoo' dsē' jne' hi' hee' ja' ju' dsoo'.

⁸ He' ja' hnoon' lä' jēē' dsa' ñuuh' hi' chaa' lä' kaa' jmi' gyuu' chuu' kyaah' Dio. Hi' wa' ra' ga' hlēeyh' kyaah' Dio chooy' gooy' ta' gyuuh', hnøø' na' jngēy', sa' lleey', hi' sa' hneey'.

⁹ Lä' ja' jwahn' ka' läh' kih' dsa' mē', wa' kyeyh' hñiih' kyaah' koo' nēē' ba' hñu' dsē' lä' koo' lle' kih' hi' hnaah' Dio. Hi' wa' ra' ga' jñaa' lley' sa' llu' jmeey' jih' gyeh' na' beh' kyaah' ñe' nøø' o' kuu' he' hmooh', ni' he' këyh' hñiih' hmooh'. ¹⁰ Lla' he' ja', wa' jmäy' hñiiy' na' hñaa' kyaah' lä' jēē' ta' llu', lä' koo' lle' kih' dsa' mē' hi' hnaah' Dio.

¹¹ Hi' sa' sooh' kih' dsa' mē' he' tooyh' miih' jee' kwa' dsa' juu', hnøø' nuuyh' kih' juu' he' nuuy'. ¹² Sa' kwan' jwē' kih' dsa' mē' he' mi' tēy' dsa' ñuuh', ni' sa' le' kay' né' kih' dsa' ñuuh'. Hnøø' dsa' taayh' to' ké' ba'. ¹³ Jēēh', Dio ga' jmäa' Adán to' né'. Kēē' ga' ga' jmäy' Eva. ¹⁴ Hi' ja' kih' Adán ga' mi' goo' hi' sa' llu'. Kih' dsa' mē' ba' ga' mi' gooy'. Kih' he' ja' ba' ga' lä' cha' dso' kye' kiyh'. ¹⁵ He' ja' ga' jah' Dio kih' dsa' mē', jēy' wi' jee' lä' chaa' gyuu' kyaay', pero lä' ä' bih' cher' mah' ngoo' ba' dsoo' dsēy' kih' Dio hi' lä' ja' hnøø' hnäy' dsa', hnøø' na' jngēy', hi' hnøø' dsa' taayh' lä' koo' lle' kih'.

3

Ha' lä' hnøø' jmee' hi' kye' né' kih' øøh' jne'

¹ Jwahn' dsoo', cher' mah' chaa' hi' hnøø' ka' né' kih' øøh', ta' llu' ba' ja' hnooyh'. ² Pero hi' hä' goo' ta' ja', jmee' bii' laay' jaa' hi' sa' na' bääh' ni' miih' dsoo', jaa' dsa' ñuuh' hi' kyaah' jaa' ba' dsa' mē', jaa' hi' ngē' koo' nēē' ba', jaa' hi' hä' hñii', jaa' hi' hä' ta' kih', jaa' hi' kwa' jee' ja' dsa' hi' go' nää', jaa' hi' lih' mi' tēē' dsa'. ³ Sa' le' ka' né', jaa' dsa' lla' hñiih'. Hñää' jaa' hi' sa' hnee', jaa' hi' jøh' dsē' hi' sa' ti' choo' juu', jaa' hi' sa' hee' dsē' kuu', ⁴ jaa' hi' lih' lla' ta' cha' neh' kih', jaa' hi' lih' kwēeh' nuuh' joo' mah' sa' jiiyh' juu' kyaayh'. ⁵ Cher' mah' chaa' jaa' hi' sa' lih' lla' ta' cha' neh' kih', ja' ba' lä' ja', kay' né' kih' gwah' kih' Dio? ⁶ Jaa' øøh' jne' hi' hmēē', sa' le' kay' né', wa' ra' ja' hñu' dsē' kiyh' jmäy' hñiiy' jøøyh', hi' ja' dso' jwi' né' kiyh' lä' koh' ga' la' kih' hi' sa' llu'. ⁷ Hi' jee' kih' hi' sa' ma' heeh', hnøø' hii' juu' kiyh' he' jmeey' he' llu' jmah' ba', mah' sa' hlēeh' dsa' hñiih' kiyh' hi' lä' ja' sa' mi' goo' hi' sa' llu' kiyh'.

Ha' lä' hnøø' jmee' dsa' na' lleh' kyaa' Dio hi' kwa' juu' kiyh'

⁸ Hi⁻ lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh⁻ kih⁻ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ jmee⁻ be⁻ kih⁻ hi⁻ kye⁻ në⁻, hnää⁻ jaa⁻ hi⁻ hä⁻ ta⁻ kih⁻, hi⁻ mi⁻ te⁻ juu⁻ kih⁻, hi⁻ sa⁻ hih⁻, hi⁻ hi⁻ sa⁻ hee⁻ dsë⁻ kuu⁻. ⁹ Hi⁻ hnää⁻ jaa⁻ hi⁻ na⁻ jngii⁻ huu⁻ dsë⁻ kih⁻, hi⁻ chooh⁻ koo⁻ hweh⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻ dsoo⁻ dsë⁻ jne⁻, he⁻ ma⁻ lä⁻ jnä⁻ jnän⁻ na⁻. ¹⁰ He⁻ ja⁻, jää⁻ ga⁻ hnøø⁻ kye⁻ jne⁻ kwaat⁻ che⁻ jmääy⁻ jmeey⁻ ta⁻ ja⁻. Ja⁻ ga⁻ na⁻, le⁻ jmeey⁻ be⁻ kih⁻ hi⁻ kye⁻ në⁻, cher⁻ mah⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ na⁻ bääyh⁻.

¹¹ Ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ kih⁻ dsa⁻ më⁻, hnøø⁻ jaa⁻ hi⁻ hä⁻ ta⁻ kih⁻, hi⁻ sa⁻ koooh⁻ juu⁻ jwii⁻, hi⁻ ngë⁻ koo⁻ nëë⁻ ba⁻, hi⁻ jaa⁻ hi⁻ mi⁻ te⁻ juu⁻ kih⁻.

¹² Hi⁻ jmee⁻ be⁻ kih⁻ hi⁻ kye⁻ në⁻, wa⁻ laay⁻ dsa⁻ ñuuu⁻ kyaa⁻ jaa⁻ ba⁻ dsa⁻ më⁻, hi⁻ wa⁻ liyh⁻ llay⁻ ta⁻ cháneh⁻ kiyh⁻, hi⁻ wa⁻ kwëëyh⁻ nuuu⁻ joooy⁻. ¹³ Lä⁻ jëë⁻ hi⁻ ya⁻ hëë⁻ llu⁻ kyaah⁻ ta⁻ ja⁻, dsa⁻ hä⁻ ta⁻ kiyh⁻ jee⁻ kih⁻ dsa⁻ kyaayh⁻ hi⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ lä⁻ cha⁻ be⁻ kiyh⁻ hlëëyh⁻ dsa⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ he⁻ ma⁻ dsoo⁻ dsë⁻ jne⁻ kih⁻ Cristo Jesús.

Jnaah⁻ la⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻ lä⁻ jnä⁻ jnän⁻

¹⁴ Hnoon⁻ niin⁻ na⁻ jëën⁻ hne⁻ चाह⁻ la⁻, pero ma⁻ ra⁻ he⁻ sii⁻ ba⁻ jnä⁻ kyah⁻, ¹⁵ le⁻ ga⁻ che⁻ sa⁻ ngoon⁻ चाह⁻. Lä⁻ ja⁻ lä⁻ neh⁻ ha⁻ lä⁻ kah⁻ në⁻ kih⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ heeh⁻ hi⁻ laa⁻ gwah⁻ kih⁻ Dio jiih⁻ hi⁻ tääh⁻ në⁻ kih⁻ ju⁻ dsoo⁻, hi⁻ chooyh⁻ koo⁻ hweh⁻ juu⁻ ja⁻, laay⁻ lä⁻ koh⁻ ma⁻ ti⁻ na⁻ hyah⁻. ¹⁶ Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo⁻, sa⁻ lä⁻ kēh⁻ jne⁻ jmi⁻ lä⁻ ngëen⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ jwë⁻ kih⁻ Dio. Pero kyaah⁻ he⁻ na⁻ sii⁻ jee⁻ la⁻ lä⁻ ngëë⁻ ba⁻ jne⁻ miih⁻:

Ga⁻ mi⁻ jnää⁻ Dio hñii⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻, laay⁻ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ dsa⁻.

Hi⁻ he⁻ ya⁻ hëë⁻ lluu⁻ ta⁻ la⁻ kih⁻ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁻.

Lä⁻ jëë⁻ ángele ga⁻ jëëy⁻.

Hi⁻ ga⁻ kwa⁻ dsa⁻ juu⁻ kiyh⁻ kih⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu.

Ga⁻ lä⁻ dsoo⁻ dsë⁻ dsa⁻ kiyh⁻, jmi⁻ gyuu⁻ la⁻,

hi⁻ ga⁻ heeh⁻ Dio ka⁻ läh⁻ gyuuu⁻ ya⁻ jwii⁻.

4

Lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ jmee⁻ dsa⁻ ta⁻ koo⁻ ju⁻ dsoo⁻

¹ Na⁻ hñaa⁻ lä⁻ jëë⁻ ga⁻ mi⁻ jnää⁻ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁻, ha⁻ lä⁻ le⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻ llaa⁻ jmi⁻. Ko⁻ llaa⁻ dsa⁻ lä⁻ øø⁻ kih⁻ he⁻ ma⁻ dsoo⁻ dsë⁻ jne⁻, nuuy⁻ juu⁻ ta⁻ juu⁻ he⁻ kwa⁻ jmi⁻ lle⁻ hliih⁻. ² He⁻ ba⁻ che⁻ ta⁻ juu⁻ hi⁻ kwa⁻ juu⁻ lä⁻ ja⁻! Mo⁻ so⁻ liiyh⁻ he⁻ jmeey⁻, jlë⁻ go⁻ te⁻ huu⁻ dsë⁻ kiyh⁻. ³ Mo⁻ so⁻ kway⁻ jwë⁻ jee⁻ goo⁻ dsa⁻, ni⁻ sa⁻ kway⁻ jwë⁻ kuh⁻ hih⁻ dsa⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ cha⁻. Pero Dio ga⁻ llä⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ cha⁻ mah⁻ kuh⁻ hih⁻ hi⁻ kwa⁻ tih⁻ maah⁻ kiyh⁻, hi⁻ laa⁻ kyaay⁻ hi⁻ kyuuu⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ ju⁻ dsoo⁻. ⁴ Jëeh⁻, llu⁻ ba⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ ga⁻ llä⁻ Dio he⁻ kih⁻ hih⁻. Sa⁻ cha⁻ he⁻ kih⁻ jähn⁻ sa⁻ llu⁻, hnøø⁻ kwan⁻ tih⁻ maah⁻ kih⁻ bih⁻. ⁵ Kyaah⁻ juu⁻ kih⁻ Dio hi⁻ kyaah⁻ he⁻ ngii⁻ dsa⁻ kiyh⁻, jmee⁻ na⁻ jngii⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ kuh⁻ hih⁻ dsa⁻.

Ha⁻ lä⁻ hnøø⁻ jmee⁻ hi⁻ hä⁻ goo⁻ ta⁻ kih⁻ Cristo

⁶ Cher⁻ mah⁻ mi⁻ tēē⁻ øø⁻ juu⁻ la⁻, ya⁻ hëeh⁻ ba⁻ hne⁻ llu⁻ kyaah⁻ ta⁻ kih⁻ Jesucristo, hne⁻ hi⁻ tēē⁻ be⁻ kyaah⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻ dsoo⁻ dsë⁻ jne⁻, ja⁻ ba⁻ ju⁻ dsoo⁻ he⁻ ma⁻ heeh⁻ na⁻. ⁷ Mo⁻ to⁻ taah⁻ hñaa⁻ kyaah⁻ juu⁻ ma⁻ gyuh⁻, kyaah⁻ juu⁻ he⁻ sa⁻ jmää⁻ ta⁻. Jmee⁻ bii⁻ hnääh⁻ Dio ba⁻. ⁸ Llu⁻ ba⁻ miih⁻ he⁻ koo⁻ hlii⁻ jne⁻. Pero cha⁻ ga⁻ miih⁻ llu⁻ he⁻ hnääh⁻ jne⁻ Dio. Jëeh⁻ he⁻ ja⁻ la⁻ ya⁻ jøø⁻ jnän⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻ hi⁻ lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh⁻ jmi⁻ gyuu⁻ he⁻ na⁻ ga⁻ lä⁻ jnä⁻. ⁹ Juu⁻ la⁻, la⁻ dsoo⁻ hi⁻ jmee⁻ bii⁻ heeh⁻ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻. ¹⁰ He⁻ ja⁻ ba⁻ kwa⁻ jne⁻ be⁻ lä⁻ jiih⁻ jee⁻ le⁻, kih⁻ he⁻ kye⁻ jne⁻ o⁻ jøh⁻ dsë⁻ kih⁻ Dio jiih⁻, hi⁻ lää⁻ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻. Pero lä⁻ jëë⁻ hi⁻ ma⁻ heeh⁻ kiyh⁻, hi⁻ he⁻ ba⁻ lää⁻.

¹¹ Ja⁻ mi⁻ tēēh⁻ dsa⁻ juu⁻ la⁻, hi⁻ jwiih⁻ hñih⁻ jmee⁻ bii⁻ mi⁻ tey⁻. ¹² Ni⁻ jaa⁻, ta⁻ wa⁻ mi⁻ kwah⁻ hne⁻ kih⁻ he⁻ mäh⁻. Jlë⁻ jwë⁻ kiyh⁻. Jmee⁻ ba⁻ hne⁻ kwee⁻ mah⁻ ka⁻ në⁻ hi⁻ ma⁻ heeh⁻ juu⁻ kih⁻ Dio lä⁻ koo⁻ jmeeh⁻ hñaa⁻: ha⁻ lä⁻ hlëeh⁻, ha⁻ lä⁻ jmeeh⁻, ha⁻ lä⁻ hnaah⁻ dsa⁻ kyaah⁻, ha⁻ lä⁻ ma⁻ dsoo⁻ hoh⁻ kih⁻ Dio hi⁻ ha⁻ lä⁻ ngēh⁻ kyaah⁻ koo⁻ nëë⁻ ba⁻ huu⁻ dsë⁻. ¹³ Ta⁻ ko⁻ jiih⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻ lloon⁻, ja⁻ hēh⁻ ba⁻ hne⁻ juu⁻ kih⁻ Dio, ja⁻ hlëeh⁻

dsa- kyaah' juu' na-, hi' ja- mi-tëeh' dsa- ka-läh'. ¹⁴ Ta' ya-tu' ta' he- ga-hñah' kih' Dio lä' ma' ga' kye- dsa-gyuu' goo- në' kyah'. Ga' ngëey' juu' he- ga' mi-jnäa- Dio kiyh', ga-hlëeyh' kih' ta' he- ma-hñah' kih' Dio.

¹⁵ He- ja- ta' hwaä' jee' jmeeh- ta' ja-. Jmee' ba' hne- he' mah' lii- ga-llooh' ba' hne- ta' cha' në'. ¹⁶ Hää' hñah' hi- leeh- wa' ra- ga' mi-sih' juu' na-. Ja- mi-teh' ba' hne-. Cher' mah' ga-llooh' ba' hne- jmeeh- lä' na-, lääh' hñah' hi- lääh' lä-jëe' hi- nuu- juu' he- kwah-.

5

Ha- lä' dsa'toohn' kyaah' hi- ma-heeh- juu' kih' Dio

¹ Ta' hlëeh' dsa-nñuh- ma-gyuh- wa' la' cha- la', hlëeyh' kyaah' juu' llu' ba' lä' koh' jaa- täa' kyaah'. Hi' lä' ja- kih' hi- kwaa-, hlëeyh' lä' koh' dsa-nñuh- øøh' ba'. ² Lä' ja- kih' hi- laa' dsa- ma-hyaa', hlëeyh' lä' koh' maa' kyaah'. Hi' kih' hi- laa' dsa- më' kwaa-, hlëeyh' lä' koh' dsa- më' øøh' ba'. Wa' na-jngii' go-te- huu' dsë- kyah' kyaayh'.

³ Cher' mah' dsöö' chaa- dsa- më' hi- hñi', kwa' be' kiyh'. ⁴ Pero cher' mah' chaa- dsa- hñi' hi- chaa- joo', chaa- gyuu- llooy', hi- he' ba' ga-tëe' jmee' be' kiyh' to- në', lä' koo- lle' kih' hi- hnaah- Dio, lä' llu' he- ga' mi-kwaa- cho' jmiy-. He- ja- ba' llu' hi' tih' dsë' Dio. ⁵ Cher' mah' chaa- jaa- ma' ra' hi- dsöö' hñi', hi- ma-jä' hñi' go-te-, hi- he' ba' kye- o- jøh' dsë- kih' Dio, hlëeyh' kyaah' Dio, hi' ngiiy' kiyh' lä' jmi' lä' hwë'. ⁶ Pero dsa- më' hñi' hi- jmee- lä' ngii- jmi- ngo' kih', na- juuy' jee' ka- Dio ma' ke- jiiy' jmi-gyuu- la-. ⁷ Kwa' ba' hne- juu' la-, mah' ni' jaa- sa' wa' jä' na-bääh' dsöö'. ⁸ Cher' mah' chaa- hi- sa' jmee- he' kih' hi- chaa- kyaay', he- ma-bey' he- ma-dsöö' dsëy' ba' ja-. Hi' jmeey' hñi' cha- ga' mi- ch'er' mah' sa- hääy' hi- tääh' cha' neh' kiyh'. Hlëeh' gyih' lä' koh' ga' hi- sa' ma-heeh- go-te-.

⁹ Cher' mah' chaa- dsa- më' hñi', hi- hää' la' ga' to' lo' gya' dsë' gya' ji- ñe-, hi- he' ba' cha- jwë' lla- llee' je- mah' hyoyh' he- jmee' bii' kiyh', cher' mah' ma' laay' më' jaa- ba' dsa-nñuh-. ¹⁰ Jmee' bii' jaa- dsa- më' hi- hii' juu' jmee- he- llu' jmah', hi- ga' mi-kwaa- joo', hi- ga' kwa' jee' ga' jä' dsa-, hi- ga' jmää' hñi' hwaä' mah' ga' jmeey' ta' he' kih' hi- laa' kyaä' Dio, hi- ga' jmeey' be' kih' hi- jëe' wi', hi- ma' tée' jmee' he- llu' jmah'.

¹¹ Pero dsa- hñi' hi- kwaa-, sa' cha- jwë' kiyh' lla- lleey' je-, wa' ra- ja' dsëy' kaay' jñah' dsa-nñuh- hi- sa' lä' tääy' mi-tey' ta' kih' Cristo. ¹² Jee' ja- ma- na-bääh', kih' he- ma-hlääh- kyaah' hmoo' he- ga' jmeey' to- në'. ¹³ Hi' ja' ma' la' he- ja- jmeey', lä' jwëeyh' hi' lä' téey' ngëy' lä' joh' hne' chih'. Hi' kooyh' juu' jwi', hi' taayh' hñi' jee' sa' ga' téey' jëey', hi' llay' juu' he- sa' ga' téey' hlëeyh'. ¹⁴ Dsa- më' hñi' hi- kwaa-, hnoo' ga' jnä' he- kaay' dsa-nñuh-, mah' lä' chaa- jooy' hi' jmeey' ta' he' cha' neh' kiyh'. Hi' hnøø' liiyh' kih' lä' jë' he- jmeey'. Lä' ja- jlë' jwë' kih' hi- na- høøh' hi- hlëeh' wi' kiyh'. ¹⁵ Chaa- ko- llaa' dsa- më' hñi' ma- tuy' juu' kih' Dio mah' jmeey' lä' jøø' Tana' kiyh'.

¹⁶ Cher' mah' cha' neh' kih' øøh' jne' hi- më' hi- nñuh- chaa- jaa- dsa- më' hñi', wa' hnøø' bih' lä' jë' he- jmee' bii' kiyh' mah' sa' jmee' hii' kih' gwah-. Ja- ga' na' lä' tää' gwah- kwa' be' kih' dsa- hñi' hi- sa' chaa- kyaä' go-te-.

¹⁷ Dsa- gyuu' hi- tääh' ta' jää' gwah-, lle' kih' hyoyh' to' jaa'. Pero jmee' bii' hyoh' to- në' hi- kwa' juu' kih' Dio, hi- lä' ja- hi- mi-tëe- dsa-. ¹⁸ Lä' ja- na- sii- juu' kih' Dio: "Sa' llu' na- hñu- hoo' kya' jee' pe- jleeyh- kyah' kih' mi' trigo." Hi' lä' ja- na- sii- ka- läh': "Hi- jmee' ta', lle' kih' téey' jñey'."

¹⁹ Ta' jmee- he' juu' kih' hi- bääh- dsöö' dsa-gyuu' kyaä' gwah- cher' mah' sa' chaa- uu' uu- hi- jmee- ju' dsöö'. ²⁰ Cher' mah' ngoo' bih' jmeey' he- hñi', hlëeyh' to' lo' në' jee' lä' jëe', mah' lä' ja- hii' goo- kih' lä' jëe'. ²¹ Jmeen' mada' kyah', ñe- ba' Dio, ñe- ba' Jesucristo Dsa- jøøh' jñan' hi- ñe- ángele hi- na- lleeh' kyaay'. Jwëehñ- hne- høø' lä' jë'

juu' la-. Jmee' kwee- lä-hii' né', ta' wa' hnaah' ma-la' uu' uu- ba'. ²² Ta' hñaa' tä' be' hi- ka' né' kih' øøh' jne' mah' kye'h' gooh- né' kiyh' mah' sa' dsa-bääh' dso'kye- kiyh'. Hää' hñaa'h', wa' na-jngëeh' kih' lä-jë' he- hlih'.

²³ Na' ta' cha'né' mo'to' huh' jmi-dsë' jmah', hih' miih- jmih' mi'jeh' ma-ää- kih' he- dsaah' tuh- hi' kih' he- dsa-lä-dsaah' ko-lla-jiih'.

²⁴ He- hlih' he- jmee- ko-llaa' dsa-lä-jnä' jmi-gyuu' la- jää' ja-ga' lla' Dio ta'. Pero he- hlih' he- jmee- jñah', lä-jnä' wa'ra- ga-të' jee' lla' Dio ta'. ²⁵ Hi- lä'ja-, dsa-lä-jnä' ta' llu'. Pero cher'mah' cha- ta' llu' he- sa' na'jnä', ma'ra- he- lä-jnä' ba' këë-.

6

¹ Hih' hi- jmee' ta' kih' dsa', hnøø' cha- nuuh- kiyh' kyaah' dsa-juuy' mah' sa- hlëeh' dsa- wi' kih' Dio, hi' ni' sa' hlëeyh' wi' kih' juu' he- ma-mi-tëë' jne'. ² Hi' cher'mah' chaa- øøh' jne' hi- laa' juu' ta', sa' cha- jwë' jnän' jmeen' wa' la' cha- la' kih' he- laay' øøh' jne'. Lä-llu' he- hnää' jnih', hnøø' jmeen' he- llu' jmah' kyaayh' ta' la' kih' he- laay' øøh' jne' hi- jä' llu' kyaah' ta' kiyh'. He- ja- mi-tëë' dsa- juu' la-, hi' hlëeyh' ka-läh'.

Hi' goo- jnän' kyaah' kuu'

³ Cher'mah' chaa- jaa- hi- mi-tëë' dsa- jyoh' juu' he- sa' jeeh' kwee- kyaah' ju'dsoo' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän', hi' sa' jeeh' kwee- kyaah' juu' he- ma-heeh' jne', ⁴ he- jmääy- hñiiy' jøøh' ba' ja-, hee- na- kyuyh-, he- sa' tuy- ti-chooy' juu' ja-, koø- llay- hñii- ba'. Jee' ja- hwëë- hi- wi' dsë', hi- hnoo- hñii-, hi- hlëeh' wi' kih' dsa', hi' hi- sa' cha- o-jøh' dsë' kih'. ⁵ Hi- lä'ja- hwëë- hi- chaa- hi- na-hee' go-te- huüdsë- kih', hi- mo'so' cha- ju'dsoo' kih'. Hi- he' laa', lä-chay- cha-miuh- kuu', kih' he- hnaayh- Dio. Ta' jmee- ko-jøh' kyaah' dsa- he'. ⁶ Jnaah' la' jnän' he- hnääh' jne' Dio, pero hnøø' heeh' ba' jne' ha- koh' te' he- cha- jnän'. ⁷ Ni' miuh- sa' cha- he- kye' jne' ma' ya-nøø' jne' jmi-gyuu' la-. Hi' lä'ja- sa' cha- he- ki' jne' wa'ra- ga-nøø' jne' ka-läh'. ⁸ Cher'mah' cha- he- kih' hih- jne' hi' cha- ba' hmiuh- kye'h' jne', kyaah' he- ja- ba', wa' chaa- jne' llu'. ⁹ Hi- hnøø' lä' cha- cha-miuh- kuu', gwa' dsëy' jmeey' he- hlih' kyaah' he- jøø' kih'. Dsa-lä-ngaayh' kyaah' lä-jë' he- hee' dsëy', koø- hnoo- dsoo' ba' ja-. Kyaah' he- ja-, dsooy' ta' hwa' mah' heey' go-te-. ¹⁰ Kih' he- hee' dsë' dsa- kuu', he- ja- ba' hya- lä-jë' nëe' he- hlih'. Kih' he- hnøøy' liyh' cha-ga-miuh- kuu', lä'ja- ko-llaa' dsa- ma-be' he- ma-dsoo' dsëy' kih' Dio, he- ja- ma-ja- cha-miuh- wi' né' kiyh'.

Wa' kwan' be' kyaah' juu' he- ma-heeh' jne'

¹¹ Pero hne- dsa-nuuh- kyaah' Dio, ni' miuh- ta' jmee- lä-koø- jmee' dsa- he'. Jmee' he- llu' jmah' ba', hnääh' Dio, wa' lä-dsoo' hoh' kiyh', wa' hnaah' dsa-, wa' jøh- hoh' kyaah' dsa-, hi' jmää' hñaa'h' hwaah' ba'. ¹² Jwërte kwa' be' hnääh' Dio, lä-llu' he- ma-dsoo' hoh'. Jëeh' ga-lleeh- Dio hne- mah' jmeey' lä-chaa- tää'. He- ja- kwa' ba' hne- be' kyaah' juu' ja-. Jëeh' ga-mi'jnääh' ba' hne- juu' he- ma-dsoo' hoh' jee' kih' 'jwëë' dsa-. ¹³ Jmeen' mada' kyah', mi-te' lä-jë' he- ma-jwëëh' hne-. Ñe- ba' Dio hi- jmee' chaa- ga-lä-jëë' hi' ñe- ba' Jesucristo hi- ga-mi'jnää- juu' kih' cha'né' Poncio Pilato, ga-jäyh' ha- lä' la' ju'dsoo'. ¹⁴ Jmee' ba' hne- lä-jë' mada' he- ma-jmeen' kyah' mah' sa' hlääh' hne- hi' sa' na-bääh' ni' koø- wa'ra- ga-të' jee' jäh' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'. ¹⁵ Dio hi- lluu' mi-jnäay- Jesús wa'ra- ga-lloo' jmi'. Jaa- Dio ba' hi- lla' ta'. Hi- he' he' Rey hi- kye- né' kih' jee' lä-jëë' Rey, hi' jaa- hñii' bih' laay' jøøh' kih' jee' lä-jëë' Dsa-kaah'. ¹⁶ Jaa- hñii' bih' sa' juuy' jih'koh', hñii' bih' gyay' jee' jnä' wa'je-, ni' jaa- sa' tēdsëë' jee' gyay'. Ni' jaa- dsa- jmi-gyuu' sa' ma-jëëy', ni' sa' tēëy' jëëy'. Wa' la' juuh- kiyh' hi- cha- cha-miuh- be' kih' lä-jë' joh' jmi' cha-. Wa' la' lä'ja-.

¹⁷ Hlëeh' hi- cha- cha-miuh- kuu' jmi-gyuu' la-, ta' wa' jmääy' hñiiy' kaayh'. Ta' wa' kyey' o-jøh' dsë- kyaah' kuu' kiyh'. Lla' ba' kuu' na-. Hnøø' kay' o-jøh' dsë- kih' Dio ba', hi- kwa' cha-miuh- lä-jë' he- hnøø' jnän' mah' kyen' ya'jøø'. ¹⁸ Chih' hi- cha-

kuu', wa' jmeey' he- llu' ba'. Lla' he- ma' la' chay- kuu', wa' jmeey' cha- miih- be' kih' hi- lla- kyaa', sa' wa' chaayh-. ¹⁹ La' ja- ba' la' cha- cha- miih- kiyh' he- mo' so' lla' ne' jmi-gyuu' he- na' ga' ja'. Hi- la' ja- teey' chaay- taa'.

²⁰ Timota, ja- mi- teh' la' je' mada' nuuh' kih' Dio. Ta' taah' hnaah' jee' cha- juu' he- sa' jmaa' ta' hi' la' je' juu' he- kwa' hi- jah' ma- mi- teey- cha- miih-. ²¹ Heh' la' ja- ma- kah' ko- llaa' jwe', ma' jmeey' ta' koo' juu' kih' Dio he- jmeey' jne' dsoo'.

Wa' mi- jaa' Dio hne-. Wa' la' la' ja-.

2 Timoteo

He- la- jee' ga- te' to' je- he- ga- sii' Paa' kih' Timotä

¹ Jnä' Paa' laan' apóstol kyaá' Jesucristo lä' hyoh- dsé' Dio. Ga- cheey' jnä' mah' kwan' juu' kiyh' lä- koo- ga- bääyh- hñiyy' jmeey' chaa- jne' ta- la- kih' Cristo Jesús. ² Jee' la- siin' kyah' Timotä lä- koh' jaa- gyuu- hi- hnaan'. Ngñin' kih' Dio hi- laa' Täa' jnan' hi- ngñin' kih' Jesucristo Dsa- jøøh' jnan', wa' kway' he- llu' kyah', wa' lä- ñih' dséy' hne-, wa' jmeey' hii' tii' kyah'.

Paa' ga- hlëeh' Timotä mah' mi- tey' ta' he- hä' gooy-

³ Kwan' ti' hmaah' kih' Dio. Jmee- ba' jnä' ta' he' kiyh' ja- ba' lä- koh' ga- jmeey' dsa- ma- kaa' kyaan'. He- ja- sa- hñi- huud- dsé- kin'. Hi- dsooh- ba' dsén- hne- lä- jmi- lä- hwé' lä- ma' hlëehn' kyaah' Dio kyaan'. ⁴ Dsooh- dsén- he- ga- lä- meeh' hoh'. He- ja- hnoon' niin' na- jëen- hne-, ja- ga- na- chaan- llu'. ⁵ Ma' ba' jnä', ja- koo- jawh' ba' hne- he- ma- dsoo' hoh' kih' Dio. Lä- ma' to- né- ga- lä- dsoo' dsé' ma- hyaa' kyaah' Loida kyaah' maa' kyaah' Eunice, hi- jmeen- dsoo', ja- ba' lä- ja- ma- dsoo' hoh' hne- ka- lah'.

⁶ He- ja- jwëehn- hne-, kwa' ba' hne- be' kyaah' ta' he- ga- kwëeh' Dio hne- lä- ma' ga- kyen' goon- né' kyah'. ⁷ Jëeh', sa- ga- kwa' Dio Jmi- lle' kih' mah' jmeen' gah' jne'. Ga- kway' mah' kwa' be' jnan', mah' lä- hnää' jne' dsa- kyaahn', hi- mah' hään' hnaan'. ⁸ He- ja- jwëehn- hne-, ta- jmee- na- heeh'. Kwa' ba' hne- juu' kih' Dsa- jøøh' jnan'. Ni- ta- jmee- na- heeh' ki- jnä' he- hään' neh- ñe' kwaat- kih' Jesús. Heeh- ba' hne- jëeh' ' wi' kwaat- kih' ju- hmëé' lä- koh' jëen- la-. Dio ba' kwa' be' kyah'. ⁹ Hi- he' ga- lää' jne' hi- ga- tëeyh' jne' mah' lee' jne' na- jngëé'. Ja- ta- la- kih' he- ma- jmeen' he- llu' ga- tëeyh' jne'. Jää' ba' ma- lla' dsé' Dio jmeey' lä- ja-, he- ja- ba' ga- tëeyh' jne'. Hi- lä- ma' ga- heeh' jne' kih' Cristo, ga- hñah' jne' he- la' kwa' Dio he- ma- na- la- juu' jää' ja- ga- nøø' ' jmi- gyuu'. ¹⁰ Hi- na' ma- mi- jnää- Dio lä- jë- he- ja-, lä- llu' he- ja' Jesucristo Dsa- jøøh' jnan' hi- ga- lää' jne'. Ma- ke' ga- juuy', sa- ga- lih' he- ja- kyaayh'. Ma- ra' he- ga- lä- jiih' bih'. Hi- kyaah' ju- hmëé' kiyh' ga- mi- jnäy- ha- lä- lä- chaa- dsa- tää', lä- ja- mo- so- juuy' jih' koh'.

¹¹ Hi- jnä' na- hñaan' kwan' juu' la-, laan' apóstol, hi- laan' ta- jwöh' kyaá' hi- sa- laa' judiu. ¹² Kih' he- ja- ba' na-, jëen- wi'. Pero sa- gwa' na- hiihn', kyuu' ba' jnä' hi- kih' ma- dsoo' dsén-. He- ja- jmeen- dsoo', hi- he' cha- be' kih' høøy' lä- jë- he- ga- toohn' gooy- lä- jiih' lloo- jmi'.

¹³ Wa' ja' koo- hwéh- kyah' lä- jë- ju- dsoo' he- ma- jwëeh' hne-. Wa' dsoo' hoh' tää', wa' hnaah- dsa-. He- na- ba' cha- jnan', kih' he- ma- laa' jne' koo- kyaah' Cristo Jesús. ¹⁴ Kyaah' be' kih' Jmi- lle' Na- jngii' he- kyaah' jne', høø' juu' llu' he- ma- hñah-.

¹⁵ Ma- ñeh' ba' hne-, lä- jëé- hi- chaa- hwa' Asia ma- bee' jnä'. Lä- ja- ga- jmeey' Figelo kyaah' Hermógene. ¹⁶ Wa' lä- ñih' dsé' Dio lä- jëé- hi- chaa- kyaá' Onesíforo. Joh' jiih- sa- ga- jmeey' be' kin', sa- ga- lä- hiiyh' kih' he- hään' neh- ñe'. ¹⁷ Lä- chah' ma' ga- lloo' Onesíforo jwii- Roma, ga- hnaayh- jnä' lä- bi- lä- jaa', lä- jiih' ga- jnäayh- jnä'. ¹⁸ Wa' lä- ñih' dsé' Dsa- jøøh' jnan' kiyh' wa- ra- ga- te' jee' llaa' jmi'. Hne- ñeh' kwee- he- ga- jmeey' cha- miih- be' jnan' lä- ma' tøøhn' jwii- Éfeso.

2

Hnøø' ma- na- lluu' jne' mah' lä- ja- lee' jne' lä- koo- jaa- hløø' kyaá' Jesucristo

¹ Jwëehn- hne- gyuu- kyaan-, kwa' ba' hne- be' kyaah' he- la' hñah' jne' ta- la- kih' Cristo Jesús. ² Ga- lä- tëeh- juu' he- ga- kwan' to- lo- né- jwëé' dsa-. He- ja- jwëehn- hne-, tøøh' goo- jñah' hi- laah' jmää' mi- tëé- dsa- juu' ja-.

³ Kwëeh` hoh' ma' jëeh' wii'. Mah' lä`ja` leeh' lä`koh' jaa` hløø' lluu' kyaa' Jesucristo. ⁴ Ni' jaa` hløø' sa' jääy' jmeey' jyoh' ta', ga'tëëy' jmeey' lä`jē` mada' kih' juu' bih' mah' tih' dsē' juuy' hi` ga`kwëëyh' ta' ja`. ⁵ Hi` lä`ja` hi` koo', ni' koo' sa' liyh' cher'mah' sa' ga`kooy' lä`lle` kiyh'. ⁶ Jaa` hi` jmeē` ta' hwa' kih', lle` kih' tëëy' to`nē' kih' jee' lä`jēē` wa`ra` ga`sooh' ta' ja`. ⁷ Jmeē' da' huudsē` hee` hnøø' jäh' he` ma`jwëëhn' hne`. Dsa`jøøh' jnän` ba' kwa' be' kyah' mah' lä`ngëeh' lä`jē` he` ja`.

⁸ Wa' dsooh` hoh' kih' Jesucristo, hi` laa' sa'ju` kih' David hi` ga`lä`jiih' jee' kih' hi` na`juu', lä`koo' la' ju'hmëē' he` kwan'. ⁹ Kih' he`ja` ba' na`, jëēn` wii', he` na`hñuuhn' kyaah' caden` lä`koh' jaa` hi` ää` dsoo'. Pero ni' miih' sa' le' jmeey' lä`ja` kih' juu' kih' Dio. ¹⁰ He`ja` kwëeh` ba' dsēn` jëēn` wii' mah' wa' la' llu' kih' lä`jēē` hi` na`lleeh' kyaa' Dio. Mah' lä`ja` lloo` koo` jmiä' lääy' ta' la' kih' Cristo Jesús mah' dsa`nääy' ya`jwii' jee' sa' hee' jih'koh'.

¹¹ Juu' la` la' ju'dsoo':

Cher'mah' ga`juu' jne' kyaah' Jesús, lä`ja` jmeey' chaa` jne' ko`jøh' kyaayh'.

¹² Cher'mah' ga`lä`be' dsē` jne' jëēn' wii', lä`ja` cha` jwē' jnän` jmeen' hih' ko`jøh' kyaayh'.

Cher'mah' ga`jäh' jne' sa' kyuu` jnih', ja`ba' lä`ja` jäyh' sa' kyuyy' jne'.

¹³ Cher'mah' sa' ga`mi'ten' juu' jnän`, pero ma`ra` he` mi`te' bih' juu' kiyh', jëeh' sa' le' hiiy' juu' kiyh'.

Jaa` hi` ma`ya`hëē` llu' kyaah' ta' kih' Dio

¹⁴ Mi`dsooh` dsē' øøh' jne' kyaah' juu' la`. Ja` jwiiyh', ñe` ba' Dsa`jøøh' jnän`, sa' llu' he` ti'choo' jne' juu' he` sa' jmää' ta'. Koo` hee' dsē' dsa` hi` nuu` ba' ja`. ¹⁵ Kwa' be' mah' ya`hëeh' llu' cha`nē' Dio mah' sa' jäh' o`hih' kyaah' ta' he` mi'tëeh' dsa` ju'dsoo' lä`koo` lle` kih'. ¹⁶ Ta' kwaä` hñaa'h' kyaah' juu' he` sa' jmää' ta'. Kyaah' juu' ja` dsa`nää' dsa` cha` ga`miih` kyaah' he` hliih'. ¹⁷ Juu' ja` kuh` gi` kih' dsa' lä`koh' kuh` gi` nē' dsoo' jee' ja`. Lä`ja` ga`la' kih' Himeneo kyaah' Fileto. ¹⁸ Hi` he' ga`kah` jwē' kih' ju' dsoo', jäyh' ma`ngëē' ba' he` dsa`lä`jiih' dsa`. Kyaah' juu' ja`, ga`heey' dsē' ko`llaa' dsa` hi` ma`dsoo' dsē'. ¹⁹ Pero juu' kih' Dio jä` koo` hweh`, lä`koh' ma`tii' na`hyah` he` na`sih` nē' kih': "Kyuu` ba' Dsa`jøøh' jnän` lä`jēē` hi` laa' kyaay'." Hi': "Lä`jēē` hi` ngii` ta'la' kih' Cristo, wa' lä`øøy' kih' lä`jē` he` hliih'."

²⁰ Jëē` da'. Koo` hne' juuh` jee' cha` cha`miih` nēē' goo` tii' dsa`, cha` he` la' kyaah' ñe' hmooh', hi' cha` he` la' kyaah' hma`, hi' cha` he` la' kyaah' gwaah'. Lä`jē` he` hmooh' jmääyh` ta' lä` ma' tē` jmiä'. Hi' he` sa' hmooh', he` ja` ba' jmääyh` ta' koo` kyoo` ba'. ²¹ Hi' ja`ba' lä`ja` la' kih' dsa` kyaa' Dio ka`läh'. Cher'mah' ko`llaa' hi` ma`lä`øø' kih' he` hliih', hi` he' laa' lä`koo` ñe' he` hmooh', he` na`jngii' he` jmää' kih' Dsa`jøøh' jnän`. Lä`ja` ma`na`llu` bih' jmeey' lä`jē` ta' llu'.

²² Be' go`te` lä`jē` he` hee' dsē' chih` kwaä`. Hi' gwa` ba' hne` ta' cha`nē' ko`jøh' kyaah' lä`jēē` hi` ngii' kih' Dsa`jøøh' jnän` kyaah' koo` nēē' ba' huudsē`. Ja` jmeeh` he` llu' jmah' ba', hi' hnøø' lä` ma`dsoo' ja`ba' hoh' kih' Dio, wa' hnaah' dsa`kyaah' hi' wa' hii' tii' kyah'. ²³ Jmeē' ta' koo' juu' he` ti'choo' dsa`, juu' he` sa' jmää' ta'. Ma`ñeh' ba' hne`, koo` lla' hñii` ba' juu' ja`. ²⁴ Jaa` hi` jmeē` ta'he' kih' Dsa`jøøh' jnän`, sa' hnøø' hneey` kyaah' dsa`. Hnøø' llu' dsēy' kyaah' lä`jēē` ba'. Hnøø' liyh' mi`tëëy' dsa`, hnøø' jøh` dsēy' kyaah' dsa`. ²⁵ Hi' hnøø' jmääy' hñiiy' hwaä' wa`ra` ga`tē` jee' hlëëyh' hi` chaah`, ha` ga`che` ga`kwa' Dio jwē' dsa`jëeh` hi` he' kyaayh' mah' lä`kyuyy` ju' dsoo'. ²⁶ Lä`ja` ba' lää' hi` tääh' goo` hi`sa`llu', hi` jmeē` lä` hyoh` dsēy'.

3

Ha` lä`tääh' dsa` wa`ra` ga`tē` jee' llaa` jmiä'

¹ Hnøø¹ lä⁺ñeh¹ he⁻ la⁻ ka⁻läh¹, jä⁺ he⁻ wi⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻tē⁺ jee⁺ llaa⁺ jmi⁺. ² Ma⁺ja⁻ dsa⁻taah¹ dsa⁻ lä⁺ hyoh⁻ dsē⁺ hñii⁺, lä⁺hee⁺ dsēy⁺ kuu⁺, jmäy⁺ hñiiy⁺ kaah⁺, lä⁺taayh⁺, mi⁻kwayh⁺ Dio, lä⁻chaayh⁻ kih⁺ cho⁺jmiy⁻, sa⁺ jiiyh⁺ ni⁺ koo⁻ juu⁺ llu⁺, lä⁺hlēy⁺ go⁻te⁻. ³ Ni⁺ sa⁺ lä⁺jøh⁻ dsēy⁺, ni⁺ sa⁺ lä⁺hnøøy⁺ jeeyh⁺ juu⁺ kyaah⁺ dsa⁻, kooyh⁺ juu⁺ jwi⁺, sa⁺ lä⁺täy⁺ häy⁺ hñiiy⁺, lä⁺hña⁻ dsēy⁺ ga⁺ngēē⁺ jwēē⁺, jmeey⁺ na⁻høøyh⁻ kih⁺ he⁻ llu⁺. ⁴ Jmi⁺ ja⁻, lä⁻tuu⁻ dsēy⁺ hnēy⁺ dsa⁻kyaayh⁺, ngaayh⁺ kyaah⁺ lä⁺jē⁺ he⁻ jmeey⁺, jmäy⁺ hñiiy⁺ lluu⁺, hnooyh⁻ ga⁺he⁻ tih⁻ dsēy⁺ lä⁺koh⁺ ga⁺he⁻ hnaayh⁺ Dio. ⁵ Jmeey⁺ lä⁻koo⁻ hi⁻ hnaah⁻ Dio, pero kyaah⁺ lä⁺jē⁺ he⁻ jmeey⁺ ja⁻, lä⁺jnä⁺ sa⁺ kyey⁻ ni⁺ miih⁻ be⁺ kih⁺ Dio. He⁻ ja⁻ ta⁺ jmee⁻ ko⁻jøh⁺ kyaayh⁺.

⁶ Dsa⁻ he⁺ dsa⁻taayh⁻ cha⁻neh⁻ kih⁺ dsa⁻mē⁺ hi⁻ sa⁺ cha⁻ be⁺ kih⁺, mi⁻gaay⁺ dsa⁻mē⁺ hi⁻ tēē⁺ jmee⁺ he⁻ hliih⁺, lä⁻koo⁻ jøø⁺ he⁻ hee⁺ dsē⁺ jmi⁻ngo⁺ kiyh⁺. ⁷ Täy⁺h⁺ mi⁻tēy⁺ hñiiy⁺, pero jih⁺koh⁺ sa⁺ lä⁺kēyh⁺ jmi⁺ lä⁺ngēēy⁺ ha⁻ lä⁺ la⁺ ju⁺dsoo⁺. ⁸ Hi⁺ ja⁻ ba⁺ lä⁻koo⁻ ga⁺jmeē⁺ Jane kyaah⁺ Jambre, hi⁻ ga⁺ha⁺ kih⁺ Moisé, lä⁻ja⁻ jmee⁺ dsa⁻nñuh⁻ he⁺, hay⁺ kih⁺ ju⁺dsoo⁺. Ma⁻na⁻hee⁺ go⁻te⁻ hu⁺dsē⁻ kiyh⁺, mo⁻so⁻ laay⁺ kwaan⁻ kyaah⁺ hi⁻ ma⁻dsoo⁺ dsē⁺. ⁹ Pero sa⁺ dsa⁻näy⁺ ta⁺ cha⁻nē⁺ kyaah⁺ juu⁺ kiyh⁺. Jēē⁺, lä⁺jnää⁺ kih⁺ lä⁺jēē⁺, he⁻ laay⁺ dsa⁻ too⁻, lä⁺koh⁺ ga⁺la⁺ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁺ha⁺ kih⁺ Moisé.

Jee⁺ ga⁺dsaa⁺ juu⁺ la⁻ kwa⁺ ga⁺ Paa⁺ nñuh⁻ kih⁺ Timotä

¹⁰ Pero ma⁻kyuuh⁻ ba⁺ hne⁻ juu⁺ he⁻ ma⁻nñuh⁻ kin⁺, ha⁻ lä⁺ jmeen⁺, ha⁻ lä⁺ la⁺ hu⁺dsē⁻ kin⁺, he⁻ ma⁻dsoo⁺ dsēn⁺, he⁻ jøh⁻ dsēn⁺, he⁻ hnaan⁺ dsa⁻, hi⁺ he⁻ kwēēh⁻ dsēn⁺. ¹¹ Ma⁻ñeh⁺ ba⁺ hne⁻ ha⁻ lä⁺ ga⁺jmeeh⁺ dsa⁻ jnä⁺, hi⁺ ha⁻ lä⁺ ga⁺jēēn⁺ wi⁺ jee⁺ jwi⁻ Antioquia, Iconio, Litra. Ga⁺jēēn⁺ wi⁺ jwēte. Pero Dsa⁻jøøh⁻ jnän⁺ ga⁺lää⁺ jnä⁺ kih⁺ lä⁺jē⁺ he⁻ ja⁻. ¹² Hi⁺ lä⁺jēē⁺ hi⁻ hnøø⁺ dsa⁻taah⁺ lä⁻kaa⁻ tuh⁻ dsē⁺ kyaah⁺ Cristo Jesús, ma⁻ra⁻ he⁻ jēē⁺ bih⁺ wi⁺. ¹³ Pero dsa⁻ hña⁻ dsē⁺ he⁺, kyaah⁺ hi⁻ ta⁻juu⁺, jmee⁺ gyih⁺ cha⁻ga⁺miih⁻ he⁻ hliih⁺ koo⁻ hä⁺ koo⁻ hä⁺, mi⁻gaay⁺ dsa⁻ hi⁻ mi⁻goo⁺ dsa⁻ kiyh⁺.

¹⁴ Pero gwa⁺ ba⁺ hne⁻ ta⁺ cha⁻nē⁺ kyaah⁺ he⁻ ma⁻mi⁻tēēh⁺, ma⁻ñeh⁺ ba⁺ hne⁻ ha⁻ lä⁺ la⁺ he⁻ ma⁻heeh⁻. Jēē⁺, kyuu⁺ ba⁺ hne⁻ hi⁻ na⁻ hi⁻ ga⁺mi⁻tēē⁻ hne⁻. ¹⁵ Lä⁺jiih⁺ ma⁺ mäh⁺ ma⁻kyuuh⁻ ba⁺ hne⁻ juu⁺ kih⁺ Dio lä⁻koo⁻ na⁻ sii⁻. Juu⁺ ja⁻ ga⁺mi⁻tēē⁻ hne⁻ lä⁺jwē⁺ jee⁺ lääh⁺, lä⁺llu⁺ he⁻ ma⁻dsoo⁺ hoh⁺ kih⁺ Cristo Jesús. ¹⁶ Dio ba⁺ ga⁺kwa⁺ hu⁺dsē⁻ llu⁺ kih⁺ hi⁻ ga⁺sii⁺ lä⁺jē⁺ juu⁺ ja⁻ he⁻ jmää⁺ mi⁻tēē⁺ jne⁺ dsa⁻, he⁻ mi⁻jnää⁺ he⁻ dsa⁻hlääh⁺ jne⁺, jmää⁺ he⁻ hlēēh⁺ jne⁺ dsa⁻, hi⁺ he⁻ mi⁻tēē⁺ jnih⁺ jmeey⁺ he⁻ llu⁺ jmah⁺ ba⁺. ¹⁷ Lä⁺ja⁻ ba⁺ hwēē⁺ llu⁺ hi⁻ hnaah⁻ Dio, ja⁻ ga⁺ na⁺ ma⁻na⁻lluuy⁻ go⁻te⁻ jmeey⁺ lä⁺jē⁺ nēē⁺ he⁻ llu⁺.

4

¹ Chuun⁺ kyaah⁺ hne⁻. Ñe⁻ ba⁺ Dio hi⁺ lä⁺ja⁻ Jesucristo Dsa⁻jøøh⁻ jnän⁺ hi⁻ jäh⁺ lla⁺ ta⁺ kih⁺ hi⁻ jiih⁺ hi⁺ kih⁺ hi⁻ na⁻juu⁺, wa⁻ra⁻ ga⁻lä⁺jnääy⁺ jmeey⁺ hi⁺ kih⁺ dsa⁺. ² He⁻ja⁻ kwa⁺ ba⁺ hne⁻ juu⁺ ja⁻. Kwa⁺ ba⁺ hne⁻ jä⁺ ma⁺ke⁺ sa⁺ la⁺ hor⁻ kih⁺. Hlēēh⁺ hi⁻ dsa⁻hlääh⁺, juuh⁺ kiyh⁺ kyaah⁺ juu⁺ ja⁻, kwēēyh⁻ nñuh⁻. Hi⁺ hnøø⁺ jøh⁻ hoh⁺ kyaayh⁺ jee⁺ mi⁻tēēh⁺ hnih⁺. ³ Lloo⁻ koo⁻ jmi⁺ mo⁻so⁻ lä⁺hnøø⁺ dsa⁻ nuu⁺ ju⁺dsoo⁺ he⁻ ma⁻mi⁻tēē⁺ jne⁺. He⁻ja⁻ hnaayh⁺ jwēē⁺ ta⁻jwoh⁺ hi⁻ kwa⁺ juu⁺ lä⁻koo⁻ tih⁻ dsē⁺ dsa⁻ nuu⁺. ⁴ Dsa⁻ he⁺ na⁻, be⁺ ju⁺ 'dsoo⁺ mah⁺ jmee⁺ gyih⁺ he⁺ kih⁺ juu⁺ wa⁺ he⁻ cha⁻ he⁻. ⁵ Pero hne⁻ hää⁺ hñaah⁺, kwēēh⁻ hoh⁺ kih⁺ lä⁺jē⁺ he⁻ wi⁺ he⁻ jä⁺ nē⁺ kyah⁺, kwa⁺ ju⁺hmēē⁺ la⁻ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ sa⁺ ma⁻nuu⁺, mi⁻te⁻ lä⁺jē⁺ ta⁺ he⁻ ga⁺tēēh⁺ jmeeh⁺.

⁶ Ma⁻ngoo⁺ ya⁺ jäh⁺ he⁻ naahn⁻, jēē⁺ ma⁻lloo⁺ jmi⁺ he⁻ jngēēh⁺ dsa⁻ jnä⁺. ⁷ Ma⁻kwan⁺ cha⁻miih⁻ be⁺ kyaah⁺ ta⁺ la⁻. Ma⁻lih⁻ ba⁺ jnä⁺ kyaah⁺ ta⁺ he⁻ hä⁺ goon⁺. Lä⁺ ma⁻dsoo⁺ ja⁻ ba⁺ dsēn⁺ kih⁺ Dio. ⁸ He⁻ja⁻ ma⁻na⁻ la⁺ juu⁺ hyohn⁺ koo⁻ coron ma⁺ja⁻, ja⁻ ga⁺ na⁺ ya⁻ hēēn⁺ lluu⁺. Dsa⁻jøøh⁻ jnän⁺, dsa⁻ ta⁺ lluu⁺, kway⁺ he⁻ ga⁺tēēh⁺ hyohn⁺. Hi⁺ ja⁻ ma⁻ la⁺ jnä⁺ hyohn⁺, ja⁻ ba⁺ lä⁺ja⁻ hyoh⁺ lä⁺jēē⁺ hi⁻ lle⁺ dsē⁺ he⁻ jäh⁺ Jesucristo.

Ga⁺jäh⁺ Paa⁺ ha⁻ lä⁺ jmee⁺ Timotä

⁹ Jmee' bii' ya-jëë` jnä' chàh'. ¹⁰ Ma-bee' Dema jnä', mah' hnooh- gyih' he- cha- jmi-gyuu' la-. Ma-ngooy~ jwii- Tesalónica. Crescente ma-ngooy~ ta' hwa' Galacia, Tito ma-ngooy~ ta' hwa' Dalmacia. ¹¹ Jaa- Luca ga' gya' kyaah' jnä'. Ja- jãäh- Marco ta' la' wa'ra- ga-të' jee' ñeeh`. Hi- na- jmää' kin' kyaah' ta' la-. ¹² Ma-cheen- Tíquico ta' jwii- Éfeso. ¹³ Wa'ra- ga-të' jee' ñeeh`, ja- kah- ko-lla- hmih-lloo' kin' he- ga-kyen' kih' Carpo jee' jwii- Troa. Hi- dsooh~ hoh' kah' lä-jë- mo'je- na-gyee- kin', hi- he- jmee' ga' bii' kin' loo' jah' jee' siin`.

¹⁴ Leja' të-ñe' he', ga-jmee' cha-miih- hliih' kin'. Dio mi-hmaah` ha- koh' te' he- ga-jmeey' kin'. ¹⁵ Hää` hñaah' kyaayh'. Peer- hnøoy' lla-dsëey' kih' juu' he- kwa- jne'.

¹⁶ To-në' lä' ma' ga-lloon' në'ta' jee' ma' lään' hñiin- ni- jaa- sa' ga-jmee' be' kin', lä-jëë' ba' ga-bee' jnä'. Sa' wa' jmee' Dio kwaat~ kih' he- ja-. ¹⁷ Pero Dio cheh' kyaah' jnä', ga-kway' be' kin', lä-jiih' ga-hña- ga-kwan' juu' kiyh' mah' wa' nuu' lä-jëë' dsa- hi- sa' laa' judiu. Hi- lä-ja- ga-kway' be' kin' ga-läay' jnä' he- ma' kuh' hyah- jnä'. ¹⁸ Hi- lä-ja- lää' Dio jnä' kih' lä-jë- he- hliih', tëëy' jnä' ya-jwii' kiyh'. Lä-ja- wa' la' juuh- kiyh' ga-lä-jë- joh' jmi' cha-. Wa' la' lä-ja-.

¹⁹ Jmee' Dio kih' Prisca hi' kih' Aquila. Hi' jmee' Dio kih' hi- chaa- cháneh' kih' Onesíforo. ²⁰ Erasto ga-jã' jwii- Corinto, Trófimo ga-llaan- jwii- Mileto kih' he- dsaayh'. ²¹ Ja- jmeeh- bii' ñeeh` to-chàh' la-, na' sa' ga' ma-ja- jii- gyuu'. Eubulo jmee- Dio kyah', hi' lä-ja- jmee- Pudente, kyaah' Lino, kyaah' Claudia, hi- lä-jëë- øøh' jne' hi- tääh' jee' la- ka-läh'.

²² Wa' hää' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän` tuh-hoh', wa' mi-jää' Dio hne-. Wa' la' lä-ja-.

Tito

Juu' la- ga' sih' Paa' kih' Tito

¹ Jnã' Paa' jmeen' ta' kih' Dio, hi' laan' apóstol kyaa' Jesucristo he- ja- jmeen' juu' kih' hi' na- lleeh' kyaa' Dio, mah' lä' dsoo' dsëy' kiyh' hi' lä' jwë' ja- lä' ngëëy' ha- lä' la' ju' dsoo' he- tøøh' jne'. ² He- ja- kyë' jne' o- jøh' dsë- he- chaa- jne' tää' lä' jë' joh' jmi' cha-, lä' koo- ga' bääh- Dio hñii' ja- ga' llay' jmi- gyuu'. Hi' sa' ta- juuy'. ³ Lä' ma' ga' lloo' jmi', ga' mi- jnäy- juu' kiyh' he- na- hñaan' kwan' lä' koo- mada' ga' jmeë' Dio hi- lää- jne'. ⁴ Siin' kyah' Tito, hne- laah' lä' koh' gyuu- kyaan' ta- la' kih' he- ma- dsoo' hoh' kih' Dio ko- jøh' kyaah' jnä'. Ngii' kih' Dio hi- laa' Tää' jnän' hi' ngiin' kih' Jesucristo Dsa- jøøh' jnän', hi- ga' lää' jne', wa' kway' he- llu' kyah', wa' lä- ñih' dsëy' hne-, hi' wa' jmeey' hii' tii' kyah'.

Ha- lä' hnøø' kih' hi- kye- në' kih' øøh' jne'

⁵ Ga' llaan' hne- Creta (hwa' he- há' jee' jmi- ñeeh') mah' mi' hñaa' ta' he- ga' hnøø' le'. Hi' lä' kaa- jwi- jee' gooh', ja- hñaa' dsa- gyuu' kyaa' lä' koo- lä' koo- gwah', lä' koh' mada' ga' jmeen' kyah'. ⁶ Hnää' jaa- hi- sa- na- bääh- ni' miih- dsoo', jaa- dsa- ñuu- hi- kyaah' jaa- ba' dsa- më', hi' hnøø' ma- dsoo' dsë' chih' kyaay', hi' jaa- hi- sa' hii' juu' kih' chih' kyaa' he- jmeey' wa' he- cha- he- hi' ni' sa' chaayh-. ⁷ Jmeë' bii' kih' dsa- gyuu' he- sa- na- bääyh' go- te- lä' llu' he- há' gooy- ta' kih' Dio. Hnää' jaa- hi- sa' jmää- hñii' jøøh', jaa- hi- sa' lä' lleë' chah', jaa- hi- sa' hih-, jaa- hi- sa' hnee-, jaa- hi- sa' heë' dsë' kuu'. ⁸ Hnää' jaa- hi- kwa' jee' jä' dsa- hi- go- nää', jaa- hi- hnooh- ma' la' he- llu' ba', jaa- hi- ngë- koo- nëë', jaa- hi- jmeë' he- llu' jmah', jaa- hi- na- jngëë', jaa- hi- lih' hää' hñii'. ⁹ Hnää' jaa- hi- chooh- koo- hwëh- ju' dsoo' he- ma- mi- tää' jne', mah' lä' ja- hlëëyh' jñah' dsa- kyaah' ja- ba' juu' la-. Hi' lä' ja- ba' liyh' la- dsëëy' kih' hi- hlëëh- wi' kih' ju' dsoo'.

Ta- jwoh' hi- kwa- juu' ta- juu'

¹⁰ Peer' chaa- jwëë' hi- chaah-, hlëëyh' juu' he- sa' jmää' ta', mi- gaay' dsa-. Hi' jee' kih' lä' jëë' hi- he', jwëë' hi- jäh', jmeë' bii' uu' jmi- ngo' kih' dsa- ñuu-. ¹¹ Jmeë' bii' jne' jwë' kiyh' mah' mo- so- hlëëh' gyih' juu' he- sa' jmää' ta'. Kyaah' juu' kiyh' ga' nääy' lä' joh' hne' chih' heey- dsë' lä' jah' hi- tääh' cha'neh-, mi- tääy' dsa- he- sa' lle' kih', lä' jwë' jee' liyh' kuu'.

¹² He' ba' dsa- hi- ngëë- juu' kih' dsa- gooy' jäyh' lä' la-: "Jne' hi- tøøhn' hwa' Creta la-, peer' ta- juu' jne'. Ma- ra- jah' hlëëh' laa' jne', jwëh' jne', jlaa' jne'", ga' jäyh'. ¹³ Ma- ra- ju' dsoo' na- lä' ja- laa' dsa- he'. He- ja- jwëëhn- hne-, hwëh- juu' kiyh' mah' dsa- taayh- na- jngëëy' kyaah' ju' dsoo' ba'. ¹⁴ Ta' wa' jmeey' he' juu' ma- gyuh- kih' dsa- judiu, ni' sa' wa' jmeey' he' nuuh- he- kwa' dsa- hi- ma- be' ju' dsoo'.

¹⁵ Lä' jëë' ba' he- cha-, llu' ba' la' kih' hi- lluu'. Pero kih' hi- na- heë- dsë' kyaah' hi- sa' ma- dsoo' dsë' kih' Dio, ni' koo- sa' llu' kiyh'. Ma- na- heë- go- te- lley', hi' lä' kye- hu' dsë- kiyh' na- heë-. ¹⁶ Jäyh' kyuy- Dio, pero kyaah' he- jmeey' ja-, sa' dsoo' juu' kiyh'. Peer' sa' lä' jëë' jne' lä' koo- jmeë- dsa- he', peer' chaayh-, mo- so- jmääy' jmeey' ni' koo- ta' llu'.

2

Ha- lä' hnøø' jmeë' dsa- lä' jiih' jäh' Jesús

¹ Pero hne-, hlëëh' ba' hne- lä' koh' la' ju' dsoo' he- ma- mi- tää' jne'. ² Lä' jëë- dsa- gyuu' hnøø' ngëy' koo- nëë' ba', hnää' jaa- hi- há' ta' kih', jaa- hi- hää' hñii', jaa- hi- ma- kyuu- he- ma- dsoo' dsë- jne', jaa- hi- hnää' dsa-, jaa- hi- kwëëh- dsë'

ma' cha- he- wii'. ³Ja- ba' la- ja- la- jee- dsa- ma- hyaa', hn00' cha- nuuh- kiyh'. Sa- wa' kooyh- juu' jwii', sa- wa' hiih' jmi- h' mi- jeh' ma- aa- , hi- hn00' mi- tee- dsa- he- llu' jmah' ba'. ⁴Hn00' mi- tee- dsa- me- kwaa- ha- la- jmeey' mah' la- hnäy' dsa- nuuh- kyaay' hi- la- ja- la- hnäy' gyuu- kyaay'. ⁵Hn00' häy' hñiiy', hn00' ngey' koo- nee' ba', hn00' h00y' cha- neh- kiyh', hn00' llu' dsy', hn00' hwaay' kyaah' dsa- nuuh- kyaay', mah' ni- jaa- sa- wa' mi- kwah' juu' kih' Dio.

⁶Ja- ba' la- ja- hn00' hlëeh' dsa- nuuh- kwaa- mah' häy' hñiiy'. ⁷Hne- to- ne', jmee' he- llu' jmah' ba' mah' la- tee- dsa- jmee' la- koo- jmeeh-. Ja- jmeeh- hne- ka- lah' ja- ba' la- koo- mi- tee- dsa-, ta- wa' ta- juuh' kih' dsa-. ⁸Hlëeh' dsa- juu' na- jngii' he- sa- toh- wii' mah' la- jee- hi- na- h00h' ja- o- hih- kih', la- ja- mo- so- cha- he- kih' hlëeyh' wii' kyah' hnäh'.

⁹Chiih' hi- jmee' ta' kih' dsa-, wa' jmeey' la- tih- dsë' juuy' ba', sa- wa' jiiyh' juu' kyaayh'. ¹⁰Chiiyh' sa- llu' hëey' dsa- juu' ta'. Wa' mi- jnäy- he- laay' jaa- hi- mi- te' kih' la- jee- ba'. La- ja- jee- dsa-, jnaah' llu' juu' kih' Dio hi- lää- jne'.

¹¹Jëeh', na' ma- la- jnä' kih' la- jee- dsa- ha- la- koo- llu' dsë' Dio kyaayh' mah' la- ja- läy'. ¹²Ju' hmëe' he- mi- tee- jne', sa' kwa- jwe' jmeen' he- hliih', ni- he- jmeen' he- hee' dsë' jmi- ngo' jnän'. La- ja- mi- tee- jne' ngën' koo- nee' ba', jmeen' he- llu' jmah', hi- he- hnääh' Dio ta- ko- jiih' t00h' jne' jmi- gyuu- la-. ¹³Hi- ga- n00' ba' jne' j00n' la- jiih' ' la- jnäy' Jesucristo hi- laa' Dio J00h' jnän' hi- lää- jne'. Peer' jnaah' le' jmi' ja-, he- ja- jmee- chaa- jne' llu' ta- ko- jiih' t00hn' j00n' he- la- te' juu' ja-. ¹⁴Hi- he' na- ga- ngëe' hñii' ta- la- jnä' jne' mah' läy' jne' kih' la- jee- he- hliih' hi- la- ja- jmäy' jne' na- jngëe' go- te-, mah' lee' jne' koo- näa' dsa- kyaay' hi- hee' dsë' jmee' he- llu' jmah' ba'.

¹⁵Mi- tee' dsa- juu' la-, hlëeh' dsa-, juuh' kiyh' la- koo- mada- nuuh-, mah' ni- jaa- sa- wa' mi- kwah' hne-.

3

¹Mi- dsooh- dsy', wa' jmeey' he' hi- wa' nuuyh' mada- he- jmee- la- jee- dsa- ta', hi- wa' la- dsy' jmeey' he- llu' jmah' ba'. ²Sa- wa' hlëeyh' wii' kih' dsa-, sa- wa' llay' hñii-. Wa' llu' dsy' kyaah' dsa-, wa' jmäy' hñiiy' hwaä' kyaah' la- jee- ba'.

³Jëeh', la- kye- jne' ma' taa- jne' jaa', ma' chaah- jne', sa' nuuh' jne', ma' na- hëe' jne' kih' Dio, ma' laa' jne' kyaay' la- jee- he- ma' hee' dsë- jne', ma' tih- dsë- jne' na- ku' na- ngii' he- hliih', ma' hñaa- dsë- jne', ma' wii' dsë- jne', ma' na- h00h' dsa- jnän' hi- ma' na- hääh' jne' dsa-. ⁴La- koo- ma' t00h' jne' la- ja-, Dio jnän', hi- lää- jne', ga' mi- jnäy- ha- la- llu' dsy' kyaah' jne', hi- ha- la- koo- hnäy' jne'. ⁵He- ja- ga- läy' jne' pero ja- ta- la- kih' he- ma- jmee' jne' he- llu'. Ga- läy' jne' kih' he- ga- la- nih' dsy' jne' ba', hi- ga- jmeey' ga- la- chaa- jne'. He- ja- la- la- koh' he- ga- gyeeyh- jne'. Ga- laa' jne' hmëe' ta- la- kih' Jmi- lle' Na- jngii'. ⁶Ja- kyaah' hih- ga- chee' Dio Jmi- lle' kiyh' ne' jnän' ta- la- kih' Jesucristo hi- lää- jne'. ⁷Kih' he- llu' dsy' ga- jmäy' jne' lluu', la- ja- hñah' jne' heen- he- t00h' jne' j00n- jee' mo- so- juu' jne' jih' koh'.

⁸Juu' he- ma- jwahn' la-, la' ju' dsoo'. Hnoon' jmeeh' bii' kwah' juu' la-. Hlëeh' hi- ma- la- dsoo' dsë' kih' Dio mah' wa' ngëey' hñiiy' jmeey' he- llu' jmah' ba'. He- la- ba' llu' ' hi- jmää' kih' la- jee-. ⁹Ta- kwaä' hñaa' kyaah' juu' he- sa- jmää' ta' hi- ni- kyaah' juu' ha- la- ma' laa' ma- hyaa' ta- gyuu' jnän'. Ta- taah- hñaa' jee' tääh' dsa- hi- ti- choo- juu' hi- hi- te- jee' kwaat- kih' ley' kih' Moisé. Jëeh' juu' ja- sa- jmää' ni- miih-, ni- sa- kye- ya' j00-.

¹⁰Cher' mah' jee' kyah' hnäh', chaa- jaa- hi- hn00' jmee' to' näa', hlëeyh' koo- hä' to' hä'. Hi- cher' mah' sa- ga- jmeey' he' juu' kyah', lleey' go- te- ba'. ¹¹Ma- neh' ba' hne-, hi- jmee- la- ja-, he- ma- kayh- jwe' ba' ja-. Ja- ba' dso' kye- he- jmeey' ja-, bäy- dsoo'.

Ga' hih' Paa' juu' kih' Tito

¹² Wa'ra- ga-të' jee' cheen- Artema o Tíquico ta- kyah', ja- go'jëeh` jnä' chah' ta- jwii- Nicópoli. Jee' ja- jmeen- huu'dsë- dsa- ngëen' jii- gyuu'. ¹³ Wa'ra- ga'lloo' Zena hi- cheh' né', kyaah' Apolo ta- na', ja- jmeeh- be' kiyh' lä' jiih' jee' le'. Ja- kwëeyh' lä' jë- he- jmee- bii' cha'jwë' jee' dsa- nääy'. ¹⁴ Wa' lä- tëë- lä' jëë- øøh' jne' jmeey' ta' llu' jmah' ba' mah' lä' cha- he- kyaah' jmeey' be' lä' ma' chaa- hi- lla- kyaa'. Mah' sa- dsa- taayh` lä' koo- hi- sa- ma- jmee' ta'.

¹⁵ Lä' jëë- hi- tääh' kyaah' jnä' jee' la- jmeey- Dio kyah'. Hi- jmee' Dio kih' lä' jëë- hi- hnää' jne', lä' llu' he- ma- dsoo' dsëy' ko- jøh' kyaah' jne'. Wa' mi- jää' Dio lä' jëë- hnäh'. Wa' la' lä' ja- .

Filemón

Juu' la- ga- sñ Paa' kih' Filemón

¹ Jnä' Paa' hään' neh-ñe' kwaat- kih' Jesucristo. Siin- juu' la- ko-jøh' kyaah' øøh' jne' Timotä. Siin- kyah' Filemón, hnaan- hne- kih' he- jmee- jne' koo- ba' ta'. ² Ja- ba' lä- ja- siin- kih' dsa- me- øøh' jne' Apia kyaah' Arquipo ka- läh', he' ba' hi- jmee- ta' he- jmee- jne'. Hi- lä- ja- kih' lä- jee- øøh' jne' hi- dsa- ñee- cha'neh- kyah'. ³ Ngñin' kih' Dio hi- laa' Täa- jnän' hi- ngñin' kih' Jesucristo Dsa- jøøh' jnän', wa' kway' he- llu' kih' lä- jee- hnäh' hi- wa' jmeey' hii' tii' kyah'.

Ga- kwa' Paa' ti' hmaah' kih' Dio

⁴ Lä- jee- jiih- wa- ra- ga- ngñin- kin- kih' Dio kyaan-, dsooh- ba' dsen- hne-. Kwan- ti' hmaah' kiyh' ta- la- kyah', ⁵ kih' he- ga- nuun- kyah' ha- lä- hnaah- Jesús Dsa- jøøh' jnän' hi- ga- nuun- ha- lä- ma- dsoo' hoh' kiyh', hi- he- hnaah- lä- jee- hi- laa' kyaa' Dio. ⁶ Hi- ngñin' kih' Dio mah' jwih' jñah' ha- lä- la- he- ma- dsoo' hoh' hi- ngñin' kiyh' mah' lä- ngëh' ha- lä- ma- mi- jää' Dio jne' ta- la- kih' Cristo Jesús. ⁷ Peer- cha- jnäh' llu' he- ma- nuu' jnäh' ha- lä- hnaah- dsa-, he- ja- ma- nøh' dsen- jnäh'. Jëeh' ta- la- kyah' hne- øøhn', ma- tée' be' lä- jee- hi- laa' kyaa' Dio.

Paa' ga- chee' Onésimo ka- läh' kih' Filemón

⁸ Ta- la- kih' Cristo cha- jwë- kin- jmeen- hih- kyah' mah' jmeeh' lä- lle- kih'. ⁹ Pero llu' ga- laan- hlëeh- hne- kyaah' juu' llu' ba', kih' he- hnaan- hne-. Jnä' Paa', ma- gyuh- ba' jnä' hi- lä- ma- hää' ba' jnä' neh-ñe' kwaat- kih' Jesucristo, he- ja- chuun- kyaah' hne-. ¹⁰ Ta' jmee- hña- hoh', ja- kwah- be' kih' Onésimo, jëeh' laay- lä- koh' jaa- gyuu- kyaan- kih' he- ga- heeyh- juu' kih' Dio jee' hään' neh-ñe' la-.

¹¹ Jää' sa- ga- ma- heeyh- kih' Dio sa- ga- jmääy' ma' jmeey' ta' kyah', pero na' jmääy' kin- hi- jmääy' kyah' ka- läh'. ¹² Na' cheeh' jnih' ka- läh' kyah'. Heeyh' lä- koh' he- heeh' jnä' ba'. ¹³ Hnoon' jay' kyaah' jnä' ta- ko- jiih' hään' neh-ñe' kwaat- kih' ju- hmëe' mah' jmeey' be' kin- llah' hne-. ¹⁴ Pero sa- hnoon' jmeen- bii' cher' mah' sa- llä- hoh', mah' sa- wa' la- lä- koo- he- wii' he- ngñin' kyah'. Wa' la' lä- koo- hnooh- hñaah'. ¹⁵ Go- laan-, ga- lä- øøy' kyah' ko- hwëe', mah' lä- ja- heeh' hnih' ka- läh', he- jay' kyaah' hne- go- te-. ¹⁶ Na', mo- so- laay' wa' hi- cha- hi-, hi- jmee- ta' kih' dsa-. Na' ga- laay' ma- ra- øøh' jne' hi- hnaan- cha- miih-. Ha- ga' sa- lä- hnaah- hnih', lä- llu' he- ma- laay' dsa- kyaah' jne' hi- ma- laay' kyaa' Dio ka- läh'.

¹⁷ Lä- ja-, cher' mah' laa' jnä' ome- kyaah', heeh- Onésimo lä- koh' he- ma- heeh- jnä' ba'. ¹⁸ Cher' mah' cha- he- ma- jmeey' kyah' o cher' mah' ääy- miih- kyah', jmee' kwaat- lä- koo- jnä' ba' ään- kyah'. ¹⁹ Jnä' Paa' siin- kyah' kyaah' goon-, jnä' jwahn- mi' hmaahn- kyah', kih' he- sa- hnoon' jwëeh- hne- he- ääh- kin- lä- llu' he- ga- laah'. ²⁰ Lä- ja- øøhn', jmee' jee- dsen-, jmee' nøh' dsen-, lä- hnøø' Dsa- jøøh' jnän'.

²¹ Jmeen- dsoo', nuuh' ba' hne- he- ma- siin- la-. Man- jmeeh' ga' hne- cha- ga' miih- lä- koh' ga' he- ma- jwahn- la-. ²² Hi- ja- ba' lä- ja-, mi' llu' ha- jee- jän-. Cha- ba' o- jøh- dsen- kin-, nuu- ba' Dio lä- jee- he- ngñin' hnäh', kwa' bih' jwë' nñin- na- jëen- hnäh'.

²³ Epafra jmee- Dio kyah'. Hi- la- na-, hää' neh-ñe' kyaah' jnä' jee- la- kwaat- kih' Cristo Jesús. ²⁴ Hi- lä- ja- jmee- Dio kyah' Marco, Aristarco, Dema, kyaah' Luca. Lä- jee- hi- he' jmee- ta' kih' Dio ko- jøh' kyaah' jnä'.

²⁵ Jesucristo Dsa- jøøh' jnän' wa' mi- jøøy' jmi- lle' kyah' hnäh'. Wa' la' lä- ja-.

Hebreos

He- la- je- he- ga- lloo- kih- dsa- hebreo

Jøøh' ga' Joo' Dio lä- koh' ga' lä- jëë- ángel

¹ Joh' jiih- sa- ga- hlëeh- Dio kyaah- dsa- ma- gyuh- jnän- llo' joo'. Ga- cheey- hi- ga- ngëe- juu- kiyh', kih- dsa- ma- gyuh- jnän-. Ko- llaa' hi- ga- ngëe- juu- he' ga- hyoh- juu- kiyh' jee- ma- këy- hi- jnah- ko- llaa' ga- hëe- mi- në- he- ga- mi- jnäa- Dio kiyh'. Ja- koo- nëe- ga- jmee- Dio ha- lä- jee- ga- hlëeyh- kyaah- hi- ma- ngëe- juu- kiyh'. ² Pero jee- ma- dsaa- jmi- la-, ga- hlëeh- Dio jne- ta- la- kyaah- Jooy' ba', hi- ga- tooyh- goo- ga- lä- jë- he- cha-, hi- he' ba' hi- kyaayh- ga- jmeey- gyuu- hwa- ka- läh-. ³ Hi- he' mi- jnäa- na- hñaa- lä- jëe- ha- lä- koo- jøøh- laa- Dio, kih- he- laay- koo- heeh- kyaah- Dio. Hi- kyaah- juu- kiyh' he- bee-, høøy- ga- lä- jë- go- te- he- cha-. Hi- ma- ngëe- ma- chey- dso- kye- jnän-, ja- ga- ga- gyay- jwoo- ra- lluu- kih- Dio Jøøh- hi- gya- gyuu- h.

⁴ Jaa- hi- he' ba- ya- hëe- jøøh- ga- lä- koh' ga' lä- jëe- ángele. Jëeh-, ga- hyoyh- koo- jmi- he- kye- ga' lä- koh' ga' he- ga- hyoh- ángele. ⁵ Jëeh- ni- jaa- ángel jih- koh' sa- ga- jäh- Dio siyh-:

Hne- laah- gyuu- kyaan-.

Na- ma- laan- Täa- kyaah-.

Ja- ba- lä- ja-, sa- ga- siyh- ni- jaa- ángel lä- la-:

Jnä- leen- Täa- kyaah-.

Hne- leeh- gyuu- kyaan-.

⁶ Koo- ka- läh-, lä- ma- ga- cheey- jmi- gyuu- la-, Jooy' hi- laa- to- në-, ga- jäh-:

Lä- jëe- hnäh- ángele kya- Dio, jmee- hnäh- juu- kiyh'.

⁷ Pero lä- la- ba- ga- hlëeyh- kih- lä- jëe- ángele:

Dio chee- ángele kya-, laa- lä- koo- lle-.

Ángele hi- jmee- ta- he- kiyh', laa- lä- koo- je- he- hëe-.

⁸ Pero lä- la- ba- ga- siyh- Jooy-:

Hne- Dio, jmeeh- hih- ga- lä- jë- joh- jmi- cha-.

Kyaah- ju- dsoo- jmah- ba- jmeeh- hih-.

⁹ He- llu- jmah- ba- hnooh-, hne- sa- hnooh- go- te- he- hñih-.

He- ja- hñii- Dio, hi- laa- Dio kyaah-, hi- he' ga- hñaa- hne-.

Lä- ja- ga- jmeey- jëe- hoh- cha- ga- mi- h- lä- koh' ga' lä- jëe- dsa- kyaah-.

¹⁰ Hi- ga- jäh- ka- läh- lä- la-:

Hne- Dsa- jøøh-, lä- ma- to- në- ga- llah- jmi- gyuu- la-,

Hñaa- ba- hne- ga- jmeeh- gyuu- jmi- gyuu-.

¹¹ Lä- jë- he- ja- lla- ba-, pero hne- lä- ma- chaah- na- ba-.

Dsa- gyuh- ba- gyuu- hwa-, lä- koo- dsa- gyuh- sa- hmi- h-.

¹² Lä- koo- bää- dsa- sa- hmi- h-, lä- ja- bää- ga- lä- jë- he- ja-, hi- dsa- lä- si- ka- läh-.

Pero hne-, lä- ma- laah- na- ba-, jih- koh' sa- gyuh-.

¹³ Juu- lä- la-, jih- koh' sa- ga- jäh- Dio sih- jaa- ángel. Joo- bih- ga- hlëeyh- lä- la-, lä- ma- ga- jäh-:

Na- hne- jwoo- ra- lluu- kin- la-,

lä- jiih- lloo- jmi- llaan- hu- ti- h- lä- jëe- hi- na- høøh- kyah-.

¹⁴ ¿Ja- jee- lä- jëe- ángele, koo- ga- naa- mada- ba-, laay- jmi- lle- hi- ga- chee- Dio mah- jmeey- ta- he- kih- lä- jëe- hi- laa- kwaat- läa-?

2

Ta' wa' gaa' dsë-jne' juu' he- lää' jne'

¹ He-ja- jmeë bii' jmeen' cha-ga'miih- he' kih' juu' he- ma-nuun' mah' sa' wa' lä-øø' jne' kih' jwë' llu' he- ma-tøøhn'. ² Jëeh', ley he- ga-ngëë' ángele kih' Moisé, ma' la' koo- hmooh' hweh-. He-ja- lä-jëë' hi- ma' dsa-hlääh' kih' hmooh' ja-, hi- lä-jëë' hi- ma' chaah-, ga-jëëy' wií' lä-koo- lle' kiyh'. ³ ¿Ha- lä-ja- tëeh' jne', cher'mah' sa' ga-jmeë' jne' he' kih' juu' he- lää' jne' he- kyeë' ga' lä-koo- ley ja-? He' ba' hñií' Dsa-jøøh' jnän' ga' kwa' juu' la- to-në' ha- lä- jee' lää' jne'. Ma-ngëë' he- ja-, lä-jëë' hi- ma-nuú' kiyh', ma-jmeey' dsoo' kih' juu' la- jee' jnän'. ⁴ Hi' ga-jmeë' Dio dsoo' juu' kih' dsa- he' jee' ga-näay' kway' juu', jëeh' Dio hi- kyaayh' ga-jmeë' cha-miih- he- juh-gaa-, hi' ga-jmeey' na-ku' na-ngii' he- jmeë' jëë- dsah' dsa-. Hi' ga-kwëëyh' jmeey' na-ku' na-ngii' ta' kyaah' be' kih' Jmi-lle' Na-jngii', lä-koo- hyoh- dsëy'.

Jesucristo ga-laa' kwee- kyaah' jne'

⁵ Sa' ga' kwa' Dio jwë' kih' ángele jmeë' hih' kih' jmi-gyuu' he- na' ga' já', he- ma-løø' jne' hlëehn' miih- kih'. ⁶ Cha- jee' na-sii- kih' hi- ga-hlëeh' lä-la-: ¿Hee- laa' dsa- jmi-gyuu' mah' lä- ma-dsooh- ba' hoh' kiyh'? ¿Hee- laa' dsa- hi- laa' jmi-ngo' mah' lä- ma-jmääh' ba' hnih' he'? ⁷ Miih- jmií' ba' ga-jmääh' hnih' mah' ga' miih- lä-koh' ga' jee' lä-jëë' ángele. Ja-ga' ga-llaayh' høøy' hi' ga-jmääh' hnih' jøøh' mah' lä-ja- lä-gah' dsih'. Hi' ga-tøøh' gooy- ga-lä-jë' ba' he- cha-. ⁸ Ga-lä-jë' he- cha- ga'llah' ta' hwa' huú' tiíy' mah' jmeey' hih' kih', lä-ja- na-sii- juu' kih' Dio.

Kyaah' he- ga-tooh- Dio gooy- ga-lä-jë' he- cha-, he-ja- ni' miih- sa' ga-já' he- sa' le' jmeey' hih' kih'. Pero na' ga-juh- sa' ga' ma-jnä' he- jmeey' hih'. ⁹ Pero ñe' ba' jne' kih' hi- ga-já' mah' ga' miih- lä-koh' ga' jee' lä-jëë' ángele. Ga'llaa' Dio høøy', hi' ga-jmäy' jøøh' mah' lä-gah' dsih' lä-llu' he- ga-juuy'. Hi' kih' he- llu' dsë' Dio, he-ja- ba' ja-, ga-ngëëy' Jesús he- ga-juuy' he- llu' kih' ga-lä-jëë' ba'.

¹⁰ Ga-lä-jë' ba' he- cha- na-la' kih' Dio hi' la' kiyh' ka-läh'. Hi' ga-lä-hnøøy' tëëy' jwëë' jooy' ya-jwií' kiyh'. He-ja- sooh- ba' kih' Dio, he- ga-mi-lluuy' go-te- Jesús hi- lää' jne', ta-la' kih' he- ga-jëëy' wií'. ¹¹ Jne' hi- na-jngëë', hi- lä-ja- Jesús hi- jmää' jne' na-jngëë', lä-jëë' jne' laa' kyaá' Täá'. Kih' he-ja-, sa' la' o-hih' kih' Jesús tëëyh- jne' øøyh'. ¹² He-ja- ga-jäh' Jesús siyh' Dio:

Hlëehn' kyah' chá'në' lä-jëë' øøhn'.
Jee' dsa-nee- lä-jëë' øøhn', jee' ja- hán' kyah'.

¹³ Hi' ja- ba' lä-ja- ga-jäyh':
Kye' ba' jnä' o-jøh' dsë- kiyh'.

Hi' koo- ka-läh' ga-jäyh':
Hií' jnä' la- kyaah' jooy' hi- ga-kwëëyh- jnä'.

¹⁴ Kih' he- kye- jmi-ngo' lä-jëë' jooy' he', lä-ja- ka-läh' hñiíy' ma' kyey- jmi-ngo' hi' ga-juuy'. He- lä-ja-, ga-liyh' ga-lla- dsëëy' kih' hi- sa-llu' hi- jngiih' kih' dsa-. ¹⁵ Mah' lä-ja- lääy' hi- tääh' goh' juu' lá-jjih' jmií' chaa-. ¹⁶ Dsoo' ba' sa' jay' mah' kway' be' kih' ángele. Jay' mah' kway' be' kih' lä-jëë' hi- laa' sa'ju- kih' Abraham ba'. ¹⁷ Kih' he-ja- ba' ja-, he- ga-la' bii' kiyh' ga-lëëy' jmi-ngo', ja- ba' lä-koo- laa' jne'. Lä-ja- ga-laay' jaa- jmi-dsa- jøøh' hi- jøh- dsë', hi- mi-te' kih' Dio mah' lä-ja- chey' dso'kye- kih' lä-jëë' dsa-. ¹⁸ Kih' he- ga-jëëy' wií' lä-koo- ma' ga-ka' dsa- dsëy', he-ja- ba' ja- kyuyh- kway' be' kih' hi- gwa' huú' dsë- hliih' kih'.

3

Jesús ba-laa' jøøh' lä-koh' ga' Moisé

¹ Lã-jëë hnäh' øøhn' hi- na-jngëë', lã-jëë hi- na-jnäá' gyuuuh' ya-jwii' kih' Dio, jmeé' da' hnäh' miih- huu'dsë- ha- lã'koo- laa' Cristo Jesús. Hi- he' to-në' ga'kwa' juu' he- ma-heeh' jne' la- hi- laay' jmi-dsa- jøøh' jnän' ka-läh'. ² Hi- he' ga-mi-teh' kih' hi- ga-hñaay', ja-ba' lã'koo- ga-mi-te' Moisé lã' ma' kyey- në' kih' dsa- hi- laa' kyaá' Dio. ³ Pero lle' jmeen' juuh- kih' Jesús lã'koh' ga' kih' Moisé, ja-ba' lã'koo- la' kih' jaa- hi- jmee' koo- hne'. Kyee' ga' hi- ga-jmee' hne' lã'koh' ga' hñii' hne'. ⁴ Jëeh' ga-lã-jë- hne', chaa- ba' hi- ga-jmee'. Pero Dio ba' hi- ga-jmee' ga-lã-jë- go-te' he- cha-. ⁵ Lã-ja- Moisé, koo- ga-jmeey' ta'he' kih' Dio ba'. Dsoo' ba', ga-mi-teyh' lã' ma' kyey- në' kih' dsa- kyaá' Dio. Ga-jäyh' ha- lã' la' juu' he- lã'cha- këë-, ma-ngëë' ma-juuy'. ⁶ Pero Cristo ba' laa' jøøh' lã'koh' ga' Moisé, kih' he- laay' Joó' Dio hi- kye- në' kih' dsa- kyaay'. Hi- laa' jne' dsa- kyaá' Dio, cher'mah' tøøh' jne' koo- hweh- kyaah' o-jøh' dsë- jøøn' kih' Dio lã'jiih' llaa' jmi-gyuu'.

Ha- lã' teeh' dsa- dsë' kyaah' Dio

⁷ Wa' nuu' jne' lã'koo- jäh' Jmi-lle' Na-jngii' kih' Dio: Cher'mah' na' nuuh' hnäh' juu' kiyh', ⁸ ta' jmee- hnäh' hweh- tuh-hoh' hnäh', lã'koo- ga-jmee' dsa- hi- sa' ga-hii' ma' nuu' lã' ma' ga-kay' dsën' jee' oo' hwa' kii'. ⁹ Jee' ja- dsa- ma-gyuh- kyaah' hnäh' ga'kooy' kyaah' jnä', ma' jëëy- he- ga' na- ma' jmeen' kyaayh'. Ma-ke' ga-jëëy' lã'jë- he- juh- gaa- he- ga-jmeen' kiyh' to'loo' ji- ñe-.

¹⁰ Kih' he-ja-, ga-lã-lleeh' kyaah' dsa- he', mah' ga-jwii' jnih':

“Huu'dsë- kyah' hnäh' hä' tää' ta' jee' jyoh'.

Sa' hnooh- hnäh' lã'kyuuuh- hnäh' hee- ja- he- llu'.”

¹¹ He-ja- ga-tään' hñiin- ma' ga-ya-jëë' dsën' kyaah' dsa- he':

“Sa' heh' dsa- he' jee' teeh' dsën'”, ga-jäh' Dio.

¹² Leeh- hnäh' øøhn', ni- jaa- hnäh' ta' wa' hña- hoh' hnäh' he- sa' heeh' hnäh' kih' Dio jiih' mah' sa' wa' lã-øø' hnäh' kiyh'. ¹³ Lla- he- ja-, kwa' hnäh' be' kih' dsa-kyaah' hnäh' koo- jmi' koo- jmi', na' lã'cha- jmi'. Mah' sa' leh' he- hñih' hnäh' he- mi-goo' kyah' hnäh'. ¹⁴ Jëeh' ma-laa' jne' koo- kyaah' Cristo cher'mah' lã' ma-kyen' ja-ba' o-jøh' dsë- kiyh' lã'jiih' llaa' jmi-gyuu', ja-ba' lã'koo- ga-jmee' jne' lã' ma' to-në'. ¹⁵ Lã-la- hnøø' jnän', lã'koo- jäh' juu' la-:

Cher'mah' na' nuuh' hnäh' juu' kiyh',

ta' jmee- hnäh' hweh- tuh-hoh' hnäh',

lã'koo- ga-jmee' dsa- hi- sa' ga-hii' ma' nuu'.

¹⁶ ¿Hii- na- hi- ga-jmee' hweh- dsë', ma-ngëë' ma-nuuy' juu' kih' Dio? ¿Ja' he' dsa- hi- ga-hwëë' Moisé hwa' Egipto? ¹⁷ ¿Hii- na- hi- ga-ya-jëë' dsë' Dio kyaah' to'loo' ji- ñe-? ¿Ja' he' dsa- hi- ga-jmee' dso'kye- hi- ga-saa' na-juu' jee' la' hwa' kii' ja-? ¹⁸ ¿Hii- ba' kyaah' na- he- ga-bääh- Dio hñii', he- sa' heyh' jee' teeh- Dio dsë'? ¿Ja' he' dsa- hi- sa' ga-jmee' he' juu' kiyh'? ¹⁹ He- ga-la' lã-ja-, jmee- dsa-lã-ngëë' jne', sa' ga-la' ma' dsa-taayh' jee' ma' teeyh' dsëy', kih' he- sa' ma' heey' juu' kih' Dio.

4

¹ He-ja- ta'ko-jiih' cha- jwë' jnän' heh' jne' jee' teeyh- dsëy' lã'koo- ga-bäayh- hñiiy', hnøø' leeh- hnäh', le' ga- che- ko-llaa' hnäh' sa' ga-heh' hnäh' jee' ja-. ² Jëeh', jnä' jne' ka-läh' ma-kway' ba' ju'hmeë' lã'koo- juu' he- ga-hyoh' dsa- he'. Pero sa' ga-jmää' ta' ni- miih- kiyh' lã' ma' ga-nuuy' juu' ja-. Koo- ga-nuuy' ba', sa' ga-lã-heey'. ³ Wa' dsa'toohn' jee' teeh' jne' dsën- hi- ma-dsoo' dsë', lã'koo- ga-jäyh': He-ja- ga-tään' hñiin- ma' ga-ya-jëë' dsën' kyaah' dsa- he':

“Sa⁺ heyh⁺ jee⁺ teeh⁺ dsen⁻”, ga⁺ jah⁺ Dio.

Hi⁺ ma⁻ la⁺ ma⁻ jmeey⁺ Dio jmi⁻ gyuu⁺, ma⁻ na⁻ hñaa⁺ ba⁺ ta⁺ kiyh⁺. ⁴ Jëeh⁺ jee⁺ llah⁺, na⁻ sii⁻ juu⁺ kiyh⁺, hlëeh⁺ kih⁺ gyii⁺ jmi⁺:

Hi⁺ ga⁺ teeh⁻ Dio dsë⁺ ma⁺ ga⁻ la⁺ ta⁺ kiyh⁺ jee⁺ ga⁺ tē⁺ gyii⁺ jmi⁺.

⁵ Hi⁺ koo⁻ ka⁻ läh⁺ na⁻ sii⁻:

Sa⁺ heyh⁺ jee⁺ teehn⁺ dsen⁺.

⁶ He⁻ lä⁺ ja⁻, ñe⁺ jne⁺ hnøø⁺ ga⁺ dsa⁻ taah⁺ ko⁻ llaa⁺ jee⁺ ja⁻. Hi⁺ lä⁺ jëe⁺ hi⁻ ga⁻ nuu⁺ lä⁺ ma⁺ to⁻ nē⁺, sa⁺ ga⁺ taayh⁺, kih⁺ he⁻ sa⁺ ga⁺ jmeey⁺ he⁺ juu⁺ kih⁺ Dio. ⁷ Ma⁻ ngëe⁺ cha⁻ miih⁻ ji⁻ ñe⁻, koo⁻ ka⁻ läh⁺ ga⁺ tøø⁺ Dio hih⁺ koo⁻ jmi⁺ mah⁺ jmee⁺ dsa⁻ he⁺ kiyh⁺. Ga⁺ ngëe⁺ David juu⁺ kih⁺ dsa⁺, lä⁺ koo⁻ ga⁺ jah⁺ Dio:

Cher⁺ mah⁺ na⁺ nuuh⁺ hnäh⁺ juu⁺ kiyh⁺,

ta⁺ jmee⁻ hnäh⁺ hweh⁻ tuh⁻ hoh⁺ hnäh⁺.

⁸ Ni⁺ sa⁺ ga⁺ taah⁺ dsa⁻ hwa⁺ kih⁺ lä⁺ koo⁻ ma⁺ gya⁺ Josué. Jëeh⁺, wa⁻ ra⁻ jah⁺ kih⁺ ga⁺ kwa⁺ Josué jee⁺ ma⁺ teeh⁺ dsa⁻ dsë⁺, sa⁺ ma⁺ hlëeh⁺ ga⁺ Dio lä⁺ hmëe⁺ kih⁺ jyoh⁺ jmi⁺. ⁹ He⁻ ja⁻ jne⁺ hi⁻ laa⁺ jwi⁺ kih⁺ Dio, ma⁻ cha⁻ ba⁺ jnän⁺ jee⁺ teeh⁺ jne⁺ dsen⁻. ¹⁰ Jëeh⁺, hi⁻ ma⁻ he⁻ teeh⁻ dsë⁺ kyaah⁺ Dio, lä⁺ ja⁻ teeyh⁻ dsëy⁺ kih⁺ ta⁺ he⁻ ma⁻ jmeey⁺, lä⁺ koo⁻ teeh⁻ Dio dsë⁺ kih⁺ ta⁺ he⁻ ga⁺ jmeey⁺. ¹¹ Wa⁺ jmeen⁺ bii⁺ dsa⁺ toohn⁺ jee⁺ teeh⁺ jne⁺ dsen⁻, mah⁺ ni⁻ jaa⁻ sa⁺ wa⁺ täh⁻ lä⁺ koo⁻ ga⁺ tah⁺ hi⁻ sa⁺ ga⁺ jmeey⁺ he⁺ juu⁺ kih⁺ Dio jää⁺.

¹² Jëeh⁺, juu⁺ kih⁺ Dio na⁺ jiih⁺ hi⁺ cha⁻ be⁺ kih⁺. He⁻ dsoo⁻ ñiih⁺ ga⁺ lä⁺ koh⁺ ga⁺ ñe⁺ tuuh⁺ he⁻ na⁻ jni⁺ lä⁺ to⁺ jwoo⁺. Dsa⁻ he⁺ lä⁺ ga⁺ tē⁺ neh⁺ tuh⁻ dsë⁻ jne⁺ jee⁺ hä⁺ jmi⁻ lle⁺, jñih⁺ hu⁺ dsë⁻ he⁻ kyë⁺ jne⁺ hi⁺ jñih⁺ he⁻ hee⁺ dsë⁻ jne⁺. ¹³ Ni⁺ koo⁻ he⁻ na⁻ la⁺ kih⁺ Dio sa⁺ le⁺ dsa⁻ hmää⁺ cha⁺ nēy⁺. Ga⁺ lä⁺ jë⁺ ba⁺ na⁺ jnä⁺ kih⁺ hi⁻ tēe⁻ jne⁺ dsa⁺ ngëen⁺ kwaat⁻ jnän⁺.

Jesús laa⁺ jaa⁻ jmi⁻ dsa⁻ hi⁻ jøøh⁺ ga⁺

¹⁴ Jesús, Joø⁺ Dio, laay⁺ jnän⁺ jaa⁻ jmi⁻ dsa⁻ hi⁻ jøøh⁺ ga⁺ hi⁻ gya⁺ ya⁺ jwi⁺. He⁻ ja⁻ jmee⁺ bii⁺ jnän⁺ dsa⁺ toohn⁺ koo⁻ hweh⁻ jwë⁺ he⁻ ma⁻ tøøhn⁺. ¹⁵ Jëeh⁺, jmi⁻ dsa⁻ jøøh⁺ hi⁻ cheh⁺ nē⁺ jnän⁺ kyuu⁺ bih⁺ jmeey⁺ jøh⁻ dsëy⁺ ma⁺ sa⁺ cha⁻ be⁺ jnän⁺. Jëeh⁺, ja⁻ ba⁺ lä⁺ koo⁻ ka⁻ dsë⁻ jne⁺, ja⁻ ba⁺ lä⁺ ja⁻ ga⁺ ka⁺ dsëy⁺ kyaah⁺ na⁻ ku⁺ na⁻ ngii⁺ he⁻ cha⁻ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻. Pero ni⁺ lä⁺ ja⁻ sa⁺ ga⁺ jmeey⁺ ni⁺ koo⁻ he⁻ hliih⁺. ¹⁶ He⁻ ja⁻ kyaah⁺ o⁻ jøh⁺ dsë⁻ he⁻ ma⁻ cha⁻ jnän⁺ kyaah⁺ jmi⁻ dsa⁻ he⁺, sa⁺ wa⁺ gah⁺ jne⁺ ya⁺ nøøn⁺ kih⁺ Dio hi⁻ llu⁺ dsë⁺ mah⁺ lä⁺ ja⁻ lä⁺ ñih⁺ dsëy⁺ jne⁺, hi⁺ kway⁺ be⁺ jnän⁺ wa⁻ ra⁻ ga⁺ tē⁺ jee⁺ lla⁻ kya⁺ jne⁺.

5

¹ Lä⁺ jëe⁺ jmi⁻ dsa⁻ kaah⁺ ma⁺ laa⁺ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺ ba⁺. Ma⁺ na⁻ hñaa⁺ ga⁺ kay⁺ nē⁺ kih⁺ dsa⁺ mah⁺ ga⁺ jmeey⁺ ta⁺ he⁺ kih⁺ Dio lla⁺ dsa⁻ he⁺. Hi⁺ ma⁺ heeyh⁻ lä⁺ jë⁺ he⁻ ma⁺ kwëeh⁻ dsa⁻ Dio hi⁺ ma⁺ jëy⁺ jah⁺ nē⁺ na⁺ hyoo⁺ kwaat⁻ kih⁺ dso⁺ kye⁻ kih⁺ dsa⁺. ² Kyuu⁺ bih⁺ jmeey⁺ jøh⁻ dsëy⁺ kyaah⁺ hi⁻ sa⁺ kyuu⁺ hi⁺ kyaah⁺ hi⁻ ga⁺ naä⁺ na⁻ hëe⁺, jëeh⁺ ñe⁻ bih⁺, ja⁺ he⁻ koo⁻ nëe⁺ he⁻ jmee⁺ jwi⁺ kih⁺ hñiiy⁺. ³ Kih⁺ he⁻ sa⁺ ma⁺ cha⁻ be⁺ kiyh⁺, ma⁺ la⁺ bii⁺ jëy⁺ jah⁺ kwaat⁻ kih⁺ dso⁺ kye⁻ kiyh⁺ hi⁺ lä⁺ ja⁻ kih⁺ dso⁺ kye⁻ kih⁺ dsa⁺.

⁴ Ni⁺ jaa⁻ sa⁺ ma⁺ le⁺ ma⁺ hñaa⁺ hñii⁺ kih⁺ ta⁺ llu⁺ ja⁻. Ma⁺ la⁺ hi⁻ ma⁺ na⁻ teeh⁺ kya⁺ Dio ba⁺ hi⁻ ma⁺ jmee⁺ ta⁺ ja⁻, lä⁺ koo⁻ ma⁺ na⁻ teeh⁺ Aarón. ⁵ Lä⁺ ja⁻ ka⁻ läh⁺ Cristo, sa⁺ ga⁺ hñaa⁺ hñiiy⁺ jmi⁻ dsa⁻ jøøh⁺. Dio ba⁺ he⁺ hi⁻ ga⁺ kwëeyh⁺ ta⁺ llu⁺, lä⁺ ma⁺ ga⁺ jäh⁺:

Hne⁻ laah⁺ gyuu⁻ kyaan⁺.

Na⁺ ma⁻ laan⁺ Täa⁺ kyaah⁺.

⁶ Lä⁺ ja⁻ ka⁻ läh⁺ na⁻ sii⁻ jee⁺ jyoh⁺:

Hne⁻ laah⁺ jmi⁻ dsa⁻ ga⁺ lä⁺ jë⁺ joh⁺ jmi⁺ cha⁻,

lä⁺ koo⁻ laa⁺ Melquisedec.

⁷ Lä⁺ koo⁻ ma⁺ gya⁺ Cristo jmi⁻ gyuu⁺ la⁻, ga⁺ ngiiy⁺ kiyh⁺ kih⁺ Dio kyaah⁺ be⁺, lä⁺ jiih⁺ ga⁺ tuu⁻ jmi⁻ mi⁻ nēy⁺, ga⁺ chuuy⁺ kyaah⁺ hi⁻ na⁺ kēh⁺ jmi⁺ ma⁺ läy⁺ kih⁺ he⁻ ma⁺ juuy⁺. Hi⁺ ga⁺ nuu⁺ ba⁺ Täa⁺ kiyh⁺, jëeh⁺ ga⁺ heeh⁻ bih⁺ le⁺ kiyh⁺ lä⁺ koo⁻ hyoh⁻ dsë⁺ Täa⁺. ⁸ Ma⁺ ke⁺

laay¹ Joo^o Dio, kyaah¹ he⁻ wii¹ he⁻ ga⁺ngëëy¹ ja⁻, ga⁺lä⁺kyuuyh[~] he⁻ jmeey¹ nuuyh¹ kih¹ Dio. ⁹He⁻ lä⁺ja⁻, ga⁺laay¹ lluu¹ ga⁺, ga⁺jäy¹ laay¹ juu¹ hi⁻ lää⁻ go⁻te⁻ lä⁺jëë⁺ dsa⁻ hi⁻ nuuh¹ kiyh¹. ¹⁰Hi⁺ na⁻hñaay¹ kih¹ Dio he⁻ laay¹ jmi⁻dsa⁻ jøøh¹ lä⁺koo⁻ ga⁺laa¹ Melquisedec.

Goo⁻la¹ kih¹ hi⁻ ma⁻heeh⁻ mah¹ beey¹ Dio

¹¹Cha⁻cha⁻ga⁺miih⁻ he⁻ hnoon¹ jwëëhn⁻ hnäh¹ kih¹ juu¹ la⁻, pero jwëëh⁻ kin⁺ jmeen⁻ lä⁺ngëëh¹ hnäh¹, jëëh¹ ta⁺ hwa⁺ go⁻te⁻ dsa⁻lä⁺ngëë¹ hnäh¹. ¹²Ngoo¹ ga⁺lä⁺hi⁻ cha⁻miih⁻ jmi⁺ he⁻ tääh¹ hnäh¹ mi⁻tëëh¹ hnäh¹. Ma⁻të⁺ jee⁺ leeh¹ hnäh¹ ta⁻jwoh¹. Pero hnøø¹ ga⁺lä⁺tëëh⁻ hnäh¹ kwee⁻ ha⁻ lä⁺ la¹ juu¹ kih¹ Dio he⁻ ga⁺mi⁻tëë¹ jne⁺ to⁻në⁻. Lä⁺ ma⁻laah¹ ba⁺ hnäh¹ lä⁺koo⁻ jaa⁻ gyuu⁻ hi⁻ hih[~] wa⁺juh⁺, hi⁻ sa⁺ ma⁻lih⁻ kuh⁻ ma⁺ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ ma⁻kaah¹. ¹³Lä⁺jëë⁺ hi⁻ sa⁺ hii⁻ lä⁺ngëë¹, sa⁺ liyh⁺ kay¹ kwaan⁻ hee⁻ ja⁻ he⁻ llu¹, jëëh¹ laay¹ lä⁺koo⁻ jaa⁻ gyuu⁻ hi⁻ hih[~] wa⁺juh⁺. ¹⁴Pero juu¹ he⁻ la¹ lä⁺koo⁻ ma⁺, la¹ kih¹ dsa⁻ ma⁻kaah¹ ba⁺ ja⁻. La¹ kih¹ dsa⁻ hi⁻ ma⁻kyuuyh[~] ka⁻ kwaan⁻ hee⁻ na⁻ he⁻ llu¹ hi⁺ hee⁻ na⁻ he⁻ hliih¹. Jëëh¹, lä⁺ja⁻ ma⁻lä⁻tëëy⁻ jmeey⁻.

6

¹He⁻ja⁻ ga⁺nøø¹ ba⁺ jne⁺ ta⁺ cha⁺në⁻ lä⁺jiih¹ tēē¹ jne⁺ lee¹ jne⁺ dsa⁻ hi⁻ kyuuyh[~]. Mo⁺so⁺ hlëeh¹ ga⁺ jne⁺ he⁻ ma⁻mi⁻tēē¹ jne⁺ to⁻në⁻ kih¹ Cristo. Sa⁻løøn¹ ka⁻läh¹ hlëehn¹ juu¹ he⁻ ga⁻nuun¹ to⁻në⁻:

He⁻ hnøø¹ ben¹ jwë¹ hliih¹ mah¹ dsa⁻jëeh¹ jne⁺ kih¹ Dio,

he⁻ heeh¹ jne⁺ kih¹ Dio,

²he⁻ saa¹ jne⁺ jmi⁺,

he⁻ kye¹ jne⁺ goon⁻ në⁺ kih¹ øøh¹ jne⁺,

he⁻ lä⁺jiih¹ dsa⁻ hi⁻ na⁻juu¹,

hi⁺ kih¹ he⁻ mo⁺so⁺ lää¹ dsa⁻ wa⁺ra⁻ ga⁺të⁺ jee⁺ lla¹ Dio ta⁺.

³He⁻ la⁻ ba⁺ jmeen¹, ga⁺nøø¹ ba⁺ jne⁺ ta⁺ cha⁺në⁻ cher⁺mah¹ ga⁺kwa¹ Dio jwë¹.

⁴Pero jne⁺ hi⁻ ga⁺na⁺ huud⁺dsë⁻ kih¹, hi⁺ ga⁺jëë¹ jne⁺ ha⁻ lä⁺ la¹ he⁻ la¹ kwa⁺ Dio, hi⁺ ga⁺hñah¹ jne⁺ Jmi⁻lle¹ Na⁻jngih¹, ⁵hi⁺ ga⁺jëë¹ jne⁺ llu¹ ba⁺ juu¹ kih¹ Dio hi⁺ ga⁺lä⁺ngëë¹ jne⁺ miih⁻ kih¹ he⁻ juh⁻gaa⁻ he⁻ na⁺ ga⁺jä⁺. ⁶Pero cher⁺mah¹ ga⁺tah¹ jne⁺, mo⁺so⁺ le⁺ dsa⁻jëeh¹ jne⁺ ka⁻läh¹. Jëëh¹ he⁻ jmee⁻ jne⁺ lä⁺ja⁻, he⁻ tää¹ jne⁺ Joo^o Dio dsoh¹ hma⁻cru⁻ ka⁻läh¹ ba⁺ ja⁻, mah¹ lle¹ jne⁺ o⁻hih⁺ kiyh¹ cha⁺në⁻ lä⁺jëë⁺. ⁷Lä⁺koo⁻ la¹ kih¹ hwa¹ he⁻ hih[~] jmi⁻jma¹ he⁻ hla⁺ko⁻lla⁻jiih[~]. Cher⁺mah¹ ga⁺kwa¹ cha⁻miih⁻ mi⁺ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ hi⁻ jmee⁻ ta⁺ jee⁺ ja⁻, mi⁻jøø¹ Dio cha⁻ga⁺miih⁻ hwa¹ ja⁻. ⁸Pero hwa¹ he⁻ dsa⁻hya⁺ too¹ kyaah¹ nuu⁻ hliih¹, sa⁺ jmaa¹ ni⁺ miih⁻. Jä⁺ dso⁺jwii¹ në⁺ kih¹ hwa¹ ja⁻. Hi⁺ kyaah¹ jee⁺ llaa⁺, koo⁺ go⁻te⁻.

O⁻jøh⁺ dsë⁻ he⁻ kye¹ jne⁺ kwa⁺ be¹ jnän⁻

⁹Øøhn¹ hi⁻ hnaan⁺, ma⁺ke⁺ ma⁻hlëëhn⁻ hnäh¹ lä⁺na⁻, ma⁺ra⁺ he⁻ jmee⁺ jnääh¹ dsoo¹, hwëë⁺ hnäh¹ llu¹, lä⁺lle¹ kih¹ hi⁻ ma⁻na⁻laa¹. ¹⁰Jëëh¹, Dio jmee⁻ he⁻ llu¹ jmah¹ ba⁺, jih¹koh¹ sa⁺ gaa⁺ dsëy¹ ta⁺ he⁻ ma⁻jmeeh¹ hnäh¹. Ma⁻mi⁻jnääh¹ ba⁺ hnäh¹ kiyh¹, he⁻ hnaah⁺ hnih¹ lä⁺ ma⁺ ga⁺jmeeh¹ hnäh¹ be¹ kih¹ hi⁻ na⁻jngëë¹ kyaay¹ hi⁺ lä⁺ ma⁻jmeeh⁻ ja⁻ba⁺ hnäh¹ lä⁺jiih¹ na¹. ¹¹He⁻ hnøø¹ jnääh¹ gónääh¹ hnäh¹ jmeeh¹ hnäh¹ lä⁺ja⁻, lä⁺jiih¹ jee⁺ llaa⁺ jmi⁻gyuu⁺ mah¹ tēē¹ hnäh¹ o⁻jøh⁺ dsë⁻ he⁻ kye¹ hnäh¹. ¹²Sa⁺ hnøø¹ jnääh¹ jmeeh¹ hnäh¹ jwëh¹ hnäh¹. Wa⁺ lä⁻dsoo¹ hoh¹ hnäh¹ kih¹ Dio ba⁺ hi⁻ wa⁺ kwëëh¹ hoh¹ hnäh¹ lä⁺koo⁻ jmee⁻ lä⁺jëë⁺ hi⁻ hyoh¹ he⁻ ga⁺bääh⁻ Dio hñii¹ kway¹.

¹³Lä⁺koo⁻ ma⁺ ga⁺bääh⁻ Dio hñii¹ mi⁻jäay¹ Abraham, ga⁺täay⁻ hñiiy¹, jëëh¹ sa⁺ chaa⁻ jñah¹ hi⁻ jøøh¹ ga⁺ lä⁺koh¹ hñiiy¹ hi⁻ ma⁻täay⁺. ¹⁴Ga⁺jäyh¹: “Jwahn⁻ dsoo¹, mi⁻jään⁻ hne⁻ cha⁻miih⁻. Jmeen⁻ lä⁺jwëë¹ jwërte⁺ sa⁺ju⁻ kyah¹.” ¹⁵Lä⁺ja⁻ ga⁺kwëëh¹ dsë¹ Abraham ma⁺ jøøy⁻ lä⁺jiih¹ ga⁺tëëy¹ he⁻ ga⁺bääh⁻ Dio hñii¹ kyaayh¹. ¹⁶Dsoo¹ ba⁺, tää⁻ dsa⁻ kih¹ jñah¹ hi⁻ jøøh¹ ga⁺ lä⁺koh¹ hñiiy¹. Lä⁺ja⁻ jä⁺ hwëh⁻ juu¹ kiyh¹. Mo⁺so⁺ cha⁻ he⁻ kih¹ he⁻ ti⁻chooy¹ juu¹. ¹⁷He⁻ja⁻ lä⁺koo⁻ ma⁺ ga⁺bääh⁻ Dio hñii¹ mi⁻jäay¹ dsa⁻ kyaay¹, ga⁺täay⁻ hñiiy¹ mah¹ jä⁺ koo⁻ hwëh⁻ juu¹ ja⁻. Lä⁺ja⁻ ga⁺mi⁻jnäay⁻ kih¹ hi⁻ mi⁻jäay¹ he⁻, he⁻ sa⁺

le' lä'sii' ni' miih- juu' kiyh'. ¹⁸ Cha- to' juu'. Ga-bääh- hñiiy' hi- ga-tääh- hñiiy'. Ni' miih- sa' le' lä'sii' juu' na-, jëeh' sa' le' juu' Dio. Kih' he- ja-, kwa' be' jnän' jwërte, jne' hi- chooh- koo- hwéh- juu' he- cha- o-jøh' dsë- jnän' kyaayh', lä'koo- ga-bääh- Dio hñii'. ¹⁹ He- o-jøh' dsë- he- kye' jne' la-, jmee' sa' jeh- dsë- jne', lä'koo- jmee' ñe' hlääh' he- jwä- dsa- cha'jmii- he- kyaah' hii- tií' barco. Ma' ra- he- lääh' ba' jne', jëeh', ta' ka'luu' sa'hmiih- he- hii' neh' gwah' ba' cha- he- jøø' jne'. ²⁰ Jesús ga' he' to- nē' jee' ja- mah' ga-näy' jwë' jnän', laay' jmi-dsa- jøøh' kih' ga-lä-jë- joh' jmií' cha-, lä'koo- Melquisedec.

7

Jesús laa' jaa- jmi-dsa- lä'koo- Melquisedec

¹ Melquisedec he', ma' laa' dsa-ta' jøøh' kih' jwii- Salem hi- ma' laay' jmi-dsa- kyaah' Dio hi- gya' gyuuu'. Hi- he' ngoo' ga-mi-jee- Abraham hi- jah' ma' ga-liyh' ga-teey' kyaah' jnah' dsa-ta'. Jee' ja- ga-mi-jäy'. ² Hi- lä'chah' ja- ga-ngëe' Abraham gya' kih' lä'koo- hña-loo' he- ga-liyh' jee' hñii-. Jmii- Melquisedec, hnøø' jäh- "dsa-ta' jøøh' hi- lla' kwee- ta'". Hi- jäh' dsa- kiyh' ka-läh' "dsa-ta' jøøh' kyaah' jwii- Salem", he- hnøø' jäh- "dsa-ta' jøøh' hi- jmee' hii' tií' kih' dsa'". ³ Hi- he' sa' chaa- cho'jmii-, ni' sa' chaa- hi- ñe- ha- ta' ya'hëey', sa' cha- juu' cha- he- ga-lä'chaa' he- ga'juuy'. He- lä'ja-, laay' kwee- lä'koo- laa' Joø' Dio ba'. Laay' jmi-dsa- ga-lä-jë- joh' jmií' cha-.

⁴ Jmee' dá' huúdsë- ha- koo- sa' jøøh' Melquisedec he'. Lä'kye- Abraham dsa- ma-gyuh- jnän' ga'kwëeyh' gya' kih' lä'koo- hña-loo' he- ga-liyh' jee' hñii-. ⁵ Lä-jëe- jmi-dsa- hi- ma' laa' sa'ju- kih' Leví, ga'jmeey' lä'koo- lle' ley, ga'kooy' ma' gya' kih' lä'koo- hña-loo' he- ma' kwa' dsa-, ma' ke' he' ba' øøyh' hi- laa' sa'ju- kih' Abraham. ⁶ Pero Melquisedec he', hi- sa' ma' laa' sa'ju- kih' Leví, ga'kooy' kih' Abraham gya' kih' lä'koo- hña-loo' mah' ga-mi-jäy' Abraham hi- ga'jmeey' Dio hmooh' kyaah'. ⁷ Ni' jaa- sa' le' ti-choo' ni' miih- juu' kih' he- la-. Jøøh' ga' hi- mi-jøø', lä'koh' ga' hi- ma-na-jää-. ⁸ Ta' ko-taa-, jmi-dsa- hi- ma' laa' sa'ju- kih' Leví hi- ma' koo' gya' kih' lä'koo- hña-loo', ga'juuy' ba'. Pero ta' jyoh' ko-taa-, Melquisedec, hi- ga'koo' gya' kih' lä'koo- hña-loo', cha- juu' chaa- bih'. ⁹ Lä-jëe- jmi-dsa- hi- ma' laa' sa'ju- kih' Leví ga'kooy' gya' kih' lä'koo- hña-loo'. Ja-ba' lä'ja-, le' jahn', lä'kye- jmi-dsa- he' ga'kwëeyh' Melquisedec, gya' kih' lä'koo- hña-loo'. ¹⁰ Jëeh', lä'koo- ma' ga-mi-jee- Melquisedec Abraham, la' lä'koo- he- ga'kwa' Leví gya' kih' lä'koo- hña-loo', heh' he- ga'kwa' Abraham ta-gyuuu' kyaay' ja-, ma' ke' sa' ga' ma' chaay-.

¹¹ Dsa- Israel ga-hyoyh' ley ja-, ta-la' kih' jmi-dsa- levita hi- ma' laa' sa'ju- kih' Aarón. Hi- wa'ra- jäh' kih' ga-lih' jmi-dsa- he' ga'jmäy' lluu' hi- ma' høø' ley ja-, sa' cha- ma' jmee' bii' ma' ya-hëe' jnah' jmi-dsa- lä'koo- Melquisedec. Ma-lee' ba' kyaah' jmi-dsa- hi- ma' laa' sa'ju- kih' Aarón wa'ra- jäh' kih' ga-liyh'. ¹² Pero na' he- ga-lä-jnä' jnah' jmi-dsa- hi- sa' laa' sa'ju- kih' Aarón, he- ja- ga-la' bii' ga-lä-jnä' jyoh' ley. ¹³ He- jwahn' ga-lä-jnä' jnah' jmi-dsa-, he- hlëehn' kih' Jesús hi- na-jnä' kih' jnah' nää' dsa- Israel. Pero jee' kih' dsa- he', sa' ga' ma- ya-hëe- ni' jaa- jmi-dsa- hi- jmee' ta' jee' la' na'hyoo'. ¹⁴ Jëeh', ñe' ba' jne', Jesús Dsa-jøøh' jnän' laa' sa'ju- kih' Judá ba'. Hi- ni' miih- sa' cha- he- ga-jäh' Moisé kih' Judá, lä'koo- ma' ga-hlëeyh' kih' jmi-dsa-.

¹⁵ Na-hña' lä-jëe- na-jnä' he- ga-hña' jnah' jmi-dsa-, jëeh' laay' jaa- jmi-dsa- lä'koo- Melquisedec. ¹⁶ Na-hñaay' laay' jmi-dsa-, pero ja- kih' he- laay' sa'ju- kih' Leví lä'koh' ma' jmee' hih' ley ja-. Laay' jmi-dsa- ta-la' kih' he- cha- be' kiyh' tääh', jëeh' sa' juuy' jih'koh' jih'lih'. ¹⁷ Lä-la- na-sii- kiyh':

Hne- laah' jmi-dsa- ga-lä-jë- joh' jmií' cha-.

Hne- laah' jmi-dsa- lä'koo- Melquisedec.

¹⁸ He-ja- ma-jä' ta' koo' ley ma-gyuh-, kih' he- sa' cha- be' kih', hi' sa' jmää' ta' ka-läh'. ¹⁹ Jëeh', ni' koo- sa' ga-jä' llu' kyaah' ley kih' Moisé. Lla' he-ja-, ma-cha- koo- o-jøh' dsë- he- llu' ga', lä-jwë' jee' le' ya'nøø' jne' kih' Dio.

²⁰ He- llu' ja-, sa' ja' ta'jmah'. Ja' kyaah' he- ga-tää- Dio hñii' ba'. ²¹ Sa' ga-tää- Dio hñii' lä' ma' ga-hñaa' jmi-dsa- kih' ley ja-. Pero kyaah' he- ga-täy- hñiiy', ga-laa' Jesús jaa- jmi-dsa-. Ga-siiyh' lä-la-:

Ga-tää- Dio hñii', hi' ni' miih- sa' mi-siiy' huu'dsë- kiyh':

“Hne- laah' jaa- jmi-dsa- ga-lä-jë' joh' jmi' cha-, lä-koo- Melquisedec.”

²² Lä-llu' he- ga-hñaa' Jesús kyaah' juu' ja-, he-ja- ñe' jne', llu' ga' hmooh' kiyh' lä-koh' ga' ley ma-gyuh- ja-.

²³ Ga-lä-chaa' jwëë' jmi-dsa- kih' ley ma-gyuh- ja-. Jëeh', sa' ga-la' ma' dsa-nää' gyih' ta' cha'në' kyaah' ta' kiyh', kih' he- ma' dsa-juuy'. ²⁴ Pero lä- ma-chaa- na- ba' Jesús, hi' lä- ma-laay' ja-ba' jmi-dsa- lä-jë' joh' jmi' cha-. Ni' jaa- sa' ka' në' kiyh'.

²⁵ He-ja- le' ba' läay' go-te- lä-jëë' hi- go-nää' kih' Dio ta-la' kiyh'. Jëeh' gay' tää', ngiiy' kih' dsa- kyaay'.

²⁶ Jaa- jmi-dsa- jøøh' he' ba' hi- jmee- bii' jnän', hi- na-jngëë', hi- sa' ää- ni' miih-, hi- sa' sah', hi- sa' jmee- he- hliih' lä- jmee- dsa-, gay' laay' jøøh' ga' lä-koh' jñah' hi- tääh' gyuu' jmi-gyuu'. ²⁷ Kiyh', sa' cha- he- jmee- bii' koo- jmi' koo- jmi', jmeey' lä-koo- ga' jmee- jmi-dsa- he'. To- në' ma' jngëëyh' jah' kih' dso'kye- kiyh' hñiiy', ja- ga' ma' jngëëyh' jah' kih' dso'kye- kih' dsa-. Pero Jesús, koo- hä' ja-ba' ga-ngëëy' hñiiy' juuy'. ²⁸ Ley ja- ga-hñaa' jmi-dsa- kaah' hi- laa' dsa-ñuu' hi- sa' cha- be' kih'. Pero këë- ga' kih' ley, kyaah' he- ga-tää- Dio hñii' ga-hñaa' Jooy' laa' jmi-dsa- jøøh' hi- ya-hëë' lluu' go-te' ga-lä-jë' joh' jmi' cha-.

8

Ga'jmeë' Jesús koo- hmooh' he- llu' ga'

¹ He- la- ba' he- kyeë' ga' kih' lä-jë' juu' he- tøøhn' hlëehn' la-. Ma-chaa- ba' jaa- jmi-dsa- jøøh' jnän' hi- ga-gya- jwoo' ra-llu' jee' gya' hi- jøøh' gyuu' jmi-gyuu'.

² Na-hñaa' jmeey' ta'he' jee' chih' gwah' he- ga'jmeë' Dio, ja' gwah' he- ga'jmeë' dsa- jmi-gyuu'.

³ Lä-jëë' jmi-dsa- kaah' na-hñaa' ngëëy- cha'në' Dio lä-jë' he- kwëeh- dsa- Dio hi' jëy- lä-jë' he- kwëeh- dsa- Dio. Lä-ja- ka-läh', ga'jmeë' bii' kih' Jesús ga'kwëëyh' Dio lä-lle' kiyh', lä-llu' he- laay' jmi-dsa-. ⁴ Wa-ra- jäh' kih' gya' gyih' hwa' la-, ni' lä-ja- sa' laay' jmi-dsa-. Jëeh', lä- ma-tääh' ja-ba' jmi-dsa- hi- ngëë- he- kwa- dsa- lä-hih' kih' ley. ⁵ Gwah' jee' jmee- ta'he' jmi-dsa- he', la' lä-koo- gwah' he- chih' gyuu' jmi-gyuu'. He-ja- ba' na-, ga-hlëeh' Dio kyaah' Moisé lä-koo- ma' ga-løoy' jmeey' gwah' kyaah' loo' jah' ja-, ga-jäyh': “Jëë' da' kwee-, mah' jmeeh' ja-ba' lä-koo- la' gwah' he- ga-heehn' hne- gyuu' lle'moh' ja-.” ⁶ Pero llu' ga' ta' he- ga-hyoh' Jesús, ja-ba' lä-koo- llu' hmooh' he- ga'jmeey' ja-. Jëeh', llu' cha-ga-miih- he- ga-bääh- Dio hñii' kwëëyh' jne' kyaah' hmooh' ja-, lä-koh' ga' hmooh' ma-gyuh-.

⁷ Wa-ra- jäh' kih' ga'jmää' to-në' hmooh' ja-, sa' ma' jmee- bii' jee' ga-të' to' hmooh'.

⁸ Pero ga-jëë' Dio he- ma' cha- dso'kye- kih' dsa- he', he-ja- ga-jäyh':

Lloo- jmi', ga-jäh' Dsa-jøøh' jnän',
jmeen- koo- hmooh' hmëë' kyaah' dsa- Israel,
hi' lä-ja- ka-läh' kyaah' dsa- Judá.

⁹ Pero sa' la' lä-koo- hmooh' he- ga'jmeen' kyaah' dsa- ma-gyuh- kyaay',
lä-koo- ma' ñeen' na-hwëë' jnih' hwa' Egipto.

Jëeh', sa' ga-mi-tey' kyaah' hmooh' he- ga'jmeen' kyaayh',
he-ja- ga-jñuuhn' kiyh', ga-jäh' Dio.

¹⁰ He-jā, lä-lā ba' la' hmooh' he- jmeen` kyaayh',
wa'ra- ga' dsëë' jmiif' jā, ga' jah' Dsa-jøøh' jnän`:
Toohn` lley' lä-jë' ley kin`.

Siin` neh` tuh` dsëy' juu' kin`.

Ma'ja- leen' Dio kyaay',
hi' lä-jëë' hi' he' lee' dsa- kyaan`.

¹¹ Ma'ja- , mo'so' kwa' dsa- juu' kih' dsa-goo'.

Ni' jaa- mo'so' siih' øøh`:

“Wa' lä'kyuuh' Dsa-jøøh' jnän`.”

Jëeh', lä-jøh' lä-mäh' ba' lä'kyuu' jnä`.

¹² Jëeh', koon` dsën` kih' ga' lä-jë' he- hliih' he- ma-jmeey'.

Jih'koh' jih'lih', mo'so' lä-dsooh` dsën` lä-jë' dso'kye- kiyh', ga' jah' Dio.

¹³ He- ga' hlëeh' Dio kih' hmooh' hmëë' jā, ga' jmeey' ma-gyuh- ba' hmooh' to-në' jā.
Hi' lä-jë' he- ngoo' dsa-gyuh', lloo~ jmiif' ääh' go-te`.

9

Gwah' he- chih' hwa' la-jee' ma' jmee' jmi-dsa- ta'he' kih' Dio

¹ Hmooh' he- ma' la' to-në' jā, ma' jmee' hih' ha- lä' ga'hnaah- dsa- Dio, hi' ha-
lä' ga' jmeë' dsa- koo- gwah' kyaah' loo' jah'. ² Gwah' jā, ma' la' to' jee'. Jee' to-në'
jā, ma' chee- Jee' Na-jngii'. Jee' jā ma' chih' candelero, kyaah' koo- mes- jee' ma' hla-
he'niih' he- na-jøø'. Hi' ma' hii' koo- sa'hmiih- ho'haah'. ³ Ta' ka'luu' llah' jee' ma' hii'
jee' ga'të' to' sa'hmiih- chee- Jee' Na-jngii' Go-te`. ⁴ Jee' jā ma' chih' koo- na'hyoo' he-
ma' la' kyaah' ku'nøø' jee' ma' koo- wa'chu-. Hi' ma' chih' koo- goo' he- na-løø- kyaah'
ku'nøø'. Goo' jā ma' chee- goo' kih' hmooh'. Neh' goo' jā ma' hä' koo- mi'hya- jee'
ma' tääh' miih- maná. Hi' ma' hä' síhma- kih' Aarón he- ga'hyo' sa'jih' koo- hä', hi'
ma' tääh' jwi' ku' jma' jee' na-sii- hmooh' ka-läh'. ⁵ Né' kih' wa'goo' jā, ma' na-laa' uu'
'querubine hi- ma' tääh' høø' jee' na-jngii' go-te`. Ma' na-niih- sa'kyooy' ma' dsa-jlë'
hoo' wa'goo' jā. Pero na' ga-juh- sa' le' kwan' cha-ga'miih- juu' kih' lä-jë' he- jā.

⁶ Ma-la' ba' ma' chih' lä-jë' he- jā, ma' dsa-taah' jmi-dsa- ko-lla-jiih- to-në' llah'
kih' gwah' jā, mah' ma' jmeey' ta'he' kih' Dio. ⁷ Pero jee' ga'të' to' llah' jā, ma-la'
jmi-dsa- jøøh' ba' ma' dsa-he' jee' jā, koo- hä' ba' lä'koo- ji-ñe-. Hi' sa' ma' dsa-hey'
ta-jmah'. Ma' jmeë' bii' kiyh' ma' dsa-hey' kyaah' jma- kih' jah' mah' dsa-che' dso'kye-
kiyh', hi' lä-ja- ka-läh' kih' dsa- kyaay' hi- sa' liih- ma' dsa-hlääh' kyaah' dso'kye-.
⁸ Kih' he- ma' dsa-he' jmi-dsa- koo- hä' ba' lä'koo- ji-ñe- Jee' Na-jngii' Go-te`, he- jā
Jmi-lle' Na-jngii' ga' jmeë' lä-ngëen' he- sa' ma' cha- jwë' jnän` ma' dsa'toohn' jee' jā,
ta'ko-jiih' chih' llah' to-në' jā. ⁹ Lä-jë' he- ma' jmeey' neh' gwah' jā, jmää' jnän' hi-
tääh' na'. He- ja- jmeë' dsa-lä-ngëë' jne' he- ma' kwëeh- dsa- he' Dio kyaah' he- ma'
jëy- né' na'hyoo', sa' le' ma' gyiyh' tuh-dsë' dsa- hi- ma' kwa' he- jā. ¹⁰ Jëeh', lä-jë'
juu' jā, koo- hlëeh' kih' he- kih-hih- jne', hi' ha- lä- gyih' jne' he- kooh- jmeë- jne'.
He- koo- jmeë' hih' kih' jmi-ngo' jnän` ba' jā, ta'ko-jiih' sa' ga' ma-lloo' jmiif' mi-sii'
Dio lä-jë'.

Ga'jmeë' Cristo koo- hmooh' hmëë' kyaah' jma- kiyh'

¹¹ Pero na' he- ma-ja- Cristo, laay' jmi-dsa- jøøh' jnän` hi- kwa' lä-jë' he- llu' he-
na' ga' jä. Hi' ga'llooy' neh' gwah' he- juuh- ga' he- llu' go-te`. Sa' la' gwah' kih'
jmi-gyuu' la- ni' ja' he' dsa- hi- ga' jmeë' gwah' jā. ¹² Hi' lä' ma' ga'llooy' jee' jā,
sa' ma' kyey- jma- kih' chivo dso', ni' kih' kya' mäh'. Ma' kyey- jma- kih' hñiiy' ba' hi'
koo- hä' ja-ba' ga-hey' Jee' Na-jngii' Go-te`. Lä-ja- ga'lyih' ga-läay' jne' lä-jë' joh' jmiif'
cha-. ¹³ Lä-hih' kih' hmooh' to-në' jā, kyaah' jma- kih' kya' dso' hi' kyaah' jma- kih'
chivo dso' hi' kyaah' tu'jwa- kih' kya' më' mäh' ma' huuy- né' kih' dsa-. Lä-jë' he- jā,

koō ma' dsa-jñii' jmi-ngo' kih' dsa- hi- ma' dsa-hlääh' cha'né' ley ja-. ¹⁴ Ha- ga' sa' kyeé' jma- kih' Cristo. Ga' ngëéy' hñiiy' ga' juuy' kyaah' be' kih' jmi-llé' he- cha- tää'. Cristo hi- sa' ää- ni- miih-, ga' kwaay' hñiiy' kih' Dio mah' jñii' neh- tuh-dsë- jne' kih' he- hliih' he- jngiih- jnän`. Lä' ja- ma- na'lluu' jne' mah' jmeen' ta' he' kih' Dio jiih-.

¹⁵ Kih' he- ja-, Cristo he' hi- ga' jmeé' koo- hmooh' hmëé'. Ga' juuy' mah' ga' chey' lä' jë- he- ma' hlääh- jne' cha'né' hmooh' to-né' ja-. Heh' lä' ja-, lä' jëé- hi- na-teeh-, hyoyh- heey- he- ga-bääh- Dio hñii' kwa' he- sa' heé' jih'koh'.

¹⁶ Cher' mah' ga' jmeé' dsa- koo- hmooh' he- jäh', hi- na- tée' he- cha- kiyh', sa' jmää' hmooh' ja-, ta'ko- jiih' sa' ma- juu' hi- ga' jmeé' hmooh' ja-. ¹⁷ Ma- ngëé' ma- juu' dsa- hi- ga' jmeé' hmooh' ja-, ja- ga' løø' jmeé' ta' hmooh' ja-. Sa' jmää' ta', ta'ko- jiih' chaay-.

¹⁸ Ja- ba' lä' ja- ga' la' kih' hmooh' to-né' ja-, ga' løø' jmeé' ta' kyaah' he- ga' tuu- jma-.

¹⁹ Jëéh', ma- ngëé' ma- jmeeh' Moisé juu' kih' dsa- he' lä' hii' né' lä' koo- na- sii- ley, ja- ga' ga' kay' jma- kih' kya' mäh', jma- kih' chivo dso', mah' ga' kaayh- kyaah' jmi-.

Ga' kay' miih- jñu- kih' borrego he- ma- na- hee- hee- gyuu' kyaah' sa' goh' hisopo. Ga' mi' gyuyh' he- ja- mah' ga' huuy' né' jee' na- sii- juu' ja-, hi- lä' kye- né' kih' dsa-.

²⁰ Ga' jäh': "Kyaah' jma- la- løø' jmeé' ta' lä' koo- hmooh' he- ga' jmeé' Dio kyaah' hnäh'." ²¹ Hi- ja- ma- la- jee' ja-. Lä' kye- kih' gwah- ga' jñeey' jma- ja-, hi- lä' kye- kih' kyah' wii' he- ma' jmääh- jmi- dsa- ta' jee' ja-. ²² Lä' koh' he- ma' dsa- jñii' lä' jë- ba' kyaah' jma-, lä' koo- lle' ley ja-. Wa' ra- jäh' kih' sa' ga' tuu- jma-, sa' ma' dsa- che' dso' kye- kih' dsa-.

Kyaah' jma- kih' Cristo dsa- che' dso' kye- jnän`

²³ Ga' la' bii' he- ga' jngii' gwah- kih' dsa- he- la' lä' koo- gwah- he- ga' jëé' Moisé gyuu' jmi- gyuu-. Pero hnøø' kwëéh' dsa- Dio he- llu' ga', mah' jñii' gwah- he- chih' gyuu' jmi- gyuu-. ²⁴ He- ja- sa' ga' he' Cristo gwah- he- ga' jmeé' dsa-, he- la' lä' koo- he- chih' gyuu'.

Ga' hey' ma' ra' gwah- he- chih' gyuu' jmi- gyuu- ba', mah' nooy- né' jnän` cha'né' Dio. ²⁵ Pero sa' ñeey' ko- lla- jiih- na' kay- jma- kiyh', lä' koo- ma' jmeé' jmi- dsa- jøøh' he', ma' dsooy- lä' jë- ji- ñe-, ma' dsa- kay- jma- kih' jñäh' jee' ma' jäh' dsa- kih' Jee' Na- jngii' Go- te-.

²⁶ Joh' jiih- sa' ma' jmeé' bii' ma' jëé' Cristo wii' lä' jiih' ma' ga' nøø' jmi- gyuu- wa' ra- jäh' kih' lä' ja- la'. Pero na' jee' ngoo' ga' dsaa' jmi- he- tøøh' jne' la-, ga' ngëéy' hñiiy' ga' juuy' koo- há' ja- ba' mah' mi- llaay- go- te- lä' jë- dso' kye-.

²⁷ Lä' koo- lle' kih' dsa- jmi- gyuu- la-, koo- há' ba' dsa- juuy'. Ma- ngëé' he- ja-, ja- ga' lla' Dio ta' kiyh'. ²⁸ Ja- ba' lä' ja- la' kih' Cristo. Koo- há' ja- ba' ga' kwaä' Dio ga' juuy' mah' ga' chey' lä' jë- dso' kye- kih' jwëé'. Ja- ga' lä' jnäy' ka- läh' jee' të- to' jiih-, pero ja' kih' dso' kye- ja- jäh'. Jäh' lääy' lä' jëé- hi- tääh' jäy- ya- teey-.

10

¹ Jëéh' ley kih' Moisé koo- ga' mi- jnää- miih- kih' he- llu' he- ja- ga' ja'. Sa' ma' la' koo- heh- lä' koo- la' he- cha- gyuu'. Kih' he- ja-, jih'koh' sa' ga' jmää' ma' hwëé- dsa- he' lluu' kyaah' he- ma' jëéy- jah', he- ma' jmeey' lä' jë- ji- ñe- he- ma' hnaayh- Dio. ² Wa' ra- jäh' kih' ga' hwëéy- lluu', ga' tuy' kih', he- ma' kwëéyh- Dio. Jëéh', wa' ra- jäh' kih' ga' jmää' he- ja- ga' jäh' na- jngëéy', mo' so- ma' jmeé' gyih' huud- së- he- cha- dso' kye- kiyh'.

³ Pero he- jëé- dsa- jah' lä' jë- ji- ñe-, koo- jmeé' mi- dsooh- dsëy' he- cha- dso' kye- kiyh' ba' ja-. ⁴ Jëéh', jma- kih' kya' dso', hi- jma- kih' chivo dso', sa' jmää' mah' che' dso' kye- kih' dsa-.

⁵ He- ja- ma' ja' Cristo jmi- gyuu- la-, ga' jäh' siiyh- Dio: Sa' ga' tih' hoh' he- kaa- jah' ni- he- ga' jyoh' he- kwëéh- dsa- hne-.

Ga' jmeeh' ga' laan' jmi- ngo' ba'. ⁶ Sa' ga' tih' hoh' he- kaa- jah' ni- he- ga' jyoh' he- kwëéh- dsa- hne- kwaat- kih' dso' kye-.

⁷ He-ja- ga-jwahn: “Hi- jnä la-, ma-jan mah jmeen lä hnooh hñah, hne Dio kyaan.

Jmee ba jnä lä koo ma-na-sii kin.”

⁸ To-né jee na-sii kih juu la-, jäh lä la-: “He- kaa jah, hi he ga jyoh he kwëeh dsa hne kwaat kih dso'kye-, sa ga hiih ma heeh ni sa ga tih hoh.” Ma kwa dsa he ja-, lä hih kih ley ba ja-. ⁹ Ja ga ga jäyh: “Hi- jnä la- Dio kyaan, ma-jan mah jmeen lä hnooh hñah.” Juu ja-, jmee ta koo ley ma-gyuh he la to-né, mah jä jee ga tē to hmooh. ¹⁰ Ga heeh Jesús ga jmeey lä hyoh dsé Dio, he ja ba ja, ga laa jne na-jngëe, lä llu he ga ngëey hñiiy ga juuy kyaah koo hä ja-ba.

¹¹ Lä ja-, lä jē jmi ba ma cheh jmi-dsa he jmeey ta he. Ko-lla jih ba jēy jah né na'hyoo. Koo ba he ja-jmah, la ta kiyh, he sa jmää jih koh che dso'kye kih dsa. ¹² Pero Cristo ga kwaay hñiiy ga juuy kih dso'kye jnan koo hä ja-ba, ja ga ga gyay jwoo ra-llu kih Dio. ¹³ Jee ja jöy lä jih laa Dio ta hwa hñiiy lä jē hi na-hooh kiyh. ¹⁴ Jëh kyaah koo hä ba ga kwaay hñiiy ga juuy, lä ja ga jmääy llu lä jē joh jmi cha-, lä jē hi na-jngëe kyaay. ¹⁵ Jmi-llé Na-jngii jmeey ju'dsoo kih juu ja-. Jëh, ma-ngëe ma-jäyh lä la-:

¹⁶ Lä la- ba la hmooh he jmeen kyaayh, wa-ra ga dsë jmi ja-, ga jah Dsa-jöoh jnan.

Toohn lley lä jē ley kin.

Sin neh tuh dsë ka-läh.

¹⁷ Ja ga ga jäyh ka-läh:

Jih koh jih lih, mo so lä dsooh dsen lä jē dso'kye kiyh.

¹⁸ He ma-na che dso'kye jnan, mo so jmee bi he ga kwëehn Dio kwaat kih dso'kye.

Jmee bi hñähn Dio

¹⁹ Lä ja hñäh öohn, ta la kih he ga tuu jma kih Jesucristo, ma-na-na jwë jnan dsa toohn Jee Na-jngii Go-te. ²⁰ Wa dsa toohn jwë hmëe he jmee cha jne, he ga näy jnan lä ma ga hey ta ka'luu hñiih he ma hii jee ga tē to llah. Hñiih ja la kwaat jmi-ngo kiyh. ²¹ Chaa jaa jmi-dsa jöoh hi cheh né jnan, jne hi laa kya Dio. ²² He ja lä kaa tuh dsë jne wa hñähn Dio. Jëh, ma-ñe ba jne he ma heeh jne kih Dio. Ma-na-jngii neh tuh dsë jne he ja mo so cha ga he mo hñii jnan, hi ma-na-jngii jmi-ngo jnan kyaah jmi jë. ²³ Wa chooh jne koo hwëh he o-joh dsë he kyë jne. Ni miih sa wa jeh dsë jne, jëh, mi-te ba Dio lä koo ga bäy hñiiy. ²⁴ Wa hnoohn ha lä jmeen mah jä dsé öoh jne lä hñäy cha ga miih dsa kyaayh hi lä ja jmeey cha ga miih he llu. ²⁵ Sa wa tun he dsa ñee jne, lä koo tē ko-llaa. Wa hlëhn dsa kyaahn. Hi cha ga miih wa kwan be kih öoh jne, na he jë jne ma-ngo ya jah jmi.

²⁶ Jëh, cher mah ga jmeey ga jne dso'kye he ñe jne sa sooh jmeen hi ma-ngëe ba ma-kyuuh jne ju'dsoo, hee ga ja mo kwëeh jne Dio kwaat kih dso'kye. ²⁷ Kih hi he, jä ga koo he jmee goo jwërte jnan, he lla Dio ta kyaah je he jëy go-te lä jë hi na-hooh kiyh. ²⁸ Kih hi sa ga tooh ta ley kih Moisé, cher mah ma chaa uu uu hi ma hñii kih hi he, sa ga lä nih dsëy ga jngëeyh. ²⁹ Ha koh wi sa hnooh kih dsa hi mi kwah Joö Dio hi kih hi sa tooh ta jma kiyh he kyaah ga la hmooh he ga jmääy jne na-jngëe. Hi lä ja hnooh kih hi sa tooh ta kih jmi-llé hi hñä jne. ³⁰ Jëh, kyuu ba jne hi ga jah lä la-: “Jnä ba tehn jwi, jnä ba mi hmaahn kiyh.” Koo ka-läh na-sii: “Dsa-jöoh jnan ngiiyh kwaat kih dsa kyaay.” ³¹ He ba che goo la jnan wa-ra ga jaa jne kih Dio jih.

³² Mi-dsooh da hoh hñäh ha lä ga la jä, lä koo ma ga na hñä dsë kyah hñäh. Ga lä be ba hoh hñäh ma ke cha miih ngëe he wi ja né kyah hñäh.

³³ Ga'ta' ga'haah- dsa- hnäh' hi' ga'jmeeyh' hnäh' to'lo' nē' dsa-. Hi' ja' ma'la' he- ja-. Ga'jmeeh' hnäh' ko-joh' kyaah' hi- ma' jēē' wii' ka-läh'. ³⁴ Ga-lä'ñih' hoh' hnäh' kih' hi- ma' tääh' neh' ñe'. Hi' ga-lä'chaah' hnäh' llu' lä' ma' ga'jñuuh' dsa-, he- ma' cha- kyah' hnäh'. Jēēh', ma-ñeh' ba' hnäh', cha- kyah' hnäh' gyuu' jmi- gyuu' he- llu' ga' he- sa' hee' jih'koh'.

³⁵ Ta' wa' gaah' hoh' hnäh' kih' o-joh' dsē- he- ma-cha- kyah' hnäh'. Jēēh', kyaah' he- ja-, hñah' hnäh' cha-miuh- jñeeh' hnäh'. ³⁶ Hnøø' kwēēh' hoh' hnäh' jmeeh' hnäh' lä' hyoh- dsē' Dio, mah' hñah' hnäh' he- ga'bääh' hñiiy'.

³⁷ Lä'koø- jäh' jee' na-sii- juu' kih' Dio:

Miuh- ga' jmeē'.

Hi- nøø' juu' jäh', ma'ra' he- jäh' bih', mo'so' lä'hēēy'.

³⁸ Pero dsa- hi- lluu', kyaah' he- ma-dsoo' dsēy', jmeē' chaay'.

Hi- cher'mah' ga'jēeyh' ta' ka'luuy', sa' chaan- llu' kyaayh', ga'jäh' Dio.

³⁹ Pero jne', sa' laa' jne' lä'koø- hi- dsa-jēeh' ta' ka'luu' hi- dsa-hēē' go-te-. Jēēh', ma-dsoo' ba' dsē- jne' kih' Jesús, he- ja- lää' ba' jne'.

11

Hee- ja- he- jmeē- jne' dsoo' dsē- jne'

¹ He- ma-dsoo' dsē- jne' hnøø' jäh': sa' na-hee-, ñe' ba' jne' he- tēē' jne' he- jøøn' hñah' jne' kih' Dio. Hi' hnøø' jäh' ka-läh': jmeē- ba' jne' dsoo', cha- ba' he- ja- ma'ke' sa' tēē' jne' jēēn'. ² Dsa- ma' chaa- llo'joo', kyaah' he- ga-lä'dsoo' dsēy', ga'hlēeh' dsa- llu' kiyh'.

³ Heh' he- ma-dsoo' dsē- jne', he- ja- ba' ga-lä'ngēē' jne', ga-la' lä'jē- he- cha- gyuu' hwa' kyaah' koø- ga'hlēeh' Dio. He- lä'ja-, ga'jmeē' Dio lä'jē- he- jñä', ja-ba' kyaah' he- sa' tēē' jne' jēēn'. ⁴ Kih' he- ga-lä'dsoo' dsē' Abel, ga'kwēēyh' Dio he- llu' cha' ga'miuh- lä'koh' ga' he- ga'kwa' Caín. Kih' he- ja-, ga'hii' juu' kiyh', ya'hēēy' lluu'. Ga'heeh- ba' Dio he- ga'kway'. Hi' ma'ke' ma-na-juu' Abel, lä' ma-ngoo' ja-ba' cha- juu' kiyh' lä'llu' he- ma-dsoo' dsēy'.

⁵ Kih' he- ga-lä'dsoo' dsē' Enoc, ga-tēē- Dio lä' ma-jiiyh' ja- mah' sa' ma'juuy'. Ma' ga'hnaah- dsih', mo'so' ga'jnääh'. Jēēh', ga-tēē- ba' Dio lä' ma-jiiyh' ja-. Hi' jää' sa' ga' ma-ngaayh-, ga'hii' juu' kiyh' he- ga'jmeey' he- tih' dsē' Dio. ⁶ Pero cher'mah' sa' ga'jmeē' jne' dsoo' dsēn- kih' Dio, ni' miuh- sa' lä'kēh' jne' jmi' jmeen' he- tih' dsēy'. Jēēh', lä'jēē' hi- ya-nää' kih' Dio, hnøø' dsoo' dsēy' he- chaa- ba' Dio hi' jmeē' bii' dsoo' dsē- jne' he- mi-hmaayh' kih' lä'jēē' hi- hnaayh-.

⁷ Ga-lä'dsoo' ba' dsē' Noé lä'koø- ma' ga'jäh' Dio siiyh-, ja' lä'jē- he- sa' ga' ma-jēēy-. Kih' he- gayh- Dio, ga'jmeey' koø- barco jee' ga'laa' lä'jēē' hi- chaa- kyaay'. Hi' kih' he- ga-lä'dsoo' dsēy', ga'jmeey' ga'jää' dso'jwi' nē' kih' dsa- jmi- gyuu'. Hi' ga'jmää' Dio kwaat- ya'hēēy' lluu' kih' he- ga-lä'dsoo' dsēy'.

⁸ Kih' he- ga-lä'dsoo' dsē' Abraham, lä'koø- ma' ga-tēē' Dio kiyh', ga'heeyh- ba' dsooy' ta' jee' la' kwaat- hyoyh' he- la' heey-. Hi' ni' sa' ñey- ha- ta' ma'dsooy', ma' ya'hēēy' jee' ma' gay' ja-. ⁹ Kih' he- ma' dsoo' dsē' Abraham, ga'heeh- bih' he- ga'gay- hwa' jee' ga'bääh' Dio hñii', laay' lä'koø- jaa- dsa- chaa- uu' hi- ga'gya- hwa' kih' dsa-. Sa'hmiuh- ba' ga'hiiy' jee' ga'gyay-. Ja-ba' lä'ja- ga'gya- Isaac kyaah' Jacob ka-läh', hi- ga-tēē' hee' ko-joh' kyaah' Abraham lä'koø- ga'bääh- Dio hñii'. ¹⁰ Ga'kwēēh' ba' dsē' Abraham, kih' he- ma' jøøy- tēēy' koø- jwi- he- chih' koø- hweh- he- ga'jmeē' Dio lä' hyoh- dsē'.

¹¹ Kih' he- ma' dsoo' dsē' Sara, ga'hyoyh' be' he- ga'kaay' gyuu-, ma'ke' sa' ma'le' ma' kaay'. Hi' ga-lä'chaa- ba' gyuu- kyaay' ma'ke' ma-gyuyh-. Jēēh' ga'jmeey' dsoo' he- mi-te' Dio juu' he- ga'bääh' hñiiy'. ¹² He- lä'ja-, kih' jaa- ba' dsa- ñuuh- he', ma'ke'

ma-ya-jäh⁺ llaa⁺ jmií⁺ kiyh⁺, kēē⁻ ga⁻ ga-lä⁻ jwēē⁺ jwē⁻ te dsa⁻ kyaay⁺, lä⁻ koo⁻ jwēē⁺ nuu⁺ hi⁻ hēē⁻ gyuu⁺ hi⁻ lä⁻ koo⁻ mi⁻ sií⁺ he⁻ cha⁻ cha⁻ hoo⁻ jmi⁻ ñeeh⁻, he⁻ sa⁻ tää⁻ jne⁻ hen⁻.

¹³ Lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ he⁻, lä⁻ ma⁻ dsoo⁻ ja⁻ ba⁻ dsēy⁺ lä⁻ jiih⁺ ga⁻ juuy⁺. Sa⁻ ga⁻ hyoyh⁺ he⁻ ga⁻ tōø⁻ Dio hih⁻ ma⁻ kwēēy⁺. Pero ga⁻ jmeē⁻ bih⁻ dsoo⁻, ma⁻ ra⁻ he⁻ tēēy⁻ ba⁻. La⁻ lä⁻ koo⁻ he⁻ ga⁻ jēēy⁺ uu⁺ jee⁻ ma⁻ tääy⁺ ja⁻, hi⁻ la⁻ lä⁻ koo⁻ he⁻ ga⁻ jmeey⁻ Dio kih⁻ ba⁻. Ga⁻ jmäy⁻ hñiiy⁻ lä⁻ koo⁻ dsa⁻ chaa⁻ uu⁺, hi⁻ tääh⁻ ko⁻ hwēē⁻ ba⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻. ¹⁴ Lä⁻ jēē⁻ hi⁻ hlēēh⁻ lä⁻ ja⁻, dsa⁻ lä⁻ ngēē⁻ jne⁻ kiyh⁻, he⁻ hnooyh⁻ hōøy⁻ jee⁻ dsa⁻ taayh⁻ tää⁻. ¹⁵ Wa⁻ ra⁻ jäh⁻ kih⁻ ma⁻ hlēēh⁻ dsa⁻ he⁻ kih⁻ hwa⁻ jee⁻ ga⁻ hwēēy⁻ ja⁻, ma⁻ jä⁻ ba⁻ kiyh⁻ ma⁻ dsa⁻ nääy⁻ ka⁻ läh⁻ jee⁻ ga⁻ hwēēy⁻ ja⁻. ¹⁶ Pero dsa⁻ he⁻, ma⁻ hēē⁻ dsēy⁻ koo⁻ hwa⁻ he⁻ llu⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ he⁻ hla⁻ gyuu⁺. Kih⁻ he⁻ ja⁻, sa⁻ la⁻ o⁻ hih⁻ kih⁻ Dio he⁻ jäh⁻, laay⁻ Dio kyaa⁻ dsa⁻ he⁻. Jēēh⁻, ma⁻ na⁻ la⁻ ba⁻ koo⁻ jwi⁻ he⁻ ga⁻ jmeey⁻ kih⁻ dsa⁻ he⁻.

¹⁷ Kih⁻ he⁻ ma⁻ dsoo⁻ dsē⁻ Abraham, lä⁻ koo⁻ ma⁻ ga⁻ jmeē⁻ Dio mada⁻ kiyh⁻ he⁻ ma⁻ jngēēy⁻ Isaac, ga⁻ hēēh⁻ bih⁻ kwaay⁻ gyuu⁻ koo⁻ mēē⁻ kyaay⁻, ma⁻ ke⁻ ga⁻ bāäh⁻ Dio hñii⁻ he⁻ jmeey⁻ llu⁻ kih⁻ Abraham ta⁻ la⁻ kih⁻ gyuu⁻ he⁻. ¹⁸ Jēēh⁻ ma⁻ ngēē⁻ ba⁻ ma⁻ jäh⁻ Dio siiyh⁻: “Ta⁻ la⁻ kih⁻ Isaac ba⁻ hwēē⁻ hi⁻ lee⁻ dsa⁻ kyaah⁻.” ¹⁹ Ma⁻ jmeē⁻ Abraham hu⁻ dsē⁻ he⁻ cha⁻ ba⁻ be⁻ kih⁻ Dio, he⁻ mi⁻ jiiyh⁻ dsa⁻ jee⁻ kih⁻ hi⁻ na⁻ juu⁻. Kih⁻ Abraham, la⁻ lä⁻ koo⁻ he⁻ ga⁻ juu⁻ jooy⁻ mah⁻ ga⁻ lä⁻ jiiyh⁻ ka⁻ läh⁻.

²⁰ Kih⁻ he⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo⁻ dsē⁻ Isaac, ga⁻ mi⁻ jāäy⁻ Jacob kyaah⁻ Esaú, ga⁻ jäh⁻ siiyh⁻ ha⁻ lä⁻ jmeē⁻ Dio kiyh⁻ ta⁻ chá⁻ né⁻.

²¹ Kih⁻ he⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo⁻ dsē⁻ Jacob, lä⁻ koo⁻ ma⁻ ngoo⁻ ga⁻ juuy⁻, ga⁻ mi⁻ jāäy⁻ ma⁻ jaa⁻ ma⁻ jaa⁻ joo⁻ José, hi⁻ ga⁻ jmeey⁻ juuh⁻ kih⁻ Dio na⁻ huuy⁻ hma⁻ hu⁻ kiyh⁻.

²² Kih⁻ he⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo⁻ dsē⁻ José, lä⁻ koo⁻ ma⁻ ngoo⁻ ga⁻ juuy⁻, ga⁻ hlēēy⁻ kih⁻ he⁻ hwēē⁻ dsa⁻ Israel hwa⁻ Egipto, hi⁻ ga⁻ jmeey⁻ mada⁻ ha⁻ ta⁻ dsa⁻ hoo⁻ dsa⁻ jmi⁻ ngo⁻ kiyh⁻.

²³ Kih⁻ he⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo⁻ dsē⁻ cho⁻ jmii⁻ Moisé, he⁻ ja⁻ lä⁻ koo⁻ ma⁻ ga⁻ lä⁻ chaay⁻, ga⁻ h-mäy⁻ lä⁻ jiih⁻ ga⁻ tē⁻ uu⁻ sih⁻, kih⁻ he⁻ ga⁻ jēēy⁻ laa⁻ na⁻ hñaah⁻ gyuu⁻ ñuu⁻ he⁻. Sa⁻ ga⁻ lä⁻ goyh⁻ kyaah⁻ mada⁻ he⁻ ga⁻ jmeē⁻ rey he⁻ ma⁻ juu⁻ lä⁻ jēē⁻ gyuu⁻ ñuu⁻.

²⁴ Kih⁻ he⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo⁻ dsē⁻ Moisé, he⁻ ja⁻ lä⁻ koo⁻ ma⁻ ga⁻ lä⁻ jōøy⁻, ga⁻ jmeey⁻ sa⁻ kyeē⁻ he⁻ ma⁻ tēēy⁻ joo⁻ jo⁻ mi⁻ Faraón. ²⁵ Ga⁻ lä⁻ hnōøy⁻ ga⁻ he⁻ ga⁻ jēēy⁻ wi⁻ ko⁻ jōh⁻ kyaah⁻ dsa⁻ kyaa⁻ Dio, lä⁻ koh⁻ ga⁻ he⁻ ma⁻ lä⁻ chaay⁻ llu⁻ mi⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻ ma⁻ jmeey⁻ dso⁻ kye⁻. ²⁶ Ga⁻ jmeey⁻ hu⁻ dsē⁻ llu⁻ ga⁻ he⁻ jēēy⁻ wi⁻ kwaat⁻ kih⁻ Cristo lä⁻ koh⁻ ga⁻ he⁻ chaay⁻ llu⁻ kyaah⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ cha⁻ Egipto. Jēēh⁻ ma⁻ jōøy⁻ heey⁻ he⁻ nōø⁻ juu⁻ hyoyh⁻.

²⁷ Kih⁻ he⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo⁻ dsēy⁻, ya⁻ hēēy⁻ hwa⁻ Egipto. Sa⁻ ga⁻ lä⁻ goyh⁻ ma⁻ ke⁻ ga⁻ ya⁻ jēē⁻ dsē⁻ rey kyaayh⁻. Ga⁻ kwēēh⁻ ba⁻ dsē⁻ Moisé, jēēh⁻ la⁻ kih⁻ lä⁻ koo⁻ he⁻ ma⁻ jēē⁻ bih⁻ Dio hi⁻ sa⁻ tēē⁻ jne⁻ jēēn⁻. ²⁸ Kih⁻ he⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo⁻ dsē⁻ Moisé, ga⁻ jmeey⁻ jmi⁻ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ borrego mäh⁻ hi⁻ ga⁻ jmeey⁻ mada⁻ he⁻ chuh⁻ dsa⁻ jma⁻ ho⁻ haah⁻ kih⁻, mah⁻ ni⁻ jaa⁻ gyuu⁻ ñuu⁻ hi⁻ laa⁻ to⁻ né⁻ kyaa⁻ dsa⁻ Israel sa⁻ juu⁻, wa⁻ ra⁻ ja⁻ ángel jngiih⁻ kih⁻ gyuu⁻ ñuu⁻ hi⁻ laa⁻ to⁻ né⁻ kyaa⁻ dsa⁻ Egipto.

²⁹ Kih⁻ he⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo⁻ dsē⁻ dsa⁻ kyaa⁻ Dio, ga⁻ ngēēy⁻ jmi⁻ ñeeh⁻ gyuu⁻ lä⁻ koo⁻ he⁻ ga⁻ nääy⁻ hwa⁻ kií⁻ ba⁻. Chah⁻ ba⁻ ga⁻ lä⁻ hnōø⁻ dsa⁻ Egipto ma⁻ ngēē⁻ lä⁻ ja⁻, pero ga⁻ hmäyh⁻ cha⁻ jmi⁻ ja⁻.

³⁰ Kih⁻ he⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo⁻ dsē⁻ dsa⁻ Israel, ga⁻ hla⁻ na⁻ hyah⁻ kih⁻ jee⁻ jwi⁻ Jericó, koo⁻ ga⁻ jēey⁻ lä⁻ ku⁻ lä⁻ jii⁻ kih⁻ na⁻ hyah⁻ ja⁻ gyii⁻ jmi⁻ ba⁻.

³¹ Kih⁻ he⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo⁻ dsē⁻ Rahab, dsa⁻ mé⁻ hi⁻ ma⁻ hnēē⁻ hñii⁻ kyaah⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻, he⁻ ja⁻ sa⁻ ga⁻ juuy⁻ lä⁻ ma⁻ ga⁻ juu⁻ dsa⁻ gooy⁻ hi⁻ chaa⁻. Jēēh⁻, ga⁻ hēeyh⁻ ba⁻ llu⁻ hi⁻ ga⁻ taah⁻ koo⁻ juu⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ jee⁻ jwi⁻ ja⁻.

³² ¿Hee⁻ ga⁻ jwahn⁻? Hnōø⁻ kwa⁻ jä⁻ kin⁻ mah⁻ hlēēhn⁻ kih⁻ Gedeón kih⁻ Barac, kih⁻ Sansón, kih⁻ Jefté, kih⁻ David, kih⁻ Samuel, hi⁻ kih⁻ ga⁻ jñah⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ ngēē⁻ juu⁻ kih⁻ Dio llo⁻ joo⁻. ³³ Kih⁻ he⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo⁻ dsē⁻ hi⁻ he⁻, ja⁻ koo⁻ hä⁻ ga⁻ liyh⁻ ga⁻ tēey⁻ kyaah⁻ rey, ga⁻ llay⁻ kwee⁻ ta⁻ kih⁻ dsa⁻, ga⁻ hyoyh⁻ he⁻ ga⁻ bāäh⁻ Dio hñii⁻ kyaayh⁻, ga⁻ laay⁻ he⁻ ma⁻

kuh⁺ hyah⁻. ³⁴ Ga⁻laay⁺ he⁻ ma⁻ kaay⁺, ga⁻laay⁺ he⁻ ma⁻ juuy⁺ kyaah⁺ ñe⁻tuuh⁻, ma⁻ke⁻ sa⁻ cha⁻ be⁺ kiyh⁺ ga⁻tëy⁺ be⁺, ga⁻lä⁻beey⁺ jwërte jee⁻ cha⁻ hñii⁻, ga⁻hëy⁺ go⁻te⁻ kih⁺ hløø⁺ hi⁻ ya⁻ nää⁺ uu⁺. ³⁵ Ma⁻ chaa⁻ dsa⁻më⁺ hi⁻ ga⁻juu⁺ dsa⁻dsaah⁺ kya⁻ mah⁺ ga⁻lä⁻jiiyh⁺ ka⁻läh⁺. Hi⁻ jñah⁺ ko⁻llaa⁺, ga⁻heeh⁻ bih⁺ he⁻ ga⁻heeh⁺ dsih⁺ wi⁺. Sa⁻ ga⁻lä⁻hnøøy⁺ ma⁻ lääy⁺ jëeh⁺, ma⁻kyey⁻ o⁻jøh⁺ dsë⁻ he⁻ lä⁻jiiyh⁺ jee⁻ llu⁺ ga⁻. ³⁶ Ko⁻llaa⁺ ga⁻mi⁻kwah⁺ dsih⁺, ga⁻jmi⁻ ga⁻baa⁺ dsih⁺. Hi⁻ ja⁻ ma⁻la⁻ he⁻ ja⁻. Ga⁻hñuu⁺ dsih⁺ kyaah⁺ caden⁻ mah⁺ ga⁻taah⁻ dsih⁺ neh⁻ñe⁻. ³⁷ Ko⁻llaa⁺ ga⁻juu⁺ kyaah⁺ ku⁺, jñah⁺ ga⁻jmääy⁺ to⁺ hnoo⁺, hi⁻ jñah⁺ ga⁻juu⁺ kyaah⁺ ñe⁻tuuh⁻. Hi⁻ ko⁻llaa⁺ ma⁻ ga⁻nää⁺ ta⁻ la⁻ ta⁻ jnø⁺, ma⁻ na⁻lääy⁻ loo⁺ borrego kyaah⁺ loo⁺ chivo ka⁻läh⁺, ma⁻ tä⁻ñeey⁺. Sa⁻ ma⁻ chaay⁻ llu⁺, ma⁻ ta⁻ ma⁻ haah⁻ dsih⁺. ³⁸ Jee⁻ kih⁺ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺ sa⁻ sooh⁻ he⁻ tääh⁺ hi⁻ lluu⁺ he⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻näay⁺ lä⁻koo⁻ he⁻ na⁻hëy⁺ lä⁻kaa⁻ hwa⁺ kii⁺, lä⁻kaa⁻ neh⁻ nuu⁺, ma⁻ na⁻hmääyh⁺ neh⁻ too⁻ ku⁺, hi⁻ lä⁻kaa⁻ jee⁻ hë⁻ too⁻ moh⁺.

³⁹ Lä⁻jëe⁻ dsa⁻ he⁻, sa⁻ ga⁻hyoyh⁺ he⁻ ga⁻bääh⁻ Dio hñii⁺ kyaayh⁺, ma⁻ke⁻ ga⁻hi⁻ juu⁺ kiyh⁺ lä⁻llu⁺ he⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁺ dsëy⁺. ⁴⁰ Jëeh⁺, ma⁻lä⁻ dsë⁻ Dio he⁻ hñah⁺ jne⁻ ko⁻jøh⁺ he⁻ llu⁺ cha⁻ga⁻miih⁻ kyaah⁺ dsa⁻ he⁻ hi⁻ lä⁻ja⁻ hwëe⁻ jne⁻ llu⁺ ko⁻jøh⁺ kyaayh⁺.

12

Wa'jmeen' huu⁻dsë⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻kwëeh⁺ dsë⁻ Jesús

¹ Jwëe⁻ jwërte dsa⁻ hi⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁺ dsë⁻ jää⁺. Hi⁻ he⁻ laa⁺ lä⁻koo⁻ jni⁺ he⁻ hii⁺ lä⁻ku⁺ lä⁻jii⁺ jnän⁺, hi⁻ jmee⁻ dsoo⁺ ha⁻ lä⁻ ga⁻la⁻ kiyh⁺. Lä⁻ja⁻ hnøø⁺ jmeen⁺ ta⁻ koo⁺ lä⁻jëe⁻ he⁻ jmee⁻ jwi⁺h jnän⁺ kyaah⁺ dso⁻kye⁻ he⁻ jmee⁻ dsa⁻täh⁺ jne⁻. Hi⁻ hnøø⁺ kwëeh⁺ dsë⁻ jne⁻ dsa⁻nøøn⁺ ta⁻ cha⁻ne⁻ jwë⁺ he⁻ tøøhn⁺ la⁻. ² Wa'jmeen' miih⁻ huu⁻dsë⁻ kih⁺ Jesús hi⁻ ga⁻nä⁺ jwë⁺ ha⁻ lä⁻ jee⁻ lää⁺ jne⁻ hi⁻ lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ he⁻ lääy⁺ jne⁻ go⁻te⁻. Kih⁺ he⁻ ñey⁻ jëe⁻ ba⁻ dsëy⁺ ta⁻ cha⁻ne⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻heeh⁻ bih⁺ ga⁻jëy⁺ wi⁺ dsoh⁺ hma⁻cru⁻. Sa⁻ ga⁻jmeey⁺ he⁻ he⁻ la⁻ o⁻hih⁺. Ja⁻ ga⁻ ga⁻gyay⁻ jwoo⁺ ra⁻ lluu⁺ kih⁺ Dio.

³ Jmee⁻ da⁻ hnäh⁺ huu⁻dsë⁻ kiyh⁺, ha⁻ koh⁺ wi⁺ sa⁻ ga⁻jëy⁺ kih⁺ dsa⁻ hñaa⁻ dsë⁻ hi⁻ ga⁻lä⁻hnee⁻ kyaayh⁺. Lä⁻ja⁻ ta⁻ hwa⁻ hnäh⁺ ni⁻ sa⁻ wa⁻ jeh⁺ hoh⁺ hnäh⁺. ⁴ Jëeh⁺, jee⁻ kwah⁻ hnäh⁺ be⁺ mah⁺ sa⁻ täh⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ dso⁻kye⁻, sa⁻ ga⁻ ma⁻tuuh⁺ hnäh⁺ jma⁻ kyah⁺ hnäh⁺. ⁵ Che⁻ ma⁻gaa⁺ hoh⁺ hnäh⁺ nuuh⁺ kih⁺ Dio, he⁻ hlëy⁺h⁻ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ jooy⁺, heh⁻ he⁻ ga⁻jäyh⁺:

Gyuu⁻ kyaan⁺, ta⁻ jwah⁺ sa⁻ llu⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻heeyh⁺ hne⁻ wi⁺.

Ta⁻ jeh⁺ hoh⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻juuyh⁺ kyah⁺.

⁶ Jëeh⁺, Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺, heeyh⁻ wi⁺ hi⁻ hnäy⁺ ba⁻.

Kway⁻ kih⁺ lä⁻jëe⁻ hi⁻ tëeyh⁻ jooy⁺.

⁷ Wa⁻ kwëeh⁺ hoh⁺ hnäh⁺ he⁻ heeyh⁻ hnäh⁺ wi⁺. He⁻ jmääy⁻ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ jooy⁺ ba⁻ ja⁻. ¿Che⁻ jwa⁻ chaa⁻ jaa⁻ chih⁻ hi⁻ sa⁻ heeh⁻ Tää⁺ kyaay⁺ wi⁺? ⁸ Ga⁻lä⁻jëe⁻ ba⁻ jne⁻ heeh⁻ Dio wi⁺. Pero cher⁻ mah⁺ sa⁻ ga⁻heeh⁺ Dio hnäh⁺ wi⁺, sa⁻ laah⁺ hnäh⁺ jooy⁺. Laah⁺ hnäh⁺ lä⁻koh⁺ hi⁻ sa⁻ chaa⁻ juu⁺ ba⁻. ⁹ Ta⁻ jyoh⁺ ko⁻taa⁻, tää⁺ jnän⁺ hi⁻ chaa⁻ hwa⁺ la⁻ ga⁻heeyh⁺ jne⁻ wi⁺ lä⁻ ma⁻ mäh⁺ jne⁻ mah⁺ ga⁻lä⁻hnää⁺ jnih⁺. ¿He⁻ la⁻ sa⁻ jmeen⁺ cha⁻ga⁻miih⁻ he⁻ kih⁺ Tää⁺ hi⁻ laa⁺ juu⁺ jmi⁻lle⁺ jnän⁺, mah⁺ lä⁻ja⁻ chaa⁻ jne⁻ tää⁺ ba⁻? ¹⁰ Tää⁺ jnän⁺ hi⁻ chaa⁻ hwa⁺ la⁻, ga⁻heeyh⁺ jne⁻ wi⁺ miih⁻ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻, lä⁻koo⁻ la⁻ huu⁻dsë⁻ kiyh⁺. Pero ta⁻ jyoh⁺ ko⁻taa⁻, hi⁻ gya⁺ gyuu⁺ heeyh⁻ jne⁻ wi⁺ kih⁺ he⁻ llu⁺ jnän⁺ ba⁻ mah⁺ hwëe⁻ jne⁻ na⁻ jngëe⁻ lä⁻koo⁻ laay⁺ hñiiy⁺. ¹¹ Dsoo⁺ ba⁻, sa⁻ tih⁻ dsë⁻ jne⁻ to⁻ chah⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻heeyh⁺ jne⁻ wi⁺. Koo⁻ dsa⁻lä⁻meeh⁻ dsën⁻ ba⁻ ja⁻. Pero ma⁻ngëe⁻ ma⁻heeyh⁺ jne⁻ wi⁺, lä⁻tëe⁻ jne⁻ jmeen⁺ he⁻ llu⁺ jmah⁺ hi⁻ jmee⁻ hii⁺ tii⁺ jnän⁺ ka⁻läh⁺.

Goo⁻ la⁻ wa⁻ra⁻ sa⁻ ga⁻jmeey⁺ jne⁻ he⁻ he⁻ jäh⁺ Dio

¹² He⁻ ja⁻ kwa⁺ hnäh⁺ be⁺, hnäh⁺ hi⁻ sa⁻ cha⁻ be⁺ kih⁺. ¹³ Kwa⁺ hnäh⁺ be⁺ go⁻nää⁺ hnäh⁺ ko⁻dsoo⁺ mah⁺ tëe⁻ be⁺ hi⁻ sa⁻ bee⁺ hi⁻ lä⁻ja⁻ mo⁻so⁺ kayh⁻ jwë⁺.

¹⁴ Hnøøh' hnäh' ha- lä- jee' hii' tii' kyah' hnäh' kyaah' lä- jëe' dsa-, hi- ha- lä- jee' leeh' hnäh' na- jngëe' cha- ga' miih-. Jëeh', hi- sa- na- jngëe', sa- dsa- taayh' ya- jwii' kih' Dio. ¹⁵ Leeh' hnäh' ha- ga- che- ga- jnuuh' hnäh' kih' he- la- kwa- Dio jnän'. Goo- wa- ra- ga- lä- wii' hoh' hnäh' kyaah' dsa-. Hi- kyaah' he- hliih' ja- hee- jwëe' dsa-. ¹⁶ Ni- jaa- hnäh' dsa- më' dsa- ñuuh-, ta- kaah' hnäh' wa- hi- cha- hi-. Ta- jmee- hnäh' ta- koo' he- la- kwa- Dio, lä- koo- ga- jmee' Esaú. Ma- na- la- juu' hyoyh' heey-, kih' he- laay' gyuu- to- në. Pero ga- hniiy' he- ja-, koo- ga- tēy' koo- wii' ma' ba'. ¹⁷ Ma- ñeh' ba' hnäh' ha- lä- ga- la' kiyh' ta- cha- në. Ma' chuuy' kyaah' jmiy- mah' ma' mi- jääy', mah' ma' kwēyeh' he- ma- na- la- heey-. Pero sa- ga- hyoyh'. Ma- ke- ga- hooyh' cha- miih-, mo- so- ga- lä- sii' juu' kih' jmiy-.

¹⁸ Jëe' da' hnäh', sa- ga- lla- nääh' hnäh' moh' Sinaí he- sa- ma' le' dsa- nää' dsa- chuh' kih', lä- koo- ga- la' kih' dsa- Israel llo' joo'. Peer- ga- hya- je- gyuuh' moh' ja-, ga- la' na- hoo- läh-, ga- hii' goo-, ja' koo- lle- tä'. ¹⁹ Jee' ja- ga- lä- nuuh' hii' luu' hoo', ga- lä- nuuh' hlëeh- Dio. Lä- ma' ga- nuu' hi- ma' tääh' jee' ja-, ga- chuuy' cha- miih- mah' mo- so- hlëeh' gyih' kyaayh'. ²⁰ Jëeh', sa- ga- lä- be- dsëy' ma' nuuy' mada- he- ma' jmeey': "Cher' mah' chaa- hi- ga- hee' në' moh' la-, ma- ke- jaa- jah', jmee' bii' juuy' kyaah' kuu' o- juuy' kyaah' ñe' chuuh-." ²¹ Kih' he- la- goo- ngëe' he- ga- jëe' dsa- he', he- ja- lä- ga- tē' Moisé ga- jäh': "Peer- gohn-, lä- jiih' jlään-."

²² La- lä- koo- he- ma- lla- nääh' hnäh' moh' Sión ba' ja-, jee' jwii- kih' Dio jiih-, jwii- Jerusalén he- hla- gyuuh' jmi- gyuu-, jee' tääh' cha- miih- mil ángele hi- jmee- jmi' kih' Dio. ²³ Hi- ma- kuh' hnäh' ko- jøh' kyaah' hi- ga- heeh- kih' Dio to- në' hi- na- sii- jmi- kih' gyuuh' jmi- gyuu-. Ma- lla- nääh' hnäh' kih' Dio hi- lla' ta' kih' lä- jëe' dsa-, ja- ba' jee' tääh' lä- jëe' hi- lluu', hi- laa' jmi- lle' hi- ga- jmää' Dio lluu' go- te-. ²⁴ Ma- lla- nääh' hnäh' kih' Jesús hi- ga- jmee' koo- hmooh' hmëe' hi- lä- ja- ma- lla- nääh' hnäh' kih' jma- he- ga- tuu- kwaat- jnän'. Jma- ja- ngii- llu' jnän'. Sa- hni- kih' dsa- lä- koo- jmee- jma- he- ga- tuu- kih' Abel.

²⁵ He- ja- leeh' hnäh' wa- ra- ga- jmeeh' hnäh' chaah- hnäh' kih' hi- hlëeh- hnäh'. Jëeh', hi- sa- ga- hii' ma' nuu', lä- koo- ma' ga- hlëeh' Dio kyaayh' gyuuh' moh' he- chih' hwa' la-, sa- ga- laa' hi- he'. ¿Ha- ba' lä- lää' jne' ja-, cher' mah' sa- ga- jmeen' he' kih' hi- hlëeh- jne' lä- ga- tē' gyuuh' jmi- gyuu-? ²⁶ Lä- koo- ma' ga- hlëeyh' kyaah' dsa- he', lä- kye- hwa' ga- jeh'. Pero koo- ka- läh' ga- jäh': "Koo- ga- koo- hä' jmeen' jeh' hwa' la-, lä- kye- gyuuh' jmi- gyuu- ka- läh'." ²⁷ Kyaah' he- ga- jäh': "Koo- ga- koo- hä'", dsa- lä- ngëe' jne', ääh' go- te- lä- jëe' he- le' sa' jeh'. He- ja- hnøø' jäh-, lä- jëe' he- na- la- he- ga- jmee' Dio. Ja- ga- na-, ja' koo- hweh- lä- jëe' he- sa- le' sa' jeh'. ²⁸ He- ja- wa' kwan' tíhmaah' kih' Dio, kih' he- ma- na' jnää' jne' ya- jwii' kiyh' jee' sa- le' sa' jeh' ni- miih-. Wa' jmeen' ta' he' kiyh', wa' gah' jnih', wa' nuuh' jne' kiyh', lä- ja- ba' tih- dsëy'. ²⁹ Jëeh' Dio jnän' laa' je- he- mi- llaa' lä- jëe' go- te-.

13

Ha- lä- hnøø' jmeen' mah' tih' dsë' Dio

¹ Ta- tü' hnäh' he- hnaah- hnäh' dsa- kyaah' hnäh' lä- koo- lle- jnän', lä- llu' he- laa' jne' øøhn'. ² Ta- wa' gaa' hoh' hnäh' kwah' jee' ja' hi- go- nää' kyah' hnäh'. Jëeh', ko- llaa' ga- kwa' bih' jee' ga- jäh' dsa-, ni- sa- ga- lä- ñey- koh' koh', ángele ba' he' hi- ga- jäh' kiyh'.

³ Mi- dsooh- hoh' hnäh' kih' dsa- hi- tääh' neh- ñe', jmee' hnäh' kwaat- lä- koo- he- tääh' hnäh' ko- jøh' kyaayh'. Lä- ja- ka- läh' kih' hi- jëe- wii', jmee' hnäh' kwaat- lä- koo- he- jëeh' hnäh' wii' ko- jøh' kyaayh'.

⁴ Llu' ba' he- jee- dsa- goo-. Pero hnøø' go- taah' hnäh' lä- lle' kih'. Jëeh', Dio lla' ta' kih' hi- sa- na- jee- goo- mah' kaayh- wa' hi- cha- hi- hi- lä- ja- kih' hi- na- jee- goo- mah' kaayh- hi- laa' kya' jñah'.

⁵ Ta' wa' hee' hoh' hnäh' kuu'. Wa' chaah' hnäh' llu' kyaah' he' cha' kyah' hnäh' ba'. Jëeh' ga'jah' Dio: "Jih'koh' jih'lih' sa' been' hne-, ni' sa' jmään' hne- ta' koo'." ⁶ Kih' he'ja-, jahn' lä'kaa' tuh-dsë- jne':

Dsa-jøøh' kyaan' ba' kwa' be' kin', ni' miih- mo'so' gohn'.

¿Hee- na- le' jmee' dsa- kin'?

⁷ Mi-dsooh' hoh' hnäh' ha- lä' ga'jmee' hi- ma'jøø' kyah' hnäh', hi- ga'hlëeh' hnäh' juu' kih' Dio. Jëe' da' hnäh' ha- lä' ga'hwëëy- kyaah' ta' kiyh'. Wa' lä-dsoo' hoh' hnäh', ja-ba' lä'koo- ga'lä-dsoo' dsë' hi- he'.

⁸ Jesucristo, lä' ma-laay' ja-ba' lloo', na', lä'ja- ga'lä'jë' joh' jmi' cha-. ⁹ Ta' kwa- jwë' mi-gaa' dsa- hnäh' kyaah' he- ga'jyoh' nuuh' he- sa' la' kwee- kyaah' he- ma- mi-tëë' jne'. Llu' ga' he- tëë' jne' be' kyaah' he- la' kwa' Dio ba', ja' kyaah' he- kih-hih- jne'. Jëeh', jih'koh' sa' ga'ka' ya'jøø' hi- ma'hlëeh' kih' he- kuh-hih- dsa-.

¹⁰ Chaa- ba' jaa- hi- ga'juu' jnän', pero jmi-dsa- hi- tääh' jmee' ta'he' neh' gwah' lä'hih' kih' hmooh' ma-gyuh- ja-, sa' na-ngëy' jwë' jmeey' ko-jøh' kyaah' hi- ga'juu' jnän'. ¹¹ Jmi-dsa- kaah' he', ma' dsa-taayh' jee' jah' dsa- kih' Jee' Na-jngii' Go-te' kyaah' jma- kih' jah' hi- ma'kwëeh- dsa- Dio kwaat' kih' dso'kye-. Ja-ga' ma' dsa-jey' hnoo' kih' jah' he', uu' ga' kih' jee' jwii- ja-. ¹² Ja-ba' lä'ja-, ga'juu' Jesús chuuh' jwii- ja-, mah'jmäy' dsa- na-jngëe' kyaah' jma- kiyh'. ¹³ Lä'ja- wa' jmeen' ko-jøh' kyaah' Jesús, ma'ke' dsa-, sa' tooyh- ta' jnän'. Wa' hlëeh' bih' lä'koo- hnøoy' hlëëyh', ja-ba' lä'koo- ga'hlëëyh' kih' Jesús. ¹⁴ Jëeh', jee' jwii- he- tøøhn' la-, dsa-ngëe' ba'. Pero jne', hnøøh' jne' koo- jwii- he- na' ga'lä'jnä'.

¹⁵ He-ja- sa' wa' tun' hän' kih' Dio ta-la' kih' Jesús. Wa' jmeen' juuh- kiyh'. He-ja- ba' lle' kih' kwëeh' hnih'. ¹⁶ Ta' wa' gaa' hoh' hnäh' jmeeh' he- llu' jmah' ba', hi' kwëeh' hi- lla'kyaa' miih- he- cha- kyah' hnäh'. He-ja- ba' tih' dsë' Dio jmeen'.

¹⁷ Wa' nuuh- hnäh' kih' hi- jää' hnäh' hi- wa' hwaah' hnäh' kyaayh'. Jëeh', hi- he' na-dsë- lley' hnäh', he- ñey- lloo- koo- jmi' ngëëy' kwaat' kih' ta' he- jmeey'. Lla- he- ma' jmeeh' hnäh' ti-meeh- dsëy', jmee' hnäh' jëë- dsëy' ba'. Jëeh', cher'mah' sa' ga'jmeeh' hnäh' lä'le' kih', sa' cha- ya'jøø' kah' hnäh'.

¹⁸ Ngii' hnäh' kyaa' jnääh' kih' Dio. Kih' he- lii' jnääh', sa' hni' huud'së- kyaa' jnääh'. Lä'ja- hnøø- jnääh' dsa'nøø' jnääh' kwee- kyaah' lä'jë' he- jmee' jnääh'. ¹⁹ Peer' chuun' kyaah' hnäh' he- ngiih' hnäh' kin' kih' Dio mah' kway' jwë' llaahn- to- chah' la- jee' tääh' hnäh'.

Ga'hiyh' juu' kyaah' øøyh'

²⁰ Dio ba' he' hi- jmee- hii' ti' tuh-dsë- jne'. Hi- he' ga'mi'jih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' hi- hää- kwee- lä'jëë- hi- laa' kyaa' Dio. Jëeh' kyaah' jma- kiyh' he- ga'tuu- ja-, ga'jmeey' koo- hmooh' hmëe' he- sa' hee' jih'koh'. ²¹ Ngii' kiyh' he- jmäy' hnäh' lluu' mah' jmeeh' hnäh' lä'jë' ta' llu' lä- hyoh- dsëy' hi- jääy' hnäh' lä- tih- dsëy' ta-la' kih' Jesucristo. Wa' la' juuh- kiyh' ga'lä'jë' joh' jmi' cha-. Wa' la' lä'ja-.

²² Øøhn', chuun' kyaah' hnäh', jmee' hnäh' jøh- hoh' hnäh' kyaah' juu' he- ma-hlëehn- hnäh' la-. Sa' cha- cha-miih- juu' he- ma-siin' kyah' hnäh'. ²³ Hnoon' lä'ñeh' hnäh', ma-laa' ba' Timotä øøh' jne' he- ma'häy' neh-ñe'. Cher'mah' jäyh' to- chah' la-, niin' kyaayh' na'jëen' hnäh'.

²⁴ Jmee' hnäh' Dio kih' lä'jëë- hi- jää' hnäh' kyaah' lä'jëë- ga' hi- na-jngëe'. Lä'jëë- hi- tääh' hwa' Italia la-, jmeey- Dio kyah' hnäh' ka-läh'.

²⁵ Wa' mi' jää' Dio lä'jëë- hnäh'. Wa' la' lä'ja-.

Santiago

Juu' la- ga-sii' Satia~ kih' judiu dsa-gooy'

¹ Jnä' Satia~, jmeen' ta'he' kih' Dio kyaah' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'. Jee' la- ma-siin' kyah' hnäh' lä-jëë' gya-to' nää' dsa- judiu hi- na-saa- na-jnee' lä-kaa- jmi-gyuu'. Jmeen' Dio kyah' hnäh'.

Huu'dsë- llu' he- kwa- Dio

² Øøhn', hnøø' wa' chaah- hnäh' llu' wa'ra- ga-ngëeh' hnäh' wa' he- cha- he- he- wii'.
³ Ma-ñeh' ba' hnäh' lä- ma' jëeh' hnäh' he- wii', jee' ja- dsa-lä-jnä' che' lä- ma-dsoo' ja-ba' hoh' hnäh' hi- lä-jwë' ja-, lä-tëeh- hnäh' kwëeh' hoh' hnäh'.⁴ Pero hnøø' kwëeh' hoh' hnäh' cha-ga-miih- lä-jiih' hwëë- hnäh' llu', lä-koo- jaa- hi- ma-ää- huu'dsë- kih'. Ja- jiih' mo'so' cha- ga' he- mo' jmee' bi' kyah' hnäh'.

⁵ Cher'mah' chaa- kō-llaa' jee' kyah' hnäh' hi- sa' ga' ma-ngëë' llu', wa' ngiiy' kih' Dio, hi- he' ba' jmee' lä-ngëëy'. Jëeh' ma'ra' he- kwa- ba' Dio cha-miih- huu'dsë- llu' kih' lä-jëë' hi- ngii', hi- sa' dsa-lä-lleey' kyaah' ni- jaa- hi- ngii'.⁶ Wa'ra- ga-ngiih' hnäh' kiyh', hnøø' jmeeh' hnäh' dsoo' hoh' hnäh', ta' wa' jeh' hoh' hnäh' ni- miih-. Jëeh', jaa- hi- jmee' to' dsë', laay' lä-koo- la' kih' jmi-ñeeh' wa'ra- ga-hluh' kyaah' lle', be- ta' la' ta' jnø'.⁷ Jaa- dsa- hi- jmee' lä-ja-, he-la' mo' jøø' gyih' he- hyoyh' kih' Dsa-jøøh' jnän'.⁸ Dsa- hi- jmee' to' dsë', sa' jmääy' ngëy' koo- nëë'.

⁹ Jaa- øøh' jne' hi- tä-ñee', wa' jëë- ba' dsëy'. Jëeh', kih' Dio ma-laay' lä-koo- jaa- hi- jøøh'.¹⁰ Pero dsa- hi- cha- kuu', hnøø' jëë- dsëy', cher'mah' Dio ga-jmeey' ga-jäy' ta' hwa'. Jëeh', dsa- he' ääh' lä-koo- dsa-ääh' wa'le' he- cha- në' nuu-.¹¹ Wa'ra- ga-hya- hyoo- llii' jwërte, hëh' llii' chaah' le' ja-, he-ja- dsa-lä-kii- chaah' hi' dsa-tøh' mi'le', mo'so' jnä' na'hñaah'. Ja-ba' lä-ja- la' kih' hi- cha- kuu', koo- dsa-uu' bih' jee' jmeey' ta' kiyh'.

Llu' la' kih' hi- kwëeh- dsë' ma' jëëy- he- wii'

¹² Llu' la' kih' hi- ga-lä-be' dsë' wa'ra- ja' he- hliih' ka' dsëy'. Jëeh' cher'mah' ya'hëëy' lluu', lä-koo- jneey' hyoyh' jee' chaay- tää'. He- ja- la' lä-koo- coron he- ga-bääh- Dio hñii' kwëëyh' dsa- hi- hnaayh-.

¹³ Cher'mah' gwa' dsë' dsa- jmee' he- hliih', ni- miih- sa' sooh- he- jäyh- Dio ka- dsëy'. Jëeh' sa' gwa' dsë' Dio jmee' he- hliih', hi- ni- sa' kay- dsë' dsa- mah' jëëy' che' jmee' dsa- he- hliih'.¹⁴ Kih' he- hee' dsë' lä-jaa- lä-jaa- he- hliih', he-ja- gwa' dsëy' jmeey' he- hliih', mi-goo' kiyh', hi- jøø' kiyh' jwë' hliih'.¹⁵ Hi- ma-ngëë' ma-hääy' jwë' he- hee' dsëy', ma-na'jnääy' kyaah' dso'kye-. Ma-la' ma-heey' hñiiy' kyaah' dso'kye-, ja- jiih' juuy' go-te'.

¹⁶ Øøhn' hi- hnaan', ta' mi-gaa' hnäh' hñaah'.¹⁷ Lä-jëë' he- llu' he- ga'hñah' jne' la-, lä-jëë' he- jnaah' la', he- la- na- ja' gyuu' jmi-gyuu', he- la' ga-kwa' ba' Dio. Hi- he' na- ga-jmää' lä-jëë' hi- choo' je- gyuu' jmi-gyuu'. Pero Dio sa' dsa-lä-sëëy' lä-koo- la' kih' hi- hëë' gyuu' he- dsa-lä-sii' heeh' kih'.¹⁸ Lä- hyoh- dsëy', ga-jmeey' ga-lä-chaa' jne' lä-hmëë' ta-la' kih' ju'dsoo' he- ga-kwëëyh' jne' mah' lee' jne' ma'ra- hi- kyaay' jee' kih' lä-jëë' hi- ga-jmääy'.

¹⁹ He-ja- jwahn' øøhn' hi- hnaan'. Hnøø' nuuh' da' hnäh' jää' ha- lä- la' juu' kih' dsa-. Ta- jiih' hnäh' चाह'. Ta- mi-llee' hnäh' hñaah' na'koh'.²⁰ Heh' dsa-lä-llee' jne', jne' jwë' jnän' he- jmeen' he- llu'.²¹ He-ja- jwahn', mo'to' jmee- ga' hnäh' he- hliih', mo'to' bääh' ga' hnäh' hñaah' dso'kye- he- cha- cha-miih- na'. Jmää' hnäh' hñaah' hwaah', heeh' hnäh' juu' he- ma-na-jnää' tuh-hoh' hnäh'. Jëeh' juu' na- lää' hnäh'.

Hnøø' jmeen' ta'he' kih' juu' he- ma-nuu' jne'

²² Ja- jmeeh- hnäh' he' kih' juu' na-, ja- koo- nuuh- ba' hnäh'. He- mi-gaah' hnäh' hñaah' ba' ja-, cher'mah' sa- ga-jmeeh' hnäh' he'. ²³ Cher'mah' sa- ga-jmee' dsa- he' wa'ra- ga-nuuy' juu' na-, hi- he' laa' lä-koo- jaa- hi- jëë- hñii' kyaah' hu-. ²⁴ Jëeh', ma-la- ma-jëëy' hñiiy' mah' go-hëëy' hi- lä-cha' ja- dsa-gaa' dsëy' ha- lä-laay'. ²⁵ Pero cher'mah' jaa- dsa- ga-nuu' kwee- lä-koo- jäh' ley he- llu' go-te- he- kyaah' dsa-lää' jne', hi- cher'mah' dsa- he' ngoo' bih' jmeey- he' kih' juu' na-, kih' hi- he' mi-jøø' ba' Dio lä-jë- he- jmeey-. Jëeh', ja- koo- nuu- bih' mah' dsa-gaa' dsëy' ka-läh', ma-ra- he- jmee- bih' he' kih' juu' na-.

²⁶ Cher'mah' jaa- dsa- laay', hnaayh- Dio mah' hlëeh- bih' wa' la' cha- la', he- mi-gaay- hñii' bih' ja-, sa- jmää' go-te- he- jäyh' hnaayh- Dio. ²⁷ Pero cha'në' Dio hi- laa' Täa' jnän', jaa- dsa- hi- ma-ra- he- dsoo' hnaayh- Dio, hnøø' kway' be' kih' chih- hñii' hi- jëë- wi' hi- lä-ja- kih' dsa-më' hñii' ka-läh', hi- hnøø' hääy' hñiiy' mah' sa- wa' lä-sayh' kyaah' he- hñii' he- cha- jmi-gyuu- la-.

2

Sa- wa' jëë' jne' he- laa' dsa-

¹ Øøhn', he- ma-dsoo' hoh' hnäh' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' hi- lluu' go-te-, jmee- bi' jmeeh' hnäh' kwee- lä-hii' në' kyaah' dsa-. ² Cher'mah' ga-lloo' jaa- dsa- jee' dsa-ñeeh- hnäh', hi- he' na- kye' hñiih- llu' hi- hä' aniy- hmooh' gooy- ka-läh'. Hi- wa'ra- ga-lloo' jaa- hi- tä-ñee' hi- sñi' hi- hñiih- kih'. ³ Hi- cher'mah' jmääh' hnäh' jøøh' hi- jnaah' hñiih- kih' he', mah' jwi' hñiih': "Na' jee' llu' la-", mah' hi- tä-ñee' he', jwi' hñiih': "Jmää' lä- ma-cheh' na- o jee' la- ya-na' hu' tñi' la-." ⁴ Jee' ja- dsa-lä-jnääh' hnäh' he- sa- jmeeh- hnäh' kwee- lä-hii' në' kyaah' dsa-. He- jmeeh- hnäh' lä-ja-, jmääh' hnäh' hñaah' jwëe' hi- kye- hu' dsë- hñiih' jmah' ba'.

⁵ Nuu- da' hnäh' øøhn' hi- hnaan': ¿Che' sa- ga-lleeh- Dio hi- tä-ñee' jmi-gyuu- la-, mah' lä-dsoo' dsëy' kiyh'? Hi- he' laa' lä-koh' hi- cha- kuu' kih', hi- hyoyh- heey- ya' jwi' kih' Dio lä-koo- ga-bääh- Dio hñii' kih' lä-jëë' hi- hnaayh-. ⁶ Pero mi-kwah- hnäh' kih' hi- tä-ñee', mah' hnaah- hnäh' hi- cha- kuu'. ¿Ja' dsa- cha- kuu' na- hi- tääh' jmeeh- hnäh'? ¿Ja' hi- he' na-, dsa-jää' hnäh' në'ta'? ⁷ ¿Ja' dsa- cha- kuu' na-, hi- mi-kwah' jmi- kih' Cristo he- la' na'hñaah' jnän', hi- ja-ba' kyaah' jmi- kih' Cristo ga-mi-cheey- hnäh'?

⁸ He- jmeeh- hnäh' llu' ba' ja-, cher'mah' ju-dsoo' ga-mi-teh- hnäh' ley juuh-, lä-koo- na-sii- juu' kih' Dio: "Wa' hnaah- dsa-kyaah', ja-ba' lä-koo- hnaah- hñaah'." ⁹ Pero cher'mah' sa- ga-jmeeh' hnäh' kwee- lä-hii' në' kyaah' dsa-, he- jmeeh- hnäh' dso'kye- ba' ja-. Ja-ba' ley ja-, hñii' kyah' hnäh' he- na-bääh' hnäh' dsoo'. ¹⁰ Jaa- dsa- hi- høø- lä-jë- he- lle' ley kih' Moisé, cher'mah' ga-hlääy- kyaah' koo- mi'juu' ba', ma-na-bääy- lä-jë-. ¹¹ He' ba' hi- ga-jäh': "Hne- hi- na-jee' goo-, ta- kaah- hi- laa' kyaah' jñah'", he' ba' hi- he' ga-jäh' ka-läh': "Ta- jngëeh- dsa-." He- ja-, cher'mah' sa- kaah- hi- laa' kyaah' jñah', pero jngëeh- dsa-, ma-ra- he- ma-na-bääh' ba' hne- cha'në' ley.

¹² He- ja- hnøø' hlëeh' hnäh' hi- hnøø' jmeeh' hnäh' lä-koo- lle' kyah' hnäh' ba', jëeh' lloo- koo- jmi', ley ja- ngiih' kwaat- jnän', ja-ba' ley he- kyaah' dsa-lää' jne'. ¹³ Kih' hi- sa- lä-nih' dsë' dsa-kyaah', ja-ba' lä-ja- sa- lä-nih' dsë' Dio kyaayh' ka-läh' wa'ra- ga-të' jee' llay' ta'. Pero cher'mah' ga-lä-nih' dsë- jne' kih' dsa-kyaah' jne', hwëë- jne' llu' wa'ra- ga-të' jee' ngiiy' kwaat- jnän'.

Ta' llu' jnän' kyaah' he- ma-dsoo' dsë- jne'

¹⁴ Øøhn', hee- jmää' kih' jaa- hi- jäh' ma-dsoo' ba' dsëy' kih' Dio mah' ni- koo- he- llu' sa- jmeey-. ¿Che' lääy' kyaah' he- koo- jäyh': "Ma-dsoo' ba' dsën'?" ¹⁵ Cher'mah' cha- jaa- øøh' jne', dsa-më' dsa-nuuh- hi- sa- cha- hñiih- he- këyh' hi- sa- cha- he-

kuh'hiyh' koo' jmi' koo' jmi', ¹⁶ hi' cher'mah' jaa' hnäh' ga'chi' hnih': "Jwërte kwa' be', gwaah' ba' hne' llu', ja' mi' llaah' hñaah', ja' kuh' ba' hne' llu'." Pero ¿hee' jmaa' he' ga'jah' lä'na', cher'mah' sa' ga'kwëeh' hnih' he' jmee' bii' kiyh'? ¹⁷ Ja' ba' lä'ja' la' kih' hi' jah' ma' dsoo' dsëy' kih' Dio. Cher'mah' sa' cha' ni' mi' hne' he' llu' ma' jmeey', sa' jmaa' he' jäh': "Ma' dsoo' ba' dsën'." Juu' ta' jmah' ba' ja'.

¹⁸ Pero cher'mah' jaa' ga'jah': "Hne' jmeeh' ta' llu', jnä' ma' dsoo' dsën'", lä'la' jwi' jnih' ka' läh': "Mi' jnä' kin' he' ma' dsoo' hoh', hne' hi' sa' ma' jmee' ni' mi' hne' ta' llu', mah' jnä' mi' jnä' kyah' he' ma' dsoo' dsën' kyaah' ta' llu' he' jmeen'." ¹⁹ Hne' jmeeh' dsoo', jaa' ba' Dio chaa'. Jmeeh' ba' hne' llu'. Hi' lä'ja' jah' hi' sa' llu' ka' läh', mah' jlä' bih' kih' he' goyh'. ²⁰ Peer' taah' hne'. ¿He' la' sa' hii' lä'ngëeh' mi' hne'? Sa' jmaa' he' jah' jne' ma' dsoo' ba' dsën' kih' Dio mah' sa' na' jnä' ta' jnä'. ²¹ Ja' ga' jmee' Dio kwaat' lluu' Abraham dsa' ma' gyuh' jnä' ta' la' kih' ta' llu' he' ga' jmeey', he' ga'ngëey' Isaac jooy' kih' Dio mah' ma' juuy' në' na' hyoo'? ²² ¿Che' sa' ngëeh' ha' lä' la'? Ga' lä' dsoo' dsë' Abraham kih' Dio, he' ja' ba' ga' jmeey' lä' koo' ga'jah' Dio. Hi' kyaah' he' ga' jmee' Abraham ja', ga' lä' jnä' ma' ra' he' ga' lä' dsoo' ba' dsëy' kih' Dio. ²³ Lä'ja' ga' lä' te' lä' koo' na' sii' juu' kih' Dio he' jah' lä' la': "Ga' lä' dsoo' dsë' Abraham kih' Dio, he' ja' ga' jmee' Dio kwaat' lluyy'." Hi' ga' lä' cheey' ome' kya' Dio. ²⁴ Lä'ja' dsa' lä' ngëe' jne', jmee' Dio kwaat' lluu' dsa', kyaah' he' jmeey' ta' llu', ja' ma' lä' kyaah' he' ma' dsoo' dsëy'.

²⁵ Ja' ba' lä'ja' ga' lä' kih' Rahab, jaa' dsa' më' hi' ma' hnëe' hñii' kyaah' wa' hi' cha' hi'. Ga' jmee' Dio kwaat' lluyy' kih' he' ga' kway' jee' ga'jah' hi' ga' lä' nää' koo' juu' hi' ga' cheey' ta' jyoh' jwë' lä' llu' jee' ga' laay'. ²⁶ Jmi' ngo' he' mo' so' kyaah' jmi' llë', na' juu' ba' ja'. Ja' ba' lä'ja' la' jnä'. Sa' jmaa' he' ma' dsoo' dsë' jne' kih' Dio, cher'mah' sa' na' jnä' ta' llu' he' jmee' jne'.

3

Hnø' legh' jne' ha' lä' hlëeh' jne'

¹ Sa' wa' chaa' jwëe' ta' jwoh' jee' tääh' hnäh' øøhn'. Ma' ñeh' ba' hnäh', hweh' ga' mi' hne' ngi' Dio kwaat' jnä' hi' laa' ta' jwoh'. ² Lä' jëe' ba' jne', joh' jiih' sa' dsa' hlääh' jne'. Pero jaa' hi' sa' dsa' hlääh' kyaah' juu' he' hlëeyh', hi' he' laa' jaa' dsa' ñuuh' lluy' go' te'. Lih' häy' hñiiy' kih' lä' jëe' ba', sa' kway' jwë' jøø' he' hliih' kiyh'.

³ Wa'ra' ga' tøøh' jne' fren' hoo' kya' jiih', hwa' bih' kyaah' jne'. Ma' ke' jøøyh', kyaah' koo' he' pih' ba' tää' jää' jne' ha' ta' jee' hnøø' jne'. ⁴ Lä'ja' la' ka' läh' kyaah' barco. Ma' ke' he' ga' juuh' ngëe' barco hi' ma' ke' sëeh' llë' tä' kih', pero kyaah' koo' jw' hma' pih' ba' koo' dsa', le' dsa' nääy' ha' ta' jee' hnøøy'. ⁵ Hi' lä'ja' la' ka' läh' kyaah' lä' siih' jne'. Koo' he' pih' ba', pero ha' koh' dsoo' sa' hnoo'. Kyaah' koo' je' pih' ba' lee' sooh' lä' jiih' koo' koo' moh' juuh'. ⁶ Hi' lä' siih' jne' la' lä' koo' je'. Joh' nëe' he' hliih' sa' gwa' kih'. He' na' hee' lä' kaa' jmi' ngo' jnä' lä' jëe' jmi' ba'. Lä' siih' jne' na', tëe' be' kih' cha' je'.

⁷ Lih' ba' dsa' mi' hwa' lä' jëe' nëe' jah' laa' hi' chaa' hwa' la', liyh' mi' hwaay' ta', mi' hne', hi' jah' hi' chaa' jmi' ñeh' ka' läh'. ⁸ Pero sa' chaa' ni' jaa' hi' lih' ha' kih' lä' siih' jne'. Sa' cha' he' lä' dsëe' kih' he' hliih' na'. Lä' koo' he' na' kah' venen he' jngi' kih' dsa' ba' la' lä' siih' jne'.

⁹ Kyaah' lä' siih' jne' hlëeh' jne' llu' kih' Dio hi' laa' Tää' jnä', hi' ja' ba' kyaah' lä' siih' jne', jwä' jne' dso' jwii' kih' dsa', hi' laa' lä' koo' heeh' kih' Dio. ¹⁰ Koo' ba' hoo' jne' jee' hwëe' juu' llu' hi' jee' hwëe' juu' hliih'. Ni' mi' hne' sa' sooh' lä' na', øøhn'. ¹¹ Ha' lä'ja', koo' jmi' too' hya' jmi' øø' hi' ja' ba' he' ja' hya' jmi' lliih' ka' läh'. ¹² øøhn', ha' lä'ja' koo' chaah' higo hii' mi' olivo o wii' jëh' hii' mi' higo. Ja' ba' lä'ja' la' kih' jee' hya' jmi', sa' hwëe' jmi' ñii' ko' jøh' kyaah' jmi' øø'.

Kih' Dio ba' ja, he gwa' huudsē llu'

¹³ Cher'mah' chaa' jaa' hnäh' hi' cha' huudsē llu' kih', hi' kyuu~ cha' miih-, hi' he' hnø' mi-jnäa' he' kyuu~ ja', kyaah' ta' llu' he' jmeey'. Hi' hnø' jmäy' hñii' jaa' hi' hwaä', lä'lle' kih' jaa' hi' kyuu~. ¹⁴ Pero cher'mah' wi' hoh' hnäh' hi' jmeeh- hnäh' lä' tih' hoh' hnäh' hñaa', sa' cha' he' kih' he' jmää' hnäh' hñaa' kaah'. He' ta' juu' ba' hnäh' ja'. ¹⁵ Ja' he' ja' gyuu' huudsē na'. Huudsē cha' hwa' la' ba' na-, he' gwa' kyaah' jmi-ngo' kyah' hnäh' ba' na-. La' kih' hi' sa' llu' ba' huudsē na-. ¹⁶ Jëh', he' wi' hoh' hnäh' kyaah' dsa-kyaah' hnäh' hi' hnooh- hnäh' he' tih' hoh' hnäh' hñaa', he' ja' jmeey', he' tääh' hnäh' wa' la' cha' la-, jmeeh- hnäh' lä' jë' nëe' he' hliih'.

¹⁷ Pero huudsē he' ja' gyuu', he' ja' ba' na-jngii'. He' ja' ba' jmeey' hii' ti' kih' dsa', jmeey' hwaä' dsa-, nuuh' dsa-, dsa-lä-ñih' dsëy' cha' miih- hi' jmeey' he' llu' jmah' ba'. Kyaah' huudsē llu' ja', jmeey' dsa- kwee- lä' hii' në' kyaah' dsa- hi' ja' koo- ta' juuy'. ¹⁸ Dsa- hi' ga'nää' koo- nëe' ba', jmeey' hii' ti' kih' dsa', hi' lä' ja- lä' jwëe' dsa- hi' jmeey' he' llu' jmah' ba'.

4

Sa' wa' hnøh' jne' he' cha' jmi-gyuu' la'

¹ ¿Ha' ta' gwa' he' te-jëh' hnäh'? Kih' he' hee' hoh' hnäh' he' ga' cha-, he' ja' ba' na- jmeey' jwiih' kyah' hnäh'. ² Cha' he' hnooh- hnäh' pero sa' tëeh' hnäh'. Jngëh' hnäh' dsa- hi' jmeeh- hnäh' bii' leh' hnäh' he' cha- kiyh' pero sa' tëeh' hnäh'. Ti' chooh- hnäh' juu', hi' ti' hnee' hnäh'. Sa' ma- hñah- hnäh' he' hnooh- hnäh', jëh' sa' ma- ngiih' hnäh' kih' Dio. ³ Hi' wa' ra- ga' ngiih' hnäh' kih' Dio, sa' hñah- hnäh'. Jëh' sa' ngiih' hnäh' kyaah' huudsē llu', koo- hnooh- hnäh' lä' tih' hoh' hnäh' hñaa' ba'.

⁴ Hnäh' dsa- mē' dsa- nuuh-, ¿he- la' ma- lä- øø' hnäh' kih' Dio? ¿Che' sa' ñeh' hnäh' mo' so' jwah' hnäh' kyaah', cher'mah' hnooh' ga' hnäh' he' cha- jmi-gyuu' la'? Jëh', hi' hnooh- ga' he' cha- jmi-gyuu' la-, mo' so' jwah' kyaah' Dio. ⁵ ¿Che' laah' hnäh', koo- ta- jäh' ba' juu' kih' Dio he' lle' lä' la-: "Jmi- lle' Na- jngii' kih' Dio he' kyaah' jne', hnäy' jne' cha- miih-, sa' hnøy' kyé' jne' jyoh' jwë'?" ⁶ Pero cha- miih- jmeey' Dio llu' dsë' kyaah' jne'. He' ja- jäh' juu' kiyh' lä' la-: "Dio jne' jwë' kih' hi' jmää' hñii' jøøh', pero llu' ba' dsëy' kyaah' hi' hwaä'."

⁷ Wa' nuuh' hnäh' kih' Dio. Ta' kwa- jwë' kih' hi' sa- llu' kaayh' hnäh', lä' ja- ba' lä- øøy' kyah' hnäh'. ⁸ Ya- nää' hnäh' kih' Dio hi' Dio mi-jäyh' kyah' hnäh'. Hnäh' hi' jmeey' dso'kye-, hnø' na- jngëe' hnäh'. Hi' hnäh' hi' jmeey' to' dsë', wa' la' koo- ba' huudsē kyah' hnäh'. ⁹ Ki' hoo' hnäh' lä' jiih' chaah' hoh' hnäh'. Lla' he' ngiih' hnäh', hnø' hoo' hnäh' ba'. Lla' he' chaa- hnäh' llu', wa' ti' meeh- hoh' hnäh'. ¹⁰ Wa' hwaah' hnäh' kih' Dsa- jøøh' jnan-, mah' jmäy' hnäh' kaah'.

Sa' wa' kyen' kwaat' kih' øøh' jne'

¹¹ Øøhn', ta' cha- hää' hnäh' dsa-kyaah' hnäh'. Hi' cha- hää' øøh-, o kay- kwaat' kiyh', hi' he' cha- hää' ley, hi' kay- kwaat' kih' ley. He' ja- cher'mah' kah- hnäh' kwaat' kih' ley, he' jmääh' hñaa' jwëe' ba' ja-, lla' he' ma' høøh' hnäh' ley. ¹² Jaa- ba' hi' ga' llä' ley, jaa- ba' hi' na- ngë' jwë' läy' dsa- hi' na- ngëy' jwë' heey' dsa-. Pero hnäh', hee- laah' hnäh' mah' kah' hnäh' kwaat' kih' jñah'.

Sa' chaa- hi' ñe- ha- lä' chaa- jne' hø'

¹³ Nu- dá' hnäh' hi' jäh': "Na' o hø' dsa' nøø' jnääh' dsa' jmeey' jnääh' ta' jee' jyoh' jwiih-. Jee' oo' jä' jnääh' koo- ñe-, jmeey' jnääh' miih- ta' hñii' mah' leh' jnääh' cha- miih- kuu'", jwah' hnäh'. ¹⁴ Pero sa' ñeh' hnäh' hee- na- le' kyah' hnäh' hø', che' chaa- juuh' hnäh'. ¿Che' sa' kyé' hnäh' kwaat' he' laah' hnäh' lä' koo- jmi- hmoo' he' gwa' ko- hwëe' mah' dsa- ääh' ka- läh'? ¹⁵ Lla' he' ma- jwah' hnäh' lä' ja-, jwah' hnäh' lä' la- ba': "Cher'mah'

jäh' Dio chaa- ga' jne', jmee' ba' jne' hee- ga' hnøø' le'." ¹⁶ Pero kyaah' he- hlëeh' hnäh', he- jmäh' hnäh' hñaah' kaah' ba' na-. Lä'jē' juu' taah' lä' na-, la' hliih'. ¹⁷ Hi- lih' jmee' he- llu', mah' sa' jmeey', he- jmeey' dso'kye- ba' ja-.

5

Dsa-cha-kuu' hi- hña- dsē- jēy' wii' ba'

¹ Nuu- da' hnäh' dsa- cha- kuu'. Ki'hooh' hnäh' jwërte. Na' ga' jä' cha- miih- wii' nē' kyah' hnäh'. ² Ngoo' ga' hee' lä'jē' he- hmooh' he- cha- kyah' hnäh'. Ma- jwē' jah' sa' hmiih- kyah' hnäh'. ³ Lä'jē' kuu' kyah' hnäh' ma- hya- tu'juuh-. Lä'jē' he- na- hñi' kyah' hnäh' lä'jiih' mi-llaa' hnäh', lä'koo- he- kaah' hnäh' kyaah' je- ba'. Peer- ma-lla- mah' kuu' kyah' hnäh' jee' ma- dsaa' jmi' la-. ⁴ Jñee' dsa- hi- ma' jmee' ta' jee' nuu- kyah' hnäh' ki- hooh- jwërte, hñiy' kyah' hnäh' kih' Dio. He- ga' juu' hnäh' kiyh', he- sa' ga' mi- hmaah' hnäh' jñeey'. Peer- ki- hooh- dsa- hi- ga- chooh' ta' kyah' hnäh' he- ja- ma- nuu' Dio hi- laa' juu' lä'jē' hi- tääh' gyuuuh'. ⁵ Peer- jnaah' dsa- ngēeh' hnäh' hwa' la-, ma- lēh- hnäh' ga- lä'jē' ba' he- ma- hee' hoh' hnäh'. Ma- gyaah' hnäh' lä'koo- jah' hi- ngoo' ga- lloo' jmi' jngēeh' dsa-. ⁶ Kih' hi- sa' ää- ni' miih- ma- bääh- hnäh' dsoo' hi' ma- jngēeh- hñih'. Sa' ga' hnooyh- ha- lä' jee' ma' lääy' hñiyy'.

Hnøø' jøh- dsē- jne' lä'jiih' jäh' Dsa-jøøh' jnän'

⁷ He- ja- jwēehñ- hnäh' øøhn', wa' jøh- hoh' hnäh' lä'jiih' lloo- jmi' jäh' Dsa-jøøh' jnän'. Jēē' da' hnäh' lä'koo- la' kih' hi- jmee' ta', jøøy- jma' he- lä' gyuh' jee' nuu- kiyh', ja- ga' chooyh' ta' he- kyey- o- jøh- dsē' kih'. ⁸ Ja- ba' lä'ja- hnøø' jmeeh' hnäh'. Wa' jøh- hoh' hnäh', go- taah' hnäh' koo- hweh-, ta' hwaä' hnäh', jēeh' ngoo' ya' jäh- jmi' jäh' Dsa-jøøh' jnän'. ⁹ Ta' hnoo- hnäh' juu' kih' dsa- kyaah' hnäh' mah' sa' ka' Dio ju' dsoo' kyah' hnäh'. Hi- jwēē' ma- cheh' chuh' ho' haah'.

¹⁰ Øøhn', mi- dsooh- da' hoh' hnäh' ha- lä'koo- wii' ga' jēē' hi- ga' ngēē' juu' kih' Dio, lä' ma' ga' hlēyeh' dsa- mada- kih' Dio. Hi- ma' cha- ba' o- jøh- dsē- kih' dsa- he'. Ja- ba' lä'ja- jmee' hnäh' ka- läh'. ¹¹ Ha- koh' llu' sa' la' kih' dsa- hi- kwēeh- dsē'. Ma- nuuh- ba' hnäh', ha- lä' ga' kwēeh' dsē' Job lä'koo- ma' ga' jēy' wii' hi' ma- ñeh' ba' hnäh' ha- lä' ga' jmee' Dio kyaayh' ma- ngēē' ma- jēy' wii'. Peer- cha- miih- dsa- lä- ñih' dsē' Dio jnä' jne' hi' kooy' dsēy' ka- läh'.

¹² Øøhn', jee' lä'jē' he- hnoon' jwēehñ- hnäh', ta' tää' hnäh' gyuuuh', ni' ta' tää' hnäh' hwa', ni' he- ga' jyoh', ta' tää' hnäh'. Cher' mah' jawah' hnäh' "Jaah-", koo- "Jaah-" ba' jawah' hnäh'. Hi' cher' mah' jawah' hnäh' "Jah- ha'", koo- "Jah- ha'" ba' jawah' hnäh' mah' sa' ka' Dio ju' dsoo' kyah' hnäh'.

Ha- lä' hnøø' jmeen' ma' chaa- hi- dsaah'

¹³ Cher' mah' chaa- jaa- hi- jēē- wii' jee' kyah' hnäh', wa' ngiiy' kiyh' kih' Dio. Cher' mah' chaa- jaa- hi- jēē- dsē', wa' häy' kih' Dio. ¹⁴ Hi' cher' mah' chaa- jaa- hi- dsaah' jee' kyah' hnäh', hnøø' tēyeh' dsa- gyuuuh' kyaah' gwah- mah' taayh- acelit lä'koo- hih- he- ga' jmee' Dsa-jøøh' jnän' hi- ngiiy' kih' Dio mah' mi- hlääy' hi- dsaah' he'. ¹⁵ Hnøø' dsoo' dsēy' jee' ngiiy' kih' hi- dsaah', lä'ja- jä' ba' kiyh'. Dio ba' chaayh-. Hi' cher' mah' ma- jmeey' he- hliih', koo- ba' Dio dsē' kiyh'. ¹⁶ Mi- jnää' kih' dsa- kyaah' hnäh', cher' mah' he- ma- hlääh- kyaah' hñih'. Hi' ngii' hnäh' kih' dsa- kyaah' hnäh' kih' Dio mah' jä' kyah' hnäh'. He- ngii- jaa- hi- lluu' kyeē', hi' kye- cha- miih- be'. ¹⁷ Elía ma' laa' jaa- dsa- lä' jne'. Hi- he' ga' ngii' kih' Dio lä'kaa- tuh- dsē', mah' sa' wa' ja- jma'. Hi' hnē- ji- ñe- na- dsē- jñee' sih-, sa' ja' ni' miih- jma'. ¹⁸ Ma- ngēē' he- ja-, koo- ka- läh' ga' ngiiy' kih' Dio he- jä' jma', hi' ja' jma', hi' koo- ka- läh' ga- løø' ga' kwa' mi' hma-.

¹⁹ Øøhn', cher' mah' chaa- jaa- hnäh' hi- ma- lä- øø' kih' ju' dsoo', hi' lä'ja- chaa- jñah' hi- jmee' ya- nääy' ka- läh', ²⁰ hnøø' lä' ngēeh' hnäh' he- la-. Cher' mah' ga' lēh' hnäh'

chaah' jaa' hi' ma' lä' øø', ma' lääh` hnäh' jaa' hi' ma' hii' goo' juu', hi' lä' ja' ma' che`
cha' miih' dso'kye'.

1 Pedro

He- la- to- në- je- he- ga- si- Pee'

Ga- chee' Pee' koo- je- kih' dsa- gooy' hi- ma' tääh' uu'

¹ Jnä' Pee' laan' apóstol kyaa' Jesucristo, siin' kyah' hnäh' hi- ga- hwëë- jwi- kih'. Hnäh' hi- tääh' hwa' Ponto, Galacia, Capadocia, Asia hi' Bitinia. ² Dio hi- laa' Tääh' jnän' ga- lleeyh- hnäh' lä- koh' huúdsë- ma- na- la- kiyh' jää', hi' kyaah' Jmi- lle' kiyh' ga- mi- lluyy' hnäh' mah' jmeeh' hnäh' he' kih' Jesucristo, hi' lä- ja- ma- na- jngëeh' hnäh' kyaah' jma- kiyh'. Wa' mi- jää' Dio hnäh' cha- ga- miih- hi' lä- ja- wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnäh'.

Ma- na- laa' jne' kwaan- tää' jne' ya- jwi'

³ He- ba' che- lluy' Dio jmi- Jesucristo Dsa- jøøh' jnän'. Ha- koh' sa' ga- lä- nih' dsëy' jne', he- ja- na- ga- jmeey' ga- lä- chaa' jne' lä- hmëë' ta- la- kih' he- ga- lä- jiih' Jesucristo jee' kih' hi- na- juu'. He- ja- kye' jne' o- jøh' dsë- he- tää' jne' jee' tääh' hi- na- jiih'. ⁴ Hi' lä- ja- hnäh' jne' heen- he- høø' Dio gyuu', he- sa' hee' jih' koh', he- sa' lä- soh' hi' ni' sa' lä- si'. ⁵ Kih' he- ma- dsoo' dsë- jne' kih' Dio, he- ja- hääy- jne' kyaah' be' kiyh' lä- jiih' lääy' jne' go- te- lä- koo- ma- na- la- juu' mi- jnääy- jnän' wa- ra- ga- tää' jee' llaa- jmi- gyuu'.

⁶ He- ja- jëë- dsë- jne', ma- ke- ko- hwëë' ba' jëë' jne' na- ku- na- ngii' he- wi' cher' mah' lä- ja- jmee' bi' he- dsa- ngëë' jne'. ⁷ Mah' lä- jnä', che' lä- ma- dsoo' ja- ba' dsë- jne' kih' Dio. He- dsoo' dsë- jne', kyeë' cha- ga- miih- lä- koh' ga' ku' nøø'. Jëeh' ku' nøø' ja-, koo- dsa- llaa' ba'. Hi' hnøø' koo' kyaah' je-, ja- ga- lä- jnä' ma- ra' he- llu' ba'. Ja- ba' lä- ja- jne', kyaah' he- jëë' jne' he- wi', lä- jnä' he- ma- dsoo' dsë- jne' kih' Dio mah' lä- ja- hlëeyh' llu' hi' jmeey' juuh- jnän' hi' jmäy' jne' kwaan- lä- koo- hi- kaah' wa- ra- ga- tää' jee' lä- jnää' Jesucristo. ⁸ Hnaah- ba' hnäh' Jesucristo ma- ke- sa' ma- jëeh' hnih'. Hi' ma- ra' he- dsoo' ba' hoh' hnäh' kiyh', ma- ke- sa' jëeh' hnäh'. He- ja- ba' jëë- hoh' hnäh' cha- miih-, lä- jiih' mo- so' lä- käh' hnäh' jmi' hlëeh' hnäh' lä- koh' te' he- jëë- hoh' hnäh'. ⁹ Jëeh', ma- na- laah' hnäh' na'. He- na- ba' hnooh' hnäh' he- ja- ma- lä- dsoo' hoh' hnäh'.

¹⁰ Lä- jëë' hi- ga- ngëë' juu' kih' Dio llo' joo', ga- hlëeh' kih' ha- lä- mi- jää' Dio jne'. Ga- kway' be' ma' hnøoy' ma' lä- ngëëy' ha- lä- jwë' jee' lää' Dio jne' lä- koo- ma- jwahn' la-. ¹¹ Hi' Jmi- lle' kih' Cristo ga- jmee' juu' kih' dsa- he', ha- lä- jëë' Cristo wi' hi' ha- lä- leey' jøøh' ma- ngëë' ma- jëëy' wi'. Hi' ga- kwa' dsa- he' be' ma' hnøoy' lä- ngëëy' hij- dsa- ma' leë' Cristo hi' hee- jmi' ma' le' lä- ja-. ¹² Pero Dio ga- mi- jnää- kih' dsa- he', ja' kih' jmi' ja- heh' juu' he- ga- kway' ja-, lä- jnä' jne' ba' ja-. Juu' ja- ma- nuu' jne' na'. Jëeh', kyaah' be' kih' Jmi- lle' Na- jngii' he- ja' gyuu', ga- kwa' dsa- ju- hmëë' la-. Hi' lä- kye- ángele ka- läh' ma' hnøø' ma' lä- ngëëy' ha- lä- la' juu' la-.

Dio hnøø' leë' jne' na- jngëë'

¹³ Kih' he- ja- na-, jwëehn- hnäh', wa' jriih' huúdsë- kyah' hnäh' mah' hääh' hnäh' hñaah'. Lä- kaa- tuh' hoh' hnäh' jøø' hnäh' heeh- he- la' kwa' Dio wa- ra- ga- tää' jee' lä- jnää' Jesucristo. ¹⁴ Wa' laa' jne' lä- koo- jaa- gyuu- hi- nuuh' kih' jmi-. Mo- so' wa' jmee' ga' jne' lä- koo- ma' jmee- jne' jää' he- sa' ma- kyuu- jne' juu' kih' Dio. ¹⁵ Ja- ba' lä- koh' na- jngëë' Dio hi- ga- lleeh- jne', ja- ba' lä- ja- hnøø' dsa' toohn' na- jngëë' jne' kyaah' lä- jë- he- jmeen-. ¹⁶ Lä- la- na- si- juu' kih' Dio: "Wa' laah' hnäh' na- jngëë' lä- koo- na- jngëë' jnä'."

¹⁷ Jwah' hnäh' Tääh' kih' Dio hi- ngii' kwaan- kih' lä- hii' në' ha- lä- tääh' haa' dsa-. He- ja- hnøø' gah' hnih' ta- ko- jiih' chaah- hnäh' jmi- gyuu' la-. ¹⁸ Jëeh', ma- neh' ba'

hnäh' joh' sa' ga'kēē' he' ga'lää' Dio jne' kih' lä'jē' he' hliih' he' ga'lä'tēē' jne' kih' dsa' ma'gyuuh' jnän'. Sa' ga'lä'hmaah' kyaah' he' dsa'hee', lä' la'kuu' tōō' ku'nōō'.
 19 Ga'lä'hmaah' kyaah' jma' kih' Cristo he' hmooh' jwēte, laay' lä'koo' jaa' borrego mäh' hi' lluu' go'te' hi' kwēēh' dsa' Dio. 20 Jää' ja' ga' nōō' jmi'gyuu' la', ma'na'la' juu' chee' Dio joo'. Hi' na'jee' ngoo' ga'dsaa' jmi'gyuu', ma'mi'jnää' bih' jnän' ta'lä' kih' he' hnäy' jne'. 21 Ta'lä' kih' Cristo ma'lä'dsoo' dsē' jne' kih' Dio hi' ga'mi'jiih' jee' kih' hi' na'juu' hi' ga'jmäy' jōōh'. He'ja' kih' Dio ba' he' ma'lä'dsoo' dsē' jne' hi' kih' hñii' bih' he' ma'cha' o'jōh' dsē' jnän'.

22 Na' ma'na'jngēē' jne' kyaah' be' kih' Jmi'llē' Na'jngii', lä'llu' he' ga'jmeē' jne' he' kih' juu' dsoo' mah' lä'ja' lä'hnää' jne' oōh' jne', pero ja' kyaah' juu' ta'jmah'. He'ja' wa'lä'hnää' jne' oōhn' lä'kaa' tuh'dsē' jne' hi' kyaah' lä'jē' be' jnän'. 23 Jēēh', he' ga'lä'chaa' jne'ka'läh' lä'hmēē', sa' la'kyaah' jmi'ngo' he' dsa'hee'. Chaa' jne' kyaah' juu' kih' Dio he' na'jiih' ba'. He'ja' sa' hee' jih'koh' jih'lih'. 24 Jēēh' (lä'la' na'sii' juu' kih' Dio):

Lä'jēē' dsa' laa' lä'koo' wa'nuu'.

Lä'jē' he' jnä' na'hñaa' kih' dsa', la' lä'koo' wa'le' kih' wa'nuu' ba'.

Dsa'lä'kii' wa'nuu', hi' wa'le' kih' dsa'tōh'.

25 Pero juu' kih' Dio, lä' ma'cha' ja'ba', sa' llaa' jih'koh'.

He' la'ja' juu' he' ga'nuuh' hnäh' lä'koo' ma' ga'kwa' dsa' ju'hmēē' kih' Cristo.

2

1 He'ja' be' hnäh' lä'jē' he' hliih', ta' jmeē' hnäh' juu' ta'juu', ta' wa' ta'juuh' hnäh' he' jmäh' hnäh' hñaa' lä'koo' jaa' hi' mi'te' mah' sa' mi'teyh', ta' wa' wii' hoh' hnäh', ta' koo' hnäh' juu' jwii'. 2 Lä' jmeē' jaa' gyuu' sēh' hi' tuh' kō'lla' jiih', lä'ja' wa'lä'hee' hoh' hnäh' wä'juh' he' la'koo' nēē' ba' he' gwa'gyuuh'. He' la'na'la' juu' he' sa' jwēēh' he' jmeē' dsanōō' jne' ta'chanē' lä'jwē' jee' lää' jne'. 3 Jēēh', ma'kyuuh' ba' hnäh' ha' koh' sa' llu' dsē' Dsa'jōōh' jnän'.

Cristo laa' lä'koo' mi'kuu' he' na'jiih'

4 He'ja' ya'nääh' hnäh' chuh' kih' Cristo hi' laa' lä'koh' kuu' he' na'jiih' he' sa' ga'tih' dsē' dsa' jää', pero kih' Dio, laay' lä'koh' mi'kuu' he' na'lliih' hi' hmooh' jwēte ka'läh'. 5 Hi' ja'ba'lä'ja' laah' hnäh' lä'koh' kuu' he' na'jiih', he' kyaah' jmeē' Dio hne' kiyh' hi' leeh' hnäh' lä'koo' jmi'dsa' hi' na'jngēē' go'te' mah' kwēēh' hnäh' Dio lä'jē' he' ngiiy'. Lä'ja'ba'tih' dsē' Dio jmeeh' hnäh' ta'lä' kih' Jesucristo. 6 Kih' he'ja'ba' hlēēh' lä'la' jee' na'sii' juu' kih' Dio:

Jnä' Dio llaan' jwii' Siön jaa' hi' laa' lä'koo' kuu' he' kye' dsa' to'nē' kih' koo' hne' juuh'.

La'koo' mi'kuu' na'lliih' he' hmooh' jwēte.

Hi' dsoo' dsē' kiyh', jih'koh' sa' jäy' kyaah' o'hih'.

7 Kuu' ja' hmooh' jwēte kyah' hnäh' hi' ma'dsoo' dsē'. Pero kih' hi' sa' dsoo' dsē' kih' Dio, na'sii' lä'la':

Ja'ba'kuu' he' sa' ga'tih' dsē' tē'hyah',

he'ja'ba'ga'jä' lä'koo' mi'kuu' he' kye' dsa' to'nē' kih' koo' hne' juuh'.

8 Hi' lä'la' na'sii' ka'läh':

La'koo' mi'kuu' he' dsa'tēh' dsa' hi' lä'koo' hloo' he' jmeē' dsa'täh' dsa'.

Dsa' he' dsa'tēh', kih' he' sa' hii' heeyh' juu' kih' Dio, kō'ja' llē' kih' bih' ja'.

9 Pero jne' ma'laa' jne' koo' nää' dsa' hi' na'llēēh' ba', hi' ma'laa' jne' lä'koo' jmi'dsa' kyaa' dsa'ta' jōōh', ma'laa' jne' koo' nää' dsa' hi' na'jngēē'. Hi' ja'ba'lä'ja' ma'laa' jne' koo' jwii' kih' Dio mah' kwa' jne' juu' ha'lä' la' he' juh'gaa' he' jmeey'. Jēēh', ga'hwēēy' jne' jee' na'hōō' mah' dsa'tooh' jne' kyaayh' jee' jnä' wa'je' jih'gyeh'.

¹⁰ Jää' sa' cha- ma' laa' jne' kih' Dio, pero na' ma-laa' jne' dsa- kyaay'. Sa' chaa- hi- ga-lä-ñih' dsë' jne' jää', pero na' ma-lä-ñih' dsë' Dio jne'.

Jmee' bii' mi'te`jne' kih' Dio

¹¹ Peer- hnaan- hnäh' øøhn'. Jwii- hnäh' hi- ga-hwëë- jwii- kih' mah' ga-nääh' hnäh' jee' jyoh' jwii-. Lä-koh' he- mo-so- na'jnää' hnäh' kih' jmi-gyuu- ba' la'. He-ja- chuun' kyaah' hnäh', mo-to- jmee- hnäh' he- ngii- jmi-ngo' kyah' hnäh' he- jmee- dsa-hee' tuh-hoh' hnäh'. ¹² Go-taah' hnäh' lä-koo- lle' kyah' hnäh', jee' kih' dsa- hi- sa- ma-heeh- kih' Dio mah' lä-ja- jmeey' juuh- kih' Dio wa-ra- ga-të' jee' jäyh'. Jëeh' ma'ja- jëe' dsa- he', he- llu' ba' ta' kyah' hnäh' ma-ke- na' hlëeyh- wi' kyah' hnäh', jäyh' he- hliih' ba' na- jmeeh- hnäh'.

¹³ Kwaat- kih' Dsa-jøøh' jnän, wa' nuuh' hnäh' kih' lä-jëe- dsa- hi- laa' ta' jmi-gyuu- la-. Lä-ja- wa' nuuh' hnäh' kih' dsa-ta' jøøh' hi- jmee' hih' kih' lä-jëe-. ¹⁴ Hi' lä-ja- wa' nuuh' hnäh' kih' lä-jëe- lle' moh' hi- na-hña' kyaay' hi- lla' ta' kih' hi- jmee' he- hliih' ' hi' hlëeyh- llu' kih' hi- jmee' he- llu' jmah' ba'. ¹⁵ Jëeh', Dio hnøø' jmeeh' hnäh' he- llu' jmah' ba' mah' sa' cha- he- kih' hlëeh' wi' hi- sa- ngëe' hi- sa' cha- huudsë- llu' kih'. ¹⁶ Go-taah' hnäh' lä-koo- jaa- hi- na-laa' ba', jëeh' mo-so- cha- he- hni- kyah' hnäh'. Pero ta- jmee- hnäh' huudsë- cha- jwë' jmeeh' hnäh' wa' la' cha- la', kih' he- ma-na-laah' hnäh'. Jmee' hnäh' lä-koo- jmee- hi- tääh' tää' jmee- ta' he' kih' Dio ba'. ¹⁷ Wa' jiih' jne' juu' llu' kih' lä-jëe- dsa-. Wa' hnää' jne' øøh' jne', wa' gah' jne' Dio, hi' wa' mi-te' jne' kih' dsa-ta' jøøh' hi- chaa- hwa' la-.

¹⁸ Hnäh' hi- jmee' ta' kih' dsa-, wa' nuuh' hnäh' kih' juu' ta' hi' wa' gah' hnih'. Ja- ma-la' kih' hi- jmee' llu' hi- jøh- dsë', lä-ja- jmeeh' hnäh' kih' juu' ta' hi- sa' jøh- dsë' kyaah' dsa-. ¹⁹ Jaa- dsa- hi- jëe- wi', ma-ke- sa' cha- he- kih' jmeeh- dsih', cher'mah' heeh- bih' he- jëy- wi', lä-ja- ba' tih- dsë' Dio. Jëeh', ga-jmeey' lä-koo- lle' kih' mah' sa' cha- he- kih' he- hni- huudsë- kiyh'. ²⁰ Ha- jmää' he- be' hoh' hnäh' he- jëh' hnäh' wi' cher'mah' jmeeh- ga' hnäh' he- hliih'. Pero cher'mah' ga-lä-bë' hoh' hnäh' he- jëh' hnäh' wi' kih' he- jmeeh- hnäh' he- llu', he- na- ba' tih- dsë' Dio. ²¹ Kih' he-ja- ba' ga-lleeh- Dio jne'. Jëeh', Cristo ga-jëy- wi' kwaat- jnän. Hñiiy' ga-jmeey' to-në' mah' jmee' jne' lä-ja-. ²² Cristo, sa' ga-jmee' ni' miih- dso'kye-, ni' sa' ga-mi-gaay- ni' jaa- dsa-. ²³ Ma' ga-hlëeh' dsa- hliih' kiyh', sa' ga-jiyh' juu' kyaah' dso'jwi'. Hi' ma' ga-heeh' dsih' wi', sa' ga-ta' ga-haayh- dsa-. Ga-tooyh- goo- Dio ba' hi- lla' ta' kyaah' juu' dsoo'. ²⁴ Cristo ga-koo' lä-jë- dso'kye- jnän- në' kiyh' lä-koo- ma' ga-taay' dsoh' hma- cru-. Lä-ja- ma- na- juu' jne' kih' dso'kye- mah' jmee' jne' he- llu' jmah' ba'. Ga-jä- jnän, lä-llu' he- ga-la' dsoo' kiyh'. ²⁵ Ma' laa' jne' lä-koo- jaa- borrego hi- ga-kah- jwë', pero na' ma-jeeh- jne' kih' Cristo hi- hää- jne' hi- jøø- jnän.

3

Nuuh' kih' hi- na-jee' goo-

¹ Hi' ja-ba' lä-ja- hnäh' dsa-më' hi- chaa- dsa-nuuh- kyaay', wa' nuuh' hnäh' kiyh'. Hi' cher'mah' dsa-nuuh- kyaah' sa' ma-heeyh- kih' Dio, sa' jwëeh- kiyh' heeyh- juu' kih' Dio. Sa' hnøø' cha-miuh- juu', wa-ra- ga-jëy- he- hwaah' hnäh' kyaayh'. ² Lee- koo- jëy- ba' he- jmeeh- hnäh' llu' hi' gah- hnih' ka-läh'. ³ Ta- jmää' hnäh' hñaah' kyaah' he- na-li' cha-miuh- lleh', tääh' cha-miuh- caden- luuh', kyeh' hnäh' hmih- hmoooh' mah' jëe' dsa- kyah' hnäh'. ⁴ Wa' laah' hnäh' na'hñaah' ta' neh- tuh-hoh' hnäh' ba', kyaah' he- hwaah' hnäh' hi' tääh' hnäh' to-ke'. Heh' na'hñaah' lä-ja-, sa' lä-sii' jih-koh' hi' kyeë' cha-miuh- kih' Dio. ⁵ Lä-ja- ma' laa' na'hñaah' dsa-më' hi- na-jngëe' ' hi- ma' chaa- llo'joo'. Ma' kyey- o-jøh- dsë- kih' Dio hi' ma' nuuyh' kih' dsa-nuuh- kyaay'. ⁶ Lä-ja- ma' laa' Sara, ma' nuuyh' kih' Abraham, ga-jmäy' jøøh'. Hi' lä-ja- hnäh'

dsa-mě, leeh' hnäh' lä'koo- ma' laa' Sara cher'mah' jmeeh- hnäh' he- llu' hi- ni- sa' gah' hnäh' ni- miih-.

⁷ Hi- ja- ba' lä'ja- hnäh' dsa-nuuh- hi- chaa- dsa-mě kyaa', go-taah' hnäh' llu' kyaayh' lä' hnøø' kih' dsa-mě. Jëeh', sa- cha- be' kiyh' lä'koh' hnäh'. Pero Dio ba' jmeeh- he- chaa- dsa-mě dsa-nuuh-, he- ja- kwee- ba' na'jnää' hnäh' cha'nëy'. Lä'ja- hnäh' dsa-nuuh-, go-taah' hnäh' llu' kyaayh', mah' nuu' Dio jee' ngih' hnäh' kyah'.

Hnøø' heeh' jne' he- jëen' wi'

⁸ Koo- ka-läh' jwëehn- hnäh', wa' la' koo- nëe' ba' huudsë- kyah' hnäh' jee' lä'jëe- hnäh', wa' jøh- hoh' hnäh', wa' hnaah- hnäh' dsa-kyaa' hnäh' lä'koo- jaa- øøh' hnäh'. Wa' lä- nih' hoh' hnäh' hi- jmeeh' hwaah' hnäh'. ⁹ Ta' jiih' hliih' kih' hi- jmeeh' he- hliih' , ni- ta- hlëeh' wi' kih' hi- hlëeh- wi' kyah' hnäh', ngii' hnäh' he- llu' kiyh' ba'. Kih' he- ja- ba' ga-tëeh' Dio jne' mah' mi- jääy' jne'. ¹⁰ Jëeh' lä'la- na-sii- juu' kih' Dio:

Hi- hnøø' lä' chaa- llu' jmi- gyuu- la-,
hi- hnøøy' dsa-ngëey' llu' ta'ko- jiih' chaay-,
wa' høøy' hooy' mah' sa- hwëe- juu' hliih',
hi- ta- wa' hlëeyh' juu' ta- juu'.

¹¹ Wa' lä- øøy' kih' he- hliih' mah' wa' jmeey' he- llu' jmah' ba'.

Wa' hnøøyh- ha- lä- jee' hii' tii' dsëy',
lä'ja- wa' jmeey' lä'jë- jmi'.

¹² Hää- ba' Dio lä'jëe- hi- jmeeh' he- llu',
hi- nuu- bih' kih' lä'jë- he- ngiiy-.

Pero ya- jëe' dsëy' kyaah' hi- jmeeh' dso'kye-.

¹³ ¿Hi- na- hi- jmeeh' he- hliih' kyah' hnäh' cher'mah' jmeeh- hnäh' he- llu' jmah' ba'? ¹⁴ Pero llu' la' kyah' hnäh' ma'ke- jëeh' hnäh' he- wi', kwaan- kih' he- llu' he- jmeeh- hnäh'. Ta' jøøh' hnäh' hñaah' kih' ni- jaa-, ni- ta- wa' gah' hnäh'. ¹⁵ Wa' gah- hnäh' Dio ba'. Hnääh' hnäh' Dio lä'kaa- tuh- hoh' hnäh'. Hnøø' wa' na'llu- juu' kyah' hnäh' tää' mah' cha- he- jwiih' lä'jaa- lä'jaa- dsa- hi- ngii' juu' ha- lä' la' o-jøh- dsë- he- cha- kyah' hnäh'. Lä'ja- wa' hwaah' hnäh' kyaayh', hi- jiih' hnäh' juu' llu' kiyh'. ¹⁶ Hää- hnäh' hñaah' mah' sa- hni' huudsë- kyah' hnäh', hi- lä'ja- jä' o- hih' hi- hlëeh- wi' kyah' hnäh' kih' he- ga-nääh' hnäh' jmeeh- hnäh' he- llu' lä' hnøø' Cristo. ¹⁷ Hi- cher'mah' hnøø' Dio jëe' jne' he- wi' lä- ma' jmeeh- jne' he- llu', llu' ga' lä'ja-, lä'koh' ga' he- jëe' jne' he- wi' lä- ma' jmeeh- jne' dso'kye-.

¹⁸ Lä'ja- ga-la' kih' Cristo ka-läh'. Koo- hä' ja- ba' ga-juuy' kih' dso'kye- jnän'. Hi- llu' he' ga-juuy' kwaan- jnän' hi- jmeeh' dso'kye- mah' lä'ja- tëey- jne' kih' Dio. La' juu' dsoo' ga-juu' jmi-ngo' kiyh' pero ga-lä'jiih' laay' jmi-lle'. ¹⁹ Lä'ja- nëey' laay' jmi-lle', na'kway- juu' kih' jmi-lle' hi- tääh' na-jnëe', ²⁰ hi- sa- ga-jmeeh' he' kih' Dio llo'joo'. Ma' jøh- dsë' Dio kyaayh', sa- ga-cheey' chah' he- wi' në' kiyh' ta'ko- jiih' ma' jmeeh' Noé barco. Miih- go-te- ba' ga-laa' kyaah' barco ma' ja' jmi-. He- lii' ba' ga-të- jñaa' dsa- jee' lä'jëe-. ²¹ He- ga-la' lä'ja- kyaah' jmi- ja-, la' lä'koo- he- ga-saa- jne' jmi- he- kyaah' ma-laa' jne' na'. Pero he- saa- jne' jmi-, sa- dsa-jnee' jne' kyaah' he- ja-. He- na- koo- jiih' juu' ba' he- mo- so- hni' huudsë- jnän' kih' Dio ta-la' kih' he- ga-lä'jiih' Jesucristo. ²² Hi- ngaayh' gyuuh', na'gyay- jwoo' ra-llu' kih' Dio. Hi- lä'jëe- ángele hi- lä'kye- lä'jëe- hi- cha- be' kih' gyuuh' nuuh' kiyh'.

4

Wa' jmeen' lä'jë- ta' he- ma-hñah- jne' kih' Dio

¹ Lä- ma' kye- Cristo jmi-ngo' lä'koh' kye' jne', ga-jëey' wi' kwaan- jnän'. He- ja- wa' la' koo- nëe' ba' huudsë- jnän' kyaayh'. Wa' heeh' jne' jëe' jne' he- wi'. Jëeh' jaa- hi- ma-jëe- wi' mo- so- cha- he- kih' jmeeh' gyih' dso'kye-. ² He- ja- ta'ko- jiih' chaay-,

mo^oso^o jmee^o gyih^o he^o ngii^o jmi^o ngo^o kiyh^o. Hnøø^o jmeey^o lä^o tih^o dsë^o Dio ba^o. ³ Ma^o lee^o ba^o lä^o koo^o te^o he^o ma^o jmeeh^o hnäh^o jää^o, lä^o ma^o jmeeh^o hnäh^o lä^o jë^o he^o la^o o^o hih^o hi^o he^o ga^o jyoh^o he^o ngii^o jmi^o ngo^o kyah^o hnäh^o. Ga^o lä^o heeh^o hnäh^o, ja^o kyaah^o hih^o ga^o kuh^o hnäh^o lä^o ma^o cha^o jmi^o hi^o ga^o jmeeh^o hnäh^o juuh^o kih^o dio hi^o na^o laa^o kaah^o dsa^o he^o sa^o lä^o jëe^o Dio go^o te^o. Ma^o jmeeh^o hnäh^o lä^o koh^o jmee^o lä^o jëe^o hi^o sa^o ma^o heeh^o kih^o Dio. ⁴ He^o ja^o dsaa^o dsë^o dsa^o he^o na^o, he^o mo^oso^o jmeeh^o hnäh^o ko^o joh^o kyaayh^o jee^o ga^o näay^o jmeey^o na^o ku^o na^o ngii^o he^o hlih^o ja^o. He^o ja^o na^o hlëeyh^o wi^o kyah^o hnäh^o. ⁵ Pero dsa^o he^o ngëey^o kwaat^o kiyh^o cha^o nê^o hi^o gya^o ma^o na^o lluu^o llay^o ta^o kih^o lä^o jëe^o hi^o na^o jiih^o, hi^o lä^o ja^o kih^o hi^o na^o juu^o. ⁶ Kih^o he^o ja^o, ga^o kwa^o dsa^o ju^o hmëe^o kih^o hi^o ma^o na^o juu^o. Jëeh^o, ma^o ke^o ga^o juuy^o lä^o koo^o lle^o kih^o dsa^o juu^o dsa^o jmi^o gyuu^o, pero na^o jiih^o jmi^o lle^o kiyh^o jee^o ka^o Dio.

⁷ Ngoo^o ya^o jäh^o laa^o jmi^o gyuu^o. He^o ja^o mi^o lee^o hnäh^o hi^o chuu^o hnäh^o ko^o lla^o jiih^o kyaah^o Dio. ⁸ He^o kye^o ga^o kih^o jee^o lä^o jë^o, wa^o hnaah^o hnäh^o øø^o hnäh^o. Jëeh^o, kyaah^o he^o hnää^o jne^o øø^o jne^o, dsa^o jne^o jwë^o kih^o cha^o mi^oih^o dso^o kye^o. ⁹ Lä^o kaa^o tuh^o hoh^o hnäh^o, heeh^o øø^o jne^o hi^o dsa^o nää^o cha^o neh^o kyah^o hnäh^o. ¹⁰ Na^o sii^o ba^o ta^o he^o la^o kwa^o Dio jmeen^o mah^o jmee^o jne^o ta^o he^o kih^o dsa^o kyaahn^o. Hi^o lä^o jaa^o lä^o jaa^o jne^o hnøø^o mi^o ten^o kyaah^o ta^o he^o ma^o hñah^o jne^o mah^o jmää^o jnän^o he^o llu^o dsë^o Dio kyaah^o jne^o. Ja^o koo^o nëe^o he^o llu^o he^o kwëeyh^o dsa^o kyaay^o. ¹¹ Cher^o mah^o hi^o hlëeh^o dsa^o, wa^o hlëeyh^o lä^o koo^o jaa^o hi^o ngëe^o juu^o kih^o Dio ba^o. Cher^o mah^o hi^o kwa^o be^o kih^o dsa^o, wa^o kway^o kyaah^o be^o kih^o Dio. Lä^o ja^o lä^o jë^o he^o jmee^o jne^o, hnøø^o jmeen^o kyaah^o be^o kih^o Dio mah^o jmee^o dsa^o juuh^o kiyh^o ta^o lä^o kih^o Jesucristo. Lä^o ja^o jmään^o joh^o Dio jnän^o hi^o cha^o be^o kih^o ga^o lä^o jë^o joh^o jmi^o cha^o. Wa^o la^o lä^o ja^o.

Jëe^o jne^o wi^o kih^o he^o laa^o jne^o kyaah^o Cristo

¹² Øø^o hn^o hi^o hnaan^o, wa^o ra^o ga^o ngëeh^o hnäh^o cha^o mi^oih^o he^o wi^o, ta^o jmee^o dsaa^o hoh^o hnäh^o. Ta^o wa^o laah^o hnäh^o: “Sa^o cha^o he^o kih^o jëen^o koo^o na^o jiih^o he^o wi^o.” Jëeh^o he^o na^o, mi^o jnää^o che^o lä^o ma^o dsoo^o ja^o ba^o hoh^o hnäh^o. ¹³ Wa^o chaah^o hnäh^o llu^o ba^o, jëeh^o lä^o kye^o hnäh^o ma^o jëeh^o hnäh^o he^o wi^o ko^o joh^o kyaah^o Cristo. Mah^o lä^o ja^o lä^o chaah^o hnäh^o llu^o jwërte wa^o ra^o ga^o tē^o jee^o lä^o jnääy^o ha^o koh^o joh^o laay^o. ¹⁴ Llu^o la^o kyah^o hnäh^o cher^o mah^o hlëeh^o dsa^o wi^o kyah^o hnäh^o kwaat^o kih^o Cristo. Jëeh^o jmi^o lle^o kih^o Dio he^o jnaah^o jwërte, cheh^o tää^o kyaah^o hnäh^o. Dsoo^o ba^o mi^o kwah^o dsa^o jmi^o lle^o kih^o Dio pero hnäh^o jmeeh^o hnäh^o juuh^o kiyh^o. ¹⁵ Pero jyoh^o juu^o ba^o ja^o cher^o mah^o jëeh^o hnäh^o he^o wi^o kih^o he^o ma^o jngëeh^o hnäh^o dsa^o, o cher^o mah^o ma^o hiih^o hnäh^o kih^o dsa^o, cher^o mah^o ma^o jmeeh^o hnäh^o he^o hlih^o, cher^o mah^o ma^o taah^o hnäh^o jee^o sa^o ga^o tēeh^o hnäh^o. ¹⁶ Pero cher^o mah^o jëeh^o hnäh^o he^o wi^o kih^o he^o laah^o hnäh^o dsa^o kyaah^o Cristo sa^o la^o o^o hih^o. Kwa^o hnäh^o ti^o hmaah^o kih^o Dio ba^o kih^o he^o jëeh^o hnäh^o he^o wi^o.

¹⁷ Ma^o dsëe^o jmi^o he^o ngiih^o Dio kwaat^o kih^o dsa^o kyaay^o. Cher^o mah^o ma^o løø^o ngiiyh^o kwaat^o jnän^o, ha^o ga^o koh^o sa^o jmeey^o kih^o hi^o sa^o ma^o heeh^o ju^o hmëe^o kiyh^o. ¹⁸ Cher^o mah^o he^o li^o ba^o dsa^o lää^o hi^o lluu^o, ha^o ba^o lä^o le^o kih^o hi^o sa^o ma^o heeh^o juu^o kih^o Dio hi^o tääh^o jmee^o wa^o la^o cha^o la^o. ¹⁹ He^o ja^o ma^o jëe^o jne^o he^o wi^o lä^o hnøø^o Dio, ma^o nøø^o jne^o jmeen^o he^o llu^o jmah^o ba^o hi^o wa^o tøøhn^o goo^o Dio lä^o jë^o he^o chaa^o jne^o. Jëeh^o hi^o he^o ga^o jmää^o jne^o hi^o mi^o te^o bih^o juu^o kiyh^o.

5

Nuu^o kih^o dsa^o hi^o kye^o nê^o

¹ Na^o hlëehn^o lä^o jëe^o hnäh^o dsa^o gyuu^o kyaah^o gwah^o lä^o kaa^o jee^o tääh^o hnäh^o. Jëe^o da^o, koo^o ba^o la^o ta^o kin^o kyaah^o ta^o he^o jmeeh^o hnäh^o. Hi^o jmeen^o juu^o dsoo^o kih^o he^o wi^o he^o ga^o ngëe^o Cristo, hi^o lä^o ja^o tēehn^o ya^o jwi^o kiyh^o he^o na^o ga^o lä^o jnä^o. He^o ja^o chuun^o kyaah^o hnäh^o. ² Hää^o hnäh^o lä^o jëe^o dsa^o kyaah^o Dio hi^o nøø^o goo^o hnäh^o. Jmee^o hnäh^o ta^o lä^o koh^o lla^o hoh^o hnäh^o ba^o, ja^o kyaah^o he^o wi^o, ni^o ja^o kih^o he^o hee^o hoh^o hnäh^o kuu^o, hi^o jmee^o

hnäh' lä'kaa- tuh-hoh' hnäh'. ³ Ta' wa' hnooh- hnäh' he- jmee' dsa- hi- hääh' hnäh' ta'he' kyah' hnäh'. Jmee' dá hnäh' ta'he' kih' dsa- jää', mah' lä'kyuuyh- jmeey' ja- ba' lä'koo- jmeeh- hnäh'. ⁴ Mah' lä'ja-, wa'ra- jah' hi- laa' to-né kih' jee' lä'jée- jne' hi- hä' goo- ta' la-, hñah' jne' koo- coron he- jnaah' jwërte he- sa- hee' jih'koh'.

⁵ Ja- ba' lä'ja- hnäh' chih- kwaa-, wa' nuuh' hnäh' kih' dsa- gyuuh'. Hi' jmee' hnäh' hwaah' hnäh' kyaah' dsa- kyaah' hnäh'. Jëeh':

Dio jne' jwë' kih' hi- jmää- hñii' kaah',
pero llu' dsëy' kyaah' hi- jmää- hñii' hwaah'.

⁶ He- ja- jwëehñ- hnäh', jmää' hnäh' hñaa' hwaah' kyaah' Dio hi- cha- cha- miih- be' kih' mah' jmääy' hnäh' kaah' wa'ra- ga' dsëe' jmi' ja-. ⁷ Tøøh' hnäh' goo- Dio lä'jët huu' dsë- he- chaa- hnäh', jëeh' hñii' bih' hääy- hnäh'.

⁸ Leeh' hnäh', mi- jnøø' hnäh' mi' neh'. Jëeh' hi- sa' llu' hñaa- dsëy' kyaah' jne'. Tääh' sa' jääy' ngëy', hnaayh- hi- saayh'. Laay' lä'koh' jaa- hyah- hääh' jee' hnooyh- he- kuyh'.

⁹ He- ja- go- taah' hnäh' koo- hweh- kyaah' he- ma- dsoo' hoh' hnäh', lä'ja- ta' kwa- hnäh' jwë' kaayh' hnäh'. Ma- ñeh' ba' hnäh', ja- ba' lä'na- dsa- ngëe' lä'jée- øøh' jne' hi- tääh' lä'kaa- jmi- gyuu'.

¹⁰ He' ba' Dio hi- kwa' lä'jët he- llu' jnän' ga' tëeyh' jne' ta' la' kih' Jesucristo mah' tëeh' jne' ya' jwii' kiyh' he- sa' llaa' jih'koh'. Hi' ma- ngëe' ma- jëe' jne' he- wi' miih- jmi', Dio jmää' jne' lluu' go- te-, jmeey' jäh' jne' koo- hweh-, hi' jmeey' lä' cha- be' jnän', mah' mo' so' cha- ga' he- le' jnän'. ¹¹ Lä'ja- wa' jmään' Dio jnän' jøøh' hi- cha- be' kih' lä'jët joh' jmi' cha-. Wa' la' lä'ja-.

Ga' jmee' Pee' Dio kih' dsa- jee' ga' dsaa' juu' la-

¹² Ma- sññ' miih- juu' la- kyaah' Silvano hi- laa' jaa- øøh' jne' hi- mi- te' juu' kih'. Ma- kwan' miih- nuuh' la- kyah' hnäh' hi' jmeen' dsoo', he- la- ja-, he- la' kwa' Dio. He- ja- go- taah' hnäh' koo- hweh- kyaah' he- ja-.

¹³ Øøh' jne' hi- tääh' jwii- Babilonia hi- na- lleeh' ko- jøh' kyaah' hnäh', jmeey' Dio kyah' hnäh', lä'ja- Marco gyuu- kyaan' ka- läh'. ¹⁴ Jmee' hnäh' Dio kih' dsa- kyaah' hnäh' hi' ja- chuh- hnäh' kiyh' lä' llu' he- hnaah' hnäh'.

Wa' hii' ti' kih' lä'jée' hnäh' hi- laa' koo- ba' kyaah' Cristo. Wa' la' lä'ja-.

2 Pedro

He la jee' ga tē to' je he ga si' Pee'

Ga si' Pee' kih' dsa gooy'

¹ Jnā' Simón Pee' jmeen' ta' kih' Jesucristo laan' apóstol kyaay', siin' kyah' hnäh' hi' ma-dsoo' dsē' ko-jøh' kyaah' jnä'. Peer' jnaah' la' jnän' he' ma-dsoo' dsē' jne' ta' la' kih' he' lluu' Jesucristo hi' lää' jne'. Hi' he' he' Dio jnän'. ² Ta' la' kih' he' kyuuu' hnäh' Dio hi' kyuuu' hnäh' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän', wa' mi-jää' Dio hnäh' cha-miih' hi' wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnäh'.

Ha lä' jmeey' jne' hi' ma-dsoo' dsē' kih' Dio

³ Kyaah' be' kih' Dio ba' cha' lä-jē' he' jmeey' cha' jne' mah' jmeey' jne' lä' hnøøy' hñiiy'. Ga hñah' jne' he' la', kyaah' he' ma-kyuu' jnih'. Hi' he' ga tēeh' jne' ta' la' kih' he' laay' jøøh' hi' liyh' jmeey' he' juh-gaa'. ⁴ Hi' lä' ja- ga hñah' jne' he' juh-gaa' he' ga jäyh' jmeey' jnän'. Peer' jnaah' la' jnän' he' ma-kyuuu' jne' juu' kiyh'. Jēeh' ta' la' kih' juu' na' ma-tøøh' jne' jee' lee' jne' lä' koø- laa' hñii' Dio hi' lääy' jne' kih' he' hñih' he' cha' jmi-gyuu' la' he' ngii' jmi-ngo' jnän'.

⁵ He-ja' lä' lluu' he' ma-dsoo' hoh' hnäh', kwa' hnäh' be' jmeey' hnäh' lä' koø- lle' kih' ba'. Hi' ja' ma' la' he' jmeeh' hnäh' lä' lle' kih', hnøø' lä' kyuuu' hnäh' cha-ga miih'. ⁶ Hi' ja' ma' la' he' kyuuu' hnäh', hnøø' hääh' hnäh' hñaaah'. Hi' ja' ma' la' he' hääh' hnäh' hñaaah', hnøø' jøh' hoh' hnäh'. Hi' ja' ma' la' he' jøh' hoh' hnäh', hnøø' hnaah' hnäh' Dio. ⁷ Hi' ja' ma' la' he' hnaah' hnäh' Dio, hnøø' jmeeh' hnäh' he' lluu' kih' dsa-kyaah' hnäh'. Hi' ja' ma' la' he' ja', hnøø' hnaah' dsa-kyaah' ba'. ⁸ Cher'mah' jmeeh' hnäh' lä-jē' he-ja', hi' ngoo' ba' jmeeh' hnäh' cha-ga miih' lä-ja', ma' ja' ba' lä-jnä' ta' kyah' hnäh'. Hi' ja' koø- jwah' hnäh': "Kyuu' ba' jnääh' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'." ⁹ Pero hi' sa' jmeey' lä-ja', sa' jnä' kiyh', laay' lä' koø- ja' hi' tuu'. Ma' gaa' dsēy' ha' lä' ga che' lä-jē' he' hñih' he' ga jmeey' jää'.

¹⁰ Lä-ja' øøhn', mi-jnääh' hnäh' he' na-lleeh' hnäh' hi' mi-jnääh' hnäh' he' laah' hnäh' hi' ga tēeh' Dio. Cher'mah' jmeeh' hnäh' lä-jē' he-ja', sa' täh' hnäh' jih'koh', ¹¹ hi' ni' koø- sa' cha' he' ha' kyah' hnäh', na' na' ba' jwē' kyah' hnäh' go'taah' hnäh' tää' ya' jwi' kih' Jesucristo, Dsa-jøøh' jnän' hi' lää' jne'.

¹² He-ja' ngoo' ba' jnä' mi-dsoohn' hoh' hnäh' kih' juu' la' ma-ke' ma-kyuuu' hnäh' hi' tääh' hnäh' koø- hweh' kyaah' ju'dsoo' la'. ¹³ Pero lluu' ga' laan' he' kwan' nuuh' la' kyah' hnäh' ta' ko-jiih' chaan'. ¹⁴ Jēeh', ma' ba' jnä', chah' ba' ya'hēen' jmi-gyuu' la', lä-ja' ga mi-jnääh' Jesucristo kin'. ¹⁵ He-ja' kwan' be' lä' jiih' jee' le', hlēeh' hnäh' juu' la' mah' lä-dsooh' hoh' hnäh' ga ma-juun'.

Ga jēe' Pee' ha' koh' sa' juuh' be' he' ga mi-jnääh' Cristo

¹⁶ Lä' ma' ga kwa' jnääh' juu' kyah' hnäh' sa' ga hlēeh' juu' ta' jmah' he' gwa' kyaah' may'. Ga jmeey' jnääh' dsoo' ha' lä' lä-jnä' be' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' wa' ra' ga tē' jee' jäyh'. Jēeh' kyaah' mi'ne' jnääh' ga jēe' jnääh' koø- hä', ha' lä' tø-jlēe' ga-jmääy' hñiiy'. ¹⁷ Ga jēe' jnääh' ga-jmääh' Dio jøøyh' hi' ga jmeey' juuh' kiyh'. Jee' ja' ga nuu' jnääh' ha' lä' na' hñaaah' ga hlēeh' Dio kiyh', ga jäyh': "Hi' la' na' gyuu' kyaan' hi' hnaan', peer' chaan' lluu' kyaayh'." ¹⁸ He' ba' jnääh' ga nuu' jnääh' he' ga hlēeh' gyuuu' ba' ja', lä' ma' tøøh' jnääh' ko-jøh' kyaah' Jesús gyuuu' moh' he' na-jngii' ja'.

¹⁹ He-ja' cha-ga miih' heeh' jnääh' juu' kih' hi' ma' ngēe' juu' kih' Dio llo'joo'. Hi' cher'mah' jmeeh' hnäh' he' kih' juu' ja', jmeeh' ba' hnäh' lluu'. Juu' ja' la' lä' koø- wa' je' he' kwa' jmeey' jee' na' hoo-, he' na' hih' lä' jiih' jnä', lä' jiih' hñaa' nuu' høø' chooy'

wa'je- lä- ga-të' neh- tuh-hoh' hnäh'. ²⁰ Kih' jee' lä-jë- he- jwahn- la- hnoon- täh- hoh' hnäh' kih' he- la-. Ni- jaa- sa- lä-këh' jmi- kih' hñii' he- jiiy- juu' he- ga-sii' lä-jë- hi- ma- ngëe- juu' kih' Dio. ²¹ Jëeh' ni- jaa- hi- ma- ngëe- juu' kih' Dio, sa- ga-hlëeh' lä-koo- la- hñu-dsë- kih' hñiiy'. Ga-hlëeyh' lä-koo- la- hñu-dsë- kih' Dio ba', ta-la- kih' Jmi-lle' Na-jngii' hi- ma- jøø- kiyh'.

2

Dsa- hi- kwa- juu' ta-juu'
(Judas 4-13)

¹ Ma- chaa- ba- dsa- llo'joo- hi- ma- jäh' ngëey- juu' kih' Dio jee' kih' dsa- ma- gyuh- jnän- pero juu' kih' dsa- he- ma- la- juu' ta-juu' ba'. Hi- ja- ba- lä-ja- hwëe- ta-jwoh' hi- kwa- juu' ta-juu' jee' kyah' hnäh' na'. Jwë- na- hmää- ba- mi- gaay- hnäh', hi- heey' hnäh' kyaah' he- mi-siiy- juu' kih' Dio, lä-jiih' jmäy- ta- koo- Dsa-jøøh' jnän- hi- ga-läy'. He- jmeey- lä-ja-, ngiiy- jä- na- ba- koh' dso'jwi- né- kiyh'. ² Jwë- dsa- jmeey- ko-jøh' kyaayh' kyaah' jwë- hliih' kiyh'. Hi- kwaat- kih' dsa- he', mi-kwah' dsa- kih' ju-dsoo'. ³ Kih' he- hee- dsëy- kuu', saayh' hnäh' kyaah' juu' he- gwa- tuh-dsëy- hñiiy'. Ko-ja- ma-na-hee- ba- dsa- he- llo'joo'. Mo-so- cha- jee- mo- läy'.

⁴ Lä-ja- lä-jë- ángele hi- ga-jmeey- he- hliih', sa- ga-lä-jøh- dsë- Dio kyaayh', ga-jwäy- cha'je-, ga-hñuuyh- jee- na- hoo- jee- sa- jnä- sa- nñuh'. Jee- ja- täayh' lä-jiih' dsëe- jmi- he- llay- ta- kiyh'. ⁵ Hi- lä-ja- kih' dsa- jmi-gyuh- hi- ma- chaa- llo'joo', sa- ga-kooy- dsëy- kiyh', ga-jngëeyh' hi- hñaa- dsë- he- kyaah' jmi-. Jii- ja- ga-laa- ma-la- Noé- ba- kyaah' gye- hi- ma- chaa- kiyh'. Hi- he- ga-kwa- juu' ha- lä- dsa- taah- dsa- kyaah' he- llu- jmah'. ⁶ Hi- lä-ja- ga-hee- Dio jwi- Sodoma kyaah' Gomorra, ga-jëy- lä-jiih' ga-lii- tu'jwa-. Lä-ja- ga-la- mah' lä-ñe- dsa- hi- chaa- na- ha- lä- le- kih' hi- sa- gah- Dio. ⁷ Jaa- Lot- ba- ga-läy', hi- ma- laa- jaa- dsa- lluu'. Peer- ma- meeh- dsëy- ma- jëy- ha- lä- ma- tääh- dsa- hlëeh' he- jmeey- lä-jë- he- la- o-hih'. ⁸ Hih' dsa- nñuh- lluu' he', lä-koo- ma- gyay- koo- jmi-, koo- jmi- kyaah' dsa- hlëeh' he', ma- jii- lä- ga-të- neh- tuh-dsëy', lä- ma- nuuy- hi- ma- jëy- he- ma- jmeey- dsa- he- wa- la- cha- la'. ⁹ He-ja- ma-ñe- ba- jne-, Dio lih- lää- lä-jë- hi- hnaayh- ma- jëy- wi-, hi- hi- hñaa- dsë- he', lä- ma- tääh- ja- ba-, lä-jiih' lloo- jmi- lla- Dio ta- kiyh' mah' heeyh' wi'.

¹⁰ Hi- cha- ga-miih- wi- chee- Dio kih' hi- ga-nää- lä- hnøø- jmi-ngo- kih', hi- ga-nää- hnooh- he- ga- jyoh' he- hee- dsëy', sa- hnøøy- jmeey- lä-koo- la- mada- kih' Dio, ni- miih- sa- goyh-, jmäy- hñiiy- jøøh', hi- sa- goyh- hlëeyh' wi- kih' hi- kaah' hi- tääh- gyuh'. ¹¹ Lä-jë- ángele hi- tääh- gyuh', bee- ga- lä-koh' ga- jmi- lle- hlëeh' he', pero ni- lä-ja- sa- tuu- dsëy- jwäy- dso'jwi- né- kih' hi- hlëeh' he- chá-ñe- Dio.

¹² Pero dsa- hñaa- dsë- he', hlëeyh- wi- kih' lä-jë- he- sa- ngëey', jmeey- lä-koo- jah- nuu- hi- ma- na- jää- jngëeh- dsa-. Lä-ja- le- kih' dsa- he', lä-koo- jah- ba- heey- go-te-. ¹³ Jee- ja- hyoyh- jñey- lä-koo- te- ta- hliih' he- ma- jmeey-. Chaay- llu- jwërte- laay-, jmeey- lä-jë- he- tih- dsëy- hñiiy'. Peer- hlëeh' dsa- he', dsa- täayh- lä-kye- jee- jmeeh- hnäh' jmi-, kuyh- ko-jøh' kyaah' hnäh', hnooh- gyih' ma-la- he- hee- dsëy'.

¹⁴ Sa- le- jëy- jaa- dsa- më-, ma- ra- he- hee- ba- dsëy'. Sa- dsa- lä-dsëh- dsëy- jmeey- he- hliih'. Mi- gaay- dsa- kyaah' hnäh' hi- sa- cha- be- kih'. Peer- hñuuy- ha- lä- jee- liyh- lä-jë- he- hee- dsëy', jëeh' ma- häy- kyaah' dso'jwi-. ¹⁵ Ma- jmeey- ta- koo- kih' jwë- llu-, ma- kayh- jwë-. Ga-näy- jmeey- lä-koo- ga- jmeey- Balaam, joo- Beor hi- ga- hnooh- ha- lä- ma- lä- chay- kuu- kyaah' he- hliih' he- ma- jmeey-. ¹⁶ Pero burra hi- ma- dsëe- Balaam- he- ga- hlëeh' lä-koo- jaa- dsa-. Ga-juuyh' kiyh', kih' he- ma- jmeey- hñu-dsë- hliih' ja-, mah' sa- ma- dsooy- ta- chá-ñe- kyaah' hñu-dsë- ngaah' kiyh'.

¹⁷ Lä-jë- dsa- hñaa- dsë- he', laa- lä-koo- jmi-too- he- sa- haa- jmi-, hi- laay- lä-koo- jni- he- go-kye- lle- wa- ha- cha- ha-. Ma- na- heey- go-te-. Ma- la- juu' dsa-näy- jee-

na⁻hoo⁻ läh⁻ lä⁻jē⁻ joh⁻ jmi⁻ cha⁻. ¹⁸ Hlëëyh⁻ juu⁻ kaah⁻ jmah⁻ he⁻ sa⁻ tøøhn⁻ ta⁻, hi⁻ kyaah⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ ngi⁻ jmi⁻ ngo⁻ ja⁻, mi⁻ gaay⁻ øøh⁻ jne⁻ hi⁻ hmëë⁻ ma⁻ laa⁻ kih⁻ he⁻ hliih⁻. ¹⁹ Hi⁻ he⁻ jäh⁻ lä⁻la⁻: “Ma⁻ na⁻ laa⁻ ba⁻ jne⁻. He⁻ ja⁻ cha⁻ jwē⁻ jnän⁻ jmeen⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ lä⁻ dsē⁻ jne⁻.” Pero ni⁻ sa⁻ ñey⁻ he⁻ sa⁻ na⁻ laay⁻. Na⁻ hnëëy⁻ jmeey⁻ he⁻ hliih⁻ jmah⁻ ba⁻. Jëeh⁻, cher⁻ mah⁻ ga⁻ tah⁻ dsa⁻ kyaah⁻ wa⁻ he⁻ cha⁻ he⁻ he⁻ jøø⁻ kiyh⁻, ma⁻ laay⁻ kyaah⁻ he⁻ ja⁻. ²⁰ Cher⁻ mah⁻ ga⁻ laa⁻ jaa⁻ dsa⁻ kih⁻ he⁻ hliih⁻ he⁻ cha⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻, ta⁻ la⁻ kih⁻ he⁻ ga⁻ lä⁻ kyuu⁻ Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻ hi⁻ lää⁻ jne⁻, hi⁻ cher⁻ mah⁻ ga⁻ jeeyh⁻ ka⁻ läh⁻ ta⁻ ka⁻ luuy⁻, hi⁻ ga⁻ lih⁻ he⁻ hliih⁻ ja⁻ kiyh⁻, cha⁻ ga⁻ miih⁻ lä⁻ hlëëyh⁻, lä⁻ koo⁻ ma⁻ laay⁻ jää⁻. ²¹ Llu⁻ ga⁻ la⁻ kih⁻ dsa⁻ he⁻ wa⁻ ra⁻ jäh⁻ kih⁻ sa⁻ ga⁻ lä⁻ kyuu⁻ go⁻ te⁻ jwē⁻ llu⁻. Jwiiy⁻, kih⁻ he⁻ ga⁻ lä⁻ kyuu⁻ ba⁻ mah⁻ ga⁻ jmeey⁻ ta⁻ koo⁻ mada⁻ he⁻ na⁻ jngi⁻ he⁻ ga⁻ hyoyh⁻ kih⁻ Dio. ²² He⁻ lä⁻ ja⁻, jeeh⁻ kwee⁻ lä⁻ koo⁻ dsöo⁻ juu⁻ he⁻ hlëëh⁻ dsa⁻: “Sa⁻ dsi⁻ hi⁻ ñu⁻, koo⁻ ka⁻ läh⁻ kuyh⁻ tu⁻ ñu⁻ kiyh⁻”, hi⁻ “cha⁻ ñe⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ jngëe⁻, koo⁻ ka⁻ läh⁻ looyh⁻ jmi⁻ jii⁻”.

3

Lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ jäh⁻ Jesús ka⁻ läh⁻

¹ Peer⁻ hnaan⁻ hnäh⁻ øøhn⁻, jee⁻ la⁻ ma⁻ tē⁻ to⁻ mo⁻ je⁻ he⁻ siin⁻ kyah⁻ hnäh⁻. Lä⁻ to⁻ na⁻ hlëëh⁻ koo⁻ ba⁻ juu⁻, hlëëhn⁻ hnäh⁻ mah⁻ kah⁻ hnäh⁻ koo⁻ nēe⁻ ba⁻ hu⁻ dsē⁻. ² Hnoon⁻ lä⁻ dsöoh⁻ hoh⁻ hnäh⁻ kih⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ ga⁻ sii⁻ hi⁻ na⁻ jngëe⁻ hi⁻ ma⁻ ngëe⁻ juu⁻ kih⁻ Dio llo⁻ joo⁻. Hi⁻ hnoon⁻ lä⁻ dsöoh⁻ hoh⁻ hnäh⁻ mada⁻ kih⁻ Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻ hi⁻ lää⁻ jne⁻. Jëeh⁻ jnääh⁻ hi⁻ laa⁻ apóstole, kwa⁻ jnääh⁻ juu⁻ kiyh⁻ jee⁻ kyah⁻ hnäh⁻.

³ Wa⁻ lä⁻ dsöo⁻ hoh⁻ hnäh⁻ to⁻ nē⁻ he⁻ jwahn⁻ la⁻. Wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻ llaa⁻ jmi⁻, ya⁻ nää⁻ dsa⁻ hi⁻ mi⁻ kwah⁻ kih⁻ lä⁻ jē⁻ ba⁻, hi⁻ joh⁻ he⁻ hliih⁻ sa⁻ jmeey⁻ lä⁻ koo⁻ ngi⁻ jmi⁻ ngo⁻ kiyh⁻. ⁴ Jäyh⁻ lä⁻ la⁻: “¿He⁻ la⁻ sa⁻ ma⁻ jah⁻ Cristo lä⁻ koo⁻ ga⁻ bääyh⁻ hñiiy⁻ ma⁻ jäyh⁻? Lä⁻ jiih⁻ jmi⁻ ga⁻ juu⁻ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnän⁻, lä⁻ ma⁻ ngoo⁻ ja⁻ ba⁻ hii⁻ ti⁻ jmi⁻ gyuu⁻ lä⁻ jiih⁻ na⁻. Sa⁻ cha⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ sii⁻ lä⁻ jiih⁻ ma⁻ ga⁻ nøø⁻ jmi⁻ gyuu⁻”, jäh⁻ dsa⁻ he⁻. ⁵ Sa⁻ hnøoy⁻ nuuy⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻ nøø⁻ jmi⁻ gyuu⁻. Jëeh⁻, kyaah⁻ koo⁻ ga⁻ hlëëh⁻ ba⁻ Dio, ga⁻ la⁻ gyuu⁻ hwa⁻ lä⁻ ma⁻ to⁻ nē⁻. Hwa⁻ ya⁻ hii⁻ neh⁻ jmi⁻, hi⁻ jmi⁻ ja⁻ ga⁻ nøø⁻ lä⁻ ku⁻ lä⁻ jii⁻ kih⁻. ⁶ Ja⁻ ba⁻ kyaah⁻ jmi⁻ ja⁻, ga⁻ hee⁻ Dio jmi⁻ gyuu⁻ he⁻ ma⁻ nøø⁻ jää⁻, lä⁻ koo⁻ ma⁻ chaa⁻ Noé. ⁷ Hi⁻ kyaah⁻ he⁻ ga⁻ hlëëh⁻ Dio, ma⁻ na⁻ la⁻ juu⁻ koo⁻ kyaah⁻ je⁻ gyuu⁻ hwa⁻ he⁻ jnä⁻ na⁻. Koo⁻ jøøy⁻ ba⁻ ha⁻ lä⁻ lloo⁻ jmi⁻ jmeey⁻ jwiz⁻ mah⁻ mi⁻ llaay⁻ lä⁻ jēe⁻ hi⁻ hñaa⁻ dsē⁻, ja⁻ ga⁻ heey⁻ lä⁻ jē⁻ go⁻ te⁻.

⁸ Pero hnäh⁻ hi⁻ hnaan⁻, ta⁻ wa⁻ gaa⁻ hoh⁻ hnäh⁻ he⁻ la⁻. Koo⁻ jmi⁻ jnä⁻ jne⁻, kih⁻ Dio la⁻ koo⁻ mil jii⁻ ñe⁻. Hi⁻ koo⁻ mil jii⁻ ñe⁻, la⁻ kih⁻ Dio lä⁻ koo⁻ koo⁻ jmi⁻ ba⁻. ⁹ Ja⁻ he⁻ dsa⁻ lä⁻ hëe⁻ Dio mi⁻ tey⁻ he⁻ ga⁻ bääyh⁻ hñiiy⁻ jmeey⁻, lä⁻ koo⁻ laa⁻ ko⁻ llaa⁻ dsa⁻. He⁻ jøh⁻ dsëy⁻ kyaah⁻ jne⁻ ba⁻ ja⁻, sa⁻ hnøoy⁻ hee⁻ ni⁻ jaa⁻, he⁻ hnøoy⁻ lä⁻ dsaa⁻ dsē⁻ lä⁻ jēe⁻ ba⁻ mah⁻ ya⁻ nääy⁻ ka⁻ läh⁻ kih⁻ Dio.

¹⁰ Wa⁻ ra⁻ ga⁻ dsëe⁻ jmi⁻ kih⁻ Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻, koo⁻ jmi⁻ he⁻ sa⁻ jøø⁻ dsa⁻ ba⁻ jäyh⁻, lä⁻ koo⁻ jmee⁻ jaa⁻ dsa⁻ hii⁻. Jmi⁻ ja⁻, hii⁻ goo⁻ ääh⁻ go⁻ te⁻ gyuu⁻ jmi⁻ gyuu⁻, koo⁻ kyaah⁻ je⁻. Lä⁻ ja⁻ koo⁻ hwa⁻ la⁻ kyaah⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ cha⁻ nē⁻ kih⁻.

¹¹ Kih⁻ he⁻ ma⁻ ñe⁻ jne⁻ he⁻ hee⁻ lä⁻ jē⁻ go⁻ te⁻ he⁻ cha⁻ gyuu⁻ hwa⁻, he⁻ ja⁻ jmee⁻ bii⁻ dsa⁻ toohn⁻ na⁻ jngëe⁻ jne⁻ jee⁻ hnääh⁻ Dio. ¹² Hnøø⁻ dsa⁻ toohn⁻ kyaah⁻ o⁻ jøh⁻ dsē⁻ lä⁻ jiih⁻ lloo⁻ jmi⁻ ja⁻. Wa⁻ kwan⁻ be⁻ hñaa⁻ ta⁻ jnän⁻ mah⁻ wa⁻ lä⁻ te⁻ ga⁻ juh⁻. Jmi⁻ ja⁻ hee⁻ gyuu⁻ jmi⁻ gyuu⁻, koo⁻ kyaah⁻ je⁻. Hi⁻ lä⁻ jē⁻ go⁻ te⁻ he⁻ ga⁻ cha⁻ joo⁻ kyaah⁻ je⁻. ¹³ Pero jne⁻ tøøhn⁻ jøøn⁻ koo⁻ gyuu⁻ hwa⁻ he⁻ hmëe⁻ he⁻ ga⁻ bääh⁻ Dio hñii⁻ kwa⁻. Jee⁻ ja⁻ lä⁻ cha⁻ he⁻ llu⁻ jmah⁻ ba⁻.

¹⁴ He⁻ ja⁻ jwahn⁻ øøhn⁻ hi⁻ hnaan⁻, ta⁻ ko⁻ jiih⁻ tøøh⁻ jne⁻ jøøn⁻ he⁻ lä⁻ te⁻ he⁻ ja⁻, wa⁻ kwan⁻ be⁻ mah⁻ jee⁻ jne⁻ tøøhn⁻ na⁻ jngëen⁻ hi⁻ ni⁻ miih⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ na⁻ bääh⁻ jne⁻ hi⁻ hii⁻ ti⁻ jnän⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻ jäyh⁻. ¹⁵ Hnøø⁻ täh⁻ dsē⁻ jne⁻ kih⁻ juu⁻ la⁻. Cher⁻ mah⁻ sa⁻

jayh' chah', he- hnøoy' lääy' lä'jēē' ba' ja-. Kih' he-ja- ba' na-, he- jøh- dsē' Dio kyaah' jne'. Ja- ba' lä'ja- ga' si' øøh' jne' Paa' hi- hnää' jne' lä'koo- la' huu'dsē- he- ga' hyoyh' kih' Dio. ¹⁶Lä'jēē' mo'je- kiyh' he- ga' siy', hlēeyh- ja- ba' lä'koo- hlēeh' jnā' kih' he- la-. Hi- jee' llah' na- si- jwēēh' he- sa' lä'ngēē' jne'. He-ja- ko-llaa' dsa- hi- sa' ngēē' hi- sa' la' koo- ba' huu'dsē- kih', mi- siy' juu' he- ga' si' Paa'. Hi- lä'ja- mi- siy' ka- läh' ta' jee' jyoh' jee' na- si- juu' kih' Dio, lä'jwē' ja- heey- hñiiy' go- te'.

¹⁷Hnäh' øøhn' hi- hnaan', ma- ngēē' ma- nuuh- ba' hnäh' juu' la-, he-ja- hää' hnäh' hñaaah' kih' hi- ta- juu' he' mah' sa' kah' hnäh' jyoh' jwē' hi- lä'ja- sa' täh' hnäh', na' he- ma- tääh' hnäh' koo- hweh-. ¹⁸Wa' lä-kyuuh' hnäh' cha- ga' miih- Jesucristo Dsa- jøøh' jnän' hi- lää' jne'. Lä'ja- go- nää' ba' hnäh' ta' cha' né' kyaah' he- llu' he- la' kwa' Jesús. Lä'ja- wa' jmeen' juuh- kiyh' jmi' na' hi- lä'ja- ka- läh' lä'jēē' joh' jmi' cha-. Wa' la' lä'ja-.

1 Juan

He- la- to- nē- je- he- ga- sī- Jwaa-

Juu' he- jmee- chaa- jne'

¹ Jee' la- sī- jnāäh' kyah' hnäh' juu' kih' hi- chaa- jää' ga' kih' jmi- gyuu'. Ga- nuu' jnāäh' juu' he- ga- kway', kyaah' mi- nē- jnāäh' ga- jēē' jnāäh' kiyh'. Ga- jēē' jnāäh' hi- ga- chu' ga- bēē' jnāäh'. Hi- he' he' laa' juu' hi- jmee- chaa- dsa- he- ja- kwa- jnāäh' juu' kiyh'. ² Hi- na- jiih' he' ga- lä- jnäy' lä- ma' jay' jmi- gyuu' la-. ga- jēē' jnāäh', hi- jmee- jnāäh' ju- dsoo' kiyh'. He- ja- hlēēh' jnāäh' hnäh' kih' hi- na- jiih' tää'. Hi- he' ma- chaa- kyaah' Tää' jää', hi- he' ba' hi- he' ga- lä- jnäy' jee' kyaa' jnāäh'. ³ Lä- jē- he- ma- jēē' jnāäh' hi- he- ma- nuu' jnāäh', juu' ja- ba- kwa- jnāäh' mah' lä- ja- kyah' hnäh' lä- cha- koo- ba' huudse- kyaah' jnāäh', lä- koh' hii' koo- ba' huudse- kyaa' jnāäh' kyaah' Dio hi- kyaah' jooj' Jesucristo. ⁴ Lä- jē- he- la- sī- jnāäh' kyah' hnäh' mah' jēē- hoh' hnäh' go- te-.

Dio laa' wa' je-

⁵ He- la- na- juu' he- ma- nuu' jnāäh' kiyh', ja- ba' juu' la- kwa- jnāäh' kyah' hnäh' ka- läh'. Dio he' hi- laa' wa' je-, ni- miih- he- hliih' sa- cha- kiyh'. ⁶ Cher' mah' jäh' jne', hii' koo- ba' huudse- jnän' kyaah' jnih' mah' jmee- ga' jne' he- hliih', he- ta- juu' ba' jne' ja-, jēēh' sa- mi- te- jne' lä- koo- lle- ju- dsoo'. ⁷ Pero cher' mah' mi- te- jne' lä- koo- lle' kih' hi- hää' jee' wa' je-, ja- ba' lä- koo- hää' hñii' Dio jee' wa' je-, he- ja- ba' dsoo' hii' koo- ba' huudse- jnän' kyaah' øøh' jne'. Hi- kyaah' jma- kih' Jesucristo joo' Dio gyih- lä- jē- dso' kye- jnän'.

⁸ Cher' mah' jäh' jne' sa- cha- dso' kye- jnän', he- mi- gaa' jne' hñaa' ba' jne' ja-, sa- cha- ju- dsoo' cha- jnän'. ⁹ Pero cher' mah' ga- mi- jnäa' jne' dso' kye- jnän', lluu' ba' Dio, hi- lä- ma- koo- ja- ba' dsē' kih' dso' kye- jnän', hi- chey' go- te- lä- jē- he- hliih' he- dsa- hlääh' jne'. ¹⁰ Cher' mah' ga- jäh' jne' sa- cha- dso' kye- jnän', he- jmää' jne' Dio he- ta- juuy' ba'. Sa- hä' juu' kiyh' neh- tuh- dsē- jne' cher' mah' lä- ja- la'.

2

Jesús cheh' nē- jnän' ngii- jnän' kih' Dio

¹ Hnäh' gyuu- pih' kyaan-, ma- siin' lä- jē- he- la- mah' mo- so- jmeeh' ga' hnäh' dso' kye-. Pero cher' mah' chaa- hi- ma- jmee' dso' kye-, chaa- jaa- hi- cheh' nē- jnän' ngii- kih' Tää', hi- he' he' Jesucristo, hi- lluu' go- te-. ² Hi- he' ga- ngēē' hñii' mah' ga- juuy', ga- mi- hmaayh' dso' kye- jnän'. Pero ja- ma- lä- dso' kye- jnän' ga- mi- hmaayh', lä- ja- ka- läh' ga- mi- hmaayh' dso' kye- kih' ga- lä- jēē- dsa- hi- tääh' jmi- gyuu' la-.

³ Cher' mah' ga- høø' jne' nuuh' kih' Dio, ma- ñe' jne' he- ma- kyuu' ba' jni' ja-. ⁴ Pero hi- jäh': "Kyuu' ba' jnä' Dio", mah' sa- høøy- nuuh' kiyh', he- ta- juuy' ba' ja-. Sa- la- dsoo' juu' kiyh'. ⁵ Pero hi- høø' juu' kih' Dio, hi- he' ba' hnää' Dio lä- koo- te' lle' kih'. He- lä- ja-, ñe' jne' he- laa' jne' koo- kyaayh'. ⁶ Hi- jäh' laa' koo- kyaah' Dio, hi- he' ää- jmi' jmeey' lä- koo- ga- jmee' Jesús ba'.

Nuuh' hmēē' he- ga- kwa' Jesús

⁷ Ja- he- hmēē' nuuh' la- he- siin' kyah' hnäh' øøhn'. Nuuh' ma- gyuh- he- ma- kyuuh- hnäh' lä- ma' to- nē- ba' la-. Nuuh' ma- gyuh- la-, la' juu' he- ga- nuuh- hnäh' lä- ma' to- nē-. ⁸ Pero ma- ra- he- hmēē' ba' nuuh' la- he- siin' kyah' hnäh'. Jēēh', ma- ra- he- ga- lä- hnää' ba' Cristo jne' hi- lä- ja- ma- lä- hnaah' hnäh' øøh' hnäh'. Jēēh', dsa- ngēē' ba' he- na- hoo- ja-, hi- ngoo' dsa- lä- jnä' hñii' wa' je- he- jmee- hnää' dsa-.

⁹ Hī jāh' hää' jee' jnä' wa'je mah' na hääyh' øøyh', lä' ma hää' bih' jee' na hoō. ¹⁰ Hī hnää' øøh', hī he' hää' tää' jee' jnä' wa'je. Sa' cha' he' jmee' tēyh'. ¹¹ Pero hī na hoōh' kih' øøh', lä' ma hää' bih' jee' na hoō. Jēeh' he' hliih' jmah' ba' jmeey'. Hī ni' sa' ñey' ha' ta' dsooy', jēeh' sa' jnä' mi'ñey' he' ngēy' jee' na hoō.

¹² Gyuu' pih', siin' kyah' hnäh', jēeh' ma' na che' dso'kye' kyah' hnäh' ta' la' kih' Jesús. ¹³ Hnäh' dsa' ma kaah', siin' kyah' hnäh', jēeh' ma' lä' kyuu' ba' hnäh' hī ma' chaa' jāa' ga' kih' jmi' gyuu'. Hī siin' kyah' hnäh' chih' kwaa', jēeh' ma' lēh' hnäh' kih' hī hlēeh'.

Siin' kyah' hnäh' gyuu' pih', jēeh' ma' lä' kyuu' ba' hnäh' Tää'. ¹⁴ Siin' kyah' hnäh' dsa' ma kaah', jēeh' ma' lä' kyuu' ba' hnäh' hī ma' chaa' jāa' ga' kih' jmi' gyuu'. Siin' ka' läh' kyah' hnäh' chih' kwaa', jēeh' cha' be' kyah' hnäh', hī ma' jā' koo' hweh' juu' kih' Dio neh' tuh' hoh' hnäh', hī ma' lēh' hnäh' kih' hī hlēeh'.

¹⁵ Ta' wa' hee' hoh' hnäh' he' cha' jmi' gyuu' la', ni' he' ga' jyoh' he' cha' nē' kih'. Hī hee' dsē' he' cha' jmi' gyuu' la', sa' hnääy' Tää'. ¹⁶ Jēeh', lä' jē' he' hliih' he' cha' jmi' gyuu' la', sa' gwa' kih' Dio. Kih' jmi' gyuu' la' ba' ja' he' hee' dsē' jmi' ngo', hī he' hee' dsēy' lä' jē' he' jēy', hī he' jmääy' hñiiy' jøøh'. ¹⁷ Dsa' llaa' ba' he' cha' jmi' gyuu' la' kyaah' he' hee' dsē' dsa'. Pero hī jmee' lä' hnø' Dio, lä' ma' chaay' ja' ba'.

Ju'dsoo' hi' juu' ta' juu'

¹⁸ Gyuu' kyaan', ngoo' ga' dsaa' jmi' he' tøøhn' la'. Ma' nuuh' ba' hnäh' kih' jaa' hī jā' hī na hoōh' kih' Cristo. Hī lä' ja' la', jwēē' dsa' kyaay' ma' chaa' na'. Kih' he' ja' ba' na', ñe' jnääh' ngoo' ga' dsaa' jmi' he' tøøhn' la'. ¹⁹ Hī he' ga' hwēē' jee' kyaa' jnääh', pero sa' ma' laay' kyaa' jnääh'. Wa'ra' jāh' kih' ma' laay' kyaa' jnääh', ma' jāy' koo' hweh' kyaah' jnääh'. He' ga' hwēy' jee' kyaa' jnääh' ga' lä' jnä', ja' lä' jēy' laay' kyaa' jnääh'.

²⁰ Pero ma' hñah' ba' hnäh' Jmi' lle' Na' jngii' he' ga' kwēeh' Cristo hnäh'. He' ja' ma' kyuu' ba' hnäh' ha' lä' la' ju'dsoo'. ²¹ Ja' kih' he' sa' kyuu' hnäh' ju'dsoo' he' siin' juu' la' kyah' hnäh'. Siin' he' la' kih' he' ma' kyuu' ba' hnäh'. Jēeh' ma' ñeh' ba' hnäh' ni' koo' juu' ta' juu' sa' go' hii' jee' kih' ju'dsoo'.

²² ¿Hī na' hī ta' juu'? Hī jāh' kih' Jesús sa' laay' Cristo, hī he' ba' hī ta' juu'. Hī na' hoōh' kih' Cristo, jāyh' sa' chaa' Dio hī ni' sa' chaa' jooy' ka' läh'. ²³ Lä' jēē' hī jāh' sa' laa' Jesús joo' Dio, hī he' sa' laa' kyaa' Tää'. Pero hī mi' jnäa' hñii' he' laay' kyaa' joo' Dio, laay' kyaa' Tää' ka' läh'.

²⁴ Wa' jā' koo' hweh' kyaah' hnäh' he' ga' nuuh' hnäh' lä' ma' to' nē'. Jēeh', cher' mah' ga' jā' koo' hweh' kyaah' hnäh' he' ga' nuuh' hnäh' lä' ma' to' nē', lä' ja' tääh' hnäh' tää' kyaah' jooy' hi' kyaah' Tää' ka' läh'. ²⁵ He' la' ja', he' ga' bääh' Jesucristo hñii' kyaah' jne': he' ga' jmeey' chaa' jne' tää'.

²⁶ Siin' he' la' kyah' hnäh' mah' lä' ñeh' hnäh' kih' hī hnø' mi' gaa' hnäh'. ²⁷ Pero Jmi' lle' Na' jngii' he' ma' hñah' hnäh' kih' Cristo, ma' jā' ja' ba' kyaah' hnäh'. Mo' so' jmee' bii' hī mi' tēē' hnäh'. Jmi' lle' Na' jngii' ba' mi' tēē' hnäh' ga' lä' jē'. Hī hlēy' ju'dsoo' jmah' ba', ja' juu' ta' juu'. Ja' go' taah' hnäh' koo' hweh' kyaah' Cristo, ja' ba' lä' koo' ma' mi' tēē' Jmi' lle' Na' jngii' hnäh'.

²⁸ Gyuu' kyaan', na' na' go' taah' hnäh' koo' hweh' kyaah' Cristo. Lä' ja' lä' cha' o' jøh' dsē' jnän' wa'ra' ga' tē' jee' lä' jnäy', hī lä' ja' sa' jān' kyaah' o' hih' wa'ra' ga' tē' jee' jāyh'. ²⁹ Ma' ñeh' ba' hnäh', lluu' ba' Jesús. Lä' ja' hnø' lä' ngēeh' hnäh' ka' läh', lä' jēē' hī jmee' he' lluu' laay' kyaa' Dio.

¹Jëë da' hnäh' ha' koh' sa' hnää' Tää' jne', lä' jiih' ma' mi' cheey' jne' jooy'. He' ja' dsa' jmi' gyuu' sa' kyuu' jne', jëeh' sa' ga' lä' kyuu' hñii' Dio. ²Øohn' hi' hnaan', na' ma' laa' jne' joo' Dio. Sa' ga' ma' ñe' jne' ha' lä' lee' jne'. Pero ñe' ba' jne', wa' ra' ga' tē' jee' lä' jnää' Jesucristo, lee' jne' lä' koo' laay' hñiiy', jëeh' ma' ja' jëë' jnih' na' hñaa' lä' jëë' lä' koo' laay' hñiiy'. ³Hi' ga' lä' jëë' hi' cha' o' jøh' dsē' kih' he' leey' kwee' kyaayh', hi' he' na', ngoo' mi' lluy' hñiiy' cha' ga' miih' lä' jiih' leey' na' jngëëy' lä' koo' na' jngëë' hñii' Jesús.

⁴Lä' jëë' hi' jmee' dso'kye', hlääyh' cha' nē' ley kih' Dio. Jëeh' hi' jmee' dso'kye' na', sa' mi' tey' kih' ley. ⁵Ma' ñeh' ba' hnäh', ja' Jesús mah' jñuuyh' dso'kye' jnän'. Hi' he' ni' miih' dso'kye' sa' ga' lä' cha' kiyh'. ⁶Lä' jëë' hi' tääh' kyaayh', sa' jmeey' dso'kye'. Pero lä' jëë' hi' jmee' dso'kye', sa' ga' ma' jëëy' ni' sa' ga' ma' lä' kyuu'. ⁷Gyuu' kyaan', ta' kwa' hnäh' jwē' kih' ni' jaa' mah' mi' gaay' hnäh'. Hi' jmee' ma' la' he' llu' jmah', hi' he' ba' lluu', lä' koo' lluu' hñii' Cristo. ⁸Pero hi' ga' nää' jmee' dso'kye', laa' kya' hi' sa' lluu', jëeh' hi' sa' lluu' ga' løø' jmee' he' hliih' lä' ma' to' nē'. He' ja' ja' Joø' Dio mah' heey' ta' kih' hi' sa' lluu'.

⁹Lä' jëë' hi' laa' kya' Dio sa' jmeey' dso'kye', jëeh' lä' ma' laay' ja' ba' sa' ju' kih' Dio. Sa' le' jmeey' dso'kye', kih' he' laay' kya' Dio. ¹⁰Jee' la' dsa' lä' jnä' hii' laa' joø' Dio hi' hii' laa' joø' hi' sa' lluu'. Ga' lä' jëë' hi' sa' jmee' he' lluu', hi' sa' hnääy' øøyh', sa' laay' kya' Dio.

Wa' hnää' jne' lä' jaa' lä' jaa' dsa' kyaahn'

¹¹Juu' la', he' ga' nuuh' hnäh' lä' ma' to' nē': Wa' hnää' jne' lä' jaa' lä' jaa' dsa' kyaahn'. ¹²Ta' jmee' hnäh' lä' koo' ga' jmee' Caín hi' ma' laa' kya' hi' sa' lluu' mah' ga' jngëëyh' øøyh'. ¿Hee' kih' ja' he' ga' jngëëyh' øøyh'? Ga' jngëëyh', kih' lä' jē' he' ma' jmeey' ma' la' ta' hliih' ba', hi' ta' kih' øøyh' ma' la' ta' lluu' jmah'.

¹³Hnäh' øøhn', ta' jmee' hnäh' dsaa' hoh' cher' mah' na' høøh' dsa' kyah' hnäh'. ¹⁴Kih' he' hnää' jne' øøh' jne', he' ja' ma' ñe' jne' ma' tēh' jne' jee' chaa' jne' tää' lla' he' ma' juu' jne'. Pero hi' sa' hnää' øøh', lä' ma' na' juuy' ja' ba'. ¹⁵Lä' jëë' hi' na' hääh' øøh', laay' lä' koo' jaa' hi' jngëëh' dsa'. Ma' ñeh' ba' hnäh', ni' jaa' hi' jngëëh' dsa', sa' na' jnääy' kih' Dio. ¹⁶Ma' ñe' ba' jne' hee' ja' he' hnää' jne' øøhn'. Jëeh', Jesucristo ga' ngëë' hñii' ga' juu' jnä' jne'. Ja' ba' lä' ja' jne' ka' läh', ää' jmi' kwa' jne' hñaan' mah' juu' jne' kih' øøhn'. ¹⁷Hi' ma' cha' kih' jmi' gyuu' la', mah' sa' kway' ni' miih' lä' ma' lla' kya' øøyh', ha' lä' ja' jäyh' hnää' bih' Dio mah' sa' hnääy' øøyh'. ¹⁸Gyuu' kyaan', sa' jmää' jnän' he' hnää' jne' dsa' kyaahn' kyaah' juu' ta' jmah'. Hnøø' kwan' lä' kaa' tuh' dsē' jne' he' jmee' bii' kiyh', ja' koo' jmeen' ba'.

¹⁹Heh' lä' ja' ñe' jne' he' tøøhn' kyaah' ju' dsoo' hi' mo' so' hñii' ga' huud'sē' jnän' cha' nē' Dio. ²⁰Pero cher' mah' hñii' ga' huud'sē' jnän', ha' ga' sa' ñe' Dio hi' jëë' jne'. Ga' lä' jē' go' tē' ba' ñey'. ²¹Øohn' hi' hnaan', cher' mah' ma' na' jngi' huud'sē' jnän', ma' cha' ba' o' jøh' dsē' jnän' kyaah' Dio. ²²Hi' wa' he' cha' he' he' ngiin' kih' Dio, hñah' ba' jne', jëeh' høø' ba' jne' nuuh' kiyh' hi' jmee' ba' jne' lä' jē' he' tih' dsēy'. ²³He' la' ja' nuuh' kiyh': He' jmeen' dsoo' dsē' jne' kih' jooy' Jesucristo, hi' he' hnää' jne' dsa' kyaahn' lä' koo' mada' he' ga' jmeey' jnän'. ²⁴Hi' høø' lä' jē' mada' kiyh', chaa' bih' kyaah' Dio, hi' Dio kyaayh' ka' läh'. Ta' la' kih' jmi' lle' he' ga' kwëëyh' jne', he' ja' ba' na' ñe' jne' Dio kyaah' jne'.

4

Beë' ga' jmi' lle' kih' Dio lä' koh' ga' jmi' lle' kih' hi' sa' lluu'

¹Øohn' hi' hnaan', ta' wa' heeh' hnäh' kih' lä' jëë' hi' jäh' kye' jmi' lle' kih' Dio. Kye' da' hnäh' kwaat' kih' dsa' he' che' laay' kya' Dio o' sa' laay'. Jëeh' jwëë' hi' ta' juu' ga' nää' lä' kaa' jmi' gyuu' jmääy' hñiiy' lä' koh' hi' ngëë' juu' kih' Dio. ²Lä' la' ba'

lä'kyuuh⁺ hnih⁺, hij⁻ na⁻ hi⁻ kye⁻ Jmi⁻lle⁺ kih⁺ Dio. Lä⁺jëë⁺ hi⁻ jäh⁺ ja⁺ Jesucristo, laa⁺ jmi⁻ngo⁺, hi⁻ he⁺ ba⁺ kye⁻ Jmi⁻lle⁺ kih⁺ Dio. ³ Hi⁻ lä⁺jëë⁺ hi⁻ kye⁻ jmi⁻lle⁺ hi⁻ jäh⁺ sa⁺ ga⁻laa⁺ Jesucristo jmi⁻ngo⁺, hi⁻ he⁺ sa⁺ laa⁺ kyaa⁺ Dio. Jmi⁻lle⁺ hi⁻ na⁻høøh⁺ kih⁺ Cristo ba⁺ he⁺. Ma⁻nũh⁻ ba⁺ hnäh⁺, jä⁺ jmi⁻lle⁺ kih⁺ hi⁻ na⁻høøh⁺ he⁺ hi⁻ ma⁻chaay⁻ ba⁺ jmi⁻gyuu⁺ jmi⁺ na⁺.

⁴ Gyuu⁻ kyaan⁺, ma⁻laah⁺ hnäh⁺ kyaa⁺ Dio, hi⁻ ma⁻lëh⁻ hnäh⁺ kih⁺ hi⁻ ta⁻juu⁺ he⁺. Jëeh⁺ beë⁺ ga⁺ Jmi⁻lle⁺ kih⁺ Dio hi⁻ jää⁺ hnäh⁺, lä⁻koh⁺ ga⁺ hi⁻ jää⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺. ⁵ Dsa⁻ he⁺ laa⁺ kyaa⁺ jmi⁻gyuu⁺ la⁻ ba⁺, he⁻ja⁻ hlëëyh⁺ juu⁺ he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu⁺ la⁻, hi⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺ ba⁺ nuu⁻ kiyh⁺. ⁶ Pero jne⁺ laa⁺ jne⁺ kyaa⁺ Dio. Hi⁻ kyuu⁺ Dio, hi⁻ he⁺ nuu⁻ jnän⁻. Pero hi⁻ sa⁺ kyuu⁺ Dio, sa⁺ jmeey⁺ he⁺ jnän⁻. Lä⁻ja⁻ ba⁺ jmee⁺ lii⁻ hee⁻ na⁻ jmi⁻lle⁺ he⁻ la⁺ kih⁺ ju⁺ 'dsoo⁺, hi⁻ hee⁻ na⁻ jmi⁻lle⁺ he⁻ la⁺ juu⁺ ta⁻juu⁺.

He⁻ba⁺che⁻hnää⁺ Dio jne⁺

⁷ Øøhn⁺ hi⁻ hnaan⁺, wa⁺ hnää⁺ jne⁺ dsa⁻kyaa⁺hn⁺. Jëeh⁺, he⁻ hnää⁺ jne⁺ øøhn⁺ gwa⁻ kih⁺ Dio ba⁺ ja⁻. Ga⁻lä⁺jëë⁺ hi⁻ hnää⁺ dsa⁻kyaa⁺h⁺, hi⁻ he⁺ ba⁺ laa⁺ kyaa⁺ Dio, hi⁻ he⁺ ba⁺ kyuu⁺ Dio. ⁸ Hi⁻ sa⁺ hnää⁺ dsa⁻kyaa⁺h⁺, sa⁺ ga⁺ ma⁻kyuu⁺ Dio. Jëeh⁺, Dio hnää⁺ bih⁺ dsa⁻. ⁹ Kyaah⁺ lä⁻la⁻ ga⁺ mi⁻jnää⁻ Dio ha⁻ koh⁺ sa⁺ hnää⁺ jne⁺. Ga⁺ cheey⁺ jooy⁺ jmi⁻gyuu⁺ la⁻ hi⁻ laa⁺ gyuu⁻ koo⁻ mää⁺ kyaa⁺. Mah⁺ jmeey⁺ chaa⁻ jne⁺ ta⁻la⁺ kih⁺ jooy⁺ ba⁺. ¹⁰ Ha⁻ gwa⁻ he⁻ hnää⁺ jne⁺ Dio. Sa⁺ ja⁺ jnän⁻ he⁻ hnää⁺ jne⁺ Dio. Dio ba⁺ he⁺ hi⁻ ga⁻lä⁺hnää⁺ jne⁺ to⁻nä⁻ he⁻ja⁻ ga⁺ cheey⁺ jooy⁺ mah⁺ ga⁺ juuy⁺ lla⁺ jne⁺ lä⁺jwë⁺ jee⁺ ga⁻lä⁺hmaah⁻ dso⁺kye⁻ jnän⁻.

¹¹ Øøhn⁺ hi⁻ hnaan⁺, cher⁺mah⁺ Dio ma⁻lä⁺hnää⁺ jne⁺ cha⁻miih⁻, ja⁻ba⁺ lä⁺ja⁻ ää⁻ jmi⁺ lä⁻hnää⁺ jne⁺ dsa⁻kyaa⁺hn⁺. ¹² Jih⁺ koh⁺ ni⁻ jaa⁻ sa⁺ ma⁻jëë⁺ Dio. Pero cher⁺mah⁺ hnää⁺ jne⁺ dsa⁻kyaa⁺hn⁺, Dio ba⁺ kyaa⁺h⁺ jne⁺. Hi⁻ he⁻ jmeen⁺ lä⁻ja⁻ ma⁻na⁻hñaa⁺ he⁻ hnää⁺ jne⁺ Dio. ¹³ Kih⁺ he⁻ ga⁻kwëeh⁺ Dio jne⁺ Jmi⁻lle⁺ kiyh⁺, he⁻ja⁻ ñe⁺ jne⁺ chaa⁻ jne⁺ kyaa⁺h⁺ Dio, hi⁻ Dio kyaa⁺h⁺ jne⁺. ¹⁴ Ma⁻jëë⁺ jnää⁺ hi⁻ jmee⁺ jnää⁺ ju⁺'dsoo⁺, Täa⁺ he⁺ hi⁻ ga⁺chee⁺ jooy⁺ mah⁺ lää⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺. ¹⁵ Ga⁻lä⁺jëë⁺ hi⁻ jäh⁺, Jesús he⁺ laa⁺ Jooy⁺ Dio, chaay⁻ kyaa⁺h⁺ Dio, hi⁻ Dio kyaa⁺h⁺ ka⁻läh⁺.

¹⁶ Ma⁻lä⁺kyuuh⁻ jnää⁺ hi⁻ ma⁻ jmee⁺ jnää⁺ 'dsoo⁺ he⁻ hnää⁺ Dio jne⁺. Jëeh⁺, Dio hnää⁺ bih⁺ dsa⁻. Hi⁻ hi⁻ tääh⁺ koo⁻ hweh⁻ he⁻ hnää⁺ dsa⁻kyaa⁺h⁺, chaay⁻ kyaa⁺h⁺ Dio, hi⁻ Dio kyaa⁺h⁺ ka⁻läh⁺. ¹⁷ He⁻ja⁻, cher⁺mah⁺ hnää⁺ jne⁺ dsa⁻kyaa⁺hn⁺, ma⁻na⁻hñaa⁺ ba⁺ he⁻ hnää⁺ jne⁺ Dio mah⁺ lä⁺ja⁻ ma⁻cha⁻ ba⁺ o⁻jøh⁺ dsë⁻ jnän⁻ wa⁺ra⁻ ga⁺ tē⁺ jee⁺ lla⁺ Dio ta⁺. Jëeh⁺ lä⁻koo⁻ laa⁺ hñii⁺ Dio, ja⁻ba⁺ lä⁺ja⁻ laa⁺ jne⁺ jmi⁻gyuu⁺ la⁻. ¹⁸ Hi⁻ hnää⁺ dsa⁻kyaa⁺h⁺, sa⁺ cha⁻ mo⁺ goyh⁺. Hi⁻ dsoo⁺ hnää⁺ dsa⁻kyaa⁺h⁺, jmeey⁺ ta⁺ koo⁺ ba⁺ he⁻ goyh⁺. Pero hi⁻ goh⁺, jëë⁺ wi⁺ ba⁺ laay⁺, he⁻ja⁻ goyh⁺. Lä⁻ja⁻ cher⁺mah⁺ hi⁻ goh⁺, he⁻ sa⁺ na⁻hñaa⁺ he⁻ hnää⁺ Dio ba⁺ ja⁻.

¹⁹ Hnää⁺ jne⁺ Dio, jëeh⁺ hñii⁺ bih⁺ ga⁻lä⁺hnää⁺ jne⁺ to⁻nä⁻. ²⁰ Cher⁺mah⁺ hi⁻ jäh⁺: "Jnä⁺ hnaan⁺ Dio", mah⁺ na⁻hää⁺yh⁺ øøyh⁺, hi⁻ ta⁻juu⁺ ba⁺ he⁺. Jëeh⁺, hi⁻ jëë⁺ øøh⁺ mah⁺ sa⁺ hnää⁺, jha⁻ lä⁺ja⁻ hnää⁺ Dio hi⁻ sa⁺ ma⁻jëë⁺ jih⁺ koh⁺? ²¹ Ga⁻hñah⁺ jne⁺ nũh⁻ la⁻ kiyh⁺: Cher⁺mah⁺ hi⁻ hnää⁺ Dio, wa⁺ hnää⁺ øøyh⁺ ka⁻läh⁺.

5

Wa⁺lla⁻dsëë⁻ jne⁺ kih⁺ he⁻ hliih⁺

¹ Ga⁻lä⁺jëë⁺ hi⁻ ma⁻dsoo⁺ dsë⁺, Jesús he⁺ laa⁺ Cristo, hi⁻ he⁺ ba⁺ laa⁺ kyaa⁺ Dio. Cher⁺mah⁺ hnää⁺ jne⁺ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ chih⁻ kyaa⁺, lä⁺ja⁻ ka⁻läh⁺ hnää⁺ jne⁺ chih⁻ kyaa⁺. ² Cher⁺mah⁺ hnää⁺ jne⁺ Dio hi⁻ jmee⁺ jne⁺ lä⁺jë⁻ mada⁺ kiyh⁺, ñe⁺ jne⁺ hnää⁺ ba⁺ jne⁺ ka⁻läh⁺ lä⁺jëë⁺ jooy⁺. ³ Lä⁻la⁻ ba⁺ la⁺ he⁻ hnää⁺ jne⁺ Dio, hnøø⁺ høøn⁺ lä⁺jë⁻ mada⁺ he⁻ jmeey⁺. Hi⁻ lä⁺jë⁻ mada⁺ kiyh⁺ sa⁺ jwëëh⁺ go⁻te⁻. ⁴ Jëeh⁺, lä⁺jëë⁺ hi⁻ laa⁺ kyaa⁺ Dio lla⁻dsëë⁻ kih⁺ he⁻ hliih⁺ he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu⁺ la⁻. Kyaah⁺ he⁻ ma⁻dsoo⁺ dsë⁻ jne⁺ kih⁺ Dio, he⁻ja⁻ ba⁺ ma⁻lla⁻dsëë⁻ jne⁺ kih⁺ he⁻ hliih⁺ he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu⁺ la⁻. ⁵ Hi⁻ ma⁻dsoo⁺ dsë⁺, Jesús he⁺ laa⁺ Jooy⁺ Dio, hi⁻ he⁺ ba⁺ hi⁻ lla⁻dsëë⁻ kih⁺ he⁻ hliih⁺ he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu⁺ la⁻.

Cha-ba' he-jmee' ju'dsoo' kih' Joo' Dio

⁶ Kyaah' jmī hi' kyaah' jma- ja' Jesucristo jmī-gyuu' la-. Ja' ma-la' koo- ga'saay- jmī, ga'tuuy' jma- kiyh' dsoh' hma-cru'. Hi' ja-ba' Jmi-llé' kih' Dio jmee' ju'dsoo' he-jay', jëh' Jmi-llé' kih' Dio la' ju'dsoo' jmah' ba'. ⁷ Uu- laa' hi- jmee' ju'dsoo' gyuu' 'jmi-gyuu'. Täa' he' jaa-, hi- laa' juu' he' jee' ga'té' uu', hi' Jmi-llé' Na-jngii' ka-läh'. Koo- ba' juu' hii' kih' jee' lä-jëe' uu- hi- he'. ⁸ Hi' cha- hnë- nëe' he- jmee' ju'dsoo' hwa' la-. Jmi-llé' kih' Dio he', jmī- ja-, hi- jma- ka-läh'. Lä-jë- hnë- nëe' he- ja-, hii' koo- ba' juu' kiyh'. ⁹ Heeh' ba' jne' ju'dsoo' he- kwa- dsa-, ha- ga' sa' kyee' ju'dsoo' he- ga' jmee' Dio kih' joo'. ¹⁰ Hi- jmee' dsö' dsé' kih' Joo' Dio, kyey- ju'dsoo' la- neh' tuh-dsëy'. Hi- sa' jmee' dsö' dsé' kiyh', jmäy- Dio jaa- hi- ta- juu', jëh' sa' ma-heeyh- ju'dsoo' he- ga' jmee' Dio kih' Joo'. ¹¹ He- la- ja- ju'dsoo' he- ga' kway': Ta-la' kih' Joo' hi- na'jiih-, ga' jmeey' chaa- jne' tää'. ¹² Hi- ma-heeh- kih' Joo', lä- ma-chaay- ja-ba'. Pero hi- sa' ma-heeh- kih' Joo', sa' na'jnäy' kih' Dio.

Nuuh' kih' Jwaa' jee' ga'dsaa' juu' kiyh'

¹³ Siin- lä-jë- he- la- kyah' hnäh' hi- ma-heeh- kih' Joo' Dio, mah' lä-nëh' hnäh' he- ma-chaah- ba' hnäh' tää', hi' mah' jmeeh- hnäh' dsö' kih' Joo' Dio.

¹⁴ He- la- ja- o-jøh- dsé- he- ma-cha- jnän' kyaayh'. Cher'mah' ga'ngiin' he- hnøø' jne' kiyh' lä- hyoh- dsëy', nuuy' ba'. ¹⁵ Hi' cher'mah' në' jne' nuuy' ba' jnän', lä- ja- në' jne' ka-läh' wa-ra- ga'ngiin' wa- he- cha- he- he- lla-kyaa' jne' kiyh', ma-hñah- ba' jne' ja- lä-jë- he- ma-ngiin' ja-.

¹⁶ Cher'mah' jaa- hnäh' ga-jëh' jaa- øøh' jne' hi- jmee' dsö'kye- he- sa' jngiih' kiyh', ja- ngiih' kiyh' kih' Dio, hi' Dio jmee' ba' jøh- dsé' kiyh'. He- la- ja-, hlëehn' kih' hi- jmee' dsö'kye- he- sa' jngiih'. Jëh', cha- ba' dsö'kye- he- jngiih' kih' dsa'. Hi' kih' hi- ma-jmee' dsö'kye- ja-, sa' cha- jwahn- ngii' kiyh'. ¹⁷ Lä-jë- he- hliih' he- jmee' jne', la' dsö'kye-. Pero cha- ba' dsö'kye- he- sa' jngiih' jnän'.

¹⁸ Ma-në' jne' ga-lä-jëe' hi- laa' kyaa' Dio mo-so' jmeey' dsö'kye-, jëh' Joo' Dio ba' hää- jne'. Sa' kway' jwë' kih' hi- sa'llu' mah' kaayh' jne'. ¹⁹ Ma-në' ba' jne' he- ma-laa' jne' kyaa' Dio, hi' hi- sa'llu' ba' jmee' hih' lä-kaa- lä-juh' jmi-gyuu'. ²⁰ Hi' ma-në' ba' jne', ja' ba' Joo' Dio. Ga' jmeey' ga-lä-ngëe' jne' mah' lä-kyuu' jnih'. Hi- he' he' laa' juu' dsö'. Hi' ma-tøøh' ba' jne' ko-jøh' kyaah' hi- laa' juu' dsö'. Hi- he' he' Jesucristo Joo' Dio. Hi- he' he' hi- dsö' laa' Dio, hi- jmee' chaa- jne' tää'.

²¹ Gyuu- kyaan-, hää- hnäh' hñaaah' kih' dio hi- na-laa' kaah- dsa-. Wa' la' lä-ja-.

2 Juan

He⁻ la⁻ jee' ga⁻ tē' to⁻ je⁻ he⁻ ga⁻ sii' Jwaa⁻

Hee⁻ ja⁻ ju'dsoo' hi⁻ hee⁻ ja⁻ he⁻ hnää⁻ jne' dsa⁻ kyaahn'

¹ Jnä' dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ kyaah⁻ hnäh' siin⁻ juu' la⁻ kih⁻ dsa⁻ mē' hi⁻ na⁻ lleeh' kya⁻ Dio kyaah⁻ kih⁻ lä⁻ jēē⁻ jooy' hi⁻ hnaan⁻ lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ dsen⁻. Ja⁻ ma⁻ la⁻ jnä' hnaan⁻ hnäh', lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh', lä⁻ jēē⁻ hi⁻ ma⁻ lä⁻ kyuu⁻ ju'dsoo' hnäy' hnäh'. ² Hnaan⁻ hnäh' kih⁻ he⁻ tøh' jne' kyaah⁻ ju'dsoo' hi⁻ lä⁻ ma⁻ tøhn' ja⁻ ba' kyaah⁻ ju'dsoo' la⁻ lä⁻ jē⁻ joh' jmi⁻ cha⁻. ³ Ngii⁻ kih⁻ Dio hi⁻ laa⁻ Täa' jnän⁻ hi⁻ ngii⁻ kih⁻ Jesucristo jooy', wa' kway' he⁻ llu' kyah⁻ hnäh', wa' lä⁻ ri⁻h' dsēy' hnäh', hi⁻ wa' jmeey' hi⁻ tii' tuh⁻ hoh' hnäh', lä⁻ koo⁻ la⁻ ju'dsoo' kiyh⁻ hi⁻ lä⁻ koo⁻ jiih' hnäy' hnäh'.

⁴ Peer⁻ chaan⁻ cha⁻ miih⁻ llu' kih⁻ he⁻ ma⁻ jee⁻ ko⁻ llaa' gyuu⁻ kyaah⁻ hi⁻ ga⁻ nää' lä⁻ koo⁻ hnø⁻ ju'dsoo' hi⁻ lä⁻ koo⁻ nuuh⁻ he⁻ ma⁻ hñah⁻ jne' kih⁻ Täa'. ⁵ Sa⁻ la⁻ nuuh⁻ hmēē' he⁻ siin⁻ kyah⁻ la⁻. Ja⁻ ba' nuuh⁻ he⁻ ga⁻ hñah⁻ jne' lä⁻ ma⁻ to⁻ nē' ba' la⁻. He⁻ ja⁻ hne⁻ dsa⁻ mē', chuun' kyaah⁻ hne⁻ na', wa' lä⁻ hnää⁻ jne' dsa⁻ kyaahn'. ⁶ He⁻ la⁻ ba' ja⁻, he⁻ hnää⁻ jne' dsa⁻ kyaahn', he⁻ jmeen⁻ lä⁻ koo⁻ jäh' nuuh⁻ kih⁻ Dio ba'. He⁻ la⁻ ja⁻ nuuh⁻ he⁻ ga⁻ nuuh⁻ hnäh' lä⁻ ma⁻ to⁻ nē': he⁻ go⁻ taah⁻ hnäh' hnaah⁻ hnäh' dsa⁻ kyaah⁻ hnäh'.

Dsa⁻ hi⁻ ta⁻ juu'

⁷ Jēēh', ga⁻ nää' jwēē' hi⁻ ta⁻ juu' lä⁻ kaa⁻ jmi⁻ gyuu⁻, hi⁻ sa⁻ jmeē⁻ dsōo' ja⁻ Jesucristo jmi⁻ gyuu⁻ la⁻, laa⁻ jmi⁻ ngo'. Hi⁻ jmeē⁻ lä⁻ ja⁻, hi⁻ he⁻ he' hi⁻ ta⁻ juu', hi⁻ na⁻ høyh' kih⁻ Cristo. ⁸ Leeh⁻ hnäh' mah' sa⁻ heē' ta' kyah⁻ hnäh' he⁻ ma⁻ na' llu'. Lä⁻ ja⁻ ba' leh⁻ hnäh' na⁻ tee' jnee⁻ hnäh'. ⁹ Wa' hi⁻ cha⁻ hi⁻, hi⁻ dsa⁻ kah⁻ jwē' cher'mah' ga⁻ tūy' nuuh⁻ kih⁻ Cristo, sa⁻ laay⁻ kya⁻ Dio. Pero hi⁻ høø⁻ koo⁻ hweh⁻ nuuh⁻ kih⁻ Cristo, hi⁻ he' ba' laa⁻ kyaah⁻ Dio hi⁻ laay⁻ kyaah⁻ Jooy' ka⁻ läh'. ¹⁰ Cher'mah' jaa⁻ hi⁻ ga⁻ lloo⁻ kyah⁻ hnäh' hi⁻ sa⁻ kye⁻ nuuh⁻ kih⁻ Cristo lä⁻ koo⁻ hlēēhn' la⁻, ta⁻ heeh⁻ hnäh' cha⁻ neh⁻ kyah⁻ hnäh', ni⁻ ta⁻ jmeē⁻ hnäh' Dio kiyh'. ¹¹ Jēēh', hi⁻ jmeē⁻ Dio kiyh', he⁻ jmeey⁻ ko⁻ jøh' kyaah⁻ ta⁻ hliih' he⁻ jmeē⁻ dsa⁻ he'.

¹² Cha⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ juu' he⁻ hnoon⁻ jwēēhn⁻ hnäh', pero mo⁻ so⁻ ma⁻ sii⁻ ga⁻ jnä', kih⁻ he⁻ hnoon⁻ niin⁻ na⁻ jēēn⁻ hnäh' mah' llan⁻ juu' ko⁻ jøh' hi⁻ lä⁻ ja⁻ jēē⁻ dsē⁻ jne' go⁻ te⁻.

¹³ Joō' dsa⁻ mē' øh⁻ hnäh' hi⁻ na⁻ lleeh' kya⁻ Dio, jmeey⁻ Dio kyah⁻ hnäh'. Wa' la⁻ lä⁻ ja⁻.

3 Juan

He⁻ la⁻ jee' ga⁻ tē' hnē⁻ je⁻ he⁻ ga⁻ sīi' Jwaa⁻

Ga⁻hii' juu' kih' Gayo he⁻ ga⁻ ngēēy' llu'

¹ Jnā' dsa⁻gyuuh' kyaah' hnāh', siin⁻ juu' la⁻ kih' ome⁻ kyaan⁻, Gayo, hi⁻ hnaan⁻ lä⁻kaa⁻ tuh⁻ dsen⁻.

² Øøhn⁻ hi⁻ hnaan⁻, ngiin⁻ kih' Dio mah' wa' dsa⁻ngēēh' llu' kih' ga⁻ lä⁻ jē⁻ ba'. Lä⁻ koh' lluyh⁻ hne⁻ kih' Dio, ja⁻ ba' lä⁻ ja⁻ wa' chaah⁻ hne⁻ llu'. ³ Ga⁻ jēē' dsen⁻ cha⁻ miih⁻ ma' ya⁻ nää' ko⁻ llaa' øøh⁻ jne'. Ga⁻ jmeeyh⁻ juu' lä⁻ ma⁻ hääh' ba' hne⁻ koo⁻ hweh⁻ kyaah' ju' dsoo'. ⁴ Sa⁻ cha⁻ ga⁻ jyoh' he⁻ jmee⁻ jēē' dsen⁻ lä⁻ koh' ga' he⁻ la⁻, he⁻ nuun⁻ tääh' ba' gyuu⁻ kyaan⁻ lä⁻ koo⁻ la' ju' dsoo'.

⁵ Øøhn⁻ hi⁻ hnaan⁻, jmeeh⁻ ba' hne⁻ llu' lä⁻ koo⁻ hä' ma' jmeeh⁻ be' kih' øøh⁻ jne'. Hi⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ llu' jmeeh⁻ kih' hi⁻ go⁻ nää' ta⁻ jee' jyoh'. ⁶ Hi⁻ he' ga⁻ kwa' juu' neh⁻ gwah⁻ ha⁻ lä⁻ koh' hnaah⁻ hnih'. Ja⁻ jmeeh⁻ llu' hoh' kwēyeh' he⁻ jmee⁻ bii' kiyh' cha' jwē' jee' ga⁻ nääy', jēēh' lä⁻ ja⁻ lle' kih' hi⁻ jmee⁻ ta' he' kih' Dio. ⁷ Hi⁻ he' na⁻ nää' llu' dsē' kwaat⁻ kih' Jesús. Sa⁻ ga⁻ heeyh⁻ ni⁻ miih⁻ he⁻ ma' kwa⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻ heeh⁻ juu' kih' Dio. ⁸ Ää⁻ jmi⁻ jmeen' be' kih' hih' dsa⁻ hi⁻ ga⁻ nää' kwa⁻ ju' dsoo'. Jēēh', he⁻ jmee' jne' lä⁻ ja⁻, jmee' jne' ko⁻ jøh' kyaayh' ba' ja⁻.

Ga⁻ jmee' Diótrefe he⁻ hliih'

⁹ Ga⁻ siin⁻ kih' gwah⁻, pero Diótrefe sa⁻ hnøoy' jmee⁻ jnääh' mada⁻ kiyh', jēēh' hñii' bih' hnøoy' jmeey' hih'. ¹⁰ He⁻ ja⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē' jee' siin⁻ jee' ja⁻, mi⁻ liihn⁻ dsēy' he⁻ ngēy' kooyh⁻ juu' jwi⁻ mah' jmeey' juu' ta⁻ juu' kyaa' jnääh'. Hi⁻ sa⁻ lēē' kiyh' he⁻ jmeey' lä⁻ ja⁻. Lä⁻ kye⁻ øøh⁻ jne' hi⁻ dsa⁻ nää' jee' ja⁻ sa⁻ heeyh⁻. Hi⁻ lä⁻ ja⁻ hay⁻ kih' hi⁻ hnøø' heeh⁻ øøh⁻ jne', lä⁻ jiih' lleey⁻ neh⁻ gwah⁻ go⁻ te⁻.

Ga⁻hii' juu' kih' Demetrio he⁻ ga⁻ jmeey' he⁻ llu'

¹¹ Øøhn⁻ hi⁻ hnaan⁻, ta⁻ jmee⁻ lä⁻ koo⁻ jmee⁻ hi⁻ ga⁻ nää' jwē' hliih'. Jmee' he⁻ llu' jmah' ba'. Jēēh' hi⁻ jmee⁻ he⁻ llu', laa' kyaa' Dio. Pero hi⁻ jmee⁻ he⁻ hliih', sa⁻ ga' ma⁻ heeyh⁻ kih' Dio.

¹² Ga⁻ lä⁻ jēē⁻ ba' hlēēh⁻ llu' kih' Demetrio. Lä⁻ kye⁻ ju' dsoo' hlēēh⁻ llu' kiyh'. Ja⁻ ba' lä⁻ ja⁻ jnääh' jmee⁻ jnääh' ju' dsoo' kiyh' ka⁻ läh'. Hi⁻ ñeh' hnāh' hlēēh' jnääh' ju' dsoo' jmah' ba'.

¹³ Cha⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ he⁻ hnoon' jwēēhn⁻ hne⁻, pero mo⁻ so⁻ ma⁻ siin⁻ ga' jnä'. ¹⁴ To⁻ chah' la⁻ hnoon' na⁻ jēēn⁻ hne⁻ mah' llan' juu' ko⁻ jøh'.

¹⁵ Wa⁻ hii' tii' tuh⁻ hoh'. Ome⁻ jnan' jmee⁻ Dio kyah'. Jmee' Dio kih' lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaa⁻ ome⁻ jnan' hi⁻ tääh' jee' na⁻.

Judas

He⁻ la⁻ na⁻ je⁻ he⁻ ga⁻ si⁻ Juda

¹ Jnä⁻ Juda jmeen⁻ ta⁻ kih⁻ Jesucristo hi⁻ laan⁻ øøh⁻ Jacobo, siin⁻ kyah⁻ hnäh⁻ hi⁻ na⁻ teeh⁻ kyaah⁻ Dio hi⁻ laa⁻ Täa⁻ jnän⁻, hnäh⁻ hi⁻ na⁻ jngëe⁻, hi⁻ lä⁻ ja⁻ hää⁻ ba⁻ Jesucristo hnäh⁻. ² Wa⁻ lä⁻ ñih⁻ dsë⁻ Dio hnäh⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻, hi⁻ wa⁻ jmeey⁻ hii⁻ ti⁻ kyah⁻ hnäh⁻, hi⁻ lä⁻ ja⁻ wa⁻ hnäy⁻ hnäh⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻.

Dio lla⁻ ta⁻ kih⁻ hi⁻ hña⁻ dsë⁻

(2 Pedro 2:1-17)

³ Hnäh⁻ øøhn⁻ hi⁻ hnaan⁻, ma⁻ hnoon⁻ ma⁻ siin⁻ kyah⁻ hnäh⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻ lää⁻ Dio jne⁻. Pero na⁻ ba⁻ laan⁻, jmee⁻ bii⁻ kin⁻ siin⁻ jyoh⁻ juu⁻ kyah⁻ hnäh⁻. He⁻ ja⁻ chuun⁻ kyaah⁻ hnäh⁻, ni⁻ ko⁻ hi⁻ pih⁻ ta⁻ kwa⁻ hnäh⁻ jwë⁻ mi⁻ si⁻ dsa⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻ dsoo⁻ dsë⁻ jne⁻ la⁻. Jëeh⁻, ko⁻ hä⁻ ba⁻ ma⁻ ga⁻ kwa⁻ Dio juu⁻ la⁻ kih⁻ lä⁻ jëe⁻ hi⁻ na⁻ jngëe⁻. ⁴ Ko⁻ llaa⁻ hi⁻ ma⁻ taah⁻ jee⁻ kyah⁻ hnäh⁻ jmääy⁻ hñiiy⁻ lä⁻ ko⁻ jaa⁻ øøh⁻ jne⁻. Pero ko⁻ ja⁻ ma⁻ na⁻ hee⁻ ba⁻ hi⁻ hña⁻ dsë⁻ he⁻ ja⁻ jmi⁻ gyuu⁻. Lä⁻ ko⁻ he⁻ tih⁻ dsëy⁻ juu⁻ he⁻ llu⁻ dsë⁻ Dio kyaah⁻ jne⁻, he⁻ ja⁻ jäyh⁻ na⁻ na⁻ jwë⁻ jnän⁻ jmeen⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ lla⁻ dsë⁻ jne⁻. Ni⁻ sa⁻ tooyh⁻ ta⁻ kih⁻ Jesucristo Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻ hi⁻ laa⁻ jaa⁻ ba⁻, hi⁻ jmee⁻ hih⁻ kih⁻ lä⁻ jëe⁻.

⁵ Ma⁻ ke⁻ ma⁻ ñeh⁻ ba⁻ hnäh⁻ he⁻ la⁻, hnoon⁻ mi⁻ dsoohn⁻ hoh⁻ hnäh⁻ lä⁻ ko⁻ ga⁻ jmee⁻ Dio llo⁻ joo⁻, lä⁻ ma⁻ ga⁻ hwëy⁻ dsa⁻ kyaay⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ hwa⁻ Egipto. Ma⁻ ngëe⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻ jngëeh⁻ Dio lä⁻ jëe⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo⁻ dsë⁻ kiyh⁻. ⁶ Hi⁻ lä⁻ ja⁻ ko⁻ llaa⁻ ángele ga⁻ bey⁻ høøy⁻, kih⁻ he⁻ sa⁻ ga⁻ tih⁻ dsëy⁻ ta⁻ he⁻ ma⁻ hä⁻ gooy⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ jmee⁻ Dio tääyh⁻ na⁻ jneey⁻ jee⁻ na⁻ hoo⁻ jee⁻ sa⁻ hwëy⁻ jih⁻ koh⁻, lä⁻ jiih⁻ lloo⁻ jmi⁻ lla⁻ Dio ta⁻ kiyh⁻. ⁷ Hi⁻ lä⁻ ja⁻ ga⁻ heeh⁻ Dio wi⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ jwi⁻ Sodoma, hi⁻ ma⁻ tääh⁻ jwi⁻ Gomorra hi⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ jyoh⁻ jwi⁻ he⁻ ma⁻ tääh⁻ lä⁻ kaa⁻ jäh⁻ ja⁻, kih⁻ he⁻ ga⁻ kaayh⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻, hi⁻ ga⁻ kaayh⁻ he⁻ ba⁻ dsa⁻ ñuu⁻ dsa⁻ kyaayh⁻. Lä⁻ ja⁻ ga⁻ la⁻ kih⁻ dsa⁻ he⁻ mah⁻ lä⁻ ngëe⁻ jne⁻ ha⁻ lä⁻ ko⁻ wi⁻ sa⁻ jëe⁻ dsa⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻ lla⁻ Dio ta⁻, kaay⁻ kyaah⁻ je⁻ he⁻ sa⁻ uu⁻ jih⁻ koh⁻.

⁸ Ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ jmee⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ taah⁻ jee⁻ kyah⁻ hnäh⁻, laay⁻ lä⁻ ko⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ cha⁻ hu⁻ dsë⁻ kih⁻, ma⁻ mi⁻ sayh⁻ hñiiy⁻, sa⁻ hnøøy⁻ jmee⁻ Dio hih⁻ kiyh⁻, hi⁻ hlëeyh⁻ wi⁻ kih⁻ jmi⁻ lle⁻ hi⁻ cha⁻ be⁻ kih⁻. ⁹ Pero ángel jøøh⁻ hi⁻ chee⁻ Migye⁻ sa⁻ ga⁻ tuu⁻ dsëy⁻ ma⁻ jwääy⁻ dso⁻ jwi⁻ kih⁻ hi⁻ sa⁻ llu⁻, ma⁻ ga⁻ ti⁻ ga⁻ choo⁻ hi⁻ sa⁻ llu⁻ juu⁻ kyaayh⁻. Ma⁻ teey⁻ kwaat⁻ kih⁻ hi⁻ kih⁻ ma⁻ jä⁻ hli⁻ Moisé. He⁻ ja⁻ ga⁻ siiyh⁻ lä⁻ la⁻ ba⁻: “Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻ wa⁻ juuh⁻ kyah⁻.” ¹⁰ Pero dsa⁻ hña⁻ dsë⁻ he⁻, hlëeyh⁻ wi⁻ kih⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ sa⁻ ngëe⁻. Hi⁻ dsa⁻ gaay⁻ kyaah⁻ he⁻ sa⁻ jwëeh⁻ lä⁻ ngëe⁻ jne⁻. Jëeh⁻, ma⁻ ñe⁻ ba⁻ jne⁻ lä⁻ ko⁻ lle⁻ jnän⁻ hi⁻ lä⁻ kye⁻ jah⁻ ma⁻ ñe⁻ bih⁻ ka⁻ läh⁻. Pero dsa⁻ he⁻, heey⁻ hñiiy⁻ kyaah⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ hee⁻ dsëy⁻. Ni⁻ miih⁻ sa⁻ jmeey⁻ hu⁻ dsë⁻.

¹¹ Peer⁻ jwi⁻ dsa⁻ he⁻, he⁻ jmeey⁻ lä⁻ ko⁻ ga⁻ jmee⁻ Caín. Hi⁻ hnøøy⁻ liyh⁻ cha⁻ miih⁻ kuu⁻, he⁻ ja⁻ dsa⁻ kayh⁻ jwë⁻ lä⁻ ko⁻ ga⁻ kah⁻ Balaam. Hi⁻ le⁻ kiyh⁻ lä⁻ ko⁻ ga⁻ la⁻ kih⁻ Coré hi⁻ ga⁻ juu⁻ kih⁻ he⁻ ga⁻ jmeey⁻ chaayh⁻ kyaah⁻ Dio. ¹² La⁻ o⁻ hih⁻ kyah⁻ hnäh⁻ lä⁻ ko⁻ jmee⁻ dsa⁻ he⁻, ma⁻ dsa⁻ taayh⁻ jee⁻ kyah⁻ hnäh⁻ lä⁻ ma⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ jmi⁻ kuh⁻ huh⁻ hnäh⁻ kyaah⁻ dsa⁻ kyaah⁻ hnäh⁻. Ni⁻ miih⁻ sa⁻ lä⁻ hiiyh⁻ dsa⁻ taayh⁻ kuh⁻ hiiyh⁻ jee⁻ kyah⁻ hnäh⁻, hnooyh⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ ga⁻ tih⁻ dsëy⁻ hñiiy⁻ ba⁻. Laay⁻ lä⁻ ko⁻ jni⁻ he⁻ sa⁻ kyaah⁻ jma⁻, he⁻ go⁻ kye⁻ lle⁻ ta⁻ la⁻ ta⁻ jnø⁻. Laay⁻ lä⁻ ko⁻ hma⁻ he⁻ sa⁻ hii⁻ mi⁻ jii⁻ kih⁻, he⁻ ma⁻ cheeh⁻ lä⁻ kye⁻ jmoo⁻ kih⁻. Lä⁻ ko⁻ he⁻ na⁻ juu⁻ to⁻ jiih⁻ ba⁻ laay⁻. ¹³ Lä⁻ ko⁻ jmi⁻ ñeeh⁻ jee⁻ cha⁻ hluh⁻ soo⁻ tu⁻ joo⁻ kih⁻, lä⁻ ja⁻ laa⁻ hi⁻ he⁻ kyaah⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ hliih⁻ he⁻ jmeey⁻ ja⁻. Laay⁻ lä⁻ ko⁻ nuu⁻ hi⁻ ma⁻ kah⁻ jwë⁻ kih⁻. Ma⁻ na⁻ laay⁻ kwaat⁻ dsa⁻ näy⁻ tää⁻ jee⁻ na⁻ hoo⁻ läh⁻.

¹⁴ Enoc, hī ma' laa' jee' ga'tē' gyeē' sa'ju- kih' Adán, ga'hleēyh' kih' dsa- he', ga'ngēy' juu' ha- lä' le' ta' chá'né', ga'jäyh': "Hī Dsa-jøøh' jnän` ma-ja~ kyaah' cha-mīh- mil hī na-jngēē' kyaay', ¹⁵ mah' jmeey' jwiz~ kih' lä-jēē' dsa-. Ma'ja- llay' ta' kih' lä-jēē' hī hñaa- dsē' he' kwaat~ kih' dso'kye- he- ga'jmeey' jee' tääyh' jwē' hlīh' 'ja-, hi' kwaat~ kih' lä-jē' wī he- ga'hleēyh' kih' Dio", ga'jah' Enoc. ¹⁶ Dsa- he' koo- ti-chooy' juu', sa' tih' dsēy' ni' koo- ni' he- ga'jyoh' he- llu', ga'näy' hnooyh' lä-jē' he- heē' dsēy' ba'. Hi' hleēyh' juu' kaah' jmah' hi' hleēyh' juu' jmä'øø' ha- lä' jee' liyh' kuu'.

Hnøø' mi'te` jne' lä'koo- lle` kih'

¹⁷ Hnäh' øøhn' hī hnaan', mi-dsooh' hoh' hnäh' lä-jē' juu' he- ma-nuun' jää' he- ga'kwa' apóstole kyaa' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän', ¹⁸ ga'jäyh' siyh' hnäh': "Wa'ra- ga'tē' jee' llaa' jmī, ya'nää' dsa- hī mi-kwah' lä-jē' he- llu', hī ga'nää' lä'koo- ngii' he- hlīh' 'he- hä' tuh-dsēy'." ¹⁹ Hī he', koo- llaay~ dsa- hñii- mah' jmeey' to' nää', hnooh- gyih' he- ngii' jmi-ngo' kiyh', sa' kyey- Jmi-llē' Na-jngii'.

²⁰ Øøhn' hī hnaan', go-nää' ba' hnäh' ta' chá'né' kyaah' he- ma-dsoo' hoh' hnäh'. He- na- ba' he- na-jngii' go-te-. Hi' lä'ja- ngii' hnäh' kyah' kyaah' be' kih' Jmi-llē' Na-jngii'. ²¹ Go-taah' hnäh' koo- hweh- kyaah' he- hnää' Dio hnäh'. Kwēēh' hoh' hnäh' lä'jīh' tēē' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' kyah' hnäh' mah' lä'ja- jmee' cha- hnäh' kyaayh' lä-jē' joh' jmī cha-, jēēh' lä'ñih' dsēy' kyah' hnäh'.

²² Hlēēh' hnäh' hī jmee- to' dsē', mah' lä'ngēy' hee- ja- he- llu'. ²³ Chaah' hnäh' hī ma-hii' goo- kih' dsoo' cha'je- hi' wa' lä'ñih' hoh' hnäh' kih' jñah'. Pero leeh- hnäh' wa'ra- ga'jmeeh' hnäh' ko-jøh' kyaayh'. Jēēh', lä'koo- he- sah' ba' laay' kyaah' he- hlīh' 'he- jmeey' ja-.

²⁴ Jaa- Dio ba' hī cha- be' kih'. Hñii' bih' liyh' hääy' hnäh' mah' sa' täh' hnäh'. Heh' lä'ja- ngēy' hnäh' ya'jwī' kiyh', na-jngēēh' hnäh' hi' cha-mīh- jēē- hoh' hnäh'. ²⁵ Jaa- hñiiy' ba' cha- cha-mīh- huud'sē- llu' kiyh', hi' lääy~ jne'. He- ja- wa' jmeen' juuh- kih' Dio hī gya' jøøh'. Jaa- hñii' bih' jmeey' hih' hi' cha- cha-mīh- be' kiyh'. Lä'ja- laay' na' hi' lä'ja- laay' ga'lä-jē' joh' jmī cha-. Wa' la' lä'ja-.

Apocalipsis

Juu' he- ga' mi' jnäa- ángel kih' Jwaa-

¹ Jee' la- na-sii- he- ga' mi' jnäa- Jesucristo, ja-ba' he- ga' hyoyh' kih' Dio mah' mi' jnäay' kih' dsa- kyaay' lä-jë- he- nøø' juu' le' चाह'. Ga' cheey' ángel kyaay' mah' ngëey' juu' la- ki' jnä', Jwaa- hi- jmee' ta' he' kiyh'. ² Jnä' ga' jmeen' dsoo' juu' kih' Dio, hi' ga' jmeen' dsoo' kih' lä-jë- juu' he- ga' kwa' Jesucristo, ja-ba' lä'koo- ga' jëen'.

³ La' llu' kih' hi- hë- hi' kih' hi- nuu- lä-jë- he- na' ga' le' lä'koo- jäh' juu' la-. Hi- la' llu' kih' hi- jmee' he' lä'koo- na-sii- juu' la-, jëeh' ma-ngoo' ya-jäh' le' he- ja-.

Ga'sii' Jwaa- kih' lä-jë- gyii' gwah'

⁴ Jnä' Jwaa- siin' kih' lä-jë- gyii' gwah' he- tøø' hwa' Asia. Ngiiin' kih' Dio wa' kway' lä-jë- he- llu' kyah' hnäh' hi' wa' jmeey' hii' tii' kyah' hnäh'. Hi- he' he' laa' na', hi- he' he' ma' laa' jää', hi- he' he' hi- na' ga' jäh'. Hi- lä'ja- ngiiin' kih' lä-jë- gyee' jmi-lle' hi- tääh' chá'né Dio. ⁵ Hi- lä'ja- ngiiin' kih' Jesucristo hi- mi-te' juu' kih'. Hi- he' to-né' ga-lä'jiih' jee' kih' hi- ma-na-juu' hi' jøøh' ga' kih' jee' lä-jë- rey hi- chaa- hwa' la-.

Hi- he' hnää' jne', hi' ga' chey' dso'kye- jnän' kyaah' jma- kiyh'. ⁶ Hi' ga' jmäay' jne' lä'koo- rey, hi' lä'koo- jmi-dsa- mah' jmeen' ta' he' kih' Dio hi- laa' jmiiy-. Wa' jmeen' juuh- kiyh' hi' wa' laay' dsa-ta' lä-jë- joh' jmi' cha-. Wa' la' lä'ja-.

⁷ Miih- ga' jmee', jäh' jee' jni'. Ga-lä-jë- ba' jëey' wa'ra- ga-të' jee' jäh', lä'kye- hi- ga' jmäayh- dsoo'. Lä-jë- nëe' dsa- hi- chaa- hwa' la- ki'hooh' wa'ra- ga-jëey' jah' Jesús. Wa' la' lä'ja-.

⁸ "Jnä' he' laan' lä'koo- hwëh' A kyaah' hwëh' Zeta, jnä' he' ma-laan' jää' ja-ga' nøø' jmi-gyuu', hi' lä'jiih' hee' jmi-gyuu' lä' ma-laan' ja-ba'", ga-jäh' Dsa-jøøh' jnän'. Hi- he' laa' na', hi- he' ma' laa' jää', hi' ja-ba' hi- he' jäh' ka-läh', hi- cha- cha-miih- be' kih'.

Ga'hëe' mi'né' Jwaa- jmëe' kih' Dsa-jøøh' jnän'

⁹ Jnä' Jwaa- øøh' hnäh', jëen' wi' koo-jøøh' kyaah' hnäh', jee' hnäh' jne' Dio koo-jøøh', hi' kwëeh- ba' dsë- jne' kyaah' be' he- kwa' Jesucristo. Má gyan' hwa' he- chee- Patmo, he- há' jee' jmi-ñeeh-. Jee' ja- ga' chee' dsa- jnä' kih' he- sa' ga-lä'hnøøy' juu' kih' Dio, hi' lä'ja- sa' ga-lä'hnøøy' he- ma' kwan' juu' kih' Jesucristo. ¹⁰ Má ga-të' jmi' he- tääh' dsa- kwa' tíhmaah' kih' Dsa-jøøh' jnän', má kyan' cha-miih- jmi-lle' Na-jngii', má ga-nuun' ta' ka'luun' koo- ki-gaa- he- nuuh' lä'koo- luu' hoo', ¹¹ he- ga-jäh':

—Jnä' he' laan' lä'koo- hwëh' A kyaah' hwëh' Zeta. Jnä' he' ma-laan' jää' ja-ga' nøø' jmi-gyuu', lä'jiih' hee' jmi-gyuu' lä' ma-laan' ja-ba'. Sii' né' mo'je- lä'koo- te' he- jëeh' la-, chee' kih' lä-jë- gyii' gwah' he- tøø' hwa' Asia. Chee' kih' jwi- Éfeso, kih' Esmirna, kih' Pérgamo, kih' Tiatira, kih' Sardis, kih' Filadelfia hi' kih' Laodicea.

¹² Ga-jëehn' hñiin' mah' jëen' hii- he' má hlëeh' kyaah' jnä'. Lä'koo- má ga-jëehn' hñiin' ga-jëen' gyii' candelero he- na-la' kyaah' ku'nøø'. ¹³ To' dsaah' jee' kih' candelero ja-, ga-jëen' jaa- hi- laa' lä'koh' ma' laa' Hi-ga-lëe' ngo', má kyeyh' koo- hmiih- kyoo- he- të- lä' ga-të' hwa', hi' má na-hñuu' mo-dsëy' kyaah' hmiih- he- má na-la' kyaah' ku'nøø'. ¹⁴ Peer' má tø-jlëe- lley' lä'koo- tøø- jñu' borrego, hi' lä'koo- tøø- tu'hmoo-. Mi'nëy' má la' lä'koo- jee' hya- je-. ¹⁵ Ma-tiiy' má la' lä'koo- la' ñe' nøø' he- jih' lä'koo- má koo- neh' hwi'. Lle' kiyh' má nuuh' lä'koo- jee' jyoo' jmi-. ¹⁶ Má chaayh- kyaah' gooy- ra-lluuy' gyee' nuu' hi' neh' to-hooy' má go-hii' koo- ñe' tuuh' chuuh- he- na-jni' lä-to' jwoo'. Mo-nëy' má la' lä'koo- jmëe' hyoo- he- jëe- ñih'.

¹⁷ Ma' ga'jēē' jnih', ga'tahn' lä'koo' he' na'juun' huu' tiy'. Ja'ga' ga'kyey' gooy' ra'lluu' nē' kin' mah' ga'siiyh' jnä':

—Ta' wa' gah', jnä' he' ma'laan' jää' ja'ga' nøø' jmi'gyuu', lä'jiih' hee' jmi'gyuu', lä' ma'laan' ja'ba'. ¹⁸Jnä' he' na'jiihn'. Jnä' he' ga'juun', pero hi' jnä' la' na'jiihn' ka'läh' lä'jē' joh' jmi' cha'. Wa' la' lä'ja'. Jnä' ba'jmeen' hih' juu' dsa', hi' jnä' ba'jmeen' hih' cher'mah' dsa'näay' cha'je'. ¹⁹Si' lä'jē' he' ma'jēeh', lä'jē' he' jēeh' na' hi' lä'jē' he' na'ga'le'. ²⁰Jee' la' mi'jnään' he' hnøø' jäh' kih' lä'jēē' gyee' nuu' hi' ma'jēeh' hi'tääh' goon' ra'lluu' he' hi' lä'jē' gyii' candelero he' na'la' kyaah' ku'nøø'. Lä'jēē' gyee' nuu' laa' lä'koo' ángele kyaa' lä'jē' gyii' gwah', hi' lä'jē' gyii' candelero he' ma'jēeh' ja', la' lä'koo' lä'jē' gyii' gwah'.

2

Juu' la' ga'chee' Jwaa' kih' gwah' jwii' Éfeso

¹'Si' kih' ángel hi' na'hñaa' gwah' jwii' Éfeso: “Jäh' hi' chaah' gyee' nuu' kyaah' gooy' ra'lluu' he', hi' ngē' jee' kih' gyii' candelero he' na'la' kyaah' ku'nøø': ²Ma' ba' jnä' lä'jē' he' jmeeh'. Sa' dsa'hwaah' kyaah' ta' kyah' hi' jøh' ba' hoh'. Hi' sa' kwēeh' hoh' kyaah' hi' hlēeh' hi' ma'jēeh' ba' hi' jmää' hñii' lä'koo' apóstole hi' sa' laay'. Juu' ta' juu' ba' ma'jnääh' kiyh'. ³Ma'jēeh' cha'mi' wii' kwaat' kin' hi' ma'kwēeh' ba' hoh', sa' cha' ma'hwaah'. ⁴Pero cha' koo' he' ma'hlääh' kyaah' jnä', mo'so' hnaah' jnä' lä'koo' ma'hnaah' jnä' lä' ma'to'nē'. ⁵Mi'dsooh' da' hoh' lä'koo' ma'hnaah' jnä' lä' ma'to'nē'. Wa' lä'dsaa' hoh' ka'läh' mah' jmeē' lä'jē' he' llu' lä'koo' ma'jmeeh' jää'. Cher'mah' sa' jmeeh' lä'ja', cha' ba' jän' mah' jnuuhn' candelero kyah' cher'mah' sa' ga'jēeh' kyaah' Dio ka'läh'. ⁶Pero cha' ba' koo' he' llu' he' ma'jēen' kyah'. Sa' tih' hoh' he' jmeē' lä'jēē' nicolaita, ja'ba' lä'ja' sa'tih' dsen' ka'läh'. ⁷Hi' hnøø' heeh' juu' la', wa' heeyh' he' hlēeh' jmi'lle' Na'jngii' kih' lä'jē' gwah'. Hi' ga'lih' mi'te', kwan' kuyh' kih' chaah' hma' he' jmeē' cha' dsa', he' chih' to'dsaah' ya'jwii' kih' Dio.”

Juu' la' ga'chee' Jwaa' kih' gwah' jwii' Esmirna

⁸'Hi' si' kih' ángel hi' na'hñaa' gwah' jwii' Esmirna: “Hi' ma'laa' jää' ja'ga' nøø' jmi'gyuu', lä'jiih' hee' jmi'gyuu' lä' ma'laay' ja'ba', hi' hi' ga'juu' hi' ga'lä'jiiyh' ka'läh', jäh' lä'la': ⁹Ma' ba' jnä' lä'jē' he' jmeeh'. Jēeh' ba' hne' wii' hi' tä'ñee' hne' pero cha' cha'mi' kyah' gyuu' jmi'gyuu'. Ma' ba' jnä' kih' hi' hlēeh' wii' kyah'. He' koo' jäh' bih' laay' judiu. Pero laay' dsa' kyaa' Tana' ba'. ¹⁰Ni' mi' ta' wa' gah' kih' he' na'ga' dsa'ngēeh'. Hi' hi' sa'llu' la' taayh' ko'llaa' hnäh' neh'ñe' mah' jēēy' che' kwēeh' hoh' hnäh'. Heeyh' hnäh' wii' lä'jiih' tē' gya' jmi'. Kwēeh' hoh' lä'jiih' juuh'. Hi' jnä' kwēehn' hne' koo' coron he' kyaah' jmeē' chaah'. ¹¹Hi' hnøø' heeh' juu' la', wa' heeyh' he' hlēeh' jmi'lle' Na'jngii' kih' lä'jē' gwah'. Hi' ga'lih' mi'te', sa' cha' he' le' kiyh' jee' tē' to'jiih' juu' dsa'.”

Juu' la' ga'chee' Jwaa' kih' gwah' jwii' Pérgamo

¹²'Hi' si' kih' ángel hi' na'hñaa' gwah' jwii' Pérgamo: “Hi' chooh' ñe'tuuh' chuuh' he' na'jni' lä'to' jwoo', jäyh' lä'la': ¹³Ma' ba' jnä' lä'jē' he' jmeeh' hi' ha' chaah'. La' høø' hi' sa'llu' ba' jee' na'. Pero ma'ra' he' chooh' ba' hne' koo' hweh' juu' kin'. Hi' lä' ma'dsoo' ja'ba' hoh' kin' ka'läh', ma'ke' ñeh' ba' ha' lä'ga'la' kih' Antipa hi' ma' mi'teh' kyaah' juu' kin'. Ga'jngiih' dsa' kiyh' jee' kyah' hnäh' na' jee' hää' hi' sa'llu'. ¹⁴Pero cha' ga'jyoh' he' kyaah' ga'hlääh' hne'. Jēeh', tääh' ga'jee' kyah' hnäh' hi' kye' nuuh' kih' Balaam. Hi' he' ga'taah' juu' Balac ha' lä'ga'jmeey' he' ga'tah' dsa' Israel kyaah' koo' ga'kuyh' he' lla' dsa' cha'nē' dio hi' na'laa' kaah' dsa', hi' kyaah' he' ga'kaayh' wa' hi' cha' hi'. ¹⁵Ja'ba' lä'ja' tääh' jee' kyah' hnäh' hi' kye' nuuh' kih' dsa' nicolaita, he' ja' sa' tih' dsen'. ¹⁶He' ja' jēeh' hñaa' kyaah' Dio. Pero cher'mah'

sa⁺ ga⁻ heeh⁻ he⁻ jwahn⁺ la⁻, chah⁺ ba⁺ jän⁻ kyah⁺ mah⁺ teen⁻ kyaah⁺ dsa⁻ he⁺ kyaah⁺ ñe⁻ 'tuuh⁻ he⁻ hä⁻ hoon⁺. ¹⁷ Hi⁻ hnø⁺ heeh⁺ juu⁺ la⁻, wa⁺ heeyh⁻ he⁻ hlëeh⁺ Jmi⁻ lle⁺ Na⁻ jngii⁺ 'kih⁺ lä⁻ jë⁻ gwah⁺. Kih⁺ hi⁻ ga⁻ lih⁺ mi⁻ te⁺, kwan⁻ kuyh⁺ maná⁻ he⁻ na⁻ hmää⁺, hi⁻ kwëeh⁻ jnih⁺ koo⁻ mi⁺ mi'kuu⁺ tøø⁻. Nè⁺ mi'kuu⁺ ja⁻, na⁻ sii⁻ koo⁻ jmi⁻ hmëë⁺, he⁻ ni⁻ jaa⁻ sa⁻ kyuu^h. Ma⁻ la⁻ hñii⁺ hi⁻ hyoh⁺ ba⁺ lä⁻ kyuu^h.”

Juu' la⁻ ga⁻ chee⁺ Jwaa⁻ kih⁺ gwah⁺ jwii⁻ Tiatira

¹⁸ Hi⁻ sii⁺ kih⁺ ángel hi⁻ na⁻ hñaa⁺ kih⁺ gwah⁺ jwii⁻ Tiatira: “Joø⁺ Dio hi⁻ hya⁻ je⁻ mi⁻ 'né⁺, hi⁻ la⁻ ma⁻ tiy⁺ lä⁻ koo⁻ ñe⁻ nøø⁺ he⁻ jih⁺ gyeh⁺, hi⁻ he⁺ jäh⁺ lä⁻ la⁻: ¹⁹ Ma⁻ ba⁺ jnä⁺ lä⁻ jë⁻ he⁻ jmeeh⁻, hnaah⁺ ba⁺ hne⁻ dsa⁻, mi⁻ teh⁺ ba⁺ hne⁻ ta⁺ kyah⁺, hi⁻ jøh⁻ ba⁺ hoh⁺. Cha⁻ ga⁻ miih⁻ ta⁺ llu⁺ jmeeh⁻ na⁺ lä⁻ koh⁺ ga⁻ he⁻ ma⁻ jmeeh⁺ jää⁺. ²⁰ Pero cha⁻ ga⁻ jyoh⁺ he⁻ kyaah⁺ ga⁻ hlääh⁻ hne⁻. Kwah⁻ jwë⁺ kih⁺ dsa⁻ më⁺ hi⁻ chee⁻ Jezabel hi⁻ jäh⁺ ngëë⁻ juu⁺ kih⁺ Dio kih⁺ dsa⁻. Kyaah⁺ nuuh⁺ kiyh⁺ mi⁻ gaay⁺ hi⁻ nuuh⁺ kin⁺ mah⁺ kaayh⁻ wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻, hi⁻ kuyh⁺ he⁻ lla⁺ dsa⁻ cha⁻ né⁺ dio hi⁻ na⁻ laa⁻ kaah⁻ dsa⁻. ²¹ Ma⁻ jøøn⁺ mah⁺ jëen⁻ che⁺ lä⁻ dsaa⁻ dsëy⁺, pero sa⁻ hii⁺ tøy⁺ he⁻ kaayh⁻ wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻. ²² Na⁺ na⁺, jee⁺ hääy⁺ jwë⁺ hlih⁺, kyaah⁺ jnih⁺ né⁺ jii⁻ mah⁺ heeh⁻ jnih⁺ cha⁻ miih⁻ wi⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ hi⁻ kaayh⁻ cher⁺ mah⁺ sa⁻ ga⁻ lä⁻ dsaa⁻ dsëy⁺ kih⁺ lä⁻ jë⁻ ta⁺ hlih⁺ he⁻ jmeey⁻. ²³ Jmään⁺ jooy⁺ dsoo⁻ lä⁻ jiih⁺ juuy⁺. Lä⁻ ja⁻ lä⁻ jë⁻ gwah⁺ lä⁻ ñe⁻ kin⁺, jnä⁺ ba⁺ kyuu^h huu⁺ dsë⁻ kiyh⁺, hi⁻ kyuu^h neh⁺ tuh⁻ dsëy⁺ ka⁻ läh⁺. Jnä⁺ ba⁺ kwëehn⁻ hnäh⁺ lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaa⁻ hnäh⁺, lä⁻ koo⁻ te⁺ he⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺. ²⁴ Pero jnä⁺ hlëehn⁻ hnäh⁺ kyaah⁺ lä⁻ jëë⁻ ga⁻ hi⁻ tääh⁺ jwii⁻ Tiatira, hnäh⁺ hi⁻ sa⁻ tääh⁺ kyaah⁺ nuuh⁺ na⁻, hnäh⁺ hi⁻ sa⁻ kyuu^h he⁻ jäh⁺ he⁻ na⁻ hmää⁺ ñiih⁺ ga⁻ kih⁺ Tana⁺. Jwëehn⁻ hnäh⁺, mo⁻ so⁺ cha⁻ ga⁻ he⁻ hnøø⁺ kyah⁺ hnäh⁺. ²⁵ Chooh⁺ hnäh⁺ koo⁻ hweh⁻ lä⁻ jë⁻ nuuh⁻ he⁻ ma⁻ hñah⁻ hnäh⁺, lä⁻ jiih⁺ lloo⁻ jmi⁻ jäh⁺. ²⁶ Kih⁺ hi⁻ ga⁻ lih⁺ mi⁻ te⁺ lä⁻ jë⁻ mada⁻ kin⁺ lä⁻ jiih⁺ llaa⁺ jmi⁻ gyuu⁺, jnä⁺ kwan⁻ jwë⁺ jmeey⁺ hih⁺ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ tääh⁺ lä⁻ kaa⁻ hwa⁺. ²⁷ Jmeey⁺ hih⁺ lä⁻ koo⁻ jmee⁻ hih⁺ jaa⁻ hi⁻ chooh⁻ hma⁻ hiih⁻ he⁻ la⁻ ñe⁻. Wa⁻ ra⁻ ga⁻ të⁺ jee⁺ jmeey⁺ hih⁺ kih⁺ dsa⁻, lä⁻ koo⁻ he⁻ jøoy⁺ koo⁻ mi⁻ hya⁻ ba⁺ le⁺ kih⁺ dsa⁻. Jëeh⁺ hyoyh⁺ cha⁻ miih⁻ be⁺, ja⁻ ba⁺ lä⁻ koo⁻ be⁺ he⁻ ma⁻ hyohn⁻ kih⁺ Täa⁺ kyaan⁺. ²⁸ Hi⁻ kwëeh⁻ jnih⁺ nuu⁺ hø⁺ ka⁻ läh⁺. ²⁹ Hi⁻ hnøø⁺ heeh⁺ juu⁺ la⁻ wa⁺ heeyh⁻ he⁻ hlëeh⁺ Jmi⁻ lle⁺ Na⁻ jngii⁺ kih⁺ lä⁻ jë⁻ gwah⁺.”

3

Juu' la⁻ ga⁻ chee⁺ Jwaa⁻ kih⁺ gwah⁺ jwii⁻ Sardis

¹ Sii⁺ kih⁺ ángel hi⁻ na⁻ hñaa⁺ gwah⁺ jwii⁻ Sardis: “Hi⁻ jää⁻ gyeë⁺ jmi⁻ lle⁺ kih⁺ Dio hi⁻ jääy⁺ gyeë⁺ nuu⁺, hi⁻ he⁺ jäh⁺ lä⁻ la⁻: Ma⁻ ba⁺ jnä⁺ lä⁻ jë⁻ he⁻ jmeeh⁻. Cha⁻ juu⁺ na⁻ jiih⁺ hne⁻, pero hi⁻ na⁻ juu⁺ ba⁺ hne⁻. ² Nä⁺ mi⁻ neh⁺, ja⁻ kwah⁻ be⁺ kyaah⁺ ta⁺ he⁻ hä⁻ gooh⁻, na⁺ sa⁻ ga⁻ ma⁻ ääh⁺ ta⁺ kyah⁺. Jëeh⁺ ma⁻ jëen⁺ sa⁻ ma⁻ jä⁺ llu⁺ ta⁺ kyah⁺ lä⁻ koo⁻ hnøø⁺ Dio. ³ Mi⁻ dsooh⁻ hoh⁺ ja⁻, hee⁻ na⁻ ma⁻ heeh⁺ hi⁻ hee⁻ na⁻ ma⁻ nuuh⁻. Høø⁺ he⁻ na⁻, hi⁻ jeeh⁺ hñaa⁺ ka⁻ läh⁺ kih⁺ Dio. Cher⁺ mah⁺ sa⁻ høøh⁻ he⁻ na⁻, jmeeh⁻ wa⁺ la⁺ cha⁻ la⁺, jäh⁺ kyah⁺ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ hi⁻ hii⁻ ba⁺. Jëeh⁺ hor⁻ he⁻ sa⁻ leeh⁺ jäh⁺ kyah⁺. ⁴ Tääh⁺ ga⁻ miih⁻ dsa⁻ kyaah⁺ hne⁻ jee⁺ jwii⁻ Sardis na⁻, hi⁻ sa⁻ ma⁻ mi⁻ soh⁺ sa⁻ hmiih⁻ kih⁺. Hi⁻ he⁺ na⁻ ngë⁺ kyaah⁺ jnä⁺ kyeh⁺ hmiih⁻ tø⁻ jlëë⁻, jëeh⁺ lä⁻ ja⁻ lle⁺ le⁺ kiyh⁺. ⁵ Hi⁻ ga⁻ lih⁺ mi⁻ te⁺, hi⁻ he⁺ këh⁺ hmiih⁻ tø⁻ jlëë⁻. Sa⁻ chen⁻ jmi⁻ kiyh⁺ he⁻ na⁻ sii⁻ né⁺ je⁻ jee⁺ na⁻ sii⁻ jmi⁻ kih⁺ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ na⁻ jnä⁺ kih⁺ Dio. Hi⁻ mi⁻ jnäan⁺ cha⁻ né⁺ Täa⁺ kyaan⁺ hi⁻ cha⁻ né⁺ ángele kyaay⁺ he⁻ kyuu⁺ jnih⁺. ⁶ Hi⁻ hnøø⁺ heeh⁺ juu⁺ la⁻, wa⁺ heeyh⁻ he⁻ hlëeh⁺ Jmi⁻ lle⁺ Na⁻ jngii⁺ kih⁺ lä⁻ jë⁻ gwah⁺.”

Juu' la⁻ ga⁻ chee⁺ Jwaa⁻ kih⁺ gwah⁺ jwii⁻ Filadelfia

⁷ Sii⁺ kih⁺ ángel hi⁻ na⁻ hñaa⁺ gwah⁺ jwii⁻ Filadelfia: “He⁻ la⁻ jäh⁺ hi⁻ na⁻ jngëë⁺, hi⁻ jmee⁻ ju⁻ dsoo⁻, hi⁻ chooh⁻ jø⁻ ñe⁻ kih⁺ David. Jee⁺ näy⁻ ni⁻ jaa⁻ sa⁻ jne⁺, jee⁺ jney⁻ ni⁻ jaa⁻ sa⁻ ná⁺: ⁸ Ma⁻ ba⁺ jnä⁺ lä⁻ jë⁻ he⁻ jmeeh⁻. Na⁺ ma⁻ na⁻ na⁻ jwë⁺ kyah⁺ he⁻ ma⁻ nän⁺,

he- ni- jaa- sa- le- ha- kyah-1. Ma-ke- miih- ga- be- cha- kyah-1, ma-hooh- ba- hne- juu- kin-1. Ni- koo- ha- sa- ma- jah- sa- kyuu- jna-1. ⁹La-la- jmeen- kih- hi- laa- kya- Tana- hi- koo- jah- laay- judiu. Peer- ta- juuy- ba- ja-1. He- ja- jmeen- ya- naay- ya- juyh- jney- hu- tiih-1, hi- jmeen- mi- jnaay- he- ma- la- hnaan- hne-1. ¹⁰Ma- kwieh- ba- hoh- kyaah- mada- he- ga- jmeen- kyah-1. He- ja- haan- hne- kih- he- wi- he- na- ga- ja- la- kaa- jmi- gyuu- wa- ra- ga- te- jee- jee- Dio- che- la- dsaa- ds- dsa- hi- taah- la- kaa- hwa- kyaah- he- wi- ja-1. ¹¹Chah- ba- jahn-1. Chooh- koo- hweh- nuuh- he- ma- hnah- mah- ni- jaa- sa- jnuuh- coron- kyah-1. ¹²Kih- hi- ga- lih- mi- te-1, jmaa- jnih- la- koo- hma- ds- kih- gwah- he- la- kih- Dio- kyaan-1, jih- koh- sa- ya- heey- jee- ja-1. Ne- kiyh- siin- jmi- kih- Dio- kyaan- kyaah- jmi- kih- jee- jmi- kih- Dio- kyaan- ka- lah- he- chee- Jerusalen- hme- he- jyoo- gyuu-1 jmi- gyuu- kih- Dio- kyaan-1, hi- siin- ne- kiyh- jmi- hme- kin-1. ¹³Hi- hn- heh- juu- la-1, wa- heyh- he- hleeh- Jmi- lle- Na- jngii- kih- la- je- gwah-1.”

Juu- la- ga- chee-1 Jwa- kih- gwah- jmi- Laodicea

¹⁴Si- kih- angel- hi- na- hnaa- gwah- jmi- Laodicea: “Hi- la- hi- laa- dsoo- hi- mi- te- juu- kih-1, he- ba- hniy- kway- ju- dsoo-1. Hi- he- laa- to- ne- kih- jee- la- je- he- ga- jmee- Dio. Jayh- la- la- : ¹⁵Ma- ba- jna- la- je- he- jmeeh-1, ni- sa- gyuh- ni- sa- laah- hne-1. Llu- ba- wa- ra- jah- kih- gyuh- o- laah-1. ¹⁶Kih- he- sa- gyuh- ni- sa- laah-1, he- ja- nun- hne- ta- wa- hoon-1, kih- ko- hi- pih- ba- laah- hne-1. ¹⁷Jeeh- hne- jawh-1: Jna- chan- kuu-1, hi- ma- llaan- hniin- llu-1, mo- so- cha- he- ga- jmee- bii- kin-1. Sa- neh- he- laah- jaa- hi- na- hee-1, hi- mo- so- jmaa- ta-1, hi- ta- nee-1, hi- tu- hi- jaa- hi- kwah-1. ¹⁸Jna- kwan- nuuh- kyah-1, ki- jna- la- ku- no- he- ma- na- llu- kyaah- je-1, mah- la- cha- cha- miih- kyah-1. Hi- la- hmih- to- he- keh- mah- sa- jee- dsa- la- o- hih- he- kwah-1. Hi- toh- me- min- mah- la- jna- llu-1. ¹⁹Jna- juuhn- kiyh- mah- heeh- wi- la- je- hi- hnaan-1. He- ja- wa- jee- hoh- he- haah- jwe- kih- Dio, chaah- hnaah-1. ²⁰Hi- jna- cheh- ho- haah- teen-1. Cher- mah- cha- hi- nuu- juu- kin- mah- nay- ho- haah-1, dsa- hen- jmeen- ma- nuu- kyaayh-1, hi- hniy- kyaah- jna- ka- lah-1. ²¹Hi- ga- lih- mi- te-1, kwan- gay- kyaah- jna- jee- jmeen- hih-1, ja- ba- la- koo- ga- lih- ga- mi- ten-1, he- ja- ga- gyan- koo- kih- Taa- kyaan-1. ²²Hi- hn- heh- juu- la-1, wa- heyh- he- hleeh- Jmi- lle- Na- jngii- kih- la- je- gwah-1.”

4

Dsa- kaah- he- ga- jmaa- joo- Dio

¹Ma- ng- he- ja-1, ga- jee- koo- ho- haah- na- na- gyuu- jmi- gyuu-1. Hi- ja- ba- lle- he- ga- nuun- la- ma- to- ne-1, he- nuuh- la- koo- hi- luu- hoo-1, ga- hleeh- kyaah- jna-1, ga- jah-1: —Wi- ta- la- mah- heeh- hne- hee- na- le- ta- cha- ne- ga- —ga- siyh- jna-1.

²La- chah- ja- ma- cheh- jmi- lle- kin- gyuu-1. Jee- ja- ga- jee- koo- hma- sii- hi- ne- hma- sii- ma- gya- jaa- hi- laa- joo-1. ³Hi- ma- gya- jee- ja-1, ma- jnaay- la- koo- mi- kuu- he- chee- jaspe- kyaah- cornalina. Ma- jna- la- ku- la- jii- jee- ma- gay- ja-1, jaa- mi- kuu- he- jna- jih- gyeh- la- koo- jna- jih- gyeh- esmeralda. ⁴Hi- la- ku- la- jii- kih- hma- sii- ma- to- ga- jyoh- gyii- kye- hma- sii-1. Ne- hma- sii- ja-1, ma- taah- gyii- kye- dsa- gyuu- hi- ma- kye- hmi- to- hi- ma- lley- coron- he- la- kyaah- ku- no-1. ⁵Jee- ma- chih- hma- sii- juuh- ja-1, ma- jmee- je- nih- hi- ma- ni- hi- ma- nuuh- ma- hleeh- dsa-1. Hi- ma- na- hih- gyii- mi- se- he- ma- koo- cha- ne- hma- sii- ja-1. He- ja- ma- la- la- je- gyii- jmi- lle- kih- Dio. ⁶Cha- ney- jee- ma- gay- ja-1, ma- na- jaa- he- la- la- koo- hu- he- jee-1, he- juuh- la- koo- jmi- neeh-1.

Koo- kih- hma- sii- he- ma- chih- to- dsaah- kih- jee- la- je- hma- sii- he- ma- to- la- ku- la- jii- ja-1, ma- taah- kye- jah- hi- ma- choo- mi- ne- ta- ka- luuy- hi- ta- cha- ney-1. ⁷Hi- to- ne- jah- he- ma- laa- la- koo- jaa- leon-1. Jee- ga- te- uu- jah- he- ma- laa- la- koo- jaa- kya- mah-1. Jee- ga- te- uu- jah- he- ma- la- mo- ney-1, la- la- mo- ney- jaa- dsa- nuuh-1. Hi- jee- ga- te- kye- jah- he- ma- laa- la- koo- jaa- mi- hi- hee-1. ⁸La- jee- kye- jah- he- ma- choo- jni-1

sa'kyooy'. Lã'ku' lä'jii' ma' choo' cha-miih' mi'nëy'. Lã'jmi' lä'hwë' sa' ma' tøy' ma' jäyh':

Na-jngëë', na-jngëë', na-jngëë' laa' Dio Dsa-jøøh' jnän' hi' cha' ga-lã'jë' be' kih'.

Hi' na' ma' laa', hi' na' laa' na', hi' ja-ba' hi' na' llaah' ka-läh'.

⁹ Lã'jëë' jah' he' ma' jmääy' jøøh' hi' gya' né' hma-sii' he', hi' chaa' lä'jë' joh' jmi' cha'. Ma' hnäy' cha-miih' hi' ma' kway' tí'hmaah' kiyh'. Koo' há' koo' há' he' ma' jmeey' lä'ja-, ¹⁰ lä'jëë' gyii'kyee' dsa-gyuu' ma' juuh' jné' chá'në' hi' gya' jmeey' hih' he', jmeey' juuh' kih' hi' chaa' lä'jë' joh' jmi' cha'. Ma' jwäy' coron kiyh' chá'nëy', ma' jäyh':

¹¹ Hne' Dio, Dsa-jøøh' kyaa' jnääh',

jaa' hne' ba' hi' jmää' jnääh' jøøh'.

Kyah' hne' ba' jmeey' jnääh' juuh',

kyah' ba' la' ga-lã'jë' be'.

Jëh', hne' ba' ga'jmeeh' lä'jë' he' cha'.

Lã' hyoh' hoh' hñaah' ga'jmeeh', he' ja' ba' cha'.

5

Jee' la' hlëéh' kih' koo' je' he' na' bã' he' ma' chooh' Borrego mäh'

¹ Hi' ma' gya' jmeey' hih' he', ga'jëen' ma' chooyh' kyaah' gooy' ra-llu' koo' je' he' na-sii' ta' neh', hi' na-sii' ta' ka'luu' ka-läh', na-gyoh' gyii' jiih'. ² Hi' ga'jëen' jaa' ángel beë' hi' ma' hlëéh' kyaah' be', ga'jäyh':

—¿Hii' na' hi' na-ngë' jwë' jii' lä'jë' he' na-gyoh' gyii' jiih' ja' mah' niyh'?

³ Pero sa' ga'jnää' ni' jaa' hi' lih' ma' jii' je' ja' mah' ma' hëy', ni' gyuu' jmi-gyuu', ni' hwa' la', ni' neh' hwa' ka-läh'. ⁴ Peer' ga'hooh' cha-miih', kih' he' sa' chaa' ni' jaa' hi' na-ngë' jwë' ma' niyh' je' ja' mah' ma' hëy'. ⁵ Pero jaa' jee' lä'jëë' dsa-gyuu' he' ga'siiyh' jnä':

—Mo'to' hoo'h' cha-miih'. Hii' León la' hi' na'jnää' kih' Judá, ja' ba' sa'ju' kih' David, hi' la' ba' ga'lih', he' ja' na-ngëy' jwë' jiiy' lä'jë' gyii' he' na-gyoh' ja' mah' niyh' — ga'jäh' dsa-gyuu' siih' jnä'.

⁶ Hi' ga'jëë' jnih', laay' lä'koo' jaa' borrego mäh' hi' ma' cheh' koo' kih' hi' ma' gya' jmeey' hih', to'dsaah' kih' kyee' jah' he', hi' ja-ba' jee' kih' lä'jëë' dsa-gyuu' he'. Borrego he' ma' jnääh' lä'koo' borrego hi' ma-jngëéh' dsa- né' na'hyoo', ma' lle' gyii' 'jøø' lley', hi' ma' choo' gyii' mi'nëy'. He' ja' la' gyii' jmi-lle' kih' Dio he' ga'cheey' lä'kaa' hwa'. ⁷ Borrego mäh' he' ngooy' mah' ga'kay' je' he' ma' há' ja'goo' ra-llu' kih' hi' jmeey' hih' he'. ⁸ Lã' ma' ga'sooyh' je' ja-, lä'jëë' kyee' jah' he' hi' lä'jëë' gyii'kyee' dsa-gyuu' ka-läh' ga'juuh' jné' chá'nëy'. Lã'jaa' lä'jaa' ma' chooh' ma' koo' tu' he' choo' cha-miih' sí'ñe', hi' ma' chooyh' ka-läh' ma' koo' kyaah' he' na-la' kyaah' ku'nøø' he' na-kah' kyaah' chu'. Chu' ja' la' kwaan' juu' kih' hi' na-jngëë' hi' tääh' ngii' kih' kih' Dio. ⁹ Ga' lä'jëë' ba' hi' he' ma' há' koo' su' hmëë', ma' jäyh':

Jaa' hne' ba' na-ngëh' jwë' sooh' je' na-, mah' jiih' lä'jë' gyii' he' na-gyoh' ja'.

Jëh' ga'jngëéh' dsa- hne-, ga'lääh' jnääh' kyaah' jma' kyah' mah' ga'ngëéh' jnääh' kih' Dio.

Ga'lääh' ga'lã'jëë' nëë' dsa- hi' hlëéh' lä'koo' lä'koo' juu', hi' tääh' lä'kaa' jwii', hi' lä'kaa' hwa' jee' tääh' dsa- hi' jmeey' hih'.

¹⁰ Ga'hñaah' jnääh' dsa-ta' kaa', ga'hñaah' jnääh' jmi-dsa- mah' jmeey' jnääh' ta'he' kih' Dio jnän',

hi' lä'ja' jmeey' jnääh' hih' kih' dsa- hi' tääh' lä'kaa' jmi-gyuu'.

¹¹ Chah' ba' ga'jëen' ka-läh', ga'nuun' ma' hlëéh' jwëë' ángele lä'ku' lä'jii' kih' hi' ma' jmeey' hih' jee' ja-, kyaah' jah' he', hi' kyaah' dsa-gyuu' he'. Joh' millón sa' tee' hi' ma' tääh' jee' ja-. ¹² Lã'jëë' hi' he' ma' hlëéh' ki' gaa-, ma' jäyh':

Borrego mäh¹ hi⁻ ga⁻ jngiih¹ dsa⁻ kih¹,
 hi⁻ na⁻ ba⁻ na⁻ ngē¹ jwē¹ he⁻ cha⁻ lä⁻ jē⁻ be¹ kih¹, he⁻ cha⁻ cha⁻ miih⁻ kiyh¹,
 he⁻ kyuyh⁻ ga⁻ lä⁻ jē⁻ ba¹, he⁻ cha⁻ cha⁻ miih⁻ be¹ kiyh¹,
 he⁻ lä⁻ gah⁻ jnih¹, he⁻ jmeen¹ juuh⁻ kiyh¹, hi⁻ he⁻ hä⁻ jne¹ kiyh¹.

¹³ Koo⁻ ka⁻ läh¹ ga⁻ nuun¹ kih¹ ga⁻ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ tääh¹ gyuu¹ hi⁻ ga⁻ jmää¹ Dio, lä⁻ kye⁻ hi⁻
 ga⁻ jmääy¹ hi⁻ tääh¹ hwa¹ la⁻, hi⁻ neh¹ ga⁻ kih¹ hwa¹ la⁻ hi⁻ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ tääh¹ neh¹ jmi⁻ neeh⁻
 hi⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ ga⁻ cha⁻ nē¹ kih¹. Lä⁻ jēē⁻ hi⁻ he⁻ ma¹ jāh¹:

Wa¹ hān¹ kih¹ hi⁻ gya¹ jmee⁻ hih¹ nē¹ hma⁻ sii⁻, wa¹ hān¹ kih¹ Borrego mäh¹, wa¹ gah⁻ jnih¹,
 wa¹ jmeen¹ juuh⁻ kiyh¹ hi⁻ wa¹ cha⁻ cha⁻ miih⁻ be¹ kiyh¹ ga⁻ lä⁻ jē⁻ joh¹ jmi¹ cha⁻.

¹⁴ Lä⁻ jēē⁻ kyeē¹ jāh¹ he⁻ ma¹ jāh¹:

—Wa¹ la¹ lä⁻ ja⁻.

Hi⁻ lä⁻ jēē⁻ gyii¹ kyeē¹ dsa⁻ gyuu¹ he⁻ ga⁻ juuh¹ jnēy¹, ga⁻ jyooy¹ lley¹ lä⁻ ga⁻ tē¹ hwa¹ mah¹
 ga⁻ jmeey¹ juuh⁻ kih¹ Dio.

6

Lä⁻ jē⁻ gyii¹ he⁻ na⁻ gyoh¹ ja⁻

¹ Ga⁻ jii¹ Borrego mäh¹ koo⁻ jwēē¹ he⁻ na⁻ gyoh¹ ja⁻, ga⁻ jēēn¹. Ja⁻ ga⁻ ga⁻ nuun¹ ga⁻ hlēēh¹
 jaa⁻ kih¹ jee¹ lä⁻ jēē⁻ kyeē¹ jāh¹ he⁻. Lle¹ kiyh¹ ma¹ nuuh¹ lä⁻ koo⁻ kii⁻ hii⁻ ñih¹, ga⁻ jāyh¹:

—Ña⁻ mah¹ jēē⁻.

² Ma¹ ga⁻ jēēn¹, ga⁻ jēēn¹ jaa⁻ kya¹ jiih¹ täā⁻. Hi⁻ ma¹ dsēē⁻ kya¹ jiih¹ he⁻ ma¹ chooh⁻ koo⁻
 hma⁻ he⁻ tey⁻ flecha. Ga⁻ hyoyh¹ koo⁻ coron hi⁻ ya⁻ hēēy¹ ma⁻ na⁻ lluy¹ mah¹ liyh⁻ jee⁻
 hni⁻.

³ Lä⁻ ma¹ ga⁻ jiiy¹ jee¹ ga⁻ tē¹ to¹ jwēē¹ he⁻ na⁻ gyoh¹ ja⁻, ga⁻ nuun¹ ga⁻ hlēēh¹ jee¹ ga⁻ tē¹
 uu¹ jāh¹ he⁻, ga⁻ jāyh¹:

—Ña⁻ mah¹ jēē⁻.

⁴ Ya⁻ hēē¹ jñah¹ kya¹ jiih¹ gyuu¹ jih¹. Hi⁻ ma¹ dsēē⁻ kya¹ jiih¹ he⁻ ga⁻ hyoyh¹ koo⁻ ñe¹ tuuh⁻
 juuh⁻. Lä⁻ ja⁻ ga⁻ hyoyh¹ be¹ mah¹ jñuuyh¹ he⁻ hii¹ tii¹ kih¹ dsa⁻ jmi⁻ gyuu¹. Llay¹ hni⁻
 mah¹ jngēēh¹ dsa⁻ dsa⁻ kyaah¹.

⁵ Lä⁻ ma¹ ga⁻ jiiy¹ jee¹ ga⁻ tē¹ hnē⁻ jwēē¹ he⁻ na⁻ gyoh¹ ja⁻, ga⁻ nuun¹ kih¹ jee¹ ga⁻ tē¹ uu⁻
 jāh¹ he⁻, ga⁻ jāyh¹:

—Ña⁻ mah¹ jēē⁻.

Hi⁻ ga⁻ jēēn¹ jaa⁻ kya¹ jiih¹ läh⁻. Hi⁻ ma¹ dsēē⁻ kya¹ jiih¹ läh⁻ he⁻ ma¹ chooh⁻ koo⁻ kyaah¹
 hih¹. ⁶ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ nuun¹ ga⁻ hlēēh¹ to¹ dsaah¹ jee¹ kih¹ lä⁻ jēē⁻ kyeē¹ jāh¹ he⁻, ma¹ jāyh¹:

—To¹ ñe¹ mi¹ trigo la¹ kih¹ koo⁻ jmi¹ ta¹. Hi⁻ jñii¹ ñe¹ mi¹ cebada la¹ kih¹ koo⁻ jmi¹ ta¹.
 Pero ta¹ heē¹ naa¹ ni¹ jmih¹ mi¹ jēh¹ ma⁻ äā⁻.

⁷ Lä⁻ ma¹ ga⁻ jiiy¹ jee¹ ga⁻ tē¹ kye¹ he⁻ na⁻ gyoh¹ ja⁻, ga⁻ nuun¹ kih¹ jee¹ ga⁻ tē¹ kye¹ jāh¹
 he⁻, ga⁻ jāyh¹:

—Ña⁻ mah¹ jēē⁻.

⁸ Ma¹ ga⁻ jēēn¹, ga⁻ jēēn¹ jaa⁻ kya¹ jiih¹ näā⁻. Hi⁻ ma¹ dsēē⁻ kya¹ jiih¹ he⁻ ma¹ chee⁻ Hi⁻
 Na⁻ juu¹, jāh⁻ kaah⁻ kiyh¹ ma¹ jnä¹ cha¹ je⁻. Ga⁻ hyoyh¹ be¹ kih¹ koo⁻ kiih⁻ kih¹ jmi⁻ gyuu¹
 mah¹ jngēēy¹ dsa⁻ kyaah¹ ñe¹ tuuh⁻, kyaah¹ kyoō¹, kyaah¹ dsoō¹, hi⁻ kyaah¹ jāh¹ häā¹ hi⁻
 chaa⁻ hwa¹ la⁻.

⁹ Ma¹ ga⁻ jiiy¹ jee¹ ga⁻ tē¹ hñā¹ he⁻ na⁻ gyoh¹ ja⁻, ga⁻ jēēn¹ ta¹ hwa¹ kih¹ na¹ hyoo¹ lä⁻ jēē⁻
 dsa⁻ hi⁻ ga⁻ juu¹ kwaan⁻ kih¹ juu¹ kih¹ Dio hi⁻ kwaan⁻ kih¹ he⁻ ga⁻ mi⁻ tey¹ kway⁻ ju¹ dsoo¹.

¹⁰ Hi⁻ he⁻ ma¹ hlēēh⁻ kii⁻:

—Hne⁻ Dio hi⁻ na⁻ jngēē¹ hi⁻ laa¹ ju¹ dsoo¹, ¿lih¹ ba¹ llah¹ ta¹ mah¹ teeh¹ jwii⁻ kih¹ dsa⁻
 hi⁻ tääh¹ hwa¹, hi⁻ ga⁻ tuu¹ jma⁻ kyaa¹ jnääh¹?

¹¹ Lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaa⁻ ga⁻ hyoh¹ hmiih⁻ tōō⁻, hi⁻ ga⁻ la¹ mada⁻ kiyh¹ mah¹ teeyh⁻ dsēy¹ koo⁻
 ga⁻ ko⁻ hwēē¹ lä⁻ jiih¹ dsēē¹ øoyh⁻, hi⁻ jmee⁻ ja⁻ ba¹ ta¹ ja⁻ hi⁻ lle⁻ kih¹ juu¹ ja⁻ ba¹ lä⁻ koo⁻
 ga⁻ juuy¹ hñiiy¹.

¹² Hi⁻ ga⁻jëen¹ ma⁻ ga⁻näy¹ jee⁻ ga⁻të¹ jñii¹ he⁻ na⁻gyoh¹ ja⁻. Ga⁻jeh¹ wi¹ jwërte hwa¹, ga⁻lä⁻lä⁻lä⁻h⁻ nē⁻ hyoo⁻, lä⁻koo⁻ lä⁻h⁻ hmiih⁻ he⁻ kēh⁻ dsa⁻ hi⁻ ti⁻meeh⁻ dsē⁻ lä⁻ ma⁻ dsa⁻juu⁻ hi⁻ chaa⁻ kiyh¹. Hi⁻ nē⁻ sih⁻ ko⁻lla⁻ ga⁻lä⁻gyuu⁻ jma⁻. ¹³ Ga⁻hlaa¹ nuu⁻ hi⁻ ma⁻ hēē⁻ gyuu¹ lä⁻ ga⁻tē¹ hwa¹, lä⁻koo⁻ hla⁻ mi⁻higo gyuu¹ hma⁻ kih¹, wa⁻ra⁻ ga⁻jmeē⁻ lle⁻ tā⁻. ¹⁴ Gyuu¹ jmi⁻gyuu⁻ ga⁻ääh¹ go⁻te⁻ lä⁻koo⁻ mo⁻je⁻ he⁻ dsa⁻gyee⁻ kih¹ hñii¹. Ga⁻lä⁻jē⁻ moh¹ kyaah¹ lä⁻jē⁻ hwa¹ he⁻ tääh¹ jee⁻ jmi⁻ñeeh⁻ ga⁻lä⁻sii⁻ høø¹. ¹⁵ Lä⁻jēē⁻ rey hi⁻ chaa⁻ hwa¹, dsa⁻kaah¹, dsa⁻ cha⁻ kuu⁻, juu⁻ hløø¹, hi⁻ lä⁻jēē⁻ hi⁻ bee⁻ ga⁻, lä⁻jēē⁻ hi⁻ na⁻hnēē⁻ jmeē⁻ ta⁻, hi⁻ hi⁻ sa⁻ na⁻hnēē⁻ ga⁻hmääh⁻ neh⁻ too⁻ kuu⁻ hi⁻ neh⁻ kuu⁻ hloo⁻. ¹⁶ Lä⁻jēē⁻ hi⁻ he⁻ ga⁻jäh¹ siiyh⁻ moh¹, ga⁻siiyh⁻ hloo⁻ ka⁻lä⁻h⁻:

—Wa⁻ hla¹ hnäh¹ nē⁻ kya¹ jnääh¹, hmää¹ jnääh¹ kih¹ hi⁻ gya¹ jmeē⁻ hih⁻ oo⁻, hmää¹ jnääh¹ kih¹ Borrego mäh¹ hi⁻ hää¹ oo⁻ mah¹ sa⁻ jēēy¹ jnääh¹. ¹⁷ Jēēh¹ ma⁻ dsēē⁻ jmi⁻juu⁻ he⁻ ya⁻ jēē⁻ dsēy¹. ¿Hi⁻ ba⁻ tää⁻ tee⁻ kyaayh¹? —ga⁻jäyh¹.

7

Hñä⁻laa⁻ na⁻dsē⁻ to⁻laa⁻ kyeē⁻ mil tē⁻ hi⁻ laa⁻ lee⁻ jee⁻ jwi⁻ Israel

¹ Ma⁻ngēē⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻jëen⁻ kyeē⁻ ángele hi⁻ ma⁻ cheh¹ lä⁻jē⁻ kye⁻ sa⁻kiih⁻ kih¹ hwa¹. Sa⁻ ma⁻ kway⁻ jwē⁻ ma⁻ dsa⁻ngēē⁻ lle⁻ nē⁻ hwa¹, ni⁻ nē⁻ jmi⁻ñeeh⁻, ni⁻ jee⁻ cha⁻ chaah¹ hma⁻. ² Hi⁻ ga⁻jëen⁻ jñah¹ ángel hi⁻ ja⁻ ta⁻ jee⁻ hya⁻ hyoo⁻, hi⁻ ma⁻ chooh⁻ sello kih¹ Dio hi⁻ na⁻jiih⁻. Ga⁻tēēy¹ koo⁻ ki⁻gaa⁻ kih¹ lä⁻jēē⁻ kyeē⁻ hi⁻ ma⁻ tääh¹ he⁻ hi⁻ ga⁻hyoh¹ be⁻ mah¹ jmeey⁻ dsoo⁻ kih¹ hwa¹ hi⁻ kih¹ jmi⁻ñeeh⁻ ka⁻lä⁻h⁻. ³ Ga⁻jäyh¹:

—Ta⁻ jmeē⁻ dsoo⁻ kih¹ hwa¹ ni⁻ kih¹ jmi⁻ñeeh⁻, ni⁻ kih¹ ni⁻ koo⁻ chaah¹ hma⁻ ta⁻ko⁻jiih⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻lä⁻ lii⁻ mo⁻kye⁻ lä⁻jēē⁻ hi⁻ jmeē⁻ ta⁻he⁻ kih¹ Dio jnän⁻.

⁴ Ja⁻ga⁻ ga⁻nuun⁻ ma⁻tē⁻ hñä⁻laa⁻ na⁻dsē⁻ to⁻laa⁻ kyeē⁻ mil dsa⁻ hi⁻ ma⁻laa⁻ lee⁻ kih¹ jee⁻ lä⁻jēē⁻ nää⁻ dsa⁻ kya¹ Israel. ⁵ Dsa⁻ kya¹ Judá, tee⁻ gya⁻to⁻ mil hi⁻ ma⁻laa⁻ lee⁻, hi⁻ kya¹ Rubén, tee⁻ gya⁻to⁻ mil, hi⁻ kya¹ Gad, tee⁻ gya⁻to⁻ mil, ⁶ Hi⁻ kya¹ Aser, tee⁻ gya⁻to⁻ mil, hi⁻ kya¹ Neftalí, tee⁻ gya⁻to⁻ mil, hi⁻ kya¹ Manasé, tee⁻ gya⁻to⁻ mil, ⁷ hi⁻ kya¹ Simeón, tee⁻ gya⁻to⁻ mil, hi⁻ kya¹ Leví, tee⁻ gya⁻to⁻ mil, hi⁻ kya¹ Isacar, tee⁻ gya⁻to⁻ mil, ⁸ hi⁻ kya¹ Zabulón, tee⁻ gya⁻to⁻ mil, hi⁻ kya¹ José, tee⁻ gya⁻to⁻ mil, hi⁻ kya¹ Benjamín, tee⁻ gya⁻to⁻ mil.

Jwēē⁻ jwërte dsa⁻ hi⁻ ma⁻ kye¹ hmiih⁻ tøø⁻ jmah¹

⁹ Ma⁻ngēē⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻jëen⁻ jwēē⁻ jwërte dsa⁻ hi⁻ ni⁻ jaa⁻ sa⁻ tää⁻ hēēy¹. Jee⁻ ja⁻ ma⁻ tääh¹ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ lä⁻kaa⁻ hwa¹, lä⁻jēē⁻ nää⁻ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ lä⁻kaa⁻ jmi⁻gyuu⁻, dsa⁻ hi⁻ hlēēh⁻ lä⁻koo⁻ lä⁻koo⁻ juu⁻ kih¹, ma⁻ tääh¹ cha⁻nē⁻ hi⁻ gya¹ jmeē⁻ hih⁻ he⁻, hi⁻ cha⁻nē⁻ Borrego mäh¹. Lä⁻jēē⁻ hi⁻ he⁻ ma⁻ kye¹ hmiih⁻ tøø⁻ hi⁻ ma⁻ chooyh⁻ gooh¹ hma⁻su⁻. ¹⁰ Ga⁻lä⁻jēē⁻ ma⁻ hlēēh⁻ ki⁻gaa⁻, ma⁻ jäh¹: “Dio jnän⁻ hi⁻ gya¹ jmeē⁻ hih⁻ na⁻, kyaah¹ Borrego mäh¹ kyaay¹, hi⁻ na⁻ ma⁻lää⁻ jne⁻.” ¹¹ Lä⁻jēē⁻ ángele hi⁻ ma⁻ tääh¹ lä⁻ku⁻ lä⁻jii⁻ kih¹ hi⁻ gya¹ jmeē⁻ hih⁻ he⁻, kyaah¹ lä⁻jēē⁻ dsa⁻gyuu¹, kyaah¹ lä⁻jēē⁻ kyeē⁻ jah¹ he⁻, ga⁻juuyh¹ jñey⁻ cha⁻nē⁻ hi⁻ jøøh¹, lä⁻jiih¹ ga⁻jyooy¹ lley⁻ lä⁻ ga⁻tē¹ hwa¹, ga⁻jmeey⁻ juu⁻ kih¹ Dio. ¹² Ga⁻jäyh¹:

Wa⁻ la⁻ lä⁻ja⁻, wa⁻ hán⁻ kiyh¹, laay⁻ jøøh¹, kyuyh⁻ cha⁻miih⁻, wa⁻ kwan⁻ ti⁻hmaah⁻ kiyh¹, wa⁻ gah⁻ jnih¹, cha⁻ be⁻ kiyh¹ hi⁻ beey¹.

Kih¹ Dio jnän⁻ wa⁻ la⁻ lä⁻ja⁻ lä⁻jē⁻ joh¹ jmi⁻cha⁻.

¹³ Jaa⁻ jee⁻ lä⁻jēē⁻ dsa⁻gyuu¹ he⁻ ga⁻ngii⁻ juu⁻ kin⁻, ga⁻jäyh¹:

¿Hi⁻ na⁻ hi⁻ kye¹ hmiih⁻ tøø⁻ hi⁻ tääh¹ la⁻, ha⁻ ta⁻ ma⁻ya⁻ nääy¹?

¹⁴ —Hne⁻ Dsa⁻ jøøh¹ kyaan⁻, ñeh⁻ ba⁻ hne⁻ —ga⁻jwi⁻ jnih¹.

Mah¹ ga⁻siiyh⁻ jnä⁻:

—Hi⁻ na⁻ na⁻ hi⁻ ga⁻hwēē⁻ jee⁻ ga⁻jēē⁻ dsa⁻ wi¹ jwërte. Ga⁻gyiyh¹ sa⁻hmiih⁻ kiyh¹, ga⁻jmeey⁻ tø⁻jlēē⁻ kyaah¹ jma⁻ kih¹ Borrego mäh¹. ¹⁵ He⁻ja⁻ ba⁻ na⁻ tääyh¹ cha⁻nē⁻ Dio jee⁻ jmeē⁻ hih⁻. Lä⁻jmi⁻ lä⁻hwē⁻ jmeey⁻ jmi⁻ jee⁻ chih¹ gwah⁻ kiyh¹. Hi⁻ hi⁻ gya¹ nē⁻ hma⁻sii⁻

hī jmeē hih̄ hē, jmeeȳ chā hih̄ kih̄ lā jēē hī tāāh̄ chānēȳ. ¹⁶ Jā jiih̄ mō sō jā lā kyoyh̄, nī hē jā lā kiī dsēȳ. Mō sō hēyh̄ hyoō, nī mō sō llā lliī kiyh̄. ¹⁷ Jēēh̄ Borrego māh̄ hī gyā tō dsaah̄ jeē chih̄ hmā sī nā, hī nā jāȳ hā jeē kuyh̄, hī jāȳ hā jeē hlā jmī hē jmeē chaā dsā. Mā jā mī kih̄ Dio jmī hē tuū mī nēȳ.

8

Gā jiiȳ jeē gā tē gyiī hē nā gyoh̄ jā

¹ Mā gā jiiȳ jeē gā tē gyiī hē nā gyoh̄ jā, gā kē tī sīh̄ gō tē gyūh̄ jmī gyūh̄, yā jāh̄ koō jwoō hor̄. ² Gā jēēn̄ gyeē ángele hī mā tāāh̄ chānē Dio. Gā hyoyh̄ gyiī luū hoō. ³ Jā gā jā jñah̄ gā ángel, gā nooȳ chānē nā hyoō. Mā chooyh̄ ñē hē koō wā chū hē nā lā kyaah̄ kū nō̄. Gā hyoyh̄ chā mīh̄ wā chū mah̄ gā jēȳ nē nā hyoō hē lā kyaah̄ kū nō̄ hē chih̄ chānē jeē gyā hī jmeē hih̄. Kyaah̄ hē jā, kwā bē kih̄ juū hē ngiī lā jēē hī nā jngēē. ⁴ Lā mā chooh̄ jā ángel ñē chū, gā soō ñē chū chānē Dio kō jōh̄ kyaah̄ jwoh̄ kih̄ hī nā jngēē. ⁵ Mā ngēē hē jā, gā kaȳ ñē jeē mā koō wā chū, mah̄ gā kaȳ jē hē nā चाह̄ kih̄ nā hyoō jā, gā jwāȳ tā hwā. Kyaah̄ hē jā gā nī, gā jmeē goō, gā jmeē jē ñih̄ hī gā jeh̄ wiī jwēte hwā.

Gā juū gyeē ángele luū hoō kih̄

⁶ Hī lā jēē ángele hī mā chooh̄ lā jē gyiī luū hoō gā llā lleȳ hooȳ mah̄ juuȳ. ⁷ Mā gā juū tō nē ángel luū hoō jā, gā saā gā jaā mī dsē̄ kyaah̄ jē tā hwā, nā kaah̄ nā gwēēh̄ kyaah̄ jmā. Lā gā koō kiih̄ kih̄ chaah̄ hmā gā koō hī gā koō lā jē nuū eeh̄. ⁸ Mā gā juū jeē gā tē uū ángel luū hoō jā, lā koō moh̄ juuh̄ lā jē hē gā hlā nē jmī ñeeh̄. Lā gā koō kiih̄ kih̄ jmī ñeeh̄ gā liī jmā. ⁹ Lā gā koō kiih̄ kih̄ hī chaā chā jmī ñeeh̄ gā juū, hī jā bā lā jā lā gā koō kiih̄ kih̄ lā jē barco gā heē gō tē. ¹⁰ Mā gā juū jeē gā tē uū ángel luū hoō kih̄, gā tah̄ gyūh̄ jaā nuū jōh̄ nā चाह̄ jē, hī laā lā koō hmā llē jē. Gā tayh̄ nē kih̄ lā gā koō kiih̄ jmī juuh̄ hī gā lloō lā gā tē jeē hyā jmī gwā. ¹¹ Nuū hē cheē Llih̄. Lā gā koō kiih̄ kih̄ jmī gā lā llih̄. Jwēē dsā gā juū kih̄ hē gā hīyh̄ jmī llih̄ jā. ¹² Mā gā juū jeē gā tē kyeē ángel hē, gā heē lā gā koō kiih̄ kih̄ hyoō, jā bā kō jā gā heē nē sīh̄, hī lā gā koō kiih̄ kih̄ nuū gā heē kā lah̄. Hē jā gā lā nā hoō lā gā koō kiih̄ kih̄ lā koō lā koō. Kih̄ hē jā, lā jmī lā hwē mō sō gā lā jñā lā gā koō kiih̄ kih̄ jmī gyūh̄. ¹³ Hī gā jēēn̄, mah̄ gā nuun̄ hēē jaā ángel tō dsaah̄ kih̄ gyūh̄ jmī gyūh̄, mā hlēȳh̄ kyaah̄ bē, mā jāyh̄:
—Jwiī, jwiī, jwiī dsā hī tāāh̄ hwā lā. Jēēh̄ tāāh̄ gā uū ángele hī jā gā juū luū hoō kih̄.

9

¹ Mā gā juū jeē gā tē hñaā ángel luū hoō, gā jēēn̄ jaā nuū gā tah̄ gyūh̄ jmī gyūh̄ lā gā tē hwā. Gā hyoyh̄ jō ñē kih̄ toō ñiih̄ hē dsōō lā gā tē chā jē. ² Mā gā nāȳ toō ñiih̄ jā, gā soō chā mīh̄ ñē, lā koō ñē kih̄ koō hwī juuh̄. Gā kah̄ ñē kyaah̄ llē mah̄ gā jlē̄ nē hyoō, hē gā jmeē ñē hē gā soō neh̄ toō ñiih̄ jā. ³ Jeē ñē jā gā hwēē iih̄ hī gā sā gā jñeē tā nē hwā. Gā hyoyh̄ bē jmeeȳ dsōō lā koō jmeē chā hnē hī chaā hwā lā. ⁴ Gā lā madā kiyh̄, mah̄ sā jmeeȳ dsōō kih̄ nuū hē dsā hyā hwā, nī koō gā hē eeh̄, nī kih̄ nī koō chaah̄ hmā. Mā lā kih̄ dsā hī sā lā liī mō kyē kaah̄ Dio, kih̄ hī hē bā jmeeȳ dsōō. ⁵ Pero sā gā hyoyh̄ jwē mah̄ jngēēȳ, koō heeyh̄ wiī bā koō hñaā sīh̄. Jeē jmeē dsōō iih̄ hē, jēē dsā wiī lā koō jēē dsā wiī jeē jmeē dsōō chā hnē hī chaā

jmi-gyuu⁺ la⁻. ⁶Jmii⁺ ja⁻ hnooh⁺ dsa⁻ ha⁻ lä⁺ jee⁺ juuy⁺ pero mo⁺ so⁺ jnøøyh⁺ he⁻ kyaah⁺ juuy⁺. Ma⁺ ke⁺ lä⁺ hnøøy⁺ jngëëyh⁺ hñiyy⁺, mo⁺ so⁺ juuy⁺.

⁷Iih⁻ he⁺ ma⁺ jnä⁺ lä⁺ jnä⁺ kya⁺jiih⁺ hi⁻ ma⁻ na⁻llu⁻ dsa⁻ nää⁺ jee⁺ hnii⁻. Ka⁺lley⁺ ma⁺ choo⁺ he⁻ la⁺ lä⁺ koo⁻ coron he⁻ na⁻ la⁻ kyaah⁺ ku⁺nøø⁻. Mo⁻ nøy⁺ ma⁺ jnä⁺ lä⁺ koo⁻ mo⁻ nē⁻ dsa⁻. ⁸Jñu⁻ lley⁺ ma⁺ jnä⁺ lä⁺ koo⁻ jñu⁻ lle⁺ dsa⁻ mē⁺. Cha⁻ jay⁺ ma⁺ jnä⁺ lä⁺ koo⁻ cha⁻ ja⁺ león. ⁹Na⁻ lääy⁻ kyaah⁺ ñe⁺ jmah⁺, hi⁺ sa⁺kyooy⁺ ma⁺ nūh⁺ lä⁺ koo⁻ jee⁺ ngē⁺ cha⁻ miih⁻ carret he⁻ cheeh⁻ kya⁺jiih⁺ hi⁻ hlii⁺ jee⁺ ga⁺ nää⁺ jee⁺ hnii⁻. ¹⁰Na⁺ kuuy⁺ ma⁺ choo⁺ hma⁻ kuu⁺ lä⁺ choo⁺ na⁺ kuuy⁺ cha⁺ hne⁺. Kyaah⁺ na⁺ kuuy⁺ ja⁻, ga⁺ jmeey⁺ dsoo⁺ kih⁺ dsa⁻ lä⁺ jiih⁺ ga⁺ tē⁺ hñaa⁺ sih⁻. ¹¹Dsa⁻ jøøh⁺ kya⁺ iih⁻ he⁺ ma⁺ laa⁺ ángel kya⁺ too⁻ ñiih⁺ ja⁻. Kyaah⁺ juu⁺ hebreo cheey⁻ Abadón, hi⁺ kyaah⁺ juu⁺ griego cheey⁻ Apolión. (Jmii⁻ kiyh⁺ hnøø⁺ jäh⁺: hi⁻ hee⁻ dsa⁻.)

¹²Ga⁻ ngēē⁺ to⁻ nē⁺ he⁻ wi⁺ ja⁻. Hi⁻ ga⁺ jā⁺ ga⁺ to⁺ he⁻ wi⁺ he⁻ ja⁻ ga⁺ jā⁺ jēē⁺.

¹³Ma⁺ ga⁺ jūū⁺ jee⁺ ga⁺ tē⁺ jñee⁺ ángel luu⁺ hoo⁺ kih⁺, ga⁺ nuun⁺ ga⁺ hlēēh⁺ jee⁺ kih⁺ lä⁺ jē⁺ kye⁺ jøø⁺ kih⁺ na⁺ hyoo⁻ he⁻ na⁻ la⁻ kyaah⁺ ku⁺nøø⁻ he⁻ ma⁺ chih⁺ cha⁺ nē⁺ Dio. ¹⁴Ga⁺ hlēēyh⁺ jee⁺ ga⁺ tē⁺ jñee⁺ ángel hi⁻ ma⁺ chooh⁻ luu⁺ hoo⁺ he⁺, ga⁺ siiyh⁺:

—Cheeh⁻ lä⁺ jēē⁺ kyeē⁺ ángele hi⁻ na⁻ hñuuh⁺ cha⁺ jmii⁻ jūūh⁻ he⁻ chee⁻ Eufrate.

¹⁵Hi⁺ ga⁺ cheeyh⁻ lä⁺ jēē⁺ kyeē⁺ ángele he⁺ hi⁻ ma⁻ na⁻llu⁻ kih⁺ hor⁺ ja⁻, jmii⁺ ja⁻, sih⁻ ja⁻, ji⁺ ñe⁻ ja⁻ mah⁺ jngëëyh⁺ la⁺ ga⁺ koo⁻ kiih⁺ kih⁺ dsa⁻ jmi-gyuu⁺. ¹⁶Ga⁺ tēē⁺ ga⁺ nuun⁺ ma⁺ tee⁺ to⁺ hñaa⁻ laa⁺ millón hløø⁺ hi⁻ ma⁺ dsēē⁺ kya⁺jiih⁺.

¹⁷Lä⁺ la⁻ ga⁺ lä⁺ jnä⁺ kin⁺ ma⁺ ga⁺ jēē⁺ kya⁺jiih⁺ he⁺. Lä⁺ jēē⁺ hi⁻ ma⁺ dsēēy⁺ he⁺, ma⁺ na⁻ løø⁻ mo⁻ dsēy⁺ ñe⁺ gyuu⁺, kyaah⁺ he⁻ eeh⁻, hi⁺ he⁻ nøø⁺ ka⁻ läh⁺. Lle⁺ kya⁺jiih⁺ he⁺ ma⁺ jnä⁺ lä⁺ koo⁻ lle⁺ león. Hi⁺ ma⁺ hwēē⁻ to⁻ hooy⁺ je⁻, ñe⁺, hi⁺ azufre. ¹⁸Ga⁺ tē⁺ la⁺ ga⁺ koo⁻ kiih⁺ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁺ juu⁺ kih⁺ lä⁺ jē⁺ hnē⁻ nēē⁺ he⁻ wi⁺ he⁻ ma⁺ hwēē⁻ hoo⁺ kya⁺jiih⁺ he⁺, he⁻ ma⁺ la⁺ je⁻, ñe⁺, hi⁺ azufre. ¹⁹Jēēh⁺, ma⁺ kye⁻ cha⁻ miih⁻ be⁺ hoo⁺ kya⁺jiih⁺ he⁺ kyaah⁺ kuuy⁺ ka⁻ läh⁺. Kuuy⁺ ja⁻ ma⁺ la⁺ lä⁺ laa⁺ miih⁻. Ma⁺ lle⁺ lley⁺ he⁻ kyaah⁺ ma⁺ jmeey⁻ dsoo⁺.

²⁰Dsa⁻ hi⁻ sa⁺ ga⁺ juu⁺ kyaah⁺ he⁻ wi⁺ ja⁻, ni⁺ lä⁺ ja⁻ sa⁺ ga⁺ lä⁺ dsaa⁻ dsēy⁺ he⁻ ma⁺ jmeey⁻ jūūh⁻ kih⁺ he⁻ na⁻ la⁻ kyaah⁺ gooy⁻. Sa⁺ ga⁺ tūy⁺ he⁻ ma⁺ jmääy⁻ jøøh⁺ lä⁺ jēē⁺ jmi⁻ lle⁺ hlēēh⁺, hi⁺ kih⁺ lä⁺ jē⁺ heeh⁺ he⁻ na⁻ la⁻ kyaah⁺ ku⁺nøø⁻, kyaah⁺ kuu⁺ tøø⁻, kyaah⁺ ñe⁺ hweh⁻, kyaah⁺ kuu⁺, hi⁺ kyaah⁺ hma⁻ ka⁻ läh⁺. Lä⁺ jē⁺ heeh⁺ ja⁻ sa⁺ jēē⁺, sa⁺ nuu⁻, hi⁺ ni⁺ sa⁺ ngē⁺. ²¹Hi⁺ ni⁺ sa⁺ ga⁺ lä⁺ dsaa⁻ dsēy⁺ he⁻ ma⁺ jngëëyh⁺ dsa⁻, he⁻ ma⁺ jmeey⁻ ji⁻ nah⁺, he⁻ ma⁺ kaayh⁻ wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻, hi⁺ he⁻ ma⁺ hēēy⁻.

10

Jaa⁻ ángel kyaah⁺ koo⁻ libro pih⁺

¹Ma⁻ ngēē⁺ he⁻ ja⁻, ga⁺ jēē⁺ jñah⁺ ángel hi⁻ beē⁺ jwërte hi⁻ ga⁺ jñaa⁺ gyuu⁺ jmi-gyuu⁺ na⁻ lää⁻ jni⁺, ma⁺ jnä⁺ miih⁻ kuu⁺ gyuu⁺ lley⁺. Mo⁻ nøy⁺ ma⁺ jnä⁺ lä⁺ jnä⁺ hyoo⁻, hi⁺ lä⁺ kyoo⁻ tiy⁺ ma⁺ la⁺ lä⁺ koo⁻ je⁻ he⁻ chih⁺ koo⁻ dsoo⁻. ²Ma⁺ hä⁺ ja⁺ gooy⁻ koo⁻ je⁻ pih⁺ na⁻ na⁻. Mah⁺ ga⁺ chiyh⁺ tiy⁺ ra⁻ lluu⁺ nē⁺ jmi⁻ ñeeh⁻, hi⁺ tiy⁺ ra⁻ kēh⁺ ga⁺ chiyh⁺ hwa⁺ kii⁺. ³Ja⁻ ga⁺ ga⁺ hlēēyh⁺ koo⁻ ki⁻ gaa⁻ lä⁺ koo⁻ ki⁻ gaa⁻ hooh⁻ león ma⁺ mi⁻ gaay⁺. Lä⁺ ma⁺ ga⁺ hlēēyh⁺ ja⁻, ga⁺ ngēēh⁻ kiyh⁺ gyeē⁺ ñih⁺. ⁴Ma⁺ ga⁺ ngēēh⁻ lä⁺ jēē⁺ gyeē⁺ ñih⁺ he⁺, ngoo⁺ ga⁺ jnä⁺ ma⁺ siin⁺, ma⁺ ga⁺ nuun⁺ ga⁺ hlēēh⁺ gyuu⁺, ga⁺ siih⁺ jnä⁺:

—Hmä⁺ lä⁺ jē⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻ hlēēh⁺ ñih⁺ na⁻, to⁻ ya⁻ sih⁻.

⁵Hih⁺ ángel hi⁻ ga⁺ jēē⁺ hi⁻ chih⁺ koo⁻ ti⁺ nē⁺ jmi⁻ ñeeh⁻ kyaah⁺ koo⁻ tiy⁺ hwa⁺ kii⁺ he⁺, ga⁺ chooy⁺ gooy⁻ ta⁺ gyuu⁺. ⁶Mah⁺ ga⁺ tääy⁻ hi⁻ chaa⁻ ga⁺ lä⁺ jē⁺ joh⁺ jmii⁺ cha⁻, he⁺ ba⁺ hi⁻ ga⁺ jmeē⁺ gyuu⁺ jmi-gyuu⁺ kyaah⁺ lä⁺ jē⁺ he⁻ jnä⁺ nē⁺ kih⁺, he⁺ ba⁺ hi⁻ ga⁺ jmeē⁺ hwa⁺, kyaah⁺ lä⁺ jē⁺ he⁻ ga⁺ cha⁻ nē⁺ kih⁺, hi⁺ he⁺ ba⁺ hi⁻ ga⁺ jmeē⁺ jmi⁻ ñeeh⁻ kyaah⁺ lä⁺ jē⁺ he⁻ ga⁺ cha⁻ kih⁺. Ga⁺ tääy⁻ hi⁻ he⁺ ga⁺ jäh⁺:

—Mo⁺so⁺ lä⁺hi⁺ ga⁺ cha⁻miih⁻ jmi⁺. ⁷ Jää⁺ ja⁻ ga⁺ juu⁺ jee⁺ ga⁺ tē⁺ gye⁺ ángel he⁺ luu⁺ hoo⁺ kih⁺, lä⁺ jē⁺ he⁻ na⁻ hmää⁺ kih⁺ Dio lä⁺ te⁺ lä⁺ koo⁻ ga⁺ jäh⁺ Dio siih⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁺ ngēē⁺ juu⁺ hi⁻ ma⁺ jmee⁺ ta⁺ he⁺ kiyh⁺ llo⁺ joo⁺ —ga⁺ jäh⁺ ángel he⁺.

⁸ Koo⁻ ka⁻ läh⁺ ga⁺ nuun⁺ ga⁺ hlēēh⁺ gyuu⁺ jmi⁻ gyuu⁺ kyaah⁺ jnä⁺, ga⁺ jäh⁺:

—Gwa⁻ go⁻ kye⁻ je⁻ pih⁺ na⁻ na⁻ he⁻ há⁺ ja⁺ goo⁻ ángel hi⁻ chih⁺ tii⁺ né⁺ jmi⁻ ñeeh⁻ kyaah⁺ né⁺ hwa⁺ oo⁺.

⁹ He⁻ ja⁻ ñeen⁺ jee⁺ ma⁺ cheh⁺ ángel mah⁺ ga⁺ ngiin⁻ je⁻ pih⁺ ja⁻. Mah⁺ ga⁺ siiyh⁺ jnä⁺:

—Hee⁻ la⁻, kuh⁺. He⁻ la⁻ jmee⁺ lä⁺ llih⁺ tu⁻ jlah⁺, pero neh⁺ to⁻ hoo⁺ lä⁺ øø⁺, lä⁺ koo⁻ øø⁺ jmi⁺ tah⁺.

¹⁰ Ja⁻ ga⁺ ga⁺ kan⁺ je⁻ pih⁺ he⁻ ma⁺ chooh⁻ ángel mah⁺ ga⁺ kuhn⁺. Ga⁺ lä⁺ øø⁺ neh⁺ to⁻ hoon⁺ lä⁺ koo⁻ øø⁺ jmi⁺ tah⁺. Ma⁻ la⁺ ma⁻ kuhn⁺ ga⁺ lä⁺ llih⁺ tu⁻ jlan⁺. ¹¹ Ja⁻ ga⁺ ga⁺ siiyh⁺ jnä⁺ ka⁻ läh⁺:

—Jmee⁺ bii⁺ míjnää⁺ juu⁺ kin⁻ ka⁻ läh⁺ kih⁺ cha⁻ miih⁻ jee⁺ jwi⁺, hi⁺ lä⁺ kaa⁻ hwa⁺ jee⁺ tää⁺h⁺ dsa⁻ hi⁻ jmee⁺ hih⁺, hi⁺ kih⁺ hi⁻ hlēēh⁺ lä⁺ koo⁻ lä⁺ koo⁻ juu⁺, hi⁺ kih⁺ lä⁺ jēē⁺ dsa⁻ ta⁺ kaa⁺.

11

Lä⁺ uu⁺ dsa⁻ hi⁻ kwa⁺ ju⁺ dsoo⁺ kih⁺ Dio

¹ Ma⁻ ngēē⁺ he⁻ ja⁻, ga⁺ hyohn⁺ koo⁻ hma⁻ he⁻ la⁺ hih⁺ he⁻ la⁺ lä⁺ koo⁻ síhma⁻ tah⁻, mah⁺ ga⁺ siiyh⁺ jnä⁺:

—Noo⁻, mah⁺ lla⁺ hih⁺ gwah⁺ kih⁺ Dio, kyaah⁺ na⁺ hyoo⁺, mah⁺ hee⁺ jah⁺ tee⁺ hi⁻ tää⁺h⁺ jmee⁺ juuh⁻ kih⁺ Dio. ² Wa⁺ jā⁺ ba⁺ kih⁺ ho⁺ hne⁺ kih⁺ gwah⁺ na⁻, sa⁺ lla⁺ hih⁺. Jēēh⁺ he⁻ ma⁻ na⁻ la⁺ hee⁺ hi⁻ sa⁺ laa⁺ judiu⁺ ba⁺ na⁻, mah⁺ jmeey⁺ he⁻ lla⁺ dsēy⁺ jee⁺ jwi⁺ na⁻ jngih⁺ to⁺ laa⁺ uu⁺ sih⁻. ³ Cheen⁻ uu⁺ dsa⁻ hi⁻ dsa⁻ kwa⁺ ju⁺ dsoo⁺ kin⁻. Kye⁺yh⁺ hmi⁺h⁻ he⁻ kēh⁻ dsa⁻ ma⁺ ti⁻ meeh⁻ dsē⁺. Ngēēy⁺ juu⁺ kin⁻ kih⁺ dsa⁺ koo⁻ mil dsē⁺ to⁺ hña⁻ loo⁺ na⁻ dsē⁺ to⁺ lo⁺ gya⁺ dsē⁺ gya⁺ jmi⁺ —ga⁺ siiyh⁺ jnä⁺.

⁴ Lä⁺ uu⁺ hi⁻ kwa⁺ ju⁺ dsoo⁺ kih⁺ Dio he⁺, laa⁺ kwaan⁻ lä⁺ koo⁻ to⁺ chaah⁺ hma⁻ olivo, hi⁺ laay⁺ kwaan⁻ lä⁺ koo⁻ to⁺ candelero he⁻ na⁺ jnä⁺ cha⁺ né⁺ Dio juu⁺ hwa⁺. ⁵ Cher⁺ mah⁺ chaa⁻ hi⁻ hnøø⁺ jmääy⁺h⁻ dsoo⁺, kyaah⁺ je⁻ he⁻ hwēē⁻ neh⁺ to⁻ hoo⁺ jēēy⁺ go⁻ te⁺ hi⁻ na⁻ høø⁺h⁺ kiyh⁺. Lä⁺ ja⁻ jmee⁺ bii⁺ juu⁺ wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻, hi⁻ hnøø⁺ jmääy⁺h⁻ dsoo⁺. ⁶ Lä⁺ uu⁺ dsa⁻ he⁺ na⁻ ngēy⁺ jwē⁺ he⁻ jmeey⁺ sa⁺ jā⁺ jma⁺ ta⁺ ko⁻ jiih⁺ ngēēy⁺ juu⁺ kih⁺ Dio. Lä⁺ ja⁻ na⁻ ngēy⁺ jwē⁺ jmeey⁺ kih⁺ jmi⁺ he⁻ lii⁺ jma⁻. Hi⁺ na⁻ ngēy⁺ jwē⁺ heeyh⁺ dsa⁻ lli⁺ wi⁺, lä⁺ joh⁺ jiih⁻ hnøø⁺ bih⁺.

⁷ Ma⁻ la⁺ ma⁻ dsēē⁺ jmi⁺ kway⁺ juu⁺ kih⁺ Dio, ya⁻ hēē⁺ jah⁺ hlēēh⁺ neh⁺ too⁻ ñiih⁺ kih⁺ cha⁺ je⁻ mah⁺ tee⁺ kyaah⁺ dsa⁻ he⁺, lä⁺ jiih⁺ lä⁺ liyh⁻ jngēēy⁺. ⁸ Ga⁺ ma⁻ na⁻ juuy⁺, jāy⁺ cha⁺ jwē⁺ jee⁺ jnä⁺ hä⁺ kih⁺ jwi⁺ juuh⁻, ja⁻ ba⁺ jee⁺ jwi⁺ jee⁺ ga⁺ tääy⁻ dsø⁺ hma⁻ cru⁻ Dsa⁻ jøø⁺h⁺ jnän⁻. Hi⁻ chaa⁻ jee⁺ ja⁻, kwee⁻ hña⁻ dsēy⁺ lä⁺ koo⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ chaa⁻ jwi⁺ Sodoma kyaah⁺ Egipto, he⁻ ja⁻ kih⁺ jee⁺ jwi⁺ ja⁻, le⁺ jahn⁺ chee⁻ Sodoma hi⁻ Egipto ka⁻ läh⁺. ⁹ Hnē⁻ jmi⁺ dsa⁻ hnoo⁺, ga⁺ lä⁺ jēē⁺ ba⁺ dsa⁻ dsa⁻ taah⁺ jēēy⁺ hi⁻ na⁻ juu⁺ he⁺, dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ lä⁺ jē⁺ jee⁺ jwi⁺, lä⁺ jēē⁺ nää⁺ dsa⁻, dsa⁻ hi⁻ hlēēh⁺ lä⁺ koo⁻ lä⁺ koo⁻ juu⁺, hi⁺ lä⁺ kaa⁻ hwa⁺ jee⁺ tää⁺h⁺ dsa⁻ hi⁻ jmee⁺ hih⁺. Sa⁺ kway⁺ jwē⁺ haa⁺ hi⁻ na⁻ juu⁺ he⁺. ¹⁰ Ga⁺ lä⁺ jēē⁺ ba⁺ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺ lä⁺ chaay⁻ llu⁺ wa⁺ ra⁻ ga⁺ jēēy⁺ na⁻ juu⁺ dsa⁻ he⁺. Dsa⁻ taay⁺h⁺ jēē⁻ dsēy⁺ jwē⁺te, hi⁺ kwēēy⁺h⁺ dsa⁻ kyaay⁺h⁺ miih⁻ he⁻ cha⁻ kih⁺ lä⁺ jaa⁻ lä⁺ jaay⁻, jēēh⁺ lä⁺ uu⁺ hi⁻ ma⁺ ngēē⁺ juu⁺ kih⁺ Dio he⁺ ma⁺ heeyh⁻ wi⁺ lä⁺ jēē⁺ hi⁻ chaa⁻ hwa⁺ la⁻.

¹¹ Ga⁺ ma⁻ tē⁺ hnē⁻ jmi⁺ dsa⁻ hnoo⁺ ja⁻, jmi⁻ lle⁺ na⁺ jiih⁺ he⁻ ja⁺ kih⁺ Dio ga⁺ tooh⁻ tuh⁻ dsēy⁺ mah⁺ ga⁺ nooy⁻ lä⁺ hmēē⁺. Ga⁺ lä⁺ goo⁺ jwē⁺te dsē⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tää⁺h⁺ jēē⁺ jee⁺ ja⁻. ¹² Ga⁺ lä⁺ nuuh⁺ ga⁺ hlēēh⁺ gyuu⁺, ga⁺ jäh⁺:

—Wi⁺ hnäh⁺ jee⁺ la⁻.

Mah' ga' sayh' ta' gyuuuh' jee' jni' la' ma' jee' ja' la' jee' hi' ma' na' hoooh' kiyh'. ¹³ Hor' ja' ga' jeh' wi' jwerte hwa'. Hi' kih' hna' loo' hne', ga' hla' ma' gya' jee' la' kaa' jee' jwi' juuh' ja'. Hi' ga' juu' gye' mil dsa' ma' ga' jeh' hwa'. Hi' ga' chaa' he', kyaah' he' goyh' ja', ga' jmaay' joooh' Dio hi' gya' gyuuuh' jmi' gyuu'.
¹⁴ Ga' ngée' to' he' wi' ja'. Hi' ga' ja' ga' koo' he' wi' he' ja' ga' ga' jéen'.

Ga' juuy' jee' ga' tē' gyii' luu' hoo'

¹⁵ Ma' ga' tē' gye' ángel ga' juu' luu' hoo' kih', ga' la' nuuh' gyuuuh' ga' tooh' ki' gaa' miih', ma' jäh':

Na' ma' tē' jee' jmee' Dio hih' kih' la' kaa' jmi' gyuu' ko' joh' kyaah' Cristo kyaay'.

Hi' he' ba' jmee' hih' ga' la' jē' joh' jmi' cha'.

¹⁶ La' jē' gyii' kye' dsa' gyuuuh' hi' ma' tääh' ne' hma' sii' cha' ne' Dio, ga' taayh' ga' juuyh' jney', ga' jyooy' lley' la' ga' tē' hwa' mah' ga' jmeey' juuh' kih' Dio. ¹⁷ Mah' ma' jäh':

Kwa' jnaäh' ti' hmaah' kyah' hne' Dio hi' cha' ga' la' jē' be' kih', hne' he' hi' laa', hne' he' hi' ma' laa', hi' hne' he' hi' laah' ka' lah'.

Ma' mi' jnaäh' hnaah' kyaah' be' kyah' mah' looh' jmeeh' hih'.

¹⁸ Ga' la' jē' hi' tääh' la' kaa' hwa' ma' la' llee' jwerte,

ma' tē' jee' tee' jwi' kih' hi' he'.

Ma' tē' jmi' llah' ta' kih' hi' na' juu',

mah' kwēeh' hee' la' jē' hi' ga' ngē' juu' hi' ga' jmee' ta' he' kyah',

hi' la' ja' la' jē' hi' na' jngē' hi' la' jē' ga' hi' gah' hne', la' joh' la' mah'.

Hi' ma' tē' jmi' jngēeh' la' jē' hi' hee' jmi' gyuu' la'.

¹⁹ Ja' ga' ga' na' gwah' kih' Dio gyuuuh' jmi' gyuu', hi' neh' gwah' ja', ga' la' jna' goo' he' tääh' kuu' na' sii' hmooh' to' ne'. Peer' ga' jmee' je' nih', ga' tooh' miih', ga' hii' nih', ga' jeh' wi' jwerte hwa', mah' ga' hla' mi' dsē' kah' gaa'.

12

Dsa' mē' hi' Dragón

¹ Ma' ngē' he' ja', ga' la' jna' gyuuuh' jmi' gyuu' koo' he' juh' gaa'. Ga' la' jna' jaa' dsa' mē' hi' ma' na' laa' hyoo', hi' ma' hee' sih' huu' tiy', hi' ma' lley' koo' coron he' ma' chaa' gya' tuu' nuu'. ² Dsa' mē' he' ma' kya' gyuu', ma' hoo' kih' he' jē' wi' he' la' chaa' gyuu' kyaay'. ³ Hi' ga' la' jna' ga' jyoh' he' juh' gaa' gyuuuh' jmi' gyuu'. Ga' la' jna' jaa' dragón gyuu' hi' joh' gaa'. Ma' la' gyii' lley', ma' choo' lley' gya' joo', hi' ma' lley' gyii' coron ka' lah'. ⁴ Kyaah' kuuy' ja', ga' sēy' la' ga' koo' kiih' kih' nuu' hi' hē' gyuuuh' jmi' gyuu' mah' ga' saa' ga' jaay' ta' hwa'. Dragón he' ga' noo' cha' ne' dsa' mē' hi' ngoo' ga' la' chaa' gyuu' kya' mah' ma' kuyh' gyuu' he' la' koo' wa' ra' ga' la' chaa'. ⁵ Kih' dsa' mē' he' ga' la' chaa' jaa' gyuu' nuuh' hi' jmee' hih' kih' ga' la' kaa' hwa' kyaah' koo' hma' hiih' he' la' ne'. Pero na' ba' koh' ga' tēy' gyuu' he' cha' ne' Dio jee' gyay' jmeey' hih'. ⁶ Hi' dsa' mē' he', ga' kyuu' la' ga' tē' hwa' kii' jee' ga' mi' llu' Dio kiyh', mah' hāy' jee' ja' koo' mil dsē' to' hna' loo' na' dsē' to' lo' gya' dsē' gya' jmi'.

⁷ Ma' ngē' he' ja', ga' la' cha' koo' hni' juuh' gyuuuh' jmi' gyuu'. Migye' kyaah' ángele kyaay' ma' tee' kyaah' Dragón. Hi' Dragón he' kyaah' ángele kyaay' ma' tee' ka' lah' kyaah' Migye', ⁸ pero sa' ga' liy'. Mo' so' ga' la' cha' ga' hoo' gyuuuh' jmi' gyuu'. ⁹ La' ja' Dragón joh' he' ga' llee' dsih' ta' ka' hne'. Hi' he' laa' miih' chaa' llo' joo' hi' chee' hi' sa' llu', hi' chee' bih' Tana' ka' lah'. Hi' he' mi' gaa' dsa' la' kaa' la' juh' jmi' gyuu'. Ga' jwää' dsih' la' ga' tē' hwa' ko' joh' kyaah' ángele kyaay'.

¹⁰ Ja' ga' ga' nuun' ga' hlēeh' ki' gaa' ka' lah' gyuuuh' he' ma' jäh':

—Na¹ ma⁻tē^ʔ jee^ʔ lāā^ʔ dsa⁻, ma⁻lä⁻jnā^ʔ be^ʔ kih¹ Dio, ma⁻løø¹ jmee⁺ hih⁺ Dio jnän[,] hi⁺ ma⁻tē^ʔ jee^ʔ lla¹ Cristo kyaay¹ ta^ʔ. Jēē^ʔ, ma⁻lleey⁻ ta^ʔ ka^ʔhne⁻ hi⁻ ma^ʔ hni⁻ kih¹ lä⁻jēē⁻ øø¹ jne^ʔ. Lä⁻jmi¹ lä⁻hwē¹ ma^ʔ hni⁻ cha^ʔnē^ʔ Dio jnän[.] ¹¹ Pero øø¹ jne^ʔ ga⁻lih¹ bih¹ kyaay^ʔ, kyaah^ʔ jma⁻ kih¹ Borrego mäh¹, hi⁺ kyaah^ʔ ju¹dsoo^ʔ he⁻ ga⁻jmeey^ʔ kih¹ Cristo. Sa⁻ ga⁻jmeey^ʔ he^ʔ che^ʔ chaa⁻ juuy^ʔ jmi⁻gyuu⁺ la⁻. ¹² Wa^ʔ jēē⁻ hoh^ʔ hnäh^ʔ hi⁻ tääh^ʔ gyuu^h jmi⁻gyuu⁺. Pero jwi⁻ hi⁻ tääh^ʔ hwa^ʔ la⁻ kyaah^ʔ hi⁻ tääh^ʔ neh⁺ jmi⁻neeh⁻ ka⁻lä^ʔ. Jēē^ʔ hi⁻sa⁻llu¹ ma⁻ney⁻ ba^ʔ, jä⁻ kō⁻ hi⁻pih¹ ga^ʔ jmi¹ kiyh¹, he⁻ja⁻ hääy¹ jwërte ma⁻jnaay¹ jee^ʔ kyah¹ hnäh^ʔ.

¹³ Ma^ʔ ga⁻jēē¹ Dragón he^ʔ, he⁻ ga⁻jwää¹ dsih^ʔ ta^ʔ hwa¹, ngooy¹ mah¹ jmeey¹ hña⁻ dsēy¹ kih¹ dsa⁻mē^ʔ hi⁻ ga⁻lä⁻chaa⁻ gyuu⁻ nūuh⁻ kih¹ he^ʔ. ¹⁴ Pero ga⁻hyoh¹ dsa⁻mē^ʔ he^ʔ to¹ sa⁻kyoo^ʔ cha⁻mi⁻jøø¹ mah¹ ja⁻ le^ʔ hēēy¹ uu¹ kih¹ mi⁻h⁻ hlēē¹ he^ʔ ta^ʔ hwa¹ kii⁺, jee^ʔ hää¹ dsih^ʔ koo⁻ ji⁻ñe⁻, jyoh^ʔ ga^ʔ to¹ ji⁻ñe⁻, na⁻dsē⁻ jñee⁻ sih⁻. ¹⁵ Mi⁻h⁻ he^ʔ ga⁻juu¹ koo⁻ jmi⁻juuh⁻ kyaah^ʔ hooy^ʔ ta^ʔ jee^ʔ ngoo¹ dsa⁻mē^ʔ he^ʔ mah¹ ma^ʔ ääy^ʔ kyaah^ʔ jmi⁻ja⁻. ¹⁶ Pero hwa¹ ga⁻kwa⁻ be^ʔ kih¹ dsa⁻mē^ʔ he^ʔ. Ga⁻na^ʔ hwa¹, mah¹ ga⁻hoo⁻ jmi⁻he⁻ ga⁻hwēē⁻ to⁻hoo¹ Dragón. ¹⁷ He⁻ja⁻ ga⁻ya⁻jēē¹ dsē¹ jwërte dragón kyaah^ʔ dsa⁻mē^ʔ he^ʔ. Mah¹ ngooy¹ na⁻jmeey^ʔ hni⁻ kyaah^ʔ hi⁻ laa¹ sa⁻ju⁻ kih¹ dsa⁻mē^ʔ he^ʔ, hi⁻ høø⁺ mada⁻ kih¹ Dio ja⁻ba^ʔ hi⁻ jmee⁻ ju¹dsoo^ʔ kih¹ Jesucristo.

13

Lä⁻uu^ʔ jah^ʔ laa¹ na⁻høø^ʔ he^ʔ

¹ Jnā¹ ga⁻noon¹ nē^ʔ mi⁻si⁻ he⁻ cha⁻ cha⁻hoo⁻ jmi⁻neeh⁻. Jee^ʔ ja⁻ ga⁻jēē⁻ jaa⁻ jah^ʔ hi⁻ laa¹ na⁻høø^ʔ, ya⁻ hēē¹ cha⁻jmi⁻neeh⁻ ma^ʔ lle⁻gyii⁻ lley⁻, hi⁺ ma^ʔ choo¹ gya¹ jøø¹. Nē^ʔ jøø¹ kiyh¹ ma^ʔ choo¹ gya¹ coron. Hi⁻ ma^ʔ na⁻si⁻ lä⁻jē⁻ ka⁻lley⁻ koo⁻ juu¹ he⁻ mi⁻kwah¹ kih¹ Dio. ² Jah^ʔ hi⁻ ga⁻jēē⁻ he^ʔ, ma^ʔ laa¹ lä⁻koo⁻ hyah⁻. Ma⁻ti⁻y⁻ ma^ʔ la¹ lä⁻ la¹ tii⁻ oso. Mo⁻hooy^ʔ ma^ʔ la¹ lä⁻ la¹ hoo¹ león. Dragón he^ʔ, ga⁻kwēēy¹ be^ʔ, hi⁺ ga⁻llaay¹ høøy¹ mah¹ jmeey¹ hih¹ llay⁻, mah¹ leey^ʔ dsa⁻ ta^ʔ jøø¹. ³ Ga⁻jēē⁻ koo⁻ lley⁻ ma^ʔ la¹ dsoo^ʔ he⁻ ma^ʔ jngi⁻h⁻ kiyh¹. Pero dsoo^ʔ he⁻ ma^ʔ jngi⁻h⁻ kiyh¹ ja⁻, ga⁻ja¹ ba^ʔ. Peer⁻ ga⁻lä⁻dsaa⁻ dsē⁻ lä⁻jēē⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺, he⁻ja⁻ ga⁻jmeey^ʔ kō⁻jøø¹ kyaah^ʔ jah^ʔ hi⁻ laa¹ na⁻høø^ʔ he^ʔ. ⁴ Hi⁺ ga⁻jmää¹ dsa⁻ jøø¹ Dragón hi⁻ ga⁻llaa¹ jøø¹ jah^ʔ hi⁻ laa¹ na⁻høø^ʔ he^ʔ. Ja⁻ba^ʔ lä⁻ja⁻ ga⁻jmäy¹ jøø¹ jah^ʔ laa¹ na⁻høø^ʔ he^ʔ ka⁻lä^ʔ, mah¹ ma^ʔ jäyh^ʔ kiyh¹:

—Sa⁻ chaa⁻ ga⁻jñah^ʔ hi⁻ laa¹ lä⁻koo⁻ jah^ʔ na⁻. ¿Hi⁻ na⁻ hi⁻ lih⁺ tee¹ kyaay^ʔ?

⁵ Ga⁻kway^ʔ jwē¹ kih¹ mah¹ hlēēy¹ juu¹ taah¹ hi⁻ hlēē¹ bih¹ juu¹ he⁻ mi⁻kwah¹ kih¹ Dio. Ga⁻llaay¹ mah¹ leey^ʔ dsa⁻ ta^ʔ to¹ laa¹ uu¹ sih⁻. ⁶ Lä⁻ja⁻ ga⁻løøy¹ mi⁻kway¹ kih¹ Dio. Ga⁻mi⁻kway¹ jmi⁻kiyh¹, lä⁻kye⁻ kih¹ gwah¹ kiyh¹, hi⁺ lä⁻ja⁻ kih¹ hi⁻ tääh^ʔ gyuu^h jmi⁻gyuu⁺ ka⁻lä^ʔ. ⁷ Hi⁺ ga⁻hyoyh¹ jwē¹ jmeey¹ hni⁻ kyaah^ʔ lä⁻jēē⁻ hi⁻ na⁻jngēē⁻ lä⁻jiih¹ leey¹. Hi⁺ ga⁻hyoyh¹ jwē¹ jmeey¹ hih⁻ kih¹ lä⁻jēē⁻ nää⁻ dsa⁻, lä⁻jē⁻ jee^ʔ jwi⁻, dsa⁻ hi⁻ hlēē¹ lä⁻koo⁻ lä⁻koo⁻ juu¹, hi⁺ lä⁻kaa⁻ hwa¹ jee^ʔ tääh^ʔ dsa⁻ jmee⁻ hih⁻ ma^ʔ ki⁻ kih¹. ⁸ Lä⁻jēē⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺ hi⁻ ga⁻jmää¹ jøø¹ jah^ʔ laa¹ na⁻høø^ʔ he^ʔ, sa^ʔ ma^ʔ na⁻si⁻ jmi⁻kiyh¹ nē^ʔ je⁻ kih¹ Borrego mäh¹ hi⁻ laa¹ kwaat⁻ ga⁻juu¹ nē^ʔ na⁻hyoo^ʔ lä⁻ ma^ʔ huu¹ jmi⁻gyuu⁺. Nē^ʔ je⁻ kih¹ ja⁻, na⁻si⁻ jmi⁻kiyh¹ lä⁻jēē⁻ hi⁻ na⁻jnää^ʔ kih¹ Dio.

⁹ Cher¹ mah¹ chaa⁻ hi⁻ hnøø¹ heeh¹ juu¹ la⁻, wa^ʔ heey¹. ¹⁰ Hi⁻ lle⁻ kih¹ dsoo¹ neh⁻ñe¹, jää¹ dsih^ʔ neh⁻ñe¹. Hi⁻ lle⁻ kih¹ juu¹ kyaah^ʔ ñe⁻tuuh⁻, kyaah^ʔ ñe⁻tuuh⁻ jngēē⁻ dsih^ʔ. Hor⁻ ja⁻ hnøø¹ kwēē¹ dsē⁻ hi⁻ na⁻jngēē⁻ kyaa¹ Dio hi⁻ hnøø¹ lä⁻ ma⁻dsoo^ʔ ja⁻ba^ʔ dsēy¹.

¹¹ Ma⁻ngēē⁻ he⁻ja⁻, ga⁻jēē⁻ jñah^ʔ jah^ʔ laa¹ na⁻høø^ʔ hi⁻ ya⁻hēē¹ neh⁻ hwa¹. Ma^ʔ lley⁻ to¹ jøø¹ he⁻ la¹ lä⁻ la¹ kih¹ jaa⁻ borrego mäh¹, hi⁺ ma^ʔ hlēēy¹ lä⁻ hlēē¹ jaa⁻ dragón. ¹² Ma^ʔ kyey⁻ lä⁻jē⁻ be^ʔ kih¹ to⁻nē⁻ jah^ʔ he^ʔ, mah¹ to⁻lo⁻ nēy^ʔ ga⁻løøy¹ jmeey⁻ hih⁻ kih¹ hi⁻ tääh^ʔ lä⁻kaa⁻ hwa¹ mah¹ wa^ʔ jmeey^ʔ juuh⁻ kih¹ to⁻nē⁻ jah^ʔ he^ʔ, hi⁻ ga⁻jä¹ kih¹ kyaah^ʔ dsoo^ʔ he⁻ ma^ʔ juuy^ʔ ja⁻. ¹³ Hi⁺ lä⁻ja⁻ ma^ʔ jmeey^ʔ cha⁻mi⁻h⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ ka⁻lä^ʔ, lä⁻jiih¹ ga⁻jmeey^ʔ ga⁻jyoo¹ je⁻ gyuu^h jmi⁻gyuu⁺ lä⁻ ga⁻tē^ʔ hwa¹, lä⁻ ma⁻jēē⁻ ja⁻ dsa⁻. ¹⁴ Mi⁻gaay¹ hi⁻ tääh^ʔ

lä'kaa' hwa' kyaah' lä'jē' he' juh'gaa' he' ga'hyoyh' jwē' jmeey' cha'nē' jah' to'nē' he'. Ga'jmeey' mada' kih' hi' tääh' lä'kaa' hwa' he' jmeey' heeh' kih' jah' hi' ga'jä' kih' hi' ma' la' dsoo' kih' kyaah' nē'tuuh'. ¹⁵ Ga'hyoyh' jwē' he' jmeey' jiih' heeh' kih' jah' he' mah' hlēeh'. Hi' mah' ga'jmeey' mada' jngiiyh' kih' lä'jēē' dsa' hi' sa' jmeey' juuh' kih' heeh' ja'. ¹⁶ Ga'jmeey' hih' kih' ga'lä'jēē' dsa', lä'jōh' lä'mäh', hi' cha'kuu', hi' tä'nēē', hi' na'hneē' jmeey' ta', hi' hi' sa' na'hneē' ka'läh', mah' jmeey' lii' gooy' ra'lluu' o cha'kyey'. ¹⁷ Lä'ja' ni' jaa' sa' lä'cha' jwē' kih' la' gyih' lōø', ni' sa' lä'cha' jwē' hniiy' gyih' he' cha'kiyh' cher'mah' sa' laay' lii' kyaah' jmi' kih' jah' he' o kyaah' hwēh' lä'koo' chee' jah' he'. ¹⁸ Jee' la' hnøø' cha' huu'dsē' llu'. Hi' ngēē', he' da' hwēh' kih' jah' he', jēēh' la' hwēh' kih' dsa'nūuh' ba' ja'. Hwēh' kih' jah' he' te' jni' hña'loo' na'dsē' to'lo'gya' na'dsē' gya'jni'.

14

Koo' su' hmēē' ga'hä' lä'jēē' hña'laa' na'dsē' to'laa' kyeē' mil dsa'

¹ Ma'ngēē' he' ja', ga'jēēn' Borrego mäh' cheh' nē' moh' Siön kyaah' hña'laa' na'dsē' to'laa' kyeē' mil dsa' hi' ma'na'sii' jmi' kih' Borrego mäh' cha'kyey', hi' ma'na'sii' jmi' kih' jmi' ka'läh'. ² Ja'ga' ga'nuun' ga'hlēēh' gyuu' ga'hi' goo' lä'hi' jee' jyoo' cha'mi' jmi'. Hi' ga'hi' lä'koo' hi' jee' hi' nīh' ki'gaa', hi' ga'hi' lä'hi' jee' tääh' dsa' koo' tu' he' choo' cha'mi' si'ne'. ³ Lä'jēē' hi' he' ma' hä' koo' su' hmēē' cha'nē' hi' ma' gya' jmeey' hih' nē' hma'sii', hi' cha'nē' lä'jēē' kyeē' jah' hi' ma' tääh' he', hi' cha'nē' lä'jēē' dsa' gyuu' ka'läh'. Ni' jaa' sa' lih' ma' hä' su' ja'. Ma'la' hña'laa' na'dsē' to'laa' kyeē' mil ba' ma' lih' ma' hä', dsa' hi' ga'lää' Dio kyaah' jma' kih' jee' kih' dsa' hi' chaa' hwa'. ⁴ Lä'jēē' hi' la' sa' ga'mi'sah' hniiy' kyaah' dsa'mē', jēēh' ga'häy' hniiy'. Hi' he' jmeey' ko'jōh' kyaah' Borrego mäh' wa' ha' cha' ha' jee' dsooy'. Hi' he' na' ga'lääy' jee' kih' dsa', laay' koo' nää' hi' ma'jä' llu' kih' Dio hi' lä'ja' kih' Borrego mäh'. ⁵ Ni' mi' sa' ga'hwēē' juu' ta'juu' hooy', na'jngēē' go'te' laay' cha'nē' Dio.

Juu' he' ga'kwa' uu' ángele

⁶ Hi' ga'jēēn' jñah' ángel hi' ma' hēē' to'dsaah' gyuu' jmi' gyuu' hi' ma' kye' ju' hmēē' he' sa' ngēē' jih'koh'. Ma' hlēēyh' lä'jēē' dsa' hi' chaa' lä'kaa' hwa' jee' jmeey' hih', lä'jēē' nää' dsa' hi' hlēēh' lä'koo' lä'koo' juu', hi' lä'jēē' hi' chaa' lä'koo' lä'koo' jee' jwi'. ⁷ Ga'hlēēh' ángel he' kyaah' lä'jē' be' kih':

—Wa' gah' hnäh' Dio, jmeey' hnäh' juuh' kiyh'. Jēēh', ma'tē' hor' llay' ta'. Kwa' hnäh' tíhmaah' kih' hi' ga'jmeey' gyuu' jmi' gyuu', hi' ga'jmeey' hwa', hi' ga'jmeey' jmi' nēēh', hi' hi' ga'jmeey' lä'kaa' jee' hya' jmi' gwa'.

⁸ Jñah' ka'läh' ángel ga'lla'le' kaah' kiyh', ma' jäyh':

—Ma' hēē', ma' hēē' go'te' Babilonia jwi' juuh' hi' ga'heē' dsa' lä'kaa' jmi' gyuu' kyaah' lä'jē' wa' he' cha' he' he' hliih' ma' jmeey'. La' lä'koo' he' ga'kwēēyh' dsa' jmi'lli' hää'.

⁹ Jee' ga'tē' uu' ángel hi' ma' lleē' kaah' he', ma' hlēēyh' kyaah' lä'jē' be' kih':

—Cher'mah' hi' ga'jmää' jōøh' jah' hi' laa' na'høø' he' kyaah' heeh' kiyh', hi' cher'mah' ga'jmeey' lii' cha'kyey' o ma' gooy', ¹⁰ ja'ba' lä'ja' le' kih' dsa' he'. Le' kiyh' lä'koo' he' hiyh' jmi'lli' hää', wa'ra' ga'ya'jēē' dsē' Dio kyaayh'. Ja' kyaah' hih' jä' ya'jēē' dsē' Dio. Jmeey' kaay' kyaah' je', kyaah' azufre cha'nē' lä'jēē' ángele hi' na'jngēē' hi' cha'nē' Borrego mäh' ka'läh'. ¹¹ Jee' täy' kaay' ja', soo' nē' ga'lä'jē' joh' jmi' cha'. Lä'jēē' hi' ma'jmää' jōøh' jah' he' kyaah' heeh' kiyh', hi' hi' heeh' leē' lii' kyaah' jmi' kiyh', ni' jmi' ni' hwē' sa' le' teeyh' dsēy'. ¹² Hor' ja' hnøø' kwēēh' dsē' lä'jēē' hi' na'jngēē', lä'jēē' hi' nūuh' kih' Dio hi' lä'jēē' hi' jmeey' dsoo' dsē' kih' Jesús.

¹³ Ja'ga' ga'nuun' ka'läh' ga'hlēēh' gyuu' jmi' gyuu' ma' jäyh':

—Sií he- la-: “Na- ta- cha-né, llu- la- kih- hi- juu- jee- jmeey- ko- jöh- kyaah- Dsa- jööh- jnän-.”

—Jaah-, lä- ja- le- —jäh- Jmi- lle- Na- jngii-—. Hi- he- teeh- dsé, jëeh- ja- jiih- llaa- he- ma- jëey- wii-, hi- lä- jnä- ba- lä- jë- he- llu- he- ga- jmeey-.

Lloo- koo- jmií- jööh- Dio lä- jë- dsa-

¹⁴ Ja- ga- ga- jëen- koo- jnií- tøø-. Jee- jnií- ja-, ma- gya- jaa- hi- laa- lä- laa- Hi- ga- lëe- ngo-. Ma- lley- koo- coron- he- la- kyaah- ku-nøø-, hi- ma- chooyh- koo- ñe- 'tuuh- hläh- he- hme-. ¹⁵ Neh- gwah- kih- Dio ya- hëe- jñah- ángel hi- hlëeh- kyaah- lä- jë- be- kih-, ga- siiyh- hi- gya- jee- jnií-:

—Kye- ñe- tuuh- hläh- kyah- mah- chooh- ta- kyah-. Jëeh- ma- jwii- ba- mií-, ma- tē- hor- jee- juuh-.

¹⁶ He- ja- hi- ma- gya- jee- jnií- he- ga- jyooy- ñe- tuuh- hläh- kiyh- lä- ga- tē- hwa-, mah- ga- teeyh- lä- jë- mií- kih- hwa- ja-.

¹⁷ Neh- gwah- he- la- gyuu- jmi- gyuu-, ya- hëe- jñah- ángel hi- ma- chooh- koo- ñe- 'tuuh- hläh- he- hme-. ¹⁸ Jee- chih- na- hyoo- ya- hëe- jñah- ángel hi- ma- na- ngē- jwē- jmee- hih- kih- je-. Kyaah- be- ga- hlëeyh- hi- ma- chooh- ñe- tuuh- hläh- hme- ja-, ga- siiyh-:

—Kyaah- ñe- tuuh- hläh- kyah- na-, hnä- lä- jë- sa- mah- kih- mi- jēh- he- cha- hwa- na-, jëeh- ma- jwii- ba-.

¹⁹ He- ja- ga- jyooy- ángel he- ñe- tuuh- hläh- kih- lä- ga- tē- hwa- mah- ga- hnäy- sa- mah- kih- mi- jēh- he- cha- hwa- la-, ga- tooyh- neh- koo- jee- jleeyh- kyaah- ma- tiiy-. He- la- la- kwaat- he- wii- he- na- ga- chee- Dio né- kih- dsa-. ²⁰ Hi- ga- jleeyh- kyaah- ma- tiiy- mi- jēh- jee- ma- tääh- he- ma- hla- ta- chuuh- jwii-. Hi- jee- ga- jleeh- mi- jēh- ja-, ga- hwēe- jmií- gyuu- lä- koo- jma- he- ga- lloo- lä- ga- tē- fren- kih- kya- jiih-, ga- ngēe- la- ga- hnē- hña- loo- kilómetro.

15

Gyee- ángele kyaah- gyii- lli- wii-

¹ Ga- jëen- jyoh- ka- läh- koo- he- juh- gaa- gyuu- jmi- gyuu- lä- jiih- ga- lä- dsaa- dsen-. Ga- jëen- gyee- ángele hi- ma- kye- gyii- nëe- he- wii- he- ja- kyaah- jee- llaa- go- te-. Jëeh- kyaah- he- ja-, llaa- he- ya- jëe- dsé- Dio. ² Hi- ga- jëen- ka- läh- he- ma- na- jaa- he- la- lä- koo- hu- he- jëe-, he- juuh- lä- koo- jmi- ñeeh-, na- kaa- kyaah- je-. Né- ja- ma- tääh- hi- ga- lih- ga- tee- kyaah- jah- hi- laa- na- hoo- he- kyaah- heeh- kiyh-, lä- jëe- hi- sa- ga- kwaa- hñii- ma- lee- lii- ni- sa- ga- kay- hwēh- lä- chee- jah- he-. Ma- chooyh- tu- he- choo- cha- miih- sí- ñe- he- ga- hyoyh- kih- Dio. ³ Ma- häy- su- he- ma- hä- Moisé hi- ma- jmee- ta- he- kih- Dio, hi- ma- häy- su- he- ma- hä- Borrego mah-, ma- jäh-:

Peer- juh- gaa- la- lä- jë- he- ma- jmeeh-,

hne- Dio hi- laa- jööh- hi- cha- ga- lä- jë- be- kih-.

Dsoo- ba-, llu- la- jwē- kyah-, hne- Dsa- ta- jööh- kya- hi- na- jngëe-.

⁴ Lä- jëe- ba- dsa- gah- hne- Dio.

Lä- jëe- ba- dsa- jmee- juuh- jmií- kyah-.

Jaa- hne- ba- hi- na- jngëe-.

He- ja- ga- lä- jëe- hi- chaa- hwa-, ya- nääy- mah- jmeey- juuh- kyah-.

Jëeh-, ma- lä- jnä- ba- he- ma- lööh- llah- ta-.

⁵ Ma- ngëe- he- ja-, ga- jëen- na- na- gwah- he- chih- gyuu-, ja- ba- gwah- he- ga- mi- jnä- Dio kih- Moisé. ⁶ Neh- gwah- ja- ga- hwēe- gyee- ángele hi- ma- kye- lä- jë- gyii- nëe- he- wii-. Ma- kye- hmiih- he- chee- lino- he- na- jngii-, he- la- jih- gyeh-. Hi- na- hñuu- mo- dsëy- kyaah- hmiih- he- ma- na- la- kyaah- ku-nøø-. ⁷ Jaa- jee- lä- jëe- kye- jah- he- ga- kwēeh- lä- jëe- gyee- ángele he- ma- koo- kyaah- he- la- kyaah- ku-nøø- he- na- kah- lä- jë- he- wii- he- na- ga- chee- Dio hi- chaa- ga- lä- jë- joh- jmií- cha-. ⁸ Ga- kah-

neh⁺ gwah⁺ cha⁻miih⁻ ñe', kih⁺ he⁻ laa⁺ jøøh⁺ Dio hi⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ be' kih⁺. Ni⁺ jaa⁻ sa⁺ ma⁻le' ma' dsa⁻taah⁻ neh⁺ gwah⁺ ja⁻, ta'ko⁻jiih⁺ sa⁺ ga' ma⁻lä⁻te' lä⁺jë⁺ gyii⁺ he⁻ wii⁺ he⁻ kye⁻ lä⁺jëë⁺ gyee⁺ ángele he'.

16

Wa'kyaah' he⁻ kyaah' he⁻ ga⁻heeyh' dsa⁻ wii⁺

¹Ja⁻ga' ga⁻nuun⁺ ga⁻hlëeh⁺ ki⁻gaa⁻ neh⁺ gwah⁺ ja⁻, ga⁻siiyh⁺ lä⁺jëë⁺ gyee⁺ ángele he':
—Go⁻nää⁺ hnäh⁺ mah⁺ go⁻jää⁺ he⁻ lli⁺wii⁺ he⁻ haa⁺ neh⁺ lä⁺jë⁺ gyii⁺ kyaah' he⁻ na⁺ ga' chee⁺ Dio lä⁻kaa⁻ hwa⁺.

²Ñee⁺ to⁻në⁺ ángel he' na⁺jää⁺ he⁻ ma⁺ haa⁺ neh⁺ kyaah' kiyh⁺ ta⁺ jee⁺ tääh⁺ dsa⁻. Lä⁻chah⁺ ja⁻, ga⁻toh⁺ koo⁻ dsoo⁻ he⁻ ku⁺jii⁺ he⁻ la⁺ na⁺høø⁺, në⁺ kih⁺ hi⁻ laa⁺ lii⁻ kih⁺ jah⁺ laa⁺ na⁺høø⁺ he', hi⁻ në⁺ kih⁺ hi⁻ ma⁺ jmee⁺ juuh⁻ kih⁺ ja⁻ ba⁺ heeh⁺ kih⁺ jah⁺ he'.

³Jee⁺ ga⁻të⁺ uu⁺ ángel ga⁻jää⁺ he⁻ ma⁺ haa⁺ neh⁺ kyaah' kiyh⁺ ta⁺ në⁺ jmi⁻ñeeh⁻, hi⁻ ga⁻lii⁺ jma⁻ lä⁺ la⁺ jma⁻ kih⁺ hi⁻ na⁻juu⁺. Kyaah' he⁻ja⁻ ga⁻juu⁺ lä⁻hii⁻ në⁺ hi⁻ chaa⁻ cha⁺jmi⁻ñeeh⁻.

⁴Jee⁺ ga⁻të⁺ uu⁻ ángel ga⁻jää⁺ he⁻ ma⁺ haa⁺ neh⁺ kyaah' kiyh⁺ ta⁺ në⁺ jmi⁻juuh⁻ kyaah⁺ lä⁻kaa⁻ jee⁺ hya⁻ jmi⁻ gwa⁻ pih⁺. Lä⁻kye⁻ he⁻ ja⁻ ga⁻lii⁺ jma⁻ ka⁻läh⁺. ⁵Lä⁻chah⁺ ja⁻ ga⁻nuun⁺ ga⁻hlëeh⁺ ángel hi⁻ laa⁺ juu⁺ jmi⁻, ga⁻jäyh⁺:

—Jnaah⁺ lluu⁺ laah⁺ hne⁻, Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺. Hne⁻ laah⁺, hi⁺ ma⁺ laah⁺, hi⁺ na⁻jngëeh⁺, jëeh⁺ ma⁻llah⁺ ba⁺ hne⁻ ta⁺ kih⁺ dsa⁺. ⁶Kih⁺ he⁻ ga⁻tuu⁺ jma⁻ hi⁻ na⁻jngëe⁺ kyaah⁺ hi⁻ kih⁺ hi⁻ ga⁻ngëe⁺ juu⁺ kyah⁺, he⁻ja⁻ hne⁻ kwëeyh⁺ hiyh⁺ jma⁻ ka⁻läh⁺, he⁻ teeh⁺ jwii⁻ kiyh⁺.

⁷Lä⁻ja⁻ ga⁻nuun⁺ kih⁺ jñah⁺ hi⁻ ga⁻hlëeh⁺ jee⁺ chih⁺ na⁺hyoo⁺, ga⁻jäyh⁺:

—Dsoo⁺ ba⁺, hne⁻ Dio Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺ hi⁻ cha⁻ ga⁻lä⁺jë⁺ be' kih⁺. Hne⁻ ba⁺ ma⁻llah⁺ ta⁺ kyaah⁺ ju⁺dsoo⁺ lä⁻koo⁻ lle⁻ kih⁺.

⁸Jee⁺ ga⁻të⁺ kyeë⁺ ángel he' ga⁻jää⁺ he⁻ ma⁺ haa⁺ neh⁺ kyaah' kiyh⁺ ta⁺ në⁺ hyoo⁻. Lä⁻ja⁻ ga⁻lä⁺cha⁺ be' kih⁺ hyoo⁻ mah⁺ jmee⁺ kaa⁺ dsa⁻ kyaah⁺ je⁻. ⁹Ga⁻lä⁺llii⁺ hyoo⁻ lä⁺jiih⁺ ga⁻kaa⁺ dsa⁻. Ni⁺ lä⁻ja⁻ sa⁺ ga⁻lä⁺dsaa⁺ dsëy⁺ mah⁺ ma⁺ jmeey⁺ juuh⁻ kih⁺ Dio. Lla⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻mi⁺kwah⁺ bih⁺ kih⁺ Dio hi⁻ lih⁺ chee⁺ lä⁺jë⁺ he⁻ wii⁺ ja⁻.

¹⁰Jee⁺ ga⁻të⁺ hñaa⁺ ángel ga⁻jää⁺ kyaah' kiyh⁺ ta⁺ në⁺ jee⁺ gya⁺ jmee⁺ hih⁺ jah⁺ laa⁺ na⁺høø⁺ he'. Hi⁺ lä⁻kaa⁻ hwa⁺ jee⁺ ma⁺ jmeey⁺ hih⁺ ga⁻la⁺ na⁺hoo⁻, lä⁺jiih⁺ ga⁻jñaa⁺ dsa⁻ na⁺siih⁺, kih⁺ he⁻ ma⁺ jëey⁺ wii⁺. ¹¹Koo⁻ ka⁻läh⁺ ga⁻mi⁺kwah⁺ kih⁺ Dio hi⁻ gya⁺ gyuu⁺ jmi⁻ gyuu⁺ kih⁺ he⁻ ma⁺ jëey⁺ wii⁺ hi⁻ kih⁺ dsoo⁻ he⁻ la⁺ na⁺høø⁺ ja⁻. Pero ni⁺ lä⁻ja⁻ sa⁺ ga⁻lä⁺dsaa⁺ dsëy⁺ he⁻ ma⁺ jmeey⁺ he⁻ hliih⁺.

¹²Jee⁺ ga⁻të⁺ jñee⁺ ángel ga⁻jää⁺ he⁻ ma⁺ haa⁺ neh⁺ kyaah' kiyh⁺ ta⁺ në⁺ jmi⁻juuh⁻ he⁻ chee⁻ Euftrate. Jmi⁻ ja⁻ ga⁻lä⁺kih⁺ mah⁺ ga⁻jä⁺ ma⁻na⁺llu⁺ jwë⁺ jee⁺ ngë⁺ lä⁺jëë⁺ rey hi⁻ ya⁻nää⁺ ta⁺ jee⁺ hya⁻ hyoo⁻. ¹³Hi⁺ ga⁻jëen⁺ uu⁻ jmi⁻ llë⁺ hlëeh⁺ hi⁻ jñää⁺ lä⁺ jñää⁺ jeh⁺ wëh⁺. Ya⁺ hëë⁺ neh⁺ to⁻hoo⁺ Dragón, hi⁺ ya⁺ hëë⁺ neh⁺ to⁻hoo⁺ jah⁺ hi⁻ laa⁺ na⁺høø⁺ he' hi⁺ ya⁺ hëë⁺ neh⁺ to⁻hoo⁺ jah⁺ hi⁻ ma⁺ ngëe⁺ juu⁺ ta⁻juu⁺. ¹⁴Hi⁻ he' laa⁺ dsa⁻ hlëeh⁺ hi⁻ jmee⁺ ja⁻ he⁻ koo⁻ nëe⁺ mah⁺ jëe⁺ dsah⁺ dsa⁻. Dsa⁻ nääy⁺ cha⁻në⁺ lä⁺jëë⁺ rey lä⁻kaa⁻ lä⁻juh⁺ jmi⁻gyuu⁺, mah⁺ dsa⁻jøøyh⁺ dsa⁻ dsa⁻nääy⁺ dsa⁻ jmeey⁺ hnii⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻të⁺ jmi⁻juuh⁻ jmi⁺ goo⁻ kih⁺ Dio hi⁻ cha⁻ ga⁻lä⁺jë⁺ be' kih⁺. ¹⁵“Hii⁻ jñä⁺ ngaahn⁺ na⁻, lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ hii⁻. Llu⁺ la⁺ kih⁺ hi⁻ na⁻në⁺, hi⁻ hää⁺ hñii⁺, hi⁻ jmee⁺ ta⁺ llu⁺. Hi⁻ he' sa⁺ jä⁺ o⁻hih⁺”, ga⁻jäh⁺ Dio.

¹⁶Hi⁺ he' ba⁺ jah⁺ he' ga⁻jmeey⁺ ga⁻kuh⁺ lä⁺jëë⁺ rey, koo⁻ jee⁺ chee⁻ kyaah⁺ juu⁺ hebreo Armagedón.

¹⁷Jee⁺ ga⁻të⁺ gyee⁺ ángel ga⁻jää⁺ he⁻ ma⁺ haa⁺ neh⁺ kyaah' kiyh⁺ ta⁺ në⁺ lle⁺. Ga⁻lä⁻nuuh⁺ ga⁻hlëeh⁺ koo⁻ ki⁻gaa⁻ jee⁺ chih⁺ gwah⁺ gyuu⁺ jmi⁻gyuu⁺ jee⁺ gya⁺ Dio jmee⁺ hih⁺, ma⁺ jah⁺: “Ma⁻la⁺ ba⁺.” ¹⁸Lä⁻chah⁺ ja⁻ ga⁻jmeey⁺ je⁺ ñih⁺, ga⁻hlëeh⁺, ga⁻hii⁺ ñih⁺, hi⁻ ga⁻jeh⁺ wii⁺ jwërte hwa⁺, he⁻ sa⁺ ma⁻jeh⁺ ni⁺ koo⁻ hä⁺ ko⁻ja⁻ jiih⁺, ta⁺ko⁻jiih⁺ tääh⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺ la⁻.

¹⁹ Jee' jwiī juuh̄ Babilonia ga' la' hnē nää', hi' jyoh' ga' jee' jwiī kaah' ga' sa' ga' hla' go' te'. Ma' ra' he' ga' teeh̄ ba' Dio jwiī kih' jwiī juuh̄ ja', ga' cheey' né kih' lä' jē' go' te' he' ya' jēē' dsēy' kyaah'. ²⁰ Ga' lä' jē' hwa' he' tääh' jee' jmī neeh' ga' ääh' hoo' kih'. Lä' ja' ka' läh' ga' ääh' lä' jē' moh'. ²¹ Hi' ga' saa' né kih' dsa' mi' dsē' kaah' he' hii' ma' to' loo' kil. Hi' lä' jēē' dsa' cha' ga' miih' ga' mi' kwayh' kih' Dio ma' ga' jēey' he' wii' ja'. Jēeh', koo' he' ja' ba' ma' la' juuh' ga' kih' jee' lä' jē'.

17

Heeh' Dio wii' Babilonia

¹ Ma' ngēē' he' ja', ja' jaa' jee' lä' jēē' gyeē' ángele hi' ma' chooh' lä' jē' gyii' kyaah' mah' ga' hlēy' kyaah' jnä', ga' jäh':

— Na' ta' la' mah' heehn' hne' ha' lä' la' he' wii' he' heeh' Dio hyaa' hi' ma' kyaah' wa' hi' cha' hi', hi' gya' jōh' né kih' cha' miih' jmī. ² Dsa' mē' he' ga' jmeē' wa' la' cha' la' kyaah' lä' jēē' rey hi' chaa' hwa' la'. Hi' lä' jēē' dsa' hi' tääh' hwa' la' ga' hee' go' te' hu' dsē' kiyh' kyaah' lä' jē' he' hliih' he' ga' jmeey' kyaah' dsa' mē' he'. La' lä' koo' he' ga' kwēy' jmī llii' he' hää' jwēte.

³ He' ja' ga' jää' jmī lle' jnä' koo' hwa' kii' jee' sa' kwa' ni' miih'. Jee' ja' ga' jēē' jaa' dsa' mē' hi' ma' dsēē' jaa' jah' gyuu'. Lä' kaa' né kih' jah' he' na' sii' jmī he' mi' kwah' kih' Dio, hi' ma' lle' gyii' lley' kyaah' gya' jō. ⁴ Dsa' mē' he' ma' kyeh' hmiih' hee' gyuu' hi' gyuu' läh', he' na' lii' kyaah' ku' nō, hi' kyaah' ku' he' la' na' hñaa'. Ma' chooyh' koo' kyaah' he' na' la' kyaah' ku' nō jee' ma' na' kah' kyaah' lä' jē' he' la' o' hih' he' ma' jmeey'. ⁵ Ma' na' sii' cha' kyey', koo' jmī he' sa' lä' ngēē' jne', he' ma' jäh': "Jwiī juuh̄ Babilonia. Choo' dsa' mē' hi' kaah' wa' hi' cha' hi'. Choo' lä' jē' he' jmeē' na' hääh' dsē' jne'." ⁶ Ga' lä' liih' he' ma' hee' dsa' mē' he' kyaah' jma' kih' hi' na' jngēē', hi' kyaah' jma' kih' hi' ga' juu' kwaan' kih' Jesús. Ma' ga' jēē' dsa' mē' he' ga' lä' dsaa' dsē' jwēte. ⁷ Mah' ga' jäh' ángel he' siih' jnä':

— ¿He' la' dsaa' hoh'? Jnä' mi' jnään' kyah' he' sa' lä' ngēēh' hne' kih' dsa' mē' na', hi' lä' ja' kih' jah' laa' na' hō, hi' jääy' na', hi' lle' gyii' lle' kyaah' gya' jō. ⁸ Jah' hi' ma' jēēh' na', ma' laa' hi' na' mo' so' laay'. Hi' na' na' ya' hēē' neh' too' niih' kih' cha' je', jää' ja' ga' dsooy' gyi' jwii'. Lä' jēē' hi' tääh' hwa' la' hi' sa' na' sii' jmī kih' né' jee' na' sii' jmī kih' lä' jēē' hi' na' jnää' kih' Dio lä' jiih' ma' ga' nō' jmī gyuu', lä' jēē' hi' he' lä' dsaa' dsēy' wa' ra' ga' jēey' jah' he', hi' ma' laa', hi' na' mo' so' laay', hi' hi' na' ga' lä' jnää' ka' läh'.

⁹ He' jwahn' la', la' kih' hi' cha' hu' dsē' llu' kih'. Lä' jē' gyii' lle' jah' he', la' kwaan' gyii' moh' jee' gya' dsa' mē' he'. ¹⁰ Hi' la' kwaan' laa' gyeē' rey ka' läh'. Hñaa' rey he' mo' so' laay' ta'. Chaa' ga' jaa', hi' chaa' ga' jñah' hi' sa' ga' ma' ja'. Ga' ma' ja' hi' he', jmeē' bii' kiyh' mi' heey' ko' hwēē' ba'. ¹¹ Jah' hi' ma' laa' he', hi' na' mo' so' laay', hi' he' laa' jee' ga' tē' jñaa' rey ka' läh'. Hi' laay' jaa' kih' jee' lä' jēē' gyeē' rey he' hi' dsoo' gyi' jwii'.

¹² Lä' jē' gya' jō' he' ma' jēēh' ja', la' kwaan' gya' rey hi' sa' ga' ma' lō' jmeē' hih'. Koo' hor' ba' hyoyh' jwē' leey' rey mah' jmeey' ko' jōh' kyaah' jah' laa' na' hō' he'. ¹³ Ga' lä' jēē' gya' rey he' dsa' taayh' juu' kwee', mah' tooyh' goo' jah' hi' laa' na' hō' he' he' jmeey' hih' kih' dsa' jmī gyuu'. ¹⁴ Hi' lä' ja' teey' kyaah' Borrego mäh'. Pero Borrego mäh' he' liyh' ba' wa' ra' ga' teey' kyaah'. Jēeh', hi' he' he' Rey hi' kye' né' kih' jee' lä' jēē' Rey, hi' laay' jōh' kih' jee' lä' jēē' Dsa' kaa'. Hi' lä' jēē' hi' tääh' kyaayh', ma' na' teeh' kyaay', ma' na' lleeh', ja' ba' hi' mi' teh' kiyh'.

¹⁵ Hi' ga' jäh' ángel siiyh' jnä' ka' läh':

— Lä' jē' jmī he' ma' jēēh' jee' ma' gya' hyaa' hi' kaah' wa' hi' cha' hi', la' kwaan' lä' jē' jee' jwii', lä' jēē' dsa', lä' kaa' hwa' jee' tääh' dsa' jmeē' hih', hi' lä' jēē' dsa' hi'

hlëeh⁺ lä⁺koo⁻ lä⁺koo⁻ juu'. ¹⁶ Hih⁺ jah⁺ hi⁻ laa⁺ na⁺høø⁺ he⁺ kyaah⁺ lä⁺jë⁻ gya⁺ jøø⁺ kih⁺, jmeey⁺ na⁺høø⁺ kih⁺ hyaa⁺ hlëeh⁺ he⁺. Ja⁻ jiih⁺ beey⁺ kyaah⁺ o⁻ hih⁺ kih⁺, jngiiyh⁺ kih⁺, hi⁺ jëy⁺ kyaah⁺ je⁻. ¹⁷ Jëeh⁺ Dio ba⁺ hi⁻ ga⁺tooh⁻ huu⁺dsë⁻ neh⁺ tuh⁻dsë⁻ lä⁺jëë⁻ rey he⁺ mah⁺ jmeey⁺ lä⁺ hnøø⁺ Dio he⁻ dsa⁻taayh⁺ juu⁺ kwee⁻ mah⁺ llaay⁺ jøøh⁺ jah⁺ hi⁻ laa⁺ na⁺høø⁺ he⁺, lä⁺jiih⁺ lä⁺te⁺ lä⁺koo⁻ jäh⁺ juu⁺ kih⁺ Dio. ¹⁸ Hi⁺ dsa⁻më⁺ hi⁻ ma⁻jëeh⁻ na⁻, la⁺ kwaat⁻ koo⁻ jwii⁻ juuh⁻ he⁻ jmee⁺ hih⁺ kih⁺ lä⁺jëë⁻ rey hi⁻ chaa⁻ hwa⁺ la⁻.

18

Ga⁺hëe⁺ jwii⁻ Babilonia

¹ Ma⁻ngëë⁺ he⁻ ja⁻, ga⁺jëën⁺ jñah⁺ ángel hi⁻ ga⁺jñaa⁺ gyuu⁺ jmi⁻gyuu⁺ kyaah⁺ cha⁻miih⁻ be⁺. Hi⁺ hwa⁺ la⁻ ga⁺lä⁺jñä⁺ jëë⁻ go⁻te⁺ kyaah⁺ jmëë⁺ kiyh⁺. ² Ga⁺hlëëyh⁺ kyaah⁺ lä⁺jë⁻ be⁺ kiyh⁺, ga⁺jäyh⁺:

Ma⁻jä⁺ ta⁺ hwa⁺, ma⁻jä⁺ ta⁺ hwa⁺ Babilonia jwii⁻ juuh⁻.

Ma⁻lii⁻ cháneh⁺ kih⁺ lä⁺jëë⁻ hi⁻sa⁺llu⁺.

La⁺høø⁺ lä⁺jëë⁻ jmi⁻lle⁺ hliih⁺,

hi⁺ la⁺ si⁺ kih⁺ lä⁺jëë⁻ ta⁺ hi⁻ laa⁺ na⁺høø⁺ hi⁻ sa⁺ lä⁺jëë⁻ jne⁺.

³ Jëeh⁺, ga⁺lä⁺jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ hwa⁺ la⁻, ga⁺hëe⁺ go⁻te⁺ huu⁺dsë⁻ kih⁺ kyaah⁺ lä⁺jë⁻ he⁻ la⁺ o⁻ hih⁺ he⁻ ma⁺ jmeey⁺ jee⁺ ja⁻.

La⁺lä⁺koo⁻ he⁻ ga⁺hiyh⁺ jmi⁻llii⁺ he⁻ hää⁺ go⁻te⁺ ba⁺.

Lä⁺jëë⁻ rey hi⁻ chaa⁻ hwa⁺ la⁻ ga⁺jmeë⁺ wa⁺ la⁺ cha⁻ la⁺ kyaayh⁺.

Dsa⁻ hi⁻ ma⁻ nøø⁺ hmooh⁺ kih⁺, hi⁻ ma⁻ tääh⁺ lä⁺kaa⁻ jmi⁻gyuu⁺ ga⁺lä⁺chay⁺ kuu⁺, kih⁺ he⁻ ma⁺ hniiy⁺ he⁻ ma⁺ cha⁻ ga⁺ngëë⁺ jwëë⁺ kih⁺ dsa⁻më⁺ he⁺, ga⁺jäh⁺ ángel.

⁴ Ja⁻ga⁺ ga⁺nuun⁺ jyoh⁺ juu⁺ gyuu⁺ jmi⁻gyuu⁺ he⁻ ma⁺ jäh⁺:

Hnä⁺ hi⁻ laa⁺ dsa⁻ kyaan⁺, hwëë⁻ hnäh⁺ jee⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁺

mah⁺ sa⁻ kwah⁺ dso⁺kye⁻ kiyh⁺ kyah⁺ hnäh⁺,

mah⁺ sa⁻ tëëh⁺ hnäh⁺ he⁻ wi⁺ he⁻ jä⁺ në⁺ kiyh⁺.

⁵ Jëeh⁺, he⁻ ma⁻ngëë⁺ jwëë⁺ dso⁺kye⁻ kiyh⁺, ma⁻lloo⁺ lä⁺ ga⁺të⁺ gyuu⁺ jmi⁻gyuu⁺.

Na⁺ ma⁻të⁺ hor⁻ koo⁻ Dio jwii⁻ kwaat⁻ kih⁺ he⁻ hliih⁺ he⁻ ma⁺ jmeë⁺ dsa⁻ he⁺.

⁶ Kwëëyh⁺ kiyh⁺ lä⁺koh⁺ te⁺ he⁻ ga⁺kwëëyh⁺ jñah⁺.

Mi⁻hmaah⁺ to⁺ juh⁺ kiyh⁺, lä⁺koh⁺ te⁺ he⁻ ga⁺jmeey⁺.

Ga⁺kwëëyh⁺ jñah⁺ ga⁺hih⁺ jmi⁻ hää⁺.

Kwëëyh⁺ kiyh⁺ na⁺ hiyh⁺ to⁺ juh⁺ ko⁻ja⁻.

⁷ Lä⁺koh⁺ te⁺ ma⁻jmäy⁺ hñiiy⁺ jøøh⁺, lä⁺koh⁺ te⁺ he⁻ llu⁺ he⁻ ma⁺ chaay⁻, ko⁻ja⁻ he⁻ wi⁺ kwëëyh⁺ ka⁻lä⁺h⁺.

Jëeh⁺, ma⁺ jmeey⁺ huu⁺dsë⁻:

“Laan⁺ jøøh⁺ lä⁺koo⁻ hi⁻ jmeë⁺ hih⁺, chaa⁻ ba⁺ dsa⁻ñuu⁻ kyaan⁺, sa⁺ cha⁻ he⁻ kih⁺ he⁻ jëën⁻ wi⁺.”

⁸ He⁻ja⁻ kyaah⁺ koo⁻ jmi⁺ ba⁺, joh⁺ he⁻ wi⁺ sa⁺ jä⁺ në⁺ kiyh⁺, jä⁺ jngiih⁺ kiyh⁺, jä⁺ hooyh⁺, jä⁺ kyoyh⁺.

Hi⁺ kaay⁺ kyaah⁺ je⁻, jëeh⁺ Dio Dsa⁻jøøh⁺ jñän⁺, hi⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ be⁺ kih⁺, llay⁺ ta⁺ kih⁺ jwii⁻ ja⁻.

⁹ Lä⁺jëë⁻ rey hi⁻ tääh⁺ hwa⁺ hi⁻ ga⁺jmeë⁺ wa⁺ la⁺ cha⁻ la⁺ kyaah⁺ dsa⁻më⁺ he⁺ hi⁻ ma⁺ chaay⁻ llu⁺ kyaayh⁺, hi⁻ he⁺ ki⁺hoo⁺ kih⁺ wa⁺ra⁻ ga⁺jëëy⁺ hwëë⁻ ñë⁺ jee⁺ kaay⁻. ¹⁰ Uu⁺ ba⁺ dsa⁻taayh⁺, kih⁺ he⁻ lä⁺goyh⁺ jëëy⁺ he⁻ wi⁺ he⁻ jä⁺ në⁺ kih⁺ jwii⁻ ja⁻, jäyh⁺:

—He⁻ ba⁺ che⁻ jwii⁻, jwii⁻, Babilonia jwii⁻ juuh⁻ na⁻, he⁻ ma⁺ jmeë⁺ hih⁺. Jëeh⁺, kyaah⁺ koo⁻ hor⁻ ba⁺, ma⁻ja⁻ jwiz⁻ kyah⁺.

¹¹ Dsa⁻ hi⁻ ma⁻ nøø⁺ hmooh⁺ kih⁺ lä⁺kaa⁻ hwa⁺, ki⁺hoo⁺ kih⁺ jee⁺ jwii⁻ ja⁻. Jëeh⁺, mo⁺so⁺ chaa⁻ hi⁻ la⁺ løø⁺ kih⁺. ¹² Løø⁺ kih⁺ ku⁺nøø⁺, kuu⁺ tøø⁻, lä⁺jë⁻ nëë⁺ ku⁺ hmooh⁺, hmiih⁻ lino, hmiih⁻ gyuu⁺, hmiih⁻ ceda, hmiih⁻ gyuu⁺ lä⁺h⁻, hma⁻ he⁻ hi⁻ mi⁻jwii⁻, lä⁺jë⁻ ga⁺

he⁻ jnäh¹ na⁻hñaah¹ he⁻ na⁻la⁻ kyaah¹ ja¹ elefante, kyaah¹ hma⁻ he⁻ hmooh¹, kyaah¹ ñe¹ nөө¹ kyaah¹ wa¹ he⁻ cha⁻ he⁻ ñe¹, hi⁻ kyaah¹ ku¹ jih¹. ¹³ Lөө¹ kih¹ kyah¹ hma⁻, ki⁻ma¹, jmi⁻ mi⁻jwi⁻, wa¹chu⁻, mirra, naa⁻ mi⁻jwi⁻, jmih¹ mi¹jeh¹ ma⁻ää⁻, naa⁻ he⁻ kuh⁻ dsa⁻, harin llu¹, kyaah¹ mi¹trigo, loo⁻, borrego, kya¹jiih¹, carret. Hi⁻ ma¹ hnëy⁻ lä⁻jëe⁻ hi⁻ na⁻hnëe⁻ jmee⁻ ta⁻ ma⁻ke⁻ laay¹ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻. ¹⁴ Ma¹ jäh¹ siyh⁻ jwi⁻ ja⁻:

—Lä⁻jëe⁻ he⁻ ma¹ hee⁻ hoh⁻, ma⁻ jä⁻ ta⁻ koo⁻ ba⁻ ja⁻. Lä⁻jëe⁻ he⁻ jma⁻өө⁻ kyah¹ ma⁻ dsa⁻ go⁻te⁻. Jih¹koh⁻ mo⁻so⁻ tëeh¹.

¹⁵ Lä⁻jëe⁻ hi⁻ ma¹ hni⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻lä⁻chay⁻ cha⁻miih⁻ ku¹ lä⁻koo⁻ ma¹ hniy⁻ kih¹ jwi⁻ oo⁻. Uu⁻ ba⁻ dsa⁻taayh⁻, kih¹ he⁻ lä⁻goyh⁻ jëey¹ he⁻ wi⁻ he⁻ jä⁻ nē⁻ kih¹ jwi⁻ ja⁻ mah¹ ki⁻hooyh¹, ¹⁶ jäh⁻:

—He⁻ ba⁻ che⁻ jwi⁻, jwi⁻, Babilonia jwi⁻ juuh⁻ jee⁻ ma¹ tääh⁻ dsa⁻ hi⁻ ma¹ këh⁻ hmiih⁻ lino na⁻kaah⁻ gyuu⁻ läh⁻, ma¹ na⁻lëy⁻ kyaah¹ ku⁻nөө⁻ hi⁻ kyaah¹ lä⁻jëe⁻ ku¹ he⁻ jnä¹ na⁻hñaah¹. ¹⁷ Jëeh⁻, kyaah¹ koo⁻ hor⁻ ba⁻ ma⁻ dsa⁻ lä⁻jëe⁻ ku¹ he⁻ ma¹ chay⁻.

Hi⁻ ga⁻lä⁻jëe⁻ juu⁻ barco, hi⁻ lä⁻jëe⁻ ga⁻ hi⁻ ma¹ ga⁻nää⁻ neh⁻, kyaah¹ hi⁻ ma¹ koo⁻ barco, hi⁻ lä⁻jëe⁻ hi⁻ ma¹ jmee⁻ ta⁻ cha⁻jmi⁻ñeeh⁻ ga⁻taah⁻ uu⁻ ba⁻, ¹⁸ jëey⁻ lä⁻koo⁻ ma¹ hwëe⁻ ñe⁻ ma¹ koo⁻ jee⁻ jwi⁻ ja⁻. Ga⁻taayh⁻ ga⁻tooyh¹ mi⁻h¹, ma¹ jäh⁻:

—Sa⁻ cha⁻ ga⁻ jyoh⁻ jwi⁻ he⁻ la⁻ lä⁻koo⁻ jwi⁻ juuh⁻ na⁻.

¹⁹ Lä⁻jëe⁻ hi⁻ he⁻ ga⁻ka⁻ hlөө⁻ mah¹ ga⁻huuy¹ lley⁻ hi⁻ ga⁻ki⁻ ga⁻hooyh¹, ma¹ jäh⁻:

—He⁻ ba⁻ che⁻ jwi⁻, jwi⁻, jwi⁻ juuh⁻ na⁻. Ga⁻lä⁻jëe⁻ ba⁻ hi⁻ na⁻hөө⁻ barco cha⁻jmi⁻ñeeh⁻ ma⁻lä⁻chay⁻ ku¹ kyaayh⁻, kih¹ he⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ ku¹ kih¹ jwi⁻ na⁻. Kyaah¹ koo⁻ hor⁻ ba⁻ ma⁻hee⁻ go⁻te⁻.

²⁰ Lä⁻jëe⁻ hnäh⁻ hi⁻ tääh⁻ gyuu⁻ jmi⁻gyuu⁻, wa¹ chaah⁻ hnäh⁻ llu¹. Lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁻ hnäh⁻ hi⁻ na⁻jngëe⁻, hnäh⁻ apóstole, hi⁻ hnäh⁻ hi⁻ ga⁻ngëe⁻ juu¹ kih¹ dsa⁻. Jëeh⁻ ma⁻teeh⁻ Dio jwi⁻ kih¹ jwi⁻ na⁻ hi⁻ ga⁻jmeeh⁻ hnäh⁻.

²¹ Ma⁻ngëe⁻ he⁻ ja⁻, ja⁻ ángel hi⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ be⁻ kih¹ ga⁻kay¹ koo⁻ mi⁻kuu⁻ juuh⁻, lä⁻koo⁻ juuh⁻ cha⁻too⁻ kih¹ molii⁻, ga⁻jwäy¹ cha⁻jmi⁻ñeeh⁻ mah¹ ga⁻jäh⁻:

—Ja⁻ ba⁻ lä⁻na⁻, wi⁻ hla⁻ Babilonia jwi⁻ juuh⁻, jih¹koh⁻ mo⁻so⁻ lä⁻jnäh⁻ ka⁻läh⁻.

²² Mo⁻so⁻ lä⁻nueh⁻ hi⁻ tu⁻ he⁻ choo⁻ cha⁻miih⁻ si⁻ñe⁻, ni⁻ jñah⁻ ga⁻ tē⁻, ni⁻ hi⁻ juu⁻ luu⁻ hma⁻ta⁻, ni⁻ hi⁻ juu⁻ luu⁻ hoo⁻ mo⁻so⁻ lä⁻chaa⁻ jee⁻ na⁻ kyah¹. Ni⁻ hi⁻ ga⁻ hi⁻ jmee⁻ wa¹ he⁻ che⁻ he⁻ ta⁻ mo⁻so⁻ lä⁻chaa⁻. Ni⁻ molii⁻ mo⁻so⁻ hi⁻ ka⁻läh⁻. ²³ Ni⁻ mo⁻so⁻ lä⁻jnäh⁻ je⁻ kih¹ mi⁻sē⁻ jee⁻ na⁻ kyah¹, ni⁻ mo⁻so⁻ lä⁻nueh⁻ mi⁻h¹ kih¹ jmi⁻ jee⁻ dsa⁻jee⁻ goo⁻ dsa⁻ jee⁻ na⁻ kyah¹. Jëeh⁻, lä⁻jëe⁻ hi⁻ ma¹ dsa⁻lla⁻ hmooh⁻ jee⁻ na⁻ kyah¹ ma¹ laa⁻ kaa⁻ kih¹ jmi⁻gyuu⁻. Hi⁻ kyaah¹ ji⁻nah⁻ kyah¹ ga⁻lä⁻gaa⁻ lä⁻jëe⁻ hi⁻ chaa⁻ lä⁻kaa⁻ hwa¹.

²⁴ Jee⁻ jwi⁻ na⁻ na⁻bää⁻ jma⁻ kih¹ lä⁻jëe⁻ hi⁻ ga⁻ngëe⁻ juu¹ kih¹ Dio kyaah¹ lä⁻jëe⁻ hi⁻ na⁻jngëe⁻, hi⁻ kih¹ lä⁻jëe⁻ ga⁻ jñah⁻ hi⁻ ga⁻juu⁻ lä⁻kaa⁻ hwa¹.

19

¹ Ma⁻ngëe⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻nuun¹ ga⁻hlëeh⁻ jwëe⁻ dsa⁻ gyuu⁻ jmi⁻gyuu⁻, ma¹ jäh⁻:

¡Aleluya! Dio, Dsa⁻jөө⁻ jnän⁻ hi⁻ lää⁻ jné⁻,

wa¹ gah⁻ jnih⁻, wa¹ jmeen⁻ juuh⁻ kiyh¹, hi⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ be⁻ kih¹.

² Jëeh⁻ ma⁻llay⁻ ta⁻ kyaah¹ ju⁻dsoo⁻, lä⁻koo⁻ lle⁻ kih¹ jmeey¹.

Ma⁻llay⁻ ta⁻ kih¹ hyaa⁻ hlëeh⁻ he⁻, hi⁻ ga⁻hee⁻ lä⁻jëe⁻ hi⁻ chaa⁻ hwa¹ la⁻ kyaah¹ lä⁻jëe⁻ he⁻ la⁻ o⁻hii⁻ he⁻ ma¹ jmeey⁻.

Ma⁻teeyh⁻ ba⁻ jwi⁻ kih¹ hyaa⁻ he⁻, hi⁻ ga⁻tuu⁻ jma⁻ kih¹ hi⁻ ma¹ jmee⁻ ta⁻he⁻ kih¹ Dio.

³ Koo⁻ ka⁻läh⁻ ga⁻jäh⁻:

—¡Aleluya! Nē⁻ he⁻ hwëe⁻ jee⁻ kaay⁻, soo⁻ ga⁻lä⁻jëe⁻ joh⁻ jmi⁻ cha⁻.

⁴ Hi⁻ lä⁻jëe⁻ gyii⁻kyee⁻ dsa⁻gyuu⁻ kyaah¹ kye⁻ jah⁻ he⁻, ga⁻juuh⁻ jñey⁻, ga⁻jyooy⁻ mo⁻nëy⁻ lä⁻ ga⁻tē⁻ hwa¹ mah¹ ga⁻jmeey⁻ juuh⁻ kih¹ Dio hi⁻ gya⁻ jmee⁻ hih⁻, ga⁻jäh⁻:

—Wa⁻ la⁻ lä⁻ja⁻. ¡Aleluya!

⁵ Lä⁻ ga⁻tē⁻ jee⁻ gya¹ Dio jmee⁻ hih⁻ ga⁻lä⁻nueh⁻ koo⁻ juu¹ he⁻ jäh⁻:

Kwa' hnäh' ti'hmaah' kih' Dio jnän` lä`jēē` hnäh' hi` jmee` ta'he' kiyh',
lä`jēē` hnäh' hi` gayh`, lä`jōh' lä`mäh'.

Lä`cha`jmii' wa'ra` ga`jēē' goo` Borrego mäh'

⁶Ja`ga`ga`nuun' lä`koo` he` ga`hlēēh' jwēē' dsa`, ga`hii' goo` lä`koo` hii' jee' jyoo`
cha`miih` jmih`, lä`koo` hii' jee' nii`, ma' jäh':

¡Aleluya, jēēh' Dio Dsa`jōh' jnän` hi` cha` ga`lä`jēē` be' kih', ma`lōø' jmee` hih'!

⁷Wa`chaa`jne`llu', wa`jēē`dsē`jne', wa`jmeen`juuh` kiyh'.

Jēēh' ma`tē' jee' jēē' goo` Borrego mäh', ma`na`llu`ba`mēy'.

⁸Ma`na`ngēy' jwē' kēyh` hmiih` lino he` na`jngii' he` la' jih'gyeh'.

Jēēh' hmiih` lino ja`, la' kwaat`ta`llu' he` ga`jmee' lä`jēē` hi` na`jngēē'.

⁹Ja`ga`ga`jäh' ángel he', siih`jnä':

—Lä`la`sih': "Llu' la' kih' hi` na`teeh' jmee' ma`nuu`jee' jee' goo` Borrego mäh'."

Mah' ga`jäyh' ka`läh':

—He`la`ba`ja`, juu' he`la' ju'dsoo' kih' Dio.

¹⁰He`ja`ga`juuhn`jnēn`huu`ti' ángel he' mah' ga`jmää`jnih' jōh'. Pero ga`siyh`
jnä':

—Ta`jmee`lä`na`. Jēēh' kwee`ba`laan' kyaah' hne`jee' jmeen`ta'he' kih' Dio kyaah`
ōh' hne`hi`tääh' chooh`koo`hweh`juu' kih' Jesús. Jmee' juuh`kih' Dio ba'.

Jēēh', hi`kwa`juu' kih' Jesús, hi`he'ba`hi`ngēē`juu' kih' Dio.

Hi`dsēē`kya`jiih`täā`

¹¹Ja`ga`ga`jēēn`gyuuh`jmi`gyuu`na`na', ga`jēēn`jaa`kya`jiih`täā`. Hi`ma`dsēēy`
he', cheey`: *Hi`Mi`te`Juu'*, hi`cheey`: *Ju'dsoo`Jmah'*. Jēēh', kyaah' ju'dsoo`teey`
kyaah' dsa`, hi`lä`ja`llay`ta`ka`läh'. ¹²Mi`nēy`ma`la`lä`koo`jee`hya`je`, ma`lley`
cha`miih`coron. Ma`na`sih`koo`jmih`he`ni`jaa`sa`ma`ngēē', jaa`hni' bih' ma`
ngēēy'. ¹³Ma`kyeyh`koo`hmiih`he`ma`na`heē`kyaah' jma`. Jmih`kiyh' ma`chee`:
Juu' kih' Dio. ¹⁴Lä`jēē`hlōø`hi`tääh' gyuuh`hi`ma`chaa`kaah`kih' hi`dsēē`kya`jiih`
täā`, ma`kyeyh`hmiih`lino jnaah' jwēte, tōø`hi`na`jngii'. ¹⁵Ma`go`hii`hooy`koo`
ñe`tuuh`chuuh`he`jmee`dsoo' kih' lä`jēē`hi`chaa`hwa`la`, hi`jmeey`hih`kiyh`
kyaah`hma`hiih`he`la'ñe'. Hi`he`jleeh`mi`jēh'jee`tääh'mah`hwēē`jmih`kih'. He`
la`la`kwaat`he`wi'he`na`ga`chee`Dio hi`cha`ga`lä`jēē`be' kih'. ¹⁶Nē`hmiih`kiyh`
hi`ta`koo`jwoo`sa`kyey`na`sih`hwēh'he`jäh'lä`la`: "Hi`la`he`Rey hi`kye`nē`
kih'jee`lä`jēē`Rey, hi`laay`jōh' kih'jee`lä`jēē`Dsa`kaah'."

¹⁷Mah' ga`jēēn`jaa`ángel hi`chēh' nē`hyoo`, kyaah' lä`jēē`be' kih' ga`hlēēyh' lä`jēē`
ta' hi`hēē`, ga`siyh':

—Ya`näā`hnäh' mah' go'taah' hnäh' kō`jōh' jee' kwa' Dio he`kuh' hnäh' koo`
ma`nuu`juuh`. ¹⁸Kuh' hnäh' ngo' kih' rey, ngo' kih' juu`hlōø', ngo' kih' hi`cha`
cha`miih`be' kih', ngo' kih' kya`jiih`lä`kye`kih' hi`wiyy`, ngo' kih' hi`na`hnēē`jmee`
ta' hi`kih' hi`sa`na`hnēē', lä`jōh' lä`mäh' —ga`jäh' ángel he'.

¹⁹Hi`ga`jēēn`jah`hi`laa`na`hōø`he', kyaah' lä`jēē`rey hi`tääh'hwa`la`kyaah`
hlōø`kyaay', hi`ga`kuh'mah`jmeey`hni`kyaah`hi`dsēē`kya`jiih`täā`hi`kyaah`hlōø`
kyaay`ka`läh'. ²⁰Jee`ja`ga`saayh`jah`hi`laa`na`hōø`he' kyaah' hi`ga`ngēē`juu`
ta`juu'kiyh'. Hi`hi`ga`ngēē`juu`ta`juu`he', ga`jmeey`cha`miih`he`juh`gaa`cha`nē`
jah`hi`laa`na`hōø`he'. Lä`jwē`ja`, ga`mi`gaay`lä`jēē`hi`ga`kwaā`hni' ga`laa`lii`
kih'jah`hi`laa`na`hōø`he'. Hi`ga`mi`gaay`lä`jēē`hi`ga`jmeey`juuh`kih`heeh`kiyh`
ka`läh'. Lä`ma`jiiyh`ja`lä`uuy`ga`jwää`dsih`cha`je`juuh`kih`gyi`jwii`jee`koo`
kyaah`azufre. ²¹Hi`lä`jēē`ga`jnah`dsa`ga`juu`kyaah`ñe`tuuh`chuuh`he`ma`go`hii`
'hoo`hi`ma`dsēē`kya`jiih`he'. Lä`jēē`ta'ga`kuh`ngo' kih' lä`jiih`ga`kēē'.

20

Koo mil ji ñe

¹ Ga jëen jaa ángel hi ga jñaa gyuuh jmi gyuu, hi ma chooh jo ñe kih too ñiih kih cha'je, hi ma chooyh koo caden juuh. ² Ga saayh Dragón, miih hi ma chaa llo'joo he, ja ba hi chee hi sa llu, hi chee bih Tana ka lãh. Ga hñuuh dsih koo mil ji ñe. ³ Ga jwää dsih neh too ñiih kih cha'je, mah ga jney kwee ho'haah ja. Mah la ja, sa ya hëey mi gaa gyih dsa hi chaa la kaa hwa la jiih dsëe koo mil ji ñe. Ga ma ngëe koo mil ji ñe, jmee bii cheeyh miih jmi.

⁴ Hi ga jëen cha miih hma sii, jee ma tääh hi na ngë jwë lla ta, he ba hi ga ku dsa lle kwaat kih he ma jmeey ju dsoo kih Jesús hi kwaat kih juu kih Dio ka lãh. Sa ga jmäy jøh jah hi laa na høø he ni heeh kiyh. Ni sa ga kway ma le lii cha kyey, ni ma gooy. Hi he ga la jiih ka lãh mah ga jmeey hih kyaah Cristo koo mil ji ñe. ⁵ He la ja to ne he la jiih dsa. Pero jee la jëe ga jnah hi ga juu hi sa laa kwaat, sa la jiih ko jøh kyaayh. Ga ma dsëe koo mil ji ñe, ja ga la jiiyh. ⁶ Llu la kih hi tée la jiih to ne, hi he na jngëe. Leey jmi dsa kyaah Dio ba, hi kyaah Cristo ka lãh, hi jmeey hih ko jøh kyaayh koo mil ji ñe. Hi he mo so juuy wa ra ga tée jee juu dsa jee ga tée to jiih.

Dsoo hi sa llu cha'je juuh

⁷ Wa ra ga dsëe koo mil ji ñe, lää Tana jee na jnëe. ⁸ Mah dsooy mi gaay dsa hi tääh la jëe kye kiih jmi gyuu, mi gooy kih Gog kyaah Magog, jøyh jwëe dsa, la koo mi sii he cha cha hoo jmi ñeeh, mah dsa naäy jee hnii. ⁹ La kaa la juh jmi gyuu ga hwëey, ga naäy ta jee jwii na jngii kih Dio he tih dsëy cha miih. Ga taayh la ku la jii kih jee jwii ja mah teey kyaah. Hi ga jyo Dio je gyuuh jmi gyuu mah ga jëey go te. ¹⁰ Hi sa llu hi ma mi gaa dsa ga jwää dsih cha'je juuh jee koo kyaah azufre, jee hää jah laa na høø he kyaah hi ga jmee juu ta juu. Jee ja jëey wii la jmi la hwë ga la jëe joh jmi cha.

Wa ra ga tée jee jmee Dio jwiz

¹¹ Ja ga jëen koo hma sii juuh tøø, hi ga jëen hi ma gya ne kih. Ga ääh go te gyuu hwa cha néy, mo so ga la lii go te ha jee ma la. ¹² Hi ga jëen la jëe hi ga juu, la jøh la mah tääh cha né Dio. Jee ja ga na je, hi ga na ga jyoh je jee na sii jmi kih la jëe hi na jnaä kih Dio. Ga la jëe hi na juu, ga nøø ta kiyh la koo te he na sii kiyh ne je jee lle la jëe he ga jmeey. ¹³ La jëe hi ga juu cha jmi ñeeh ga hwëey ga taayh cha né Dio. Hi la jëe hi na juu tääh cha'je ga hwëey ga taayh cha né Dio. La jaa la jaa ga nøø ta kiyh la koo te he ga jmeey. ¹⁴ Ga la jëe hi na juu hi tääh cha'je ga jwää dsih cha'je juuh. He ja la jee ga tée to jiih he juu dsa. ¹⁵ Hi sa ga jnø jmi kih ne je jee na sii jmi kih la jëe hi na jnaä kih Dio, ga jwää dsih cha'je juuh.

21

Gyuuh jmi gyuu hmëe kyaah hwa hmëe

¹ Ga jëen koo gyuuh jmi gyuu hmëe, hi ga jëen koo hwa hmëe, jëeh gyuuh jmi gyuu hi hwa he ma la to ne ma ngëe ba ja. Hi jmi ñeeh mo so cha ga. ² Jna Jwaa ga jëen koo jwii na jngii he chee Jerusalén hmëe he ga jyo gyuuh jmi gyuu kih Dio, la koo jaa dsa më hi ma na lluu kih dsa ñuuh kyaah. ³ Ja ga ga nuun koo juu ga hlëeh kii he ja gyuuh jmi gyuu he ma jah:

—Hee la hne kih Dio he chih jee kih dsa jee gyay ko jøh kyaayh. Dsa he le jwii kiyh. Hi Dio gya ko jøh kyaayh hi ja ba hñii Dio le Dio kyaay. ⁴ Jee ja mi kih Dio jmi he tuu mi ne dsa, jee ja mo so juuy jih koh, ni mo so

ki'hooyh¹, ni⁺ mo⁺so⁺ cha⁻ ga⁺jee⁺ mo⁺ jii¹ kiyh¹, jëeh⁺ ma⁻ngëë⁺ ba⁺ lä⁺jë⁺ he⁻ to⁻në⁻ — ga⁺jäyh⁺.

⁵ Hi⁻ ma⁺ gya¹ jmee⁻ hih⁺ he⁺ ga⁺jäh⁺:

—Jnä⁺ jmeen⁻ hmëë⁺ lä⁺jë⁺ go⁻te⁻ he⁻ cha⁻.

Koo⁻ ka⁻läh⁺ ga⁺siyh⁺ jnä⁺:

—Si⁺ he⁻ la⁻. Jëeh⁺ juu¹ la⁻ sa⁺ na⁻hee⁻, la⁺ ju¹dsoo⁺ jmah¹.

⁶ Hi⁻ ga⁺jäyh⁺:

—Ma⁻la⁺ ba⁺. Jnä⁺ he⁺ laan¹ lä⁺koo⁻ hwëh⁺ A kyaah⁺ hwëh⁺ Zeta, jnä⁺ he⁺ ma⁻laan¹ jää¹ ja⁻ga⁺ nøø⁺ jmi⁻gyuu⁺, hi⁺ lä⁺jiih¹ heë⁺ jmi⁻gyuu⁺ lä⁺ ma⁻laan¹ ja⁻ba⁺. Hi⁻ lä⁺kii⁻ dsë¹, jnä⁺ kwan⁺ hih⁺ jmi⁻ he⁻ la⁺ cha⁻ ba⁺ he⁻ jmee⁺ chaay⁻ tää⁺. ⁷ Hi⁻ ga⁺lih¹ mi⁻te¹, hyoyh⁺ lä⁺jë⁺ he⁻ la⁻. Jnä⁺ leen⁺ Dio kyaay¹, hi⁺ hi⁻ he⁺ lee⁺ gyuu⁻ kyaan⁺. ⁸ Pero lä⁺jëë⁺ hi⁻ goh⁺, kyaah⁺ hi⁻ sa⁺ jmee⁺ dsoo⁺, hi⁻ jmee⁺ he⁻ sa⁺ lä⁺jëë⁺ jne⁺, hi⁻ jngëëh⁺ dsa⁻, hi⁻ më⁺ hi⁻ ñuu^h hi⁻ kaah[~] wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻, hi⁻ jmee⁺ ji⁻nah⁺, hi⁻ jmee⁺ juuh⁻ kih¹ dio hi⁻ na⁻laa⁻ kaah[~] dsa⁻, kyaah⁺ lä⁺jëë⁺ hi⁻ ta⁻juu¹, hi⁻ he⁺ dsa⁻nää⁺ cha⁺je⁻ juuh⁻, jee⁺ koo⁻ kyaah⁺ azufre, jee⁺ ga⁺të⁺ to⁺ jiih⁺ juu⁺ dsa⁻ —ga⁺jäh⁺ Dio.

Jee⁺ jwii⁻ Jerusalén hmëë⁺

⁹ Ja⁻ga⁺ jay¹ jee⁺ ma⁺ chehn¹ ja⁻, jaa⁻ jee⁺ lä⁺jëë⁺ ángel hi⁻ ma⁺ chooh⁻ gyii¹ kyaah⁺ jee⁺ ma⁺ haa⁺ lä⁺jë⁺ gyii¹ he⁻ wii⁺ he⁻ jä⁺ jee⁺ llaa⁺ go⁻te⁻. Ga⁺siyh⁺ jnä⁺:

—Ñä⁻ jee⁺ la⁻, mah¹ hääh⁺ hne⁻ dsa⁻më⁺ hi⁻ la⁺ hmooh⁺ lee⁺ më⁺ Borrego mäh¹ — ga⁺jäh⁺ ángel.

¹⁰ Mah¹ ga⁺jøoy¹ kih¹ jmi⁻lle⁺ kin⁺ jee⁺ ma⁺ chih¹ koo⁻ moh⁺ juuh⁻ ñii⁺, mah¹ ga⁺heeyh¹ jnä⁺ Jerusalén koo⁻ jwii⁻ juuh⁻ he⁻ na⁻jngii¹ he⁻ ga⁺jyoo⁺ gyuu^h jmi⁻gyuu⁺ he⁻ ja⁺ kih¹ Dio. ¹¹ Ma⁺ jnä⁺ jëë⁻ ñih¹ kyaah⁺ jmëë¹ kih¹ Dio. La⁺ jih⁺gyeh¹ lä⁺koo⁻ mi⁺kuu⁺ he⁻ la⁺ na⁺hñaah¹ jwërte, lä⁺ la⁺ koo⁻ mi⁺kuu⁺ jaspe, he⁻ jëë⁻ lä⁺koo⁻ wa⁺hu⁻. ¹² Na⁻jne⁻ lä⁺ku⁺ lä⁺jii¹ jee⁺ jwii⁻ ja⁻ kyaah⁺ na⁺hyah⁻ juuh⁻ hi⁺ ñii⁺ choo⁺ gya⁺to⁺ ho⁺haah⁺. Lä⁺koo⁻ ho⁺haah⁺ ja⁻ ma⁺ cheh¹ jaa⁻ ángel, hi⁺ né⁺ ho⁺haah⁺ ja⁻ ma⁺ na⁺ sii⁻ jmi⁻ ma⁺ kih⁻kih¹ kih¹ lä⁺jëë⁺ gya⁺tuu⁺ nää¹ dsa⁻ Israel. ¹³ Ta⁺ jwoo¹ ta⁻la⁺ ga⁺hya⁻ hyoo⁻ ma⁺ lle⁻ hnë⁻ wa⁺haah⁺, ta⁺ jwoo¹ ta⁺ kye⁺ ma⁺ lle⁻ hnë⁻ wa⁺haah⁺ ka⁻läh⁺, ja⁻ba⁺ lä⁺ja⁻ jwoo¹ ta⁺ ñii⁺, hnë⁻ wa⁺haah⁺, hi⁺ ta⁺ jwoo¹ ta⁻la⁺ ga⁺dsa¹ hyoo⁻ ja⁻ba⁺ hnë⁻. ¹⁴ Jee⁺ ma⁺ chooh⁻ na⁺hyah⁻ ñii⁺ ja⁻, ma⁺ la⁺ kyaah⁺ gya⁺to⁺ ti⁺. Né⁺ kih¹ na⁻sii⁻ jmi⁻ kih¹ lä⁺jëë⁺ gya⁺tuu⁺ apóstole kyaah⁺ Borrego mäh¹.

¹⁵ Hi⁻ ma⁺ hlëeh⁺ kyaah⁺ jnä⁺ he⁺, ma⁺ chooh⁻ koo⁻ síhma⁻tah⁻ he⁻ lla⁺ hih⁺ he⁻ na⁻la⁺ kyaah⁺ ku⁺nøø⁺, kyaah⁺ he⁻ kay¹ hih⁺ jee⁺ jwii⁻ ja⁻ kyaah⁺ wa⁺haah⁺ kih¹, hi⁺ kyaah⁺ na⁺hyah⁻ kih¹. ¹⁶ Jee⁺ jwii⁻ ja⁻ ma⁺ la⁺ kye⁺ kyeëh⁺, kwee⁻ ba⁺ la⁺ lä⁺kyoo⁻ lä⁺hu⁺. Hi⁻ ángel he⁺ ga⁺kay¹ hih⁻ jee⁺ jwii⁻ ja⁻ kyaah⁺ síhma⁻kiyh¹. Ga⁺të⁺ to⁺ mil na⁻dsë⁻ to⁺ hña⁻loo⁺ kilómetro lä⁺kyoo⁻, hi⁺ ja⁻ba⁺ ko⁻ja⁻ te¹ lä⁺hu⁺ hi⁺ lä⁺ñii⁺ ka⁻läh⁺. ¹⁷ Ja⁻ga⁺ ga⁺kay¹ hih⁻ na⁺hyah⁻ kih¹ jee⁺ jwii⁻, ga⁺të⁺ hña⁻loo⁺ na⁻dsë⁻ to⁺loo⁺ kye⁺ lëë⁻, ja⁻ba⁺ lä⁺koo⁻ la⁺ hih⁺ he⁻ koo^h dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺.

¹⁸ Na⁺hyah⁻ ja⁻ ma⁺ la⁺ kyaah⁺ ku⁺ jaspe. Pero jee⁺ jwii⁻ ja⁻ ma⁺ la⁺ kyaah⁺ ku⁺nøø⁺ jmah¹, ma⁺ jnä⁺ jëë⁻ go⁻te⁻ lä⁺koo⁻ wa⁺hu⁻ he⁻ na⁻jngii¹. ¹⁹ Ti⁺ na⁺hyah⁻ kih¹ jee⁺ jwii⁻ ja⁻, ma⁺ na⁻li⁺ kyaah⁺ lä⁺jë⁺ ku⁺ he⁻ la⁺ na⁺hñaah¹. To⁺ né⁺ ti⁺ na⁺hyah⁻ ma⁺ la⁺ kyaah⁺ jaspe, jee⁺ ga⁺të⁺ to⁺ ma⁺ la⁺ kyaah⁺ zafiro, jee⁺ ga⁺të⁺ hnë⁻ ma⁺ la⁺ kyaah⁺ ágata, jee⁺ ga⁺të⁺ kye⁺ kyaah⁺ esmeralda, ²⁰ jee⁺ ga⁺të⁺ hña⁻ ma⁺ la⁺ kyaah⁺ ónice, jee⁺ ga⁺të⁺ jñii⁺ kyaah⁺ cornalina, jee⁺ ga⁺të⁺ gyii¹ kyaah⁺ crisólito, jee⁺ ga⁺të⁺ jña¹ kyaah⁺ berilo, jee⁺ ga⁺të⁺ ñu¹ kyaah⁺ topacio, jee⁺ ga⁺të⁺ gya¹ kyaah⁺ crisopraso, jee⁺ ga⁺të⁺ gya⁻koo⁻ kyaah⁺ jacinto, hi⁺ jee⁺ ga⁺të⁺ gya⁺to⁺ kyaah⁺ amatista. ²¹ Gya⁺to⁺ wa⁺haah⁺ ja⁻, ma⁺ la⁺ gya⁺to⁺ perla. Lä⁺koo⁻ lä⁺koo⁻ gya⁺to⁺ wa⁺haah⁺ ja⁻, ma⁺ la⁺ koo⁻ perla ba⁺. Hi⁺ jwë¹ kih¹ jee⁺ jwii⁻ ja⁻, ma⁺ la⁺ kyaah⁺ ku⁺nøø⁺ jmah¹, ma⁺ jnä⁺ jëë⁻ go⁻te⁻ lä⁺koo⁻ wa⁺hu⁻ he⁻ na⁻jngii¹.

²² Sa⁻ ga⁻ jëen⁻ gwah⁻ jee⁻ jwii⁻ ja⁻, jëeh⁻ Dio hi⁻ laa⁻ Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻ hi⁻ cha⁻ ga⁻ lä⁻ jë⁻ be⁻ kih⁻, kyaah⁻ Borrego mäh⁻, hi⁻ he⁻ ba⁻ laa⁻ gwah⁻ jee⁻ ja⁻. ²³ Jee⁻ jwii⁻ ja⁻ mo⁻ so⁻ jmee⁻ bii⁻ jmëe⁻ kih⁻ hyoo⁻, ni⁻ jmëe⁻ kih⁻ sih⁻, jëeh⁻ kyaah⁻ ma⁻ la⁻ jmëe⁻ kih⁻ Dio ba⁻ jnä⁻, hi⁻ Borrego mäh⁻ ba⁻ hi⁻ choo⁻ wa⁻ je⁻ kih⁻ jee⁻ jwii⁻ ja⁻. ²⁴ Lä⁻ jëe⁻ dsa⁻ hi⁻ dsa⁻ taah⁻ lä⁻ kaa⁻ hwa⁻ ja⁻ ngëy⁻ jee⁻ jnä⁻ wa⁻ je⁻. Hi⁻ lä⁻ jëe⁻ rey hi⁻ tääh⁻ jmi⁻ gyuu⁻ dsa⁻ kay⁻ jee⁻ jwii⁻ ja⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ cha⁻ kiyh⁻. ²⁵ Sa⁻ jne⁻ jih⁻ koh⁻ wa⁻ haah⁻ kih⁻. Jee⁻ ja⁻ le⁻ jmi⁻ ba⁻ jëeh⁻ mo⁻ so⁻ lä⁻ cha⁻ hwë⁻. ²⁶ Lä⁻ jëe⁻ dsa⁻ hi⁻ dsa⁻ taah⁻ hwa⁻ ja⁻, dsa⁻ nääy⁻ dsa⁻ kay⁻ jee⁻ ja⁻ lä⁻ jë⁻ nëe⁻ he⁻ cha⁻ kiyh⁻. ²⁷ Jee⁻ ja⁻ mo⁻ so⁻ dsa⁻ taah⁻ ni⁻ jaa⁻ hi⁻ jmee⁻ wa⁻ la⁻ cha⁻ la⁻, ni⁻ hi⁻ jmee⁻ he⁻ sa⁻ lä⁻ jëe⁻ jne⁻, ni⁻ hi⁻ jmee⁻ juu⁻ ta⁻ juu⁻. Jee⁻ ja⁻ dsa⁻ taah⁻ ma⁻ la⁻ hi⁻ na⁻ sii⁻ jmi⁻ kih⁻ nē⁻ je⁻ kih⁻ Borrego mäh⁻ jee⁻ na⁻ sii⁻ jmi⁻ kih⁻ lä⁻ jëe⁻ hi⁻ na⁻ jnä⁻ kih⁻ Dio.

22

¹ Ma⁻ ngëe⁻ he⁻ ja⁻, hi⁻ ángel he⁻ na⁻ heeyh⁻ jnä⁻ koo⁻ jmi⁻ juuh⁻, he⁻ jmee⁻ chaa⁻ dsa⁻. Jmi⁻ ja⁻ jëe⁻ lä⁻ jëe⁻ wa⁻ hu⁻, he⁻ hya⁻ jee⁻ gya⁻ Dio kyaah⁻ Borrego mäh⁻. ² Hi⁻ dsa⁻ ngëe⁻ to⁻ dsaah⁻ cha⁻ jwë⁻ kih⁻ jee⁻ jwii⁻ ja⁻. Lä⁻ koo⁻ lä⁻ koo⁻ jwoo⁻ kih⁻ jmi⁻ ja⁻, ma⁻ tøø⁻ hma⁻ he⁻ jmee⁻ chaa⁻ dsa⁻, he⁻ hii⁻ gya⁻ to⁻ nëe⁻ mii⁻, ma⁻ koo⁻ nëe⁻ lä⁻ jaa⁻ sih⁻. Kyaah⁻ moo⁻ kih⁻ hma⁻ ja⁻, dsa⁻ hlää⁻ lä⁻ jëe⁻ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ jee⁻ ja⁻. ³ Jee⁻ ja⁻ mo⁻ so⁻ lä⁻ cha⁻ ga⁻ lli⁻ wii⁻. Dio kyaah⁻ Borrego mäh⁻ dsa⁻ taayh⁻ ko⁻ jøh⁻ kyaayh⁻ hi⁻ lä⁻ jëe⁻ hi⁻ nuuh⁻ kiyh⁻ jmee⁻ ta⁻ he⁻. ⁴ Ma⁻ ja⁻ jëey⁻ Dio. Hi⁻ jmi⁻ kiyh⁻ na⁻ sii⁻ cha⁻ kyey⁻. ⁵ Jee⁻ ja⁻ mo⁻ so⁻ lä⁻ cha⁻ ga⁻ hwë⁻. Mo⁻ so⁻ jmee⁻ bii⁻ na⁻ hih⁻ je⁻, ni⁻ jmëe⁻ kih⁻ hyoo⁻, jëeh⁻ Dio Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻ choo⁻ wa⁻ je⁻ kih⁻. Jee⁻ ja⁻ dsa⁻ taayh⁻ ko⁻ jøh⁻ kyaayh⁻ mah⁻ jmeey⁻ hih⁻ ga⁻ lä⁻ jë⁻ joh⁻ jmi⁻ cha⁻.

Ma⁻ ya⁻ jäh⁻ jäh⁻ Jesucristo

⁶ Mah⁻ ga⁻ jäh⁻ ángel he⁻ siih⁻ jnä⁻:

—Juu⁻ la⁻ sa⁻ na⁻ hee⁻, la⁻ ju⁻ dsoo⁻ go⁻ te⁻. He⁻ ba⁻ Dio Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻, hi⁻ ga⁻ jøø⁻ kih⁻ lä⁻ jëe⁻ hi⁻ ma⁻ ngëe⁻ juu⁻ kiyh⁻, ma⁻ cheey⁻ ángel kyaay⁻ mah⁻ mi⁻ jnäy⁻ kih⁻ lä⁻ jëe⁻ hi⁻ jmee⁻ ta⁻ he⁻ kiyh⁻, lä⁻ jë⁻ he⁻ jmee⁻ bii⁻ le⁻ to⁻ chah⁻ la⁻ —ga⁻ jäh⁻ ángel.

⁷ —Hii⁻ jnä⁻ jäh⁻ to⁻ chah⁻ la⁻. Llu⁻ la⁻ kih⁻ hi⁻ høø⁻ juu⁻ he⁻ hlëeh⁻ kih⁻ he⁻ na⁻ ga⁻ le⁻ ta⁻ cha⁻ né⁻ he⁻ na⁻ sii⁻ la⁻ —ga⁻ jäh⁻ Jesús.

⁸ Jnä⁻ Jwaa⁻ ma⁻ nuun⁻ hi⁻ ma⁻ jëen⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ la⁻. Ma⁻ ngëe⁻ ma⁻ nuun⁻ hi⁻ ma⁻ jëen⁻, ga⁻ juuhn⁻ jnän⁻ huu⁻ tii⁻ ángel mah⁻ ga⁻ jmää⁻ jnih⁻ jøøh⁻, hi⁻ ma⁻ mi⁻ jnäy⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ la⁻ kin⁻. ⁹ Pero ángel he⁻ ga⁻ siih⁻ jnä⁻:

—Jëe⁻ da⁻, ta⁻ jmee⁻ lä⁻ na⁻, jëeh⁻ kwee⁻ ba⁻ laan⁻ kyaah⁻ hne⁻ jee⁻ jmeen⁻ ta⁻ he⁻ kih⁻ Dio kyaah⁻ øøh⁻ hne⁻ hi⁻ ngëe⁻ juu⁻ kih⁻ Dio, hi⁻ kyaah⁻ lä⁻ jëe⁻ ga⁻ hi⁻ høø⁻ juu⁻ he⁻ na⁻ sii⁻ jee⁻ la⁻. Jmee⁻ juuh⁻ kih⁻ Dio ba⁻.

¹⁰ Hi⁻ ga⁻ siiyh⁻ jnä⁻ ka⁻ läh⁻:

—Ta⁻ hmä⁻ lä⁻ jë⁻ juu⁻ he⁻ hlëeh⁻ kih⁻ he⁻ na⁻ ga⁻ le⁻ ta⁻ ha⁻ né⁻ he⁻ na⁻ sii⁻ jee⁻ la⁻, jëeh⁻ ma⁻ ngoo⁻ ya⁻ jäh⁻ he⁻ lä⁻ te⁻ juu⁻ la⁻. ¹¹ Hi⁻ hñaa⁻ dsë⁻, wa⁻ jmee⁻ bih⁻ hñaa⁻ dsëy⁻. Hi⁻ hi⁻ jmee⁻ wa⁻ la⁻ cha⁻ la⁻, wa⁻ jmee⁻ bih⁻ kiyh⁻. Hi⁻ jmee⁻ he⁻ llu⁻, wa⁻ jmee⁻ bih⁻, hi⁻ hi⁻ na⁻ jngëe⁻, wa⁻ na⁻ jngëe⁻ bih⁻.

¹² —Hii⁻ jnä⁻ jahn⁻ to⁻ chah⁻ la⁻. Kyen⁻ he⁻ kwëehn⁻ he⁻ ga⁻ tëe⁻ hyoh⁻ lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaa⁻ ha⁻ koo⁻ te⁻ ta⁻ he⁻ ma⁻ jmeey⁻. ¹³ Jnä⁻ he⁻ laan⁻ lä⁻ koo⁻ hwëh⁻ A kyaah⁻ hwëh⁻ Zeta, jnä⁻ he⁻ ma⁻ laan⁻ jää⁻ ja⁻ ga⁻ nøø⁻ jmi⁻ gyuu⁻, hi⁻ lä⁻ ja⁻, ma⁻ ke⁻ ma⁻ dsaa⁻ jmi⁻ gyuu⁻ lä⁻ ma⁻ laan⁻ ja⁻ ba⁻ —ga⁻ jäh⁻ Jesús.

¹⁴ Llu⁻ la⁻ kih⁻ hi⁻ gyih⁻ sa⁻ hmiih⁻ kih⁻ mah⁻ hyoyh⁻ jwë⁻ kuyh⁻ mii⁻ kih⁻ hma⁻ he⁻ jmee⁻ chaa⁻ dsa⁻, hi⁻ lä⁻ ja⁻ hyoyh⁻ jwë⁻ dsa⁻ taayh⁻ ta⁻ ho⁻ haah⁻ kih⁻ jwii⁻ ja⁻. ¹⁵ Pero ga⁻ lä⁻ jëe⁻ dsii⁻ jäh⁻ ta⁻ ka⁻ hne⁻, kyaah⁻ hi⁻ jmee⁻ ji⁻ nah⁻, hi⁻ mē⁻ hi⁻ nuuh⁻ hi⁻ kaa⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻, hi⁻ jngëeh⁻ dsa⁻, hi⁻ jmee⁻ juuh⁻ kih⁻ dio hi⁻ na⁻ laa⁻ kaa⁻ dsa⁻, kyaah⁻ hi⁻ tih⁻ dsë⁻ jmee⁻ juu⁻ ta⁻ juu⁻.

¹⁶ —Jnäʹ Jesús mā-cheen̄ ángel kyaan̄ mah̄ mī-jnääȳ läʹjē hē lā kih̄ läʹkaā gwah̄. Jnäʹ laan̄ saʹjū kih̄ David, jnäʹ laan̄ nuuʹ hōʹ hī kwā jē jih̄gyeh̄ —gaʹjäyh̄ʹ.

¹⁷ Jmīlleʹ Nā-jngiī kyaah̄ meʹ Borrego mäh̄ jäyh̄ʹ:

—Ñā.

Hī gā nuuʹ, waʹ jäh̄ʹ:

—Ñā.

Hī läʹkiī dsēʹ, waʹ jäȳ. Hī hnøʹ hih̄, waʹ hih̄ʹ jmī hē jmeē chaā dsā, hē laʹ chā gō tē.

¹⁸ Jnäʹ jmeen̄ dsooʹ kih̄ läʹjē hī nuū juuʹ hē hlēeh̄ kih̄ hē naʹ gaʹ leʹ taʹ cháñé, hē nā sī jeeʹ lā. Cherʹmah̄ hī gaʹ jmeeʹ nā dsē̄ gaʹ juuʹ läʹkoō lleʹ jeeʹ lā, tēeȳ läʹjē hē wī hē naʹ gaʹ cheeʹ Dio läʹkoō nā sī jeeʹ lā. ¹⁹ Hī cherʹmah̄ hī gaʹ jnuuh̄ juuʹ hē hlēeh̄ kih̄ hē naʹ gaʹ leʹ taʹ cháñé, hē nā sī jeeʹ lā, läʹjā jñuuh̄ Dio kā läh̄ hē laʹ heeȳ hē nā sī jeeʹ lā. Jñuuyh̄ kih̄ chaah̄ hmā hē jmeē chaā dsā, hī läʹjā kā läh̄ jñuuyh̄ kih̄ jeeʹ jwī nā-jngiī.

²⁰ Hī jmeē juʹdsooʹ kih̄ läʹjē hē lā jäyh̄ʹ:

—Dsooʹ baʹ, jāhn̄ tō chah̄ lā.

Waʹ laʹ läʹjā, neeʹ, ñah̄ Jesús Dsā-jøøh̄ kyaan̄.

²¹ Läʹjē hē lluʹ hē laʹ kwā Jesús Dsā-jøøh̄ jnän̄, waʹ laʹ kyaah̄ läʹjē hnäh̄. Waʹ laʹ läʹjā.